Digitized by Google

B 5
5
566
BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE

Digitized by Google

INDEX
IN
D. THOMÆ
AQUINATIS
SUMMAM THEOLOGICAM

Emendatior, & in meliorem ordinem redactus.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE

PATAVII, MDCCLX.

Ex Typographia Seminarii.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU.

B° 5. 5. 566

Notæ, quæ brevitatis cauſa in hoc Indice adhiberi ſolent; & earum declaratio.

1	id eſt in parte prima.
1 2	prima ſecundæ, hoc eſt, in prima parte ſecundæ partis: nam ſecunda pars Summæ in duas partes ab Auctore dividitur.
2 2	ſecunda ſecundæ.
3	tertia parte.
Suppl.	ſupplemento tertiæ partis.
q	quæſtione.
a	articulo: frequentius tamen, a, omittitur, ſolo numero articulum deſignante.
o	toto articulo.
c	corpore articuli, hoc eſt, in reſponſione ad quæſtionem.
1	in reſponſione ad primum argumentum.
2	ſecundum argumentum.
3	tertium argumentum.
s.	cum unico tantum numero ſequenti denotat (ſupra) cum vero poſt adduntur q. & plures numeri (Supplementum) ſignificat.

Primus igitur numerus in indice notatus denotat partem Summæ, Secundus Quæſtionem, Tertius articulum, Quartus notat vel totum articulum, vel partem ejus.

INDEX

Res omnes, ac doctrinas memorabiles, quæ in tribus ejuſdem Summæ partibus, ac Supplemento tractatæ ſunt, ſummatim comprehendens, & loca ubi latius explicantur, demonſtrans.

A B

ABdicatio rerum temporalium ſecundum præparationem animi, ut ſcilicet homo ſit paratus, ſi opus fuerit, omnia dimittere, vel diſtribuere, pertinet directe ad perfectionem: non autem abdicatio rerum actualis: quia ſic in ea non conſiſtit eſſentialiter perfectio, ſed eſt quoddam perfectionis inſtrumentum, 12. q. 108. 4. ad 4. item 22. q. 184. 7. ad 1

Ablativus conſtituitur in vi cauſæ efficientis, vel finalis, vel formalis: vel in vi effectus formalis, 1. q. 37. 2. c

Ablutio manuum in miſſa fit ad decentiam: & ſignificat emundationem etiam a minimis peccatis, 3. q. 83. 5. ad 1

1 Abraham fuit perfectus, 22. q. 186. 4. ad 2

2 Æqualiter meruit in matrimonio, ſicut Joannes in virginitate, 22. q. 152. 4. ad 1. & q. 186. 4. ad 2

3 Eſt primum exemplum fidei tripliciter, ſcil. primo recedendo ab infidelibus; primo credendo aliquid ſupra naturam, & primo accipiendo circumciſionem, 1. q. 1. 2. ad 2. & 12. qu. 102. 5. ad 1. & 3. q. 70. 2. c

4 Idololatria incepit ejus tempore, 22 q. 94. 4. ad 2. & qu. 174. 6. c. & 3. q. 70. 2. ad 1

5 Petens ſignum promiſſæ poſſeſſionis non tentavit Deum, nec peccavit, 22. q. 97. 2. ad 3

6 Non fuit mendax, dicendo Saram ſororem ſuam, 22. qu. 110. 3. ad 3. & 4. ad 5. & q. [illegible] 2. 1. ad 1

[illegible] accedens ad ancillam ſu[illegible] peccavit, 22. qu. 154. 2. ad [illegible]

[illegible] lens occidere Iſaac: quia debuit obedire præcepto Dei, 12. q. 94. 5. ad 2. & 22. q. 64. 6. ad 1. & q. 104. 4. ad 2. & q. 154. 2. ad 2

9 Neque emendo ſpeluncam in ſepulturam, 22. qu. 104. 4. ad 3

10 Chriſtus ſpecialiter dicitur filius Abrahæ, & David, triplici ratione, ſcil. quia ad hos ſpecialiter de Chriſto repromiſſio facta eſt: & quia Chriſtus futurus erat Rex, Propheta, & Sacerdos: & quia in Abraham primo incepit circumciſio, & in David electio, 3. q. 31. 2. c

11 Fuit primus inter antiquos patres, qui accepit promiſſionem de Chriſto naſcituro, 3. q. 70 2. c

12 Facta fuit Abrahæ, non quidem propter meritum ejus, ſed ex gratia Dei, 12. q. 98. 4. c

13 Omnes deſcendentes ab Abraham [illegible] ti ſunt in eo, præter [illegible], 3. q. 31. 8. c

14 In communi. † Abraham dedit decimas Melchiſedech ſummo ſacerdoti, 22. q. 87. [illegible]. ad 3

15 Adoravit angelos, inquantum apparentes in corporibus, quaſi imaginibus, repræſentabant Trinitatem, 1. q. 51. 3. ad 5

16 Juſte obtulit angelis cibos, quia credidit eos homines eſſe, in quibus tamen Deum venerabatur, ſicut ſolet Deus eſſe in Prophetis: ut Auguſtinus dicit, 1. q. 51. 3. ad 5

Abrenuntiatio divitiarum comparatur eleemoſynis, ſicut univerſale particulari, & holocauſtum ſacrificio, 12. q. 102. 3. ad 8. item 22. q. 186. 3. ad 6. & 5

Abſcondere peccatum contingit dupliciter, ſc. dum fit, & per

per negligentiam confeſſionis. Primum eſt remedium contra peccatum, quia pejus eſt peccatum publicum, quam occultum, propter majorem contemptum, & propter ſcandalum. Sed ſecundum contrariatur pœnitentiæ, 3. q. 84.6. ad 1

1 Abſolutio facta a ſacerdote peccatore valet ſicut a juſto, niſi ſit hæreticus, 22. q. 39. 3. 0

2 Abſolvit Deus auctoritative, homo vero ut miniſter & inſtrumentaliter. Et inter miniſtros Dei Papa diciturabſolvere aliquem, etiamſi per alium officium abſolutionis impendat, 1.q.112.2. ad 2. fin. 1

3 Forma abſolutionis ſacramentalis eſt hæc: Ego te abſolvo: reliqua quæ adjunguntur, ſunt in arbitrio ſacerdotis, 3.q.84.3.c

4 Differt a forma baptiſmi & confirmationis, 3.q.84 3.c

5 Debet fieri per verbum indicativum, 3.q.84.3.0

6 Abſolutio in publico facta, ut in miſſa, & prima, & completorio, non eſt ſacramentalis, 3.q.84.3. ad 1

7 Effectus, † Culpa remittitur per abſolutionem ſacerdotis, 3. q.84 3.ad 3

8 Quædam reliquiæ peccati remanent poſt abſolutionem: ſc. diſpoſitio ad peccatum, & reatus, licet diminut[illegible] 86.5.0. & q. 89.1.ad 3

Abſolutum eſt prius relativo ſecundum eſſe, & eſt poſterius relativo ſecundum dici, 22. q. 16.4. ad 2

1 Abſtinentia importat ſubtractionem ciborum. Ideo eſt virtus, ſi ratione reguletur, 22. q.143.c. & q.146.1.0

2 Eſt ſpecialis virtus, 22. q. 146.2.0

3 Effectus, † Abſtinentia a cibo neceſſario ad valetudinem, quoad primam diſpoſitionem corporis, laudatur, non autem quoad ea, quæ incumbunt ex officio, ſeu ſocierate, 22 qu. 141. 6. 0. & q. 142. 1. c. item qu. 147,1.2.0. & q.150.1. ad 3.

4 Conſiſtit in medio, licet denominetur a defectu, 22. q. 146. 1. ad 3

5 Uſus ciborum & eorum abſtinentia non pertinent ad regnum Dei, niſi ſiat cum ratione, fide, & dilectione Dei, 22. q.146.1. ad 1

6 In ſcientia abſtinentia eſt miniſtranda, ut ſc. homo a cibis abſtineat, prout oportet, pro congruentia hominum cum quibus vivit, & perſonæ ſuæ. & pro valetudinis ſuæ neceſſitate, 22.q.146.1.c.fi.

1 Abſtractio triplex, ſc. a materia, & ab inferiori, & a ſenſu, 1.q.40.3.0

2 Duplex, ſcilicet ſecundum duplicem operationem intellectus, ideſt, per modum compoſitionis, & diviſionis; ſicut cum intelligimus aliquid non eſſe in alio, vel eſſe ſeparatum ab eo. Vel per modum ſimplicis, & abſolutæ conſiderationis: ſicut cum intelligimus unum, nihil conſiderando de alio, 1.q.85.1. ad 1

3 Fit a materia quadruplici, ſcilicet ſenſibili, intelligibili, communi, & individuali, 1. q. 85.1.ad 2. & 3.q.77.2. ad 4

4 Mathematica abſtrahunt a materia ſenſibili, non autem a materia intelligibili, ſed per eam demonſtrant, 1. q. 85. 1. ad 2. & 3.q 77.2. ad 4

5 Intellectus agens abſtrahit ſpecies intelligibiles a phantaſmatibus, in quantum virtute ejus poſſumus intelligere naturas ſpecierum, ſine conditionibus individualibus, 1. qu. 12. 13. c. & q. 85.1. ad 1. & ad 3. & ad 4

6 Neceſſe eſt; quod intellectus noſter abſtrahat a phantaſmatibus, 1. q. 85.1. 0. & q. 86.2. ad 2. & q 101.1 0

7 Immo in ſtatu innocentiæ homo non acquiſiviſſet ſcientiam ex ſenſibus, 3.q.61. 2.0

8 Omnis intellectus abſtrahit ab hic & nunc: aliter tamen angelicus, quam humanus, 1. qu. 50. 2. c. & qu. 107.4. c

9 Perfectio prudentiæ & cujus[illegible] intellectualis virtutis conſiſtit in abſtractione a ſenſibilibus, 22.q.53.6.c

10 Quanto plus intellectus

abſtrahit a ſenſibilibus, tanto melius intelligit, 22.q.15.3.c.& q.53.6.c

11 Abſtractio a ſenſibus dupliciter contingit, ſc. ex cauſa animali, ideſt, attentione ad intelligibilia, vel imaginabilia; vel ex cauſa naturali, ideſt ex infirmitate, vel ſomno, 22. q. 173.3.c

12 Ex triplici cauſa contingit, ſcilicet corporali, ut infirmitate, vel diabolica, vel divina, 22.q.173.3.c. & q.175.1. c. fi.

13 In abſtractione ſpeciei intelligibilis eſt ordo; quia primo oportet, quod ſpecies repræſentetur ſenſui; ſecundo imaginationi, & tertio intellectui poſſibili, qui immutatur ſpeciebus phantaſmatum, ſecundum illuſtrationem intellectus agentis, 22. qu. 173. 2.c

14 Abſtractio a ſenſibus quandoque fit perfecte, ſcilic. ut nihil ſenſibus percipiatur; quandoque imperfecte, ſcilicet ut diſcernatur, ſed non plene inter viſa imaginarie, & viſa per ſenſum, 22.q.173.3.c

15 Viſio Dei. † Videns Deum per eſſentiam non poteſt aliquid abſtrahere ab illo, 3. q. 2.3 c

16 Homo in hac vita non poteſt videre eſſentiam Dei, niſi abſtrahatur a ſenſibus, 1. q.12.11. ad 2. & 12. q. 98. 3. ad 2. & 12. q. 75.4. o. item 5. c. & q. 180 5.c

17 Chriſtus mortalis videbat Dei eſſentiam, ſicut etiam beati, ſine abſtractione a ſenſibus, 22 q.175.4. ad1

18 Ad videndum eſſentiam Dei non oportet abſtrahi ab operibus vegetativis, 22.q.175.5. ad 3

19 In viſione Prophetica aliquando fit abſtractio a ſenſibus, aliquando vero non, 22. q.173.3.o

1 Abſtractum † In Deo. † Abſtractum & concretum in divinis ſunt idem realiter, & differunt ratione, 1.q.1.2.3.c.q. 3 3. c. & ad 1. & q. 40.1. ad 1. & 2.c. & 3.q.17.1.c

2 In creaturis, † In omni creatura differunt concretum. & abſtractum, 1. quæſt. 40. 1, ad 1

3 Omne abſtractum, etiam non ſubſiſtens, eſt tantum unum numero, 1.q.54.1.c

4 Abſtractum ſignificat incompletum non ſubſiſtens, concretum vero compoſitum, 1. q. 3. 3. ad 1. & qu. 13. 1. ad 2. & q. 32.2.c

5 Nomina concreta ſignificant ens completum ſubſiſtens, ſed abſtracta quo aliquid eſt, 1. q. 3.3. ad 1. & q. 13. ad 2. & q. 32. 2.c

6 Nomina concreta, & abſtracta poſſunt prædicari de Deo, 1. q. 3. 3. ad 1. & q. 13.1. ad 2. & q.32.2.c

Abuti poteſt aliquis prophetia ut objecto, non autem ut principio, 22.q.55.4. ad 1

1 Accedere ad Deum, vel recedere non eſt paſſibus corporis, ſed affectibus mentis, 1.q. 3.1. ad 5

2 Deus dicitur accedere ad nos, vel recedere, in quantum participamus influentiam bonitatis ejus, vel deficimus ab ea, 1.q.9.2.ad 3

1 Acceptio perſonarum eſt attendere ad conditionem perſonæ nihil facientem ad illud negotium, 1.qu.23.5. ad 3. & 12. q. 97.4. ad 2. & qu. 98. 4. ad 2. & q. 106. 3. ad 1. & 22. q. 63.1.0. & 2.4.c

2 Eſt tantum de re debita, Ideo non convenit Deo, 1. q. 23 6. ad 3. & q. 65.2. ad 3. & 12. q.98.4. ad 2. & q. 106. 3. ad 1. & 12.q.63.1. ad 3

3 In honorando contingit acceptio perſonarum, 22. qu. 63.3.0

4 In judiciis contingit acceptio perſonarum, 22. q. 63. 4.0

5 Eſt peccatum oppoſitum juſtitiæ diſtributivæ, 22. q. 63. princ. & 1.0. & 2.c

6 Eſt peccatum gravius in re ſpirituali, quam temporali, 22. q.63.2.0

1 Acceſſus eſt prior in intentione, & poſterior in executione, quam receſſus, 12. q. 29.2.ad 3. & q.36.1.c. & 3. q. 85. 6.ad 2

2 Eſt prior receſſu ex parte moventis, ſed eſt poſterior ex parte mobilis, 12.q.113.8.ad 1. & 3.q.85.6.ad 2

1 Accidens non eſt ens, ſed entis, 1.q.5.5. ad 2. & q 90.2.c. & 13.q.55.4. ad 1. & q.110.2. ad 5. & 3.q.11.5. ad 3. & q.77 1. ad 4

2 Propria diffinitio accidentis non eſt eſſe in ſubjecto, ſed eſt eſſe rem cui debetur eſſe in ſubjecto, 3.q.77.1. ad 2

3 Accidens in concreto diffinitur per ſubjectum loco generis, ſed in abſtracto loco differentiæ, 12.q.53.2 ad 3

4 Non omne adveniens rei poſt eſſe completum eſt accidens, 3.q.2.6 ad 2

5 Omne accidens & omnis forma non ſubſiſtens eſt ens verum & bonum ut quo, non autem ut quod, 12.q.55.4.ad 1

6 Dependet a ſubjecto, & per illud diffinitur, 12.q 53.3. ad 3

7 Immo menſura debet eſſe homogenea, id eſt ejuſdem generis cum menſurato, 1.q.3.5. ad 2. & 12.q.19.4. ad 2

8 Eſt per ſe reſpectu alicujus ſubjecti, cum omne per accidens reducatur ad per ſe, 1.q.22.4.0. & qu. 103. 7. c. & ad 3

9 Eſt nobilius ſuo ſubjecto ſecundum quid, ſed ſimpliciter eſt e converſo: 1.q. 16.6. ad 1. item 12.q.66.4.c. item qu 110. 2.ad 2. item 22.q.23.3.ad 3. item 3.q.11.5.ad 3

10 Nullum accidens excedit ſuum ſubjectum ſecundum eſſe, ſed ſecundum operationem, 1.q.115.1. ad 5

11 Quod convenit accidenti ex parte ſubjecti, & non ex ratione accidentis, non attribuitur accidenti in abſtracto, ſed in concreto, 12.q.53.2. ad 3

12 Poteſt eſſe ſine ſubjecto, virtute Dei, 3.q.77.1.0

13 Non poteſt tranſire de ſubjecto ad ſubjectum idem numero, ſed bene idem ſpecie, 3.q 62.3. ad 2. item q.77.1.c

14 Individuatur, numeratur, & diſtinguitur ſecundum ſuum ſubjectum, 1. q. 29.1. c. & q 39. 3.c

15 Accidentia numerantur ſecundum ſuppoſita, 1. q. 36.4. ad 7.& q.39.3.c

16 Duo accidentia numero ejuſdem rationis non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubjecto, 1. qu. 94. 3. ad 1. & 12. qu. 63. 4. ad 3

17 Poteſt eſſe ſubjectum accidentis, ſed per ſubſtantiam, 1. q. 77. 7. ad 2. & qu. 78. 4. ad 2. & 12. qu. 7.1. ad 3. & q. 50. 2. ad 2. & q. 56. 1. ad 3. & 3. q. 77.3. ad 1

18 Subjectum eſt cauſa proprii accidentis in triplici genere cauſæ, ſcilicet ut cauſa materialis, efficiens, & finalis. Aliorum autem accidentium eſt tantum cauſa materialis, 1. q.77.6.0

19 Subjectum eſt cauſa propria accidentis, non per tranſmutationem, ſed per quandam naturalem conſequentiam, & reſultationem, 1.q.77.6. ad 3. & 7. ad 1

20 Accidentia non habent materiam ex qua, ſed in qua; ſcilicet ſubjectum, & circa quam, ſcilicet objectum, 12. q.55.4.c

21 Accidens comparatur ad ſubjectum, ut actus ad potentiam. 1.q.3.6.c.& q.54.3 ad 2

22 Accidentium innaturalium ſubjectum eſt tantum cauſa materialis, 1.q.77.6.0

23 Accidens in concreto habet genus in ſubjecto loco materiæ, ſed in abſtracto a modo eſſendi, 12.q.35.4. ad 2

24 Poteſt agere in ſuum ſubjectum tantum formaliter, non autem effective, 12. q.85.1. ad 4. & q.110.2. ad 1. & qu. 111. 1. ad 1. & 2. ad 1

25 Subſtantia ſpiritualis non eſt ſubjectum accidentis, niſi pertinentis ad intellectum, vel voluntatem, 12.q.50.5.0

26 Sacramentum. † Deus inſtituit, quod accidentia panis & vini ſint in Sacramento altaris, & ibi maneant ſine ſubjecto, quadruplici ratione, ſcilicet quantum ad uſum, quantum ad manducationem ſpiritualem, quæ eſt per fidem, quantum ad vitationem horroris, & irriſionis, &

quantum ad ſpiritualia, quæ per corporalia conſueverunt oſtendi, 3.q.75.2. ad 3. & 3.o. & q.76.1. ad 3

27 Accidens eſt ibi ſine ſubjecto, 3.q.75.5.o.& q.77.1.o

28 Quantitas eſt ibi ſubjectum aliorum accidentium, 3.q.77.2.o

29 Accidentia hæc non ſunt ſubjective in aere, 3.q.77.1.c

30 Habent modum eſſendi, agendi, & patiendi ſubſtantiæ: ideo poſſunt agere, & pati quicquid poterat ſubſtantia præexiſtens, 3. quæſt. 77. 3. 4. 5.6.7. 8.o

31 Hic agunt virtute ſubſtantiæ, 3. qu. 75. 6. ad 3. & qu. 77. 3.o

32 Poſſunt immutare ad formam ſubſtantialem, 3. qu.77.3. ad 3

33 Immutant corpora vicina, 3.q.77.3.o

34 Nutriunt, 3.q.77 6.o

35 Operationes ipſorum quædam ſunt naturales, & quædam miraculoſæ, 3. quæſt. 75. 6.ad 3

36 Ex eis poteſt aliquid generari, 3.q 77.5.o.& 8. ad 3

37 Poſſunt miſceri cum aliis liquoribus, 3.q.77.8.o

38 Poſſunt frangi, nec tamen Chriſtus frangitur, 3 q.77.7.o

39 Hæc fractio tria ſignificat, ſcilicet diviſionem corporis Chriſti in paſſione, diſtributionem virtutis ejus, & triplicem ſtatum animarum; ſcilicet, quia quidam ſunt adhuc vivi, quidam in plena participatione beatitudinis, & quidam in expectatione plenæ beatitudinis, 3. qu. 83.5. ad 7. & ad 8

40 Corrumpi poſſunt, ſicut & ante conſecrationem dupliciter, ſcil. per ſe, ideſt per alterationem contrariarum qualitatum, per augmentum & diminutionem, ideſt per additionem, vel diviſionem quantitatum: & per accidens, id eſt per corruptionem ſubjecti, 3. q.77.4.o. & 5.c.

41 Iſta corruptio non eſt miraculoſa, ſed miraculum præſupponit, 3. qu. 77. 4. ad 2. & 5. c. fin.

42 Nulla immutatio horum accidentium facit ibi deſinere corpus Chriſti, niſi qua corrumperetur ſubſtantia panis & vini, ſi adeſſet, 3. qu. 76.6. o. & 8.c. fin. & qu. 77. 4. o. & 5.8. c. & ad 3.& q.83.6. ad 7

43 Sunt compoſita ex quo eſt, & quid eſt, 3.q.77.1.ad 4

44 Medium. † Nihil poteſt eſſe medium inter ſubſtantiam, & accidens, 1.q.77.1.5

45 Accidens ſpeciei conſequitur formam, accidens autem individui conſequitur materiam, 1.q.54.3.ad 2

46 Dicitur dupliciter, ſcilicet natura accidentis condiviſa ſubſtantiæ, & quod nominat aliquid per aliud, 1. qu. 77. 1. ad 5.& 12.qu.7.1.ad 2.& 3.q.2.6. ad 2

47 Accidens per ſe conſideratur ab arte, non autem accidens omnino per accidens, 12.q.7.ad 2. & q.18.3. ad 2

48 Miraculoſe productum in aliquo ſubjecto efficitur ei naturale, ſicut cæcus miraculoſe illuminatus naturaliter videt, 1.q.77.4.ad 3

49 Et omne præter rationem rei eſt duplex, ſcilicet determinativum alicujus eſſentialium principiorum, & non determinativum. Secundum tantum eſt in angelis, ſed utrunque eſt in compoſitis, 1.q. 54.3. ad 2

50 In Deo. † Nullum accidens eſt in Deo, 1.qu. 3.6.o. & qu.6.3.c.& qu.28.2.c. & qu.29.2. ad 3.& quæſt.40.1.ad 1.& q 54.3. ad 2

51 Iſta eſt per ſe, & nullo modo per accidens: Pater eſt Deus, & e converſo, 1. qu. 39. 6.ad 2

52 Accidens in abſtracto non prædicatur ſecundum magis, & minus, 12.q.52.1.2.3.o. & qu.53. 2.ad 3

53 Non generatur, nec corrumpitur, & quæ corrumpuntur, non omnino in nihilum rediguntur, non quidem quia aliqua pars eorum remaneat, ſed quia remanent in potentia materiæ, vel ſubjecti, 1.q.104.4.ad 3.& 12.110.2.ad 3

54 Non variatur ſubjective, ſed

ſed ſubjectum ſecundum ſ-pſum, 1.qu.9.2.ad 3.& q.16.8. c.fin.

1 Quod accidit in hominibus, quod bonum ſit; ut in paucioribus; & malum, ut in pluribus, ex hoc contingit, quia pluribus modis contingit deviare a medio, quam medium tenere: & etiam quia ſenſibilia ſunt magis nota apud multos, quam bona rationis, 12 q 71 2.ad 3

2 Omne quod advenit alicui poſt ejus eſſe completum, convenit ei accidentaliter, niſi trahatur in communionem illius eſſe completi, 3.quæſt. 2. 6.ad 2

3 Quod accidit alicui naturæ, non eſt univerſaliter in illa natura, 1.q.51.1.c.

4 Nulla forma de genere ſubſtantiæ convenit alicui accidentaliter. Ideo omnis forma adveniens accidentaliter eſt accidens, 1.q.67.3.c

1 Acedia eſt tædium bene operandi, & triſtitia de re ſpirituali, 1.q.63.2. ad 2 & 21.q.65. 1.2.c.& 3 c. & ad 2. & 4.c. & ad 2. & q.54.2.ad 1

2 Non eſt receſſus mentis a quocumque bono ſpirituali, ſed a divino, cui tenetur mentem ex neceſſitate inhærere, 22.q. 35.3.ad 2

3 Eſt peccatum, 22.q.35.1.o

4 De ſe eſt peccatum mortale, 22.q.35.3.o

5 Triſtitia de bono ſpirituali divino eſt ſpeciale peccatum, ſcilicet acedia: ſed in communi convenit omni vitio. Similiter gaudium de bono ſpirituali divino convenit ſpeciali virtuti, ſcilicet charitati, ſed in communi convenit omni virtuti, 22.q 35.2.o. & 3. ad 2.& 4.ad 3

6 Eſt ſpecies triſtitiæ, 12 q.35. 8.o

7 Eſt vitium capitale, 22.q. 35.4.o.& q.36.4.c

8 Diviſio. † Filiæ acediæ ſunt ſex, ſcil. malitia, rancor, puſillanimitas, deſperatio, torpor, & evagatio mentis, 22. q.35.4.o. item q 36.4.c

9 Eſt contraria charitati, 22. q.35.3.c.fi.

10 Et invidia opponitur gaudio charitatis. ſcilicet prima, ut eſt de bono divino, ſecunda, ut eſt de bono proximi, 22. quæſt. 34. princ. & qu. 53. princ. & 3.c. & qu. 36. 3. 3. c.& ad 3

11 Eſt contra tertium præceptum decalogi, 22. qu. 35. 3. ad 1

12 Effectus. Jejunantes maxime impugnantur circa horam ſextam, id eſt, in meridie, ab acedia, propter famem, & æſtus ſolis, 22.q.35.1.[illegible]

1 Diviſio. † Accipere aliquid in bono, vel malo, dicitur dupliciter, ſcil. accipere proprie, & accipere abuſive, 22.q.55.4.ad 1

2 Non omne acceptum eſt receptum in aliquo, 1.q.17.2. ad 3

3 Accipere ab alio eſt commune Chriſto, & creaturæ analogice, non autem univoce, 1.q.33.3.ad 2

Accipiter ſignificat miniſtros potentum ad prædam, 12. qu. 102.6 ad 1.c.3

1 Accuſatio debet fieri in ſcriptis, 22.q.68.3.o

2 Eſt de præcepto valenti probare peccatum contra communitatem, 22.q.68.1.o

3 Eſt injuſta per calumniam, prævaricationem, & tergiverſationem, 22.q.68.3.o

4 In denuntiatione attenditur emendatio fratris, ſed in accuſatione punitio criminis, 22. qu. 67. 3. ad 2. & qu 68. 1.c

5 Accuſatus tenetur dicere veritatem judici interroganti juridice, ſcil. ſi præceſſit infamia, vel indicia expreſſa, vel probatio ſemiplena, 22. q.69.1. o.& 2.c

6 Poteſt defendere ſe per prudentiam, non autem per calumniam, vel colluſionem, 22.q 69.2.o.3.c

7 Et ei licet appellare, 22. q.69.1.c

8 Accuſatus falſo ex levitate, & non ex malitia, poteſt remittere pœnam talionis, non autem ſi deſiſtat per colluſionem, ſed tantum princeps, 22. q.68.4.ad 2

quantum ad ſpiritualia, quæ per corporalia conſueverunt oſtendi, 3.q.75.2. ad 3. & 3.0. & q.76.1. ad 3

27 Accidens eſt ibi ſine ſubjecto, 3.q.75.5.0.& q.77.1.0

28 Quantitas eſt ibi ſubjectum aliorum accidentium, 3.q.77.2.0

29 Accidentia hæc non ſunt ſubjective in aere, 3.q.77.1.c

30 Habent modum eſſendi, agendi, & patiendi ſubſtantiæ: ideo poſſunt agere, & pati quicquid poterat ſubſtantia præexiſtens, 3. quæſt. 77. 3. 4. 5.6.7. 8.0

31 Hic agunt virtute ſubſtantiæ, 3. qu. 75. 6. ad 3. & qu. 77. 3.0

32 Poſſunt immutare ad formam ſubſtantialem, 3. qu.77.3. ad 3

33 Immutant corpora vicina, 3.q.77.3.0

34 Nutriunt, 3.q.77 6.0

35 Operationes ipſorum quædam ſunt naturales, & quædam miraculoſæ, 3. quæſt. 75. 6.ad 3

36 Ex eis poteſt aliquid generari, 3.q 77.5.0.& 8. ad 3

37 Poſſunt miſceri cum aliis liquoribus, 3.q.77.8.0

38 Poſſunt frangi, nec tamen Chriſtus frangitur, 3 q.77.7.0

39 Hæc fractio tria ſignificat, ſcilicet diviſionem corporis Chriſti in paſſione, diſtributionem virtutis ejus, & triplicem ſtatum animarum; ſcilicet, quia quidam ſunt adhuc vivi, quidam in plena participatione beatitudinis, & quidam in expectatione plenæ beatitudinis, 3. qu. 83. 5. ad 7. & ad 8

40 Corrumpi poſſunt, ſicut & ante conſecrationem dupliciter, ſcil. per ſe, ideſt per alterationem contrariarum qualitatum, per augmentum & diminutionem, ideſt per additionem, vel diviſionem quantitatum: & per accidens, id eſt per corruptionem ſubjecti, 3. q.77.4.0. & 5.c.

41 Iſta corruptio non eſt miraculoſa, ſed miraculum præſupponit, 3. qu. 77. 4. ad 2. & 5. c. fin.

42 Nulla immutatio horum accidentium facit ibi deſinere corpus Chriſti, niſi qua corrumperetur ſubſtantia panis & vini, ſi adeſſet, 3. qu. 76.6. 0. & 8.c. fin. & qu. 77. 4. 0. & 5.8. c. & ad 3.& q.83.6. ad 7

43 Sunt compoſita ex quo eſt, & quid eſt, 1.q.77.1.ad 4

44 Medium. † Nihil poteſt eſſe medium inter ſubſtantiam, & accidens, 1.q.77.1.5

45 Accidens ſpeciei conſequitur formam, accidens autem individui conſequitur materiam, 1.q.54.3.ad 2

46 Dicitur dupliciter, ſcilicet natura accidentis condiviſa ſubſtantiæ, & quod nominat aliquid per aliud, 1. qu. 77. 5. ad 5.& 12.qu.7.1.ad 2.& 3.q.2.6. ad 2

47 Accidens per ſe conſideratur ab arte, non autem accidens omnino per accidens, 12.q.7.ad 2. & q.18.3. ad 2

48 Miraculoſe productum in aliquo ſubjecto efficitur ei naturale, ſicut cæcus miraculoſe illuminatus naturaliter videt, 1.q.77.4.ad 3

49 Et omne præter rationem rei eſt duplex, ſcilicet determinativum alicujus eſſentialium principiorum, & non determinativum. Secundum tantum eſt in angelis, ſed utrunque eſt in compoſitis, 1. q. 54.3. ad 2

50 In Deo. † Nullum accidens eſt in Deo, 1. qu. 3.6.0. & qu.6.3.c.& qu.28.2.c. & qu.29.3. ad 3.& quæſt.40.1.ad 1.& q.54.3. ad 2

51 Iſta eſt per ſe, & nullo modo per accidens: Pater eſt Deus, & e converſo, 1. qu. 39. 6.ad 2

52 Accidens in abſtracto non prædicatur ſecundum magis, & minus, 12.q.52.1.2.3.0. & qu. 53. 2. ad 3

53 Non generatur, nec corrumpitur, & quæ corrumpuntur, non omnino in nihilum rediguntur, non quidem quia aliqua pars eorum remaneat, ſed quia remanent in potentia materiæ, vel ſubjecti, 1.q.104.4.ad 3.& 12.110.2.ad 3

54 Non variatur ſubjective, ſed

ſed ſubjectum ſecundum ſ-pſum, 1.qu.9.2.ad 3. & q.16.8. c.fin.

1 Quod accidit in hominibus, quod bonum ſit, ut in paucioribus; & malum, ut in pluribus, ex hoc contingit, quia pluribus modis contingit deviare a medio, quam medium tenere: & etiam quia ſenſibilia ſunt magis nota apud multos, quam bona rationis, 12 q 71 2.ad 3

2 Omne quod advenit alicui poſt ejus eſſe completum, convenit ei accidentaliter, niſi trahatur in communionem illius eſſe completi, 3. quæſt. 2. 6.ad 2

3 Quod accidit alicui naturæ, non eſt univerſaliter in illa natura, 3.q.51.1.c.

4 Nulla forma de genere ſubſtantiæ convenit alicui accidentaliter. Ideo omnis forma adveniens accidentaliter eſt accidens, 1.q.67.3.c

1 Acedia eſt tædium bene operandi, & triſtitia de re ſpirituali, 1.q.63.2. ad 2 & 22.q.65. 1.2.c.& 3 c. & ad 2. & 4.c. & ad 2. & q.54.2.ad 1

2 Non eſt receſſus mentis à quocumque bono ſpirituali, ſed a divino, cui [illegible] ex neceſſitate inhærere, 22. q. 35.3.ad 2.

3 Eſt peccatum, 22.q.35.1.0

4 De ſe eſt peccatum mortale, 22.q.35.3.0

5 Triſtitia de bono ſpirituali divino eſt ſpeciale peccatum, ſcilicet acedia: ſed in communi convenit omni vitio. Similiter gaudium de bono ſpirituali divino convenit ſpeciali virtuti, ſcilicet charitati, ſed in communi convenit omni virtuti, 22.q 35.2.0. & 3. ad 2.& 4. ad 3

6 Eſt ſpecies triſtitiæ, 12 q.35. 8.0

7 Eſt vitium capitale, 22.q. 35.4.0.& q.36.4.c

8 Diviſio. † Filiæ acediæ ſunt ſex, ſcil. malitia, rancor, puſillanimitas, deſperatio, torpor, & evagatio mentis, 22. q.35.4.0. item q.36.4.c

9 Eſt contraria charitati, 22. q.35.3.c.fi.

10 Et invidia opponitur gaudio charitatis. ſcilicet prima, ut eſt de bono divino, ſecunda, ut eſt de bono proximi, 22. quæſt. 34. princ. & qu. 53. princ. & 3. c. & qu. 36. 3. 3. c. & ad 3

11 Eſt contra tertium præceptum decalogi, 22. qu. 35. 3. ad 1

12 Effectum [illegible] jejunantes maxime im[illegible] circa horam ſextam, [illegible] in meridie, ab acedia, propter [illegible], & æſtus ſolis, 22.q.35.1.[illegible]

1 Diviſio. † Accipere aliquid in bono, vel malo, dicitur dupliciter, ſcil. accipere proprie, & accipere abuſive, 22.q.55.4.ad 1

2 Non omne acceptum eſt receptum in aliquo, 1.q. 17.2. ad 3

3 Accipere ab alio eſt commune Chriſto, & creaturæ analogice, non autem univoce, 1.q.33.3.ad 2

Accipirer ſignificat miniſtros potentum ad prædam, 12. qu. 102.6 ad 1.c.3

1 Accuſatio debet fieri in ſcriptis, 22.q.68.3.0

2 Eſt de præcepto valenti probare peccatum contra communitatem, 22.q.68.1.0

3 Eſt injuſta per calumniam, prævaricationem, & tergiverſationem, 22.q.68.3.0

4 In denuntiatione attenditur emendatio fratris, ſed in accuſatione punitio criminis, 22. qu. 67. 3. ad 2. & qu 68. 1.c

5 Accuſatus tenetur dicere veritatem judici interrogami juridice, ſcil. ſi præceſſit infamia, vel indicia expreſſa, vel probatio ſemiplena, 22. q.69.1. o.& 2.c

6 Poteſt defendere ſe per prudentiam, non autem per calumniam, vel colluſionem, 22.q 69.2.0.3.c

7 Et ei licet appellare, 22. q.69.1.c

8 Accuſatus falſo ex levitate, & non ex malitia, poteſt remittere pœnam talionis, non autem ſi deſiſtat per colluſionem, ſed tantum princeps, 22. q.68.4.ad 2

9 Accuſans in probatione deficiens meretur pœnam talionis, 22.q.64.4.o

10 Accuſans falſo meretur duplicem pœnam, ſcilicet talionis pro nocumento accuſati, & infamiæ pro calumnia. Sed quandoque princeps liberat ab utraque, & quandoque tantum a prima, 22.qu.68.4.ad 3

11 Deſiſtere ab accuſatione ordinate, & ſine vitio contingit dupliciter, ſcil. ſi in proceſſu perpendat ſe falſe accuſaſſe, vel ſi princeps eam aboleat, 22.q.68 3.ad 3

12 In notoriis non requiritur accuſator, quia infamia tenet locum accuſatoris, 22.qu.67.2.ad 3. & 3.ad 2

13 Subditi poſſunt ſuos ſuperiores accuſare, 22.qu.68.1.ad 2

14 Nullus debet accuſare religioſum in Capitulo de crimine occulto, 22.q.33.7.ad 4

15 Excommunicati, infames, & de majori crimine accuſati, non poſſunt accuſare, 22.q.69.1.ad 1

1 Acetum, & vinum differunt ſpecie, 3.q.74.5.ad 2

2 Acetum non poteſt naturaliter mutari in vinum, niſi reſolvatur in materiam primam, 3.q.74.5.ad 2

Achaz rex non petens ſignum a Deo peccavit, & non peccaſſet, ſi ſignum petiiſſet, 22.q.97.2.ad 3

Acquirere illicite contingit tripliciter, ſcilicet vel ratione cauſæ, vel acquirentis, vel ejus, a quo aufertur, 22.qu.32.7.c. & q.62.5.ad 2. & q.87.2.ad 2

1 Actio Dei eſt ſua eſſentia, & ſua potentia, 1.qu.14.4.o. & qu.19.1.o. & 4. ad 2. & qu.25.1.ad 2. & qu.30.2.ad 3. & q.41.4.ad 3. & q.45.3.ad 1. & qu.54.1.2.3.c. & q.77.1.c. & 2.c. & qu.79.1.c. & 87.3.c. & 12.q.49.4.c. & q.55.2.ad 3. & 3.q.9.1.ad 1

2 Eſt una ſecundum rem, & multæ ſecundum rationem, 1.q.30.2.ad 3

3 Deus agit in omni operante, 1.q.105.5.o.& 12.q.55.4.ad 6

4 Actio Dei, quæ operatur in omni operatione creaturæ, non eſt creatio, 1.q.45.8.o

5 Non ſubtrahit actiones agentium inferiorum, 1.q.105.5.o

6 Omnis actio creaturæ eſt a Deo, 1.qu.105.5.c. & 12.q.6.1.ad 3. & qu.79.2.o. & q.109.1.c

7 Omnis actio formæ ſubſtantialis, vel accidentalis dependet a Deo. 3.q.77.3 ad 2

8 Actio intellectus, & cujuslibet creaturæ dupliciter dependet a Deo, ſcil. formaliter, & effective, 1.q.105.5.c. & 12.q.109.1.c

9 Actio proprie eſt operatio voluntatis imperata, manens in operante. Sed facere eſt operatio tranſiens, 12.q.57.4.c. & 5.ad 1

10 Recta differt ab actione reflexa, 1.q.28.4.ad 2. & q.87.3.ad 2

11 Duplex eſt actionis genus, una ſcilicet actio, quæ tranſit in aliquid exterius, inferens ei paſſionem, ſicut urere, & ſecare. Alia vero, quæ non tranſit in rem exteriorem, ſed magis manet in ipſo agente. Et hæc eſt duplex, ſcil. quædam corporalis, ſicut ſentire; & alia ſpiritualis, ſicut intelligere, & velle, 1.qu.18.3.ad 1. & q.41.1.c

12 Actio duplex, ſcil. immanens, & tranſiens, 1.q.14.2.c.& q.18.3.1.& q 23 2.1.& q.27.1.3.5.c.& q.28.4.c.& q.41.2.c. & q.54.1.ad 3. & 2.c. q.56.1.c. & q.85.2.c.& 12.q.3.2.ad 3. & q.31.5.c.& q.74.1 c.

13 Objectum actionis tranſeuntis, ſive materia eſt ſeparata ab agente; objectum autem immanentis unitur ei, 1.qu.56.1.c

14 Tranſiens infert ex ſe paſſionem, non autem immanens, 1,qu.23.2.1. & 22.quæſt.59.3.ad 3

15 Immanens eſt actus, & perfectio agentis, non autem tranſiens, ſed tantum patientis, 12.q.3.2.ad 3. & q.31.5.c

16 Duplex, ſc. una cum tranſmutatione materiæ, ſicut actio phyſica; alia ſine tranſmutatio-

ne

ne materiæ, quæ ſcilicet materiam non præſupponit, ſicut patet in creatione. Sed actio corporis eſt, qua agit, ſecundum quod eſt actu, in aliud corpus ſecundum quod eſt in potentia, 1. q. 91. 2. c. & q. 115. 1.c

17 Omnis actio creaturæ differt realiter ab ea, 1. q. 54. 1.2.c

18 Inſtrumenti duplex, ſc. ſecundum propriam formam, & ut movetur a principali agente. Prima eſt alia ab actione principalis agentis. Secunda vero eſt eadem, 3. q. 19.1. c. & ad 2.& 2 c.& q.62.1.ad 2

19 Humana ſpeciem ſortitur a fine proximo; quia ad bonitatem, vel malitiam rei non ſolum exigitur bonitas, vel malitia finis ultimi, quem reſpicit voluntas intendens, ſed etiam bonitas, vel malitia finis proximi, quem reſpicit voluntas eligens. Et ideo non ſequitur, quod bonitas voluntatis intendentis ad bonitatem actus ſufficiat, 12.q.1.3.c.& ad 3. & 22.q.11.1.2

20 Dicitur voluntaria dupliciter, ſc. imperative, & elicitive, 12. q.1.1. ad 2. & q.6. princ.

21 Voluntaria fundatur ſuper actionem naturæ, 12. q.10. 1.ad 1

22 Eadem actio ſecundum ſpeciem naturæ poteſt differre ſecundum ſpeciem moris, & e converſo, 12. q.1.3. ad 3. & 3.q.47.2.ad 3

23 Actionum, quæ ab homine aguntur, illæ ſolæ dicuntur humanæ proprie, quæ ſunt a voluntate deliberata. Si quæ autem aliæ actiones homini conveniant, poſſent dici quidem hominis actiones, ſed non proprie humanæ, cum non ſint hominis, inquantum eſt homo, ſicut cum aliquis movet pedem, vel manum aliis intentus, vel fricat barbam, 12.q.1.1.ad 3

24 Actio naturæ terminatur ad unum, non autem voluntaria, 1. q. 41.2. c. & 12. q. 10. 1. ad 1

25 Primi principii proprie dicitur operatio, non autem actiones ſecundorum, ſed dicuntur operata, 3.q.19.1.c

26 Et paſſio conveniunt in una ſubſtantia motus, & ſunt unus motus numero, & differunt tantum ſecundum diverſas habitudines, 1.q 28.3. ad 1, & q.41.1.ad 2.& q.45.2.ad 2.& 3. c.& 22.q 90.3.c

27 Speciem habet a forma agentis, 1.q.14.5.ad 3.& 12.q.1. 3.c.& 3.q.19.1.ad 3

28 Principium actionis primo eſt finis, ſecundo agens, tertio forma, non autem materia, 1.q.105.5.c

29 Actio quælibet commenſuratur virtuti agentis. Nec aliquod agens naturale nititur ad agendum id, quod excedit ſuam facultatem, 22. q. 130. 1.c

30 Omnis forma dependens ab agente ſecundum fieri tantum, remanet ceſſante actione ejus, 1.q.104.1.c

31 Impoſſibile eſt actionem unius agentis terminari ad formam tantum, & alterius ad ſubjectum formæ, niſi in agentibus ſubordinatis, 1. q. 118. 2 ad 3

32 Una & eadem actio procedit a primo, & ſecundo agente, non autem a duobus agentibus unius ordinis, 1. q. 105.5.ad 2

33 Quanto agens eſt potentius, tanto magis poteſt actionem ſuam diffundere ad magis diſtans, 1.q.118.1.c. & 22.q. 141.7.ad 1

34 Actionum, quarum una eſt regula, & ratio alterius, una non impedit, ſed juvat aliam, 1.q.112 1.ad 3

35 Actio non attribuitur inſtrumento proprie, ſed principali agenti, 12. q.16.1. c. fin. & 22.q.172.1.ad 3.& 3.qu.13.3.& q. 15.9.ad 1

36 Attribuitur inſtrumento ſicut immediate agenti, ſed principali agenti, ſicut in cujus virtute agit inſtrumentum, 3.q.66.5.ad 1

37 Inſtrumenti duplex, ſcilicet ſecundum propriam formam, & ut movetur a principali agente. Prima eſt alia ab actione principalis agentis:

ſecunda vero eadem, 3.q.19.1. c.ad 2.& 2.c.& q.62.1.ad 2

38 Si ſit unum agens principale, & duo inſtrumenta, dicetur unum agens ſimpliciter, & duæ actiones. Si autem e converſo, dicetur e converſo, 1.q.70.2.c

39 Inſtrumentum duas habet actiones, ſcilicet unam inſtrumentalem, ſecundum quam operatur, non in virtute propria, ſed in virtute principalis agentis: aliam propriam, quæ competit ſibi ſecundum propriam formam: ſicut ſecuri competit ſcindere ratione ſuæ acuitatis, facere autem lectum, inquantum eſt inſtrumentum artis; non autem perficit actionem inſtrumentalem, niſi exercendo actionem propriam, ſcindendo enim facit lectum, 3.q.62.1.ad 2

40 Impoſſibile eſt, quod eadem numero eſſentialiter ſit actio principalis agentis, & inſtrumenti, 3.q.19.1.c

41 Malum in actione ſemper cauſatur ex defectu agentis principalis, vel inſtrumentalis. Similiter in effectu proprio, vel in diſpoſitione materiæ. Sed in patiente ex imperfectione, vel defectu agentis, vel materiæ, 1.q.49.1.c.& ad 3. & 12.q.18.2.c

42 Omnis actio eſt per aliquam formam, 1.q.48.1.ad 4. & q.76.1.c.& 3.q.19.1.ad 3

43 Forma eſt principium actionis, 22.q.179.1.ad 1

44 Non nominat principium actionis, ut eſt in agente, ſed ut reſpicit effectum, 1.q.14.8.c

45 Actiones ſunt ſuppoſitorum, 12.q.77.2.ad 1

46 Forma ſubſtantialis non eſt principium actionis, niſi mediante qualitate, 1.q.77.1.c. & ad 4.& 3.q.77.3.ad 3

47 Qualitatis actio non producit formam ſubſtantialem, niſi in virtute formæ ſubſtantialis, 1. q. 45. 8. ad 2 & q. 67. 3. ad 3. & q.115.1. ad 5. & 3. q. 77. 3. ad 3

48 Forma perfecta ſecundum eſſe reale, poteſt eſſe principium actionis tranſeuntis, non autem imperfecta, 12.q.5. 6.ad 2

49 Determinata ad unam operationem non requirit diſpoſitionem, 12. quæſt.49.4. c. & ad 1

50 In eodem inſtanti acquiritur forma, & incipit actio, 12.q 113.7.ad 4

51 In communi actio ſecundum primam impoſitionem nominis, importat originem motus; quo remoto nihil aliud quam ordinem originis importat, 1.q.41.1 ad 2. & q.45. 13.c

52 Actio proprie eſt actualis virtutis, 1.q.54.1.c

53 Quædam eſt finis, non autem quælibet, 12. q.1.1. ad 2. & q.19.1.ad 2

54 Eo modo eſt bona, quo habet eſſe: ſed non eſt bona ſimpliciter, niſi habeat plenitudinem ſui eſſe, 12.q.18.1.c

55 Humana eſt bona, vel mala quadrupliciter, ſcilicet ex genere, ex objecto, fine, circumſtantiis, & hujuſmodi, 12. q.18.c. & q.20.1.2. c. & q.73. 7. ad 1

56 Eadem actio, inquantum multa, poteſt eſſe bona, & mala, non autem inquantum una, 3.q.82.5.ad 3

57 Omnis proceſſio eſt ſecundum aliquam actionem, & e converſo, 1.q.27.1.c

58 Actio ſine motu non infert ex ſe paſſionem, niſi grammatice, ut in divinis, 1. q.41.1. ad 3

59 Cum motu eſt ſemper cum innovatione fieri, & corruptione: non autem actio ſine motu, 1.q.41.1.ad 3

1 Differentia. ✝ Actus duplex, ſcilicet primus, & ſecundus, 1.q.48.5. c. & 12.q.32.c. & q.111.2.c.fin.

2 Primus eſt eſſe, ſecundus autem operatio, 12. q. 111.2. c. fin.

3 Dupliciter eſt alicujus potentiæ, ſcilicet elicitive, & imperative, 12. q. 1. 1. ad 2. & q.6. princ. & 4. c. & q. 8. princ. & 3. q.85.2.ad 1

4 Dupliciter dicitur eſſe moralis, ſcilicet eſſentialiter, id eſt elicitus a voluntate, & quoad

quoad uſum, id eſt imperatus, 12.q.1.1.c.& ad 2

5 Aliquis actus eſt unus numero, ſecundum eſſe naturale, & duo in genere moris, 12.q.20.6.o

6 Dupliciter non eſt ordinatus in Deum, ſcilicet ex parte actus non ordinabilis, ut omne peccatum, vel ex parte agentis. 12.q 21.4.c

7 Potentia dupliciter eſt actus corporis, ſcilicet informando organum, & in eſſentia animæ. 1.q 76.8.ad 4

8 Oportet proportionari objecto & agenti, ſed ab objecto ſpeciem habet, a virtute vero, vel a potentia agentis habet modum intenſionis. 1. q.89.6.c. & 22.q.26.7.c

9 Potentiæ diſtinguuntur per actus, & actus per objecta, 1. q 77.3.o

10 Cujuslibet potentiæ vel habitus ſumitur ſecundum ordinem potentiæ, vel habitus ad objectum. 22.q.2.2.5.c

11 Nihil ſubeſt potentiæ, habitui, vel actui, niſi mediante ratione formali objecti. 12.q. 1.1.c.& 22.q.1.3.c

12 Sicut ſe habet actus ad actum, ſic & potentia ad potentiam reſpectu objecti adæquati, non autem reſpectu objecti particularis. 22.q.2.2.5.c

13 Objectum comparatur ad actum potentiæ paſſivæ, ut principium & cauſa movens: ad actum vero potentiæ activæ, ut terminus & finis ejus. 1.q.77.3.c. & 12.q.1.3.c

14 Actus in rationem objecti, & actus in objectum ſub tali ratione, ſunt ejuſdem ſpeciei, ut viſio luminis, & viſio coloris. 22.q.25.1.c

15 Omnis virtus & potentia eodem actu fertur in objectum, & in rationem formalem objecti, 22.q.25.1.c

16 Nihil poteſt eſſe objectum habitus vel actus, niſi objectum potentiæ ſubjectæ utrique, 22.q.162.3.c

17 Prima bonitas vel malitia actus moralis eſt ex objecto convenienti, ſicut in naturalibus ex forma. Et dicitur bonum vel malum ex genere,

id eſt, ſecundum ſpeciem, 12. q.18.2.c

18 Species bonitatis vel malitiæ actuum ex objecto per ſe ordinato ad finem continetur ſub ſpecie ex fine. Si autem per accidens, ſunt ſpecies diſparatæ, 12. q.18.7.o. & 22.q. 11.1.ad 2

19 Actus moralis habet ſpeciem ex objecto, & fine, 1. q.48. 1. ad 2. & 12. q. 1. 3. o. & q. 7. 3. 3. ad 3. & 4. o. & q. 18. 2. 3. o. & q.5.6.8. c. q. 19. 1. c. & q. 58. 1.c. & q. 60. 1. ad 3. & q. 72. 1.o. & 3. o. & 22. q 4.3. c. & q.19.3.4.c. & q. 23.4. c. & q.25.1. c. & 47.5. c. & q. 64. 7. c. & q.92.2. c & q. 110.1. c. & q.154. 1. c. & q. 181. 2. ad 1

20 Moralis eſt bonus vel malus, principaliter ex objecto & fine: ſecundario autem ex circumſtantiis, 12. q.18.2.3.4.o. & q. 21.1.o. & q. 42. 6. c. & q.72. 1.ad 1

21 Objectum comparatur ad actum interiorem ut finis, ad exteriorem vero, ut materia circa quam, 12.q.18.6.c.& q.54. 2.ad 3.& q.72.3.ad 2

22 Non denominatur a potentia, niſi ſit ab ea ſine reſpectu ad aliam, 12.q.8.2.c

23 Non omnis diverſitas actuum, ſed tantum formalis facit diverſitatem potentiarum, 1.q.77. 3. c. & q. 79. 7. 9. c. & 10. ad 3. & 12 q. 54. 1.ad 1

24 Actus diverſarum potentiarum differunt genere, 12. q. 23.1.c. & q.54.1. ad 1

25 Idem poteſt pertinere ad diverſas potentias, 12. q.56. 2. ad 1

26 Idem poteſt pertinere ad diverſas potentias ſecundum diverſas rationes, & diverſo ordine, non autem æqualiter, & eodem ordine, 12.q. 56. 2. ad 1

27 Unius potentiæ non poſſunt eſſe ſimul plures actus, 1. q. 58. 7. ad 2. & q. 62. 7. ad 3. & 12. q. 54. 1. ad 3. & 22. q. 18. 1. ad 3.

28 Unius potentiæ non poſſunt eſſe ſimul plures actus, niſi ſint ſubordinati, 1. q. 58. 7. ad 2. & q.62.7. ad 3.12. q.54.1. ad 3.22.q.18.1.ad 3

29 Proximum principium actus eſt vis appetitiva, 22. q. 59.4.c

30 Actus reſpectu unius potentiæ differunt ſpecie, qui reſpectu alterius potentiæ ſunt ejuſdem ſpecie, 12.q.18.5.c

31 Quælibet potentia immaterialis, & nulla materialis reflectitur ſuper actum ſuum, 1.quæſt.87.3. ad 3. item 22. q.25. 2.c

32 Actus eſt prior potentia, 1.q.82.3.ad 2

* Imo actus eſt poſterior potentia, 1.q.77.3.ad 1

33 Actus in diverſis eſt prior potentia, ſed in eodem eſt poſterior ſecundum tempus, 1.q. 3.1.c.& 8.c.fin.& q.77.3.ad 1. & q.82.3. ad 2. & q.85.3. ad 1. & q. 94.3.c.& 12.q.50.2.ad 3

34 Semper ſuperat potentiam in bono & malo, 12.q. 71.3.c

35 In potentiis ordinatis actus potentiæ ſuperioris eſt ſicut forma actus potentiæ inferioris, 12.q.13.1.c.& q.17.4.c. fin.

36 Actus potentiæ inferioris ſe habet ut materiale reſpectu actus potentiæ ſuperioris, & ille ut formale reſpectu ejus, 22.quæſt.17.1.4.c

37 Potentia activa non diſtinguitur contra actum, ſed in eo fundatur, 1. quæſt. 25. 1. ad 1

38 Nullus actus producitur perfecte ab aliqua potentia activa, niſi ſit ei conſimilis per aliquam formam, quæ ſit principium ejus, 12.q.23.2.c

39 Habitus eſt actus primus, non autem ſecundus, 12. quæſt. 49.3.ad 1

40 Dupliciter poteſt habere ordinem ad actum, ſcilicet ſecundum rationem habitus, & ſecundum rationem ſubjecti, id eſt, potentiæ, 12.q.49.3.0

41 Species habitus diſtinguuntur ſecundum ſpecies actuum, 1.q.83.2 c

42 Idem actus poteſt a diverſis habitibus informari: & ſic ad diverſas ſpecies reduci, 22.q.4.3.ad 1

43 Idem habitus poteſt habere diverſos actus ejuſdem rationis ordinatos: quorum unus ſequitur ex alio, & ſit mediante priori. Sed habitus non definitur, nec denominatur niſi a primo, 22.q.28.4.c. & q.29.4.c. & qu. 51.2.3. c. & q. 161.2.ad 3

44 Actus unius virtutis vel vitii ordinatus ad finem alterius, efficitur ſpecies ejus, 22. q.154.10.c. ad 1. & q. 181.1. ad 3. & 2.c

45 Quilibet proportionaliter habitui intenſus auget eum, vel ad hoc diſponit: non autem remiſſus, 12.q.52.3.0

46 Diverſi, quorum unus eſt ratio alterius, non diverſificant habitum, 22.q.28.4.c.& 3. q.78.5.ad 2

47 Habitus acquiſitus ſemper reddit actum ſimilem actui, a quo generatus eſt ſecundum ſpeciem; non autem ſecundum modum, 1. quæſt. 89. 6. ad 3. & 12. quæſt. 78.2.ad 2

48 Idem actus ſpecie naturæ poteſt eſſe in diverſis generibus moris, ſcilicet virtutis & vitii, 12. q.1.3. ad 3. & q.18.5.c. & ad 3. & 6. ad 3. & 7. c.ad 1.& 10. ad 3. & q.20.6. 0. & q. 72.6.c. & 22. quæſt. 99. 2. ad 2. & 3. ad 2

49 Habitus reſpectu aliquorum actuum ſunt neceſſarii, 12.q.49.4.0.& q.50.0

50 Actus eſt cauſa finalis habitus, qui eſt cauſa efficiens ſui actus, 12.q.51.4.ad 3. & q. 71.3.ad 3

51 Habitus ex quibuſdam actibus generatur in agente habente in ſe etiam principium paſſivum, non autem in aliis, 12.q.51. 2. 0. & quæſt. 63. 2.0

52 Ex multis actibus rationis oportet cauſari habitum opinativum, etiam ex parte intellectus poſſibilis, 12. q. 51. 3.c

53 Quantum ad inferiores vires apprehenſivas, neceſſarium eſt eoſdem actus pluries reiterari, ut aliquid firmiter memoriæ imprimatur, 12. q. 51.3.c

54 Habitus corporales quandoque generantur ex uno actu

for-

forti . Et etiam in intellectu poſſibili ſcientia : non autem opinio , nec in intellectu paſſivo, nec in appetitu , ſed tantum ex multis , 12. q.51.3. o. item , q.71.4.c

55 Habitus ut habitus non poteſt corrumpi per unum actum ſolum , niſi removendo cauſam habitus , 12.q.71.4.c

56 Actus ſimpliciter excedit habitum in bono & malo , 12. q.71.3.0

57 Dicitur moralis & humanus a voluntate , 1. q. 48. 1. ad 2. item 12. q. 1. 1. o. item 3. c. & q. 6. princ. item q. 7. 4. c. item q. 10. 1. o. item 18. 5. c. item q.71.6. c. item q. 74. 1. c. & 22.q.23.8. c. item q. 106. 5. ad 1. item qu. 110. 1. c. item 3. qu. 19. 2.0

58 Dicuntur humani vel morales , ſecundum quod ſunt a ratione deliberata , vel ſecundum quod obediunt rationi , 22. q. 1. 1. c. item quæſt. 18. 5. 9. c. item q 19.1. ad 3. item q. 58 2. c.& q.63.2.c.& q.100.1.c. item q. 104.1.c. ad 3. item 22. q.152. 1.c. item 3.q.19.2.c

59 Moralis non ſpecificatur ex fine ultimo , ſed ex fine proximo, 12.q.1.3. ad 3. item q. 60. 1. ad 3. item 22. q. 11. 1. ad 2. item qu. 19.3. c. item qu. 66. 4. ad 2

60 In actibus moralibus voluntas eſt primum movens, 12. q.1.1.c. item 22.q.110.1.c

61 Omnis actus moralis eſt immanens , & in voluntate ſubjective & effective , 12.q.74. 1.0

62 Corpus per accidens ſe habet ad actum moralem , qui non conſideratur per ſe , niſi ſecundum ea quæ ſunt animæ : ad quam paſſiones animæ ſe habent materialiter, ratio vero formaliter & completive , 22. q. 151.1.c

63 Idem actus numero moralis ſive humanus eſt actio & paſſio , 12 q.1.3.c

64 Moralis inquantum eſt bonus vel malus, habet rationem rectitudinis vel peccati, 12.q.21.1.0

65 Aliqui actus ſunt indifferentes ſecundum ſpeciem , non autem omnes , 12. q.18. 8.9.0

66 Aliquis actus eſt ita ſecundum ſe malus , quod non poteſt bene fieri , 22.q.110.3.c

67 Inquantum eſt bonus vel malus , habet rationem laudabilis, vel vituperabilis , 12. q.21.2.0

68 Et rationem meriti vel demeriti , 12.q.21.3.0

69 Eſt bonus dupliciter, ſcilicet vel in genere moris , vel ut meritorius, 12.q.109.2. c. item , 5.0

70 Bonitas actus duplex , ſcilicet ex objecto , & ex fine . Prima eſt materialis reſpectu ſecundæ . Ideo ſecundam voluntas attendit, & penes eam meritum potius conſiſtit . 12.q. 18.6.c

71 Bonitas actus humani quadruplex , ſcilicet ſecundum genus , ſpeciem , circumſtantias , & finem , 12.q.18.4.c.& q. 73.7.ad 1

72 Ad perfectionem actus cauſati ex duplici principio requiritur perfectio utriuſque principii , 12.q.56.4.c.& q.58.3. ad 2. & 65. 3. ad 1. & 22. q.4. 2. 5.c

73 Bonum & malum ſunt differentiæ eſſentiales actuum humanorum , 1. q. 48. 1. ad 2. & 12. qu. 18. 5. 6. o. & qu. 54. 3. c. ad 2

74 Sunt differentiæ eſſentiales actuum elicitorum a voluntate , ſed per accidens actuum aliarum potentiarum , ut ſunt imperati a voluntate , 12.q.18.6.o.& q.19.1.0

75 Omnis actus deliberatus eſt bonus vel malus moraliter , 12.q.18 9.0

76 Bonum vel malum in actibus humanis dicitur per comparationem ad rationem , 12. q. 18.5. c. ad 1. & 8. c. ad 2. & 10. c. & q.19.1. ad 3. & q. 21. 1. c. & q.24.2.3.o. & q.34.1.c.& q.66. 1.c

77 Bonitas vel malitia moralis principaliter in voluntate conſiſtit , 12.q. 34.4.c

78 Idem numero actus in genere naturæ poteſt eſſe bonus & malus moraliter : non autem unus numero in genere

ma-

moris, 12.q.20.6.0. & q.38.4.c. & 22.q.55.4 ad 5

79 Actus & motus exteriores sunt signa dispositionis interioris, 22.q.168.1.ad 3

80 Exteriores sunt ad finem interiorum, qui se habent ut finis, scilicet credere, diligere, & sperare. Ideo secundi quasi debent in infinitum, primi autem cum mensura discretionis, 3.q.84.8.0

81 Exteriores diverſimode ad diverſas virtutes pertinent, 22.q.32.1.c.& 168.1.0

82 Exteriores ad illam virtutem referuntur, ad quam pertinet illud quod eſt motivum ad agendum, 22.q.32.1.c

83 In exteriori invenitur peccatum, ſicut in interiori, 12.q.81.1.3.4 c

84 Actus voluntatis eliciti per ſe ſunt in genere moris, non autem actus aliarum potentiarum, ſed tantum per accidens, ut imperati a voluntate, 12.q.18.6.c

85 In actibus exterioribus membrorum non eſt principaliter peccatum, ſed in animo [illegible], 12.q 74.2.ad 3. item q.83.1.c

86 Actus ſunt ſuppoſitorum, 1.quæſt.12.3. ad 1. & 12.qu.77.2. ad 1

87 Dei actus notionales ſunt qui deſignant proceſſum Divinæ Perſonæ, eſſentiales vero proceſſum creaturarum a Deo, 1.q.41.1.ad 1.& 3.c

88 Notionales attribuuntur Divinis Perſonis ad ſignificandum in eis ordinem originis, 1.q.41.1.0

89 In Divinis eſt potentia reſpectu actuum notionalium, 1.q.41.4.0

90 Non ſunt de nihilo, ſed de ſubſtantia patris, 1 qu.41.3.0

91 Notionales & relationes perſonales ſunt idem re, ſed differunt ſecundum modum ſignificandi, 1.q.40.2.c.& q.41.1.ad 2

92 Notionales qui ſignificant comparationem generantis vel geniti ad eſſentiam, poſſunt terminari ad eſſentiam, ut dare & accipere; non autem qui ſignificant comparationem geniti ad generantem, vel e converſo, ut generari, generare, & naſci, 1.q.39.5 c

93 Terminantur ad unam perſonam, 1.q 41.6.0

94 Præintelliguntur proprietatibus perſonarum, niſi ſumatur proprietas conſtitutiva perſonæ, & actus ut actio, 1.q.40.4.0

95 Sunt aliquo modo neceſſarii, voluntarii, & naturales, 1.q.41.2.0.& q.42.2.c

96 Ea quæ in Divinis habent ordinem ad actus perſonales vel eſſentiales, non prædicantur de notionibus, alia vero ſic, 1.q.32.2. ad 2 & q.40.1. ad 3

97 Omnis actus qui prædicatur de ſuppoſito non ſecundum modum quo differt ab eſſentia, prædicatur etiam de eſſentia in Divinis, 1. quæſt. 29. 5.c

Ad denotat acce[illegible] cum diſtantia, 1. quæſt. 35. [illegible] ad 3. item [illegible] c. [illegible] 93.1.c. ad 3

1 ADam cognitio. * Adam non videbat Deum per eſſentiam ſecundum communem ſtatum, 1.q 94.1.0.& q.95. 3.c. item 22.q.5.1.2.c

2 Non eſt inconveniens, vidiſſe Divinam eſſentiam ſupernaturaliter, 1.q.94 1.2.c

3 Videbat Deum per gratiam, ſicut angelus per naturam, 1.q.94.1.c

4 Habuit duplicem cognitionem de Deo, ſcilicet naturalem, & ſupernaturalem, 1.q. 94.4.0

5 Et omnem cognitionem poſſibilem naturaliter homini, 1. quæſt. 94. c. item qu. 101. 1.ad 1

6 Præſcivit incarnationem Dei, non autem ſuum peccatum, 22. qu. 2.7. c. item 3. qu.1. 3.ad 5

7 Ante peccatum, & angeli ante confirmationem aliqua de myſteriis Dei cognoverunt manifeſte, quæ nunc non poſſumus cognoſcere niſi credendo, 22.q.5.1.c.fin. item ad 1

8 Ha-

8 Habebat excellentiorem cognitionem de angelis quam nos, quia erat magis certa & fixa circa inferiora intelligibilia, 1.q.94 2.c

9 Non videbat eſſentiam angelorum, 1.q.94.2.0

10 Cognitio Adæ erat media inter cognitionem noſtram & beatorum, 1.q.94.2.c

11 Scientia Adæ erat ejuſdem rationis cum ſcientia noſtra, licet eſſet per ſpecies infuſas, 1.q.94 3.1

12 Indigebat phantaſmate in conſiderando: non autem acquirendo ſcientiam, 12. q. 94. 2.c

13 In primo ſtatu non acquirebat cognitionem ex ſenſibilibus per medium argumentationis, 1.q.94.1.ad 3

14 Non poterat decipi, 1.q. 94.4.0

15 Nihil poterat impedire contrarie cognitionem Adæ, ſed negative tantum, 1. quæſt. 94.1.2.0

16 Proficiebat in ſcientia naturali quoad modum, ſcilicet per experientiam, non autem quoad numerum ſcitorum, ſed in ſupernaturali utroque modo, 1.q.94.3.ad 3

17 Non cognoſcebat naturaliter futura contingentia, 1.q. 94.3.c

18 Non cognovit cogitationes cordium, nec quælibet ſingularia, 1.q.94.3.c

19 Fuit creatus in gratia, 1. q.95.1.0. & q.100.1. ad 3. & 12.q. 5.1.c

20 Habuit omnes virtutes, 1.q.95.3.0

21 Fidem, 1. q.95. 3.c. item 22.q.5.1.c

22 In primo ſtatu poterat mereri, non tamen ſine gratia, 1.q 94.3. ad 3. & q. 95.4. ad 1. & 12.q.109.2,5.0. & q.114.2.0. & 3. q.61.2.ad 1

23 In primo ſtatu genuiſſet filios cum originali juſtitia, & gratuita, & cum gratia, 1.q.100. 1.0. item 12.q.81.2.c.fin.

24 Non fuit perfecte beatus, 1. quæſt.94.1.c. ad 1. & quæſt.95. 3.c

25 Adam erat immortalis & impaſſibilis ſecundum corpus, paſſione proprie dicta, 1. quæſt. 76. 5. ad 1. item qu. 97. 1.0

26 Differentia immortalitatis & impaſſibilitatis Adæ, & reſurgentium, 1.q. 97.1. 0. item 3. ad 1. item q.102.2.c

27 Corpus Adæ erat impaſſibile paſſione corruptiva, ſed paſſibile paſſione perfectiva, 1. q.95.2,ad 2. item q.97.2.0

28 Immortalitas & impaſſibilitas Adæ non erat ex principiis naturæ, ſed ex beneficio Dei, 1.quæſt.76.5. ad 1. item q. 97. 1. 0. item 2. ad 3. item 3. ad 1. item quæſt.102.2.c. ad 2. item 4.c

29 Si comediſſet de ligno vitæ, non fuiſſet immortalitatem conſecutus, niſi frequenter ſumendo, 1. quæſt.97.4. c. fi.

30 Mortuus fuiſſet, ſi non comediſſet, 1.q.97.3.ad 3

31 Indigebat cibo ad reſtaurationem deperditi, 1. qu. 93. 3.0

32 Dormiſſet, 1.q.94.4.ad 4. item q.97.2 ad 2

33 Somniaſſet, nec habuiſſet liberum uſum rationis in ſomno, 1.q.94.4.ad 4

34 In anima Adæ fuiſſent paſſiones animales, ſed non afflictivæ, 1.q.95.3.ad 2

35 Non potuit primo peccare venialiter, 12. quæſt.89.3. ad 3

36 Immo in hominibus contingit eſſe peccatum veniale ſine mortali, 12. quæſt.72.5. c

37 Per liberum arbitrium ſine gratia poterat vitare peccatum, 12.q.109.8.c

38 Peccatum Adæ fuit ſuperbia, 12. q.89 3. ad 2. item 22. q. 105. 2. ad 3. item q.163. 1. 0. item 3.4.c. item 3.q.1.5.c

39 In peccato Adæ fuit multiplex deformitas, ſcilicet ſuperbiæ, inobedientiæ, gulæ, & alia hujuſmodi, 12. q.82.2. ad 1.& 22.q.63.1.0

40 Peccavit principaliter appetendo ſimilitudinem Dei, quantum ad ſcientiam boni & mali, ſicut ſerpens ei ſuggeſſit, ut ſcilicet per virtutem propriæ naturæ determinaret ſibi

ſibi quid eſſet bonum, & quid malum ad agendum, vel etiam ut per ſeipſum præcognoſceret quid ſibi boni vel mali eſſet futurum. Et ſecundario peccavit appetendo ſimilitudinem Dei, quantum ad propriam poteſtatem operandi, ut ſcilicet virtute propriæ naturæ operaretur ad beatitudinem conſequendam, 22.q.163.2.0

41 Peccatum Adæ fuit gravius noſtris ſecundum circumſtantiam perſonæ: non autem ſecundum ſpeciem, 12.qu.89.3.c.prin.& 22.q.163.3.0

42 Eva gravius peccavit quam Adam, 22.q.163.4.0

43 Si non comediſſet, peccaſſet contra præceptum Dei, & legis naturalis, 1.qu.97.3.ad 3

44 Si primo non peccaſſet, etiam non ſtatim confirmatus fuiſſet in gratia ſive in originali juſtitia, 1.qu.100.2.0.q.5.1.c

45 Si fuiſſet confirmatus, non tamen genuiſſet filios confirmatos, ſed potuiſſent peccare, & filii eorum habuiſſent peccatum originale, 1.q.100.2.0

46 Si Eva peccaſſet & non Adam, filii eorum non habuiſſent peccatum originale, 12.q.81.5.0

47 Si peccaſſet, & non Adam, filii eorum non habuiſſent defectus ſecutos peccatum, ſcilicet paſſibilitatem & mortalitatem, 1.q.99.1.0.item 12.q.81.5.ad 2

48 Tantum primum peccatum Adæ traducitur ad poſteros, 12.qu.81.1.2.0.item 3.q.19.5.ad 1

49 Peccatum originale in Adam derivatum eſt ad nos a peccato actuali ejus, 3.q.8.5.ad 1

50 Peccati originalis infectio fuit in Adam dupliciter, ſcilicet per modum actualis peccati, in quantum contraxit eſſe per propriam voluntatem ejus, & per modum peccati quaſi naturalis, in quantum tota natura in eo infecta eſt. In aliis autem tantum ſecundo modo, 3.q.8.5.ad 1

51 Adam fuit principium naturæ humanæ, & principium peccati ejus per traductionem, 1.quæſt.92.2.c.item q.94.3.c. & quæſt.101.5.ad 1.item 22.q.164.1.ad 3

52 Efficacius meruiſſet quam nos modo, 1.q.95.4.0

53 Obtulit ſacrificium Deo, ſicut alii juſti. Sed non eſt ſcriptum, ne origo peccati videatur eſſe origo gratiæ, 22.quæſt.85.1.ad 2

54 Non poterat ſe transferre in aliam formam, 3.q.13.3.ad 2

55 Habuit Angelum cuſtodem, 1 q.113.4.ad 2

56 Anima alterius hominis non fuit in Adam ſicut in principio effectivo, ſed ſicut in principio diſpoſitivo ſecundum rationem ſeminalem, 12.q.83.1.ad 3

57 Anima Adæ fuit producta in actu ſexta die ſimul cum angelis. Non autem corpus ejus, ſed tantum ſecundum cauſales rationes, ſecundum Auguſtinum. Secundum alios autem utraque ſimul in actu producta ſunt, 1.qu.90.4.c.item q.51.4.ad 5

58 Corpora Adæ & Evæ fuerunt immediate producta a Deo, 1.qu.91.2.0.item quæſt.92.4.0

59 Formatio corporis Adæ ex terra fuit ſupernaturalis & miraculoſa, 1.quæſt.91.2.ad 1.item ad 3

60 Materia totius humanæ naturæ non potuit eſſe in Adam, 1.q.119.2.0

1 ADdere aliquid ſuper alterum poteſt tripliciter, ſcilicet naturam extraneam, determinans reale, & aliquid rationis, 1.quæſt.5.1.ad 1

2 Non addere aliquid dupliciter dicitur, ſcil. quia de ratione ejus eſt, nihil ſibi poſſe addi, ut Deus, vel quia non eſt de ratione ejus additio, ut ens, 1.q.3.4.ad 1

3 Quæ abſolute dicuntur, quolibet addito remanent talia, non autem relativa, 12 q.6.6.ad 2

4 Aliqua addunt differentiam

tiam

tiam ſupra ens, & aliqua rationem diverſimode, 1.q.5.3. ad 2. item q.13.11.c

5 Bonum addit ſupra ens reſpectum rationis ad appetitum, 1.q.5.1.ad 1.& 3.ad 1.& q.16.3.c

6 Verum addit ſupra ens reſpectum rationis ad intellectum tantum.1.q.16.3.c

7 Unum tranſcendens addit ſuper ens indiviſionem tantum, 1.q.6.3. ad 1.& q.11.1.0. item 2.c.& q.30.3.0

8 Unum quod eſt principium numeri, addit ſupra ens & ſupra unum tranſcendens rationem menſuræ, 1.q.11.1.0. item 2.0.& q.3.1 0

9 Multitudo tranſcendens ſupra ens addit tantum rationem diviſionis, 1.q.30.3.0

1 Adeps in veteri lege prohibetur comedi. Primo, quia non generat bonum nutrimentum, ſicut nec ſanguis. Secundo propter idololatriam. Tertio, quia erat pro ſacrificio. Quarto, propter ſenſualitatem, 12.q.102.3.ad 8. item 6. ad 1

2 Comburebatur Deo, a quo eſt & omnium bonorum ſufficientia, & pro charitate Chriſti in paſſione, 12.q.102.3 ad 8. & 6.ad 1

1 Adæquari & aſſimilari important motum ad æqualitatem & ſimilitudinem, non autem æquale, & ſimile. Ideo Filius Dei eſt ſimilis & æqualis Patri, & e converſo: & adæquatur, & aſſimilatur ei, ſed non e converſo, 1. qu. 42. 1. ad 3

1 Adjectiva ſignificant per modum accidentis, ſubſtantiva vero per modum ſubſtantiæ, 1.q.39.3.c

2 Nomina collectiva ſubſtantiva prædicantur de multis ſuppoſitis in ſingulari, non autem adjectiva, ſed tantum in plurali, 1.q.39.3.c

3 Adjectiva non ſecum ferunt ſuppoſitum ſicut ſubſtantiva, ſed ſignificatum ſuum ponunt circa ſubjectum, 1. quæſt. 39.5.ad 5

4 Numerantur ſecundum ſuppoſita, ſubſtantiva vero ſecundum formam ſui ſignificati, 1. quæſt. 36.4. ad 7. item quæſt. 39. 3.c

5 Non ſupponunt, 1.q. 39.5. ad 5

6 Copulant, 1. quæſt. 39. 5. ad 5

7 Adjectiva eſſentialia prædicantur de Perſonis Divinis pluraliter, ſubſtantiva vero tantum ſingulariter, 1.qu.39. 3.0

8 Subſtantiva notionalia prædicantur de eſſentia, non autem adjectiva, niſi mediante ſubſtantivo notionali, 1.q.39. 5.ad 5. item 6.c

1 Addiſcendi actum dolor, triſtitia, & delectatio intenſe impediunt: ſed moderate adjuvant, 12.q.37.1.0

1 Aditus regni cœlorum apertio eſt remotio impedimenti gloriæ, 3.q 39.5. o. item qu. 49.5.0. item q.69.7.0

1 Adjurare eſt ordinare aliquid ad aliquid per divina, 22. q.90.1.c

2 Modus adjurationis duplex, ſcilicet coactivus & deprecativus, 22.q.90.1.2.c

3 Adjurare ſubditos licet utroque modo, ſed pares vel ſuperiores tantum ſecundo modo, 22.qu.83.17.ad 1. item qu.99. 1.0

4 Non licet adjurare dæmones deprecando, ſed compellendo ne noceant, non ut proſint, 22.q.90.2.0

5 Licet creaturas irrationales, ne per eas nobis dæmon noceat, 22.q.90.3.0

6 Summus Pontifex Judæorum adjurando Chriſtum coactive peccavit, 22. quæſt. 90. 1. ad 1

7 Simon & Judas leguntur adjuraſſe dracones, & eis præcepiſſe, ut in deſertum locum diſcederent, 22.q.90.3.c

Adjuvari dicitur aliquis dupliciter, ſcilicet per miniſterium, & per virtutem. Primum convenit Deo; non autem ſecundum, 1.q.23.8.ad 2

1 Admiratio eſt ſpecies timoris, & principium Philoſophiæ, 12.q.41.4.0. item 22.qu.18. 3.ad 3

2 Eſt cauſa delectationis ratio-

tione ſpei, & actus connaturalis, ſcilicet collationis, 12. qu. 32. 8. o

3 Conſequitur apprehenſionem alicujus excedentis noſtra facultatem, 1. q. 105. 7. c. item 12. q. 41. 4. c. item 22. qu. 18. 3. ad 3. & 3 q. 15. c

4 Fuit in Chriſto, 3. qu. 15. 8. o

1 Admonitio pertinet ad correctionem fraternam, 22. q. 33. 7. o

2 Prævia ſecreta eſt de præcepto ante publicam denunciationem in judicio, 22. q. 33. [illegible]

3 Coram teſtibus [illegible] præcedere accuſationem, 22 q. 33. 8. o [illegible]

4 Prævia fraternis de ſe quæ dicitur Prælato extra judicium exiſtenti, tanquam perſonæ quæ poteſt prodeſſe & non obeſſe, non eſt de præcepto, 22. q. 33. 8. c. ad 4

1 Adoptio in communi eſt extraneæ perſonæ in filium vel nepotem, & deinceps legitima aſſumptio, 3. quæſt. 3. 5. ad 2

2 Adoptare eſt admittere gratis ad participandum hæreditatem, 3. q. 23. 1. c

3 Adoptare homines convenit Deo, 3. q. 23. 1. o

4 Convenit toti Trinitati, licet poſſit appropriari Patri, 3. q. 4 ad 3. & 5 ad 2. item qu. 23. 2. o

5 Appropriatur Patri, ut auctori, Filio ut exemplari, & Spiritui ſancto ut imprimenti, 3. quæſt. 3. 5. ad 2. & q. [illegible] 23. 2. [illegible]

6 Adoptatio Dei facit adoptatum eſſe idoneum, ſed adoptatio hominis præſupponit idoneum, 3. q. 23. 1. c

7 Sola creatura rationalis adoptatur a Deo, non ex creatione, ſed ex dono Spiritus ſancti, 3. q. 23. 3. o

8 Adoptari convenit etiam angelis, 3 q. 23. 3. ad 2

9 Adoptio filiorum Dei eſt per conformitatem imaginis ad filium naturalem: imperfecte quidem per gratiam viæ, ſed perfecte per gloriam, 1. quæſt. 93. 4. ad 2. item 22. quæſt. 45. 6. c. ad 1. item 3. q. 3. 5. ad 2. item 3. c. item q. 39. 8. ad 3. item q. 45. 4. c

10 Chriſtus non eſt filius Dei adoptivus, 3. qu. 23. 4. o. item q. 32. 3. c. & q. 49. 1. c

11 Chriſtus fuit filius adoptivus Joſeph, 3. q. 23. 1. ad 1

12 Humanis legibus jure decretum eſt, & ab Eccleſia approbatum, ut legalis cognatio matrimonium impediat. Suppl. q. 57. 2. c

13 Legalis cognatio omnium deſcendentium & per modum cujuſdam affinitatis [illegible] matrimonium [illegible] adoptivum & naturalem filium, tamdiu impedit, quamdiu manſerit in adoptantis poteſtate. Suppl. q 57. 3. c

1 Adoratio Dei eſt actus latriæ, 22. q. 84. 1. o

2 Eſt duplex, ſcilicet interior devotio mentis, & exterior humiliatio corporis. Prima eſt principalior, ad quam & propter quam ſecunda fit, 22. q. 84. 2. o

3 Exhibita Deo & creaturæ non dicitur univoce, ſed analogice, 22. qu. 84. 1. ad 1. item q. 94. 1. ad 2

4 Requirit actum corporalem, 22. qu. 81. 7. o. item qu. 84. 2. o

5 In adoratione genuflectimus, noſtram infirmitatem deſignantes reſpectu Dei: ſed proſternimur quaſi profitentes nos nihil eſſe ex nobis, 22. q. 84. 2. 2

6 Requirit locum determinatum non de neceſſitate, ſed ad decentiam ex parte adorantium, triplici ratione, ſcilicet propter loci conſecrationem, propter ſacra myſteria & alia ſanctitatis ſigna, quæ ibi continentur, & propter concurſum multorum adorantium, 22. q 84. 3. o

7 Judæi adorant ad occidentem, ut vitent idololatriam, & ſignificent mortem Chriſti, 12. q. 102. 4. ad 5

8 Chriſtiani adorant ad orientem, propter lumen mentis, & quia ibi eſt nobilior pars,

pars, & nobiliora opera, 22. q.84.3.ad 3 [illegible]

9 Adoratio latriæ fit ratione principii, [illegible], & gubernationis [illegible] qu. [illegible] ad 3. item 3.q. [illegible]

10 Deo [illegible] propter deitatem, & [illegible] dominium, 1.q 25.2 [illegible]

11 Tota Trinitas eſt adoranda una tantum latria, 22.q.81. 3.ad 1. & q. [illegible] ad 3. item 3.q. 25.1.ad 1

12 Relationes divinæ debent adorari latria. 1.qu. 28. 2.0

13 Deitas, & humanitas Chriſti ſunt adorandæ una adoratione latriæ, 3. qu. 25. 1. 0. item quæſt. 58. 3. c. fin. item 2. ad 1

14 Perſona Chriſti adorari debet latria ratione deitatis, & dulia ratione humanitatis, perfectionum munere gratiarum, 3.q.25.2 c

15 Humanitas Chriſti ut unita Verbo, debet adorari latria, non autem ſecundum ſe, ſed hyperdulia, 3.q.25.2.0

16 Caro Chriſti adoranda eſt latria, 3.qu.25.3.0. item q.54.3. ad 1

17 Hoſtia debet adorari latria ſub conditione in habitu, 3.q.80.6.ad 2

18 Imago Chriſti adorari debet latria, 22.q.81.3.ad 3. item q. 94.2. ad 1. item 3.q.25.2.0. item 4.c. item 5.ad 2

19 Adoratio imaginis Chriſti tradita eſt ab Apoſtolis. Et Lucas depinxit imaginem Chriſti, quæ eſt Romæ, 3. qu.25.3. [illegible]

[illegible] pingere imagines Chriſti, [illegible] ctorum, & [illegible] [illegible] non autem in [illegible] 3. q. [illegible] ad 1

21 Crux [illegible] repræſen[illegible] tetigit Chriſtum [illegible] Chriſti ſanguine, [illegible] adoratione latriæ cum Chriſto adorari. Sed imago crucis [illegible] jus in alia materia debet adorari latria, ut imago Chriſti tantum, 22.q.103. 4. ad 3. item 3.q.25.4.0

22 Omnia alia Chriſti, ut clavi, & lancea, corona, veſtes, & hujuſmodi, adorantur ratione contactus tantum, 3.qu. 25.4.ad 3

23 Mater Chriſti adorari debet [illegible] dulia, non autem latria [illegible] item 3.q. [illegible]

[illegible] tantum [illegible]

ad [illegible]

25 Reliquiæ ſanctorum ſunt adorandæ dulia tantum, 3. qu. 25.6.0

26 Creatura non poteſt adorari latria ſine peccato, 22.q. 84.1. ad 1 & q. 94.2.3. 0. item q. 161.3. ad 1. item 3. quæſt. 25.5.6. 7.0

1 Adventus Chriſti duplex, ſcil. in carne, & ad judicium, 3. qu. 1. 6. ad 3. item q.36.1.ad 1. item ad 3

2 Primus fuit ad manifeſtandam veritatem, ad liberandum a peccatis, & ad trahendum ad Deum, 3.quæſt.40. 1.c

3 Tertius erit diſſimilis primo dupliciter, ſcilicet quia manifeſtus, & quia terribilis, 3.q.36.1.ad 3

1 Adulatio. † Excedens in delectando alios verbis, & laudibus propter delectationem ſolam, vocatur placidus, ſi vero cauſa lucri, vocatur adulator, quod tamen communiter dicitur etiam primo modo, 22.q.115.1.c

2 Eſt exceſſus delectandi alios verbis laudis cauſa lucri, ideo eſt peccatum, 22. qu. 115. 1.0

3 Eſt peccatum mortale tantum quando eſt contra charitatem, ſcilicet de [illegible], intentione nocendi, vel [illegible] ſcandalo, 22.q 115.2.0

4 Secundum ſe eſt turpius peccatum & ver[illegible] liti[illegible] quia quæ ex dolo fiunt, [illegible] eius ex infirmitate & [illegible] rationis. Sed eſt levius, quia minus contrariatur amicitiæ [illegible] eſt affabilitati [illegible] ſine vi, & minus [illegible] contemptu, 22. quæſt.116. 2.0

5 Adulatio, & litigium contrariantur amicitiæ, ideſt affabi-

ſabilitati. Primum ſecundum exceſſum in delectando, ſed ſecundum, ſecundum defectum in contriſtando, ſecundum vero e converſo, 22.qu.114.princ. item qu.115. princ. item 1. c. & q.116.1.0

1 Adulterium eſt ſpecies determinata luxuriæ, 22. q. 154.1. c. item 8.0

2 Eſt gravius ſtupro, 22. qu. 164.1.2.c. item q.170.1.ad 2

3 Ardentior in propria conjuge eſt aliqualiter magis adulter, quam ille qui eſt ardentior amator alterius mulieris, 22.q.154.8.ad 2

4 Nulla ſpecies luxuriæ, vel gulæ, vel vitiorum contra fortitudinem ita directe contrariatur dilectioni proximi, ſicut adulterium, 22.q.170.1. ad 1, item ad 2

5 Deus in adulterio juſte infundit animam, quia cooperatur naturæ, cujus operatio eſt generatio, non autem peccato, 1.q.118.2.ad 5

6 Concupiſcentiæ motus tendens in adulterium videtur aliqualiter nobis a natura ineſſe, 12.q.18.3.ad 1

1 ADvocatus ſcienter defendens cauſam injuſtam peccat, & tenetur ad reſtitutionem, 22.q.71.3.0

2 Tenetur ſubvenire cauſæ pauperum in neceſſitate, ſi per alium, nec per ſe poſſit, 22.q. 71.1.0.& 4.c.ad 1.

3 Auxilium, & conſilium præſtat ei, cujus cauſæ patrocinatur, 22.q.71.3.c

4 Suſcipiens ſcienter cauſam injuſtam injuſte lædit eum, contra quem injuſte patrocinium præſtat, 22.qu.71.c. ad 1

5 Suſcipens cauſam injuſtam, quamvis laudabilis videatur quantum ad peritiam artis, tamen peccat quantum ad injuſtitiam voluntatis, quia abutitur arte ad malum, 22.q. 71.3.ad 1

6 Si in proceſſu perpendit advocatus cauſſam eſſe injuſtam, non prodat, ſed ceſſet inducens ad concordiam ſine damno alterius, 22.quæſt.71.3. ad 2

7 Advocato defendenti cauſam juſtam licet prudenter occultare ea, quibus impediri poſſit proceſſus ejus, non autem aliqua falſitate uti, 22.qu.71. 3.ad 2

8 Licet accipere præmium moderatum ſecundum laborem, perſonas, negotia, & conſuetudines, 22.q.71.4.0

9 Advocare prohibentur furioſi, amentes, impuberes, ſurdi, muti in qualibet cauſa, Clerici in cauſa ſeculari, Sacerdos, monachus, cæcus, infamis, niſi in neceſſitate pro ſe, vel ſibi conjunctis, 22. q. 71.2.0. item q.88.3.ad 2

1 Aer ſecundum inferiorem partem eſt locus avium, 1.q.71. ad 3

2 Aves ſunt productæ principaliter ex aere inferiori, ſecundum conſiderationem motus, 1.q.71.ad 3

3 Aer denſatus poteſt figurari, & colorari, 1. qu. 51. 2. ad 3

4 Aer & ignis non deſcribuntur in principio Bibliæ, quia ſunt inſenſibiles, 1. q. 66. 1.ad 5. item qu.68.3.c.ad 3. item qu.71. ad 3. item qu.74.1. ad 2.& q.91.1.ad 4

1 Affabilitas, ſive amicitia non eſt ſpecialis virtus diſtincta ab aliis, ſed eſt aliquid conſequens omnes virtutes, 22. qu. 23.3. ad 1. item qu. 114.1. ad 1

2 Sive amicitia eſt pars annexa juſtitiæ, 22.q.114.2.0

3 Affabilitati opponitur litigium, 22 q 116.1.0

1 Afficit magis delectatio quam triſtitia, ſed minus percipitur, 12.q.35.6.0

2 Affectus eſt virtus benevolentiæ faciens placere ſuperioribus bona inferiorum, 22. q. 80.ad 2

3 Affectum hominis per ſe quidem ſolus Deus videt, ſed ſecundum quod per aliqua ſigna manifeſtatur, poteſt etiam ipſum homo cognoſcere, 12. q. 112. 5. c. item 22. q. 106. 5. ad 3

4 Paſſio divinorum dicitur affectio ad divina, & conjunctio ad ipſa per amorem Dei,

&

& per guſtum ſpiritualem divinorum, 12.q.111.5.c.item 22.q.10.12.5.c.item 22.q.45.2.c.ad 1, & q.97.ad 2.item q.154.2.c.item q.162.3.ad 1.fin.

1 Affinitas contrahitur inter conſanguineos viri, & uxoris ex matrimonio, conſanguinitas ex naturali generatione efficitur, ſuppl.qu.55.1.o

2 Ex morte viri, & uxoris non tollitur affinitas. Suppl.q.55.2.c

3 Fornicarius concubitus in quantum aliquid de carnali conjunctione participat, affinitatem cauſat, ſicut licitus matrimonii concubitus, Supplem.q.53.5.1

4 Publicæ potius quædam honeſtatis juſtitia ex ſponſalibus contrahitur, quam aliqua affinitas. Suppl.q.55.4.c

5 Affinitas affinitatem non cauſat, Suppl.q.55.5.o

6 Matrimonium præcedens non modo contrahendum, ſed contractum dirimit, Supplem.q.55.6.c

7 Tot ſunt gradus affinitatis, quot ſunt conſanguinitatis, Suppl.q.55.8.o

8 Conjugium inter conſanguineos, & affines contractum ſemper dirimendum eſt, Supp.q.55.9.c

9 Graduum diſtinctio per ſe conſanguinitati convenit, affinitati vero non niſi mediante conſanguinitate, ut quoto gradu conſanguinitatis attinet mihi vir, toto gradu affinitatis attineat mihi uxor. Suppl.q.55.7.c

10 Per viam accuſationis procedendum eſt ad ſeparationem matrimonii inter conſanguineos & affines contracti, Suppl.q.55.10.c

11 Procedendum eſt per teſtes in matrimonii contracti ſeparatione inter conſanguineos & affines, Suppl.qu.55.11.o

1 In omni affirmatione ſubjectum, & prædicatum ſunt idem re, & differunt ratione, 1.q.13.12.c.item q.83.5.ad 3

2 Affirmatio naturaliter prior eſt negatione, quia ſimplicior, & ſignificat compoſitionem priorem diviſione, & ſignificat eſſe quod eſt prius quam non eſſe, 22.qu.122.2.ad 1

3 Ad affirmationem ſemper ſequitur negatio oppoſiti, non autem e converſo, quia ad plura ſe extendit negatio quam affirmatio, 12.q.100.7.ad 1

Agatha non utens medicinis, ſed expectans hoc a Deo, non tentavit Deum, 22.q.97.1.ad 3

1 Agens triplex, ſcilicet univocum, analogum, & æquivocum, 1.q.13.5.o.item 12.q.60.1.c

2 Quintuplex, ſcilicet adjuvans, conſulens, diſponens, perficiens principale, & perficiens inſtrumentale, 12.qu.17.1.1

3 Duplex, ſcilicet naturale, & voluntarium, 1.qu.19.4.c.item q.41.2.c.& qu.47.1.ad 1.item 12.q.10.1.ad 1

4 Duplex, ſcilicet in eſſe, & in fieri, Primum conſervat effectum in eſſe & fieri, ſecundum tantum in fieri, 1.q.104.1.c.ad 2.& 22.q.52.3.c

5 Duplex, ſcilicet principale, & inſtrumentale, 3.q.48.6.c.& q.62 1.c

6 Analogum eſt cauſa univerſalis totius ſpeciei, non autem univocum, ſed tantum individui, 1.q.13.5.ad 1.item 104.1.c

7 Agentia differunt dupliciter, ſcilicet ſecundum naturam, & ſecundum virtutem activam, 12.q.25.4 c

8 Univocum eſt proportionatum paſſo, ideo facit effectum ejuſdem ſpeciei vel rationis, non autem æquivocum, 1.q.13.5.cor.ad 1.& 12.q.60.1.c

9 Voluntarium determinat ſibi finem, non autem agens naturale, 1.q.19.4.c

10 Naturale determinatur ad unum effectum, non autem agens per intellectum, 1.q.19.4.c.item q.41.1.2.c.item qu.47.1.ad 1.& q.116.1.c.item 12.q.10.1.ad 1

11 Actio naturalis agentis proportionatur naturæ ejus, non

non actio agentis per intellectum, 1.q.41.2.c

12 Agens naturale eſt cauſa in fieri tantum, ſed agens Divinum eſt cauſa in eſſe & fieri, 1.q.104.1.c

13 Agit per motum, ideo requirit materiam, non autem agens Divinum, 1 q.90.3.c.item 22.q.173.3.c

14 De ratione agentis inſtrumentalis eſt, eſſe movens motum, 3.q.19.1.ad 2

15 Secundarium non agit ſine principali, ſed cooperatur principali agenti, 3. qu.71. 4.c

16 In omnibus agentibus ordinatis ſecundum agit in virtute primi, quod movet ſecundum ad agendum, 1. q.105. c.ſi.

17 Inſtrumentale exequitur actionem principalis agentis per aliquam actionem propriam. & connaturalem ſibi, 1. qu.45. 5.c item 3 qu.62. 1. ad 2

18 Inſtrumentale non agit per virtutem ſuæ formæ ſicut agens principale, ſed ſolum per motum a principali agente, 1. quæſt.18.3.c. item 12. quæſt. 12. 1.ad 1.item 3.q.62.1.2.c. item q. 64.5.c

19 Principale agit ſecundum exigentiam ſuæ formæ. Ideo virtus ejus activa habet eſſe completum, non autem inſtrumentale, quia agit ut motum ab alio, 3 q.63.5.ad 2

20 Omne agens in quantum agens, eſt nobilius paſſo, non autem ſimpliciter, 1, qu.39.2.ad 3.& q.79.2. ad 3. & 12. qu.100.7. ad 1

21 Idem ſecundum idem non poteſt eſſe agens, & patiens, 22. q.59.3.c

22 Naturale inducit in patiente duplicem effectum, ſcilicet formam, & motum conſequentem formam, 12.qu.26. 2.c

23 Impreſſio agentis in paſſum eſt duplex, ſc. per modum qualitatis, & per modum paſſionis, 22. q 171, 2 c. & qu. 174. 5. ad 1.& q.175.3.ad 2

24 Cujuſlibet agentis ſine medio nulla diſtantia eſt ad paſſum, 1. quæſt. 8. 1. c. item ad 3

25 Materia corporalis reducitur ad actum imperfectum, ſola virtute agentis univerſalis, non autem ad perfectum, niſi mediante agente particulari, 1. qu. 79.4. c. item ad 1

26 Materia non coincidit cum agente, cujus actio eſt tranſiens, nec movet ſe. Sed contrarium eſt in voluntate, 12.q.74.1 ad 3

27 Nullum agens præter Deum attingit materiam primam, ſed præſupponit eam, 3. qu. 75. 4.c

28 Agens infinitæ virtutis non requirit materiam, nec diſpoſitionem materiæ, niſi ratione effectus, nec hoc ab alio agente, 12. qu. 112. 2. ad 3. item qu.113.7. c. item 22. qu.71. 3.c

29 Omne agens quanto perfectius habet formam qua agit, tanto major eſt ejus potentia in agendo, 1.q.25.2.c

30 Forma effectus eſt in agente naturali ſecundum ſimilitudinem naturæ, ſed in artificiali eſt ſecundum eandem rationem, non autem ſecundum eundem modum eſſendi, 1.qu. 15.1.c

31 Agens non ageret propter formam, niſi in quantum ſimilitudo formæ eſſet in eo ſecundum eſſe naturale vel intelligibile, 1 q.15.1.c

32 Forma ſubſiſtens Platonica non poteſt eſſe agens, 1. qu. 15. 4. c. item ad 2. & qu. 91. 2.c

33 Omne agens cum motu prius eſt duratione ſuo effectu, non autem agens quodlibet ſine motu, 1.qu.42.2.c. item qu. 46 2 ad 1

34 Intendit facere aliquod finitum, 1. qu.7. 4. c. item qu.23. 7 c. & qu.47.3. ad 2.& quæſt.62. 9.c

35 Agit ſibi ſimile, 1. q.115. 1.c

36 Effectus dupliciter aſſimilatur agenti, ſcilicet ſecundum ſpeciem, & ſecundum virtualem continentiam, 1.qu.13. 5.c. item qu. 105. 1. ad 1. item q.110.

q.110.2.c. item q.115.3. ad 3. & q.117.3.c

37 Tota potentia agentis univoci manifeſtatur in ſuo effectu, non autem potentia æquivoci, 1. q. 25. 2. ad 2. item ad 3

38 Agens per eandem virtutem poteſt producere multos effectus ſe invicem conſequentes, 22.q.29.4.c

39 Plura agentia ſubordinata poſſunt producere eundem effectum, 2.q.82.2.c. item ad 2

40 Secundum præſupponit aliquid a primo, 1.q.90 3.c

41 Quanto virtus agens ad plura & remotiora extenditur, tanto eſt potior in iis quæ propter ſe quæruntur, ſed in iis quæ quæruntur propter aliud, eſt e converſo, 22 q.174. 2.ad 2

42 Agens univocum reducitur ad æquivocum, non autem e converſo, 1.q 13.5.ad 1

43 Nullum agens ex neceſſitate naturæ poteſt eſſe primum agens, cum ei determinetur finis ab alio, 1.q.19.4.c. & 12.q.1.3 ad 2

44 Deus, natura, & omne agens agit ſemper quod melius eſt toti, non autem parti, 1.q.47.2.ad 1. & q.48.2.ad 3.& q. 91.3.c

45 Omne agens in quantum hujuſmodi, eſt in actu, 1.q.2. 3.c. & quæſt 4.1. c. & qu.25.1.c. ad 1. & q. 76. 1. c. & quæſt. 89. 3. c. & quæſt. 115. 1. c. & 12. quæſt. 79. 2. c. & 3. quæſt. 8. 5. c. & quæſt. 75. 4. c. & qu. 77. 3.c

46 Creatum agit potentia differenti ab eſſentia ejus, 1. q.54.1.2.3.0

47 Nullum agens agit, niſi in virtute Dei, 1.q.105.5.c

48 Aliquid agit in virtute alterius dupliciter, ſcilicet ut motum a virtute ejus, & ut utens virtute ejus, 1. q. 36. 3. ad 4

1 OMne agens agit propter finem, 1.q.44.4. o. item 12.q 1.2.o. item q.6 .1.c. & q. 9. 1. c. item quæſt. 12. 1. c. item 5. o. item quæſt. 17. 8. c. quæſt. 38. 6. c. item qu. 94. 2. c. item qu. 109.6. item 22. q. 45. 1. ad 1

2 Agere propter finem dicitur dupliciter, ſcilicet a ſe, vel ab alio directum: primum convenit ſolis rationalibus, ſecundum vero carentibus ratione, & brutis, 1. quæſt. 2. 3. c. fi. item ad 2. & 44. 4. ad 3. & quæſt. 59. 3. c. & quæſt. 103. ad 1. item 12. quæſt. 1. 2. o. item quæſt. 12. 5. c. ad 3. item quæſt. 17. 2. ad 3. & quæſt. 93. 2. corp. & quæſt. 114. 1. c. fin. & 22. quæſt. 50. 2. c. & quæſt. 62. 1. ad 2

3 Diverſarum actionum ſunt diverſi fines proximi, ſed eſt tantum unus ultimus, 12. q. 1. 3.ad 3

4 Finis eſt cauſa tantum, ut eſt in voluntate agentis, 12 q.1. 1.ad 1

5 Omne agens agit propter bonum, 1.q.105.5.c

6 Deus agit propter finem communicandum aliis, ſcilicet ſe, non autem propter finem ſibi acquirendum, 1. q. 44. 4.o

7 Omnia quæ ſunt in toto mundo aguntur, præter primum agens, quod nullo modo ab alio agitur, 1. quæſt. 60.1. ad 2

8 Omne agens aliud a Deo agit propter alium finem a ſe: ideo agit ex indigentia, 1.q.44. 4.c ad 1

9 Agere propter indigentiam eſt agentis imperfecti, quod natum eſt agere & pati, ideo non convenit Deo, 1.q.44. 4.ad 1

10 Ut Deus vel charitas ſit finis actionis; requiritur quod ratio prius cogitans de eis ordinaverit eam in Deum, 12. q. 1.6.ad 3

11 Non oportet quod agens ſemper cogitet de ultimo fine, 12.q 1.6.ad 3

12 Quicquid homo faciat, verum eſt dicere quod homo agat propter finem: etiam agendo actionem, quæ eſt ultimus finis, 12.q.1.1.ad 2.fi.

13 Omnia quæ agit homo, agit propter ultimum finem, 12.q.1.6.o

14 † Agere tripliciter dicitur, ſcilicet effective, formaliter, & finaliter, 1. q. 48. 1. ad 4

15 Tripliciter contingit, ſcilicet per ſe primo, per partem, & per accidens, 1. q. 76, 1. c

16 Mediante alio tripliciter ſumitur, ſcilicet virtute ejus, & ſuppoſito, vel inſtrumento, & principio formali, 1. q. 36. 3 ad 4

17 In agentibus ordinatis, ſecundum poteſt dupliciter agere vel moveri, ſcilicet ſecundum propriam naturam, vel ſecundum naturam ſuperioris, 22. q 2. 3. c

18 Aliquid agere poteſt ultra ſpeciem ſuam in virtute agentis ſuperioris, non autem in virtute propria, 12. qu. 109. 1. c. item 3. ad 2. item q. 112. 1. c. item q. 114. 2. c. item 3. q. 77. 3. ad 3

1 Agile erit corpus glorioſum ſicut anima, ut ei ſit habile ad obediendum, Suppl. q. 84. 1. c

2 Corpora glorioſa movebuntur agilitate ſua ut eis libitum fuerit, ſupplem. q. 84. 2. 0

3 Corpora glorioſa movebuntur in tempore, ſed imperceptibili propter brevitatem, Suppl. q. 84. 3. c

† 1 Aggravatio animi eſt effectus doloris, 12. q. 37. 2

Agiographæ ſæpius loquebantur de cognoſcibilibus humana ratione, non quaſi ex perſona Dei, ſed propria, tamen cum adjutorio divini luminis, 22. quæſt. 174. 2. ad 3

1 Agnus jugiter oblatus mane & veſperi, erat principale ſacrificium veteris legis, 3 q. 22. 3. ad 3

2 Agnus paſchalis erat præcipuum ſacramentum repræſentativum paſſionis Chriſti, 3. q. 73. 5. c

3 Chriſtus dicitur agnus tripliciter, ſcilicet propter vitæ puritatem, mortis manſuetudinem, & peccati expiationem, 12. quæſt. 102. 3. ad 2

4 Eſus agni paſchalis præfigurabat eſum corporis Chriſti. Unde ſignificabatur quod oblatio agni veri, idest Chriſti, eſſet ſacrificium conſumptivum omnium aliorum, 3. q. 22. 3. ad 3

1 Agonia eſt timor mali extrinſeci, cui reſiſti non poteſt, propter improviſionem, 12. q. 41. 4. c

2 Fuit in Chriſto ſecundum partem ſenſitivam, non autem ſecundum rationem, 3. q. 18. 6. ad 3

1 Agreſta eſt in via ad generationem vini, ideo non eſt vinum, 3. q. 74. 5. ad 3

Agreſtes & duri dicuntur ſecundum philoſophiam qui in ludo deficiunt, nec ipſi dicunt aliquod ridiculum; dicentibus moleſti ſunt, quia ſcilicet moderatos aliorum ludos non recipiunt. Et ideo vitioſi ſunt, 22. quæſt. 168. 4. c

1 Agricultura in ſtatu innocentiæ fuiſſet delectabilis, & non laborioſa, 1. q. 102. 2. c

2 Habebatur inter res ſacras ab Ægyptiis, & Paganis, 12. q. 102. 3. ad 2

Alchimicum aurum vel argentum vendere licet, ſi ſit verum, 22. quæſt. 77. 2. ad 1

Alia eſt ſpecies avaritiæ, 22. q. 118. 8. ad 4

1 Aleator quadrupliciter tenetur ad reſtitutionem accepti per ludum, ſcilicet ſi lucretur ab iis, qui rem ſuam alienare non poſſunt, ſicut ſunt minores & furioſi, & ſimiles; ſi alium trahat ad ludum ex cupiditate lucrandi, ſi alium trahat, ut fraudulenter ab eo lucretur; & ſi luſit contra prohibitionem legis civilis, 22. q. 32. 7. 2

2 Si tractus luſit & amiſit, poteſt repetere, 22. qu. 32. 7. ad 2

3 Si tractus lucratus eſt, non tenetur reſtituere, quia ille qui amiſit non meretur recipere, 22. q. 32. 7. ad 2

Alexius omnibus ſuis propter Chriſtum dimiſſis mendicus

dicus gaudebat eleemoſynam a ſervis ſuis ſe accepiſſe, 22.q. 187.5.c

1 Alienum quod eſt extraneum, & diſſimile. Sed hoc non importatur, cum dicitur alius, 1 q.31.2.ad 3

2 Ne tollatur æqualitas vel ſimilitudo in divinis, vitandum eſt nomen alieni, & diſcrepantis, 1.q.31.2.c

3 Dicimus filium Dei alium a patre, licet non dicamus alienum, 1.q.31.2.ad 3

Alietus paſcitur minutis avibus, & ſignificat moleſtos pauperibus, 12. qu. 102.6. ad 1. co.2

1 Alimentum pertinet ad veritatem humanæ naturæ, 1. qu. 119.1.c

2 Corporale convertitur in ſubſtantiam aliti, ſed alimentum ſpirituale e converſo. Ideo ſpirituale conſervat, licet non ſumatur realiter, non autem corporale, 3. qu. 73. 3. ad 2

1 Alius ſignificat diverſitatem perſonarum, ſed aliud diverſitatem ſimpliciter, ideſt eſſentiæ, 1.q 31,2.c.fi. & ad 4

2 Diverſitas accidentis facit alterum ſimpliciter, ſed diverſitas ſubſtantiæ facit aliud ſecundum eſſentiam, niſi adſit diverſitas ſuppoſitorum, 3. qu. 17.1.ad 7

3 Filius Dei eſt alius a patre, non autem aliud, 1. q.31. 2.c.& 4.c

1 Altare debet eſſe lapideum multiplici ratione, ſcilicet quia altare lapideum ſignificat Chriſtum, & corpus Chriſti in ſepulchro lapideo fuiſſe reconditum, & quoad uſum ſacramenti lapis ſolidus eſt, & de facili poteſt inveniri ubique, 3.q.33.2.ad 5

2 In veteri lege erat tantum unum altare ad unum effectum deputatum, ideo erat aureum, vel terreum, vel lignenm, 12. q.102.4.ad 7. item 3. quæſt.83.3. ad 5

3 Ratio omnium pertinentium ad altare tabernaculi, 12. q. 102.4.ad 6.& 7

4 Altare ſignificat Chriſtum, 12. qu.102.4.ad 6. fin. item 3. qu. 73.3.ad 2. item ad 4. & ad 5. item 4.ad 9. item 5.ad 2

5 Significat crucem Chriſti, 3.q.83.1.ad 2

6 Conſtituitur angelis, & ſanctis, 22.q.85.2.ad 3

1 Alteratio eſt in prima ſpecie qualitatis conſequenter tantum, 12. qu. 50. 1. ad 3. item q. 52.1.ad 3

2 Proprie fit tantum ſecundum qualitates ſenſibiles, 12. q.50.1.ad 3. item q.52.1.ad 3

Amalecitæ, Ammonitæ, & Moabitæ erant excluſi in æternum a civitate Judæorum, ſed Ægyptii & Idumæi per triennium tantum, 12 q 105.3. cor.ad 1

1 Amaritudo eſt effectus rancoris, & filia acediæ, 22.q.35. 4. ad 3

1 Ambitio eſt peccatum oppoſitum magnanimitati ſecundum exceſſum, quia eſt inordinatus appetitus honoris, 22. q.131.2.c

2 Non eſt circa veſtes, & exteriorem cultum, niſi ſecundum quod ad honorem pertinent, 22.q.131.2.ad 3

3 Appetitus dignitatum inordinatus ratione honoris pertinet ad ambitionem, ſed propter debitum dignitatis uſum, ut excedentem facultatem appetentis, pertinet ad præſumptionem, 22. quæſt. 131.2.c. ad 2

Ambroſius in eccleſia Mediolanenſi cantum inſtituit, ſecundum Auguſtinum, 22. q. 91.2.b

1 Amicitia eſt amor mutuæ benevolentiæ fundatus ſuper aliquam communicationem, 12. qu.65.3.c. item 22. qu. 23.8. c. item 5 c

2 Amicitia quæ eſt affabilitas, non habet perfectam rationem amicitiæ, ſed ſimilitudinem ejus, ſcil. ad decentem converſationem in dictis, & factis delectabiliter ad omnes, non æqualiter, 22.q.114.c

3 Amicitia utilis, & delectabilis deficit a ratione veræ amicitiæ, inquantum trahitur ad amorem concupiſcentiæ, 12.q.264. ad 3. item 22.q.189.10. ad 2

 4 Non

4 Non eſt virtus ſpecialis diſtincta ab aliis : ſed eſt aliquid conſequens omnes virtutes, 22.q.23.3. ad 1.item qu.114. 1.ad 1

5 Species amicitiæ dupliciter diſtinguuntur . ſcilicet ſecundum fines, & ſic ſunt tres, ſcilicet amicitia honeſti , utilis, & delectabilis . Et ſecundum communicationes , 22. quæſt. 23. 1. ad 3, item 5. corp. ad 3

6 Amicitia duplex , ſcilicet in converſatione & in affectu, 22.q.114 1

7 Non eſt ejuſdem ad ſeipſum, quia eſt unio , ideo eſt inter plures, 22.q.25.4.0

8 Eſt ad aliquos dupliciter, ſcilicet per ſe, id eſt ad amicos tantum, & propter aliud, & ſic eſt ad inimicos, 22. qu. 23 1.ad 2.item ad 3.& 25.8.c

9 Non eſt ad irrationalia, 1.q.20 2. ad 3. item 22. q.23.1.c. item q.25.3 0

10 Non poteſt eſſe ad virtutes , nec ad aliqua alia accidentia, 22.q.25.2.c

11 Amicitia honeſti non eſt ad vitioſum per ſe , ſed propter aliud, 22. quæ. 23. 1. ad 1

12 Conſervatur, & augetur per exercitium operum amicabilium, & meditationem, 22. q.82.2.ad 2

13 Cum vera amicitia ſupra virtutem fundetur, quicquid in amico contrariatur virtuti , impeditivum eſt amicitiæ , & quicquid eſt virtuoſum eſt provocativum amicitiæ, 22.q.106. 1.ad 3

14 Per recompenſationem beneficiorum amicitia conſervatur , 22. quæſt. 106. 1. ad 3

15 Vera facit deſiderium videndi amicum , & mutuis colloquiis gaudere, 12. q. 28.1. ad 2

16 Propria amicitiæ ſunt quinque , ſcilicet velle amicum eſſe & vivere, velle ei bona, operari ei bona, converſari cum eo delectabiliter , & concordia , 22.q.25 7.c. item quæſt.27. 2. ad 3. item quæſt. 31. 1.c

A M

17 Principaliter intendit conviventes delectare . Sed quando oportet , non veretur contriſtare eos propter bonum promovendum , vel propter malum vitandum, 22. q.114.1. ad 3. item 2. ad 1. item q.115.1. c. item q. 116.2. c. item q.168.1. ad 3

18 Delectationes, & utilitates provenientes ex amicitia poſſunt dici merces , non autem amicus proprie, ſed cauſaliter, 12.q.14.6.3

19 Homo debet pati detrimenta corporalia propter amicum , non autem ſpiritualia, 22.q.26.4.ad 2

20 Amicis peccantibus magis auxiliandum eſt ad recuperationem virtutis, quam ad recuperationem temporalium, quandiu eſt ſpes de ſalute eorum , nec tamen amplius eſt habenda familiaritas ſic ad eos, 22.q.125.6.ad 2

21 Amicus magis debet ſubvenire in damnis virtutum , quam rerum exteriorum, 22.q.25.6.ad 2. item qu.33. 1.c

22 Diſcordia opinionum poteſt eſſe inter aliquos cum amicitia, & pace, 22. qu.29.3. ad 2.item q.37.1.c

Amydum fit ex tritico corrupto , ideo non videtur quod panis ex eo confectus poſſit fieri corpus Chriſti , 3. qu. 74. 3. ad 1

1 Amor notionalis in divinis ſumitur tripliciter , ſcilicet eſſentialiter , notionaliter, & perſonaliter, 1. quæſt. 37 0

2 In divinis eſt ſubſiſtens, 1. q.37.1.ad 2

3 Amor ut Dei communicat naturam, non autem ut amor, 1.q 27.4. ad 3

4 In divinis non eſt amor ex amore , quia ibi eſt unus tantum amor perfectus , 1. q. 27.5.ad 3.& q.37.1. ad 4. & q.41. 6.0

6 Eſt proprium nomen Spiritus ſancti , 1. quæſt. 37. 1. o.

6 Spiritus ſanctus ut amor, & ut nexus eſt media perſona , ſed eſt tertia ſecundum or-

ordinem numeri, & originis, 1.q.37.1.ad 3

7 Procedit per modum amoris, 1. q.27.3.4 5.0. item q.37.1. o.item q.45.7.c

8 Ex ſuo modo procedendi eſt amor patris in filium, & e converſo, 1.q 37.1. ad 2. item 3.q.32.1.c

9 Pater amat filium, & e-converſo, Spiritu ſancto, per modum effectus formalis, 1.q. 37.2.0

10 Pater amat ſe Spiritu ſancto, non autem generat ſe filio, nec ſpirat ſe Spiritu ſancto, 1. qu. 37. 2. ad 2. item ad 3

11 Pater, & filius amant nos Spiritu ſancto, 1.q.37.2.ad 3

12 Deus amat omnia, quæ ab eo ſunt, 1.q.20.2.0. item q. 23.3.ad 1. item 12.q.110.1.c

13 Amor transfert Deum, & omne amans extra ſe, 1.q.20. 2.ad 1

14 Dilectio Dei duplex, ſcilicet communis, qua diligit omnem creaturam: alia ſpecialis, qua trahit creaturam rationalem ſupra conditionem ejuſdem naturæ ad participationem ſui, 12. qu. 110. 1.c

15 Amor ut paſſio, ſecundum ſuum materiale non eſt in Deo, ſed tantum ſecundum ſuum formale, 1.q.20.1.o.item q.82.5.ad 1

16 Amor Dei cauſat bonitatem in rebus, ſed amor noſter cauſatur ab eo, 1.q.20.2.c. item q.23.4.c. item 12. qu.110.1. c.ad 1.item 3.q.86.2.c

17 Deus ab æterno dilexit creaturas in propriis naturis, & voluit eas eſſe, non autem tunc, 1.q.20.2.ad 2

18 Amat creaturas irrationales, non amore amicitiæ, ſed quaſi amore concupiſcentiæ, 1.q.20.2.ad 3. item 22.qu.25.3.c. ad 1

19 Diligit peccatores, & damnatos, 1.qu.20.2.ad 4.item qu. 23.3.a[illegible].item 2

20 Diligit damnatos quoad naturam, ſed odit eos, inquantum ſunt mali, & inquantum non vult eis bonum vitæ æternæ niſi voluntate antecedente,

1.q.20.2. ad 4. item qu.23.2. ad 1. item 22. q.83.16. c. item 3. q.49. 1 4.ad 1

21 Plus amat aliqua, quam alia ex parte boni voliti, ſed æqualiter ex parte actus, 1. q. 20.3.0

22 Semper plus amat meliora, 1.q 20.4.0

23 Plus amat Chriſtum quam omnes creaturas, 1.q.20.4.ad 1. item ad 2

24 Plus amat angelos, quam homines quoad eſſe naturæ; ſed quoad eſſe gloriæ, aliquos plus, aliquos minus, vel æqualiter, 1.q.20.4.ad 3

26 Plus amat innocentem, quam pœnitentem æqualis charitatis quoad præmium accidentale tantum, 1. q.20.4. ad 4

26 Plus ſimpliciter amat peccatorem prædeſtinatum, quam juſtum præſcitum, ſed ut nunc e converſo, 1.qu.20.4. ad 5

27 Poteſt immediate amari a nobis in hac vita, 22 q.27. 4.0

28 Omnis creatura naturaliter plus diligit Deum, quam ſe, 1.qu.60.5.0. & 12.4.109.3. c. item 22.q.26.3.c

29 Modus amandi Deum non poteſt determinari, 22. quæſt. 27.6.c

30 Deus poteſt a creatura diligi totaliter ex parte Dei, & parte ſui, non ex parte actus, 22.q.27.5.0

31 Amor quo diligimus Deum, non eſt infinitus, 22. qu. 27.5.c

32 Dilectio Dei eſt finis omnis actionis hominis, & ſumma perfectionis ejus, 22.q.27. 6.c.ad 3

33 Deus diligitur propter aliud non formaliter, nec effective, nec ut finis, ſed diſpoſitive, vel materialiter, 22. q 27.3.0

34 Antecedentia dilectionem Dei in via ſunt tria, ſcilicet apprehenſio Dei per auditum, per viſum, & per guſtum. Primum eſt in incipientibus, ſecundum in proficientibus, & tertium in perfectis, 22.qu.34. 9.0

35 Amor Dei eſt congregativus, ſed amor ſui eſt diſgregativus, 12.q.73.1.ad 3

36 Eſſe, vivere, & intelligere, eſt appetibile, & amabile omnibus, ideo Deus inquantum eſt cauſa horum, non poteſt ab aliquo haberi odio, 22.q.34.1.0

37 Dilectio Dei includitur in dilectione proximi virtute, ſicut cauſa in effectu, & e converſo ſicut effectus in cauſa, 12.q.99.1.ad 2

38 Amare Deum eſt magis meritorium, quam amare proximum, 22.q.27.8.o.item q.182.2.0

39 Diverſæ opiniones de Petro, & Joanne Apoſtolo in dilectione Chriſti, activa, & paſſiva, 1.q.20.4 ad 3

40 Angeli in ſtatu naturæ amabant Deum ſuper omnia, 1.q.60.5.0. item q.62.2. ad 1,& qu. 63.1.ad 3

41 Angeli naturaliter plus diligunt Deum, quam ſe, 1. qu. 60.5.0. item 12.qu.109.3.0. item 22.q.26.3.c

42 In angelis eſt dilectio naturalis, & electiva, 1.q.60.1.2.3.0

43 Angelus, & homo diligunt ſe dilectione naturali, & electiva, 1.q.60.3.0

44 Quilibet angelus diligit alium ſicut ſeipſum dilectione naturali, etiam malus bonos, 1.q.60.4.0

45 In angelis beatis perſeverat dilectio naturalis, 1.qu. 62.7.0

46 Deus eſt ex charitate amandus ſuper omnia, 22.q.44.8.ad 2

47 Quilibet debet ex charitate plus diligere Deum, quam ſe, 22.qu 20.3.0.item quæſt.44.8.c

48 Angeli ſunt a nobis ex charitate amandi, 22.qu.25.10.0

49 Deus debet ex charitate magis amari quam proximus, 22.q.26.2.0

50 Tantum quatuor debent ex charitate amari, ſcilicet Deus, proximus, anima, & corpus, 22.q.25.12.0.item q.44.3,ad 1.item 8.ad 2

51 Homo poteſt ex charitate ſe diligere, 22 q.25.4.0

52 Quilibet ex charitate debet magis ſe amare, quam proximum,22.q.26.4.0.item q.44.8.ad 2

53 Proximus debet amari ex charitate propter Deum, non autem principaliter, 22.q.25.1.o.item 2.ad 1.& 8.c.item q 103.3.ad 2.item q.188.2.c

54 Corpus debet ex charitate diligi, 22.q.25.5.0

55 Proximus debet ex charitate magis diligi, quam proprium corpus, 12.qu. 73. 5. c. item 22. q. 26. 5. o. item q. 44. 8. ad 2

56 Peccator debet diligi ex charitate quoad naturam, non autem quoad culpam, 22. qu. 25. 6. o. item 11. c. & quæſt. 64. 6.c

57 Amare inimicum ut ſic, eſt perverſum, ſed quoad naturam in communi eſt de præcepto cuilibet, non autem in particulari, niſi in præparatione animi, ſed eſt de perfectione, 22.q.25 8. o. item 9. c. item q.34.3.ad 3.& q.83.8.c. & q. 103.1.c

58 Signa amoris oportet inimicis oſtendere in communi, non autem in ſpeciali, niſi in præparatione animi, ſed eſt de perfectione, 22.q.25. 9.0

59 Virtutes debent amari ex charitate, 22.q.25.2.c

60 Charitas amari debet ex charitate, 22.q.25.2.0

61 Aliquid poteſt diligi ex charitate dupliciter, ſc. amore amicitiæ, & amore concupiſcentiæ, & ſic amari poteſt accidens, & res irrationales, non autem primo modo, 22. q. 25.2.3.0.item 11.c

62 Dæmones, & cæteri damnati quoad naturam ſunt ex charitate amandi, non autem quoad gloriam, niſi voluntate antecedente, 22. quæſt. 25. 11.0

63 Omne ens naturaliter plus diligit ſe, quam alterum, 1.q. 60 4.ad 2. item 5. ad 2

64 Deus plus amat nos, quam e converſo, 22. qu.26.12. ad 3

65 Quod-

65 Quodlibet ſingulare plus naturaliter diligit bonum ſpeciei, quam bonum proprium, 1.qu.60.5.0. item 12. quæſt. 109. 3.c

66 Omnis pars naturaliter plus diligit totum, quam ſe, 1.q.60.5.0.item 12.qu.19.10.c. item q.109.3.c. item 22.q.26.2.c. item 4.ad 3

67 In patria nullus eſt ordo dilectionis, niſi ſecundum propinquitatem ad Deum, 22. qu. 26.13.c

68 In patria quilibet plus amat ſe poſt Deum, quam alium, 22.q.29.13 0

69 Beati voluntate conſequente volunt majus bonum alteri meliori quam ſibi, ſed intenſius ſibi. Antecedente vero etiam majus bonum volunt ſibi, 22.q.26.13.c

70 In amore eſt duplex gradus, ſcilicet inter diligibilia, & diligentis ad dilectum. Primum attendit amans, non autem ſecundum quoad affectum, ſed tantum quoad effectum, 22.q.9.10.11.12.13.0

71 Omnes homines æqualiter ſunt amandi reſpectu objecti, non autem reſpectu actus, 22.q.26.6.ad 1

72 Unus proximus eſt magis amandus, quam alius, ſecundum majorem unionem, 22.q. 26.6.0.& q.44.8.ad 2

73 Propinquiores debent plus amari quam meliores, & firmius, & multiplicius, 22.q.26. 7.8.0.item q.32.9.0.item q.44.8. ad 2.item ad 3

74 Parentes debent plus filiis amari ratione objecti, ſed e converſo ratione amantis, 1.q.96.3. ad 2. item 12. qu.100.5. ad 4. item 22.qu.26 9 0. item 12. ad 3.& q.31.3.ad 4

75 Debent uxores plus amari ratione objecti, ſed e converſo ratione diligentis, 22.q. 26.11.0

76 Conſanguinei debent plus aliis amari, 22.q.26.8.0

77 In naturalibus quilibet tenetur magis amare conſanguineos, & in civilibus concives, & in militaribus commilitones, 22.qu.26.8.0. item q. 31.3.c.ad 2

78 Filii debent plus amari, quam fratres, 1.q.96.3.ad 2

79 Mater plus amat, quam pater, qui debet plus amari, quam mater, 22.q.26.10.0

80 Filii fontis debent plus amari in ſpiritualibus, quam filii carnis, non autem in aliis, 22.q.26.8 ad 2

81 Benefactor plus diligit, quam beneficiatus, 22. qu. 26. 12.0

82 Dilectio inimicorum eſt perfectior, & magis meritoria, quam dilectio amicorum, 22. q.27.7.0. item 8.ad 2

83 Amor naturalis non eſt paſſio, ſed connaturalitas rei, 12.q.26.1.0

84 Eſt inclinatio ad aliquid, 1.q.60.1.0. & 12.q.26.1.2.0

85 Nihil aliud eſt, quam inclinatio naturæ indita ab auctore naturæ, 1.q.60.1 ad 3

86 Dilectio naturalis eſt reſpectu finis, ſed electiva eſt reſpectu eorum, quæ ſunt ad finem, 1.q.60.2.c.& 4.ad 3

87 Dilectio naturalis eſt principium electivæ, 1. qu. 60.2.c. item q.62.2.c. item q.82.1.c. fin. item 12.q.10.1.c. item q.17.9.ad 2.item q.41.3.c. item qu.91.2.ad 2. item 22.qu.154.12.c. item qu. 155.2 c

88 Omnis dilectio naturalis eſt recta non rectitudine charitatis, licet una rectitudo perficiat aliam, ſed rectitudine naturali, 1.q.60.1.ad 3

89 Amor naturalis eſt triplex, ſcilicet in appetitu naturali, ſenſitivo, & intellectivo, 1.q.60.1.c

90 Eſt in omni re, in omnipotentia, & membro, 1.q.60.1. c.item 12.q.26.1.ad 3

91 Quælibet res naturali dilectione amat ſe, & quicquid eſt idem ei in natura, 1.q.60.3. 4.c. item 12.q.10.1.c. item q.77. 4.ad 1.item 22.q.67.7. ad 1. & q. 126.1.c

92 Amor ſui tripliciter ſe habet ad charitatem, ſcilicet contrarie, incluſive, & concomitanter, 22.q.19.6.0

93 Amare ſe dicitur aliquis tripliciter, ſcilicet juſte, injuſte, & indifferenter, 22.q. 25.7.c

94 Amor ſui eſt vituperabilis, quando eſt nimius reſpectu ſui, vel exteriorum, 12. qu. 29.4. ad 3. item quæſt. 77.4. ad 1

95 Amor ſui inordinatus eſt cauſa omnis peccati, 12.q.77 4. o. & 5. c. & q. 84. 2. ad 3, & 22. qu. 25. 7. ad 1. & quæſt. 153. 5. ad 3

96 Amare ſe ſecundum ſubſtantiam convenit omnibus, ſecundum carnem principaliter, vel ſecundum ſenſum peccatoribus tantum, ſed ſecundum ſpiritum bonis tantum, 22. qu. 25. 4. ad 3. item 7. o. qu. 117. 1. ad 1

97 Unio quadruplex, ſcilicet realis, ſimilitudinis, affectus, & ſubſtantialis. Prima eſt effectus amoris: ſecunda & quarta eſt cauſa ejus: tertia eſt amor, 12.q.28.1 ad 2

98 Unio amantis ad amatum duplex, ſcilicet realis, & affectus, 12.qu.25.2. ad 2.item q.28. 1.c

99 Amor triplex, ſcilicet naturalis, ſenſitivus, & intellectivus, 1.q.66.1.c. & 12.q.26.1. c.& q.28.6.ad 1.& q.41.3.c.& 22. q.26 3.c

100 Duplex, ſcilicet amicitiæ, & concupiſcentiæ, 1.q.60.3. c. item 4. ad 3. item 12.q.26.4 o. item q.28 1.c.item 22.qu.17.8.c. & q.23.1 c

101 Eſt inæqualis dupliciter, ſcilicet ſecundum inæquale bonum, & ſecundum magis, & minus, 1.quæſt.20.3.o.& 22.q.26. 6.o

102 Dilectio eſt tantum in voluntate, ſed amor proprie in ſenſitivo, licet transferatur etiam ad voluntatem, 12.q.26. 3.o

103 Addit ſupra amorem electionem, ſed charitas æſtimationem magni pretii, 12.q. 26.3.o

104 Amor intellectualis addit ſupra benevolentiam unionem affectus, 22.q.27.2.c.ad 2.& q.31.1.c

105 Amor ut paſſio eſt ſemper cum impetu, & conſuetudine, ſed benevolentia quandoque ſubito, & ſine impetu, 22.q.27.2.c

106 Amor eſt boni in communi, ſive habiti, ſive non, ſed gaudium, & delectatio eſt de præſenti, & habito: deſiderium vero, & ſpes eſt de non habito, 1.qu.20.1.c.& q 34.3.ad 1.& 12.qu.28.1. ad 1.& 22.q.4.1. ad 3

107 Actus amoris ſemper tendit in duo, ſcilicet in bonum volitum, & in eum, cui vult bonum, 1.q.27.1.ad 3.& 12. q.26.4 c

108 Amor eſt unio amantis ad amatum, 1. qu.20. 1.c. ad 3. & 12. qu.25. 2. ad 2. item qu. 28. 1.o

109 Non eſt unio ſecundum rem, ſed ſecundum affectum, 22.qu.25.2.ad 2.& quæſt.28.1.c. ad 2

110 Eſt motus appetitus, quo immutatur ab appetibili, ut ei complaceat, non autem ut tendens in appetibile, quia hoc eſt deſiderium, 12. q. 26.2. c.ad 3

111 Eſt complacentia amantis in amatum, 12. qu. 25. 2.c. item q.27 1.c

112 Importat convenientiam, & connaturalitatem ad amatum, 12 qu.23.4.c.& qu.25. 2.c. & q.26.1.c. & q.27 1.c. & 4. c.& q.28.5.c.& q.29.1.2.& q.32. 3.ad 3

113 Eſt paſſio proprie ſecundum quod eſt in concupiſcibili, communiter autem ut eſt in voluntate, 12. qu. 26. 2. o. item 3. ad 3.item ad 4. item q.28. 6.ad 1

114 Amor, gaudium, & delectatio, ut ſunt in appetitu ſenſitivo, paſſiones ſunt, non autem ut ſunt in voluntate, 1.q. 20.1.ad 1

115 Amor ponitur pro omni paſſione, 22.q.162.3.ad 4

116 Eſt prima omnium paſſionum, 1.q.20.2.c.& 12.q.25.2. o.& 3.c.fin.& qu.27.4.c. & q 56. 3 .ad 1.& qu.70.3.c & 22. q.28.4. c.item qu.47.1.ad 1. item q.162. 3.ad 4

117 Qui eſt in appetitu ſenſitivo, eſt paſſio quædam, 22. q.27.2.c

118 Non eſt paſſio læſiva, ſed perfectiva, niſi ratione tranſmutationis corporalis, vel

vel objecti inconvenientis, ſcilicet peccati, 12.q.28.5.0

119 Non determinatur ad aliquod genus virtutis vel vitii, ſed ordinatus includitur in qualibet virtute, & inordinatus in quolibet peccato, 22.q. 125.2.0

120 Eſt naturaliter prior odio, ſed ſunt ſimul ſecundum rationem, 12.q.29.2.0

121 Eſt fortior odio, licet quandoque videatur e converſo, quia odium eſt ſenſibilius, & majus odium comparatur minori amori, 12.qu.29. 3 0

122 Aliquid eſt cauſa amoris dupliciter, ſcilicet ut ratio, & ut via, 22.q.26.2.ad 1

123 Nulla paſſio eſt cauſa omnis amoris, ſed aliqua eſt cauſa alicujus amoris, 12.qu. 27.4.0

124 Bonum eſt cauſa amoris propria ut proprium ejus objectum, 12.q.27.1.0.item 2.0.item q.29.1.0

125 Ut conformat ſibi appetitum, cauſat amorem, ut abſens concupiſcentiam, & ut præſens delectationem, 1.q.20. 1 c. & 12 qu. 23. 4. c. & q. 26. 2. c. & quæſt. 28. 1. ad 1. & qu. 30. 2.c

126 Objectum amoris eſt ſimpliciter bonum, ideo bonum augmentatum ſimpliciter auget amorem. Sed non eſt ſic in audacia, quia objectum ejus eſt compoſitum ex bono & malo; & motus ejus in malo præſupponit motum ſpei in bonum. Ideo, ſi addatur tantum de arduo quod excedat ſpem, non ſequitur motus audaciæ, ſed minuitur, 12.q.45.4.ad 1

127 Novitas & abſentia amati facit perceptionem amoris, licet non ſemper augeat ipſum, 12 qu.29. 3.c. item q.35.6.c.item q.28.2.ad 1

128 Sicut ex delectatione cauſatur amor, ſic ex triſtitia odium, quia ſicut movemur in amorem delectantium, ſic in odium triſtantium, 22. qu.31.6. c. & qu.36.4. ad 3. & qu. 158. 7. ad 2

129 Odium poteſt eſſe per accidens cauſa amoris, inquantum aliqui conveniunt in odio alicujus, 12. quæſt. 32. 4.3

130 Amor & odium circa idem ſunt contraria, non autem de contrariis, ſed ſe invicem conſequentia, 12.qu.29. 2.ad 2

131 Apprehenſio unitatis eſt cauſa amoris, quia ſi aliquid apprehenditur ut pertinens ad bene eſſe amantis, cauſat amorem concupiſcentiæ. Si vero ut alterum ſe, cauſat amorem amicitiæ, 12.quæſt.28. 1.c

132 Similitudo eſt per ſe cauſa amoris. Sed per accidens, ſcilicet ut impedit proprium bonum, eſt cauſa odii, 12.q.27.3.0.& q.99.2.c

133 Similitudo in actu eſt cauſa amoris amicitiæ, ſed ſimilitudo in potentia eſt cauſa amoris concupiſcentiæ, 22.qu. 27.3.c.

134 Similitudo eſt cauſa odii per accidens tripliciter, ſcilicet ratione diſplicentiæ propriæ conditionis, ratione impedimenti, vel ratione cognitionis amoris ſequentis, 12.qu. 99.2.c

135 Delectatio ut intenta cauſat deſiderium & amorem, ſed in exequendo eſt e converſo, 12.q.25.2.c.ad 3.item q.27.4. ad 1.item q.34 1 c.ad 1

136 Spes reſpectu ejus, per quem fit poſſibile, cauſat amorem. Sed reſpectu boni ſperati eſt e converſo, 12.q.27.4. ad 3. item q.40.7.0. item q 62.4. ad 3. item 22.qu.17.8.c.item qu.66.6. ad 2

137 Cauſat amorem, vel auget ratione delectationis, quia delectationem cauſat, vel ratione deſiderii, quia ſpes deſiderium fortificat, 1. qu. 27.4. ad 3

138 Amor carnalis cognoſcitur per frequentem familiaritatem, & per nimia colloquia cum mulieribus, & dum ab invicem invitæ, & triſtes diſcedunt, 12.q 28.5.ad 1

139 Si bonus cantor amat bonum ſcriptorem, attenditur ibi ſimilitudo proportio-

nis, ſecundum quod uterque habet quod convenit ei ſecundum ſuam artem, 12. qu.27.3. ad 2

140 Licet non omnes homines habeant aliquas virtutes ſecundum habitum completum, habent tamen eas ſecundum quædam ſeminalia rationis, ſecundum quæ qui non habet virtutem, diligit virtuoſum tanquam ſuæ naturali rationi conformem, 12. qu. 27. 3.ad 4.fin.

141 Amari propter aliud contingit ſecundum quatuor genera cauſarum, ſcilicet ſecundum cauſam finalem, formalem, efficientem, & materialem, 22.q.27.3.c.

142 Amor eſt cauſa omnium paſſionum & affectionum, 1. qu. 20.1.c.item qu.60.princ.item 12. qu.26.1. ad 2. item 2. ad 1. item qu.27.4.c. item qu.28 6. ad 2. & q.41.2. ad 1. item q.46.1.c. item qu 62.3. ad 3. item qu.70.3. c. item 22. quæſt. 17.8. c. ad 2. item qu.19.9. ad 3. item quæſt. 1.62.3. ad 4

143 Unio ſecundum rem amantis ad amatum, eſt effectus amoris, 1. qu.20.1.ad 3. & quæſt.60.3. ad 2. & 12. quæſt.28. 1.0

144 Mutua inhæſio triplex, ſcil. ſecundum vim apprehenſivam, appetitivam, & redamationem, eſt effectus amoris, 12. q.28.2.0.q.66.6

145 Ecſtaſis eſt effectus amoris, 1.q.20.2.ad 1.item 12.q.28.3. o.item 22.q.175.2.0

146 Amor facit fervere, & ebullire, ideſt ferri extra ſe in amatum, 12 q 37.2.c

147 Liquefacit, ideſt facit non continere amantem intra ſe, 12.q.28.5.5

148 Proprii effectus amoris ſunt quatuor, ſcilicet liquefactio, ideſt mollificatio affectus, ut faciliter penetretur ab amato, fruitio, ideſt delectatio, languor, ideſt triſtitia, & fervor, ideſt intenſum deſiderium, 12.q.28.5

149 Languere facit, ideſt triſtari de abſentia amati, 12.q. 28.5.ad 1

150 Movet inferiora in ſuperiora, ut ab eis perficiantur, & ſuperiora in inferiorum proviſionem, 22.q.31.1.ad 1

151 Amans agit omnia quæ agit ex amore, 12.q.28.6.0

152 Zelus eſt effectus amoris, 12.q.28.4.0

153 Ex amore procedunt gaudium & triſtitia, contrario modo, 22.q.28.1.c

154 Ex amore inordinato procedit cupiditas inordinata, 22.q.125.2.c

155 Odium eſt effectus amoris, 12. q.28.6. ad 3.& q.29.2. c. & 3. c

156 Cognitio eſt cauſa amoris, 12.qu.27.2.0. & 22.qu.26.2. ad 1

157 In his quæ ſunt ſupra hominem, amor eſt nobilior cognitione, ſed in aliis eſt e converſo, 1. qu.82.3. c. ad 3. & qu. 108.6.ad 3.& 12.quæſt.66.6.ad 1. & 22.quæſt.23.6. ad 1. & q.27.4. ad 2

158 Eſt altior cognitione in movendo, ſed in attingendo eſt e converſo, 12. quæſt. 3. 4. ad 4

159 Cognitio perficitur per hoc quod cognitum eſt in cognoſcente, ſed amor ſecundum quoad amans trahitur ad amatum, 1.q.16.1.c. & qu.19.3. ad 6.qu.6.ad 2. & qu.59.2.c. & 3. ad 2. & q.60.2. corp. item qu.78. 1.c.ad 3.qu.81.1.c.item qu.82.3. c. item qu. 108. 6. ad 3. item 12. qu.15.1. ad 3. item quæſt.22.2.c. & q.40.2.c. & quæſt.66.6.ad 1. item qu.86.1.ad 2. item 22.qu.23. 6.ad 1.& quæſt.26.1.ad 2.& q.27. 4.c

160 Aliquid perfecte amatur, quod non perfecte cognoſcitur, 12.q.27.2.ad 2.item 22.q. 27.4.ad 1

161 Nihil amatur niſi cognitum, 22.q.3.4.ad 4. item qu.27. 2.c.item 4.ad 1

162 Deus per eſſentiam viſus neceſſario amatur, ſed per effectus cognitus poteſt odiri, 1. q.60.5.ad 5.& 22.q.34.1.0

163 Subjectum amoris ſenſibilis eſt concupiſcibilis, intellectualis vero eſt voluntas, 1. quæſt.82.5. ad 1. item 12. qu.23. 1.2.c. item quæſt.26.1.0. item 2. ad 2

164 Amor mundanus ſemper eſt malus, 22.q.19.3.c

165 Amor mercenarius eſt ſemper malus, 22.q.19.4.ad 3

166 Amplexus, oſcula, tactus, & hujuſmodi ex libidine ſunt peccata mortalia, non autem ſecundum ſe, ſcilicet vel propter conſuetudinem patriæ, vel propter aliquam neceſſitatem, aut rationabilem cauſam, 22.quæſt.154.4.o

1 ANalogia duplex, ſcilicet ſecundum quod aliqua participant aliquid ſecundum prius, & poſterius, vel ſecundum quod unum imitatur alterum. Secunda eſt in divinis, non autem prima, 1.q.13.5.c

2 In analogis prius dicitur dupliciter, ſcilicet ſecundum rem, & ſecundum impoſitionem nominis, 1.qu.13.6.o.& q.33.2.ad 4

3 Omnia dicta de Deo, & creatura dicuntur analogice, non autem univoce, nec pure æquivoce, 1.qu.3.6. ad 1. & qu.13.5.6.10.o.& quæſt.25.2.ad 2.& quæſt.29.4.ad 4. & quæſt.32.1.ad 2.fin.

4 Analogum eſt medium inter univocum, & æquivocum, 1.q.13.5.10.c

5 Analogata dicuntur ad unum numero, & non ſecundum rationem tantum, ſicut univocum, 12.q.20.3.ad 3

6 Analogum eſt tantum in uno analogato ſecundum propriam rationem, univocum autem eſt in quolibet, 1.qu.16.6.c. item 12.q.20.3 c.ad 3

7 Omnia analogata neceſſario dicunt per reſpectum ad unum primum, 1.q.13.6.c.item 10.c

8 Primum in analogis oportet poni in diffinitione omnium aliorum, 1.qu.13.6.c. item 10.c

Andragathia, ideſt ſtrenuitas, eſt virtus viri communicabilium operum adinventiva, & pars fortitudinis potentialis pertinens ad liberalitatem, vel potius ad magnificentiam, licet magis conveniat cum juſtitia ratione materiæ, 22.quæſt. 128. ad 6. fin.

1 Angelos neceſſe eſt eſſe, 1.q.50.1.o

2 Non fuerunt ante mundum, ideſt ante corpora, 1.q.61.2.3.o.& qu.102.2.ad 1.item 4.ad 1

3 Potuerunt eſſe ante mundum, 1.q.61.3.o.& 4.ad 1

4 Eſſe angeli eſt infinitum ſecundum quid, inquantum non eſt in materia, non autem ſimpliciter; quia finitur per eſſentiam a qua eſt, 1. qu.7.2.o. & q.50.2. ad 4. item quæſt.52.2.c

5 Eſſe angeli eſt quo ejus ſubjectum eſt, 1.qu.50.2.ad 3. & q.61.1.c

6 Non eſt ejus eſſentia, 1.q.12.5.c.item q.47.1.c.item qu.50.2.ad 3.item q.61.1.c

7 Non eſt ſuum intelligere, 1.q.54.2.o.item 3.c

8 Non ejus operatio, 1. qu.54.2.o.item 3.c

9 Angeli ſunt creati a Deo, 1.q.61.1.o

10 Immediate, 1.quæſt.45.5.ad 1

11 In cœlo empyreo, 1. qu.61.4. o. item qu.102.2.ad 1. & 4.ad 1

12 Non ſunt facti propter hominem principaliter, 1.q.50.3.ad 2

13 Fuerunt creati in gratia, 1.q.63.3.o.& qu.62.5.ad 4.& 6.c.& q.67.4.ad 4.& q.95.1 ad 3.&q.109.1.c.& 22 q.5.1.c

14 In beatitudine imperfecta, 1.quæſt.61.1.o. & quæſt.67.4.ad 4

15 Angelus non eſt creatus malus, 1.q.67.3.ad 4

16 Eſt forma ſubſiſtens, 1.q.50.5.c.item q 56.1.c.fi.item 2.ad 3.item q.75.3.c

17 Angeli ſunt partes univerſi ejuſdem cum creatura corporali, non autem Deus, ſed eſt ſupra totum univerſum, 1.qu.50.3.c.item qu.61.3.4.o

18 Quilibet angelus eſt in genere ſubſtantiæ, 1. qu. 88. 2. ad 4

19 In angelis genus, & differentia ſumuntur ab eodem, ſcilicet ab eſſentia, ſed diverſimode, 1.q.50.2.ad 1

20 In angelis idem eſt eſſentia, & id quod eſt, 1.q.3.3.c.& q.9.1.c

21 Idem eſt ſuppoſitum, & natura ſecundum rem, licet differant ſecundum rationem, 1.q.3.3.c

22 Angelus eſt totaliter intellectualis naturæ, ideo oportet, quod omnis ejus actio ſit ſecundum intellectum. Quandoque tamen intellectuales creaturæ, quæ ſunt angeli, diſtinguuntur a rationalibus, quandoque autem ſub rationalibus comprehenduntur, 1. qu. 62. 8. ad 2. item 22. quæſt. 83.10. ad 2

23 Intellectus angeli non eſt ejus eſſentia, 1.q.54.3.0.item q. 77.1.c.item q.79.1.0

24 Intelligere angeli non eſt ejus eſſentia, 1.q.61.1.0

25 Eſſentia angeli individuatur ſe ipſa, 1.qu.3.2.ad 3.& 3.0. item qu. 13.9 c. item 3.qu.77.2.c

26 Angelus eſt indiviſibilis in eſſentia, non autem ſecundum virtutem, ideſt ſecundum objecta, & ſecundum intenſionem, & remiſſionem actus, 1. quæſt.53.1.ad 1.item 3. ad 3

27 In angelis eſt compoſitio ex eſſe, & eſſentia, 1.q 50.2. ad 3. item qu.75.5.ad 4. item qu.88. 2.ad 4

28 In angelis non ſunt partes eſſentiæ, ſed ſunt partes ſecundum potentiam, inquantum intellectus eorum per plures ſpecies perficitur, & eorum voluntas ſe habet ad plura, ut partialitas non referatur ad ſubſtantiam angeli, ſed ad virtutem ejus, vel ad locum, 1.qu.53.1.ad 1.fin.item 12. q.50.6. ad 3

29 Eſt compoſitio ex quo eſt, ideſt ex eſſe, & quod eſt, 1. qu. 50.2.ad 3.item q.75.5.ad 4

30 Angelus componitur ex actu & potentia, 1 q.47.1.c.item q.50.2. ad 3.item q.75.5. ad 4. item 12.q.50.5.c

31 Quanto angelus eſt ſuperior, tanto minus habet de potentialitate, 12.q.50.5.c

32 In angelis non eſt materia proprie, 1. qu.50.2.0. item quæſt. 61.3. ad 3. item qu.85 2.c

33 Eſt compoſitio ſubjecti, & accidentis, 1.q.50 6.0

34 Quilibet angelus differt ſpecie ab alio angelo, 1.q.10. 6.c. fin. item q.47.2.c. item q.50. 4.0.item qu.62.6.ad 3. item q.75. 7.c.item q.76.2. ad 1. item 3. qu. 69.8.ad 3

35 Impoſſibile eſt eſſe duos angelos unius ſpeciei, quia omnes angeli differunt ſpecie ſecundum diverſos gradus naturæ intellectivæ, 1. qu.50.4.c. item ad 4

36 Bonum ſpeciei præponderat bono individui. Unde multo melius eſt, quod multiplicentur ſpecies in angelis, quam quod multiplicentur individua in una ſpecie, 1.q.50. 4.ad 3

37 Perfectio naturæ angelicæ requirit multiplicationem ſpecierum, non autem multiplicationem individuorum in una ſpecie, 1.q.50.4.ad 4

38 Differentiæ angelorum, ut multi tenent, ſumuntur ſecundum diverſos gradus potentialitatis, 1.qu.50.2.ad 1.item 4.0. item qu.56.2. ad 1.item 1 qu.50. 5.c

39 Si tamen angelus haberet materiam, nec ſic poſſent eſſe plures angeli unius ſpeciei, 1.q.50.4.c

40 Angelus, & anima differunt ſpecie, 1.q.75 7.0

41 Angelus eſt ſimpliciter nobilior homine, ſed ſecundum quid eſt e converſo, 1. qu. 93. 3.0.quæſt.96.1. ad 1 & 2.c.& qu. 108.2.ad 3. & quæſt. 112.1. ad 4. & 12. qu. 5.1. ad 3. & 22.qu. 172. 2.c

42 Angeli conveniunt cum ſubſtantiis materialibus in genere logico, non autem in genere phyſico, 1. quæſt. 88.2. ad 4

43 Angeli non habent corpora naturaliter ſibi unita, 1 q. 51. 1. 0. & qu.54.5. c. ad 1. item qu.110.2.ad 1.& 3.ad 3. & q. 115. 5.c.item q.117.4.ad 1.item q.118. 3.c

44 Angeli poſſunt aſſumere corpora, 1.q.51.2.0

45 Angelus non indiget corpore aſſumpto propter ſe, ſed

pro.

propter nos, 1. qu. 51. 2. ad 1.

46 Non omne corpus motum ab angelo, aſſumptum eſt ab eo, ſed tantum quod repræſentat eum, 1.q 51.2.ad 2

47 Corpus aſſumptum non unitur angelo ut formæ, ſed ut motori repræſentato, 1.q. 51.2.ad 2

48 Angelus movetur per accidens in corpore aſſumpto, non autem in aliis, 1.qu.51.3. ad 3

49 Corpora aſſumpta ab angelis ſunt de aere inſpiſſato, 1.q.51.2.ad 3

50 Non habent virtutes naturales quas oſtendunt, nec operationes vitæ, ſed communes etiam inanimatis, 1.qu.51.3.0. item 3.q.55.6.ad 1

51 Angelus poteſt eſſe ſimul cum corpore, 1.q.52.3.ad 2

52 In eodem corpore ſimul ſunt anima formaliter dans eſſe, & operans operationes naturales, & angelus operans operationes ſupernaturales, 1. q.52.3.ad 3

53 Angeli adminiſtrant & gubernant omnem creaturam corpoream, 1.q.110.1.0

54 Deus non produxit corpora mediantibus angelis, 1.q. 65.3.0

55 Formæ corporum non creantur ab angelis, 1.q.65 4. o. item qu.91.2. c. item qu. 110. 2.0

56 Nec anima creatur ab angelis, 1.qu.90.3.0.item 12.qu.3. 7.ad 2.item 22.q.85.2.c

57 Eſſentia angeli non indiget loco, 1. qu.61. 4. ad 1. item qu.102.2.ad 2. item quæſt. 112.1. ad 2

58 Eſſe in loco dicitur de angelis æquivoce, reſpectu corporalium, 1. qu.52.1. c. item qu. 63.1.c

59 Deus, angelus, & anima non continentur a loco, ſicut corpora, ſed continent eum, 1.qu.8.1.ad 2. item quæſt.52.1.c. fin. item quæſt.53.1. c, item 2.c. fin.

60 Angelus non eſt in loco, niſi ſecundum contactum virtutis, 1.q.8.2. ad 1. item ad 2.item q.52 o.item 53.0

61 Eſt in loco diffinitive, non autem circumſcriptive, 1. quæſt.8.2.ad 1.item qu 52.1.2.0. item qu.53.1.c.item 12.quæſt.94. 2.c

62 Locus angeli poteſt eſſe diviſibilis, & indiviſibilis, 1. q 52.2 c.item qu.53.1.0. item 2. ad 7

63 Angelus non eſt ſimul in pluribus locis, 1. quæſt.52.2.0. item quæſt.53.1. c. item qu, 112. 1.c

64 Plures angeli non poſſunt eſſe ſimul in eodem loco, 1.q. 52.3.0

65 Non oportet quod ſi aliquis angelus movet cœlum, ſit ubique, 1.q.52.1.c

66 Operatio angeli diffinita eſt ad unum locum, reſpectu operati & operantis, non autem Deus, quia operatio ejus eſt determinata tantum primo modo, 1.q.52.2.c

67 Angelus movetur localiter, tamen æquivoce aliis rebus, 1.q.53.1.0

68 Motus angeli in loco nihil aliud eſt quam diverſi contactus diverſorum locorum ſucceſſive. 1.q.53.1.c

69 Eſt ſucceſſio diverſarum operationum ejus, 1.qu.12.10.ad 2.item q 63.6. ad 4. item q.53.0. item q.73.2.c

70 Non eſt actus imperfecti, ſed exiſtentis in actu, 1.q.53.1. ad 2. item ad 3

71 Non eſt propter indigentiam ſuam, ſed noſtram, 1.q. 53.1.ad 3.item q.55.2.ad 3

72 Poteſt eſſe continuus & diſcontinuus, ſicut vult, 1.qu. 53.1.0.item 2.c.item 3.c

73 Angelus dum movetur, partim eſt in utroque termino, 1.q.53.1.ad 1.item 3.ad 3

74 Dum movetur motu continuo, in principio eſt in toto loco diviſibili, a quo incipit moveri, ſed dum eſt in ipſo moveri, eſt in parte loci quem deſerit, & in parte loci quem occupat, 1.qu.53.1.ad 1. item 3. ad 3

75 Motus continuus angeli neceſſario eſt per omnia media, ſed diſcontinuus poteſt eſſe ſine medio, 1.q 53.1.0

76 Motus angeli non eſt in inſtanti, ſed in tempore, 1.q.53. 3.0

3.o.item 3.quæſt.57.3.ad 3

77 Angelus movetur ſecundum totam vim ſuam in id quod agit, 1. qu.62.6.0.q.63.8. ad 3

78 Motus angeli non habet ordinem ad motum primi mobilis, 1.q.53.3.c.fi. item q.63.6. ad 4. item q.91.2.ad 3

79 Velocitas motus angeli non eſt ſecundum quantitatem virtutis ejus, ſed ſecundum voluntatem ejus, 1. quæſt. 53. 3.ad 1

80 Angeli ſunt immutabiles, & incorruptibiles, 1.qu.9.2 c. item q.10.5.c.fin.item qu.50.5.0. item q.61 2. ad 3. item q.75.6.c. fi.item q.97 1.c

81 Sunt mutabiles tripliciter, ſcilicet quoad electionem finis, applicationem virtutis ad diverſa, & per annihilationem, 1. qu.9.2.c. item qu. 10. 5.c

82 Motus illuminationis angeli triplex, ſcilicet circularis, rectus, & obliquus, 22.qu.180. 6.ad 2

83 Unus angelus agens in virtute imperii Dei eſt ſufficientis virtutis ad educendum in actum totum quod divina virtute operandum eſt circa corpus aliquod ſupra actus naturales, 1.q.112.2.c

84 Omnia corpora obediunt angelis ad nutum motu locali, non autem formali, 1. qu. 65.4.c. fin. item quæſt. 91.2. c. item quæſt. 105. 1. ad 1. item qu. 110.2.3.item q 111.3.c. item qu. 114.4.ad 2.item quæſt.117.3.c.ad 3. item 4. 1. ad 1. item 12. qu 80. 2.c

85 Angelus poteſt immutare omnes ſenſus hominis interiores & exteriores, 1. qu.111.3.4.0. item q.114.4.ad 2

86 Non poteſt aliquam formam imprimere in imaginatione, niſi mediante ſenſu extrinſeco, 1.q.111.3.ad 2

Angelos immutare voluntatem noſtram eſt omnino hæreticum, 1. quæſt.106.2.c.& 12. quæſt.80.3. ad 1. & 22. qu.174.5. ad 4

87 Poteſt immutare voluntatem hominis perſuadendo ſolum, vel concitando paſſiones, 1. qu. 106.2.c. item qu. 11.1.2.c. item qu.114.2.ad 3.115 4 ad 1. item 12.q.9.6.ad 2.item q.75.3.0. & q.80.1.0

88 Superior movet voluntatem angeli inferioris aliqualiter ut objectum perſuadendo; non autem de neceſſitate, nec ex parte potentiæ, 1. qu. 106. 2.0

89 Angeli dupliciter poſſunt agere in animas noſtras, ſcilicet confortando intellectum, & illuſtrando phantaſmata, 1. q. 111.1.c

90 Boni angeli poſſunt imprimere in intellectum noſtrum; non autem mali, 12.qu.80.2.c. item 22.qu.96.1. c.item q.172.2. ad 1

91 Poſſunt imprimere in intellectum noſtrum confortando, non autem imprimendo lumen, 1.q.111.1.0

92 Angeli mali imprimunt in phantaſmata, applicando ad ea lumen ſuum, 12. qu. 80. 2.0

93 Subſtantiæ ſeparatæ, ideſt angeli, non ſunt principia intellectus humani, cum creatio intellectus humani ſit immediate a Deo, 1.q.65.3.c

94 Bonæ cogitationes attribuuntur altiori principio, ſcilicet Deo, licet angelorum miniſterio procurentur, 1.qu.111.2. ad 2 fin.

95 Angeli ſunt ſupra tempus, & ſupra motum omnium corporalium; non autem ſupra tempus ſucceſſionum eſſe ipſorum, & operationum eorum, 1.q.61.2. ad 2. item q.62 5. ad 2. item q.85.4.ad 1

96 Intelligere angeli eſt ſupra tempus, 12. quæſt. 113. 7. ad 5

97 Eſt ſupra tempus corporalium, & eſt in tempore alio, 1.q.57.3.ad 2

98 Tempus angeli eſt alterius rationis a tempore aliorum, 1.q.53.3.c

99 Poteſt eſſe continuum, & diſcretum, ſicut & motus ejus, 1.q.53.3 0

100 Diſcretum nullam proportionem habet ad tempus aliorum; ſed continuum ſic, 1. q.53.3.ad 1

101

101 Componitur ex inſtantibus, quia eſt diſcretum, 1.q. 63. 6. ad 4. item 12. quæſt. 113. 7. ad 4.

102 Operatio angeli ſucceſſiva, ideſt motus, ſcilicet intellectio & affectio, menſuratur tempore, non autem ævo, 1. qu. 10. 5. ad 1. & quæſt. 12.10. ad 2.

103 † Eſſe angeli menſuratur ſæculo, cognitio naturalis tempore, ſed viſio beata æternitate, 1. quæſt.10 5. ad 1.item ad 3.

104 Eſſe angeli, & ſubſtantia ejus menſuratur ævo, 1.q. 10.5. ad 1.

105 Viſio beata angeli menſuratur ævo, 1.q.10.5.ad 1.

106 Numerus angelorum non eſt de genere quantitatis, ſed eſt multitudo tranſcendens & formalis, 1.qu.30.3.c.item qu. 50.3.ad 1.

107 Numerus angelorum excedit omnem numerum corporalium, 1.q.50.3.o.item q.112.4. ad 2.

108 Angeli boni ſunt in majori numero quam mali, 1.qu. 63.9.o.

109 In angelis ſunt tres hierarchiæ. ſecundum triplicem gradum cognitionis eorum, 1. q.108.1.o.

110 In qualibet hierarchia ſunt tres ordines. 1.q.108.2.o.

111 In qualibet ordine ſunt multi angeli, 1.q.108.3.o.

112 Diſtinctio hierarchiarum & ordinum in angelis eſt a natura; ſed completur per dona gratiæ, 1.q.108.4.o.& 8.c.item q.109.1.c.

113 Diſtinctio ordinum in angelis eſt ſecundum diſtinctionem actuum & officiorum, 1. qu.108.2.o. item qu.110. 1. ad 3.fin.

114 Ordines angelorum ſunt tantum novem, 1.q.108.2.c.

115 Gradus in ordinibus angelorum bene ordinantur, 1.q. 108.2.ad 2.item 6.o.

116 Tota ratio ordinis in angelis eſt ex propinquitate ad Deum. Ideo propinquiores Deo ſunt gradu ſublimiores, & ſcientia clariores, non autem in hominibus, 1. qu. 106. ad 3. quæſt. 107. 2. c

117 Angeli in confinibus ſuorum ordinum magis conveniunt, quam cum extremis ſuorum ordinum, 1. quæſt. 108. 3. ad 3.

118 Angeli unius ordinis non ſunt æquales, 1. qu.10.6.c. fin. item qu.47.2.c. item quæſt.50.4. o.item quæſt.107.3.o. & q.113.3. ad 1.

119 Omnes ordines primæ hierarchiæ aſſimilantur miniſtris regis circa perſonam ejus, ſcilicet cubiculariis, conſiliariis, & aſſeſſoribus. Secundæ autem officialibus regni in communi, ſcilicet dominis curiæ, principibus militiæ, & judicibus curiæ. Tertiæ vero deputatis ad certas partes regni; ſcilicet præpoſitis, ballivis, & hujuſmodi, 1. qu.108. 6.c

120 Ad primam hierarchiam pertinet conſideratio finis. Ad ſecundam diſpoſitio univerſalis de agendis. Ad tertiam vero executio operis, 1. qu. 108. 6.c.

121 Ordines angelorum ſunt connexi adinvicem, & ad noſtram hierarchiam, 1. qu. 108. 1.o.

122 Omnes homines, & omnes angelorum ordines ſunt una hierarchia, 1.qu.108.1.c.ad 1.item 3.q.8.4.o

123 Homines aſſumentur ad omnes ordines angelorum, 1.q. 108.8.o & q.63.9. ad 3.& 12.q.4. 5.ad 6

124 Angelus inferioris ordinis non aſſumetur ad ſuperiorem ordinem, 1. quæſt. 108. 8. ad 1.

125 Quilibet angelus magis habet proprium ordinem & officium, quam quæcunque ſtella, 1.q. 108. 3.c.ad 2.

126 Minimus ordo angelorum eſt ſuperior ſupremo ordine noſtræ hierarchiæ, 1. qu. 108. 2. ad 3. item quæſt. 117. 2. c. ad 3

127 Proprietates & officia in ordinibus angelorum & eccleſiæ accipiuntur ex nominibus eorum, 3.q.67.1.c

128 Ordines angelorum ſemper durabunt, 1.q.108.7.c

129

129 Excellentia cujuſlibet angeli inferioris continetur in excellentia cujuſlibet ſuperioris, & non e converſo, 1. q. 108

130 Omnes perfectiones ſunt communes omnibus angelis, ſed perfectius, & abundantius ſunt in ſuperioribus, quam in inferioribus, 1.qu. 106.4.0.& qu. 108.2.ad 2.& 5.c.& 22.quæſt.24.3. ad 3

131 Inferiores angeli exercent officia ſuperiorum in virtute ſuperiorum. Ideo infimi poſſunt arcere dæmones, & facere miracula, 2.q.112.2. ad 2. & q.113.3 ad 3

132 Eſſentia ſuperioris angeli eſt nobilior, & virtus efficacior ad intelligendum, & ad agendum in res exteriores, quam eſſentia, & virtus inferioris, 1.quæſt 89.1.c. fin.& qu. 106.1.3.4.c

133 Nihil prohibet dicere inferiores angelos adminiſtrare inferiora corpora, & ſuperiores ſuperiora, & ſummos aſſiſtere Deo, 1. quæſt.63. 7.c

134 Ordo in angelis nunquam a Deo prætermittitur, quin ſemper inferiora per ſuperiora moveantur, & non e converſo, 1.qu.106.3.c.item qu. 112.1.c

135 Quilibet angelus eſt ſimpliciter major quolibet viatore ſecundum conditionem ſtatus; non autem ſecundum meritum; 1.q.108.2.ad 3

136 Item formæ ſuperiorum angelorum ſunt univerſaliores formis inferiorum, 1. q. 55.3.0. & q.89.1.c.& qu.110.1.c. & q.116. 1.c

137 Scientia ſuperiorum angelorum dicitur eſſe univerſalior quoad eminentiorem modum intelligendi, 1. quæſt 106. 4.ad 1

138 Cognitio ſuperiorum angelorum eſt perfectior, quam cognitio inferiorum, 1.qu.89.1. c.fi.& q.106.4.0. & 22.q.150.5.c. fin.

139 Superiores angeli idem cognitum perfectius, & clarius cognoſcunt, quam inferiores, 22.q.2.6.c

140 Pauciores ſunt formæ intelligibiles in intellectibus ſuperiorum angelorum, quia lumen intellectuale in eis minus dividitur, 1. quæſt. 89. 1. c.2

141 Angelus ſuperior per unam ſpeciem poteſt plura intelligere, quam inferior, 1.q.55. 1.0.& q.89.1.c.2

142 Superiores angeli perſpicacius divinam ſapientiam contemplantes plura, & altiora myſteria gratiæ cognoſcunt in viſione Dei, quæ inferioribus eos illuminando manifeſtant, 1.q.57.5.c

143 Angelus ſuperior illuminat inferiorem, 1. qu.106.1.3.0. item q 107.2.c. item q 108. prin. item qu.113.2 ad 2. item q.117.2. c. item 12. qu.112.1. ad 3. & 22 q. 2.6.c

144 Inſtruit inferiorem de omnibus, quæ ſcit, 1.q.106.4.0.item 22.q.81.4.ad 2

145 Uſque ad diem judicii ſemper nova aliqua ſupremis angelis revelantur divinitus de iis; quæ pertinent ad diſpoſitionem mundi, & præcipue ad ſalutem electorum. Unde ſemper remanet unde ſuperiores angeli inferiores illuminent, 1. q.106.4.ad 3

146 Angelus inferior nunquam illuminat ſuperiorem, nec poteſt, 1. qu.106.3 o. & qu. 107.2.c. & quæſt.108. pr.& q.117. 2.c

147 Boni angeli habent prælationem ſuper angelos malos; 1.q.109.4.0

148 Boni angeli inferiores ſecundum naturam habent prælationem ſuper angelos malos ſuperiores ſecundum naturam, q.109.4.ad 3

149 Superiores angeli mali habent prælationem ſuper inferiores angelos malos, 1.q.63. 8.o.item q.109.2.o

150 Angeli præſidentiam habent ſuper iſta inferiora immediatam, 1. qu. 110. 1. ad 2. item ad 3

151 Minimus angelus habet altiorem, & univerſaliorem virtutem, quam aliquod genus corporalium, ſed Deus diverſos angelos præpoſuit cui-

cuilibet generi corporum, 1.q. 110.1.ad 3

152 Anima ſecundum ordinem naturæ non præfertur alteri animæ, ſicut dæmones ordine naturæ præferuntur hominibus, 1.q.64.4.2

153 Prælatio malorum angelorum fundatur ſuper juſtitiam Dei, 1. quæſt. 109. 2. ad 1

154 Prælatio angelorum poſt diem judicii ceſſabit quoad miniſteria circa nos, 1. quæſt.64. 4.c

155 Intellectus angeli eſt deiformis, quia non habet cognitionem a rebus nec per ſenſum, nec cum diſcurſu, ſicut in nobis, 1.q.84.2.c.fi.item 22. q.180.6.ad 2

156 Eſt ſemper in actu, & nunquam in potentia, 1.q.50.1. ad 2. item q 54.4.c

157 Eſt in potentia eſſentiali & accidentali reſpectu revelandorum, ſed reſpectu naturaliter cognitorum eſt tantum in potentia accidentali, 1. qu. 58.1.0.item qu.67.1.c.& 12 q.50. 5.c

158 Semper eſt in actu ſecundo, & in nulla potentia reſpectu verbi Dei, 1.qu.58.1.c.item 22.q.180.6.ad 2

159 In intellectu Angeli beati non poteſt eſſe falſitas. 1.q. 58.5.0

160 Intellectus & voluntas in angelis differunt realiter, q.59.2.0

161 † In angelis ſunt tantum duæ potentiæ, ſcilicet intellectus & voluntas, 1.q.54.5.c.item q.79.1.ad 3

162 Intellectus angeli eſt medius inter intellectum Dei & hominis, virtute & modo cognoſcendi, quia ſimilitudo ejus non eſt eſſentia ejus ſicut in Deo, nec accepta a rebus ſicut in nobis, ſed per influxum a Deo, 1.q.84.2.c.fin.

163 Non habet defectum ſui generis ſicut noſter, ſed tantum reſpectu intellectus Dei, 1. qu. 12.4 ad 2

164 † In angelis non eſt intellectus agens & poſſibilis, 1. q.54.4.0

165 Intellectus poſſibilis angeli eſt in potentia reſpectu luminis divini, noſter autem etiam reſpectu ſpecierum a rebus acceptarum, 1. quæſt.54. 4.0

166 Eſt completus per ſpecies connaturales omnium quæ naturaliter cognoſcere poteſt, non autem intellectus noſter, 1. quæſt.54.4.0. item qu. 55. 2.0. item quæſt.59.3. ad 2.item q.60. 2.0. item qu.76.5.c. item q.84.3. ad 1. item q.91.1.c. item qu.109. 3.ad 3

167 Intellectus Dei & angeli ſtatim totam rei cognitionem habet, intellectus autem noſter paulatim, 1. qu. 85. 5.c. item 12.qu.5.1.ad 1. item 22. qu. 180 3.c

168 In angelis eſt aliqua neſcientia, 1.q.12.8.0. item qu.58. 5.0.item qu.101.1.ad 2.item qu. 106.2. ad 1. item 12. qu.76.2.c.item 22.q.52.3.c

169 Angeli ignorant aliqua ſupernaturalia, non autem aliquid cognoſcibile ab eis naturaliter, ſed intellectus noſter ignorat utroque modo, 1. q.58.5.c

170 Connaturale eſt intellectui noſtro cognoſcere naturas in materia, angelico autem ſine materia, ſed intellectui Divino eſſe ſubſiſtens, 1.q.12.4.c. item q.85.1.c

171 Intellectus Dei eſt ſicut actus totius entis, ideo ſolus eſt actus purus; angelicus autem eſt ſemper in actu ſuorum intelligibilium, non autem intellectus noſter: ſed eſt in potentia, 1. q.79.2.c. & qu.87.1.c. item 12. q.49.4.c. & qu.50.5.c item q.51.2.ad 2

172 Intellectus Dei eſt ſuum intelligere, non autem intellectus angeli, nec intellectus hominis, 1.qu.54.1.c.item q. 87. 3.c

173 Angelus dicitur mens & intellectus, quia ſolam cognitionem intellectivam habet, 1 q.54 3.ad 1.& 5.0. item qu.79. 1.ad 5

174 Objectum primum intellectus angeli eſt ejus eſſentia, intellectus vero noſtri conjuncti objectum eſt quidditas rei materialis, 1. qu. 12. 4. c.item

Digitized by Google

c.item qu.84.7.c.item qu.85.1.c. item q.87.3.c

175 Angelus uno & eodem actu primo ſimul intelligit ſe intelligere, & eſſentiam ſuam, non autem homo, 1.q.87.3.c.

176 Cognitio angeli duplex, ſcilicet matutina & veſpertina, 1.qu.58.6.7.o. item qu.74.1. ad 3.item 12.qu.67.3.c.item 3.q. 9.3.c

177 Nulla cognitio præter matutinam & veſpertinam eſt in angelis, 1.q.58.6.o

178 Cognitio veſpertina, id eſt in propria natura reſpectu medii, ſcilicet per rationes rerum in verbo, eſt eadem cum matutina, differens tantum ſecundum cognita, non autem cognitio per ſpecies rerum innatas, ſed eſt diverſa realiter, 1. qu. 58. 7. o.

179 Angelus dupliciter cognoſcit, ſcilicet per ſpeciem, & per verbum, 1. qu. 57. 5. c. item q. 58. 6. 7. o.

180 In prima cognitione eſt viciſſitudo, & ſucceſſio, & renovatio operationum, non autem in ſecunda, 1. qu. 57.3. ad 2

181 Angelus dupliciter cognoſcit res in verbo, ſcilicet per ſimilitudinem verbi in ſua natura relucentem, & per eſſentiam verbi. Primam habuit in principio ſuæ creationis, non autem ſecundam; quæ proprie dicitur matutina, 1.q. 62.1.ad 3

182 Habet triplicem de rebus cognitionem, ſcilicet in verbo, in mente ejus, & in propria natura. Secunda & tertia eſt veſpertina, prima vero matutina, 1.q.12.10.ad 2. & q.58.6.o. & q.60.2.o

183 Nunquam cognoſcit res in propria natura, niſi per ſpecies earum, 1.q.55.1.o

184 Cognoſcit per ſpecies innatas, non autem per acquiſitas a rebus, ſicut homo, 1.q.55.2. o. item qu.57.1.ad 3. item qu.87. 1.c. & qu.89.1.2.3.o. item 12. qu. 51.1.c.ad 2.item 22.quæſt.180.6. ad 2

185 Quilibet angelus beatus ſemper videt quemlibet alium angelum in verbo, & quicquid

eſt in eo ad ſe ordinatum, 1. q.107.1.ad 3

186 Intelligere angeli & animæ differunt ſpecie, 1.q.75. 7.o

187 Angelus non capit cognitionem ex ſenſibilibus, 1. qu.51.1.c. item q.55.2.o. item 3. ad 1. item q.57.1. ad 2. & qu.58. 7.c

188 Non intelligit componendo & dividendo, ſicut homo, 1.qu.58.4.o.& 5.c.& qu.85. 5.c

189 Cognitio angeli non eſt diſcurſiva, ſed tantum noſtra. Et tamen angeli ſyllogizare poſſunt. Et in ſubſtantiis ſeparatis a materia ſemper res cognoſcibilis poteſt cognoſci per certiſſimam demonſtrationem, cum illa non ſint ſubjecta tranſmutationi, 1. quæſt. 58. 3. o. & 4.c. item quæſt.62.1. c. item 5.c. Item qu. 63.5. c. item qu. 79.8.c. item quæſt. 85. 5. c. item 12. qu. 89.4.c. item 22. qu. 49.5. ad 2. & qu.180.6. ad 3. item 3.quæſt.11.3. ad 3

190 Cognitio angeli non eſt cauſa rerum, 2.qu.55.2. ad 1.& 3.ad 1

191 In angelis perſeverat cognitio naturalis, 1.q.62.7.o

192 Angeli boni & mali non poſſunt deponere exiſtimationem ſemel habitam, 1.q.63.1. ad 3.item q.64.2.c.fin.

193 Diſtantia temporalis impedit cognitionem angelorum, 1.quæſt.47.3. ad 4. & quæſt.89.7. ad 1

194 Diſtantia localis non impedit cognitionem angelorum, 1.q.55.1. ad 3. & qu.57.3. ad 4. item q.107.4.o

195 In ſtatu naturæ non viderunt Verbum Dei, niſi per ſimilitudinem, 1.q.62.1. ad 3. item 22.q.5.1.c

186 Habuerunt in Verbo cognitionem rerum fiendarum, quæ jam factæ erant, 1.q.55.2. c.ad 1.& quæſt.56.2.c.item q.57. 2 c.fin.

197 Cognoſcunt in Verbo myſteria gratiæ, non omnia, nec æqualiter omnes, ſed ſecundum quod Deus vult eis revelare, non autem cognitione naturali, 1. qu.57.5. c. & q.64.

q.64.1. ad 4. & quæſt. 106.4. ad 2

198 A principio ſuæ creationis cognoverunt aliqua myſteria, & aliqua poſt, ſecundum quod congruit eorum officiis, 1.quæſt 57.5.c. item quæſt. 64.1. ad 4

199 A principio ſuæ beatitudinis præſciverunt myſterium Incarnationis quoad ſubſtantiam, non autem quoad omnes circunſtantias, 1. qu.57.5. ad 1. & qu.64.1. ad 4. & qu. 106.4. ad 3. item qu.117.2. ad 1. & 22.q.2.7. ad 1.

200 In Verbo ſimul contemplantur omnia ſua cognita, non autem in cognitione naturali, ſed tantum quæ per unam ſpeciem repræſentantur, 1.q.58.1.c

201 Cognoſcunt res in Verbo, & in propria natura, 1.q. 12.9.c. item q.58.6.7.0. & q.62.7. ad 1. item ad 2.

202 Cognoſcunt res in propria natura dupliciter, id eſt, per duplex medium, ſcilicet per rationes rerum in Verbo, & per ſpecies rerum innatas, 1.q.58.7.c.

203 Naturaliter cognoſcunt Deum, non per eſſentiam ejus, ſed per naturalia eorum, 1.q. 56.3.0

204 Non poſſunt per ſua naturalia videre eſſentiam Dei, nec aliqua alia creatura, 1. q. 12.4.0.item q.64.1.ad 2.

205 Res non cognoſcuntur perfecte in angelo, ſicut in Deo, 1.q.55.1.c.ad 3. item q.84. 2.c.fin.item ad 3

206 Omnes Angeli primæ hierarchiæ accipiunt cognitionem Divinorum effectuum in prima cauſa. Secundæ vero in univerſalibus rerum rationibus, ideſt, a prima hierarchia. Tertiæ autem in propriis rationibus, 1. qu. 108.1.6. c. & 112.3.c. ad 4. & quæſt.113.1. ad 2

207 Non cognoſcunt res per eſſentiam, ſed per ſpecies earum, 1.qu.55.1.0. item q. 84.2.c. fin.item q.87.1.c.item qu.89.3 0. item 12.qu.50 4.c. item 5.ad 1. item q.51 1.ad 2

208 Cognoſcunt ſe per eſſentiam ſuam, & non per ſpeciem ſuam, 1.qu.56.1.0.item 2.3.c. item q.87.1.0

209 Nihil Deus produxit in rerum natura, quod non impreſſerit menti angelicæ, 1 qu. 74.2.c.item q.89.3.c.item qu.91. 1.c

210 Angelus cognoſcit alium angelum per ſpeciem tantum, 1.q.56.2.0

211 Quilibet angelus bonus, vel malus cognoſcit perfecte, & naturaliter ſpecies, & quicquid eſt in intellectu noſtro, præter uſum ſpecierum, qui eſt actualis cogitatio dependens ex voluntate, 1.q.111.1 ad 2

212 Angeli a principio cognoverunt naturaliter omnia naturalia per ſpecies, 1. q. 57. 1.0.item q.89.3.0.item qu.109.3. ad 3

213 Cognoſcunt materialia, 1.q 57.1.0.item q.85.1.c

214 In immaterialibus, ſcilicet in ſeipſis, vel in Deo, 1.q. 85.1.c

215 Et ſingularia diſtincta per ſimilitudines ſpecierum, 1. q.54.5. ad 2. item q. 57.2.0. item q.89.4 c.

216 Per unam ſpeciem omnia individua unius ſpeciei cognoſcunt, quæ ſit propria ratio ſingulorum, ſecundum proprios reſpectus ad illas, 1. qu. 58.2.c

217 Intelligendo quidditatem alicujus, ſimul cognoſcunt quicquid ei attribui poteſt, vel removeri, vel concludi, 1. qu.58.3.4.5.c. item qu.85. 5.c

218 Poſſunt cognoſcere illud, quod eſt in appetitu, vel apprehenſione beatorum, non autem motum appetitus ſenſitivi, vel apprehenſionem phantaſticam hominis, ut moventur a voluntate, & a ratione, niſi procedant in actum exteriorem, 1 qu. 57. 4. ad 3

219 Subſtantia immaterialis eſt proprium objectum intellectus angeli, 1.qu.12.4.c.item qu. 54.4. c. item q.84 7.c. item q.87. 3.c.

220 In angelis potuit eſſe error electionis in particulari, non quidem ex ignorantia, ſed ex.

Digitized by Google

ex inconſideratione, 1.qu.63.1. ad 4

221 Ignoraverunt virtutes ſuas, & ordinationes, ſecundum Dionyſium, ſcilicet non quidem ſecundum ſe, ſed quia non comprehendunt eas in Deo, 1.q.56 1.ad 1

222 Noſtra hierarchia perficitur Divino lumine velato ſimilitudinibus ſenſibilium, in figuris, & ſacramentis, angelica vero lumine ſimplici, & abſoluto, 1.q.108.1.c

223 Angelus illuminat alium angelum, 1.q.100,1.0

224 Id eſt manifeſtat ei veritatem, quam illuminans cognoſcit, confortando virtutem intellectivam ejus per converſionem ad eum, & diſtinguendo univerſalem ſcientiam, 1.quæſt.106.1.0. item quæſt. 111. 1.c

225 Illuminat de pertinentibus ad præmium accidentale, non autem de pertinentibus ad præmium eſſentiale, 1. quæſt. 106.1.ad 1. item 22.quæſt.181.4. ad 2

226 Illuminatio angelorum non eſt de volito eorum, ſed de volito Dei, & de veritate, ut eſt a Deo, 1.q 107.2.c.item 5. ad 3.item q.109.3.c

227 Angeli per illuminationem proficiunt in cognitione non quidem Dei, ſed effectuum ejus, 12.q.5.6.ad 3

228 Revelationes factæ dæmonibus per ſanctos angelos ex parte dæmonum non ſunt illuminationes, quia non ordinant eas ad Deum, 1.q 109. 4.ad 1

229 Illuminatio ſemper erit in angelis uſque ad diem judicii, 1.qu.106.4.ad 3.item 22.qu. 181.4.ad 2

230 Actiones hierarchicæ ſemper erunt in angelis, quia ſemper unus alium illuminabit, purgabit, & perficiet, 1.q. 108.7.ad 2.& ad 3

231 Erunt in angelis, non quoad novorum cognitionem per modum profectus, & motus, ſed erit ſemper continuatio illuminationis, quia inferiores in lumine ſuperiorum rationes Divinorum ſecretorum cognoſcent, 1.quæſt.108.7. ad 2

232 Homines illuminantur ab angelis, 1.qu.111.1.0.item 1 q.1.1.0

233 Deus eſt primum principium creationis, & illuminationis animæ; ſed angelus illuminat eam tanquam manifeſtans, 12.q.1.2.7.ad 2

234 Homines illuminantur ab angelis non ſolum de credendis, ſed etiam de agendis, 1.q.111.1.ad 1

235 Non docentur angeli ab hominibus, 1.q.117.2.0.

236 Purgatio, illuminatio, & perfectio in angelis, & hominibus differunt tantum ratione, 1.qu.106.2. ad 1. item 12.qu. 112.1.ad 3

237 Angelus ſuperior purgat inferiorem, non autem e converſo, 12.q.112.1.ad 3

238 Minimus ordo angelorum poteſt perficere, illuminare, & purgare, 1.qu.108 2.ad 3

239 Purgatio in angelis non eſt a culpa, nec ab immunditia, ſed a diſſimilitudinis confuſione, ideſt a neſcientia, 1. qu.106. 2. ad 1.item 12. qu. 112.1. ad 3

240 Illuminatio proprie eſt de viſis in lumine Divinæ eſſentiæ ab angelo ſuperiori, & non ab inferiori, ſed locutio eſt de motibus liberi arbitrii, 1.q.107.2.0

241 Omnis illuminatio eſt locutio in angelis, & non e converſo univerſaliter, 1. qu. 107.2.0

242 Angelus loquitur angelo ex hoc, quod ordinat conceptum proprium ad manifeſtandum volitum ſuum ei, 1.q.107. 1.0.& 2.c

243 Superiores angeli poſſunt loqui inferioribus, & e converſo, 1.q.107.2.0. & qu.117. 2.c

244 Non omnes angeli percipiunt locutionem unius angeli cum alio, 1.q.107.5.0

245 Angelus proprie non loquitur per corpus aſſumptum, 1.q.51.3.ad 4

246 Locutio angeli eſt in ipſo loquente, & eſt ibi ubi ipſe eſt, 1.q.107.4.ad 1

247

247 Non impeditur diſtantia locali, 1.q.107.4.0

248 Clamor angeli non eſt vox, ſed eſt manifeſtatio rei magnæ, vel magni affectus, 1.q.107.4 ad 2

249 Verbum cordis, loqui, ſigna, nutus, & lingua, differunt in angelis, ſicut in nobis, 1.q.107 3.ad 2

250 Angeli loquuntur Deo non ei aliquid communicando, ſed eum conſultando; vel excellentiam ejus admirando, 1.q.107.3.0

251 Semper loquuntur Deo laudando eum, non autem ſemper conſulendo eum de agendis, 1.q.107.3.ad 2

252 Omnis locutio Dei ad angelos eſt illuminatio, 1.q.107.2.ad 3

253 Omnis apparitio angelorum in veteri teſtamento ordinabatur ad apparitionem Filii Dei in carne, 1.qu.51.2. ad 1. & 3.q.30.3.c

254 Angelus apparens Moyſi dicitur Deus vel Dominus, quia apparebat in perſona Dei, 1.q.43.7.ad 5. item 12.q.98.3.ad 1

255 Omnis apparitio boni angeli fit ex ſpeciali diſpenſatione Dei, 1.qu.89.8.ad 2. & q.113.1.ad 3

256 Omnis apparitio angeli in principio eſt cum terrore; ſed bonus tandem conſolationem facit, non autem malus, 3.q.30.3.ad 3

257 Apparitiones mortuorum quandoque fiunt per operationes angelorum, vel dæmonum; & etiam gnorantibus mortuis, 1.q.39.8.ad 2

258 Ad ſepulchrum Chriſti apparuit primo unus Angelus mulieribus, deinde duo, 3.q.55.6.ad 5

259 Voluntas eſt in angelis, 1.q.59.1.0

260 Et liberum arbitrium, 1.q.59.3.0.item q.64.2 c ad 1

261 Liberum arbitrium angeli eſt medium inter Divinum & humanum, quia eſt mobile ante electionem, & non poſt; humanum autem utrobique, Divinum vero nullo modo, 1.q.63.6.ad 3. item q 64.2.c. fin. item q.100.2.ad 4

262 In angelis eſt electio, 1.q.59.3.ad 1

263 Appetitus in angelis non dividitur in multas potentias, ideo totaliter inclinatur in id, in quod tendit; nec inclinatur in contrarium, 22.qu.24.3.ad 3

264 Non dividitur per concupiſcibilem, & iraſcibilem, 1.q.59.4.0

265 Deſiderium in angelis non ponit imperfectionem; quia eſt de re habita, 1.q.58.1.ad 2.item 12.q.67.4.ad 3

266 Angeli potuerunt peccare, 1.q.63.1.0.& 12.q.89.4.0

267 Non in primo inſtanti, 1.q.63.5.0.item 3.q.34 3.ad 1

268 De quolibet ordine quidam peccaverunt, 1.q.63.9.ad 3

269 Supremus omnium ordinum angelorum peccavit, 1.q.63.7.0 item 9.ad 3

270 Primus angelus fuit aliis occaſio peccandi, 1.q.63.8.0

271 Peccatum primi angeli fuit ſuperbia, 1.q.63.2.3.0.& 7.c.fin.

272 Inferiorum fuit ſuperbia, 1.qu.63.8.ad 2.& 22.q.162.3.c

273 Angeli beati non poſſunt peccare, 1.q.62.8.0

274 Nullus angelus bonus, vel malus poteſt peccare venialiter, 12.q.89.4.0

275 Angelus peccando non appetiit malum, ſed appetiit inordinate bonum, 1.qu.63.1.ad 4

276 Peccatum angeli eſt irremediabile ſextuplici ratione, ſcilicet Primo quia angelus malo, quod peccando appetiit, immobiliter adhæret. Secundo, quia angelorum natura non propagatur ex uno, ex quo vitium contrahar. Tertio quia potentiam appetiit, nec de venia cogitavit, nec alio ſuggerente peccavit. Quarto quia proprio arbitrio peccavit. Quinto quia non in uno primo parente peccavit ſicut homo. Sexto quia peccavit in termino viæ: non autem homo, 1.quæſt.64 2.0. & 12.qu.86.4.ad 3. & 3.q.4.1.c. ad 3.item q.6.2.ad 2.item q.46.1. ad 4. & qu.86.1.c

277 Angelus non eſt miniſter alicujus ſacramenti, nec alicujus rei ſacramentalis, 3. q.64.7.9

278 Angelo miniſtranti ſacramenta credi debet, non autem dæmoni, 3 q.64.7.c

279 Angelus non poteſt manducare ſacramentaliter Euchariſtiam, nec ſpiritualiter, ſed Chriſtum, 3. quæſt.80. 2.0

280 Templa conſecrata ab angelis non debent amplius conſecrari. 3 q.64.7.c

281 Chriſtus ſecundum quod Deus, & ſecundum quod homo, eſt caput angelorum, 3.q. 8.4.0

282 Secundum humanitatem illuminat angelos, 3.q.8.4.c.ad 3.item q.59.6.c

283 † Anima Chriſti poteſt per propriam virtutem, & naturam illuminare omnem creaturam rationalem, & etiam ſummum angelum, dando ei gratiam, & ſcientiam, 3. q.13.2.0

284 Chriſtus perfectius videt eſſentiam Dei, quam omnes angeli, & homines, 22.qu.175. 4.ad 2.item 3.quæſt.10.4.0.item qu.11.4.0.item qu.24.4.c. & qu. 59.6.c

285 Nullam ſcientiam didicit ab angelis, 3.q.12.4.0.& q. 30.2.ad 1

286 Scientia infuſa in anima Chriſti fuit multo excellentior, quam in angelis, quoad multitudinem cognitorum, certitudinem, & lumen, ſed quoad modum fuit e converſo, 3. q.11.4.0. & 6.ad 1

287 Anima Chriſti eſt nobilior angelis, corpus Chriſti animabus noſtris, intellectus paſſibilis Chriſti intellectu noſtro agente, ſenſus ejus intellectu noſtro paſſibili, non ex natura, ſed ex unione Verbi, 3.q.63:2

288 Omnes angeli cooperabuntur Chriſto in reſurrectione, colligendo partes corporum; ſed ſpecialiter Michael, & cuſtodes ſingulorum, 1.q 91. 2.ad 1. & q.110.4.ad 1

289 Angeli indigebant gratia ad hoc quod converterentur in Deum, prout eſt objectum beatitudinis, 1. q.62.2.0. & q.63.1.ad 3

290 Angelus, & homo poſſunt ſe præparare ad gratiam, 1.q.62.2.0

291 Angelus citius confirmatus fuit in gratia quam homo, 1.qu.62.5.ad 1. item q.100. 2.4

292 Eſſe gratiæ eſt ſupra eſſe naturæ angeli, & hominis, 1.q 62.2.ad 2

293 Gratia, & gloria data eſt angelis ſecundum quantitatem naturalium, 1. qu. 62. 6.0. item qu.108.4. c. item 8. ad 1.& 22.qu.24.3. ad 3. item 3.qu.69.8. ad 3

294 Virtutes morales ſunt in Deo, & in angelis exemplariter tantum, 12.q.57.1.ad 1

295 Ea quæ ſunt fidei, ſunt ſupra cognitionem naturalem angelorum, & hominum, 22. q.5.1.c

296 Angeli habuerunt fidem, & ſpem, & charitatem ante confirmationem ſuam, 22.q.5. 1.0

297 Fides non eſt in angelis bonis, nec malis, 22.qu.5. 2.0

298 Meruerunt in primo inſtanti ſuæ creationis, 1. q.63. 5.ad 3. item ad 4.item 6.c. item 3.q 34.3.ad 1

299 Omnes angeli in primo inſtanti, quo creati ſunt in gratia, meruerunt: ſed quidam eorum ſtatim impedimentum præſtiterunt ſuæ beatitudini, mortificantes præcedens meritum, & tunc beatitudine, quam meruerunt, privati ſunt, 1.q 63.5.ad 4.irem 6.c.ad 3.item ad 4

300 Meruerunt ſuam beatitudinem, 1.q.62.4.0. item q.63. 5.ad 4

301 Beati non poſſunt proficere in beatitudine, 1.qu 12. 9.0

302 Præmium accidentale angelorum, & aliorum beatorum poteſt augeri uſque in diem judicii, 1.q 62.9.ad 3

303 Angeli boni ſtatim poſt primum actum meritorium fuerunt beati, 1.q.42.5.0.item q.63.5. ad 4. item 6.c. ad 3. item ad

ad 4.item 6.c. item 12.quæſt.5.1. ad 1

304 Deus eſt beatus naturaliter per eſſentiam, ſed angelus, & homo per gratiam, & participative, 1. qu.26.1.2.0. item 12.qu.3.1.ad 1. item 2.ad 1. item ad 4

305 Deus per eſſentiam eſt beatus, angelus autem per unicam operationem, ſed homo per multas in via, & per unam in patria, 12.q.3.2.ad 4.item q. 5.1.ad 1.item 7.c

306 Omnes angeli primæ Hierarchiæ aſſiſtunt Deo, 1. quæſt. 112. 3. 0. item 4.c. item ad 2

307 Soli angeli primæ hierarchiæ aſſiſtunt Deo, 1.q.112. 3.0.item 4.ad 2

308 Nullus angelus ſecundæ hierarchiæ aſſiſtit Deo, 1.q.112. 3.c.item 4.ad 2

309 Omnes angeli beati aſſiſtunt ſemper Deo, inquantum immediate vident Deum, 1. q. 112.3.0

310 Dominationes non mittuntur nec aſſiſtunt Deo, tamen miniſtrant imperative, non autem executive, 1.q.112. 4.c.ad 1

311 Numerus angelorum miniſtrantium, & aſſiſtentium Deo exponitur, 1.q.112.4.ad 2

312 Miſſio angelorum, ſicut & Divinarum Perſonarum, ſcilicet inviſibilis & viſibilis, eſt duplex, ſcilicet interior, ideſt ad effectum intellectualem, ſcilicet ad illuminationem; & exterior, ideſt ad effectum corporalem. Primo modo convenit omnibus angelis, non autem ſecundo modo, 1.qu.112.2. ad 1

313 Mitti convenit angelis, inquantum de novo applicantur ad aliquod miniſterium, 1. q.112 1.0

314 † Angeli non mittuntur ad aliquod miniſterium, niſi inferiores ſecundum Dionyſium, non autem ſuperiores, 1.q.112.2.0

315 Sed Dionyſius cap. 13. cœl. hierarch. dicit expreſſe, & vult quod tantum inferiores angeli mittantur ad nos. Et hoc dicit eſſe propter ordinem divinæ legis, ut inferiora reducantur in Deum per media. Quod autem dicitur de Seraphim miſſo, dupliciter ſolvit; ſcilicet uno modo, quod iſte angelus purgans dicatur Seraphim æquivoce, ſcilicet non ordine, ſed ab actu quem tunc exercuit, quia igne purgavit; & Seraphim dicitur incendium. Alio modo ſolvit, quod dicatur proprie Seraphim ille, qui eſt de ordine illo. Et dicitur purgare, non quia ipſe immediate purget, ſed quia ejus auctoritate, vel quia percepta ab ipſo illuminatione, inferior angelus purgavit. Et ponit exemplum. Sicut dicitur Papa vel Epiſcopus abſolvere, quando auctoritate ipſius aliquis abſolvit. Et ideo propter reverentiam angelus inferior, qui viſionem formavit, reducit in Deum primo, & in Seraphim ſecundo. Ac ſi diceret: Ego purgo te per lumen receptum a Deo, mediante Seraphim, 1.q 112.2.2

316 Solis quinque ordinibus inferioribus convenit mitti in miniſterium, 1.q.112.4.0

317 Miſſi non retardantur a contemplatione Dei propter executionem miniſterii, 1.qu. 64.4. ad 3. item qu.112.1. ad 3. item 22.q.181.4.ad 2

318 Actiones angelorum miniſteria vocantur, & propter hoc dicuntur in miniſterium mitti, 1.q.112.2.c.fin.

319 Mitti convenit æquivoce angelis & Perſonis Divinis, 1. q.112.1.ad 3

320 Divinæ Perſonæ mittuntur ad angelos, & ad alios beatos per novas revelationes tantum, 1.q.43 6.ad 3

321 Angeli formaverunt ſpecies viſas in miſſione viſibili Spiritus ſancti, 1. quæſt. 43. 8. ad 5

322 Cuſtodia angelorum eſt quædam executio Divinæ providentiæ circa homines, 1.qu. 113.2.6.c

323 Angeli deputantur ad cuſtodiam hominum, 1.q.113. 1.0

324 Deus immediate cuſto-

dit

Digitized by Google

dit hominem, quoad affectum inclinandum ad bonum, ſed mediantibus angelis. quoad intellectum illuminandum, 1.q. 113.1.ad 2

325 Superiores angeli cuſtodiunt electos ad majorem gradum gloriæ, 1. qu. 113. 2. ad 3. item 3.ad 1

326 Soli angeli infimi ordinis ſunt cuſtodes particularium hominum, 1.q.113.3.0

327 † Angeli cuſtodiunt particulares homines, archangeli provincias: principatus totam naturam humanam: virtutes corpora: poteſtates ſupra dæmones: ſed dominationes ſupra bonos ſpiritus habent cuſtodiam, 1. quæſt. 113. 3.c

328 Singulis ſpeciebus rerum corruptibilium deputantur ſinguli angeli. ſicut ſingulis individuis incorruptibilium, ſcilicet hominibus, 1. qu.110.1.ad 3. item q.113.2.c

329 † Quilibet homo habet tantum unum angelum cuſtodem, 1.q.113 2.0

330 Singulis hominibus, ut ſunt ſingulares perſonæ, dantur ſinguli angeli, ſed ut partes collegii habent unum in communi, 1. qu.113.2. ad 1. item 3.c

331 Prælatus cuſtoditur ut perſona particularis ab angelo, ſed ut prælatus illuminatur ab archangelo, vel a principe, 1. q.113.2.ad 1

332 Cuſtodia angelorum principaliter ordinatur ad illuminationem, ſecundario vero ad arcendum dæmones, & alia hujuſmodi, 1. quæſt. 113.5. ad 2

333 Idem angelus cuſtodit matrem & infantem. quandiu eſt in utero ejus, 1. qu. 113. 5. ad 3

334 Non deſerit hominem quem cuſtodit, uſque ad mortem, 1.q.113.4.c. item 6.0

335 Pugnant ad invicem pro cuſtodis, non quidem per contrarietatem voluntatum, ſed quia contraria ſunt merita, de quibus conſulunt voluntatem Dei, 1. qu. 108. 6. c. item quæſt. 113.0

336 Non dolent de damnatione cuſtoditorum, ſed gaudent de juſtitia Divina; 1.q.113. 7.0

337 Homo in ſtatu innocentiæ indigebat angelo cuſtode, propter pericula ab extrinſeco tantum, 1.q.113 4.ad 2

338 † Chriſtus non habuit angelum cuſtodem, ſed miniſtrum; & hoc quoad paſſibilitatem corporis tantum, 1 qu. 113.4.ad 1

339 Damnandis deputantur angeli cuſtodes, qui retrahunt eos a multis, 1. qu.113.4. ad 3. item 5.ad 1

340 Antichriſtus habebit angelum cuſtodem, quia hoc auxilium eſt conceſſum toti humanæ naturæ, 1. quæſt. 113. 4. ad 3

341 Homines vel animæ non deputantur ad cuſtodiam hominum, quia non habent gradus in natura ſicut angeli, 1. q.64.4.ad 2

342 Hoc nomen Angelus eſt commune omni ordini angelorum, & omni ſpiritui cæleſti, 1.q.108 5 c

343 Nomina ordinum angelorum aſſignantur, & exponuntur, 1.q 108 5.0

344 Ultimus ordo ſpecialiter nominatur angelus, 1. qu. 108. 5. ad 2. item 22. qu. 160. 1. ad 1

345 Nomen cujuslibet ordinis ſignificat participationem alicujus perfectionis quæ eſt in Deo; ſicut nomen virtutis ſignificat participationem Divinæ virtutis, 1.q.108.5.ad 2

346 Proprietates & officia in ordinibus angelorum & Eccleſiæ accipiuntur ex nominibus eorum, 3.q 67.1.c

347 Omnes ordines primæ hierarchiæ nominantur ab operationibus circa Deum; ſecundæ vero a poteſtate non limitata; tertiæ autem ab actibus limitatis ad unum hominem, vel ad unam provinciam, 1 q.108.6.c

348 Dominatio participative eſt proprium nomen unius ordinis angelorum; ſed per exceſſum convenit ſoli Deo, 1.q. 108.5 ad 2

349

349 Virtus eſt nomen proprium unius ordinis angelorum, & eſt commune omnibus angelis, 1.q.108.5.1

350 Moyſes nominavit angelos nomine lucis, vel cæli, non autem proprie, quia loquebatur populo rudi, ſcilicet Judæorum, 1.q.61.1 ad 1. item qu.67.4. c. item quæſt.68.2.c. & 3.c

351 Lex vetus data fuit a Deo per angelos, 12.qu.98.3.o. & 6.c

352 † In angelis ſunt habitus, 12.q.50.6.o.item quæſt.51.1.c

353 Sunt habitus alterius rationis, quam in hominibus, 12.q.50 6.o.item q.51.1.c

354 Eſt aliquid de vita activa, ſed non diſtinctum a contemplativa, 22.q 181.4 ad 2

355 Convenit orare, 22.q 83.10 ad 1

356 Deo comparati ſunt materiales & corporei, non quod in eis ſit aliquid de natura corporea, 1.q.50.1.ad 1

1 Anima non eſt ſuum eſſe, 1.q.77.1.o

2 In homine non poteſt eſſe alia anima, præter rationalem, 1.qu.76.3.o.item 6. ad 1.item q.118.2.ad 2

3 Non poteſt eſſe alia forma ſubſtantialis, præter animam rationalem, 1.q.76.3 o.item 3.q.75.5.ad 2

4 Impoſſibile eſt eſſe ſimul plures animas in eodem corpore, 1.q.76 3.c

5 Anima rationalis non recipit eſſe a Deo, niſi in corpore, 1.q 90.4.o. item q. 118.3.o.item 3.q 6.3.4.o

6 Non fuit producta in eſſe ante corpus, 1.q.90.4.o. item q. 91.4. ad 3. item 22. quæſt. 164.1. ad 4. item 3.quæſt.6.3 o. item 4. ad 2

7 Corpus adveniens animæ rationali trahitur ad illud eſſe, in quo anima ſubſiſtit, 1. qu.75.2.3.o.item qu.76.1.ad 5.item 3.q 15.4.c

8 Dependet a corpore in eſſe, quoad principium, non quoad finem. Ideo manet deſtructo corpore, 1.q.76.1.ad 5.item ad 6. item 2.ad 1. item q. 90.4.ad 3.item 12.qu.2.5.c. item q.4.5.ad 2

9 Eſt tota in toto, & tota in qualibet parte corporis ſui, 1. quæſt.8.2. ad 3 item qu. 76.8. o. item qu. 93.3.c. item 3.qu.46. 7.c

10 Ridiculum eſt dicere quod animæ rationali, vel alicui ſpirituali ſubſtantiæ ſit locus aliquis naturalis, 1.qu. 102.2.ad 3

11 Anima ſecundum ſe eſt ſupra tempus; ſed actus ejus per accidens menſuratur tempore primi motus, ratione corporis, 1. quæſt.118 3.c. item 12 q.53.3.ad 3.item quæſt.113.7. ad 5

12 Triplex, ſcilicet vegetativa, ſenſitiva, & intellectiva, 1.q.78.1.2

13 Non impeditur a ſuo corpore, ut eſt perfectibile ab ea, ſed ut habet aliquid repugnans animæ, 1.q.75.3.ad 3

14 Anima rationalis dupliciter indiget corpore, ſcilicet ut objecto, & ut ſubjecto, vel organo, 1.q.75.3.ad 3

15 Habet aliquas virtutes, in quibus non communicat corpus, 1.q 70.3 c. item q. 76.1. ad 4.item q.77.5.o. item qu.118. 2.c

16.17.Habet aliquas operationes, in quibus non communicat corpus, 1.q 75.2.o. item q.76.1. c.ad 1 item q.77.5.o

18 Una pars corporis dicitur principalior alia, quia eſt organum principalioris potentiæ animæ, vel quia eidem potentiæ principalius deſervit, 1.q.76.8.ad 5

19 Anima eſt cauſa efficiens, finis, & formalis ſui corporis, 1 q 90 2.ad 1

20 Rationalis eſt forma ſui corporis, 1. qu.76.1.7.8. o. item q.90.4.c.item q.91.4.ad 3

21 Anima non eſt de eſſentia Dei, 1.q.90.1.o

22 Rationalis eſt forma immaterialis, quoad operationem, ſed materialis quoad eſſe, 1.q.76.1.ad 1

23 Magis proprie dicitur rationalis, quam intellectualis, 22.q.83.10. ad 2

24 Intellectivum principium,

id eſt anima, eſt propria hominis forma, 1.q.76.1.c

25 Anima eſt quodammodo omnia, quia per ſenſum eſt omnia ſenſibilia; & per intellectum eſt omnia intelligibilia, 1.qu.80.1.c.item qu.84.2. ad 2

26 Per eſſentiam ſuam eſt ſpiritus & forma corporis; quia in ea non ſunt duæ formæ, ſicut nec in corpore ejus ſunt duæ formæ; ſed anima eſt forma corporis dans ei totum ordinem eſſe perfecti, ſcilicet eſſe, eſſe corporum, & eſſe animatum, & ſic de aliis, 1.q.76.3 c item 3 q.75.6.ad 2

27 Eſt infima in genere intellectualium, 1.qu.51.1.c.item q.75.7. ad 3. item qu.76.5.c.item q.77.2.c.item qu.79.2.c.fin.item q.89.1. corp. fin. item 12. qu.50. 5.c

28 Humana eſt ultima in nobilitate formarum, 1.qu.76.1.c. fin. & ad 1

29 Eſt quaſi horizon, & confinium corporeorum & incorporeorum, 1.q.77.2.c

30 Eſt incorporea, & ſubſiſtens, 1.quæſt.75.2. o. item 6.c. item qu.90.2.c.ad 2. item qu.118. 2.c

31 Eſt immortalis, 22.q.164. 1.ad 2.item 3.q.7.8.c ad 4

32 Eſt incorruptibilis, 1.qu. 61 2.3.item q 75.6.o. item q. 76. 3.ad 1. & q.90.2. ad 1. & qu.98.1. c.item q.113.2.c. & q.118.2.ad 2. item 12.q.85.6.o

33 Anima eſt actus corporis organici, 1.q.76.4.ad 1, item 8. 6.ad 2

34 Eſt primo actus totius corporis, ſecundario autem partium ejus, 1. q.76.8.c. ad 2. item ad 3

35 Anima rationalis per ſe non habet ſpeciem completam, ſed eſt pars ſpeciei humanæ, 1. q.75.2. ad 1. item q.4. o. item 7.ad 8 & qu.90.4.o.item 12.q.4 5.ad 2

36 Non eſt compoſita ex omnibus, ut cognoſcat omnia, 1. qu. 84. 2. c. Componitur ex quo eſt, id eſt ex eſſe, & quod eſt, 1.qu.75.5 ad 4. & q. 90.1. ad 2. item 2.ad 2

37 Non eſt compoſita ex materia & forma, 1.q.75.5.o. item q.76.1.c. fin. item q.90.1.ad 2.item 2 ad 1

38 Eſt compoſita ex materia & forma improprie, id eſt, ex actu & potentia, 1. q.90.2. ad 1

39 Rationalis habet materiam in qua, non autem materiam ex qua, 1.q.76.2.ad 1

40 Non habet totalitatem quantitativam per ſe, nec per accidens in animalibus perfectis. Ideo eſt indiviſibilis per ſe, & per accidens, 1.q.76.8.c.

41 Eſt primum principium vivendi in iſtis inferioribus, 1.q.75.1.c

42 Anima rationalis non eſt homo, contra Hugonem de ſancto Victore, 1.q.75.4.o.& q. 76.1.c. & qu.118.3.c. item 3. qu. 50.4.c

43 Anima non eſt corpus, 1. q.75.1.o

44 Individuatio animæ rationalis dependet a corpore in fieri, non autem in eſſe. 1.q. 76.2.ad 2

45 Animarum diverſitas & multitudo cauſatur ex multitudine corporum, 1.q.76 2.o

46 Diverſitas in nobilitate animarum ſequitur nobilitatem corporum in ſtatu innocentiæ & peccati; non autem in ſtatu gloriæ, 1.q.85.7.c.item 3.q.55.1.ad 3

47 Anima rationalis eſt hoc aliquid, ut ſubſiſtens, non autem ut completum in ſpecie, 1 q.76.2 ad 1

48 Non eſt perſona, contra Hugonem de ſancto Victore, & contra Magiſtrum ſententiarum, 1.qu.29.1 ad 5.item q. 75.4 ad 2

49 Rationales multiplicantur ſecundum numerum in eadem ſpecie, 1.q.76.2.c.item q. 79.5.o

50 Non traducitur a parentibus, 1.q.90.2.o.item qu.100.1. ad 2. & qu.118.2 o. item 121 qu. 81.1.c.ad 2

51 Non educitur de potentia materiæ, ſed creatur a ſolo Deo, 1.q.75.6. ad 1. item q.79.4. c.fin. ad 5. item q.90.2.o item 3. c.item q.98.1.c.f.item qu.118.2. o.item 12.q.3.7.ad 2. item q.9.6. c.item 22.q.85.2.c

52 Hæ-

52 Hæreticum eſt dicere animam intellectivam traduci cum ſemine, 1.q.118.2.c.fin.

53 Creatio & infuſio ſunt ſimul reſpectu animæ, ſed differunt: quia creatio reſpicit tantum principium, ſed infuſio principium & naturam quam perficit, ſcilicet carnem, in qua infunditur, 12.qu.83.1.ad 4

54 Anima rationalis maculatur in ſua infuſione cauſaliter ratione termini, & concomitanter ratione principii; in creatione vero tantum ſecundo modo, 12.q.83.1.ad 4

55 Deus infundit animam conceptis in peccato originali, quia melius eſt ſic eſſe, quam ſimpliciter non eſſe, 12.q.83.1.ad 5

56 Non omnes animæ creatæ ſunt ſimul, contra Origenem, 1.q.118.3.0

57 Naturale eſt animæ corpori uniri, 12.q.4.6.c

58 Si anima non eſſet unibilis corpori, eſſet alterius naturæ, 1.q.75.7.ad 3

59 Oportet animam rationalem uniri tali corpori, 1.q.76.5.0

60 Immediate unitur corpori, & non mediantibus quibuſdam diſpoſitionibus, 1.q.76.6.7.0

61 Immediate unitur materiæ primæ ut forma, 1.q.76.4.ad 3.& 6.7.0

62 Unitur corpori ut forma, & ut motor, 1.qu.76.1.0.item 4.ad 2.item 6.ad 3.item 7.0.item 8.c.item quæſt.90.4 c.item q.110.2.ad 1.item quæſt.117.3.ad 3.item 12.q.83.2.ad 3 item 3.q.8.2.c

63 Rationalis ut motor unitur corpori, mediantibus viribus ſenſitivis, ſed immediate ut forma, 1.q.76.6.c.ad 3

64 Unitur corpori, ut ipſa perficiatur, 1.quæſt.51.1.c.item q.55.2.c.item qu.89.1.0.item q.118.3.c

65 Unita corpori perfectior eſt quam ſeparata, 1.q.89.1.0.item 2 ad 1.q.90.4.c fin.item q.118.3.c.item 12.q.4.5.c.fin.

66 Unitur naturaliter ſuo corpori, & ſecundum rationem ſuæ naturæ. Sed eſſe ſeparatam, vel ſeparari ab eo, eſt ei præter naturam, 1.qu.89.1.c.item qu.118.3.c.item 12.qu.4.6.c

67 Separata habet voluntatem immobilem reſpectu finis, 3 q.52.6.ad 3.item 7.ad 3.qu.59.5.ad 1.item ad 3

68 Separata ſtatim habet ſtatum immobilem, 3.q.59.5.ad 1.item ad 3

69 Statim poſt mortem vadit ad paradiſum, vel purgatorium, vel infernum, 12.qu.4.5.c.item 3.q.59.5.ad 1

70 Oppoſitum hujus eſt hæreticum, 1.q.64.4.ad 3

71 Separata habet aptitudinem & inclinationem naturalem ad ſui corporis unionem, 1.qu.76.1.ad 6.item 12.quæſt.4.5.6.0

72 Quandiu anima fruitur Deo ſine corpore, appetitus ejus ſic quieſcit in eo, quod tamen adhuc ad participationem ejus vellet ſuum corpus pertingere, 12 q.4.5.ad 4

73 Appetit anima ſic frui Deo, quod etiam ipſa fruitio derivetur ad corpus per redundantiam, ſicut eſt poſſibile, 12.q.4.5.ad 4

74 Separatio animæ a corpore dicitur animam retardare, ne tota intentione tendat in viſionem divinæ eſſentiæ, 12.q.4.5.ad 4

75 Separata nullum corpus poteſt movere, 1.q.117.4.0

76 Poſſunt exire de locis ſuis, & apparere vivis, 1.qu.89.8.ad 2

77 Apparitio animæ ſeparatæ eſt miraculoſa, 1.qu.89.8.ad 2

78 Separata cruciatur igne inferni per triſtitiam, non autem per alterationem, 1.q.6.4.ad 1

79 Operationes ſenſitivæ non manent in anima ſeparata, 1.q.77.8.0

80 Potentiæ immateriales manent actu in anima ſeparata; non autem organicæ, ſed ut in radice, 1.quæſt.77.8.0.item quæſt.89.7.c.item 12.qu.67.1.ad 3

81 Habitus ſcientiæ hic ac-

quiſiti maneat in anima ſeparata, 1.q.89 1.ad 3. item 3.ad 4. item 5.o.item 6.c. item 12.q.67. 2.o

82 Actus ſcientiæ hic acquiſiti manent in anima ſeparata, 1.q.89.1.ad 3. item 6.o. item 12. q.67.2.o

83 Separata intelligit per ſpecies tunc infuſas, & per acquiſitas hic; non autem per ſpecies innatas, nec tunc abſtractas; nec convertendo ſe ad phantaſmata, ſed ad ſuperiora, 1.q 75.6.ad 1.item qu.89. 1.o item 2.3.6.7.c. item 12.qu.5. 1.ad 2.item q.67.1.c.ad 1.item 3. q.13.2.c

84 Animæ beatorum ante reſurrectionem, & poſt intelligere poſſunt, non convertendo ſe ad phantaſmata, 1.qu.54.4. c & 3.q.11.2.c

85 Separata cognoſcit ſe per ſe ipſam, 1.q.89.2.c

86 Cognoſcunt ſe mutuo & angelos, 1.q.89.2.o.item 3.q.11. 1.ad 1

87 Intelligit angelos per ſimilitudines divinitus ei impreſſas, 1.q.89 2.ad 2

88 Habet cognitionem perfectam de aliis animabus ſeparatis, non autem de angelis; ſed imperfectam naturaliter, 1 q 89.2.c.item 3.ad 1.item ad 2. & 3.q.11.1.ad 2

89 Non ſemper cognoſcunt ea quæ hic fiunt, 1.qu.89.8.o. item 22.q 83.4.ad 2

90 Non cognoſcit omnia ſingularia ſibi præſentia, ſed tantum ea ad quæ determinatur priori cognitione, affectione, naturali habitudine, vel ordinatione divina, 1.q.89.4 o. item 7.8.c

91 Poſſunt cognoſcere facta viventium per animas noviter decedentium, vel per angelos, vel per dæmones, vel Deo revelante, 1.q.89.8.ad 1

92 Naturaliter cognoſcit omnia naturalia, ſed confuſe, 1.q 89.3.o

93 Diſtantia temporalis impedit cognitionem animæ ſeparatæ; non autem diſtantia localis, 1.q.79.7.o

94 Uti collatione & diſcurſu eſt connaturale animabus beatorum, 3.quæſt. 11. 3. ad 3

95 Anima rationalis ſemper intelligit ſe & Deum; inquantum ipſa eſt ſemper ſibi præſens, & Deus, 1.q. 93.7.ad 4

96 Motus cognitionis animæ rationalis triplex, ſcilicet circularis, rectus, & obliquus, 21.q.179.1.ad 3. item quæſt.180. 6.o

97 Cujuslibet potentiæ ſenſitivæ objectum eſt forma, prout eſt in materia corporali, ideo eſt cognoſcitiva particularium tantum, 1.q.85.1.c

98 Gradus cognitionis animæ conjunctæ triplex, ſcilicet reſpectu corporalium, immaterialium, & Dei, 1.q.94.2.o

99 Intelligit corpora, & alias res per ſpecies, non autem per eſſentiam, 1.q.84.1.2.o

100 Hic nihil cognoſcit per ſpecies infuſas, ſed per abſtractas a rebus ſenſibilibus, 1.q. 84.4.o

101 Hic nihil intelligit ſine phantaſmate, 1.q.84 7.o. & qu. 85.1. ad 4. & 5. ad 2.item qu.86. 1.c.item qu.88 1.c. item qu.89.1. 2 o.item qu.111.2. ad 3. item qu. 118.3.c. & 12.qu. 5.1. ad 2. & 22. q.174.2.ad 4.& qu.175.4.c. & qu. 180.5.ad 2 & 3.q.11.1.ad 2 item 2.o

102 Propria operatio animæ conjunctæ eſt intelligere cum phantaſmate, 1.q.75.6.ad 3

103 Indiget phantaſmate ad duo, ſcilicet ad acquirendum ſcientiam, & ad conſiderandum, 1.qu.8..7.c. item 12.qu.4. 5.c

104 Non habuit a principio omnes ſcientias, contra Platonem, 1.q.84.1.2.3.c. item 12.qu. 172.1.c

105 Hic non cognoſcit ſubſtantias ſeparatas, quid ſunt ſecundum ſpeciem; ſed quia ſunt, 1 qu.12.4.c.item 11.c.item qu 50.2.c. fin. item qu.84.7.ad 3. item q. 88.o.item 12.q.3.6.c. fin. item 3.qu.11.1.ad 2.item qu.30.3. ad 1

106 † Cognoſcit omnia quæ cognoſcit, in prima veritate, 1.q.16.6.ad 1

107 Non ſecundum eſſentiam, ſed in veritate exemplata a prima veritate, 1.q.12.11.

ad

ad 3. item quæſt. 19.6. ad 1. item ad 2

108 Deus eſt primum objectum intellectus animæ rationalis, quia ratio & cauſa veritatis alicujus objecti primo apprehenditur a potentia, 22.q. 1.1.c

109 Anima cognoſcit omnia in rationibus æternis, 1. qu.12. 11.ad 3.item q.84.5.0

110 Ut in principio cognitionis, non autem ut in ſubjecto, vel in ſpeculo, 1.q.12.11. ad 1.item q.84.5.0. item q. 88.3. ad1

111 Nulla operatio animæ dicitur proprie motus, niſi operatio appetitus ſenſitivi, 1. q.81.1.c

112 Ab eſſentia animæ non procedit operatio, niſi mediante virtute ejus, vel potentia, 1.q.77.1.0

113 Neceſſe eſt dicere, id quod eſt principium intellectualis operationis, quod dicimus hominis animam, eſſe quoddam principium incorporeum, & ſubſiſtens, 1.q.75.2. c.princ.

114 Si ipſa eſſentia animæ eſſet immediatum operationis principium, ſemper habens animam actu haberet opera vitæ, 1.qu 77.1.c

115 † Anima tripliciter patitur, ſcilicet a Deo, & a læſione corporis, & a propria operatione, 3.q 15.4.c

116 Illud quo anima operatur, differt realiter ab ea, 1. q.77.1.0

117 Non habet vim transſmutandi materiam corporalem, 1.q.117.3.0

118 In actibus & relationibus animæ intellectis itur in infinitum, 1. q.28.4.ad 2.item q. 32.2. c. fin. item qu.87.3. ad 2. item 12.q.1.4.ad 3. item 3.q.37.3. ad 2

119 Eſt movens mota per accidens, 1.q.75.1.ad1

120 De ſe nata eſt movere ad quamlibet partem, ſed per corporis gravitatem impeditur, ideo difficile eſt homini aſcendere, 1.q.62.2.ad 2

121 Cum ſuperior pars animæ intenſe movetur in aliquid, ſequitur motum ejus pars inferior per redundantiam, 12 q.24.3.ad 1. & qu.30.1. ad 1.item qu.31.5.6. fin. item qu. 38.4.ad 3.item qu 59.5.c.item q. 77.6.c

122 Potentiæ animæ dupliciter poſſunt moveri, ſcilicet quoad exercitium actus, & quoad determinationem ejus, 12.q.9.1.c

123 Non movetur niſi per accidens, 1.quæſt.75.1.ad 1.item 12.q.22.1.ad 1. item 3.quæſt.59.5. ad 3

124 Motus magis eſt in potentiis animæ appetitivis, quam apprehenſivis, 1.qu.81. 1.c

125 Omnis motus cognitivæ & appetitivæ virtutis reducitur in naturam, ſicut in primum principium, 12. qu.10.1.c. item qu.17.9.ad 2.item quæſt 41. 3.c

126 Omnis motus appetitivæ potentiæ reducitur ad proſecutionem boni per ſe, vel mali per accidens, vel ad fugam mali per ſe, vel boni per accidens, 12.q 45.2.c

127 Anima differt realiter a ſuis potentiis, 1.qu.77.1.0.item 22.q.110,4.c

128 Quandoque dicitur quod anima eſt ſuæ potentiæ, & e converſo: ſed non proprie, ſed denominative, quaſi a principaliori ſua virtute, 1. q. 79.1.ad1

129 † In potentiis unius animæ non poteſt eſſe niſi una intentio, 12.qu.37.1.0 item qu.77. 1.c

130 † Omnes potentiæ animæ radicantur in una eſſentia animæ: ideo oportet quod quando intentio animæ vehementer trahitur ad unam operationem unius potentiæ, retrahatur ab operatione alterius, quia unius animæ non poteſt eſſe niſi una intentio, 12.qu.37.1.0. item qu.77.1.c. item 3.q.46.7.c

131 Omnes potentiæ in eadem eſſentia animæ radicantur & fundantur, velut in principio tantum, ut organicæ, id eſt vegetativæ & ſenſitivæ; vel in eſſentia etiam ut

in ſubjecto, ut intellectivæ, 1.q.77.8.o

132 † Omnis proprietas naturaliter conſequens animam, dicitur potentia ejus, 1.q.77.8.ad 2

133 Natura quandoque dividitur contra rationem, & voluntatem; cum tamen ipſa ratio, & voluntas ad naturam hominis pertineant. Et cum potentiæ animæ ſint naturales proprietates ſpeciem conſequentes, anima non poteſt ſine iis eſſe. Dato tamen quod ſine iis eſſet, adhuc tamen anima diceretur ſecundum ſpeciem ſuam intellectualis vel rationalis, non quia actu haberet has potentias, ſed propter ſpeciem talis eſſentiæ, ex qua natæ ſunt hujuſmodi potentiæ effluere, 1.q.77.8.ad 2.item 12.qu.51.1.ad 1.item quæſt.110.4.ad 4

134 † Potentiæ animæ ſunt accidentia ejus per ſe, & ſunt in ſecunda ſpecie qualitatis, 1.q.77.1.ad 5.& 12 qu.83.2.ad 3.& q.110.4.ad 2.& 4

135 † Capacitas animæ non eſt, nec poteſt eſſe infinita in actu, ſed poteſt ampliari in infinitum, 22. quæſt. 24. 7.c.ad 2

136 Potentiæ animæ fluunt ab ejus eſſentia, 1.qu.77.1.ad 5.item 6.o.& 12.qu.100.4.ad 1.item 3.q.7.2.c.item qu.62.2.c.& q.89.1.c

137 Una potentia fluit ab anima mediante alia, 1.q.77.7.o.item q.78.4.ad 3

138 Potentiæ organicæ fluunt ab anima, inquantum eſt actus corporis, aliæ vero ut prædominatur corpori, 1.qu.76.8.ad 4

139 Anima eſt cauſa ſuarum potentiarum tripliciter, ſcilicet efficiens, finalis, & materialis, id eſt ſubjectiva, 1.q.77.6.o.item 7.c

140 Potentiæ animæ perfectiores ſunt principia imperfectiorum activa & finalia, & etiam priora, ſed e converſo via generationis, & cauſæ materialis, 1.q.77.7.c

141 Non organicæ ſunt ſubjectivæ in anima, organicæ vero in compoſito, 1.q.77.5.o.item 6.8.c

142 Una potentia animæ eſt ſubjectum alterius potentiæ in virtute animæ, 1.qu.77.7.2.item q.78.4.ad 3

143 Ordo potentiarum animæ triplex, ſcilicet perfectionis, generationis, & objectorum, 1.q 77.4 o.& 7.c

144 Omnes potentiæ animæ neceſſariam habent habitudinem ad ſuum proprium, & principale objectum, 1.q.19.3.c

145 Mutuo ſe impediunt circa diverſa objecta, non autem circa idem, 12.quæſt.33.3.ad 3.item q.37.1.o.item q.77.1.c.item 22.q.123 8.ad 1.& q.153.5.c.item 3.q.15.9.ad 3

146 Omnis potentia animæ eſt quædam forma, ſeu natura, 1.q.80.1.ad 3

147 In omni potentia animæ commune eſt fere, ut eodem nomine actus. & potentia nominetur, 1.q.83.2.ad 2

148 Appetitus naturalis eſt in qualibet potentia animæ, & in voluntate, & in omni parte & membro corporis, & in omni re, 1.q.78.1.ad 3.& q.80.1.ad 3

149 Anima rationalis habet plures potentias, quam aliqua alia res, 1.q 77.2.o

150 Quanto nobilior eſt, tanto plures potentias, operationes, & organa habet, 1.q.30.2.ad 3.& q.76.5.ad 3.& quæſt.77.2.c

151 Comparatur ad corpus ſicut forma ad materiam; ad potentias vero ut ſubſtantia ad propria accidentia: ideo prior eſt eis generatione, & perfectione; ſed corpore prior eſt ſecundo modo; & poſterior primo modo, 12.q.83.2.ad 3

152 Potentia motiva animæ duplex, ſcilicet imperans motum, & exequens motum, 1.q.75.3.ad 3.& q.78.1.ad 4

153 Potentia, cujus objectum eſt patiens ab ea, eſt activa, ſicut omnes vegetativæ; ſi autem ut agens, eſt paſſiva, ſicut omnes ſenſitivæ, 1.q.79.3.ad 1

154 † Omnes potentiæ animæ ſunt paſſivæ, præter intel-

le-

lectum agentem, & vegetativas, quæ ſolæ ſunt activæ, 1. q.79.3.ad 1

155 Modi vivendi animæ ſunt tres, gradus vero quatuor, & quinque genera potentiarum, ſcilicet vegetativum, ſenſitivum, motivum ſecundum locum, appetitivum, & intellectivum, 1.q.28.2. ad 1. item 3.corp. & quæſt.78 1.0

156 Omnes potentiæ animæ intellectivæ & ſenſitivæ, appetitivæ & apprehenſivæ interiores, ut operantur ex ratione, indigent habitu, non autem ut ex inſtinctu naturæ, 12. q. 49.4.c.& 50.3.4.5.0

157 Omnis habitus operativus & culpa, prius ſunt in potentiis animæ quam in eſſentia, 12.q.50.2.0

158 Gratia eſt immediate in eſſentia animæ, non autem in potentiis ejus, 12. qu. 50. 2. c. item q.110.4.0. & qu.112.5.ad 1. item 3.q.2.10 ad 2. item q 6.2.c. & q.62 2.c. ad 1

159 Ponit aliquid creatum in anima, 12 q.110.1.0

160 Agit in anima formaliter, non autem effective, 12. q.110.2.ad 1.item qu.111.2.ad 1. item 2.ad 1.

161 Anima eſt ſimpliciter nobilior gratia, ſed ſecundum quid eſt e converſo, 12. q. 110. 2.ad 2

162 † Multi habitus poſſunt ſimul eſſe in eadem potentia, 12.q.54.1 0.& 22.q.57.5.c

163 Omne diverſificans potentiam diverſificat habitum, non autem e converſo, 12. q. 8.2 ad 3.item q.54.2.c. & q.56.2. c.item 22.q.54.5.c

164 In potentiis ſenſitivis apprehenſivis interioribus ſunt aliqui habitus, ut in memoria, 12.q.50.3.ad 3.q.56.5.c

165 In exterioribus non eſt habitus, 12.q.50.3.ad 3

166 In vegetativis non eſt habitus, 12.q.53.ad 1.item q.54. 1.cor.item 22 q.150.2 ad 3

167 Omnis perfectio potentiæ animæ habet rationem virtutis, 12.q.110.4.c

168 Virtutes ſunt ſubjective in potentiis animæ, 12.q.50.1. c.item qu.55.1.0.item 3.q.7.2.c.

169 Sunt ſubjective tantum in potentia rationali eſſentialiter vel participative, 22. qu. 55.2.c. item 4.ad 3. item q.61.2. c.fin.

170 Una virtus poteſt eſſe in pluribus potentiis non æqualiter, ſed ordine quodam, ſcilicet in una principaliter, in alia vero per modum diffuſionis vel diſpoſitionis, vel directionis, vel motivi, 12.q.56.2. o.item q.60.5.c

171 In nulla potentia ſenſitiva eſt virtus, niſi in appetitiva, 12.q.56.5 o

172 † Virtus eſt neceſſaria potentiæ ſenſitivæ appetitivæ, ſcilicet concupiſcibili, & iraſcibili, in quibus eſt ſubjective, non quidem ſecundum ſe, ſed ut ſunt rationales participative, 12.q.56.4.c.item 5.ad 1

173 † Anima & angelus non conveniunt in ultima differentia, 1.q.75.7.ad 2

174 Conveniunt in ultimo fine, non autem in fine proximo, 1.q.75.7.ad 1

175 Anima ſenſitiva in homine eſt incorruptibilis, 1. q. 76.3.ad 1

176 Eſt nobilior, quam in brutis, 1.q.76.5.c.item qu.91.3. ad 1.item 12. qu.74.3. ad 1.item 3.q.2.ad 2.item 5.ad 1

177 Anima ſenſitiva non eſt ſubſiſtens, 1.q 7.3.0.item 6.c. item q.118.1.c.ad 1

178 Nullo modo eſt hoc aliquid, 1.q.7.3.0

179 Non eſt vivens, ſed principium vivendi, 1. qu.118. 1.c

180 Non eſt per creationem, 1.q.118 1.0

181 Non præexiſtit actu in ſemine, nec etiam vegetativa, 1.q.118.1.0

182 Anima ſenſitiva, & vegetativa traducitur cum ſemine, 1.q 118.1.0.item 2 ad 2

183 Senſitiva prolis producta in partem principalem incipit operari ad complementum proprii corporis per modum nutritionis, & augmenti, 1. qu. 118.1.ad 4

184 Nullam habet operationem per ſe, 1.q.75.3.0.& q.118. 1.3

185 Animæ brutorum deſinunt eſſe, corpore corrupto, 22.q.164.1.ad 2

186 Vegetativa non creatur, 1.q.118.1.o

187 Non præexiſtit in ſemine. 1.q.118.1.o

188 Eſt in menſtruo ſecundum actum primum: non autem ſecundum actum ſecundum, qui eſt operari, 1.q.118.3.ad 4.& 2.ad 2

189 Ex anima vegetativa generantis derivatur quædam virtus activa ad ipſum ſemen animalis, vel plantæ, ſicut a principali agente derivatur vis motiva ad inſtrumentum, 1 q.118.1.c. ad 3. & qu.119.1.c. fin. item 2.c.ad 1

190 Non agit niſi in corpus ſibi unitum, 1.q.78.1.c.& q 79.2.ad 3

191 Objectum potentiæ vegetativæ eſt corpus vivens per eam, 1.q.78.1 2

192 Potentia vegetativa eſt triplex, ſcilicet generativa, augmentativa, & nutritiva, 1.q.78.2.o

193 Omnium partium animæ vegetativæ generativa eſt finalior, dignior, & perfectior, 1.q.72 ad 1.& q.78.2.c

194 Vires vegetativæ dicuntur naturales dupliciter, ſcilicet quia habent effectus ſimilis naturæ, id eſt eſſe, quantitatem, & conſervationem: & quia per ſimilia inſtrumenta agunt, ideſt per qualitates activas, & paſſivas; ſed altiori modo, 1.q.78 2.ad 1

195 Agunt per calorem, & per alias qualitates naturales, 1.q.78 1.c.item 2.o

196 Non obediunt imperio rationis, 12.q.17.8.9.o.& q.50.o.3.ad 1. & 22.q.148.1.ad 3. & 3.q.15.2.ad 1.& q.19.2.c

197 Sicut Deum in cœlo eſſe dicimus, ita animabus beatis, quæ Deitatis perfecte participes ſunt, aſſignari; Animabus vero, quæ hujus Deitatis ſunt expertes, contraria loca deputari aſſerimus, ſuppl. qu. 69.1.c

198 E carcere corporis liberatæ præmio conſecuto in cœlum, aut pœna debita indicta in infernum feruntur, ſuppl.q.69.2.o

199 Fieri non poteſt, ut animæ vel de paradiſo, vel de inferno ſimpliciter exeant, ſuppl.q.69.3.c

200 In anima ſeparata potentiæ ſenſitivæ, & aliæ ſimiles non remanent ſimpliciter, ſed ſecundum quid, hoc eſt eo modo quo principiata ſunt in ſuis principiis, ſuppl.q.70.1.c

201 Actus ſenſitivarum potentiarum nullo modo remanent in anima ſoluta a corpore, niſi fortaſſi, tanquam in radice remota, ſuppl. qu. 70.2.c

1 Animal eſt, quod habet naturam ſenſitivam, rationale vero, quod habet naturam intellectivam, 1 q.3.5.c.& q.85.3.ad 4.item 5.ad 3.item 12.q.67.5.c

2 Quædam animalia dicuntur eſſe ex aqua, quia plus habent de aqua quam alia animalia, licet in omnibus prædominetur terra, 1.q.71.ad 2

3 Quædam animalia ſunt media inter aquatica, & terreſtria, licet magis conveniant cum altero, cum quo magis computantur, 1.q.71.ad 4

4 Terreſtria ſunt perfectiora avibus & piſcibus, 1.q.72.ad 1

5 Non quælibet pars animalis eſt animal, quia non habet animam primo, ſed in ordine ad totum, 1.q.76.8 c.fin.ad 2.& ad 3

6 Pars animalis perfecti non eſt animal; quia non habet diſtinctionem organorum, & operationum quæ requiruntur, 1.q.5.3.ad 2

7 Partes animalis non ſunt in ſpecie, nec differunt a ſpecie; ſed ſunt diverſarum diſpoſitionum, 1.q.76.5.ad 3

8 Dextera eſt nobilior pars corporis animalis. Ideo qui ad dexteram alicujus ſedet, nobiliſſimo modo ei conjungitur, 1.q.102.1.c.fi.

9 Diverſa animalia ad ornatum diverſorum elementorum pertinent, ſcilicet aves aeris, & piſces aquæ, cætera autem terræ, 1.q.71.72.o

10 Animalia quælibet præter perfecta poſſunt generari ex ſemine per putrefactionem, & ſine ſemine, 1.q.91.2.ad 2

11 Virtus cœli loco ſpermatis cum elementis ſufficit ad generationem animalium imperfectorum, non autem perfectorum, 1.qu.45.8. ad 3. & q. 70.3.c. & qu.71. ad 1. & qu.91.2. ad 2

12 Species animalium de novo generatæ per putrefactionem fuerunt productæ in primis ſex diebus in ſuis principiis, 1.q.74.2.ad 3

13 Generatio hominis, & multiplicatio, etiam quoad individua, eſt de principali intentione naturæ; non autem aliorum animalium, niſi ſecundum ſpeciem, 1.qu.50.4.ad 4.& q.98.1.0

14 In generatione animalis, præcipue hominis, ſunt neceſſariæ multæ generationes non continuæ, ſicut etiam multæ formæ, 1 q 118.2.ad 2

15 Motus furſum eſt naturalis animali ſecundum animam, non autem ſecundum corpus, 12.q.6.5.ad 3

16 Motus appetitus naturalis prævenitur ab exteriori motu dupliciter, ſcilicet ſecundum ſenſus, & ſecundum corpus, 12.q.6 1.ad 2

17 Quædam animalia mox nata habent movere ſe, & uſum membrorum, non propter nobilitatem, ſed propter ſiccitatem cerebri, 1.q.99 1.ad 2

18 Animalia pugnant propter cibum, & coitum, 1.qu 81.2. c.fin.

19 Quædam abhorrent coire cum matre, ut equus, & camelus, 22.q.154 9.ad 2

20 Bruta non proſequuntur convenieus, nec fugiunt nociva per rationis deliberationem, ſed per naturalem inſtinctum æſtimativæ, ſimiliter & pueri, 1. quæſt.83.1.c. & 12 qu.11.2.c.& quæſt.15.2. c. & qu. 16.2. ad 3. & qu.17.2 ad 3. & quæſt.64.4. ad 2. & 7.ad 2

21 Non intendunt aliquid manifeſtare, vel repræſentare, quia hoc eſt proprium rationis conferentis ſignum ad ſignatum, ſed agunt ex inſtinctu naturali aliquid, ad quod ſequitur hoc, 22.q.116.c

22 Aves docent pullos ſuos volare, & ſimilia; quia mox nata bruta non habent ita perfectum uſum induſtriæ naturalis, ſicut poſtea, 1.qu.101.2. ad 3

23 Bruta ſunt ſagacia, quia diriguntur a Deo, ſicut horologia, 12.q.13.2.ad 3

24 Cognitio eſt in animalibus brutis propter neceſſitatem actionis tantum, 1.q.91.3.ad 3.& 12 q.31.7.c

25 Homines in ſtatu innocentiæ non indigebant aliis animalibus, niſi ad experimentalem cognitionem eorum, 1. q.96.1.ad 3

26 Appetitus animalis bruti non eſt liber, 2. q. 59. 3.c. & q. 83.1.c.& 12 q.11.2.c. & q.13.2. ad 2.& ad 3.& q.26.1 c

27 Electio non convenit animalibus brutis, 12.q.13.2.0

28 Intentio proprie non convenit animalibus brutis, 12.q.12. 5.0

29 Delectatio proprie convenit animalibus brutis; non autem gaudium, 12.q.31.3.c

30 Animalia bruta non delectantur viſibilibus, odoribus, & ſonis, niſi in ordine ad ſuſtentationem naturæ. 1. qu.91 3.ad 3. & 12. qu.31. 6. c. & qu.35.2. ad 3. & 22. qu. 141.4. ad 3. & qu.167. 2.c

31 Omne animal naturaliter abſtrahitur a delectationibus venereis, & guſtus per dolores corporis. 12.q.29.3.ad 1.item q.35 6 c fi.ad t

32 Animalia ferocinra non erant manſuera ante peccatum Adæ nec comedebant herbas, ſed carnes, ſicut nunc, 1. qu. 96.1.ad 2

33 Bruta appetunt excellentiam, & iraſcuntur contra derogantia ei, non autem honorem, 12.q.47.2.ad 2

34 Homo ex parte ſuæ temperatiſſimæ complexionis non habet ſuperexcellentiam alicujus paſſionis animæ, quam habent cætera animalia, ſecundum quod deviant ab hac æqualitate, ut leo in audacia,

canis in ira, lepus in timore & ſic de aliis, 12. quæſt. 46. 5. ad 1

35 Quæ tantum vivunt, id eſt plantæ, ſunt propter omnia animalia, & hæc propter hominem, & omne imperfectius propter perfectius, 1. qu.65.2.c. & 22.q.64.1.2.c.& q.66.1.c

36 Omnia animalia ſunt ſubjecta homini, vel totaliter, ut manſueta; vel in parte, ut alia, ſed non omnia obediunt ei propter peccatum, 1. qu 96. 1.0

37 Bruta quandoque puniuntur in pœnam dominorum ſuorum, 22.q.108.4.ad 3

38 In brutis eſt ſimilitudo boni moralis ſcilicet virtutum, ſecundum paſſiones tantum, 12. q.24.4 ad 3

39 Bruta invocant Deum, inquantum naturaliter deſiderant bonitatem ejus. Sed obediunt ei, inquantum naturalis inſtinctus eorum movetur a Deo, 22. q.83.10.ad 3

40 Diſtinctio animalium immundorum a mundis non erat ante legem Moyſi quoad eſum, niſi propter abominationem, vel conſuetudinem, ſed bene quoad ſacrificia, 12. qu. 103. 1. ad 4

41 Expoſitio animalium mundorum ſecundum legem, 12. q. 102.3.ad 2

42 Immundorum ſecundum legem, 12.q.102.6.ad 1. & ad 2

43 Animal ſacrificandum debebat habere quatuor, ſcil. integritatem, ſanitatem, ſuavitatem, & ſal, 12. q.102.3.c. ad 2.& ad 7

44 Animalia ante octo dies non offerebantur, propter ſuam teneritudinem, 12 q.102.3. ad 7. & 5.ad 1.& 3.q.70.3.ad 3

45 In lege veteri offerri ſolebant quinque animalia figurantia eorum ſacrificium, ſcilicet Chriſtum; ſcilicet vitulus, capra, ovis, turtur, & columba, 12.q.112.3.ad 2

46 Deus providit, quod in ſacrificiis propter paupertatem non valens offerre animal quadrupes offerret aves. Si non, panes, vel farinam, vel ſpicas, 12.q.102.3.ad 12

47 Quanto gravius eſt peccatum, tanto vilior ſpecies animalis offerebatur in ſacrificiis, ſcilicet capra pro idololatria, vitulus pro ignorantia ſacerdotis, & hircus pro negligentia principis, 12. qu. 102. 3.ad 11

48 Animata generant, & conſervantur a principio motivo intrinſeco: ſed inanimata tantum ab extrinſeco, 1.q.78. 1.2.0

1 Animus pro vi iraſcibili ponitur, ut patet per Philoſophum, ubi dicit, quod in ſenſitivo appetitu eſt deſiderium, & animus, ideſt concupiſcibilis, & iraſcibilis, 22. qu. 129.1. ad 1. & ad 2

2 Moderatio animi quandoque provenit ex quadam dulcedine affectus, qua quis abhorret omne illud, quod poteſt alium triſtare. Et ideo dicit Seneca, quod temperantia eſt quædam lenitas animi. Nam auſteritas e contrario animi videtur eſſe in eo, qui non veretur alios contriſtare.

* Niſi propter aliquam cauſam neceſſe ſit aliquando alios utiliter contriſtare, 22.qu.114.2. ad 1.ſi.& q.157.3.ad 1.ſi.

1 * Annexum ſpiritualibus poteſt eſſe aliquid dupliciter; ſcilicet vel ſicut ex ſpiritualibus dependens, ſicut habere beneficia eccleſiaſtica dicitur ſpiritualibus eſſe annexum, quia non competit, niſi habenti officium clericale. Unde hujuſmodi nullo modo poſſunt eſſe ſine ſpiritualibus. Et propter hoc ea nullo modo vendere licet, quia eis venditis, intelliguntur etiam *ſpiritualia* venditioni ſubjici. Quædam autem ſunt annexa ſpiritualibus, in quantum ad ſpiritualia ordinantur, ſicut jus patronatus, quod ordinatur ad præſentandum clericos ad eccleſiaſtica beneficia, & ſicut vaſa ſacra, quæ ordinantur ad ſacramentorum uſum. Unde hujuſmodi non præſupponunt ſpiritualia, ſed magis ea ordine temporis præcedunt, & ideo aliquo modo vendi poſſunt, non autem in quantum

ſunt

ſunt ſpiritualibus annexa, 22. q.100.4.c

* 1 In mutationibus naturalibus terminus a quo, ſcilicet forma, annihilatur, niſi inquantum manet in potentia in ſuo ſubjecto, 1.quæſt.104.4. ad 3

2 Nulla creatura annihilatur, ſed quælibet ſecundum aliquid perſeverabit in æternum, 1.q. 65.1.ad 2.item q.103.1.ad 2.item q. 104.4.c

3 Si Deus ſubtraheret actionem ſuam, omnia ſubito annihilarentur, 1.q 8.1.c.& q.9.2.c. & q.50.5.ad 3.& q.104.1.c.& 12. q.109.2.ad 2.item 8.c

4 Solus Deus poteſt aliquid annihilare, 1.qu.9.2.c.& 3.q.13. 2.c

5 Deus de potentia abſoluta poteſt annihilare omnem creaturam, non autem de potentia ordinaria, 1. q.19.2.c. & q. 104. 3.4.0

6 Deus non annihilat peccatores, ne juſtitia ſit ſine miſericordia, & ut pœna reſpondeat culpæ, 12.q 87.4.ad 1

1 Annunciatio Chriſti convenienter facta fuit B. Virgini, 3.q.30.1.0

2 Convenienter facta fuit per angelum, 3.q.30.2.0

3 Convenienter facta fuit per ſupremum archangelum, 3.q. 30.3.ad 3

4 Convenienter facta fuit in ſpecie corporali, & viſione corporali. 3.q.30.3.0

5 Convenienti modo, & ordine facta fuit, 3.q.30.4.0

6 Expoſitio euangelii de annunciatione dominica, 3.q.30. 4.0

Quando in antecedente eſt aliquid pertinens ad actum animæ, conſequens debet ſumi ut eſt in anima, 1.q.14.13. ad 2

1 Antequam importat ordinem ad futurum vere, vel imaginarie, 3.q.28.3.ad 1

Antiochus non vere pœnituit, 1.q.86.1.ad 1

1 Antichriſtus non erit unitus diabolo in perſona, 3.q.8. 8.c.ad 1

2 Erit caput malorum omnium perfectione malitiæ; non autem ordine, vel influxu, 3.q.8.8.0

* In collationibus patrum introducitur ſententia beati Antonii, qui prætulit diſcretionem, per quam aliquis omnia moderatur, & jejuniis, & vigiliis, & omnibus hujuſmodi obſervantiis, 22. quæſt.188.6.c. ad 3

Antonomaſia eſt figura, qua nomina generalia reſtringuntur ad aliquid per excellentiam; ut Urbs pro Roma, 22. quæſt. 141. 2. c. & quæſt. 186. 1.c

Anthropomorphitæ fuerunt hæretici fingentes Deum eſſe figuratum lineamentis corporis humani, 12.q.118.5.c

Apirocalia eſt exceſſus expenſarum contra rationem, & opponitur parvificentiæ, 22. q. 135.2.0

Apocrypha Eſdræ, 1. q. 10.6. ad 1.& 22.q.34.1.& 2

* Apoſtaſia duplex, ſc. averſio a Deo, & nolle ſubdi Deo; & ſic eſt ſpeciale peccatum, ſc. prima ſpecies ſuperbiæ, non autem primo modo; ſed eſt generalis conditio omnis peccati, 12.q.84.2.ad 2

2 Apoſtaſia, id eſt receſſus a Deo, eſt triplex; ſcilicet a religione vel ordine, a bona vita, & a fide, 22. quæſt. 12. 1.0

3 A fide non eſt ſpecies infidelitatis, ſed eſt circumſtantia ejus aggravans eam, 22.q.12.1. ad 3

4 A fide eſt peſſima, & includit alias, 22.q.12.1.c

5 Apoſtata condemnatus ab eccleſia perdit jus dominii ſuper ſubditos, 22.q.12.2.0

* Apoſtoli fuerunt perfectiores cæteris ſanctis, 12.qu.106. 4.c

2 Habuerunt omnem ſcientiam, quantum expediebat ad converſionem mundi, 22.quæſt. 176.1.ad 1

3 Spiritus ſanctus docuit Apoſtolos omnem veritatem neceſſariam ad ſalutem, non autem omnes futuros eventus, 12. q.106.4.2

4 Verba Apoſtolorum ſunt ex familiari revelatione ſpiri-

tus ſancti, & Chriſti; ideo ſervanda ſunt, quia ſunt in canonica ſcriptura, in qua nefas eſt credere aliquid falſum eſſe, 1.q.57.5. ad 3. & 12.qu.10.8.5.ad 3.fin.& q 10 4.ad 2

5 Miſſio viſibilis Spiritus ſancti facta eſt ad Apoſtolos in ſpecie flatus & linguæ igneæ: ad ſignificandum quod gratiam, & auctoritatem haberent a capite, id eſt Chriſto, & abundarent verbis & fervore, 1.q.43.7.ad 6.& 3.q.39.6.ad 4.& q.72.2.ad 1

6 Deus dedit Apoſtolis ſcientiam ſcripturarum, & omnium linguarum; quam homines per ſtudium vel conſuetudinem acquirere poſſunt: licet non ita perfecte, 22.q.51.4 c

7 Loquebantur omnibus linguis; non autem Chriſtus, nec Chriſtiani modo, 22.q.176.1.0

8 Relinquentes omnia propter Chriſtum voverunt pertinentia ad perfectionis ſtatum, 22.q.88.4.ad 3

9 In navicula turbabantur propter peccatum Judæ, ad commendationem unitatis, 22.q.108.4.ad 5

10 Nullum ſacramentum instituerunt, 3.q.64.2.0. & q.72.1.ad 1

11 Miniſtrantes ſacramenta utebantur aliqua forma verborum tradita a Chriſto, 3.q.72.4.ad 1

12 Multa tradiderunt occulte, non in ſcriptis; ut formas ſacramentorum, ne irriderentur ab infidelibus, 3.q.25.3.ad 4.& quæſt.64.2 ad 1.& q.72.4.ad 1.& quæſt.78.3. ad 9. & qu.83.4.ad 2

13 Sunt baptizati baptiſmo Chriſti a Chriſto, 3.q.38.6. ad 2.& q 72.6.ad 2.& q.84.7.4

14 Baptizabant per alios; & ſecundum Dionyſium, divini noſtri duces, id eſt Apoſtoli probaverunt infantes recipi ad baptiſmum, ſed prædicabant per ſe, ſicut etiam Chriſtus; quia induſtria miniſtri multum facit ultimo, & nihil facit in primo, 3.quæſt.67.2.1.& qu.68.9.c

15 Confirmati ſunt a Chriſto ſine materia, ſed non confirmabant alios communiter ſine materia, 3. qu.72.2.ad 1. & 4.ad 1

1 Dei apparitio differt a miſſione viſibili; quia non importat ordinem Divinarum Perſonarum, nec inhabitationem, ſicut miſſio, 1.q.43.7.6.& 3.qu.39.8.ad 1

2 Apparitio convenit Patri, non autem mitti, 1.qu.43.7.ad 6.& 3.q.39.8.ad 1

3 Apparitio Chriſti poſtquam reſurrexit, legitur facta duodecies, 1.q.55.3.ad 3.& ad 4.& q.83.5.ad 6

4 Apparuit in alia effigie propter gloriam ejus, & incredulitatem videntium, 3.q.54 1.ad 3.& q 55.4.0

5 Per apparitiones probare voluit identitatem reſurgentis; quoad naturam, comedendo; perſonam eadem effigie; vel accidentia per cicatrices; veritatem vitæ loquendo; & veritatem corporis, per palpationem; & ejus gloriam intrando januis clauſis, 3.q.55.6.c

6 Poſt aſcenſionem apparuit quibuſdam in ſpecie propria corporali; ſicut Paulo, 3.q.57.6.ad 3

1 Appellare ex confidentia juſtæ cauſæ licet cuilibet; non autem ut per moram juſtitiam impediat, 22.quæſt 69.3.ad 1

2 Ante ſententiam, & poſt eam licet appellare, 22.q 69.3.ad 2

3 Licet a judice ordinario tantum: & ab ordinario & arbitrario ſimul; non autem ab arbitrario tantum, 22.q.69.3.ad 2

4 Nullus poteſt appellare poſt decem dies; nec plus quam ter, 22.q.69.3.ad 3

5 Nulli fideli licet ad judicem infidelem appellare, 22.q.69.3 ad 1

1 Appetitus eſt potentia paſſiva, 1.q.80.2.c. item 12.qu.8.2.ad 3.item qu. 27.1 c. & q. 50.5.ad 2

2 Eſt inclinatio appetentis in aliquid ſibi ſimile, & con-

ve-

veniens, 1.q.80.1.c.& 12.q.8.1.c. & q.29.1.c.& q.56.5.ad 1

3 Eſt inclinatio conſequens formam; ſed naturalis naturalem; ſenſitivus apprehenſam a ſenſu: intellectivus, id eſt voluntas apprehenſam ab intellectu, 1 q.78.1.ad 3. item qu.80.1. o.item qu.81.1.c. item q. 87.4.c. item 12.q.8 1.c.item q.17.8 c. item qu.26.1.c. item qu.35.1.c.item 40.3 c

4 Sequitur cognitionem, 12. q.40.3.c

5 Appetitus eſt ad res, ſed cognitio eſt a rebus, 1.q.16 1. c. & qu. 19.3. ad 6. item 6. ad 2. item qu. 80.2. ad 2. & qu.91.3.c. item 12. qu.22.2.c. & qu.40.2.c. & q.66.6. ad 1. item 22. qu.26.1. ad 2. & q.27.4.c

6 Appetitus duplex, ſcilicet naturalis, & ſenſitivus, 1.q.78. 1.ad 3.item q.80.1.o. item 22 q. 148 1.ad 3.

7 Duplex, ſcilicet ſenſitivus, & intellectivus, 1.qu.80.2 o. & 22 q.18.1.c. & q 24.1.c. & q.58. 4.c.& q.175.2.ad 2

8 Triplex, ſcilicet naturalis, ſenſitivus, & intellectivus, 1. qu 6.1. ad 1. item qu. 19.1.9.c. item qu. 59. 1.c. item qu. 60.1.c. & q.87.4 c. item 12. qu.1.2.c.ad 3. item qu. 26.1. c. item qu.35.1. c. item q.30.3.c. item 22.q.29.2. ad 1

9 Appetitus naturalis, qui ſequitur naturæ indigentiam, ſcilicet vis appetitiva, vel attractiva, dividitur contra retentivam, digeſtivam, & expulſivam. Et omnes ſubſerviunt nutritivæ, & ſunt vires animæ vegetativæ proprie, ſed in paſſionibus animæ, ſecundum ſimilitudinem agentium naturalium, 1. q.23.c. & qu 40.4.c. & 1 q.117.1.c.& q.119.2.c.& 22.qu. 148.1.ad 3

10 Appetitus cibi duplex, ſcilicet naturalis, ideſt fames, & ſitis, & animalis, in quo eſt vitium gulæ, non autem in primo, 22.q.148.1.ad 3

11 Actus appetitus eſt appetere non habita, amare habita, & delectari in eis, 1. q.19.1.c. ad 2.& q.59.1.ad 2

12 Motus appetitus duplex, ſcilicet proſecutio, & fuga, 22. qu. 141. 3. c. item quæſt. 161.1.c

13 Ordo motus appetitus proportionatur ordini motuum naturalium, 12.q 23.2.c

14 Omnis appetitus ſecundum quod tendit in bonum, tendit in aſſimilationem divinæ bonitatis, 1. qu.7.1.c. ad 2. & qu.44.4.c.ad 3. & 22. qu.34.1. ad 3

15 Creatura irrationalis appetit Deum implicite tantum, ſed rationalis implicite, & explicite, 1.q.6.1.ad 2

16 In omni bono appetitur ſummum bonum, ideſt Deus, 1.q.6.1.ad 2

17 Appeti propter ſe dicitur dupliciter, ſcilicet ſolum propter ſe, & nunquam propter aliud; & aliquando etiam propter aliud. Primum convenit ſoli beatitudini, ſecundum virtutibus, 22. qu. 145. 1. ad 1

18 Omnia appetunt bonum, eſſe, perfectionem, & conjungi ſuo principio, 1. qu.5.1.c. item qu. 6.1.c. item 2. ad 2. item q.63.3.c.item 22.q.64.5.c

19 Nullus appetitus eſt ad malum, 1.qu.19 9.c.item q.103. 8.c.item 12. q.8 1.c. item q.23.2. c. item qu.27.1. ad 1. item q.28. 4.c

20 Non eſſe eſt appetibile damnatis, & deſperatis per accidens tantum, ſcilicet ratione pœnæ, 1.qu.5.2.ad 3. & 12. qu. 8.1.3.& q.29.4. ad 2.item q.73.8. ad 2

21 Bonum arduum ratione boni attrahit appetitum, cauſando ſpem; ſed ratione difficultatis retrahit cauſando deſperationem, 22.q.161.1.c.

22 Poſſibile convenit objecto appetitus, non omnino per accidens, 12.q 40.1.ad 3

23 Appetibile non movet appetitum ſenſitivum, nec rationalem, niſi apprehendatur, 1. qu. 80.2. ad 1. & 22. qu.34. 1. c. princ.

24 Quælibet res habet aliquem appetitum, 1.q.59.1.c.& q.80.1 c

25 Appetitus naturalis nihil aliud eſt, niſi inclinatio, & ordo rei ad rem ſibi convenientem, 1. quæſt. 75.1. ad 3. & qu.

qu.80.1.0.& q.81.1.c. item q.87. 4.c

26 Eſt habitudo ad bonum naturale, ad quod tendit quando non habet, & in quo habito quieſcit, 1.q.19.1.2.c

27 Semper tendit in bonum exiſtens in re, 12.q.8.1.c

28 Semper ſequitur formam in re exiſtentem, alii autem apprehenſam, 1. qu. 59. 1. c. & qu.60.1.c. & quæſt.80.1. c. & 12. qu.8.1.0.& qu.17.8.c. item q.26. 1.c

29 Illud, quod appetitur appetitu naturali, poteſt etiam appeti appetitu animali, cum fuerit apprehenſum, 12.qu.30. 3.ad 1

30 Quælibet potentia animæ appetitu naturali concupiſcit, amat, delectatur, & hujuſmodi, ſed appetitu animali ſola concupiſcibilis, 1. q.78.1. ad 3. & qu. 80. 1. ad 3. & 12. qu. 30.1. ad 3

31 Appetitus poteſt dici naturalis tripliciter, ſcilicet vel quia ineſt rei a natura, & ſic eſt in qualibet potentia animæ, & etiam in voluntate, & in omni parte, & membro corporis, & in omni re. Vel quia conſequitur formam mere naturalem, & ſimpliciter immerſam materiæ. Vel quia conſequitur formam rationalem, quæ ineſt homini a natura, non tamen ut ſequens formam actu apprehenſam ab intellectu, 1.q.76.1. c.co.2. & q.78.1. ad 3. item q.80. 1.ad 3

32 Appetitus naturalis animæ non eſt potentia animæ diſtincta a cæteris ejus potentiis, 1. qu.80.1.0. & 12. qu.30.1. ad 3

33 Appetitus inferior naturaliter ſequitur motum appetitus ſuperioris, niſi aliquid repugnet, 22.q.158.8.c

34 Non obedit rationis imperio, 1.q.83.1.ad 5.& 12.q.17.8.9. 0.& 22.q.148.1.ad 3

35 Omnis potentia animæ naturali appetitu appetit objectum ſibi conveniens, 1.q.78.1. ad 3.item q.80.1.ad 3.item 12.q. 30.1.ad 3

36 Appetitus conſequens apprehenſionem animalis eſt potentia animæ diſtincta a cæteris ejus potentiis; non autem appetitus naturalis, 1.q.80.1.0. & 12.q.30.1.ad 3

37 Appetitus ſenſitivus movetur a cogitativa, ſeu æſtimativa, imaginativa, & ſenſu, 1. q.81.2.ad 2.& 12.q.75.2.c

38 Movetur immediate ab imaginatione, vel æſtimativa, ſed mediate a ratione, 1.q.81. 3.c.& 12.q.30.3.ad 3

39 Vis cognitiva non movet niſi mediante appetitiva, nec ratio univerſalis, niſi mediante ratione particulari; nec voluntas, niſi mediante appetitu ſenſitivo, 1. q 20.1. ad 1.item qu. 80.2. ad 3. item qu.87.1. ad 2

40 Appetitus ſenſitivus dividitur per concupiſcibilem, & iraſcibilem, 1.q.59.4.c.item qu. 78.1.ad 3. & qu.81.2.0. & 3.c. & 22. q.18.1.c. & q.58.4.c. & q.168. 2.c

41 Et uterque obedit imperio rationis, 1. quæſt. 74.3. c. item qu.81.3.0. item quæſt.83.1.ad 1. item ad 5. item q.96.2.c. item q. 110.2. ad 3. item quæſt.117.3. ad 3. item 12. q.17.7.0.item q.26.1. c. item q.42.4.c. item qu.50.3.0. item 56.4.0. item q.58.2.c. item 22.q.58.2.c.& 4.ad 3. item q.158. 2.ad 4 item 3.q.15.2.ad 1.& qu. 18.2.c.ad 1.& q.19.2.c.item q.20. 2.ad 3

42 Non obedit imperio rationis, niſi mediante voluntate, 12.q.46.4.ad 1

43 Actus appetitus ſenſitivi, ut eſt a potentia animæ, ſubjacet imperio rationis, non autem ut eſt ex diſpoſitione organi corporalis, 12.q.17.7.0

44 Proprium hominis eſt, quod appetitus inferior ſubdatur appetitui ſuperiori, & moveatur ab eo, 12.q.74.3.ad 1.& 22.q.157 2.ad 2

45 Appetitus ſenſitivus eſt proximus motui corporis noſtri, 1.q.20.1.ad 1

46 In paſſionibus appetitus ſenſitivi eſt conſiderare aliquid quaſi materiale, ſcilicet corporalem tranſmutationem, & aliquid quaſi formale, quod eſt ex parte appetitus, 1. qu.20.1. ad 2

47 Bonum ſenſibile eſt objectum appetitus ſenſitivi, ſed bonum ſimpliciter eſt objectum voluntatis, 1.q.59.4. c. item 12. q.1.2.ad 3 item q.10.3.c.item 22. q.24.1.c

48 Nullus appetitus movetur ad ſuum objectum, niſi apprehendatur ſub ratione boni, vel mali, convenientis, vel nocivi, 12.q.9.1.ad 2

49 Appetitus ſenſitivus ut rectus a ratione poteſt eſſe ſubjectum virtutis, & vitii, 12.q.30. 3.ad 3. & qu.56.3.c.& 4. o. & 5. ad 1. & qu.57.1.c.& qu.74.2.c.ad 2. & 3.o

50 Actus appetitus ſenſitivi ſemper eſt cum tranſmutatione corporis, & maxime circa cor, 1.q.20.1.ad 1.item 12 qu.10.3.c. item q.22.2.ad 3

51 Appetitus ſenſitivus, & rationalis, ideſt voluntas, ſunt duæ potentiæ, 1.q.80.2.o

52 Actus appetitus ſenſitivi ratione mutationis corporalis annexæ, dicuntur paſſiones, non autem actus voluntatis, 1. q.20.1.ad 1

53 Appetitus ſenſitivus & voluntas ſunt rationales participative, 12.q.24 1.ad 2.& qu.56. 6 ad 2.& q.59.4.ad 2.& q.61.2.c. fin. ad 2. & 22.qu.58.4. ad 3.& 3. q.18 2.ad 4

54 Appetitus rationalis non dividitur per concupiſcibilem, & iraſcibilem, 1.q.59.4.o.item q.82.5 o

55 Non fertur in particulare, niſi ſub ratione univerſalis, 1. q.80.2.ad 2

1 Apprehenſio aliqua eſt cauſa timoris, & omnium operationum appetitus, 22.q.7. 1.c

2 Reſpectus qui eſt tantum in apprehenſione rationis conferentis unum alteri, eſt relatio rationis tantum, 1. qu. 28.1.c

1 Appropinquatio. Quanto aliquid minus habet de potentialitate, tanto magis appropinquat Deo, 12.quæ.22.2. ad 3

2 Quanto aliqua ſunt fini bono propinquiora, tanto ſunt meliora, 22. quæſt. 81. 6. c. princ.

1 Appropriatio in communi eſt manifeſtatio divinarum perſonarum per attributa eſſentialia. 1.q.39.7.c

2 In divinis poteſt fieri dupliciter, ſcilicet ex parte creaturarum, & ex parte Dei. Prima debet ſemper fieri per contrarium, ſecunda vero per ſimilitudinem ad proprium, 1.q. 39.7.c.ad 1.item 8 2.c

3 Appopriatum ut ſic eſt poſterius proprio ſecundum modum intelligendi, ſed ut eſſentiale eſt e converſo, 1.q.39. 7.ad 3

4 Attributa convenienter appropriantur divinis perſonis, 1. qu.39.7.8.o

5 Eſſentia nulli perſonæ appropriatur, nec operatio, 1.q. 39.8.c

6 In ſpeciali potentia appropriatur patri, ſapientia filio, bonitas vero ſpiritui ſancto, 1.qu.39.7.8.c. & qu.45.6.ad 2.item qu.36.3.3. item 22.qu.14. 1.c

7 Veritas in divinis appropriatur filio, 1.q.39 8 c

8 Principium effectivum appropriatur patri, exemplare autem filio, 1.q.46.3.c

9 Æternitas appropriatur patri, pulchritudo filio, uſus vero ſpiritui ſancto, ſecundum Hilarium, 1.q.39 8.c.item 3. q. 59.1.ad 2

10 Unitas appropriatur patri, imago, æqualitas, & verbum filio, nexus vero ſpiritui ſancto, ſecundum Auguſtinum, 1.qu.37.1.ad 3. & quæſt.39.8.c.& quæſt.47.2. ad 2. & 3.quæſt.58.2. ad 3

11 Ex ipſo appropriatur patri, per quem filio, in quo ſpiritui ſancto, 1.q.36.8.c

12 Creatorem eſſe appropriatur patri, per quem filio, dominium vero, & vivificatio ſpiritui ſancto, 1. quæſt. 45. 6. ad 2

1 Aqua in communi habet ſex proprietates, quia eſt diaphana, humida, frigida, generativa, abundans ubique, & ſine pretio, 3.qu.66.3.c.item qu. 69.2.ad 2.& 4.ad 1

2 Eſt duplex, ſcilicet viva, id eſt continuata ſuo principio

pio cum fluxu: & mortua, id eſt, ſtans, 1.q.18.1.ad 3

3 Non cooperit totam terram contra naturam propter viventia ſuper eam, 1.q.69.1. ad 2.& ad 4

4 Congregatio aquarum convenienter deſcribitur tertia die, 1 q.69.1.0

5 Aquæ dicuntur potius congregari & dividi quam creari, quia labiliter fluxæ ſunt. Sed aquæ quæ ſupra cœlos ſunt, non ſunt fluidæ ſecundum Baſilium, 1. quæſt. 68. 2. c. item ad 2. fin. item quæſt. 69. 1. ad 1

6 Aqua calida citius & fortius congelatur, 12.qu.35.6. ad 2. item q.37.1. ad 2. & q. 48.2.c. & q.87.2.c

7 De latere Chriſti vera aqua exivit in cruce, 3. q.66.4. ad 3.item q.74.7.ad 3

8 Aqua benedicta non eſt ſacramentum: ſed eſt quid ſacramentale, 3 q.65.1.ad 6

9 Non ordinatur directe ad remedium præſtandum, ſed contra dæmones, & contra omne impedimentum ſacramentorum, 3.q.65.1.ad 6

10 Datur contra impugnationem exteriorem dæmonum; exorciſmus autem contra interiorem, 3.q.71.2.ad 3

11 Delet peccata venialia, 3. quæſt. 65. 1. ad 6. item ad 8. item quæſt. 83. 3. ad 3. item qu. 87.3.0

12 Poteſt iterari, non autem exorciſmus, pro quo ſumitur contra dæmones, 3.q.71. 2.ad 3

13 Poteſt ei fieri additio aquæ non benedictæ, & tota erit benedicta, 3. q 77.8. ad 3.& q.83.3.ad 3.& q.87.3.0

Aquila ſignificat ſuperbiam, 12. quæſt. 102. 9. ad 1. corp. 2. fi.

Aquilo ſtans facit generare mares, auſter vero fœminas, 1. quæſt. 92.1. ad1. & q 99. 2.ad 2

1 Aliter habetur ſpes fructificationis arboris cum vireſcit frondibus, & aliter cum jam primordia fructuum incipiunt apparere, 12. quæſt. 69. 3 c

2 In arboribus & in herbis nihil erat immundum ſecundum legem; ſicut in omni genere animalium, 12. qu. 102. 6. ad 2

1 Arca teſtamenti ſignificat ſecreta fiedi, quæ permittuntur videri a majoribus tantum, 12.q.102.4 ad 6

2 Diſpoſitio arcæ teſtamenti interius & exterius, & expoſitio literalis & figuralis omnium pertinentium ad eam, 12. qu. 102.4. ad 6

Archangeli ſunt medius ordo inter angelos & principatus, 1.q.108 5.ad 4

Architector eſt principalis artifex præcipiens induci formam, & præparari materiam, 1.q.18.3.c

1 Argumentum dicitur dupliciter, ſcilicet ratio rei dubiæ, & ſignum evidens ſenſibile, 3. q.55.5.c

2 Oratio firmat argumentum, primo a ſubſtantia actus, ſecundo a circumſtantiis, 12.q. 7.1.ad 1

3 Argumentum ex ſolo literali ſenſu ſumitur ſacræ Scripturæ, 1.q.1 10 ad 1

4 Ab auctoritate Dei eſt firmiſſimum, ſed ab auctoritate humana eſt debiliſſimum, 1.q. 1.8.ad 2

Arithmetica & Geometria procedunt ex principiis notis lumine naturali intellectus, 1. q.1.2.c

1 Ariſtoteles inſtituit ſectam Peripateticorum; quorum princeps ipſe fuit, 12.qu.59.2.c. & 22.q.123.10.c

Armus dexter, & pectuſculum hoſtiæ in lege veteri, erant ſacerdotis contra divinationem; & quia ſapientia cordis & fortitudo ſunt ei neceſſaria, 12.q.102.3.ad 8.fin.

Spiritus ſanctus dicitur pignus, ſed magis proprie arrha; quia Spiritus ſanctus dicitur arrha per reſpectum ad ea dona, quæ manent in patria, pignus vero per reſpectum ad ea quæ evacuabuntur, 12.q.114 3.ad 3.fin.

1 Arrogantia. Arrogans eſt, qui ſibi tribuit quod non habet, 22.q.112.1.ad 2

2 Ar-

2 Arrogantia qua aliquis ſupra ſe extollitur, eſt ſpecies ſuperbiæ. Nec eſt jactantia, ſed ſæpe eſt cauſa ejus, 22. q. 112. 1. ad 2

1 Ars eſt virtus intellectualis, inquantum facit facultatem boni operis. Non autem ſimpliciter eſt virtus, quia non perficit uſum nec appetitum, 12. q. 57. 3. 4. 0

2 Eſt recta ratio factibilium, & habitus operativus, 1. qu. 22. 2. c. & 12. q. 57 3. 4. 0. & q. 93. 1. c. & 22 q. 47. 5. c

3 Forma artis eſt ſimilitudo ultimi effectus intenti ab artifice, 3 q. 78. 2 c

4 Ars ſemper eſt ad bonum, ſicut & ſcientia, 12. qu. 57. 3. ad 1

5 Ars eſt aliqua virtus, quia ad bonum ejus uſum requiritur aliqua virtus moralis, 12. qu. 57. 3. ad 3. & 22. quæſt. 47. 4. ad 2

6 Scientiæ ad nullum opus ordinatæ dicuntur ſimpliciter ſcientiæ, non autem artes, 12. q. 57. 3. ad 3

7 Artes quæ ordinantur ad opus rationis, dicuntur liberales. Quæ vero ordinantur ad opus corporis, dicuntur ſerviles, 12. q. 57. 3. ad 3

8 Liberales ſunt ſpeculativæ. Sed dicuntur artes, quia habent aliquid per modum operis, 12. q. 57. 3. ad 3. & 22. q. 47. 2. ad 3

9 Omnis applicatio rationis rectæ ad aliquid factibile pertinet ad artem. Ideo eſt aliqua ars ſpeculativa. Non autem prudentia, quia eſt tantum de conſiliabilibus, in quibus non ſunt viæ determinatæ ad finem, 22. q. 47. 2. ad 3

10 Ars magis convenit cum prudentia, quam habitus ſpeculativi, ratione objecti & ſubjecti. Sed e converſo, ratione virtutis, 12. quæſt. 57. 4. ad 2

11 Differt realiter a prudentia, 12. q. 57. 4. 0. 5. ad 1. item 22. q. 47. 4. ad 2

12 Non requirit aliquos habitus morales in appetitu, ſicut requirit prudentia, 22. q. 57. 4. c. & q. 58. 5. ad 2

13 Habet determinata media ad finem. Sed in quibuſdam non habet, in quibus per ſimilitudinem dicitur aliquis prudenter agere, ut in medicina, & navali, in quibus eſt neceſſarium conſilium, 22. q. 47. 4. ad 2. & q. 49 5 ad 2

14 Bonum artis eſt extra hominem, ſcilicet in artificialibus; ſed bonum prudentiæ eſt intra hominem, 12. q. 57. 4. c. & 5. ad 1

15 Operatio artis fundatur ſuper operationem naturæ; & hæc ſuper creationem, 1. q. 45. 8. c. ad 4

16 Initium artis ſecundum ejus eſſentiam ſunt principia, ex quibus procedit ars. Sed ſecundum ejus effectum, eſt unde incipit ars operari; ſicut principium artis ædificativæ eſt fundamentum, 22. quæſt. 19. 7. c

17 Quicquid eſt contra naturam artificiati, eſt contra naturam artis, 12. quæſt. 71. 2. ad 4

18 Ars non poteſt inducere formam ſubſtantialem, niſi virtute naturæ, 22. qu. 77. 2. ad 1. & 3. quæſt. 66. 4. c. & qu. 75. 6. ad 1

19 † In aliqua materia eſt virtus agens ad productionem formæ artis, in aliqua vero non, 1. q. 77. 1 c

20 Vendere artes liberales quoad veritatem earum, peccatum eſt ſimoniæ, non autem locare operas ſuas, ſcilicet docendo eas, quia hoc licitum eſt, 22. quæſt. 100. 3. corp. ad 3

21 Id quod de ſe ordinatur ad malum, non eſt ars, 12. q. 57. 3. ad 1. item 22. qu. 95. 1. ad 2. item q. 169 2. ad 4

22 In actu artis dupliciter contingit eſſe peccatum, ſcilicet deviando a fine particulari artis, & a fine communi. Primum eſt proprium, ſecundum vero eſt artificis, inquantum eſt homo, 12. qu. 21. 2. ad 2. item q. 57. 3 ad 1

23 In arte peccans volens eſt eligibilior quam peccans nolens, ſed in virtutibus moralibus eſt e converſo, 12. q. 21. 2. ad

2.ad 2.item qu.57.4.c.item 22.q. 47.1.ad 3.item 8.c

24 Artes quibus ut pluries aliqui male utuntur, licet de ſe ſint licitæ, debent tamen extirpari de civitate per principes, ſecundum Platonem, 22. q.169.2.ad 2

25 Artifex ex ſuo opere eſt laudabilis vel culpabilis per bonitatem vel malitiam ſui actus, 12.q.21 2.c.ad 2

26 Formæ artificialium ſunt accidentia, 3.q 66.4.c

27 Formæ artificialium nihil aliud ſunt, quam compoſitio, ordo, & figura, 22.quæſt.96.2. ad 2

28 In artificialibus ratio ordinatur ad finem particularem, in moralibus autem ad finem communem totius humanæ vitæ, 12. quæſt. 21. 2. ad 2. item quæſt. 57. 4. ad 3. item 22. q. 47. 4.ad 2

29 Nullum artificiale, ut imagines & verba, habet aliquam vim a conſtellationibus, ſed a dæmonibus. 22. quæſt.96. 2.ad 2

1 Articulus fidei eſt indiviſibilis veritas de Deo, arctans nos ad credendum, ſecundum Ricardum de ſancto Victore, 22.q.1.6 o

2 Articulus dicitur quadrupliciter, ſcilicet membrum, concluſio, particula in judicio, & ſpiritualis difficultas ſuppoſita in fide non dependens ex alia, 22.q 1.6.c

1 Aſcendere in cœlum, fuit conveniens Chriſto, 3. qu. 57.1. 6.0

2 Chriſtus aſcendit ſecundum utranque naturam, 3.q.57. 2 0

3 Aſcendit propria virtute utriuſque naturæ, 3. quæſt. 57. 3.0

4 Super omnes cœlos, & ſuper omnem creaturam, 3.q.57. 4.5.0.& q.58.3.c

5 Aſcenſio Chriſti, & quies ſurſum, vel cujuſcunque corporis glorioſi non eſt violenta, ſed naturalis, 1.q.57.3.ad 2. & 4 ad 4

6 Crebra fuit Chriſti converſatio cum diſcipulis ad eorum conſolationem, ante ejus aſcenſionem, 3. qu. 55. 3. ad 3

7 Neſcitur ubi Chriſtus corporaliter ante aſcenſionem manſerit; cum hoc ſcriptura non tradat, 3.q 55.3.ad 2

8 Non ſtatim poſt reſurrectionem aſcendit, propter fidem confirmandam, 3. q. 57.1. ad 4

9 Aſcenſio non fuit in inſtanti, 3.q.57.3.ad 3

10 Fuit cauſa noſtræ ſalutis, 3.q.57.6.0

11 Aperuit nobis paradiſum quoad locum, non autem quoad viſionem, 3. quæſt. 49.5. ad 4

12 Animæ ſanctorum poſt reſurrectionem & ante aſcenſionem Chriſti, etiam in limbo, viderunt Deum per eſſentiam, 3.q.52.4.ad 3

13 Ante aſcenſionem Chriſti nullus intravit paradiſum cœleſtem, ſed latro ſtatim moriens intravit in viſionem Dei, non autem in paradiſum terreſtrem, 3.q 52 4.ad 3

14 Aſcendenti Chriſto accrevit gaudium quoad modum; non autem intenſive, nec extenſive, quia de omnibus perfectum gaudium habuit ab inſtanti ſuæ conceptionis, 3.q.57. 1.ad 2

1 Aſſentire eſt actus intellectus, ſed conſentire eſt actus voluntatis, 12. qu. 15.1. ad 3. item 22 q.2.1.ad 3

2 Aſſenſus contingit tripliciter, ſcilicet propter evidentiam rei, ſicut principiorum habitus; vel propter aliud, ut in ſcientia; vel per imperium voluntatis, ut credere, 22.q.1. 4.c.item q.2.2.c

3 Voluntas dupliciter movet intellectum ad aſſentiendum, ſcilicet ex ordine ad bonum, vel coactione veri non viſi, 22. q.5.2.c

4 Intellectus dupliciter perficitur ad aſſentiendum veritati. Primo capiendo eam, ſecundo habendo certum judicium de ea, 22.q.9.1.c

5 Intellectus neceſſario aſſentit principiis per ſe notis, & aliis cognitis ſequi neceſſario ex iis, non autem aliis veris,

Quæ-

Quædam enim ex neceſſitate conſequuntur ex principiis, ita ſcilicet quod non poſſunt eſſe falſa, principiis exiſtentibus veris, ſicut ſunt omnes concluſiones demonſtrationum: & hujuſmodi veris intellectus de neceſſitate aſſentit, poſtquam percepit ordinem eorum, non autem prius, 1. qu. 62. 8. ad 2. item quæſt. 82. 1. 2. c. item 12. qu. 17. 6. c

6 Intellectus non poteſt aſſentire oppoſitis dignitatum, 1. q. 2. 10. b

Aſſiduitas unius rei faſtidium parit, 22. quæſt. 83. 11. ad 4

1 Aſſimilatio eſt duplex, ſcilicet in natura, & in ſpecie intelligibili. Secunda requiritur in cognitione, non autem prima, 1. quæſt. 57. 2. ad 2 & quæſt. 85. 8. ad 3. & quæſt. 88. 1. ad 2

2 Intelligere per aſſimilationem convenit ſoli intellectui recipienti ſpeciem a rebus, 1. q 14 2 ad 2

3 Aſſimilari poſſumus tripliciter Verbo Dei, ſive Filio Dei: Primo ſecundum rationem formæ, & non ſecundum intellectualitatem ipſius; Secundo ſecundum rationem formæ, & intellectualitatem ipſius; Tertio ſecundum unitatem quam habet ad Patrem, per gratiam & charitatem, 3. q. 23. 3. c

4 Talis aſſimilatio per gratiam & charitatem perficitur ratione adoptionis, quia ſic aſſimilatis debetur hæreditas æterna, 3 q. 23. 3. c

5 Aſſimilatio intellectus practici ad Deum eſt ſecundum proportionalitatem, ſpeculativi autem ſecundum unionem & informationem, quæ eſt multo major, 12. quæſt. 3. 5. ad 1

6 Summa aſſimilatio hominis ad Deum eſt per operationem. Ideo per beatitudinem homo Deo maxime conformatur, 1. q. 63. 3. c. item 12. q. 55. 2. ad 3

7 Generans non aſſimilat ſibi genitum in perfectionibus acquiſitis per actus, niſi in aptitudine, 12 quæſt. 71. 2. c

8 Cauſa aſſimilationis filii ad patrem non eſt materia, ſed formativa virtus in ſemine cauſata ex operatione virtutis formativæ patris in ſemen, 1. q. 119. 2. ad 2

9 Filii quandoque aſſimilantur avis & proavis, quia in ſemine eſt virtus eorum, 1. qu. 119. 2 c. ad 2

10 Magis aſſimilantur parentibus ſecundum iraſcibilem, quam ſecundum concupiſcibilem, 12. q. 5. 3. c. item 22. qu. 156. 4. c

1 Aſſiſtere ſumitur dupliciter, ſcilicet ſimpliciter, & ſecundum quid, 1. quæſt. 112. 3. c

2 Aſſiſtere Deo, eſt eſſe circa Deum, id eſt immediate recipere illuminationes in ſimplicitate Divini luminis, 1. q. 112. 3. c

3 Satan dicitur affuiſſe, non autem aſtitiſſe Deo, 1. q. 112. 3. ad 3

1 Aſſumere dicit actum aſſumentis, & terminum, 3. quæſt. 2. 8. c. & quæſt. 3. 1. 2. 4. c

2 Proprie convenit perſonæ, non autem naturæ, 3. quæſt. 3. 1. 2. 3. 0

3 Aſſumi convenit naturæ, non autem perſonæ, 3. q. 4. 0. & q. 16. 4. ad 3

4 Aſſumptio ſignificat actionem in fieri, & reſpicit diverſimode agens, patiens, terminum a quo, & terminum ad quem; unio autem ſignificat relationem in facto eſſe, & eodem modo reſpiciens omnia, 3. q. 2. 8. 0

5 Aſſumptio differt ratione ab unione, & incarnatione, ſeu humanatione, 3. quæſt. 2. 8. ad 3

6 Natura Divina eſt unita, non autem aſſumpta: ſed natura humana eſt unita, & aſſumpta, 1. q. 2. 8 c. ad 2

7 Uniens eſt unitum, non autem aſſumens eſt aſſumptum, 3. q 2. 8. c

8 Omnis perſona aſſumens eſt uniens: Non autem e converſo, quia pater eſt uniens, non autem aſſumens, 3. quæſt. 2. 8.

2. 8. ad 2. & quæſt. 3. 1. ad 1.

9 Aſſumere naturæ convenit ratione principii tantum, ſed perſonæ ratione principii, & termini, 3. quæſt. 1. 1. 2. o. & 4. ad 2

10 Abſtracta perſonalitate, natura poteſt aſſumere, 3.q.3. 3.o

11 † Deus poſſet aſſumere naturam angelicam ſine corruptione perſonalitatis angelicæ, 3.q.4.1.ad 3

12 Quælibet natura poſſet de potentia Dei abſoluta aſſumi, ſed tantum natura humana ſecundum congruentiam, 3. q. 4. 1.o

13 Quælibet perſona poteſt ſine alia incarnari, & aſſumere, 3.q.3.4.5.o

14 Tres Perſonæ poſſunt unam numero naturam aſſumere, 3.q.3.6.o

15 Et tunc tres Perſonæ eſſent unus homo unitate naturæ, non autem unitate perſonæ, 3. quæſt. 3. 6. ad 1 & 7. ad 2

16 Una perſona poteſt plures naturas humanas aſſumere, 3.q 3.7.o

17 † Si una Perſona Divina aſſumeret duas naturas humanas, tunc illa Perſona eſſet tantum unus homo, & non plures, 3. quæſt. 3. 7. ad 2

18 Aſſumptio naturæ humanæ convenientius facta eſt ad Filium, quam ad Patrem, vel ad Spiritum ſanctum, 3. quæſt. 3. 8. o. & quæſt. 39. 8. ad 2

19 Filius Dei aſſumpſit naturam humanam cum omnibus perfectionibus ſuis, 3. quæſt. 9. 1. corp. & quæſt. 18. 1. 2.c

20 Columba non fuit aſſumpta in unitate perſonæ Spiritus ſancti, quia non apparuit ut ſalvaret, ſed ut ſignificaret, 1. quæſt. 47. 7 ad 1. & 3. quæſt. 39. 6. ad 2. & 7. c

21 Natura humana aſſumpta eſt in individuo, 3. quæſt. 2. 2. ad 3. & 5. ad 2. & quæſt. 4. 2. ad 1. & 3. corp. & 4. o

22 Non decuit ut natura humana in quolibet ſuo ſuppoſito aſſumeretur, 3.q.2.5. ad 2.& q. 4.5.o

23 Convenienter aſſumpta eſt de ſtirpe Adæ, 3.quæ.4 6.o. & q.31.1.o

23 Non debuit immediate aſſumi in Adamo, 3. quæſt. 4. 6. ad 2

25 Aſſumi convenit naturæ humanæ ratione ſui, & non ratione ſuppoſiti, ideo non convenit Deo, 3. quæſt. 16. 4. ad 3

26 Deus convenienter carnem aſſumpſit de muliere, 3. q.31.4.o

27 Deus non aſſumpſit hominem, 3.q.4.3.o

28 Chriſtus aſſumpſit animam, contra Arium, Eunomium, & Apollinarem, 3. quæſt. 5. 3. o. item quæſt. 10. 2. ad 1

29 Animam rationalem, contra Eunomium, & Apollinarem, 3. quæſt. 5. 4. o. item quæſt. 16. 3. ad 2. & quæſt. 18. 1.c

30 Aſſumptio Chriſti non fuit tantum per inhabitationem gratiæ, contra Neſtorium, & Theodorum, 2. quæſtion. 2. 6. corp. & qu. 16. 1. 3. 4. 7. corp. & quæſt. 18. 1. corp.

31 Non attulit corpus de cœlo, ſed aſſumpſit idem de muliere, contra Valentinum, & Martianum, 3. quæſt. 5. 2. o. item quæſt. 36. 3. item quæſt. 37. 1. corp. & quæſt. 54. 3. c

32 Aſſumpſit verum corpus, & non phantaſticum, contra Manichæum, & Valentinum, 3. quæſt. 5. 1. o. item 2. corp. & quæſt. 14. 1. corp. & quæſt. 16. 1. corp & quæſt. 37. 1. corp. & quæſt. 39. 7. corp.

33 Aſſumpſit naturam humanam integram, & perfectam, 3. quæſtion. 9. 1. corp. & quæſt. 18. 1. corp. & 2. corp.

34 Hæreticum eſt dicere Chriſtum non aſſumpſiſſe partes unitas, 3. quæſtione 2. 5. corp.

35 † Hæreticum eſt dicere, Deum eſſe unitum homini accidentaliter, 3.q.2.6.c

36 Caro aſſumpta eſt mediante anima, & anima mediante ſpiritu, 3. qu.6.1.2.0.& 3.ad 1. item 4. ad 3. item qu.33.2.c. & q.49.6. ad 3 & q.50.2. ad 2. item 3.c

37 Aſſumpta eſt de Adam, de David, & de Abraham, 3. qu. 31.1.2 o

38 Anima Chriſti non fuit prius creata quam aſſumpta, 3. q.6.3 o

39 Partes aſſumptæ ſunt mediante toto ordine intentionis, ſed e converſo ordine executionis, 3.q.6.5.o

40 Natura humana aſſumpta eſt mediante gratia habituali, ſicut medio congruitatis, & Spiritu ſancto ſicut cauſante, & unione ſicut effectu conſequente, 3.q.6.6.o

41 In eodem inſtanti anima & caro ſunt aſſumptæ & unitæ, 3.q.6.1.corp.item 3.4 o. item 5. c. & qu.33.2 o. & q.34.1.c.item q.35.4.c

42 In eodem inſtanti anima creata eſt, caro concepta & animata, & utraque aſſumpta eſt a Verbo, ſcilicet in primo inſtanti, 3.qu.6.3.4.o & q.33 1. 2.3.o.& q.35.4 o

43 Chriſtus aſſumpſit omnes defectus naturales corporis, communes toti naturæ humanæ, 3.q.12.4.ad 3. item qu.14 4. o item qu.15.1.cor.item qu.46.4. ad 3

44 Nullum morbum aſſumpſit, nec aliquem defectum non communem omni homini, 3 q.14.4.o.& q.46.3.ad 2. item 5.corp. & 9.ad 4. item q.51. 2.c

45 Nullum defectum contraxit, ſed voluntarie aſſumpſit, 3.q.14.3 o

46 Aſſumpſit defectus corporis neceſſitate naturæ corporis, non autem coacte, nec contra voluntatem Divinam, nec humanam, 3.q.14.2.o. & qu.15.5. ad 1.item ad 2

47 Nullum defectum animæ aſſumpſit, nec contraxit, ſcilicet ignorantiam, culpam, vel defectum gratiæ, 3.q.1 1. ad 3. & qu.12.4.ad 3.& q 14.1.ad 1. item 4.c. & q.15.o. & q.31.7.o. item q.46.4.ad 2

1 Aſtrologia, & perſpectiva non ſunt proprie ſpecies mathematicæ, ſed ſecundum quid, 12.q.35.8.c

2 † Aſtrologia & perſpectiva ſunt magis naturales quam mathematicæ materialiter, ſed formaliter & principaliter ſunt e converſo, 22. quæſt.9.2. ad 3

3 Aſtrologus poteſt prædicere futura determinata, ut ſemper vel ut frequenter in ſuis cauſis, non autem contingentia ad utrumlibet, 1.qu.115.4. ad 3. & 12. qu.9.5. ad 3. & 22.q. 95.1.c.& 5.o

1 Aſtutia eſt vitium ſpeciale, differens a prudentia carnis, utens non veris viis vel mediis, ſed ſimulatis. Ideo opponitur prudentiæ, 22. qu. 55. 3.o.item 4.c. item q 69.2.c.item qu.97.13.ad 3. item quæſt.111.3. ad 2

2 Aſtutia quandoque dicitur prudentia, & e converſo, 22, q.55.3.ad 1 item 4.ad 1.item qu. 92.1.ad 1

3 Conſiſtit in excogitatione ſimulatæ viæ, ſed dolus & fraus in executione ejus, 22. q.55.4.o. & q.69.2.c.& qu 111.3. ad 2

1 Athanaſius & Gregorius Nazanzenus tantæ auctoritatis fuerunt, ut nemo contrariaretur eis, 1.q.61.3.c

1 Attentio triplex in oratione, ſcilicet ad verba, ad petitionem, & ad Deum, vel ad aliam circumſtantiam, 22. q 83.13.c

2 Attentio actualis eſt neceſſaria in oratione, ſaltem in principio, 22.q.83.13.o

1 † Attingere naturam ſuperiorem contingit dupliciter, ſcilicet objective, & ſecundum virtutem, 12. qu. 3.7. ad 3

2 Attingere Deum tripliciter contingit, ſcilicet ſimilitudine, operatione, & unione perſonali. Primum convenit omni creaturæ, ſecundum tantum rationali, tertium vero ſoli Chriſto, 22.q.2.3.c

1 Attribui. Ex eo, quod aliquid attribuitur alicui; oportet ei attribui omnia quæ ſunt de ratione ejus, 1. qu.28. 3.c

1 Attributa Dei differunt tantum ratione, ſed fundamentum habent ex natura rei, 1.q. 13.4 o.item 12.c

2 Plura attributa ſunt in Deo, ſed unite, 1.quæſt.13.4.o.item 12.c

3 Attributa eſſentialia poſſunt a nobis naturaliter cognoſci, non autem perſonalia, 1. q.32.1.o.item q.39.7.c

4 Ratio attributorum eſt conceptio intellectus, quam ſignificat nomen, 1.qu.13.1.c.item 4.o

5 Attributa Divina prædicantur de ſe invicem nominibus primæ intentionis, non autem ſecundæ, 1. quæſt. 32.3. ad 3

6 Quilibet effectus Dei eſt a quolibet attributo ejus, tamen reducitur ad illud, cum cujus ratione magis convenit, 1.q.45.6.ad 3

1 Avaritia eſt immoderatus amor habendi, 22.quæſt.118.1. 8.c

2 Avaritia proprie ſemper eſt peccatum, 22. q.118.1.o. & q.119.1.o

3 Eſt peccatum ſpirituale, 22.q.118.6.o

4 Avaritia ſecundum quod opponitur juſtitiæ, hoc modo ex genere ſuo eſt peccatum mortale. Contingit tamen in hoc genere avaritiæ eſſe peccatum veniale, propter imperfectionem actus, 22.q.118 4.o

5 Eſt medium inter peccata pure ſpiritualia, & peccata pure carnalia, 12.q.72.2.ad 4.item 22.q.118.6.ad 1

6 Eſt contra Deum, contra ſe, & contra proximum, 22. q.118.1.ad 2.item 3.ad 1

7 Large eſt in dæmonibus, ſcilicet immoderata cupiditas habendi quodcunque bonum creatum, non autem proprie, 1.q.63.2.ad 2

8 Senes ſunt naturaliter avari, propter defectum naturæ eorum, 22.q.118 1.ad 3. & 5.ad 3.& q.119.3 o

9 Dupliciter importat immoderantiam exteriorum, ſcilicet in affectu, & in re, 22. q.55.8.c. & qu.118.1. ad 2. & 3.c

10 Sumitur dupliciter, ſcil. large pro omni cupiditate inordinata habendi quodcumque bonum creatum; & proprie, ut eſt ſpeciale peccatum circa poſſeſſiones exteriores, 1. qu. 63.2. ad 2. item 22.qu.118.2.o. item 5.ad 2

11 Species avaritiæ ſunt ſeptem, ſcilicet parcitas, tenacitas, cymilitas, turpe lucrum, uſura, latrocinium, & alea, 22.q.118.8.ad 4

12 Vitium capitale, cujus filiæ ſunt ſeptem, ſcilicet proditio, fraus, fallacia, perjurium, inquietudo, violentia, & obduratio, 22. quæſt.55.8.o. item q.118.7.8.o

13 Avaritia, libido, & cupiditas dicuntur tripliciter, ſcilicet paſſio habitualis conſequens peccatum originale, id eſt fomes: inordinatus appetitus cujuſcunque rei, vel tantum divitiarum. Prima eſt radix omnis peccati. Secunda eſt genus omnis peccati. Tertia eſt vitium capitale, 12.q.77. 5.ad 1 & qu 82.4.ad 3 & q.84.1. o.& 22.q 24.10.ad 2.& qu.119.2. ad 1

14 Etiam tertio modo, ſcilicet ut eſt tantum inordinatus appetitus divitiarum, radix eſt omnium peccatorum, 12. qu. 84. 1. o. item 2. corp. fin. item 3. ad 1.& 4. ad 4 & 22. qu.119.2. ad 1

15 Facit homines odioſos, & cauſatur ex nimio amore ſui, 22 q.29.4.ad 3

16 Eſt maximum peccatorum ſecundum quid, id eſt ex parte converſionis, & minimum ſimpliciter, id eſt ex parte averſionis, 22.q.118.5.o

17 Eſt gravius peccatum prodigalitate, quia magis repugnat liberalitati: ſed inutilior eſt & inſanabilior triplici ratione, ſcilicet quia prodigus facile eſt ſanabilis per hoc quod declinat ad ætatem ſenectutis, quæ eſt contraria prodigalitati; & per hoc quod pervenit ad egeſtatem de facili,

dum

dum multa inutiliter conſumit, & ſic pauper factus non poteſt in dando ſuperabundare; & etiam quia de facili perducitur ad virtutem propter ſimilitudinem, quam ad ipſam virtutem habet. Sed avarus non de facili ſanatur, quia habet iis contraria, 22. quæſt. 107. 2. cor. & quæſt. 118. 5. ad 3. & q. 119. 3. o

18 Superabundat in amando, acquirendo, & retinendo: ſed deficit in dando: prodigalitas autem e converſo, 22. quæſt. 119. 3. c

19 Ex avaritia quandoque naſcitur prodigalitas, dum aliquis multa conſumit ad captandum favorem aliorum, a quibus capiat, 22. quæſt. 119. 2 ad 1

20 Prodigalitas opponitur avaritiæ, licet quandoque ſecundum diverſa ſint in eodem, qui denominatur a principali, ſcilicet a datione, 12. q. 82. 8. ad 3. & 22. q. 119. 1. ad 4

21 Ut eſt inordinatio affectus, opponitur liberalitati, ſed ut eſt extra in re, opponitur juſtitiæ, 22. qu. 117. princ. & q. 118 princ. & 3. o

22 Ut opponitur liberalitati, habet vitium oppoſitum, ſcilicet prodigalitatem, non autem ut opponitur juſtitiæ, 22. quæſt. 118. 3. ad 3. & quæſt. 119. 1. o

23 Actus perfectus avaritiæ oppoſitæ juſtitiæ eſt peccatum mortale, non autem oppoſitæ liberalitati, niſi ſit contra charitatem, 12. q. 118. 4. o

1 Audacia includit in ſe ſecuritatem, ſicut contrariam privationem, 12. quæſt. 45. 1. ad 3

2 Proprie reſpicit malum, ſed bonum ei conjunctum reſpicit ſpes. Et ſimiliter deſperatio reſpicit directe bonum, ſed malum ei conjunctum reſpicit timor, 12. q. 45. 2. ad 3. & 4. ad 2

3 Eſt peccatum contrarium fortitudini, 22. qu. 126. 2. ad 3. item q. 127. 2. o

4 Contrariatur timori ſecundum acceſſum, & receſſum circa idem objectum, ſpes autem ſecundum contrarietatem objectorum, 12. qu. 23. 2. c. fin. & q. 45. 1. o. & 3. c. & 22. q. 123. 3. ad 2. & q. 129. 6. ad 2

5 † Sicut ſpes eſt prior quam audacia, ita timor eſt prior quam deſperatio, 12. q. 45. 2. ad 2

6 Sicut ex timore non ſemper ſequitur deſperatio, niſi ſit intenſus, ſic nec ex ſpe audacia, niſi ſit vehemens, 12. qu. 45. 2 ad 2

7 Nullus defectus eſt per ſe cauſa audaciæ, ſed omnia quæ faciunt ſpem victoriæ, vel calefaciunt cor, 12. q. 25. 3. c. & q. 45. 3. o

8 Omnia quæ ſunt nata cauſare ſpem, vel excludere timorem, ex parte animæ vel corporis, ſunt cauſa audaciæ, 12. q. 45. 3. c

9 Sequitur ſpem, nec eſt pars ejus, ſed effectus, ſicut deſperatio reſpectu timoris, 12. qu. 25. 3. c. fin. & q. 45. 2. o. & 3. c. & 22. q. 125. 2. ad 3. & q. 129. 7. c

10 Non poteſt eſſe paſſio principalis, 12. q. 25. 4. ad 2. item ad 3. & q. 45. 2. ad 3

11 Cauſat tremorem, revocando calorem ab exterioribus ad interiora, ſcilicet ad cor, timor autem ad inferiora, 12. q. 45 4. ad 1

12 † Non cauſatur ex ira niſi mediante ſpe, 12. qu. 45. 4. ad 3

13 Eſt ſubjective in iraſcibili, 1. qu. 59. 1. ad 2. & 12. qu. 23. 1. 2. c

14 Habentes ſe bene ad Divina, & paſſi injuſta, habentes cor parvum, & experti ſunt audaciores oppoſitis, 12. q. 45. 3. o

15 Habentes pulmonem ſanguineum, & amatores vini ſunt audaciores aliis, propter caliditatem ampliantem, & extendentem cor, 12. q. 45. 3. c. ad 1

16 Audaces ſunt promptiores in principio, quam in ipſis periculis, ſed fortes e converſo, 12. q. 45. 4. o

1 Audiens detractiones peccat, minus tamen quam detrahens; niſi audiat ex odio, 22. q. 73. 4. o

2 Auditus duplex, ſcilicet in-

interior, & exterior, 22.q.5.1.ad 3

3 Auditus deſervit diſciplinæ, & viſus deſervit intuitioni, 1.q.117.1.0

Ave Maria exponitur, 3.q.30.4.0

1 Converſio poteſt eſſe ſine averſione, ut in peccato veniali, 12.qu.72.5.c.item 3.qu.86.4.5.c

2 Si poſſet eſſe converſio ſine averſione, non eſſet peccatum mortale, 22.q.20.3.c

3 In omni peccato mortali eſt averſio, & converſio, 12.q.75.1.c. & q.87.4.0.22.qu.20.1.ad 1.item qu.26.12.ad 4.item q.162.6.c.item 3.q 86.4.c.item q.88.1.c

4 Ratio materialis peccati mortalis eſt in converſione, formalis autem in averſione, 22.qu.10.3.c.item q.110.4.c.item q.118 5.c.fi.item q.162 6.c.item 3 q.86 4.ad 1

5 In peccato eſt duplex averſio, ſcilicet a regula rationis, quoad circumſtantias; quam ſequitur alia. ſcil; averſio a Deo, 12.q 73.7.ad 3

6 Ratio inferior poteſt averti a rationibus æternis, quibus intendit, ut regulata; non autem ut regulans, ſecundum eas, quia hoc eſt proprium rationis ſuperioris, 12.qu.74.8.ad 1

7 Peccatum caret ordine ex parte averſionis, non autem ex parte converſionis, 12.qu.84 3.ad 2

8 In quolibet peccatore averſio a Deo eſt præter intentionem ejus, 12.q.77.6.ad 1.& 22.q.46.2.ad 2

9 Peccata carnalia plus habent de converſione, quam de averſione, ſed ſpiritualia e converſo, 12.q.73.5.c

10 Peccatorum contrarietas eſt ratione converſionis, ſed eorum convenientia & reatus ratione averſionis, 12.qu 73.1.0.item qu.113.2.ad 3.& 3 qu.8.7.ad 3.& q.86.3.ad 3.& quæſt.88.1.c

11 Peccato mortali debetur pœna damni infinita, ratione averſionis; ſed pœna ſenſus finita, ratione converſionis, 12.q.87.4.0.item 22.qu.79.4.ad 4.& 3.q.86.4.c

12 In peccatis contra virtutes theologicas prius eſt averſio, quam converſio, in aliis autem e converſo, 12.q.2.1.ad 1.item 3.c

13 In odio Dei prius eſt averſio, quam converſio, in aliis autem e converſo, 22.q.34.2.c

14 In ſuperbia prius eſt averſio, quam converſio, in aliis autem e converſo, 22.q.162.6.c.ad 2.item 7.c

1 Augmentum eſt motus non continuus, 12.q.52.3.c.item 22.q.24 6.c

2 Augmentum formarum tripliciter terminatur, ſcilicet ratione formæ, agentis, & ſubjecti, 22.qu 24.7.c.item 3 qu.7.12.c

3 Formæ ſpecificæ reſpectu alterius, quædam augentur ratione ſui & ſubjecti; ut motus, ſanitas, & quilibet habitus, ſed abſolute ratione ſubjecti tantum, ut qualitates ſenſibiles. Primarum aliquæ, non omnes, augentur per additionem, non autem ſecundæ; ſed per hoc quod ſubjectum magis participat eandem formam, 12 qu.52.1.2.0.item quæſt.53.2.ad 3.item q.66.1.2.0.item 22.qu.24.5.ad 1

4 Scientia augetur ſecundum intenſionem actus dupliciter, ſcilicet ex parte ſubjecti, & ſecundum numerum objectorum, ſed virtus tantum primo modo, 12.qu.52 2.c.item qu.66.1.0.item 22.qu.24.4.ad 1.item 5.c.ad 1

5 Opinio quadruplex de augmento formarum, 12 qu.52.1.c

6 In magnitudine corporali augmentum eſt duplex, ſcilicet per additionem, ut in viventibus, vel per intenſionem; ſicut in rarefactione, 12.q.52.2 ad 1.item 22 q.24 5.ad 1

7 Motus, manente eadem ſpecie, augetur tripliciter, ſcil. per additionem temporis, vel viæ, vel participatione ſubjecti, 12.q.52.2.c

8 Augens habitum ſemper facit aliquid in ſubjecto, non

qui-

Digitized by Google

quidem formam novam, ſed quod ſubjectum perfectius participet formam præexiſtentem, vel quod amplius ſe extendat, 12.qu.52.2.ad 2, item ad 3.& 22. q.24.5.ad 3

9 Habitus corporales non multum videntur augeri per additionem, ſed per tranſmutationem primarum qualitatum, quæ non augentur, niſi per intenſionem ex parte ſubjecti participantis, 12.q.52.c.ſi.

10 Omnis forma augetur, id eſt ſuſcipit magis & minus, niſi conſiſtat in indiviſibili, ut ſpecies numeri, vel ſecundum numeros, ut quantitates continuæ, figuræ, & relationes, vel det eſſe ſubſtantiale, 12. q.52.1.2.0.item 3.q.7.12.c

11 Augmentum formarum nominatur ad ſimilitudinem augmenti corporum, 12.q.52,1.c

12 † Corpus hominis augetur per additionem materiæ, 1.q.119.1.c

1 Augurium eſt divinatio a garritu avium ſumpta; ſed auſpicium a motu avium, 22. q.95.3.c

2 Eſt illicitum in iis quæ non cauſantur a cœlis, vel quæ non pertinent ad aves, 22.qu. 95.7.0

Per avium garritus, & motus, & alias diſpoſitiones poſſunt futura præcognoſci, non ſicut per cauſas futurorum eventuum, ſed ſicut per ſigna, 22.q.35.7.c

1 Auguſtinus ſequitur Platonem, quantum poteſt, ſalva fide, 1.qu.66.2 ad 1.& qu.77. 5.ad 3. & q.84.5.c.item 22. q.23. 2.ad 1

1 Aureola martyrum eſt ſimpliciter potior cæteris, virginum diuturnior, confeſſorum vero periculoſior, 22. qu. 152.5.b.1.c

2 Ex ratione operis meritorii quoddam accidentale præmium debetur eſſentiali præmio, quod aureola appellatur, Suppl.q.96.1.0

3 Cum fructus hoc loco conſiſtat in gaudio diſpoſitionis operum, & aureola in gaudio perfectionis operum, non eſt idem fructus quod aureola, Suppl. quæſt.96.2.0

4 Continentiæ magis debetur fructus, quam alii virtuti, cum ea virtus præcipue hominem liberet a ſubjectione carnis, ratione cujus fructus ei reſpondet, Suppl.q.96.3.c

5 Convenienter aſſignantur tres fructus tribus continentiæ partibus: conjugali enim continentiæ triceſimus, viduali ſexageſimus, virginali centeſimus fructus debetur, Suppl. q.96.4.c

6 Cum per virginitatem ſingularis quædam victoria contra carnem obtineatur, virginibus, quibus propoſitum fuit virginitatis perpetuo ſervandæ, aureola ex merito debetur, Suppl.q.96.5.0

7 Quemadmodum virginibus, ſic & martyribus aureola debetur, tum propter victoriam paſſionum martyrii, tum propter cauſam pugnæ, Suppl. q.96.6.c

8 Sicut virgines, & martyres, ita doctores aureolam conſequuntur, propter victoriam quam obtinent adverſus diabolum per prædicationem & doctrinam, Suppl.q.96.7.0

9 Quanquam competat Chriſto aurea, cum ſtrenue pugnaverit, & vicerit, non tamen aureola ei debetur, Supplem. q.96.8.c

10 Angelis non competit habere aureolam, Supplem. q 96. 9.0

11 Cum aureola ſit gaudium de his operibus, quorum gratia ea debetur, proprie in mente eſſe dicitur, quamvis etiam aliquis decor ex gaudio aureolæ in corpore reſultet, Suppl.q.96.10.c

12 Cum virgines, martyres, & doctores in perpetua pugna ſint, & victoriam ex ea conſequantur, merito eis aſſignatæ ſunt tres aureolæ, Suppl. q.96. 11.c

13 Simpliciter loquendo, aureola martyrum eſt omnium potiſſima, Suppl. q.96. 12.c

14 Cum meritum ſit cauſa præmii, conſequens eſt ut ſicut præmio præmium eſt majus, ſic aureola una major al-

tera eſſe dicatur, Suppl. q. 96. 13.0

1 Aiuum habet vim lætificandi, 22.q.37.2.ad 1

1 Auſteritas eſt pars potentialis temperantiæ, ſc. virtus refrænans loquacitatem, 22. q. 143.c

2 Ut virtus non excludit omnes delectationes, ſed tantum ſupeſfluas, & inordiatas. Ideo videtur pertinere ad amicitiam, id eſt affabilitatem, vel ad eutrapeliam, id eſt ad jucunditatem, 22.q.168.4.ad 3

3 † Auſtera ſeveritate peccata proximi dijudicans, ac ſi ipſe eſſet juſtus, eſt ſuperbus, inquantum ſcil. aliquis propria peccata parvipendens ſeipſum proximo præfert in corde ſuo, 22.q.33.5.c

Auctoritas Dei prævalet rationi humanæ, multo magis quam auctoritas philoſophi rationi debili alicujus pueri, 1. q. 1.8.ad 2

1 Auxilium maximum ad omnia calor, & ſpiritus ſunt animali, 12 q.44.1.ad 2

2 Homo non poteſt habere auxilia, & inſtrumenta determinata a natura, ſicut alia animalia, quia eſſet contra complexionem ejus, & etiam infinitis indiget, 1.q.76 5. ad 4. & q.91.3.ad 2.& 12.q.5.5. ad 1

3 Naturale eſt cuilibet dolenti uti quocunque auxilio ad repellendum nocivum præſens, quod infert dolorem, 12. q. 44. 1.ad 2

4 Quilibet homo indiget auxilio divino, & humano, 22. q.129.6.ad 1

B

BAlaam vere prophetavit ex inſpiratione Dei, licet eſſet propheta dæmonis, 22.q.172.6. c.& ad 1

Ballivus operatur per regem, & e converſo, quia eſt dominus ſui actus. Non autem martellus operatur per fabrum, 1.1.q.36.3.ad 4.& 22.q.90.1.c

Balneum intrare non licebat antiquitus filio cum patre, ne ſe invicem viderent nudos, 22. q.154.9.c

Banauſia eſt vitium contrarium parvificentiæ. Et dicitur a furno, quia quaſi ignis conſumit omnia, 22.q 135.2.0

1 Baptiſmus Joannis fuit convenienter inſtitutus, quadruplici ratione; ſcilicet primo, quia oportebat Chriſtum a Joanne baptizari, ut conſecraret baptiſmum. Secundo ut Chriſtus per baptiſmum Joannis manifeſtaretur. Tertio ut ſuo baptiſmo aſſuefaceret homines ad baptiſmum Chriſti. Quarto ut ad pœnitentiam homines inducens præpararet ad digne ſuſcipiendum baptiſmum Chriſti, 3.q.38.1.0

2 Nominatur ab ipſo, triplici ratione, ſc. Primo quia ipſe fuit ſui baptiſmi inſtitutor aliquo modo. Secundo quia nihil in illo baptiſmo efficiebatur, quod Joannes non faceret. Tertio quia ſibi ſoli erat datum illius baptiſmi miniſterium, 3.q.38.2.ad 1

3 Fuit a Deo per auctoritatem, & a Joanne per miniſterium, 3.q 38.2.0

4 Non fuit commendatus aliquo præcepto Dei in ſacra ſcriptura, quia parum erat duraturus, 3.q.38.2.ad 3

5 Erat præparatorius ad baptiſmum Chriſti, 3. q.38.1.3.0. & q.70.1.ad 3

6 Erat quaſi proteſtatio, & profeſſio pœnitentiæ, quam imponebat baptizatis, 3.qu.38.3. ad 1

7 Non imprimebat characterem, 3.q.38.6.c

8 Nec in eo peccata remittebantur, 3.q.68.6.ad 1

9 Non conferebat gratiam, ſed tantum effectum hominis, 3.q.8.2.c.& 3.0, item 6.c

10 Circumciſio quoad neceſſitatem inſtituta erat ut remedium contra peccatum originale, ſed baptiſmus Joannis ut aſſuefaceret ad baptiſmum Chriſti, 3.q.70.1.ad 3

11 Chriſtus inhibuit Apoſtolis gentibus euangelium prædicare ante paſſionem, & reſurrectionem ſuam. Unde multo minus conveniebat, per Joannem gentiles ad baptiſmum admitti, 3.q.38.4.ad 3

12 Chriſtus voluit baptizari baptiſmo Joannis a Joanne, ſex-

ſextuplici ratione; ſcilicet propter humilitatem implendam; ut baptiſmum Joannis approbaret; ut aquas conſecraret ſuæ carnis tactum, & ſic baptiſmum ſuum inſtitueret; ut oſtenderet non intereſſe, quis à quo baptizaretur, ad exemplum baptiſmi proponendum illis qui erant futuri filii Dei per fidem; & ut in baptiſmo miracula oſtendens evacuaret illorum errorem, qui Joannem Chriſto majorem credebant, 3.q.38.1.c.& q.39.1.2.o.& 5 c.& q.66.5.ad 4. & q.67.7.ad 1. & qu. 81.1.c.& q.84.7.ad 4

13 Joannes baptizatus fuit a Chriſto, 3.q.38.6.ad 3

14 Multi baptizati ſunt a Joanne, præter Chriſtum, non autem omnes, 3.q.38 4 o

15 Chriſtus non fuit primus, nec ultimus baptizatus a Joanne, 3.q.39.3.ad 4

16 Baptizatus fuit in Jordane, quia per ipſum fuit introitus in terram promiſſionis, & etiam ipſum diviſit Helias, 3.q.39.4.o

17 Baptizatus fuit tempore convenienti, 3.q.39.3.o

18 Nullus levavit Chriſtum de baptiſmo, quia non propter ſe, ſed propter alios baptizatus eſt, 3 q.67.7.ad 1

19 Chriſto baptizato, aperti ſunt cœli quadruplici myſterio; ſcilicet ut oſtenderetur quod de cætero virtus cœleſtis baptiſmum conſecraret, & quod per fidem baptiſmi inſpicimus cœleſtia, quæ ſenſum & rationem humanam excedunt; & ut oſtenderetur, quod baptizatis patet via ad cœlum; & ut detur intelligi quod hoc ipſum quod poſt baptiſmum cœlum aperitur credentibus, eſt ex virtute orationis, 3. q. 39.5.o & q.49.5.ad 3

20 Audita eſt vox Patris propter myſterium trinitatis, 3.q. 39.8.o & q.45.4.o. item q.66.6.c

21 Spiritus ſanctus apparuit in ſpecie columbæ, quia datur omni baptizato ſine fictione, 3.q 39.6.o. item q.46.4. ad 2

22 Baptizati baptiſmo Joannis baptizari tenebantur baptiſmo Chriſti, 3. quæſt. 38. 6.o. item quæſt. 66.9. ad 2

23 Joannes non baptizavit pueros, nec gentiles, 3.qu.38. 4.ad 3

24 Baptiſmus Joannis ceſſavit quoad ſuum maximum poſſe, Chriſto baptizato. Sed totaliter ceſſavit Joanne incarcerato, quia miniſterium ejus ſoli Joanni erat commiſſum, 3.q.38.5 o

25 Baptizato Chriſto non ceſſavit baptiſmus Joannis, ſed tantum eo decollato, 3.q.38.5. o.item q 39.3.ad 4

26 Diverſæ diffinitiones Baptiſmi, 3.q.66.1.o

27 Forma Baptiſmi eſt iſta, ſcilicet, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, 3.q.60.8.b. & q.66. 5.o. & q.84.3.c

28 Secundum Græcos eſt iſta, ſcilicet, Baptizetur ſervus Chriſti N. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, 3.q.60.8.b.item q.66.5.ad 2. item q.67.6.c

29 Per formam Græcorum perficitur verum ſacramentum baptiſmi. Et fit ad vitandum antiquorum errorem, qui virtutem attribuebant baptiſtis, 3.q.66.5.ad 1

30 In forma baptiſmi dimittens verbum, baptizo, nihil agit, 3.q.66.5.ad 2

31 Dicens, nos baptizamus, nihil agit, 3.q.66.5.ad 4. & qu. 67.6 c.ad 2

32 Ego non eſt de neceſſitate formæ baptiſmi, ſed ponitur ad majorem expreſſionem intentionis, 3.q.66.5.ad 1. & q. 72.4.ad 3

33 Si dicatur, Ego baptizo vos, eſt baptiſmus, ſed peccatum eſt, niſi neceſſitas cogat, 3. q.66.5. ad 4. item qu.67.6.ad 3

34 Si dicatur, In nomine trinitatis, nihil agitur, 3.q.66. 6.ad 3

35 Si dicatur, In nomine genitoris, vel proferantur alia nomina perſonarum non propria, nihil agitur, 3.q.60.7.ad 2.& q.66.5.ad 7

36 Si dicatur, In nomine Chriſti, non eſt baptiſmus, niſi reveletur, ſicut Apoſtolis, ad amorem Chriſti, 3.q.56.6.o

37 Si in forma baptiſmi addatur, & Beatæ Mariæ, quaſi ibi aliquid operetur nomen ejus, nihil agitur. Si autem intendatur tantum, quod oratio ejus proſit baptizato, valet, 3.q.60.8.c.fi.

38 Si nominata tantum una perſona trinitatis, baptizandus moriatur, creditur ſuppleri inviſibiliter, 3.q.68 2.7.9.0. & q.82.4.ad 2

39 Non dicitur ibi, in nominibus, ſed in nomine, id eſt in invocatione, per confeſſionem exteriorem, 3.q.66.5.ad 6

40 Si fiat tanta interruptio verborum, vel interpoſitio, quod intercipiat intentionem baptizantis, tunc non erit una forma, & utraque per ſe erit imperfecta, nec ſufficiet ad baptiſmum; ſicut ſi dicatur, In nomine Patris, & interponat baptizans longam fabulam, & poſtea dicat, & Filii, non erit baptiſmus, 3.q.60.8.0

41 Si autem fiat ita parva interruptio, vel interpoſitio verbi non corrumpentis formam, nec principalem ſententiam mutantis; ut ſi dicat baptizans: In nomine Patris omnipotentis; aut interpoſitio ſilentii, aut interruptio tuſſis, vel alicujus hujuſmodi, quod intentionem baptizantis non diſcontinuet, erit cum unitate intentionis unitas formæ. Conſtat enim, quod continuatio formæ ex vocibus unitatem habere non poteſt, cum oratio ſit quantitas diſcreta, 3. q. 60.8.0

42 † Si dubitatur de aliquo an ſit baptizatus, debet baptizari ſub hanc forma: Si non es baptizatus, ego te baptizo, 3.q. 66.9.ad 4.& q.68.7.ad 3.& 11.ad 4

43 Aqua eſt materia baptiſmi, non autem oleum, ſanguis, vinum, nec aliquod elementum, 3.q.60.7.ad 2. & q.66.3.0. & 5.ad 7.& q.67.3.c. & q.74 1 c. & 6.ad 2. & q.84.1.ad 1. item q. 86.4.ad 3.& 6.c

44 Aqua eſt materia baptiſmi remota. Sed ablutio eſt materia proxima, ideo proprie prædicatur de eo. Non autem aqua, niſi per cauſam, 3.q. 66.1.0

45 Aqua quantuncunque alterata vel miſta per naturam vel artem, poteſt eſſe materia baptiſmi, niſi ſolvatur ſpecies, 3.q.66.4 0

46 In aqua miſta cum chriſmate poteſt fieri baptiſmus, quia non ſolvitur ſpecies aquæ, 3.q.66 4.ad 2

47 Baptiſmus poteſt fieri in lixivio, & brodio, & in aquis ſulfureis, 3.q.66.4.ad 2.& 4

48 Poteſt fieri in qualibet aqua maris, fluminis, vel paludis, 3.q.66.3.ad 4. & 4.ad 1

49 Baptiſmo facto in mari, illa tantum aqua conſecratur, quæ venit ibi in uſum. 3.q.74. 2.ad 2

50 Poteſt fieri ex aqua luti, non autem ex luto, 3 q.66.4.ad 2

51 Non poteſt fieri in aquis artificialibus, vel alchimiæ, vel roſarum, 3.q.66.4.ad 5

52 Chriſma non eſt de neceſſitate baptiſmi, ſed quodam modo perficit baptiſmum, 3.q. 64.4.c

53 In baptiſmo non aqua, ſed lotio eſt ſacramentum tantum, juſtificatio eſt res tantum, ſed character utrunque, 3.q.66. 1.0

54 Si ſacerdos ſit in tali loco, quod non poſſit habere aquam de fonte, vel rivo, vel aliunde, fodiat terram, ſi poſſit invenire. Et ſi non poterit habere, imploranda eſt bonorum omnium largitoris gratia. Si enim ſacerdos facit quod poteſt, quod non poteſt committit Deo, tunc ipſe Deus inviſibiliter ſupplet defectum. Et ſic poteſt ſacramentum baptiſmi alicui deeſſe re, ſed non voto, ſicut cum aliquis baptizari deſiderat, & aliquo caſu prævenitur morte, antequam baptiſmum ſuſcipiat. Et talis ſine baptiſmo actuali poteſt ſalutem conſequi, propter deſiderium baptiſmi, quod procedit ex fide per dilectionem operante, per quam Deus hominem interius ſanctificat, cujus potentia ſacramentis viſibilibus non alligatur, 3 q.68. 2.7.9.0.& qu.82.4.ad 2

55 Baptiſmus poteſt fieri per aſperſionem, effuſionem, & immerſionem in aqua, 3.q.66.7.0

56 Sufficit quod caput immergatur in baptiſmo, 3.q.66.7.ad 3

57 Trina immerſio non eſt de neceſſitate, tamen debet fieri, 3.q.66.8.o

58 Si trina immerſio ſit intenta, non perficitur baptiſmus, niſi in tertia. Si autem una intendatur, perficitur in ea, 3.q.66.8 ad 3.& q.78.6.ad 2

59 Sermo dirigitur ad non intelligentem, quia baptiſmo, & in aliis ſermo efficit quod ſignificat, 3.q.66.5.ad 3

60 Quæ pertinent ad ritum & ſolemnitatem baptiſmi, fiunt ad devotionem, & inſtructionem, & contra dæmones, 3.q.66.10 c

61 Solemnitas, cæremoniæ, & ritus non fiunt de neceſſitate baptiſmi, ſed fiunt ad devotionem, inſtructionem, & contra dæmones, 3.q.66.10.o

62 Baptiſmus, quoad ſolemnitatem, habet tempus determinatum, ſcilicet ſabbatum ante Paſcha, & ante Pentecoſten; non autem quoad ſubſtantiam ejus, & neceſſitatem, 3.q.66.10.ad 1

63 Non debet iterari, 3.qu.49.3.ad 2. & q.66.o. & q.67.3.ad 1.& 4.ad 3.& 5.6.c. & q.71.2. ad 3. & q.80.10.ad 1. & q.82.8.c. item q.83.3.ad 3.& q.84.10. ad 1. item ad 5

64 Eſt ſacramentum maximæ neceſſitatis, 3.qu.65.3.ad 4. & qu.67.1.ad 3.& 2.ad 3. & 3.c. ad 3. item 5. 3. & qu.68 1.2. o.1. & q.72.2.ad 4. & qu.78.1.ad 4. item q.82.1.ad 3

65 Neceſſaria fuit inſtitutio baptiſmi, quia circumciſio ſanctificabat removendo tantum, nec ita efficaciter ſicut baptiſmus, 3.q.70 4.c ad 5

66 Singulari perſonæ baptiſmus quidem ſimpliciter & abſolute eſt neceſſarius ad ſalutem; pœnitentia autem, ſuppoſito peccato mortali poſt baptiſmum. Sacramentum autem ordinis eſt neceſſarium eccleſiæ ad gubernandum. Sed neceſſitate congruentiæ confirmatio quodam modo perficit baptiſmum, extrema unctio pœnitentiam, matrimonium vero eccleſiæ multitudinem per propagationem conſervat, 3.q.65.4.c

67 Forma baptiſmi, & uſus debitæ materiæ ſunt de neceſſitate hujus ſacramenti, non autem benedictio aquæ, & alia hujuſmodi, ſed pertinent tantum ad ſolemnitatem ejus, 3.q.66.3.ad 5. item 10.c. & q.67.3 ad 2

68 Baptiſmus fuit inſtitutus quoad materiam in baptiſmo Chriſti. Sed neceſſitas ejus declarata eſt Joannis tertio, uſus autem ejus incepit, quando miſit Apoſtolos, 3.q.46.2.o. item q.73.5.ad 4

69 Fuit in præcepto omnibus ſtatim poſt paſſionem Chriſti, non autem ante, 3.q.66.2.o

70 Omnes tenentur baptizari, 3. q.68.1.o. & q.70.2.ad 3. item ad 4. item q.84.5.c

71 Nullus poteſt ſalvari ſine baptiſmo in actu, vel in propoſito, 12.q.113.3.ad 1. & 3.qu.68.2.o.& q.72.6.ad 1

72 Intentio propria eſt neceſſaria in baptizando habente uſum rationis, in non habente autem ſufficit intentio eccleſiæ, 3.q.68.7.o. & 8.ad 3.& 9.ad 1.item 12 c. ad 1. item q.69.1.ad 2. & 9.o. & q.71.3, ad 3

73 Intentio eſt neceſſaria in baptizante, 3.q 66.8.ad 3

74 Baptiſmus eſt proteſtatio fidei, 3.q.66.1.ad 1.& q.78.3.ad 6

75 Dicitur ſacramentum fidei, quia fides eccleſiæ, & ejus qui baptizatur, operatur ad efficaciam baptiſmi, & etiam baptizati profitentur fidem, 12.q.102.5.ad 3.& 3.qu.39.5.c.item q.66.1.ad 1.& 3.c.item q.68 1.ad 1.& 4.ad 3. & q.70.1.c.ad 3 item 2.c.& q.71.1.c.ad 3. & q.73.3.ad 3.item q.78.3.ad 6

76 Fides eſt neceſſaria in baptizandis adultis quoad gratiam, non autem quoad characterem, 3.q.68.8.o.& q.71.3.ad 3

77 † Noviter baptizatis non indicitur jejunium uſque ad Pentecoſten. Et hoc oſtendit, quod non ſunt de neceſſitate ad difficilia cogendi, antequam per ſpiritum ſanctum interius ad hoc inſtigentur, ne difficilia propria voluntate aſſu-

mant, 22. quæſtion. 189. 1. ad 4

78 Fides non eſt neceſſaria in baptizantibus, 3. qu.64 9.0. item q. 68.8 c

79 In habentibus uſum rationis baptizandis requiritur contritio, ſive devotio, quoad rem ſacramenti; ſed intentio ſive voluntas quoad ſacramentum, 3.q.68 7.ad 2.& q.86.2.ad 1

80 Confeſſio non eſt de neceſſitate baptiſmi, 3.q.68.6.0

81 Ad baptiſmum non requiritur manus impoſitio, 3. qu. 84.4.c.ad 2

82 Baptizati tenentur ad reſtitutionem male ablatorum, 3 7.68.5.ad 3

83 Prima cauſa & auctoritas efficaciæ baptiſmi eſt trinitas, ſed ſecundaria & meritoria eſt paſſio Chriſti, 3.q.66.5.c.ad 5

84 Cauſa baptiſmi duplex, ſcilicet principalis dans virtutem ei, id eſt trinitas; & inſtrumentalis, ſcilicet miniſter, 3.q.66 5.c.item 8. ad 1. item q. 67.5.ad 3

85 Sacerdos eſt proprius miniſter hujus ſacramenti, non autem diaconus, niſi in neceſſitate, 3.q.67.1.2.0. & 3.ad 1. & ad 2

86 Baptiſmus ſolemniter celebratus debet ſumi a presbytero curato, vel ejus vice, 3. q.67.4. ad 2

87 Sacerdos malus baptizans peccat mortaliter, niſi in neceſſitate, & ſine ſolemnitate, 3.4.64.6.ad 3

88 Recipiens baptiſmum, vel alia ſacramenta a miniſtro malo non præciſo, non peccat, niſi communicet ei in peccato, ſcil. inducendo eum ad miniſtrandum, 22.q.39.4.ad 1.& 3. q.64.6.ad 2

89 Omnis homo cujuſcunque ſexus, vel cultus, etiam ſi ſit Judæus, vel Paganus, poteſt baptizare in neceſſitate, ſi deſit miniſter aptior, 22.q.39.4.ad 1.& q.'co.2.ad 1. & 3.q 67.3.4 5.0.& 8.ad 1 & q.82.1.ad 3. & 7. ad 2

90 Si laicus vel mulier ſine neceſſitate baptizet, peccat, & cooperans ei, ſed non reiteratur, 3 q.57.3.ad 1. & 4.ad 3

91 Si laicus præſente clerico, vel non ſacerdos, præſente ſacerdote, vel mulier præſente viro baptizent, peccant, 3.q.67.4 0

92 Unus poteſt ſimul plures baptizare, ſi ſit neceſſitas, 3. q.66.5.ad 4.& q.67.6.ad 2

93 Plures non poſſunt eundem baptizare, 3.qu.66.5.ad 4. & q.67.6.0

94 Si unus eſt mancus, & alter mutus, non poſſunt baptizare, 3.q.66.5.ad 4.& q.67.6. ad 3

95 Nullus poteſt ſe baptizare, tamen propter contritionem, & devotionem ſalvaretur, 3.q.66.5.ad 4.q.68.2.0.item 7.0.& q.82.4.ad 2

96 Pueri ſunt baptizandi, 12.q.113.3.ad 1. item 3.q.39.3. ad 1.item q 68.9.0

97 Baptizantur in fide militantis eccleſiæ, quæ ſi per impoſſibile deficeret, ſuppleret eccleſia triumphans, 3.q.68.9.0. & 12 c.ad 1.& q.69.6.ad 3. & 8.c. & q.71.1.ad 2.& 3. ad 3.& qu.73. 3.c

99 Pueri infidelium, antequam habeant uſum rationis, non ſunt baptizandi invitis parentibus, 22.qu.10.12.0.& 3.qu. 68.10.0

99 Baptiſmus debet differri in adultis, ad probationem, inſtructionem, & reverentiam, non autem in pueris, 3.q.68.3.0

100 Infidelitas aliorum non nocet baptizandis, nec alia peccata, ſed tantum propria, 3. q.68.9.ad 2.& q.69.6.ad 4

101 Amentes, & furioſi a nativitate, & continue ſunt baptizandi, non autem alii, niſi quando habentes uſum rationis volunt, 12.q.113.3. ad 1. & 3.q. 68.12.0

102 Manens in propoſito peccandi non debet baptizari, 3. q.68.4.0.& 8. ad 4

103 Dormientes non ſunt baptizandi, niſi propter periculum, & niſi prius voluerint, 12. q.113.3.ad 2.& 3.q.68.12.ad 3

104 Baptizati ab hæreticis in forma Eccleſiæ non debent rebaptizari, 3.q.66.9.ad 3

105 Puer in utero matris non eſt baptizandus, 3. qu. 68. 11 0

106 Mater viva non debet ſcin-

ſcindi, ut puer baptizetur, 3. q.58.11.ad 3

107 Apparente aliquo membro, ſi imminet periculum, debet baptizari puer, rebaptizandus, niſi ſit caput, 3. qu 66.7. ad 3 & q.68.11.ad 4

108 Brutum non poteſt baptizari, 3.q.68.12.ad 2

109 Baptizatus debet levari de fonte ab aliquo docto in Divinis, 3.q.67.7.0

110 Levantem baptizatum non oportet eſſe doctum in Divinis, niſi imminente periculo, 3.q.67.8.ad 1

111 Levans de fonte tenetur baptizatum inſtruere de fide, ſi ſint inter fideles, vel niſi parentes ſuppleant, 3.q.67.8.0.& q.71.1.ad 3

112 Aſſumit ſibi officium nutricis, & pædagogi, 3. q.67.7. o.& 8.c

113 Debet eſſe tantum unus principalis, ſed poſſunt eſſe alii coadjutores, 3.q.67.8.ad 3

114 Non Baptizatus non poteſt aliquem levare de fonte, 3. q.67.8.ad 1

115 Pater non debet levare proprium filium de baptiſmo, niſi in neceſſitate, 3.q.67.8.ad 2

116 Levatio non eſt de neceſſitate, ſed fit propter imbecillitatem animæ, & non corporis, 3.q.67.7.0.& 8.ad 1

117 Baptiſmus eſt janua omnium ſacramentorum, inquantum eſt cauſa, ſcilicet characteris, & gratiæ, 3.q.63.6. c.item q.68.6.c.& qu.73.3.c

118 Per baptiſmum aperitur janua paradiſi, 3. q.39.5.0.item q 69.5.ad 1.item 7.0

119 Introitus in regnum Dei non eſt niſi per baptiſmum aquæ in re, vel in voto, vel in figura, 3.q.69.5.ad 1

120 Baptizatus adſcribitur ad duo, ſcilicet ad cœtum fidelium, & ad ſacramentorum participationem, 3.qu.63.6.c.& q.67.2.c.& q.70.1.c

121 Habet vim illuminativam, & fœcundativam ad bona opera, 3.q.65.1. ad 3.q.67.1. ad 2.& q.69.5.0

122 Pueri ſalvantur per ſolum baptiſmum ſine aliis ſacramentis, & aliquis moriens ſtatim poſt baptiſmum ſtatim volat ad cœlum, 3.q.65.4.b.& q. 68.2.ad 2

123 Pueris baptizatis ſubvenit meritum Chriſti ad beatitudinem conſequendam, licet deſint eis merita propria, & uſum liberi arbitrii non habeant, eo quod per baptiſmum ſunt Chriſti membra effecti, 1.2. q.5.7.ad 2.fin.& q.113.3.ad 1

124 Circumciſioni ſuccedit baptiſmus, tanquam perfectum imperfecto, 12. qu. 102. 5. ad 3. item q.103.3. ad 4. item 3.qu.70. 2.ad 3.item ad 4

125 Circumciſio erat imperfecta reſpectu baptiſmi quoad ſignificationem, efficaciam, & utilitatem. Quæ non erat etiam ita communis, quia habebat populum, ſexum, & tempus determinatos, 3.q.70.2.ad 3.item ad 4

126 Baptiſmus, & circumciſio conferebant gratiam. Sed ille ex ſua virtute ut inſtrumentum paſſionis Chriſti jam perfectæ, illa vero ut ſignum fidei paſſionis futuræ, 3. q.70. 4.c.fin.

127 In baptiſmo amplior gratia datur, quam in circumciſione, 3.q 70.4.c.fi.ad 5

128 Baptiſmus ante paſſionem Chriſti ſi fuiſſet, non aperuiſſet januam paradiſi, conferendo etiam eandem gratiam, ſicut prius. Et ſi nunc circumciſio haberet locum, aperiret eam, 3.q.69.7. ad 2.& q.70. 4.ad 4

129 Baptiſmus continet perfectionem ſalutis, non autem circumciſio, ſed ſignificabat eam, ut fiendam per Chriſtum, 3.q.70.4.0

130 Gratia baptiſmalis ſufficit ad concupiſcentiam totaliter reprimendam, & ad merendum, non autem gratia in circumciſione data, 3.q.70.4.c. fi. ad 5

131 Omnibus rite baptizatis, etiam pueris conferuntur gratia, & virtutes, & in habentibus augentur, 22. q.47.13. ad 3. & 3. q.69.3.4.5.c. & 6.0. & q.71.3.c

132 Omnes pueri æqualem gratiam conſequuntur per baptiſ-

ptiſmum, adulti autem inæqualem, ſecundum gradum devotionis, 3.qu.69 8.c. & q.89.2. ad 2

133 Effectus baptiſmi duplex, ſcilicet primus, ideſt character, & ſecundus, ſcilicet gratia, 3. q.68.8.c.item q.69.10 c

134 Per baptiſmum homines adoptantur in filios Dei, 3.q. 39.8.ad 3

135 Regenerantur ad vitam ſpiritualem, 3. q.39.5.c.fi. & q. 62.2.c.item qu.65.1.2.c.& qu.66. 1.ad 1.& 3.c.item 9.c.ad 5. item q.67.3.c.& 7.c. item q.68.1.c.item 9.ad 1.item q 69.5.8.c.item q.72.1.c. item 4. ad 3.item 5.6.c. & 9. ad 1.item 11. ad 2. item qu. 73.1.c.item 3.c.ad 3.item 5. ad 1. & q.79.3. ad 2.item 8. ad 2.item q.80.10.ad 1.item q.84.6.c. item 10.c.ad 5.item q.85.4. ad 3. item 5.c.fi.

136 Effectus baptiſmi duplex, ſcilicet per ſe, ideſt generatio in vitam ſpiritualem, & per accidens, ideſt præſervatio a peccato. Primus omnibus æqualiter confertur, ſecundum ſe, non autem ſecundus, 3.q.69.8.c

137 Per baptiſmum homo fit membrum Chriſti, ideo pœna, quam Chriſtus ſuſtinuit, reputatur ei ad ſatisfactionem, 12. q.5.7.ad 2. item 3.q.48.1.c. & qu. 49.1.c. & q.62.1.2.c.item q.68.1. c.& 5.ad 1.& q.69.2.c ad 1. & 3. 4.5.6. 10 c.& q.73.3.ad 1

138 Incorporatur Chriſto, 3. q.62.1 c. & q.68.1.c.ad 1. & 2.4. c.& 5.c.ad 1.& q.69.2.3.4.c.& 5. o.& 7.ad 1

139 Fides incorporat Chriſto mentaliter, baptiſmus autem corporaliter, ſine cujus propoſito neutrum fieri poteſt, 3.q. 69.5.ad 1

140 Baptiſmus eſt ſacramentum paſſionis, & mortis Chriſti, 3.q.73 3 ad 3

141 In baptiſmo homo participat totaliter virtutem paſſionis Chriſti, non autem in pœnitentia, 3.q.86.4.ad 3

142 Baptiſmus configurat Chriſto paſſo per immerſionem, reſurgenti per nitorem aquæ, aſcendenti per levationem, 3. q.66.2.3.9.c

143 Ante baptiſmum actualiter ſuſceptum, aliquis rem baptiſmi conſequitur, ex propoſito ſuſcipiendi baptiſmum, 3.q.68.2.o. item 3.c. item q.80.1. ad 3

144 Homo per baptiſmum in mortem Chriſti baptizatur, & ei commoritur, & conſepelitur, 22. q 147.5.c. item 3 q.49. 3.ad 2 & q.51.1.c.& q.61.1.ad 2. & q.66.3.c.& 9.c.ad 5.item q 68. 5.7.c. & q.80.10. ad 1. & q.86.4. ad 3

145 Efficacia baptiſmi eſt a paſſione Chriſti, & a ſpiritu ſancto, 3. qu.66.6. c. ad 1. & 10. ad 1.& 11.c. ad 1.& 12 c.& q.69. 1.0

146 Baptiſmus datus a meliori non eſt melior, quia efficaciam habet ex merito paſſionis Chriſti, & non alterius, 3.q.64.1.ad 2.item qu 82 6.ad 1

147 Effectus principalis baptiſmi eſt delere peccata, 3.q. 39.5.c.fi. item 79.5.ad 1

148 Remiſſio culpæ fit in baptiſmo virtute materiæ, ſed principalius virtute formæ, ex qua etiam materia virtutem recipit, 3.q.86.6.c

149 Effectus baptiſmi eſt tollere omnia peccata præterita, & præſentia, non autem futura, 3.q.69.10.ad 3

150 Impedit peccata futura, ne fiant, 3.q.68.3.ad 3

151 Omnibus æqualiter aufert omnem culpam, & omnem pœnam, 3. qu.67. 3.c.item q.68.2. ad 2. item q.69 8.0

152 Principaliter ordinatus eſt contra peccatum originale, 3. q.66.9.c.fi.

153 Delet omnem culpam originalem, & mortalem, & quandoque venialem, 3.qu.68. 7.ad 3.item q.69.1.0.item 4.6.ad 2.item 7.c.item 8. ad 1.item 10. c.ad 2.item q.70.4.ad 5.item 71. 3.c item q.79.5. ad 1. item q. 84. 1.ad 1.item 4.c.item q.77.1.ad 2

154 Statim tollit pœnas, & infectiones peccati originalis quoad perſonam, non autem quoad naturam, niſi in fine, 12. q.81.3. ad 2. & q.85.5. ad 2. item q.87.7.ad 1.item q.109.8.9.c. ad 1.& 10.c.ad 3. & 22.q.104.6.ad 1.& 3.q.49.3.ad 3.& q.32.5.ad 2.

&

& q.68.1.ad 2. & qu. 69.3.0.& 7. ad 3

155 Per baptiſmum fomes mitigatur, ne dominetur, 3.q.66. 3.c.item q.89.4.ad 3

156 Baptiſmus per gratiam minuit fomitem, in quantum inclinat in contrarium, ſed non totaliter tollit uſque ad beatitudinem, 3. qu.39.5.c. & q 86.5. c.fi.

157 Abſolvit ab omni pœna, 3. qu.68.5.0.item qu.69.2.0.item 7.c.item 10. ad 3. item q.70.4.ad 5. item q.79.5. ad 1. item q.84.1. ad 1. & q.86.4.ad 3

158 Non tollit pœnam hominis. Ideo homicida poteſt puniri, licet pium eſſet ei parcere, 3.q.69.2.ad 3

159 Fictio non removetur per baptiſmum, ſed per pœnitentiam, 3.q.69.9.ad 1.& 10. ad 2. & ad 3

160 Ad effectum baptiſmi exequendum in ficto concurrit per ſe baptiſmus, ſed pœnitentia per accidens, removendo fictionem, 3.q 69.10.ad 2

161 Fictio mortalis impedit ſimpliciter effectum baptiſmi, ſed venialis quoad venialia tantum, 3.q.69 3.0. & q.87.3.ad 2

162 Fictione recedente, baptiſmus habet proprium effectum, 3.q.69.10 0

163 Aliquis dicitur ad baptiſmum fictus accedere quadrupliciter, ſcilicet non credens, contemnens baptiſmum, non ſervans ritum eccleſiæ, & indevotus, ideſt non volens ſacramentum, & rem ſacramenti, 3.q. 69.9.c

164 Indiſpoſitio voluntatis contraria gratiæ impedit ſecundum effectum baptiſmi, ſcilicet gratiam, non autem primum, ſcilicet characterem, 3.q.69.9.0

165 Error circa baptiſmum non impedit acceptionem characteris, dummodo intendat facere, vel accipere quod eccleſia dat, licet credat illud nihil eſſe, 3.q 64.9.ad 1.& q.68.8. ad 3

166 Baptiſmus triplex, ſcil. ſanguinis, flaminis, & fluminis, 3 quæſt. 66. 11.0

167 Sanguinis eſt melior, & efficacior cæteris baptiſmis, 3.q.66 12.0

168 Includit baptiſmum flaminis, non autem e converſo, 3.q.66.12.ad 2

169 Supplet baptiſmum fluminis in neceſſitate ſolum, 3. q.66.11.0

170 Baptiſmus ſanguinis, & flaminis non ſunt ſacramenta, quia conveniunt cum ſacramento in cauſando, non autem in ſignificando, 3. q.66.11. ad 2.& 12.ad 1

171 Pœnitentia dicitur baptiſmus flaminis, quia ſine baptiſmo ſufficit ad ſalutem in neceſſitate tantum, 3 q.66.11 c

172 Pueri non poſſunt ſalvari ſine baptiſmo ſanguinis, vel fluminis, 12.q.113.3.ad 1.& 3. q.67.3.c. & q.68.3.c. & q.73.3 c

173 Sanguinis non imprimit characterem, quia non habet efficaciam baptiſmi ſacramentalis, ſed meritum, 3.q.66.11. ad 2.item 12.c.ad 1

174 Sanguinis liberat ab omni culpa, & omni pœna, ex virtute paſſionis Chriſti, cui conformat, 22.q.124.1.ad 1.& 3. q.68.2.ad 1.item q.87.1.ad 2

175 Baptizatus baptiſmo flaminis conſequitur emundationem, ſed accipiens ſacramentum conſequitur majorem gratiam, 3. q.69.1.ad 2. & 4.ad 2.& q.80.1.ad 3.& q.90.3. ad 2

176 Baptiſmum debet præcedere catechiſmus, 3.q.71.1.0

177 Unctio triplex in baptiſmo, ſcilic. oleo catechumenorum, & bis chriſmate, 1.q.66. 10.ad 2.& q.71.3.ad 4. & q.72.11. ad 3

178 Baptizati liniuntur chriſmate in fronte, ne erubeſcant, 3.q.72.9.c

179 Aures baptizandorum liniuntur ſputo, ut aperiantur ad verbum Dei, nares vero ad odorem bonæ famæ, non autem oculi, quia pertinent ad intentionem, per quam non habetur fides, 3.q.71.2.3.c

180 Sal ponitur in os baptizandi, ut habeat diſcretionem in ſermone fidei, 3.q.71.2.c

181 Baptizatis datur veſtis alba in ſignum reſurrectionis futuræ, & puritatis conſervandæ,

ptiſmum, adulti autem inæqualem, ſecundum gradum devotionis, 3.qu.69 8.c. & q.89.2. ad 2

133 Effectus baptiſmi duplex, ſcilicet primus, ideſt character, & ſecundus, ſcilicet gratia, 3. q.68.8.c.item q.69.10 c

134 Per baptiſmum homines adoptantur in filios Dei, 3.q. 39.8.ad 3

135 Regenerantur ad vitam ſpiritualem, 3. q.39.5.c.fi. & q. 62.2.c.item qu.65.1.2.c.& qu.66. 1.ad 1.& 3.c.item 9.c.ad 5. item q.67.3.c.& 7.c. item q. 68.1.c. item 9.ad 1.item q.69.5.8.c.item q.72.1.c. item 4. ad 3.item 5.6.c. & 9. ad 1.item 11. ad 2. item qu. 73.1.c.item 3.c.ad 3.item 5. ad 1. & q.79.3. ad 2.item 8. ad 2.item q.80.10.ad 1.item q.84.6.c. item 10.c.ad 5.item q.85.4. ad 3. item 5.c.fi.

136 Effectus baptiſmi duplex, ſcilicet per ſe, ideſt generatio in vitam ſpiritualem, & per accidens, ideſt præſervatio a peccato. Primus omnibus æqualiter confertur, ſecundum ſe, non autem ſecundus, 3.q.69.8.c

137 Per baptiſmum homo fit membrum Chriſti, ideo pœna, quam Chriſtus ſuſtinuit, reputatur ei ad ſatisfactionem, 12. q.5.7.ad 2. item 3.q.48.1.c. & qu. 49.1.c. & q.62.1.2.c.item q.68.1. c.& 5.ad 1.& q.69.2.c ad 1. & 3. 4.5.6. 10.c.& q.73.3.ad 1

138 Incorporatur Chriſto, 3. q.62.1 c. & q.68.1.c.ad 1. & 2.4. c.& 5.c.ad 1.& q.69.2.3.4.c.& 5. o.& 7.ad 1

139 Fides incorporat Chriſto mentaliter, baptiſmus autem corporaliter, ſine cujus propoſito neutrum fieri poteſt, 3.q. 69.5.ad 1

140 Baptiſmus eſt ſacramentum paſſionis, & mortis Chriſti, 3.q.73 3 ad 3

141 In baptiſmo homo participat totaliter virtutem paſſionis Chriſti, non autem in pœnitentia, 3.q.86.4.ad 3

142 Baptiſmus configurat Chriſto paſſo per immerſionem, reſurgenti per nitorem aquæ, aſcendenti per levationem, 3. q.66.2.3.9.c

143 Ante baptiſmum actualiter ſuſceptum, aliquis rem baptiſmi conſequitur, ex propoſito ſuſcipiendi baptiſmum, 3.q.68.2.o. item 3.c. item q.80.1. ad 3

144 Homo per baptiſmum in mortem Chriſti baptizatur, & ei commoritur, & conſepelitur, 22. q 147.5.c. item 3 q.49. 3.ad 2.& q.51.1.c.& q.61.1.ad 2. & q.66.3.c.& 9.c.ad 5.item q 68. 5.7.c. & q.80.10. ad 1. & q.86.4. ad 3

145 Efficacia baptiſmi eſt a paſſione Chriſti, & a ſpiritu ſancto, 3. qu.66.6. c. ad 1. & 10. ad 1.& 11.c. ad 1.& 12 c.& q.69. 1.0

146 Baptiſmus datus a meliori non eſt melior, quia efficaciam habet ex merito paſſionis Chriſti, & non alterius, 3.q.64.1.ad 2.item qu 82 6.ad 1

147 Effectus principalis baptiſmi eſt delere peccata, 3.q. 39.5.c.fi.item 79.5.ad 1

148 Remiſſio culpæ fit in baptiſmo virtute materiæ, ſed principalius virtute formæ, ex qua etiam materia virtutem recipit, 3.q.86.6.c

149 Effectus baptiſmi eſt tollere omnia peccata præterita, & præſentia, non autem futura, 3.q.69.10.ad 3

150 Impedit peccata futura, ne fiant, 3.q.68.3.ad 3

151 Omnibus æqualiter aufert omnem culpam, & omnem pœnam, 3. qu.67. 3.c.item q. 68.2. ad 2. item q.69 8.0

152 Principaliter ordinatus eſt contra peccatum originale, 3. q.66.9.c.fi.

153 Delet omnem culpam originalem, & mortalem, & quandoque venialem, 3.qu.68. 7.ad 3.item q.69.1.o.item 4.6.ad 2.item 7.c.item 8. ad 1.item 10. c.ad 2.item q.70.4.ad 5.item 71. 3.e item q.79.5. ad 1. item q. 84. 1.ad 1.item 4.c.item q.77.1.ad 2

154 Statim tollit pœnas, & infectiones peccati originalis quoad perſonam, non autem quoad naturam, niſi in fine, 12. q.81.3. ad 2. & q.85.5. ad 2. item q.87.7.ad 1.item q.109.8.9.c. ad 1.& 10.c.ad 3. & 22.q.104.6.ad 1.& 3.q.49.3.ad 3.& q.32.5.ad 2.

&

& q.68.1.ad 2. & qu. 69.3.0.& 7. ad 3

155 Per baptiſmum fomes mitigatur, ne dominetur, 3.q.66. 3.c.item q.89.4.ad 3

156 Baptiſmus per gratiam minuit fomitem, in quantum inclinat in contrarium, ſed non totaliter tollit uſque ad beatitudinem, 3. qu.39.5.c. & q 86.5. c.fi.

157 Abſolvit ab omni pœna, 3. qu.68.5.o.item qu.69.2.o.item 7.c.item 10. ad 3. item q.70.4.ad 5. item q.79.5. ad 1. item q.84.1. ad 1. & q.86.4.ad 3

158 Non tollit pœnam hominis. Ideo homicida poteſt puniri, licet pium eſſet ei parcere, 3.q.69.2.ad 3

159 Fictio non removetur per baptiſmum, ſed per pœnitentiam, 3.q.69.9.ad 2.& 10. ad 2. & ad 3

160 Ad effectum baptiſmi exequendum in ficto concurrit per ſe baptiſmus, ſed pœnitentia per accidens, removendo fictionem, 3.q 69.10.ad 2

161 Fictio mortalis impedit ſimpliciter effectum baptiſmi, ſed venialis quoad venialia tantum, 3.q.69 3.0. & q.87.3. ad 2

162 Fictione recedente, baptiſmus habet proprium effectum, 3.q.69. 10 0

163 Aliquis dicitur ad baptiſmum fictus accedere quadrupliciter, ſcilicet non credens, contemnens baptiſmum, non ſervans ritum eccleſiæ, & indevotus, ideſt non volens ſacramentum, & rem ſacramenti, 3.q. 69.9.c

164 Indiſpoſitio voluntatis contraria gratiæ impedit ſecundum effectum baptiſmi, ſcilicet gratiam, non autem primum, ſcilicet characterem, 3.q 69.9.0

165 Error circa baptiſmum non impedit acceptionem characteris, dummodo intendat facere, vel accipere quod eccleſia dat, licet credat illud nihil eſſe, 3.q 64.9.ad 1.& q.68.8. ad 3

166 Baptiſmus triplex, ſcil. ſanguinis, flaminis, & fluminis, 3 quæſt. 66. 11.0

167 Sanguinis eſt melior, & efficacior cæteris baptiſmis, 3.q.66 12.0

168 Includit baptiſmum flaminis, non autem e converſo, 3.q.66.12.ad 2

169 Supplet baptiſmum fluminis in neceſſitate ſolum, 3. q.66.11.0

170 Baptiſmus ſanguinis, & flaminis non ſunt ſacramenta, quia conveniunt cum ſacramento in cauſando, non autem in ſignificando, 3. q.66.11. ad 2.& 12.ad 1

171 Pœnitentia dicitur baptiſmus flaminis, quia ſine baptiſmo ſufficit ad ſalutem in neceſſitate tantum, 3 q.66.11 c

172 Pueri non poſſunt ſalvari ſine baptiſmo ſanguinis, vel fluminis, 12.q.113.3.ad 1.& 3. q.67.3.c. & q.68.3.c. & q.73.3 c

173 Sanguinis non imprimit characterem, quia non habet efficaciam baptiſmi ſacramentalis, ſed meritum, 3.q.66.11. ad 2.item 12.c.ad 1

174 Sanguinis liberat ab omni culpa, & omni pœna, ex virtute paſſionis Chriſti, cui conformat, 22.q.124.1.ad 1.& 3. q.68.2.ad 1.item q.87.1.ad 2

175 Baptizatus baptiſmo flaminis conſequitur emundationem, ſed accipiens ſacramentum conſequitur majorem gratiam, 3.q.69.1.ad 2. & 4.ad 2.& q.80.1.ad 3.& q.90.3. ad 2

176 Baptiſmum debet præcedere catechiſmus, 3.q.71.1.0

177 Unctio triplex in baptiſmo, ſcilic. oleo catechumenorum, & bis chriſmate, 1.q.66. 10.ad 2.& q. 71.3. ad 4. & q.72.11. ad 3

178 Baptizati liniuntur chriſmate in fronte, ne erubeſcant, 3.q.72.9.c

179 Aures baptizandorum liniuntur ſputo, ut aperiantur ad verbum Dei, nares vero ad odorem bonæ famæ, non autem oculi, quia pertinent ad intentionem, per quam non habetur fides, 3.q.71.2.3.c

180 Sal ponitur in os baptizandi, ut habeat diſcretionem in ſermone fidei, 3.q.71.2.c

181 Baptizatis datur veſtis alba in ſignum reſurrectionis futuræ, & puritatis conſervandæ,

3. qu.66 10. ad 4. & qu. 71.3. ad 5

182 Eorum, quæ fiunt poſt baptiſmum, aliqua tantum ſignificant, ut veſtis alba novitatem vitæ; aliqua etiam efficiunt, ut unctio in vertice conſervationem gratiæ baptiſmalis, 3. q. 71. 3. ad 4.

183 Baptiſmus eſt unus tantum ſimpliciter, ſed ſecundum quid ſunt novem, quia diluvium, tranſitus maris, & lotiones legis erant figuræ; baptiſmus Joannis diſpoſitio, baptiſmus Chriſti cauſa efficaciæ, baptiſmus ſanguinis, & flaminis, & pœnitentia ſecundum proportionem effectus, & baptiſmus aquæ, & ſpiritus, 3. q.66.11. ad 3. & q 70.1. ad 2. & ad 3

184 Pro baptiſmo non debet committi ſimonia, 22.q.100.2. c. ad 1.

185 Baptiſmata Phariſæorum erant vana, ad munditiam carnis tantum ordinata, 1.q 38.1. ad 3

Barnabas, & Paulus diſcordaverunt præter intentionem eorum, providentia Dei, 22. q.37.1. ad 3.

Bartholomæus miraculoſe occultabat ſe, & ſe oſtendebat, ſicut volebat, 3.q.54.1. ad 2

Baſiliſcus non interficit viſu, ſed vapore, ſicut menſtruata inficit ſpeculum, 1.q.117.3. ad 2

1 Beatitudo. Eſt operatio, & ultima perfectio, 12. q.3 2. c. & 5. c. & q.55.2. ad 3

2 Eſt vita æterna, non quidem eſſe, ſed operatio, 1. qu. 10.3. c. & q 18.2. ad 1. & 12.q.3.2. ad 1. & 22.q 18.2. ad 2

3 Viſio Dei per eſſentiam eſt tota eſſentia beatitudinis, 1.q. 1.4.c. item qu.12.1.c. item 4.0. item 6.b. item 8 ad 4. item q.26.2. 3.c. & q.62.1 2,9.c. & 12.q 3.4.8. o. item q.4.4.5 c. item q.5.1.4.5. item 22.qu.2.3.c. item q.5.1.c. item q.173.1 c. item q.180.4.c. item 3.q.52.5.c. item q.59.5. ad 1

4 Gloria eſſentialis beatitudinis eſt, quam habet homo non apud hominem, ſed apud Deum, 12.q.2.3. ad 1. & q 4.8. ad 1

5 Beatitudo eſt ſummum bonum, 1.q.26.3. ad 1. & 12.q.3.1. ad 2. item q.5.2. ad 2. item q.19.9.c

6 Habet rationem præmii, 1. q.26.1. ad 2. item qu.62.4.c. item

12.q.2.2. ad 1. item q.5.7.c

7 Eſt finis rationalis naturæ tantum, 1.q.23.1.c. ad 2. item q. 26.1.2.c. item q.62.1.4.c. item 12. q.3.1. ad 3. item q.55.2.1. ad 3. item q 69.1.c. item 22.q.118.7.c

8 Ut finis quo eſt aliquid creatum, non autem ut finis quod, 1.q.20.3 o. item 12.q.1.1.0

9 Eſt ultima perfectio hominis, 1.q.62.3.4.c. item q.73.1.c. item 12.q.3.2.c. ad 4. item 6.c

10 Eſt proprium hominis bonum, 12.q.6. princ.

11 Eſt bonum perfectum naturæ intellectualis, apprehenſum per intellectum, qu. 26.1. 2.c. item 12.q.3.2. ad 2

12 Eſt ſtatus omnium bonorum congregatione perfectus, ſecundum Boetium, 1.q.26.1. ad 1. & 12.qu.3.2. ad 2. & 3 ad 2. & q.4.7. ad 2

13 Nihil aliud eſt quam gaudium de veritate, 12.q.3.4.c.fi.

14 In vita activa, quæ circa multa occupatur, eſt minus beatitudinis quam in contemplativa, quæ verſatur circa unum, ſcil. circa veritatis contemplationem, 12.q.3.2. ad 4. & 5.c. & q.4.7.c

15 De ratione beatitudinis ſunt tria, ſcilicet bonum perfectum, per ſe ſufficientia, & delectatio, 22.q.118.7.c

16 Conſiſtit in duobus, ſcil. in viſione Dei, & delectatione fruitionis, 12.q.3.4.c

17 Eſſentia beatitudinis conſiſtit in actu intellectus, ſed delectatio ejus in voluntate, 1. q. 26.1.o. item 3.c. item 12.q.3.4.o. item q.11.1. ad 2

18 Beatitudo conſiſtit in veritatis contemplatione, & maxime Dei, 22.q.167.1. ad 1

19 Beatitudo vitæ præſentis ſecundum Ariſtotelem conſiſtit in operatione perfectiſſima, ratione potentiæ, habitus, & objecti, 1.q.62.1.c. & q.88.1.c. cor. 2. & 12.q.3.5.c

20 Beatitudo & miſeria ſunt principaliter in anima, ſecundario autem in corpore, 3.q.15. 10.c. ad 2

21 Beatitudo conſiſtit in conjunctione ad Deum, & miſeria in receſſu a Deo, 12.q.3.3. c. & 7. ad 2. & 8.c

22 Beatitudo ultima, vel miſeria non conſiſtit in bonis, vel malis præſentis vitæ, 12.q.5.3.o

23 Beatitudo non conſiſtit in divitiis, 12.q.2.1.o

24 Nec in honoribus, 12.qu.2.2.o

25 Nec in fama, ſeu gloria humana, 12.q.2.3.o

26 Nec in poteſtate, 12.qu.2.4.o

27 Nec in aliquo bono exteriori, nec in omnibus ſimul, 12.q.2.4 o

28 Nec in bonis corporis, 12.q.2.5.o.& q.3.3.c.& q.4.6.ad 1

29 Nec in parte ſenſitiva, 12.q.3.3.o

30 Nec in voluptate, 12.qu.2.6.o

31 Nec in aliquo inhærenti animæ, 12.q.3.2.c

32 Nec in habitibus virtutum, 12.q.2.7.o

33 Nec in operatione tranſeunte in exteriorem materiam, 12.q.3.2.ad 3

34 Nec in actu voluntatis, 1.q.26.2.ad 2.item 12.q.3.4.o.item q.4.2.c.

35 Nec in intellectu practico principaliter, ſed in ſpeculativo, 1.q.26.2.o.& 12 q.3.5.c.

36 † Nec in conſideratione ſcientiarum ſpeculativarum, 12.q.3.6.c.& 22.q.167.1.ad 1

37 Conſideratio ſcientiarum ſpeculativarum eſt quædam participatio veræ & perfectæ beatitudinis, non autem ſubſtantialis beatitudo, 12.q.3.6.c.fi. & q.66.3.ad 1.& 5.ad 2.& 22.q.180.4 c

38 † Nec conſiſtit in contemplatione angelorum, 1.q.64.1.ad 1.& q.89.2.ad 3.& 12.qu.3.7.o.& 22.q.167.1.ad 1

39 † Nec in cognitione Dei, quæ habetur per demonſtrationem, 12.q.66.5.ad 1

40 Nec in aliquo creato, 1.q.12.1.c.& q.82.2.c.& q.89.2 ad 3.& 12.q.3.8.o.& 22.q.85.2.c

41 Nec in cognitione cujuslibet veri, ſed in cognitione perfecta ſummæ veritatis, 1.q.26.2.3.o.item 12.q.3.4.o.item 22.q.167.1.ad 1

42 Bona exteriora non requiruntur ad beatitudinem perfectam, 12.q.4.7.o.& 22.q.186.3.ad 4

43 Divitiæ adjuvant felicitatem activam inſtrumentaliter, ſed contemplativam impediunt. Sed ad patriæ beatitudinem multum valet voluntaria divitiarum paupertas, 12.q.4.7.c.& 22.q.186.3.ad 4

44 Amici non requiruntur ad perfectam beatitudinem, 12.q.4.8.o

45 Angelus ſuo miniſterio adjuvat hominem, ut perveniat ad beatitudinem, non autem ut humanæ beatitudinis objectum, 12.q.3.7.ad 2.& q.5.6.ad 1

46 Ad beatitudinem aliqua requiruntur tripliciter, ſcilicet antecedenter, eſſentialiter, & conſequenter, 12.q.3 3.c

47 Tria requiruntur, ſcilicet viſio Dei, comprehenſio, & delectatio, 12.q.4.3.o

48 Perfectio charitatis eſt eſſentialis beatitudini quoad dilectionem Dei, non autem quoad dilectionem proximi, ſed quaſi concomitatur, 12.qu.4.8.ad 3

49 Rectitudo voluntatis requiritur ad beatitudinem antecedenter, & concomitanter, 12.q.4.4.o.& q.5.4.7.c

50 Delectatio requiritur ad beatitudinem conſequenter tantum, vel concomitanter, 12.q 3.4.c.& q.4.1.2.o

51 Corpus & perfectio ejus requiritur ad beatitudinem viæ, & ad beatitudinem patriæ omnino perfectam, antecedenter, & conſequenter, non autem eſſentialiter, nec ad beatitudinem patriæ ſimpliciter, 12.q.4.5.6.o.& 3.q.7.4.ad 2.& q.15.10.c.ad 2

52 Beatitudo animæ redundabit in corpus, 12.q.3.3.c.ad 3.& qu.4.6.c.& 3.q.57.3.c.& qu.59.5.ad 3

53 Operationes meritoriæ plures requiruntur, ad beatitudinem hominis, 1 q.62.5.ad 1.& 12.q.5.7.8.& q.6.prin.

54 Operationes ſenſitivæ requiruntur antecedenter ad beatitudinem viæ, non autem ad beatitudinem patriæ, ſed conſequenter tantum, ad neutram autem eſſentialiter, 12.q.3.3.o

55 Pax requiritur ad beatitudinem antecedenter & conſequenter, non autem eſſentialiter, 12.q.3.4.ad 1

56 Nullum bonum creatum additum viſioni Dei facit magis beatum, 12.q.5.2.ad 3

57 Beatitudo æqualiter participatur ab omnibus ex parte objecti, ſed inæqualiter ex parte ſubjecti, 12.q.3.2. ad 4. & qu. 112.4.c.ad 2

58 Nulla creatura poteſt per ſua tantum naturalia adipiſci perfectam beatitudinem, 1.q. 12.4.o. item q.23.1 c. item q.64. 1.ad 2.item q.94.1.o. item q.108. 4.c.item 12.q.5.5.o.item q.62.1. 2.3.o

59 Homo non poteſt per operationem ſolius creaturæ ſuperioris attingere ad perfectam beatitudinem, 12.q.5.6.o

60 Poteſt adipiſci perfectam beatitudinem, 12.q.5.1.o

61 Beatitudo perfecta non poteſt amitti, 1.q.64.2 c. item q.94.1.c.item 12.q.5.4 o

62 Voluntas neceſſario appetit beatitudinem, 1.q.19.1.o.item 3.6.c.item qu.82.1.2.o. item q.83.1.ad 5. item 12 q.5.4.c.ad 2. item 8.ad 2. item qu. 6.4.o. item q 10.1.2 o.item q.13.6.c.item q. 94.1.c.& 3.q.18.1.ad 3

63 Omnes homines naturaliter appetunt beatitudinem, 1.q. 2.ad 1. & q.19.10.c.item q.26.2 c. item q.41.2.ad 2. item qu 60.2.c. & q.62.1.c.& q.82.1.2.o. & q.83. 1.ad 5. & 12.quæſt.3.6.ad 2. & q. 5.1.8.o.& q.10.1.o.& 3.q.18.1.ad 3

64 Non ſolum perfecta beatitudo, ſed etiam qualiſcumque ſimilitudo, vel participatio ejus naturaliter deſideratur, 12. q.3.6. ad 2

65 Omnia quæ deſiderat voluntas, appetit propter beatitudinem, 1.q.60.2.2.& 12.q.1.6.o

66 In ultima beatitudine complebitur omne deſiderium beatorum, 1.q.12.8. ad 4. & 12. q.1.5.c.item 3.8.c. item q.4.5.ad 5. item q.5.3.4.c. item 8.c. ad 3. item q.67.4.ad 3.item 22.q.28.3. c.ad 2

67 Perfecta quietatio intellectus, & voluntatis conſequitur beatitudinem, 12. qu.3.4.ad 5.item 8.c.item 22.q.18.2.c.& 4. ad 12.& qu.28.3.c.& q.94.1.c. & q.118.7.c

68 Perfecta beatitudo omne malum excludit, 32.q.2.4.c.item q.5.3.4.c.item q.67.4.ad 2

69 Beatitudo aſcendit in cor hominis ſecundum rationem communem, non autem quæ, & qualis ſit in ſpeciali, 12. q. 5.8.c.ad 2.item 22.q.17.2.ad 1

70 Eſt primum objectum voluntatis, 12.q.3.4.ad 2. & q.11. 1.ad 1

71 Amatur amore concupiſcentiæ, non autem amore amicitiæ, 12.q.2.7.ad 2

72 Deus eſt perfecte beatus, 1.q.26.1.o.& q.62.4 c

73 Eſt ſua beatitudo, 1.q.26. 2.o.& q.62.4 c.& q.94.1.c. & 12. q.3.1.ad 1.& 2.ad 1.& ad 4

74 Eſt beatus ſecundum intellectum, 1.q.26.2.o

75 Beatitudo Dei excedit quamlibet aliam beatitudinem, 1.q.26.4.o

76 Complectitur omnem aliam beatitudinem, 1.q.26.4.o

77 Eſt naturalis ſoli Deo, 1. q.62.4.c. item qu 63.3.c. fi. item 12.q.3.1.ad 1.& q.5.7.c

78 Beatitudo triplex ſecundum philoſophos, ſcilicet voluptuoſa, activa, & contemplativa, 12.qu.3.2. ad 1.& q.69. 3.4.c

79 Duplex, ſcilicet perfecta, & imperfecta, ideſt in patria, & in via, 1.q.62.1.c. & 12.q.3.2. ad 4.& 3.5.6. c. & q. 5.6.7.8.c. & q.7.3.q. & 4.5.c.& q.62.1.c. & q. 69.1.3.c.& 22.q.186.2.ad 4

80 Beatitudo patriæ eſt continua, non autem beatitudo viæ, 12.q.3.2.ad 4

81 Duplex perfectio beatitudinis, ſcilicet ex parte objecti, & ex parte ſubjecti, prima tollit rationem veræ beatitudinis, non autem ſecunda, 12.qu.5.3. ad 2.& q.4.5.ad 5.& q.11.4.ad 2

82 Nullus ante paſſionem Chriſti potuit habere beatitudinem, licet ſancti Patres meruerint eam per fidem paſſionis Chriſti quoad propriam perſonam, non autem quoad naturam communem, 3.q.49.5.ad 1

83 Beatitudines ſunt operationes virtutum perfectarum per dona, & etiam donorum,

12.q.69.1.0. item q.70.2.c. item 22.q.157.2.ad 3

84 Actus virtutum ut perficiunt, dicuntur beatitudines, ſed ut delectant, dicuntur fructus, 22 q.157.2.ad 3

85 Actus donorum pertinentium ad vitam activam exprimuntur in meritis beatitudinum, ſed actus vitæ contemplativæ in præmiis, 12.q.69.3.c.fi.ad 1

86 In ſingulis beatitudinibus ponitur aliquid pertinens ad ſtatum viæ, & aliquid ad ſtatum patriæ, 12.q.96.2.0.& 22.q.8.7.c

87 Quælibet beatitudo eſt fructus addens excellentiam, & principalitatem præmii, & non e converſo, 12.q.70.2.0

88 Omnia præmia ſeptem beatitudinum ſunt idem realiter, & differunt ratione, 12.q.69.4.ad 1

89 Præmia beatitudinum inchoative habentur hic, ſed complete in patria tantum, 12.q.69.2.0.& 22.q.8.7.0

90 Beatitudines, & præmia earum ſufficienter enumerantur ſeptem, & quatuor, & octo diverſimode, & declarantur, 12.q.69.4.0

91 Primæ tres beatitudines ſunt contra beatitudinem voluptuoſam, ſed quarta, & quinta pertinent ad vitam activam, aliæ autem duæ ad contemplativam, 12.q.69.3.4.0

92 Omnes beatitudines poſitas in ſacra ſcriptura oportet ad has reduci, quia omnes pertinent ad viam activam, vel contemplativam, 12.q.69.3.ad 4

93 Correſpondent ſeptem donis; non quidem ſingulæ ſingulis, ſed plures uni, & una pluribus, 12.q.69.3.0

94 Dupliciter adaptantur donis, ſcil. ſecundum convenientiam ordinis: ut prima infimo, ſecunda ſexto, & ſic de aliis ſecundum Auguſtinum, vel ſecundum convenientiam propriæ rationis ad invicem ſecundum actus, & objecta, 22.q.121.2.c.ad 2.& q.139.2.c

95 Beatitudo prima, ſcilicet paupertas, correſpondet dono timoris, 22.q.19.12.0.& q.83.9.ad 3.& q.121.2.c.& q.161.2.ad 3

96 Fructus decimus, ſc. modeſtia, & undecimus, ſc. continentia, & duodecimus, ſc. caſtitas, correſpondent eis, 22.q.19.12.ad 4

97 Petitio ſeptima correſpondet eis, 22.q.19.12.ad 4.item q.83.9.ad 3

98 Secunda beatitudo, ſcilicet mititas, correſpondet dono pietatis, 12.q.69.3.ad 3.& 22.q.83.9.ad 3.& q.121.2.0

99 Fructus octavus, ſc. manſuetudo, correſpondet eis indirecte; ſed ſextus, ideſt bonitas, & ſeptimus, ſc. beniguitas, directe, 22 q.121.2 ad 3

100 Petitio ſexta correſpondet eis, 22.q.83.9.ad 3

101 Tertia beatitudo, ſc. luctus, correſpondet dono ſcientiæ, 12. qu.69.3. ad 2.& ad 3.& 22.q 9.4.0. & q 83.9.ad 3

102 Petitio quinta correſpondet eis, 22.q 83.9.ad 3

103 Quarta beatitudo, ſcil. juſtitiæ, correſpondet dono fortitudinis. 12.q 69.3.ad 3. & 22.q.83.9.ad 3.& q.139.2.0

104 Fructus quartus, ſcil. patientia, & octavus, ſc. longanimitas, correſpondent eis, 22.q.139.2.ad 3

105 Petitio quarta correſpondet eis, 22.q.83.9 ad 3

106 Quinta beatitudo, ſc. miſericordiæ, correſpondet dono conſilii, 12.q 68 3. ad 3. & 22.q.52.4.0.& q.83.9.ad 3

107 Eandem beatitudinem oportet reſpondere, ſecundum convenientiam propriæ rationis ad invicem donis ſcientiæ, & pietatis, non autem ſecundum convenientiam ordinis, ſed diverſe correſpondent, 22.q.121.2.ad 2

108 Fructus ſextus, ſcilicet bonitas, ideſt dulcedo animi, & quintus, ſcil. benignitas, correſpondent quintæ beatitudini, & dono pietatis, 22.q.52.4.ad 3. & q.121.2.ad 3

109 Petitio tertia correſpondet eis, 22.q.83.8.ad 3

110 Sexta beatitudo, ſcilicet munditia, correſpondet dono intellectus, 12.q.69.3.c.fin.ad 1.& 22.q.8.7.0.& q.83.9.ad 3

111 Fructus ſecundus, ſcilicet

cet gaudium, & novus, ſcilicet fides, correſpondent eis, 22.q 8.8.o

112 Petitio ſecunda correſpondet eis, 22.q.83 9.ad 3

113 Septima beatitudo, ſcilicet pacis, correſpondet dono ſapientiæ, 12.q.69.3 c.fin.ad 1. & 4.c.fi & 22.q 45.6.o. & qu.83. 9.ad 3

114 Petitio prima correſpondet eis, 22.q.83.9.ad 3

115 Octava beatitudo, ſcilicet perſecutionis, eſt manifeſtativa omnium beatitudinum præcedentium, nec correſpondet alicui dono in ſpeciali, 12.q 69. 3.ad 5.& 4.ad 2

116 Prima beatitudo, ſecundum Ambroſium, attribuitur temperantiæ, tertia prudentiæ, quarta juſtitiæ, & octava fortitudini, 12.q 69 3.ad 6

117 Primæ quinque beatitudines ſecundum convenientiam materiæ correſpondent donis ſcientiæ & conſilii ut dirigentibus; ſed aliis donis correſpondent ut exequentibus: ſecundum motiva vero correſpondent ut ſupra, 12.q.69 3.ad 3.& 22.q.121.2.c

118 Beatitudo quarta, & quinta ſecundum materiam correſpondent pietati, ſecunda fortitudini, ſed prima, & tertia timori, 12.q.69.3.ad 3

119 Beatitudo quarta, & quinta ſecundum convenientiam propriæ rationis ad invicem adaptantur dono pietatis, ſed ſecundum convenientiam ordinis adaptatur ei ſecunda beatitudo, quæ tamen convenit ei tollendo impedimenta actuum ejus, 22.q.121.2.c.ad 3

1 Beatus aliquis dicitur in ſpe, 12.q.69.1.c

2 Quidam dicuntur beati in hac vita propter ſpem, vel participative, 12 q.5 3.ad 1

3 Beati in patria omnes rationes rerum, quæ in Chriſto ſunt, non cognoſcunt, etſi ipſum comprehendant, 1.q.12.8.c.item 22.q 171.1.c

4 Per ſimplicem converſionem ad Deum illuminantur de agendis, quæ neſciunt, ſine inquiſitione, & anxietate dubitationis, ut in viatoribus, 22.q.52.3.c.ad 2

5 In beatis ſunt aliqui actus ordinati ad finem, ſcil. procedentes ex conſecutione finis, ut laus Dei; & aliqui pertrahentes alios ad finem, ut miniſteria angelorum, & orationes ſanctorum, 22.q.52.3.ad 1

6 Quilibet beatus eſt certus de perpetuitate ſuæ beatitudinis, 22.q.18.3.c

7 Beati in patria clare cognoſcunt omnia, quæ hic fiunt, 1.q 89.8.c

8 Deum comprehendent, ſed non totaliter, ideſt omnibus modis, quibus comprehendi poteſt, 1.q.12.7.ad 1

9 Laudabunt Deum, 22.qu. 13.4 c

10 Non poſſunt peccare, 1.q. 62.8.o.item qu 82.2.c.fi.item qu. 94.1.c.item q.100.2.c.item 12.q. 4.4.c.item q.5.4.c.& qu 109.1.1. ad 3.& 22.q.19.11.c

11 Sunt in ſtatu impetrandi, non autem in ſtatu merendi, 1.q.62.9 o.& 22.q.83.11.c.ad 1

12 Dignitas beatorum in anima, & in corpore erit ſecundum gradus meritorum, non autem ſecundum diverſitatem ſexus, ſicut nunc, & in ſtatu innocentiæ, 3.q.55.1.ad 3

13 Quilibet beatus gaudet de bonis factis a ſe, vel ab aliis, 1.q.23.6.ad 1

14 Gaudium beatorum ſuperat omne gaudium viatorum, 3.q.46.6.ad 3

15 Erit ſuperplenum ex parte gaudentium, non autem ex parte objecti, viatorum autem neutro modo, 22.q.28 3.o.

16 Multiplicatis bonis noſtris gaudium beatorum augetur materialiter, non autem formaliter, quia Deus eſt eis ratio gaudendi de quibuſcunque gaudent, 1.q.62.9.ad 3.fi.

17 Non interſunt rebus vivorum ſecundum legem communem, 1.q.108.8.ad 2

18 In regno cœleſti videbunt Deum facie ad faciem, ſuppl.q.92.1.o

19 Poſt reſurrectionem nullo modo videre poterunt Deum viſu corporali, tanquam Deus eſſet per ſe viſibilis, ni-

ſi

ſe per accidens, ſuppl. qu. 92. 2.0

20 Cum ſancti non ſint comprehenſuri Dei eſſentiam, non omnia videbunt, quæ Deus videt, ſuppl.q.92.3.c

21 Sancti beatiores erunt poſt judicium, quam ante, ſuppl. q.93.1.c

22 Erunt in beatis gradus beatitudinis, qui manſiones appellantur, ſuppl.q.94 1.0

23 In regno cœlorum videbunt pœnas damnatorum, ut beatitudo illis magis complaceat, ſuppl.q.94.1.0

24 Cum damnati non poſſint transferri a ſua miſeria, beati non compatientur eorum miſeriis, ſuppl.q.94.2.c

25 Sancti non gaudebunt per ſe de pœnis damnatorum, ſed per accidens, contemplando in eis divinam juſtitiam, & quomodo ab eis liberati ſint, ſuppl. q.94.13.0

1 Bellum duplex, ſcil. commune, & particulare, 22. qu. 123.5 c.ad 2

2 Ad bellum juſtum tria requiruntur, ſcil. auctoritas principis, juſta cauſa, & intentio recta, 21.q.40.1.0 item qu.41.1. ad 3. item q.42.2. ad 1. & q.66.8. ad 1

3 In bello juſto deprædans hoſtes non peccat, niſi pugnet principaliter propter prædam, nec tenetur reſtituere, 22.q.66. 8.ad 1

4 Bellum gerere in feſto non licet, niſi imminente neceſſitate, pro tuenda republica, 22. q.40.4.0

5 Clericis non licet bellare in propria perſona, ſed poſſunt bello intereſſe de licentia ſuperioris, & exhortari pugnantes, 22.q.40.2.0

Benedictio Dei ſignificat donorum ejus collationem & multiplicationem, 1.qu.72.4. & q.73.3.c

1 Benedictus videns totum mundum non vidit eſſentiam Dei, 22.q 180.5.ad 3

2 Quis puerum Benedictum ſtultitiæ argui patiatur, quod relicta domo rebuſque patris, ſoli Deo placere deſiderans, ſanctæ converſationis habitum & deſertum quæſivit? 22.q.189. 1.ad 2

3 In Regula beati Benedicti conceditur probationis annus nuper ad religionem converſis, 22.q.187.1.ad 1

4 Beatus Benedictus dicit, quod ſi prælatus aliquid impoſſibile præceperit, tentandum eſt, 12.q.13.5.6.

5 Hoc autem dictum ſancti Benedicti ideo dicitur, quia an aliquid ſit poſſibile, ſubditus non debet ſuo judicio diffinire, ſed in unoquoque judicio ſuperioris ſtare, 12. qu.13.5.ad 3.& 22.q 64.6.ad 3

6 Mandat beatus Benedictus in Regula ſua, quod venientibus ad Religionem non ſit facilis præbendus ingreſſus, ſed probandum eſt an ſpiritus a Deo ſit, 22.q.189.9.ad 1

1 Benefacere omnibus quilibet tenetur in præparatione animi pro loco, & tempore, 22 q.31.2.0

2 Aliquod beneficium eſt quo poſſumus, & tenemur benefacere omnibus, ſaltem in generali, ſc. orare pro omnibus fidelibus & infidelibus, 22.q.31.2. ad 1

3 Malis debemus benefacere in auxilium naturæ, non autem culpæ, 22, q.25.6.c. ad 2, item qu.31.2.ad 2. item q.32.9.ad 1.& 168.3.ad 3

4 Magis conjunctis eſt magis benefaciendum, cæteris paribus, 22.q.26.6.c. & q.31.3.0. & q.32.9.0.& q.71.1.c

5 Subventio, gratiarum actio, & reverentia debetur omni benefacienti, 22.q.166.3.0

1 Beneficentia eſt facere bonum. Et eſt actus amicitiæ, vel charitatis, ſecundum rationem communem, 22.qu.31. 1.0

2 Non eſt virtus ſpecialis, ſed actus exterior amicitiæ, ſicut benevolentia eſt actus ejus interior. 22.q.31.4.0

1 Beneficium eſt ſtatim recompenſandum ſecundum affectum, ſed expectanda eſt opportunitas effectus, 22.q.106.4.0

2 Recompenſatio beneficii debet eſſe major accepto; 22. q.106.6.0 & q.187.2.c

3 Pe-

3 Pertinet ad tres virtutes diverſimode, ſc. ad juſtitiam, ubi eſt debitum legale, ut in mutuo & aliis hujuſmodi, ad amicitiam vero, & gratiam, ubi eſt debitum morale, 22. q. 31.1.ad 3.& q.106.5.c.& q 108 2. ad 1

4 Beneficium & recompenſatio magis in affectu conſiſtit, quam in effectu, 22 q.106.3.ad 5.item ad 6 item 5.c,item 6. ad 1

5 In recompenſando beneficium juſtitia attendit datum, amicitia utilis attendit utilitatem, ſed amicitia honeſti & gratiæ attendit affectum dantis, 22.q.31.1.ad 3.item q 77.1. ad 3.item q.78.2.ad 2.item q.106. 5.c

6 Nullius beneficium eſt tantum ſicut parentum. Ideo in recompenſatione beneficiorum ſunt cæteris præferendi, niſi neceſſitas, vel utilitas, vel alia cauſa præponderet, 22.qu. 31.3.ad 3. item ad 4. & q.101.1.c

7 Omnia beneficia ſecundum communem rationem reducuntur ad amorem, & omnia nocumenta ad odium, ſed ſecundum ſpeciales rationes ad diverſas virtutes, vel vitia, 22. q.31.4 ad 2

8 Filius poteſt parentibus majus beneficium recompenſare, quam accepit ſecundum affectum, non autem ſecundum effectum, 22.q 106 6.ad 1

9 Beneficia Dei tota ſingulis hominibus ſunt exhibita, 3.q. 1.4.ad 3

10 Præcipua Dei beneficia ſunt creatio, & quies mentis in Deum per gratiam, & gloriam, 1.2.q.100.5.ad 2

11 Omnis ſolemnitas, vel ſacrificium veteris legis fuit inſtituta propter aliqua beneficia Dei præterita, vel futura, 12. q.100.5.ad 2

12 Licitum eſt petere beneficium ſine cura pro ſe digno, & indigenti, non autem cum cura, 22.q.100.5.ad 3

13 Dans beneficium non meliori, ſed ſufficientiori, non peccat, 22.q.63 2.c

14 Beneficia Eccleſiaſtica magis debent dari plus idoneis ad regimen Eccleſiæ, quam magis conſanguineis, ſed de patrimonio, & licitis lucris eſt e converſo, 22.q.63.2.c

15 Dans beneficium ſpirituale conſanguineo minus digno peccat per acceptionem perſonarum, non autem ſi ſit æque dignus, 22.q.63.2.ad 1.& q.185. 3.c

16 Dans beneficium ratione conſanguinitatis graviter peccat, & eſt ſimonia, ſi per hoc intendit aliquod bonum proprium, 22.q.63.1.c & 2. ad 2.& q.100.5.ad 2.& q.185.7 ad 2

Benignitas eſt idem cum affectu, ſc. habitus benefactivus, & ad loquendum dulciter, 12.q. 70.3.c.& 22.q.80.ad 4

1 Benevolentia proprie eſt actus voluntatis, quo alteri volumus bonum, 22.q.27.1.c

2 Eſt tantum ad rationalia, 1.q.20.2.ad 1

Beſtia dicitur quaſi vaſtia, propter crudelitatem, ut leo, urſus, & hujuſmodi, 1. q. 7.2. ad 2

1 Beſtialitas, ſicut ſecundum Philoſoph. ponitur extra numerum aliarum malitiarum humanarum, quia humanum modum tranſcendit, ita a ſanctis ponitur extra numerum peccatorum, quæ in ipſis fidelibus inveniuntur, quaſi gravius eis. Tamen ſi ad aliquod de ſeptem capitalibus reduci debeat, poterit ad ſuperbiam reduci, ſecundum definitionem Auguſtini, 22.q.154. 11.ad 2

Bibere pluries in die licet jejunantibus, niſi fiat in fraudem, 22.qu.147.6.ad 2. item ad 3.item 3.q.80.8.ad 4

1 Bigamia inducens irregularitatem incurritur quadrupliciter, & impedit omnem ordinem: ſcilicet cum quis habet plures uxores de jure ſucceſſive: cum ſimul habet plures uxores, unam de jure, & aliam de facto; cum plures habet ſucceſſive, unam de jure, & aliam de facto; & quando viduam ducit in uxorem, 22. q 108 4 ad 2

2 Cum bigamia tollat ſignificationem ſacramenti integram, & per conſequens ſi-

gnificationem conjunctionis Chriſti cum Eccleſia, quæ eſt unius ad unam, merito irregularitatem inducit, ſupplem. q.66.1.c

3 Sive uxorem unam quis habuerit de facto, ſive alteram de jure, (ubi eſt quædam ſacramenti ſimilitudo) irregularis efficitur, ſicque bigamiæ utroque modo irregularitas annexa eſt, ſuppl.q.66.2.o

4 Ex hoc quod vir uxorem non virginem ducit, irregularis efficitur, non autem ex hoc quod corruptus corruptam ducit, ſuppl.q.66.3.c

5 Sicut baptiſmus non tollit conjugium, ſic nec bigamiæ irregularitatem tollere poteſt, ſuppl.q.66.4.c

6 Cum irregularitas bigamiæ non ſit de jure naturali, ſed poſitivo, poteſt Papa cum bigamo diſpenſare in omnibus ordinibus, Epiſcopus vero ſolum in minoribus, niſi in quibuſdam caſibus, ſuppl.q.66.5.c

Bilinguis idem eſt, quod ſuſurro, 22.q.74.1.ad 3

1 Blaſphemia in communi eſt attribuere Deo, quod ei non convenit, vel detrahere ab eo, quod ei convenit, 22.q. 13.1.o

2 Pertinet ad genus infidelitatis, aggravans eam, 22.q.13. 3.c

3 Quælibet ſemper eſt peccatum mortale, quando eſt cum deliberato conſenſu, 22. q.13.2.o

4 Ex lapſu linguæ eſt peccatum veniale, ſi hoc non intendebat, 22.q.13.2.ad 3

5 Eſt graviſſimum peccatorum omnium, 22.q.13.3.o.item 3.q.80.3.c

6 Simpliciter eſt gravior homicidio, & perjurio, ſed ſecundum quid eſt e converſo, ſcilicet ratione nocumenti, 22. q.13.3.ad 1.& ad 2

7 Eſt contra primum, vel ſecundum præceptum decalogi, 12.q.100.11.c item 22.q.13 2.ad 2

8 Ex deliberatione oritur ex ſuperbia, ſed ex turbatione oritur ex ira, 22.q.158.7.ad 1

9 In Spiritum ſanctum dicitur dupliciter; ſcilicet dicere contra Deitatem, finalis impœnitentia, & peccatum ex malitia, 22 q.14.1.o

10 Hæc dicitur ſimpliciter, ſcilicet contra perſonam Spiritus ſancti, & contra attributum ejus, 22.q.14.1.3.c

11 In Spiritum ſanctum poteſt fieri tripliciter, ſcilicet corde, ore, & opere, 22.q.13.1.c, item q.14 1.c.ad 1

12 Ex deliberatione peccare eſt peccare in Spiritum ſanctum, 22.q.34.2.ad 1

13 Peccatum ex malitia, ideſt ex electione mali, dicitur peccatum in Spiritum ſanctum, ſed ex ignorantia in Filium, & ex infirmitate, ideſt ex paſſione, in Patrem, 22.q.14.1.3.c

14 Non omne peccatum ex malitia eſt peccatum in Spiritum ſanctum, ſed tantum ex malitia, quæ eſt cum contemptu impedientium peccatum, 22.q.14.1.o.& 4.c & q 100.1.ad 2

15 Non omnis contemptus boni impedientis peccatum eſt blaſphemia in Spiritum ſanctum, ſed tantum contemptus illorum, quæ directe ducunt ad pœnitentiam, & remiſſionem peccatorum, 22. qu.105.2. ad 2

16 Hoc peccatum eſt generale ratione habitus, ſed eſt ſpeciale ratione contemptus, 22. q.14.1.ad 3

17 Blaſpemia in Spiritum ſanctum, ut ſpeciale peccatum eſt contemptus doni, quo homo retrahitur a peccato, non autem eſt peccatum ſequens ex eo, 22 q.118.5.ad 3

18 Species ejus ſecundum tertium modum, ſcilicet ut eſt peccatum ex malitia, ſunt ſex, ſcilicet deſperatio, præſumptio, impœnitentia, obſtinatio, impugnatio veritatis agnitæ, & invidentia fraternæ gratiæ, 22. q.14.2.o.item q.36.4.ad 2

19 Hoc peccatum eſſe irremiſſibile, exponitur tripliciter a Doctoribus, ſcilicet vel quia eſt finalis impœnitentia, & ſic nullo modo remittitur. Vel quia, quantum eſt de ſe, habet meritum, ut non remittatur quantum ad pœnam. Vel quantum ad culpam, in quantum ex-

excludit ea, per quæ fit remiſſio peccatorum, 1. qu.64.2.c. & 22.q.14.0. & qu.118.5. ad 3.& 3. q.86.1.ad 2.& ad 3

20 Eſt deſperatum ex parte peccantis, non autem ex parte Dei, 22.q.14.3.c.ad 1

21 Homo poteſt primo ante alia peccata habere hoc peccatum, licet raro contingat, 22. q 14.4.0

1 Bonitas Dei acquiritur a creatura rationali, tanquam perfectio ejus objectiva: ab aliis autem ſecundum ſimilitudinem tantum, 1. q.6.1. ad 2.& q.65.2.c.fin.& 12.q.1.8.c

2 Omne bonum eſt bonum ſola ſimilitudine Divinæ bonitatis, 1.q 105.5.c

3 Nihil Divinæ bonitatis participatione omnino caret, 1.qu. 19.4.ad 1.item q.23.4.ad 1

4 Omnia opera Dei attribuuntur bonitati ejus, 1.q.105. 2.ad 2

5 Univerſum perfectius participat, & repræſentat bonitatem Dei, quam quæcunque alia creatura, 1.q.15.2.c.item q. 47.1 c.fin.item 2.ad 1

6 Deum poſſumus aliqualiter intelligere, non intelligendo bonitatem ejus, non autem intelligendo eum non eſſe bonum, 22 q.2.8.ad 3

7 Omnia ſunt bona bonitate Dei, 1.q.6.4.0.item 22 qu.23.2, ad 1.item q.27.3.c

8 Ut principio effectivo, exemplari, & finali, 1.q.6.4.0.item 22.q.23.2.ad 1. item q.27.3. cor.

9 Deus vult, quod ſua bonitas multiplicetur ex ſui ſimilitudine propter ſe, ſicut propter finem operantis, & propter utilitatem creaturæ, ſicut propter finem operis, 1.q.44.4. c.ad 3

10 Quodlibet bonum ex additione alterius fit melius, præter optimum ſimplex, ex cujus participatione omnia ſunt bona, 12.q.34.3.ad 2

11 Differentia triplex bonitatis Dei, & creaturarum. ſcilicet quia ſolius Dei eſſentia eſt ſuum eſſe, & ei non adveniunt aliqua accidentia, & ad nihil aliud ordinatur ſicut ad finem, 1.q.6.3.c

12 Per hoc quod Deus creavit omnia ut eſſent, non excluditur quin creaverit omnia propter ſuam bonitatem, 1.q.65. 2.ad 1.fin.

13 Quodlibet bonum creaturæ eſt bonum particulare, ſed ſolus Deus eſt bonum univerſale, 1.q.65.1.ad 2. & q.103.2.c & qu. 105.4.c.& qu.106.2.c.& 12.q.2.7. 8.c.& q.9.6.c

14 Deus eſt ſua bonitas eſſentialiter, 1.q.3.2.c.item qu.6. 3.0.item q.20 1.ad 3.item qu.49. 3.c.item qu.62.8.c ad 2.item qu. 100.2.c.item qu.103.2.c.item 12. q.4.4.c. item 22.q.19.1.c.item q. 23 2.ad 1.item q.24.11.c. fin.item q.27.3.4.c.item qu.34.1.c.ad 1. item 3.q.1.1.c.item q.20.1.c

15 Eſt vere, & proprie bonus, 1.q.6.1.0

16 Eſt ſummum bonum, 1. q.6.1.ad 2 & 2.0

17 In omni bono ſummum bonum, ſcil. Deus, deſideratur, 1.q.6.1.ad 1

18 Habere ſpeciem, modum, & ordinem non eſt de ratione boni increati, niſi ſicut in cauſa, 1.q.6.1.ad 1

19 Bonum duplex, ſcilicet abſolute, ideſt cujus bonitas eſſet alio creato non exiſtente, ut ſuppoſita; & ad aliud, ideſt cujus bonitas non eſſet ſine alio creato, ut materia, & accidentia, 12.q.18.4.corp.

20 Bonum duplex, ſcilicet commutabile, & incommutabile, 22.q.21 1.ad 3.& 3.q.86.4. ad 1.& 5.c

21 Bonum duplex, ſcil. ſubſiſtens, ut perſonæ, & inhærens, ut accidentia, 12 q.26.4.c.& 3. q.11.5.ad 3

22 Bonum ſimpliciter dicitur dupliciter, ſcilicet abſolute, & univerſaliter, 22. qu. 58. 10. ad 2

23 Quod eſt bonum ex ſuppoſitione, debet bonum judicari, 22.q.39.1.c

24 Bonum particulare duplex, ſcil. verum, ideſt ordinabile ad principale bonum, ſcilicet ad ultimum finem; & falſum, ſeu apparens, quod abducit a finali bono, 22.q.23. 7.c.& q.45.1.ad 1

25 Bonum triplex, ſcilicet ho-

honeſtum, utile, & delectabile, 1.qu.5.6.0. & 12.q.99.5.c. & 22.q.45.3.0.

26 Bonum duplex, ſcilicet propter ſe, ideſt honeſtum, & propter aliud, ideſt utile, 12.q. 8.2.3.0.& 22.q.23.7.c

27 Diviſio boni eſt analogi, quia primo convenit honeſto, ſecundo delectabili, tertio vero utili, 1.q 5.6.ad 3.item 12.q. 8.2.ad 2.item 3.ad 4

28 Bonum importat relationem rationis ad appetitum, 1. qu.5.1.c.ad 1.& 3.ad 1.& q.16.1. 3.c

29 Conſiſtit in hoc, quod ſit aliquid appetibile, 1.q.5.1.c.ad 1.& 3.c. ad 1. & 5.c. & qu.6.1.c. & 2.ad 2.& q.16.3.4.c. & q 19.9. c.& q.48.1.c.& 12.q.29.1.c

30 Bonum, & pulchrum fundantur ſuper eandem rem, ſcil. formam; ſed bonum reſpicit appetitum, pulchrum vero vim cognitivam, 1.q.5.4.ad 1

31 Bonum eſt diffuſivum ſui ipſius ut finis, non autem ut efficiens, 1.q.5.4.ad 2

32 Dicit rationem perfecti, & ultimi, 1.q.5.1.c. ad 1. & 3.c. ad 1. & 5.c. ad 1. & q.6.3.c. & q. 16.3.4.c.& 12.q.52.1.c

33 Conſiſtit principaliter, & per ſe in perfectione, & actu, 1.q.48.5.6.c.& q.49.1.c

34 In bonis ſimpliciter, & abſolute, & ſecundum naturam ſuam poteſt eſſe medium, & extrema, ſcilicet ſuperfluum, & diminutum, non autem in bonis ſimpliciter, ideſt univerſaliter, 22.q.58.10.ad 2

35 Non tantum finis, ſed etiam quæ ſunt ad finem ex ipſo ordine habent rationem boni, 22.q.33.6.ad 3

36 Bonum habet rationem cauſæ finalis, 1.q.5.2.ad 1.& ad 2.& 4.0.& q.48.1.ad 2

37 Bonum omnium menſuratorum, & regulatorum conſiſtit in attingendo ſuam regulam, 12.q.19.9.c. item q.66.1.3. cor.item q.71.6.c.item 22.qu.17. 1.c.item q.23.3.6.c. item q.27.6. cor.item q.58.3.c

38 Ratio boni primo præſupponit formam, per quam eſt ens, ſecundo virtutem effectivam, qua eſt perfectum, 1.q.5.4.c

39 Omne ens eſt bonum, & e converſo, 1.qu.5.3.0. & q.17. 4.ad 2. & q 49.1.3.c. & 12.q.18.1. c.& 3.ad 3

40 Eſt bonum, inquantum eſt perfectum, & in actu, 1.q.5.1.0. & q.48.1.c.& 12.q.18.1.2.3.4 c

41 Sicut eſt bonum, ſic eſt appetibile, 1.q.5.1.c

42 Bonum ſecundum rationem finis eſt prius ente, ſed e converſo ſecundum rationem formæ, & ſimpliciter, 1.q.5.2. 0.& 3.ad 4.item 4.c

43 Bonum eſt communius ente ſecundum cauſalitatem, 1.q.5.2.ad 2

44 Bonum ſimpliciter dicitur ſecundum perfectionem ultimam, & bonum ſecundum quid, ſecundum perfectionem eſſentialem, & primam, ſed ens e converſo, 1.q.5.1.ad 2.& 12.qu. 18.1.c

45 Materia eſt bona ſimpliciter, licet ſit ens ſecundum quid, 1.q.48.3.c.& q.49.1.c

46 Non eſt ens, nec bona, niſi in potentia, 1.q.5.3.ad 3

47 In mathematicis non eſt bonum, quia non ſunt ſeparata ſecundum eſſe, 1.q.5.3.ad 4

48 Bonum, & ens, & alia tranſcendentia convertuntur ſecundum ſuppoſita, non autem ſecundum rationem, 1.q.5.1.0. & q.11.1.0.& q.16.3.0.& 4.c.& q. 17.4.ad 2.& q.54.2.c.& q.59.2.ad 3.& 12.q.29.5.c. & 22.q.109.2.ad 1.& 3.q.10.3.c

49 Unitas pertinet ad rationem bonitatis, 1. qu.103.3.c.& 12.q.36.3.0

50 Bonum, verum, & unum habent contraria, quia fundantur in ente, non autem ens, quia in nullo fundatur, 1.q.17.4.0

51 Verum ſignificat rationem boni, 1 q 82.3.ad 1

52 Bonum, & verum mutuo ſe includunt, 1.q.16.4.ad 1.& q. 50.2.ad 3.& q.59.2.ad 3. & q.79. 11.ad 2.& q.82.3. ad 1. & 4.ad 1. & q.87.4.ad 2.& 12.q.9.1.c. ad 3. & 22.q.109.2.ad 1

53 Bonum eſt prius vero ſecundum appetitum, ſecundum rationem autem, & ſimpliciter eſt e converſo, 1.q.16.4.0

54 Verum eſt ſimplicius, abſtractius, & abſolutius bono,

&

& propinquius enti, 1.q.16.4.c. & q.82.3.c

55 Verum eſt in anima, ſed bonum eſt in rebus, 1 q.16.1.c. item q.82.3.c

56 Ratio veri eſt eadem in omnibus moralibus, non autem ratio boni, 12.q.60.1.ad 1

57 Bonum eſt primum cadens in apprehenſione rationis practicæ, 12.q.94.2.c

58 Sicut bonum nominat illud, in quod tendit appetitus, ita verum nominat illud, in quod tendit intellectus, 1.q.16.1.3.c

59 Verum eſt bonum intellectus, & falſum eſt malum ejus, 12.q.55.4.c.item qu.57.2.ad 3.item qu.64.3.c. item 22.q.1.3. ad 1.item q.4.5.c.ad 1

60 Bonum eſt fortius malo, 12.q.60.5.ad 4

61 Difficilius conſtituitur, quam malum, 12.q.18.4.ad 3.& q.19.6.ad 1.& 7.ad 3. & q.20.2.c. & q.35.8 ad 1.& q.71.4.ad 2.& 5. ad 1.& 22.q.79.3.ad 3.& q.110.3.c

62 In omni malo eſt aliquid boni, 1. q.49.c.item qu.103.7.ad 1.item q.109.1.ad 1.item 12.q.18. 2.c.ad 1. & q.35.6.c. & q.73.2.c. fin.& 22.q.172.6.c

63 Bonum, & virtus tranſumptive dicitur etiam in malis, ſicut dicitur bonus latro, 12.q.55 3.ad 1.& q.92.1.c.& 22.q. 45.1.ad 1. & qu.47.13.c.& q.92.1. ad 1

64 Omne malum fundatur in aliquo bono, 1.q.103 7.ad 1

65 Bonum, & malum ex genere ſunt reſpectu objecti, 12. q.18.2 0

66 Illud quod eſt ſecundum ſe malum ex genere, non poteſt eſſe bonum, & licitum, 22. q.110.3.c

67 Malum aliquando dicitur contrarium bono, non quia privatur totum bonum, ſed aliquid de bono remanet, 22. q.33.5.c.princ.

68 Non omnis carentia boni eſt malum, ſed tantum debiti, 1.qu.48.2.ad 1. & 3.c.ad 2. & 5.ad 1.& q.49.1.c

69 Subjectum cujuslibet mali eſt bonum deficiens, ideſt in potentia, 1.q.11.2.ad 1.& q.17. 4.ad 2.& q.48.3.0. & q.49.1.c.& 3. c. item quæſt. 103. 7. ad 1

70 Bonum eſt naturaliter prius malo, 12.q.25.2.0

71 Eſt cauſa mali per accidens tantum, 1. q.49.1.0. item 3 c.item 12.q.75.1.0

72 Cauſa mali non eſt, niſi bonum deficiens, 12. q 18.1. ad 1

73 Bonum, & malum per accidens, ideſt in concreto contrariantur, ſed per ſe, ideſt in abſtracto, opponuntur privative, 1.q.48 1. ad 3. & 2.ad 1. & 2

74 Dicuntur contraria, & ſunt genera, ideſt generales conditiones omnium contrariorum, 1.q.48.1 ad 1

75 Summum malum non contrariatur ſummo bono ſecundum rem, ſed ſecundum vocem, 1. q.39.3.ad 2

76 Nullum malum opponitur ſummo bono contrarie, nec privative, niſi indirecte, ideſt ſecundum rationem communem boni, 1. q.17.4. ad 3. item q.49.3.ad 2

77 Mala eſſe, & fieri non eſt bonum ſimpliciter, ſed tantum per accidens, inquantum ſunt occaſio bonorum, 1. q.19.9.0

78 Malum tollit totum bonum ſibi oppoſitum, & minuit habilitatem, non autem tollit ſubjectum ejus, 1.q.48.4.0. & 12.q. 85.1.2.4.0.item q.93.6.ad 2

79 Corrumpit bonum ſibi oppoſitum formaliter, & privative, non autem effective, 1.q. 48.1.ad 4. item q.49.3.c.item 12. q.85.1.ad 4

80 Inter bonum, & malum civile, vel ad alterum, eſt medium, non autem abſolute, 1. q.48 1.ad 3.& 12.q.18.8.ad 1

81 Bonitas creaturæ non eſt ejus eſſentia, 1.q.6.3.ad 3

82 Nulla creatura eſt bona per eſſentiam, 1. q.6.3.0. & q. 103.2.c. & 12.q.2.8.c. & q.9.6.c.

83 Maximum bonum in creaturis eſt bonum ordinis univerſi, 1.q 22.4.c.& q.25.6.ad 3. & q. 47.2.c.& q.49.2.c.& q.50.3.c.fin. & 22.q.122.2.c

84 Cujuslibet creaturæ ſecundum ſe conſideratæ duplex eſt bonitas, ſc. eſſentialis, & accidentalis, 1.q.25.6.c

85 Creatura ex eſſe, vel eſſentia eſt bona ſecundum quid, ſed

ſed ex accidentibus eſt bona ſimpliciter, 1.q.5.1.ad 1

86 Ipſum univerſum, & quælibet creatura poteſt eſſe melior quam ſit, bonitate accidentali, non autem eſſentiali, 1.q.25.6.0

87 Qualibet re creata poteſt eſſe alia res creata melior, bonitate eſſentiali, & accidentali, 1.q.25.5.6.0

88 Bonum cujuslibet creaturæ conſiſtit in ſpecie, modo, & ordine, 1.q.5.5.0. & q.6.1. ad 1. & 12.q.63.2.ad 3. & q.85.4.0. & 22 q.19.11 c.& q.27.6.ad 1. & q. 109.2.c. ad 3.item q.114.1.c

89 Homo dicitur bonus ſimpliciter ſecundum voluntatem, quia ipſa imperat cuilibet potentiæ. Secundum quid autem, per intellectum, vel alias potentias, 1.q.4.5. ad 3. & q.48.6. c.& 12.q.34.4.c.& q.56.3.c.& q. 66.3.ad 2

90 Bonum hominis, ut eſt homo, eſt bonum ſecundum rationem, non autem ſecundum ſenſum, 1.qu 49.3.ad 5. & 12.q.71.2 c. & 22. q.123.1.2.c.& q.129.3 c.& q.141.1.6.c

91 Bonum hominis conſiſtit principaliter in actibus interioribus, 22.qu.27.6. ad 3.& qu.30. 4.c

92 Bonum hominis conſiſtit in conjunctione ejus ad Deum, 12. q.98.5. ad 2. & 22.qu.27.6.ad 2 & q.30.4 0 & q.186.1 c

93 Totum bonum hominis conſiſtit in ſubjectione ejus ad Deum, 22.q 19.11.c.& q.81.7.c. & q.104.4.ad 2

94 Omnes homines appetunt unum bonum formaliter, non autem materialiter, 12.q.1.7.0

95 Homo naturaliter in bonum tendit, 22.q 34 5 0

96 Bonum cujuslibet virtutis eſt conveniens homini ſecundum rationem, ideo convenit ei naturaliter, 12.q.54.3.c

97 Impoſſibile eſt, quod aliquis homo ſit bonus, niſi ſit bene proportionatus bono communi, 12.q 92 1.ad 3

98 Qui quærit bonum commune, quærit proprium, quia bonum proprium non poteſt eſſe ſine communi, & bona diſpoſitio partis eſt in reſpectu ad totum, 22.q.47.10.ad 2.& q. 63.1.ad 3

99 Omne bonum creatum eſt minus bono hominis objectivo, non autem intrinſeco, & inhærenti, 12.q.2.8.ad 3

100 Bonum animæ eſt melius bono corporis, & hoc bonis exterioribus, & bonum vitæ contemplativæ bono activæ, 12. q.2.5.c. & 22.q.104.3.c. & q.152. 2.4 c

101 Bonum multitudinis eſt majus, quam bonum unius, qui eſt de multitudine, non autem quam bonum unius extrinſecum, ad quod multitudo ordinatur, 22.q.39.2.ad 2

102 In ſpiritualibus bonis debet homo ſemper ſibi magis providere, quam aliis, ſed in temporalibus laudabiliter liberalis facit e converſo, 22. qu. 117.1.ad 1

103 Bonum hominis triplex, ſcilicet animæ, corporis, & exteriora, 12. q.84.4.c. & 22. q. 73.3.c.& q.83.3.ad 2. & q.164.3. c. & q.118.5 cor. & q.152.2.4.c. & q.186.7.cor.

104 Duplex, ſcilicet ſimpliciter, ideſt ultimus finis ejus, & omnia ducentia in eum, & bonum ſecundum quid, ideſt ut nunc, vel ſecundum aliquid bonum, 12. q.114.10.c. item 22. q.23.7.c

105 Bona hominis triplicia, ſcilicet minima, ut bona fortunæ, media, ideſt naturalia, & magna, ideſt habitus virtuoſi. Et eorum triplex eſt fructus, ſcil. fructus honeſtæ converſationis, ſacræ devotionis, & jucundæ pietatis, 12.q. 85. 4.c.& 22.q.108.4.c.& q.118.5.c

106 In bonis corporis hominis tria ſunt per ordinem, ſcil. integritas corporis, quies, & delectatio ſenſus, & uſus membrorum. Primum tollitur per occiſionem, vel mutilationem, ſecundum per verbera, tertium per carcerem, 22.q.65.3.c

107 Bonum unius hominis continuatur alteri dupliciter, ſcil. per chariratem, & per intentionem facientis, 3. q.82.6. ad 3

108 Bonum naturæ hominis triplex, ſcilicet principia naturæ

turæ cum proprietatibus ejus, inclinatio ad virtutes, & originalis juſtitia. Tertium totaliter tollitur per peccatum, ſecundum minuitur, primum autem integrum manet, 12.q.85.1.2.4.0.item q 93.6.ad 2.item 22.q.10.4.c. & q.23.7.ad 1.& qu.83.5.c

109 Bonum proportionatum communi ſtatui naturæ eſt ut in pluribus, excedens vero ut in paucioribus, defectus autem e converſo, 1.q.23.7.ad 3

110 Bona eccleſiaſtica debent dividi in quatuor partes, quarum una debetur epiſcopo, alia fabricæ, tertia pauperibus, & quarta beneficiato, 22.q.185.7.c

111 In neceſſitate non debent emi poſſeſſiones de bonis eccleſiaſticis, nec in theſauris reponi, 22.q 175.7.ad 4

112 Epiſcopi, & alii clerici habent verum dominium bonorum propriorum, non autem eccleſiaſticorum, ſed tantum ſunt diſpenſatores, 22 q.63.2.ad 1.& q.119.3.ad 1.& q.185.7.c

113 Poſſunt diſponere de ſua quarta, ſicut de bonis propriis, 22.q.185.7 c

114 Poſſunt dare moderate ſuis conſanguineis de bonis eccleſiaſticis in ſuum uſum deputatis, 22.q.185.7.ad 2

115 Peccant, ſi in articulo neceſſitatis poſſint vivere de patrimonio, & vivant de bonis eccleſiaſticis, 22.q.185.7.ad 3.item q.187.4.ad 1

116 Retinentes ſibi de bonis eccleſiaſticis diviſis, vel indiviſis notabiliter ultra quartam, peccant mortaliter, 22.q.185.7.c

117 Prælatus tripliciter ſurripit bona Eccleſiæ, & tenetur reſtituere, ſcilicet ſi rem Eccleſiæ non ſibi deputatam, ſed alteri ſibi uſurparet; puta ſi Epiſcopus uſurparet ſibi rem capituli, ſi rem eccleſiæ ſuæ cuſtodiæ deputatam in alterius dominium transferat, puta conſanguinei, vel amici, & ſi ſolo animo ſurriperet, dum ſcilicet incepit habere animum poſſidendi eam ut ſuam, & non nomine Eccleſiæ, 22.q.62 5.ad 5 & q.185.7.c

118 Male diſpenſans bona hoſpitalis tenetur reſtituere, non autem diſpenſans bona beneficii quoad ſuam portionem, ſed tenetur pœnitere, 22.q.62.5.ad 5.& q.185.7.c.princ.

119 Bona temporalia quaſi nihil ſunt reſpectu futurorum, 22.q.36.2.c.fin.

120 Bona temporalia ſecundum ſe ſunt bona ſecundum quid, ſed ut ducunt ad beatitudinem ſunt bona ſimpliciter, 12.q.114.10.c

121 Bona exteriora, ut divitiæ, & honores, ſunt bona ſimpliciter, ideſt abſolute, & ſecundum naturam ſuam, non tamen omnibus modis, & circa hæc eſt juſtitia; ſed virtutes ſunt bona ſimpliciter, ideſt univerſaliter, 22.q.58.10 ad 2

122 Exteriora bona ſunt bona inſtrumentaliter, non autem principaliter, licet ſecundum Stoicos ſint nulla, 12.qu.59.3.c.& 22.qu.58.10.ad 2. & qu.125.4.ad 3.& 3 q.15.6.ad 2

123 Bona temporalia non ſunt præmia virtutum, nec ſubtractio eorum eſt pœna peccati principaliter, 12.q.87.7.c. ad 2. & q 108.3.ad 4

124 Sunt ejus, cui Deus concedit quoad proprietatem, ſed quoad uſum ſunt etiam aliorum, 22.q.32.5.ad 2

125 Deus dat juſtis tantum de bonis, & malis temporalibus, quantum expedit eis ad beatitudinem, 12.q.87.7.ad 2.& q.114.10.c

126 Dat malis bona temporalia, & bonis mala temporalia, ut eis reſervet majora, ideſt æterna, 12.q.87.7.ad 2

127 Bona temporalia dantur indignis a Deo ad correptionem, vel ad damnationem eorum, 12.q.87.7. ad 2.& 22.q.36.2.c.fin.

128 Omnia temporalia bona, & mala æqualiter eveniunt bonis, & malis quoad ſubſtantiam, non autem quoad finem, 12.q.114.10.ad 4

129 Temporalia nullius momenti ſunt reſpectu ſpiritualium, 12.q.2.6.c.fin.& q.87.7.ad 2.& 22.q.36.2.c.fin.

130 Spiritualia ſatiant in perpetuum, non autem temporalia,

lia, quia temporalia paulatim ſumuntur, & corrumpuntur, 12.q.31.5.c.item q.32.2.c.fin.

131 Temporalia non habita appetuntur, ſed habita faſtidiuntur, ſpiritualia vero e converſo, 12 q.2.1.ad 3.& q.32.2.c.fin.item q.33.2.0

132 Spiritualia non ſapiunt habentibus affectum infectum amore delectationum corporalium, & præcipue venerearum, 22.q.20.4.c.& q.46.2.c

133 Spiritualia poſſunt ſimul a multis integre poſſideri, non autem corporalia, 12. qu.28.4. ad 2.& 3.q.23.1.ad 3

134 Promiſſiones bonorum temporalium in veteri lege fuerunt figuræ ſpiritualium in nova lege, 12.q.114.10.ad 1

135 Bonum morale præcipue conſiſtit in converſione ad Deum, & malum in averſione, 22.q.19.2.ad 2

136 Bonum, & malum ſpeciali modo, ſcil. morale, invenitur in habentibus electionem, 1.q 48.5.c

137 Bonum in naturalibus, & moralibus duplex, ſcilicet eſſentiale, & accidentale, 12. q.18.3.ad 3

138 Omne bonum honeſtum vel utile eſt bonum morale, non autem omne delectabile eſt bonum moraliter, quia illa dicuntur ſecundum rationem, illud autem ſecundum appetitum, 12.q.34.2.ad 1

139 Boni mores dicuntur qui rationi congruunt, mali vero qui a ratione diſcordant, 12.q. 100.1.corp.

140 Bonum non contrariatur bono in moralibus, ſed tantum in aliis, 12.q.31.8.ad 1

141 † Virtus eſt bona ſeipſa, non autem per aliam bonitatem, 12.q.55.4.ad 1

142 † Bonum quod ponitur in diffinitione virtutis, non eſt bonum tranſcendens, ſed bonum rationis, 12.q.54 3.ad 2.item q.55.4.ad 2

143 Ad bonum operandum requiritur virtus moralis inclinans, & prudentia dirigens, 12.q.111.1.ad 2

144 Actus exterior addit ad bonitatem vel malitiam, ex objecto vel circumſtantiis actui voluntatis, non autem ex fine, niſi actus voluntatis fiat melior vel pejor tripliciter, ſcilicet ſecundum numerum, extenſive, vel intenſive, 12.q. 20.4.0 item q 24.3.cor. item 22. q.76.4.ad 2

145 Eadem bonitas vel malitia ex fine eſt actus exterioris, & actus voluntatis, non autem aliæ, 12.qu 20.3.c.& 4. ad 2

146 Tota bonitas vel malitia actus exterioris ex fine eſt ex actu voluntatis, non autem aliæ, ſed e converſo, 12.q.20.2.0

147 Bonitas, & malitia ex fine prius eſt in actu voluntatis, quam in actu exteriori. Similiter quæ eſt ex objecto, vel circumſtantiis, ut eſt in executione operis. Sed ut eſt in ordinatione, & apprehenſione rationis, eſt e converſo, 12.q.20.1.0

Bos habet quinque utilitates, ſcilicet quia immolatur, arat, comeditur, lac, & corium dat. Ideo furans reddebat quinque pro uno, 12.q.105. 2 ad 9

Brachium ſignificat potentiam operativam, quæ tripliciter impeditur, ſcil. a Deo, a diabolo, & ab utroque, 1. q.100.10.ad 3

Bubo nocte paſtum quærit. Ideo ſignificat luxurioſos, qui delectari quærunt in nocturnis operibus quæ agunt, 12.q.102. 6.ad 1

Buccella, quam porrexit Chriſtus Judæ, non fuit corpus Chriſti, ſed purus panis, 3 q. 81.2.ad 3

C

1 Cadere non permittit Deus aliquos, niſi alios erigat, 1.q.23.6.ad 1

1 Reprobatur verbum Caim dicentis: Major eſt iniquitas mea quam ut veniam merear; quia miſericordia Dei peccantibus per pœnitentiam veniam præbet, abſque ullo termino, 3 q.84.10.c.fin.

1 Calix debet eſſe de auro, vel argento, vel ſtanno, 3.q. 83 3.ad 6

2 Sicut non poteſt facere aliquis

ſiquis Eccleſiæ Prælatus, quod calix conſecratus deſinat eſſe conſecratus, ſi maneat integer, ſic multo minus poteſt facere, ut homo Deo conſecratus, quandiu vivit, conſecratus eſſe deſinat, & quod ille qui profeſſus eſt religionem, non ſit religioſus, 22.q.88.11.c

1 Si calor ſubſiſteret, ita calefaceret, ſicut nunc inhærens, 1.q.56.1.o

2 Calor naturalis agit in virtute animæ, ut inſtrumentum ejus, 1.q.115.1.ad 5.item q.118. 1.ad 3

3 Digerendo generat pinguedinem, quæ ipſum conſervat, quaſi ejus nutrimentum, 22.q.92.2.ad 2

4 Calor diſponens ad formam ignis manet poſt adventum ejus, non quidem idem numero, ſed idem ſpecie, quia non eſt idem ſubjectum ejus, 3.q 7.13 ad 2.& q.9.3.ad 2

5 Ignis quantumcumque calidus, non calefaceret, niſi eſſet motu cœli, 12.q.109.1 c

6 Calor, & aliæ qualitates tangibiles erunt in corpore glorioſo ex natura ſua, quæ non erunt reductæ ad medium rei ſecundum æquidiſtantiam ab extremis acceptum, ſed ad medium proportionis, ſecundum quod competit optimæ complexioni humanæ in ſingulis partibus. Et ideo tactus illorum corporum eſt delectabiliſſimus, quia potentia ſemper delectatur in convenienti, & triſtatur in exceſſu, 3.q.54. 2.ad 1.& ad 2

7 Virtus in ſemine agit per triplicem calorem, ſcilicet animalis, elementi, & cœli, 1.q 118.3.ad 3

Calvariæ locus dicitur communis locus decollatorum, non autem a capite Adæ ibi ſepulti, 3.q.46.10.ad 3

1 Calumnia eſt falſa & malitioſa impoſitio criminis, 22. q.68.3.ad 1

2 Eſt defenſio criminis per fraudes, dolos, & mendacia, 22.q.69.2.3.corp.

Ars campſoria utitur de ſe numiſmate ad debitum & idoneum uſum: ratio eſt, quia illud lucrum, vel illud plus quod accipitur a campſoribus in tali permutatione monetæ, non accipitur ratione pecuniæ quæ de ſe non parit pecuniam, ſeu de ſe eſt invendibilis, ſed ad vitandum damnum, ſive ratione periculi vel intereſſe, ut ſubveniatur ſalariis penſionum domorum, miniſtrorumque, & laboribus & expenſis, in arte neceſſaria & licita, ne fruſtra ponant operam, & ſudorem ſuum ad utilitatem aliorum, 22.q.78.2.ad 4

1 Canis in veteri lege non offerebatur, quia erat animal immundum. Nec redimebatur, quia eo utebantur idolelatræ in ſuis ſacrificiis. Et ſignificat rapacitatem, de quo non licet fieri oblatio. Sed alia animalia immunda redimebantur, 12. q.102. 3. ad 7. & 22. q.86.3.ad 2

2 Canis videtur uti ſyllogiſmo diviſivo, 12.q.13.2.3.ad 3

Canonicus regularis poteſt tranſire ad religionem monachorum, & non e converſo, niſi ſint laici. 22 q.189.8.ad 2

1 Cantus, & laus vocalis erit in beatis poſt reſurrectionem, 22.q.13.4.c

2 Salubriter fit in eccleſia, ad devotionem excitandam, 22.q 91 o

3 Cantus theatricus, vel aliquod aliud artificiale organum in eccleſia ad delectationem, vel oſtentationem, improbatur, 22.q.91.2.ad 2.& ad 4

4 Diaconi, & prælati non debent cantibus inſiſtere, ſed prædicationi, doctrinæ, & eleemoſynis, 22.q 91.3.ad 3

Capacitas duplex, ſcilicet naturalis potentiæ, & obedientialis. Prima ſemper impletur ſecundum genus ſingulorum, & non ſecundum quodlibet individuum; ſecunda vero nullo modo, 3.q.1.3.ad 3

1 † Capitale vitium dicitur a capite membro, quia pœna capitis punitur, vel quia eſt cauſa finalis per ſe multorum peccatorum, 12.qu.84.3.4.o. & 22.q.34.5.c. & q.35.4.c. & q 118. 7.8.c.& q.148.5.c.& qu.153.4.o. & q.158.6.c.ad 2

2 Ca-

2 Capitalia dicuntur, quia ut in pluribus alia oriuntur ex eis, licet quandoque aliquod vitium ex bono oriatur, per abuſum, ut ex objecto, non autem ut ex principio, 22.q.55.4.ad 1

3 Vitia capitalia dicuntur a fine proprio, non quidem omnium, ſed eorum ex quibus ſæpius alia oriuntur, non autem ab ultimo, 22.q.34.5.c.& q.35.4.c.& q.36 4 ad 1

4 Sunt tantum ſeptem, ad quæ omnia alia reducuntur, ſcilicet vana gloria, acedia, invidia, ira, avaritia, gula, & luxuria, 12.q.84.4.0

Prælatus præeſt in capitulo, ſicut judex in foro judiciali, 22.q.33.7.ad 1

1 Caput naturale habet tria reſpectu aliorum membrorum, ſcil. ordinem, perfectionem, & virtutem influendi, 3.q 8.1.8.c

2 Significat multa, ſecundum ſimilitudines ad multas proprietates ejus, 12.q.84.3.4.0.& 3.q.8.1.c

3 Omnes operationes animales a capite principium habent, 3.q.8.1.c

4 Influit in alia membra dupliciter, ſcilicet intra, & extra, gubernando actiones exteriores, 3.q.8.6.7.c

5 In capite vigent omnes ſenſus, in cæteris vero membris eſt tantum unus ſenſus, ſcil. tactus, 3. qu.8.1.c. & q.66.7.ad 3

1 Character non eſt proprie in genere, nec in ſpecie, ſed reductive, ſicut ens incompletum, quia eſt potentia inſtrumentalis, 3.q.63.2.c.fin.

2 Eſt in ſecunda ſpecie qualitatis, 3.q.63.2.0

3 Diffinitio triplex characteris, 3.q 63.3.5.0.& q.72 5.c

4 Eſt potentia, qua renati in vitam ſpiritualem poſſunt facere operationes ſimiles virtutibus, quibus ſacramenta efficaciam habent, 3.q.72.5.c

5. Eſt duplex, ſcil. potentia activa, & paſſiva, 3.q 63.2.c

6 Eſt ſacramentum, & res ſacramenti, 3.q.63.3.ad 2. & 6. ad 3. & q.66 1.b.& c.& 12.ad 1

7 Habet rationem ſigni, ratione ſacramenti ſenſibilis, & ratione configurationis, 3.q.63.1.ad 2.& 2.ad 4

8 Eſt participatio ſacerdotii Chriſti, 3. q.63.3.5.c. & q.65.3.ad 3

9 Eſt ſubjective in anima, ſicut virtus inſtrumentalis, 3.q.50.4.ad 3.& q.63.2.c.& 5.ad 1.& ad 2.& q.68.1 c

10 Eſt ſubjective in potentia animæ, & non immediate in eſſentia animæ, 3.q.63 4.0

11 Eſt principaliter in potentia intellectiva, & ſecundario in affectiva, 3.q.63.4.ad 3 & 5.c

12 Semper manet, etiam in damnatis, quia eſt indelebilis, 3.q.50.4.ad 3. & q.63.2.c. & 5.0.& q.64.9 ad 3. & q.66.9.c. & qu.82.8.c

13 Chriſtus nullum habuit characterem, 1.q.63.5.6.c

14 Chriſtus eſt character patris, 3.q.63.1.ad 2

15 Non habens characterem baptiſmi nullum alium recipere poteſt, quia ille præſupponitur de neceſſitate ab omni alio, 3.q.72.6 0

16 Character baptiſmi eſt alius a charactere confirmationis, & ordinis, quia ſunt ad diſtinctos actus, 3.q.72.5.c

17 Character baptiſmi eſt potentia paſſiva, ſed character confirmationis, & ordinis eſt potentia activa, 3.q.63.1.c

18 Eſt a tota Trinitate, ſed appropriatur filio, 3.q.64.1.c

19 Eſt proprie character Chriſti, tanquam ducis quo configurantur fideles ſacerdotio Chriſti, 3 q.63.3.0

20 Character ſecundum omnes imprimitur in quibuſdam ſacramentis, 3.q.63.1.0

21 Imprimitur ſolum in ſacramentis novæ legis, 3.q.62.6.ad 1.item.q.63.1.ad 3 item 2.c

22 Imprimitur ſolum in tribus ſacramentis, ſcilicet baptiſmo, confirmatione, & ordine, 3.qu.63.6.0. & q.72.5.0.& q.80.10 ad 1

23 Eſt cauſſa gratiæ ſacramentalis, 3.q.63.2.0.& q.69.10.c

24 Per characterem deputantur fideles ad actus convenientes præſenti eccleſiæ, per prædeſtinationem vero ad præ-

mium vitæ æternæ, 3.qu.63.1. ad 1.& 2.c

25 Character beſtiæ eſt obſtinata malitia, vel profeſſio illiciti cultus, 3.q.63.3.ad 3

Charadrion eſt avis garrula, ideo ſignificat loquaces, 12.qu. 102.6.ad 1 fin.

1 Charitas eſt accidens, 22.q. 23.3.ad 3

2 Eſt habitus in anima creatus, contra Magiſtrum ſententiarum, 22.q.23.2.0

3 Eſt virtus, 22.q.23.3.0.& q. 27.1.c

4 Poteſt dici virtus generalis, 22.q.58.6.c. & 3.q.85.2.ad 1

5 In quantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum divinum. Sed ut reſpicit bonum divinum, ut proprium objectum, eſt virtus ſpecialis, 22.q.58.6.c.& 3.q.85.2.ad 1

6 Eſt amicitia, 12.q 65.5 c.& q.66.6 ad 2.& 22.qu.23.1 o.item q.24.2.c

7 Eſt radix omnium virtutum, 12.q.62.4.c. & q 65.5.ad 2. & q.71.4.c. & qu.84.1.ad 1. item 22.q.23.8.ad 2.& q.139.2.ad 2

8 Eſt mater omnium virtutum, 12.q.62.4.c.& 22.qu.23.8. ad 3.& q.186 7.ad 1

9 Eſt forma omnium virtutum, 12. q.62.4.c. & 22.q.4.3.0. & q.23.8.0.& q.24.12.ad 4

10 Charitas, qua formaliter diligimus, eſt quædam participatio divinæ charitatis, quæ Deus eſt, 22.q.23.2.ad 1. item 3. ad 3.item q.24.2.ad 1.item 7.c

11 Eſt amor Dei, non qualiſcunque, ſed quo diligitur Deus, ut beatitudinis objectum, 12.qu.65.5.ad 1.& qu.109. 3.ad 1. & q 193.3.ad 1.& ad 3. & 22.q.23.4.c

12 Non poteſt eſſe informis, 22.q.24.12. ad 4.& q.45.4 c.& q. 136.3.c.& 3.q 79.1.c.fin.

13 Actus charitatis duplex, ſcil. elicitus, & imperatus, 3. q.85.2.ad 1

14 † Motus mentis humanæ in fruitione Dei, in qua conſiſtit vita æterna, eſt actus charitatis, 12.q.114 4.c

15 Objectum charitatis proprium, & principale, & formale eſt bonitas ſumma, ideſt Dei, 22.q.4.3.2.& qu.13.2.c.& q 23.5. ad 2. item qu. 24. 1.c. & 4. ad 2

16 Charitas pro objecto habet ultimum finem, ſc. beatitudinem æternam, 22.qu.23.4. ad 2.& q.24.1.ad 3.& 10.c. & qu. 44.5.c

17 Habet duo objecta, ſcil. principale, id eſt bonitatem Dei, & ſecundarium, id eſt bonum proximi, 22. q.32.2.ad 3.& q 66.6.c

18 Diligit proximum propter Deum, ideo objectum ejus proprie eſt Deus, 22. qu.1.1. ad 3. & 3.ad 1.& q.23.5.ad 1

19 Tendit in ultimum finem ſub ratione finis ultimi, quod non convenit alicui alteri virtuti, 22.q.26.1.c

20 Dilectio Dei eſt finis dilectionis proximi, 22. q. 44.2.0

21 † Charitas viæ non poteſt æquari charitati patriæ, 1. q.117.2.ad 3.& 12.q.67.6.ad 3

22 Charitas ſuperexcedit facultatem totius naturæ, 12. q. 113.9.ad 2 & 22.q.24.2.3.c

23 Eſt nobilior anima Chriſti, & aliorum, ſecundum quid, non autem ſimpliciter, 22.qu. 23.3.c

24 Donum ſapientiæ correſpondet charitati, 22.qu.23.pr. item q.45. princ.

25 Eſt potiſſima virtutum, 1.q.117.2. ad 3. & 12. q.66.6.0. item 22 q.23.6.0. & q.24.4. ad 2. q.30.4 0.& q.34.5.ad 1.& qu.117. 6.c.ad 1.& q.157.4.ad 2

26 Quilibet habens charitatem habet omnes alias virtutes, 12.q 65.3.5.0

27 Nulla vera virtus poteſt eſſe ſine charitate, 12.q.65.2.4. o.& q.71.4.c. & 22.qu.23.7.0. & q.51.2 c. & q 108.2.ad 2

28 Eſt major aliis, quia propinquius ſe habet ad objectum ſuum, ſc. ad Deum, quam fides, & ſpes, Ideo nobilior eſt eis, 12. q 66.6.0.item 22.q.23.6.c

29 Sola charitas imperat omni virtuti, 12.q.114 4.0

30 Ponitur in diffinitione cujuslibet virtutis, non quidem eſſentialiter, ſed quia ab ea dependent, 12. qu.62.2. ad 3. & 22.q 23.4.ad 1

31 Nulla virtus habet tantam inclinationem ad ſuum actum, nec ita delectabiliter ope-

pe-

pe ratur, ſicut charitas, 22.q.23. 2. c fin.

32 Omnia præcepta moralia fundantur in præceptis charitatis, 3 q.47.2.ad 1

33 Charitas conjungit Deo realiter, & attingit ipſum realiter, non autem fides, nec ſpes, 22.q.45.2.c.fin. & 4. c. & 6.ad 2. & q.17.4 c.& q.184.1.c.ad 2

34 Sapientia etſi differat a charitate, tamen præſupponit eam. Et ex hoc ipſo dividit inter filios perditionis, & regni, 22 q.45.4.ad 3

35 Charitas facit tendere in Deum, uniendo affectum hominis Deo, ſpes autem ut adipiſcendo, 12 q.17.6.ad 3

36 Sub charitate comprehenditur omnis alia amicitia & dilectio licita, non autem illicita, quia charitas non poteſt eſſe cum peccato mortali, 22. q 45.4 c

37 Quicquid pertinet ad donum, vel virtutem fortitudinis, poteſt etiam ad charitatem pertinere, 22 q.139.2.ad 2

38 Voluntas eſt ſubjectum charitatis, 1.q.59 4.ad 3.& q.82. 5.ad 2.& 12.q.56.6.c & q.57 1.c

39 Charitas improprie dicitur eſſe in concupiſcibili, 1.q. 82.5.ad 2

40 † Non eſt in nobis naturaliter, nec cauſatur ex actibus noſtris, ſed infunditur a Deo, 22.q.24.2.o.& 3.10.c.& q. 172 2 ad 1

41 Eſt in omnibus habentibus gratiam gratum facientem, 22.q.8.4.c & q.47.1.4.c

42 Augetur eſſentialiter, 12. q.52.1.o.& q.66.1.o

43 Non augetur per additionem, ſed per intenſionem, ſecundum acceſſum ad terminum, 12.q.52.2.o.& 22.q.24.5.o

44 Viſio beata, charitas, & hujuſmodi, quæ pertinent ad præmium eſſentiale, non augentur in beatis, ex quo jam ſunt effecti beati, 22.q 24.3.ad 3

45 Poteſt augeri in infinitum, 22.q.24.7.o

46 Quilibet actus charitatis diſponit ad charitatis augmentum, reddendo hominem promptiorem ad iterum agendum, & habilitate creſcente, donec

conetur ad perfectum, & tunc actu augetur, 22.q.24.6.o

47 Unico actu augetur, ſi fiat cum toto conatu, non autem aliter, 12.q.52.3.o.& 22.q.24.6.o

48 Charitas non poteſt minui, 22.q.24.10.o

49 Charitas non poteſt amitti per peccatum veniale, 12.q.71. 4.c. & q.78 2.ad 1. & q.88.1. ad 2

50 Veniale peccatum non contrariatur habitui charitatis, ſed fervori actus ejus, quem minuit, 12.q.71.4.c. & 22.q.24. 8.ad 2.& q.54.3.c. & q.107.3. ad 2.& 3 q.79.4.c.& q.87.1.2.c

51 Charitas viæ poteſt amitti, non autem charitas patriæ, 22.q.24.11.o

52 Quolibet peccato mortali amittitur, 12.q.71.3.c.fi.item 4. c.item 22.q.24.12.o item q.45.4. c.item 3.q 79.6.ad 2. & q.84.10.c

53 Habet modum quoad actus quos imperat, non autem quoad actum quem elicit, 3.qu. 81.2 ad 1

54 Datur ſecundum menſuram ſubjecti, id eſt ſecundum capacitatem naturæ, & conatum, 1.q.62.6 o. item 22.q.24.3. o.item 3.q.69 8.ad 3

55 Gradus charitatis triplex, ſcilicet incipientium, proficientium, & perfectorum, 22. q.24.9 o.item q.183 4 o. item q. 184.2.o.item 3.ad 2

56 Beatitudo datur ſecundum diverſos gradus charitatis, 1.q. 12.6.c.& 22.q.24.3.ad 2. & 3.qu. 55.1.ad 3

57 Eadem numero eſt charitas Dei, & proximi, 22.q.17. 3.c.fi.& q.18 2.ad 3.& q.23. 5.o. & q.25.1.o. & qu.81.4.ad 3.& q. 103.3.ad 2

55 Charitas viæ manet eadem numero in patria, 12.q.67. 6.o. & q.111.3 ad 2

59 Habet ordinem, 22. q.26. 1.o

60 Ordo charitatis attenditur ſecundum affectum, & effectum, 22 q.26.6.o

61 Dilectio Dei eſt prior dilectione proximi, ordine perfectionis, & dignitatis, ſed e converſo ordine generationis, & diſpoſitionis, 12.q.68.8. ad 2

62 Ordo charitatis cadit in præcepto, 22.q.42.8.o

63 Manebit in patria, 22.q. 26.13.0

64 In patria nullus erit ordo dilectionis, niſi ſecundum propinquitatem ad Deum, 22.q.26. 13.0

65 Nullus poteſt certe cognoſcere ſe habere charitatem vel gratiam, niſi ſibi divinitus reveletur, 12. q.112 5.0. & 3.q. 80.4.ad 5

66 Cognitio non eſt objectum charitatis, ſed Deus cognitus, 12.q.76.6.ad 2

67 Effectus charitatis ſunt duodecim, ſcilicet vita ſpiritualis, obſervantia mandatorum, protectio contra adverſa, beatitudo, venia, illuminatio, lætitia, pax, amicitia, libertas, filiatio Dei, & expulſio timoris, 3.q.89.6.c

68 Charitas immediate tradit hominem Deo, adhærendo ei per ſpiritus unionem. Et eſt religionis principium, qua mediante opera divini cultus facit, 22.q.82.2.ad 1

69 Quantuncunque minima, poteſt reſiſtere cuilibet tentationi, 3.q.62.6.ad 3.& q.70 9.c

70 Facit homines deiformes, ſupra homines converſari in cœlis, & convenire cum Deo & cum angelis, 12.q.65.5 c

71 Nominatur via ab Apoſtolo, qua Deo approdinquamus; quia per ipſam mens Deo unitur, 1.0.24.4.c

72 Unit nos Deo, ſicut ſunt illi qui rebus mundi penitus abjectis, ſolicite cogitant ſolum quæ Dei ſunt, 22 qu.45.2. nor item 3.q 89.6.c

73 Impeccabiliratem habet ex virtute ſpiritus ſancti, qui infallibiliter operatur quodcunque voluerit, & etiam ſecundum propriam rationem charitatis, non autem ex parte ſui ſubjecti, 22.q.24.11.1.princ. & 3.q.79.6.ad 2

74 De ſe præſervat a peccato, ſed habens eam peccat ex mutabilitate liberi arbitrii, 22. q.24.11.c.princ & 3.q.79.6. ad 2

75 Donum ſapientiæ non eſt cauſa charitatis, ſed effectus ejus, 12.q.45.6.ad 2

76 Meditatio de divinis cauſat charitatem, quæ cauſat neceſſitatem loquendi de Deo, 12.q 27.2.c

77 Suſpendere contemplationem ad tempus propter ſalutem proximi pertinet ad ſummam perfectionem charitatis, 22.q.182.3.c.ad 3

78 Gaudium de Deo in ſe eſt effectus charitatis, ſed, ut Deus participatur a nobis, eſt effectus ſpei, 22. qu.28.1. ad 3. & 2. 4.c

79 Bonitas amoris, deſiderii, & gaudii, dependet ex eodem, ideo pertinent ad eandem virtutem charitatis, 22. q.28.4.c. & q.29.4.c.& q.51.2.0

80 Reſurgens per pœnitentiam in minori charitate habebit majus gaudium accidentale de bonis factis prius in majori charitate, quam de factis poſt in minori, non autem majus gaudium eſſentiale, 3.q.39.5.ad 3

81 Gaudium eſt magis effectus charitatis, quam triſtitia, 22.q.28.1.0.& q.35.2.3.c

82 Gaudium cauſatum ex charitate non compatitur ſecum triſtitiam, ſicut quod cauſatur ex ſpe, 22.q.28.2.0

83 Charitatis eſt habere pacem, ſed facere pacem eſt ſapientiæ ordinantis, 22. q.45.6. c.ad 1

84 Concordia eſt effectus charitatis, 22.q 2 3. 0.& q.37.1.c

85 Debitum gratitudinis ex charitate procedit, quæ quanto plus ſolvitur, tanto magis debetur. Ideo obligatio gratitudinis eſt interminabilis, 22. q.106.6 ad 2.& q.107.1 ad 3

86 Deus per charitatis amorem dicitur, & fit pater noſter, & ſponſus noſter, 22. q. 19.2.ad 3

87 Amare magis eſt effectus charitatis, quam amari, 22, q.27.1.0

1 Caro dicitur tripliciter, ſcilicet natura, vitium, & paſſibilitas, 3.q.54.3.ad 1

2 Caro hominis de ſe non habet bonum virtutis, ſed ut ſubeſt rationi, 12.q.56.4.c

3 Caro in eodem ſemper eſt eadem ſecundum ſpeciem, non autem ſecundum materiam, 1. q.119.1.2.0

4 E-

4 Eſus carnium videtur introductus poſt diluvium, 12.q.102.6.ad 2

1 Caſtitas eſt virtus dicta a caſtigatione concupiſcentiæ, tanquam pueri, 22.q.151 1.0

2 Proprie eſt virtus ſpecialis circa venerea, ſed large eſt virtus generalis, 22.q.151.2.0

3 Ut delectans eſt fructus, ſed ut ſecundum rationem eſt virtus, quæ maxime diſponit hominem ad perfectionem intellectualis operationis, 22.q.15 5.3.c.fi.& 151.1.ad 4

4 Caſtitas conjugalis non eſt virtus ſpecialis ſupra caſtitatem, quia non habet laudem, niſi abſtinentiæ ab illicitis delectationibus. Nec caſtitas vidualis, quia non eſt perfecta, 22.q.152.3.ad 5

5 Caſtitas eſt circa venerea, ſed abſtinentia eſt circa cibos, ideo differunt, 22.q.151.3.0

6 Caſtitati antonomaſtice attribuitur decor, ideo virginitati attribuitur excellentiſſima pulchritudo, 22.q.152.5.c

7 Caſtitas eſt ſubjective in anima, 22.q 151.1.ad 1

8 Remedium ſextuplex caſtitatis contra luxuriam, ſcil. maceratio carnis per abſtinentiam, vigiliæ, & hujuſmodi, contemplatio divinorum & oratio, ſtudium ſcripturarum, cogitatio ſancta, exercitium contra otium, labor, & anguſtia, & ſolitudo, 22.q.188.5.0

1 Non omne quod eſt præter intentionem, eſt a caſu vel a fortuna, ſed tantum contingens raro, 22.q.43.1.ad 3.& q.64.1.c

2 Nihil eſt a caſu vel a fortuna reſpectu Dei, ſed reſpectu cæterarum cauſarum, 1.q.19.6.c

1 Catechiſmus non eſt ſacramentum, ſed ſacramentale, 3.q.67.3.ad 2

2 Eſt inſtructio credendorum explicite, præcedens baptiſmum, 3.q.71.1.0

3 Pertinet tantum ad ſacerdotes, 3.q.67.3.ad 2

4 Pueri ſunt catechizandi, & patrinus pro eis confeſſionem facit, 3.q.71.1.ad 2.& ad 3

Eccleſia amittit cathedram epiſcopalem propter malitiam populi, 22.quæſt.108.4.ad 2

Categorica dictio eſt, quæ abſolute ponit rem ſignificatam circa aliquid ſuppoſitum, ſyncategorica vero, quæ importat ordinem prædicati ad ſubjectum, 1.q.31.3.c

Cato morti ſe tradidit, ne incurreret ſervitutem Cæſaris, 22.q.125.1.2

Cavere mala eſt providentiæ, ſicut & proſequi bona, ſed cavere impedimenta extrinſeca eſt cautionis, 22.qu.49.8.ad 2

1 Cauſa, ad quam neceſſario ſequitur effectus, intelligitur tantum de cauſa per ſe completa, & non impedita, 1.q.115.6.c.item 12.q.75.1.ad 2

2 Poſita cauſa naturali, & ſufficienti, ponitur effectus, non autem voluntaria, 1.q.14.8.ad 2.& q.19.8 o.item q.42.2.o.& q.46.1.ad 9.& 10.& q.62.2.ad 1.& 3.q.56.1.ad 1

3 Non omnis cauſa per ſe propria & ſufficiens cauſat neceſſario ſuum effectum, quia poteſt impediri, 1.q.115.6.c.item q.116.3.c.item 12 q.75.1.ad 2

4 Cauſa duplex, ſcil. diſpoſitiva, & conſummativa, 22.q.94.4.0

5 Conſervativa duplex, ſcil. directe & per ſe, vel indirecte & per accidens, ſicut quod removet, vel impedit actionem corrumpentis, 1.q.104.1.2.cor.

6 Genus cauſæ eſt quadruplex, ſcil. finalis, formalis, efficiens, & materialis, 22.q.27.3.c

7 Cauſa duplex, ſcil. per ſe, id eſt cauſans per virtutem ſuam, & per accidens. id eſt removens impedimentum, 1.q.114.3.c.& 12.q 75.4.c. item q.76.1.c.item q.85.5.c. item q.88.9.c.& 22.q.3.1.ad 2.& q.4.7.c

8 Occaſio ſignificat cauſam imperfectam, non autem ſemper cauſam per accidens, 22.q.43.1.ad 2

9 Cauſa per accidens dupliciter, ſcilicet quod accidit cauſæ per ſe, vel quod accidit effectui per ſe. Et hoc tripliciter, ſcilicet habens ordinem per ſe vel ut in paucioribus vel non habens ordinem, niſi ſecundum æſtimationem. Pri-

mum eſt removens impedimentum contrarium vel non contrarium. Secundum eſt caſus vel fortuna, 22.qu.43.1.ad 3.item q.65.8 c

10 Non omne quod fit, habet cauſam per ſe, ſed tantum ens per ſe, non autem ens per accidens, quia non eſt proprie ens, ſed magis ordinatur cum non ente, 1.qu.115.6.c.item q.116.3.corp.

11 A qualibet cauſa derivatur aliquis ordo ad ſuos effectus. Et unus ordo continetur ſub ordine, ſicut cauſa ſub cauſa, & multiplicatur ſicut cauſa, 1.q.105.6.c. & q.106.3.c

12 Omne unum in multis oportet eſſe ab una cauſa, 1.q.65.1.c

13 Idem effectus eſt ab infinitis cauſis per accidens, non autem per ſe, 1.q.46.2.ad 7. & 12.q.1.4.0

14 Aucta cauſa auget effectum per ſe, non autem effectum per accidens, 12.q.27.6.ad 1.& q.85.5.ad 1

15 Aliquid eſt cauſa alicujus effectus dupliciter, ſcil. directe ad illud agendo, & indirecte, quia non impedit cum poſſit, 3 q.47.1.c

18 Non eſt eadem eſſentia cauſæ & effectus, 22.q.58.6.c

17 Habitudo ad cauſam non eſt de ratione entis cauſati, ſed conſequitur ad ea quæ ſunt de ratione ejus, 1.q.44.1.ad 1

18 Cauſa quandoque habet non neceſſariam habitudinem ad effectum propter defectum effectus, & non cauſæ, 1.qu.19.3.ad 4

19 Cauſa æquivoca eſt cauſa totius ſpeciei, univoca vero tantum individui, 1.q 13.5. ad 1.& q.104.1.c

20 Effectus univocus dependet tantum in fieri a cauſa, ſed æquivocus poteſt dependere etiam in eſſe, 1.q.104.1.c

21 Effectus eſt in cauſa, ſecundum ſimilitudinem quadrupliciter, ſcilicet ſecundum eſſe naturale, & ſecundum eandem rationem, ut in univocis, vel ſecundum eandem rationem tantum, ut in æquivocis, vel ſpiritualiter, vel influxu, 3.quæſt.62.3.c

22 Eſt in cauſa univoca, ſecundum ſimilitudinem formæ ejuſdem ſpeciei, in cauſa vero æquivoca, ſecundum ſimilitudinem formæ excellentioris, 1 q.42.3.0.item q.13.5.c item q.105.1.ad 1.item q.110.2.cor.item q.115.3.ad 3.item 3.q.62.4.c

23 Cauſa inſtrumentalis non participat actionem cauſæ principalis, niſi in quantum per aliquid ſibi proprium diſpoſitive operatur ad effectum principalis agentis, 1.q.45.5.c

24 Principalis eſt nobilior ſuo effectu, non autem inſtrumentalis, nec cauſa per accidens, 12.q.66.3.ad 3. item 22.q.148.3.ad 2.& q.165.2.ad 1.& 3.q.79.2.ad 3

25 Effectus habet eſſe nobilius & principalius, non autem verius in cauſa principali, quam in ſe, non autem in cauſa inſtrumentali, 1.q.4.2.c.& q 18.4.ad 3.& 12 q.83.1. ad 2

26 Effectus aſſimilatur cauſæ principali, non autem inſtrumentali, 3.q 62.1.c

27 Principalis, licet manifeſtiſſima, non poteſt proprie dici ſignum ſui effectus, licet occulti, ſed tantum cauſa inſtrumentalis, quia ut mota, eſt effectus, 3.q.62.1.ad 1

28 Ejuſdem & ſimiliter non poteſt eſſe duplex cauſa proxima, vel remota, ſed diverſimode, 1.q.52.3.c

29 Idem reſpectu ejuſdem poteſt eſſe cauſa & effectus diverſimode, 12.q 33.4.ad 2

30 Effectus denominatur a cauſa proxima, non a remota, vel univerſali, 1.q.14.13 ad 1. & q.25.3.ad 4.& 3.q.4.1.ad 1

31 Quanto remotior eſt a cauſa, tanto eſt debilior, 12.q.66.1 c

32 In quolibet genere cauſarum cauſa diſtat ab effectu, ſecundum perfectionem, vel ſecundum virtutem, 1.q.33.1.ad 1

33 Quælibet cauſa primo operatur in ſibi propinquius, & per illud in alia, 3 q.56.1.c

34 Cauſa prima duplex, ſcilicet prima in genere, & prima ſimpliciter, ſcilicet Deus, 1.q.19.8.0

35.

35 Cauſa prima, ſcil. Deus, produxit materiam de nihilo, 1.q.14.11.o.& qu.15.3. ad 3. item q.44.2.o.item 4.ad 4.item qu.45. 1.ad 2.& 4. ad 3.& qu.46.1. ad 3. & q.47.1.o.& qu.57.2.c.fin.item q.65.4.c.fin. & q.91.2.c. item q. 105.1.c.ad 1.& q.117.3.c

36 Proceſſiones divinarum perſonarum ſunt cauſa prima creationis omnium creaturarum, 1.q.13.3.ad 1. & q 45.6.o. & 7.ad 3

37 † Effectus non trahit neceſſitatem, vel contingentiam a cauſa prima, ſed a proxima, 1.q.14.13.ad 1.& 25.3.ad 4. & qu. 47.1.ad 2. & q.103.7.ad 3.item 3. q.4.1.ad 1

38 Cauſa prima plus influit quam ſecunda, 1.q.105.2.c.item 12.q.10.4.c.item q.84.5.c

39 Operatio cauſæ ſecundæ ſemper fundatur ſuper operationem cauſæ primæ, & præſupponit eam, 12 q.19.4.c

40 Cauſæ habent intra ſe ordinem, quia finis eſt ratio agendi, agens formæ, forma materiæ, 1.qu.5.2.ad 1.item 4.c.& q.85.3.ad 4.& 12.q.1.2.c

41 Cauſa perficiens eſt nobilior ſuo effectu, non autem cauſa diſponens, 12.q.66.6.ad 3

42 In cauſis agentibus quanto aliquid eſt prius, tanto eſt perfectius, in cauſis autem materialibus eſt imperfectius, 22. q.1.7.ad 3

43 Semper oportet quod cauſa per ſe ſit potior effectu, 1.q. 95.1 c.& 12.q.112.1.c. & 22.q.148. 3 ad 2

44 Quanto cauſa eſt altior, tanto cauſalitas ejus ad plura ſe extendit, 1.q.65.2.c

45 Omnis cauſa dicit diverſitatem ſubſtantiæ ab effectu, 1. q.33.1.ad 1

46 † Omnia nobiliori modo ſunt in cauſa ſua, quam in ſuo cauſato, 1.q.4.2.c

47 Cauſa ſemper excedit ſuum cauſatum, 12.q.66.1.c

48 Quicquid eſt cauſa cauſæ ut cauſæ, eſt cauſa cauſati, 1. q.40.2.ad 2. item 12.q.79.1. ad 3. & 2. c

49 Omnis effectus dependet a cauſa ſua, 1.qu.33.1. ad 1. & q. 104.1.2.c

05 Cauſa efficiens non poteſt eſſe poſterior effectu ordine durationis, ſicut finalis, 3. q. 62.6 c

51 Nulla creatura eſt cauſa activa alterius, quoad novam formam, vel diſpoſitionem, ſine mutatione, ſed conſervat ſine mutatione, 1.q.104.2.ad 3

52 Quod eſt prius in cauſando, eſt poſterius in cauſato, & e converſo, 1 q.5.4.c

53 Cauſa cognoſcitur per effectum quandoque, & e converſo, 1.q.85.3 ad 4 & 8.ad 1

54 Affectus dupliciter cognoſcitur in cauſa, ſcil. demonſtrative, & per conjecturas, 1. q.14.13.c

55 Dupliciter repræſentat cauſam, ſcil. quoad eſſe, & ſecundum formam, 1. q.45.7.c

Cautela, vel cautio, cujus eſt vitare impedimenta bonæ operationis, eſt pars integralis prudentiæ, 22.q.48.c.& q.49.8.o

1 Cæcitas mentis triplex, ſcil. privatio luminis accidentalis, averſio voluntaria a primo intelligibili, tertia propter occupationem. Prima eſt pœna, aliæ vero peccatum, 22.q. 15.1.o

2 Cæcitas, quæ quaſi totaliter ſpiritualium bonorum cognitionem excludit, oritur ex luxuria. Hebetudo autem ſenſus, quæ reddit hominem debilem ad hujuſmodi intelligibilia, oritur ex gula, 22.q.15.2.3.o

3 Cæcitas mentis, & hebetudo ſenſus opponuntur dono intellectus, 22, q.8.6.ad 1. & q.15. 2.fin.

4 In cæco eſt aptitudo ad videndum, 22.q 85.2.ad 3

5 Cæcus actu habet virtutem greſſivam, per quam ambulare poteſt. Sed in quantum caret viſu, qui dirigit in ambulando, patitur defectum in ambulando, dum ambulat ceſpitando, 12.q. 18.1.ad 2

6 Cæcus miraculoſe illuminatus naturaliter videt, 3.qu. 27.4.ad 3.fi.

1 CŒlum habet materiam alterius rationis a materia quatuor elementorum, 1 q.66.1.ad 5. & 2.o. & 12. q.49.4.c

2 In materia cœli non eſt potentia ad corruptionem, quia forma ejus excludit omnem privationem ab ea, 1.q.9.c.& q.10.5.c.fi.item q.97.1.c

3 Cœlum non eſt animatum, 1.q.70.3.0

4 Non eſt de natura quatuor elementorum, 1.q.66.2.c

5 Non eſt in potentia incompleta ad eſſe, ſed tantum ad ubi, 1 q.55.2.0.item q.58.1.3.c.& qu.66.2.c.fin. item q.79.2.c.& q 84.3.ad 1. item qu.87.5.c. item q.90.2. ad 1. & qu.97.1.c. & 12.q.49.4.c.& 22.q.24.11.c

6 Non incepit per generationem, quia non habet contrarium, ſed incepit per creationem, 1.q.46.1.ad 3.& ad 5.& q.66 2,c.item q.75.6.c

7 In cœlis non eſt habitus, nec diſpoſitio, 12.q.49.4.c

8 Firmamentum eſt duplex, ſcil. cœlum ſtellatum, & pars condenſata in nubes, 1.q.68.1.2.3.0.item q.71.ad 1

9 Dextrum cœli eſt oriens, ſiniſtrum occidens, ſuperius polus meridionalis, inferius alter, ante hemiſpherium ſuperius, poſt aliud, 1.q.102.1.c.fi.

10 Corpora beatorum erunt ſupra omnes coelos, 3.q.57.4.c.ad 1

11 † Non oportet aliquam partem cœli eſſe ſuperiorem Chriſto, ſed ipſum eſſe ſuper omnes coelos, 3 q.57.4.c.ad 1

12 Coelum empyreum non poteſt ratione inveſtigari, 1.q.66.3.c

13 Eſt immobile, 1. qu.66 3.0 q.102.2.ad 1

14 Eſt incorruptibile, & lucidum, ſed non emittit radios viſibiles nobis, 1.q.66 3.0

15 Eſt ſupremum locorum corporalium, 1.q.102.2. ad 1.item q.112.1.ad 2

16 Eſt locus beatorum hominum, magis quam angelorum, & eſt ad congruitatem contemplationis, non autem ad neceſſitatem, 1. q.66.3.c.ad 3.& q.102.2 c.ad 1. item 12.q.47.ad 3.item 22.q.175.3.ad 4

17 Eſt concreatum materiæ informi, 1.q.66.3.0

18 Habet influentiam in inferioribus, 1.q.66.3.ad 2

C OE

19 Diverſæ opiniones Doctorum de aquis quæ ſunt ſuper cœlos, 1.q.68.2.3.0

20 Informitatem cœli expreſſit ſcriptura ex hoc quod dicit: Tenebræ erant ſuper faciem abyſſi, ſecundum quod ſub cœlo etiam aer includitur, 1.q.66.2.c.fin.

21 Cœlum aqueum eſt ſupra firmamentum, id eſt, cœlum ſydereum, quia eſt diaphanum, ſicut & cœlum empyreum, quia eſt lucidum, 1.q.66.1.ad 2

22 Omne ſpatium inter aquam & cœlum lunæ, eſt unum cœlum, ſecundum Damaſcenum, ſed quatuor ſecundum Rabanum, 1.q.68.4.c

23 Cœlum dicitur dupliciter, ſcil. a proprietate, & a natura. Er hoc eſt triplex, ſcil. immobile, mobile uniforme, & mobile difforme. Primum eſt cœlum empyreum, ſecundum aqueum, tertium ſydereum, & ſeptem planetæ, 1.q.68.4 c

24 Cœli ſunt ſeptem ſecundum Rabanum, ſcilicet empyreum, cryſtallinum ſeu aqueum, ſydereum, igneum, olympium, æthereum, & aereum, 1.q.68.4.0

55 In cœlis non ſunt plura individua ejuſdem ſpeciei, 1.q.47.2.c

26 Cœlum ſumitur tripliciter, ſcil. eſſentialiter, participative, & metaphorice. Et hoc tripliciter, ſcil. Trinitas, bona ſpiritualia, & triplex viſio, ſcil. corporalis, imaginaria, & intellectualis, 1. qu.68.4.c

27 Cœlum tertium, ad quod raptus eſt Paulus, eſt triplex viſio, triplex hierarchia, cœlum empyreum, vel Trinitas, 1.q.68 4 c.item 22.q.175.3.ad 4

28 Virtus primi cœli recipitur in mediis cœlis diverſimode, ſecundum motus eorum, 1.q.115.3.ad 4

29 Actiones & virtutes cœlorum diverſimode recipiuntur in his corporibus inferioribus, ſecundum diverſam materiam diſpoſitionum, 1.q.115.3 ad 4. & 6.ad 2

30 Omnis virtus generalis, vel ſpecialis inferiorum reducitur ad virtutes cœlorum generales vel ſpeciales, 22.q.96.2.ad 2

31 Motus cœli eſt naturalis, 1.q.70.3.ad 4.& ad 5

32 Eſt voluntarius ex parte motoris tantum, 1.q.70.3.ad 5

33 Quilibet motus cujuſcunque cœli eſt regularis, & uniformis in velocitate, & tarditate, 1.q.32.1.ad 2

34 Quodlibet cœlum præter primum, movetur dupliciter, ſcil. motu proprio, & motu primi cœli, 1.q.68.2.ad 3. & q. 115.3.ad 4,& 22.q.2.3.0

35 In cœlis eſt duplex motus, ſcil. primus, id eſt diurnus ſuper polos æquinoctiales ab oriente in occidens; & ſecundus e converſo, ſuper polos Zodiaci, 1.q.67.4 ad 3.item qu. 104.2.c

36 In cœlis eſt duplex motus, ſcil. primus, ideſt diurnus, qui eſt cauſa continuitatis generationis, & ſecundus per Zodiacum, qui eſt cauſa diverſitatis, ſecundum generationem & corruptionem, 1.q.67.4.ad 3.& q.104.2.c

37 Motus cœli eſt cauſa viventium, 1.q.70 3.ad 3

38 Cœli ſunt cauſa eorum, quæ fiunt in his inferioribus, 1.q.115.13.0. & 12. q.95.5.0.item q 96.2.ad 2

39 Tota materia corporum inferiorum ſubjacet variationi, ſecundum motum corporum cœleſtium, 1.q.115.3.0

40 Diverſorum motuum cœleſtium diverſi ſunt effectus, 1. q.104 2 c.fi.

41 Effectus corporales in inferioribus non ſequuntur ex neceſſitate a motibus cœlorum, 1.q.115.6.0

42 Diſtantia loci impedit effectum cœleſtis corporis, 1. q. 115.6.ad 2

43 Groſſities materiæ, vel frigiditas, aut caliditas, aut alia hujuſmodi diſpoſitio impedire poteſt effectum corporis cœleſtis, 1.q.115.6.ad 2

44 Effectus duplices ſubtrahuntur cauſalitati corporum cœleſtium, ſcil. effectus per accidens contingentes in humanis vel naturalibus, & actus liberi arbitrii, 22.q.95.5.c

45 Cœlum movetur ab aliquo intellectu, 1.q.70.3.0

46 Eſt movens ſeipſum, in quantum motor eſt ei intrinſecus, 1.q.70.3.ad 5

47 † Motus cœli conjungitur orbi ſecundum totum, ſecundum Philoſophos; ideo non movetur per accidens ad motum cœli, 1.q.51.3.ad 3

48 Motor cœli ſuperioris poteſt movere cœlum motoris inferioris, non autem e converſo, 1.q.117.4.ad 1

49 Cœlum eſt primum alterans, non autem primum movens, ſed movetur motu locali a ſuperiori movente, 12.q.6.1. ad 1.item q.109.1.c

50 Virtus movens cœlum dicitur eſſe in dextera parte orbis quem movet, unde incipit motus, 1.q.51.3.ad 3 item q.52.2.c

51 Corpora cœleſtia non ſunt animata eo modo, quo plantæ & animalia, ſed æquivoce, anima videlicet dante motum, non autem eſſe, 1.q.70.3.c

52 Anima eſt nobilior corpore cœli, 1.q.70.2.ad 4

53 Corpus cœli eſt nobilius corpore hominis, 1.q 91.1.ad 2

54 Corpus hominis eſt ſimillimum cœlo, 1.q.76.5.ad 2.item q.91.1.c.ad 3

55 Cœlum venit in compoſitionem hominis cauſaliter, non autem eſſentialiter, 1 q.76.7.c. & q.91.1 c.ad 2. item 3.q.57.3. c

56 Per ſe agit in corporibus omnium inferiorum, ſed in anima, & in potentiis ejus organicis agit per accidens, in intellectu autem & voluntate indirecte tantum, 1. q.83.1. ad 5. item q.115.3.4.0.item 6.c. & qu. 116.1.c.item 12.q.9.5.0 item 22. q.95.5.6 7.0

Cellula cerebri triplex, ſcil. anterior, media, & poſterior, 1.q.78 4 c

Cœna Chriſti fuit luna quartadecima, ſed paſſio ejus fuit luna quintadecima, 3.qu.44.2. ad 1.item q 46 9.ad 1

Centurio & Petrus reveriti ſunt Chriſtum ex humilitate, Zachæus autem ex amore, 3. q.8.10.ad 3

Cere eſt oppidum prope Romam, 12.q.99.3.c

Cerebrum eſt majus proportionabiliter in homine, quam in alio animali, 1. q.91.3. ad1. item q.99.1.c

Cereis non utebantur Judæi in cultu Dei, ſed oleo, 1. qu. 101.2.ad 2

1 Ceremonia dicitur a Cere oppido prope Romam, vel quaſi Cereris munia, 12.q.99.3 c

2 Omnes ceremoniæ ſunt quædam proteſtationes fidei, 12.q.103.4.c

3 Ceremoniæ ſunt opera exteriora ad cultum Dei pertinentia, 12.q.99.3.0.item q.101. 2.4.e.& q.103.1.0.& qu.104.1.c. ad 3

4 Ceremonialia dicuntur, quæ ſecundum ſe non habent cauſam manifeſtam factorum, licet poſſint habere cauſam manifeſtam inſtitutionis, 12.qu. 101.1.ad 4.

5 Ceremonialia veteris teſtamenti ſunt quædam determinationes juris naturalis, & præceptorum moralium, 12.q. 99.3.ad 2. item qu.103.1.c.& 22. q.112.1.ad 2

6 Multæ particulares determinationes in ceremoniis veteris legis habent cauſam tantum figuralem, non autem litteralem, niſi in communi, 12. q. 102.2.ad 1

7 Ceremoniæ veteris legis ſufficienter dividuntur in ſacrificia, ſacra, ſacramenta, & obſervantias, 12.q.101 4.c

8 Ceremoniæ in veteri lege fuerunt multæ, ad reprimendam idololatriam, & ad ſignificationem multorum, 12. qu. 101.3.e

1 Certitudo poteſt eſſe ex duobus, ſcil. ex cauſa, & ex ſubjecto, 1.qu.1.5.ad 1.item 22. q.4. 8.0

2 Eſt tantum in cognitione, 12.q.18 4 e.item 22 q.18.4.e

3 Principaliter & eſſentialiter eſt tantum in cognitione, ſed ſecundum ſimilitudinem, & participative, eſt etiam in aliis, ut in operibus naturæ, vel artis, 12.qu.18.4.c. item 22. q.18.4.c

4 Certitudo cognitionis eſt diverſimode in Deo, in angelis, & hominibus, 22 q.9.1.ad 1.

5 Viſus eſt ſimpliciter certior auditu, licet quandoque ſit e converſo, 22.q.4.8.ad 1

6 Virtus & natura ſunt certiores arte, quia infallibilius operantur, 22.q.18.5 c

7 Fides eſt certior omni virtute intellectuali ex parte rei & cauſæ, ſed e converſo ex parte ſubjecti, & evidentiæ, 1. q.1.5.ad 1

8 Certitudo ſpei eſt ex cognitione dirigente, 12. q. 40.3. ad 3.& 22.q.18.4.e

9 Certitudo cognitionis eſt ex ſe, ſed certitudo ſpei, & naturæ eſt ex alio: ideo deficit per accidens, 12.q.40.2.ad 3

10 Spes viatorum habet certitudinem ex fide, omnipotentia & miſericordia Dei, non autem ex meritis propriis, 22. q.18.4.0.

Ceſſare dicitur Deus ab omni opere condendo, non autem propagando & conſervando, 1.q.73.1.ad 2.item 2.0. & q. 74 2.ad 3.& q.118.3 ad 1

1 Cœtus, id eſt feſtum collectæ, fiebat in memoriam paeis, & adunationis Judæorum in terram promiſſionis, & figurabat ecclcſiam beatorum, 12.q.103.4.ad 10.

2 Feſtum omnium Sanctorum ſuccedit ei, vel feſtum Angelorum, 12.q.103.3.ad 4

Cherubin interpretatur plenitudo ſcientiæ; quæ eſt quadruplex in eis, ſcilicet perfecta Dei viſio, plena Divini luminis ſuſceptio, contemplatio pulchritudinis in ordine rerum, & copioſa Divinæ cognitionis effuſio in alios, 1.qu.63.7.ad 1. & q.108.5.ad 5.

Chimæræ ratio, ſive conceptio non habet fundamentum in re neque proximum, neque remotum, quia neque eſt ſimilitudo alicujus rei extra animam, neque conſequitur ex modo intelligendi rem aliquam naturæ. Et ideo iſta conceptio eſt falſa, 1, q.16.3.ad 2. & 5.ad 3 & 7.ad 4.fin.& q.48.1.ad 2

Chriſma benedici oportet ab Epiſcopo in cœna Domini, 3. q.72.3.0

Chriſtianus dicitur qui Chriſti eſt, ideſt qui fidem Chriſti habet, qui ſpiritu Chriſti virtuoſe operatur; & ad imitationem Chriſti peccatis moritur, 22.q.124.5.ad 1

1 Chriſtus in triduo mortis ſuæ non fuit vere homo, 3.q.50.4.0

2 In illo triduo mortis corpus Chriſti non fuit vivum, nec animatum, 3.qu.50.4. b.item c. ad 1

3 Totus Chriſtus eſt ubique, non autem totum, quia maſculinum genus pertinet ad perſonam, ſed neutrum genus pertinet ad naturam, 3.q.52.3.0

4 Natura divina conſtituit perſonam Chriſti ſimpliciter, non autem natura humana ejus, ſed ſecundum quid, ut ab ea denominatur homo, 3.q.3.1.ad 3

5 Perſona Chriſti eſt tota in quolibet loco, ſed non totaliter, 3.q.52.3.ad 3

6 † Idem judicium eſt de iſtis propoſitionibus, Chriſtus ſecundum quod homo eſt perſona, ſuppoſitum, hypoſtaſis, & res naturæ, 3.q.16.12.ad 3

7 Hæc eſt vera, & propria, Deus eſt homo, & e converſo, 3.q.16.1.2.0

8 Hæc eſt per ſe, & in materia naturali, Deus eſt homo, non autem per accidens, nec in materia remota, nec materia contingenti, ratione ſuppoſiti, non ratione formæ, 3.q.16.1.ad 1

9 Hæc eſt falſa, Deus factus eſt homo, & e converſo, ſi ly factus, determinet ſubjectum, vel prædicatum abſolute, ſi vero determinet compoſitionem, eſt vera; ſi autem determinet ſubjectum reſpectu prædicati, eſt vera, ſed converſa ejus eſt falſa proprie, improprie vero eſt vera, id eſt ſi ly homo in ſubjecto ſupponat ſimpliciter, & non perſonaliter, 3.q 16.6.7. 8.& q.33.3.c

10 Hæc proprie eſt falſa, & improprie vera, Chriſtus ſecundum quod homo, eſt Deus; eadem ratione, ſcil. quia reduplicatio magis proprie facit ſtare pro natura, niſi per aliquid limitetur ad ſuppoſitum, 3.q.16.11.0.

11 Hæc eſt falſa, Chriſtus eſt tantum homo; ſed hæc eſt vera, Chriſtus eſt tantum id quod eſt homo, 3.q.17.1.ad 3

12 Hæc eſt falſa de Chriſto, iſte homo incepit, niſi addatur aliquid creatum, 3.q.16.7.c.fin. item 9.0

13 Hæc eſt vera, Chriſtus eſt creatura, ſecundum naturam humanam, & eſt minor Patre, non autem ſimpliciter, 1.q.41.3.c.ad 4.& 3.q.16.8.0.item q.20.1.ad 1

14 Hæc proprie eſt vera, Chriſtus ſecundum quod homo, eſt creatura, quia reduplicatio magis proprie facit ſtare pro natura, niſi per aliquid limitetur ad ſuppoſitum; ideo hæc eſt falſa, Chriſtus ſecundum quod homo hic, eſt creatura, 3.qu.16.10.0

15 Hæc propoſitio, Chriſtus ſecundum quod homo eſt perſona, non eſt vera, niſi reduplicet ſuppoſitum hominis, ut dicatur Chriſtus ſecundum quod iſte homo eſt perſona, 3. diſt. 10.q.1.ar.2.q 1.c

16 Natura humana in Chriſto eſt nobilior, quam in aliis, ratione unionis ad Verbum, non autem eſſentialiter, 3.q.7.2.ad 2.& 5.ad 1

17 Humanitas Chriſti fuit inſtrumentum divinitatis ejus, 12.q.112.1.ad 1.& 3.q.7.1.ad 3.& q 8.1.ad 1. & q.13.2.c. ad 2.item 3.4.c.item q.18 1.ad 2. & qu.19.1.c & q 34.1 ad 3.& q.43.2.c & q.48.6.c.item q.49.1.c.ad 1.& ad 2.& q.50.6.ad 3. & q.56.1. ad 3.& q.62.5.c.item q.74.3.c

18 Poteſt dici individuum, particulare & ſingulare; non autem ſuppoſitum, hypoſtaſis, res naturæ, vel perſona; quia perſona filii Dei eſt ſuppoſitum naturæ humanæ, 1.q.29.1.ad 2. item 3.q.2.2 ad 3. & 5.c.item q.4.4.c. ad 3.item qu.16.12.ad 2. & ad 3.

19 Anima Chriſti eſt ſuper omnes creaturas, 3.q.59.1. ad 3

20 Eſt inſtrumentum divinitatis, 3.q.13.2.ad 2.

21 Ea quæ ſunt humanæ naturæ, non prædicantur in abſtracto de deitate, nec e converſo, 3.q.16.5.0.item q.50.3.ad 3.

22 Natura humana non prædicatur de Chriſto in abſtracto, nec partes ejus, 3.q.2.8.c.& q.3.7.ad 3.item q.16.1.c.item q.17.1.c item q.50.3. ad 3

23 Natura divina, & proprietates ejus prædicantur de Chriſto in recto, tam in abſtracto, quam in concreto, humanæ vero tantum in concreto, 3.q.3 7.ad 3.item q.17.1.o

24 Ea quæ poſſunt convenire perſonæ ratione ſui, ſi habent repugnantiam ad proprietates perſonæ divinæ, non prædicantur de Chriſto; quæ autem conveniunt perſonæ ratione naturæ, vel ratione partis, dicuntur de Chriſto, licet repugnent perſonæ divinæ; quod enim eſt perſonæ proprium, de Chriſto non enunçiatur ratione humanæ naturæ, niſi cum aliqua additione vel expreſſa, vel ſubintellecta, 3.qu 16.8.o.item q.20 2.o

25 Deus eſt caput Chriſti, 3.q.8.1.ad 3.item 8.ad 2

26 Chriſtus ante incarnationem erat caput Eccleſiæ, ſecundum humanitatem per operationem hominum in eum, & non e converſo; ſed poſt, utroque modo; ſecundum divinitatem vero, ante & poſt; & per utramque operationem, ſcil. ejus in nos, & e converſo, 3. qu.6.3 ad 3. item qu.68.1. ad 1

27 Chriſtus ſecundum quod homo, eſt caput Eccleſiæ, triplici ratione, ſcilicet ſecundum tria quæ conſiderantur in capite, ſcilicet ſecundum ordinem, perfectionem, & virtutem; primo Chriſtus habuit ordinem, quia caput eſt prima pars hominis, incipiendo a ſuperiori; perfectionem autem, quia in çapite vigent omnes ſenſus & interiores, & exteriores, cum in cæteris membris ſit ſolus tactus; virtutem vero, quia virtus & motus cæterorum membrorum eſt a capite, & gubernatio eorum in ſuis actibus, propter vim ſenſitivam, & motivam dominantem in capite; unde & rector dicitur caput populi; & hæc ſpiritualiter competunt Chriſto, primo ſecundum propinquitatem ad Deum, gratia ejus eſt altior, & prior; & ſi non tempore, quia omnes alii acceperunt gratiam, per reſpectum ad gratiam ipſius. Secundo perfectionem habet quantum ad plenitudinem omnium gratiarum. Tertio virtutem habet influendi gratiam in omnia membra Eccleſiæ, & ideo convenienter dicitur caput Eccleſiæ, 3.q 8.1.o.& q.48.1.c. & q.49.1.c. & q.59.2.c

28 Tota humanitas Chriſti, ſecundum animam, & ſecundum corpus, influit principaliter in animas, & ſecundario in corpora, ideo ſecundum utrunque eſt caput hominum, quoad utrunque, 3.q.8.2.o.item 4.ad 1

29 Proprium eſt Chriſti, eſſe caput Eccleſiæ, quoad influxum interiorem, ſed quoad influxum exteriorem convenit aliis participative, particulariter, & vice Chriſti; Chriſto autem ſecundum omnem locum, tempus, & ſtatum omnium pertinentium ad Eccleſiam, & propria auctoritate, 3. q. 8. 6.o.item 7 c

30 Chriſtus eſt caput omnium hominum, ſed primo beatorum, ſecundo habentium charitatem viæ, tertio fidelium, quarto uniendorum, quinto unibilium, ſed nullo modo damnatorum, quia penitus deſinunt eſſe membra Chriſti, 3.q.8.3.o. item q.13.3 c. & q.19.4.c. ad 1

31 Eadem eſſentialiter eſt habitualis gratia Chriſti, quæ dicitur gratia unionis capitis, & ſingularis perſonæ. 3.q.7.5.o

32 Gratia unionis ſingularis, & capitis ſunt ſimul tempore, ſed ordine naturæ & intellectus prima præcedit ſecundam, & ſecunda tertiam, quia prima convenit Chriſto inquantum Deus, ſecunda, inquantum homo in ſe, tertia quoad alios, 3.q.7.13.o

33 In Chriſto fuit triplex plenitudo gratiæ: ſcilicet unionis perſonalis, capitis, & ſingularis. Prima eſt ejus ut cauſæ finalis, ſecunda ut effi-

cien-

cientis, tertia ut formalis ad omnem effectum, & ad omnem uſum gratiæ, 3. q.19 4. o. item q.48.1 c

34 Gratia perſonalis, & gratia capitis in Chriſto ordinantur ad actum. Non autem gratia unionis, ſed ad eſſe perſonale. Ideo prima & ſecunda conveniunt in eſſentia habitus, non autem tertia, licet etiam prima dicatur gratia unionis, inquantum facit congruitatem ad unionem, 3.q 8. 5.ad 3

35 Gratia habitualis fuit in Chriſto, 3.q.7.1.o

36 Requievit ſuper Chriſtum ſpiritus Domini, qui quidem in homine dicitur eſſe per gratiam habitualem, 3 q.7.1.1.b.c

37 Gratia unionis eſt eſſe perſonale, quod a Deo datur gratis humanæ naturæ in perſona Verbi, & eſt terminus aſſumptionis ejus. 3.q.66.e

38 Gratia unionis in Chriſto dupliciter dicitur, ſcilicet voluntas Dei dans gratis, & donum ejus, id eſt unio, vel aliquis habitus. Primo modo loquuntur Sancti communiter, & eſt quid increatum; non autem ſecundo modo, 3.q.2.10.c. item q.6.6.corp. item q.7.11.c

39 Unio Chriſti facta eſt per gratiam primo modo, non autem ſecundo, 3.q.2.10.o. item q. 6.6.o

40 Gratia Chriſti, ſive unionis, ſive habitualis, dicitur naturalis Chriſto; quia habuit eam a nativitate, & quia cauſatur a natura ejus divina, non autem a natura humana, 3.q.2. 12.o item q.7.13.ad 2. item q.34. 3.ad 2

41 Gratia unionis fuit ſimpliciter infinita in Chriſto; ſed gratia habitualis ejus fuit infinita ſecundum rationem gratiæ, finita vero ſecundum rationem entis, 3.q.7.11.o

42 Habere gratiam convenit Chriſto ſecundum naturam humanam, non autem ſecundum naturam divinam, ſed eſſe largitorem gratiæ, 3.q.7. 7.ad 2

43 Chriſtus habuit plenitudinem omnis gratiæ dupliciter, ſcilicet in ſummo, & quoad omnes effectus gratiæ, 3.q.7.7.ad 1. item 9.o. item 10 12.c. & q 15. 2.3.c. & q.22.1.c.ad 1. item ad 3. q.27.5. ad 1. item q.28.4. ad 2. item q.38.2.ad 2

44 Plenitudo gratiæ duplex; ſcilicet una ex parte gratiæ, & alia ex parte ſubjecti. Prima eſt propria Chriſto, ſecunda vero convenit etiam aliis per Chriſtum, 3.q.7.10.o

45 Plenitudo duplex fuit in Chriſto, ſcil. prima divinitatis, ſecunda gratiæ, & veritatis. Et ſecunda derivatur a prima, 3 q.15.2 3.c. item q.19.4.ad 2.& q.34.1.e

46 Plenitudo gratiæ, & divinitatis habitat in Chriſto corporaliter tripliciter, ſcil: per unionem perſonalem ad corpus, contra umbram, & triplici unione, id eſt carnis, mentis, & ſenſus, 3 q.2 10.ad 2

47 Omnes gratiæ gratis datæ fuerunt in Chriſto excellentiſſimæ, 3.q.7.7.o

48 Gratiæ in Chriſto non dividuntur, ſed dividuntur in aliis hominibus, qui recipiunt particulariter efficaciam ad aliquos actus, Chriſtus autem recipit gratiam pleniſſime ad omnes actus, 3.q 7.7.ad 1

49 Gratia Chriſti nullo modo potuit augeri, ſicut nec gratia beatorum. Sed gratia cujuſcunque viatoris puri poteſt augeri ex parte gratiæ, & ex parte ſubjecti, 3.q.7.12.o

50 Gratia cujuſcunque alterius hominis quantumcunque creſcat, non poteſt adæquari gratiæ Chriſti; quia comparatur ei ſicut particulare ad univerſale. Ideo non ſunt ejuſdem rationis, 3. q.7.11. ad 3. item q.10.4.ad 2. item ad 3

51 Chriſtus habuit omnes virtutes, ad perficiendas potentias ſingulas, ad omnes actus animæ, 3.q.7.2.o. item 3.ad 1.& q. 15.2.o

52 Habuit virtutes morales quoad uſum patriæ, & viæ, non derogantes perfectioni ejus. Non autem ad domandas paſſiones. 3.q.7.1. ad 3. item 2. ad 1

53 Habuit ſummum gradum

fortitudinis, ſuſtinens impugnationem, non quidem interiorem a fomite, ſed exteriorem a diabolo, & a mundo, quos ſuperando, victoriæ coronam promeruit, 3. q.15.2. ad 3

54 Habuit temperantiam, non autem continentiam, 3.q. 7.2.ad 3

55 Virtute ſuæ divinitatis poterat in ſe, & in ſuis diſcipulis, ſine abſtinentia, habere virtutem continentiæ, 3. q.40. 2. ad 2

56 Fides non fuit in Chriſto, 12.q.65.5.ad 3. item 3.q.7.3.0.& 4.c.& 8 ad 2. & 9.ad 1

57 Habuit quicquid eſt perfectionis & virtutis in fide, & ſpe, 3.q.7.9 ad 1

58 Habuit meritum fidei, quia fides conſiſtit in aſſenſu ex obedientia Dei, quam Chriſtus pleniſſime habuit, 3.q.7.3. ad 2

59 Non habuit ſpei virtutem, licet ſperaverit aliqua ſibi & aliis, 12.qu.65.5.ad 3.item 12 qu. 18.2.ad 1..item 3.q.7.4.0 item 6. ad 1.item 8 ad 2.item 9.ad 1

60 Voluntas animæ Chriſti informabatur charitate, & aliis virtutibus, 3.q.49 6.ad 2

61 Habuit pleniſſime ſeptem dona Spiritus ſancti, 3.q.7.5.0

62 Dat dona, inquantum Deus, & recipit ea, inquantum homo, 3.q.7.5.ad 2

63 Meruit ſecundum humanitatem, non autem ſecundum divinitatem, 3.q.53.4.ad 2

64 Meruit ſibi gloriam corporis, ſcilicet immortalitatem, impaſſibilitatem, & hujuſmodi, & ea quæ pertinent ad excellentiam ejus exteriorem, ſicut eſt aſcenſio, & veneratio ejus; non autem gloriam animæ, nec ſcientiam, nec gratiam, nec Deitatem, nec virtutes; quia cum meritum non ſit niſi ejus quod nondum habetur, oporteret quod Chriſtus aliquando iſtis caruiſſet, quibus carere magis diminuit dignitatem Chriſti, quam augeat meritum, 3.q.19. 3 o.item q 22.4. ad 2. item q.34. 4.ad 2, item q.35.1.c. item q.46. 1.c. item q.48.1.0. item qu.49.3. ad 3.item 6.0.item q.54.2.c.item q 59.3.c

65 Meruit aliis, ſcilicet omnibus membris ejus, id eſt ſolis regeneratis ſpiritualiter, id eſt per baptiſmum, 3.q.19. 4.0.item q.49.1.c

66 Meruit aliis præmium eſſentiale, quod nullus alius poteſt, 12.q.114.6.c.& 3.qu.19.4.0. item qu.46.3.c.item qu.48.1.0.item 6.ad 3.item q.61.1.ad 2

67 Nihil ad meritum pertinens docuit, quod ipſe excellentius non impleret, 3.q.7.3. ad 2

68 In Chriſto fuit aliqua ſcientia creata, præter ſcientiam increatam, 3.q.9.1.0

69 Scientia divina Chriſti non offuſcabat ſcientiam humanam, ſed magis claram reddebat, 3.q.9.1.ad 2

70 Scientia animæ Chriſti eſt nobilior ſecundum quid, quam anima ejus; non autem ſimpliciter, 3.q.11.5.ad 3.

71 Anima Chriſti poterat intelligere per ſcientiam inditam, convertendo ſe ad phantaſmata, & etiam ſine eis, 3. q.11.2.o.item 4.ſi. item qu.34.2. ad 3

72 Chriſtus habuit omnium rerum ſcientiam ſpeculativam & practicam, non quidem practice, id eſt non qua ipſe faceret res, ſed qua ſciret, qualiter res factæ ſunt a Deo, 3.q. 13.1.ad 3

73 In Chriſto fuit plenitudo gratiæ, & omnis virtutis, & omnis ſcientiæ, 3.qu.15.2.c. item q.3.c.ad 1

74 In ſexta ſynodo damnata eſt poſitio negantium in Chriſto duas ſcientias vel ſapientias, ſcil. creatam ſcientiam, & increatam, 3.q.9.1.c.fin.

75 Scientia beatorum fuit in Chriſto, 3.q.9.2 o.& 3.4.c

76 Anima Chriſti in verbo non comprehendit Verbum, ſeu Divinam eſſentiam, 3.q.10. 1.0.item 2.3.c.ad 1.item ad 2

77 In Verbo cognoſcit omnia quæ quandoque ſunt, & cogitatus; non autem omnia quæ ſunt in potentia Dei, 3.q.10. 2.0.& q.59.2.ad 3

78 In Verbo cognoſcit omnia

quæ Deus novit ſcientia viſionis, non autem omnia quæ Deus novit ſimplici intelligentia, 3.q 10.2.ad 2.item q.13.1.ad 2

79 Scientia animæ Chriſti in Verbo parificatur ſcientiæ viſionis Dei, quoad numerum ſcibilium, non autem quoad claritatem, 3.q.10.2 ad 3.item q.12.1.ad 2

80 In Verbo ſcit infinita in potentia, quaſi ſcientia ſimplicis intelligentiæ; non autem ſcit infinita in actu, id eſt ſcientia viſionis, quia entia in actu ſecundum omne tempus non ſunt infinita, quia generatio non eſt æterna, 3.q.10.3.0

81 in Verbo comprehendit omnis creaturæ eſſentiam; & per conſequens comprehendit ejus potentiam, & virtutem, & omnia quæ ſunt in potentia creaturæ, 3.q.10.2.c

82 Scientia beata animæ Chriſti eſt perfectiſſima ſimpliciter, non autem ejus ſcientia indita, ſed eſt perfectiſſima in genere humanæ cognitionis, 12. qu.1.1.ad 2.fin.& 3.q 9.2.c. & q. 11.5.ad 1.

83 Indita animæ Chriſti fuit habitualis; non autem ſcientia ejus beata, 3.q.11.5.0

84 In Chriſto fuit ſcientia infuſa a Verbo, per ſpecies omnium rerum, ad quas intellectus poſſibilis eſt in potentia, 3.q.9.3.0. item 4.c. ad 2. item q. 12.1.c

85 Scientia Chriſti infuſa fuit diſtincta in multos habitus, 3. q.11.6.0

86 Anima Chriſti per ſcientiam infuſam cognoſcebat omne cognoſcibile ab homine, per virtutem intellectus agentis, id eſt omne pertinens ad ſcientias humanas, & omne notum homini per revelationem, & omne pertinens ad prophetiam, vel ad quodcunque donum Spiritus ſancti, non autem eſſentiam Dei, 3. q.11.1.0.& q.12.1.c

87 Et per eam poterat cognoſcere ſubſtantias ſeparatas, ſicut poteſt anima ſeparata, 3. q.11.1.ad 2.& q.12.1 ad 3

88 Et per eam cognoſcebat omnia ſingularia, præſentia, præterita, & futura, 3.q.11.1. ad 3.item q 12.1.ad 3

89 In Chriſto fuit ſcientia acquiſita, ſeu experimentalis, per ſpecies acquiſitas per operationem intellectus agentis ejus, 3.q.9.4.0. item q.12.0. item q.15.8.0

90 Per ſcientiam acquiſitam ſcivit omne, quod ſcire poteſt per actionem intellectus agentis, non autem eſſentias ſubſtantiarum ſeparatarum, nec ſingularia præterita, vel futura, 3.q.12.1.0

91 Chriſtus profecit in ſcientia acquiſita, quia ſcientia illa augebatur eſſentialiter, non autem aliæ ſcientiæ ejus, ſcil. tantum ſecundum effectus, & ſecundum experientiam, & ſecundum apparentiam, 3. qu.7. 12.ad 3. & q.12.2.0. & 3. ad 3.& q.15 8.0

92 Nihil didicit ab homine, quia non convenit dignitati Chriſti doceri a quocunque hominum, 3.q.12.3 0

93 Voluntas duplex eſt in Chriſto, ſcil. voluntas divina, & voluntas humana, contra hæreſim Macarii Patriarchæ Antiocheni, Cyri Alexandrini, & Sergii Conſtantinopolitani, 3.q.18.1 0

94 Voluntas humana in Chriſto dicitur tripliciter, ſcilicet potentia naturalis, motus naturalis, & motus rationalis, 3. q.18.1.ad 3

95 In Chriſto eſt duplex voluntas humana, ſcilicet voluntas rationis, & voluntas ſenſualitatis, ideſt appetitus ſenſitivus, 3.q 18 2,0.& 5.c.

96 In Chriſto fuit tantum una voluntas humana rationalis per eſſentiam, ut potentia, ſed duplex actus, ſcilicet ut natura, & ut ratio. Vel theleſis, ideſt ſimplex voluntas, & buliſis, ideſt conſiliativa, ſecundum Damaſcenum, 3.q.18.2 ad 2. & 3.0.& 4.5.c

97 Chriſtus voluit aliud quam Deus voluntate ſenſualitatis, & ut natura, non autem ut ratio, ſed ſemper voluit idem, & ſemper fuit conformis ei, 3. q.18.5.0.& 6.c.ad 1.& q.21.3.4.0

98 Voluntas pietatis in Chri-
ſto,

ſto eſt voluntas ut natura, inquantum abſolute refugit nociva ſibi, & aliis, 3.q.18.3.ad 3

99 Nulla repugnantia, ſeu contrarietas fuit in Chriſto inter voluntatem ejus ut ratio, & voluntatem ejus ut natura, vel voluntatem ſenſualitatis. Quia ad hoc, quod ſit contrarietas voluntatum in aliquo, requiritur primo quidem, quod ſecundum idem attendatur diverſitas voluntatum. Si enim unius voluntas velit aliquid ſecundum quandam rationem univerſalem, & alterius voluntas ſit de eodem non fiendo ſecundum quandam rationem particularem, non eſt omnino contrarietas voluntatum: ut ſi rex velit latronem ſuſpendi propter bonum publicum, alter nolit, quia ſit cognatus ejus, niſi forte ex hoc intenderet bonum publicum impedire; tunc enim illæ voluntates eſſent circa idem, & contrariæ. Licet ergo voluntas naturalis, & ſenſualitatis in Chriſto aliquid aliud voluerit, quam voluntas divina, & voluntas rationis ipſius, non tamen fuit aliqua contrarietas voluntatum, cum voluntas naturalis nunquam eam rationem repudiaverit, qua Deus humanum genus decrevit eo modo ſalvare. Et quia nec voluntas rationis, nec divinitatis in Chriſto per motum voluntatis naturalis retardabatur, vel impediebatur. Placebat enim Chriſto ſecundum voluntatem divinam, & ſecundum voluntatem rationis, ut voluntas naturalis in ipſo ſecundum ordinem ſuæ naturæ moveretur. Et ideo nullo modo fuit in illo contrarietas voluntatum, 3.q.18.6.o

100 Voluntas, & quicquid aliud fuit naturæ humanæ in Chriſto ſemper movebatur ſecundum nutum voluntatis divinæ, 3.q.18 1.ad 1.& 4

101 Operationes ſenſitivæ, & vegetativæ, & naturales in Chriſto aliqualiter pertinebant ad voluntatem ejus humanam. Ideo erant magis humanæ, quam in aliis hominibus, & magis una operatio: quia omnes ſenſitivæ ordinabantur a ratione ejus, aliæ vero ſunt volitæ, 3.qu.19.2.c.fin. & ad 1. item q.27.3.c

102 In Chriſto eſt liberum arbitrium, 3.q.18.4.o

103 Omnis potentia communicabilis cuicunque creaturæ multo abundantius communicata fuit animæ Chriſti, ſcilicet ut materia elementalis magis obediat ei ad nutum, quam qualitatibus activis, & virtuti cœleſti. Et magis potuiſſet movere cœlum, quam angelus quicunque, 3.q.13.2 ad 2

104 Chriſtus ut homo poterat conferre effectum ſacramentorum ſine ſacramentis, ut inſtitutor eorum; & non alius homo, 3.q.64.3.c.& q.72.2.ad 1. & q 84.5.ad 5

105 Secundum divinitatem habet poteſtatem dimittendi peccata per auctoritatem, ſed inſtrumentaliter, & per miniſterium ſecundum humanitatem, 3.q 16.11.ad 2

106 Ad invocationem nominis Chriſti dabatur remiſſio peccatorum in primitiva Eccleſia, & non alterius hominis, 3.q. 7.1.ad 2.item q.64.3.c

107 In ſua infantia, & pueritia in nullo differebat ab aliis pueris quoad exteriorem converſationem, 3.q.29.1.ad 3

108 Conveniens fuit, quod corpus Chriſti ſubjaceret defectibus, & infirmitatibus noſtris, ad ſatisfactionem, exemplum, & fidem, 3.q.14.1.o.item 3.ad 1.item 4 c.ad 2

109 Chriſtus ſecundum corpulentam ſubſtantiam tantum, & non ſecundum rationem ſeminalem fuit in patribus; & ideo non fuit decimatus in lumbis Abrahæ, 3.q.31.8.c. ad 3. item 4

110 Sacerdotium Chriſti eſt majus ſacerdotio Levitico. Eſt enim ſacerdotium Chriſti ſecundum ordinem Melchiſedech, cui Abraham decimas dedit, Levi adhuc exiſtente in lumbis illius, ad quem pertinet legale ſacerdotium. Si ergo Chriſtus in Abraham decimatus eſſet, ſacerdotium ejus non eſſet ſe-

ſecundum ordiem Melchiſedech, ſed minus eo, 3.q.31.8.c

111 Perſona Chriſti ſecundum ſe eſt ſimplex, ſed ut in duabus naturis ſubſiſtit, poteſt dici compoſita, licet improprie, 3.q.2.4.0

112 Omne quod pertinet ad rationem perſonæ, vel tantum ad unam naturam in Chriſto, eſt unum tantum; ſi vero pertinet ad utranque naturam, eſt multa, 3.q.17.2.c.item q.35.5.b

113 Chriſto eſt tantum una perſona, 3.qu.16.1.c.item q.17.2.c.item q.25.1.c

114 Hæreſis Neſtorii, quod in Chriſto ſunt duæ perſonæ, ideo non ponit communicationem idiomatum, 3.q.2.6.c.item q.17.1.c.fin. item q.20.2.c. item q.35.4 c

115 In Chriſto eſt tantum unum ſuppoſitum, ſeu una hypoſtaſis, 3.qu.2.3.0. item 6.11.c. item q.4.3.c.item q.16.1.3.4.5.6.c.item q.17.1.2.c. item q.20.2.c. ad 1.item q.23.4.c. item q 25.1.c.item q.30.3.ad 4

116 Chriſtus eſt unum, & unus, ſed non duo, 3.q.17.1.0

117 In Chriſto eſt tantum unum eſſe ſimpliciter, & duo eſſe ſecundum quid, 3.q.17.2.0

118 Sunt duæ operationes, contra Macarium, 3.q.19.1.0. item q.25.1.ad 2

119 Una tantum operatio humana ratione principii, ſed multæ ratione objectorum, & potentiarum, & multæ non humanæ, ſicut etiam in aliis, 3.q.19.2.0

120 Chriſtus ea quæ ab aliis obſervanda inſtituit, primo ipſe obſervavit, 3.q.81.1.c

121 Figurabatur per propitiatorium, arcam, candelabrum, menſam, & per duplex altare, 12.q.102 4.ad 6

122 Erat ſicut in ſpica in fide patrum legis naturæ, ſicut in farina in doctrina legis, & Prophetarum, ſicut panis in Incarnatione, coctus igne, id eſt formatus Spiritu ſancto in clibano uteri Virginis, in ſartagine per labores in mundo, in craticula, ideſt in cruce, 12.q 102.3.ad 12

123 Spiritus ſanctus non poteſt dici pater Chriſti ſecundum humanitatem, quia non produxit eum de ſubſtantia, 1.q.32.3 0

124 Nec tota Trinitas poteſt dici pater Chriſti ſecundum humanitatem, nec ſecundum divinitatem, quia Chriſtus non habet eſſe ab aliqua Perſona Divina, niſi a Patre, 3.q.32.3.0.

125 Eſt aliquid, quod eſt Pater, & aliquid, quod eſt mater, 3.q.17.1.ad 4

126 Chriſtum Deus pater plus omnibus dilexit, quia Deus ſemper diligit meliora, & quia ei majus bonum voluit, & fecit; voluntas enim Dei eſt cauſa bonitatis in rebus, 1.q.20.1.c

127 Deus Chriſtum diligit, non ſolum pluſquam totum humanum genus, ſed etiam magis, quam univerſitatem creaturarum. Ei enim majus bonum voluit, quia dedit ei nomen, quod eſt ſuper omne nomen, ut verus Deus eſſet, 1.q 20.1.ad 1

128 Deus plus amat naturam humanam aſſumptam a Dei Verbo in perſona Chriſti, quam omnes angelos, & melior eſt maxime ratione unionis, 1.q.20.1.ad 2

1 Cibus, quem Chriſtus aſſumpſit poſt reſurrectionem converſus fuit in materiam ſpiritualium, ideſt aeream, non autem in corpus Chriſti, 1.q.51.3.ad 5

2 Cibus eſt neceſſarius dupliciter, ſcil. ad reſtaurationem deperditi, & ut impediat totalem conſumptionem caloris naturalis, qui eſt cauſa vitæ, 3.q.78.2.ad 4.item q.97.4.c

3 Uſus ciborum ordinatur ad tria, ſcil. ad reſtaurandum deperditum, ad generationem, & ad augmentum, 1.q.97.4.0. item q.119.1.ad 4

4 Nullus cibus eſt, in quo non ſit aliquid impuritatis, quia in principio eſt diſſimilis, 1.q.97.3.ad 4

5 Nullius cibi uſus de ſe eſt peccatum, ſed aliquis prohibetur propter obedientiam, votum, continentiam, ſanitatem, vel figuram, 12.q.102.6.ad 1.item

22.

22.q.149 3.c.item 3.q.40.4.ad 2

6 Cibus non neceſſarius debet dimitti propter ſcandalum, donec veritas declaretur, 22.q.43.8.ad 3

7 Ratio multiplex de cibis mundis & immundis, ſecundum legem veterem, 12.q.102.6.ad 1.item 2

1 Cicatrices apparebunt in corpore Chriſti in Judicio, 3.q.4.4.c

2 Reſurrexit cum cicatricibus, quæ ſemper erunt in corpore ejus fulgentes, 3.q.54.4.c.

3 Cicatrices ſemper erunt in corporibus glorioſis martyrum, 3.q.54.4.c

1 Ciconia eſt idem quod ibis, ſcil. avis Africa, & immunda. Et ſignificat invidos, 12.q.102.6.ad 1.item c.3

Cignus eſt avis immunda, ſignificans hypocritas, 12.q.102.6.ad 1.c.3

Cimmilis eſt qui ciminum vendit, id eſt de parvis magnam vim facit in dando, 22.q.118.8.ad 4

Cimiterium conſecratum vendi poteſt ratione terræ, & in neceſſitate Eccleſiæ, non autem ut res ſacra, quia eſſet ſimonia, 22.q.100 4 ad 3

In operationibus affectus eſt quidam circulus, ſicut etiam in operationibus intellectus, 12.q.26.2.c

1 Circumciſio erat ſacramentum præparatorium ad baptiſmum, licet minus expreſſe figurans eum, quoad exteriora, quam columna nubis, & tranſitus maris rubri, quæ tamen non erant ſacramenta, quia non fiebat aliqua profeſſio fidei per ea, ſicut per circumciſionem, 3.q.70.1.ad 2

2 Erat præparatoria baptiſmi, quoad profeſſionem fidei, ſed baptiſmus Joannis quoad exercitium actus, 3.q.70.1.ad 3.

3 Non continetur inter ſacramenta veteris legis, quia non erat ex Moyſe, ſed ex patribus, 12.q.103.1.ad 3

4 Erat quædam profeſſio fidei Chriſti, aggregans collegio fidelium, præparatoria & figura baptiſmi, 12. quæſt.102.5.c. ad 1. & ad 3. & 3. quæſt. 68.1.ad 1. & quæſt. 70. 1. 2. c

5 Eſt quædam profeſſio legis obſervandæ, 3.qu.37.prin. & q.40.4.c.& q.70.4.c.fin.

6 Significat tria, ſcil. caſtitatem, depoſitionem peccatorum, & immortalitatem, 12.q.102.5.ad 1

7 Habet quadrupliciter expreſſam ſimilitudinem abolitionis peccati originalis, ſcilicet ratione membri, pellis circularis, pœnæ, & ſanguinis, 3.q.37.1.c

8 Erat neceſſaria ad diſtinctionem, & ſignificationem, 12 q.102.5.ad 1.& 3.q.70.1.c

9 Datur in fœdus æternum, quoad ſignificatum, & quod ſuccedit ei; vel capitur pro ſeculo, quod habet finem, ſed non determinatum nobis, 12.q.102.5.ad 1

10 Ratio litteralis triplex circumciſionis. Prima & principalis eſt proteſtatio fidei unius Dei, ſecunda debilitatio concupiſcentiæ in illo membro, tertia ſugillatio ſacrorum Veneris & Priapi, in quibus illa pars honorabatur. Sed ratio figuralis eſt figura ablationis corruptionis per Chriſtum completæ in octava ætate, ſcil. reſurrectionis, 12.q.102.5.ad 1

11 Circumciſio debuit differri uſque ad tempus Abrahæ, 12.q.102.5.ad 1.& 3.q 70.2.c

12 Debuit dari ante legem Moyſi, 12.q.103.1.ad 3. item 3.q.70.2.ad 2

13 Ceſſare debuit divulgato euangelio, 12.q.103.1.3.ad 4

14 Neceſſario fiebat octavo die, non autem prius etiam imminente morte, 12 q.102.5.ad 1.& 3.q.70.3.ad 3

15 Idem judicium eſt de pueris mortuis ante octo dies, vel mortuis incircumciſis in deſerto, ſicut de pueris mortuis ante inſtitutionem circumciſionis, 3.q.70 4 ad 3

16 Diſpenſatum fuit a Deo, ne circumciderentur in deſerto, duplici ratione, ſcil. ex ignorantia motus caſtrorum, & ex non indigentia ſigni, ſed peccabant ſi ex negligentia, 3.q.70.4.ad 3

17 Non fit nunc, nec antiquitus cum cultro lapideo, niſi in quibuſdam famoſis, 3. q. 70. 3. ad 2

18 Neceſſario fiebat in membro generationis, 12. q. 102. 5. ad 1. item 3. q. 66. 7. ad 3. item q. 70. 3. ad 1

19 Data fuit convenienter ſoli populo Iſrael, 3. q. 70. 2. ad 3

20 Mulieres non circumcidebantur, quia circumciſionis inſtitutio eſt in ſignum fidei Abrahæ, qui credidit ſe patrem futurum Chriſti ſibi repromiſſi. Et ideo convenienter ſolis maribus competebat. Et etiam peccatum originale, contra quod ſpecialiter circumciſio ordinabatur, a patre trahitur, & non a matre, 3. q. 70. 2. 4

21 Chriſtus voluit circumcidi ſeptuplici ratione, ſcil. ut oſtenderet veritatem carnis humanæ; ut approbaret circumciſionem, quam olim Deus inſtituerat, ut probaret ſe eſſe de genere Abrahæ, qui circumciſionis mandatum acceperat, ut Judæis excuſationem tolleret, ne eum reciperent, ſi eſſet incircumciſus, ut obedientiæ virtutem nobis ſuo commendaret exemplo, ut qui in ſimilitudine carnis peccati advenerat, remedium quo caro peccati conſueverat mundari, non reſpueret, & ut legis onus in ſe ſuſtinens, alios a legis onere liberaret, 3. qu. 37. 1. o. item q. 40. 4. c

22 Per circumciſionem homines inſtituebantur generaliter in ſtatu colendi Deum. Et ſine ea nullus admittebatur ad eſum agni paſchalis, nec ad aliquid legalium, 12. q. 102. 5. c.

23 Conferebat gratiam quoad omnes effectus poſitivos, & privativos, 3. q. 62. 6. ad 3. & qu. 70. 4. o.

24 Conferebat gratiam, & erat meritoria ex opere operante tantum, id eſt inquantum erat fidei ſignum de paſſione Chriſti futura; non autem ex opere operato, ideſt, ex virtute circumciſionis, 3. q. 62. 6. ad 3. & q. 70. 4. ad 1

25 Non imprimebat characterem, 3. q. 63. 1. ad 3. item qu. 70. 4. c. fin. item quæſt. 72. 5. ad 3

26 Non aperiebat cœlum per accidens, ſcil. quia nondum erat ſolutum pretium, 3. q. 70. 4. ad 4

27 Ante circumciſionem ſola fides ſalvabat, & tollebat peccatum originale, 3. q. 68. 1. ad 1. & q. 70. 4. ad 2

28 Principaliter tollebat peccatum originale, & conſequenter quodlibet aliud, 3. q. 38. 3. ad 3. item q. 62. 6. ad 3. item q. 70. 4. o.

Circumſcribi localiter eſt proprium corporum, ſecundum eſſentiam vero circumſcribi convenit omni creaturæ, ſecundum Ambroſ. 1. q. 50. 1. ad 3

Circumſpectio attendit circumſtantias in negotio morali, 22. q. 48. c. item q. 49. 7. o.

1 Circumſtantia eſt accidens actus humani attingens eum extrinſece, 12. qu. 7. 1. o. item 3. c. item q. 18. 3. o. & q. 88. 5. c

2 Illa conditio, ex qua dependet ſubſtantia actus, non eſt circumſtantia, 12. q. 7. 3. ad 3. item 22. q. 154. 1. cor. ad 4

3 Circumſtantia actus moralis dicitur dupliciter, ſcil. proportio ejus ad aliquid, & res cui proportionatur, 12 q. 18. 4. ad 2

4 Circumſtantiæ actus moralis ſunt ſeptem, ſcil. quis, quid, ubi, per quæ, cur, quomodo, quando, 12. q. 7. 3. o

5 Principalior circumſtantia eſt finis, ſecunda, quid; aliæ vero ſecundum quod ſunt propinquiores his, 12. q. 7. 4. o

6 Finis proximus operantis & non operis, nec ultimus, eſt circumſtantia, 12 q. 7. 3. ad 3

7 Tempus ſacrum eſt circumſtantia peccati quod fit in eo, 22. q. 112. 4. ad 3

8 Nulla circumſtantia aggravat peccatum in infinitum, 22. q. 110. 4. ad 5

9 Non poteſt facere de peccato veniali mortale, niſi transferat in aliam ſpeciem, ut differentia, & non ut circumſtantia, 12. q. 88. 5. o. & 22 q. 110. 4. ad 5.

10 Eadem conditio reſpectu diverſarum ſpecierum eſt circumſtantia, & de ſubſtantia actus, 12. q 18. 10. o. & q. 88. 5. c.

11 Diverſæ circumſtantiæ diverſi motivi ſemper mutant ſpeciem, ejuſdem autem nunquam,

quam, 12.qu.72 9.0. & 22.q.53. 2.ad 1. & q.92.2 c. & q.148.4. ad 1.& ad 2.& ad 3

12 Omnis circumſtantia reſpiciens ſpecialem ordinem rationis pro, vel contra, dat ſpeciem actui morali, 12.q.18 5.ad 4.& 10.c.& 11 c.& q 73.7 c.ad 1

13 Nulla circumſtantia non habens rationem moralis boni vel mali, niſi præſuppoſita alia, ut quantitas, variat ſpeciem, 12.q.18.11.0.& q.73.7.c

14 † Nulla circumſtantia præter intentionem peccantis dat ſpeciem peccato, 12 q 72.1.8.c. & 22.q.43.1.c.& 3.q 88.4 ad 1

15 Tripliciter aggravat peccatum, ſcil. mutando ſpeciem, multiplicando rationem peccati, & augendo priorem circumſtantiam, 12 q.73.7.0

16 De circumſtantiis conſiderat theologus triplici ratione, ſcil. ſecundum quod per actus humanos homo ad beatitudinem ordinatur, ſecundum quod in eis invenitur bonum & malum, melius & pejus, & ſecundum quod ſunt meritorii vel demeritorii: ſed conſiderat aliter quam moralis, vel politicus, vel rhetor, 12.q.7.2.0.

Finis ſcientiæ militaris ordinatur ad finem civilis, 1.q.1.5.c.

1 Civis dicitur dupliciter, ſcil. ſecundum quid, id eſt habitator civitatis, & ſimpliciter, ſcil. qui poteſt agere ut civis, ideſt conſilio, & judicio, 12.q.105.3.ad 2

2 Virtuoſi civis eſt exponere ſe mortis periculo pro totius reipublicæ conſervatione, 1.q. 60 5.c.item 22.q.26.3.c. item q. 31.3.ad 2

3 Mulieribus non convenit ſimpliciter eſſe cives, 12.q.105. 3.ad 1

1 Civitas eſt communitas perfecta, 12.q.90.2 c.& 3.ad 3

2 Impoſſibile eſt quod bonum commune civitatis bene ſe habeat, niſi cives ſint virtuoſi, ſaltem principantes, 12. q. 92. 8.ad 3

3 Servi non ſunt pars populi, vel civitatis, 12.q.98.6.ad 2

1 Clamor ponitur filia iræ ſecundum quod ira eſt in ore, per quem clamorem intelligitur inordinata, & confuſa locutio, 22.q.158.7.c

2 Clamor Chriſti in cruce fuit miraculoſus, 3.q.47.1.ad 2.

3 Animal dolens clamat, quia calor, & ſpiritus multiplicati per dolorem emittuntur, 12.q 44.1.ad 2

1 Claritas corporis glorioſi erit a gloria animæ, 3.q.45.2. 2.c.item q 54.2.ad 1.& ad 2

2 Non erit æqualiter in omni corpore glorioſo, nec in omni parte ejuſdem corporis, 3.q.45.2.ad 3

3 In poteſtate beatorum erit oſtendere, & occultare ſe, & claritatem ſui corporis, 3. qu. 54.1.ad 2

4 Claritas Chriſti transfigurati erat vera, ſed glorioſa, non autem claritas corporis glorioſi, ſed eſt miraculoſa. 3. q.45.2 0

5 Non erat a corpore ejus, ſed tantum a Deo, 3.q.45.2.0

6 Claritas veſtimentorum Chriſti ſignificat claritatem Sanctorum, quæ ſuperabitur a claritate Chriſti, ſicut candor nivis a ſplendore ſolis, 3.q.45.2.ad 3

7 Transfiguratio Chriſti fuit ſecundum claritatem tantum, & non ſecundum aliam dotem, 3.q.45.1.ad 3

8 Ex Scriptura certum eſt corpora poſt reſurrectionem fore lucida. Suppl.q.85.1.c

9 Claritas corporis glorioſi ab oculo non glorioſo videri non poteſt, ſuppl.q.85.2 0

10 In corpore glorificati erit ut videatur vel non videatur, ſuppl.q.85.3.0

Schiſmatici, hæretici, ſuſpenſi, degradati, & excommunicati non habent uſum clavium, 3.q 65.9.ad 2.& ad 3

1 Clauſio paradiſi duplex, ſcil. quoad totam naturam, per peccatum originale; & quoad perſonam, per peccatum actuale, 3.q.49.5.c. & q.52.5.c

2 Cum Chriſtus claves regni cœlorum habuerit, hoc eſt poteſtatem aperiendi, & claudendi regni cœlorum, potuit eas dare Eccleſiæ: Quod revera effectum eſt, cum ex latere illius dormientis in cruce Sacramenta fluxerunt, quibus Eccleſia fabri-

bricata eſt, ſuppl. quæſt.17.1.0.

3 Non abſolute, ſed juxta dignitatem vel indignitatem eorum, quibus cœlum aut aperitur, aut clauditur, clavis dicitur poteſtas ligandi, & ſolvendi, ſuppl.q.17.2.0

4 Duplex clavis eſſe dicitur, quarum una ad judicandum de idoneitate ejus qui abſolvendus eſt, altera ad abſolutionem ipſam pertinet, quæ poteſtas judicandi appellatur, ſuppl. q. 17.3.c

1 Clementia eſt virtus humana, ideo directe ei opponitur crudelitas; non autem feritas, vel ſævitia, quæ continetur ſub beſtialitate, & opponitur virtuti heroicæ, vel dono pietatis, 22.q.159.2.0

2 Clementia & manſuetudo ſunt virtutes, nec opponuntur ſeveritati, 22 q.157.2.0

3 Clementia eſt lenitas ſuperioris ad inferiorem, ſed manſuetudo eſt cujuslibet ad quemlibet, 22.q.157.1.b

4 Clementia eſt moderativa pœnarum, ſed manſuetudo eſt moderativa iræ, 22 qu.157.1.2.0.& 3 c.item 4.ad 3.& q.160.2.c.

5 Clementia, & manſuetudo conveniunt cum temperantia in modo, non autem in materia, 22.q.157.3.ad 2

6 Clementia moderatur affectum in pœnis infligendis ſecundum legem communem ex dulcedine affectus, ſed epiichia ſecundum intentionem legis, 22.q 157.1 ad 2.item 3.ad 1.item 4 cor.ad 4.& q.159.1.c.ad 1

7 † Clementia, & manſuetudo non ſunt maximæ virtutes, niſi ſecundum quid, 22.q. 157.4 0

8 Reddunt hominem Deo, & hominibus acceptum, ut concurrunt in effectu charitatis, removendo mala a proximis, 22.q.157.4.ad 2

9 Clementia, manſuetudo, miſericordia, & pietas concurrunt in eodem effectu ſecundum diverſa motiva, 22.q.157.1.ad 3. & q.159.1.ad 2

10 Crudelitas, ſævitia, & feritas opponuntur clementiæ & manſuetudini, 22.q.157.1.ad 3. item q.159.0

11 Clementia comparatur ad ſeveritatem, ſicut epiichia ad juſtitiam legalem, cujus pars eſt ſeveritas, 22.q.157.2.ad 2

1 Coactio duplex, ſcil. abſoluta, id eſt violentia, & conditionata, id eſt timor ſeu metus, 12.q.6.6.0

2 Voluntas non poteſt cogi; 1.q.82.1.c.ad 1. item 12.q.6.4.0. item q.9.4.ad 2

3 Voluntas poteſt cogi reſpectu actus imperati, non autem reſpectu actus eliciti, 12.q. 6.4.0.item 5.ad 1

1 Coæquale, & coæternum prædicatur ſolum in plurali de pluribus Perſonis Divinis, ſed æternum, & æquale etiam in ſingulari, 1.q.42.2.0

2 Filius Dei eſt coæqualis, & coæternus Patri, 1.q.42.2.0.

Coævum eſt quadruplex, ſcil. angeli, cœli, materia prima, & tempus, 1.q.46.3.0 & q.66.4.0.

1 Cogitatio ſecundum Ricardum de ſancto Victore eſt inquiſitio veritatis per diſcurſum ex multis, licet ſecundum Auguſtinum quandoque ſumatur pro quacumque operatione intellectus, 1.q.34.1.ad 2, item 22.qu. 180.3.ad 1

2 Cogitatio eſt reſpectus animi ad evagationem pronus. Meditatio eſt intuitus occupatus in inquiſitione veritatis. Contemplatio eſt liber animi contuitus in res. Sed conſideratio eſt omnis operatio intellectus, vel proceſſus rationis ex principiis pertingentibus ad contemplationem veritatis, ſicut meditatio, 22.q.180.3.ad 1

3 Cogitare dicitur tripliciter, ſcil. actualis conſideratio intellectus, diſcurſus ejus, & operatio potentiæ cogitativæ, 22.q 2 1.c.

4 Cogitatio eſt volubilis dupliciter, ſcil. per diſcurſum & ſucceſſionem. Secunda eſt in patria in propriis naturis, non autem prima, neutra vero in Verbi viſione, 1.q.10.3.c.item q.58 2.c

5 Duplex impedimentum cognoſcendi cogitationes alterius, ſcil. groſſities corporis, & voluntas, & tantum ſecundum erit in patria, 1.q.57.4.ad 1.item q.107.1.ad 1

6 Solus Deus cognoſcit cogitationes alterius per ſe, dæmones autem, & alii per ſigna, 1.q.57.4.0. item 5.c. item q.114. 2. ad 2. item quæſt. 117. c. ad 2. item 12.q.111.4.c. item 22.qu.106. 5.ad 3

7 Dæmones immittunt cogitationes quoad phantaſmata ſolum, 1.q.111.2.ad 2

8 Cogitatio de actu peccati quandoque eſt pure ſpeculativa, quandoque autem cum aliqua affectione, & hoc dupliciter, ſcil. vel concupiſcentiæ, vel horroris, 22.q.154.5.c.item q.162.3.ad 1

9 Cogitatio de opere illicito non eſt ſemper peccatum. Nec eſt ſemper de neceſſitate confeſſionis, niſi quando ex nimia mora facta in cogitatione illa homo ſentiret ſe inclinari ad faciendum, vel perficiendum cogitatum, ſi opportunitatem haberet quam vellet, vel ſi pollueretur ex illa vehementi cogitatione moroſa, aut ſi inordinate afficeretur ad aliquam perſonam, & de ipſa multum moleſtaretur in cogitatione, habendo motus carnis, & imaginando habere aliquos actus impudicos cum ipſa perſona, cum aliqua affectione concupiſcentiæ, 22.q.154.5.c.item q.162.3.ad 1

1 Cogitativa potentia eſt ratio particularis, collativa intentionum individualium, 1.q.78.4.c. item q.81.3.c. item 12.q.30.3.ad 3

2 Potentia cogitativa aliquando dicitur intellectus, ut habet abſolutum judicium de ſingularibus. Et eſt in confinio intellectus, & ſupra omnes alias potentias ſenſitivæ partis. Et eſt tantum in homine, 12.q.74.3.ad 1

3 Organum potentiæ cogitativæ eſt media cellula cerebri, 1.q.78.4.c

1 Sicut carnalis cognatio impedit matrimonium contrahendum ac contractum, ita & ſpiritualis, ex Eccleſiæ tamen ſtatuto, ſi matrimonium præcedat, ſuppl.q.56 1.0

2 Spiritualis cognatio ex baptiſmi, & confirmationis ſacramentis contrahitur, ſuppl. q.56.2.c

3 Spiritualis cognatio inter ſuſcipientem baptiſmi ſacramentum, & ipſum levantem de ſacro fonte contrahitur, ſuppl.q.56.3.0

4 Tranſit ſpiritualis cognatio a viro in uxorem, quam carnaliter cognovit, ſi quis per proprium actum alterius filium de ſacro fonte levat, ſupplem. q.56.4.0

5 Tranſit ad filios carnales ſpiritualis patris, ita quod dirimit contrahendum, & jam contractum matrimonium, ſupplem.q 56.5.c

1 Cognitio rei triplex, ſcil. per eſſentiam, per ſpeciem propriam, & per ſpeciem alterius, 1.q.56.3.0

2 Duplex, ſcil. naturalis, & per gratiam. Et utraque duplex, ſcil. una pure ſpeculativa tantum, & alia affectiva, ſive experimentalis, 1.q.64.1.0.& 22.q.97.2 ad 2.& q.154.5.c.& q.162.3.ad 1.& ad 3.& q.55.1.c

3 Triplex, ſcil. per revelationem, per ſe certitudinaliter, & per conjecturas ſignorum, 12.q.12 5.c

4 Duplex, ſcil. approbationis, & apprehenſionis, 22.qu.188.5.ad 1

5 Duplex, ſcil. directa, & indirecta, 1.q.86.3.c

6 In omni cognitione modus eſt duplex, ſcil. cognoſcentis, & cogniti, 1.q.12.6.0. & 7.ad 3. & 12.ad 3 & q.14.6.ad 1

7 Cognoſcere aliquid ſicut eſt in cognoſcente poteſt intelligi dupliciter, ſcil. ſecundum modum cogniti, vel cognoſcentis. Primum eſt falſum, ſecundum eſt verum, 1.q 14.6.ad 1.

8 Aliquid cognoſcitur dupliciter, ſcil. in ſe, & in ſuo effectu, 1.q 6.1.ad 2.& 12.q 93.2.c

9 Cognoſcere per aliud contingit dupliciter, ſc. eadem cognitione, vel diverſa, 1.q.14.7.0.

10 Contingit dupliciter, ſc. per inſtrumentum, & per formam. Primum oportet eſſe præcognitum, non autem ſecundum. Si enim accipiamus duo, quorum utrunque ſit per ſe, in ordine objectorum cogni-

gnitionis, illud propter quod aliud cognoſcitur, erit magis notum, ſicut principia concluſionibus. Sed habitus non eſt de ordine objectorum, inquantum eſt habitus, nec propter habitum aliqua cognoſcuntur, ſicut propter objectum cognitum; ſed ſicut propter diſpoſitionem vel formam, qua cognoſcens cognoſcit, 1.qu.87. 2.ad 3

11 Primum cognitum a nobis ſumitur dupliciter, ſcil. reſpectu diverſarum potentiarum, vel reſpectu diverſorum objectorum ejuſdem potentiæ, 1.q.85.3.0

12 Aliquid cognoſcitur in aliquo dupliciter, ſcil. ſicut in objecto cognito, & ſicut in principio cognitionis, 1. qu.84. 5.c

13 In nobis habitualis cognitio cauſatur ex actuali conſideratione. Intelligendo enim actu, efficimur ſcientes, ſecundum Philoſophum; ſed cognitio perfecta ab habitu aliquo progreditur, 1. qu. 86.2.c. fin.& q.87.2.ad 2

14 Cognitio alicujus vitii, vel peccati dependet ex cognitione oppoſitæ virtutis, 22. in prol.

15 Medium cognitionis triplex, ſcil. in quo ut ſpeculum; ſub quo ut lumen; per quod, ut in demonſtratione, 1. q. 12. 5.ad 2.item q.94.1.ad 3

16 Ad cognitionem requiruntur duo, ſcil. apprehenſio, & judicium, 22.q.173.2.c

17 Natura hominis dependet a ſuperiori natura, ad cujus perfectionem non ſufficit cognitio naturalis, ſed requiritur quædam cognitio ſupernaturalis, 22.q.1.3.ad 1

18 Certitudo cognitionis in diverſis naturis invenitur diverſimode, ſecundum diverſam conditionem uniuſcujuſque naturæ, 22 q 9.1.ad 1

19 Proficere in cognitione contingit dupliciter, ſc. ex parte docentis, qui proficit, ut in ſcientiis humanis, vel ex parte diſcentis, ut in fide, 22.q.1.7. ad 2

20 Perfectio cognitionis duplex, ſcil. ex parte cogniti, & ex parte cognoſcentis. Primum attenditur ratione medii, ſecundum vero ratione potentiæ & habitus, 3.q 10.4.ad 1

21 Cognitio, quam per rationem naturalem habemus, duo requirit, ſcilicet phantaſmata, & lumen naturale intelligibile, 1.q.12.13.corp.

22 Eſt imperfecta tripliciter, ſc. ratione objecti, ut veſpertina; ratione medii, ut opinio; & ratione ſubjecti, ut fides. Prima & ſecunda poteſt eſſe ſimul cum perfecta, non autem tertia, 1.q.58.7.ad 3.& 12.q.67.7.ad 1.item q.67.3.0

23 † Cognoſcere aliquid in univerſali eſt imperfectius, quam cognoſcere in ſpeciali, 1.q.5.3 ad 2

24 Cognitio ſingularium pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ, ſecundum cognitionem practicam, non autem ſecundum ſpeculativam, 3. q. 11.1.ad 3

25 In carentibus cognitione eſt potentia pertingens ad finem, per modum exequentis, non autem per modum imperantis, 12.q.11.2.cor.

26 Cognitio pertinet ad perfectionem rei in ſe, ſed voluntatis in ordine ad alia, 1.q.60. 2.c

27 Secundum gradus cognitionis ſunt gradus appetitus, 1.q.80.1 cor.

28 Res participes ſunt cognitionis & voluntatis, ſecundum gradus ſuæ immaterialitatis, 1.q.14.1.c

29 Cognitio quælibet fit per aliquam abſtractionem a materia, 1.q.84.2.c

30 Nihil cognoſcitur ſecundum quod eſt in potentia, ſed ſecundum quod eſt in actu, 1. q.12.1 c. & q.14.3.c. & q. 84.2.c. & q.87.1.2.3.c

31 Cognoſcens diſtinguitur a non cognoſcente, per hoc quod poteſt habere formam alterius, 1.q.14.1.c.& q.80.1.c

32 Omnis cognitio naturalis eſt vera. Sed veritas ejus eſt alia a veritate cognitionis infuſæ, vel acquiſitæ, 1.q.60.1.ad 3.

33 Impoſſibile eſt aliquam co-

cognitionem eſſe totaliter falſam, ſine aliqua veritate, 22. q.172.6.c

34 Mutata re, cognitio noſtra variatur, vel de veritate in falſitatem, vel e converſo, ſi duret eadem opinio, vel de una opinione in aliam, 1.q.14. 15.ad 3

35 Nullus obliviſcitur cognitorum naturaliter, 1. q.84.3.c.

36 Quælibet virtus cognoſcitur per cognitionem eorum in quæ poteſt. 3.q 10.2.c.ſi.

37 Privatio non cognoſcitur, niſi per habitum ſibi oppoſitum, 1.q.14.10.0 & 12 q.100.6. ad 2.

38 Cognitio diſcurſiva eſt quando ex prius notis in ignotum devenitur, 1.q.58.3.ad 1

39 Senſitiva ordinatur ad duo, ſcil. ad ſuſtentationem corporis, vitando nociva, & acquirendo neceſſaria, ſecundo ad cognitionem intellectivam practicam, & ſpeculativam. Primum convenit omni animali, ſecundum autem ſoli homini, 22.q.167.2.c

1 In coitu abſorbetur uſus rationis, propter vehementiam delectationis, 12.q.34.1.ad1. item q.7.1.ad 2.item q.72.2.ad 4.

2 Coitus vagus non eſt in animalibus; niſi fœmina ſufficiat ad educationem prolis, 22 q 154.2.c

Cholera citius cæteris humoribus movetur, ideo cholericus facilius movetur ad iram, quam alii ad ſuas paſſiones, 12 q.46 5.c

Colere dicimur homines quos honore, vel recordatione, vel præſentia frequentamus, & alia nobis ſubjecta, ut agros, 22 q.81.1.ad 4

Collecta. In aliquibus terris ex antiqua conſuetudine Domini ſuis ſubditis certas collectas imponunt, quæ ſi non ſunt immoderatæ, abſque peccato exigi poſſunt, 22.q.118 8.ad 4

1 † Collectivum ſignificat duo, ſcil. multitudinem ſuppoſitorum, & unitatem ordinis, 1.q.31.1.ad 2

1 Coloratum eſt proprium objectum viſus, 1.q.1.7.c. item q.45.4.ad 1

2 † Color eſt objectum materiale viſus, formale vero eſt lumen, 22. qu.1.3.1. item qu.25. 1.c

3 † Color non eſt coloratus, ſed clarus. Similiter albedo, 12. q.55.4.ad 1

4 † Lumen facit quod color, qui eſt viſibilis in potentia, fiat viſibilis in actu, 1.q.67.3.ad 3. item q.79 3.ad 2

1 Columba habet ſeptem proprietates, ad deſignandum ſeptem dona Spiritus ſancti, ſcil quia columba ſecus fluenta habitat, meliora grana eligit, alienos pullos nutrit, non lacerat roſtro, felle caret, in cavernis petræ nidificat, & gemitum pro cantu habet, 3.q. 39.6.ad 4

2 Columba quæ apparuit ſupra Chriſtum baptizatum, convenit ſoli Spiritui ſancto, ut ſignum. Sed ut res, & effectus convenit toti Trinitati. Unde & inſtinctus ejus, quo movebatur ad motum naturæ, ſicut ex cauſa ſpirituali, cauſabatur ex Deo, 1.q.43.7.ad 2.item 22.qu 95.7.c. item 3.q.39.8. ad 2

3 Fuit verum animal, 3. q. 39.7.0

4 Peracto miniſterio converſa eſt in priſtinam materiam, 1.q.43.7.ad 4.item 3.q.39.6.ad 2.

1 Comedere eſt ſumere cibum per potentiam naturalem ſumentis, convertibilem in naturam ejus, 1.q.51.3.ad 5

2 Chriſtus poſt reſurrectionem ejus vere comedit, angeli vero nunquam, 1 q.51.3.ad 5.& 3.q.54.2.ad 3. & q.55.3.c.& 6.c. ad 1

3 Comeſtio poteſt eſſe inconveniens dupliciter. Primo totaliter impediendo finem principalem, id eſt ſalutem corporis, vel finem ſecundarium, id eſt bonam habitudinem in negotiis exercendis, per nimiam ſuperfluitatem, vel per defectum ciborum. Secundo reddendo difficilem, vel minus decentem perventionem ad finem, per comeſtionem extra tempus debitum, 22.q.142 6 ad 2

4 Qui vult comedere nociva, quodammodo dicimus eum

vel

velle infirmari, 22.q.30.1.c

5 David comedens panes ſanctos cum ſociis excuſatur, propter neceſſitatem famis, 3.q.40.4.ad 2

1 Commutatio duplex, ſcil. naturalis, id eſt rei ad rem, vel ad denarios, pertinens ad œconomos vel politicos; alia propter lucrum pertinens ad negotiatores, 22.q.77.4.0

2 Duplex, ſcil. involuntaria, ut in nocumentis; & voluntaria, ut in contractibus, 22.q.61.3.0

3 Commutatio ſicut eſt in beneficils, rependendo gratiam, ſic & in offenſis, puniendo, 3.q.85.3.ad 3

1 Quæ ſunt unius generis, poſſunt comparari rei, quæ non eſt in genere, ſcil. Deo, non autem rei, quæ in alio genere, 1.q.4.3.ad 2, item q.6.2.ad 3

2 Comparatio duplex, ſcil. abſoluta, & reſpectiva, 22.q.188.6.c.princ.

3 Æqualitatis & ſimilitudinis, 22.q.105.2.ad 1

Complacentia peccati venialis non eſt peccatum mortale, niſi ponatur in eo finis, ideſt ſupra Deum, & in contemptum Dei, 12.q.88.2.3.4 c

1 Omne compoſitum eſt poſterius ſuis componentibus. Et habet cauſam, & actum & potentiam, 1.q.3.7.c

2 Omne compoſitum ex materia & forma eſt compoſitum ex quo eſt, & quod eſt, 1.q.50.2.ad 3

3 Apud nos compoſita ſunt meliora ſimplicibus, non autem in Deo, 1.q.3.7.ad 2

4 Omne compoſitum eſt aliquod, quod non convenit alicui partium ejus, & in eo eſt aliquid quod non eſt ipſum, 1.q.3.7.c

1 Comprehendere proprie eſt attingere rem ſecundum omnem modum, & omnem rationem, qua cognoſcibilis eſt, 1.q.12.7.0. item q.14.3.0. item 12.q.4.2.ad 3. & 12.q.28.3.ad 3

2 Comprehenſio non eſt alia operatio a viſione, ſed eſt habitudo ad finem habitum, cujus objectum eſt viſio, vel res viſa, 12.q.4.3.ad 1

3 De ratione comprehenſionis ſunt duo, ſc. continere fines rei, & nihil ejus eſſe extra. Secundum convenit infinito, non autem primum, 1.q.14.3.ad 1.

4 Comprehenſio Dei dupliciter dicitur, ſcil. attingentia vel tentio Dei, & apprehenſio adæquata Dei. Prima convenit omnibus beatis, non autem ſecunda, 1.q.12.7.ad 1. item 12.q 4.3.ad 1

5 Deus perfectiſſime comprehendit ſeipſum, 1.q.14.3.0. & q.62.9.c.& 12.q.3.8.ad 2

6 † Nullus intellectus creatus comprehendere poteſt eſſentiam Dei, 1.q.12.1.ad 1. & 7.0.& 8.c. & qu.56.3.ad 1.& ad 2. & q.75.5.ad 2. & q. 62.9.c. & q. 86.2.ad 1. & q.107.3.c.& 11.q.4.3.ad 1.& q.93.2.ad 2.& q.102.4.ad 6.& 3.q.10.1.0.& 3.ad 1

7 Comprehenſio pertinet ad voluntatem, ſicut & delectatio, quia ejuſdem eſt habere aliquid, & quieſcere in eo, 12.q.4 3.ad 2

8 Chriſtus fuit ſimul viator & comprehenſor, 1.q.113.4.ad 1.& 22.q.18.2. ad 1. & q.174.5.ad 3.& q.175.4. ad 2.& 3.q.7.8.c.& 3.ad 1. & q.8.4.ad 2. & q.11.1.ad 2.& 2.c.ad 2. & q.15.10.0.q.18.5.ad 3.& q.19.3.ad 1.& q.30.2.ad 1

1 Commune duplex, ſc. ſecundum rem, & ſecundum rationem. Primum eſt in divinis tantum, ſecundum in omni natura, 1.q.39.4 ad 3

2 Triplex, ſ. univocum, æquivocum, & analogum, 1.q.13.5.10.c

3 Commune abſolutum eſt prius ſecundum intellectum proprio, commune reſpectivum & divinum eſt poſterius proprio, 1.q.33.3.ad 1 & 3.q 7.13.ad 3

4 Quanto aliquid eſt communius, tanto eſt prius via generationis, 1.q.20.1.c. & q.85.3.ad 1

5 Commune ſemper eſt prius proprio ejuſdem generis, non autem ſi ſint diverſorum generum, 3.q.7.13.ad 3

6 Communius prædicatione eſt imperfectius minus communi, ſed communius cauſalitate eſt nobilius, 12.q.90.2 ad 2.

7 Bonum commune eſt melius bono privato ejuſdem generis, non autem ſemper, ſi ſint diverſorum generum, 22. q.152.4.ad 3

1 Nomen tripliciter eſt communicabile, vel incommunicabile, ſcil. ſecundum rem & rationem, ut homo; ſecundum ſimilitudinem, ut leo; ſecundum rationem, vel opinionem, ut Deus, 1.q.13.9.0

2 Hoc nomen Deus eſt incommunicabile proprie ſecundum rem, ſed eſt communicabile ſecundum rationem, ſecundum opinionem, & ſecundum ſimilitudinem, 1. q.13.9.c.

1 Communicatio hominum adinvicem duplex, ſcil. auctoritate principum, ut judicia, pœnæ, & hujuſmodi; & propria voluntate privatarum perſonarum, ut emptio, donatio, & hujuſmodi, 12. q.105.2. cor.

2 Prohibetur duplici de cauſa, ſ. propter periculum, ſicut cum infidelibus, vel in pœnam, ſicut cum excommunicatis, hæreticis, ſchiſmaticis, & apoſtatis, 22.q.10.9.0

1 Conceptio Chriſti habuit tria privilegia a ſpiritu ſancto, ſcil. eſſe ſine peccato originali, eſſe Dei & hominis, & eſſe a virgine, 3 q.27 2.ad 2.& q.32.4 ad 1.

2 Specialiter attribuitur ſpiritui ſancto, licet ſit a tota trinitate, & a ſingulis perſonis, 3.q.32.1.0. & q.39.8. ad 2. & qu. 46 6.c

3 Eſt de Spiritu ſancto efficienter, ratione corporis, & conſubſtantialiter ratione verbi, 3 q.32.2.0,& q.54.1,ad 3

4 Corpus Chriſti non dicitur proprie conceptum de Spiritu ſancto, ſed ex Spiritu ſancto, 3.q.32.2.ad 1

5 Conceptio Chriſti fuit in inſtanti, 3.q.64 ad 1. & q. 33.1. 2.3.0.& q.36.4 c

6 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis fuit perfectus ſecundum animam, & figuram corporis, non autem ſecundum quantitatem, 3.q.33.2.0

7 Fuit ſanctificatus quoad animam, & quoad corpus, 3. qu.34.1.0.item 2. ad 2.item 3.c.

8 Habuit operationem perfectus, quæſtion. 34. 2. ad 3

9 Habuit uſum liberi arbitrii, 3.q.34.2.0

10 Habuit plenitudinem gratiæ, & cognitionis, 3.q.7.3.4. c.& q.34.2. ad 2.& qu.69.3.c.& q.72.1.ad 4

11 Habuit majorem gratiam omnibus comprehenſoribus, 3.q.34.4.corp.

12 Meruit, & in eo plene comprehenſor fuit, 12.q.5.7.ad 2.item 3.q.7.3.4.12.c.& q.34.3.4. o. & q.45.1.c. & qu.48,1,ad 2. & q 49.6.ad 3.item q.54.2.c

13 Chriſtus gloriam immortalitatis ſuæ, quam in primo inſtanti ſuæ conceptionis meruit, potuit etiam mereri per actus ſequentes, non ut magis eſſet ejus, ſed ut pluribus cauſis debeatur ei, 3.q.34.3.ad 3. item q.49.6.ad 2.& q.59.3.c

14 Conceptus eſt miraculoſe ex perpetua virgine, non ex virili ſemine, 3.q.28.0.& q.31. 1.ad 3.& 5.0. & ad 3.& qu.34.1. ad 2.item q.35.6.c

15 Conceptio Chriſti cum dicitur fuiſſe facta ex muliere, ſicut gloſſa dicit, mulierem pro fœmina poſuit ſcriptura, more locutionis Hebræorum. Uſus enim Hebræorum dicit mulieres, non virginitate corruptas, ſed fœminas, 3.q.28.1.ad 3

16 Beata Virgo habuit fidem de conceptione Chriſti, 3.q.30. 1.c.ad 2

17 Se habuit active in præparatione materiæ, non autem in conceptione Chriſti, 3.q.32. 4.0.& q.33.4 ad 2

18 Fuit concepta ex ſemine viri, ideo fuit in Adam, & in aliis patribus, ſecundum rationem ſeminalem, 3. qu.27.2.ad 4.& q.31.6,ad 2.item 8. ad 2.

19 Fuit concepta in peccato originali, 12.q.81.4.0. & 3.qu. 14.3.ad 1. & q.27.1. ad 3. & 2.c. ad 2.& ad 4. & q 31.1. ad 3.& 6. ad 2.& 7.ad 2.& 8.c.ad 2

20 Feſtum conceptionis Beatæ Mariæ fit in quibuſdam eccleſiis, pro ſanctificatione ejus, 3.q.27.2.ad 3

21 Licet Romana eccleſia non celebret conceptionem beatæ Virginis, tolerat tamen conſuetudinem quarundam ec-

-cleſiarum celebrantium illud feſtum. Ideo non eſt totaliter reprobanda. Nec per hoc datur intelligi, quod in ſua conceptione fuerit ſancta. Sed quia quando ſanctificata ſit, ignoratur, ideo fit feſtum ſanctificationis ejus, potius quam conceptionis, in die conceptionis ejus, 3.q.27.2 ad 3

Significare conceptus ſuos eſt homini naturale, ſed determinatio ſignorum eſt ad placitum humanum, 22.q.85.1.ad 3.

1 Concilium eſt in quo judices inter ſe conferunt de agendis, ſicut quo ſupplicio aliquem damnari oporteat, 22.q.158.1.ad 3

2 Prohibitio vel ſententia ſynodi vel concilii ſe extendit tantum ad perſonas privatas, quarum non eſt determinare de fide, 22.q.1.10.ad 2

3 Concilium ſolus Papa congregare poteſt, a quo non poteſt appellari ad concilium, ſed e converſo, 1.q.36.2.ad 2.item 22.q.1.10.b.item c.fin.item ad 2.

1 Concluſio inquiſitionis practicæ eſt duplex. ſcil. ſententia vel judicium in ratione, vel electio in voluntate, 1.q.83.3. ad 2. item 12.q.13.1. ad 2, item 3.c.item q.76.1 c

2 Concluſio tunc ſolum ſequitur ex principio, quando ſine illa principium non poteſt eſſe verum, 12.q.13.6.ad 1

3 Concluſio ſyllogiſmi operativi eſt ſingularis. Ideo non concluditur, niſi mediante propoſitione ſingulari, 1.q.86.1. ad 2 item 12.qu.76.1.c.item 22. q.49.2.ad 1

1 Concordia dupliciter auſertur per diſcordiam, ſcil. per ſe, id eſt ſcienter, & per accidens, id eſt præter intentionem, 22.q.37.1.c

2 Concordia res creſcunt, diſcordia vero dilabuntur, 22. q.37.2.ad 3

1 Concubinatus, & quilibet coitus extra matrimonium eſt contra legem naturæ, & eſt peccatum mortale, 22.q.154.2.o.

2 Habere plures uxores eſt contra legem naturæ, quantum attinet & ad communicationem operum inter virum & uxorem, & ad ſimilitudinem conjunctionis Chriſti & Eccleſiæ cum conjugio. Quantum vero ſpectat ad prolis procreationem & educationem, pluralitas uxorum non eſt contra jus naturæ. ſuppl.q.65.1.o

3 Polygamia olim fuit licita antiquis patribus & aliis, propter finem prolis multiplicandæ ad cultum Dei, nunc vero prohibetur, quia ille finis, cæteræque circumſtantiæ ceſſarunt, ſup.q.65.2.c

4 Cum præcipuus finis appetendæ concubinæ ſit coitus, illam habere eſt contra legem naturæ, illius enim finis legi naturali adverſatur, ſupplem. q.65.1.c

5 Simplex fornicatio etiam ratione ſui eſt peccatum mortale, quod tollit debitam ordinationem parentis ad liberos, ad quod debet maxime ſpectare coitus, ſuppl.q.65.4.o

6 Nunquam licuit concubinam habere, etiam ex diſpenſatione, niſi matrimonio junctam, eſt enim contra legem naturæ, cum non ſit conveniens actus ad bonum prolis, ſuppl. q.65.5.o

1 Concupiſcentia eſt appetitus delectationis ſenſitivæ. Et eſt ſubjective in appetitu ſenſitivo. Et eſt tantum in concupiſcibili, 12.q.30.1.o. item q. 32.3.ad 3

2 Eſt paſſio diſtincta ab aliis paſſionibus concupiſcibilis, ſcilicet amore & delectatione, quia eſt de bono ſenſibili abſente, 12.q.30.2.o

3 Paſſio oppoſita concupiſcentiæ eſt innominata, ideo timor ponitur pro ea, 12.q.30.2.ad 3

4 Concupiſcentiarum aliquæ bonæ ſunt, & aliquæ malæ, 12.q.34 1.c,fin.

5 Concupiſcentia duplex, ſcil. naturalis, id eſt de bono convenienti ſecundum naturam animalis; & non naturalis, id eſt ſecundum apprehenſionem. Prima convenit omni animali, ſecunda vero ſoli homini, 12. q.30.3.o.& 31.3.o.& q.41.3.corp. & q.77.5.c item 22.q.117.5.ad 2.

6 Naturalis eſt finita in actu, & infinita tantum in potentia, non

non naturalis autem eſt infinita actu. Et concupiſcentia finis eſt infinita, ſed eorum quæ ſunt ad finem, eſt finita, 12 q.30 4.0

7 Dupliciter eſt naturalis, ſcil. ſecundum genus, & ſecundum ſpeciem, 22.q.142.2.ad 2.

8 Eſt naturalis homini, tantum ut recta ſecundum rationem, 12.q.81.3. ad 1. item q.85. ad 3.item 3.q.15.2.ad 2

9 Eſt naturalior quam ira ratione objecti & ſubjecti, ſecundum naturam generis & corporis, ſed e converſo ſecundum naturam ſpeciei, & individui, & animæ, 1.qu.63.4. ad 2.item 12.q.46.5.0.item 22.q. 156.4.corp.

10 Præcedens actum rationis & voluntatis diminuit peccatum, ſequens vero auget, 12. q.73.6.ad 2

11 Concupiſcentia carnis contra ſpiritum, quando ratio ei reſiſtit, non eſt peccatum, ſed eſt materia exercendæ virtutis, 12.q.80.3 ad 3

12 Non ligat totaliter rationem, 22.q.150.4.ad 3

13 Dicitur eſſe ſine ratione, non quidem quia totaliter aufert judicium rationis, ſed, quia in nullo procedit ſecundum judicium rationis, niſi ſit tanta quod faciat inſanire, tunc enim ligat totaliter rationem, 22.qu.150 4. ad 3. item q 156.4.ad 2.item q.157.3.ad 3.item q.175 2.ad 2

14 Debilitas concupiſcentiæ ex charitate vel temperantia auget meritum, ſed ex pronitate, vel commoditate diminuit, 22.q.155.4.ad 2

15 Concupiſcentia accenſa minuit iram, & e converſo, 1.q.81.2.c

16 Intemperantia & concupiſcentia tripliciter ſunt pueriles, non quia ſint in pueris, ſed quia aſſimilantur eis, ſcilicet appetendo turpia, id eſt contra rationem, creſcendo, & refrænando, 22 q.142.2.0. item q.151.2.ad 2

1 Concupiſcibilis eſt de bono ſecundum ſenſum abſolute, ſed iraſcibilis ut eſt arduum, 1.q 59.4.ad 3.& q.81.2.0.& q.82. 4 corp.& 12.q.23.1.0.& 2.c.& q. 25.1.c.ad 1.& q.26.1.c.fin.& q.30. 2.c.& 22.q.128.ad 1.& q.129.1.ad 1

2 Denominatur a concupiſcentia, quia inter omnes paſſiones ejus eſt notior & ſenſibilior, non autem prior, 12. q.25.2.ad 1.& q.82.3.ad 2

3 Iraſcibilis eſt propugnatrix concupiſcibilis, 1.q.81.2.corp.& 12.q.23.1. ad 1. & 22.q.50.4 c. & q.108.2.c

4 Motus concupiſcibilis in appetendo eſt velocior motu iraſcibili, ſed in exequendo eſt e converſo, 22 q.156.4.c

5 Motus concupiſcibilis ut hominis, eſt contra naturam & pœnam, ſi ſit contra rationem, non autem ſecundum genus, 12.q.82.3. ad 1. item q.85.3. ad 3.item q.94.2.ad 2.item 4.ad 3

6 † Omnia mala pertinent ad concupiſcibilem, ſicut ad primam radicem, non autem ſicut ad proximum principium, 12.q.82.3.ad 3

7 Omnis motus concupiſcibilis cauſatus ex apprehenſione ſemper eſt peccatum, non autem ſi ſit ex qualitate organi, 12.q.17.7.0

8 Peccata concupiſcibilis ſunt turpiora, & minus gravia peccatis iraſcibilis, 12.q.73.5.ad 5. item 22.q.42.2.3.4.0. item q.156. 4.cor.

9 Condemnatus juſte ad mortem poteſt fugere, non autem ſe defendere. Si vero injuſte, poteſt utrunque, ſi non ſit ſcandalum, 22 q.69.4.c

1 Conditionalis, cujus antecedens & conſequens ſunt impoſſibilia, poteſt eſſe vera, ut ſi dicatur: Si homo eſt aſinus, habet quatuor pedes, 1.q.25.3. ad 2.item q.44.1.ad 2

1 Confeſſio triplex, ſcil. actus exterior fidei vel juſtitiæ; actus latriæ, ſc. gratiarum actio & laudatio Dei; & actus pœnitentiæ, ſc. confeſſio peccatorum, 22.q.3.1.0.item q.1.2.1.ad 2

2 Confiteri fidem in periculo mortis non eſt tantum fidei, ſed indiget auxilio virtutis fortitudinis, & gratia ſacramentali confirmationis, 22.q.3.1.ad 2

3 Actus omnium virtutum ſunt a fide formata imperative,

ve, ſed confeſſio fidei eliciti-ve, 22.q.3.1.ad 3

4 Confeſſio fidei eſt de neceſſitate ſalutis tunc ſolum, quando periclitatur honor Dei, vel utilitas proximi, 22.q.3.2 o.

5 Blaſphemia opponitur confeſſioni fidei, 22.q.13.1.o.item 2. ad 1.& 3.c

6 Confeſſio peccatorum duplex, ſcil. interior Deo, & exterior ſacerdoti, 3.q.68.6.c ad 2.

7 Præſupponit actualem contritionem dolentem culpam, ideo directe ordinatur ad dimiſſionem pœnæ, 3.q.87.1.c

8 Quilibet tenetur confiteri de peccato mortali, cum propoſito non peccandi, & tenetur confiteri peccatum ſuum, quod dubitat eſſe mortale, & cauſas vel occaſiones ſufficientes peccati mortalis, ſive circumſtantias aggravantes in infinitum, 3.q.87.1.ad 1

9 Quilibet tenetur confiteri numerum ſuorum peccatorum ſicut poteſt, quia peccatum in ſpecie non eſt unum peccatum numero, ſed multa. Contritio etiam eſt in conſpectu Dei, qui uno intuitu omnia videt. Sed confeſſio fit homini, cui ſigillatim oportet omnia exponi. Et præterea oportet de omni peccato mortali quod memoriæ occurrit, ſingulariter dolere, 3.q.87.1.c

10 Non confitens aliquod peccatum, propter ignorantiam facti, aut quia oblitus eſt, excuſatur a fictione: non autem ſi propter ignorantiam juris, 22.q.53.2.ad 2

11 Conceſſum eſt prælatis a jure, quod poſſint ſibi eligere confeſſores, quia prælati habent diſpenſare ſacramenta, & interior perfectio ad hoc requiritur, quod aliquis digne hujuſmodi actus exerceat, qui etiam coufeſſores quantum ad hoc ſunt eis ſuperiores, 22.q. 184.6.c

12 Sacerdos in nullo caſu debet revelare confeſſionem, 22.q.70.1.ad 2

13 De quolibet confeſſore dicitur: Non eſt inventus ſimilis illi, 12.q.66.2.ad 2

14 Sacramentalis confeſſio eſt de neceſſitate ſalutis ejus qui in peccatum actuale vel mortale cecidit, Sup.q.6.1 o

15 Confeſſio quæ neceſſitatem ſacramentalem habet, non de jure naturali eſt, ſed de divino, Suppl.q.6.2,o

16 Quanquam peccatores tantum ex divino jure ad confeſſionem teneantur, ex vi tamen poſitivi juris omnes Chriſti fideles ad eam, ſemel ſaltem in anno, tenentur, ſuppl.q.6.3.o.

17 Ad hoc quod ſit idonea confeſſio requiritur quod os cordi concordet, ut ſolum hoc os accuſet, quod conſcientia tenet, ſuppl.6.4.o

18 Quanquam ſtatim omnes de ſuis dolere peccatis teneantur, de neceſſitate tamen ſalutis non eſt, ut ſtatim peccata ſua confiteantur, ſed habita copia confeſſoris, & ſtatutis ab eccleſia pro pœnitentia temporibus, ſup.q.6.6.o

19 Sicut Papa non poteſt diſpenſare ut aliquis ſine baptiſmo ſalvetur, ita nec quod ſalvetur ſine confeſſione, ſupp. q.6.6.o

20 Confeſſio eſt, per quam latens morbus ſpe veniæ aperitur, ſuppl.q.7.1.o

21 Cum per confeſſionem aliquis ore confiteatur quod corde tenet, confeſſio bonum eſt ex genere, & eſt actus virtutis, ſed tamen poteſt male fieri, niſi aliis debitis circumſtantiis veſtiatur, ſup.q.7.2,o

22 Confeſſio eſt actus virtutis pœnitentiæ elicitus, quamvis ſecundum alias rationes ad multas virtutes pertinere poſſit, ſuppl.q 7.3.o

23 Cum ſolus ſacerdos miniſter ſit ſacramenti pœnitentiæ ſoli ſacerdoti facienda eſt ſacramentalis confeſſio, ſuppl. q.8.1.o

24 In neceſſitate etiam laicus vicem ſacerdotis ſupplet, ut ei confeſſio fieri poſſit, ſupplem.q.8.2.o

25 Confeſſio laico facta ſacramentale quoddam eſt, quamvis non ſit perfectum ſacramentum, & ex charitate procedens, & talibus natum eſt peccatum veniale remitti, ſicut

ut per tunſionem pectoris, & aquam benedictam, ſuppl.q.8.3.o

26 Non modo ſacerdoti, ſed proprio ſacerdoti, qui imperandi juriſdictionem, & poteſtatem habet, confiteri peccata neceſſarium eſt, ſuppl.q.8.4.o.

27 Poteſt aliquis ex privilegio, vel ſuperioris mandato, alii quam proprio ſacerdoti ſua peccata confiteri, & ab illo abſolvi, ſuppl.q.8.5.o

28 Cum neceſſitas legem non habeat, in neceſſitatis articulo quilibet ſacerdos a quibuſcunque peccatis, etiam ab excommunicatione quemlibet abſolvere poteſt, ſuppl.q.8.6.o

29 Secundum quantitatem culpæ tametſi taxanda ſit ſatisfactionis pœna, quia tamen pœnæ in peccatorum remedium injunguntur, non ſolum ſecundum culpæ quantitatem, ſed etiam ſecundum conditionem perſonarum taxandæ ſunt, ſuppl.q.8.7.o

30 Confeſſio ut eſt pars ſacramenti, poteſt nonnunquam in eo eſſe, cui non contritus, & ſine charitate eſt; ut vero virtutis actus eſt, non poteſt abſque charitate in aliquo eſſe, ſuppl.q.9.1.o.

31 De neceſſitate confeſſionis eſt, quod homo omnia peccata confiteantur, quæ in memoria habet; quod ſi non faciat, non eſt confeſſio, ſed confeſſionis ſimulatio, ſuppl.q.9.2.o.

32 Proprio ore peccatorum confeſſio facienda eſt, niſi naturæ ad hoc aliquod impedimentum adfuerit, ſupp.q.9 3.o.

33 Sit ſimplex, humilis confeſſio pura, fidelis,
Atque frequens, nuda, diſcreta, libens, verecunda,
Integra, ſecreta, lachrymabilis, accelerata,
Fortis, & accuſans, & ſit parere parata, ſuppl.q.9.4.o.

34 Confeſſio liberat hominem a culpa, ſicut & baptiſmus, ſuppl.q 10.1 o.

35 Abſolvit hominem aliquo modo a pœna, ſecundum majorem, vel minorem confitentis diſpoſitionem, ſuppl.q.10.2.o.

36 Januas paradiſi aperire dicitur, quod a culpa, & pœnæ reatu abſolvit, ſuppl. q.10.3.o.

37 Spem ſalutis tribuit, quod per eam homo ſe clavibus eccleſiæ ſubjicit, ſupplem. qu.10.4.o

38 Per confeſſionem generalem delentur peccata mortalia oblita, ſi vero peccatum mortale memoria teneat quis, confeſſione ſpeciali eſt opus, ſuppl. q.10.5.o.

39 Tanquam violator ſacramenti peccat, qui confeſſionem revelat, ſuppl.q.11.1.o.

40 Sigillum confeſſionis extendit ſe ad illa, de quibus eſt ſacramentalis confeſſio, & ſimul ad illa omnia, per quæ poſſet peccator, vel peccatum deprehendi, ſuppl.q 11.2.o.

41 Sicut ſacerdoti competit ſigillum confeſſionis, ut Dei miniſtro; ita ei eccleſiaſtico, cui propter neceſſitatem confeſſionem audire contingit, competere dicitur peccata celare, ſuppl.q.11.3.o.

42 Cum confitens efficere poſſit, ut ſacerdos ſciat illud ut homo, quod ſciebat ut Deus, dum detegendæ confeſſionis facultatem tribuit, ſi illam revelet, non violat ſigillum confeſſionis, ſed citra ſcandalum id fieri debet, ſupp. q.11 3.o

43 Si immineat neceſſitas, poteſt confeſſor prodere, quæ ſibi in confeſſione dicta fuerunt, modo ante, aut poſt confeſſionem ea reſciverit, ita tamen, ut ea dicat ut homo, non ut Deus, ſuppl. q 11.5.o.

1 Confirmatio eſt ſacramentum, 3.q 65.1.c. item q.72.1.o.

2 Nobilius ſacramentum baptiſmo, quoad miniſtrum, & gratiam, & ſimpliciter, ſed quoad remiſſionem peccatorum eſt e converſo, 3.q.72.11.ad 2.

3 Chriſma, id eſt oleum olivarum cum balſamo, eſt propria materia ejus, 3.q.72.2.o. & q.84.1.ad 1.

4 Habet determinatam formam, ſcil. Conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, Amen, 3.q.

5. quæſt.72.4. o. & quæſt. 84.3.c.

5 Eſt ſpirituale augmentum promovens hominem in ſpiritualem ætatem perfectam, 3.q.72.1.5.6.c.& 7.ad 1.& 8.10.c.& 11.ad 2.& q.73.1.c.& q.84.1.c

6 Non eſt de neceſſitate ſalutis, ſed eſt ſacramentum neceſſitatis quoad bene eſſe ſpiritualis vitæ. Et tamen contemptus hujus ſacramenti eſt periculoſus, 3.q.65.4.c

7 Fuit immediate inſtituta a Chriſto, quando impoſuit manus ſuper pueros, non exhibendo, ſed promittendo, 3.q.72.1.ad 1

8 Confertur tantum ab epiſcopis, 3.qu.65.3.ad 2.& q.72.4.ad 3.& 11.o. & 12.ad 1

9 Conferri poteſt a ſimplici ſacerdote ex commiſſione ſolius Papæ, non autem a diacono, 3.q.72.11.ad 1

10 Confirmans, & confirmandus debent eſſe in gratia. Et debent eſſe confeſſi, & jejuni de conſilio, non autem de præcepto, 3.qu.72.7. ad 1.& 12.ad 1

11 Confirmandus debet teneri ab alio confirmato cujuſcunque ætatis, vel ſexus, 3.q.72.10.o.

12 Confirmatio debet dari cuilibet baptizato cujuſcunque ætatis, ſexus, & conditionis, etiam morienti, 3.q.72.8.o

13 Datur tantum in fronte ad liberam confeſſionem nominis Chriſti, & ad fortiter defendendum dignitatem acceptam, 3.q.72.9.o.item 11.ad 3

14 Confirmati conformantur Chriſto, & configurantur ei per ſignum crucis, quaſi duci, 3.q.72.1.ad 4.& 4.ad 3.& 9.o.

15 Chriſtus non debuit ſumere, ſacramentum confirmationis, nec ordinis, quia ab initio ipſe fuit gratia pleniſſimus, 3.q.72.1.ad 4.item 3.c.

16 In confirmatione confertur plenitudo gratiæ, & Spiritus ſancti, 12.q.102.5.ad 3.& 3.q.77.1.o.& 2.c.ad 2.& 4.c.& 7.o.& 11.ad 3.& q.84.1.ad 1.& 4.c

17 Gratia collata in confirmatione diſtinguitur a gratia collata in baptiſmo, & perficit eam, 3.q.72.7.c.ad 3.

18 Impoſitio manus fit in ſacramento confirmationis, & ordinis ad ſignificandum copioſum effectum gratiæ, 3.q.84.4.c.ad 2

19 In confirmatione datur nobis robur ad pugnam ſpiritualem, 3. qu.65.1 c. ad 4. & q.72.1.2.c.& 4.c.ad 3.& 5.o.& 6.ad 3.item 7.c.& 9.c.ad 1.& 10.c

20 Confirmatio perficit per modum formæ, ſed euchariſtia ut finis, 3.q.73.1.ad 1

21 Euchariſtia roborat hominem in ſe quoad charitatem, confirmatio vero contra alios in pugna, quoad fidem, 3.q.72.9.ad 2.item q.79.1.ad 1

22 Confirmatio perficit effectum pœnitentiæ, & baptiſmi, 3.q.72.7.ad 2

23 Confert excellentiam hominis ad ſe, non autem ad alium, ſicut ordo, 3.q.72.8.ad 1.

24 Facit hominem nitidum, & ferventem in conſcientia, & famoſum per confeſſionem, 3.q.72.2.ad 1

25 Nullus conſequitur effectum confirmationis ſine voto ejus, 3.q.72.6.ad 1

26 Exiſtens in peccato mortali, cujus conſcientiam non habet, vel cujus non eſt plene contritus, dummodo non ſit fictus, per hoc ſacramentum conſequitur remiſſionem peccatorum, 3.q.72.7.ad 2

27 Quidam ad prædicationem Petri acceperunt miraculoſe effectum hujus ſacramenti ſine ſacramento, antequam baptizarentur, 3.q.72.2.ad 1. item 4.ad 1.item 6.ad 1

28 In confirmatione fit plena peccatorum remiſſio, 3.q 72.7.ad 2

29 Confirmati habent majorem gloriam in cœlo, quam non confirmati, 3.q.72.8. ad 4.

30 Non habuit aliquid correſpondens in lege veteri, propter perfectionem ejus, 22.q.102.5. ad 3. & 3.q.65.1.ad 4. & q.72.1.ad 2

31 Quoad ſolemnitatem datur tantum in Paſcha, & Pentecoſte, ſicut baptiſmus, ſed quoad communem uſum datur etiam alio tempore, 3.q.72.12.ad 1.item ad 2

32 Beata Virgo per ſecundam ſanctificationem fuit ſimpliciter confirmata in bono per gratiam habitualem, ita quod non poſſet per liberum arbitrium flecti in contrarium, 3. q. 27.5.ad 2

Conjectare bonum, id eſt intendere bonum in dationibus communiter pertinet ad liberalitatem, 22.q.31.1. ad 3. item q.117.5.ad 3

1 Conjecturaliter cognoſcitur aliquid per aliqua ſigna, 12.q. 112.5.c

2 Conjecturaliter cognoſcere aliquid eſt cognitio imperfecta, 12.q.112.5.c

1 Domus ſine triplici conjunctione, ſcil. viri & uxoris, patris & filii, domini & ſervi non eſt perfecta, 12.q.15.4.c.item 22.q.58.7.ad 3

2 Conjunctio maſculi & fœminæ determinatur diverſimode in diverſis animalibus, 12. q.92.1.2.c.item 22.q.154.2.c

1 Conſanguinitas impedit matrimonium tripliciter, ſcil. lege naturæ, id eſt cum patre, & magis cum matre, propter reverentiam; vel lege divina, propter concupiſcentiam refrænandam; vel lege canonica & civili, propter amicitiam, 22 q.154.9.0

2 Conſanguinitas vinculum eſt ab eodem ſtipite deſcendentium carnali propagatione contractum, ſuppl.q.54.1.c

3 Per quoſdam gradus, ſeu lineas deſcendentium ab uno communi principio, vel aſcendentium ad idem, & tranſverſalium conſanguinitas congrue deſignatur, ſuppl.q.54.2.c

4 Conſanguinitas quoſdam ex jure naturæ a matrimonio repellit, & aliquos ex divino jure, alios vero ex humanis legibus ſtatutis, ſupplem.q.54. 3.c

5 Poſſunt ex eccleſiæ ſtatuto aliqui conſanguinitatis gradus matrimonium impedientes taxari, prout eſt utile univerſitati hominum, ſupplem. q.54.4 0

1 Conſcientia non eſt potentia, nec habitus, ſed eſt actus, ſcilicet applicatio ſcientiæ, 1. q.79.13. 0. item 12. qu. 19.5. b. item c.

2 Eſt actus ſynderesis, ideo quandoque ponitur pro ea, 1. q.79 13.c.ad 3

3 Dicitur ſpiritus correctør, & pædagogus animæ, id eſt dictamen rationis, 1.q.79. 11. ad 1

4 Lex naturalis nominat principia juris, ſynderesis habitum eorum, ſed conſcientia applicationem legis naturalis ad facienda, 12.q.94.1.0

5 Conſcientia dicitur accuſare vel excuſare, inquantum cognoſcimus nos bene vel male feciſſe, 1.q.97.13.c

6 Teſtificari inquantum cognoſcimus, nos aliquid feciſſe vel non, 1.q.97.13.c

7 Inſtigare, vel ligare, inquantum judicamus aliquid eſſe agendum, vel non, 1.q.79. 2.3.c

8 † Conſcientia errans ligat, 22.q.19 5.6.0

9 Coinquinatio & munditia ſunt in conſcientia, ut in cognitione, non autem ut in ſubjecto, 1.q.79.12.ad 2

1 Conſecratio templi, altaris, & veſtium, & hujuſmodi non ſunt ſacramenta, ſed ſacramentalia, quia ordinantur ad euchariſtiam, 3.qu. 65. 1. ad 6

2 Altare & eccleſia conſecrantur multiplici ratione, ſcilicet tum ad repræſentandum ſanctificationem quam eccleſia conſecuta eſt per paſſionem Chriſti, tum etiam ad ſignificandum ſanctitatem, quæ requiritur in iis, qui ſacramentum altaris ſuſcipere debent, 3.q.83.3.0

3 Altare quandoque ſine eccleſia conſecratur, ſed non e converſo, 3,q 83.3.ad 2

4 Non debet conſecrari ſine reliquiis martyrum, 3.qu.83.3. ad 2

5 Res inanimatæ non ſunt ſuſceptivæ gratiæ, ſed ex conſecratione adipiſcuntur quandam ſpiritualem virtutem, qua ſint aptæ ad divina, 3.q.83.3.ad 3.& ad 4

6 Conſecratio eccleſiæ non debet reiterari, niſi exuſtæ, vel pol-

polluſæ ſanguine, vel ſemine, 3.q.83.1.ad 3

7 Eccleſiæ pollutæ ſanguine, vel ſemine debent reconciliari, quia per illud peccatum apparet ibi aliqua operatio dæmonum, 3.q.83.3.ad 3. item ad 4.

8 Eccleſiæ vel altaria dubia de conſecratione debent conſecrari, 3.q.83 3.ad 3

9 Ligna eccleſiæ conſecratæ non debent cedere ad uſus laicorum, ſed monaſterii, vel comburi, 3.q.83.3.ad 3

10 Pallæ, pallia, cathedra, candelabra, & velum vetuſta debent comburi, & cineres reponi honeſte, propter conſecrationes, 3.q 83.3 ad 3

11 Conſecratio quælibet eſt indelebilis, manente ſubjecto, 22.q.39.3.c. & q.88.11.c. & 3.q.63.5.c. & q.76.6. ad 2. & qu.82.8. c. & q.83.3.ad 3

12 Soli epiſcopi conſecrant omnia, præter euchariſtiam, 3.q.82.1.ad 4. & 3.ad 3

13 De ritu conſecrandi miniſtros veteris legis, 12.q.102.5.ad 8

14 In conſecratione Aaron, & filiorum ejus figurabatur ordo eccleſiæ, 12.q.102.5.ad 3

1 Conſenſus importat judicium de eo in quod conſentitur, 12.q.74 7.c

2 † Poteſt attribui voluntati, & rationi, 12.q.74.7.ad 1

3 Conſenſus in actum pertinet ad rationem ſuperiorem, ſecundum quod in ratione voluntas includitur, 12.q.15.4.c. item q.74.7.ad 1

4 Electio addit ſupra conſenſum relationem reſpectu ejus quod minus placet, vel non placet, & tunc differunt tantum ratione, 12.q.15.3.ad 3

5 Conſenſus deliberatus in peccatum non pertinet ad contemptum legis divinæ, niſi repugnet ei, 12.q 74.9.ad 3

6 Non convenit brutis, nec aliis reſpectu finis, ſed tantum reſpectu eorum, quæ ſunt ad finem, 12.q.15.2.3.c. & q 16 1.c.

Conſequentia ab univerſali ad particulare non valet, niſi mediante particulari, 22.q.20.2.c

1 Conſervatio in eſſe eſt influentia univoci eſſe prius influxi, 1 q.9.2.c

2 Quælibet res naturaliter conſervat ſe in eſſe, & reſiſtit corrumpentibus quantum poteſt, 22.q.64.5.7.c

3 Aliquid conſervat rem dupliciter, ſcilic. per ſe, id eſt influendo, & per accidens, id eſt removendo, 1.qu.104.1.2.c.

4 Una creatura conſervat aliam per ſe & per accidens: Et tanto magis, quanto eſt altior, & primæ cauſæ proximior, quæ principaliter conſervat, 1.qu.104.2.c

5 Omnis creatura indiget conſervari per ſe a Deo, ſed corruptibiles indigent conſervari ab eo etiam per accidens, 1.q.104 1.c. item 12.q.109.2. ad 2. & 8.c. & 9.ad 1

6 Deus conſervat aliquas creaturas in eſſe utroque modo mediantibus aliquibus aliis cauſis, 1.q.104.2.c

7 Dat formas omnibus, & conſervat eas, & applicat eas ad agendum, & eſt finis omnium actionum, 1.q.105.5.c.fin.

8 Eadem virtute, & eadem operatione producit rem & conſervat, 1.q.105.1.ad 4

9 Nulli creaturæ communicari poteſt, ut conſervetur in eſſe, ſine Deo, 1.q.14.1. ad 2. & 2.ad 2

10 Solus Deus conſervat res, ne in nihilum decidant, 3 qu.13.2.corp.

11 In iis quæ pertinent ad conſervationem naturæ, magis tenemur parentibus, a quibus naturam accepimus, quam aliis, & conſequenter conſanguineis; ſed in aliis beneficiis poteſt eſſe e converſo, 22.qu.31.3.c

1 Conſideratio importat actum intellectus intuentis veritatem. Et pertinet maxime ad judicium, 12.q.53.4.c

2 Quælibet res poteſt quadrupliciter conſiderari, ſc. ut ens, ut una, ſecundum virtutem, & reſpectu aliorum, 1.q.39.8.c

1 Conſilium eſt ipſa quæſtio, quæ vertitur inter conſiliantes, & conſilium habens, 1.qu.22.1.ad 1. & 12.qu. 14.1. ad

32 Beata Virgo per ſecundam ſanctificationem fuit ſimpliciter confirmata in bono per gratiam habitualem, ita quod non poſſet per liberum arbitrium flecti in contrarium, 3. q. 27.5.ad 2

Conjectare bonum, id eſt intendere bonum in dationibus communiter pertinet ad liberalitatem, 22.q.31.1. ad 3. item q.117.5.ad 3

1 Conjecturaliter cognoſcitur aliquid per aliqua ſigna, 12.q. 112.5.c

2 Conjecturaliter cognoſcere aliquid eſt cognitio imperfecta, 12.q.112.5.c

1 Domus ſine triplici conjunctione, ſcil. viri & uxoris, patris & filii, domini & ſervi non eſt perfecta, 12.q.15.4.c.item 22.q.58.7.ad 3

2 Conjunctio maſculi & fœminæ determinatur diverſimode in diverſis animalibus, 12. q.92.1.2.c.item 22.q.154.2.c

1 Conſanguinitas impedit matrimonium tripliciter, ſcil. lege naturæ, id eſt cum patre, & magis cum matre, propter reverentiam; vel lege divina, propter concupiſcentiam refrænandam; vel lege canonica & civili, propter amicitiam, 22 q.154.9.0

2 Conſanguinitas vinculum eſt ab eodem ſtipite deſcendentium carnali propagatione contractum, ſuppl.q.54.1.c

3 Per quoſdam gradus, ſeu lineas deſcendentium ab uno communi principio, vel aſcendentium ad idem, & tranſverſalium conſanguinitas congrue deſignatur, ſuppl.q.54.2.0

4 Conſanguinitas quoſdam ex jure naturæ a matrimonio repellit, & aliquos ex divino jure, alios vero ex humanis legibus ſtatutis, ſupplem.q.54. 3.c

5 Poſſunt ex eccleſiæ ſtatuto aliqui conſanguinitatis gradus matrimonium impedientes taxari, prout eſt utile univerſitati hominum, ſupplem. q.54.4 0

1 Conſcientia non eſt potentia, nec habitus, ſed eſt actus, ſcilicet applicatio ſcientiæ, 1. q.79.13. 0. item 12. qu. 19.5. b. item c.

2 Eſt actus ſynderesis, ideo quandoque ponitur pro ea, 1, q.79 13.c.ad 3

3 Dicitur ſpiritus correctior, & pædagogus animæ, id eſt dictamen rationis, 1. q. 79. 13. ad 1

4 Lex naturalis nominat principia juris, ſynderesis habitum eorum, ſed conſcientia applicationem legis naturalis ad facienda, 12.q.94.1.0

5 Conſcientia dicitur accuſare vel excuſare, inquantum cognoſcimus nos bene vel male feciſſe, 1.q.97.13.c

6 Teſtificari inquantum cognoſcimus, nos aliquid feciſſe vel non, 1.q.97.13.c

7 Inſtigare, vel ligare, inquantum judicamus aliquid eſſe agendum, vel non, 1.q.79. 2.3.c

8 † Conſcientia errans ligat, 22.q.19 5.6.0

9 Coinquinatio & munditia ſunt in conſcientia, ut in cognitione, non autem ut in ſubjecto, 1.q.79.12.ad 2

1 Conſecratio templi, altaris, & veſtium, & hujuſmodi non ſunt ſacramenta, ſed ſacramentalia, quia ordinantur ad euchariſtiam, 3. qu. 65. 1. ad 6

2 Altare & eccleſia conſecrantur multiplici ratione, ſcilicet tum ad repræſentandum ſanctificationem quam eccleſia conſecuta eſt per paſſionem Chriſti, tum etiam ad ſignificandum ſanctitatem, quæ requiritur in iis, qui ſacramentum altaris ſuſcipere debent, 3.q.83.3.0

3 Altare quandoque ſine eccleſia conſecratur, ſed non e converſo, 3,q 83.3.ad 2

4 Non debet conſecrari ſine reliquiis martyrum, 3.qu.83.3. ad 2

5 Res inanimatæ non ſunt ſuſceptivæ gratiæ, ſed ex conſecratione adipiſcuntur quandam ſpiritualem virtutem, qua ſint aptæ ad divina, 3.q.83.3.ad 3.& ad 4

6 Conſecratio eccleſiæ non debet reiterari, niſi exuſtæ, vel pol-

pollutæ ſanguine, vel ſemine, 3.q.83.1.ad 3

7 Eccleſiæ pollutæ ſanguine, vel ſemine debent reconciliari, quia per illud peccatum apparet ibi aliqua operatio dæmonum, 3.q.83.3.ad 3. item ad 4.

8 Eccleſiæ vel altaria dubia de conſecratione debent conſecrari, 3.q.83 3.ad 3

9 Ligna eccleſiæ conſecratæ non debent cedere ad uſus laicorum, ſed monaſterii, vel comburi, 3.q.83.3.ad 3

10 Pallæ, pallia, cathedra, candelabra, & velum vetuſta debent comburi, & cineres reponi honeſte, propter conſecrationes, 3.q 83.3 ad 3

11 Conſecratio quælibet eſt indelebilis, manente ſubjecto, 22.q.39.3.c. & q.88.11.c. & 3.q. 63.5.c. & q.76.6. ad 2. & qu.82.8. c. & q.83.3.ad 3

12 Soli epiſcopi conſecrant omnia, præter euchariſtiam, 3.q.82.1.ad 4. & 3.ad 3

13 De ritu conſecrandi miniſtros veteris legis, 12.q.102. 5.ad 8

14 In conſecratione Aaron, & filiorum ejus figurabatur ordo eccleſiæ, 12.q.102.5.ad 3

1 Conſenſus importat judicium de eo in quod conſentitur, 12.q.74 7.c

2 † Poteſt attribui voluntati, & rationi, 12 q.74.7.ad 1

3 Conſenſus in actum pertinet ad rationem ſuperiorem, ſecundum quod in ratione voluntas includitur, 12.q.15.4.0. item q.74.7.ad 1

4 Electio addit ſupra conſenſum relationem reſpectu ejus quod minus placet, vel non placet, & tunc differunt tantum ratione, 12.q.15.3.ad 3

5 Conſenſus deliberatus in peccatum non pertinet ad contemptum legis divinæ, niſi repugnet ei, 12.q 74.9.ad 3

6 Non convenit brutis, nec aliis reſpectu finis, ſed tantum reſpectu eorum, quæ ſunt ad finem, 12.q.15.2.3.0. & q 16 2.c.

Conſequentia ab univerſali ad particulare non valet, niſi mediante particulari, 22.q.20. 2.c

1 Conſervatio in eſſe eſt influentia univoci eſſe prius influxi, 1 q.9.2.c

2 Quælibet res naturaliter conſervat ſe in eſſe, & reſiſtit corrumpentibus quantum poteſt, 22.q.64.5.7.c

3 Aliquid conſervat rem dupliciter, ſcilic. per ſe, id eſt influendo, & per accidens, id eſt removendo, 1.qu.104.1.2.c.

4 Una creatura conſervat aliam per ſe & per accidens. Et tanto magis, quanto eſt altior, & primæ cauſæ proximior, quas principaliter conſervat, 1.qu. 104.2.0

5 Omnis creatura indiget conſervari per ſe a Deo, ſed corruptibiles indigent conſervari ab eo etiam per accidens, 1.q.104 1.0. item 12.q.109.2. ad 2. & 8.c. & 9.ad 1

6 Deus conſervat aliquas creaturas in eſſe utroque modo mediantibus aliquibus aliis cauſis, 1.q.104.2.c

7 Dat formas omnibus, & conſervat eas, & applicat eas ad agendum, & eſt finis omnium actionum, 1.q.105.5.c.fin.

8 Eadem virtute, & eadem operatione producit rem & conſervat, 1.q.105.1.ad 4

9 Nulli creaturæ communicari poteſt, ut conſervetur in eſſe, ſine Deo, 1.q.14.1. ad 2. & 2.ad 2

10 Solus Deus conſervat res, ne in nihilum decidant, 3 qu. 13.2.corp.

11 In iis quæ pertinent ad conſervationem naturæ, magis tenemur parentibus, a quibus naturam accepimus, quam aliis. & conſequenter conſanguineis; ſed in aliis beneficiis poteſt eſſe e converſo, 22.qu. 31.3.0

1 Conſideratio importat actum intellectus intuentis veritatem. Et pertinet maxime ad judicium, 12.q.53.4.c

2 Quælibet res poteſt quadrupliciter conſiderari, ſc. ut ens, ut una, ſecundum virtutem, & reſpectu aliorum, 1. q.39.8.c

1 Conſilium eſt ipſa quæſtio, quæ vertitur inter conſiliantes, & conſilium habens, 1.qu.22.1.ad 1. & 11.qu. 14.1. ad

2. item 22. quæſt. 52. 3. ad 3.

2 Eſt inquiſitio eorum tantum quæ ſunt ad finem operabilium a nobis, non minimorum, nec determinatorum, 12. q.14.0.item 22.q.33.1.ad 2. item q.47.1. ad 2. item 2.c.ad 3. item. q.49.5.c

3 Inquiſitio conſilii eſt reſolutoria, ſcil. a poſteriori in eſſe, id eſt a fine, ad prius, ſc. ad media, 12 q.14.5.0

4 Eſt infinita in potentia, ſed finita in actu tripliciter, ſc. ex parte termini, id eſt conclusionis, & principii proprii, ſcil. finis, & communis, ſc. cognitionis ſenſus, & ſcientiarum, 12.q 14.6.0.

5 Nullus conſiliatur de iis de quibus deſperat, nec de impoſſibilibus, 12.q.64 2 ad 3

6 Ad bonitatem conſilii tria requiruntur, ſc. debitus finis, bonum medium, & tempus opportunum, 22. q.51.1. ad 1. item 3.q.14.6.0

7 Aliquid facit conſiliativum dupliciter, ſcil. quoad facultatem, ut prudentia, & quoad ſolicitudinem tantum, ut ſpes, & amplius timor, 12.q.44.2.0. item 22.q.47.9.ad 3.item q.54.2. ad 4.item q.129.7.c

8 Conſilium eſt in Deo quoad certitudinem judicii, non autem quoad inquiſitionem dubiam, 1.q.22.1. ad 1. item 12.q. 14.1.ad 2.item 22.q.52.3. ad 3.

9 Deus dereliquit hominem in manu conſilii ſui quoad liberum arbitrium, non cogendo; non autem quoad providentiam, 1.q.22.2.ad 4.& 22.q. 104.1.ad 1

10 Conſilium ſine dubitatione convenit Chriſto, 3. qu. 11. 3.ad 1

11 Conſilia Chriſti magis parant viam ad præcepta Dei, quam e converſo, quia præcepta ſunt finis conſiliorum, 22. q.189.1.ad 5

12 Multa conſilia Chriſti ſunt de præcepto quoad præparationem animi tantum. † Quandoque tamen conſiliorum obſervario eſt de neceſſitate ſalutis, quod patet in iis qui jam voverunt conſilia, 12.q.108.3.ad 2.& 4.ad 4. & 22.q.40.1. ad 2. & q.43.4.7.ad 4. & 8. ad 4. & qu. 22. 3.c. & q.124.1 ad 3. & 3. ad 1 & q.128.1.ad 4.& q.140.2.ad 2.& q. 152.3.ad 2.& q.186.2.c

13 Conſilia Chriſti reducuntur ad tria, ſcil. ad paupertatem, continentiam, & obedientiam, 12.q 108.4.0

14 Conſilia tria euangelica ſecundum ſe omnibus expediunt, niſi ex indiſpoſitione aliquorum, quorum affectus ad hæc non inclinatur, 12. q 108. 4.ad 1

15 Præcepta ſunt de neceſſariis ad ſalutem, conſilia vero ad bene eſſe, 12.q.108 4.0.

16 Nullus actus perfectionis cadit ſub conſilio, qui in aliquo caſu non cadat ſub præcepto, 22.q.124.3.ad 1.

17 Conſilium nunquam obligat, niſi per hoc quod in præceptum tranſit, ex aliquo accidenti, 22.q.124.3.ad 1

18 Convenienter ponitur unum de ſeptem donis Spiritus ſancti, 22.q.52.1.0

19 Donum conſilii dirigit nos in omnibus ordinatis ad finem vitæ æternæ, ſive neceſſariis, id eſt præceptis; ſive non, ſcil. conſiliis, 22. q.52.4. ad 2.

20 Conſilium activum eſt gratia gratis data quibuſdam; ſed conſilium paſſivum eſt donum omnium exiſtentium in gratia, 22.q.47.1.4. ad 2. & q.51.1. ad 3. & q.52 1.ad 2

21 Donum conſilii facit certitudinem a Spiritu ſancto de iis, de quibus eubulia inquirit, & conjecturat, 12.q.108.4.ad 1. item 22.q.52.1.ad 1.item 2.0.

22 Una tantum virtus eſt ad bene conſiliandum, ſed duæ ad bene judicandum, quia diſtinctio eſt in propriis, ex quibus eſt judicium; non autem in communibus, ex quibus eſt inquiſitio, 12. qu.57.6. ad 3.item. 22.q.51.4 ad 2.

23 Donum conſilii correſpondet prudentiæ & eubuliæ, ut adjuvans, & perficiens eas, 12.q.57.6.ad 1.& 22.q.52.1. ad 1. & 2 0.

24 Donum conſilii & ſcientiæ manet in beatis, in quantum retinent cognitionem ſci-

torum, & illuminantur de ignotis, 22.q.52.3.o

1 Conſtantia pertinet ad continentiam, 22.q.153.5.ad 2

2 Conſtantia & perſeverantia conveniunt in fine, ſcilicet in perſiſtendo firmiter in bono, 22 q 137 3.o

3 Magis convenit cum perſeverantia, quam cum patientia, quia cum prima convenit in fine, cum ſecunda vero in iis, quæ faciunt impedimentum boni, 22.q.137.3.ad 1

4 Perſeverantia eſt principalior quam conſtantia, quia eſt circa difficile, propter diuturnitatem, quod eſt eſſentialius virtuti, quam propter impedimenta, circa quæ eſt conſtantia, 22.q.128.ad 9. item qu.137.3.c

5 Conſtantia convenit cum magnificentia, & perſeverantia, quia ſunt circa difficile, 22.q.137.3.ad 2

6 Conſtans cogitur ad aliqua corporalia, non tamen ad culpam, propter metum ſtupri, necis, vel verberis, in ſe vel amicis, non autem propter infamiam, 22.qu.19.3. ad 3 qu. 125.4 c

1 Conſuetudo habet vim legis. Et interpretatur, & abrogat legem humanam, non autem legem naturalem, nec divinam, 12.q.97.3.o.& 22.q.79.2. ad 2 & q.100.2.c

2 Manente ratione legis, lex vincit conſuetudinem, niſi ſit impoſſibilis ſecundum conſuetudinem patriæ, 12.q.97.3.ad 2.

3 Naturalia non poſſunt conſueſcere, nec diſſueſcere, 12. q.51.2.c

4 Conſuetudo eccleſiæ prævalet auctoritati cujuſcunque doctoris, 22.q.10.12.c

1 Contemplatio eſſentialiter conſiſtit in intellectu, ſed principium habet in affectu, 22.q. 180.7.ad 1

2 Contemplatio divinorum eſt operatio maxime propria homini, & maxime delectabilis, 12.q.3.5.c

3 Eſt delectabilis dupliciter. Primo ut eſt operatio conveniens homini ſecundum naturam ejus, ut animal rationale, & magis habenti habitum ſapientiæ, ſecundo vero ex objecto, ſcil. Deo, 12.q.3.5.c. & 22.180.7.o

4 Partes contemplationis ſunt tres, ſcil. lectio, meditatio, & oratio, 22.q.180.3.ad 3

5 Species contemplationis ſunt ſex, ſumptæ ſecundum ſex gradus aſcenſus in Deum, ſcil. perceptio ipſorum ſenſibilium, progreſſus a ſenſibilibus ad intelligibilia, dijudicatio ſenſibilium ſecundum intelligibilia, abſoluta conſideratio intelligibilium, in quæ per ſenſibilia pervenitur, contemplatio intelligibilium, quæ per ſenſibilia inveniri non poſſunt, ſed per rationem capi poſſunt, & conſideratio intelligibilium, quæ ratio nec invenire, nec capere poteſt, quæ ſcil. pertinent ad ſublimem contemplationem divinæ veritatis, in qua finaliter contemplatio perficitur, 22 q.180.4.ad 3

6 Ad contemplationem tria requiruntur, ſcil. ſanitas corporis, quies a paſſionibus, & ab exterioribus Et ei ſerviunt omnia humana officia, 22.qu. 180.2.o

7 Tres ſunt conditiones bene contemplandi divina, ſcil. reverentia caſta, firmitas indeclinabilis, & amor, 22.qu. 180.7.ad 1

8 Ad contemplationem pertinent quatuor quodam ordine, ſcil. virtutes morales, alii actus a contemplatione, contemplatio divinorum effectuum, & contemplatio divinæ veritatis, 22.q.180.4.c

9 Ad contemplationem principaliter pertinet meditatio Dei, ſed diſpoſitive pertinet conſideratio cujuslibet veritatis, 22.q.180.4.c

10 Contemplatio quoad nos eſt diuturna dupliciter, ſcilic. quia competit nobis ſecundum incorruptibilem partem animæ, id eſt ſecundum intellectum, & quia in operibus contemplativis corporaliter non laboramus, 22 q.180.8.c.fi.

11 Aliquis ex charitate ad Dei contemplationem incitatur, 22.q.180.7.ad 1

12 Virtutes morales pertinent ad contemplationem, & ad vitam contemplativam, non quidem eſſentialiter, ſed diſpoſitive, ſcilicet removendo impedimenta, 22.q.180.2.0. item qu.181.1.ad 3. item 2.c.item qu. 182.3.c

13 Ad contemplationem virtus caſtitatis maxime reddit hominem aptum; in quantum delectationes venereæ maxime deprimunt mentem ad ſenſibilia, ſecundum Auguſtinum, 22. q.180 2.ad 3 fi.

14 Requirit locum ſecundum congruitatem tantum, 1.q.66. 3.ad 3

15 Eſt mala per accidens, & bona per ſe, 12.q.35.5.ad 3.

16 Certamen & contentio fit in contemplatione propter defectum intellectus, & gravitatem corruptibilis corporis, quod nos ad inferiora retrahit, non autem ex contrarietate veritatis, quam contemplamur, 22. q.180.7 ad 2

17 Habet quietem ab exterioribus motibus. Et eſt motus intellectus, ideſt operatio, 22. q.179.1.ad 3.& q.180.6.c

18 Terminatur in affectu, ſcil. ad delectationem, 22. qu. 180.1.c.& 3.ad 3.item 7.ad 1.

Contemplativi dicuntur non qui contemplantur, ſed qui contemplationi totam vitam ſuam deputant, 22.q.81.1.ad 5.

1 Contemptus eſt transgreſſio legis, ex hoc quod voluntas renuit ſubjici legi, vel regulæ, 22.q.186.9.ad 3

2 Frequentia peccati non facit peccatum ex contemptu, ſed diſponit ad hoc, 22.q.186.9. ad 3

3 Quanto quis Deum per peccatum magis contemnit, tanto majorem reatum incurrit, 3. q.88.3.c.ad 1

1 Contentio quadruplex, ſcilicet color rhetoricus, impugnatio veritatis ſcitæ, vel falſitatis ſine modo, & moderate. Prima & quarta eſt bona. Secunda eſt peccatum mortale. Tertia vero non ſemper eſt mortale, ſicut ſi accipiatur contentio in judicio, vel diſputatione ſecundum imperfectam rationem, ſcil. ſecundum quod importat quandam acrimoniam locutionis, & ſic non ſemper eſt mortale, ſed eſt peccatum veniale, niſi ſit cum ſcandalo, 22.q.38.1.0.

2 Importat contrarietatem in locutione, ſicut diſcordia contrarietatem in voluntare quoad intentionem, vel quoad modum, 22.q.38.1.c

3 Eſt filia inanis gloriæ, 22. q 38 2.0.& q.132.5.0.

4 Et diſcordia oritur ex invidia, ratione termini a quo, ſed ex inani gloria, ratione termini ad quem, 22.q 37.2. ad 1. item q.38.2.ad 2

1 Continentia ut eſt abſtinentia ab omni delectatione venerea, eſt virtus, non autem quæ eſt cum pravis concupiſcentiis, quibus reſiſtit, 12. q. 58.3 ad 2.item 22.qu.143.3.ad 1. & q.155.1.0. & 4 c. & 3.q.7.2.ad 3.fi.

2 Continens proprie eſt qui perſiſtit in ratione recta, a pravis concupiſcentiis abſtinens, non autem qui perſiſtit in ratione perverſa, abſtinens a bonis, ſed eſt obſtinatus, 22. qu. 155.1.ad 2

3 Caſtus proprie dicitur ante experientiam delectationis venereæ, continens autem poſt eam, 22.q.151.2.0

4 Continentia, & incontinentia proprie ſunt circa delectationes, quæ poſſunt eſſe naturales homini; non autem circa eas quæ ſunt contra naturam, 22.q.155.2.ad 5

5 Magis eſt circa delectationes venereas, quam ciborum, 22.q.155.2.0

6 Proprie eſt tantum circa concupiſcentias tactus, 22. qu. 14.3.ad 1.& 22.q.55.2.0.& q.156. 2.c

7 Continentia ſecunda eſt potior quam temperantia, prima vero e converſo, 22. qu.56. 4.0

8 Conſtantia in arduis, & terribilibus eſt pars fortitudinis, quæ autem eſt circa delectabilia, eſt pars continentiæ, quæ eſt pars temperantiæ, 22.q.153.5.ad 2

9 † Continentia & perſeverantia

rantia ſunt partes conſtantiæ firmiter perſiſtentes; prima eſt contra concupiſcentias, ſecunda contra triſtitias, 12.q.58.3. ad 2.& 22.q.53.5.ad 3

10 Eſt tantum in voluntate ſubjective 22.q.155.3.0

11 Continentia poteſt attribui rationi, ſicut primo moventi, & incontinentia concupiſcibili, licet utraque ſit in voluntate, ut in proprio ſubjecto, 22.q.155.3.ad 2

12 Ad continentiam efficacius operatur maceratio carnis per abſtinentiam cibi & potus, quam per ſubtractionem veſtium, vel per laborem corporalem, 22.q.188.6.ad 3

1 Contingens & neceſſarium ſunt de tranſcendentibus, 1.q. 115.6.c

2 Unumquodque contingens eſt ex parte materiæ, neceſſitas vero conſequitur rationem formæ, quia quæ ſequuntur ad formam, neceſſario inſunt, 1. q.86.3 0

3 Nihil eſt contingens, quod non habeat aliquid neceſſarium, 1.q.84.1.ad 3.& q.86.3.c

4 Poteſt ſumi dupliciter, ſcilicet contingens ut contingens, id eſt in particulari, & contingens in univerſali, id eſt ſecundum quod in eo invenitur ratio neceſſarii, 1.q.86.3.c.

5 Contingens ad utrumlibet eſt in potentia. Ideo non exit in actum, niſi prius per aliquid determinetur ad unum, 1.q.19 3.ad 5

6 † Contingens ut contingens cognoſcitur directe a ſenſu, ſed indirecte ab intellectu, 1. q.86.3.c

1 Contractio duplex, ſcilicet ad quidditatem, & ad rationem, 1.q.5.3.ad 1

2 Contrahere eſt aliquid cum cauſa de neceſſitate incurrere, 3.q.14.3.c

1 Contrapaſſum idem eſt quod juſtum commutativum tantum, 22.q.61.4.c

2 Contrapaſſum primo invenitur in paſſionibus injurioſis, ſecundo in ablatione rerum per vim, tertio in commutationibus voluntariis, 22.q.61.4.c.

1 Contrarium magis diſtat a ſuo contrario, quam ſimplex negatio, 22.q.79.4.c.ad 2

2 Nomen diſtantiæ derivatum eſt a loco ad omnia contraria, 1.qu.67.2.ad 3.& 12 q.7. 1.c

3 Idem eſt cauſa contrariorum communis, non autem particularis, 1.q.49.3.c.fin.ad 1.

4 Idem eſt cauſa contrariorum, ſecundum diverſa, 12.q. 32.3 ad 2.& 22.q.7.1.ad 2

5 Unum contrariorum eſt cauſa alterius contrarii, per accidens tantum, 1.q.49.1.0.& 12.q.32.4.0.& q.35.3.ad 1. & 22. q.38.2.ad 3. & q.162.5.ad 3.& 3. q.50.1.ad 3

6 Idem eſt contrarium diverſis ſecundum diverſa, non autem ſecundum idem, 12.q.31. 8.ad 2. & q.45.1.ad 2. & qu.78.4. ad 2.& q.79.1.ad 2

7 Idem poteſt tolli ex cauſis contrariis per modum ſuperabundantiæ & defectus, 22. q. 89.10.ad 3

8 Contraria in re non ſunt contraria in mente, 12.q.35.5. c ad 2.& q.53.1.c.& q.54.2.ad 1. & q.64.3.ad 3

9 Objecta contraria cauſant contrarias paſſiones in potentiis appetitivis, non autem in cognitivis, 12.q 54.2.ad 1

10 Contrariorum poteſt eſſe unus habitus, ſecundum quod conveniunt in una ratione communi, 12.q.54.2. ad 1. & 3.ad 1.

11 Aliqua dicuntur contraria dupliciter, ſcilicet ſecundum formam generis, vel ſecundum formam ſpeciei, 12.q. 35.4.c

12 Species contrariorum conſtitutæ per reſpectum ad aliquid extra poſſunt habere convenientiam inter ſe, non autem ſpecies abſolutæ, 12. q. 35.4.c

13 Motus habet contrarietatem terminorum, ſed mutatio ſecundum acceſſum & receſſum ab eodem termino, 12. q.23.2 c

14 Nullus motus eſt contrarius motui circulari, 1.qu.66. 2.c

15 Quietes contrariæ ſunt, quæ ſunt in terminis contrariis, 12.q.31.8.cor.

16

16 Sicut quieti naturali contrariatur & quies violenta æjuſdem corporis, & quies naturalis alterius corporis; ita in affectibus animæ delectationi opponitur & delectatio & triſtitia, 12.q.31.8.2

17 Omne quod generatur, generatur ex contrario, 1.qu.46.1.ad 3. item q.75.7.c

18 Omne compoſitum ex contrariis neceſſe eſt corrumpi, 1.q.82.1.c. item 3.q.14.2.c.

19 Contraria poſſunt ineſſe eidem, non ſecundum idem, 3.q.46.8.ad 1

20 Sunt circa idem, quando ſubjectum æqualiter ſe habet ad ea, 22.q.24.10.ad 1

21 Contraria contrariis curantur, 12.q.87.6 ad 3

1 Contritio ſecundum eſſentiam eſt in corde, & pertinet ad pœnitentiam interiorem, virtualiter vero ad exteriorem, inquantum implicat propoſitum confitendi, & ſatiſfaciendi, 3.quæſt.90.3.ad 3

2 Dolor contritionis duplex, ſcilicet ſenſitivus, & intellectivus, ſcilicet diſplicentia voluntatis. Primus eſt tantum effectus ejus, ſecundus autem eſt ipſa contritio, 3.q.84.8.9.o.& q.85.1.c

3 Uterque dolor debet durare uſque ad mortem. Et primus debet continuari quantum poſſibile eſt, ſervatis actibus aliarum virtutum, & ſanitate, non autem ſecundus, 3.q.84.8.o

4 Contritio & ſingularis dolor debet eſſe de ſingulis peccatis mortalibus in principio, quæ memoriæ occurrunt; ut ſcilicet homo actualiter ſingula deteſtetur, quantum in ipſo eſt: ſed poſtea ſufficit una communis de omnibus, 12.q.113.5.ad 3. & 3.q.87.1.c

5 De peccato mortali totaliter oblito ſufficit generalis contritio de omni quod Deum offendit. Si autem recordetur tantum in generali, recogitet. Et ſi in ſpeciali recordetur, debet ſpecialiter conteri, & de oblivione dolere, quæ ex negligentia contigit, 12.q.113.5.ad 3. & 3.qu.8.4.ad 5.& q.87.1.c.

6 † Ad contritionem de venialibus non requiritur propoſitum non peccandi, ſicut de mortali, ſed ſufficit diſplicentia ejus, & ſuæ cauſæ, 3.qu.87.1.ad 1

7 Peccatum veniale non remittitur hic per contritionem habitualem, quæ habetur per habitum charitatis, vel per habitum pœnitentiæ virtutis, quia ſic charitas non compateretur peccatum veniale, quod patet eſſe falſum, ſed requiritur virtualis contritio, puta cum aliquis hoc modo fertur ſecundum affectum in Deum, & in res divinas, ut quicquid ſibi occurreret, quod eum ab hoc motu retardaret, diſpliceret ei, & doleret ſe commiſiſſe, etiam ſi actu de illa non cogitaret: non autem requiritur actualis, 3.q.87.1.o

8 Contritio eſt dolor pro peccatis aſſumptus cum propoſito confitendi, & ſatisfaciendi, ſuppl.q.1.1.o

9 Eſt actus virtutis pœnitentiæ, cujus eſt deteſtari præterita delicta, ſuppl. q.1.2.o

10 Attritio nullo modo poteſt fieri contritio, quam neceſſario charitas præcedit, ſupplem q.1.3.o

11 De malis pœnæ poteſt eſſe dolor, non tamen contritio, ſuppl.q.2.1.o

12 De originali peccato etſi aliqua diſplicentia eſſe poſſit, non tamen contritio, ſuppl.q.2.1.o

13 Nullum peccatum actuale ſine contritione remittitur, ſuppl.q.2.a.3.o

14 Contritio non eſt de peccato futuro, ſed magis cautio, quæ eſt pars prudentiæ contritioni adjuncta, ſupplem.q.2.4.o

15 De peccatis aliorum dolere debemus, non tamen oportet quod de eis conteramur, ſuppl.q 2.5.ad 2

16 Quantum ad principium contritionis, oportet quod de ſingulis peccatis, quæ quis in memoria habet, conteratur. ſed quantum ad terminum, ſufficit quod ſit una communis de omnibus, ſuppl.q.2.6.o

17 Con-

17 Contritio ut dolor eſt de peccatis in ipſa voluntate conſiſtens, omnium dolorum maximus eſt, ut vero in parte ſenſitiva derivatur ex rationis diſplicentia de peccatis, non eſt aliis doloribus major, ſup. q.3.1.0

18 Contritionis dolor, ut eſt in ratione, nimius eſſe non poteſt, ut autem in ſenſu reperitur, exceſſus in eo culpabilis eſſe poteſt, ſuppl.q.3.2.0

19 Sicuti unum peccatum eſt majus alio, ita dolor contritionis de uno peccato neceſſario major eſt quam de alio, ſuppl.q.3.3.0

20 Toto præſentis vitæ tempore debet homo de præteritis peccatis conteri, & dolere, ſuppl.q.4.1.0

21 Contritio cum ſit actus pœnitentiæ, maxime expediret continue de peccatis conteri, & moderate dolere, dummodo cæterarum virtutum officia ſuo tempore non omittat, ſupplem.q.4.2.0

22 Poſt hanc vitam in purgatorio tantum quanquam non meritorius, de peccatis contritionis dolor eſſe poteſt, non autem in patria, vel in inferno, ſuppl.q.4.3.0

23 Contritio tam diſpoſitive quam effective inſtrumentaliter remiſſionem peccatorum cauſat, ſuppl.q.5.1.0

24 Quæ per charitatem perfecta fuerit, non modo culpæ, ſed omnis pœnæ remiſſionem operari poteſt, ſuppl.q.5.2.0

25 Quantumcunque parvus dolor, dummodo ad contritionem ſufficiat, omnem culpam delet, ſuppl.q.3 0

1 Contumelia eſt deducere id quod eſt contra honorem alicujus, in notitiam ejus, & aliorum, quod fit principaliter per verba; ſecundo per alia, 22.q.72.1 0

2 Contumelia eſt tantum de culpa, convitium etiam de pœna, ſed improperium eſt de indigentia, tamen quandoque unum ponitur pro alio, 22.qu.72.1.ad 3

3 Contumelia eſt contra honorem, & palam, ſed detractio contra famam & occulte: ſuſurratio vero contra amicitiam, deriſio autem erubeſcere facit, 22.q.73.1.0. & 2.c. & 4.ad 1. & q.75.1.0

4 Contumelia, & convitium ex intentione dehonorandi notabiliter ſunt peccata mortalia: ſi autem ad correctionem, ſervato debito modo, non ſunt peccata, 22.qu.72.2.0. & q.158.5.ad 3

5 Adulterium eſt gravius peccatum quam contumelia, & hæc quam detractio ſecundum ſe; & hæc quam furtum & rapina, 22.q 73.3.0

6 Contumeliæ & detractiones debent reprimi, ad correptionem audacium, & ad vitandum ſcandala, 22.q.72.3.0. & q.73.4 ad 1

7 Contumelia principaliter oritur ex ira, ſecundo ex ſtultitia, quia convenit cum ira. Non autem ex ſuperbia directe, ſed diſpoſitive, 22.q.72.4.0. & q.73.3.ad 3. & q.158.7.c

1 * Converſio in Deum triplex, ſcilicet in gloriam, meritum, & præparationem, quæ requirit triplicem gratiam, ſcilicet conſummatam, habitualem, & operationem Dei, 1.q.62.2.ad 3

2 Converti ad beatitudinem eſt homini difficile dupliciter, ſcilicet quia eſt ſupra naturam ejus, & propter impedimentum corporis, & peccati, ſed angelo tantum primo modo, 1.q.62.2.ad 2 & 4.ad 1

3 Aliquis dum eſt in propoſito & intentione peccandi, poteſt ſubito voluntas ſua converti ad Deum ab exteriori, ſicut in Paulo; vel ab interiori, 12.q.112.2.ad 2

Aliquid dicitur cooperari alicui dupliciter, ſcilicet ſicut ſecundarium agens principali agenti, & ſicut adjuvans ad præſuppoſitum finem, 12. qu. 111.2.ad 3

1 Cor primo generatur, 22. q.122.2 c.

2 Eſt primum principium membrorum, & virium vitalium, quantum ad eſſe, ſed caput eſt principium ſenſuum & motus, 3.q.90.3.ad 3

3 Eſt principium motus in animali, 1.q.20.1.ad 2. item 12. q.17.9.ad 2

4 Motus cordis & genitalium non ſubjacet, nec obedit imperio rationis, quia eſt naturalis, 12.q.17.9. ad 2. item ad 3. item 22.q.151.4.corp.

5 Omnis bona diſpoſitio corporis redundat ad cor, ſicut ad principium & finem corporalium motionum, 12.q.38.5.ad 3.

6 Cordis eſt duplex infirmitas, ſcilicet in ſubſtantia ejus mutans naturalem complexionem ejus, & inordinatio motus ejus, vel alicujus eorum quæ circumſtant cor. Prima eſt mortalis, non autem ſemper ſecunda, 12.q.74.9.2

7 Cor unius hominis tendit ad diverſa dupliciter, ſcilicet ſecundum diverſas potentias appetitivas, vel ſecundum diverſa appetibilia, 22 q.29.1.c.

8 Animalia habentia magnum cor ſunt timida, 12.q.45.3.c

1 Cornelius & ſimiles ante baptiſmum habuerunt gratiam, & virtutes, per fidem, & deſiderium baptiſmi implicite, vel explicite, 3.q 69.2 ad 2

Cornicula frequenter crocitans ſignificat pluviam cito eſſe futuram, 22.quæſt.95.5.ad 2.

1 Corporalia & pallæ altaris debent eſſe alba & linea, 3. q.52.2.ad 3.& q.83.3.ad 7

2 Spiritualia per corporalia conſueverunt oſtendi, 1.qu.1.9. o.& q.50 3.ad 3.& 12.q.4.7.ad 1

3 Creatura corporalis eſt a Deo, propter bonitatem Dei, 1.q.65.1.2.o

4 Omnia corporalia quanto magis conſiderantur, tanto minora videntur, ſpiritualia vero e converſo, 12.qu 32.5.c.ad 3

5 Non omnium corporalium eſt eadem materia, niſi æquivoce, 1.q.66.2.o

6 Forma corporeitatis non eſt una in omnibus corporibus, quia non eſt alia a formis, quibus corpora diſtinguuntur, 1.q.66.2 c.ad 3

1 Nullum corpus naturale nec mathematicum poteſt eſſe infinitum in actu, 1.q.7.3 o

2 Si eſſet corpus infinitum, non poſſet moveri, 1.q.7.3.c

3 Corpus tripliciter ſumitur, ſcilicet pro genere animalis, pro parte ejus, & ut eſt ſpecies quantitatis, 1.q.18.2.c

4 Omne corpus eſt in potentia, 1.q 3.1.c

5 Corpus habens duos colores eſt continuum, non tamen ſecundum eos, 12.q.20.6.c

6 Duo corpora poſſunt ſimul eſſe in eodem loco, virtute Dei, non autem naturaliter, 1.q.67.2.c. & 3.q.54.2. ad 1. & q. 57.4.ad 2

7 Omne corpus habet motum naturalem determinatum, 1. q.67.2.c

8 Nullum corpus movet non motum, 1.q.3 1.c. princ. item q.110.1. ad 1

9 Nullum corpus agit, niſi tangendo & movendo, 1.q.45. 5.c.fi.

10 Nullum corpus poteſt eſſe principium vitæ, 1.qu.3.1. c. item q 75.1.cor.

11 Corpus vivum eſt nobilius corpore non vivo, 1.q.3.1.c.fi.

12 * Corpus prius vivum, & poſtea mortuum non eſt idem corpus numero, 3.q.25.6.ad 3. & q.50.5.c.ad 1

13 Corpora in quantum ſunt in actu, poſſunt agere, licet hoc neget Avicebron, Plato, & Democritus, 1.q.115.1.o

14 Corpus hominis oportet habere multa organa, quia anima ejus eſt multiplex in potentia & operatione propter perfectionem ejus, 1.qu.76.5.ad 3

15 Fuit optime diſpoſitum in ordine ad ſuum finem, ſcilicet animam, 1.q.91. 3.o.& 22.q.164 1.ad 1

16 Componitur ex contrariis, propter tactum, 1.qu.76.5.c. & q.91.1.ad 2 & 12.qu.85.6.fin. & 22.q.164.1.ad 1

17 In corpore hominis ignis & aer prædominatur ſecundum virtutem, ſed aqua & terra ſecundum ſubſtantiam. Sed corpora inferiora non ſunt de natura quinti corporis, id eſt cœli, quam aliqui ponunt venire in compoſitionem humani corporis, 1 q.91.1.o

18 Proximus motor corporis in nobis eſt appetitus ſenſitivus, 1.q.20.1.ad 1

19 Cor-

19 Corpus hominis regitur a ratione deſpotice, id eſt ſerviliter, appetitus autem ſenſitivus politice, id eſt civiliter, 1. q 81.3.ad 2. item q.83.1. ad 1. & 12. q.9.2. ad 3, & q 17.7.c. fi. & q.56. 4. ad 3. item q. 58. 2. c. & q.74.3 ad 3

20 Corpus eſt glorioſum ex totali ſubjectione ejus ad animam, cujus gloria redundat in ipſum, 12. q. 4. 5. ad 4. & 3. q. 51.2.c. item q.54.2.c. ad 1. & ad 2. & q.57.3.c

21 Corpus glorioſum erit in eodem loco cum alio corpore, non ex dote ſubtilitatis, ſed ſola virtute Dei, 3. q. 54. 1. ad 1. & q.57.4.2

22 Subtilitas corporis glorioſi eſt plena participatio eſſe ſpecifici, ex plena ſubjectione ejus ad animam, 3.q.54.3.c

23 Et erunt palpabilia, ſicut & corpus Chriſti poſt reſurrectionem ſuam, 3.q.54.2.ad 2

24 Et habebunt qualitates tangibiles, 3.q.54.2. ad 2

25 Et erunt colorata colore debito, ſecundum naturam ſuarum partium, 3.q.54.2. ad 1.

26 Corpus Chriſti fuit in Adam, & in aliis patribus, ſecundum originem, non autem ſecundum aliquid ſignatum; ſicut etiam corpora aliorum, 3.q.31.6.o. & 7.c

27 Secundum Apollinarem hæreticum eſt conſubſtantiale Deitati, 3.q.37.1.c

28 Eſt a ſolo Deo formatum, 3. quæſt. 31 5.c.ad 3. & q.46.6.c.

29 Fuit optime complexionatum, ideo in eo maxime viguit ſenſus tactus, 3. quæſt. 46.6.cor.

30 Debuit augeri, ſicut corpora aliorum hominum, 3. q. 33. 1. ad 4

31 Quantitas corporis in principio animationis proportionatur ei quantitati, ad quam per augmentum veniet; quia majorum in fine eſt major quantitas in principio, præterquam in Chriſto, in quo fuit minor, 3.q.33.2. ad 2

32 Corpus Chriſti in perfecta ætate habuit decentem, & mediocrem quantitatem, proportionatam quantitati habitæ

tempore quo aliorum corpora animantur, minorem autem in principio, 3.qu.33.2. ad 2

33 Corpus Chriſti vivum & mortuum erat idem numero, 3.q.50.5.o

34 Fuit ſubjectum impreſſioni corporum cœleſtium, 3. q. 12.4. ad 3

35 Fuit verum corpus, & non phantaſticum, contra Manichæum, & Valentinum, 3. q.5.1.o. & 2.c.

36 Chriſtus poſt reſurrectionem habuit verum corpus ſicut prius ante mortem, 3. q. 54. 1.o item 3.c

37 Corpora myſtica ſunt duo in hoc mundo, ſc. Chriſti & diaboli, ſed corpus Chriſti myſticum eſt tota Eccleſia, 3.q.8. 1.3.c. & q.48.1.c. & q.49. 1.c

38 Corpus Chriſti verum habet ſimul omnia membra, non autem corpus myſticum, 3.qu.8.3.c.

1 Correctio fraterna eſt admonitio fratris de emendatione delictorum, a fraterna charitate procedens, 22.qu.33.1. o

2 Correctio duplex, ſc. coactiva, & oſtenſiva tantum. Prima pertinet ad prælatos tantum, ſecunda vero ad omnes, 22.q.33.1.3.6. o

3 Utraque eſt in præcepto, ſed ſecunda ſolum quando delinquens occurrit cum commoditate corripiendi, & ſpe emendationis, & ſuperior deeſt, 22. quæſt.33.2.o. & quæſt.43.7.ad 3

4 Correctio fraterna eſt actus charitatis, coactiva vero eſt actus juſtitiæ, 22.q.32.2. ad 3. & q.33.1.o. & 3.4.c

5 Admonitio in correctione fraterna eſt principaliter actus charitatis, quaſi imperantis; prudentiæ vero ſecundario, quaſi exequentis & dirigentis, 22 q.33.1. ad 2

6 * Exiſtens in peccato mortali, etiam occulto, corrigens ex officio peccat, non autem corrigens ut frater, niſi propter ſcandalum, 22. qu.33.5.o.

7 Peccatum præcedens impedit, ne aliquis corripiat alium tripliciter, ſc. ratione indignitatis, ſcandali, & ſuperbiæ, 22.q.33.5.c

8 Prælatus eſt corripiendus

ut per tunſionem pectoris, & aquam benedictam, ſuppl.q.8.3.o

26 Non modo ſacerdoti, ſed proprio ſacerdoti, qui impetrandi juriſdictionem, & poteſtatem habet, confiteri peccata neceſſarium eſt, ſuppl.q.8.4.o.

27 Poteſt aliquis ex privilegio, vel ſuperioris mandato, alii quam proprio ſacerdoti ſua peccata confiteri, & ab illo abſolvi, ſuppl.q.8.5.o

28 Cum neceſſitas legem non habeat, in neceſſitatis articulo quilibet ſacerdos a quibuſcunque peccatis, etiam ab excommunicatione quemlibet abſolvere poteſt, ſuppl.q 8.6.o

29 Secundum quantitatem culpæ tametſi taxanda ſit ſatisfactionis pœna, quia tamen pœnæ in peccatorum remedium injunguntur, non ſolum ſecundum culpæ quantitatem, ſed etiam ſecundum conditionem perſonarum taxandæ ſunt, ſuppl.q.8.7.o

30 Confeſſio ut eſt pars ſacramenti, poteſt nonnunquam in eo eſſe, cui non contritus, & ſine charitate eſt; ut vero virtutis actus eſt, non poteſt abſque charitate in aliquo eſſe, ſuppl.q.9.1.o

31 De neceſſitate confeſſionis eſt, quod homo omnia peccata confiteantur, quæ in memoria habet; quod ſi non faciat, non eſt confeſſio, ſed confeſſionis ſimulatio, ſuppl. q.9.2.o

32 Proprio ore peccatorum confeſſio facienda eſt, niſi naturæ ad hoc aliquod impedimentum adfuerit, ſupp.q.9 3.o.

33 Sit ſimplex, humilis confeſſio pura, fidelis,
Atque frequens, nuda, diſcreta, libens, verecunda,
Integra, ſecreta, lachrymabilis, accelerata,
Fortis, & accuſans, & ſit parere parata, ſuppl.q.9.4.o.

34 Confeſſio liberat hominem a culpa, ſicut & baptiſmus, ſuppl.q 10.1 o

35 Abſolvit hominem aliquo modo a pœna, ſecundum majorem, vel minorem confitentis diſpoſitionem, ſuppl.q.10.2.o.

36 Januas paradiſi aperire dicitur, quod a culpa, & pœnæ reatu abſolvit, ſuppl. q.10.3.o.

37 Spem ſalutis tribuit, quod per eam homo ſe clavibus eccleſiæ ſubjicit, ſupplem. qu.10.4.c

38 Per confeſſionem generalem delentur peccata mortalia oblita, ſi vero peccatum mortale memoria teneat quis, confeſſione ſpeciali eſt opus, ſuppl. q.10.5.o.

39 Tanquam violator ſacramenti peccat, qui confeſſionem revelat, ſuppl.q.11.1.o.

40 Sigillum confeſſionis extendit ſe ad illa, de quibus eſt ſacramentalis confeſſio, & ſimul ad illa omnia, per quæ poſſet peccator, vel peccatum deprehendi, ſuppl.q 11.2.o.

41 Sicut ſacerdoti competit ſigillum confeſſionis, ut Dei miniſtro, ita ei eccleſiaſtico, cui propter neceſſitatem confeſſionem audire contingit, competere dicitur peccata celare, ſuppl.q.11.3.o

42 Cum confitens efficere poſſit, ut ſacerdos ſciat illud ut homo, quod ſciebat ut Deus, dum detegendæ confeſſionis facultatem tribuit, ſi illam revelet, non violat ſigillum confeſſionis, ſed citra ſcandalum id fieri debet, ſup. q.11 3.c

43 Si immineat neceſſitas, poteſt confeſſor prodere, quæ ſibi in confeſſione dicta fuerunt, modo ante, aut poſt confeſſionem ea reſciverit, ita tamen, ut ea dicat ut homo, non ut Deus, ſuppl. q 11.5.o.

1 Confirmatio eſt ſacramentum, 3.q 65.1.c. item q.72.1.o.

2 Nobilius ſacramentum baptiſmo, quoad miniſtrum, & gratiam, & ſimpliciter, ſed quoad remiſſionem peccatorum eſt e converſo, 3.q.72.11.ad 2.

3 Chriſma, id eſt oleum olivarum cum balſamo, eſt propria materia ejus, 3.q.72.2.o. & q.84.1.ad 1.

4 Habet determinatam formam, ſcil. Conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, Amen, 3.q.

5. quæſt. 72. 4. o. & quæſt. 84. 3. c.

5 Eſt ſpirituale augmentum promovens hominem in ſpiritualem ætatem perfectam, 3. q. 72. 1. 5. 6. c. & 7. ad 1. & 8. 10. c. & 11. ad 2. & q. 73. 1. c. & q. 84. 1. c

6 Non eſt de neceſſitate ſalutis, ſed eſt ſacramentum neceſſitatis quoad bene eſſe ſpiritualis vitæ. Et tamen contemptus hujus ſacramenti eſt periculoſus, 3. q. 65. 4. c

7 Fuit immediate inſtituta a Chriſto, quando impoſuit manus ſuper pueros, non exhibendo, ſed promittendo, 3. q. 72. 1. ad 1

8 Confertur tantum ab epiſcopis, 3. qu. 65. 3. ad 2. & q. 72. 4. ad 3. & 11. o. & 12. ad 1

9 Conferri poteſt a ſimplici ſacerdote ex commiſſione ſolius Papæ, non autem a diacono, 3. q. 72. 11. ad 1

10 Confirmans, & confirmandus debent eſſe in gratia. Et debent eſſe confeſſi, & jejuni de conſilio, non autem de præcepto, 3. qu. 72. 7. ad 1. & 12. ad 1

11 Confirmandus debet teneri ab alio confirmato cujuſcunque ætatis, vel ſexus, 3. q. 72. 10. o. [illegible]

12 Confirmatio debet dari cuilibet baptizato cujuſcunque ætatis, ſexus, & conditionis, etiam morienti, 3. q. 72. 8. o

13 Datur tantum in fronte ad liberam confeſſionem nominis Chriſti, & ad fortiter defendendum dignitatem acceptam, 3. q. 72. 9. o. item 11. ad 3.

14 Confirmati conformantur Chriſto, & configurantur ei per ſignum crucis, quaſi duci, 3. q. 72. 1. ad 4. & 4. ad 3. & 9. c

15 Chriſtus non debuit ſumere, ſacramentum confirmationis, nec ordinis, quia ab initio ipſe fuit gratia pleniſſimus, 3. q. 72. 1. ad 4. item 3. c

16 In confirmatione confertur plenitudo gratiæ, & Spiritus ſancti, 12. q. 102. 5. ad 3. & 3. q. 77. 1. o & 2. c. ad 2. & 4. c. & 7. o. & 11. ad 3. & q. 84. 1. ad 1. & 4. c

17 Gratia collata in confirmatione diſtinguitur a gratia collata in baptiſmo, & perficit eam, 3. q. 72. 7. c. ad 3

18 Impoſitio manus fit in ſacramento confirmationis, & ordinis ad ſignificandum copioſum effectum gratiæ, 3. q. 84. 4. c. ad 2

19 In confirmatione datur nobis robur ad pugnam ſpiritualem, 3. qu. 65. 1 c. ad 4. & q. 72. 1. 2. c. & 4. c. ad 3. & 5. o. & 6. ad 3. item 7. c. & 9. c. ad 1. & 10. c

20 Confirmatio perficit per modum formæ, ſed euchariſtia ut finis, 3. q. 73. 1. ad 1

21 Euchariſtia roborat hominem in ſe quoad charitatem, confirmatio vero contra alios in pugna, quoad fidem, 3. q. 72. 9. ad 2. item q. 79. 1. ad 1

22 Confirmatio perficit effectum pœnitentiæ, & baptiſmi, 3. q. 72. 7. ad 2

23 Confert excellentiam hominis ad ſe, non autem ad alium, ſicut ordo, 3. q. 72. 8. ad 1.

24 Facit hominem nitidum, & ferventem in conſcientia, & famoſum per confeſſionem, 3. q. 72. 2. ad 1

25 Nullus conſequitur effectum confirmationis ſine voto ejus, 3. q. 72. 6. ad 1

26 Exiſtens in peccato mortali, cujus conſcientiam non habet, vel cujus non eſt plene contritus, dummodo non ſit fictus, per hoc ſacramentum conſequitur remiſſionem peccatorum, 3. q. 72. 7. ad 2

27 Quidam ad prædicationem Petri acceperunt miraculoſe effectum hujus ſacramenti ſine ſacramento, antequam baptizarentur, 3. q. 72. 2. ad 1. item 4. ad 1. item 6. ad 1

28 In confirmatione fit plena peccatorum remiſſio, 3. q. 72. 7. ad 2

29 Confirmati habent majorem gloriam in cœlo, quam non confirmati, 3. q. 72. 8. ad 4.

30 Non habuit aliquid correſpondens in lege veteri, propter perfectionem ejus, 22. q. 102. 5. ad 3. & 3. q. 65. 1. ad 4. & q. 72. 1. ad 2

31 Quoad ſolemnitatem datur tantum in Paſcha, & Pentecoſte, ſicut baptiſmus, ſed quoad communem uſum datur etiam alio tempore, 3. q. 72. 12. ad 1. item ad 2

32 Beata Virgo per ſecundam ſanctificationem fuit ſimpliciter confirmata in bono per gratiam habitualem, ita quod non poſſet per liberum arbitrium flecti in contrarium, 3. q. 27.5.ad 2

Conjectare bonum, id eſt intendere bonum in dationibus communiter pertinet ad liberalitatem, 22.q.31.1. ad 3. item q.117.5.ad 3

1 Conjecturaliter cognoſcitur aliquid per aliqua ſigna, 12.q. 112.5.c

2 Conjecturaliter cognoſcere aliquid eſt cognitio imperfecta, 12.q.112.5.c

1 Domus ſine triplici conjunctione, ſcil. viri & uxoris, patris & filii, domini & ſervi non eſt perfecta, 12.q.15.4.c.item 22.q.58.7.ad 3

2 Conjunctio maſculi & fœminæ determinatur diverſimode in diverſis animalibus, 12. q.92.1.2.c.item 22.q.154.2.c

1 Conſanguinitas impedit matrimonium tripliciter, ſcil. lege naturæ, id eſt cum patre, & magis cum matre, propter reverentiam; vel lege divina, propter concupiſcentiam refrænandam; vel lege canonica & civili, propter amicitiam, 22 q.154.9.0

2 Conſanguinitas vinculum eſt ab eodem ſtipite deſcendentium carnali propagatione contractum, ſuppl.q.54.1.c

3 Per quoſdam gradus, ſeu lineas deſcendentium ab uno communi principio, vel aſcendentium ad idem, & tranſverſalium conſanguinitas congrue diſignatur, ſuppl.q.54.2.0

4 Conſanguinitas quoſdam ex jure naturæ a matrimonio repellit, & aliquos ex divino jure, alios vero ex humanis legibus ſtatutis, ſupplem.q.54. 3.c

5 Poſſunt ex eccleſiæ ſtatuto aliqui conſanguinitatis gradus matrimonium impedientes taxari, prout eſt utile univerſitati hominum, ſupplem. q.54.4 0

1 Conſcientia non eſt potentia, nec habitus, ſed eſt actus, ſcilicet applicatio ſcientiæ, 1. q.79.13. 0. item 12. qu. 19.5. b. item c.

2 Eſt actus ſynderеſis, ideo quandoque ponitur pro ea, 1. q.79 13.c.ad 3

3 Dicitur ſpiritus corrector, & pædagogus animæ, id eſt dictamen rationis, 1.q. 79. 13. ad 1

4 Lex naturalis nominat principia juris, ſynderеſis habitum eorum, ſed conſcientia applicationem legis naturalis ad facienda, 12.q.94.1.0

5 Conſcientia dicitur accuſare vel excuſare, inquantum cognoſcimus nos bene vel male feciſſe, 1.q.97.13.c

6 Teſtificari inquantum cognoſcimus, nos aliquid feciſſe vel non, 1.q.97.13.c

7 Inſtigare, vel ligare, inquantum judicamus aliquid eſſe agendum, vel non, 1.q.79. 2.3.c

8 † Conſcientia errans ligat, 22.q.19 5.6.0

9 Coinquinatio & munditia ſunt in conſcientia, ut in cognitione, non autem ut in ſubjecto, 1.q.79.12.ad 2

1 Conſecratio templi, altaris, & veſtium, & hujuſmodi non ſunt ſacramenta, ſed ſacramentalia, quia ordinantur ad euchariſtiam, 3. qu. 65. 1. ad 6

2 Altare & eccleſia conſecrantur multiplici ratione, ſcilicet tum ad repræſentandum ſanctificationem quam eccleſia conſecuta eſt per paſſionem Chriſti, tum etiam ad ſignificandum ſanctitatem, quæ requiritur in iis, qui ſacramentum altaris ſuſcipere debent, 3.q.83.3.0

3 Altare quandoque ſine eccleſia conſecratur, ſed non e converſo, 3.q 83.3.ad 2

4 Non debet conſecrari ſine reliquiis martyrum, 3.qu.83.3. ad 2

5 Res inanimatæ non ſunt ſuſceptivæ gratiæ, ſed ex conſecratione adipiſcuntur quandam ſpiritualem virtutem, qua ſint aptæ ad divina, 3.q.83.3.ad 3.& ad 4

6 Conſecratio eccleſiæ non debet reiterari, niſi exuſtæ, vel

pol-

polluſæ ſanguine, vel ſemine, 3.q.83.1.ad 3

7 Eccleſiæ pollutæ ſanguine, vel ſemine debent reconciliari, quia per illud peccatum apparet ibi aliqua operario dæmonum, 3.q.83.3.ad 3. item ad 4.

8 Eccleſiæ vel altaria dubia de conſecratione debent conſecrari, 3.q.83 3.ad 3

9 Ligna eccleſiæ conſecratæ non debent cedere ad uſus laicorum, ſed monaſterii, vel comburi, 3.q.83.3.ad 3

10 Pallæ, pallia, cathedra, candelabra, & velum vetuſta debent comburi, & cineres reponi honeſte, propter conſecrationes, 3.q.83.3 ad 3

11 Conſecratio quælibet eſt indelebilis, manente ſubjecto, 22.q.39.3.c. & q.88.11.c. & 3.q.63.5.c. & q.76.6. ad 2. & qu.82.8.c. & q.83.3.ad 3

12 Soli epiſcopi conſecrant omnia, præter euchariſtiam, 3.q.82.1.ad 4. & 3.ad 3

13 De ritu conſecrandi miniſtros veteris legis, 12.q.102.5.ad 8

14 In conſecratione Aaron, & filiorum ejus figurabatur ordo eccleſiæ, 12.q.102.5.ad 1

1 Conſenſus importat judicium de eo in quod conſentitur, 12.q.74 7.c

2 † Poreſt attribui voluntati, & rationi, 12.q.74.7.ad 1

3 Conſenſus in actum pertinet ad rationem ſuperiorem, ſecundum quod in ratione voluntas includitur, 12.q.15.4.o. item q.74.7.ad 1

4 Electio addit ſupra conſenſum relationem reſpectu ejus quod minus placet, vel non placet, & tunc differunt tantum ratione, 12.q.15.3.ad 3

5 Conſenſus deliberatus in peccatum non pertinet ad contemptum legis divinæ, niſi repugnet ei, 12.q 74.9.ad 3

6 Non convenit brutis, nec aliis reſpectu finis, ſed tantum reſpectu eorum, quæ ſunt ad finem, 12.q.15.2.3.o.& q 16 2.c.

Conſequentia ab univerſali ad particulare non valet, niſi mediante particulari, 22.q.20.2.c

1 Conſervatio in eſſe eſt influentia univoci eſſe prius influxi, 1 q.9.2.c

2 Quælibet res naturaliter conſervat ſe in eſſe, & reſiſtit corrumpentibus quantum poteſt, 22.q.64.5.7.c

3 Aliquid conſervat rem dupliciter, ſcilic. per ſe, id eſt influendo, & per accidens, id eſt removendo, 1.qu.104.1.2.c.

4 Una creatura conſervat aliam per ſe & per accidens: Et tanto magis, quanto eſt altior, & primæ cauſæ proximior, quæ principaliter conſervat, 1.qu.104.2.o

5 Omnis creatura indiget conſervari per ſe a Deo, ſed corruptibiles indigent conſervari ab eo etiam per accidens, 1.q.104 1.o. item 12.q.109.2. ad 2. & 8.c. & 9.ad 1

6 Deus conſervat aliquas creaturas in eſſe utroque modo mediantibus aliquibus aliis cauſis, 1.q.104.2.c

7 Dat formas omnibus, & conſervat eas, & applicat eas ad agendum, & eſt finis omnium actionum, 1.q.105.5.c.fin.

8 Eadem virtute, & eadem operatione producit rem & conſervat, 1.q.105.1.ad 4

9 Nulli creaturæ communicari poteſt, ut conſervetur in eſſe, ſine Deo, 1.q.14.1. ad 2. & 2.ad 2

10 Solus Deus conſervat res, ne in nihilum decidant, 3 qu.13.2.corp.

11 In iis quæ pertinent ad conſervationem naturæ, magis tenemur parentibus, a quibus naturam accepimus, quam aliis, & conſequenter conſanguineis; ſed in aliis beneficiis poteſt eſſe e converſo, 22. qu.31.3.o

1 Conſideratio importat actum intellectus intuentis veritatem. Et pertinet maxime ad judicium, 12.q.53.4.c

2 Quælibet res poteſt quadruplicirer conſiderari, ſc. ut ens, ut una, ſecundum virtutem, & reſpectu aliorum, 1.q.39.8.c

1 Conſilium eſt ipſa quæſtio, quæ vertitur inter conſiliantes, & conſilium habens, 2.qu.22.1.ad 1. & 12.qu.14.1. ad

ſorum, & illuminantur de ignotis, 22.q.52.3.0

1 Conſtantia pertinet ad continentiam, 22.q.153.5.ad 2

2 Conſtantia & perſeverantia conveniunt in fine, ſcilicet in perſiſtendo firmiter in bono, 22 q 137.3.0

3 Magis convenit cum perſeverantia, quam cum patientia, quia cum prima convenit in fine, cum ſecunda vero in iis, quæ faciunt impedimentum boni, 22.q.137.3.ad 1

4 Perſeverantia eſt principalior quam conſtantia, quia eſt circa difficile, propter diuturnitatem, quod eſt eſſentialius virtuti, quam propter impedimenta, circa quæ eſt conſtantia, 22.q.128.ad 9. item qu.137.3.c

5 Conſtantia convenit cum magnificentia, & perſeverantia, quia ſunt circa difficile, 22.q.137.3.ad 2

6 Conſtans cogitur ad aliqua corporalia, non tamen ad culpam, propter metum ſtupri, necis, vel verberis, in ſe vel amicis, non autem propter infamiam, 22.qu.19.3.ad 3 qu.125.4 c

1 Conſuetudo habet vim legis. Et interpretatur, & abrogat legem humanam, non autem legem naturalem, nec divinam, 12.q.97.3.0.& 22.q.79.2.ad 2 & q.100.2.c

2 Manente ratione legis, lex vincit conſuetudinem, niſi ſit impoſſibilis ſecundum conſuetudinem patriæ, 12.q.97.3.ad 2.

3 Naturalia non poſſunt conſueſcere, nec diſſueſcere, 12.q.51.2.c

4 Conſuetudo eccleſiæ prævalet auctoritati cujuſcunque doctoris, 22.q.10.12.c

1 Contemplatio eſſentialiter conſiſtit in intellectu, ſed principium habet in affectu, 22.q.180.7.ad 1

2 Contemplatio divinorum eſt operatio maxime propria homini, & maxime delectabilis, 12.q.3.5.c

3 Eſt delectabilis dupliciter. Primo ut eſt operatio conveniens homini ſecundum naturam ejus, ut animal rationale, & magis habenti habitum ſapientiæ, ſecundo vero ex objecto, ſcil. Deo, 12.q.3.5.c.& 22 180.7.0

4 Partes contemplationis ſunt tres, ſcil. lectio, meditatio, & oratio, 22.q.180.3.ad 4

5 Species contemplationis ſunt ſex, ſumptæ ſecundum ſex gradus aſcenſus in Deum, ſcil. perceptio ipſorum ſenſibilium, progreſſus a ſenſibilibus ad intelligibilia, dijudicatio ſenſibilium ſecundum intelligibilia, abſoluta conſideratio intelligibilium, in quæ per ſenſibilia pervenitur, contemplatio intelligibilium, quæ per ſenſibilia inveniri non poſſunt, ſed per rationem capi poſſunt, & conſideratio intelligibilium, quæ ratio nec invenire, nec capere poteſt, quæ ſcil. pertinent ad ſublimem contemplationem divinæ veritatis, in qua finaliter contemplatio perficitur, 22 q.180.4.ad 3

6 Ad contemplationem tria requiruntur, ſcil. ſanitas corporis, quies a paſſionibus, & ab exterioribus. Et ei ſerviunt omnia humana officia, 22.qu.180.2.0

7 Tres ſunt conditiones bene contemplandi divina, ſcil. reverentia caſta, firmitas indeclinabilis, & amor, 22.qu.180.7.ad 1

8 Ad contemplationem pertinent quatuor quodam ordine, ſcil. virtutes morales, alii actus a contemplatione, contemplatio divinorum effectuum, & contemplatio divinæ veritatis, 22.q.180.4.c

9 Ad contemplationem principaliter pertinet meditatio Dei, ſed diſpoſitive pertinet conſideratio cujuslibet veritatis, 22.q.180.4.c

10 Contemplatio quoad nos eſt diuturna dupliciter, ſcilic. quia competit nobis ſecundum incorruptibilem partem animæ, id eſt ſecundum intellectum, & quia in operibus contemplativis corporaliter non laboramus, 22 q.180.8.c.fi.

11 Aliquis ex charitate ad Dei contemplationem incitatur, 22.q.180.7.ad 1

12 Virtutes morales pertinent ad contemplationem, & ad vitam contemplativam, non quidem eſſentialiter, ſed diſpoſitive, ſcilicet removendo impedimenta, 22.q.180.2.0. item qu.181.1.ad 3. item 2.c.item qu. 182.3.c

13 Ad contemplationem virtus caſtitatis maxime reddit hominem aptum; in quantum delectationes venereæ maxime deprimunt mentem ad ſenſibilia, ſecundum Auguſtinum, 22. q.180 2.ad 3 fi.

14 Requirit locum ſecundum congruitatem tantum, 1.q.66. 3.ad 3

15 Eſt mala per accidens, & bona per ſe, 12.q.35.5.ad 3.

16 Certamen & contentio fit in contemplatione propter defectum intellectus, & gravitatem corruptibilis corporis, quod nos ad inferiora retrahit, non autem ex contrarietate veritatis, quam contemplamur, 22. q.180.7.ad 2

17 Habet quietem ab exterioribus motibus. Et eſt motus intellectus, ideſt operatio, 22. q.179.1.ad 3.& q.180.6.c

18 Terminatur in affectu, ſcil. ad delectationem, 22. qu. 180.1.c.& 3.ad 3.item 7.ad 1.

Contemplativi dicuntur non qui contemplantur, ſed qui contemplationi totam vitam ſuam deputant, 22.q.81.1. ad 5.

1 Contemptus eſt tranſgreſſio legis, ex hoc quod voluntas renuit ſubjici legi, vel regulæ, 22.q.186.9.ad 3

2 Frequentia peccati non facit peccatum ex contemptu, ſed diſponit ad hoc, 22.q.186.9. ad 3

3 Quanto quis Deum per peccatum magis contemnit, tanto majorem reatum incurrit, 3. q.88.3.c.ad 1

1 Contentio quadruplex, ſcilicet color rhetoricus, impugnatio veritatis ſcitæ, vel falſitatis ſine modo, & moderate. Prima & quarta eſt bona. Secunda eſt peccatum mortale. Tertia vero non ſemper eſt mortale, ſicut ſi accipiatur contentio in judicio, vel diſputatione ſecundum imperfectam rationem, ſcil. ſecundum quod importat quandam acrimoniam locutionis, & ſic non ſemper eſt mortale, ſed eſt peccatum veniale, niſi ſit cum ſcandalo, 22.q.38.1.0.

2 Importat contrarietatem in locutione, ſicut diſcordia contrarietatem in voluntate quoad intentionem, vel quoad modum, 22.q.38.1.c

3 Eſt filia inanis gloriæ, 22. q 38 2.0.& q.132.5.0.

4 Et diſcordia oritur ex invidia, ratione termini a quo, ſed ex inani gloria, ratione termini ad quem, 22.q 37.2. ad 1. item q.38.2.ad 2

1 Continentia ut eſt abſtinentia ab omni delectatione venerea, eſt virtus, non autem quæ eſt cum pravis concupiſcentiis, quibus reſiſtit, 12. q. 58.3 ad 2. item 22.qu.143.3.ad 1. & q.155.1.0. & 4 c. & 3.q.7.2.ad 3.fi.

2 Continens proprie eſt qui perſiſtit in ratione recta, a pravis concupiſcentiis abſtinens, non autem qui perſiſtit in ratione perverſa, abſtinens a bonis, ſed eſt obſtinatus, 22. qu. 155.1.ad 2

3 Caſtus proprie dicitur ante experientiam delectationis venereæ, continens autem poſt eam, 22.q.151.2.0

4 Continentia, & incontinentia proprie ſunt circa delectationes, quæ poſſunt eſſe naturales homini; non autem circa eas quæ ſunt contra naturam, 22.q.155.2.ad 5

5 Magis eſt circa delectationes venereas, quam ciborum, 22.q.155.2.0

6 Proprie eſt tantum circa concupiſcentias tactus, 22. qu. 14.3.ad 1.& 22.q.55.2.0.& q.156. 2.c

7 Continentia ſecunda eſt potior quam temperantia, prima vero e converſo, 22. qu.56. 4.0

8 Conſtantia in arduis, & terribilibus eſt pars fortitudinis, quæ autem eſt circa delectabilia, eſt pars continentiæ, quæ eſt pars temperantiæ, 22.q.153.5.ad 2

9 † Continentia & perſeve-

rantia ſunt partes conſtantiæ firmiter perſiſtentes; prima eſt contra concupiſcentias, ſecunda contra triſtitias, 12.q.58.3. ad 2.& 22.q.53.5.ad 3

10 Eſt tantum in voluntate ſubjective 22.q.155.3.0

11 Continentia poteſt attribui rationi, ſicut primo moventi, & incontinentia concupiſcibili, licet utraque ſit in voluntate, ut in proprio ſubjecto, 22.q.155.3.ad 2

12 Ad continentiam efficacius operatur maceratio carnis per abſtinentiam cibi & potus, quam per ſubtractionem veſtium, vel per laborem corporalem, 22.q.188.6.ad 3

1 Contingens & neceſſarium ſunt de tranſcendentibus, 1.q. 115.6.c

2 Unumquodque contingens eſt ex parte materiæ, neceſſitas vero conſequitur rationem formæ, quia quæ ſequuntur ad formam, neceſſario inſunt, 1. q.86.3.0

3 Nihil eſt contingens, quod non habeat aliquid neceſſarium, 1.q.84.1.ad 3.& q.86.3.c

4 Poteſt ſumi dupliciter, ſcilicet contingens ut contingens, id eſt in particulari, & contingens in univerſali, id eſt ſecundum quod in eo invenitur ratio neceſſarii, 1.q.86.3.c.

5 Contingens ad utrumlibet eſt in potentia. Ideo non exit in actum, niſi prius per aliquid determinetur ad unum, 1.q.19 3.ad 5

6 † Contingens ut contingens cognoſcitur directe a ſenſu, ſed indirecte ab intellectu, 1. q.86.3.c

1 Contractio duplex, ſcilicet ad quidditatem, & ad rationem, 1.q.5.3.ad 1

2 Contrahere eſt aliquid cum cauſa de neceſſitate incurrere, 3.q.14.3.c

1 Contrapaſſum idem eſt quod juſtum commutativum tantum, 22.q.61.4.c

2 Contrapaſſum primo invenitur in paſſionibus injurioſis, ſecundo in ablatione rerum per vim, tertio in commutationibus voluntariis, 22.q.61.4.c.

1 Contrarium magis diſtat a ſuo contrario, quam ſimplex negatio, 22.q.79.4.c.ad 2

2 Nomen diſtantiæ derivatum eſt a loco ad omnia contraria, 1.qu.67.2.ad 3.& 12 q.7. 1.c

3 Idem eſt cauſa contrariorum communis, non autem particularis, 1.q.49.3.c.fin.ad 1.

4 Idem eſt cauſa contrariorum, ſecundum diverſa, 12.q. 32.3.ad 2.& 22.q.7.1.ad 2

5 Unum contrariorum eſt cauſa alterius contrarii, per accidens tantum, 1.q.49.1.0.& 12.q.32.4.0.& q 35.3.ad 1. & 22. q.38.2. ad 3. & q.162.5.ad 3.& 3. q.50.1.ad 3

6 Idem eſt contrarium diverſis ſecundum diverſa, non autem ſecundum idem, 12.q.31. 8.ad 2. & q.45.1.ad 2. & qu.78.4. ad 2.& q.79.1.ad 2

7 Idem poteſt tolli ex cauſis contrariis per modum ſuperabundantiæ & defectus, 22. q. 89.10.ad 3

8 Contraria in re non ſunt contraria in mente, 12.q.35.5. c ad 2.& q.53.1.c.& q.54.2.ad 1. & q.64.3.ad 3

9 Objecta contraria cauſant contrarias paſſiones in potentiis appetitivis, non autem in cognitivis, 12.q 54.2.ad 1

10 Contrariorum poteſt eſſe unus habitus, ſecundum quod conveniunt in una ratione communi, 12.q.54.2. ad 1. & 3.ad 1.

11 Aliqua dicuntur contraria dupliciter, ſcilicet ſecundum formam generis, vel ſecundum formam ſpeciei, 12.q. 35.4.c

12 Species contrariorum conſtitutæ per reſpectum ad aliquid extra poſſunt habere convenientiam inter ſe, non autem ſpecies abſolutæ, 12. q. 35.4.c

13 Motus habet contrarietatem terminorum, ſed mutatio ſecundum acceſſum & receſſum ab eodem termino, 12. q.23.2 c

14 Nullus motus eſt contrarius motui circulari, 1.qu.66. 2.c

15 Quietes contrariæ ſunt, quæ ſunt in terminis contrariis, 12 q.31.8.cor.

16

16 Sicut quieti naturali contrariatur & quies violenta ejuſdem corporis, & quies naturalis alterius corporis; ita in affectibus animæ delectationi opponitur & delectatio & triſtitia, 12.q.31.8.2

17 Omne quod generatur, generatur ex contrario, 1.qu. 46.1.ad 3. item q.73.7.c

18 Omne compoſitum ex contrariis neceſſe eſt corrumpi, 1.q.82.1.c. item 3.q.14.2.c.

19 Contraria poſſunt ineſſe eidem, non ſecundum idem, 3.q.46.8.ad 1

20 Sunt circa idem, quando ſubjectum æqualiter ſe habet ad ea, 22.q.24.10.ad 1

21 Contraria contrariis curantur, 12.q.87.6 ad 3

1 Contritio ſecundum eſſentiam eſt in corde, & pertinet ad pœnitentiam interiorem, virtualiter vero ad exteriorem, inquantum implicat propoſitum confitendi, & ſatisfaciendi, 3.quæſt.90.3.ad 3

2 Dolor contritionis duplex, ſcilicet ſenſitivus, & intellectivus, ſcilicet diſplicentia voluntatis. Primus eſt tantum effectus ejus, ſecundus autem eſt ipſa contritio, 3.q.84.8.9.0. & q.85.1.c

3 Uterque dolor debet durare uſque ad mortem. Et primus debet continuari quantum poſſibile eſt, ſervatis actibus aliarum virtutum, & ſanitate, non autem ſecundus, 3.q. 84.8.0

4 Contritio & ſingularis dolor debet eſſe de ſingulis peccatis mortalibus in principio, quæ memoriæ occurrunt; ut ſcilicet homo actualiter ſingula deteſtetur, quantum in ipſo eſt: ſed poſtea ſufficit una communis de omnibus, 12.q.113.5. ad 3. & 3.q.87.1.c

5 De peccato mortali totaliter oblito ſufficit generalis contritio de omni quod Deum offendit. Si autem recordetur tantum in generali, recogitet. Et ſi in ſpeciali recordetur, debet ſpecialiter conteri, & de oblivione dolere, quæ ex negligentia contigit, 12.q.113.5. ad 3. & 3.qu.8.4.ad 5.& q.87.1.c.

6 † Ad contritionem de venialibus non requiritur propoſitum non peccandi, ſicut de mortali, ſed ſufficit diſplicentia ejus, & ſuæ cauſæ, 3.qu. 87.1.ad 1.

7 Peccatum veniale non remittitur hic per contritionem habitualem, quæ habetur per habitum charitatis, vel per habitum pœnitentiæ virtutis, quia ſic charitas non compateretur peccatum veniale, quod patet eſſe falſum, ſed requiritur virtualis contritio, puta cum aliquis hoc modo fertur ſecundum affectum in Deum, & in res divinas, ut quicquid ſibi occurreret, quod eum ab hoc motu retardaret, diſpliceret ei, & doleret ſe commiſiſſe, etiam ſi actu de illa non cogitaret: non autem requiritur actualis, 3.q.87.1.0

8 Contritio eſt dolor pro peccatis aſſumptus cum propoſito confitendi, & ſatisfaciendi, ſuppl.q.1.1.0

9 Eſt actus virtutis pœnitentiæ, cujus eſt deteſtari præterita delicta, ſuppl. q.1.2.0

10 Attritio nullo modo poteſt fieri contritio, quam neceſſario charitas præcedit, ſupplem.q.1.3.0

11 De malis pœnæ poteſt eſſe dolor, non tamen contritio, ſuppl.q.2.1.0

12 De originali peccato etſi aliqua diſplicentia eſſe poſſit, non tamen contritio, ſuppl.q. 2.1.0

13 Nullum peccatum actuale ſine contritione remittitur, ſuppl.q.2.a.3.0

14 Contritio non eſt de peccato futuro, ſed magis cautio, quæ eſt pars prudentiæ contritioni adjuncta, ſupplem. q.2.4.0

15 De peccatis aliorum dolere debemus, non tamen oportet quod de eis conteramur, ſuppl.q 2.5.ad 2.

16 Quantum ad principium contritionis, oportet quod de ſingulis peccatis, quæ quis in memoria habet, conteratur. ſed quantum ad terminum, ſufficit quod ſit una communis de omnibus, ſuppl.q.2.6.0

17 Con-

17 Contritio ut dolor eſt de peccatis in ipſa voluntate conſiſtens, omnium dolorum maximus eſt, ut vero in parte ſenſitiva derivatur ex rationis diſplicentia de peccatis, non eſt aliis doloribus major, ſup. q.3.1.o

18 Contritionis dolor, ut eſt in ratione, nimius eſſe non poteſt, ut autem in ſenſu reperitur, exceſſus in eo culpabilis eſſe poteſt, ſuppl:q.3.2.o

19 Sicuti unum peccatum eſt majus alio, ita dolor contritionis de uno peccato neceſſario major eſt quam de alio, ſuppl.q.3.3.o

20 Toto præſentis vitæ tempore debet homo de præteritis peccatis conteri, & dolere, ſuppl.q.4.1.o

21 Contritio cum ſit actus pœnitentiæ, maxime expediret continue de peccatis conteri, & moderate dolere, dummodo cæterarum virtutum officia ſuo tempore non omittat, ſupplem.q.4.2.o

22 Poſt hanc vitam in purgatorio tantum quanquam non meritorius, de peccatis contritionis dolor eſſe poteſt, non autem in patria, vel in inferno, ſuppl.q.4.3.o

23 Contritio tam diſpoſitive quam effective inſtrumentaliter remiſſionem peccatorum cauſat, ſuppl.q.5.1.o

24 Quæ per charitatem perfecta fuerit, non modo culpæ, ſed omnis pœnæ remiſſionem operari poteſt, ſuppl.q.5.2.o

25 Quantumcunque parvus dolor, dummodo ad contritionem ſufficiat, omnem culpam delet, ſuppl.q.3 o

1 Contumelia eſt deducere id quod eſt contra honorem alicujus, in notitiam ejus, & aliorum, quod fit principaliter per verba; ſecundo per alia, 22.q.72.1 o

2 Contumelia eſt tantum de culpa, convitium etiam de pœna, ſed improperium eſt de indigentia, tamen quandoque unum ponitur pro alio, 22. qu.72.1.ad 3

3 Contumelia eſt contra honorem, & palam, ſed detractio contra famam & occulte: ſuſurratio vero contra amicitiam, deriſio autem erubeſcere facit, 22.q.73.1.o. & 2.c. & 4. ad 1. & q.75.1.o

4 Contumelia, & convitium ex intentione dehonorandi notabiliter ſunt peccata mortalia: ſi autem ad correctionem, ſervato debito modo, non ſunt peccata, 22.qu.72.2.o. & q.158.5.ad 3

5 Adulterium eſt gravius peccatum quam contumelia, & hæc quam detractio ſecundum ſe; & hæc quam furtum & rapina, 22.q 73.3.o

6 Contumeliæ & detractiones debent reprimi, ad correptionem audacium, & ad vitandum ſcandala, 22.q.72.3.o. & q.73.4 ad 1

7 Contumelia principaliter oritur ex ira, ſecundo ex ſtultitia, quia convenit cum ira. Non autem ex ſuperbia directe, ſed diſpoſitive, 22.q.72.4.o. & q.73.3.ad 3. & q.158.7.c

1 * Converſio in Deum triplex, ſcilicet in gloriam, meritum, & præparationem, quæ requirit triplicem gratiam, ſcilicet conſummatam, habitualem, & operationem Dei, 1.q.62.2.ad 3

2 Converti ad beatitudinem eſt homini difficile dupliciter, ſcilicet quia eſt ſupra naturam ejus, & propter impedimentum corporis, & peccati, ſed angelo tantum primo modo, 1.q.62.2.ad 2 & 4.ad 1

3 Aliquis dum eſt in propoſito & intentione peccandi, poteſt ſubito voluntas ſua converti ad Deum ab exteriori ſicut in Paulo; vel ab interiori, 12.q.112.2.ad 2

Aliquid dicitur cooperari alicui dupliciter, ſcilicet ſicut ſecundarium agens principali agenti, & ſicut adjuvans ad præſuppoſitum finem, 12. qu. 111.2.ad 3

1 Cor primo generatur, 22. q.122.2.c

2 Eſt primum principium membrorum, & virium vitalium, quantum ad eſſe, ſed caput eſt principium ſenſuum & motus, 3.q.90.3.ad 3

3 Eſt principium motus in animali, 1.q.20.1.ad 2. item 12. q.17.9.ad 2

4 Motus cordis & genitalium non ſubjacet, nec obedit imperio rationis, quia eſt naturalis, 12.q.17.9. ad 2. item ad 3. item 22.q.151.4.corp.

5 Omnis bona diſpoſitio corporis redundat ad cor, ſicut ad principium & finem corporalium motionum, 12.q.38.5.ad 3.

6 Cordis eſt duplex infirmitas, ſcilicet in ſubſtantia ejus mutans naturalem complexionem ejus, & inordinatio motus ejus, vel alicujus eorum quæ circumſtant cor. Prima eſt mortalis, non autem ſemper ſecunda, 12.q.74.9.2

7 Cor unius hominis tendit ad diverſa dupliciter, ſcilicet ſecundum diverſas potentias appetitivas, vel ſecundum diverſa appetibilia, 22 q.29.1.c.

8 Animalia habentia magnum cor ſunt timida, 12.q.45.3.c

1 Cornelius & ſimiles ante baptiſmum habuerunt gratiam, & virtutes, per fidem, & deſiderium baptiſmi implicite, vel explicite, 3.q.69.2 ad 2

Cornicula frequenter crocitans ſignificat pluviam cito eſſe futuram, 22.quæſt.95.5.ad 2.

1 Corporalia & pallæ altaris debent eſſe alba & linea, 3. q.52.2.ad 5.& q.83.3.ad 7

2 Spiritualia per corporalia conſueverunt oſtendi, 1.qu.1.9.o.& q.50.3.ad 3.& 12.q.4.7.ad 1

3 Creatura corporalis eſt a Deo, propter bonitatem Dei, 1.q.65.1.2.0

4 Omnia corporalia quanto magis conſiderantur, tanto minora videntur, ſpiritualia vero e converſo, 12.qu 42.5.c.ad 3

5 Non omnium corporalium eſt eadem materia, niſi æquivoce, 1.q.66.2.0

6 Forma corporeitatis non eſt una in omnibus corporibus, quia non eſt alia a formis, quibus corpora diſtinguuntur, 1.q.66.2 c.ad 3

1 Nullum corpus naturale nec mathematicum poteſt eſſe Infinitum in actu, 1.q.7.3 o

2 Si eſſet corpus infinitum, non poſſet moveri, 1.q.7.3.c

3 Corpus tripliciter ſumitur, ſcilicet pro genere animalis, pro parte ejus, & ut eſt ſpecies quantitatis, 1.q.18.2.c

4 Omne corpus eſt in potentia, 1.q.3.1.c

5 Corpus habens duos colores eſt continuum, non tamen ſecundum eos, 12.q.20.6.c

6 Duo corpora poſſunt ſimul eſſe in eodem loco, virtute Dei, non autem naturaliter, 1.q.67.2.c. & 3.q.54.2. ad 1. & q. 57.4.ad 2

7 Omne corpus habet motum naturalem determinatum, 1. q.67.2.c

8 Nullum corpus movet non motum, 1.q.3 1.c. princ. item q.110.1. ad 1

9 Nullum corpus agit, niſi tangendo & movendo, 1.q.45. 5.c.fi.

10 Nullum corpus poteſt eſſe principium vitæ, 1. qu. 3.1. c. item q 75.1.cor.

11 Corpus vivum eſt nobilius corpore non vivo, 1.q.3.1.c.fi.

12 * Corpus prius vivum, & poſtea mortuum non eſt idem corpus numero, 3.q.25.6. ad 3. & q.50.5.c. ad 1

13 Corpora in quantum ſunt in actu, poſſunt agere, licet hoc neget Avicebron, Plato, & Democritus, 1.q.115.1.o

14 Corpus hominis oportet habere multa organa, quia anima ejus eſt multiplex in potentia & operatione propter perfectionem ejus, 1.qu.76.5.ad 3

15 Fuit optime diſpoſitum in ordine ad ſuum finem, ſcilicet animam, 1.q.91. 3.o.& 22.q.164 1.ad 1

16 Componitur ex contrariis, propter tactum, 1. qu. 76. 5.c. & q.91.1.ad 2 & 12.qu.85.6. fin. & 22.q.164.1.ad 1

17 In corpore hominis ignis & aer prædominatur ſecundum virtutem; ſed aqua & terra ſecundum ſubſtantiam. Sed corpora inferiora non ſunt de natura quinti corporis, id eſt cœli, quam aliqui ponunt venire in compoſitionem humani corporis, 1 q.91.1.o

18 Proximus motor corporis in nobis eſt appetitus ſenſitivus, 1.q.20.1.ad.1

19 Cor-

19 Corpus hominis regitur a ratione deſpotice, id eſt ſerviliter, appetitus autem ſenſitivus politice, id eſt civiliter, 1. q 81.3.ad 2. item q.83.1. ad 1. & 12. q.9.2. ad 3. & q 17.7.c. fi. & q. 56. 4. ad 3. item q. 58. 2. c. & q.74.3 ad 3

20 Corpus eſt glorioſum ex totali ſubjectione ejus ad animam, cujus gloria redundat in ipſum, 12. q. 4. 5. ad 4. & 3. q. 51.2.c. item q.54.2.c. ad 1. & ad 2. & q.57.3.c

21 Corpus glorioſum erit in eodem loco cum alio corpore, non ex dote ſubtilitatis, ſed ſola virtute Dei, 3. q. 54. 1. ad 1. & q.57.4.2

22 Subtilitas corporis glorioſi eſt plena participatio eſſe ſpecifici, ex plena ſubjectione ejus ad animam, 3.q.54.3.c

23 Et erunt palpabilia, ſicut & corpus Chriſti poſt reſurrectionem ſuam, 3.q.54.2.ad 2

24 Et habebunt qualitates tangibiles, 3.q.54.2. ad 2

25 Et erunt colorata colore debito, ſecundum naturam ſuarum partium, 3.q.54.2. ad 1.

26 Corpus Chriſti fuit in Adam, & in aliis patribus, ſecundum originem, non autem ſecundum aliquid ſignatum; ſicut etiam corpora aliorum, 3.q.31.6.0. & 7.c

27 Secundum Apollinarem hæreticum eſt conſubſtautiale Deitati, 3.q.37.1.c

28 Eſt a ſolo Deo formatum, 3. quæſt. 31 5.c. ad 3. & q.46.6.c.

29 Fuit optime complexionatum, ideo in eo maxime viguit ſenſus tactus, 3. quæſt. 46.6.cor.

30 Debuit augeri, ſicut corpora aliorum hominum, 3. q. 33. 1. ad 4

31 Quantitas corporis in principio animationis proportionatur ei quantitati, ad quam per augmentum veniet; quia majorum in fine eſt major quantitas in principio, præterquam in Chriſto, in quo fuit minor, 3.q.33.2. ad 2

32 Corpus Chriſti in perfecta ætate habuit decentem, & mediocrem quantitatem, proportionatam quantitati habitæ tempore quo aliorum corpora animantur, minorem autem in principio, 3.qu.33.2. ad 2

33 Corpus Chriſti vivum & mortuum erat idem numero, 3.q.50.5.0

34 Fuit ſubjectum impreſſioni corporum cœleſtium, 3. q. 12.4. ad 3

35 Fuit verum corpus, & non phantaſticum, contra Manichæum, & Valentinum, 3. q.5.1.0. & 2.c.

36 Chriſtus poſt reſurrectionem habuit verum corpus ſicut prius ante mortem, 3. q. 54. 1.0 item 3.c

37 Corpora myſtica ſunt duo in hoc mundo, ſc. Chriſti & diaboli, ſed corpus Chriſti myſticum eſt tota Eccleſia, 3.q.8. 1.3.c. & q.48.1.c. & q.49. 1.c

38 Corpus Chriſti verum habet ſimul omnia membra, non autem corpus myſticum, 3.qu.8.3.c.

1 Correctio fraterna eſt admonitio fratris de emendatione delictorum, a fraterna charitate procedens, 22.qu.33.1.0

2 Correctio duplex, ſc. coactiva, & oſtenſiva tantum. Prima pertinet ad prælatos tantum, ſecunda vero ad omnes, 22.q.33.1.3.6.0

3 Utraque eſt in præcepto, ſed ſecunda ſolum quando delinquens occurrit cum commoditate corripiendi, & ſpe emendationis, & ſuperior deeſt, 22. quæſt. 33.2.0. & quæſt.43.7.ad 3

4 Correctio fraterna eſt actus charitatis, coactiva vero eſt actus juſtitiæ, 22.q.32.2. ad 3. & q.33.1.0. & 3.4.c

5 Admonitio in correctione fraterna eſt principaliter actus charitatis, quaſi imperantis; prudentiæ vero ſecundario, quaſi exequentis & dirigentis, 22 q.33.1. ad 2

6 * Exiſtens in peccato mortali, etiam occulto, corrigens ex officio peccat, non autem corrigens ut frater, niſi propter ſcandalum, 22. qu.33.5.0.

7 Peccatum præcedens impedit, ne aliquis corripiat alium tripliciter, ſc. ratione indignitatis, ſcandali, & ſuperbiæ, 22.q.33.5.c

8 Prælatus eſt corripiendus

a

a ſubditis, ſed in ſecreto tantum; non cum protervia & duritia, ſed cum manſuetudine, & reverenter; niſi propter periculum fidei fiat publicum; ſicut Paulus publice corripuit Petrum, 22.q.33 4. o

9 Ordo correctionis eſt de præcepto, ſcilicet prævia admonitione ſecreta, 22.qu.33.7.o

10 Teſtes debent adhiberi in correctione fraterna, ſi non eſt emendatus per admonitionem ſecretam, 22.q.33.8.o.

11 In correctione fraterna primo debet admoneri ſecrete, ſecundo debet dici prælato ſecrete; tertio teſtes adhiberi, quarto publicari, 22.qu 33.8.ad 1. & ad 4. & q.70.1 o. & 2. ad 3.

12 Ordo fraternæ correctionis ſervandus eſt in peccatis occultis tantum, 22 q.33.7.o

13 Chriſtus non corripuit Judam ſecreto, nec Petrus Ananiam, & Saphiram, nec Paulus Petrum, multiplici de cauſa, ſcil. quia Dominus peccatum Judæ tanquam Deus ſicut publicum habebat. Unde ſtatim poterat ad publicandum procedere. Tamen ipſe non publicavit; ſed obſcuris verbis eum de peccato ſuo admonuit. Petrus autem publicavit peccatum occultum Ananiæ & Saphiræ, tanquam executor Dei, cujus revelatione peccatum cognovit. Sed Paulus Petrum non reprehendiſſet, niſi aliquo modo par eſſet, quantum ad fidei defenſionem. Vel Paulus qui erat ſubditus Petro, propter imminens periculum ſcandali circa fidem, Petrum publice arguit. De Joſeph autem credendum eſt quod fratres ſuos aliquando admonuerit, licet non ſit ſcriptum. Vel poteſt dici, quod peccatum publicum erat inter fratres. Unde dicitur pluraliter, accuſavit fratres ſuos, 22.q.33.4. ad 2. & 7. ad 2

14 Dimittens admonitionem vel prohibitionem, quia non ſperat correctionem, ſed timet ſequi pejus, non peccat, 22. q. 33. 2. ad 3. & 6. o. & q.43. 7. ad 2. & q.150.1. ad 4

15 Peccatum infectivum aliorum, ut hæreſis, & fornicatio, vel cedens in damnum aliorum, ut furtum, & homicidium, debet denunciari ſine admonitione, 22.qu.33.2.c. ad 5

16 Correctio eſt utilis ad emendationem, ad quam tamen non ſufficit ſine auxilio Dei, 22.q.109.8. ad 2. item 22.q.33.2. ad 1. & q.83.7. ad 3

17 Scandalum directe opponitur correctioni fraternæ, 22. q.34. princ. item q.43.3.c

1 Corruptibile & incorruptibile differunt genere phyſico, non autem genere logico, 1. quæſt.66 2. ad 2. & qu.88 2. ad 4.

1 Nihil corrumpitur, niſi per hoc quod forma ſeparatur a materia, 1 q.9.2.c. &, qu.50. 5.c. & q.75.6 c

2 Corruptio non poteſt eſſe, niſi ubi eſt contrarietas; quia omnis generatio & corruptio eſt ex contrario in contrarium, 1.q.75.6.c

3 Aliquid corrumpitur dupliciter, ſc. per ſe, & per accidens, 1. q.75.6.c. & q.89.5 c. & 12.q.53.1. c

4 Corruptio duplex, ſc. ſeparatio formæ a materia, & reſolutio in elementa, 3.q.50.5.c.

5 Non intenditur a natura, niſi per accidens, 1.q.19.9.c. item q.49.1.c. ad 2. item 2.c

6 In omni mutatione eſt aliqua corruptio, 1. quæſt. 50.5. ad 1

7 Impoſſibile eſt, aliquod ſubſiſtens corrumpi per accidens, vel generari per accidens, ſed tantum per ſe, 1.q.75.6 c

8 Mors, corruptio, & omnis defectus eſt contra naturam particularis formæ, ſed aliquando eſt naturalis, ratione materiæ, & naturæ communis, 1.q. 22.2 ad 2. & 12. q. 42. 2.c. ad 3. & q.85.6 o. & 22. q.65. 1. ad 1. & q.164 1. ad 1

9 Materia ſubjecta privationi eſt principium & cauſa omnis corruptionis, 1. qu. 50. 5. ad 3. & q.75.6.c

1 Corvus ſignificat voluptatibus denigratos, vel expertes bonæ affectionis, quia non eſt reverſus ad arcam, 12. q. 102 6. ad 1, c.2.fi.

1 Coſta fuit præciſa ab Adam ſine dolore; ſed cum dele-

feſtatione, 1. qu.92.3. ad 2. & q.97.2. ad 3

2 Non erat de perfectione individuali Adæ, ſed de ſpecifica, 1.q.92 3. ad 2. & q. 97. 2. ad 3. & 3.q.31.5. ad 2

3 Mulier convenienter fuit formata de coſta Adæ, 1 q.92. 2.3. o

4 Facta eſt de coſta Adæ, ut ſocia ejus; non de capite, ut domina, nec de pede, ut ancilla, 1 q.92.3. o

5 Converſio coſtæ in mulierem fuit ſuperaturalis, & obedientialis, 1. quæſt. 92.4. ad 3

6 Multiplicatio coſtæ fuit per additionem materiæ noviter creatæ, vel verius per converſionem alterius materiæ præjacentis, contra Ugonem, & Magiſtrum ſententiarum, 1.q. 92.3. ad 1

7 Illud additum non venit in corpus Evæ, niſi mediante coſta. Ideo Eva non dicitur facta ex eo, licet eſſet quid amplius in quantitate quam coſta, 1.q.92.3. ad 1

1 Creatio magis reſpicit eſſe, quam naturam, vel rationem, 3.q.2.7. ad 3

2 Creatio paſſiva, ſecundum eſſe ut inhæret, eſt naturaliter poſterior creatura, & eſt ſubjective in ea: ſed ſecundum rationem ejus, ut cauſatur ex actione Dei, eſt prior, 1. qu. 45.3. ad 2. & ad 3

3 Creationem eſſe, ratio demonſtrat, 1.q.45.2. o

4 * Philoſophi concedunt creationem eſſe, ſed ab æterno, 1.q.46.2. ad 1. item ad 2

5 Creatio non eſt mutatio proprie, 1.q.45.2. ad 2. item 3. o. & q.46.1. ad 5

6 Non eſt motus nec terminus motus, 1.q.45.2. ad 3. item 3.c. item q.46.3. ad 2

7 Eſt emanatio univerſalis entis ex nihilo, 1.q.45.1.o. & 4. ad 1

8 Nihil præſupponit in re, cui naturaliter prius convenit non eſſe quam eſſe, 1.q.65.3.c.

9 Non admiſcetur in operibus naturæ, nec artis, ſed præſupponitur, 1.q.45.8. o

10 Importat habitudinem creaturæ ad Creatorem, cum quadam novitate, ſive inceptione, 1.q.45.3. ad 3

11 Creare nihil aliud eſt, quam abſque materia præjacente aliquid producere, 1.q.65.3.c

12 Creatio eſt productio rei ſecundum totam ſubſtantiam ſuam, nullo præſuppoſito, 1. q.65.3. c

13 Creatio activa eſt eſſentia Dei, cum relatione rationis ad creaturas. Paſſiva vero eſt in creatura, & eſt accidens ejus de prædicamento relationis, ſcilicet habitudo habentis eſſe ab alio, & conſequens operationem Dei, 1.q.45.3. o

14 Paſſive ſumpta eſt aliquid in re creata, quia creatio activa eſt actio tranſiens, relinquens effectum exteriorem, 1.q.45.3.o.

15 Nullum corpus poteſt creare, 1.q.45 5.c

16 Solus Deus creat, 1.q.45. 5.o. & q.47.1.c. & q.65.3.c. & q. 90.3.c. & q.104.3. ad 1. & ad 3

17 † Creare requirit potentiam agentis infinitam, 1. q. 32.1. ad 2. item q.45.5. ad 3. item q. 65.3. ad 3

18 Deus non poteſt communicare creaturæ potentiam creandi aliquid virtute propria & principaliter, nec inſtrumentaliter, 1.qu.45.5.c. ad 3

19 Creare eſt commune toti Trinitati, 1.q.45.6.o

20 Philoſophi dixerunt, quod intelligentia ſuperior creat inferiorem, & animam, & corpus cœli moti ab ea, 1.q.8.3. c. & q.45.5.c. & q.65.3.c

21 Omne ens præter Deum eſt creatum a Deo, 1.q.44.o. & q. 45.2.c. & q.65.o. & 12.q.79.2.c.

22 Res ſimplex non poteſt fieri niſi per creationem, 1.q. 118 1.c

23 Prima individua cujuslibet ſpeciei producta ſunt per creationem tantum, 1.q.45.5. ad 1. & q.65.4.c. & 12.qu.5.7. ad 2.

24 Sola ſuppoſita proprie dicuntur creari, 1.q.45.4.o. & 7. ad 2. & 8.o

25 † Creatio paſſiva creatur non quidem alia creatione, ſed ſeipſa, 1.q.45.3. ad 2

26 Facta eſt in principio temporis menſurantis motum primi mobilis ſicut in adjacente crea-

creationi, non autem ſicut in menſurante eam, quia ſimul fuerunt, 1.q.46.3.c. ad 1

27 Eſt in inſtanti, 1. q. 63.5. c. & q.74.1. ad 1

28 † Immo principium temporis non eſt menſura creationis, 1.q.46.3. ad 1

29 Eſt prima actio, quia nullum præſupponit, ſed præſupponitur a qualibet alia, 1. q. 45.1. ad 2

30 Creatio aliqua præſupponit materiam in qua, non autem materiam ex qua, 1. q. 45.1. ad 1

1 In productione cujuslibet creaturæ etiam minimæ manifeſtatur infinita potentia, ſapientia, & bonitas Dei, 1.qu. 32.1. ad 2. & q.45.5. ad 3

2 † In omnibus creaturis differunt ſuppoſitum & natura, 3.q.17.1.corp.

3 Omnis creatura poteſt deficere a bono in non eſſe ſecundum ſeipſam, niſi a Deo conſervetur, ſecundum Gregorium, 12.q. 109.2. ad 2. & q. 112.3. ad 2

4 Eſt mutabilis, 1.q 9.2.0. & q.10.3. corp. item q.16.8.0 & q. 65.1. ad 1. & 12. q.109.2. ad 2. & q.112.3. ad 2. & 3.q.10.4.c. & q. 13 2 3.c

5 Creaturæ ſecundum ſe ſunt tenebræ, falſitas, & nihil, 22. q.5.1. ad 2

6 In creaturis inveniuntur quatuor per ordinem, ſcilicet eſſe, unitas, virtus, & reſpectus ad effectus, 1 q.19.8.c

7 Creatura dignior poteſt dici facta propter viliorem, in ordine ad totum univerſum, non autem ſecundum ſe, 1. q. 70.2. ad 4

8 Commune eſt omni creaturæ, ut per omnes motus & operationes ejus tendat ſicut in finem ſuum, in aſſimilationem Divinæ bonitatis, conſervando ſuum eſſe, & communicando illud, 1.q.65.3.c

9 Creatura corporalis ordinatur ad ſpiritualem, & tendit in aſſimilationem ejus, 1. q.65.2.c. ad 2

10 Irrationalis ordinatur ad rationalem tripliciter, ſc. auxiliando, ſignificando, continendo, 22. quæſt. 76.2.c

1 Credere eſt cum aſſenſu cogitare, 22.qu.2.1.0

2 Eſt proprius, & interior actus fidei, 22. q. 2. 2. 0. & q.4. 1.c. item 2.c. ad 1

3 Eſt actus intellectus aſſentientis Divinæ veritati, ex imperio voluntatis motæ a Deo per gratiam, 22. q. 2. 9.c. & q. 4.1.c. & 2.c. ad 1. & q.5.2.c

4 Actus fidei triplex, ſc. credere Deo, credere Deum, & credere in Deum, 22. q.2.2.0

5 Credere Deum, Deo, & in Deum eſt unus actus fidei, reſpectu diverſorum, 22.qu.2.2.0

6 Scientia de credendis eſt duplex, ſc donum, quo diſcernuntur credenda a non credendis: & gratia, qua hoc docetur. Prima convenit omni ſancto, non autem ſecunda, 22. q 9.1. ad 2

7 Credere aliqua ſupra rationem naturalem eſt de neceſſitate ſalutis, ſimiliter & fides, 22.q.1.6 ad 3. & q.2.3.0. & q.16.1. ad 1

8 Credere aliqua quæ ratione naturali demonſtrantur, eſt neceſſarium, 12.q 99.2. ad 2. & 22.q.1.6. ad 3. & q.2.4 0.

9 † Quilibet tenetur explicite credere articulos fidei, alia vero implicite, 12.q.76.2.c. item 22.q.2.5.0

10 Quilibet Chriſtianus tenetur explicite credere myſteria Chriſti, præcipue quæ publice in Eccleſia ſolemnizantur, 22. q.2.7.0

11 Tenetur explicite credere myſterium Trinitatis, 22. q.2.8.0

12 Myſteria Chriſti, & Trinitatis fuerunt explicite credita a majoribus ante Chriſtum; ſed a minoribus implicite, 22. qu.2.7.cor. item 8.c. ad 2

13 Primum & principale inter omnia credibilia eſt Deum eſſe, 22 q.16.1.c

14 Quilibet homo, omni tempore, & omni ſtatu, tenetur credere explicite Deum eſſe, & providentiam ejus, 22.qu.2.8. ad 1

15 Myſterium Incarnationis Chriſti oportet aliqualiter eſſe creditum apud omnes, ſed di-

ver-

verſimode ſecundum diverſitatem temporum & perſonarum, 22.q.2.7.c

16 Majores tenentur magis explicite credere quam minores, 22.q.2.7.8.0

17 Credere ea quæ ſunt ſupra rationem, non eſt levitatis, cum habeat ſufficiens induƈtivum ad credendum, 22.q.2.9. ad 3

Proceſſus contra crimina triplex, ſcil. per viam denunciationis, inquiſitionis, & accuſationis. In primo intenditur emendatio peccantis, in ſecundo & tertio pœna ejus, propter bonum multitudinis. Ideo in primo requiritur ordo correƈtionis fraternæ, in ſecundo infamia, in tertio autem inſcriptio, 22.q.67.3. ad 2. item q.68.1.c

Criminator eſt qui aliis publice crimina imponit accuſando, vel convitiando, 22.q.74.1. ad 2.

1 Chriſtus crucifixus eſt hora tertia linguis Judæorum, & hora ſexta manibus militum, 3.q.46 9. ad 2. & q.83.2. ad 3

2 Crudelitas eſt vitium humanum, excedens modum puniendi culpas, ſed feritas, ſive ſævitia eſt beſtialis, 22.q.157.1. ad 3. item q 159.0

1 Conveniens fuit, Chriſtum mori in Cruce, ſeptuplici ratione, ſcilicet primo propter exemplum virtutis. Secundo quia hoc genus mortis maxime conveniens erat ſatisfaƈtioni pro peccato primi parentis, qui pomum ligni vetiti ſumpſit. Tertio paſſus fuit in excelſo ligno, ut etiam ipſius aeris natura mundetur. Quarto quia per hoc aſcenſum nobis parat in cœlum. Quinto quia hoc competebat univerſali ſalvationi totius mundi; propter virtutem paſſionis ubique diffuſam. Sexto quia per hoc genus mortis diverſæ virtutes deſignantur. Septimo quia hoc genus mortis plurimis figuris reſpondet, 3.q.46.4 0

2 Signum Crucis multiplex in miſſa ſignificat paſſionem Chriſti, ſecundum diverſas partes, 3.q.83.5. ad 3. & ad 4

3 Mors Crucis eſt pœna acerbiſſima, 3.q.46.4.6.c.

4 Crux temporalis Chriſti deſignat myſtice vitam Chriſtianam, propter exemplum virtutis, 3.q.46.4.c princ.

1 Culpa eſt voluntaria inordinatio, vel privatio boni, 1. q. 48.5.6.c. & 12. q. 21.2. 0. & q. 87.2.c. & 22. q.34.2.c

2 Remiſſio culpæ fit per conjunƈtionem hominis ad Deum, a quo ſeparat omnis culpa mortalis perfeƈte, & venialis imperfeƈte, 3.q 86.4.c. fi. item q.87.1.c

3 Manente culpa, Deus non poteſt non imputare ad pœnam, 3.quæſt.22.art.2.qu.2.corp.

4 Abſolutio univerſalis a culpa & a pœna fit in perceptione baptiſmi, & in martyrio, 3.qu.68.2. ad 2. & qu.87.1. ad 2

1 Cultus Dei conſiſtit in recipiendo Divina, vel in tradendo ea aliis, 3.qu.63.2.3.4.6.c

2 Triplex, ſecundum triplicem ſtatum, ſcilicet veteris legis, legis novæ, & ſecundum ſtatum gloriæ, 12. q.101. 2. corp. item q.103.3.corp.

3 In ſtatu naturæ homines nulla lege movebantur ad cultum Dei, ſed ſolo interiori inſtinƈtu, 3.q.60 5. ad 3

4 Specialis cultus & honor, qui Græce dicitur theoſebia, vel euſebia, debetur Deo, ut omnium primo principio, 22. q.81.1. ad 4. & 4.0

5 Finis Divini cultus eſt ut homo det gloriam Deo, & ei ſe ſubjiciat mente & corpore, 22.q.93.1.c

6 Cor & corpus ſunt applicanda cultui Dei, 12.q.49.3.c. & q. 101.2.0. & 22. q. 19.1.0. & q. 81.7. 0. & q. 83. 12. c. fi. & q. 84.2.c. & q.93.2.c

7 Aliquid pertinet ad cultum Dei dupliciter, ſc. ut offerendum, vel ut aſſumendum, 22. q.81 3 ad 2. & q.95.2.c

8 Sacramentum pertinet ad cultum Dei dupliciter, ſcil. per modum aƈtionis, ut Euchariſtia, in qua principaliter cultus Dei conſiſtit, in quantum eſt Eccleſiæ ſacrificium; vel per modum agentis, ſc. ordo; vel per modum recipientis, ut baptiſmus & confirmatio, 3. q. 63.6.0

9 Cultus Dei primo ordinatur ad reverentiam Dei, ſecundo ad inſtructionem hominis a Deo, tertio ad directionem actuum humanorum ſecundum inſtituta Dei, 22.q 92.2.c

10 Duplex, ſc. interior, in conjunctione ad Deum, per intellectum, & affectum, ſc. in devotione mentis; & exterior in ſacrificiis, oblationibus, & hujuſmodi, 12.q.99.3.c & q.101. 2.c. ad 3. & q.102.5. ad 4. item q. 103.3.c. item 22.q.81.7.c. item q. 84 2. cor. item q.122.4.c

11 Cultus ſecundus ordinatur ad primum, ideo ſecundum quod primus diverſificatur in diverſis ſtatibus, ſic & ſecundus, 12.q.101.2.c. ad 3. & q.103.3.c

12 Cultus primus impeditur per peccata, ſecundus vero per immunditias corporales; 12.q.102.5. ad 4

13 Omnis cultus Dei exterior præcipue ad hoc ordinatur, ut homines habeant Deum in reverentiam, 12.q. 102. 4.c. & 3.q.63.4. ad 3

14 Cultus Dei exterior præcipitur tertio præcepto decalogi, 22.q 122.4.corp.

15 In cultu Dei poteſt aliquid eſſe pernicioſum, id eſt falſitas, dupliciter, ſcilicet ex parte rei ſignatæ, vel ex parte colentium contra morem Eccleſiæ, 22 q.93.1.0

16 Et aliquid ſuperfluum, non ſecundum quantitatem abſolutam, ſed quia non proportionatur fini, 22.q.81.5.ad 3. & q. 92.1.c. ad 3. & q.93.2.0. & q. 104.2. ad 2

17 Antiquitus quidam colebant falſos Deos cum imaginibus, quidam vero ſine eis, 22.q.122.2. ad 2

18 Cultus diſparitas matrimonium præcedens impedit ne contrahi poſſit, Supplem. q. 59.1.0

Cupiditas duplex, ſcilicet mortalis, & venialis. Prima ponit finem in creatura, non autem ſecunda, ſed eſt cum charitate, 22.q.24.10. ad 2

1 Curam animarum habentes presbyteri vel diaconi non ſunt in ſtatu perfectionis, ex parte ordinis, nec ex parte curæ, quia non obligantur per ordinem ad ea quæ ſunt perfectionis; quamvis interior perfectio requiratur ad actum ordinis. Et poſſunt curam animarum deſerere. Unde non omnes prælati eccleſiaſtici ſunt in ſtatu perfectionis, ſed ſoli epiſcopi, 22.q.184.6.0

2 Ad curam pertinent duo, ſc. ratio ordinis, id eſt providentia, vel diſpoſitio, & executio ordinis, id eſt gubernatio, 1.q.22.1.ad 2

3 Æqualis cura eſt Deo de omnibus, ex parte Dei, non autem ex parte effectus, 1.q. 20.3.ad 1. & 12.q.112.4 ad 1

4 Proviſor particularis excludit defectum ab eo quod ejus curæ ſubditur, non autem proviſor univerſalis, 1.q.22.2. ad 2. & q.103.5.corp.

1 Curioſitas eſt vitium circa cognitionem intellectus & ſenſuum, ad peccandum, & circa inſpectionem ludorum, & mulierum ad concupiſcendum, & ſpectaculorum, 22.q.167.0

2 Oritur ex acedia, 22.q.35. 4. ad 3

D

1 Damnatione propter peccatum Adæ nullus poteſt liberari, niſi per Chriſtum, qui ſolus fuit ab ea immunis, a qua liberatur aliquis tripliciter, ſ. per baptiſmum, martyrium, fidem, & dilectionem, 3.q.27.3.c.fin. & q.49. 2.ad 2. & q.52.7. ad 2

2 Homines damnati non ſunt deputati ad exercitium aliorum, quia non habent ordinem naturæ inter ſe, ſicut dæmones, 1.q.64.4.2

3 Non poſſunt velle bonum actualiter, & tamen voluntas eorum naturaliter inclinatur ad bonum, 1.q.64 2.0. item 12. q.85.2. ad 3

4 Blaſphemant Deum mente & voce, & in hoc peccant, 22.q.13.4.0

5 Liberum arbitrium habebunt, & voluntatem in malo obſtinatam, 3.q.18.4.ad 3

6 Non pœnitent de malis quæ fecerunt, ratione culpæ, ſed ratione pœnæ, 22. q. 13.4. c. & 3.q.86.1.c

7 Non

7 Non amant eos, quos prius inordinate dilexerunt, ſed cauſas dilectionis, 22.q.13.4.c

8 Pœna damnatorum nunquam finietur, contra Origenem, 1.q.10 3. ad 2. & q 64.2.c.

9 † Obſtinatio in damnatis eſt perpetua culpa & pœna. Sed non demerentur, quia non ſunt in via, ſed ad terminos pœnæ devenerunt, 22.q.13.4. ad 2

10 In damnatis erit varietas pœnarum, non refrigerans, ſed magis affligens, 1. q. 10.3. ad 2. & 12.q.67.4. ad 2

11 † Bona quæ damnati fecerunt hic, proſunt eis in inferno, 3 q.89.6. ad 3

12 Ad mitigationem pœnæ, impediendo ne incurratur, non autem ſubtrahendo, nec fortificando ſubjectum, nec minuendo remorſum conſcientiæ, 3. q.89.6. ad 3

13 Quælibet pœna damni vel ſenſus in damnatis excedit omnem pœnam & dolorem cujuſcumque viatoris, etiam Chriſti, 3.q.46 6.ad 3

14 Corpora damnatorum cum ſuis deformitatibus reſurgent, Suppl.q.86.1.corp.

15 Nihil erit quo corpora damnatorum corrumpi poſſint, Sup. q.86,2.c

16 Futura ſunt paſſibilia, ſine mutatione naturalis diſpoſitionis, propter juſtitiam, Sup. q 86.3.0

17 Sicut per multa & varia damnati peccaverunt, conveniens eſt ut multipliciter & multis affligantur, Suppl. qu. 97.1.0

18 Cum poſt diem judicii nullum corpus mixtum remanſurum ſit, vermis qui damnatis aſſignatur, non erit materialis, ſed ſpiritualis, qui conſcientiæ remorſus dicitur, Suppl. q 97.2.c

19 Ratione lacrymarum reſolutionis fletus non erit in damnatis, ratione vero commotionis & turbationis capitis in damnatis fletus eſſe poterit, Sup.q.97.3.0

20 Ut diſpoſitio inferni miſeriæ damnatorum conveniat, erunt in eo tenebræ corporales, cum quandam tamen luce, ut videant damnati ea, quæ animam torquere poſſunt, Sup. q.97.4.c

21 Ignis inferni erit corporeus, Sup. q 97.5.0

22 Eſt ejuſdem ſpeciei cum igne noſtro, Sup.q.97.6.c

23 Etſi nullus ſcit ubi infernus ſit conſtitutus, niſi qui de hoc a Spiritu ſancto edoctus fuerit, conveniens tamen eſt ut ſub terra eſſe credatur, ſup. q.97.7.0.

24 Quamvis damnati voluntate naturali aliquod bonum velle poſſint, tamen voluntate deliberata non bene volunt illud, Sup. q.99.1.c

25 Per ſe non pœnitebunt de peccatis, ſed per accidens, in quantum affligentur a pœna, quam pro peccatis ſuſtinent, Supp.q.98.1.2

26 Non vellent non eſſe, in quantum non eſſe conſideratus ſecundum ſe, quia illud non eſt appetibile, in quantum vero conſideratur ut eſt ablativum pœnalis vitæ aut alicujus miſeriæ, non eſſe poteſt deſiderari a damnatis, Suppl.q.98.1.c

27 Propter conſummatum ſuum odium gaudent de malis, & dolent de bono, & ſic vellent ſecum alios eſſe damnatos, Suppl.q.98.4.0

28 Deum odio proſequuntur, cum illum non percipiant in ſe, ſed in effectu ſuæ juſtitiæ, qui eſt illis in pœnam, Sup. q. 98 5.corp.

29 Cum meritum vel demeritum ordinetur ad aliquod bonum vel malum conſequendum, neque boni merebuntur, neque mali demerebuntur, quia eorum mala voluntas non eſt demeritum, ſed pœna, Sup.q 98.6.c.

30 Habebunt actualem notitiam eorum quæ ſciverunt, ut inde triſtitia non lætitia afficiantur, Suppl.q.99.7.0

31 Nullo modo poſſunt cogitare de Deo per ſe, hoc eſt, tanquam totius bonitatis principio, per accidens vero, hoc eſt per Dei effectus, in quantum punit, & alia id genus, poterit Deus a damnatis cogitari, Suppl.q.98.8.corp.

32 Ante diem judicii bonos in glo-

gloria ſua vident, ſed poſt diem judicii viſione beatorum privabuntur, Supplem. qu.98 9.0

1 Damnum eſt ex hoc quod aliquis minus habet, quam debet habere. 22.quæſt.62.4.c

2 Dare alicui occaſionem damni vel periculi ſemper eſt illicitum, 22.q.77.3.c

3 Omnes qui ſunt quocunque modo cauſa damni, qui in his verſibus ſunt, ſ. juſſio, conſilium, conſenſus, palpo, recurſus, participans, mutus, non obſtans, non manifeſtans, tenentur ad reſtitutionem totius, 22 q.62.7.0

4 Damnificatio duplex, ſ. in re habita, & in re habenda. In prima tenetur quis reſtituere totum, in ſecunda vero aliquid, ſecundum æſtimationem & arbitrium ſapientis, 22. qu. 62.2.ad 3. & 4 0

Daniel fuit ſimul accuſator, & judex ſenum, inſtinctu Dei. Et judicavit non ſubditos ex commiſſione, 22.q.67.1.ad1.& 3.ad 3.

1 De ratione dationis nihil eſt, niſi quod datum libere habeatur a dante, 1.q.38.1.c

2 Inter dantem, & datum non requiritur diſtinctio, niſi rationis, 1.q.38.1.ad 1

3 Dans ſemper diſtinguitur realiter ab eo cui datur, 1.q. 38.1.ad 1

4 Datio duplex, ſ. ex debito, & ex amore. In prima poteſt eſſe vitium acceptionis perſonarum, non autem in ſecunda, 1.q.23.5.ad 2. & fin. & 22. q.63.1.ad 3

5 Aliquis dupliciter aliquid dat illicite, ſcil. vel quia ipſa datio eſt illicita & contra legem, ſicut patet in eo qui ſimoniace aliquid dedit, vel quia propter rem illicitam dat, licet ipſa datio non ſit illicita, ſicut cum quis dat meretrici propter fornicationem, 12. q. 73.8.c.ad 3.& 22.q.62.5.ad 2

6 Datio, & miſſio dicuntur tantum temporaliter in divinis, ſed donum æternaliter, 1.q.38.1. ad 4. & q.43.2.0

7 Datio, datum, & donum in divinis dicuntur notionaliter, ut important auctoritatem reſpectu dati. Sed ſine illa dicuntur eſſentialiter, 1. qu.38.1.0

8 Donum quadrupliciter differt a dato in divinis, quia non conſignificat tempus, eſt æternum, ſignificat aptitudinem, & liberalitatem, 1. q. 38.1. ad 4. & 2. ad 3

9 Divinæ perſonæ dantur nobis inviſibiliter miſſæ, tantum ſecundum dona gratum facientia, 1.q.43.3.0. & 3.q.72.7.4

10 Dari convenit eſſentiæ, & cuilibet perſonæ divinæ, & a ſeipſa, 1.q.43.4.ad 1

11 Spiritus ſanctus poteſt dici datum noſtrum, non autem donum noſtrum, 1.q.38.2.ad 3.

12 † Nulla creatura poteſt dare ſpiritum ſanctum, 1.q. 43.8.c.fin.

13 Licet aliquis poſſit eſſe miniſter collationis ejus, 1. q. 43.8.fi. item 3.q.8.1.ad 1

14 Dare ſpiritum ſanctum dicitur dupliciter, ſc. auctoritate, & ſic eſt tantum Dei, & miniſterio, & ſic homines, & Chriſtus, ſecundum quod homo, dicuntur eum dare, 3.q.8.1.ad 1.

1 Peccante David, populus punitur, primo propter bonum unitatis, ſecundo propter demerita populi in ſequendo Abſalon, tertio quia populus erat poſſeſſio ejus, 22 q.108.4. ad 1.

2 † David propheta ſecundum gloſſam dicit ſe ſervaſſe ordinem doctrinæ, prout tranſeundum eſt a facilioribus ad difficiliora, conſtringens ſe maledicto, ſi eum non ſervaſſet, 22. q 139.1. ad 4. item 6. ad 2

1 De, & ex denotant habitudinem cauſæ efficientis, vel materialis, non autem formalis, vel finalis, 1.q.39.2.ad 5.& 8.c.

2 Quicquid eſt de aliquo, eſt ex aliquo, non autem e converſo, quia, de, dicit principium, & conſubſtantialitatem, ex, vero dicit principium tantum, 3.q.75.8.c

3 De, dicit principium conſubſtantiale efficiens, vel formale ſubſiſtens, vel materiale, 1.q.41.3. ad 1. & ad 2. & 3. q.32.2. corp. item q.75.8.c

1 Debitum in communi importat ordinem exigentiæ, vel neceſſitatem alicujus ad quod ordinatur, 1.quæſt.21.1. ad 3

2 Ali-

2 Aliquid dicitur debitum dupliciter, ſc. ſecundum ſe, ut finis, vel propter aliud, ut ea quæ ſunt ad finem, 22.q.41.1.c.

3 Duplex, ſc. naturæ, & meriti, 11.quæſt.111.1.ad 2.

4 Duplex, ſc. legale, & morale, 12.qu 99.5.0. & 22.q.23.3. ad 1. & q. 31.2. ad 3. & q. 78.2. ad 2. & q 80. 1. corp. item qu. 102.2. ad 2. & q. 106.1. ad 2. & 4. ad 1. & q.114.2.c. & q. 117.5. ad 1. & q.118.3. ad 2

5 Duplex, ſc. neceſſitatis & congruitatis vel utilitatis, 12.q.99.c.& 3.q.64.5.ad 3

6 Aliquid eſt alicui debitum dupliciter, ſc. ratione neceſſitatis, vel quia dat aliquid, 22.q.187.4.c

7 Debitum non minuit meritum, niſi minuat voluntarium, 1.q.21.1.ad 3.& 12 q.114. 1. ad 1. & 22. q. 58. 3. ad 2. & q. 164 1.ad 3.& q.186.5.ad 5

8 † Deus nulli eſt debitor, 1.q.21.1.ad 4. & 12.q 99.5.c. & q. 111.1.ad 2.& q.114.1.ad 3

9 Deus reddit duplex debitum, ſcilicet reſpectu ſuæ ſapientiæ & voluntatis, & reſpectu creaturæ. Sed primum præſupponitur in ſecundo, 1. q. 21.1. ad 3. & 4. corp. & 12. q. 114.1.ad 3

10 In Deo eſt principaliter ratio, & cauſa debiti, 22. q. 106.1.corp.

11 Conjuges in petendo debitum, & in aliis ſunt aquales, ſecundum proportionem, non autem ſecundum quantitatem, 22.q.32.8.ad 2

12 Petere debitum a conjuge in feſto non licet, quia eſt incongruum, tamen non eſt peccatum mortale, ſi ſine contemptu fiat, 22.q 186.9.ad 3

13 Tenentur conjuges ſibi mutuo debitum præſtare, cum ſacrum conjugium inſtitutum ſit, ut & vitetur fornicatio, & ut liberis opera detur, ſalva tamen utriuſque incolumitate, Suppl.q 64.1.0

14 Cum natura mulieres ſint verecundæ, ita ut non audeant petere debitum a viris ſibi præſtari, tenetur vir etiam uxori non petenti debitum reddere, ſi aliquo ſigno id eam velle perceperit. Suppl.q.64.2.0

15 Sunt vir, & uxor in actu conjugii æquales quantum ad æqualitatem proportionis, non autem quantum ad æqualitatem quantitatis, Supplem. q. 64.3.0

16 Non poteſt vir, aut uxor abſque mutuo conſenſu continentiam vovere, Suppl.q.64.4. corp.

17 Cum actus matrimonialis propter delectationem carnis reddat hominem ineptum ad ſpiritualia, non licet petere debitum actus matrimonii diebus ſacris, Suppl.q.64.5.0

18 Non peccat mortaliter vir aut uxor, ſi debitum diebus feſtis petat, ſi tamen hoc faciat ſola delectationis cauſa, gravius peccat, quam qui hoc facit, ut ſibi de lubrico carnis caveat, Supplem q.64.6.corp.

19 Tenentur conjuges etiam diebus feſtis, & quacunque hora ſibi mutuo debitum reddere, ſalva tamen honeſtate, Suppl.q.64.7.0

1 Decimæ non ſolvebantur ex præcepto ante legem, quia non erant determinati miniſtri, 22.q.87.1.ad 2

2 Oblationes, & decimæ in veteri lege erant ſacramenta, non autem nunc; quia tunc erant ut figurales, nunc autem ut morales, 3 qu 65.1.ad 7

3 Decimæ non erant oblationes, nec ſacrificia, quia non offerebantur Deo immediate, ſed miniſtris ejus, 22. qu. 85.3. ad 1

4 Decimatio eſt actus moralis, in quantum offertur ad cultum Dei, & ad ſuſtentationem miniſtrorum ejus; ſed eſt figuralis, in quantum ſignificat imperfectionem dantis decimas, 3.qu 31.8.c. item q.65.1 ad 7

5 Præceptum de ſolutione decimarum quoad ſuſtentationem miniſtrorum Dei eſt morale, & juris naturalis, ſed quoad certum numerum eſt judiciale, ſed quoad ſignificationem ejus eſt cæremoniale; & quoad Chriſtianos eſt præceptum Eccleſiæ poſitivum, 22.q.87 1.0

6 In doctrina Chriſti, & Apo-

poſtolorum continetur præceptum de decimis quantum ad id quod eſt morale tantum, 22 q.87.1.ad 2

7 Eccleſia poteſt determinare aliam partem ad ſolvendum, quam decimam, 22. qu. 87.1.c

8 Jus percipiendi decimas poteſt vendi Eccleſiæ, non autem laicis, licet fructus quandoque eis concedantur, 22. q. 87.3.c.ad 3. item q 100.4.ad 3

9 Decimæ poſſunt dari in feudum, 22.q.87.3 ad 3

10 Non ſolvens decimas, ubi non eſt conſuetudo, non peccat, ſi eſt paratus ſolvere ad mandatum eccleſiæ, 22. q. 87. 1. ad 5.

11 Decimatio non convenit Chriſto, ſed cuilibet alii, quia ſignificat liberationem a peccato originali, 3.q.31.8.0

12 Judæi dabant decimas prædiales, non autem perſonales, 22 q 87.2.ad 1

13 Dabant tres decimas ex præcepto Dei, primas miniſtris, ſicut & nunc, ſecundas in ſacrificia, quæ ceſſaverunt, tertias pauperibus, quæ nunc plus debentur, 22.q.87.1. ad 4

14 Pauper tenetur dare decimas ſacerdoti, licet ſit dives, 22.q.87.3.ad 1. item 4. ad 4

15 Omnes clerici tenentur dare decimas Papæ, ſi petat, 22.q.87.4.ad 3

16 Tenentur dare decimas de prædiis propriis, non autem de prædiis Eccleſiæ, 22. q.87.4 c.ad 1

17 Religioſi curati poſſunt exigere decimas, nec tamen tenentur dare, non curati vero e converſo; habent tamen aliquam immunitatem, ſecundum diverſas conceſſiones eis a ſede Apoſtolica factas, 22. q. 87.3.ad 3. item 4.ad 2

18 Petens decimas, ubi non eſt conſuetudo, peccat, 22. q. 87.1.ad 5

19 Eccleſia abſtinet a decimis exigendis in terris in quibus non eſt conſuetum decimas ſolvere, 22.q.45.8.ad 5

20 Poteſt petere decimas ab emente rem non decimatam, & etiam a vendente, 22.q.87. 2. ad 4

21 Decimæ debent dari iis quibus ſolent dari ſecundum conſuetudinem, licet perſonales magis conveniant eccleſiæ parochiali, prædiales vero Eccleſiæ ubi eſt ager, 22.q.87.3.ad 2.

22 Decimæ debent in uſus pauperum per clericos diſpenſari, 22. q. 87.1. ad 4. item 3. ad 1. item 4. ad 4

23 Debent dari de omni re poſſeſſa, ſecundum conſuetudinem, ſcilicet de omni lucro prædiali, vel perſonali, & de meretricio, & hiſtrionatu, & hujuſmodi, ſed Eccleſia non debet recipere, quandiu ſunt in peccato, 22.q.87.2.0

24 Non debent dari de rapina, furto, vel uſura, nec de aliis obnoxiis reſtitutioni, ſed de fructibus rei emptæ ex uſuris, 22.q 87.2.ad 2

25 Nullus tenetur dare decimas de re ſibi ablata furto, vel rapina, niſi ob culpam, ſcilicet negligentiæ, 22. qu.87. 2.ad 4

26 De herbis, & aliis minimis dantur de conſilio, non autem de præcepto, ſicut nec in veteri lege, niſi de conſuetudine patriæ, 22.q.87.2.ad 3

27 Debent dari, non deductis expenſis, nec tributis, nec mercede operariorum, 22. q. 87. 2. ad 4

Decor faciei eſt periculoſus, & tamen non fuit cauſa principalis matrimonii Jacob cum Rachel, ſed fuit cauſa ſecunda. Et hoc bene poteſt eſſe ſine peccato, vel quandoque eſt cum peccato veniali; ſi autem eſſet principalis cauſa libido pulchritudinis, tunc non excuſaretur a peccato mortali, ſi eſſet effrænata libido, 22.q. 167.2.c.fin.

1 Defectus ſumitur dupliciter, ſcilicet privative, & negative, ſecundus eſt in omni creatura, primus autem non eſt in angelis, 1.quæſt.12.4.ad 2

2 In effectu contingit dupliciter, ſc. defectu agentis, & defectu patientis 1.q.49.1.c

3 In effectu naturæ & artis contingit quadrupliciter, ſ. ex defectu agentis, materiæ, formæ, & effectus, ſed in moribus tan-

rantum ex primo, 1.q.49.1.c. ad 3

4 Malum in defectu actionis ſemper cauſatur ex defectu agentis, 1.q.49.1.2.c

5 Id quod ſequitur defectum actionis, non attribuitur agenti, niſi cum poteſt, & debet agere, 1.q.49.1. ad 3. & 2. ad 3. & 12.q.6.3.c. & q.79.1.c

6 Defectus naturæ humanæ contingit dupliciter, ſcil. vel quia nondum pervenit ad ultimam perfectionem naturæ, ut in pueris; vel quia recedit ab ea, ut in ſenibus, 1.q 99.1.ad 4.

7 Defectus duplex ſequitur ex peccato; ſ. ut pœna a judice, vel conſequens pœnam; primus debet eſſe æqualis in peccato æquali, non autem ſecundus, 22.q.164.1.ad 4

8 Chriſtus curans corporalitatem, & paſſibilitatem corporis noſtri, curavit omnes alios defectus noſtros, quia omnes cauſantur ex ea, ſuperadditis quibuſdam particularibus cauſis, 3.q 14.4.ad 1

9 Nullus defectus poteſt eſſe in Deo, 1 q.49.2.c. item 22.q. 161.1.ad 4

10 † Neque reducitur in Deum, ſicut in cauſam, 22.q. 24.10.c

11 Intellectus angeli non habet defectum, ſi defectus accipiatur privative, ut ſc. careat eo quod habere debet; ſi vero accipiatur negative, ſic quælibet creatura invenitur deficiens, Deo comparata, dum non habet illam excellentiam quæ invenitur in Deo, 1.q.12.4.ad 2

Degradatio aufert ordinis executionem, quaſi in perpetuum, ſed excommunicatio ſolum uſque ad emendationem, 3.q.82.8.ad 3

Deificatus prædicatur de humanitate Chriſti, non autem de homine Chriſto, 3.q.16.3.c. ad 2. & 5.ad 2

1 Deitas inquantum una in pluribus perſonis, convenit cum forma nominis collectivi, 1.q.39 5 ad 6

2 † Deitas non poteſt ſupponere pro perſona, 1.qu.39.5.o

1 Delectatio non eſt generatio, ſed generatum eſſe, 12. q.31.1.c.& q.35.5.c

2 Secundum Ariſtotelem, eſt quidam motus animæ, & conſtitutio ſimul tota, & ſenſibilis in naturam exiſtentem, 12. q.1.1.c

3 Eſt motus, qui eſt actus perfecti, non autem eſt motus, qui eſt actus exiſtentis in potentia, 12.q.31.2 ad 1

4 Eſt motus in appetitu animali, conſequens apprehenſionem boni naturalis præſentis per ſenſum, 12.q.11.1.ad 3. & q. 31.1.c.ad 2.& q.35.1.c

5 Eſt operatio cauſaliter, non autem formaliter, nec eſſentialiter, 12.q.31.1.ad 1

6 Eſt paſſio animæ, 12.q.31. 1.o. & 4.ad 2. & 5. cor.fi. item ad 2.& q.35 1.c

7 † Nulla delectatio eſt quid optimum, 12.q 2 6 o

8 Objectum delectationis eſt bonum apparens conveniens, conjunctum, 12.q.43.1.c

9 Delectatio eſt quietatio cognita in re convenienti. 12.q.11. 1.ad 3.& q.34.1.c.& q.41.1.c

10 Eſt quies appetitus tendentis in finem propter præſentiam ejus; ſed eſt motus appetitus ab appetibili præſente immutante appetitum, 12.q.31. 1. ad 2. & q.33.3. ad 1. & q.34.2. ad 2. & 3. ad 3. item 4.c. ad 1.& q 38.1.c

11 Eſt ſicut quies naturalis, ſed triſtitia eſt ſicut quies violenta, 12 q 1.8.c.ad 1

12 Delectari de Deo in via plene non poſſumus, ſicut nec Deum cognoſcere, 22.q.44.6 o.

13 Nulla delectatio eſt in carentibus omni cognitione, 12.q.11 2.c.& q.31.1.c.& q.32.1. c & q 35.1.c & q.41.3.c

14 Delectatio proprie dicta eſt in Deo, 12.q 31.4.ad 2

15 Diverſimode eſt in Deo, angelis, hominibus, & brutis, 12.q 31.4.ad 2

16 Eſt in appetitu ſenſitivo, & in appetitu intellectivo, 12. qu.30.1.c. item q.31.4.o. & q.35. 1.c

17 Omnis delectatio eſt proprium accidens beatitudinis, vel partis ejus, 12.q 2.6.c.& q. 3.4.c

18 Cauſa proxima delectationis

nis eſt operatio, cujus objectum eſt cauſa remota, 12.qu. 32.1.0

19 Oportet quod omnis delectatio aliquam operationem conſequatur, 12.q.32.1.0

20 Omnis operatio procedens ex habitu perficiente naturam cauſat delectationem, 12. q. 100.9.c.ad 3

21 Operatio non eſt propter delectationem, ſed e converſo, 12.q.4.2.0

22 Delectatio eſt major in principio operationis, quam in proceſſu ejus continuitate, quamvis forte in proceſſu operatio ſit intenſior. Et hoc triplici ratione; ſcilicet primo quia cum operatio ſit delectationis cauſa; quanto aliquid attentius operatur, tanto major delectatio ex operatione conſurgit. Homo autem in principio operationis attentior eſt ad operationem, quam in progreſſu; & ideo in progreſſu operationis quando aliquis negligentius intendit operationi, non ſentit tantam in operatione delectationem. Secundo quia oportet in nobis delectationem eſſe ſecundum modum noſtræ naturæ. Unde cum noſtra natura ſit mutabilis, non eſt nobis ſemper idem delectabile, quia jam mutati ſumus a priſtina diſpoſitione, & ſic poſt pauca non eſt nobis conveniens; quod prius conveniens erat; & ideo quod prius erat delectabile, poſtea fit minus delectabile, vel etiam triſte. Et hæc eſt etiam ratio, quare continuitas unius rei in nobis faſtidium parit, alternatio vero delectat. Tertio quia cum ad delectationem requiratur convenientis perceptio, quanto aliquid minus ſentitur, minus eſt delectabile, res autem in ſui novitate magis ſentiuntur, quia poſtmodum earum diſpoſitio fit quaſi qualitas quædam inhærens ſentientibus, 12. quæſt. 32. 1. ad 3

23 Operatio unius poteſt eſſe cauſa delectationis in alio tripliciter, ſcil. benefaciendo, faciendo æſtimationem boni ejus, & propter amorem, vel odium, 22.q.32.5.0

24 Ad delectationem requiruntur duo, ſcil. adeptio, vel conjunctio, vel præſentia boni convenientis, & cognitio hujus, 12.q.32.0. & q.33.1.c. & q.35.1.7 c. & q.43.1.c

25 Motus eſt cauſa delectationis tripliciter, primo quia mutamur, ſecundo quia objectum exceedit, tertio ratione cognitionis, 12.q.32.2.0

26 Conſueta delectant, quia fiunt connaturalia, 12. qu.32.2. ad 3. item 8.3

27 Raro contingentia delectant, ratione admirationis, & deſiderii, 12.q.32.8. ad 3

28 Benefacere aliis eſt cauſa delectationis tripliciter, ſcilicet propter ſpem vel amorem, ratione excellentiæ, & ratione liberalitatis, 12 q 32.6. 0

29 Amor & concupiſcentia cauſant delectationem, ſed magis ſpes, 12. qu. 32.3.ad 3. & q. 35.3.ad 2.& q.100.9.ad 3

30 Spes ratione præſentis æſtimationis delectat, ſed ratione abſentiæ affligit, 12.q. 32. 3.ad 2. & q.40.8.ad 2

31 Senſus magis delectat quam ſpes, & hæc magis quam memoria, quia delectatio eſt de re præſenti, 12.q.32.3.0. & 22.q.30.1.ad 3

32 Vincere delectat, inquantum demonſtrat propriam excellentiam, ideo omnes ludi & pugnæ delectant, propter ſpem victoriæ, 12. quæſt. 32.6. ad 3

33 Otium, ludus, & omnia quæ ad requiem pertinent, ſunt delectabilia; inquantum auferunt triſtitiam, quæ eſt ex labore, 12 q.32.1.ad 3

34 Omne ſimile ratione unitatis delectat, ſed contriſtat per exceſſum corrumpendo, vel ut impedit proprium bonum, 12.q.32.7.0

35 Redarguere, & punire delectant, ratione propriæ excellentiæ, vel amoris, non autem propter damnum alterius, 12. q.32 6.ad 3

36 Dare aliis delectat, inquantum indicat proprium bonum, ſed contriſtat inquantum evacuat illud, 12. quæſt.32.6. ad 1.

37 Tri-

57 Triſtitia eſt cauſa per accidens delectationis, inquantum facit magis eam appeti, & propter eam fertur, 12. q. 35.3. ad 1.& q.48.1.c

38 Triſtita præſens cauſat delectationem, inquantum repræſentat in memoria rem dilectam, præterita vero, inquantum quis evaſit ab aliquibus triſtibus & doloroſis, 12.qu.32.4.o

39 Dilatatio metaphorice ſumpta eſt effectus delectationis, amoris, & deſiderii, 12. q.33.1.o. & q.37.2.c

40 Qui delectatur conſtringit rem delectantem, dum ei fortiter inhæret, ſed cor ſuum ampliat, ut perfecte fruatur, 12.q.33.1.ad 3

41 Delectatio perficit operationem tripliciter, ſcil. ut finis, ut forma, & augendo, 12.q.4. 1.ad 3. item q.33.4 o. & q.34.4. ad 3. item q.40.8.c

42 Quælibet delectatio mitigat quamlibet triſtitiam, 12.q. 35.4. ad 2. item ad 3. item q. 38. 1. o. item 3. 4. c. item 5.o. item q.48.1.o. item 3.q.46.8. ad 2

43 Delectatio contemplationis adjuvat uſum rationis, corporales autem impediunt tripliciter, ſcil. per diſtractionem, contrarietatem, & ligationem, 12.qu 4.1.ad 3. item q.33.3.o. & 4. ad 1. & qu.34.1.ad 1. & 22.qu. 15.3.o. & q.53 6.o

44 † Delectatio maxime corrumpit æſtimationem prudentiæ, & præcipue in venereis, quia totam animam abſorbet, 22.q.53.6.c. & q.55 8. ad 1. & q. 153.5. ad 1

45 Delectationes ſpirituales cauſant deſiderium ſui ſine faſtidio, niſi per accidens ratione corporis, 12.q.33.2.o

46 Delectationes corporales ratione habiti excedentis cauſant faſtidium, ſed ratione non habiti cauſant deſiderium, 12. q.33.2.o

47 Corporales ſunt medicinales contra faſtidium, vel ſunt ægritudinales, ideſt inordinate amatæ, 12. qu.31.5.c.fi.ad 1. & q.48.1.c

48 Omnis triſtitia impedit omnem delectationem per redundantiam, ſed per ſe impedit tantum contraria, 12.q.35. 4.ad 2. item ad 3. & 6. c. fi. & 3.q.46.8.ad 2

49 Omnis triſtitia impedit aliquam operationem, inquantum eſt contraria operanti, ſed non omnis delectatio coadjuvat ad operandum, immo extranea impedit, avertendo intentionem, 12.q.13.3.4.c

50 Operatio ſecundum ſe eſt delectabilis, ſed per accidens eſt pœnoſa & contriſtans, ſcil. ratione motus fatigantis; ideo quies eſt delectabilis per accidens, ideſt removendo contriſtans, ſcilicet motum, 12. qu. 32.1.ad 3

51 Quælibet delectatio contrariatur cuilibet triſtitiæ ſecundum diſpoſitionem ſubjecti, & ſecundum effectus, quia per primum natura confortatur, & per ſecundum moleſtatur, 12.q. 35.4.ad 2. & ad 3.& q.38.1. ad 1

52 Delectationi conſiderationis intellectus nulla triſtitia contrariatur ratione ſui, ſed tantum ratione objecti, 12.qu. 31.5.c. fi. & qu.32.7. ad 2. & qu. 35.5. o. & 22. q. 9. 4. ad 2. & qu. 180.8.c. & 3.q.46.7. ad 4

53 Dolor & triſtitia contrariantur cuilibet delectationi ſecundum genus, non autem ſecundum ſpeciem, 12. q. 35.3.4. o. item q.38.1.ad 1

54 Delectatio poteſt eſſe integra & perfecta, non autem triſtitia, ſed ſemper eſt ſecundum partem, 12.q.35.6.c

55 Delectatio & triſtitia de eodem contrariantur ſecundum ſpeciem, ſed de oppoſitis habent convenientiam, & de diſparatis ſunt diſparatæ, 12. qu.35.4.o. & 5.c. & q.36.1.ad 2

56 Omnes fugiunt quamlibet triſtitiam, non autem omnes appetunt quamlibet delectationem, 12.q.39.1.ad 2.& 3.c.

57 Appetitus delectationis eſt major quam fuga triſtitiæ ſecundum ſe, ſed per accidens eſt e converſo tripliciter, ſcil. primo, quia triſtitia magis ſentitur, ſecundo ex cauſa, tertio ex effectu, 12. qu. 35.6.o. & 22. q. 138.1.c

58 Delectatio magis afficit

 quam

quam triſtitia, quæ magis ſentitur, 12.q.29 3.0

59 Omne animal appetit delectationes naturaliter, ut medicinas contra labores ſenſuum, & motuum, 12.q.32.7. ad 2. item 22.q.4.6.c

60 Delectatio appetitus naturalis dicitur tantum delectatio, & oppoſita paſſio dicitur dolor. Sed delectatio appetitus animalis dicitur etiam gaudium, & oppoſita paſſio dicitur triſtitia. Primæ ſunt in qualibet potentia, ſecunda vero in concupiſcibili tantum, 12. qu. 31.3.0. & quæſt. 35. 2.7.c. & qu. 41.3.c

61 Juvenes, & melancholici vehementer appetunt delectationes ſenſuum propter laborem ſuæ naturæ, 12.qu.32.7.ad 2

62 Delectatio naturaliter appetitur propter ſe finaliter, non autem formaliter, nec effective, 12.qu.2.6. ad 1. & ad 3. & q.34.2. ad 2.

63 Corporalis plus appetitur quam ſpiritualis, per accidens, quia quidam abundant ſenſu, & deficiunt intellectu, & quia pluribus eſt nota, quam ſpiritualis, 12.q.2.6.c.ad 1. & ad 2. & q.31.5.c. & q. 32.7. ad 2

64 Non omnis delectatio eſt bona, nec omnis eſt mala, ſed aliqua eſt bona, & aliqua mala, 12.q.34 1.2.c.

65 Omnis triſtitia per ſe eſt mala, licet per accidens poſſit eſſe bona; ſed non omnis delectatio eſt bona per ſe, 3. q. 35.6.ad 2. & ad 3

66 Delectatio de apparenti bono, & vero malo, & triſtitia de apparenti malo, & vero bono, ſunt malæ moraliter, 22. q.35.1.c

67 Triſtitia eſt materia delectationis, & gaudii per accidens tantum, & e converſo, inquantum triſtitiæ accidit eſſe bonum, & illis malum, 12.q. 35.3.ad 2. & ad 3

68 Delectatio non dicitur moroſa, niſi ſit cum conſenſu rationis deliberatæ, 12. q. 74. 6. ad 3. & q.88.4 ad 2

69 Conſenſus rationis in delectationem cogitationis pravæ ratione objecti eſt peccatum mortale, ſed ratione cogitationis tantum eſt veniale, vel nullum; puta cum aliquis cauſa diſputationis, vel confeſſionis, & hujuſmodi cogitat de peccatis carnalibus, 12.q.31.5.c. item q. 74. 8.0. item q. 88. 5. ad 2. item 22.q.154.4.c. & q.180.7.0

70 Delectatio actus conjugalis de ſe non eſt peccatum mortale, nec veniale, 12. qu. 34.1.ad 1

71 Delectatio duplex, ſcilicet carnalis, ideſt quæ completur ſenſu carnis, ſcilicet ciborum, & venereorum; & ſpiritualis, id eſt quæ completur ſola apprehenſione animæ, 22 q.118. 6.c. item q.123.8.c

72 Corporalis, id eſt ſecundum ſenſum, eſt vehementior quoad nos, ſed ſpiritualis eſt ſimpliciter major, firmior, & dignior, 12.q.2.6.0. item q.31. 5.0. item qu. 38.4.c item 22.qu. 1.1.4.ad 4. item q.180.7.c

73 Corporalis vocatur voluptas, quia pluribus eſt nota quam ſpiritualis, 12. q.2.6.c

74 Corporales indigent temperari, & reſtænari per rationem, non autem ſpirituales, quia non ſunt ſecundum mentem, quæ eſt regula, ideo ſecundum ſe ſunt ſobriæ & moderatæ, 12. q. 31. 5. ad 3. item 12.q.141.4.ad 4

75 Nullus diu poteſt eſſe ſine delectatione, ideo carens delectationibus ſpiritualibus tranſit ad carnales, 22 q 35.4. ad 2. & q.119.1.3

76 Spiritualis eſt tota ſimul, non autem corporalis, 12. qu. 31.2.0. item 5.c.fi.

77 Secundum tactum eſt major utilitate, & ſimpliciter, & naturalior, quam ſecundum alios ſenſus, ſed delectatio ſecundum viſum eſt major ratione cognitionis, 12. q. 31.6.0. item 22.q.15.3.c. item q.141.4 c. ad 3. item 7.c

78 Delectatio contemplationis excedit omnem delectationem humanam, 12. q. 3.5.c.fi. & qu. 38.4.c. item 22 q.180.7.0

79 Vitæ contemplativæ eſt nobilior, convenientior nobis, purior, & perfectior, quam vitæ activæ, 22.q.182. 1.c

80 De-

80 Delectatio contemplationis in via eſt imperfecta reſpectu contemplationis in patria, 22.q.180.7.ad 3

81 Contemplatio divinorum in via eſt majoris delectationis qualibet contemplatione alterius rei, 22.q.180.7.ad 3

82 Delectatio ſecundum voluntatem eſt menſura & regula omnis actus moralis, non autem delectatio ſecundum ſenſum, 12.q.34.4.0

83 Senſibilis fuiſſet major, & purior ante peccatum, quam poſt; ſicut delectatio temperati, quam intemperati, 1.q.98.2.ad 3.

84 Eſt prior amore, & ille deſiderio, ſecundum rationem finis, ſed ordine generationis eſt e converſo, 12.q. 25.2.c. ad 3. & q 34.4.ad 1

85 Contrariatur delectationi de objecto contrario, 12. q.31. 8.0

86 Differentia inter delectationem, gaudium, exultationem, lætitiam, hilaritatem, & jucunditatem, 12. q. 31.3.0. item q.35.2.c

87 Delectatio eſt in tempore per accidens tantum, ſcilicet ratione tranſmutationis adjunctæ, 12.q.31.2.0

88 Delectationes dupliciter ſunt innaturales, ſcilicet quæ ſunt contra rationem, & quæ ſunt contra naturam communem, 12.qu.31.3 c. item 7.0

89 Delectari propter ſe formaliter licitum eſt in omni delectabili, ſecundum ſuam formam, non autem finaliter, 12. q.70.1.ad 2

90 Delectatio non eſt finis charitatis, ſed magis viſio, cui conſequitur, 12.q.4.2. ad 3

Delicioſi dicuntur qui non poſſunt ſuſtinere aliquos labores, nec aliquid minuens delectationem, 22. quæſt. 138.1. ad 2

1 Delictum communiter ſignificat quamcumque omiſſionem, ſed ſtricte omiſſionem pertinentium ad Deum, vel quando ſcienter, & cum contemptu omittit homo id, quod facere debet, 22.q.79.4.ad 1

1 Dæmones, ſecundum Apulejum, ſunt corpora aerea, animo paſſiva, mente rationalia, tempore æterna, 1.q.51.1. ad 1. & q.115.5.c

2 Secundum Porphyrium ſunt natura fallaces, & ſenſitivi, 1.q.63.4.ad 1

3 In dæmonibus eſt ordo, 1.q.109.1.0

4 Nomina aliquorum ordinum ſunt in dæmonibus, non tamen ſeraphim, nec throni, nec dominationes, 1. q.63.7. ad 1. item 9.ad 3. item q.109.1.ad 3.

5 Ordinatio dæmonum eſt ſacra ex parte Dei, non autem ex parte ipſorum, 1.q.109.1.ad 2

6 Vigent acumine ſcientiæ, & lumen intellectuale in eis eſt perſpicuum, 1.q.64 1.0

7 Error eſt in intellectu dæmonum ſolum reſpectu ſupernaturalium, 1 q.58.5.0

8 Cognoſcunt veritatem tripliciter, ſcilicet per naturam, revelationem, & experientiam, 1.q. 64.1 ad 5. & 22.q.172.5.ad 1. & 6.0

9 Cognitio veritatis per naturam, & per gratiam tantum ſpeculativa eſt in dæmonibus, non autem producens amorem Dei, 1.q.64.1.0

10 Boni angeli revelant aliqua dæmonibus, 1.q.64.1.c. ad 5. item q. 109.4. ad 1. item 22 q. 172.6.ad 1. item ad 3

11 Revelationes a bonis angelis factæ dæmonibus ſunt illuminationes ex parte angelorum, quia ordinant eas ad Deum, non autem ex parte dæmonum, 1.q.109.4.ad 1

12 Revelatio beatorum angelorum, facta dæmonibus non eſt per modum illuminationis, ſed locutionis, 22.q. 172.5. ad 2

13 † Dæmones cognoſcunt futura contingentia, 1. q. 57. 3. c. & q.86.4.ad 2

14 Illuminatio non eſt in dæmonibus, ſed conceptus ſuos manifeſtant per modum locutionis, 1.q.109.3.0. item 22. qu. 172.5. ad 2

15 Dæmon non habet cognitionem matutinam, nec veſpertinam, ſed nocturnam, 1.q.64. 1.ad 3

16 Cognoſcebat Chriſtum eſſe Meſſiam promiſſum in lege, non autem divinitatem ejus,

niſi per conjecturas, 1.qu.64.1. ad 4. item 3.q.31.1. ad 1. & q.44. 2, ad 2. & q.47.5.c

17 Prohibebatur virtute divina ab inveſtigatione beatæ Mariæ, nec noverat divinitatem Chriſti, ſed confitebatur ſuſpicando, 3.q.29.1. ad 3. & q.41.1. ad 1. & q.44.1.ad 2. & q.47.5.c

18 Sciunt ſe damnatos in perpetuum, 22.q.18.3.c

19 Liberum arbitrium dæmonum eſt obſtinatum in malum, principaliter ex juſtitia Dei non dantis gratiam, ſecundo ex indiviſibili appetitu eorum, tertio ex cognitione intellectiva, quia non poſſunt deponere æſtimationem ſemel habitam, 1.q.64.2.0

20 Omnis motus liberi arbitrii dæmonum eſt inordinatus, nec poſſunt ſe præparare ad gratiam, 1.q.64.2.ad 5

21 Dæmones poſſunt facere actum bonum ex genere, ſed nullo modo ex bona voluntate, 1.q.64.2.ad 5

22 Dæmones non ſunt naturaliter mali, ſed propria voluntate, 1.q.63.4 o. item q.67.4.ad 4.

23 Natura dæmonum eſt bona, ſed voluntas eorum eſt mala, cujus malitiæ ipſi ſunt cauſa, 1.q.64.3.ad 3

24 Omnis actus naturæ dæmonis eſt bonus, & actus voluntatis ejus eſt malus, 1.q.64.2.ad 5.

25 Non diligunt ſe mutuo, licet concordiam habeant in malo, 1.q.109.2 ad 2

26 Nulla paſſio ſenſitiva eſt in dæmonibus, ſed timor & dolor voluntatis eſt in eis, 1. qu. 63 2.ad 2. & q.64.3.c

27 Furor, phantaſia, & concupiſcentia non ſunt in dæmonibus, niſi metaphorice, id eſt velle inordinate, 1.q.54.5. ad 3. item q.58.5.c.fi.& q.59.4. ad 1

28 Eſt caput omnium malorum, non influxu interiori, ſed gubernatione exteriori, inquantum avertuntur a Deo, 3. q.8.7.8.0

29 Dæmon, & Antichriſtus ſunt tantum unum caput malorum, quia Antichriſtus dicitur caput, quia in eo erit pleniſſime malitia diaboli, 3.q.8.8.ad 1

30 Meruerunt beatitudinem, ſed ſtatim præbuerunt impedimentum ejus, 1.q.63.5.ad 4.& 6,0

31 Omnes dæmones ſimul peccaverunt, & tanto gravius, quanto ſuperiores, 1.q.63.8. ad 1, item ad 3. & 22.q.24.3.ad 3

32 In omnibus, quæ agunt dæmones propria voluntate, peccant mortaliter, 1. q. 64. 2. ad 5. item 12.q.89.4.0

33 Peccatum dæmonis durat adhuc ſecundum appetitum, non autem ſecundum æſtimationem, 1.q.64.2.ad 3

34 Primum peccatum Adæ, vel dæmonum non fuit blaſphemia in Spiritum ſanctum, licet potuerit eſſe, 22.q.163.4.ad 3

35 Omnia peccata ſunt in dæmonibus ſecundum reatum, ſed tantum ſpiritualia ſecundum affectum, 1.q.63.2 o

36 In dæmonibus non fuit labor, nec tædium, nec acediæ peccatum, 1.q.63.2.ad 2

37 Non ſunt proprie niſi duo peccata, ſcilicet ſuperbia, & invidia, 1.q.63.2.0

38 Dæmones non afficiuntur peccato carnali, ſed tentant ex invidia, 1.q.63.2.ad 1.& 2

39 Dæmon tentavit primos parentes ex invidia, 1.q.63.2.0.

40 Non potuiſſet tentare hominem in ſtatu innocentiæ ſuggeſtione interiori, quia per hanc immutatur phantaſia, 22. quæ.165.2.ad 2

41 Tentans primos parentes promiſerat Adæ, quod ſciret bonum, & malum, 22 q.163.2.0

42 Non potuit ſumere formam quam voluit, ſed tantum ſerpentis, 22.q.195.2.ad 3

43 Tentare ad nocendum eſt proprium dæmonum, ſed mundus & caro tentant inſtrumentaliter. Deus autem tentat, faciendo ſciri virtutem tentati, 1.q.114.2 0. & 22.q.97.2.c

44 Impugnatio dæmonum eſt ex malitia eorum, ſcilicet ex ſuperbia & invidia, ſed ordinatio ejus eſt a Deo, 1.q.64.4.c.& q 114.1.0

45 Dupliciter impugnant homines, ſcilicet inſtigando ad peccatum, & puniendo; ſecundo modo mittuntur a Deo, non autem primo modo, 1. q. 114.1.ad 1.

46 † Tentatio dæmonum non ſemper eſt peccatum, quia vitari non poteſt, ſicut vitari poteſt tentatio carnis; ideo tentatio carnis ſine peccato eſſe non poteſt, ut patet per gloſſam, 12. qu. 80.3. ad 3. item 3. q. 41.1. ad 3

47 Maxime gaudent de peccato luxuriæ, propter difficultatem evadendi, 12. quæſt. 73. 5. ad 2

48 Omnia peccata ſunt ex ſuggeſtione dæmonum indirecte, non autem directe, 1. q 63. 2. c. item q. 114.3.0. item 22. qu. 80.4.0. item 3. q 8.7. ad 2

49 Non ſunt cauſa peccatorum noſtrorum, niſi indirecte, ſcilicet perſuadendo, vel proponendo aliquod appetibile, 12. q. 75.3.0. item qu. 80.1.0. & 3 qu. 8 7.0

50 Poteſt impedire uſum rationis, ſi permittatur, ideo poteſt ſufficienter impellere in actum peccati, non autem in peccatum, 12. q. 80.3.0

51 Inducunt ad peccatum, interius operando, ſcilicet in phantaſiam, & in appetitum ſenſitivum tantum, 12. q. 80.2.0.

52 Non ſtatim tentant hominem ſpiritualem de gravibus peccatis, 3. q. 41.4. c

53 Victi non ceſſant a tentatione aliorum, nec ejuſdem ſemper, ſed ad tempus, 1 qu. 114.5.0

54 Remedium ſemper eſt paratum hominibus contra dæmones, ex paſſione Chriſti, etiam tempore Antichriſti, 3. q. 49.2. ad 2. & ad 3

55 Fingunt ſe eſſe animas defunctorum, ut inducant in errorem. Vel etiam divina diſpenſatione apparent animæ defunctorum: nam ſecundum Auguſtinum, non eſt abſurdum credere, aliqua diſpenſatione permiſſum fuiſſe, ut non dominante arte magica, vel potentia, ſed diſpenſatione occulta, quæ Pithoniſſam, & Saulem latebat, ſe oſtenderet ſpiritus juſti aſpectibus regis, divina enim ſententia percuſſurus. Vel non vere ſpiritus Samuelis a requie ſua excitatus eſt, ſed aliquod phantaſma & illuſio imaginaria diaboli machinationibus facta, quam ſcriptura Samuelem appellat, ſicut ſolent imagines rerum ſuarum nominibus appellari, 1. q. 89.8. ad 2. & qu. 117.4. ad 2. & 22. qu. 95.4. ad 2. & q. 174.5. ad 9

56 Non licet habere familiaritatem cum dæmone, nec requirere veritatem ab eo, ad cognitionem occultorum, ſcilicet de iis, quæ excedunt facultatem, & cognitionem humanam, nec a dæmonibus auxilium implorare, quia eſt apoſtaſia a fide (ſecundum Auguſtinum) 1. qu. 114.4. c. ad 2. & 22. qu. 90.2.3.0. item q. 95.0. & q. 96.0

57 Veritatem dicit, ut decipiat, 1. q. 64.2. ad 5

58 Faciunt aliquas levitates, ut ſint familiares hominibus, quos conantur decipere, 1. q. 89. 4. ad 3. item 12. q 8?.4. ad 3

59 Quærere aliquid a dæmone ſponte occurrente licet, propter utilitatem aliorum, maxime quando virtute divina compelli poteſt ad dicendum vera, ſicut Chriſtus fecit. Nam & Beda dicit: Non velut inſcius dominus inquirit, ſed ut confeſſa peſte quam tolerabat, virtus curantis gratius emicaret; & ſic Jacobus, & Simon, & Judas fecerunt. Non autem licet dæmonem invocare ad auxilium, vel cognitionem occultorum, inquirendo ab ipſo, 22 q. 90.2. c. fin. & 3. c. & q. 95.4. ad 1. & ad 3. & q. 96. 2. ad 3. fin.

60 Invocantes dæmonem peccant mortaliter. & ſunt apoſtatæ a fide (ſecundum Auguſtinum) propter pactum initum cum dæmone, tacite, vel expreſſe, vel verbo tenus, ſi invocatio interſit, vel facto aliquo, etiam ſi ſacrificia deſint, 22. q. 96.2. ad 3. fi.

61 Alliciuntur diverſis generibus herbarum, animalium, carminum, & rituum ut ſignis, non autem ut rebus, 1. q. 115.5. ad 3. item 22. q. 85 2. ad 2. item q. 96.2.0

62 Vocati ſub certa conſtellatione veniunt, licet non ſubſint cœlis, nec alicui virtuti

corporali; ut ducant in errorem, vel quia coguntur a ſuperioribus dæmonibus, 1. quæ. 115.5.0

63 Vocati ſub certa conſtellatione veniunt, quia ſciunt illius virtutem juvare ad effectum requiſitum, 1.qu.115.5.ad 2

64 Plus vexant lunaticos in augmento lunæ, ut eam infament, & quia tunc cerebrum eſt ſic diſpoſitum per lunam, 1.q.115.5.ad 1.

65 Maxime anhelant ad hoc, ut eis exhibeatur cultus divinus, 22.q.85.2.ad 3

66 Deus non eſt in dæmone, nec in peccatore ſimpliciter, ſed ut eſt creatura, vel addendo per eſſentiam, præſentiam, & potentiam, 1.q.8.1.ad 4

67 Dæmon habet poteſtatem aliquam in homine, ex hoc quod ſubditur peccato originali, vel actuali, 3.q.71.2.c.ad 1.

68 Nullus ante paſſionem Chriſti potuit evadere manus dæmonum, quin deſcenderet ad infernum, 3.q.49.2.ad 2. item 5.ad 1. item quæſt.52. 5. ad. 2. item 6. ad 2.

69 Etiam nunc poteſt Deo permittente homines tentare quantum ad animam, & vexare quantum ad corpus, 3.q.49. 2. ad 2

70 Idem dæmon poteſt recipere ſemen viri, & transfundere in mulieres, & generabitur homo, qui erit filius viri, & non dæmonis, ſicut & aliarum rerum ſemen aſſumunt, ſecundum Auguſtinum, 1.qu.51.3.ad 6

71 Non permittuntur facere omnia quæ poſſunt naturaliter, nec datur eis poteſtas faciendi aliquid ſupernaturaliter, 1. qu.114.4. ad 2. item 3. q.29.1. ad 3. item q.75.4.c. ad 3

72 Etſi dæmones animam alicujus ſancti evocare non poſſint, neque cogere ad aliquid agendum, poteſt tamen hoc fieri divina virtute, ut dum dæmon conſulitur, ipſe Deus per ſuum nuntium veritatem enuntiet, ſicut per Heliam reſpondit, 22.q.174.5.ad 4

73 Frequenter apparent in figuris beſtiarum, quæ deſignent conditiones eorum, ex providentia, & permiſſione Dei, ſicut in figura ſerpentis, cum eſſet tamen in dæmone decipiendi cupiditas (ſecundum Auguſtinum) 22.q 165.2.ad 3

74 Poteſtas duplex dæmonis, ſcilicet quæ ſufficienter impellit in actum peccati, ſed non in peccatum, & quæ trahit ad ſupplicium, 12.q.80.3.0

75 Non poſſunt producere effectus qui non ſunt in poteſtate alicujus virtutis naturatis active, ut ſuſcitare mortuos, & hujuſmodi, niſi in præſtigio, 1.q.9. 1.ad 1.& ad 3. & q.114.4 c ad 2.

76 Poſſunt vere naturales effectus producere, ſed mediantibus agentibus naturalibus, 1.q.114.4. c.ad 2.& q.115.5.ad 1.& q.117.3.c.

77 Nullam formam poſſunt influere in materiam, niſi mediante agente naturali, ſed ſolus Deus, 1.q.91.2 c. & q 105.1. ad 1.& q.114.4.c.ad 2

78 Poteſt dupliciter facere aliquid apparere aliud quam ſit, ſcilicet immutando alicujus phantaſiam interius, & alios corporeos ſenſus, vel exterius aliquod corpus formando, 1.q.114 4 ad 2

79 Pluvia, & venti, & quæcunque ſolo motu locali fiunt, poſſunt cauſari a dæmonibus, 12.q.80.2 c

80 Chriſtus ſufficienter probavit quadrupliciter, quod expelleret dæmones per virtutem Dei, & non per virtutem dæmonum; primo per hoc, quod ſatanas contra ſeipſum non dividitur; ſecundo exemplo aliorum, qui dæmonia ejiciebant per ſpiritum Dei; tertio quia dæmonium expellere non poſſet, niſi ipſum viciſſet virtute divina; quarto quia nulla convenientia in operibus, nec in effectu erat ſibi, & ſatanæ; cum ſatanas diſpergeret quos Chriſtus colligebat, 3.qu.43.2. ad 3.

81 Chriſtus permiſit dæmones intrare in porcos, & affligere illum quem liberavit, triplici ratione, ſcilicet ut inſtruat magnitudinem nocumenti dæmonum, qui hominibus inſidiantur, ut omnes diſcerent, quod nec adverſus porcos audent aliquid facere, niſi ipſe con-

conceſſerit, & ut oſtenderet quanto graviora in illos homines operati eſſent, quam in illos porcos, niſi eſſent divina providentia adjuti, 3. qu. 44.1. ad 3

82 Superiores expellunt inferiores corporaliter, non autem a dominio animæ, ſed Chriſtus utroque modo expellit utroſque, 3 q.43.2.ad 3

83 Locus duplex debetur dæmonibus, ſc. aer caliginoſus, cauſa exercitandi homines uſque ad diem judicii, & infernus, ratione pœnæ, 1. quæſt. 63.4.0

84 Ubicunque ſint, habent ſemper ſecum infernum, nec diminuitur pœna eorum ex receſſu, 1.q.64.4 ad 3

85 Pœna dæmonum in nullo mitigatur per poteſtatem puniendi alios, 1.q.109.2.ad 3

Dæmoniaci neſciunt quid loquantur, quando dæmon loquitur in eis, ſicut nec ſerpens quo diabolus tentavit Evam, nec aſina qua angelus locutus eſt ad Balaam, 22. quæſt. 165. 2.ad 4

1 Demonſtratio duplex, ſcil. propter quid, ideſt per cauſam; & ſigni, ideſt per effectum. 1.q.2,2 c

2 Duplex, ſc.ad ſenſum, & ad intellectum, 1.q.13.1.ad 3

3 Ex quolibet effectu notiori poteſt demonſtrari propriam ejus cauſam eſſe, 1.quæſt.2.2.c. ad 3.

4 Unius concluſionis eſt tantum unum medium demonſtrativum, ſed multa probabilia, 1.q.47.1.ad 3

1 Denominatio quælibet fit ab aliquo habente ſe per modum formæ, non autem ſemper a forma, 1.q.13.11.c. item q.37.2 c

2 Tranſcendentia denominant ſeipſa, non autem formæ ſpeciales, 12.q.55.4 ad 1

3 Agens denominatur ab actione, non autem ab effectu, niſi ſit de intellectu actionis, 1. q.37.2 c.ad 2

4 † In reſpectivis fit denominatio ab extrinſeco, non autem in abſolutis, 1.qu 6.4.c. item q. 37.2.c. item 12.qu.7.2.ad 1

5 Omnia quæ habent ordinem ad aliquid unum, licet diverſimode, denominari poſſunt ab eo, 3.q.60.1.c

1 Denunciatio ſemper debet fieri in peccatis occultis, præcedente ſecreta admonitione, niſi mora ſit periculoſa, 22. quæſt. 33.7.0

2 In denuntiatione non requiritur ſcriptura, quia denuncians non obligat ſe ad probandum, nec punitur non probans, 22.q.68.2.ad 3

1 Depoſitum datur ad utilitatem dantis, ſed mutuum ad utilitatem accipientis, 12. qu. 105.2 ad 5.& 22.q.62.6.c

2 Lex vetus bene ordinavit de mutuis, & depoſitis, 1. qu. 105 2. ad 4. item ad 5

3 Depoſitus gladius non debet reſtitui furioſo, 22. q. 51.4. c. item q.57.2.ad 1.& qu.62.5. ad 1.& q.120.1.c

4 Furans ſuum depoſitum peccat, & tenetur revelare gravamen depoſitarii, 22.q.66.3.ad 3. item 5.ad 3

5 Depoſitum amittens ſine culpa non tenetur reſtituere, 12. q.105.2.ad 5. item 22.q.62.6.c

1 Deriſio de re notabili eſt peccatum mortale, & eſt gravius quam contumelia; ſed graviſſimum deriſio Dei, ſecundo parentum, tertio juſtorum, 22. q.75.2 o

2 Deriſio ſecundum rationem ſuam eſt minus grave peccatum detractione, & contumelia, licet quandoque ſit e converſo, 22.q.75.2 ad 3

3 Recidivans, & ſimulans, id eſt fictus, non derident Deum expreſſe, ſed interpretative, 22.q.75.2.ad 2

1 Deſcendere Chriſtum ad inferos, fuit conveniens, 3.q. 52.1.0.& 4. c

2 Chriſtus per ſuum effectum deſcendit uſque ad infernum damnatorum, 3 q.52.2.c

3 Per eſſentiam deſcendit tantum ad limbum patrum, ſed per ſuum effectum deſcendit ad quemlibet infernum, 3. q.53.2.0

4 Deſcendens illuminavit limbum patrum quoad eos tantum, 3.q.52.2.ad 1

5 Poſt mortem ſtatim deſcendit, & ſtatim liberavit juſtos, qui erant in limbo, 3.q.52.4.ad 1. item 5.ad 3

6 Deſcendens nullum damnatum liberavit de inferno, nec de limbo puerorum, nec de purgatorio, ſed tantum omnes juſtos, 3.q.52.5.6.7.8.0

7 Deſcendens in infernum damnandos confutavit de eorum incredulitate, ſed purgandis dedit ſpem gloriæ, 3.q.52.2.c. ad 3. & 6.ad. 1

8 Liberavit a purgatorio ſufficienter purgatos, vel qui dum hic viverent, hoc meruerunt per fidem & dilectionem & devotionem ad mortem Chriſti, 3.q.52.4.ad 2

9 Operatus eſt in virtute paſſionis ſuæ, confringendo vectes, id eſt impedimenta impedientia patres exire, 3.q.52.4.ad 2. item 5.6 7.c. item 8.c.ad 2.

10 Deſcenſus duplex convenit Chriſto, ſcilicet de cœlo ſecundum deitatem, non quidem motu locali, ſed incarnatione ſecundum exinanitionem, & ad inferos ſecundum animam, qui eſt motus localis, & convenit Chriſto ſecundum conditionem humanæ naturæ, 3.q.57.2.ad 2

11 Secundum animam tamdiu fuit in inferno, ad quem deſcendit, quamdiu corpus ejus fuit mortuum, 3.q.52.2.0.

12 In myſterio incarnationis non conſideratur aſcenſus, quaſi alicujus præexiſtentis, & proficientis, ſed deſcenſus Verbi ad imperfectionem noſtræ naturæ, 3.q.43.3.ad 3. & q.34 1.ad 1

13 Poſtquam aſcendit, aliquando deſcendit de cœlis ad terram, 3.q.57.6.ad 3

Deſcribuntur aliqua in libris materialibus ad ſuccurrendum memoriæ, 1.q.24.1.c

Deſerere gregem ſibi commiſſum procedit vel ex timore male humiliante, vel ex amore male inflammante, vel ex amore ſalutis propriæ, ut ſi prælatus ſolus quæratur, 12. quæſt. 72.3.c

Deſertum. † Nullus de filiis Iſrael natus in deſerto mortuus eſt ibi, 3.q.70.4.ad 3

1 Deſiderium dicitur dupliciter, ſcilicet appetitus rei non habitæ: & intenſio affectus tollens faſtidium, 12. q.33.2.c

2 Eſt de bono non habito; ſed amor eſt de bono abſolute, 1.q.20.1.c.ad 2

3 Deſiderium, ſpes, amor, & odium ſunt aliquo modo in carentibus cognitione, non autem timor, nec deſperatio, 12.qu. 41.3.c

4 Deſiderium proprie eſt in appetitu ſenſitivo, & in appetitu rationali, 12 q.30.1 ad 2

5 Eſt in concupiſcibili, 12. q.23.2.c. & q.40.1.b. & c

6 † Deſiderium naturale rationalis creaturæ eſt ad cognoſcendum genera, ſpecies, & rationem omnium rerum, non autem omnia individua, vel futura contingentia, quæ ſolus Deus in ſua æternitate cognovit, 1. quæſt. 12.8. ad 4. & quæ. 14.11.0

7 Omne quod naturaliter deſideratur ab homine, naturaliter cognoſcitur ab eo, 1.qu. 2.1.ad 1.& q 63.3.c

8 † Deſiderium animæ beatæ quieſcit ex parte appetibilis, non autem ex parte appetentis, 12.q.4.5.ad 5

9 Ineſt unicuique rei naturale deſiderium ad conſervandum ſuum eſſe, 1.quæſt. 5.2. ad 3. & ad 4. & quæſt. 63. 3. c. & q. 104. 2.3.0

10 Deſiderium quodammodo facit deſiderantem aptum, & paratum ad ſuſceptionem deſiderati, 1.q.12.6.c.fin.

1 Deſperatio non importat ſolam privationem ſpei; ſed receſſum a re deſiderata, propter impoſſibilitatem æſtimatam, 12.q.40.4.ad 3

2 Non reſpicit malum ſub ratione mali; ſed per accidens quandoque, inquantum facit impoſſibilitatem adipiſcendi; ſed poteſt eſſe ex ſolo exceſſu boni, 12.q.40.4.ad 1

3 Eſt peccatum in appetitu, 22.q.20.1.0.& 2.c

4 Eſt minus grave peccatum infidelitate, & odio Dei, ſed periculoſius, 22.q.20.3.0

5 Poteſt eſſe ſine infidelitate, 22.q.20.2.0

6 Prin-

6 Principaliter cauſatur ex acedia, ſeu triſtitia & negligentia; ſecundo ex luxuria, 22.q.24.4.0

7 + Eſt prior timore, ſicut ratio & cauſa ejus, ideo timor conſequitur deſperationem vincendi, 12 q 25.3.c

8 Oritur occaſionaliter ex timore Dei, & horrore peccatorum, non autem directe, 22. q.20.1.ad 2

9 In damnatis non eſt culpa, ſed pars damnationis, ſicut nec in viatore, de re non nata haberi, 22.q.21.ad 3

1 Deſponſatio beatæ Mariæ fuit facta duodecim rationibus, ſcilicet ne Chriſtus ab infidelibus, tanquam illegitime natus abjiceretur; ut conſueto modo ejus genealogia per virum deſcriberetur; & ad tutelam pueri nati, ne diabolus contra eum vehementius nocumenta procuraſſet. Et ut a Joſeph nutriretur; & per hoc beata Virgo redditur immunis a pœna, ne ſcil. lapidaretur a Judæis, tanquam adultera; & ut per hoc ab infamia liberaretur; & ut ei Joſeph miniſterium exhiberet, & teſtimonio Joſeph comprobatum eſt, Chriſtum ex virgine natum; & verba virginis matris magis credibilia redduntur, ſuam virginitatem aſſerentis; & ut tolleretur excuſatio virginibus, quæ propter ſuam incautelam non vitant infamiam; & per hoc ſignificatur univerſalis eccleſia, quæ cum virgo ſit, deſponſata tamen eſt uni viro Chriſto; & quod mater Domini fuit deſponſata & virgo, in perſona ipſius & virginitas & matrimonium honoratur, contra hæreticos alteri horum detrahentes, 3.q 29 1.0

Deſtinare eſt dirigere aliquid in aliquid, vel mente proponere, 1.q.23.1.c.item 2.ad 2

1 Detractio, quæ eſt occulta maledictio, ad denigrationem famæ, per impoſitionem falſi, per adauctionem mali, per revelationem mali occulti, & per depravationem intentionis, de ſe eſt peccatum mortale; ex levitate vero eſt veniale, niſi ſit de gravi, ſed propter bonum cum debitis circumſtantiis, nullum eſt peccatum, 22.qu.73.1.2.0.item qu. 74 1.0.& q.75.1 c

2 Non eſt filia iræ, ſed invidiæ, 22.q.73.3.ad 3

3 Contrariatur adulationi, quoad ea quæ dicuntur; licet utrumque ſit malum, non autem quoad finem, quia prima intendit infamiam; ſecunda vero delectationem, 12.q.115. 1.ad 3

4 Diligens & inſidioſa inquiſitio eorum quæ ab aliis fiunt, ordinatur ad aliquid noxium, ſcil. ad detrahendum proximo, 22.q.167.2.c.ad 3.fin.

1 Devotio eſt ſpiritualis actus voluntatis, prompte tradendi ſe ad famulatum Dei, 22.q.82.1.0.item 2.c. item q.83. 2.ad 1

2 Eſt principalis actus religionis virtutis, 22.qu.82.2.0.& q.83.3.ad1.item 15.c. & q.104.3. ad 1

3 Eſt pinguedo animæ cauſata a charitate, & conſervans eam, 22.q.82.2 ad 2.item 3.c.

4 Cauſa devotionis triplex, ſcil. extrinſeca & principalis, ideſt Deus; & intrinſeca duplex, ſcil. contemplatio bonitatis Dei, & beneficiorum ejus, & conſideratio propriorum defectuum excludens præſumptionem, 22.quæſt.82.3.0.item 4.c

5 Conſideratio eorum quæ ſunt apta excitare dilectionem Dei, cauſat devotionem; ſed conſideratio diſtrahentium mentem a divinis impedit eam, 22.q.82.3.ad 2

6 Ea quæ pertinent ad humanitatem Chriſti, maxime excitant devotionem manuducendo: licet devotio ſit circa ea quæ ſunt divinitatis, vel etiam utrumque, 22. qu.82.3. ad 1

7 Devotio primo & per ſe cauſat delectationem & lætitiam, ſecundario autem & per accidens cauſat triſtitiam, 22. q.82.4.0

8 Qui ſemel orat devote, remanet devotior per plures dies, 22.q.83.14.ad 4.& q.171.2.ad 2.

9 Mens ſemel ad devotionem excitata facilius poſtea ad devotionem priſtinam revocatur; ideo ad hoc orationes crebræ ſunt neceſſariæ, 22.q.171.2.ad 2.

10 Devotio ad ſanctos non terminatur ad eos, ſed tranſit in Deum; devotio vero ad dominos temporales eſt alterius rationis, 22.q.82.2.ad 3

11 Abundat in ſimplicibus mulieribus propter humilitatem, elationem comprimendo; ſed ſcientia, & quælibet perfectio ſubjecta Deo auget devotionem, 22.q.82.3.ad 3

1 Eſſe proprie convenit Deo, 1.q.13.11.0

2 Deum eſſe, demonſtratur multipliciter, 1 q.2 3.0

3 Eſt demonſtrabile per effectus a poſteriori tantum, 1.q. 2.1.c.fin.item 2.0

4 † Dei non eſt demonſtratio, niſi per effectum, 1.q.3.5.c.fin.

5 † Deum eſſe non eſt per ſe notum; ſed eſt primum inter omnia credibilia, 1.q.2.1.ad 2. & 22.q.16.1.c

6 Non eſt nobis naturaliter notum ſecundum ſe; ſed ſecundum ſimilitudinem, & participationem ejus, 1.q.2.1 ad 1.

7 De Deo ſcimus an eſt, id eſt hanc propoſitionem eſſe veram ex effectibus ejus; non autem actum eſſendi ejus, ſicut nec eſſentiam ejus, 1.q.3.4.ad 2.

8 Eſſe Dei eſt eſſe cujuslibet creaturæ exemplariter vel cauſaliter, non autem formaliter ſeu eſſentialiter, 1.q 3.8.0.

9 Eſſe Dei eſt proprium & determinatum, & diſtinctum a quolibet eſſe creaturæ, per hoc quod ei non poteſt aliquid addi, 1. q.3.2. ad 3. & 4. ad 1. item q.7.1.ad 3

10 Eſſe Dei, per hoc quod eſt ſubſiſtens non receptum in aliquo, diſtinguitur a quolibet alio, 1.q.3.2 ad 3.item 4.ad 1. & q.7.1.ad 3.& q.44.1.corp.

11 † In ſolo Deo eſſe, & eſſentia ſunt idem realiter, 1.q. 2.1.c. & q.3.4.0. item qu.5.6.c. item q.6.3.c.item qu.12.2.c.ad 3. item 4.c. item q.13.11.c. & q.14. 4.c & 14. ad 2. item q.25.1.ad 2. item q.44.1.c. item q 45.1. ad 5. item qu.50.2.ad 3. & q.54.1.b, item c.item 3.c.item qu.61.1.0.item q.75.5. ad 4 item q.104.1.c. fi item 12.q.3.7.c.item 3.q.13.1.c

12 Eſſentia divina eſt actus purus; angelica vero eſt intelligibilis in actu, ſed intellectus noſter eſt intellectus in potentia tantum, 1.q.25.1.c. item q 87.1.c.ad 2

13 Deus eſt ſua eſſentia, 1. q.3.3.0.item q.11.3.c.ad 2. item q.29.4.c.ad 1

14 De Deo non poſſumus ſcire quid eſt, 1.qu.1.7.ad 1.item q.2. 2.ad 2.& q.3.prin.item q 12.12.c. ad 1.& 13 ad 1. item q.13.8.ad 2

15 Eſſentia divina eſt omne quod eſt in ea, 1.q.40.1.ad 1.

16 Deus tripliciter dicitur, ſcilicet eſſentialiter, participative, & nuncupative, 1. q.13. 9.10.0.& 22.q.85.2 ad 1

17 Eſſentialiter eſt extra ordinem totius creaturæ, 1.q.28. 1.ad 3

18 Deus eſt forma, 1. q.3.2. c.fin.& ad 3.& 7.8.c.& 3.q.2.1.c.

19 Una tantum forma eſt in divinis, 1.q.31.2.ad 2

20 Non eſt forma inhærens, 1.q.3.8.0

21 Non eſt forma corporis, 1.q.3.8.0. item 3.q.2.1.c. ad 2. item q.5.1.ad 2, item q.50.2.ad 3.

22 Non eſt anima mundi, contra quoſdam. Nec anima cœli, contra Almarianos. Nec materia prima contra David de Dinando, 1.q.3.8.0 & q.51.1. ad 1.item q.90.1.c

23 † Anima attribuitur Deo ſecundum ſimilitudinem actus, 1.q 3.2.ad 1.item q.19 11.c.

24 Deus non eſt corpus, 1.q. 3 1.0.

25 Non habet diffinitionem, 1.q.1.7.ad 1.item q.2.2.ad 2.& q. 3.5 c.fin.

26 † Non eſt genus, nec ſpecies, 1.q.3.5.c. & q.30.4.ad 3.

27 † Non eſt in genere, nec in prædicamento per ſe, nec reductive ut principium, 1.q.3. 5.0.item q. 4.3. ad 1. item q.6.2. ad 3: & q.88.2.ad 4

28 Subſtantia ſecundum quod ſignificat per ſe exiſtere, id eſt, non in alio, convenit Deo, non autem proprie, nec univoce, 1.q.29.3.4

29 Solus Deus eſt omnino

ſim-

ſimplex, 1.q.3.0.& q 9.1.c.item q.25.1.c.item q.28.2.c

30 In Deo nulla eſt compoſitio. Sed hanc pluralitatem, quæ eſt ſecundum rationem, repræſentat in propoſitione pluralitas prædicati, & ſubjecti; unitatem vero repræſentat per compoſitionem, Quandoque enim intellectus noſter enunciationem de Deo format, cum aliqua diverſitatis nota, præpoſitionem interponendo, ut cum dicitur, bonitas eſt in Deo, quare & hic deſignatur aliqua diverſitas, quæ competit intellectui, & aliqua unitas, quam oportet ad rem referre, 1.q.13.12.c.fin.

31 † In ſolo Deo ſunt idem ſuppoſitum & natura, & in omnibus creaturis differunt, 3.q.27.1.c

32 In Deo non eſt materia, nec potentia, ſed eſt purus actus, 1.q.3.1.2 c.& q.7.1.c.& qu.9.1.c.item q.12.1.c.item q.14.2.ad 3.item 3.c.ad 2.item q.25.1.c.item q.49.3.ad 2.item q.50.2.ad 3.item q.54.1.c.item q.75.5.ad 4.item q.87.1.c.& q 89.1.ad 3.& q.90.1.c.& q.115.1.ad 2.& 12.qu.49.4.c item q.50.5.c

33 Deus eſt perfectiſſimus, 1.q.4.1.o.item q.25 1.c.item 22.q.161.1.ad 4.

34 † Quicquid entitatis, bonitatis, & perfectionis eſt in creatura quacunque, totum eſt eminentius in Deo, 1.q.4 2.o.& q.6.1.ad 2.& 2.3.4.c.item q 9.1.c.item q.11.3.c.item qu.12.2.c.item q.13.2.3.4.5.c.item q.14.6.11.c.item qu.25.1.c.ad 3.item 3.corp.item qu.26.1.c.ad 1.item 4.o.item qu.28.2.ad 3.item q.29 3.c.item q.49 3.c.item qu.75.1.ad 5.item q.91.1.corp.

35 Quicquid eſt in Deo, eſt Deus, 1.q.3.3.c.item qu.27.3.ad 2.item 4.ad 1.item q.28.2.c.item q.40.1.c

36 Deus & creatura non eſt aliquid melius, nec majus, quam ſolus Deus, 1.qu.4.2.o.item q.103.3.ad 3.item 12.qu.34.3.ad 2

37 In Deo eſt magnitudo virtutis & perfectionis, non autem magnitudo molis, 1.q.42.1.ad 1.item 4.ad 2.item 3.q.58.3.o.

38 Magnitudo Dei eſt perfectio naturæ ejus, 1.q.42.4.c.ad 2.item 1.d.19.q 1.1.o.item q.3.1.o

39 † In Deo non eſt quantitas, 1.q.28.4 corp.

40 † In Deo eſt ſimilitudo omnium rerum, ſecundum formam, & ſecundum materiam, 1.q.57.2.ad 2

41 Deus dicitur eſſe finitus ſibi, ſecundum ſimilitudinem proportionis tantum, 1.q.14.3.ad 2

42 Eſt infinitus negative, non autem privative: formaliter, non autem materialiter, 1.q 7.1 o.& qu.12.1.ad 2.item 7.c.& q.25.2.o.& 3.c.item q.52.2 c.item q.55.1 cor.item q.75.5.ad 4 item q.86.2.ad 1.item 3.q.10.3.ad 1.& ad 2.

43 Eſt omnino immutabilis, 1.q.9.1.2.o.item q 10.2.3.c.item q.14.15.o.item q.19.7.o.& q.30 1.ad 3.& q.65.1 ad 1.item 3.q 2.1.c.item q.57.1.ad 1

44 Movetur metaphorice dupliciter, ſcil. operando in ſe, & ſecundum emanationem in alia, 1.q.9.1 ad 1.& ad 2.& q.73.3.c.

45 Nulla paſſio eſt in Deo, 1.q.20 1.o item q.21.1.ad 1.item q.41.1.ad 3

46 Cognitio Dei per eſſentiam eſt naturalis ſoli Deo, angelo autem per ſimilitudinem, nobis vero per ſpeculum, id eſt per ſpeciem aliorum, 1.q.56.3.o.item q.62.4.c.item 3.q.9.4.c

47 Deum eſſe intelligentem, probatur multipliciter, 1.q.14.1.o.item q.26.1.corp.

48 Intelligere Dei eſt ſuum eſſe, & ſua eſſentia, 1.q.14.4.o.item 8.9.c.item q.16.5 c.item q.18.3.corp.ad 2.item 4.c.item q.19.1.c.item 4.c.ad 2.& q.26.2.c.item q.27.2.ad 3.item q.34.2.ad 1.& q.41.3.ad 4.item q.54.2.c.item q.79.1.c.item q.87.3.c.item 3.q.9 1 ad 1

49 Solus Deus eſt ſuus intellectus & ſuum intelligere, 1.q.14.4.o.item q.18.3.c.ad 2.item 4.c.item qu.27.2 c.fin.item ad 2.item q 28 4.ad 1.item q.34.2.ad 1.item q 41.4.ad 3.item qu.54.2.corp.item q.78.1.2.c.item qu.87.3.c.

50. Eſſentia Dei ſe habet ut intelligens, ut intellecta, & ut quo intelligitur, 1.q.14.2.4. corp.

51 Nihil intelligit per ſpeciem aliam ab eſſentia ſua, 1.q.14. 2.4.c.item 5.0 item qu.55.1.c.ad 3.item q.57.1.c. item q.79.1.c. item q.84.2.c.item q.85.4.c.item q.87.1.c item q.89.1.corp.

52 Nihil pertinens ad intellectum in divinis dicitur perſonaliter, præter verbum, 1. q.34.1.ad 2 item q.37.2.ad 1

53 Impoſſibile eſt, quod primum & per ſe intellectum a Deo ſit aliud, quam eſſentia ejus, 1.q.14.2.5.0

54 Intelligit tantum in actu, nihil autem in potentia, 1.q. 14.2.c.ad 2.item q.79.2.c

55 Intelligendo non componit, nec dividit, 1.qu.14.5.ad 3.item 14.0.item q.85.5 c

56 Intelligit ſe, 1.q.14.2.3.0. item 5.c

57 Intelligit omnia, 1.q.14. 5.0. item 7.0. item 12.c.item qu. 79.2.c. item qu.87.1.c.item q.89. 1.c

58 Intelligit omnia ſimul, 1. q.14.7.0. item 12.ad 1. item 13.c. item q.22.3.ad 3. item q.27.5.ad 3.item q.85.4.c

59 Cognoſcit omnia unica cognitione, 1.qu.19.2.ad 4.item 5.c. & q.22.3.ad 3 q.27.5. ad 3. item q.28.4. ad 2.item qu.14.3.c. item q.41.6 c

60 † Cognoſcit omnia ſingularia diſtinctiſſime, 1.q 14.6.11. o.item 12.c.fi.item qu.22.2.3 c. item q.55.1.ad 3.item qu.57.2.c. fin.item q 89.4.c

61 Intelligit enunciabilia, 1. q.14 14.0,item q.16.5.ad 1

62 Videre Dei eſt approbare, ut maneret quod fecerat, non quod alio modo cognoſceret aut placeret ei c eatura, antequam faceret, 1.q 32.1.ad 3 item q 73.3.ad 3.& q.74.ad 3.

63 Deus intelligens vilia non vileſcit, 1.q 22.3.ad 3

64 Intellectus Dei cognoſcens mala non impeditur a conſideratione meliorum, ſicut fit in nobis; & ejus voluntas ad malum flecti non poteſt, 1.q. 22. 3.ad 3

65 Cognoſcit ſe & creaturas, eadem ratione ex parte cognoſcentis; ſed diverſa ratione, ex parte cogniti, 1.q.58.3.ad 4.

66 Ab æterno cognovit creaturas, & non entia quæ aliquando erunt, non ſolum ut ſunt in Deo, vel in ejus intellectu, ſed etiam in propriis naturis, 1.q.20.2.ad 2

67 Per ideam cognoſcit omnes conditiones particulares rerum, 1.q.14.11.c. item 12.c. item q.15.3.ad 4

68 Scientia eſt in Deo perfectiſſime, 1.q.14 1.0

69 † Dicitur analogice de Deo, & de creatura, 1.q.13.5.c.

70 † Scientia Dei non eſt habitus, nec qualitas, nec effectus demonſtrationis, vel principiorum, vel habens cauſalitatem, 1.q.14.1.ad 1. item q. 19.5.c.item 22.q 9.1.ad 1

71 Non eſt univerſalis, vel particularis, vel in potentia, vel habitu; ſed ſemper in actu, 1.q.14.1.ad 3

72 Non eſt inquiſitiva, vel diſcurſiva, 1.q.14.7.0. & q.85.5. c. & 12.q 14.1.ad 2. & 22 q 9.1.ad 1.& q.49.5.ad 2.item ad 3

73 Eſt uniformis, & invariabilis, 1.q.14.15.0. & qu 19.7.c.

74 De ſeipſo eſt tantum ſpeculativa, ſed de aliis eſt ſpeculativa & practica ſimul, 1. q.14.16.0.& q 34.3.c.& 12 qu 3. 5.ad 1

75 Duplex, ſcil. viſionis, & ſimplicis intelligentiæ. Prima eſt tantum entium; ſecunda eſt etiam non entium, quæ poſſunt eſſe, 1.q.14 9.12 o. item q. 34.3.ad 5. item 3.qu.10 2.ad 2.item 3 c.item q.1.3 1.ad 2

76 † Deus ſcit infinita, etiam ſcientia viſionis, 1.q.14.12.0.item 3.q 30.3 0

77 Solus Deus habet ſcientiam de futuris contingentibus in ſe, 1.q.14.13.0.item q.86.3.4 0.

78 Neceſſe eſt quod ſcientia Dei uſque ad ſingularia ſe extendat, quæ per materiam individuantur, 1 q 14.11.c

79 † Deus ſcivit aliqua, quæ neſcit; & e converſo, 1.q.14. 15.ad 3

80 Mala ſciuntur a Deo, 1. q.14.10.0. item q.15.3.ad 1.item q.18.4.ad 4

81 Pertinent ad ſcientiam ejus practicam, 1.q 14.16 16.c.fi.

82 Scientia Dei duplex, ſcilicet ſimplicis notitiæ, & approbationis. Secunda eſt tantum bonorum; ſed prima eſt etiam malorum, 1. q.14.8.c.fi.

83 Deus eadem ſcientia cognoſcit ſe, & ea quæ facit, 1.q.1.4.c.item q.14.16.c

84 Scientia Dei eſt cauſa rerum adjuncta voluntate, 1.qu. 14 8.o.item 9. ad 3. item 16 ad 1. & q.19.4.c.ad 4. & 11.ad 1. & q. 27.1.ad 3 & q.45.6.c

85 Comparatur ad creaturas, ut ars ad artificiata, 1.q.14 8.o. item q.17.1.c.item q.21.2.c. item q.22.2.c.fi.& q.74.3.ad 1.item q. 91.3.c. item 12.q.13.2. ad 3. item q.93.2.c

86 Scientia Dei cauſat res: noſtra vero cauſatur a rebus, & dependet ab eis; ſed angelica nec cauſat, nec cauſatur a rebus, 1.q.14 8.ad 3.& 11.c fi. & q. 21.2.c.& 12.q.2.3.c.& q.3.5.ad 1.

87 Deus eſt cognoſcibilis ab omni intellectu creato, 1.q.12. o & 12.q 93 2.o

88 Intellectus creatus poteſt videre Deum per eſſentiam, 1. q.12.1.o. & q.4. ad 3.item 12.q.5. 1.c

89 Deus non poteſt videri per eſſentiam naturaliter ab aliqua creatura, 1.q.12.4.o.& q. 23.1.c.& q.56.3.c.ad 2. item qu. 62.1.2.9.c.& q.74.1.ad 7. & q.94. 2.c.fi.item q.108.4.c.& 12.q.5.5. 7.c.& 3.q.10.4.ad 2

90 Qui impurus eſt, non poteſt intrare in templum Dei: quanto magis nec Deum videre? 12.q.109.1.o

91 Jacob vidit Dominum facie ad faciem, & ſalva facta eſt anima ejus,1.q.12.11.c.& ad 1.

92 † Deus non poteſt videri per eſſentiam in hac vita mortali, 1 qu.12.11.o. item qu.13.1.c. item 2.ad 3.item 12.q.5.3.c.item q.93.2 o item 22.q.180.5.o.

93 Cognitio divinæ veritatis & bonitatis duplex, ſcil. cognitio pure ſpeculativa, & cognitio effectiva ſeu experimentalis, 1.q.64.1.ad 3. item 12.q.112. 5. o,ad 1.& ad 5. & 22.q.97.2.ad 2 & qu.154.5.c.& qu.162.3.ad 1. item q.180.5.ad 2

94 Per illuſtrationem divini luminis de facili poſſunt quæcumque videri, 22.q.180.6.ad 3.

95 Cognoſcimus eſſentiam Dei in hac vita, ſecundum quod repræſentatur in creaturis; non autem ut eſt in ſe, 1.qu.1.7.ad 1.item q.2.1.o. item 12.12.c.item q.13.2.ad 3. item q. 32.1.c. item q.86.2.ad 1

96 Solus homo viator cognoſcit Deum per creaturas, 1.q. 12.12.o

97 Creatura venit in cognitionem Dei tripliciter, ſcil. per viam cauſalitatis, eminentiæ, & remotionis, 1. qu.12.12.c. & q.13.1.c.item 8. ad 2. item 10.ad 5.item q.84.7.ad 3

98 Deum eſſe, poſſumus cognoſcere per rationem naturalem, 1.q.12.12.o

99 Similitudo intellectus noſtri non ſufficienter probat aliquid de Deo, propter hoc, quod intellectus non univoce invenitur in Deo, & in nobis. Et inde eſt, quod Auguſtinus dicit quod per fidem venitur ad cognitionem, & non e converſo, 1.q 32.1.ad 2.fin.

100 Intellectus noſter intelligit totum Deum, non autem totaliter, 1.q.12.7.ad 3. item 3. q.10.1.ad 2

101 † Deus non eſt primum cognitum ab intellectu noſtro, 1.q.88.3 o

102 Quilibet intellectus etiam infimus poteſt per gratiam Dei videre Deum per eſſentiam, 12.q 109.1.o

103 Deus perfectius cognoſcitur per gratiam, quam per naturam a nobis, 1. q.12.13.o.

104 Intellectus noſter indiget nova illuminatione, reſpectu ſupernaturalium, non autem reſpectu naturalium, 1.q. 1.c.ad 1.& ad 2

105 Solus Deus format mentem per gratiam, & per lumen connaturale, non autem per aliud lumen immediate, 1.q. 106.1.ad 3

106 Inter Deum & mentem noſtram datur medium, quoad gradum naturæ, non autem ut eſt objectum beatitudinis, 12.q. 5.2.ad 3

107 Non eſt poſſibile videre

rationes rerum in divina eſſentia, niſi ipſa videatur, 22. qu. 173.1.c

108 Dei non eſt demonſtratio, niſi per effectum, 1.q.3.5. c.fin.

109 Illud verbum Job, Semel loquitur Deus, referendum eſt ad æternam Dei locutionem, qua Deus pater verbum unicum protulit ſibi coæternum. Et tamen poteſt dici, quod licet idem corporali voce Deus protulerit; non tamen propter idem, ſed ad oſtendendum diverſum modum quo homines participare poſſunt ſimilitudinem filiationis æternæ. Unde filius Dei non habetur ex qualicumque cognitione Dei, ſed tantum ex ea quæ eſt cum amore, 1.qu. 27.5.ad 1. item q.43.5.ad 2. item 3.q.45.4.ad 1

110 Cognitio Dei acquiritur per alia. Sed poſtquam jam cognoſcitur, non per alia cognoſcitur, ſed per ſe, 1.q.2.2. o.item 22.q.27.3.ad 2. item q.34. 1.c.& q.171.2.ad 3

111 † Videre Deum facie ad faciem eſt videre eum per eſſentiam immediate, 1.q.12.11. ad 1

112 Eſſentia Dei videtur mediate, & ſemper a quolibet beato, 1.q.12.2.o. & q.58.1.c.& q.62.9.c. & q.106.1. ad 1. item q. 112.3.c.& 12.q.5.6.ad 3. & 3.q.9. 3.ad 3 & q.10.4.ad 1

113 Eſt in intellectu beatorum, ut forma, quoad operationem, non autem quoad eſſe, 1.q.12.2 ad 3.item 5.c.item 3.q. 9.2.c.item 3.ad 3

114 Per nullam ſpeciem creatam repræſentari poteſt, 1. q. 12.2.o. & 6.11.c. & q 56.3.c. & 22.q.175.4.o. & 3.q.9 3.ad 3

115 Non poteſt videri ab aliquo intellectu creato ſine lumine ſupernaturali, id eſt gloriæ, 1.q.12.2.c.ad 1.& 5 o.& 22. q.174.5.ad 1. item q 175.3.ad 2. item 3. q.10.4.c. item q.45.2.c.

116 Quidam clarius aliis videbunt eſſentiam Dei, 1.q.12. 6.o.& 7.8.c.& q.62.9 c

117 Deus ſolo intellectu videri poteſt, quia quælibet potentia ſenſitiva ſe extendit tantum ad corporalia, 1. q.12.2.3. c.ad 3.item 22.q.175.4.c

118 A nullo oculo corporali poteſt videri, 1.qu.12.3.o.& 4. ad 3.& 22.q.175.4.c

119 Beati vident eſſentiam Dei oculis corporalibus per accidens, non autem per ſe, 1. q.12.3.ad 2

120 Naturale eſt homini, quod aliquando videat eſſentiam Dei, 1.q.12.1.c.& 3.q.9.2. ad 1

121 Deus videri non poteſt per eſſentiam, niſi videatur trinitas perſonarum, 22. q.2.8. ad 3

122 Viſio Dei per eſſentiam, ut eſt ſpecies rerum, eſt perfectior viſione ejus, ut eſt objectum beatitudinis, 1. qu.12.8. ad 3

123 † Quicunque videt Deum per eſſentiam, impoſſibile eſt quin diligat ipſum, 1.q 60.5.ad 5

124 † Omnes qui vident ipſam Dei eſſentiam, eodem motu dilectionis moventur in ipſam Dei eſſentiam, prout eſt ab aliis diſtincta, & ſecundum quod eſt quoddam bonum commune, 1.q 60.5.ad 5

125 Beati vident in eſſentia Dei ſimul omnia, quæ aliquando vident, 1. q.12.10.o. & q.58. 1.c.& 2.o

126 Videntes eſſentiam Dei non vident omnia quæ Deus facit, vel facere poteſt, 1.q.12. 8.o.item q.57.5.ad 2. & q.106.1. ad 1. & 3.q.10.2.c

127 Beati vident res in eſſentia Dei, non per ſimilitudines earum, ſed per eſſentiam Dei, 1.q.10.9.o.& 10.c.& 3.q.9.3.ad 3.

128 Quanto quis limpidius videt eſſentiam Dei, tanto plura in eo videre poteſt, 1.q.12.8. c & q 106.1.ad 1.& 22.q 180.5.ad 3.& 3.& 3.q.10 2.c

129 Quilibet videns Deum videt omnia quæ pertinent ad perfectionem intellectus, ſcil. ſpecies, & genera, & rationes rerum, 1.q.12.8.ad 4

130 Res videntur in eſſentia Dei, ſeu in verbo, ſicut effectus in cauſa, & concluſio in principio, ſc. unite, non autem ſicut in ſpeculo, 1.q.12.8. c.& 22.q.173.1.c.fi.

131 Per viſionem Dei non ſolum ratio glcrificatur, ſed totus homo, 12. q.3.3.ad 3

132 Voluntas eſt in Deo, 1. q.19.1.o.& 3.q.1.8.1.c

133 Voluntas Dei eſt ſuum eſſe; ſed differt ab eo ſecundum rationem, 1. q 19.1.c. & 2. ad 1. & q.54.2.c.& q.61.2.ad 1.

134 Eſt ſua eſſentia, 1.q.19.1. ad 3.& q.20.3.ad 2.& q.59.2.c.

135 Eſt tantum una numero, licet ſit multorum volitorum, 1.q 19.2. ad 4. & 5.c. & q. 27.5.ad 3.& q,41.6.c

136 Deus communicat naturam ſuam per actum voluntatis, non autem creatura, quia in ſolo Deo idem eſt intellectus, voluntas, & natura, 1. q,27.3. ad 2, & ad 3. & 4. c. & q. 59.2.c

137 Voluntas Dei reſpectu ſuæ bonitatis eſt neceſſaria, ſed reſpectu creaturarum eſt ad utrumlibet, & ex neceſſitate ſuppoſitionis, 1.q.19.3.o. & 7.ad 4.& 10.c. & q.23.6. ad 3. & q.41. 2.ad 3. & q.46.1.2.c. & 3.q.46.1. 2.c.

138 Eſt perfecta per ſe, non autem per aliud, 1.q.14.2.ad 3. & 4.o

139 Primum objectum voluntatis Dei eſt ejus eſſentia, 1.q. 19.1.ad 3.& 2.o. & 3.c. & 4.ad 3.

140 Finis naturalis voluntatis Dei eſt bonitas ejus, quam non poteſt non velle, 1.qu.19. 1.ad 1.& ad 3.

141 Error reducentium omnia in ſimplicem Dei voluntatem, 1. q.19.5.ad 2. & ad 3.& q.23.5.c

142 Deus non vult omne bonum, licet neceſſario ſciat omne verum, 1.q.19.3. ad 6. & 6. ad 2

143 Voluntas Dei eſt cauſa rerum, 1.q.19.4.o.& q.20.2.c & q.25.5.c.& q.45.6.c, item 46.1.c. & 12. qu. 110.1. c. item 3. qu. 86. 2. c

144 Non aufert contingentiam a rebus, ſed eam quibuſdam imponit, & quibuſdam neceſſitatem, 1. q 19.o. & 12.q. 10.4.o.

145 † Ratio aliqua eſt voluntatis Dei, 1.q.19.5.o.

146 Nihil eſt cauſa voluntatis Dei, niſi ſua bonitas, 1. q.19.3.o.

147 Ratio aliqua eſt voluntatis Dei, non ex parte ejus, ſed ex parte voliti propter aliud, 1.q.19.5.o & q.23.5.c

148 Voluntas Dei eſt omnino immutabilis, licet effectus ejus mutentur, 1 q.19.3.7.o. & q.23. 8.c.& 3.q.46.2.c.

149 Non movetur proprie, ſed metaphorice, a ſola bonitate ſua, 1. q.19.1. ad 3. & 2.ad 2.& q.105.2.ad 2

150 Duplex, ſ. antecedens, id eſt reſpectu voliti abſolute; & conſequens, id eſt reſpectu voliti cum conditionibus ejus, 1. q 19.6.ad 1.& q.23.4.ad 3

151 Nihil fit contra voluntatem Dei conſequentem, ſed præter eam, & contra voluntatem ejus antecedentem, 1. q.19.6.o

152 Omne quod eſt præter, vel contra voluntatem Dei antecedentem, obſequitur & ſervit voluntati ejus conſequenti, 1.q.19.6.o

153 Voluntas Dei duplex, ſc. beneplaciti, & ſigni. Quæ ſigna ſunt quinque, ſcil. prohibitio, præceptum, conſilium, operatio, & permiſſio, 1.q.19. 11.12.o.& q.23.5.c

154 Voluntas ſigni in Deo dicitur tantum metaphorice, ſed voluntas beneplaciti dicitur proprie, 1.q.19.11.c

155 Voluntas Dei ſemper & infallibiliter impletur, 1.q.19. 6.c

156 Impoſſibile eſt præſcientiam Dei falli, & ejus voluntatem & diſpoſitionem caſſari, 3.q.26 2.c

157 Deus vult alia a ſe, 1. q.19.2.o

158 Solus Deus nihil extra ſe vult, niſi ratione ſuæ bonitatis, 1.q.19.2.c

159 Uno actu vult ſe, & omnia alia quæ vult, 1.q.19.2 ad 4. & 5.c. & q. 27.5. ad 3. & q.41. 6.c.

160 Quicquid Deus vult, vult ſub ratione boni communis, quod eſt ſua bonitas, quæ eſt bonum totius univerſi, 12. qu. 19.10.c

161 Multitudo volitorum non repu-

repugnat ſimplicitati Dei, 1. q.19.2.ad 4

162 Tripliciter vult omnes homines ſalvos fieri, ſ. vel ut ſit ibi diſtributio accommoda, vel ut fiat diſtributio pro generibus ſingulorum, & non pro ſingulis generum, vel voluntate antecedente, & non voluntate conſequente, 1.q.19. 6.ad 1.& q.23.4.ad 3

163 Non poteſt velle malum culpæ, ſed malum pœnæ per accidens tantum, 1. qu.19.9.0. item 10. ad 1. item ad 2. item qu. 22.3.ad 3, item q.48.6.c. item 12. q.39.2.ad 3. item q.79.4.ad 2.

164 Mala culpæ fiunt Deo non volente, nec nolente, ſed permittente, 1.qu.19 9. ad 3. & 12.q 39.2.ad 3

165 Voluntas creaturæ movetur a ſolo Deo, ut a principio intrinſeco, 1.q.57.4 c. fin. & q. 105.4.0.& q.111.2.c: & qu.111.2. o. & 12.q.6.4. ad 1. & q.9:6.0. & q.80.1.0. & 3.c. fin. & q.111.4.c. & 3.q.18.1.ad 1

166 Omnis motus, tam voluntatis quam naturæ procedit a Deo ſicut a primo movente, 12.q.6.1.ad 3.& q.9.4.ad 1.& 6.c.item qu.55.4.ad 6.& qu. 80.1.ad 3. & q.109.1.9.c.item 22. q.104.4.c

167 Movet hominem ad agendum tripliciter, ſcil. proponendo appetibile, & mutando corpus, & movendo voluntatem, 12.q.6.1.ad 3

168 Motus voluntatis hominis diſponuntur immediate a Deo, intellectus autem mediantibus angelis, corporalia vero interiora, & exteriora ejus mediantibus angelis, & cœlis, ut multiformia, mutabilia, & defectibilia ab oppoſitis, 1.q.79.4.c.& q.113.1.c.& q. 115.3.c.& 4.ad 2.& 12.q.9.5.ad 1.

169 Solus Deus imprimere in voluntatem poteſt, 1.q.105.4.c. item q.106.2.c. item q.115.4.0. item q.116.1.c.fin.item 12.q.75.3. corp.item q.80.1.0. item 3.ad 1. item 22.q.172.2.ad 1

170 Solus Deus implet voluntatem, quia ſolus Deus movet eam ſufficienter, ut objectum, 1.q.105 4.c.item q.106.2. c.item qu.111.2.c. item 12.qu.2. 7.8.c. item quæſt. 3. 1. corp.

171 Voluntas creaturæ poteſt conformari voluntati Dei quadrupliciter, ſcil. materialiter, formaliter, effective, & finaliter, 12.q 19.10.c.corp.2.

172 Voluntas, ſcientia, & actio creaturæ poteſt & debet conformari voluntati, ſcientiæ, & actioni Dei, ſecundum imitationem, non autem ſecundum æquiparantiam, 12. q. 19.9.ad 1

173 Virtus & rectitudo voluntatis humanæ principaliter conſiſtit in hoc quod divinæ voluntati conformetur, & ejus ſequatur imperium, 22.q.104.4. ad 2

174 Conformitas voluntatis humanæ ad divinam attenditur ſecundum voluntatem rationis, 3.q.18 5.c.ad 2

175 Ad bonitatem voluntatis humanæ requiritur, quod conformetur voluntati Dei, 12. q. 19.9 0

176 Quilibet homo tenetur conformare voluntatem ſuam voluntati Dei in volito formaliter, id eſt ſecundum rationem communem boni, & in modo, ſc. ex charitate, & effective, id eſt quod velit id quod Deus vult eum velle; non autem materialiter, ideſt in quolibet particulari, 12. q.19.10.0. & q.39.2.ad 3.& 22.q.104.4.ad 3.

177 Voluntas beatorum conformatur voluntati Dei in quolibet volito, 12.q.19.10.ad 1.

178 Potentia proprie convenit Deo, 1.q.25.111.0 [illegible]

179 Secundum propriam rationem principii convenit Deo reſpectu actionum notionalium, ſecundum quas aliqua procedunt ſecundum rem, non autem reſpectu aliarum, 1.q.41.4. ad 3.

180 Activa proprie convenit Deo, non autem paſſiva, 1.q.25. 4.0.& 3.ad 1.& q.41.4.ad 2.

181 Eſt principium ſuæ actionis ſecundum rationem tantum; ſed eſt principium realiter ſuorum effectuum, 1.qu.25.1. ad 3. item q.41.3.ad 4

182 Eſt ejus eſſentia, 1. q. 25. 1.ad 2

183 Eſt infinita, 1.q.25.2.0.

184 Duplex, ſcilicet abſolu-

ta,

Digitized by Google

ta, id eſt ſecundum ſe, & ordinata; ideſt, cum præſcientia & voluntate, 1.q.25.5.ad 1.

185 Non eſt ad malum, quia eſt ſua bonitas, 12.q.2.4. ad 1.

186 Circa potentiam D.i fuit duplex error, ſcil. quod Deus agit ex neceſſitate naturæ, & quod divina ſapientia limitatur ad hunc ordinem rerum, qui nunc eſt, 1.q.25.5 c

187 Potentia generandi eſt in Deo, 1.q.41.4.0

188 Eſt medium inter abſolutum, & relativum, 1.q.41.5.0.

189 Significat eſſentiam in recto, & relationem in obliquo, 1.q.41.5.0

190 Potentia generandi in divinis non continetur ſub omnipotentia Dei, 1.q.42.6.ad 3.

191 Sumitur tripliciter, ſcil. active, & paſſive, & imperſonaliter. Prima convenit ſoli patri; ſecunda tantum filio; ſed tertia cuilibet perſonæ, 1.q 41.6.ad 1.

192 * Cum pater ſit principium generationis, & pater & filius ſunt principium ſpirationis, in patre erit potentia generandi, & in patre & filio potentia ſpirandi, 1.q 41.4.ad 2.

193 Eadem numero potentia generandi eſt in patre ut generet, & in filio ut generetur, 1.q.41 6.ad 1.& q.42.6.ad 3

194 Deus eſt omnipotens, 1.q.25.3.0.& 3.q.13.1.c

195 Poteſt facere quicquid non implicat contradictionem, 1.q.7.2. ad 1. & q.25.3.4.0.& 3.q.13.2 c

196 Diſpenſare non poteſt, ut homini liceat non ſubdi ordini ejus, etiam in iis, ſecundum quæ homines adinvicem ordinantur, 12.q.100,8. ad 2.

197 Poteſt diſponere agendo præter ordinem ſuæ providentiæ, quoad res ſubjectas ordini, non autem quoad rationem ordinis quæ eſt in Deo, 1.qu.105.6 c

198 Divina potentia non eſt ita ordini ejus alligata, quin poſſit quandoque præter ordinem cauſarum ſecundarum aliquid agere, cum ſibi placuerit; ut patet in operibus miraculoſis, 1.q.25.5.c

199 Deus non poteſt facere duo contraria, vel privationem & habitum, vel alia oppoſita eſſe ſimul in eodem, 1.q.105.2.6.c. item 12.q.51.4.c

200 Non poteſt aliquid facere, quod non ſit conveniens ſapientiæ & bonitati ejus, 1.q.21.4.c

201 Poteſt facere quicquid olim fecit, niſi ſit impoſſibile ratione præteriti, 1.q.25.4 ad 2.

202 Non poteſt reparare virginitatem perditam, 1.q.25.4.ad 3

203 Poteſt facere quæ non facit, & dimittere quæ facit, 1.q.25.5.0.item 3.q.1.3.ad 3

204 Solus Deus poteſt mutare formam in formam, & materiam in materiam, & totum in totum, 3.q.75.4.c.ad 3

205 Poteſt tranſmutare omnem materiam in quamcunque formam, 3.q.28.1.ad 5

206 Poteſt immediate movere materiam ad formam, & omne corpus ad locum, & intellectum, & voluntatem interius, eam inclinando, 1.qu.105.1.2.3 4 0.& q.110.2 c

207 Non poteſt facere materiam eſſe ſine forma, 1.q.66.1.0.

208 Poteſt facere raritatem & denſitatem eſſe ſine materia, 3.q.77.2.ad 3.& 7.ad 1.& ad 2.

209 Poteſt facere, angelum non eſſe, 1.q.9.2.c.item q.10.5.c.ad 3

210 Poteſt immediate movere quodlibet corpus, quacunque mutatione poſſibili cuicunque creaturæ, 1.q.105 1.6.c

211 Poteſt immediate facere omnem effectum cujuſcunque agentis ſine eo, 1.q.105.2 6 c.& 12.q.51.4.c.& 3.q.77.1.c

212 Nullius rei virtus poſſet aliquid niſi per virtutem Dei, a quo eſt omnis virtus, & virtutis conſervatio, & ordo ad effectum, 12.q 109 1.corp.

213 Hoc quod Deus in omnibus operatur ſecundum modum eorum, non excludit quin quædam operetur, quæ natura operari non poteſt, 12.q.51.4.ad 1.

214 * Nihil prohibet eſſe aliquid in potentia divina, quod non vult, & quod non continetur ſub ordine quem ſta-

tuit

tuit rebus, 1.qu.25.5.ad 1

215 Solus Deus poteſt facere præter ordinem, & curſum totius naturæ, 1.q.105.6.o. & qu. 106.3.c & 3.q.43.2.c

216 Quicquid poteſt intelligi eſſe ſine alio, Deus poteſt facere eſſe ſine eo; non autem ſi poſſet intelligi, alio non intellecto, ut ens ſine bono, 12. q.110.4 ad 4

217 Poteſt facere univerſum, & quamlibet creaturam meliorem quam fecerit, 1.q.25.ad 3.& 6.o

218 Qualibet re creata poteſt facere aliam meliorem, bonitate eſſentiali, & accidentali, 1.q.25.5.ad 3.& 6 o

219 Poteſt facere aliquid melius humanitate Chriſti, matre ejus, beatitudine, & gratia, ſecundum ſe, non autem ut relata ad Deum, 1.q.25.6.ad 4.& 3.q.7.12 ad 2. & q.10.4.ad 3.

220 Non poteſt peccare, 1. q.25.3.ad 2. & q.63.1.c. item 22. q.6.2.c.ad 2

221 Deus ſi vellet, poſſet prava agere, & peccare. Et iſtius conditionalis, Socrates poteſt currere, ſi vult, antecedens eſt poſſibile; & ideo ſequitur poſſibilitas conſequentis. Sed in hac conditionali, Deus poteſt peccare, ſi vult, antecedens eſt impoſſibile. Non enim poteſt Deus velle malum. Et ideo non eſt ſimile. 1.q 25.3.ad 2

222 * Deus eſt cauſa peccati, 12.q.79.o.& q.80.1.c

223 Eſt cauſa mali pœnæ per accidens tantum, mali autem culpæ nullo modo eſt cauſa, 1.q.48.6.c. & q.49.2.o. & q 63.5. cor.fin.item 12 q.87.1.ad 2 item 22.q.19.1.ad 3.item q.24.10.corp.

224 Eſt cauſa excæcationis & obdurationis per accidens tantum, ſcil. ſubtrahendo gratiam, 1.q.23.3. ad 2. item 12. q. 79.3.o.& 22.q.15.1.o

225 Per ſe inclinat ad bonum, dando gratiam & virtutes, & directe ordinando ad bonum, ſed inclinat ad malum per accidens tantum, ſcil. non dando gratiam, 12.q.79.1. ad 1.

226 Eſt cauſa productiva cujuslibet rei, 1.q 22.2.c.& q.44. 1.& q.45.2.c. item qu.55.1. ad 3. & q.57.2.c.fi.& q.61.1.o. item q. 65.1.o.& 3.c. & q.75.5.ad 1. & q. 79.2.c.& q.103.5.7.c. & 12.q.79. 2.c.& q.93.1.c

227 Eſt cauſa omnium efficiens, exemplaris, & finalis, 1.q.44.1.2.3.o. & q.65.2.o. & qu. 103.2.o. & 5 c. & q 105.5.c. item 12.q.79.2.c

228 Eſt cauſa omnis motus tam voluntaris, quam naturæ, 12.q.6.1.ad 3

229 Immediate producit omnia, 1.q.65.3.o.& 3.q.6.1.ad 1.

230 Agit mediantibus aliis cauſis, non ex inſufficientia ejus, ſed ut dignitatem cauſandi communicet creaturis, 1.q. 22.3.c.& 8. ad 2. & q.103.6.c. ad 2.& q.106.4.c

231 Bonitas, liberalitas, juſtitia, & miſericordia Dei differenter producunt res, 1.qu. 21.3.c

232 Produxit creaturas non ex neceſſitate, 1.q.19.4.o. & q. 25.5.o.& q.28.1.ad 3.& q.32.1.ad 3.& q.45.6.c.& q.50.1.c. & q.61. 2.ad 1.& q.104.3.o.& q.105.1.ad 2. & 12.q.66.1. ad 3. & q.109.1.c. & 3.q.50 2.ad 3

233 In productione rerum finem aliquem intendit, ſ. divinam bonitatem. 1.q.25.5.c.

1 Dextrum & ſiniſtrum, & aliæ differentiæ ſitus ſunt in inanimatis quoad nos tantum; in animatis vero ſunt ſecundum ſe, 1.q.13.7.c

* Diabolus dicitur eſſe Deus hujus ſæculi non creatione, ſed quia ſæculariter viventes ei ſerviunt, eo modo loquendi quo Apoſtolus loquitur dicens, Quorum Deus venter eſt; 1.q.65.1.c.fi. item q.114.3.ad 2.& 12.q.1.5.b.

1 Diaconus non eſt proprius miniſter alicujus ſacramenti, 3.q 67.1.o

2 Eſt proprius diſpenſator ſanguinis Chriſti, non autem corporis Chriſti, niſi de licentia epiſcopi, vel presbyteri, vel in neceſſitate, 3.q.82.3.o

3 Non licet ei tangere corpus Chriſti, quia non habet manus conſecratas, 3.q.82.3.o

4 Ad diaconum pertinet aſſiſtere & miniſtrare majoribus ſacerdotibus, in omnibus agen-

dis

dis circa ſacramenta eccleſiæ, 3.q.67.1.c.& q.71.4.c

5 Et purgare tantum, id eſt ejicere immundos, & diſponere fideles per admonitiones. Sed ad Sacerdotes pertinet etiam illuminare, id eſt tradere ſacramenta, ad epiſcopos vero perficere, 3.q.64.1.ad 1.& q.67.1.ad 1. & ad 2 & q.82.3.ad 3.

1 Dialectica ſcientia eſt tantum una in ſpeculabilibus; demonſtrativæ vero ſunt plures, 12.q.57.6.ad 3. & 22.q.51.4. ad 2.

1 Dicere proprie importat principaliter reſpectum ad verbum, ſecundario autem ad rem intellectam: ideo in divinis convenit tantum patri, 1.q.34.1.ad 3 & 3.q.39.8.ad 2

2 Se habet tripliciter ad illud, quod dicitur ſc. enuntiative, cauſative ſeu imperative, & optative, 22.q.76.1.c

3 Dicere Dei ſumitur dupliciter, ſ. pro formatione verbi; & pro expreſſione ejus: primum eſt æternum; non autem ſecundum, 1.q.32.1.ad 3.& q.47.2.c.fin.& q.65.4.c.fi. & q.67.4.c. ad 2. & qu. 74.3. ad 1. & ad 3. & ad 5

4 Per hoc quod dicitur in ſcriptura, dixit Deus, importatur divinum imperium, ſecundum Baſilium, prius autem oportuit produci creaturam quæ obediret, quam fieri mentionem de divino imperio, 1.q.74.4 ad 1

1 Dici ut verbum convenit tantum filio in divinis; ſed dici ut res convenit ſingulis perſonis, toti trinitati, eſſentiæ Dei, & omni creaturæ, 1.qu.34.1.ad 3

1 Dies dicitur dupliciter, ſc. naturalis continens viginti quatuor horas, & artificialis, ſ. a claritate ſolis, 3 q.53.2.ad 3.

2 Naturalis ſecundum eccleſiam incipit in media nocte, non autem dies artificialis, 3.q.80.8.ad 5

3 Non terminatur in veſpere, ſed in mane ſecundum Chryſoſtomum, 1.q.74.3.ad 6.

4 De operibus ſeptem dierum in principio bibliæ, 1.q.67. uſque 75.0

5 Septem dies fuerunt unum inſtans ſecundum cognitionem, ſeptem operum Dei in mente Angeli, ſecundum Auguſtinum; licet ſecundum alios fuerint vere ſeptem dies ſucceſſive, 1.q.58.6.c.& 7.ad 1. & qu.68.1.c. & q.69.1.c.& q.70.1.ad 1.item q. 74.1.2.0

6 Diverſæ res diverſimode præfuerunt in operibus ſeptem dierum, 1.q.73.1.ad 3. item qu. 90.4 0. item q.91.2. ad 4. item q. 92.4.ad 3.& q.118.3.ad 1

7 Dies primi, ſ. creationis, a luce in noctem computantur propter futurum hominis lapſum, ſed e converſo triduum Chriſti in ſepulchro propter reparationem hominis, 3.q.51.4.ad 1.& q.53.2.3.fi.

8 Prima dies dicitur habuiſſe veſpere, & non mane, 1.q.63.6.ad 4

9 Dies dominicus ſuccedit ſabbato ex ſtatuto eccleſiæ, & conſuetudine Chriſtianorum tantum; ideo obſervatio ejus non eſt ſic arcta, nec figuralis, ſicut ſabbatum; quia veritas etiam in modico prætermitti non debet, 12.q.103.3.ad 4.item 22.q.122.4.ad 4

10 Dies in qua res creatæ ſunt, ſ. prima, non debuit benedici, ſeu ſanctificari, 1.q.73.3.ad 2

11 De ſecunda die non dicitur, vidit Deus, pluribus rationibus, ſ. vel quia quod ponitur in tertia die refertur etiam ad ſecundam; vel quia eſt de iis quæ non ſunt manifeſta populo, vel quia per firmamentum ſimpliciter intelligitur aer nebuloſus, qui non eſt de partibus principalibus mundi; vel eſt myſtice ex parte numeri, quia dualitas ab unitate recedit, 1.q.74.3 ad 3

12 In tertia die informitas terræ removetur ſecundum Auguſtinum, 1.q.69.1.2.c.princ.

13 Die quarta producuntur luminaria, quæ moventur in cœlo, ad ornatum ipſius, 1.q.70.1.c

14 Die quinta producuntur aves & piſces, ad ornatum medii elementi: qui habent motum in aere & aqua, quæ pro uno elemento accipiuntur,

tur, 1. quæſt. 70. 1. 0. & q.71.0.

15 Die ſexta produeuntur animalia, quæ habent motum in terra, ad ornatum ipſius, 1.q.70.1.c.& q.72.0

16 Dies ſeptima debuit benedici, & ſanctificari, 1.q.73.3.0.

17 Diei ſeptimæ convenit completio operum Dei, & requies ejus, 1.q.73.1.2.0

1 Differentia eſt nobilior genere; ſicut determinatum indeterminato, & proprium communi; non autem ſicut alia natura, 1.q.50.4.ad 1. & q. 75.7.ad 2

2 Complet eſſentiam generis, 12.q.[illegible] 5.c

3 Differentia & genus ſecundum conſiderationem realem & metaphyſicalem fundantur ſuper diverſas naturas neceſſario, non autem logice, 1.q.50.2.ad 1

4 Id a quo ſumitur differentia, ſe habet ad illud a quo ſumitur genus, ut actus ad potentiam, 1.q.3.5.c. & q.50.2.ad 1.item q. 85.3. ad 4 & 5.ad 3. & 12.q.67.5.c

5 Differentia completiva ſpeciei ſumitur a forma: genus a materia communi, ſed particulare a materia individuali, 1.q.95.5.ad 3

6 Differentia ſignificat totum compoſitum, ſicut & ſpecies; licet ſumatur a parte formali, & genus a parte materiali; licet genus ſignificet totum, 1.q.85.5. ad 3. & 12.qu. 67 5.c

7 Eſt in genere tantum in potentia; ideo non participat genus, nec eſt de intellectu ejus, nec e converſo, 1.q.3 5.c.

8 Importat diſtinctionem formæ, 1.q.31.2.ad 2

9 Differentia eſt forma generis, inquantum facit ipſum eſſe actu, ſed genus eſt formalius ſpecie, inquantum eſt univerſalius, 12 q 18.7. ad 2

10 Remota differentia non remanet genus idem numero, 12.q.67.5.corp.

11 Differentia formæ proveniens ex ſola diſpoſitione materię non facit diverſitatem ſecundum ſpeciem; ſed tantum ſecundum numerum, 1.q.85.7, ad 3.

12 Differentia ſecundum ſpeciem eſt propter finem; ſed differentia ſecundum numerum eſt propter materiam, 1.q.62. 6.ad 3

13 Differentiæ eſſentiales ſunt nobis ignotæ, 1.q.29.1.ad 3.

14 Sæpe nominantur ex accidentibus, 1. q. 29.1. ad 3. & q. 77.1.ad 7. & 12.q.49.2.ad 3.fin.

15 Differentiæ per ſe, ſ. contentæ virtualiter in genere conſtituunt veras ſpecies ejus; non autem differentiæ extraneæ, niſi impropꝛie, 31.q.18.7. c.& q 35.8.c

16 Quæ conſequuntur diverſitatem ſpecierum, poſſunt eſſe in rebus ejuſdem ſpeciei; non autem quæ conſtituunt ſpecies, 12.q.72.5.corp.

17 Diviſio generis in ſpecies non eſt ſemper per veras differentias, 12.q.49.2.ad 3

18 Differentia triplex inter homines ſecundum habitus & actus animæ rationalis; ſ. ſecundum diverſas gratias gratis datas, ſecundum duplicem vitam contemplativam & activam; & ſecundum diverſos ſtatus & officia, 22. quæſt.171. princ.

19 Differentia in formis eſſe non poteſt, niſi ſecundum quod una eſt perfectior alia, 1. qu. 31.2.ad 2

1 Differre proprie eſt ſemper per aliud; & eſt relativum; ſed diverſum eſt abſolutum, & ſeipſo, vel alio. Ideo omne differens eſt diverſum, & non e converſo, 1.qu.3.8.ad 3. & q. 90.1 ad 3

2 Simplicia ſeu prima non proprie differunt, ſ. per aliud, ſicut compoſita ſeu ſecunda; ſed ſunt diverſa, ſ ſeipſis tantum, 1.q 3.8 ad 3.& q.90.1.ad 3.

3 † Differre ſpecie contingit dupliciter, ſc. in diverſis ſpeciebus completis, vel ſecundum diverſos gradus in generatione ejuſdem ſpeciei, 12.q. 72.7.c

4 Propter divinam ſimplicitatem, conſideratur duplex realis identitas in divinis, eorum quæ differunt in rebus creatis, 1.q.40.1.ad 1

1 Difficile eſt id quod tran-
ſcen-

ſcendit potentiam ſecundum naturam, vel propter impedimentum, 1. qu. 62. 2. ad 2. & 4. ad 1

2 Difficultas operandi duplex, ſ. ex magnitudine operis; vel ex defectu voluntatis; prima auget meritum, ſecunda vero minuit illud, 12. q. 114. 4. ad 2.& 22.q.155.4.ad 2

3 Ratio virtutis magis conſiſtit in bono, quam in difficili, ideo magnitudo ejus magis menſuranda eſt ſecundum rationem boni, quam ſecundum rationem difficilis, 22.q.123 12. ad 2.item q.137.1. ad 1.fin. & q. 141.8.ad 2

4 † Opera virtutum ſunt difficilia, 12.q.107.4.0

5 Opus virtutis habet duplicem difficultatem, ſcilicet ex ſpecie actus, ut in fortitudine & temperantia: & ex diuturnitate, ut in perſeverantia, 22.q.137.1.c

6 Difficultas in actibus virtutum duplex, ſ. in inveniendo medium rationis, & in refrænando paſſiones; tantum prima eſt in virtutibus intellectualibus & in juſtitia; ſecunda vero in aliis, 22.q.129.2.corp.

7 Ubi eſt ſpecialis difficultas, ibi requiritur ſpecialis virtus, 22.q.137.1.corp.

8 Difficultas duplex circa actus virtutum habentium materiam exteriorem, ſcilicet propter exceſſum paſſionum principaliter; vel principaliter propter magnitudinem objecti; in prima ſufficit una virtus; ſed in ſecunda requiruntur duæ, 22.q.129.2.c.& q. 134.3.ad 1

9 Difficultas vitandi peccatum duplex, ſcilicet propter vehementiam paſſionis, ut ira; vel propter latentiam, ut ſuperbia, 22.q.162.6.ad 1

1 Diffinitio non poteſt eſſe falſa niſi per accidens, ſcilicet ratione duplicis compoſitionis, 1.q.57.3.c. item q.58 5.c.item q. 85.6.c

2 Doctores, & philoſophi negligunt modum diffinitionis, & tangentes principia prætermittunt formam ſyllogiſmi, ponentes ea, ex quibus ſyllogiſmus formari poteſt, 22. q.4.1.corp.

3 Cum demonſtratur cauſa per effectum, neceſſe eſt uti effectu loco diffinitionis cauſæ, 1.q.2.7.ad 2.item q.2.2 ad 2.

4 Unius rei eſt tantum una diffinitio perfectiſſima, ſcilicet per omnes cauſas: ſed ſunt plures per diverſas cauſas, vel proprietates, 12.q.55.4.corp.

5 Unumquodque diffinitur & denominatur ſecundum illud quod convenit ei primo & per ſe, non autem per illud quod convenit ei per aliud, 3. q. 60. 4.ad 1

6 Materia communis ponitur in diffinitione ſpeciei, non autem materia individualis, 1. q.29.2.ad 3.& q.75.4.c. & qu.85. 1.ad 2

7 Diffinitio naturalium ſignificat formam & materiam, 1.q.29.2.ad 3.item q.75.4.c & q. 85.1.ad 2.

8 Nomina intentionum quandoque ponuntur in diffinitione rerum, quando nomina non ſunt impoſita rebus, ut in diffinitione perſonæ, 1.q.29.1.ad 3.

9 Singulare non diffinitur, 1. q.29.1.ad 1

10 Nomen pertinens ad communem rationem ſingularitatis diffiniri poteſt, ut perſona, & hujuſmodi, 1.q.29.1.ad 1.

11 Diffinitio & ſcientia ſunt tantum entium, non ſecundum modum rei, ſed ſecundum modum intellectus, 1.q.44 3. ad 3.

12 Partes rei vel diffinitionis ſunt prius notæ quam totum vel diffinitum, ſed ut partes eſt e converſo, 1.q 85.2.ad 2 & ad 3

Digeſtio eſt completio a calore naturali, 3.q.74.5.ad 3.

Dignitas eſt de abſolutis, ideo eſt eadem in patre & filio, 1.q.32.4.ad 2

Diligentia idem eſt quod ſollicitudo, ideo requiritur in omni virtute, ſicut etiam ſollicitudo, 22.q.54.1.ad 1

Diluculum poteſt dici pars diei, & noctis, 3.q.51.4.ad 3

1 Situs eſt de ratione quantitatis dimenſivæ, 3. qu. 77.2. corp.

2 Additio quantitatis non tol-

lit eſſentiam dimenſionis, 3. q.77.8.ad 4

3 † Dimenſio corrumpitur tripliciter; ſcil. per additionem, diviſionem, & diminutionem, 3.q.77.4.0

4 Quantitas dimenſiva eſt aliquorum dupliciter, ſcilicet per ſe, & per accidens, vel proprie & ſimilitudinarie: primo modo convenit corporibus, ſed ſecundo modo convenit etiam aliis, 1.q.3.1.ad 1, item ad 3

Dionyſius dicit in quadam epiſtola ſuper Joannem, quod Chriſtus operabatur divinitus ea quæ ſunt hominis, & hoc monſtrat virgo ſupernaturaliter concipiens, & aqua inſtabilis, terrenorum pedum ſuſtinens gravitatem, 3. qu.28.2. ad 3.fin.& q.45.2.cor.

Diſciplina eſt pars potentialis juſtitiæ, contenta ſub humanitate, 22.q.80.ad 3

1 Diſcordia importat diſgregationem quandam voluntatum in diverſa, 22.q.37.1.c.ad 3.

2 Diſcordia per ſe, id eſt ex intentione deliberata diſſentiendi a bono Dei vel proximi, eſt peccatum mortale, non autem ſi per accidens, 22.qu.37.1.0 & q.42.2.ad 2

3 Principaliter oritur ex inani gloria, ſecundario autem ex invidia, 22.q 37.2.0.& q 38.2.c. & q.132.5.c

1 Diſpenſatio importat commenſuratam diſtributionem, vel applicationem alicujus communis ad ſingula, 12. q.97.4.c. item 22.q 88.10.c

2 Nunquam diſpenſandum eſt in præjudicium boni communis, 12.q 97.4.ad 1.q.100.8.c

3 Omnis diſpenſatio a prælato debet fieri ad honorem Chriſti, vel ad utilitatem eccleſiæ, 22.q.88.12.c

4 Infidelis eſt, qui diſpenſat non habens intentionem ad bonum commune, imprudens autem non habens rationem diſpenſandi, 12.q.97.4.corp.

5 Diſpenſatio non poteſt fieri contra præcepta juris naturalis communia, ſed tantum contra ea quæ ſunt quaſi concluſiones eorum, 12.qu.97.4. ad 3. & 22. quæſt. 147. 4. ad 1

6 Solus Deus poteſt diſpenſare in præceptis divinis, non autem Papa, 12. q.94.5.ad 2.& q.97.3.ad 1.& 4.ad 3. & q.100.8.0.& 22.q.89.9.ad 1

7 † Omnia præcepta decalogi ſunt omnino indiſpenſabilia, etiam a Deo, 12. q. 99. 5.c.item q.100.8.ad 2

8 Præcepta continentia intentionem legiſlatoris, ſ. conſervationem boni communis, vel ordinem juſtitiæ & virtutis, ut omnia præcepta decalogi, ſunt omnino indiſpenſabilia, 12.q.100.8.0

9 Cum diſpenſatur in aliqua lege humana, non fit ut legi humanæ non obediatur, quod eſſet contra legem naturæ & mandatum divinum, ſed fit ut hoc quod erat lex, non ſit lex in hoc caſu, 22.q.88.10.ad 2

10 Facilius diſpenſatur in gradibus prohibitis conſanguinitatis, & affinitatis, circa perſonas excellentes, ſine acceptione perſonarum, propter pacem communem, 12. q 97.4. ad 2.& 22.q.63.2.ad 2

11 In publica lege humana nullus poteſt diſpenſare, niſi ille a quo lex habet auctoritatem, vel cui ille commiſerit, 12.q.97.4.ad 3

12 Inferior poteſt diſpenſare in præceptis ſuperioris, quando ſibi permittitur a ſuperiore, non autem aliter, 12.q.97.4.ad 3

13 Rectores multitudinis poſſunt diſpenſare in legibus humanis, quando deficiunt in aliquo caſu, vel neceſſitas imminet, vel quando non expediunt alicui perſonæ, 12. q 96. 6.c & q 97.4.0.& q.100 8 c.& 22. q.88.10.c.ad 2. & qu.89.9.0.item q.147.4.c.ad 1

1 Diſpoſitio ſemper importat ordinem habentis partes, 12. q.49.1.ad 3.& 2.ad 1

2 Poteſt dici tam ratio ordinis rerum in finem, quam ratio ordinis partium in totum, providentia vero primum tantum, 1.q.22.1.c.fin.

3 Sumitur dupliciter, ſ. pro genere habitus, & ut dividitur contra habitum, & hoc dupli-

ci-

citer, ſ. velut diverſæ ſpecies, vel ut imperfectum contra perfectum, in eadem ſpecie, 12. q.49.2.ad 3

4 Triplex, ſcilicet vel ſecundum locum, id eſt prædicamentum ſitus, vel ſecundum potentiam, id eſt præparatio ad habitum, vel ſecundum ſpeciem, id eſt habitus; ſed diſpoſitio tertio modo fit habitus, non autem ſecundo modo, 12.q.49.1. ad 3. item 2. ad 3. item 4.c. item q.48.4.ad 4

5 Duplex, ſcilicet diſpoſitio removens, & diſpoſitio perficiens, 12.q.88.3.corp.

6 Duplex. ſ. materiæ, & agentis; prima eſt tantum entium, ſecunda vero eſt etiam non entium, ut prædeſtinatio, 1.q.23.2.ad 3

7 Dupliciter ſe habet ad id quod diſponit, ſc. ut via ad perfectionem, & ut effectus: ſecundo modo manet cum perfectione, non autem primo modo, 3.q.9.3.ad 2

8 Tripliciter ſe habet ad id ad quod diſponit, ſcilicet ut idem in eodem, in eodem ut non idem; & ut nec idem nec in eodem, 12.q.74.4.ad 3

9 Diſpoſitio quæ dividitur contra habitum ut imperfectum contra perfectum in eadem ſpecie, fit habitus, non autem quæ dividitur contra habitum, ut diverſa ſpecies, 12.q.49.2.ad 3. item q.88.4.ad 4.

10 Omne ſubjectum diſpoſitionis, vel habitus requirit tria, ſc. compoſitionem ſubjecti ex actu, & potentia, indeterminationem ad multa, & concurſum plurium accidentium, 12.q.49 4.c

11 Nulla diſpoſitio vel habitus ad operationes eſt principaliter in corpore, ſed tantum diſpoſitio ad formam; non autem habitus proprie, 12.q.50. 1.c.& 2 c

12 Difficile mobile diverſificat habitum a diſpoſitione, non autem ab aliis ſpeciebus qualitatis, 12.q.49.2 ad 3

13 † Habitus vel diſpoſitio non eſt in Deo, nec in Angelis, nec in cœlis, nec in elementis, 12.q.49.4.c

14 Ejuſdem eſt diſponere ad finem, & ad finem perducere, vel per ſe, vel per ſuos ſubditos, 12.q.98.2.3.c

15 Diſpoſitio eorum quæ ſunt ad finem, attenditur ſecundum rationem finis, 12. princ. item q.95 3.c. & qu.102.1. c. item 22 q.33.2.6.c

16 Omne quod elevatur ad formam altiorem ſua natura, requirit diſpoſitionem ſupra naturam ſuam, 1.q.12.5.c

17 Quilibet artifex, etiam artifex divinus, intendit operi ſuo inducere diſpoſitionem optimam reſpectu ſui finis, non autem optimam ſimpliciter, 1. q.47.2.ad 1.& q.91.3.c

18 Diſpoſitio patientis eſt in eodem ſubjecto cum forma ad quam diſponit, non autem diſpoſitio agentis, 12.qu.74.4. ad 3

19 Forma non neceſſario conſequitur diſpoſitionem, niſi per virtutem agentis, quod cauſat diſpoſitionem, 12.q.112. 3 ad 3

20 Diſpoſitio ſequitur naturaliter formam & perfectionem, ad quam diſponit, licet præcedat eam via generationis, 3.q.7 13.ad 2

21 Prima diſpoſitio materiæ eſt quantitas dimenſiva, 3. qu. 77.2.c

22 Diſpoſitio materialis non eſt cauſa ſimpliciter, ſed ſecundum quid, 22.q.27.3.c

23 Forma ſemper eſt in materia diſpoſita, non quidem reſpectu primi effectus formæ, ſcilicet eſſe actu; ſed reſpectu effectuum poſteriorum, 1.q.76. 6.ad 1

24 Diſpoſitio eſt in eodem ſubjecto cum eo ad quod diſponit propinque, 3.q.63.4.ad 1.

25 Diſpoſitio ſubjecti eſt prior naturaliter ſuſceptione formæ, ſed eſt poſterior actione agentis, 12.q.113.8.ad 2

26 Omnis diſpoſitio inordinata habet unitatem ſpecificam a ſua cauſa, ſed unitatem numeralem habet a ſuo ſubjecto, 12.q.82.2.cor.

1 Contentio in diſputatione importat quandam acrimoniam locutionis, 22.q.38.1.c

2 Diſputatio cum infideli intentione confutandi errores, vel cauſa exercitii, eſt laudabilis, ſed abſint rudes, niſi ab infidelibus tententur, 22.q.10.7.0

1 Diſſenſio duplex, ſcilicet ad ſe, & ad alterum; & utraque opponitur paci, ſed tantum ſecunda opponitur concordiæ, 22.q.29.1.ad 3

1 Diſtantia & propinquitas creaturæ ad Deum eſt ſimilitudo vel diſſimilitudo; non autem ſecundum locum, 1. qu.8.1.ad 3

2 Corruptibilia plus diſtant a Deo, quam incorruptibilia, ideo debilius eſſe recipiunt, 1. q.65.1.ad 1

1 Diſtinctio duplex, ſcil. formalis, id eſt ſpecifica, & materialis, id eſt numeralis, 1. q.30.3.c. & q 47.1.2.cor.

2 Numeralis eſt propter ſpecificam, quia ſpecifica eſt nobilior, 1.q.47.2.corp.

3 Formalis ſemper requirit inæqualitatem, 1.q.47.2.c

4 Omnia quæ dicuntur ſecundum ordinem ad aliquid, diſtinguuntur ſecundum diſtinctionem eorum ad quæ dicuntur, 12.q.54.2 corp.

5 Prima diſtinctio rerum a principio fuit ſolum a Deo, ad perfectionem univerſi, 1.q. 47.1 0.& 2.c.& q.65.3.ad 2

6 Diſtinctio potentiarum non eſt ſecundum materialem, ſed ſecundum formalem diſtinctionem objectorum, quæ eſt ſecundum rationem, 1. q.59.2.ad 2.& q.77.3.ad 3.item qu.80.1.ad 2. & 22. qu.17.6.ad 1. & qu.47.5. corp.

7 Ea quæ non conveniunt in una potentia, ut differentiæ, generaliſſima, & materiæ a ſeipſis diſtinguuntur, 1.q.85.1. ad 2

8 Omnis diſtinctio formalis eſt per aliquam oppoſitionem, 1.q.36.2.corp.

9 In divinis nulla eſt diſtinctio realis, niſi per oppoſitas relationes originis, 1.q.27.princ. item q.28.3. c. item q 29.4. c. & q.30.2 c.& q.32.3.c.ad 3.& q.36. 2.c. ad 1. & qu.40.2.3.0. & q.93. 5.c

10 Diſtinctio realis in perſonis divinis ſtat cum identitate eſſentiæ, 1.q.39.1.0

11 Non eſt per diviſionem alicujus communis; quia eſſentia communis remanet indiviſa, ſed oportet diſtinguentia conſtituere perſonas, 1.q.40.2. 3.corp.

12 Eſt minima ſecundum quantitatem, & eſt maxima ſecundum dignitatem & cauſalitatem, 1.q.40.2.ad 3

13 Proprietates in divinis determinant & diſtinguunt perſonas, non autem eſſentiam, 1.q 40.1.ad 2

14 Perſonæ divinæ conſtituuntur & diſtinguuntur per origines, ſed primo & principalius per relationes, 1.q.40.2. c.fin.

15 Relatio ut relatio non conſtituit, nec diſtinguit perſonas divinas, ſed ut divina, 1 q.40.2 0

16 Remotis relationibus, perſonæ divinæ non diſtinguerentur, 1.q.40.3.0.& 3.q 3.3.ad 3

17 Relationes divinæ diſtinguuntur ab invicem realiter, re relativa, non autem re abſoluta, 1.q.28.3.o. & qu.30.1.c. & 2.c

1 Diverſitas in Deo nulla eſt, 1.q.31.2.c ad 1

2 Diverſitas ſpeciei ſumitur a forma, 12.q.23.1.c.& q.54.1. ad 1

3 Materia ſecundum ſe diverſificat genus, ſed diſtinctio materiæ per quantitatem diverſificat tantum individua, 1. q.50 4.c. item 12 q.23.1.c. & qu. 54.1.ad 1

4 Diverſitas materiæ diverſificans formam diverſificat ſpeciem, 22.q.154.1.ad 1

1 Divinatio non dicitur, ſi quis prænunciet ea quæ ex neceſſitate eveniunt, vel ut in pluribus, quæ humana ratione prænoſci poſſunt ex cauſis, neque etiam ſi quis futura aliqua contingentia Deo revelante cognoſcat; tunc enim non ipſe divinat, id eſt quod divinum eſt facit; ſed magis quod divinum eſt, ſuſcipit, 22. q.95.1.c.fin.

2 Conſiderare hujuſmodi effe-

fectus contingentes in ſeipſis antequam fiant non eſt alicujus divini, ſed eſt Dei proprium, qui ſolus in ſua æternitate videt ea quæ futura ſunt, quaſi præſentia, 22.q.95.1.corp.

3 Si quis hujuſmodi futura prænunciare, aut prænoſcere quocunque modo præſumpſerit, niſi Deo revelante, manifeſte uſurpat ſibi quod Dei eſt, & ex hoc aliqui divini dicuntur, 22.q.95.1.c

4 Divini enim dicti ſunt, ſecundum Iſidorum, quaſi Deo pleni, divinitate enim ſe plenos ſimulant, & aſtutia quadam fraudulentiæ hominibus futura conjectant, 22.q.95.1.c.

5 Homo habet naturalem inclinationem ad cognoſcendum futura, ſecundum modum humanum, non autem ſecundum indebitum divinationis modum, 22.q.95 1.ad 3

6 Divinatio non dicitur ab ordinata participatione alicujus divini, ſed ab indebita uſurpatione ejus quod Dei eſt, 22.q.95.1.c.ad 1

7 Si hujuſmodi divinatio cauſetur ex revelatione dæmonum, cum quibus pacta habentur vel expreſſa, quia ad hoc invocantur; vel tacita, quia hujuſmodi divinatio extenditur ad id, ad quod ſe non poteſt extendere, erit divinatio illicita, & ſuperſtitioſa, 22.q.95,6.fin.

8 Divinatio igitur eſt indebita uſurpatio prænunciandi futuros eventus, 22.q.95.1.0

9 Semper eſt peccatum, quia ſemper in malam partem accipitur, ſecundum Hieronymum, 22.q.95.1.c.fin.

10 Provenit ex operatione dæmonum, ideo eſt ſpecies ſuperſtitionis, 22.qu.95.2.o.item 3.c.princ.

11 Eſt ſpecies curioſitatis, ratione finis, ſed quoad modum operis eſt ſpecies ſuperſtitionis, 22.q.95.2.ad 1

12 Genus divinationis triplex, ſcilicet necromantia, augurium, & fortilegium, quorum quodlibet multas habet ſpecies, 22.q.95. 3.0

13 Facta per invocationem dæmonum, per aſtra, ſomnia, auguria, vel ſortes, non eſt licita, ſed ſuperſtitioſa, 22.qu.95.o.item q.96.1.o

14 Dæmones poſſunt divinari verum tripliciter, ſcilicet ſubtilitate naturæ, revelatione, & experientia. 1.qu.64.1.ad 5. item 22.qu.172.5.ad 1. item 6.o

Divinum prædicatur de eſſentia, & de perſonis divinis, 3.q.16.3.ad 3

1 Diviſio duplex, ſcilicet ſecundum quantitatem, & ſecundum formam, prima eſt poſterior uno, ſecunda vero prior, ideo diffinit unitatem, 1.q.30.3.c

2 Continuum mathematice dividitur in infinitum ſecundum eandem proportionem, non autem ſecundum eandem quantitatem, ſed per minorem, 1.q.48.4.ad 3.& 12.q.85 3.c

3 Unumquodque poteſt per ſe dividi, ſecundum illud quod in ejus ratione continetur, non autem per alia, 12.q.95.4.c

4 Res dividitur per ſe per id ſolum quod convenit ei ſecundum genus, 12.q.18.7.c

5 Partes diviſionis univoce ſunt coæquæ ſecundum rationem generis, licet altera earum ſit prior ſecundum rem; ſed in analogis una earum ſemper eſt prior re & ratione, 12.q.61.1.ad 1

6 Omnis pluralitas ſequitur aliquam diviſionem, 1.q.30.3.c.

7 Diviſorum ex oppoſito aliqua ſunt ſimul ſecundum rem, & ſecundum rationem, ut ſpecies animalis, & coloris, aliqua ſimul ſecundum rationem, ſed unum eſt prius ſecundum rem, ut ſpecies numeri, figuræ, & motus; aliqua quorum unum eſt prius alio ſecundum rem & ſecundum rationem, ut ſubſtantia accidente, 1.qu.77.4.ad 1. & 12. q.29.2.ad 1

1 Divitiæ duplices, ſcilicet corporales, & ſpirituales, ſecundæ ſunt veræ, non autem primæ, 22.q.126.1.ad 3

2 Duplices, ſcilicet natura-

 les,

les, & artificiales, primæ appetuntur finite, ſecundæ dum habentur appetuntur finite, ſed dum non habentur, infinite, 12.q.2.1.c. ad 3. & q.30.4.0.

3 Cauſant tria mala, quæ vitantur per paupertatem, ſcilicet ſolicitudinem, elationem, & amorem earum, 22. q.188.7.c

4 Divitiæ non ſunt finis œconomicæ, ſed bene vivere, 22.q.50 3.ad 1

5 Inquantum proſunt ad virtutes, ſunt bonæ, ſed ſunt malæ, inquantum impediunt, ſimiliter & paupertas, 22. qu. 126.1.ad 3

6 Deus dat aliquibus abundantiam divitiarum, ut meritum bonæ diſpenſationis acquirant, 22, q.117. 1. ad 1. & q. 126.1.ad 3

7 Difficile eſt inter divitias charitatem ſervare, quia impediunt eam principaliter, alliciendo animum, & diſtrahendo, 22.qu.186 3. ad 4. & qu. 188.7 c.

8 Sunt viles, vanæ, & mutabiles, & ideo debent contemni, 22.q 126.1.ad 3

9 Divitiæ de conſilio abdicantur per perpetuam paupertatem, delitiæ carnis per perpetuam caſtitatem, & ſuperbia vitæ per obedientiæ ſervitutem, 12.q.108.4.c.fin.& 22.q. 186.6.0

Diuturnitas auget amorem amici præſentis, abſentis autem diminuit, 22.qu.49 2.ad 2.

1 Docere eſt actus vitæ activæ, quoad actum exteriorem, & interiorem, ut dirigit ad opus, ſed eſt actus contemplativæ ſecundum actum interiorem abſolute, 22.q.181.3.0

2 Dicitur dupliciter, ſcilicet principaliter infundendo lumen, & inſtrumentaliter dirigendo. Secundum convenit angelis, illuminando alios de revelatis, & homini exterius adminiculando, proponendo exempla, vel applicando principia concluſioni, primum autem ſoli Deo, 1.q.107.1 0 & q. 117.1.0, item 22.qu.173.2.c.item 3.q.69.5.ad 2

3 Chriſtus convenienter multa docuit in parabolis propter tria, ſcilicet tum quia connaturale eſt homini per ſenſibilia devenire in cognitionem intelligibilium, tum propter ſimplicitatem quorundam audientium, tum etiam ut indignis divina myſteria occultarentur, 3.q.42.3.0

4 Docere per modum exhortationis privatæ convenit mulieri, non autem publice prædicare, 22.q.177.2.0. & 3. q.55. 1.ad 3.& q.67.4.ad 2

5 Nullus poteſt ſeipſum proprie docere, 1.q.117.1.ad 4

6 Docere habet duplicem materiam, ſcilicet ſcientiam, & diſcipulum, ideo conſtruitur cum duplici accuſativo, 22.q 181.3.c.

7 Ad docendum alios in divinis tria requiruntur, ſcilicet plenitudo cognitionis, vis probandi, & pronunciatio, 12. q. 111. 4.c

8 Prædicator docendo debet facere tria, ſcilicet inſtruere, delectare, & flectere, 22. qu. 177.1.c

1 Docilitas eſt aptitudo bene acquirendi rectam opinionem ab alio, ſicut ſolertia a ſeipſo, 22.q.48.c. & q.49.3.0. item 4.c.

2 Docilitas ſecundum aptitudinem eſt a natura. Sed ad ejus conſummationem plurimum valet ſtudium, ſcilicet ſolicite, frequenter, & reverenter animum applicando documentis majorum, non negligendo ea per ignaviam, nec contemnendo per ſuperbiam, 22.q 49.3.ad 2

1 Doctor primus & principalis doctrinæ ſpiritualis & fidei fuit Chriſtus, 3.q.7.7.c.

2 Fuit veriſſime doctor, & martyr, & virgo, 22.q.152.4.c.

3 Quia Catholicæ veritatis doctor non ſolum provectos debet inſtruere, ſed ad eum pertinet etiam incipientes erudire; propoſitum noſtrum in hoc opere eſt, ea quæ ad chriſtianam religionem pertinent, eo modo tradere, ſecundum quod congruit eruditioni incipientium, 1.prol.princ.item 22. q.189.1.ad 4

4 Au-

4 Auctoritas ſacræ ſcripturæ auctoritati cujuſcunque doctoris præfertur, 1.q.1.8.ad 2

1 Doctrina tripliciter eſt occulta, ſcilicet ex intentione docentis propter invidiam vel turpitudinem rei; ſecundo quia paucis oſtenditur; tertio ex modo, ſcilicet figuraliter. Sed doctrina Chriſti fuit occulta tertio modo tantum, 3.qu. 42.3.corp.

2 In doctrina ſacra multa occultantur, maxime infidelibus, ne irrideantur, 1.qu.1.9. ad 3.fin.item 22.q.40.3.c

3 Chriſtus noluit ſcribere doctrinam ſuam, triplici ratione, ſcilicet propter dignitatem Chriſti, propter excellentiam doctrinæ, & propter ſpiritualitatem ejus, 3. quæſt.42. 4.0

4 Divina doctrina dicitur lac, triplici ratione, ſcilicet propter pulchritudinem, propter dulcedinem, & propter ſumendi facilitatem, 22. q.189.1. ad 4

5 Doctrina oſtenditur eſſe vera, per hoc quod conſonat rationi. Et ſimiliter lex, 12. q.98.1 c

6 Homo adjuvatur & impeditur interius a doctrina dupliciter, ſcil. propter virtutem & culpam doctorum vel auditorum, 22.q.177.1.ad 3. item q. 189.1.ad 4.item 10.0

7 Nomen doctrinæ & diſciplinæ ad inquiſitionem cognitionis pertinet. Nam doctrina eſt actio ejus, qui aliquid cognoſcere facit. Diſciplina autem eſt receptio cognitionis ab aliquo. Et debet eſſe a facilioribus, 22.q.189.1.ad 4

1 Dolor eſt paſſio animæ in appetitu ſenſitivo vel intellectivo, 12 q.35.1.0.item 3.q.84.8. 9.0.item q.8.1.c

2 Dolor interior eſt ſimpliciter major dolore exteriori, 12.q.35.7.0.item q.37.1.ad 3.

3 Dolor magis fugitur, quam ametur voluptas, quia minor eſt amor voluptatis, quam amor conſervationis ſui, cui correſpondet doloris fuga, 12. q.29 3.ad 1. item qu.35.6.b.item c.fin.item 22.q.123 11.c.item q. 138.1.c.item q.142.3.ad 2

4 Sicut dolor minuitur ex diuturnitate, ſic timor ex præmeditatione, 12.q.42.5.c

5 Innocentia patientis minuit dolorem, quoad numerum, quia non dolet de tot. Sed auget intenſive per ſe, quia magis indigne, 3.q.46.6.ad 5.

6 Dolor & triſtitia ſunt tantum de contrariantibus voluntati, 1.q.103.7 c

7 Triſtitia eſt ſpecies doloris, conſequens interiorem apprehenſionem tantum. Sed dolor conſequitur ad omnem apprehenſionem, 12.q.35.2.0.item 7.c.item 3.q.15.6.c

8 Omnis dolor & triſtitia ſecundum ſe ſunt mala. Sed præſuppoſita præſentia mali, ſunt bona, 12.q.39.1.0. item q. 59.3.0 & 3.q.15.5.6.c.

9 Dolor & triſtitia poſſunt eſſe bona honeſta, & utilia, ratione fugæ mali, 12. q. 39.2. 3.0.item 3.q.15.6.ad 2.item ad 3. item q.40.6.ad 2

10 Impoſſibile eſt aliquam triſtitiam vel dolorem eſſe ſummum malum, 12.q.39.4.0.

11 Dolor & gaudium ſenſitivi nullo modo poſſunt eſſe ſimul, quia ſemper contrariantur, ſaltem ſecundum motum cordis, ſecundum dilatationem & conſtrictionem, 3. qu. 84.9 ad 2

12 Ad dolorem requiruntur duo, ſcilicet conjunctio mali, & perceptio ejus, 12.q.35.1.7. c.item qu.41.3 c. item 3.q.15.5. 6. 0

13 Malum conjunctum eſt magis cauſa doloris & triſtitiæ, quam bonum amiſſum, 12.q.36.1.0

14 Malum conjunctum cauſat dolorem ut finis; ſed amor ut inde principium primum, & aliquando concupiſcentia. Sed odium, ut principium ſecundum, 12. qu. 36.2.0. item 4. corp.

15 Appetitus unitatis, non cujuslibet, ſed ejus quæ eſt de perfectione naturæ, cauſat dolorem, 12.q.36.3.0

16 Poteſtas major non tollens inclinationem, ſed repugnans ei, cauſat dolorem, in-

quantum infert malum, 12.q.36.4.0

17 Paſſio Chriſti ratione defectus humani cauſat in nobis dolorem & triſtitiam, ſed ratione benignitatis Dei cauſat lætitiam, 22.q.82.4.ad 1

18 In Chriſto fuit verus dolor ſenſibilis, 3.qu.15.5.0.item q.46.6.c

19 Dolor Chriſti in paſſione pervenit uſque ad rationem ſuperiorem, 3.q.46.8.0

20 Non impediebat delectationem fruitionis ejus, nec e converſo, 3.q.15.5.ad 3. item 6.c.item 9. ad 3. item q.46.6.c fin. item ad 2.item 8.0

21 Interior & exterior fuit maximus, 3.q.46.6.0. & qu.48.2.c

22 Chriſtus doluit pro omnibus peccatis ſimul, 3.qu.46.6.ad 4

23 Magis dolebat de miſeriis noſtris, quam de paſſione ſua, 3.q.46.6.ad 4

24 Fuit major dolore cujuſcunque contriti, 3.q.46.6.ad 3. item ad 4

25 Fuit major dolore Adæ, ſi paſſus fuiſſet in innocentia, 3.q.46.6.ad 3

26 Dolor & triſtitia nullo modo ſunt in Deo, 1.q.20.1.ad 2.

27 Mater Chriſti peperit ſine dolore & cum maxima jucunditate, 22.q.164.2.ad 3.item q.3.35.6.2

28 Beati non dolent de malis quæ fecerunt, 12.q.59.3.ad 1.item 3.q.84.8.c

1 Dolus proprie accipitur tantum in malo, ſed abuſive in bono, 22.q.55.4.ad 1

2 Dolus principaliter eſt in verbis, 22.q.55.4.ad 2.item 5.c.

3 Fit tripliciter, ſcil. corde, ore, & opere. Sed fraus proprie eſt tantum in factis, 22.q.55.4.ad 2. & 5.c. & q.111.3.ad 2.& q.118.8.c.ad 2

Dominario ſignificat tria, ſcil. libertatem rigidam, & inflexibilem gubernationem, & appetitum, & participationem veri dominii, 1.qu.105.5.ad 2

Dominationes præcipiunt, poteſtates ordinant, & principatus dirigunt, 1.q.108.5.ad 3.

1 Dominicus poteſt prædicari de qualibet re Chriſti, non autem de homine Chriſto, 3.q.16.3.0

1 Deus eſt principium & finis, & eſt realiter Dominus omnium, quia creatura ſubjicitur ei realiter, 1.q.13.7.ad 5. & 3.q.35.5.c

2 Dominium convenit Deo realiter ab æterno, quoad poteſtatem, non autem quoad relationem. Sed fundamentum relationis dominii eſt poteſtas, 1 q.13.7.ad 1.& ad 6.& 8.ad 1.

3 Sola creatura rationali habet dominium ſui actus, 12 5 q.1.2 c.& q.6.2.ad 2. & q.15.2.c

4 Homo eſt dominus ſuarum operationum, per intellectum & voluntatem, 12.q.1.1.c.& q.6.2.ad 2.item q.21.2.c. & q.109.2.ad 1.& 22.q.158.2.ad 3

5 Sumus domini noſtrorum actuum, ſecundum quod poſſumus hoc, vel illud eligere. Ideo non ſumus domini appetitus ultimi finis, 1.q.82.1.ad 3

6 Homo in ſtatu innocentiæ habuiſſet dominium ſuper alia animalia imperando & utendo libere, non autem ſuper Angelos, 1.q.96.1.2.0

7 Nec habuiſſet dominium ſervile ſuper homines, ſed dominium liberorum, 1.q.92.1.ad 2.& q.96.4.0. item 22.q.164.2.c.ad 1.& q.189.6.ad 2

8 Dominium & prælatio introducta ſunt ex jure humano, 22.q.10.c.& q.12.2.c

9 In ſimonia transfertur dominium, non autem in furro, nec in rapina, nec in uſuris, 22.q.78.3.c.ad 3

Domus non eſt unum ſimpliciter, ſed aggregatione. Nec forma ejus, quæ eſt compoſitio vel ordo, dat eſſe & ſpeciem toti, & cuilibet parti ejus, 1.q.76 8.c

Donatus hæreticus rebaptizans eſt condemnatus in Concilio Toletano, 3.q.66.8.c

Donec quandoque ſignificat tempus certum, quandoque vero tempus infinitum, 3.qu.28.3.ad 3

1 Donum eſt proprium nomen Spiritus ſancti, 1.quæſt.38.2.0

2 Eſt nomen perſonale in divinis, 1.q.38.1.0

3 In nomine doni importatur proprietas originis Spiritus ſancti, quæ eſt proceſſio, 1.q. 38.2.ad 2

4 Importat diſtinctionem perſonalem, ſecundum quod eſt alicujus, ſecundum originem. Sed Spiritus ſanctus dat ſe ſecundum quod eſt ſui ipſius, 1.q. 38.1.ad 1

5 Dicitur tripliciter, ſcilicet per identitatem, ſecundum originem, & ſecundum ſubjectionem. Primo modo convenit eſſentiæ Dei, ſecundo perſonis, tertio creaturis tantum, 1.q.38.1.ad 1.& ad 2. item ad 3.

6 Spiritus ſanctus eſt ratio omnium donorum Dei, quorum principium eſt voluntas Dei, 1. quæſt.38.2.0. & qu.43.5. ad 1

7 Omnia dona ſub ratione doni manifeſtant Spiritum ſanctum. Sed ſecundum ſpeciem doni aliqua dona manifeſtant filium, ut ſapientia, & ſcientia, 1.q.43.5.ad 1

8 Dona Spiritus ſancti ſunt tantum ſeptem, ſcilicet ſapientia, intellectus, conſilium, fortitudo, ſcientia, pietas, & timor domini, 12.qu.68.4.0. & 22.q.8.6.0.& q.45.2. ad 3

9 Et numerantur partim ſecundum dignitatem eorum, & partim ſecundum materias, 12. q.68.7.0

10 Circa materias omnium virtutum oportet eſſe aliquod de ſeptem donis, 12.q.68.4.7. c.& q.69.1.ad 3

11 Septem dona perficiunt hominem, ut ſequatur motum Dei, virtutes autem perficiunt, ut ſequatur motum rationis, 12.q.68.0. & qu 69.1.c.& 22.q.8. 5.c. item q.19.9. c. & q.52.1.3.c. & q.121.1.c.& q.139.1.c. & 3.q. 7.5.c.ad 1

12 Sunt priora virtutibus intellectualibus & moralibus, ordine perfectionis & dignitatis, ſed e converſo ordine generationis & diſpoſitionis, 12. q.68.8 ad 2

13 Et ſunt dona Spiritus ſancti, ſecundum quod charitate informantur. Ideo eis nullus male utitur, 12. q. 68.5. ad 3

14 Excellunt omnes virtutes morales, & intellectuales, ſed excelluntur a virtutibus theologicis, 12.q.68.1.8.0. & q 69.1. ad 1. item 22.q.9.1. ad 3. & q.19. 9.ad 4.& q.81.2 ad 1

15 Præſupponunt tres virtutes theologicas, ſicut quaſdam radices, ad quas pertinent, ſicut & earum derivationes, 12.q.68.4.ad 1.& 8.c.ad 3. & 22. q.19.9.ad 4.& q.139.2.ad 2

16 Sunt principia virtutum intellectualium, & moralium, 22.q.19.9.ad 4

17 Omnia ſeptem dona ſunt connexa, quia habens unum habet omnia, & charitatem, & e converſo, 12.q.68.5.0.& 22.q. 19.9.c.& qu.139.1.ad 2. item 3.q. 7.5.ad 3

18 Sunt in omnibus viribus hominis, in quibus ſunt virtutes, 12.q.68.4.5.7 c

19 Tria ſunt in parte appetitiva, ſcilicet donum fortitudinis, pietatis, & timoris; reliqua vero in parte cognoſcitiva, 22.q.8.6.c

20 Dona, quorum unum dirigit alterum, combinantur ſimul, 12.q 68.7.4

21 Sunt habitus in anima, 12.q 68.3.0

22 Sunt neceſſaria ad finem ſupernaturalem, non autem ad finem naturalem, 12.q.68.2.0.& 3.ad 1.item ad 3

23 Habent duplices actus, unum in via, & alium in patria, 12.q.68.6.ad 2

24 In patria habebunt actus ſuos circa ea quæ pertinent ad vitam contemplativam, non autem circa ea quæ pertinent ad vitam activam, 12 q.68.6.ad 3

25 Manent in beatis ſecundum eſſentiam non circa idem, nec cum eodem actu, 12.q.68. 6.0. item 22.q.8.7 0. item q.139. 1.ad 2.item 3.q 7.ad 3

26 Dona Dei ſecundum diverſas rationes emanant a bonitate, miſericordia, liberalitate, & juſtitia, 1.qu.21.3. c. item 22.qu.31.1. ad 2. item ad 3.

27 Præcipuum omnium donorum Dei fuit filius ejus, 12. q.102.3.c

28 Remiſſio peccatorum eſt majus donum Dei, quam innocentia ex parte recipientis, ſed e converſo ex parte dati. Ideo pœnitens magis tenetur ad gratiarum actiones, quam innocens, 1.q.20.4 ad 4.item 22.q.106.2 0. item 3 qu.88.2.ad 3.& q.89 1.ad 3

1 Dormiens quandoque ſyllogizat, licet ſemper cum aliquo errore, 1.q.84.8.ad 2. item 22.q.154 5.ad 2

2 † Interdum ſimilitudinibus rerum inhæremus, ſicut rebus ipſis, ut patet in dormientibus, 1.q 55.5. ad 3.fin. item 22.q.154.5.c.

1 Dotes animæ ſunt tres, ſcilicet viſio, fruitio, & comprehenſio. Et dotes corporis ſunt quatuor, ſcilicet ſubtilitas, agilitas, claritas, & impaſſibilitas, 1.q.12.7.ad 1. & 3.q.45.1 ad 3.

2 Dotes corporis procedunt ex virtute animæ glorificatæ, ſecundum quod anima cauſat quatuor in corpore, ſcilicet eſſe ſubſtantiale, vires, formas ſecundarias, ſcilicet accidentales, & motum expeditum, 3.q.28.2.ad 3 item q.45.2.c.

3 Chriſtus ante reſurrectionem non habuit dotes corporis ſecundum habitum, ſed tantum actus ſupernaturaliter, contra Ugonem de ſancto Victore, 3. quæſt. 28. 2. ad 3. item qu.45.1 ad 3.item 2.0.item q.81.3.c

4 Aliquibus donis, quæ a Theologis dotes appellantur, ornabuntur beati in paradiſo, ſupplem.q.95.1.0.

5 Beatitudo, & dos realiter inter ſe differunt, ſupplem. q. 95.2.c

6 Si Chriſto aliquo modo competat habere dotes, non ita proprie ſicut aliis ſanctis competit, cum tamen ea quæ dotes vocantur, excellentiſſime ei conveniant, ſupplem.q.95.3.c

7 Dotes proprie non competunt Angelis, ſicut & hominibus ſed metaphorice, ſuppl. q.95 4 0

8 Convenienter tres aſſignatæ ſunt animæ dotes, ſcilicet viſio, quæ fidei, comprehenſio quæ ſpei, fruitio quæ charitati reſpondet, ſupplem. qu. 95.5.c

1 Dubitatio dicitur dupliciter, ſcilicet motus rationis ſupra utramque partem contradictionis, cum formidine determinandi alteram partem ejus, & formido affectus ad aliquod terribile ſuſtinendum. Prima non fuit in Chriſto, ſed ſecunda; non ſecundum rationem, ſed ſecundum ſenſualitatem, 3.qu.18.4.ad 1. item ad 2

2 Non poteſt eſſe in Deo, nec in Angelis, 3.q.18 4 ad 1.

3 Duplex, ſcilicet infidelitatis, & admirationis. Secunda fuit in matre Chriſti, non autem prima, 3 q.27.4.ad 2.& q.30.4.ad 2

4 Dubia de perſonis debent in meliorem partem interpretari determinando, de rebus autem in partem veriorem, ſupponendo, 22 q.60 4.0.

Duellum eſt illicitum. Et magis convenit cum ratio ſortium, quam judicio cum ferro candenti. † Judicia tamen hujuſmodi ſunt prohibita, quia ſunt de occultis, quæ divino judicio reſervantur, 22.q.95.8. ad 3

Dulcedinem ſuam a bonis Deus quandoque abſcondit, ut eam ardentius quærant, 12.q. 112.5.c

1 Dulia eſt honor & ſervitus debita creaturæ, ſed latria eſt honor & ſervitus debita ſoli Deo; ideo differunt ſpecie, 22.q.103 3.0

2 Dulia ſumitur dupliciter, ſcilicet communiter, ut exhibet reverentiam omni homini ratione cujuſcunque excellentiæ, vel proprie, ſcilicet tantum ut reverentiam exhibent ſervi domino. Prima habet diverſas ſpecies ſecundum diverſitatem excellentiæ, ut pietatem, obſervantiam, & hujuſmodi; non autem ſecunda, ſed eſt ſpecies obſervantiæ, quæ eſt ad omnes dignitate excellentes, 22.q.103.3.c.item 4.0.

1 Deo dicitur, quaſi habens dualitatem non in alio, ſed

in

in ſeipſo, de quo prædicantur duo, 3.q.17.1 ad 6

2 Duo aliquando pro uno accipiuntur, 1.q.70 1.c

3 Unum aliquando habet vim duorum, 1.q 39 2.c.ad 4

1 Duplicitas cordis eſt aliud oſtendere, & aliud intendere, 12.q.109.2.ad 4. & q.111 3.ad 2.

2 Ut eſt vertibilitas animi ad diverſa, eſt aliquid conſequens ad luxuriam, ſicut & inconſtantia, 22.q.53 6.ad 2

1 Durationis protenſio videtur attendi ſecundum operationem, magis quam ſecundum eſſe, ſicut & tempus eſt numerus motus, 1 q.10.1.ad 2. fin.

2 Duratio pœnæ reſpondet culpæ ex parte maculæ, & non ex parte actus, 12.q.87.4.ad 3.

3 Non reſpondet durationi culpæ, nec in judicio divino, nec humano, 12.q.78.3 ad 1

4 Duratio Dei, æternitas, & eſſentia ejus, ſunt eadem res, 1.q.10.2.0

5 Durities eſt in ſacramento Euchariſtiæ, ſine materia, 3.q.77.7.ad 2

E.

1 EAdem eidem ſunt eadem inter ſe, tunc ſolum, quando in tertio ſunt eadem re & ratione, 1.q.28.3.ad 1

1 Ebrietas dicitur dupliciter, ſcilicet defectus rationis, ex nimio potu vini, & actus cauſans eum. Secunda eſt peccatum, non autem prima, 22.q.150.1 0

2 Ebrietas neſcientis potentiam vini non eſt peccatum; ſcientis autem, ſed non credentis inebriari, eſt peccatum veniale. Aliter vero eſt peccatum mortale, 12.q.88.5.ad 1. & 22.q 150.1.2 0

3 Dans vinum prono ad ebrietatem ſcienter peccat, 22.q.150.1.ad 2

4 Ebrietas eſt ſpecies gulæ, diviſa contra comeſſationes, 22.q.150.1.c

5 Non eſt graviſſimum peccatorum, 22.q.150.3.0

6 Voluntaria in ſua cauſa non excuſatur totaliter a peccato, nec totaliter excuſat ſequens peccatum, 12.qu.77.7.corp.ad 3

7 † Ebrietas ſine peccato tollit totam culpam actus ſequentis, ſicut forte accidit de Loth, & Noe, 22.qu.150.1.4.c

8 Loth culpandus eſt, non quantum ille inceſtus, ſed quantum ebrietas meruit, 22.q 150.4.c fin

9 Ebrietas cum peccato diminuit culpam actus ſequentis, inquantum diminuit voluntarium, 12 q 76.4.ad 2. item ad 4. item 22 q 150 4.0

10 Vitium contrarium ebrietati eſt peccatum, ſcilicet abſtinere a vino, in magnum gravamen naturæ ſcienter. Et caret nomine, 22.quæſt.150.1.ad 3

11 † Ebrius homicida meretur duplices maledictiones, propter duplex peccatum. Vel ſecundum legem Pittaci, qui id ſua lege ſancivit, non reſpiciendo ebrioſi veniam, ſed utilitatem, contra quam ebrius peccat, 12.q.76.4.ad 4. & 22.qu.150.4 ad 1

1 Eccleſia dicitur dupliciter, ſcilicet militans, & triumphans, 3 q 68.9.0

2 Corpus eccleſiæ myſticum conſiſtit ex hominibus, & Angelis, ex viatoribus & beatis, 3.q.8 4 c.ad 2

3 Una eſt Eccleſia omnium fidelium novi & veteris teſtamenti. Nec ſynagoga fuit concubina, ſed vera ſponſa & uxor Chriſti, 3.q.8.3.ad 3

4 Decor Eccleſiæ principaliter conſiſtit in interioribus, ad quem etiam actus exteriores pertinent, inquantum ab interiori decore progrediuntur, vel ipſum conſervant, 12.qu.101.2 corp.ad 3

5 Eccleſia poteſt condere legem in pertinentibus ad cultum Dei, & ad ſubjectionem infidelium, & rerum ſuarum, 22.q.10.10.c.item q.66.8.ad 2.

6 Solus Chriſtus fundavit Eccleſiam, cujus miniſterium commiſit Petro & ſucceſſoribus ejus, in ædificationem, & non

in deſtructionem, 22. qu. 88. 11. ad 2

7 Nullus prohibetur ingredi Eccleſiam, & audire verbum Dei uſque ad miſſam carechumenorum, 3. q. 83. 4. ad 4

8 In caſu neceſſitatis licet vendere aut emere terram, ubi quondam fuit eccleſia, 22. q. 100. 4. ad 1. & ad 2. & ad 3

1 Eccleſiaſticus liber pertinet ad legem veterem, 22. q. 16. 1. ad 5

2 Eccleſiaſticus liber non computatur inter canonicas ſcripturas apud Hebræos, 1. q. 89. 8. ad 2

Eclipſis apparens in paſſione Chriſti fuit quintupliciter miraculoſa, ſcilicet primo, quia ſecundum Dionyſium, & Aſtrologos naturalis eclipſis ſolis, per interpoſitionem lunæ, nunquam accidit, niſi temporeſconjunctionis ſolis & lunæ, quæ tunc non fuit. Secundo, quia cum circa horam ſextam luna fuiſſet ſimul cum ſole in medio cœli, in veſperis apparuit in ſuo loco, id eſt in oriente oppoſita ſoli. Tertio, quia tunc luna jam pertranſierat ſolem, & diſtabat quaſi per medietatem circuli, in oppoſitione exiſtens. Quarto, quia tunc luna miraculoſe ab oriente verſus occidentem rediens non pertranſivit ſolem. ut eſſet eo occidentalior, ſed poſtquam pervenit ad terminum ſolis, reverſa eſt verſus orientem. Quinto, quia ſecundum Chryſoſtomum, tribus horis tunc tenebræ remanſerunt, cum eclipſis ſolis in momento pertranſeat, 3. q. 44. 2. ad 2

Educi de potentia, eſt fieri in actu, quod prius erat in potentia; & dependet a materia, & fit per agens naturale, 1. q. 90. 2. ad 2

1 Quilibet effectus Dei eſt æqualiter a tota Trinitate, 1. q. 32. 1. c. item 3. q. 23. 2. c

2 Omnis effectus repræſentat aliqualiter cauſam ſuam, 1. q. 45. 7. c

3 Nullus effectus eſt ſpecies ſuæ cauſæ, 22. q. 110. 1. c. fi. item ad 3

4 Omne ſignum corporale eſt effectus ſignati: vel procedit ab eadem cauſa, 22. q. 95. 5. c

5 Effectus poſitivus prior eſt effectu privativo, ordine formæ, ſed ordine materiæ eſt e converſo, 3. q. 62. 6. ad 3. & qu. 70. 4. c

6 Impoſſibile eſt quod illud quod eſt per accidens, ſit effectus per ſe alicujus virtutis cœleſtis vel alterius agentis naturalis, 1. q. 116. 1. c. item 22. q. 95. 5. c

1 Ægritudo non eſt pura privatio, ſed dicit humores inordinate diſpoſitos, 12. q. 82. 3. ad 1

2 Non eſt æqualiter in omnibus, ſicut nec cauſa ejus, 12. q 82. 4 ad 2

1 Electio pertinet determinare ad unam potentiam, ſcilicet ad voluntatem, 1. qu. 83. 3. c

2 Electionem rectam agit ſola virtus, quæ eſt in parte appetitiva, 12. qu. 58. 1. ad 2. item 4. c

3 Electio ſequitur inquiſitionem, in hominibus tantum, 1. q. 22. 1. ad 1. item qu. 59 3. ad 1. item q. 6. 2. ad 1. item 3. q. 18. 4. ad 2 & q. 34. 2. ad 2

4 Eſt tantum de poſſibili, 12. q. 13. 5 c

5 Non eſt de ultimo fine, ſed tantum de iis, quæ ſunt ad finem, 1. q. 82. 1. ad 3. & 12 q. 13. 3. c. item 4. 6. c. & 22. qu. 24. 1. ad 3. item q. 33. 1. ad 2. item qu. 47. 1. ad 2. item 3. q. 18. 4 c

6 Eſt tantum de actibus humanis, vel de alia re cum actu humano, 12. qu. 13. 4. c. item 5. c.

7 Ad bonam electionem requiruntur duo, ſcilicet intentio debiti finis per virtutes morales, & recta præacceptio eorum quæ ſunt ad finem per prudentiam, 12. qu. 56. 4. ad 4. item qu. 57. 5. c. item q. 58. 4. cor. item 22. q. 47. 1. ad 2. item qu. 54. 2. c

8 Intentio & electio differunt, quia prima eſt reſpectu finis, ſecunda vero eſt eorum quæ ſunt ad finem, 12. q. 12. 4. c.

9 Judicium liberi arbitrii eſt actus electionis, 1. q. 83. 3. ad 2.

10 Homo nihil eligit de neceſſitate, ſed libere, 1.quæ.115.4.c. item 12.qu.13.6.c. item 22. qu. 104.1.c

11 Homo eſt liberi arbitrii in eligendo, non autem in proſequendo reſpectu omnium, 1.q.83.1.ad 4

12 Electio convenit Chriſto, 3.q.11.3. ad 1. item q. 18.4.0. & q.34.2.ad 2

13 Convenit Deo reſpectu creaturarum, non autem reſpectu ſui, 3.q.18.4.ad 1. item ad 2

14 Electio Dei eſt etiam non entium, non autem noſtra, 1.q.23.4.ad 2

15 Quos Deus ad aliquid eligit, ita præparat & diſponit, ut idonei ſint ad illud, 3.q.27.4.c.

16 Dilectio Dei eſt prior electione, ſed in creaturis eſt e converſo, 1.q.23.4.c.ad 2

17 Omnes prædeſtinati ſunt electi a Deo, & dilecti, 1.qu. 23.4.0. item q.24.1.c

18 Electio Dei præcedit prædeſtinationem, quia prædeſtinatio Dei eſt actus voluntatis abſolutæ conſequens ordinem electionis, 1.q.23.4.c.ad 2

19 Electio ad prælationem ſufficit quod nihil inveniat in ſe, per quod ei fiat illicitum illud officium, 22.q.185.3.c

20 In foro contentioſo ſufficit quod electus ſit bonus. Sed in foro conſcientiæ requiritur quod ſit optimus, vel ſimpliciter, vel ad regimen, 22.qu. 63.2.c.ad 3. item q.185.3 0

21 Electus de gremio Eccleſiæ ut in pluribus conſuevit eſſe utilior ad bonum commune, quia magis diligit eccleſiam, in qua nutritus eſt, 22 q 63.2.ad 4

22 Prælatus non eligitur quaſi in hæreditatem, ſed ut diſpenſator. Ideo non oportet eligi propinquiorem, 22.q.63.1.c.2.ad 1.

1 Elementum aliquod oportet prædominari in omni miſto, 22.q.49.6.ad 1. item q.179.2. ad 2

2 Elementa ſubtiliora prædominantur in miſto ſecundum virtutem, ſed groſſiora ſecundum quantitatem, 1.q.7.1. ad 2. item q.91.1.c.ad 3

3 Forma elementorum ſunt in miſto virtute, non autem actu, 1.q.76.4.ad 4.

4 Primæ quatuor qualitates non ſunt habitus elementorum, 12.q.49.4.c

5 Diverſæ opiniones de creatione & diſtinctione elementorum, 1.q.66.1.0

6 Elementum in definitione ſacramenti ponitur pro quocunque ſenſibili, 3.q.84.1.ad 1

1 Eleemoſyna eſt opus, in quo datur aliquid indigenti ex compaſſione, propter Deum, 22.q.32.1.c

2 Omne obſequium impenſum proximo propter Deum eſt eleemoſyna, 22.q.32.2.0

3 Eſt proprie actus miſericordiæ. Sed eſt actus charitatis ex conſequenti & mediate, latria vero imperative, 22. q. 32.1.0.& 9.ad 3

4 Eſt actus liberalitatis, inquantum aufert impedimentum ejus, ſcilicet ſuperfluum amorem divitiarum, 22.q.32.1.ad 4.

5 Dare eleemoſynam de ſuperfluo, vel in extrema neceſſitate, eſt de præcepto, in aliis vero eſt tantum de conſilio, 22. q.32. 5.6.0. item q. 66. 7. c. item q.71.1.c. item q. 87. 1. ad 4. & q. 118.4. ad 2. item q.185.7.ad 1

6 Quæ eſt de conſilio, eſt pars ſatisfactionis, non autem illa quæ eſt de præcepto, ſed eſt præambulum ejus, 22. q. 32.1. ad 2

7 Non eſt facienda de neceſſariis ſibi, & familiæ, & ſtatui, niſi velit mutare ſtatum, vel neceſſitas aliqua præponderet, ſcilicet extrema alicujus perſonæ, vel eccleſiæ, vel reipublicæ, 22.q. 32. 6. 0. item q. 117.1.ad 2

8 Non eſt expectanda extrema neceſſitas in danda eleemoſyna. Nec oportet prætendere futuram, præter probabile, 22. q.32.5.ad 3

9 Non ſunt recipiendæ a peccatoribus, 22.q.154.4.c. princ.

10 Ille qui dat eleemoſynam, quando dat ut foveatur in peccatis, vel quando dat ut aliquem inducat ad hæreſim, mortaliter peccat, propter intentionem corruptam. Et talis eleemoſyna non eſt recipienda, 12. q.19.7. ad 2. item ad 3. item 22.q.154.4.c. princ.

11 Quilibet tenetur dare eleemoſynam, quicquid habet per ſimoniam, 22.q 32 7.c ad 3 item q.62.5.ad 2. & q.110.6.ad 1.

12 Quilibet etiam non habens dominium rei poteſt facere eleemoſynam cuicunque exiſtenti in extrema neceſſitate, 22.q.32.7.ad 3. item 8. ad 1. item ad 2

13 Filii familias, & ſervi non poſſunt dare eleemoſynas, ſine conſenſu dominorum, niſi de parvis, vel ſuis, 22 q.32 8.ad 3

14 Lucia poterat de conſenſu ſolius matris dare eleemoſynas, 22.q.32.8.ad 3

15 Uxori non licet dare eleemoſynas niſi communes, & modicas, ſine conſenſu viri; vel niſi moderatas, viro ignorante, & non prohibente, vel niſi habeat aliqua præter dotem, vel niſi lucretur, 22.q.32.8. ad 2

* 16 Religioſis non licet dare eleemoſynas ſine licentia, niſi de modicis, ſub ratihabitione, 22.q.32.8.c.ad 1

17 Quilibet poteſt ſibi facere eleemoſynas, non quidem dando ſibi aliquid, ſed exercendo in ſe actum corporalem, vel ſpiritualem, 22.q.30. ad 2. & q.32. 9. ad 3. item q.106.3 ad 1.

18 Eleemoſyna cæteris paribus debet dari magis indigentibus, melioribus, propinquioribus, benefactoribus, & dantibus ſpiritualia, 22.q 32.3 ad 1. item 9.0. item q. 71 1.c. item q. 81.6. ad 2

19 Efficacia eleemoſynæ penſatur principaliter ex affectu ex parte dantis, reſpectu præmii eſſentialis; ſed reſpectu præmii accidentalis, & ex parte recipientis, magis penſatur ex magnitudine dati; niſi affectus ejus multum excedat, 22.q 32.9.ad 2.

20 Nullus moriens in peccato mortali poteſt liberari ab inferno per eleemoſynas ſuas, vel aliorum, 22.q.154.2 ad 5

21 Dupliciter liberat vivos a peccato mortali, ſc. præſervando, & diſponendo ad gratiam, ſicut etiam alia bona, 22 q.154.2. ad 5

22 Corporales ſecundum ſuam ſubſtantiam habent effectus tantum corporales, ſed ratione cauſæ, ſcilicet charitatis, & orationis, habent effectus ſpirituales, 22.q.32.4.0

21 Spirituales ſunt ſimpliciter meliores, quam corporales, ſcilicet ratione dati, finis, & actus, ſed reſpectu alicujus eſt e converſo, 22 q.32 3.0. item qu. 33.1.c. item q 188.4 c

24 † Recompenſatio temporalis non intenta non minuit meritum, vel laudem eleemoſynæ, nec aliorum actuum, ſicut nec humana gloria non intenta. Sed intenta minuit, quia qui vult dare eleemoſynam propter inanem gloriam conſequendam, vult id, quod de ſe eſt bonum ſub ratione mali, 12.q.19 7.ad 2. & ad 3.

25 Corporales ſufficienter numerantur ſeptem, & ſpirituales ſeptem, 22 q 32.2.0

26 Debet fieri abundanter, ſecundum facultatem dantis, ſed multis indigentibus, ne quis ſuperflue habeat, 22.q 32.10.0. item q.117.1.ad 2

Elias non eſt raptus in cœlum empyreum, ſed aereum; & vivit cum Enoch in paradiſo terreſtri uſque ad Antichriſtum, 1.q.102.2 ad 3.& 3.q.49.5.ad 2

2 Elias propter injuriam quæ redundabat in Deum, fecit ignem deſcendere ſuper eos qui venerant ad ipſum capiendum, 22.q.108.1.ad 4.

3 † Deus per Eliam veritatem reſpondit nunciis regis, qui mittebantur ad conſulendum Deum Accharon, 22.q 174.5 ad 4

1 Eliſeus maledixit pueros zelo Dei, non autem livore vindictæ; ſicut etiam Elias occidit centum viros, 22.q.108.1.ad 4.

Embrio prius vivit anima vegetativa, ſecundo ſenſitiva, & ultimo intellectiva, quia generatio ejus multiplex eſt, & diſcontinua, 1.q 67.4.c fi. & q.76. 3. ad 3.& q. 77.7 c item q. 85.3. ad 1. item q. 118. 2. ad 2. & 12.q. 64.1 corp. item 3.q.33 2. ad 3

Emere regnum cœlorum dicitur improprie, id eſt mereri, qui dat quod habet, 22.q.100 2.ad 3.

1 Energumenus dicitur, quaſi intus laborans, 3. q. 71.2. ad 1. item ad 3

2 Omnis baptizandus eſt energume-

gumenus, ideo debet exorcizari; 3.q.71.2. ad 1. item ad 3

In ænigmate Adam videbat Deum, id eſt obſcure, ſcilicet per effectus, non autem propter occupationem ſenſibilium cauſatam ex peccato, ſicut nos, 3.q.94.1.ad 3

1 Ens dicitur dupliciter, ſc. quod ſignificat eſſentiam rerum, & dividitur in decem prædicamenta, ſecundo quod ſignificat conceptionem quam facit anima, 1.q.3.4.ad 2. & q.48 2.ad 2.

2 Diviſio entis quadruplex, ſcil. per ſe, & per accidens, rei & rationis, in decem prædicamenta, & per actum, & potentiam, 3.q.10.3 c

3 Ens dicitur dupliciter, ſc. ens ſimpliciter, id eſt ſubſtantia, & ens ſecundum quid, id eſt accidens, 3.q.11.5.ad 3

4 Omne ens rationis eſt relatio, vel negatio, 1.q.28.1.c.

5 † Privationes, negationes, & non entia, ſunt entia rationis tantum, 1.q.16.3. ad 2. item q.48.1. ad 2. item 12. q.8.1. ad 5. item q.16.1.c

6 Ens includitur in quolibet apprehenſo, 12.q.94.2.c

7 Quod fit per accidens, non eſt ens proprie, neque unum, 22 q.95.5.c

8 Ens non eſt genus, quia non habet differentias, 1.q.3.5 c.ad 1.

9 Omnia univoca reducuntur ad unum principium, non quidem univocum, ſed analogum, ſcilicet ad ens, 1.q.13.5.ad 1

10 Ens prædicatur analogice de ſubſtantia & accidente, 1.q. 13.10. ad 4. item 12 q.110 2 corp.

11 † Ens participaliter & adiective prædicatur pluraliter de tribus Perſonis Divinis, ſubſtantive vero, ſingulariter tantum, 1.q.36.3.ad 3

Enunciabile de præſenti, præterito, & futuro non eſt idem; 1.q.14.15.ad 3

1 Enunciatio fit a nobis tantum propter cognitionem habendam; 1.q.14.14.c. item 22. q.1.2.ad 2

2 † Omnis enunciatio affirmativa, in materia naturali, eſt vera, & negativa falſa. Sed in materia remota eſt e converſo. In contingenti autem, qualibet univerſalis eſt falſa, & particularis, vel indefinita eſt vera, 1 q.51.1.c

Epicycli & eccentrici circuli probantur in aſtrologia rationabiliter, non autem demonſtrative, 1.q.32.1.ad 2

1 Epichia eſt virtus ſpecialis, & pars potentialis juſtitiæ, 22.q.80 ad 5. & q.120. o. item q.128 1.ad 6

2 Epichia eſt pars ſubjectivæ juſtitiæ communiter dictæ, quæ per prius prædicatur de ea, quam de juſtitia legali, quæ dirigitur ſecundum epichiam, quæ eſt ſuperior regula humanorum actuum, 22.q.120.2 corp. ad 1

3 Epichia eſt potior pars legalis juſtitiæ, obtemperantis legi quoad verba, & quoad intentionem legiſlatoris. Sed dividitur contra eam, ut attendit tantum verba, 22.q 120.2.ad 2

4 Epichia ſervat intentionem legis in his, ad quæ forma legis ſe non extendit, 22.q. 120.1.c.

5 Epiches non deſerit juſtum ſimpliciter, ſed juſtum lege determinatum. Nec opponitur ſeveritati, quæ ſequitur veritatem legis, in quibus oportet, quia in quibus non oportet, eſt vitiolum, 22.q.120 1.ad 1

1 Epiſcopatus nomen operis eſt, & non honoris, 22 q.185. 1.ad 1

2 Intelligendum eſt in nomine epiſcopatus bonum opus, id eſt actio plebi utilis, 22.q. 185.1.2 o.

3 Ex hoc quod Apoſtolus dicit, Qui epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat, ſumpſerunt aliqui occaſionem ambitionis epiſcopatus & prælationis. Sed non recte intelligunt quod hic dicitur. Apoſtolus voluit hic oſtendere, quid pertinet ad epiſcopum. Epiſcopus eſt nomen Græcum. Scopos enim idem eſt quod intendens, & epi, id eſt ſupra, quaſi ſuperintendens; duo ergo conſideranda ſunt in epiſcopo, ſcil. gradus ſuperior, & actio plebi utilis, 22.q.185. 1.ad 1

4 Aliqui projiciunt forte oculum ad ea, quæ circumſtant epiſcopatum, ſcilicet quod qui præeſt, honoratur, & habet

po,

poteſtatem ; & qui propter iſta deſiderat epiſcopatum, neſcit quid ſit epiſcopus, ſive epiſcopatus; & ideo dicit Apoſtolus quid ſit Epiſcopus, & quid deſiderat qui epiſcopatum deſiderat, quia bonum opus deſiderat ; non dicit bonum deſiderium habet, ſed bonum opus deſiderat, ſcilicet utilitatem plebis; 22.q.185.1.ad 1

1 Epiſcopi & presbyteri olim non differebant ſecundum nomina, 22.q.184.6.ad 1

2 Solus epiſcopus proprie eſt prælatus eccleſiæ, & quaſi ſponſus ejus accipit annulum ; & ſolus habet plenam poteſtatem, & juriſdictionem, 22.q.108 4 ad 2.

3 Poteſt diſpenſare illa ſacramenta, quæ ponunt ſuſcipientem in aliquo gradu perfectionis ſuper alios, 3.q.82.3.ad 3

4 Epiſcopi ſunt ſucceſſores Apoſtolorum, 22. q. 184.6. ad 1. item q.185.5.b. & 3.q.67.2. ad 1. & q.72.11.c

5 Epiſcopus dicit, pax vobis, quia magis repræſentat Chriſtum dicentem ſic, quam ſimplex ſacerdos dicens, Dominus vobiſcum, 3.q 83.5. ad 6

6 Sicut diaconus participat illuminationem, & virtutem ſacerdotis; ſic & ſacerdos per ſectivam diſpenſationem epiſcopi, 3.q.82.3.ad 3

7 Epiſcopatus eſt ordo ſupra ſacerdotium, reſpectu myſtici corporis Chriſti ; non autem reſpectu veri, 22.q.184.6.ad 1.& 3.q 67.2.ad 2. item q.82.1.ad 4

8 Epiſcopus poteſt judicare eos ſolum, qui ſunt de ſua diœceſi, 22. qu. 60.2. corp. & 6.0. & qu.67.1.b.

9 Epiſcopus, in cujus diœceſi aliquis delinquit in re non exemptas, ſit ei ſuperior, ratione delicti, etiamſi ſit exemptus; niſi forte delinquat in re aliqua exempta, puta in adminiſtratione bonorum alicujus monaſterii exempti ; ſed ſi aliquis exemptus committat furtum vel homicidium, vel aliquid hujuſmodi, poteſt per Ordinarium condemnari, 22 q 67.1.ad 2.

10 Epiſcopus tenetur ingredi religionem, quam vovit, 22 q.189.3.ad 1

11 Monachus Epiſcopus tenetur ad obſervantias regulares, ſc. ad continentiam, paupertatem, habitum, & alia, niſi impediant officium ejus, ut ſilentium, ſolitudo, abſtinentiæ, & vigiliæ graves, in quibus poteſt ipſe ſecum diſpenſare, ſicut & prælati in religione, 22.q.88 11.ad 4. & q. 185.8.0. & 188.8.ad 5

12 Epiſcopi tenentur exponere omnia ſua pro honore Dei, & ſalute gregis ſui, cum opus fuerit, 22.q.184.7.ad 1

13 Epiſcopo non licet religionem ingredi niſi propter impedimentum ſalutis, ex parte ſui, vel aliorum, de licentia Papæ, 22.q.184.6.c.fin.& q.185.4.0. & q.189.7 c

14 Monachus epiſcopus non poteſt eſſe hæres, niſi pro eccleſia ſua, nec poteſt teſtamentum condere, nec aliquid diſponere poſt mortem, niſi de licentia Papæ, 22.q.88.11.ad 4. & q.185.ad 3

15 Epiſcopus depoſitus intrans religionem poteſt revocari ad epiſcopatum, niſi ſit detruſus ibi ad pœnitentiam pro culpa ejus, 22.q 185.4.ad 2

16 Epiſcopo non licet deſerere corporaliter gregem ſuum propter perſecutionem; niſi poſſit ei ſufficienter per alium providere, 22.q.185.5.0

17 Epiſcopo licet habere proprium, & illud hæredibus teſtari, 22.q.185.6.7 0. & q.186.3.ad 5.

1 Æqualitas duplex, ſci. quantitatis, & proportionis ; prima requiritur in juſtitia commutativa, ſecunda in diſtributiva & in merito, reſpectu præmii, 12.q.114.3 0

2 Duplex, ſcilicet æquiparantiæ, & proportionis, 1. qu. 63.3.c. item 22.q.163.2.c

3 Æqualitas & quantitas duplex, ſcil. molis, & virtutis, 1. q.42.1. ad 1. item ad 2

4 Omnis æqualitas virtutis includit ſimilitudinem, non autem e converſo, 1.q.42.1.ad 2.

5 Angelus & homo appetierunt æqualitatem Dei ſecundum ſimilitudinem imitationis ; non autem ſecundum æquiparantiam naturæ, 1.q.61.4.ad 3. item qu.

63.3.o. item q.68.4. corp.fin. item 22.q.163.2.o

6 In divinis eſt æqualitas & quantitas virtutis, non autem molis, 1.q.42.1.o. item 3.q.58.3.o.

7 Æqualitas & ſimilitudo in Divinis eſt tantum ſecundum eſſentialia, 1.q.35.2.c. & q.36.4.ad 3. & q.42.4.ad 2

8 Æqualitas & ſimilitudo in Divinis includunt relationes perſonales, & unitatem eſſentiæ, nec dicunt aliam relationem realem, 1.q.28.4. ad 4. & q.42.1.ad 4

9 Qualibet Perſona in Divinis eſt ſimilis & æqualis aliis duabus Perſonis, 1.q.42 o. & 3.q.43.4 c.

1 Æquinoctialis Zona ſecundum aliquos eſt temperatiſſima, ſed probabilius, ſecundum Ariſtotelem, eſt inhabitabilis propter æſtum, 1.q.102.2.ad 4

2 Creatio mundi, & paſſio Chriſti, factæ ſunt in æquinoctio; ſed judicium generale erit in æſtate, quando ſol maxime exaltatur, quia perfecta illuminatio erit in ſecundo Chriſti adventu, & tunc etiam erit maxima Chriſti exaltatio, 3.q 46.3. ad 3

† Æquitas eſt pars juſtitiæ, & continetur ſub epiichia, 22.q 80.ad 3

Æquivalens non poteſt reddi Deo, nec parentibus; ſed ſufficit reddere id quod eſt poſſibile, 12.q.100 7. ad 1. item 22.q.57.1.ad 3. item q.62.2. ad 1. item q.80.c. item q.81.5.ad 3. item q.102.1. ad 3. & q.106.6. ad 1. & 3.q.85.3.ad 2

1 Æquivocationem cauſat ſignificationis diverſitas, non autem diverſitas ſuppoſitionis, vel prædicationis, 1.q.13.10. ad 1. item q.29.4. ad 4

2 Omnis æquivocatio præſupponit univocationem, non autem generatio æquivoca præſupponit generationem univocam, ſed e converſo, 1.q.13.5.ad 1

Equus quidam perpendens ſe coiiſſe cum matre, præcipitans ſe mortuus eſt, 22.q.54.9.ad 3.

1 Error circa prima principia in ſpeculabilibus & practicis eſt graviſſimus & turpiſſimus, 22.q.154.12.c

2 Error de jure naturæ quam maxime matrimonium impedit, ſuppl.q.51.1.c

3 Matrimonium cum inter duas perſonas fiat mutuam in invicem poteſtatem recipientes, ex perſonæ & perſonarum conditionis errore impediri neceſſe eſt, ſuppl.q.51.2.o

Erubeſcentia eſt timor de turpiſiendo, ſed verecundia eſt timor de turpi facto, 12.q.41.4.c. item 22.q.75.1. ad 3. item q.144.2.c

1 Eſſe dicitur tripliciter, ſcilicet eſſentia, actus eſſentiæ, & eſſe quod ſignificat veritatem propoſitionis, quod formaliter eſt in anima; ſed eſt in re fundamentaliter, 1.q 3.4.ad 2

2 Species rerum habent triplex eſſe, ſcilicet in mente Dei, id eſt in Verbo, in intelligentia Angeli, & in rebus, 1.q 74.3.ad 2.

3 Eſſe ab aliquo dicitur dupliciter, ſc. directe, quia agit, & indirecte, quia non agit quod debet, 12.q.6.3.c

4 Omne quod non eſt ſuum eſſe, participat eſſe a cauſa prima, quæ eſt ſuum eſſe, 1.q.44.1.c. item qu.61.1.corp. item qu.75.5.ad 4. item qu. 104.1.c. item 12.q.3.7.c

5 Eſſe eſt proprius effectus Dei, 1.q 8.1.c. item q.45.5.o. item qu. 65.3.c. item 12.qu.66.5.ad 4

6 Forma non eſt, nec fit, nec creatur, niſi improprie, 1.q.5.5.ad 2. item q.9.2.ad 3. item qu.45.4.8.o. item q.65.4.c. itam qu.75.6.c. item q.90.2.c. item q.91.2.o. item q. 110.2.corp. item qu.118.1.corp. item 12.qu.110.2. ad 3. item 3 q.35.1.c. ad 3

7 Omne eſſe eſt ab aliqua forma, 1.q 42.1.ad 1

8 Ipſum eſſe nihil aliud adjunctum habere poteſt, ſimiliter nec aliqua forma, 1.q.3.6.7.c

9 Primus effectus formæ eſt eſſe, ſecundus vero operatio, 1.q.42.1.ad 1. item 12.q.111.2.c

10 Eſſe eſt prius omni alia participatione, & omni alio nomine Dei, 1.q.5.2 o

11 * Et eſt nobilius, 1.q.4.1.ad 3. item 2. ad 3. item 12.q.2.5.ad 2

12 Ab eadem forma vel eſſentia eſt eſſe immediate, & opera-

operatio mediante potentia, 1.q.54.2.ad 2 & 3.q. 16.1.ad 4

13 Eſſe eſt formale reſpectu omnium quæ in re ſunt, 1.q.8.1.c.

14 Idem eſt eſſe formæ, materiæ, & compoſiti, 12.qu. 4. 5. ad 2

15 Si aliqua forma vel natura non pertinet ad eſſe perſonale, illud eſſe non dicitur eſſe perſonæ ſimpliciter, ſed ſecundum quid, 3 q.17.2 c

16 * Eſſe capitatum, & eſſe corporeum, & eſſe animatum pertinet ad perſonam Sortis, ſed ex his non fit niſi unum eſſe in Sorte, 3.q.17.2.c

17 Si poſt conſtitutionem perſonæ adveniant ei aliqua membra, non accreſcit ei aliud eſſe, ſed ſola relatio ad hæc, 3.qu. 17.2.c

18 Eſſe eſt maxime intra rem, ſecundo forma, tertio materia, 1.q.8.1.c. & q.105.5.c.fi.

19 Eſt actus formæ. & eſſentiæ, & ſuppoſiti, 1.q.3.4.c

20 Non comparatur ad alia ſicut recipiens ad receptum, ſed e converſo, quia eſt actualitas omnium, 1. q 3.4.c. item q.4.1.ad 3. item q.5.1.c

21 * Immo ſemper illud quod ſubſternitur in rebus, eſt communius quam id quod informat, & reſtringit ipſum; ſicut eſſe, quam vivere, 1.q 65.3.c

22 Quælibet forma ſubſtantialis dat eſſe ſimpliciter, & quælibet forma accidentalis dat eſſe ſecundum quid, 1.qu.76.4. 8.c. item q.77.6.c

23 Unius perſonæ eſt tantum unum eſſe perſonale, ſed multa ſecundum quid, 3. q. 17.2.c. item q.19.1.ad 4

24 Quicquid eſt in aliquo præter eſſentiam ejus, oportet eſſe cauſatum vel a principiis eſſentialibus, vel ab extra. 1.q.3.4.c.

25 Eſſe pertinet ad hypoſtaſim, ſicut ad illud quod habet eſſe, ſed pertinet ad naturam, ſicut ad illud quo aliquid habet eſſe, 3.q.17.2.c.ad 1

26 Eſſe ſimpliciter eſt ſuperius ad eſſe hominem, 3.q.16. 9.ad 2

27 Impoſſibile eſt unam rem habere duplex eſſe ſubſtantiale, 1.q.76.3.c. & 4.b. & c. & q.77.2. ad 3. & 3. quæſt. 17.2. c

28 Ad probandum aliquid eſſe, oportet uti pro medio quid nominis, non autem quid rei, quia ſequitur quæſtionem an eſt, 1.q.2 2.ad 2

29 In qualibet creatura differunt eſſe, & eſſentia, operatio & potentia, vel virtus operativa, 1.q.54 1.2.3.c.& q.77. 1.c. & q 79.1.c

30 Eſſe cujuslibet creaturæ eſt determinatum ad unum ſecundum genus, & ſecundum ſpeciem, 1.q.54.2 c

31 Inclinatio cujuslibet creaturæ ad eſſe eſt tantum per eſſentiam, non autem inclinatio ad extra, 1.q.59.2.c.ad 1

32 Impoſſibile eſt quod eſſe alicujus creaturæ ſit cauſatum ex principiis eſſentialibus ejus, 1.q.3.4.c

1 Eſſentia eſt illud quod ſignificatur per definitionem, 1. q.3.3.c. & q 29.2. ad 3

2 Eſt illud, cujus actus eſt eſſe, 1 q.39.2.ad 3

3 Eſſentia & natura ſunt idem re, & differunt ratione, quia eſſentia eſt principium eſſendi, ſed natura eſt principium operationis, 1.q.39.2.ad 3

4 Eſſentia nomine abſtracto ſignificatur ut pars, ſed in concreto ſignificatur ut totum, 1.q.3.3.c

5 In compoſitis eſſentia ſignificat compoſitum ex forma & materia in communi, 1. q. 29.2 ad 3

Æſtimatio rationis ſemper corrumpitur in peccante in univerſali, vel in particulari, per delectationes, & alias paſſiones, 22.q.162.4.ad 1

1 Vis æſtimativa eſt potentia apprehenſiva convenientis & nocivi; ideo comparatur ad appetitum ſenſitivum, ſicut intellectus practicus ad voluntatem, 1 q.78.4.corp.

2 Nullum individuum apprehendit, in quantum ſubſtat naturæ communi, ſicut cogitativa in homine: ſed tantum ut eſt principium vel terminus actionis vel paſſionis bruti, 1.q.78. 4 5.fin.

Ætatis defectu matrimonium ante annos pubertatis contractum nullum eſt, niſi forte ætatis

de-

defectum vigor naturæ & rationis ſuppleverit, Suppl q.58.5.c.

1 Æternitas eſt interminabilis vitæ tota ſimul & perfecta poſſeſſio, 1.q.10.1.0

2 Æternum quandoque ſumitur pro diurno. 22.q.164.2.ad 6.

3 Æternitas eſt menſura omnis durationis, 1.q.10.6.c

4 Excludit principium durationis, 1.q 42.2.ad 2

5 Eſſe, ſecundum quod recedit a permanentia, & ſubditur tranſmutationi, recedit ab æternitate, & ſubditur tempori, 1.q.10.4.ad 3. & 5.c

6 * Æternitas ſignificatur pluraliter, 1.q.10.3.ad 1

7 Eſt tota ſimul; quia eſt menſura eſſe permanentis, non autem tempus, quia eſt menſura motus, 1.q.10.4.c.ad 3.& 5.c.

8 Manet eadem & ſubjecto. & ratione; ideo non eſt idem quod nunc temporis, 1.q.10.4. ad 2

9 Tempus non differt ab æternitate per habere principium & finem, niſi per accidens, vel ex parte menſurati, vel in potentia, 1.q.10.4 5.c

10 Æternitas & tempus non ſunt menſuræ unius generis, 1.q.10.4.ad 1

11 In tempore aliud eſt indiviſibile, ſc. inſtans; & aliud durans, ſc. tempus; ſed in æternitate eſt idem indiviſibile, & ſemper ſtans, 1.q.42.2.ad 4

12 Ævum eſt medium inter tempus & æternitatem; quia tempus habet prius & poſterius, id eſt menſurat mutabilia; non autem ævum, ſed conjungitur eis, non autem æternitas, 1.q 10.5.0

13 Deus eſt æternitas, 1.q.10.2.c.ad 3

14 Deus eſt æternus, 1.q.10.2.0

15 Æternitas vere, & proprie convenit ſoli Deo, ſed participative convenit diverſis diverſimode, 1 q.10.2.3 0

16 Nihil præter Deum fuit ab æterno, 1.q.10 3.0 & q.16.7.0. & q.46.0. & q.61.2.0

17 Ab æterno non fuerunt multæ veritates, niſi in mente Dei, 1.q.10.3.ad 3. & q.16.7.0

18 Deus eſt ſupra æternitatem participatam, & ultra eam regnat; non autem ſupra, vel ultra æternitatem ſuam, 1.q.10.2.ad 1. & ad 2

19 Non eſt actor, nec cauſa ſuæ æternitatis, ſed æternitatis participatæ, ſcil. ævi, 1.q.10.2.ad 1

1 Ethica. * Neceſſe eſt ponere, quod in primum motum voluntatis voluntas prodeat ex inſtinctu alicujus exterioris moventis, ut Ariſtoteles concludit in quodam capitulo Ethicæ Eudimicæ, 12.q.9.4.c.fi. & q 80.1. ad 3

1 Etymologia attenditur ſecundum illud a quo imponitur nomen; ſignificatio vero ſecundum illud, ad quod ſignificandum nomen imponitur, 22.q.92.1. ad 2

Ethos in Græco ſcriptum per H litteram longam, ſignificat morem, id eſt inclinationem; ſed ſcriptum per E brevem, ſignificat morem, id eſt conſuetudinem, 12.q.58.1.c

Eva non fuit filia Adæ, quia non proceſſit ab eo modo naturæ, nec ſicut a principio naturali, 1.q.92.2. ad 3

1 Euangelium divulgatum eſt, & prædicatum in toto orbe, non autem creditum per fidem ab omnibus, 12 q.106.4. ad 4

2 In euangelio nihil mandatur de præceptis ceremonialibus; quia ablata ſunt per impletionem rei, 12. qu. 108. 3. ad 3

3 Non continet niſi quæ pertinent ad gratiam Spiritus ſancti, 12.q.106.1. ad 1

4 Doctrina euangelica eſt doctrina perfectionis; ideo inſtruit de omnibus pertinentibus ad rectitudinem vitæ, 22 q.56.1.ad 2.

1 Eubulia eſt virtus ſpecialis bene conſiliativa, 1.q.22.1. ad 1. & 12.q.57.6.0. & 22. q.48.c. fi. & q.49.4. ad 2. & q. 51.1.2.0. & qu. 53.2.c.

2 In nullo peccatore, in quantum hujuſmodi, invenitur eubulia, 22.q.51.1. ad 3

1 Euchariſtia eſt ſacramentum, & ſacrificium, 12. q. 101. 4.ad 2. & 3 q. 52.8. ad 2. & q.73. 1. 4.0. & q. 79. 5. 0. & 7. 0. & q. 82.4.c. ad 1

2 Corpus & ſanguis Chriſti ſunt unum ſacramentum forma-

maliter, & ſecundum finem, ſed plura materialiter, 3.q.73.2.0 & q.78.6. ad 2

3 Hoc ſacramentum habet quatuor nomina, ſcilicet ſacrificium vel hoſtia, communio vel ſynaxis, euchariſtia, & viaticum, 3.q.73.4.0. & q.79.2. ad 1.

4 Conveniens fuit, & neceſſaria inſtitutio Euchariſtiæ in cœna Domini, non autem ante, nec poſt, quatuor rationibus; ſcilicet primo, quia ad perfectionem noſtram exigebatur, ut caput noſtrum etiam realiter nobis jungeretur; ſecundo, quia tunc inſtitui debuit, quando figuræ veteris legis terminandæ erant; tertio, ratione repræſentationis paſſionis Chriſti; quarto, ex ritu quo frequentandum eſt hoc ſacramentum, ut ultimo traditum magis memoriæ teneretur, 3.q.72.12. ad 3. & q.73.5.0. & q.74.4.c.ad 1. & q.80.8. ad 1. & q.83.2. ad 3

5 Neceſſaria fuit inſtitutio Euchariſtiæ per modum cibi, 3.q.73.1.2.0. item q.75.5.c

6 Habuit multas figuras in veteri teſtamento, quarum præcipua fuit agnus Paſchalis, 12. q.102.5.ad 2. & ad 3. & 3.qu.73.6.0. item q.80.10 ad 2

7 Euchariſtia in miſſa comparatur ſacrificio Abel, Abrahæ, & Melchiſedech, 3 q.83.4.ad 8

8 Oblatio Melchiſedech fuit expreſſior figura Euchariſtiæ, quoad illud quod eſt ſacramentum tantum, figuris veteris legis, ſed e converſo quoad illud quod eſt res & ſacramentum, 3.q.61.3.ad 3. item q.73 6.c

9 Sacrficium Euchariſtię quotidie oblatum in Eccleſia non eſt aliud, quam ſacrificium Chriſti, ſed commemoratio ejus, 3.q.22.3. ad 2. item q. 73. 4.0. & q.83.1.c

10 Effuſio ſanguinis & aquæ ex latere Chriſti eſt ſignum & cauſa Euchariſtiæ; oblatio Melchiſedech, reſpectu ejus quod eſt ſacramentum tantum, manna reſpectu ejus quod eſt res tantum, & agnus Paſchalis reſpectu ejus quod eſt res & ſacramentum, ſunt tantum ſigna, 3.q.73.6.0. & q.74.6. ad 1

11 Agnus paſchalis fuit figura Euchariſtiæ, ratione paſſionis Chriſti, manna vero, ut cibus fidelium, 12. q.102.5. ad 2. & 3. q.73.5.6.c. & q.80.10.ad 2

12 Corpus Chriſti myſticum eſt res tantum in hoc ſacramento, 3.q.73.3.6.c

13 Res hujus ſacramenti duplex, ſcilicet contenta, id eſt Chriſtus, & non contenta, ſcilicet corpus Chriſti myſticum, 3.q 60.3.b. item q.80.4 c

14 Res & ſacramentum Euchariſtiæ eſt Corpus Chriſti verum, res tantum eſt effectus ejus, ſcilicet gratia, ſacramentum vero tantum eſt materia ejus, 3.q.73.1.ad 3.& 6.c

15 Res & ſacramentum Euchariſtiæ eſt in materia, ſed res tantum, ſcilicet gratia, eſt in ſuſcipiente. In aliis autem ſacramentis utrumque eſt in eo, 3.q.73.1.ad 3

16 Vel quia nutrimentum correſpondens Euchariſtiæ præcedit augmentum correſpondens confirmationi ut cauſa, & ſequitur ut conſervans, 3.qu.65. 2.ad 3

17 Euchariſtia excellit omnia ſacramenta veteris, ac novæ legis, 3.q.65.3 0

18 Eſt perfectio aliorum ſacramentorum, 3.q.75.1.c

19 Eſt conſummatio omnium ſacramentorum, 3.qu.63.6.c. item q.73.3.c

20 Eſt finis omnium ſacramentorum, 3.qu.63.6.c. & q.65.3.c. ad 2. & q.72.12.ad 3. & q.37.1.c.

21 Comprehendit totum myſterium noſtræ ſalutis, ideo præ cæteris ſacramentis ſolemnius celebratur, 3. qu 83.4.c.princ. item ad 3. item ad 6

22 Eſt ſignum eccleſiaſticæ unitatis; ideo ex opere operato ejus efficacia poteſt in alterum tranſire, non autem alia ſacramenta, 3. q.67.2.c. & q.73.2.b. & 4.c. & q.79.1.c. & q.82.3. ad 3. & q.83.4.ad 3

23 Sicut in aliis ſacramentis materiale elementum non eſt cauſa virtutis, quæ in eo eſt, nec alicujus ſpiritualis effectus in homine, niſi mediante virtute, ſecundum quod ex elemento & virtute fit unum, ita

ſpe-

ſpecies non ſunt cauſa corporis Chriſti, nec alicujus ſpiritualis effectus, niſi mediante corpore Chriſti, ſecundum quod ex ſpeciebus & corpore Chriſti fit unum ſacramentum, 3. q.73.1.ad 2

24 Per baptiſmum datur primus actus vitæ ſpiritualis, ſed per Euchariſtiam datur complementum ejus, 3.q.79.1.c.ad 2. & 6. ad 2. & q.82 2.ad 3

25 Eſt poſterior baptiſmo in perceptione, ſed eſt prior in intentione, 3.q.73.5.ad 4

26 Si homo nunquam a gratia baptiſmi caderet, indigeret confirmatione & Euchariſtia, non autem pœnitentia, 3.quæſt.84.5.6.0

27 Continet Chriſtum realiter; non autem alia ſacramenta, ſed tantum virtutem ejus, 12.q.101. 4. ad 2. & 3 q. 63. 6.c. item q.65. 3.0. & q.73.1.c. ad 3.& 4.c. ad 3. & 5.c. ad 2. & q.75.1.0.& 2.c. ad 2.& 4.c.& q.76.0. & q.78.1.c

28 Perficitur in conſecratione materiæ, alia vero ſacramenta in uſu ejus, 3.q.73.1.ad 3.& q.74. 1.ad 3 & 7.c. & q.78.1.c. item q. 80.1.ad 1.& 10.ad 1.& q.82.4. ad 2. & 10. ad 1.fi. item q. 84.3.c. & 4. ad 3

29 Materia Euchariſtiæ eſt duplex, ſcilicet panis, & vinum, 3.q.74.1.0

30 Non habens vinum vel panem non debet conſecrare alterum tantum, tamen ſi faceret, conſecratum eſſet, ſed graviter peccaret, 3.q.74.1.ad 2

31 Panis & vinum quantacunque poſſunt conſecrari, dummodo ſint coram ſacerdote, 3. q. 74.2.0

32 Materia Euchariſtiæ non eſt mel, lac, carnes, nec aliquid ſimile ſacramentis veteris legis, 3.q.74.1.0

33 Circa materiam Euchariſtiæ fuit triplex hæreſis, ſcilicet Artotiritarum, panem cum caſeo offerentium; Cataſrigarum, & Pepucianorum miſcentium farinam cum ſanguine puerorum per totum corpus; & Aquariorum offerentium aquam tantum, 3.q.74.1.c

34 Damnatur error quorundam conficientium de aqua lotionis panni intincti vino, 3.q. 74.8.c

35 Aqua debet apponi vino, ſicut Chriſtus poſuit; & convertitur in vinum, 3.q.74.6.0

36 Appoſitio aquæ non eſt neceſſaria, licet non apponens peccet, 3.q.74.7.0. & qu.83.0. ad 4. & ad 6

37 Aqua debet poni in calice, & parum, non in dolio, quæ non manet, ſed convertitur in vinum, non autem in aquam Chriſti, 3.q.74.8.0

38 De aqua artificiali in vino poteſt confici Euchariſtia, ſed non debet, non autem in pane, 3.q.74.7.ad 3

39 Euchariſtia conficitur ex pane tritici, non autem ex pane hordei, ſpeltæ, farris, vel alterius grani, 3.q.74.3.0. & 4.c.

40 Poteſt confici ex pane miſto ex granis aliis, ſi maneat ſpecies tritici, 3.q.74.3.ad 3

41 Poteſt confici ex ſiligine generata ex grano frumenti, 3.q.74.3.ad 2

42 Ex amido, vel paſta, vel pane corrupto ſecundum ſpeciem non poteſt confici, 3.q.74.3.ad 4.& 4. ad 4. & 5. ad 2

43 Debet confici ex azymo, ſicut Chriſtus fecit, & eſſet grave peccatum conficere cum fermento, ſicut apud Græcos in azymis, 3 q.74.4.0

44 De vino vitis, & non de alio liquore poteſt confici, 3. q.74.5.0

45 De muſto poteſt confici, ſed peccatum eſſet, niſi eſſet in neceſſitate, non autem de uva, nec de agreſta, 3.q.74.5.ad 3

46 De aceto non poteſt confici, ſed de vino aceſcente, licet peccatum eſſet, 3.q.74.3.ad 2

47 Forma conſecrationis corporis Chriſti eſt hæc, ſcilicet, Hoc eſt enim Corpus meum; tamen dimittens alia verba peccat graviter, 3.q.60.8.c. & q.75. 2.c. & q.78.2.0. & 5.c. & q.83.4. ad 5. & q 84.3.c

48 Singulæ particulæ hujus formæ convenienter ordinantur, 3 q.78.2.0

49 Enim non eſt de forma Euchariſtiæ, ſed dimittens ipſum ex negligentia, vel contemptu peccat, quia eſt de conſue-

ſuetudine Romanæ Eccleſiæ, dara a Petro Apoſtolo, 3. qu. 60.8.c. & q.78.2. ad 5

50 Forma Euchariſtiæ convenienter ſignificatur, ſcil. in facto eſſe, non autem in fieri, 3.q.78.2.0

51 Hæc verba, Et elevatis oculis, & cætera; & Manducate, & cætera, convenienter præmittuntur formæ Euchariſtiæ, 3.q.78.1.c. ad 4

52 Forma conſecrationis ſanguinis Chriſti eſt hæc, ſcil. Hic eſt enim calix ſanguinis mei, novi & æterni teſtamenti, myſterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum, 3.q.78.3.c.

53 Singulæ particulæ hujus formæ convenienter poſitæ ſunt, 3.q.78.3.0

54 Formæ prædictæ non ſe mutuo expectant, ſed utraque operatur ſine altera, 3.q78.6.0.

55 Continent veritatem factivam rei, non præſupponentem rem ſignificatam, 3.q.78.9.0

56 In prædictis formis, & in qualibet alia forma ſacramentali eſt aliqua virtus inſtrumentalis, non quidem principalis, nec ſecundum eſſe completum, ſed intentionalis, 3.q.78.4.0. & 5.c.

57 Forma euchariſtiæ importat ſolam conſecrationem materiæ, & profertur in perſona Chriſti, ſed formæ ſacramentorum important uſum materiæ, & proferuntur in perſona miniſtri, 3.q.78.1.4.5.c. & q.82. 2. ad 2. & 5.c. ad 2. & 7. ad 3. & q.83.1. ad 3. & q. 84.3.c

58 Chriſtus eadem forma conſecravit, qua & nos, quam dedit Eccleſiæ, & tantum ſemel protulit, 3.q.78.1. ad 1

59 Subſtantia panis & vini non manet poſt conſecrationem, cujus oppoſitum eſt impoſſibile & hæreticum, 3. qu.75.2.0. & 6.c. & q.77.1.5 corp.

60 In converſionibus naturalibus illud quod convertitur corrumpitur, & illud in quod convertitur, generatur, vel augetur, vel reſtauratur; ſed hic Chriſtus nullo modo mutatur, 3.q.75.4.0. & 6. ad 2

61 Nec ſubſtantia panis & vini annihilatur, nec convertitur in præjacentem materiam, 3.q.75.3.0

62 Sed convertitur tota in totum Corpus Chriſti, 3.q.75.4. o. & 6.c. & 8.c. ad 3

63 Converſio hæc quadrupliciter differt ab aliis, quia pertingit ad materiam, non habet ſubjectum, convertitur totum in totum præexiſtens, 3.q.75.4.8.o.

64 Importat ordinem ſubſtantiarum, ideo eſt ſicut in ſubjecto in utraque, 3.q.75.4. ad 1

65 Non eſt formalis, ſed eſt ſubſtantialis, ideo dicitur tranſubſtantiatio, 3.q.75.4.0

66 Forma ſubſtantialis panis & vini non manet poſt conſecrationem; 3 q.75.6.0. & q.77.1.6.c.

67 Convertitur in formam Corporis Chriſti, 3.q.75.6. ad 2

68 Quantitas panis non convertitur in quantitatem Corporis Chriſti, ſed manet ſicut cetera accidentia, 3.q.76.1.ad 3. & 4.c.

69 Nec quantitas vini convertitur in quantitatem ſanguinis Chriſti, ſed manet ſicut cætera accidentia, 3.q.77.8.c.

70 Si poſt calicis conſecrationem aliud vinum mittatur in calicem, illud quidem non tranſit in ſanguinem, neque ſanguini commiſceatur, ſicut Innocentius III. dicit in quadam decretali, 3.q.77.8.c ad 1. & ad 3.

71 Quod quidem intelligendum eſt, quando non fit tanta permiſtio vini vel liquoris extranei, quod ſanguis Chriſti deſinat eſſe ſub toto; tunc enim dicitur undique diffundi, non quia tangat ſanguinem Chriſti, ſecundum proprias ejus dimenſiones, ſed ſecundum dimenſiones ſacramentales, ſub quibus continetur, 3 qu.77.8.c. ad 3. item ad 4

72 Nec eſt ſimile de aqua benedicta, cui additur aqua non benedicta, & de vino conſecrato; quia illa benedictio nullam immutationem facit circa ſubſtantiam aquę, ſicut facit conſecratio vini, 3.q. 77.8. ad 3.fi.

73 Hec converſio eſt ſupernaturalis facta ſola virtute Dei, 3.q.75.4.c. item 5.0. & 7.c. & q. 83.4.c

74 Convenit cum creatione & mutatione naturali, in ordine ter-

terminorum, & non ſimultate, & cum prima non habet ſubjectum commune utrique termino, & cum ſecunda, quia terminus tranſit in terminum, ſecundum totum hic, ſecundum materiam ibi, & manet aliquid, ſc. accidentia hic, & materia ibi, 3.q.75.8.c

75 Hæc eſt vera, ex pane fit Corpus Chriſti, & panis convertitur in Corpus Chriſti, vel tranſubſtantiatur; non autem hæc, panis eſt, vel fuit, vel erit, vel fit Corpus Chriſti, vel de pane fit vel factum eſt Corpus Chriſti; vel panis poteſt eſſe, vel fieri Corpus Chriſti, 3.q.75.8.o

76 Hæc converſio eſt difficilior, & miraculoſior omni mutatione naturali, & etiam creatione, ratione termini ad quem, ſimpliciter autem eſt e converſo, 3.q.75.8.ad 3

77 Fit in inſtanti, 3.q.75.3.c. item 7 o. & q.78.2.5.c

78 Fit tantum in ultimo inſtanti prolationis totius formæ, ſi aſſumantur tria, ſc. miniſter debitus, debita materia, & forma, & intentio conſecrantis; ſed ſingulæ partes formæ diſponunt ad hoc, 3.qu.75.7. ad 1. & ad 3. & q.78.4. ad 3. item 5.c

79 Corpus Chriſti non incipit eſſe in hoc ſacramento per motum localem, ſed per converſionem panis in ipſum, triplici ratione, ſc. primo quia ſequeretur quod deſineret eſſe in cœlo; ſecundo quia omne corpus localiter motum pertranſit omnia media; quod hic dici non poteſt; tertio quia impoſſibile eſt, quod unus motus ejuſdem corporis localiter moti terminetur ſimul ad diverſa loca, cum tamen in pluribus locis Corpus Chriſti ſub hoc ſacramento ſimul eſſe incipiat, 3.q.75.2.4.c.

80 Totus Chriſtus eſt in hoc ſacramento, 3.q.76.1.o. item q. 79.1. ad 3

81 Verum Corpus Chriſti non eſſe in hoc ſacramento, niſi ut in ſigno, eſt hæreſis abjurata a Berengario, 3.q.75.1.ad 3.& q.75. 1.o

82 In hoc ſacramento eſt aliquid dupliciter, ſc. ex vi ſacramenti, id eſt ſignificatum per formam; & ex naturali concomitantia, id eſt realiter conjunctum Chriſto, 3.q.76.1.o & 2.3. 4.c. & qu.78.6. ad 1. & qu. 81. 4. ad 2. & ad 3

83 Anima Chriſti, & divinitas ejus ſunt in hoc ſacramento ſecundo modo tantum, 3.q.76. 1. ad 1. & 2.c. & q 81.4. ad 3

84 Caro, & os, & hujuſmodi ſunt ſub ſpecie vini ſecundo modo tantum, & ſub ſpecie panis, primo modo: ſanguis vero e converſo, 3.qu.76.1.ad 2. & 2.c. ad 3.& q.78.6.ad 1.& q.81.4.ad 2.

85 Quantitas tota, & alia accidentia Chriſti ſunt in hoc ſacramento, ſecundo modo tantum, 3.q.76.1. ad 3. & 3.4.o. & 5.ad 3.& q.81.3.ad 3

86 Tota quantitas Chriſti eſt indifferenter ſub magna, & parva quantitate ſpecierum, 3.q.76.1.ad 3.& 3.c.& 4.o

87 Totus Chriſtus eſt ſub qualibet parte utriuſque ſpeciei, 3. q.76.2.3.o. & q 78.6. ad 1. & qu. 79.1. ad 3. & q.80.12. ad 3

88 Accidentia corporis Chriſti ſunt in hoc ſacramento, mediante ſubſtantia, nec habent immediatam habitudinem ad hoc ſacramentum, nec ad corpora circumſtantia, ideo non poſſunt immutare medium, 3.q.76.7.c. & q 81.3.4.c

89 Accidentia corporis Chriſti intrinſeca ſunt in hoc ſacramento; non autem accidentia per comparationem ad extra, ut ubi, & ſitus, 3.q.76.5. ad 3. & q.81.3.c. & 4.c. ad 1

90 Chriſtus eſt ſub duplici ſpecie euchariſtiæ, triplici ratione, ſcilicet ad repræſentandum paſſionem ejus; ut ſit cibus & potus, & ad ſalutem corporis, & animæ, 3.q.76.2. ad 3

91 In euchariſtia continetur ſub aliena ſpecie, ad vitandum horrorem & deriſionem, & propter meritum fidei, 3.q.75.5.o.

92 Corpus Chriſti eſt localiter in uno tantum loco, ſcilicet in cœlo, ſed ut in ſacramento ſignificante, & continente eſt alibi, non tamen ubique, 3. q. 75.1. ad 3. item 4.c. & q. 76.5.o. & 6. c. ad 1. & q.81.1. ad 2

93 Locus euchariſtiæ non eſt vacuus, nec plenus corpore Chriſti,

ſti, ſed ſpeciebus ſacramentalibus, per naturam dimenſionum, vel miraculoſe, 3.q.76.5.ad 2

94 † Chriſtus in ſacramento non eſt ut in loco circumſcriptive, nec diffinitive, 3.q.76.6..d 1.

95 Ad motum ſacramenti non movetur per ſe, nec per accidens, 3.q.76.6.0

96 Dedit in ſacramento diſcipulis corpus ſuum paſſibile, 3.q.81.3.0

97 In triduo corpus Chriſti ſi quis conſecraſſet, fuiſſet corpus ſine ſanguine, & e converſo, & utrunque ſine anima, 3.q.76.1.ad 1. item 2.c. item q.81.4.0

98 Si Chriſtus in triduo fuiſſet in hoc ſacramento, paſſus fuiſſet in eo, paſſione innata; non autem paſſione illata, 3.q 81.4.0

99 Corpus Chriſti in hoc ſacramento non poteſt videri oculo corporali, 3 q.76.7.0. item 8.c.

100 Quando in hoc ſacramento apparet puer, vel caro, eſt ibi vere corpus Chriſti, ſed non videtur in ſpecie propria, 3.q. 76.8.0

101 Talis apparitio quandoque eſt tantum ex parte videntium, & quandoque extra, 3. q.76.8.0

102 Quando ſic apparet omnibus, non debet ſumi, ſed debet cum reliquiis poni, 3.qu.82.4. ad 3

103 Tunc ſacerdos ſecundum aliquos debet iterum celebrare, vel ſecundum alios, ſufficit ſpiritualis manducatio, 3.qu.82.4. ad 3

104 Chriſtus videt ſe corporaliter in ſacramento, non ex ſacramento, ſi autem oculum haberet extra ſacramentum non poſſet hoc niſi miraculoſe, 3.q. 76.7.ad 2

105 Angeli non vident corpus Chriſti ſub ſacramento, cognitione naturali, ſed tantum cognitione beata, dæmones autem nullo modo plene, 3. q. 76.7.c.

106 Beati vident Chriſtum ſub ſacramento viſione intellectuali plena, non autem viſione corporali, niſi miraculoſe, 3.q.76. 7.c.ad 2

107 Intellectus viatoris non poteſt comprehendere nec videre Chriſtum in hoc ſacramento, 3.q.76.7.c

108 Non baptizati peccant, videndo euchariſtiam, non autem Chriſtiani, licet ſint peccatores, 3.q.80.4 ad 4

109 Soli ſacerdotes poſſunt conſecrare euchariſtiam, 3.qu. 82.1.0

110 Plures ſacerdotes poſſunt eandem hoſtiam conſecrare, 3. q.82.2.0

111 Mali ſacerdotes etiam ſchiſmatici, hæretici, excommunicati, & degradati, poſſunt conſecrare, ſed peccant graviter, 3. q.64.9. ad 2. & ad 4. & q.82.5.7.8.9.0

112 Recipiens euchariſtiam vel audiens miſſam a talibus, graviter peccat, 3.q.64.9. ad 2. & ad 3. & q.82.9.0

113 Conſecrans propter malum finem, ſc. ad maleficia, vel ut irrideat, peccat, ſed perficit ſacramentum, 3.q.74.2. ad 2

114 Diſpenſatio euchariſtiæ pertinet ad ſacerdotem tantum, 3.q.82.3.0

115 Nulli non ſacerdoti licet tangere euchariſtiam, niſi in neceſſitate, ut ſi caderet, 3.qu. 82.3.c

116 Laicus etiam peccator debet tangere euchariſtiam, in neceſſitate tantum, ut ſi caderet in terram, 3.q.82.3.c

117 Si adſint eſſentialia, ſc. ordo, & intentio miniſtri, & materia, & forma debitæ, erit euchariſtia, licet deſit ſolemnitas loci, temporis, & paramentorum, tamen talis graviter peccaret, & degradandus eſſet, 3.q.83.3.ad 1

118 De pœnitentia amittentis euchariſtiam, vel cujus negligentia brutum ſumit eam, vel ſanguis ſtillat extra, vel evomentis, 3.q.83.6.ad 7

119 Conſecrans tenetur ſumere euchariſtiam ſub utraque ſpecie, quotieſcunque celebrat, 3. q.80.12.0. & q.82.4.0

120 Si percipitur ante conſecrationem, aquam tantum fuiſſe, effundatur, & vinum ponatur; ſi autem poſt, videtur, quod a capite canonem debeat incipere; ſed dimittat, & de negligentia pœniteat, ſecundum Inno-

nocentium, vel tantum conſecret vinum, præmiſſa contritione de negligentia, 3.q 83.6.ad 4.

121 Deficiente ſacerdote poſt conſecrationem corporis, debet ſuppleri per alium, non autem ſi ante, 3.q.83.6.ad 1

122 Miniſter in aliis ſacramentis dupliciter operatur, ſcilicet pronunciando verba, & actum exteriorem exercendo, in euchariſtia vero tantum primo modo, 3.q.78.1.c. ad 3

123 Non licet ſacerdoti omnino ceſſare a conſecratione euchariſtiæ, ſed tenetur ſaltem in feſtis, 3.q.82.10.0

124 Celebratio Euchariſtiæ eſt immolatio Chriſti; quia eſt figura paſſionis ejus, cujus per hoc ſimus participes; & ſacerdos ſignificat Chriſtum, 3. qu. 83.1 o. & 2.c ad 1.& ad 2

125 Euchariſtia dupliciter ſumitur, ſcilicet ſacramentaliter, & ſpiritualiter, 3.q.80.1.2.3.0.

126 Patres veteris teſtamenti manducaverunt Chriſtum ſecundo modo tantum, 3.q.80.1.ad 3.

127 Euchariſtia vere ſumitur a peccatoribus ſacramentaliter tantum; nec immunditiam aliquam ex hoc contrahit, 3.qu. 80.3 o. & q.82.7.ad 1

128 Infidelis vere ſumit euchariſtiam non primo modo, nec ſecundo proprie, 3.q.80 3.ad 2.

129 Brutum vere ſumit Euchariſtiam per accidens, non autem primo, nec ſecundo modo, 3. q.80.1.ad 3

130 Chriſtus ſumpſit corpus ſuum & ſanguinem in euchariſtia, 3.q.81.1.0. & q.84.7.ad 4.

131 Ex ſumptione hujus ſacramenti habuit ſpiritualem dulcedinem, ideo ſumpſit ſacramentaliter, & ſpiritualiter, ſed aliter quam cæteri, 3.q 81.1 ad 3.

132 Dedit euchariſtiam Judę in cœna, præter buccellam intinctam, 3.q.81.2.0

133 Sumptio Euchariſtiæ non eſt de neceſſitate ſalutis, ſecundum ſe, ſed ex ſtatuto Chriſti & eccleſiæ, 3.q.73.3.0.& q.80.11.0.

134 In primitiva eccleſia omnes tenebantur quotidie ſumere euchariſtiam, poſtea ter in anno; nunc autem ſemel, 3.q.80.10.ad 4

135 Debet quotidie ſumi, niſi ex hoc quis ſentiret reverentiam diminui, & fervorem non augeri, 3.q.80.10.0

136 Non debet pluries in die ſumi, niſi quando quis in una die ex aliquo caſu permiſſo pluries celebraret, 3. qu 80 10. ad 5. item q.83 2.ad 2

137 Sub ſ ecie vini, id eſt ſanguinis Chriſti non datur populo propter periculum effuſionis, quia facilius una gutta ſanguinis laberetur, quam aliqua una particula corporis, 3. qu. 74.1.ad 1. item q.80 12.c

138 Hoſtia non conſecrata nunquam debet dari pro euchariſtia & ſacerdos dans eam reus eſſet idololatriæ, non autem adorantes vel ſumentes eam, cum hoſtia debeat adorari latria, ſub conditione in habitu, & adorantes, vel ſumentes eam æſtiment probabiliter hoſtiam eſſe conſecratam. Fides enim credentis non fertur ad has pecies panis vel ad illas, ſed ad hoc quod verum corpus Chriſti ſit ſub ſpeciebus panis ſenſibilis, quando recte fuerit conſecratum Unde ſi non ſit recte conſecratum, fidei non propter hoc ſuberit falſum, 22 qu.1.3. ad 4. item 3.q.80.6.ad 2

139 Melius eſt pararis ſumere euchariſtiam, quam abſtinere ab ea, 3.q.80.10.c

140 Pœnitentes qui abſtinent ab hoc ſacramento, ſecundum conſilium ſacerdotis, excuſantur a tranſgreſſione præcepti, non autem manentes in peccatis, 3.q.80.11.ad 3

141 Euchariſtia debet ſumi tantum a jejunis totaliter, niſi in caſu mortis, 22. q.147.6. ad 2 & 3.q.80 8.0.& 9.c

142 Omnis cibus vel potus ſumptus poſt mediam noctem impedit ſumptionem euchariſtiæ, non autem ante, etiam ſi nec ſomnus, nec digeſtio ſequatur, 3.q.80.ad 5

143 Deglutitio ſalivæ, vel cibi relicti inter dentes; vel eructationis, non impedit ſumptionem euchariſtiæ, 3.q.80.8 ad 4.

144 Reliquiæ aquæ vel vini, quibus lavatur os, trajectæ non in magna quantitate, & miſtæ

cum ſaliva, non impediunt ſumptionem euchariſtiæ, 3.q. 80.8.ad 4

145 Poſt ſumptionem euchariſtiæ requiritur modicum intervallum ante prandium, 3. q.80.8.ad 6

146 Corporalis immunditia, ut lepra, fluxus ſanguinis, & hujuſmodi, non impedit ſumptionem euchariſtiæ, 3.q.80.7.ad 3.

147 Euchariſtia debet ſemper haberi parata pro infirmis, 3.q.83.5.ad 11

148 Pars hoſtiæ miſſa in calicem nunquam debet dari infirmis, quia Chriſtus nemini dedit panem intinctum, niſi Judæ, 3.q.83.5.ad 9

149 Triplex modus manducandi corpus Chriſti, ſcilicet ſacramentalis tantum, ſpiritualis tantum, ſacramentalis, & ſpiritualis ſimul, 3.q.80.1.2.3.0

150 Pueris non debet dari euchariſtia, niſi cum incipiunt habere aliqualem uſum rationis, ut poſſint concipere devotionem hujus ſacramenti, ſcilicet in decimo, vel undecimo annis, 3.q.80.9.ad 3

151 Græci dant euchariſtiam pueris recenter natis, baptizatis, propter hoc quod Dionyſ. dicit, baptizatis eſſe ſacram communionem dandam, non intelligentes, quod Dionyſ. ibi loquitur de baptiſmo adultorum, 3 q.80.9.ad 3

152 Amentibus poſt fidem & devotionem debet dari euchariſtia, in mortis articulo, niſi ſit periculum vomitus vel expulſionis. Non autem ſi ante amentes fuerint, & ſic a nativitate remanſerunt, 3.q.80.9.0

153 Dæmoniacis debet dari euchariſtia, niſi certum ſit quod pro crimine torqueantur, non autem energumenis, 3.q.80.9. ad 2

154 Nihil præter peccatum mortale, impedit neceſſario ſumptionem euchariſtiæ, ſed tantum de congruo, ut coitus matrimonialis, nocturna pollutio, & fluxus ſeminis temporalis, quando ſunt ſine mortali, uſque ad alium diem, 22. qu. 154.5.0.& 3.q.80.7.0

155 Præeligendum eſt, eſſe ſuſpectum quam indigne ſumere euchariſtiam, 3.q.80.6.ad 2.

156 Peccatoribus publicis debet omnino negari euchariſtia, 3.q.80 6.ad 2

157 Peccatori occulto petenti occulte euchariſtiam debet negari. Si vero publice petat, debet dari. Sed peccatori publico debet omnino negari, 3. q.80.6.0. & q.81.2.c.ad 2

158 Sumens euchariſtiam cum conſcientia peccati mortalis peccat mortaliter, 3.q.79.2.ad 2.& 3.0. & q.80.4.0.& 7.8.c

159 Sumens in peccato mortali ignorato, facta diligenti diſcuſſione etiam non ſufficienti, non peccat, 3.q.80.4.ad 5.

160 Experimentum non debet ſumi de peccatis cum euchariſtia, 3.q.80.6.ad 3

161 Sacerdos faciens fictionem in conſecrando euchariſtiam multo gravius peccat, quam indigne ſumens eam, 3.q.80.6.ad 2.

162 Infidelis eſt indignior fideli, ad ſumendum euchariſtiam. Sed fidelis cum mortali indignius ſumit, 3.q.80.5.ad 2.

163 Sumens cum peccato ſpirituali gravius peccat, quam ſumens cum peccato carnali, 3.q.80.5.ad 2

164 Peccatum indigne ſumentium eſt minus grave peccatis commiſſis in Deum; & gravius peccatis contra proximum, vel contra ſeipſum, 3.q.80.5.0

165 Eſt etiam minus grave peccato occiſionis Chriſti, & proditionis ejus, 3.q.80.5.ad 1.& ad 2.

166 Et eſt minus grave projectione ejus in lutum, 3.q.80.5. ad 3

167 Euchariſtia non imprimit characterem, 3. qu.63.6.c. & q.80.-.ad 3.item 10 ad 1

168 Sine manducatione ſpirituali euchariſtiæ non poteſt eſſe ſalus, 3.q.80.11.c

169 Inquantum eſt ſacramentum, prodeſt tantum ſumentibus; ſed ut eſt ſacrificium, prodeſt etiam aliis, 3.q.78.3. ad 8. item qu.79.5.c. item 7.0

170 Eſt ſacramentum paſſionis, & mortis Chriſti, in quantum perficit hominem in unione ad Chriſtum paſſum, 3. qu. 73.3.ad 3. item 5.ad 2.

171 Eſt memoriale paſſionis Chriſti, 3.q.66.9.ad 5. & q.73.4. 5.0.& q.74.1.c. & q.76.2. ad 2. & q.79.1.c

172 Ordinatur ad refectionem mentis, 3.q.73.1.2.c.& q.79.8 c.

173 Non habet ſuos effectus, niſi in conjunctis ei per fidem, & charitatem, 3.q.79.2. ad 2

174 Eſt ſacramentum charitatis Chriſti expreſſivum, & charitatis noſtræ factivum, 3.q.73. 3. ad 3. & q.75.1.c. & q. 78.3. ad 6. & q.79.1.c. & 4.c. ad 2

175 Effectus non principalis euchariſtiæ, ſed conſequens augmentum charitatis, eſt diminutio fomitis, 3.q.79.6. ad 3

176 † Quicquid eſt effectus paſſionis Chriſti, eſt effectus euchariſtiæ, 3.q.79.1.c. & q.83.1.c

177 Per baptiſmum datur primus actus vitæ ſpiritualis, ſed per euchariſtiam datur complementum ejus, 3.q.79.1.&.c. ad 2. & 6. ad 2. item q.82.2 ad 3

178 Facit omnem effectum vitæ ſpiritualis, ad ſimilitudinem cibi corporalis; quia ſuſtentat, auget, reparat, & delectat, 3.qu.79.1. o. item 8.c.item q.81.1. ad 3

179 Corpus Chriſti offertur pro ſalute corporis; & ſanguis pro ſalute animæ, ſecundum ſimiliudinem, ſecundum rem vero utrumque offertur pro utroque, 3.q.73.1.c. & qu.74.1.o. & q.76.2 ad 1. & q.79.1. ad 3

180 Effectus euchariſtiæ eſt adeptio gloriæ non quidem ſtatim, ſed inquantum dat virtutem perveniendi ad gloriam, 3.q.79.2.o. & q.80.2. ad 1

181 In euchariſtia confertur gratia habitualis, & excitatur fervor actualis devotionis, 3.q. 79.1.ad 2.& 4.7.c

182 Sumens ſacramentaliter conſequitur majorem gratiam, quam prius ſumendo ſpiritualiter tantum, 3.q.80.1.ad 3

183 Euchariſtia gratiam cauſat, auget, & excitat eam, & virtutes in actum, 3.q.79.1.o.& 4.c.

184 Nullus habet gratiam ante ſumptionem, niſi ex voto ad eam proprio, ut adulti, vel eccleſiæ, ut parvuli, 3.q.73.3.c ad 1. item qu.79.1.ad 1.& qu.80.1. ad 3. & 11.c

185 Euchariſtia præſervat a peccato dupliciter, ſcilicet interius, reprobando per gratiam, & exterius, repellendo omnem impugnationem dæmonum, per paſſionem Chriſti, cujus eſt ſignum, 3.q.79.6.o

186 Peccata venialia præſentia impediunt effectum euchariſtiæ, quoad refectionem dulcedinis ſpiritualis, ſed non quoad augmentum gratiæ, ſed neutrum horum impediunt præterita, 3. q.79.8.o

187 Euchariſtia delet peccata venialia, 3.q.79.4.o. & q.87.3.c.

188 Delet peccata mortalia, quorum quis non habet conſcientiam, nec affectum, 3. q. 79.3.o

189 Fit ablutio ſcelerum tripliciter, ſcilicet ignoratorum, futurorum, vel cauſando contritionem, 3.q 79.3.ad 1

190 Delet pœnam debitam pro peccatis, non quidem totam, ſed ſecundum menſuram peccatorum, & devotionis, 3.q.79.5.o.

191 Liberat a purgatorio, inquantum eſt ſacrificium ſatisfactorium pro peccato, 3.q.52.8. ad 2.

Eudimica Ethica Ariſtotelis, 3.q.82.4.ad 3. & 12.q.9.4.c.fi. & q 80,1.b.3.

Eventus ſequens per ſe vel ut in pluribus, vel præcogitatus, addit ad bonitatem, vel malitiam actus; non autem aliter, 12.q.20.5.c. & q.73 8.o

Eugnomoſyna eſt idem quod epiichia, ſcilicet voluntaria juſtificatio, 22.q.80 ad 4.& ad 5

Eupſychia eſt virtus ſpecialis, ſcilicet conſtantia, & eſt pars potentialis fortitudinis, 22.q.128.ad 6

Euſebia eſt idem quod religio, 22.q.80.ad 4

1 Euſtochia eſt pars prudentiæ, bene conjectans omnia, ſolertia medium, 22.q.48.c. & q.49 3.c

2 Euſtochia eſt tantum in operativis, ſolertia vero tam in his, quam in ſpeculativis, & tam in neceſſariis, quam in contingentibus, 22.q.49.4. ad 1

3 Utraque invenit quaſi ſubito, ſed eubulia inquirendo, & tarde, 22.qu.49.4.c. ad 2. item q.51.1. ad 3

1 Eutychis hæreſis de unitate naturæ in Chriſto, & de impalpabilitate corporum reſurgentium & Chriſti, damnatur in Concilio Chalcedonenſi, 3. qu. 2.2.c

2 In morte retractavit ſuam hæreſim, 3.q.54.3.c.ſi.

Eutrapelia dicitur a bona converſatione. Et eſt virtus circa ludos,& pars modeſtiæ, 12.q.60. 5.c.& 22.q.72.2.ad 1. & q.160.2. c.& q.168.2 o.& q.172.2.ad 1

1 Ævum eſt menſura primi mobilis ſecundum ſubſtantiam, & ſecundum eſſe, 1.q.10.6.ad 2

2 Eſt tantum unum, propter primum æviternum, 1.q.10,6.o.

3 Eſt infinitum in actu, ſed negative, non autem privative, 1.q.10.5.ad 4

4 Tantum eſſe attribuitur æterno, & æviterno, ratione ſui; ſed fuiſſe, vel futurum eſſe ratione temporis concomitantis, 1.q.10.2.ad 4. item 5.ad 3

5 Ævum convenit diverſis ſecundum prius & poſterius, 1. q.10.6.c

1 Ex, aliquando importat ordinem terminorum tantum, aliquando vero etiam identitatem ſubjecti, 1.qu.45 1. ad 3. item 3 q.75 8.c

1 Excandeſcentia magis pertinere videtur ad primam ſpeciem iræ, ſcilicet fel, quæ perficitur ſecundum velocitatem iræ, quam ad tertiam ſpeciem, ſcilicet furorem, 12.q.46.8 ad 2

Excæcatio, & obduratio important duo, ſcil. motum animi adhærentis malo & averſi a Deo, & ſubtractionem gratiæ, 12.qu. 79.3.c

2 Excæcatio, aggravatio, & obduratio differunt ſecundum diverſos effectus gratiæ, ſcilicet in viſu, auditu, & affectu, 12.q.79.3.c.ſi.

3 Excæcatio, & obduratio quoad primum ſunt peccata, ſed quoad ſecundum ſunt pœnæ. Et primum eſt cauſa ſecundi. Et homo fit deterior primo, non autem ſecundo, 12.q.79.3.o

4 Excæcatio eſt effectus divinæ reprobationis, 12.q.79.4.c

5 Excæcatio de ſe ordinatur ad damnationem, ſed ex miſericordia Dei ordinatur ad ſalutem, non quidem omnium, ſed prædeſtinatorum tantum, 12.q.79.4.o.

6 Malitia eſt cauſa excæcationis meritoria, ſicut culpa eſt cauſa pœnæ, 12.qu.79.3. ad 3. & 22.q.15.1.c ad 2

7 Dæmon dicitur excæcare, in quantum inducit ad culpam, quæ eſt cauſa meritoria excæcationis, 12.q.79.3.ad 3

Excedens in melioribus melius eſt ſimpliciter, 22.q.188.7.ad 1.

Exceſſus mentis cauſatur ex amore boni, & timore mali eodem modo, 22.q.157.2.ad 3

1 Excluſio immobilitat terminum cui additur, ratione negationis implicitæ, 1.q.31.3.ad 3

2 Propoſitio excluſiva habet duas expoſitiones, primam affirmativam, & ſecundam negativam. Sub prima licet deſcendere, ſub ſecunda vero non, 1. q.31.4.b.

3 Dictio excluſiva addita principali agenti non excludit inſtrumentum, 3.q.78.4.ad 1

4 Non excludit partes, nec univerſalia, & alia, quæ ſunt de intellectu ſubjecti, niſi differant ſuppoſito, 1.q.31.4.ad 3

5 Addita relativorum excludit aliud, & omne quod eſt in alio ſuppoſito, 1.q.31.4 ad 3.

1 † Eccleſia malos juſte excommunicat, ut reſipiſcant. † In neceſſitatis tamen caſu eſt illis ſubveniendum: debet enim Eccleſia divinum judicium in caſtigationibus imitari, ſcilicet ad ſalutem, non autem ad perditionem, 22.q.31.2,ad 3

2 Excommunicatis, & reipublicæ hoſtibus ſunt ſubtrahenda beneficia, ut arceantur a culpa; ſic tamen, quod natura non deficiat, niſi ſecundum ordinem juſtitiæ, 22.q.31.2.ad 3

3 Injiciens manus in clericum ſepe impliciter non eſt excommunicatus, ſcil. ſi cauſa diſciplinæ, ut magiſter, vel prælatus, ſi jocoſa levitate, ſi invenit eum turpiter agentem cum uxore, matre, ſorore, vel filia, ſi ſtatim vim vi repellat, ſi ignoret eum eſſe clericum, ſi inveniat eum in apoſtaſia, poſt trinam admonitionem, ut ſi transfert ſe clericus ad actum penitus ſibi contrarium, ut ſi fiat miles, vel

ad

ad bigamiam tranſeat. Et octupliciter poteſt abſolvi ab epiſcopo, ſcilicet in articulo mortis, quia tunc a qualibet excommunicatione poteſt quiſque a quolibet ſacerdote abſolvi, ſi ſit oſtiarius alicujus potentis, & non ex odio, vel propoſito percuſſit, ſi percutiens ſit mulier, ſi ſit ſervus, & dominus læderetur de ejus abſentia, qui non eſt in culpa, ſi regularis regularem; niſi ſit enormis exceſſus, ſi ſit pauper, ſi ſit impubes, vel ſenex, vel valetudinarius, & ſi habeat inimicitias capitales, Suppl. q.24.1.c.

4 Participare cum excommunicatis, conceditur quintupliciter, ſcilicet utile, lex, humile, res ignorata, neceſſe, 22.q.39.4.ad 2. Suppl.q.23.1.c

5 Excommunicatio major eſt ſeparatio a communione eccleſiæ quoad fructum & ſuffragia generalia, Suppl q. 21.1.o.

6 Cum eccleſia in terris Dei vicem gerat, illiuſque judicium Dei judicio conforme ſit, rite excommunicare poteſt ſive peccatorem a communione eccleſiæ, ſive a ſuffragiis, & aliis ſpiritualibus ſeparet, Suppl. q.21.3.c

7 Non poteſt eccleſia etiam pro peccato mortali aliquem excommunicare, niſi contumax fuerit, Suppl. q.21.3.c

8 Si excommunicatio injuſte lata ſit ex parte excommunicantis, nihilominus effectum ſortitur, at ſi ex parte excommunicationis, ita ut error ille irritam faciat ſententiam, nullius eſt effectus, Suppl. q.21.4.o

9 Cum quis pro falſo crimine in judicio probato excommunicatur, ſi humiliter ſuſtinet, humilitatis meritum recompenſat excommunicationis damnum, Suppl. q.21.4.c

10 Soli epiſcopi & majores prælati excommunicare poſſunt, qui habent juriſdictionem in foro judiciali, Suppl. q.22.1.o

11 Etiam non ſacerdotes poſſunt excommunicare, modo juriſdictionem habeant in foro contentioſo, Suppl. q.22.2.c

12 Excommunicatus vel ſuſpenſus non poteſt alium excommunicare, Suppl. q.22.3.o

13 Nullus poteſt niſi inferiorem excommunicare, cum excommunicatio ſit juriſdictionis, quæ exerceri non poteſt, niſi in ſibi ſubditos, Suppl.q.22.4.c

14 Tametſi ſinguli alicujus communitatis excommunicari ab eccleſia poſſint, nunquam tamen ipſa communitas, Supplem. q.22.5.o

15 Toties quis excommunicari poteſt, quoties eſt excommunicationis cauſa, Suppl.q.22.6.c

16 Licet fidelibus communicare excommunicato minori excommunicatione, majori vero minime, niſi ubi aliqua ſpiritualis commodi, vel legis, vel neceſſitatis ratio ad hoc impulerit, Suppl. q.23.1.o

17 Participans cum excommunicato excommunicatus quoque eſt, aliquando majori, nonnunquam minori excommunicatione, Suppl. q.23.2.c

18 Tantum participans excommunicato in crimine, vel in divinis, ſeu in eccleſiæ contemptum, peccat mortaliter. Suppl. q.23.3.o

19 Excommunicatum minori excommunicatione poteſt quilibet ſacerdos abſolvere, non autem majori, ſive ſit a jure, vel ab homine lata; ſed ei qui ſententiam tulit, ſubjicitur, niſi in articulo mortis, Suppl. q.24 1.o

20 Poteſt quis invitus abſolvi ab excommunicatione, cum ſit pœna, non autem a peccato, cum ſit voluntarium, Suppl.q.24.2.o.

21 Abſolutus ab una excommunicatione ab omnibus abſolutus intelligitur, ſi ſint ab uno judice latæ, niſi aliter fuerit expreſſum, non autem ſi ſint a diverſis judicibus factæ, Suppl. q.24.3.c

1 Excuſatio aggravat omne peccatum, 22.q.13.3.ad 3

1 Semper perfectiſſimum eſt exemplar, quod imitatur minus perfectum, 3.q.56.1.ad 3

2 Cauſa exemplaris eſt tantum exiſtentium, ſed cauſa finalis eſt etiam non entium, 1.q.5.2.ad 1.

3 Exemplata oportet conformari exemplari, ſecundum rationem formæ, non autem ſecundum rationem eſſendi, 1.q.18.4.ad 2

1 In operationibus & paſſionibus humanis, in quibus experientia plurimum va'et, plus movent exempla quam verba, 12.q.34.1.c

2 Ariſtoteles in Logica utitur exemplo, ſecundum opiniones aliorum. Ideo non habent auctoritatem, 1.q.48.1.ad 1.& qu. 67.2.ad 2.item 12.q.59.2.ad 1

1 Exemptus peccans in re non exempta, poteſt ab ordinario judicari, 22 q 67.1.ad 3

1 Exilium non erat univerſale in veteri lege, ſed particulare, ne quis fieret idololatra, 12.q.105.2 ad 10

1 Exitus in divinis eſt ſecundum ſolam diſtinctionem relationum ſecundum emanationem interiorem, & non ſecundum diſtantiam, 1.q.42.5.ad 2

1 Exorciſmus non eſt ſacramentum, ſed eſt ſacramentale, 3.q.67.3.ad 2.item q.71.3. ad 2.

2 Debet præcedere baptiſmum. Tamen ſi non præcedat, debet poſtea fieri, 3.qu. 71.2.0.item 3.ad 3

3 Exorcizare pertinet ad ſacerdotem, & ad exorciſtam, 3.q.71.4.ad 1.item ad 2

4 Ea quæ fiunt in exorciſmo, non tantum ſignificant, ſed etiam efficiunt, 3.q.71.3.0

5 Quandocunque aliquid ſanctificandum eſt ad cultum divinum, prius exorcizatur, ut liberetur a poteſtate diaboli, 3.q.83.3.ad 3

6 Exorciſmus datur contra dæmonem, inquantum impedit homines a ſacramentis. Sed baptiſmus datur contra eum, inquantum impedit a gloria, 3.q.71.2.ad 2

7 Quæ fiunt in exorciſmo, ordinantur contra impedimenta baptiſmi, cujus effectus poteſt impediri ante ſumptionem baptiſmi, & poſt, 3.q.71.3.ad 3

8 Effectus exorciſmi eſt debilitatio poteſtatis dæmonis, quia totaliter in baptiſmo aufertur, 3 q.71.3.c

9 Effectus ejus duplex, ſcil. expulſio dæmonis, & apertio ſenſuum ad miniſteria & mandata Dei, 3.q.71.3.c

10 Sal miſſum in os exorcizandi, & narium, & aurium, ſputi linitio, ſignificat remotionem impedimenti dæmonis, reſpectu fidei docendæ, 3.q.71.2.c.

11 Exorciſmus non confert gratiam, nec remiſſionem culpæ. Ideo ſine baptiſmo exorciſmus nihil valet poſt mortem, contra Præpoſitivum, qui dicit, quod minores tenebras patitur, 3.q.71.3 0

Expectatio eſt motus ſpei, propter cognitionem præcedentem reſpectu auxilii alieni, 12. q.40 2.ad 1

1 Experientia proprie pertinet ad ſenſum tantum, ſed large pertinet etiam ad intellectum, ut in dæmonibus, 1.q.54. 5.ad 2. item q.58.3.ad 3

2 Experientia in operabilibus non eſt potentia, & non ſolum cauſat ſcientiam, ſed etiam habitum, qui facit operationem faciliorem, propter conſuetudinem, 12.qu.40.5.ad 1

3 Qui accipit gratiam, per quandam experientiam dulcedinis, novit ſe illam habere, quam non experitur ille qui non accipit, 12.q.112.5.c

4 Illa quæ ſunt per eſſentiam ſui in anima, cognoſcuntur experimentali experientia, inquantum homo experitur per actus principia intrinſeca, ſicut voluntatem percipimus volendo, & vitam ab operibus vitæ, 12.q.112.5.ad 1

5 Verbum Abrahæ dictum, videlicet: Nunc cognovi quod timeas Dominum, poteſt referri ad notitiam experimentalem, quæ eſt per exhibitionem operis, 12 q.112.5.ad 5

6 In opere illo, quod fecerat Abraham, cognoſcere potuit experimentaliter, ſe Dei timorem habere. Vel poteſt hoc etiam ad revelationem referri, 12.q.112.5.ad 5

1 Extaſis eſt fieri extra ſe, ſecundum cognitionem, vel ſecundum appetitum, 12. q.28.3. c. item 22.q.175.2.ad 3

1 Extrema unctio cum ad peccatorum remiſſionem ordinetur, eſt ſacramentum, & non tantum ſacramentale, Suppl. q.29.1.0

2 Quamvis per multas perficiatur actiones, unum nihilominus ſacramentum eſt, Suppl.q.29.2.c.

3 Extremæ unctionis ſacramentum a Chriſto fuit inſtitutum, ſicut & cætera ſacramenta, ab Apoſtolis tamen promulgatum fuit, Suppl. q.29 3.0

4 Oleum olivæ cum ſit lenitivum, ac penetrativum uſque ad intima, ac diffuſivum, conveniens eſt materia ſacramenti extremæ unctionis, quod perfecta & lenis ſanatio eſſe debet, Suppl.q.29.4.c

5 Oleum olivæ, quod in extrema unctione aſſumitur pro materia, conſecratum eſſe debet, Suppl.q.29.5.0

6 Materia hujus ſacramenti per epiſcopum conſecrata eſſe debet, Suppl.q.29.6.0.

7 Determinata eſt forma verborum hujus ſacramenti, ſicut & aliorum, Suppl.q.29.7.0

8 Forma verborum hujus ſacramenti in oratione deprecativa perficitur, non autem indicativa, Suppl.q 29.8.0

9 Conveniens verborum forma eſt ea, qua eccleſia utitur, ſcilicet, per iſtam ſanctam, &c. Suppl. q.29.9.c

10 Principalis effectus extremæ unctionis eſt ipſa peccatorum remiſſio quoad illorum reliquias, & maculam, ſeu culpam, ſi eam inveniat, Suppl.q.30.1.c

11 Hoc ſacramentum non ſequitur corporalis ſanatio ſemper, ſed quando expedit ad ſpiritualem ſanationem, Suppl. q.30.2.0

12 Nullum imprimit characterem, cum per illud homo ad aliquod ſacrum peragendum non ordinetur, Suppl.q.30.3 c

13 Non poſſunt laici hoc extremæ unctionis ſacramentum conferre, ſicut baptiſmum in neceſſitatis articulo, Suppl. q.31.1.0

14 Hoc ſacramentum nullatenus licet diacono conferre, Suppl.q.31.2 0

15 Cum hoc ſacramentum cunctis exhibeatur, non modo per Epiſcopos, ſed per ſimplices ſacerdotes adminiſtrari poteſt, Suppl.q.31.3.c

16 Sanis non debet conferri, quod quædam ſpiritualis animæ curatio eſt, Suppl. q.32.1.0

17 Non quovis morbo laborantibus eſt exhibendum, ſed ad mortem proxime aliqua ægritudine affectis, Suppl. q.32. 2.c

18 Furioſis, & amentibus, quibus deſit devotionis affectus, nullatenus conferri debet, Suppl.q.32.3.0

19 Pueris conferri non debet, Suppl. q.32.4.c

20 Non totum corpus, ſed eæ duntaxat humani corporis partes inungi oleo hujus ſacramenti debent, in quibus eſt aliqua ſpiritualis infirmitatis radix, Suppl q.32 5.0

21 Quinque ſenſuum organica membra inungi præcipue debent, in quibus eſt aliqua cognitionis radix, in nonnullis autem propter appetitivam & motivam inunguntur renes ac pedes, Suppl q.32.6.0

22 Mutilati inungi etiam in partibus illis mutilatis debent, quibus alias inungerentur, Supplem.q.32.7 c

23 Sine aliqua ſui injuria iterari poteſt, Suppl.q.33.1.c

24 Eadem infirmitate laborantibus, non ſecundum eundem, ſed diverſum infirmitatis ſtatum, poteſt extrema unctio exhiberi, Suppl.q.33.2.0

1 Exſufflatio in exorciſmo ſignificat expulſionem dæmonis, cui reditum præcludit benedictio, 3.q.71.2.c

F

1 FAcere & fieri, important habitudinem cauſæ & effectus, ſed mutationem ex conſequenti, 1.q 45.2.ad 2

2 Facere dicitur dupliciter, ſcil. large omnis operatio, & proprie operatio tantum ad extra, 22 q 134.2.c. ad 1. & ad 2

3 Factio eſt de materia exteriori, ſed generatio eſt de ſubſtantia generantis, 1.q.41.3.c

4 Non omne quod facit majus, facit minus, niſi ſit ad illud ordinatum; † vel niſi in majori includatur minus, vel non poteſt facere quod minus eſt, ſi reſervetur minus, vel ſi minus ſit ad defectum, 22.q.189.9.ad 3

5 Quod homo faciat quod in ſe eſt, requiritur ad meritum in habentibus uſum rationis, non autem in carentibus uſu rationis, 22.q.33.2.ad 1. item 8.ad 3

Facies Chriſti emittebat radios, 3.q.44.3.ad 1

1 Factum duplex, ſcilicet divinum, & naturale. Primum præcedit potentia activa, & non paſſiva, natura, non autem tempore, niſi ſit novum; ſecundum vero utraque potentia præcedit, etiam tempore, 1.q.74.3.ad 5

2 Fieri & factum eſſe dicuntur de Deo, ſecundum rationem tantum, & ſine mutatione Dei, 1.q.13.7.ad 2

3 Factum eſſe quandoque dicit novitatem prædicationis, ſine mutatione facti, 1.q.13.7. ad 2. item 3.q.16.6.c.ad 2

4 Proſpicere facta aliorum bono animo, vel ad utilitatem propriam; ut ſcilicet homo ex bonis operibus proximi provocetur ad melius, vel ad utilitatem illius, ut ſcilicet corrigatur, ſi quid ab eo agitur, ſecundum regulam charitatis, & ſecundum debitum officii, eſt laudabile. Sed quod aliquis intendat ad conſiderandum vitia proximorum ad deſpiciendum, vel detrahendum, vel ſaltem inutiliter inquietandum, eſt vitioſum, 22. q.33.2. ad 3. item q.167.2. ad 3

Facultas eſt poteſtas, qua aliquid habetur ad nutum, 1. q.83.2. ad 2

1 Fallere contingit dupliciter, ſcilicet occultando veritatem dicto vel facto, vel ſignificando falſitatem. Primum licet, non autem ſecundum, quia etiam hoſtibus debent ſervari promiſſa, fœdera, & fides, 22. qu. 40 3.0. item q.71.3.ad 3

2 Homo faciliter fallitur in judicando in pertinentibus ad ſe, 22 q.89.2. ad 3

1 Falſitas non eſt in ſenſu ſicut in cognoſcente verum, & falſum, 1.q 17.2.ad 1

2 Falſitas & veritas ſunt primo in intellectu, in rebus autem per ordinem ad intellectum ſolum, 1.q.16.1.2.0. item 3.ad 1. item 5 6 8.c. item q.17.1. 3.0. item 4. ad 1

3 Falſitas non eſt in intellectu reſpectu primorum principiorum, nec reſpectu quidditatis, niſi per accidens, reſpectu duplicis compoſitionis, 1.q.71.3.0. & q. 57.1. ad 2. & qu. 58.5.c. & q 85.6 0

4 Veritas & falſitas, ut in cognoſcente, ſunt tantum in intellectu componente, & dividente, ſed ut re vera, ſunt etiam in ſenſu, & intellectu cognoſcente quidditatem, 1.q.16. 2.0. item q.17.2.0. item 3.c

5 Falſitas eſt in ſenſu reſpectu ſenſibilium communium, & reſpectu ſenſibilium per accidens, non autem reſpectu ſenſibilium propriorum, niſi per accidens, 1. q 17.2.0. item 3. c. item q.57.1.ad 2. item qu.58.5.c. item q 85.6.c

6 Attribuitur phantaſiæ, quia repræſentat objectum abſens, tanquam præſens, 1.q.17.2. ad 2. item q.54.5. ad 3

7 Res non dicuntur falſæ reſpectu intellectus divini, ſed reſpectu intellectus noſtri, 1. q.17.1.c. ad 3

8 † Res dicitur ſimpliciter vera vel falſa tantum ab intellectu, a quo dependet, ut res naturalis a divino, & artificialis a noſtro, 1.q.16.1.c. item q.17.1.0

9 Res naturales dicuntur falſæ per accidens, & ſecundum quid, reſpectu intellectus noſtri dupliciter, ſcilicet ſecundum rationem ſignificati, & ſecundum rationem cauſæ, 1.q.17.1.c

10 Res dicitur vera vel falſa, ratione veræ, vel falſæ æſtimationis, quam nata eſt facere de ſe, quoad ea quæ exterius apparent in ea, 1.q.17.1.c

11 Res ſecundum id quod eſt dicitur vera; ſecundum quod non eſt, dicitur falſa, 1.qu.17. 1.c.ad 1.& 4.ad 1

12 Malum ſimpliciter eſt in rebus, non autem falſum, ſed ſecundum quid, 1 qu.17.1.c. item q.48.2.0

13 In Deo nulla eſt falſitas, ſed tantum veritas, 1. q. 17.4. ad 3. item 22.q.171.6 c

14 Homo dicitur falſus, quia amat falſas opiniones, vel locutiones, non autem quia poteſt mentiri, 1.q.17.1.c.fi.

15 Peccata dicuntur falſitates vel mendacia. Et opera virtuoſa dicuntur veritas vitæ, 1.q.17.1.c.

16 Falſum contrariatur vero, & fundatur in vero, ſed

non

non in ſuo contrario, 1. q. 17. 4.0. item 12.q.93.3.ad 3

Falſum teſtimonium prohibetur octavo præcepto decalogi, 22.q.122.6.ad.2

1 † Fama bona eſt nobis neceſſaria propter nos, quia eſt præcipuum bonum inter exteriora bona, quia facit idoneum ad officia humana, & præſervat a peccatis, & propter alios, ne ſcandalizentur, & malum exemplum ſumant ad peccandum, 22.q.73.2 3.c

2 Quadrupliciter læditur directe, ſcilicet imponendo falſum, adaugendo peccatum, manifeſtando occulta, pervertendo intentionem. Sed indirecte dupliciter læditur, ſcilicet negando bona alterius, vel malitioſe reticendo, 22.q.73.1.ad 3

3 Læditur tripliciter, ſcilicet juridice, & falſe, & manifeſtando occulta. Secundo modo & tertio tenetur quis ad reſtitutionem, non autem primo modo, 22.q.72.2. ad 2. item q.73.2.0

Fames, ſitis, & deſiderium in beatis, dicitur per remotionem faſtidii, 12.q.67.4.ad 3

1 Familiaritas cum peccatoribus vitari debet ab imperfectis propter periculum, non autem a perfectis propter fructum, 22.q.25.6.ad 5

Fas proprie eſt lex divina, ſed jus eſt lex humana, 22. q.57.1. ad 3

Faſcinatio eſt infectio ab oculis infectis, propter malitiam animæ, vel ex Dei permiſſione, vel cooperante fato occulto, vel dæmone, 1.q.117.3.ad 2

Fatue dicere, vel racha, vel iraſci, non ſunt ſpecies iræ, ſed gradus ejus. Et eſt peccatum mortale, quando peccatum interius conceptum ad effectum perducitur, ſub ratione vindictæ, 12.q.46.8.ad 3.& 22.q.158.5.ad 3.

1 Fatum proprie eſt diſpoſitio ſiderum, qua quis eſt conceptus vel natus. Sed improprie eſt providentia Dei; ideo eſt in rebus, 1.q.116.0

2 Dicitur a fari, quaſi effatum divinæ providentiæ, vel quia antiqui ſolebant per illud de futuris effari, 1.q.116.1.c.fi.

3 Non eſt qualitas, nec ſubſtantia, ſed eſt relatio multiplex, ratione effectuum, vel cauſarum ſecundarum, non autem reſpectu Dei, 1.q.116.2.ad 3

4 Ratio gubernationis in mente Dei eſt providentia; ſed in cauſis ſecundis eſt fatum, 1. q.116.2.0

5 Non omnia ſubduntur fato, ſed tantum effectus cauſarum ſecundarum, 1.q.116.2.c. item 4.0.

6 Fatum reſpectu cauſarum ſecundarum eſt mobile, ſed reſpectu cauſæ primæ eſt immobile non quidem abſolute, ſed ſub conditione providentiæ, 1.q 116.3.0

Febris etica eſt intenſior aliis, licet calor ejus minus ſentiatur; quia eſt infuſa membris, quaſi complexio, 12.q.29.3. c

Fœcunditas bonorum operum duplex, ſcil. in ſe per baptiſmum, & in aliis per ordinem ſacrum, 3.q.69.5.ad 3

1 Cum dicitur quod felicitas non eſt in habitu, intelligendum eſt de habitu, de quo non procedit actus. Qui enim eſt in habitu, & non in actu, ſimilis eſt dormienti. Oportet autem quod actus ille, in quo fœlicitas conſiſtit, ab habitu aliquo progrediatur, ſecundum ſententiam philoſophi. Alias operatio non eſſet delectabilis, & perfecta, 12 q.3.2 ad 4 fin.

2 Ultima fœlicitas hominis non quidem ſimpliciter, ſed ad quam per ſua naturalia poteſt pervenire, eſt cognitio ſubſtantiarum ſeparatarum, non quidem quidditativa, ſed quid non ſunt per ſenſibilia, 22.q. 2.8. ad 1. item q.3.7.0

3 Felicitas magna, ſed non ultima, eſt in contemplatione ſubſtantiarum ſeparatarum, ſi perfecte intelligerentur, 1. qu. 64.1.ad 1. item q.89.2.ad 3

4 Terrena conſiſtit in quinque, ſcilicet voluptate, divitiis, poteſtate, dignitate, & fama, 1.q.26.4.c. item 12.q.2.0

1 Fœmina in holocauſtis non offerebatur in veteri teſtamento, quia eſt animal imperfectum, 12.q.102.3.ad 9

2 Fœmina non poteſt eſſe principium generationis activum, 3.q.67 4.ad 3

3 Generatio fœminæ contingit ex intentione Dei, & naturæ univerſalis, ſed reſpectu naturæ particularis contingit ex defectu imaginationis, vel virtutis activæ, vel materiæ, vel propter aliquid exterius, ſcilicet venti, loci, temporis, & hujuſmodi. Ideo eſt quid occaſionatum, & deficiens, 1. q.92.1.ad 1. & q. 99.2.ad 1. & ad 2.

Fœminalia ſignificant continentiam, quæ perpetuo indicitur miniſtris novi teſtamenti. Non autem miniſtris veteris teſtamenti, ſed tantum tempore ſacrificiorum quo utebantur eis, 12.q.102.4.ad 7

1 † Fœmininum genus adaptatur eſſentiæ & proprietatibus, maſculinum perſonis, & neutrum eſſentiæ, 1.q 31.2.ad 4. item 3.q.17.1.c. item q.52.3.c.

2 Neutrum genus eſt informe, ſed maſculinum genus eſt formatum, & diſtinctum, & ſimiliter fœmininum, 1.q.31.2.ad 4.

1 Fermentum ſignificat fervorem charitatis, ſicut azymus ſinceritatem, 3.q. 74.4.c. ad 3. item ad 4

2 Significat charitatem, ratione ſui effectus, ſcil. ſaporis; ſed ſignificat corruptionem peccati, ratione ſuæ ſpeciei, 3.qu. 74.4.c fin. item ad 3

3 Non offerebatur in ſacrificiis, propter corruptionem; vel quia forte offerebatur idolis, 12.q.102.3.ad 14

4 Ferri candentis tactu non licet in judicio probare innocentiam, vel crimen, 22. q. 95.8. ad 3. item 3.q.30.6.ad 3

1 Fervor voluntatis non eſt virtuoſus, ſi non ſit ratione ordinatus. Et ideo ſi aliquis ex fervore animi præoccupet debitum tempus, non erit laudandus, 22.q.106.4.ad 2

1 Feſtum omne veteris teſtamenti habet aliquod feſtum ſibi ſuccedens in novo teſtamento, 12.q.103.3.ad 4

2 Ratio & expoſitio, & figura omnium feſtorum veteris teſtamenti, 12.q.102.4 ad 10.

3 Feſta temporalia veteris teſtamenti erant octo, ſcilic. ſabbatum, neomenia, paſcha, pentecoſtes, tubarum, expiationis, tabernaculorum, & cœtus. Et unum erat continuum, ſcilicet juge ſacrificium, 12.q.102.4.ad 10.

4 Feſtum tubarum erat prima die Septembris, in memoriam liberationis Iſaac. Et erat invitatio ad feſtum expiationis, & figura prædicationis Apoſtolorum, quorum feſta ſuccedunt ei, 12.q.102.4.ad 10. item q.103.3.ad 4

5 Feſtum expiationis erat die decima Septembris, in memoriam expiationis peccati de adoratione vituli ad preces Moyſis, 12 q.102.4.ad 10

6 Feſta martyrum & confeſſorum ſuccedunt feſto expiationis, 12.q.103.3.ad 4

7 Feſtum conſecrationis eccleſiæ fit octo diebus, ad ſignificandum reſurrectionem Chriſti, & membrorum Eccleſiæ, 3.q.83.3.ad 4

8 † Peccans in feſto magis facit myſtice contra tertium præceptum, quam qui ad literam aliquod opus corporale licitum facit in eo, 22.q.122.4.ad 3

Jus patronatus non poteſt per ſe vendi, nec dari in feudum, ſed cum poſſeſſione tranſit, 22.q 100.4.ad 3

1 Fictio eſt oſtendere dicto vel facto quod non eſt verum, & eſt ſpeciale peccatum, ſi hoc intendatur, 3.q.69.9.ad 3

2 Conſequitur ſuperbiam, quia appetens excellentiam fingit ſe fortem, & hujuſmodi, 22 q.162.7.ad 5

3 Fictio relata ad rem ſignificatam, ut metaphora, non eſt mendacium, ut patet in figurativis locutionibus, 22.q. 110.3.ad 6. item q.111.1.ad 1. & 3.q.55.4. ad 1.& q.76.8.c

1 Fidelium univerſitas in tres ſtatus ſolet diſtingui, ſcilicet in ſtatum incipientium, proficientium, & perfectorum, 22.q.124 9.0

1 Fides importat aſſenſum intellectus ex electione ad illud quod creditur, cum certitudine, 12 q.56.3.c. item 22.q.1.4.c. & q. 4.1.c.& q.8.6.ad 2.& q.171.5.c

2 Sex definitiones fidei exponuntur, & reducuntur ad eam, quam dat ſanctus Paulus, ut ad perfectiſſimam, 22.q 4.1.c

3 Fi-

3 Fides formata eſt virtus, non autem informis, nec fides, de qua loquitur Ariſtoteles, 12.q.62.3.ad 2. item q.65.4.o. item 5.ad 2. item 22.q.45.3.o.

4 Fides, quæ eſt gratia gratis data, eſt excellentia vel conſtantia fidei, quæ eſt virtus. Sed fides quæ eſt fructus, eſt delectatio, ratione certitudinis ejus, 22.q.4.5.ad 4.item q.8.8.o

5 † Fides eſt ſubſtantia, ideſt fundamentum totius ſpiritualis ædificii, 3.q.73.3.ad 3

6 Dicitur ſextupliciter, ſcil. habitus formatus, informis actus, objectum, ſacramentum, & quælibet certitudo de Divinis, 12.q.55.1.ad 1.item 22.q.8.8.o

7 Dicitur dupliciter, ſcilicet res credita, & habitus. Et hoc dupliciter, ſcil. reſpectu objecti formalis, & reſpectu ſubjecti. Primo modo, & etiam ſecundo, fides eſt una, ſed tertio modo ſunt plures, 12. qu. 107.1.ad 1. & 22.q.1.6.ad 2. & q. 4.6.o.item q 5.4.c

8 Eſt una dupliciter, ſc. ratione unius objecti, & quia multos unit, 22.q.4.6.& q.5.4.c. & q.10.5.ad 1.& ad 3.& q 23.5.b.

9 Aliquid cadit ſub fide dupliciter, ſc. directe, id eſt principaliter tradita nobis divinitus; & indirecte, id eſt ea, ex quibus negatis ſequitur aliquid contrarium fidei, 3.q.32.4.c. item 22.q.1.6.ad 1.& 7.c.& q.2.5.c.& q.8.2.o.item 3.6.c.& q.11.2.c

10 Ad fidem requiruntur duo, ſcil. quod credibilia proponantur, & aſſenſus, 1.q.111.1. ad 1.item 22.q.6.1.c

11 Aliqua pertinent ad fidem dupliciter, ſcil. per ſe, id eſt ea per quæ ducimur ad beatitudinem, & beati erimus, & per accidens, 22.q.1.6 ad 1.& 7.c.& q.2.5.7.corp. item qu.89.6.corp.

12 Deviare a recta fide contingit dupliciter, ſc. non credendo Chriſto, ſicut pagani; vel male eligendo credibilia, ſicut hæretici, 22.q.11.1.c

13 Objectum fidei eſt non viſum, 12. q. 67.3.c. ad 1. item 22. q.1.4.o. item 5.c. item 6.c. ad 2.item q.8.1. corp. item 3.q.7.3. corp.ad 3. item 4.c. & 8. ad 2. item 9.ad 1.& q.9.3.ad 1

14 Nihil eſt objectum fidei, niſi ſub ratione non apparentis, 22. q.1 4.5. o. item q.4.1.o. item 3.q.7.3.o

15 Nihil cadit ſub fide, niſi a Deo revelatum, & ut habens ordinem ad Deum, 1.q.1.3.c.ad 1.& 22. q.1.1.c. ad 1. item q.2.2. c.& q.17.2.ad 2

16 Nullum falſum poteſt ſubeſſe fidei, 1.q.1.8.c. fi. item qu. 13.12.b.item 22.q.1.3.o. item q. 4.5.c.ad 2.item q.10.2.ad 3.item 3.q.46.2.ad 4

17 Idem eſt objectum & finis fidei, ſcil. Deus, non quidem ſecundum eandem rationem, quia ut veritas prima eſt objectum, ſed ut ſumma bonitas eſt finis ejus, 3.q 7.4.c

18 Objectum fidei duplex, ſc. materiale, & formale, ſc. veritas prima, 12. q.67.3. ad 1. & 22.q.1.1.o. & 2.3 c. & q 2.2.c. & q.4.1.c.& 2.ad 3. & 6.c. & q.5.1. 3.4.c.& q.7.11.ad 3

19 † Objectum fidei bene & vere poteſt dici complexum & incomplexum, 22.q.1.2.o

20 Ad fidem pertinent aliqua dupliciter, ſcil. eſſentialiter, id eſt quæ ſunt ſupra rationem humanam ſimpliciter; & per accidens, ſc. reſpectu alicujus, ut præambula fidei, 1.q 2 2 ad 1 & 22.q.1.5.cor.ad 3. item ad 4.

21 Articuli fidei ſunt ſicut principia in doctrina ſacra. 1. q.1.6.ad 3.item 7.8.c. & 12.q.111. 4.c.item 22.q.7.1.c

22 Diſtinguuntur ſecundum ſpecialem rationem, & difficultatem non viſi, 22. q.1.6.o.

23 Sunt duodecim, ſecundum numerum Apoſtolorum; ſed ſunt quatuordecim, quoad credibilia, 22.q.1.3.o

24 Creverunt ſecundum ſucceſſionem temporum, & vicinitatem ad Chriſtum, quoad explicationem; non autem quoad ſubſtantiam, 22.q 1.7.o. & qu.2.7.c.item qu.174.6.c.item 3.q 61.3.ad 2

25 Sunt per ſe noti habenti lumen fidei, ſc. cuilibet fideli, 12.q.100.4.ad 1

26 † Ex uno articulo fidei probatur alius; ſicut Paulus argumentatur ad reſurrectionem communem, ex reſurrectione

Chriſti, 1. quæſt. 1. 8. c. princ.

27 † Errans in aliquo articulo non habet veram fidem de aliis, 22.q.5.3.0. item 4. ad 1.

28 Papa non poteſt addere, minuere, vel mutare aliquid de articulis fidei, vel ſacramentis Eceleſiæ, ſed ſolus Chriſtus, 3.qu.83.3. ad 8. item q.84. 2.0

29 Fides eſt in intellectu ſubjective, 22.q.4.2 0

30 Eſt principaliter in intellectu ſpeculativo, & ſecundario in practico, 12 q.58.3.c. & 22.q. 4.2.ad 3.& q 9.3.c

31 Eſt major in uno homine quam in alio, quoad certitudinem, devotionem, confidentiam, & explicationem, non autem quantum ad rationem formalem objecti ejus, 22. qu. 5.4.0

32 Et ſolum in quantum majores adhærent doctrinæ Divinæ, 22.q.2.6.ad 3

33 Genus humanum tripliciter ſe habuit ad fidem Chriſti, ſecundum tria tempora, ſ. ante legem, ſub lege, & ſub gratia, 22.q.174.6.c.item 3.qu.68.1.ad 1.

34 † Homo in ſtatu innocentiæ habuiſſet fidem de Incarnatione Chriſti, 22.q 2.7.c. item 3.q.1.3.ad 5

35 Fides antiquorum & modernorum eſt eadem ſpecie, ſed differt numero in diverſis, 12 q.103.4.c.& r.107.1.ad 2.& 22. q.4.6.0.item 3.q.70.1.c

36 † Non eſt in beatis, 12. q. 67.3.5.0.& 22.q 4.4.ad 1. item q. 16.2 0.& q.18.2 c.& 3.q.7.3.ad 3.

37 † Eſt in dæmonibus coacta, non laudabilis, nec donum a gratia, 1.q.64.2. ad 5.item 22.q.5.2.n.item q. 18.3.ad 2. item 3 q.76.7.c

38 Timor Dei non poteſt univerſaliter præcedere fidem, ſed ſuppoſitis articulis de excellentia Dei, de pœnis, & hujuſmodi, 22.q.7.1.ad 1

39 Initium fidei non eſt ex nobis, licet hoc aliquando tenuerit Auguſtinus, 12.qu.114.5. ad 1.& 22 q.6.1.c

40 Hæreſis Pelagii, quod initium fidei eſt ex nobis, ſed confirmatio fidei eſt a Deo, 22.q.6. 1.c

41 Fides cauſatur dupliciter, ſcilicet quoad habitum a ſolo Deo, & quoad hoc, quia requiritur ad fidem, quod proponantur credibilia ab angelis & hominibus, 1.q.111.1.ad 1

42 Quoad proponenda credibilia, neceſſario eſt a Deo immediate quibuſdam, & aliis per angelos & prædicatores, ſed quoad aſſenſum intrinſece eſt a ſolo Deo; extrinſece vero & inſufficienter, ſcil. proponendo & perſuadendo, eſt etiam ab aliis, 22.q.6.1.0

43 Informis cauſatur a Deo, cujus eſt donum, quoad ſubſtantiam; non autem quoad informitatem ejus, 22.q.5.2.ad 2.& q.6.2.0

44 Ratio naturalis ſubſervit fidei; ſicut naturalis inclinatio voluntatis ſubſervit charitati, 1.q.8 ad 2.& q 2.2.ad 1

45 Fides gignitur & nutritur per ſcientiam extrinſece tantum, ſc. perſuadendo, 1.q.1.2. b. item 22.q.6.1 ad 1

46 Totum enim certiſſimum eſt, quod fides habet; ex quacunque enim parte ad fidem acceditur, omnis intellectus captivatur in obſequium Chriſti; nec mirum, cum etiam veritas creata cogat intellectum ſibi aſſentire, 22. qu 171. 5.0

47 Fides eſt neceſſaria, ut principium ſpiritualis vitæ, 22. q.16.1.ad 1

48 Vita ſpiritualis attribuitur fidei, ſicut in qua primo manifeſtatur, 12. qu.100.3.ad 1.

49 Fides ſemper manet, inquantum eſt fundamentum ſpiritualis ædificii, id eſt ratione cognitionis, non autem ratione ænigmatis, 12.q.67.3.ad 2.

50 Puritas cordis eſt effectus fidei, 22.q.7.2.0

51 Viſio beata ſuccedit fidei, 1.q.12.7.ad 1. & 12.qu.4.3.c.item 22.q.4.2.b.item q.5.1.c

52 Fides ut facit æſtimationem de præmio, generat ſpem; de pœnis autem generat timorem, 22.q.7.1.ad 2

53 Timor ſervilis eſt effectus fidei informis; timor autem filialis eſt effectus fidei formatæ, 22.q.7.1.ad 2

54

54 Per fidem Chriſti homo pertinet ad teſtamentum novum, 12.qu.106.1.ad 3.item qu. 107.1.ad 3

55 Nullus unquam habuit gratiam Spiritus ſancti, niſi per fidem Chriſti implicitam vel explicitam, propriam vel alienam, 12.q.98.2.ad 2.& q.106. 1.ad 2.& q.107.1. ad 3. & 22.q.2. 7.ad 3.& 3.q.61.3.c.ad 2.& q.68. 1.ad 1

56 Per fidem formatam mundamur a peccatis, virtute paſſionis Chriſti, 22.qu.7.2.ad 2.& 3 qu.49.1. ad 5.item 5. ad 1. & q. 52.6.c.item q.68.4.ad 3

57 Sancti patres, dum adhuc hic viverent, liberati ſunt per fidem Chriſti ab omni peccato, & a reatu pœnæ actualium; non autem a reatu peccati originalis, 3.q.52.5. ad 2. & 7.ad 1.& 8.ad 3

58 Actus fidei poteſt eſſe meritorius, ſi ſit informatus charitate, 22.q.2.9.o.& 3.q.7.3. ad 2.

59 In fide, ſcientia, & opinione ſunt duo actus, ſcil. aſſenſus, & actualis conſideratio, & uterque in fide poteſt eſſe meritorius; non autem in ſcientia & opinione, ſed tantum primus, 22.q.2.9.ad 2.item 10.c.

60 Meritum fidei conſiſtit in hoc, quod homo ex obedientia Dei aſſentit illis quæ non videt, 3.q.7.3.ad 2

61 Fides percipit inviſibilia Dei altiori modo, quoad multa, quam ratio naturalis ex creaturis in Deum procedens, 22.q.2.3.ad 3

62 Inclinat ad reſiſtendum omni contrario ſuo, 22. q. 1.4. ad 3.item q.2.3.ad 2

63 Dirigit intentionem reſpectu ultimi finis ſupernaturalis; ſed lumen naturalis rationis, reſpectu alicujus boni connaturalis, 22.q.10.4.ad 2

64 Profecerunt homines in fidei cognitione per temporum ſucceſſionem, 22.q.1.7 ad 2

65 Explicatio credendorum fit per revelationem divinam, 22.q.2.6.c

66 In iis quæ ad ſubtilitatem fidei pertinent, ſolent hæretici fidem ſimplicium depravare, 22.q.2.6.ad 2

67 Ea quæ ſunt fidei, non ignorantur omnino, ſed imperfecte cognoſcuntur, 1.qu.12.13. ad 3.item 22.q.1.4. ad 2. item ad 3.item 5.ad 1

68 Sunt viſa in communi eſſe credibilia, non autem in ſpeciali, ſed tantum ſunt credita, 22. q.1.4. ad 2. item ad 3. item 5. ad 1.item q.2.9.ad 3.& q.8.4 ad 2

69 Ad veritatem fidei pertinent credulitas cordis, & exterior fidei proteſtatio per verba vel facta, quia omnia opera virtutum, ut relata in Deum, ſunt quædam proteſtationes fidei, 22 q.124.5.c.

70 Fides noſtra principaliter conſiſtit in duobus, ſcilicet in vera cognitione Dei, & in myſterio Incarnationis Chriſti, 22. q.174.6.c.princ.

71 Ea quæ ſunt fidei, non contrariantur cognitioni naturali, nec e converſo, 1.qu.1.8. corp.fin.item q.2.2. ad 1.item q. 30.2.1.o

72 Nulla manifeſtatio excludit rationem fidei, niſi qua Deus per eſſentiam videtur, 22. q.5.1.o.item 3.q.55 5.ad 2

73 Teſtimonium fidei noſtræ habemus ab hoſtibus, ſcilicet a Judæis, & quaſi in figura nobis repræſentatur quod credimus, & ideo in ſuis ritibus tolerantur, 22.q.10.11.c

74 Nullus conetur demonſtrare ea quæ ſunt fidei, 1. q. 32.1.cor.item q.9.6.2.c

75 Rationes ſanctorum de fide non ſunt demonſtrativæ, ſed perſuadent non eſſe impoſſibile quod creditur, 1.qu.1.8.c.ad 2. item q.32.1.o. item qu.46.1.2.c. item 22.q.1.5.ad 2.item qu.2.10. ad 2.item 3.q.55.5.ad 2

76 Rationes ad ea quæ ſunt fidei, non minuunt meritum, niſi ſint cauſa aſſenſus, 22. q. 2.10.o. item 3.q.55.5.ad 3

77 Apparentia non habent fidem, ſed agnitionem, ſecundum Gregorium, 22.q 1.4.b. item c

78 Omnes rationes contra fidem ſunt deriſibiles, quia non ſunt ſecundum intentionem ſacræ Scripturæ, 1.q 1.8.c.fin.

79 Fides compatitur motum dubitationis, non autem ſcientia

tia vel intellectus, quia fides non aſſentit propter evidentiam objecti, ſed ex imperio voluntatis, 1.q.1.5.ad 1.item 22.q.4.8.ad 1

80 Fides, per quam firmantur dicta, includitur in veritate, quoad obſervantiam promiſſorum; ideo eſt pars juſtitiæ, ſed veritas eſt in plus, 22.q.80.ad 3.

81 Eſt nobilior ſcientia quoad objectum, ſed e converſo quoad modum cognoſcendi, 12.q.76.3.ad 1

82 Fides, ſcientia, & opinio poſſunt eſſe de eodem materialiter ſimul, non autem ſecundum idem; niſi in diverſis, 12 q.76.3.corp. item 22.q.1.5.o. & q.2.4.ad 2.& q.5.1.corp.fin.

83 Differentia inter fidem, opinionem, ſcientiam, dubium, & neſcientiam, 12.q.67.3.cor.& 22.qu.1.4.c.& 5.ad 4. item q.2.1.corp.

84 Fides formata & informis non differunt ſpecie, 22.q.4.4.o.item q.19.5.ad 1.

85 Formata eſt fundamentum ſpiritualis ædificii, non autem informis, 12.q 89.2.ad 2. & 22.qu.4.7.ad 4.item 3.qu.68 4. ad 2

86 Nulla eſt vera virtus ſine fide, 12.qu.63.2.ad 1.item 22.q.4.7.c.fin.& q 151.1.ad 3

87 Informis adveniente charitate, fit formata, manens eadem numero, 22.q.4.4.o

88 Eſt nobilior virtutibus moralibus, ratione objecti, ſed e converſo ratione modi, 3.q.7.3.ad 1

89 Eſt prima omnium virtutum per ſe, ſed per accidens poſterior fortitudine & humilitate, 12.q.62.4.o.item 22.q 4.7.o.item q.162.7.ad 3

90 Eſt nobilior prudentia, quæ tamen magis repugnat peccato procedenti ex perverſitate appetitus, 22.q.47.13.ad 2

1 Fiducia dicitur a fide, & eſt ſpes futuri auxilii, concepta ex dictis aliorum, vel ex iis quæ ſunt in ſe, vel in alio, 22.q 129.6.o

2 Importat ſpem ad magna, vel pertinet ad fidei certitudinem, 22.q.4.5.ad 4

3 Non eſt virtus proprie, ſed conditio ejus; ideo eſt pars integralis fortitudinis, non autem potentialis, 22.q.129.6.ad 3

4 Fiducia importat robur ſpei, ſed ſecuritas importat perfectam quietem a timore, 12 q.129.6.corp.ad 2.& ad 3.& 7.corp.

5 Spes dicitur fiducia, quia cauſatur ex ea, ſicut motus appetitus cauſatur ex cognitione, 12.q.40.2.ad 2

6 Spes ut eſt virtus theologica, facit confidere in Deo; ſed fiducia facit confidere in ſe, tamen ſub Deo, 22.q.128.ad 2.

7 Fiducia eſt idem quod magnanimitas, 22.q.128.c

8 Principaliter pertinet ad magnanimitatem, & ex conſequenti ad fortitudinem, ſed ſecuritas e converſo, 22.q.129.6.7.o

9 Fiducia circa idem opponitur deſperationi, timori autem ſecundum contrarietatem objectorum, 22.q.129.6.ad 2

1 Fieri dupliciter, ſcilicet terminatio motus, & ipſe motus; primo modo fieri & factum eſſe ſunt ſimul, nec differunt, niſi ſecundum rationem; ſed ſecundo modo differunt realiter; & fieri prius eſt tempore, quam factum eſſe in permanentibus, non autem in ſucceſſivis, 1.45.2.ad 3.& q.46.3. ad 2. & 3. q.33.3. ad 1. & ad 2.& q.75.7.ad 2.& q.78.2.cor.

2 Fieri in aliqua menſura loci vel temporis contingit dupliciter, ſcil. præſuppoſita ea, ut in quolibet particulari effectu, vel ſimul producta, ut mundus, 1.q.46.3.ad 1

3 De ratione mutationis eſt habere ſe aliter nunc quam prius, non autem de ratione ipſius fieri, 1.q.45.2.ad 2

4 Converti dicit tantum ordinem terminorum, ſed fieri & mutari addit unitatem ſubjecti, 3.q.75.8 c

5 Cum dicitur, hoc fit hoc, exprimitur identitas ſubjecti; ſed cum dicitur, ex hoc fit hoc, exprimitur tantum ordo terminorum, 3.q 75.8.c

6 Tunc res dicuntur fieri, quando innoteſcunt; 3.qu.13.2. ad 1

7 Illud quod fit, eſt; ſi fieri ſumatur pro termino motus,

non

non autem pro motu, 1. q.45. 2. ad 3

1 Figura eſt forma quanti, 1. q.7.3. ad 2. item 3. c

2 Proprie eſt tantum in corporeis, 3. q.63.2. ad 1

3 Nullum actionis vel paſſionis eſt principium, 22. qu.96.2. ad 2

4 Identitas ſpecifica non ſumitur ex identitate figuræ, ſed ex generatione ſimilis in ſpecie, 3. q.74.3. ad 2

5 Diverſæ figuræ legales in templo fuerunt inſtitutæ ad ſignificandum Chriſtum, propter imperfectionem earum, 12 qu. 102.4. ad 6

1 Filiatio eſt tantum exeuntis a generante, & completi in ſpecie generantis, 1. q.27.2. 4. c. item 3. q.32.3. c

2 Paternitas, maternitas, & filiatio conveniunt tantum viventibus, & præcipue animalibus, 3. q.32.3. cor. & q.35.3. ad 1.

3 Ad hoc quod natum ex alio materialiter ſit filius, oportet quod in ſimilitudinem ſpeciei producatur, 3. q.32.3. c.

4 Filiatio & adoptio convenit tantum perſonæ, ſed creaturam eſſe, ſubjectio & ſervitus, conveniunt etiam naturæ, 3. q.23.4. o. & q.24.1. ad 2. & q.35. 5. c

5 Pater dat filio tria, ſcil. eſſe, nutrimentum, & inſtructionem, 12. q.100.5. ad 4. & 22. q 101.1. c. item qu.102.1. c. & qu. 106 1. c. & 6. ad 1

6 Filius amittit hæreditatem propter peccatum parentis in crimine læſæ majeſtatis, 22. q 108.4. ad 2

7 Filiatio eſt in Divinis, 1. q.27.2. o. & q.42.4. c

8 In Divinis non poteſt eſſe niſi unus Filius, 1. q.27.5. ad 3. item q.41.6. o

9 Eadem proprietas, ſcilicet nativitas, ſignificatur per omnia nomina Filii Dei, ſed diverſis rationibus, 1. q.34.2. ad 3.

10 Nomina propria Filii Dei ſunt quatuor, ſcil. filius, ſplendor, imago, & verbum, 1. q.34. 2. ad 3. & q.42.2. ad 1

11 Ea quæ ſunt hominis, dicuntur de Filio Dei, & e converſo, 1. q.43.7. ad 1 & 3. q.3.6. ad 3. item q.9.1. ad 3. item q.10.1. ad 3. & q.16.4.5.8. corp. & q.20.1. o.

12 Filius Dei eſt verus Deus, 1. q.27.1. c. fin. item q.41.3. o. item 3. q.43.4. o

13 Non eſt quid principiatum, nec effectus, nec de ſe non ens, 1. q.33.1. ad 2. item q. 42.3. o

14 Non eſt factus, nec operatus, 1. q.41.3. c

15 In Chriſto eſt tantum una filiatio ſecundum rem, ſcilicet æterna ad Patrem, & alia ſecundum rationem, & temporalis ad Matrem, 3. qu.35.5. o.

16 Chriſtus ex reali relatione Matris ad eum eſt realiter filius ejus, 3. q.35.5. c

17 Pater eſt major Filio, ratione dationis, quæ auctoritatem dicit, non autem ratione dati, ſed Filius nullo modo eſt minor Patre, 1. q.43.1. ad 2. item q.42.4. ad 1

18 Tunc inviſibiliter Filius Dei cuique mittitur, cum a quoquam cognoſcitur, atque percipitur, ſecundum Auguſtinum; perceptio autem experimentalem quandam notitiam ſignificat; & hæc proprie dicitur ſapientia, quaſi ſapida ſcientia, 1 q.43.5 ad 2. & ad 3. & 12. q.112.5. cor. & 22. q.45.1. ad 1. & ad 2

19 Ad habendum Filium Dei in ſe requiritur cognitio, non quidem actualis, ſed habitualis, non quælibet, ſed quæ prorumpat in affectum amoris, 1. q.43.5. ad 2. & ad 3

20 Aliquis dicitur filius Dei quintupliciter; ſecundum quintuplicem ſimilitudinem, ſcil. naturæ, veſtigii, imaginis, gratiæ, & gloriæ, 1. qu.33.3. c.

Fingens quod nihil ſignificat, mentitur, & non cum refert ad aliquam ſignificationem, 22. q.111.1. ad 2

1 Finis cauſalitas eſt prima omnium, 1 q.5.4. c. item 12. qu. 1.2. c

2 Finis cujuslibet rei eſt operatio ejus propria, vel ad quod per eam venit, 12. q.49.3. c. ad 3. item 4. ad 1. item q 56.1. c.

3 Finis etſi ſit poſtremus in executione, eſt tamen primus in intentione agentis, & ſic habet rationem cauſæ, 12. q.1. 1. ad 2

1.ad 1.item 3.ad 2.item 4.corp item q.18.7.ad 3.item q.20.1.ad 2. & q.25.1.2.cor. item q.84.2.cor. item 22.qu.189.1.ad 5. item 3.q. 61.3.ad 1.& q.62.6.c

4 Omnia quæ ſunt unius generis, conveniunt in communi fine illius generis, 12.qu.1.5.c.

5 In finibus non itur in infinitum, 12.q.1.4.o

6 Finis non eſt cauſa niſi ſecundum quod movet efficientem, 12.q.1.1.ad 1

7 Dicitur dupliciter, ſcil. id propter quod eſt aliquid, & bonum completive ſuperveniens, ut delectatio, 12.q.33.4.c

8 Duplex, ſcil proximus, & remotus vel ultimus, 12.q.12. 2.c. & q.21.1.ad 2. item 22.q.23. 7.c item q.123.7.c

9 Duplex, ſcil. naturalis, & ſupernaturalis, 1.q.23.1.c.item 12.q.100.5.ad 3

10 Duplex, ſcil. imaginarius, & deliberatus, 12 q.1.1.ad 3.

11 Duplex, ſcil. proportionatus, & non proportionatus ei, quod eſt ad finem: primus eſt perfectio inhærens, non autem ſecundus, niſi ſecundum ſimilitudinem, quia eſt aliquid ſubſiſtens, ſcil. bonitas Dei 1.q.23. 1.c. item q.25.5.c.fi. item q 62.4. c.item q.61.2.o.item qu.103.2.o.

12 Duplex, ſcil. finis cujus, id eſt in quo eſt ratio boni, & finis quo, id eſt uſus vel adeptio ejus, 1.q.26.3.ad 2.item 12.qu.1. 8.c. item q.2.7.o. item q.3 1.c 8. ad 2.item q.5.2 c. item q.11.3.ad 3.& q.16.3.c.& q.34.3.c.fin.

13 Duplex, ſcil, operis, & operantis, 22 q.141.6.ad 1

14 Duplex, ſc. interior, ut operatio, & exterior, id eſt objectum operationis, 12.qu.13.4.c.

15 Duplex, ſcil. principaliter intentus, & cui aliquid eſt utile: primo modo finis eſt nobilior iis quæ ſunt ad finem, non autem ſecundo modo, 22.q.111. 5.c.ad 3

16 Tripliciter acquiritur, ſcil. ut forma, ut operatum, ut poſſeſſum, 1.q 103.2.ad 1.item ad 2.

17 Dupliciter habetur, ſcil. perfecte, id eſt realiter, & imperfecte, id eſt intentionaliter, 12.q 11.4.c.ad 1.& 16.4.c.& q.69. 2.c

18 Cognitio finis duplex, ſcil. perfecta, id eſt ſub ratione finis, & imperfecta, id eſt ejus quod eſt finis materialiter tantum; prima convenit tantum naturæ rationali; ſecunda vero convenit etiam brutis, 1 q.59.1.c.item 12.q.6.2.c.& q.11.2.c

19 † Impoſſibile eſt, quod aliqua operatio voluntatis habeat rationem ultimi finis, 1.q. 26.2 ad 2 item 12.q.1.1.ad 2.item q.3.4.ad 2.item q.19.1.ad 2

20 Finis ultimus creaturæ rationalis eſt viſio Divinæ eſſentię, 12.q.3.4.c.& 22.q.167.1.ad 1

21 Ultimus finis dicitur dupliciter, ſcil. ultimus ſimpliciter, id eſt Deus, & ultimus in genere operationum, id eſt beatitudo, 12.q.1.1.ad 2.fin.

22 † Res naturales diriguntur a Deo ad finem boni, & creaturæ rationales ad ultimum finem, 1.qu.103.1.c.& 12.q.5.5. ad 2

23 Voluntas non eſt ad oppoſita reſpectu ultimi finis, 12. 5.4.ad 2

24 Eſt ipſius finis tantum, 12.q.8.2.c

25 Idem actus voluntatis eſt eorum quæ ſunt ad finem, & ipſius finis, ut ratio, non autem abſolute, 12.q.8.3.o.& q. 12.4.c

26 Voluntas ut potentia, eſt eorum quæ ſunt ad finem, ſed ut actus, eſt tantum ipſius finis, 12.q 8.2.o

27 Voluntas non poteſt ſimul ferri in plures ultimos fines, 12.q.1.5.o. & q.12.2.ad 1. & q.13. 3.ad 3

28 Ultimus finis dicitur dupliciter, ſcil. ſimpliciter, id eſt res poſſeſſa, & quoad aliquem, ſcil poſſeſſio, vel adeptio, vel fruitio rei, 22.q.2.7.c

29 † Impoſſibile eſt quod anima vel aliquid ejus ſit ultimus finis, niſi ſecundo modo, 12.q.2.7.c

30 Quicquid facit homo, agit propter finem, etiam agendo actionem, quæ eſt ultimus finis, 12.q.1.1.ad 2.

31 Homo non habet ultimum finem ſuum in hac vita, ſicut alia animalia, quia finis eſt ſupra naturam ejus, 22.q.5. 5.ad

5.ad 2. & q.91.4.o. item q.109.5. ad 3

32 Omnes homines habent eundem ultimum finem formaliter, non autem materialiter, 12.q.1.5.c.item 7.o

33 Ad connaturalem finem ultimum hominis, ſcil. bene vivere totum, ordinantur primo conſilium, ſecundo judicium, & ultimo & immediate præceptum; ſed proximus finis conſilii eſt inventio agendorum, & judicii certitudo, 22.q.51.2.ad 2

34 Omnium rerum eſt unus ultimus finis cujus, ſcil. Deus, non autem finis quo, 1.q.103. 2.o.item 12.q.1.8.o & q.8.8.ad 2.

35 Quælibet res tendit in finem ultimum per propriam operationem, 1.qu.62.4.c. item 12.q.21.1.ad 3

36 Deus eſt ultimus finis humanæ voluntatis, 22.q.122.2. c.& q.184.1.c

37 Ultimus finis cujuslibet rei eſt aſſimilari Deo, 1.q.44. 4.ad 3.item 12.q.1.8.c. item q.2. 5.ad 3

38 Finis ſpiritualis vitæ eſt quod homo uniatur Deo, quod fit per charitatem, & ad hoc ordinantur ſicut ad finem omnia quæ pertinent ad ſpiritualem vitam, 22 q.44.1.corp.

39 † Charitas eſt finis omnium virtutum, 22.qu 3.2. ad 1, item q.23.8.ad 3

40 Eſt finis præcepti, 22.q. 23.4.ad 1.item q.44.1.c

41 Finis cujuslibet virtutis moralis ei præſtitutus a ratione naturali eſt conformari rationi, 12.q.66.3 ad 3.& 22.qu.47 6.7.c.

42 Electio finis proximi eſt actus virtutis moralis principaliter, ſed prudentiæ originaliter, 12.q 56.4.ad 4

43 Ea quæ ſunt ad finem, ſunt neceſſaria, quando ſine eis non poteſt haberi finis, non autem aliter, 1.q.19.3.cor.& q. 82.1.c.& q.119.4.o. item 12.q.3.6. ad 2.item q.10.2. ad 3. item q.13. 6.ad 2. & q.16.6.ad 1.& 22.q.187. 3.c

44 Neceſſitas cujuslibet ordinati ad finem ſumitur ex ipſo fine, 12 princ.item q.102.2. cor.

45 Finis eſt de ratione eorum quæ ſunt ad finem, 12. princ. item q.1.3.c.

46 Quæ ſunt ad finem, oportet ſumere bonitatem & modum a fine proximo, 12.q.95.3. c.& q.102.1.c. & 22.qu.27.6.c. & q.33.2.c. item 6 corp. ad 3. item q.87.2.ad 3. item q.123.7.o. item q.141.6.c.ad 1

47 Quanto aliquid efficacius ordinatur ad finem, tanto eſt melius, 22.q.152.5.c

48 Dignitas eorum quæ ſunt ad finem præcipue ex fine conſideratur, 12.princ.22.q.174.2.c.

49 Finis ſemper excellit rem, quæ eſt ad finem, 22.q.152.5.c.

50 Finis & ea quæ ſunt ad finem, debent eſſe conformia ſecundum proportionem, non autem ſecundum genus, 12 q. 96.1.c.& q 102.1.c

51 Finis quæritur in infinitum, non autem ea quæ ſunt ad finem, ſed ſecundum proportionem ad finem, 22.q.27. 6.c.& q.184.3.c

52 Comparatur ad ea quæ ſunt ad finem, ſicut materia ad formam, 12.q.4.4.c.& q.5. 7.c

53 Comparatur ad ea quæ ſunt ad finem, ſicut ratio formalis ad objectum, & ſicut principia ad concluſiones, 1.q. 47.1.ad 3.& q.82 1.2.c.& 12.q.8. 3.c. & q.12.4.c.ad 2. & q.19.7.c. ad 1.& 10.o & q.102.1.2 c.& 22. q.74.11.c

54 In finibus eſt ordo ſicut in agentibus, quia utrobique ſecundarium dependet a principali, 1.q.116.c

55 Unumquodque ordinatur ad finem per actum ſuum, 12. q.21.1.ad 3

56 In omnibus potentiis vel artibus ordinatis, ars vel potentia quæ eſt circa finem, ordinat aliarum artium vel potentiarum actus ad proprium finem, 12.q.9.1.c.& q.65.3.ad 1.

57 Omnis finis, & quicquid eſt ad finem, eſt actio, vel cum actione, 12.q.13.4.c

58 Actiones ludicræ non ordinantur ad aliquem finem extrinſecum, ſed ad bonum ludentis, inquantum delectant, vel requiem præſtant, 12.q.1. 6.ad 1

59 Finis particularis ordinatur ad finem communem, 12. q.19.10.c.& q.21.2.ad 2

60 Ordinari aliquid ad finem contingit dupliciter, ſcil. per ſe, & per accidens, 1.q.116.1.o.

61 Aliquid ordinatur ad finem dupliciter, ſcil. neceſſario, & ad bene eſſe, 3 q.1.2.c

62 Quod eſt ad finem, eſt duplex, ſc. conjunctum ei, ut diſpoſitio, & diſtans ut motus; primum manet cum fine, non autem ſecundum, 12.qu 4.4. ad 3

63 Ad unum finem ordinatur tantum unum medium, ſi ſit ſufficiens, 1.qu.47.1.ad 3.& qu. 101 3.ad 1.& 12.q.101.3 ad 1

64 Ea quæ ſunt ad finem, inquantum hujuſmodi, non ſunt volita, niſi propter finem, 12. q.8.2.c.ad 2.& 3.c

65 Oportet quod quælibet voluntas habeat aliquem finem, quem naturaliter velit, cujus contrarium non poſſit velle, 1.q.82.1.2.o.

66 Finis moralis accidit fini naturæ, & e converſo, 12.q. 1.3.ad 3

67 Qualis eſt quilibet naturali qualitate animæ vel corporis, vel qualitate ſuperveniente, talis finis videtur ei, 1.q.83.1.ad 5.& 12.q.9.2.con. ad 2.& q.10.3.c.ad 2

68 Voluntas reſpicit finem tripliciter, primo abſolute, ſecundo ut in quo quieſcit, tertio ut terminum eorum quæ ordinantur in finem; primum eſt velle, ſecundum frui, tertium eſt intentio, 12 q.8 princ. item q.12.1.ad 4. item 5.ad 2

69 Ex neceſſitate inhæret fini, 1.q 82.1.2.c

70 Ad rectam voluntatem requiruntur duo, ſc. debitus finis, & quod ea quæ ſunt ad finem proportionentur ei, 12. qu.49.7.c. & q.51.1. ad 1. item q. 55.3.4.c. & q.64.7. corp. & q.69. 2.c

71 Homini convenit agere propter finem, quia omnes actiones humanæ ſunt propter finem, 12.q.1.1.o

72 Actiones hominis aliis intenti non ſunt proprie actiones humanæ, quia non procedunt ex deliberatione rationis, quæ eſt principium humanorum actuum, & ideo habent quaſi finem imaginatum, non autem per rationem præſtitutum, 12.q.1.1 c.ad 3

73 Homo operatione naturali & animali ordinatur in finem ab alio, ſed operatione humana ordinatur a ſeipſo in finem, 12.q.1.1.c

74 Aliquid ordinatur in finem dupliciter, ſc. vel proprie, tanquam ſeipſum movens ad finem, & ſic ſola creatura rationalis ordinatur in finem; vel communiter, tanquam motum ab alio, & ſic bruta animalia ordinantur in finem, 1. q.6.1.ad 2.& 12.q.1.2.o

75 Omnis peccans mortaliter conſtituit ſibi neceſſario alium finem, quam Deum, 12. q.1.7.ad 1. & q.89.1.ad 3.& 22.q. 45 1.ad 1

Firmamentum a Deo creatum, id eſt cœlum ſtellatum, eſt ſuprema ſphæra ſecundum Ariſtotelem, non autem ſecundum aſtrologos modernos, 1.q.68.1.2.3.o.& q.71.ad 3

Flumina quatuor videntur oriri ex diverſis locis, quia intrant ſub terra, ſicut multa alia, ſed primo oriuntur a mari, immediate vero a fonte paradiſi, ſcil. Phyſon, Gion, Tigris, & Euphrates, 1.q.102. 1.ad 2

Fluxus maris eſt per impreſſionem lunæ, non autem per aliquam formam aquæ, 1. qu. 105.6.1.ad 1. & qu.110.3.ad 1.& 22.q.2.3.c

1 Fomes eſt inordinata, & habitualis concupiſcentia appetitus ſenſitivi, 12.q.82.3.o.& 3.q.15.2.c.& q.27.3.c

2 Ut pœna inflicta a Deo, dicitur lex, non autem ut inclinat ad malum, 12.q.91.6.o. & q.93.3.ad 1

3 Effectus fomitis duplex, ſ. inclinatio ad malum, & difficultas ad bonum, 3.q.27.3.c.

4 Fomes peccati non fuit in Chriſto, 3.q.15.2.o. & 3.c. & 4. c.ad 3.& q.28.2.ad 3. & q.27.3.c. ad 1

Fontes quinque, ſecundum quinque genera ſubſtantiarum, ſcil.

ſcil. naturæ corporis cœleſtis, ignis, aeris, aquæ, & terræ, 1.q.66.2.0

1 Omne illud quo aliquid primo operatur, eſt forma ejus, 1.q 76.1.corp.

2 Omnis forma vel eſt ipſa natura rei, ut in ſimplicibus, vel conſtituit naturam rei, ut in compoſitis, 3.q.13.1.c

3 † In ſimplicibus & immaterialibus idem eſt forma, & id cujus eſt forma, 1.q.39.5.ad 2.

4 De ratione formæ eſt, quod ſit in eo cujus eſt forma, 1.q. 40.1.c

5 † Formæ non locantur in genere, nec in ſpecie, ſed compoſita, 1.q.76.1.ad 3

6 Forma generati non eſt finis ſeu terminus generationis, niſi ut eſt ſimilitudo generantis, 1.qu.44.4.ad 2. item 22.qu. 27.6.c

7 † Omnis forma de ſe eſt communicabilis, 1. q.3.2. ad 3. item q.7.1.c.fin.

8 Omnis forma exiſtens in ſuppoſito, per quod individuatur, eſt communis multis ſecundum rem, vel ſecundum rationem, non autem formæ ſubſiſtentes, 1.q.13.9.c

9 Diſtinctio formarum duplex, ſcil. ſpecifica ſecundum diverſitatem objectorum, & numeralis, ſecundum diverſitatem ſubjecti, 22.q.24.5.c

10 † Formæ diſtinguuntur ſecundum diverſa principia activa, 12.q.54.2 c

11 Forma ſeparata non multiplicatur numeraliter, 1.q.41. 6.c.item q.50.4.c. item q.75.7.c.

12 Eſt variabilis terminative, ſed eſt invariabilis ſubjective, 1.q.9.2.ad 3.item q.16.8.c. fi.item 12.q.153.1.c

13 Subſtantialis forma, quæ requirit diverſitatem in partibus corporis, ſicut eſt anima, & præcipue animalium perfectorum, non æqualiter ſe habet ad totum & ad partes, unde non dividitur per accidens, per diviſionem quantitatis, 1. q.76.8.c

14 Forma ſubſtantialis totius non ſuperadditur partibus, ſcil. materiæ, & formæ, ſicut forma domus partibus integralibus ejus, ſed eſt totum complectens materiam, & formam, cum præciſione aliorum, 1.qu. 76.8.corp

15 Non eſt poſſibile eandem formam numero eſſe diverſarum ſpecierum, 1.q.118.2. ad 2.

16 Forma ſubſtantialis, & accidentalis ſunt actus, & faciunt aliquid in actu, ſed ſubjectum formæ ſubſtantialis eſt ens in potentia tantum, quia actualitas prius eſt in forma, quam in materia, quæ eſt propter formam; ſubjectum autem formæ accidentalis eſt ens actu, cui prius convenit actualitas, quam formæ accidentali, quæ eſt propter ſubjectum, 1.q.66.1.2.c. item q.76.4.c. item q.77.6.c

17 Forma unius materiæ dicitur ſpecies plurium ſecundum ordinem tantum, totum, colligatarum compoſitio, alteratarum autem miſtio, 1.q.66.2.c.

18 Formæ incompoſſibiles in eodem ſuppoſito faciunt propoſitionem in materia remota, compoſſibiles autem in materia contingenti, vel naturali, 3.q.35.1.ad 1

19 Forma omnino ſimplex, vel non ſubſiſtens non poteſt eſſe ſubjectum ex quo vel in quo, ſed ſubjectum de quo & circa quod, 1.q.13.12. ad 2.item qu.29.1.2.o.item 3.ad 3.item qu. 30.1.ad 3. item q.54.3. ad 2 item q.77.1.ad 6

20 Plures formæ ejuſdem generis non poſſunt ſimul eſſe in eodem ſubjecto, 1.q.65.4 c.ad 1.

21 † Ejuſdem ſpeciei non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubjecto, 3.q.35.5.c

22 Nulla forma naturalis poteſt eſſe ſimul in eodem ſubjecto cum actu formæ contrariæ, ſicut habitus animæ cum actu contrarii habitus. 12.qu. 63.2.ad 2. item q.71.4.0

23 Forma completa eſt in ſubjecto ſecundum conditionem ſubjecti, non autem virtus inſtrumentalis, ſed magis ſecundum conditionem principalis agentis, 3.q.63.5.ad 1

24 Nulla forma removet a materia potentiam ad alias formas, 1.q.66.2.corp.

25 Implens totam potentiam materiæ eſt imeparabilis a materia, non autem aliæ, 22. q. 24. 11.c

26 Quanto eſt nobilior, tanto magis dominatur materiæ, & minus ei immergitur, & magis eam ſua virtute excedit, 1.q.76 1.corp.

27 Non excedit proportionem materiæ, ſed ſunt ejuſdem generis, 22 q.24.3 ad 2

28 Materia prima eſt una per remotionem omnis formæ, non autem per unam formam, 1.q.16.7.ad 2

29 Materia eſt propter formam, 1.q.47.1.2.c. item q.65.2. c.item qu.70.3.c. item qu.76.5.c. princ. item q.77.6.c. & q.84.4.c. item q 85.3.ad 4.item qu.89.1 c. item qu.91.3.c.item qu.96.5.c.item q.105.1.c. item 12 q.2.5.cor.

30 Forma finitur per materiam, inquantum communitas ejus contrahitur per materiam ad hoc individuum, & e converſo, inquantum potentialitas ejus determinatur ad unam ſpeciem, 1.qu.7.1.cor.item qu. 44.2.corp.fin.

31 † Materia multiplicatur per adventum formæ, 1. q.29. 2.ad 5

32 Recipit formam, ut ſecundum ipſam conſtituatur in eſſe alicujus ſpeciei, non autem intellectus; ſed ſecundum rationem formæ, 1 q 50.2.ad 2.

33 † Omne illud per quod materia efficitur propria hujus formæ, ſe tenet ex parte materiæ, ut diſpoſitiones & remotiones impedimentorum, 1. qu.86.2.ad 1.item qu.87 1.c.item 12.qu.2.5.c. item 22.q.27.3 corp. princ.

34 Informitas materiæ duplex, ſcilicet carentia omnis formæ, & carentia triplicis pulchritudinis, ſcilicet lucis, viſibilitatis, & plantarum; prima præceſſit formationem natura tantum ſecundum Auguſtinum, ſecunda vero etiam duratione, ſecundum alios, 1. q.66.1.o.item 4 corp. item q.67. 4.cor.ad 4. item q.69.1.2.c. item q.74.2.c

35 Materia cognoſcitur tantum dupliciter, ſcilicet per analogiam ad formam, & ut perfecta eſt per eam, 1.q.15.3. ad 3

36 Inquantum eſt nuda, ſe habet indifferenter ad omnes formas, ſed determinatur per agens, 1.q.66.2.c

37 Nihil eſt ſua materia, nec ſuum efficiens, ſed aliquid eſt ſua forma ut in ſimplicibus, 1. q 39.2.ad 5

38 Forma ut eſt in materia, eſt prior ea via naturæ, & poſterior via generationis, ſed ut eſt in agente, eſt omni modo prior, 12.qu.20.1.ad 3. item q.4.2.c

39 Non latitat, contra Anaxagoram, nec eſt totaliter ab ideis contra Platonem, nec ab intelligentia, contra Avicennam, ſed educitur de potentia materiæ ab agente naturali ſecundum Ariſtotelem, 1. q.45.8. c.& q.65.4 c. & qu.91.2 c.& qu. 110.2.c.& 12.q 63.1.c

40 † Inchoatio formarum improbatur, 3 q.32.4.c.ad 3

41 † Quamlibet formam ſequitur aliqua inclinatio, quæ eſt appetitus rei habentis illam formam, 1.q.80.1.c

42 † Formæ ſubſiſtentes non habent cauſam aliam formalem ſui eſſe & ſuæ unitatis, nec cauſam agentem, per tranſmutationem materiæ de potentia ad actum, ſed producentem totam ſubſtantiam, 1. q.61.1.ad 2

43 Omnes formæ, & motus in iſtis inferioribus fiunt a formis, quæ ſunt in intellectu alicujus intelligentiæ, 1.qu.65. 4 c.ad 1

44 Materia non fuit creata ſub una forma, ſed ſub diverſis, 1.q 66.1.c

45 Una forma non fit alia per continuam generationem, 1.q.118.2.ad 2

46 Formarum quædam fiunt ab agente corporali, ſecundum perfectam rationem, & perfectum eſſe formæ ejus, quædam primo tantum modo, quædam neutro modo. Primæ manent, ceſſante actione agentis, uſque ad corruptionem, ſecundæ parum, tertiæ nihil, 1.q.67.2.ad 1

47 Nulla forma corrumpitur, niſi per actionem contrarii, vel per corruptionem ſubjecti, vel per defectum cauſæ, 12.q. 53.1.c

48 Dicitur corrumpi, per ſe, per ſuum contrarium, ſed per accidens per corruptionem ſui ſubjecti, 12 q.53.1.c

49 Introductio unius formæ eſt expulſio alterius, & e converſo 1.q.40.4.ad 2

50 Intenſio formæ & perfectionis eſt per acceſſum ad primum, ſed intenſio defectus, & privationis eſt per receſſum a primo, 1.q.49.3 ad 3.& 12.q. 22.2 ad 1

51 † Intenſio & remiſſio formarum nunquam cauſat diverſitatem ſpeciei, ſed quandoque conſequitur eam, 12.q.72. 8.ad 1

52 Magis & minus ex formis diverſorum graduum diverſificant ſpeciem, non autem ſecundum intenſionem graduum ejuſdem formæ, 1.q.50.4. ad 2, & 12.qu.18.11. ad 1. & q.60.5.ad 3.& q.72.8.ad 1

53 Perfectio formæ duplex, ſcil. ſecundum ſpeciem, & ſecundum ſubjectum. Secundum primam forma dicitur magna, ſecundum ſecundam vero dicitur magis, 12.qu.52.1. c. princ. & q. 66.1.c

54 Forma dupliciter recipit magis, & minus, ſcil. in concreto tantum, ſi ſit ſimplex & una, ut lux; vel in concreto & abſtracto, ſi importet in ratione ſua proportionem multorum ordinatorum ad unum, ut motus, ſanitas, & pulchritudo, 12.q.52.1.c. & q. 53.2.ad 3

55 Nulla forma ſubſtantialis ſuſcipit magis vel minus, 1. q.76.4.ad 4. & q 93.3.ad 3. & qu. 118.2.ad 2.& 12 q.52.1.cor.& 3. q.75.7.c

56 Forma rei per ſe exiſtens ad duo poteſt eſſe, ſcilicet ut exemplar & ut principium cognitionis, 1.q 15.1.c

57 Verbum Dei eſt forma exemplaris, non autem forma quæ eſt pars compoſiti, 1.q.3.8. ad 2

58 Forma ſubſtantialis eſt perfectio totius, & cujuslibet partis ejus, non autem quælibet forma accidentalis, 1.q.76.8.c.

59 Unitur immediate materia, 1.q.76.6.7.c

60 † Non eſt poſſibile plures formas ſubſtantiales ſimul eſſe in eodem corpore, 1.qu. 76.3.c & 4.c

61 † Forma miſtionis non eſt ſubſtantialis, ſed eſt accidens; ſcil. qualitas, 1.q.76.4. ad 4

62 Nulla forma rei corporalis, præter animam rationalem, eſt perpetua, 1.q.85.6.c.

63 Eadem forma eſt, qua ignis eſt ignis, corpus, & ſubſtantia, 1.q.75.6.ad 2

64 † Forma accidentalis non habet potentiam activam, ſed eſt potentia compoſiti, ut calor ignis, 1.q.77.1.ad 3

65 Omnis forma ſeparata a materia eſt intellectualis, 1.q. 66.2.c.fin.& qu.110 1.c.& 3.q.75. 6.c

66 Omnes formæ intelligibiles ſunt unius generis, 1.q.85.4.c.

67 Formæ, id eſt ſpecies intellectus noſtri, non effluunt a formis immaterialibus, ſed a rebus ſenſibilibus, 1.q.84 4.6.c.

68 Forma intellectus reſpectu ejus eſt individua, ſed reſpectu ejus, cujus eſt ſimilitudo, eſt univerſalis, 1.q.76 2.ad 3

69 Intellectus recipit formam, ut formam ſimpliciter, non individuando eam, quia in eo habet eſſe univerſale; ſed materia recipit formam individualiter tantum, 1.q.75.5.ad 1.

70 Intellectus, cujus forma eſt a re, perficitur a re, & a ſimilitudine. Si autem non habet a re, perficitur a ſimilitudine. Si vero non differt a ſimilitudine, a nullo perficitur, 1.q 14.2. ad 2. & ad 3.& 5.ad 2. item ad 3

71 Judicium quoad formam judicii, pertinet ad juſtitiam diſtributivam tantum, 22.q.63. 4 ad 1

72 Formæ ſacramentales traditæ ſunt Apoſtolis a Chriſto, 3 q.72.4.ad 1

Formica reponit grana, imminente pluvia, 22 q.172.1.ad 2.

1 Fornicatio prohibetur ſpecia-

cialiter ſimul cum ceremoniis legis ab apoſtolis, quia gentiles non reputabant eam eſſe peccatum, 12.qu.103.4. ad 3. & 22.q.154.2.ad 1

2 Omne peccatum dicitur fornicatio large, 22.q.151.2.cor. ad 3.& 4.d.39.6.ad 2

3 Eſt majus peccatum iis quæ ſunt contra bona exteriora, & minus iis quæ ſunt contra Deum, vel contra perſonam proximi, 22.q.154.3.0

4 Cum nullus ſit obſtrictus fidem ei ſervare, qui eam violaverit, viro conceditur juxta Domini verba uxorem fornicationis cauſa repudiare, Sup. q.62.1.0

5 Si uxorem adulteram pœnitet adulterium commiſiſſe, non tenetur vir illam ex præcepto relinquere, ſin minus, tenetur, ne peccato conſentire videatur, Suppl.q.62.2 o

6 Vir poteſt quantum ad torum tantum uxorem fornicariam dimittere, quantum vero ad torum, & cohabitationem ſimul, non poteſt eam repudiare, niſi judicio eccleſiæ, Supplem.q.62.3:0

7 In cauſa divortii vir & uxor ad paria quidem judicantur, ita ut idem ſit licitum & illicitum uni quod alteri. Sed quantum ad bonum prolis, plus peccat uxor adultera, quam vir mœchus, Supplem. q.62.4.corp.

8 Non poteſt efficere adulterium, quin ſemper verum conjugium remaneat; ob id non licet uni altero ſuperſtite ad alias nuptias evolare, ratione adulterii, Suppl.q.62.5.0

9 Poteſt vir uxorem cauſa adulterii dimiſſam revocare, ſi emendata pœnitentiam de peccato egerit, ſecus non poteſt, quemadmodum nec retinere a peccato deſiſtere nolentem, Suppl.q.62.6.c

1 Fortitudo eſt virtus ſpecialis, ſecundum quod eſt circa pericula, ſed eſt conditio omnis virtutis, ſecundum quod dicit firmitatem animi abſolute, 12.qu.61.3.4.0.item 22.qu. 98. 8. ad 2. item quæſt. 123. 2. 0. item 3.ad 1.item 13.c

2 Eſt virtus tollens impedimenta, quæ repellunt voluntatem ab eo quod eſt ſecundum rationem, propter difficile, 22. q 123.1.0. item 3.4.5. corp. item q.124.2.c

3 Non habet partes ſubjectivas, nec dividitur in multas ſpecies, quia eſt circa materiam valde ſpecialem, 22. qu. 128.corp.princ.

4 Propria materia fortitudinis ſunt timores & audaciæ, in maximis terribilibus, 1. q. 59.4.ad 3. item 22.qu.186.1.corp.

5 Eſt immediate circa timores & audacias, mediate vero circa objecta horum, ſcilicet circa pericula, & labores, 22. q.123.3. ad 2.item q.129.1. ad 2. item q.162.2.ad 3

6 Eſt principaliter circa timores, ſecundario autem circa audacias, 1.q.23.1.ad 1. item q. 95.3 ad 2. item 12.q.60.4.b.item corp. item 22.q.123.1.0. item 6. corp.item q.126.2.corp.item qu. 137.1.corp. item q 141.3.c. ad 2.

7 Non eſt circa ſpem, niſi ſecundum quod ſpes connectitur audaciæ, 22 q.123.3. ad 3. item q.125.2 ad 3

8 Eſt præcipue circa timores mortis, 12.q.61.3.corp.item 22. qu.123.4.0. item 11.12 c. item qu. 125.2 c.item q.128.c.item q.129. 5.c

9 Principaliter eſt circa moleſtias mortis, ſecundario autem circa quaſcunque alias moleſtias, 22.q.123.4.ad 1.& q.124. 4.ad 3

10 Eſt maxime circa repentina, quoad manifeſtationem habitus, non autem quoad electionem, 22 q.123.9 0

11 Eſt maxime circa timores mortis in bello communi, vel particulari, 22.q.123.5.0.item q.124 2.c.item q.141.8.c

12 * Eſt circa difficiliora, non autem circa meliora, quam juſtitia, quæ in bello & in pace utilis eſt, non autem fortitudo, ſed tantum in bello, 22.q.58.12.c.ad 3

13 Perferre, ſecundum quod dicit actum fortitudinis, non dicit immobilitatem, ſed electionem immorandi contra immoderatum timorem, ſicut charitas

ritas contra odium, manſuetudo contra iram, & patientia contra triſtitiam, 12. q. 66. 4. ad 2

14 Fortitudo moderatur timorem, patientia & perſeverantia triſtitiam, ſed manſuetudo iram, 22. q. 136. 2. c. ad 1.

15 Quicunque eſt fortis, eſt patiens, & non e converſo, quia patientia eſt quædam fortitudinis pars, 12. q. 66. 4. ad 2

16 Fortitudo ſuſtinet pericula mortis, ſed patientia ſuſtinet quæcunque mala, 22. q. 128. ad 4. item q. 136. 4. ad 1

17 Fortitudo eſt principaliter circa timores; ſecundario autem circa triſtitias. Patientia vero eſt e converſo, 22. q. 136. 4. ad 2

18 * Eſt principalior magnanimitate, 22. q. 129. 5. c. ad 3

19 Fortitudo firmat contra mala, ſed magnanimitas in proſecutione bonorum, 22. qu. 129. 5. ad 1. item 6. ad 2

20 Partes potentiales fortitudinis ſunt ſex, ſcil. magnanimitas, fiducia, ſecuritas, magnificentia, conſtantia, tolerantia, id eſt patientia, & firmitas, id eſt perſeverantia, 22. q. 128. o. item q. 129. 5. o. & q. 134. 4. o. item q. 136 4. o. item qu. 161. 4. ad 3

21 Fiducia, magnificentia, patientia, & perſeverantia circa materiam fortitudinis ſunt partes ejus integrales. Sed ſunt partes potentiales & virtutes per ſe diſtinctæ a fortitudine, ſecundum quod ſunt circa alias materias, 22. q. 128. o. item q. 134. 4. o. item q. 136. 4. o. item q 137. 2. o

22 Vitium audaciæ opponitur fortitudini, ſecundum exceſſum audaciæ; impaviditas autem ſecundum defectum timoris, quia in utraque ponit medium, 22. q. 126. 2. ad 3

23 Fortitudo eſt in iraſcibili ſubjective, 12. qu. 61. 2. c. item q. 66. 1. c. item q. 85. 3. c. item 22 q. 58. 5. ad 2. item 9. c. item qu. 128. ad 1. & q. 134. 4. c. & q. 136. 4. ad 2. & q. 137. 2. ad 2. & 3. q. 15. 2. c

24 Fortitudo martyrum præcipue commendatur, quia ſuſtinent propter Deum impugnationes perſonales, & mortem in bello particulari, 22. q. 123. 5. ad 1. item q. 124. 2. c

25 Fortis intendit exprimere ſimilitudinem ſui habitus in actum, ut proximum finem, 22. q. 123. 7. o

26 Fortis delectatur de ſuo actu & fine, ſed non percipit niſi ex ſuperabundanti gratia Dei, propter dolorem corporis & animæ, pro amiſſione vitæ, 22. q. 123. 8 o

27 Non habens fortitudinem operatur fortia quintupliciter, ſcil. propter ignorantiam, artem, experientiam, paſſionem, & lucrum, 22. qu. 123. 1. ad 2. item q. 128. ad 7

28 Principalis actus fortitudinis eſt ſuſtinere: ſecundarius vero eſt aggredi, 22. q. 123. 3. c. item 6 o. item 8. c. item 10. ad 3. item 11. ad 1. item q. 124. 2. ad 3. item q. 128. c. item qu. 141. 2. 3. c.

29 Ad primum actum requiruntur duo, ſcil. præparatio animi, & executio operis. Ad ſecundum etiam requiruntur duo, ſcilicet infrangibilitas, & infatigabilitas, 22. q. 128. c.

30 Fortitudo aſſumit iram moderatam ad actum ſecundum, non autem ad primum. Nec ut auxilium, ſed ut inſtrumentum, quia ad iram pertinet inſilire in rem contriſtantem. Unde Philoſophus inducit verſum Homeri, virtutem & furorem erige, quia videlicet cum aliquis eſt virtuoſus virtute fortitudinis, paſſio iræ electionem virtutis ſequens facit ad majorem promptitudinem actus. Si autem præcederet, virtutis modum perturbaret, 22. q. 123. 10. o. & 11. ad 1.

31 Triſtitia & concupiſcentia per ſe impediunt ſecundum actum fortitudinis, ſcil. aggredi, ſed per accidens adjuvant, 22 qu. 123. 10. ad 3

32 Fortitudo ſpiritus oſtenditur in reſiſtendo concupiſcentiæ carnis contrariantis ſpiritui. Sed eſt major in comprimendo, ne inſurgat, 3. q. 15. 2. ad 3

33 Donum fortitudinis in patria habet actum perfruendi plena ſecuritate a laboribus, & a ma-

a malis, 22.quæſt.139.1.ad 2

34 Virtus fortitudinis firmat animum ſecundum modum connaturalem homini, donum autem ſupernaturaliter, 22. qu. 139.1.0

35 Donum fortitudinis dat fiduciam evadendi quælibet pericula, & perveniendi ad finem cujuslibet operis, id eſt ad beatitudinem, non autem virtus fortitudinis, ſed perficit ad ſuſtinendum quælibet pericula, 22.q.139.1.c.ad 1

36 Donum fortitudinis reſpicit virtutem fortitudinis, inquantum ſuſtinet pericula, & facit quodcunque opus arduum. Ideo dirigitur a dono conſilii, 22.q.139.1.ad 3

1 Frater in ſacra Scriptura dicitur quadrupliciter, ſcil. natura, gente, cognatione, & affectu, 3.q.28.3.ad 5

2 Fratres Chriſti ſumus per adoptionem, 1.q.33 3.c. & qu. 41.3.c.& 3.q 23.2 ad 2

3 Fratres Chriſti in Evangelio dicuntur conſobrini ejus, ſcil. filii Mariæ, materteræ matris ejus, 3 q.28.3 ad 5

Frequentia, aſſiduitas, & diuturnitas non ſunt circumſtantiæ mutantes ſpeciem, niſi aliud ſuperveniat, 12.q.88.5.ad 1.

Fricat barbam, & alia multa homo agit abſque deliberatione, de quibus etiam quandoque nihil cogitat; ſicut cum movet pedem, vel manum, aliis intentus, 12.q.1.1.ad 3

* Frigiditas, ſeu impotentia coeundi, non quidem ex ætate, ſed ex defectu naturæ ſimpliciter incurabilis, dirimit matrimonium contrahendum, & jam contractum, poſt triennium, ad minus ex eccleſiæ ſtatuto, Suppl.q.58.1.0

1 Fructus dupliciter diſtinguuntur, ſcilicet ſecundum tres perfectionis gradus, a Chriſto, ſcil. triceſimus, ſexageſimus, & centeſimus, ſive ſecundum tres gradus virtutis, ut ſancti diſtinguunt, quia cujuslibet rei perfectio attenditur ſecundum principium, medium, & finem, & eſſentialiter, id eſt ſecundum rationes diverſas gaudendi, ſcilicet duodecim a Paulo, 12. quæſt. 70. 3. ad 2

2 Fructus ſpiritualis dicitur dupliciter, ſcil. quod principaliter expectatur, ſcil. Deus, & ſecundario, ſcil. delectatio, 12.q.11.1.c.ad 3

3 Fructus quarto modo, ſcil. conſurgens ex ſemine verbi Dei, eſt tantum triplex, ſecundum tres gradus continentium, ſc. conjugum, viduarum, & virginum, 12.q.70.3.ad 2

4 Fructus Spiritus ſancti ſecundum ſanctum Paulum, ſunt duodecim, ſcil. charitas, gaudium, pax, patientia, bonitas, longanimitas, benignitas, manſuetudo, fides, modeſtia, continentia, & caſtitas, 12. q.70.3.0

5 Fructus ſenſibilis eſt ultimum ex arbore expectatum, quod cum quadam ſuavitate percipitur, 12.q.11.1 c.& 3.c.ad 2.item q 70.1.c

6 Ultimum ſimpliciter & delectans, eſt proprie fructus, & ejus proprie eſt frui. Delectans autem non ultimum poteſt aliquo modo dici fructus, ſed ejus non eſt frui proprie, & ſecundum completam rationem. Non delectans vero, ſed tantum in ordine ad aliud appetitum, nullo modo eſt fructus, 12.q.11 3.c.ad 2

7 Opera carnis non dicuntur fructus, quia ſunt contra rationem, ſicut quod eſt ex arbore contra naturam ejus, non dicitur fructus, 12.q.70.4. ad 1. & 22.q.8.8.c. fin.

8 Virtutes dicuntur fructus, ratione delectationis, non autem ratione habitus, 12. q.70. 1.ad 3. & 22.q 136 1 ad 3

9 Operatio ſecundum facultatem rationis, dicitur fructus rationis, ſed ut movetur a Deo, dicitur fructus ſpiritus ſancti, 12.q.70.1.c

10 Opera noſtra ut ſunt a Spiritu ſancto, dicuntur fructus, reſpectu vero beatitudinis, dicuntur flores, 12.qu.70. 1.ad 1

11 Fructus proprie dicitur tantum in corporalibus, ſcil. plantis, a quibus metaphorice transfertur ad ſpiritualia; 12. q.11.1.c.& 3 ad 2.& q.70.1.c

12 In parte appetitiva ſunt plures fructus quam in parte apprehenſiva, quia fructus ſignificat finem; qui magis convenit parti appetitivæ, 22.q.8.8.ad 3.

13 Fructus comparatur ad arborem, ſicut effectus ad cauſam, ad hominem vero ſicut ultimum expectatum delectans, 12.q.11,3.ad 2.& q.70.1.c

14 Dono conſilii non correſpondet proprie aliquis fructus, quia omnis practica eſt propter aliud, 22.q.8.8.ad 3.& q.52.3.ad 3

15 Fructus ſpiritus contrariantur operibus carnis in communi, non autem ſingula ſingulis, niſi ſecundum adaptationem, 12.q.70 4.0

16 Opera carnis ſunt plura fructibus ſpiritus, quia bonum eſt uno modo, ſed malum eſt omnifariam, 12.q.70 4 ad 2

1 Frui eſt actus potentiæ imperantis, non autem exequentis, 12.q.11.2.c

2 Eſt actus appetitivæ potentiæ, 12.q.11.1.0.& 2.c

3 Eſt actus voluntatis, 12.q.11.1.ad 1.& 4.c.ad 2

4 In ordine ad intellectum, 12.q.11.1.ad 1.item 4.c.ad 2

5 Eſt actus tantum voluntatis ſecundum charitatem in ordine ad potentias & habitus priores, 12.q.11.1.0

1 Fruitio pertinere videtur ad amorem, vel delectationem, quam aliquis habet de ultimo expectato, quod eſt finis, 12.q.11.1.4.c. item q.34.3.c.fi.

2 Nomina trium ordinum prædictorum ſumuntur ab excellentia prædictorum trium actuum fruitionis, & non ab eis ſimpliciter, 1.q.108.5.ad 5. item ad 6.

3 Eadem fruitione fruemur Deo fruitione ejus, & beatitudine creata, 12.q 11.3.ad 3

4 Fruitio perfecta eſt tantum ultimi finis habiti, imperfecta vero etiam non habiti. Sed impropria eſt non ultimi ſimpliciter, 12.qu.11.3 4.0. item qu.12.2 ad 3

5 Non oportet quod fruitio ſit ultimi finis ſimpliciter, ſed quod habeatur pro ultimo fine, 12.q.11.2.ad 2

6 * Non eſt fruendum juſto, niſi in Deo. Peccatore autem, brutis, vel inanimatis nullo modo, 12.q.11.3.ad 1

7 Carentia cognitione nullo modo fruuntur, bruta fruuntur improprie, peccator non vere, juſti imperfecte, beati perfecte, Deus autem perfectiſſime, 12.q.11.2,4.0.& q.12.5.ad 2

8 Fruitio Chriſti perveniebat ad totam animam ejus, ſecundum eſſentiam, ut eſt ſubjectum rationis ſuperioris tantum, 3.q.46.8.0

9 * Bruta fruuntur imperfecte, ſed rationalia perfecte, 12.q.11.2.0

Frumentum eſt genus ad triticum, & ad alia grana, 3.q.74.3.ad 2. item ad 3

Fruſtra dicitur, quod eſt ad finem quem non inducit, 1.q.25.2.ad 2 & q.88.1.ad 4.& 3.q.11.5.ad 2

Fucatio eſt ſpecies fictionis, ad mentiendam pulchritudinem; ideo ſemper eſt peccatum; ſed non eſt mortale, niſi fiat ad laſciviam vel contemptum Dei. Tamen licet occultare turpitudinem cauſatam ex infirmitate, vel ex alia cauſa accidentali, 22.q.169 2.2.

Fugere poteſt juſtus propter tria, ſcil. ut perſecutor quieſcat; ut præceptum a Domino opus perficiat, & ut glorioſiorem coronam acquirat, 22.q.64.4.0

1 Fundamenti ratio eſt eſſe primum, ſuſtentatio, & connexio, 22.q.4.7.ad 4

2 Fides eſt fundamentum aliarum virtutum, quia eſt prior eis, & ſuſtentat eas. Fortitudo autem firmat contra adverſa; humilitas contra proſpera, timor contra culpam futuram, pœnitentia contra præteritam, 22.qu.161 5.ad 2.& 3.q.84.6 ad 2

1 Furia matrimonium ſequens illud nullatenus dirimit, præcedens vero quandoque dirimit, Suppl.q.58.3 c

1 Furtum eſt occulta acceptio rei alienæ, 22.q.66.3 o

2 Semper eſt peccatum, ratione injuſtitiæ, & fraudis, vel doli, & eſt mortale, niſi modicum intendatur, 22.q.12.3.c. item qu.

66. 5. 6. 0. item qu. 118 4. c

3 Furtum eſt ſpecies fraudis. Mendacium & falſum teſtimonium, fallaciæ. Turpe lucrum, inquietudinis. Rapacitas, violentiæ. Ideo omnia hæc, & inhumanitas, id eſt obduratio, ab Iſidoro dicuntur eſſe filiæ avaritiæ, 22.q.118.8.ad 3

4 Furtum, & rapina opponuntur juſtitiæ, 22. q.64.princ. & qu.66. princ. item 4.5.c. item q.118.4.c

5 Furtum eſt injuſtum, quia eſt involuntarium per ignorantiam, ſed rapina per vim. Ideo differunt ſpecie, 22.qu.66. 4.0. & 9 c.& q.73.1.c.ad 1

6 Rapina eſt gravior furto dupliciter, primo quia involuntarium eſt ex parte ejus, cui aliquid ſubtrahitur furto; rapina vero addit violentiam, quæ voluntaria eſt, peccatum autem per vim eſt majus quam per ignorantiam. Secundo, quia rapina eſt in re, & in perſona; furtum autem eſt tantum in re, 22 qu.66.9.0. & q.73 3. ad 2. & qu.116.2. ad 1. & q.144.2. ad 4

7 Accipiens furtim rem ſuam injuſte detentam peccat contra communem juſtitiam, uſurpando ſibi judicium, ſed non tenetur reſtituere, ſed ſatisfacere Deo, & ſedare ſcandalum, 22.q 66.5.ad 3

8 Accipiendo rem alienam occulte & manifeſte auctoritate judicis, non eſt furtum vel rapina, quia per ſententiam fit debitum, 22.q. 66,5. ad 1. item 8.c

9 Accipiens rem inventam, animo retinendi, furtum facit, niſi credat haberi pro derelicto, vel nullius eſſe, 22. q. 66.5.ad 2

10 Per prohibitionem furti prohibentur omnia damna in rebus, 22.q.120.6.ad 2

11 Pœna mortis non infligitur in præſenti pro furto, niſi ratione gravis circumſtantiæ, ur ſacrilegio, peculatu, & plagio, 22.q.66.6.ad 2

1 Futurum cognoſcitur dupliciter, ſcil. in ſe, & in ſuis cauſis. Primum convenit tantum Deo, ſecundum nobis, ſed magis angelis, & dæmonibus; ſed in cauſis neceſſariis certitudinaliter, in contingentibus ſæpe, opinative tantum, quæ autem raro, nullo modo, 1.q.14. 13.0.& q.57.3.0.& qu.64.1. ad 5. & q. 86.4.0. item q. 89 3.ad 3. item 12. q.111.4.c. & 22.q 95.1.0. item 5.c. item q.171.6. ad 1. item ad 2. item ad 3. item qu.172. 1.c. item q.174.1.c.ad 1

2 Futura plus cognoſcuntur a phreneticis, abſtractis a ſenſibus, morientibus, dormientibus, & brutis, quam ab oppoſitis, 1.q.12.11.c. item q 86.4.ad 2. item ad 3. item 22.q.172.1. ad 1. item ad 2. item ad 3

3 Cognitio futurorum ex præſentibus & præteritis propriæ rationis eſt, 22.q.47.1.c

4 Anima vicina morti cognoſcit aliqua futura ex revelatione, vel ex impreſſione cauſarum naturalium, non autem propria virtute, 1. q.86.4. ad 2. & 22.q.172 1.ad 1

5 Bruta non cognoſcunt futura, ſed ex inſtinctu naturæ eis indito ab intellectu divino, moventur ad aliquid in futurum, ac ſi futurum præviderent, 12.q.40.3.ad 1

6 Cognoſcunt futura, non computando præſens ad futurum, ſed ex inſtinctu naturæ, 1. qu. 86.4.ad 3 & 12 q.41.1.ad 3

7 Senſus non apprehendit futurum, ſed ex iis, quæ animal apprehendit in præſenti, appetitus ejus movetur naturali inſtinctu in aliquod futurum proſequendum, vel fugiendum, 12. q.40.3.ad 1. & q.41.1.ad 3

G

1 GAbriel fortitudo Dei nominatur, 3. qu. 30. 2.ad 4

2 Quidam dicunt Gabrielem fuiſſe de ſupremo ordine angelorum, ſed ſatis eſt credibile, quod ſit ſummus in ordine archangelorum. Unde eccleſia eum archangelum nominat, 3. q.30.2.ad 4. item ſi.

1 Galilæa ut interpretatur transmigratio, ſignificat gentilitatem; ſed ut interpretatur revelatio, ſignificat patriam cœleſtem, 3.q.55.3.c.ad 4

1 Gau-

1 Gaudium non eſt virtus, ſed eſt actus charitatis poſterior dilectione, 22.q.28.4.0

2 Gaudium & triſtitia de eodem ſunt contraria, & etiam ſecundum genus, ſed de diverſis unum eſt cauſa alterius, & materia, 1.q.64.3. ad 1. & 3 q.84.9.ad 2

Gedeon petens ſignum peccavit tentando Deum ex incredulitate, ſicut & Zacharias, 22.q.97.2.ad 3

Gemitus & lacrymæ mitigant triſtitiam, quia aperiuntur extra, & conveniunt diſpoſitioni hominis triſtis, 12.q.38.2.0

1 Genealogia magis denominatur a patre, quam a matre, 3.q.28.1.ad 2. & qu. 29.1.c. & q.31.2. ad 1

2 Tota genealogia Chriſti exponitur, & dubia circa eam ſolvuntur, 3. q. 28.1. ad 2. & q. 31.3.0

1 Generale triplex, ſcil. per prædicationem, ut genus; per cauſam, ut amor; & quod eſt a multis cauſis, ut ira, 12.qu. 46.1.0. & 22.q.58.6.c

2 Generale, & ſpeciale duplex, ſcilicet intentione & objecto, 22. q.58.5.ad 1.& q.59. 1. 0. & q.79. 1.ad 1

1 Generatio duplex, ſcilicet mutatio de non eſſe ad eſſe, & origo viventis a principio vivente conjuncto. Prima convenit omni generabili & corruptibili; ſecunda vero tantum viventi, & dicitur nativitas, 1.q.27.2.c

2 Ad generationem naturalem non requiritur aliqua potentia activa in materia, 3.q. 32.4.c. ad 3

3 † In generatione tota virtus activa eſt ex parte maris, & paſſio ex parte fœminæ, 1. q.115.2. ad 3. & 3.q. 32.4.c & q. 67.4. ad 3

4 Primum in generatione eſt ultimum in corruptione, 22.q. 107.2.c. & q. 162.7. ad 3. & ad 4.

5 Generatio unius non eſt corruptio alterius, niſi per concomitantiam, 12.q.113.6.ad 1.

6 Generatio & corruptio ſunt in inſtanti, 12.q.113.7.c

7 Forma eſt finis generationis, in omnibus quæ generantur, non a caſu, 1.q.15.1.c

8 Omne generans producit ſibi ſimile ſecundum formam qua agit, quæ eſt potentia generativa, 1. q.33.2. ad 4. & qu. 41.5.c

9 Ad actum generationis concurrunt tria, ſcilicet calor, ſpiritus, & humor, 22.q.147.8. ad 1.

10 Generatio univoca eſt verior & perfectior, quam generatio non univoca, 1.q.33.2. ad 4

11 Idem modus generationis eſt omnium eorum, quæ ſunt ejuſdem ſpeciei, 3.q.28.1.ad 4.

12 Quod generatur ſecundo modo generationis, ſcil. prout generatio eſt origo viventis a principio vivente conjuncto, non dicitur genitus, nec filius, niſi procedat ſecundum rationem ſimilitudinis ſpecificæ; ut pili, & vermes, 1.q.27.2.c

13 Generatum oportet aſſimilari generanti in omnibus, quæ ad naturam ſpeciei pertinent; non autem in proprietatibus individui, 1. q.100.1.c, & q.101.1 ad 1.& 12.q.81.2.0

14 Accidentia individualia pertinentia ad diſpoſitionem naturæ, ut velocitas corporis, & bonitas ingenii, propagantur in filios per generationem; ſed nullo modo accidentia pure perſonalia, ut grammatica, & hujuſmodi, 12. qu. 81.2.c. & 22.q.168.1.ad 2

15 † Accidentia ſpeciei & individui ſecundum corpus poſſunt transfundi a generante in genitum, non autem accidentia ſecundum animam, 22. q. 60.6.ad 4

16 Homo generat ſibi ſimile in ſpecie, non inducendo, nec educendo animam rationalem de potentia materiæ, ſed diſponendo materiam, 1. q.118.2. ad 4.& 12.q.83.1.ad 3

17 In ſtatu innocentiæ fuiſſet generatio per coitum, 1.q. 98.0

18 Tunc non fuiſſent generati æquales in robore, pulchritudine, & aliis, ſicut nec etiam nunc, 1.q.96.3.c

19 Parentes tunc non fuiſſent confirmati in juſtitia, quandiu genuiſſent, 1.q.100.2.c

20 Generatio ſignificat relationem per modum operationis, in divinis, 1 q 42.6.ad 3

21 Generatio proprie convenit Deo, 1. qu.27.2.0. & qu.28. 4.c

22 Generatio filii Dei a patre eſt æterna, 1.q.42.2.0

23 Arrius ponit duodecim modo generationis, ſcilicet juxta fluxum lineæ a puncto, juxta emiſſionem radiorum a ſole, juxta characterem, ſeu impreſſionem a ſigillo, juxta immiſſionem bonæ voluntatis a Deo, juxta exitum accidentis a ſubſtantia, juxa abſtractionem ſpeciei a materia, juxta excitationem voluntatis a cogitatione, juxta transfigurationem materialem, ut ex ære fit imago, juxra transfigurationem motus movente, juxta eductionem ſpecierum a genere, juxta ideationem, & juxta naſcentia, in quibus deeſt æqualitas naturæ, vel durationis, 1.qu. 42.2.ad 1

24 Proceſſio Spiritus ſancti non poteſt dici generario, quia eſt per modum amoris, non autem per modum ſimilitudinis, ſicut verbum, 1.q.27.4.0. & q. 30.2 ad 2.& q.35.5 c

25 Nullus modus proceſſionis in creaturis perfecte repræſentat divinam generationem, ſed ex multis oportet colligere ſimilitudinem, 1.q.41.3.ad 4

26 † Nec beati illam ineffabilem generationem ſciunt, quia non comprehendunt naturam Dei, 1.q.12.7.0

27 Eſſentia Dei non generatur, nec genita eſt per ſe, nec per accidens, 1.qu.39.5. ad 2.& 3.q.16.5.ad 1

28 Eſſentia non generat, ſed pater virtute eſſentiæ, 1.q.39. 5.0. & q.41.5.ad 1

29 Generatio attribuitur aliis terminis eſſentialibus, ſecundum quod magis connotat actum, 1.q.39.5.ad 1

30 Eſſentia eſt Deus generans, & res generans, ſi res & Deus ſupponant pro perſona, non autem ſi ſupponant pro eſſentia, 1. quæſt. 39. 5. ad 5

31 Hæc propoſitio eſt falſa. Deus non genuit Deum, 1. q. 39.4.ad 3

32 Hæc propſitio eſt vera, Deus genuit Deum, 1. qu.39.4. o. item 5.ad 1

33 Hæc eſt falſa, Deus genuit ſe Deum, vel alium Deum, 1.q.39.4.ad 4

34 Hæc eſt vera tripliciter, Deus Pater genuit alterum ſe, ſcilicet in ablativo, in accuſativo, ſimpliciter, & perſonaliter, ſed emphatice, 1.qu. 39.4.ad 4

35 Hæc eſt vera appoſitive, Deus genuit Deum, qui non eſt Deus Pater. Et eſt falſa ſuppletive, ſed affirmativa eſt e converſo, 1.q.39.4.ad 5

36 Melius dicitur filius Dei ſemper natus, quam ſemper generari, vel ſemper naſci, licet uti poſſimus omni tempore in generatione ejus, 1.q. 42.2.ad 2

Generativa potentia eſt activa, & eſt in patre perfecte, in matre vero imperfecte. 3.q. 32.4 ad 2

Genitor, vel generans non eſt ita nomen proprium patris, ſicut pater, 1.q.33.2.0. & q.40.2.c.

1 Genitus Filius Dei dicitur de Patre, & ſubſtantia Patris, ſed diverſimode, 1.q.41.3.0

2 Genitus, & creatus Filius Dei dicitur, ad removendum omnem imperfectionem a nativitate ejus, 1.q.41.3.ad 4

1 Genus reſpectu ſingularium eſt ut formale, ſed reſpectu ſpeciei eſt ut materiale, 1.q.85.3.ad 4

2 Aliquando accipitur pro ſpecie eo modo loquendi, quo dicimus humanum genus, totam humanam ſpeciem, 12.q. 18.2.c.fi.

3 Prædicatur æqualiter de ſpeciebus ſecundum intentionem, non autem ſemper ſecundum eſſe, 1.q.77.4.ad 1

4 Dicitur dupliciter, ſcilicet proprie, prout prædicatur de pluribus ſpeciebus in eo quod quid, & improprie, ideſt omne commune, ſcil. quod ſui communitate multa ambit & continet, & ſic bonum & malum dicuntur genera contrariorum, 12.q.18 2.c.fi.

5 Du-

5 Duplex, ſcil. genus nominatum, & genus innominatum, 1 q.78.3.ad 3

6 Duplex, ſcil. genus proximum, & genus remotum, ibid.

7 Duplex, ſc. genus logicum, & genus phyſicum, 1.q.66.2.ad 2. item q.88.2.ad 8

8 Aliquid eſt in aliquo genere dupliciter, ſcil. in genere entis, ut ens actu, & in genere intelligibilium, ut pura potentia, 1.q.87.1.c.ad 2. item 12.q.50.4.ad 2. item 5.c

9 † Aliquid eſt in aliquo genere dupliciter, ſcil. per ſe, ut ſpecies, & ea de quibus prædicatur genus, & reductive, ut principia generis negationes & privationes, 1.q.3.5.c.& 12.q.72.6.ad 3

10 In omni genere, in quo eſt aliquid imperfectum, oportet præexiſtere aliquid perfectum, 1.q.51.1.c

11 In quolibet genere, primum eſt cauſa omnium, quæ ſunt poſt, 3.q.56.1.c

12 † In omni re quæ eſt in genere, differt eſſe ab eſſentia, 1.q.3.5.c

13 Impoſſibile eſt aliquid eſſe in genere, quod in nulla ejus ſpecie eſt, 1. qu. 7.3. ad 2. item 22.q.189.1 ad 5

14 Hypoſtaſis non eſt in genere, vel in ſpecie, niſi per naturam quam habet, 3.q 2.3.ad 3.

15 Nihil ponitur primo in genere vel ſpecie, niſi per id, quod de eo proprie prædicatur, 3.q.63.2.ad 1

16 In omni genere quanto aliquid eſt prius, tanto eſt ſimplicius, 12.q.19.2.c

17 Relatio generis ad ſpeciem, & e converſo, eſt relatio rationis tantum, 1.q.28.1.c

18 Alia genera a relatione ſecundum propriam rationem, ſignificant aliquid alicui inhærens, 1.q.28.1.2.c

1 Geometra modico ſtudio acquirit ſcientiam concluſionis nunquam conſideratæ, 12.q.65.1.ad 1

2 Errans circa hoc principium, omne totum eſt majus ſua parte, non preſt habere ſcientiam geometriæ, 12. qu. 65. 1.ad 4

Germinet terra herbam virentem, & facientem ſemen, dicitur ſignificanter, quia ſcilicet ſunt productæ perfectæ ſpecies plantatum, ex quibus ſemina plantarum orirentur. Nec refert ubicumque habeant vim ſeminativam, utrum ſcilicet in radice, vel in ſtipite, vel in fructu, 1.q. 69.2.0.item q.72.ad 1

Gigantes ſecundum Joſephum & Auguſtinum producti ſunt ſemine humano, operante dæmone incubo, vel ſuccubo, ſub certa conſtellatione, 1.q.5.3.ad 6

Gilbertus Porretanus revocat errorem ſuum de aſſiſtentia relationum in divinis, 1.q.28.2.c

Gladius flammeus eſt impedimentum acceſſus paradiſi terreſtris, & ſignificat impedimentum regni cœleſtis, 12.q.164.2.ad 5

1 Gloria eſt clara notitia cum laude, ut Ambroſius dicit, 12.q.2.3.c. & 22.q.103.1.ad 3. item q.132.1.c

2 Finis debitus appetendi gloriam, vel manifeſtandi aliquod bonum in hac vita, eſt tantum triplex, ſcil. gloria Dei, utilitas proximi, & utilitas propria, 22.q.132.1.ad 3

3 Homo poteſt laudabiliter appetere gloriam ſuam ad utilitatem ſui vel aliorum, 22.q.132.1.ad 1

4 Gloria dicitur vana tripliciter, & eſt peccatum. Primo quando eſt de non ente, vel de tranſitoriis, vel de peccato. Secundo, quando quæritur ab hominibus, & non a Deo. Tertio, quando non ordinatur ad debitum finem, 22.q.132.1.c

5 Opus virtuoſum factum propter inanem gloriam venialem, amittit vim merendi vitam æternam, quia nullus peccando meretur, 12.q.132.3.ad 1

6 Inanis gloria eſt periculoſa, non propter vanitatem ſui, ſed diſponendo ad gravia, faciendo præſumptuoſum, & nimis de ſe confidentem, & diſponendo paulatim ad privationem interiorum bonorum 22.q.132.3.ad 3

7 Vana gloria vituperatur præcipue circa eleemoſynam, propter defectum charitatis, præferendo vanam gloriam utilitati proximi, dum facit hoc propter illud, 22.q.132.5.ad 3

8 Vana gloria non eſt ſemper peccatum mortale, ſed tantum quando ponitur in ea ultimus finis, vel quando eſt contra Deum, 22.q.132.3.0

9 Eſt vitium capitale, cujus filiæ ſunt ſeptem, ſcil. inobedientia, jactantia, hypocriſis, contentio, diſcordia, præſumptio novitatum, & pertinacia, 22. q.21.4.0. item q. 105. 1. ad 2. item q.132.4.5.0. item qu.138.2. ad 1

10 Ira non cauſat diſcordiam, & contentionem, niſi mediante vana gloria, 22.q.132.5.ad 2

11 Vana gloria directe contrariatur magnanimitati, ſecundum rei veritatem, ut deficiens; ſed ſecundum opinionem, ut excedens, 22, qu. 30. princ. & q.132.2.0

12 Deus quærit gloriam ſuam, non propter ſe, ſed propter nos, 22.q.132.1.2

13 Soli Chriſto convenit quærere gloriam ſuam, quia Deus eſt; ſed inquantum homo quærit gloriam Dei in ſe; ſicut & alii ſancti, 22.q.132.1.ad 1

14 Ea quæ ſunt gloriæ, ſcil. perfecta Dei fruitio, & hujuſmodi, prius tempore debuerunt eſſe in Chriſto, ſicut in auctore gloriæ, quam in alio, 3.q.53.3.ad 3

Gloria ſanctorum eſt ſine ſucceſſione, 12.q.67.4.ad 2

1 Gradus altaris prohibentur contra idololatriam; quia gentiles in ſacris Priapi oſtendebant populo ſua pudenda, 12. q.102.4.ad 7. fi.

1 Gratia eſt forma accidentalis, ſcilicet qualitas, 12.q.110.2.0.

2 Reducitur ad primam ſpeciem qualitatis; non tamen eſt habitus proprie, ſed habitudo, ſc. ſanitas mentis, 12.q.110.3.ad 3.

3 Eſt forma quædam, habens eſſe completum in anima; ideo eſt in ea mutabiliter, ſicut anima eſt mutabilis ſecundum liberum arbitrium in via, 3.qu. 63.5.ad 1

4 Non eſt forma intrinſeca virtutum, ſed eſt quaſi principium, a quo virtutes formaliter oriuntur, 12.q.110.3.c.ad 3. item 4.ad 2. item 3.q.62.2.c

5 Gratia pro acceptione amoris non eſt principium rectæ operationis, niſi mediante virtute, 12.q.110.4.ad 2

6 † Gratia differt eſſentialiter a qualibet virtute, 12.q.110. 3.0. & 4.c. & 3. q. 7. 1.c. & q.62. 2.c. & q.89.1.c

7 Nihil aliud eſt, quam quædam inchoatio gloriæ in nobis, 22.q. 24.3.ad 2

8 Auxilium Dei, ut movens ad volendum, dicitur gratia operans, ſed reſpectu actus exterioris, dicitur gratia cooperans, 12.q.111.2.c

9 Gratia conſummata eſt lumen gloriæ, 12.q.111.3.ad 2

10 Gratia eſt natura, id eſt eſſentia; non tamen eſt naturalis alicui creaturæ, 3. qu. 2. 12.c

11 Natura non dicitur gratia gratis data; quia natura includit debitum naturæ, & non debitum meriti, gratia vero omne debitum excludit, 12.qu.111.1. ad 2. item 4.c

12 Gratia excedit conditionem naturæ creatæ, 12.q.112. 1.c. item q.114.2.5.c

13 Proprie eſt donum Dei excedens ordinem naturæ, & ſine meritis, 12.q.112 1.c. item q.114.2.5.c

14 Eſt participatio divinæ naturæ, 12. qu.110.3.4.c. & qu. 112.1.c. & qu. 113.9.c. & quæſt. 114.3.c. & 22. qu.19.7.c. & 3.qu. 2.10. ad 1. & qu. 3 4. ad 3. & qu. 62.1.2 c

15 Omnis gratia gratis data eſt manifeſtatio gratiæ gratum facientis, 12.q.112.2 ad 2

16 Gratia ſumitur tripliciter, ſcilicet pro dilectione, pro dono gratis dato, & pro recompenſatione ejus, 12. qu. 110.1.corp.

17 Dicitur dupliciter, ſcil. donum Dei, & Deus donans, 3.q.2.10.c

18 Dicitur dupliciter, ſcilicet auxilium Dei movens nos; & habituale donum, 12. q.109.1. ad 1. & 2.3.6.8.9.10.c. & qu.110. 1.2.

1.2.c. & q.111.2.c. & q. 112.2.c. item 22.q.171.2.ad3

19 Duplex, ſcilicet gratum faciens, & gratis data, 12. q. 111.1.0. item 3. qu. 7.7.c. ad 1. item q.62.1.c

20 Plenitudo gratiæ duplex. Prima ex parte ipſius gratiæ, id eſt, quando aliquis attingit ad ſummum bonum, quantum ad eſſentiam, & quantum ad virtutem, quia habet gratiam in maxima excellentia qua poteſt haberi, & maxime in extenſione ad omnes gratiæ effectus; & talis gratiæ plenitudo propria eſt homini Chriſto. Secunda ex parte habentis gratiam, ſcilicet quando aliquis habet gratiam ſecundum ſuam conditionem, vel intenſionem uſque ad terminum ei præfixum a Deo, quoad omnia, quæ pertinent ad ſuum ſtatum, vel officium, & talis plenitudo gratiæ communicatur aliis per Chriſtum, 3.q.7.10.0

21 Gratiæ gratis datæ ſufficienter enumerantur & diſtinguuntur novem, ſcilicet ſermo ſapientiæ, ſermo ſcientiæ, fides, gratia ſanitatum, operatio virtutum, prophetia, diſcretio ſpirituum, genera linguarum, & interpretatio ſermonum, 12.q.111.4.0

22 Gratia duplex, ſcil. præveniens, & ſubſequens, 12. q. 11.3.0

23 Dilectio Dei dicitur præveniens, non autem ſubſequens, quia eſt æterna; ſed gratia Dei eſt temporalis, ideo dicitur utroque modo, 12.q.111.3.ad 1

24 Duplex, ſcil. operans, & cooperans, 12.q.111.2.c. & 3.c

25 Operans, & cooperans ſunt idem ſecundum rem, & differunt ſecundum rationem, & ſecundum effectus; & ſimiliter gratia præveniens, & gratia ſubſequens, 12. q.111.2.c.ad 4. item 3.0

26 Gratia viæ & patriæ ſunt una & eadem numero, 12.qu. 111.3.ad 2

27 Corpus non eſt immediatum ſubjectum gratiæ, ſed ex anima redundat in corpus effectus gratiæ nunc, & in patria, 3.q.79.1. ad 3

28 In omni habente gratiam oportet eſſe rectitudinem voluntatis, 22.q.8 4.c

29 Amplior gratia collata fuiſſet ante peccatum, quam poſt, 1.q.95.1.4

30 Eſt major in uno, quam in alio, ex parte ſubjecti, non autem ex parte objecti, nec finis, 12.q.66.2. ad 1. & q.112.4. o. & 22.q.5.4. ad 3

31 Aliquis incipit a majori gratia quam fit in alio, in ſtatu perfectus, 3.q.89.2.ad 4

32 Bonum gratiæ unius eſt majus bono naturæ totius univerſi, 12.q.113.9. ad 2

33 Gratiæ gratis datæ non ſunt communes omnibus, nec ſunt omnes æquales in eodem, 12.q.66.2. ad 1. & q.68.5. ad 1

34 Gratia proprie non creatur, nec corrumpitur; ſed ſubjectum ſecundum eam, 12. qu. 110.2 ad 3

35 Non fit, nec corrumpitur; ſed ſubjectum ſecundum eam, & dicitur creari, quia homines ſecundum ipſam creantur, id eſt conſtituuntur in novo eſſe, ex nihilo, ideſt non ex meritis, 12.q.110.2. ad 3

36 Gratia gratum faciens amittitur per quodlibet peccatum mortale, 12. qu.113.2.c. & 22. qu.10.4.c. & qu. 24.12 c. item 3.q.86.3.c

37 Infuſio gratiæ fit in inſtanti, ſine ſucceſſione, 12.qu. 113.7.c

38 In eodem inſtanti eſt terminus præparationis ſubjecti, & infuſio gratiæ, 3.q.89.2.c

39 Ad habitum gratiæ requiritur præparatio ſubjecti, quæ principaliter eſt a Deo movente liberum arbitrium; ſecundario autem a nobis, 12.q.112.2. o. & 3.c. ad 2. & 4.c. & q. 113.3. c. & 7.c. & 22.q 24.10. ad 3

40 Præparatio perfecta ad gratiam eſt in inſtanti, non autem imperfecta, 12.q.112.2 ad 2

41 Simul eſt cum infuſione gratiæ, & meretur gloriam, & non gratiam; non autem imperfecta, 12.q.112.2. ad 1. item 3.q 89.2.c

42 Gratia ex neceſſitate infallibilitatis, & non coactionis ſequitur præparationem, ſecundum

dum quod eſt a Deo, non autem ſecundum quod eſt a nobis. 12.q.1 4 2.3.0

43 Quando homo facit totum quod poteſt, & totum quod in ſe eſt, tunc eſt neceſſitas ad habendam gratiam, non quidem neceſſitas coactionis, Deo debitum imponentis, ſed neceſſitas immutabilitatis. qua neceſſe eſt Deum eſſe; & ideo eſſe bonum, & ideo eſſluentem, & ideo diſpoſito accipienti dantem, 12. q.112.3.0

44 † Homo in gratia exiſtens indiget auxilio Dei movente ad recte agendum; non autem alia gratia habituali, 12 q.109.9.0

45 Nulla creatura poteſt cauſare gratiam; ſed ſolus Deus infundit eam immediate, 12. q. 96.2. ad 2. & q. 109.7.c. & q.112. 1.0. & 3. ad 2. & 3. qu.62.1.c. ad 3. & 5.c. & q.64.1.c

46 Homo dat gratiam non interius influendo, ſed exterius exhortando ad ea quæ ſunt gratiæ. 3.q.8.6. ad 2

47 Deus dat gratiam dignis tantum, quos per gratiam facit dignos, 12.q.114.5. ad 2

48 Deus aufert gratiam ab eo, qui per negligentiam non utitur gratia ei data, 22.q.62. 4.c. & q.78.1. ad 1

49 Humanitas Chriſti, miniſtri eccleſiæ, & ſacramenta ſunt cauſæ gratiæ inſtrumentaliter tantum, 12.q.112.1. ad 1.& ad 2. & 3.q.8.1. ad 2, & 6. ad 2. & qu. 62.1.0. & 5.c. & q 64.1.0

50 Omnia ſacramenta novæ legis cauſant gratiam, non autem veteris, 12.qu.100.2 3.c. & q.103.2.c. & q. 110.12.c. & 22.qu. 100.2.3.c. & 3. q. 61 4. ad 2. & q. 62.1.6.0. & q. 63.1. ad 3. & q.66. 2 c. ad 1. & q.72.5. ad 3. & q.87. 2. ad 2. & 3. c

51 † Sacramenta ex ſecunda ſanctificatione, id eſt ex uſu eorum, habent quod cauſent gratiam, non autem ex prima, 3.q.62.4. ad 3

52 Gratia eſt in ſacramentis intentionaliter, ut in ſigno, & cauſa inſtrumentali, non autem ut in ſubjecto, 1.q.43.6. ad 4.& 3.q.62.3.0. & q.72.3. ad 3

53 Signum ſacramentale in pœnitentia non cauſat gratiam, nec in aliis ſacramentis: quia non datur ab exteriori; ideo non repræſentat agens extrinſecum, ſicut in illis, 12. quæ. 103.2.c

54 Virtus cauſandi gratiam eſt in ſacramentis intentionaliter, ut in ſubjecto, 3.q.62.4.0. item q.63.3.c. & q.65.3.c.& q.73.1. ad 2. & ad 3. & q.78.4.0

55 Hæc virtus eſt in multis, tanquam in uno ſubjecto, ſcil. in materia. & forma, 3. q.62. 4. ad 4. item q.82.1. ad 1

56 Non eſt in prædicamento per ſe, ſed reducitur ad genus qualitatis, 3.q.62.4.ad 2. & qu. 63.2.c.

57 Gratia ſacramentalis eſt ſpecies gratię communiter ſumpta, ideo non dicitur æquivoce. 3.q.62.2. ad 3

58 Addit ſupra gratiam communiter dictam, & ſupra virtutes, & dona, quoddam auxilium Dei, ad habendum ſacramenti finem, ſicut virtutes, & dona ſupra gratiam addunt perfectiones potentiarum, 3.q. 62.2.0. & q.72.7. ad 2

59 Gratia, quam ſacramentum directe continet, differt a gratia, quæ eſt in virtutibus & donis; licet etiam hanc per quandam continuationem contineat, 3.q.72 7. ad 3

60 Sacramentalis eſt ad duo, ſcilicet ad tollendum peccata, & ad perficiendum animum ad cultum divinum, ſecundum religionem chriſtianæ vitæ, 3.q.62. 5.c.& q.63.1.6.c. & q.65.1.c

61 Gratia virtutum & donorum ſufficienter perficit eſſentiam & potentias animæ quoad generalem ordinationem actuum; ſed gratia ſacramentalis quoad aliquos ſpeciales defectus, 3.q.62.2. ad 1

62 Gratia ſacramentalis excludit peccata præterita, ſed virtutes, & dona ſufficienter excludunt peccata præſentia, & futura, 3.q.62.2.ad 2

63 Gratia & virtutes ſanant animum formaliter, ſed ſacramenta effective, 12.q.110. 2.ad 1

64 Gratia gratum faciens, inquantum animam ſanat,

ju-

juſtificat, & gratum Deo facit, dicitur gratia operans, ſed reſpectu operis meritorii, dicitur gratia cooperans, 12. q. 111.2. c. & 3.q 86.4. ad 2

65 A gratia gratum faciente fluunt virtutes & dona, ad perficiendum potentias animæ, 1. q.1.8.ad 2. item q.2.2. ad 1. item 12.q.110.3. item 4. ad 1. item 3.q. 7.2.c. & q.62.2.c. & q.89.1.c

66 Gratiæ gratis datæ ordinantur ad manifeſtationem fidei & doctrinæ ſpiritualis, 3. q.7.7.c.ad 1

67 Gratum faciens ordinat hominem immediate ad conjunctionem ultimi finis; ideo eſt multo excellentior quam gratis data; quia ordinat ad quædam præparatoria ultimi finis, 12.q.111.5.0

68 Sicut gratia gratum faciens ordinatur ad actus meritorios interiores; ſic gratia gratis data ad exteriores, 3. q.7.7.ad 1

69 Gratis datæ dantur ad utilitatem aliorum; ſed gratia gratum faciens datur ad utilitatem propriam, 12.q.111.1.4. c. & 22. q.176.1.ad 1. & q.177.1. c. ad 3. & ad 4

70 Effectus gratiæ quintuplex, ſc. ſanitas animæ; velle bonum, efficaciter operari, perſeverantia in bono, & perventio ad gloriam, 12.q.111.3 c

71 Gratia non tollit naturam, ſed perficit, & ſupplet defectum naturæ, 1. q.1.8. ad 2. q. 2.2. ad 1. & 22.q 188 8. c. fin.

72 Duo principaliter facit in anima, primo perficit formaliter ad eſſe ſpirituale; ſecundo perficit ad opus, 12. qu. 111.2.c fi.

73 Omne donum gratiæ elevat hominem ad aliquid ſupra naturam humanam quoad ſubſtantiam actus, ut miracula facere, & prævidere futura: vel quoad modum, ut diligere, & cognoſcere Deum; ad ſecundos datur donum gratiæ habituale, non autem ad primos, 22.q 171.2 ad 3

74 Quod ſemel gratia facit, perpetuo manet, 3.q.88.1.ad 4.

75 Non omnia beneficia Dei dicuntur gratiæ gratis datæ; ſed tantum quæ ſunt ſupra facultatem naturæ ſupra meritum perſonæ, non pro ſe ſed pro aliis, 12.q.111.1.c.ad 2. & 4.ad 1. & 22. q.172.4.c. & q.177. 1.0.& q.178.1.c.

76 Gratia elevat hominem ad vitam, quæ eſt ſupra conditionem omnis creatæ naturæ, 12 q.110.1 corp.

77 Gratia viæ eſt æqualis gratiæ gloriæ in virtute; non autem in actu, 12.q.114.3.ad 3.

78 † Minima gratia poteſt reſiſtere cuilibet concupiſcentiæ, & mereri vitam æternam, 3.q.62.6. ad 3. & q.70.4.c

79 Quilibet exiſtens in gratia ex hoc dignus eſt vita æterna, 1. q. 24.3.c. & 12.q.113. 2. ad 2. & 9 c & q.114.3.0. & 3. q.62.6. ad 3

80 Ultimus effectus poſitivus gratiæ eſt pervenire ad gloriam, 3 q.62.6. ad 3. & q. 70.4. c. & q.72.7. ad 1

81 Gratia gratum faciens ad hoc principaliter datur, ut anima hominis Deo per charitatem conjungatur; ideo quicquid poteſt eſſe ſine uno, poteſt eſſe ſine alio, 22.q.172.4.c.

82 Effectus gratiæ operantis eſt prior quam effectus gratiæ cooperantis; 3.q:86 4. ad 2

83 Gratia eſt ſimilitudo Dei, operans in virtute miſericordiæ Dei infinite, 3. qu.2.10. ad 1. & q.3.4. ad 3

84 Per gratiam gratum facientem tota Trinitas inhabitat mentem, 1. qu.43.3 0. & 4. ad 2. & 5.c

85 Gratia non immobilitat in bono, ne quis poſſit peccare, niſi ſit perfecta; ſc. conjungens fini, 1. q. 62.3. ad 2. & 12. q. 106.2.2

86 Non infunditur in habentibus uſum liberi arbitrii, ſine actuali motu liberi arbitrii in Deum, & in peccatum, 1. q 87.2 c

87 Nunquam amittitur ſine culpa; & illud quod ex gratia Dei conceditur, nunquam abſque culpa revocatur, 3. quæſt. 50.2.c

88 Eſt quodammodo infinita; cum ſufficiat ad merendum præmium infinitum, & per quam

ſatisfactio proportionatur culpæ infinitæ, in quantum eſt offenſa Dei, 12.q.114.3.ad 3

89 Primus effectus gratiæ gratum facientis eſt remiſſio peccatorum, 3.q.72.7.ad 1

90 Nulla culpa poteſt remitti ſine gratia, 3.q.62.6.ad 3. & q.70.4.c. & q.86.3.c. & q.87.4.o. & q.89.1.c

91 Minima gratia baptiſmalis ſufficit ad delendum omnia peccata, 3.q.62.6.ad 3. & q.69.8.ad 1.& q.70.4 c

92 Remiſſio culpæ & pœnæ æternæ eſt effectus gratiæ operantis; ſed remiſſio pœnæ temporalis eſt effectus gratiæ cooperantis, 3.q.86.4.ad 2.& 6.ad 1. & 88.1.ad 4

93 Ad remiſſionem venialium non requiritur nova infuſio gratiæ, 3.q.65.1.ad 8. & q.87.2.o. & 3.c. & 4.ad 2

94 Sed requiritur ad remiſſionem mortalium, 3.q.87.2.ad 3.

95 In omni infuſione gratiæ remittuntur venialia, quoad culpam, niſi ſit impedimentum; non autem ſemper quoad pœnam, 3.q.87.2.3.o.

96 Homo exiſtens in gratia poteſt vitare omnia & ſingula peccata mortalia, & ſingula venialia, non autem omnia, 12.q.74.3. ad 2. & q. 109.8.o. & 22.q.158.2.ad 3. & 3.q 87.1.ad 1

97 Indiget auxilio Dei ad cognitionem cujuſcumque veri; non autem gratia habituali, ſed tantum ad cognitionem ſupernaturalem, 12.q.109.1.o. & 2. ad 3

98 Poteſt ſcire ſe habere gratiam per revelationem, & conjecturaliter per aliqua ſigna, non autem per ſeipſum & certitudinaliter, 12.q.112.5.o

99 Expedit quandoque præſentiam Dei in nobis per gratiam ignorare propter tria, ſcilicet timor divini judicii nos humiliet; ne præſumpta ſecuritas nos præcipitet; & ut vigilanter & deſideranter gratiam Dei expectemus, 12.q.112.5.c

100 Homo poteſt bene & male facere ſine gratia habituali, non autem mereri: neutrum vero poteſt ſine auxilio Dei, 1.q.62.4.c. & 12.q. 109.2.5.o. & 6.c. & q.114.2.o. & 22.q.10.4.c. & q.83.15.ad 1

101 † Homo ſine auxilio Dei gratuito non poteſt ſe ad gratiam præparare, 1 qu.62.2.o. & 12.q.109.6.o

102 Poteſt ſe præparare ad gratiam, ſine alia gratia habituali, non autem ſine auxilio Dei, 1.qu.62.2.ad 3. & 12.quæ.109.6.o

103 Poſt peccatum non magis indiget gratia Dei, quam ante; ſed ad plura, ſc. ad ſanandum, & merendum, 1.q.95.4.ad 1. & 12. q.108.2.c. & q.109.2.3.4.c. & 3.q.61.2.ad 1

104 In ſtatu naturæ integræ poterat ſine gratia habituali vitare omnia & ſingula peccata mortalia & venialia; non autem ſine auxilio Dei, 12. q.109.8.c

105 In gratia exiſtens poteſt perſeverare ſine alia gratia habituali, non autem ſine auxilio Dei, 12.q.109.9.10. & q.114.2.c. & 22,q.117.4.o

106 Exiſtens ſine gratia, & in peccato mortali non poteſt diu perſiſtere, quin ruat in aliud peccatum mortale, 12.q.109.8.o

107 Sine gratia poteſt vitare ſingula peccata mortalia; non autem omnia, 12.q.63.2.ad 2. & q.109.8.o

108 Quædam ſunt peccata mortalia, quæ homo ſine gratia nullo modo vitare poteſt, ſcil. quæ directe opponuntur virtutibus theologicis, 12.qu.63.2.ad 2

109 Non poteſt reſurgere a peccato ſine auxilio Dei, & gratia habituali, 12.q.109.7.o. & q.113.2.o. & 114.2.c. & 22.q.137.5.ad 3. & 3.q.86.3.c

110 In gratia exiſtens indiget auxilio Dei movente ad recte agendum, non autem alia gratia habituali, 12.q.109.9.o

1 Gratiarum actio reſpicit gratiam dantis; ideo ubi eſt major gratia dantis, ibi debet eſſe major gratiarum actio recipientis, 22.q.106.2.c

2 Non debetur tantum danti, ſed etiam promittenti, 22.q.88.5.ad 2. item 6.c

3 Facta Deo eſt actus religio-

gio-

gionis, 22.quæſt.106.r. ad 1

1 Gratitudo ſeu gratia eſt virtus ſpecialis, reddens gratiam benefactori, 12.q.60.3 cor.& 22. q.106.1.0. & q.107.1.corp.

2 Gratitudo, ingratitudo, datio beneficii, clementia, & miſericordia, non ſunt proprie ad ſeipſum, 22.q.106.3. ad 1

3 Ad gratitudinem tria requiruntur; primo quod homo recognoſcat beneficium acceptum; ſecundo quod laudet, & gratias agat: tertio quod retribuat loco & tempore ſecundum ſuam facultatem, 22. qu. 107.2.c

4 Vitium duplex opponitur gratitudini, ſcil. per exceſſum, ut recompenſando quibus non debet, vel citius quam debet, & per defectum, ſc. ingratitudo, quæ magis opponitur ei, 22.q.107.2.c

1 † Grave vel leve habent in ſe principium activum, & formale ſui motus, 12.q.36.2.c

2 Movens per ſe gravia & levia eſt generans; ſed per accidens eſt removens impedimentum, 1.q.18.1.ad 2.& q.105. 2.c. & 12.q.25.1.ad 2

3 Locus eſt cauſa finalis motus gravium, ſed gravitas eſt unde principium motus, 12.q.36.2.c.

4 Gravitas per prius inclinat deorſum, quam retrahat de loco ſurſum; ſed utrunque convenit per ſe gravi, 12.q.36.1.c

1 Gregorius propter triſtitiam intermiſit expoſitionem Ezechielis, 12.q.37.1. ad 3

1 Gryphus equis & hominibus infeſtus ſignificat crudelitatem potentum, 12.q.102.6. ad 1

1 Gubernare eſt rem ad debitum finem convenienter perducere, 1.q.103.1.0. item 22.q. q.102.2.c

2 Gubernatio eſt executio providentiæ, 1. qu.22.1.ad 2. & 3.c. & 23.2.c

3 Angelorum miniſterio Deus gubernat homines, 1.q.110.1.0.

1 Gula eſt inordinatus appetitus cibi & potus, ideo ſemper eſt peccatum, 22.q.148.1.2.4 0

2 Eſt vitium capitale; cujus filiæ ſunt quinque, ſc. inepta lætitia, ſcurrilitas, immunditia, ſtultiloquium & hebetudo mentis, 22. quæſt. 148.5.6.0.

3 Eſt peccatum mortale tantum ſi in hoc ponatur ultimus finis, ſcil. quod animus ſit paratus agere contra legem Dei, 22.q.148.2.0. & q.154.2. ad 6

4 Exceſſus ſibi ſcienter contingens ex concupiſcentia pertinet ad vitium gulæ; non autem ſi contingat ex ignorantia, 22.q.148.1.ad 2

5 Comedens ſcienter nociva vel nimis, in grave nocumentum corporis ex gula peccat mortaliter, 22.qu.141.6. ad 2. item q.154.2.ad 6

6 Peccatum gulæ eſt contra tertium præceptum decalogi, 22.q.148.2. ad 1

7 Species gulæ ſunt quinque, contentæ in hoc verſu, Præpropere, laute, nimis, ardenter, ſtudioſe, 12. qu.72.9.c. ad 3. & 22.q.148.4.0

8 Gula eſt levius peccatum aliis, ratione materiæ & peccantis, propter neceſſitatem, & difficultatem; ſed gravatur ex effectibus, 22.q.148.3.0

9 Gula aufert omnes virtutes, non ratione ſui, ſed ratione vitiorum quæ oriuntur ex ea, 22.q.148.2.ad 4

10 Hebetudo circa ſpeculabilia maxime procedit ex gula; ſed hebetudo circa eligibilia eſt in omni peccato, 22.q. 148.6. ad 1

11 De guſtu ſano & corrupto in judicando corporaliter, & ſpiritualiter, 12.q.1.7.c. & q.2.1.ad 1

Gutta ultima in multis guttis cavantibus lapidem agit in virtute omnium præcedentium, 22.q.24.6.ad 2

H

1 Habere licet non ſit actio, ſignificatur tamen per modum actionis, 12. q.49.1.c

2 Habere dicimur id quo libere uti vel frui poſſumus cum volumus; ideo perſonæ vel eſſentia Dei habentur a ſola creatura rationali, † cum videlicet ſit per donum Dei particeps divini verbi, & procreantis amoris, ut poſſit libere

Deum vere cognoſcere, & recte amare, quod etſi dono habeatur a ſolo Deo, ſic tamen habetur ut ſit illius, cui donatur, & ideo poſſit eo uti cum velit, 1.q.38.1.c.&q 43.3.c

3 Habere, ſecundum quod dicitur reſpectu cujuſcumque quod habetur, commune eſt ad diverſa genera, 12.q.49.1.c.

Habilitas eſt medium inter potentiam vel ſubjectum, & actum ſeu formam, 1.q.48.4.ad 2.

1 Habitus proprie eſt forma permanens, vel eſt qualitas informans aliquam potentiam, vel principium eliciens actum, 12.q.49.1.0. & 22.q.171 2.c.fi.

2 Habitus eſt qualitas de difficili mobilis, qua homo poteſt uti cum voluerit, reddens operationem delectabilem, 12.q.49.2. ad 3

3 Mobile de facili vel difficili non ſunt differentiæ eſſentiales habitus & diſpoſitionis, ſed ponuntur pro eis, 12.q.49.2.ad 3

4 Habitus eſt, ſecundum quem ad aliquid nos habemus bene vel male, 1.qu 83.2.c.& 12.q.49.1.c. & 2.c. ad 1

5 † Idem habitus non ſe habet quandoque ad bonum, & quandoque ad malum, ſed bene eadem potentia, 12.q.49.4. ad 3. & q.54.3.0

6 Habitus non eſt diſpoſitio objecti ad potentiam, ſed e converſo, 12.q.51.4. ad 1

7 De ratione habitus non eſt reſpectus ad potentiam, ſed ad naturam. 12.q.49.2.cor.ad 1. & 3.ad 2

8 De ratione habitus eſt, quod importet habitudinem ad naturam primo & per ſe, ſecundum quod convenit, vel diſconvenit, 12. qu.49.1.c.ad 1. & 3.0

9 Diſtinguuntur ſpecie ſecundum tria, ſcil. ſecundum principia activa eorum, ſecundum naturam, & ſecundum objecta ſpecie differentia, 12. quæſt.54.2.0. & qu. 60.1.c. & q.63.4 c

10 Diſtinguuntur ſpecie in ordine ad naturam dupliciter, vel ſecundum convenientiam, & diſconvenientiam, ut habitus bonus & malus, vel ſecundum convenientiam ad naturam humanam, & ſuperiorem, ut virtus divina, vel heroica, & humana, 12.q.54.3.0

11 Conſuetum eſt apud auctores, ut habitus per actus diffiniant, ponentes actus pro habitibus, 12.q.70.1.ad 3.& 22.q.58.1.c.ad 1

12 Diverſi fines proximi diverſificant ſpecies habitus, licet unus finis ordinetur ad alium finem, 22.q.47.11 ad 3

13 Habirus ſecundum quod eſt prædicamentum, importat habitudinem indumenti ad indutum, 12 q.49.1.c

14 Habitus ſecundum quod eſt poſtprædicamentum, eſt ſecundum quod homo, vel quæcumque alia res dicitur aliquid habere; ſed habitus prædicamentum dicitur tanquam actio quædam habentis & habiti; ſicut eſt in illis, quæ circa nos habemus, 12.q.49.1.c.ad 2

15 Habitus religionis eſt obſervantia regularis, pertinens ad tria principalia vota, ut ſignum obligationis, 22. q. 186. 7.ad 2.& q.188.1.ad 2

16 Habitus ſumitur quadrupliciter, ſcil. pro poſtprædicamento, pro prædicamento, pro prima ſpecie qualitatis, & pro habitu religionis, 12. q.49.1.0. & 22. qu.186.7. ad 2. & q. 188.1. ad 2

17 Habitus qualitas dicitur dupliciter, ſcilicet diſpoſitio potentiæ ad actum, & diſpoſitio ad naturam, 12.q.49.3.4.c. item q.50.1.c. ad 1. item 2.c. ad 3. item 3. ad 2. & q.51.1. corp. & qu.54.1.2.c. item q.82.1.c

18 Aliquid dicitur habitus dupliciter, ſcilicet eſſentialiter, id eſt id quo quis agit, & contentum habitu; ſecundo modo qui eſt in habitu, & non in actu, ſimilis eſt dormienti; non autem primo modo, 12.q.49.1.c

19 Habitus duplex, ſcilicet naturalis, & infuſus a Deo, 12.q.51.1.4.0

20 Infunduntur a Deo, duplici ratione, ſc. ad finem ſupernaturalem, ſicut omnes virtutes

tutes gratuitæ, vel ad oſtendendam virtutem Dei, ut ſanitas & ſcientia miraculoſe, 12.q.51.4.0

21 Sunt neceſſarii ad tria, ſc. ad firmitatem, promptitudinem, & delectationem in opere, 12.q.49.4.0. & q.50.2.2.ad 3.fin.

22 Quantitas habitus attenditur dupliciter, ſcil. reſpectu objecti, & ſubjecti, 22.q.5.4.c.

23 Habitus proprie non eſt in Deo, 12.q.49.4.c

24 Potentia pure activa non eſt ſubjectum alicujus habitus, 12.q.54 1.c

25 Habitus, cujus ſubjectum eſt potentia, non importat ordinem ad naturam, ſed ad operationem, ideo poſterior eſt quam potentia, ſed prior eſt ea, ſicut completum incompleto, & actus quam potentia, 12.q.50.2.ad 3

26 † Habitus omnes, qui ſunt in eadem potentia, ſunt ejuſdem generis; licet differant ſpecie propter differentiam objectorum formalium, 12.q.54. 1 ad 2

27 † Ex actibus habitus infuſi non generatur aliquis habitus acquiſitus: ſed præexiſtens augetur ſeu confirmatur, 12.q.51.4.ad 3

28 Habitus intellectuales ſunt principaliter in intellectu poſſibili, ſecundario autem in ſenſibus interioribus, 12.q.50.4.0. & q.51.3.c. item q.53.1.c. & qu. 56.5.0.item 67.2.c

29 Nullus habitus operativus conſtituitur ex multis, quia eſt qualitas ſimplex relata ad multa ſecundum unum, 12.q.53.2. ad 1.item q.54.4 0

30 Habitus quilibet habens ſubjectum corruptibile, & cauſam habentem contrarium, corrumpitur per ſe a ſuo contrario, & per accidens ad corruptionem ſubjecti, ut habitus corporales, 12.q.53.1.3.c

31 Si loquamur de aliqua ſuperiori natura, cujus homo poteſt eſſe particeps, ſic nihil prohibet, in anima ſecundum ſuam eſſentiam eſſe aliquem habitum, ſc. gratiam, 12.q.50.1.c.

32 Habitus poteſt habere ordinem ad actum, id eſt ad operationem, & ſecundum rationem habitus, & ſecundum rationem ſubjecti; ſed omnis habitus qui eſt alicujus potentiæ ut ſubjecti, primo & principaliter ordinatur ad actum; quia natura & ratio potentiæ eſt quod ſit principium ſui actus; alii vero conſequenter ordinantur, 12. qu.49.3. 0. item 4.c

33 In eodem corpore ſunt multi habitus, ſecundum diverſos modos partium; quia ſecundum humores eſt ſanitas, ſecundum partes ſimiles eſt fortitudo vel macies; ſecundum membra vero eſt pulchritudo, 12.q.54.1.c

34 In membris corporis & in potentiis naturalibus ſicut non ſunt aliqui habitus operativi, ita etiam nec in potentiis ſenſitivis, 12.q.50.3.ad 3

35 In ipſis etiam interioribus viribus animæ ſenſitivis apprehenſivis poſſunt poni aliqui habitus, ſecundum quos homo ſit bene memorativus, vel cogitativus, vel imaginativus. 12.q.50.3.ad 3

36 Habitus ex eadem cauſa augentur, ex qua generantur; quia generatio habitus eſt quoddam fundamentum augmenti ejus, 12.q.53.2.c

37 Diminutio convenit habitui, non ſecundum ſe, ſec ſecundum diverſum modum participandi, ex indeterminatione potentiæ ipſius participantis, 12.q 53.2.ad 1

38 Habitus aliquando ſic ligatur, quod non poteſt exire in actum; ſicut uſus & judicium rationis per iram, & ſcientia per ebrietatem, 12.q. 48.3.0.item 4.cor. & q.94.1.ad 4.

39 Habens habitum virtutis vel vitii poteſt non uti eo, & exire in uſum contrarium, 1. q.62.3 ad 2.& 12.q.52.3 c.item q. 63.2. ad 1. item q.71.4.0. item q. 78.2.c.ad 3.& q.109.8.c

40 Habitus affectivi infuſi poſſunt latere ſuos poſſeſſores; non autem cognoſcitivi, 12.q. 112.5.ad 2

41 Habitus principiorum eſt naturalis; & datur in creatione quoad lumen, ſed acquiritur

ritur per ſenſum quoad determinationem ſpecierum, 12.q. 10.1.c. item q.51.1.ad 2. item q. 62.3.corp.ad 1.item q.63.1.c

42 Habitus primorum principiorum ſunt nobis naturales, 12.q 91.2.ad 2.c.& 3.0.& 22 q.5. 4.ad 3. & q.8.1. ad 1.q.47.6.c. & q.15.c.& q.49.2. ad 1. & 3.q.9.1. c.fin.

43 Non eſt alius habitus principiorum & concluſionum quæ ex eis eliciuntur; & præcipue circa ſingularia, 12.q.57.2.ad 2.

44 Habitus naturalos, ſcil. primorum principiorum ſpeculativorum vel practicorum non poſſunt amitti, nec corrumpi, 12.q.53.1.c

45 Per diſcurſum cauſati in intellectu poſſunt corrumpi per accidens, ſc. ratione ſenſuum; & per ſe, ſcil. a contrario diſcurſu, vel contraria propoſitione, 1.q.89.5.c.& 12.q.53.1.0.

46 Habitus diminuitur per eaſdem cauſas, per quas corrumpitur; quia diminutio eſt via ad corruptionem, 12.q.53. 2.0

47 Habitus ſcientiæ & virtutis diminuuntur & corrumpuntur per ſolam ceſſationem actus, non quidem per ſe, ſed per accidens, 12.q.53.3.0

48 Habitus non cognoſcitur, niſi per actus; & hoc dupliciter, ſcil. inquantum habetur, & per eſſentiam, 1. q. 87.2.0. item 12.q.89.2.0.item 22.q.4.1.c.

49 Eſt cauſa cognoſcendi quaſi æquivoca; non autem quaſi univoca; nec ut cognitus, ſed ut quo aliquid cognoſcitur; ideo non oportet quod ſit notior aliis, 1. q.87.2. ad 3. & q.88.3.ad 2

50 Habitus qui eſt principium operationis, eſt poſterior potentia, ſed habitus qui eſt diſpoſitio ad naturam, eſt prior potentia, 12.q.50.2.ad 3

1 Hebetudo ſenſus opponitur acuitati ejus, & eſt debilitas mentis in conſideratione ſpiritualium; & eſt peccatum, inquantum eſt voluntaria, 22. q.81.6.ad 1.& q.15.2.0

2 Exiſtens in gratia non poteſt pati hebetudinem ſenſus in iis, quæ ſunt de neceſſitate ſalutis, ſed in aliis, 22.q.8.4.ad 1.

1 Hæreſis non computatur inter vitia capitalia, nec inter filias eorum; ſed extra numerum peccatorum, & reducitur tamen ad ſuperbiam, 22.q.10. 1.ad 3

2 De ratione hæreſis ſunt duo, ſcil. electio privatæ diſciplinæ, & pertinacia, 22.q. 11.2.ad 3

3 Hæreſis principaliter eſt circa articulos fidei: ſecundario autem circa ea quæ ſequuntur ex eis, 22. qu 11.2. 0.

4 Principaliter conſiſtit in corde; ſecundario in ore, ſicut & fides, 22.q.11.2.c

5 Hæreſis & ſecta ſunt idem; & ſunt opera carnis, non ratione ſui actus, vel finis proximi; ſed ratione cauſæ, ſcil. ratione appetitus indebiti finis, vel phantaſticæ illuſionis, 22.q.11.1.ad 3

6 Naſcitur ex ſuperbia, vel ex concupiſcentia commodi temporalis, 22.q.11.1.ad 2.& ad 3

7 Corruptio rectæ æſtimationis circa fidem, vel bonos mores in univerſali, facit hæreſim; non autem in particulari, propter paſſionem, 22.qu. 162.4.ad 1

8 Opinari contrarie de pertinentibus principaliter ad fidem inducit hæreſim; non autem de aliis, niſi conſideretur, vel determinetur, quod pertinent ad fidem, 1. qu.32.4.0. & 22.q.11.2.ad 3

9 Exponens ſacram Scripturam in contrarium ei quod per Spiritum Sanctum eſt revelatum, eſt hæreticus, 1. q.1.10. c.fi.& 22.q.11.2.ad 2

10 Quicunque reſiſtit auctoritati Romanæ Eccleſiæ, hæreſim incurrit, 22. qu. 11.2. ad 3.

11 Ex verbis inordinate prolatis incurritur hæreſis, ſecundum Hieronymum, 1.q 31.2.c. & 22. q.11.2. ad 2. & 3.qu.16.8.c.

12 Hæreſis eſt neceſſaria & utilis Eccleſiæ per accidens tantum, ſcil. ratione probationis, & ratione exercitii, 22.q.11.3.ad 2

13 Hæretici poſſunt ordinare, non autem dare executionem, 22.q.39.3.0.& 3.q.64.9.ad 2

14 Non poſſunt abſolvere; quia non habent jurisdictionem, nec dant gratiam, 22 q.39.3.o.

15 Si aliqui poſt abjurationem erroris deprehenſi fuerint in abjuratam hæreſim recidiſſe, ſeculari judicio ſunt relinquendi ſecundum decretalem, ſuper eo, de hær. in VI. 22.q. 11,3.c. & 4.b. ad 1. item qu.31.2, ad 3

16 Alii autem infideles, qui nunquam fidem acceperunt, converſi ad fidem nondum oſtendunt aliquod ſignum inconſtantiæ circa fidem, ſicut hæretici relapſi; & ideo non eſt ſimilis recipiendi ratio de utriſque, 22.q 11.4.ad 3

17 Simplices neſcientes articulos fidei non condemnantur pro hæreticis; ſed quia pertinaciter defendunt contraria articulorum, 22. q.2. 6. ad 2. & ad 3

18 Hæretici non debent tolerari, niſi primo velint reſipiſcere, 22.q 11.3.o

19 Firmi in fide poſſunt corpore converſari cum hæreticis, ut eos convertant; non autem in divinis, 22.q.10.9.c.fin.

20 Hæretici poſſunt juſte occidi in judicio ſeculari, & rebus ſuis privari, etiam ſi alios non corrumpant, magis quam rei crimine læſæ majeſtatis, vel quam cudentes falſam monetam, 22.q.10.8.o.& q.11.3.c.

21 Relapſi recipiuntur ſemper ad pœnitentiam, non autem ad dignitates, 22.q.11.4.o.

22 Eccleſia poſt primam vel ſecundam correctionem tradit hæreticos judicio ſeculari: unde in judicio Dei ſemper recipiuntur redeuntes, quia Deus ſcrutator eſt cordium, & vere redeuntes cognoſcit. Sed hoc Eccleſia imitari non poteſt; præſumit autem eos non vere reverti, qui cum recepti fuiſſent, iterum ſunt relapſi; & ideo eis viam ſalutis non denegat, ſed a periculo mortis eos non tuetur, 22. q.11.3.c.& 4.c.ad 1

23 Hæreſis per ſe opponitur fidei, ſchiſma vero unitati charitatis; ideo non ſunt idem, ſed ſecundum diſponit ad primum; & omnis hæreticus eſt ſchiſmaticus: non autem e converſo, 22.q.39.1.ad 3

24 Hæreſis Sabellii, quod Deus pater eſt filius natus de Virgine; & quod eſt Spiritus ſanctus, ſecundum quod creaturam rationalem ſanctificat, reprobatur, 1.q.27.1.c. & q.28. 1.3.b.& q.31.2.c

25 Eccleſia contra Sabellium confitetur communicabilitatem, numerum, ordinem, conſortium, & diſtinctionem; & negat ſingularitatem, unicum, confuſum, & ſolitudinem, 1. q.31.2.c

26 Hæreſis Arii, quod filius Dei eſt minor patre ſecundum divinitatem, & quod eſt creatura, 1.q.27.1.c.& q.31.2 c.& q. 32.1.ad 1. & q.34 1.ad 1. & q.41. 2.c. & q.42.1.c.ad 2. & q.65.1.c. & qu.10.2.ad 1. & q.12.2.ad 3.& q.16.8.9.c.& q.20.1.ad 1

27 Eccleſia contra Arium confitetur unitatem, ſimplicitatem, ſimilitudinem, & æqualitatem, & negat diverſitatem, differentiam, ſeparationem, diviſionem, alienitatem, diſcrepationem, & diſparitatem, 1.q.31.2.c

28 Hæreſis Arii & Origenis, quod perſonæ divinæ differunt eſſentialiter, 1.q.32.1.ad 1.& q. 34.1.ad 1

29 Hæreſis Origenis, quod Verbum Dei non eſt Deus eſſentialiter, ſed participative, 1.q.34.1.ad 1

30 Quod anima Chriſti cum aliis ſpiritualibus creaturis fuit creata ante corpora, & a verbo aſſumpta, & in fine unita corpori, 1.qu.90.4.c. item q.118. 3.o.& 3.q.6.3.c

31 Quod animæ ſunt unitæ diverſis corporibus propter diverſa peccata, 1.q.23.5.c. & q. 47.2.c.ad 3.& q.65.2.c.& q.75.7. c.& q.90.4.c. & q 118.3.c. & 22. q.164.1.ad 4

32 Quod beatitudo terminabitur, 1.q.64.2.c. & 12.q.5.4.cor.

33 Quod pœna dæmonum & aliorum damnatorum terminabitur, 1.q.64.2.c

38 Hæreſis Manichæi, quod principia ſunt duo, unum bonorum, & ſpirituum tantum,

fei-

Digitized by Google

ſcilicet Deus ; alterum malorum, & corporalium, ſc. diabolus, 1.q 8.3.c.& q.65.1.c

35 Quod Deus eſt corpus, & lux infinita ; & quod Chriſtus eſt iſte ſol viſibilis, 1.q.90.1.c.

36 Quod diabolus naturaliter eſt malus, 1.q.63.5.c.princ.

37 Quod quædam animæ ſunt ex ſubſtantia Dei, 1.qu.90.1.b. & corp.

38 Quod caro hominis non eſt bona, nec eſt a Deo, ſed eſt a diabolo, 22.q.25.5.c

39 Hæreſis ejus eſt gravior ſecundum genus, quam idololatria, 22.q.10.6.c.& q.94.3.ad 1.

40 Hæreſis ejus, & Montani, & Priſcillæ, quod promiſſio ſpiritus ſancti non fuit completa in Apoſtolis, ſed in eis ; ideo negant Actus Apoſtolorum, 12.q.106.4.ad 2

41 Hæreſis Pelagii, quod omnia præcepta Dei ſervari poſſunt ſine gratia, 12.qu.100.10. ad 3.& q.109.4.b.

42 Quod principium bene operandi eſt ex nobis ; ſed conſummatio eſt ex Deo, 1.q. 23. 5.c.& 22.q.6.1.c

43 Quod pueri non contrahunt peccatum originale, ſed baptizantur propter regnum Dei, 12.q.81.1.c.

44 Quod matrimonium æquatur virginitati, 22. qu.152.4.0. & q.186.4.c.fin.

45 Quod MARIA non eſt mater Dei, 3.q.35.4.0

46 Hæreſis Eutychetis, quod in Chriſto eſt tantum una natura compoſita ex natura divina & humana, 3.q.2.6 c.& q.18.1.c

47 Quod corpora reſurgentium & Chriſti non erunt palpabilia, ſed erunt ut ventus, 3.q.54.3.c

48 Hæreſis Hebionis, quod Chriſtus conceptus eſt ex ſemine viri, 3.q.28.1.c

49 Hæreſis Hebionis, Cherinti, Photini, & Pauli Samoſateni, quod Chriſtus non fuit ante matrem, ſed purus homo meruit deitatem, 3.q.2.11.c.& q.16.1.c. & q 28.1.c. & q.34.1.ad 1.& q.35.4.c.& q.66.9 ad 3

50 Hæreſis Juliani & Gallani, quod Corpus Chriſti non fuit corruptum, id eſt mortuum, 3. quæſt. 50. 5. 0

51 Hæreſis Helvidii, quod mater Chriſti non manſit virgo poſt partum, 3.qu.28.3. c. ad 1.

52 Hæreſis Eunomii, quod filius Dei eſt omnino diſſimilis patri, 1.q.42.1.ad 2

53 Hæreſis Nazaræorum, quod fides Chriſti, ſine operibus legis, non ſufficit ad ſalutem, 3.q.74.4 c.fi.

54 Hæreſis Abbatis Joachim ; quod eſſentia generat eſſentiam ; ſicut Deus generat Deum, 1.q 39.5.c

55 Hæreſis Simonis magi, quod gratia Spiritus ſancti eſt venalis ; & quod mundus eſt factus a quadam ſuperna virtute, non autem a Deo, 22. q 100.1.ad 1

56 Sanctos non orare, nec poſſe nos juvare, eſt hæreticum, & eſt hæreſis Vigilantii, 22.q.83.11.c

57 Hæreſis Montani, quod Prophetæ non habebant lumen judicandi, ſed erant arreptitii, 22.q.171.3.c.ad 4

58 Hæreſis Vigilantii impugnantis voluntariam paupertatem, & quatuor modos ejus ; ut ſcilicet de pretio poſſeſſionum venditarum omnes communiter vivant ; ut de poſſeſſionibus communibus vivant ; ut de labore manuum vivant ; ut de iis quæ ab aliis inferuntur, communiter vivant, 22. q.186.3.ad 6.& 4.c.fin.

59 Hæreſis Novatianorum, quod peccans poſt baptiſmum non poteſt reſurgere ad gratiam per pœnitentiam, 22.q. 20.2.ad 3.& 3.q 84.10.c

60 Hæreſis Caraphrigarum, qui non baptizant in nomine trium perſonarum, ſed in commemoratione mortis Chriſti ; quem dicunt eſſe purum hominem, & non Deum, & Spiritum ſanctum dicunt eſſe Montanum, 3. qu. 66. 8. c. & 9. ad 3

61 Deum non eſſe auctorem omnium bonorum, eſt hæreticum, 1.q.65.1.c

62 In Deo eſſe compoſitionem, vel accidens, vel aliquid præter Deum eſſe æternum, eſt hæreticum, 1.q.61.2.c

63

63 † Angelos, vel aliquid aliud, præter Deum, fuiſſe ab æterno, eſt hæreticum, 1.q.61.2.c

64 Quod Angeli creent aliquid, eſt hæreticum, 1.q.90.3.c.& 12.q.3.7 ad 2

65 Opinio ponens Angelos non habere cognitionem ſingularium, eſt hæretica, & ſacræ ſcripturæ contraria, 1.q.57.2.c.

66 Prima opinio Neſtorii & Dioſcori, quam recitat Magiſter in tertio ſententiarum, diſtinctione ſexta, ſcilicet quod in Chriſto ſunt duæ hypoſtaſes, ſeu duo ſuppoſita, eſt hæretica, 3.q.2.3.6.c.& q.4.3.c

67 Beatam Mariam non eſſe matrem Dei, eſt hæreticum, 3.q.35.4.c

68 Hæreſis negantium providentiam Dei de his inferioribus; & aliæ duæ, ſcilicet quod Deus non creavit iſta corporalia, & quod primæ creaturæ creaverint alias, 1.q.8.3.c

69 Aliquid eſſe falſum in ſacra ſcriptura, eſt hæreticum, 12.q.120.3.ad 1

70 Non eſſe peccatum illud quod eſt contra præceptum Dei, eſt hæreticum, 3.q.64.9.ad 1

71 Fornicationem non eſſe peccatum, eſt hæreticum, 12.q.103.4.ad 3.fi.& 22.q.162.4.ad 1.

72 Epiſcopum non differre a ſacerdote, eſt hæreticum, 22.q.14.6.ad 8

1 Herodes peccavit, ſervando juramentum puellæ ſaltanti, 22 q.89.7.ad 2

1 Herodius ſignificat veloces pedes ad effundendum ſanguinem, 12.q.102.6.ad 1.& c.3

1 Heroicum non differt a virtute communi; niſi ſecundum modum perfectiorem, 3.q.7.2.ad 2

2 Virtutes heroicæ ſunt dona Spiritus ſancti, 12.qu.68.1.ad 1.& 22.q.159.2.ad 1

1 Hierarchia eſt divinus ordo, ſecundum ſcientiam & actionem, in aſſimilatione Dei, 1.q.108.1.c

2 Eſt ordo, id eſt relatio, inter diverſos gradus, non autem ut dicit unum gradum, 1.q.108.1.ad 1

3 In divinis perſonis non eſt hierarchia, nec principatus, nec ordo, nec actio hierarchiæ, 1.q.108.1.c

4 Actio hierarchica triplex, ſcil. illuminatio, purgatio, & perfectio, 1.q.108.1.c.fin.

5 Omnes homines ſunt unius hierarchiæ, quia ſunt ejuſdem ſpeciei, 3.q.108.1.ad 3

Hiſtrionatus eſt licitus, ſi ſit cum honeſtis verbis, & factis, & convenienti negotio, loco & tempore, ideo juſte datur eis merces, 22.q.168.3.ad 3.

Hoc aliquid ſumitur dupliciter, ſcil. pro ſubſiſtenti, & pro completo: Primum repugnat accidenti; ſecundum vero parti, 1.q.75.2.ad 1

1 Holocauſtum eſt dare ſe totum Deo; ideo ſumme placet Deo, 22.q.186.3. ad 6, & 5.ad 1.& 6.c.ad 3.& 7.c.& 8 b.

1 Homicidium ſemper eſt peccatum; quia addit inordinationem actus ſupra occiſionem hominis, 12.q.100.8. ad 3.

2 Tenet ſecundum locum in pœnis, & inter peccata in proximum, 12.qu.100.6.c.fin. item 22.q.13.3. ad 1. item q.73.3.c.item q.154.3 c

3 Si aliquis credit ſe poſſe facere homicidium, & velit facere, & poſtea adimatur ei poteſtas, nihilominus voluntas homicidii in eo manere poteſt, ut velit feciſſe, vel velit facere, ſi poſſet, 1.qu.64.2. ad 3.& 12.q.20.5.c

1 Homo habet quod ſit homo, ex parte intellectiva, 1.q 85.3.ad 4.& 5.3. & 22.q.155.1.ad 3.& 3.q.19.2.c

2 Homo interior eſt pars intellectiva; ſed homo exterior eſt pars ſenſitiva cum corpore, 1.q.75.4.ad 1.& 22.q.25.7.c

3 Homo ſortitur ſpeciem ex hoc, quod habet Intellectum, 12.q.31.9.c.& q.110.4.ad 3.& ad 4.& 22 q.179.1.ad 2

4 A ratione homo habet quod ſit homo. Et homo eſt quod habet rationem in natura ſenſitiva, 12.q.31.7.c.& q.110.4.ad 3.& ad 4.& 22.q.155.1.ad 2.& q.179.1.ad 2

5 Aliquid convenit homini inquantum eſt homo dupliciter. Primo quia natura hominis eſt

cauſa ejus. Secundo quia eſt receptiva ejus, 3.qu 24.2.ad 2.

6 Anima, caro, & os, ſunt de ratione hominis; ſed hæc ſunt de ratione hujus hominis, 1.q.3.3.c.& q.29.2.ad 3.& q.33.2.c.& q.44.3.ad 2 & q.75.4.c.& q.85.1.ad 2.& q.119.1.c

7 Homo ſignificat habens humanitatem, & ſuppoſitum determinatum in natura ſpeciei; non autem in ſingularitate, 1.q.12.4.c.& 3.q.4.3.c.& ad 2.

8 Homo non excludit ea quæ ſunt in natura hominis, ſed humanitas excludit quicquid non eſt de eſſentia ejus, 12.q.51.1.ad 1.& q.100.4.ad 4

9 Homo duplex, ſc. homo verus; & homo phantaſticus, 3.q.5.2.0.& q.36.4. ad 3.& q.40.2.ad 3.& qu.41.3.c.& qu.45.3.0.

10 Homo eſt naturaliter politicus, id eſt ſocialis, 1.q.96.4.c.item 12.q.14.c.& 22.q.109.3.ad 1.item q.114.2. ad 1. item q.129.6.ad 1.item 3 q.65.1.c

11 Habet ſtaturam rectam: quadruplici ratione, ſcil. ut cognoſcere poſſit cœleſtia; ut inferiores vires liberius ſuas operationes habeant, & quia utilitas manuum aliter ceſſaret, & cibum ore caperet, 1.q.91.3.ad 3

12 Abundat in calore cordis, ut ſit ſtaturæ rectæ, 1.q.91.3.ad 1

13 Unus homo numero dicitur dupliciter, ſcil. unitate naturæ, & unitate perſonæ, 3.q.3.6.ad 1.& 7.ad 2

14 Aſſimilatur Deo ſecundum triplicem ſimilitudinem, ſcil. quæ fundatur ſuper proportionem; ſuper communem qualitatem; & ſuper receptionem, 1.q.3.1.ad 2. & q.4.3 0.& q.91.4.ad 1.& ad 2.& q.93.0.& 22.q.64.1.0

15 Dicitur minor mundus, quia eſt compoſitus ex omni creatura totius mundi, 1.q.9.1.c.& q.96.2 c.& 12.q.17.8 ad 2.

16 Habet ſuperius & inferius; ſicut in toto mundo. Plantæ vero in oppoſitum. Sed bruta medio modo, 1 q 91.3.ad 3.

17 Præeſt & dominatur naturaliter beſtiis & pecoribus, & univerſæ creaturæ, quæ non eſt ad imaginem Dei, 1.q.96.3.c.& 22.qu.64.1.0.& 3.q.36.7. ad 1.

18 Hominem lapſum oportuit reparari, & non angelum, 1.qu.64.2.0.& 12.qu.80.4.ad 3.& 3.q.4.1.c.ad 3.& q.6.2. ad 2.& q.46.1.ad 4.item q.86 1.c

19 Homo debuit ultimo fieri; quia eſt perfectiſſimum omnium animalium, 1 q.3.1.ad 2. & q.4.3.0. & q.91.4.ad 1. item ad 2.item q.93.0

20 Homo dicitur rationalis, quia intelligit cum diſcurſu; angelus vero dicitur intellectualis, quia ſine diſcurſu intelligit, 1.q.58.3.c.& 12.q.5.1.ad 1.

21 Illud hominis, quo cæteris animalibus anteponitur, non eſt aliquid corporale; vel corporalis forma, ſed eſt intellectus; ratio autem in homine habet locum dominantis, & non locum ſubjecti dominio, 1.q.96.1.2.c

22 Idem judicium eſt de homine ſequente operationes ſenſitivas, & de aliis animalibus, 12.q.10.3.c.& 22.q.64.2.ad 3

23 Senſus interiores magis vigent in homine, quam in cæteris animalibus, 1 q.91.3.ad 1.

24 Homo habet pejorem auditum, olfactum, & viſum, quam aliqua bruta; ſed habet tactum optimum, 1.q.76.5.c.& q 91.3 ad 1

25 Quilibet homo dupliciter conſiderari poteſt, ſcil. ut ſingularis perſona, & ut pars vel membrum alicujus communitatis; & utroque modo convenit ei aliquis actus, ſcilicet primo ſecundum quod eſt quædam perſona ſingularis, & ſic ad eum pertinet ille actus, quem proprio arbitrio, & per ſe ipſum facit. Alio modo ſecundum quod eſt pars alicujus collegii; & ſic poteſt ad eum pertinere aliquis actus, quem nec per ſeipſum, nec proprio arbitrio facit; ſed qui fit vel a toto collegio, vel a pluribus de collegio, vel a principe collegii, ſicut id quod princeps civitatis facit dicitur civitas facere. Hujuſmodi enim collegium reputatur quaſi unus homo, ita quod diverſi homines in diverſis officiis conſtituti ſunt quaſi

quaſi diverſa membra unius corporis naturalis, ut Apoſtolus inducit de membris eccleſiæ, 12.q.1.8.0. & q.3.8. ad 2.& 22.q.39.2.ad 2

26 † Sicut bonum multitudinis eſt majus quam bonum unius hominis, qui eſt de multitudine; ita etiam bonum multitudinis, ad quod ille unus ordinatur, eſt minus, quam bonum extrinſecum, ad quod multitudo ordinatur; ſicut bonum ordinis exercitus eſt minus, quam bonum ducis, 12.q.1.8.0 & q.3.8.ad 2.&22.q.39.2.ad 2

27 Homo conſideratur a Theologo ſecundum animam; non autem ſecundum corpus, niſi reſpectu animæ, nec ſpecialiter conſideratur de illa, niſi de potentiis apprehenſivis & appetitivis, 1.q.75.78.84.princ.

28 Non omnis actio hominis dicitur humana; ſed tantum actio ejus voluntaria & deliberata, 1.q.76.1.c.& 12.q.1.10.& 1.c.& q.7.4.c.item q.1.0.1.c.item q.18.5.9.c.item q.74.3.ad 3.item 3.q.19.2.0

29 † Iſta propoſitio eſt prius vera, homo eſt ens; quam iſta, homo eſt rationalis: quia omnium perfectiones pertinent ad perfectionem eſſendi, 1.qu.4.2.c

1 Honeſtas eſt radicaliter in interiori electione; ſed figurative eſt in exteriori converſatione, 22.q.145.1.ad 3

2 Honeſtum idem eſt quod ſpiritualis decor, & pulchritudo, 22.q.145.2.0.& 4.c

2 Idem eſt quod honore dignum, & eſt idem quod virtus, 22.qu.145.1.0. & 2.c. ad 3. & 3.c.

3 Nomen honeſti transfertur ad proſperitatem exteriorum divitiarum, quia ſecundum vulgus faciunt hominem honore dignum, 22, q.145.1.2. & ad 3.& ad 4

4 Omne bonum honeſtum ex his duobus procedit, ſc. ex rectitudine rationis, & ex rectitudine voluntatis, 12.q.39.2.c.

5 Regula rationis eſt radix boni honeſti, 12.q.39.2.ad 1

6 Omne honeſtum eſt utile & delectabile, & non e converſo. Et omne utile eſt delectabile, & non e converſo, 22.q.145.3 0

7 Nihil repugnans honeſto eſt ſimpliciter & vere utile; ſed ſecundum quid, 22.q.145.3.ad 3.

8 Honeſtum appetitur propter ſe, appetitu rationali; delectabile autem appetitu ſenſitivo, 22.q.145.3.ad 1

1 Honor eſt cujuslibet virtutis præmium, 22.q.129.4.c.ad 1.

2 Eſt teſtimonium excellentiæ, quæ eſt in homine, ſed maxime ſecundum virtutem, 12.q.2.2.c. item 22.qu.25.1.ad 2. item q.63.3.c.item qu.103.1.2.c. item q.131.1.c.ad 2.item q.124.4.c.item q.144.3.c.ad 2.item q.145.1.c.ad 3.item 2. ad 2.item qu.25.1.c

3 Non eſt ſufficiens præmium virtutis, ſed ut poſſibile homini, 12.q.2.2.ad 1. & 22.q.102.1.ad 3.& q.103.1. ad 2. & q.131.1.ad 2.

4 Eſt maximum bonum inter bona exteriora, 12.q.2.2.ad 2.& 22.q.103.1.ad 2. & qu.129.1.c.& q.131.1.ad 2

5 Quoad Deum, poteſt eſſe in ſolo corde, ſed quoad hominem eſt in ſignis exterioribus, 22.q.103.1.0

6 Laudabiliter contemnitur, nihil male agendo propter ipſum, & bene appetitur nihil male agendo contra ipſum, 22.q.129.1.ad 3.item q.131.1.0

7 Appetere honorem eſt peccatum tripliciter, ſcil. ſi ſit ſupra ſuam proportionem, vel ſi non referatur ad Deum, vel ſi non ad utilitatem, ſed propter ſe, 22.q.181.1.c

8 Omne beneficium impenſum proximo pertinet ad quartum præceptum, ſc. de honore parentum, 1.q.100.11.c.fin.& 22.q.32 5.ad 4.item q.33.2.ad 2

9 Quicquid pertinet ad redditionem debiti cujuſcunque, intelligitur mandari quarto præcepto, ſcil. de honore parentum, 22.q.122.5.ad 2

10 Longævitas vitæ promittitur honorantibus parentes; privatio autem vitæ inhonorantibus, 22.q.32.5. ad 4. & qu.122.5.ad 4

11 Honor reſpicit proprium bonum honorati; ideo diverſificatur ſpecie ſecundum diverſa

ſa bona ſingulorum, non autem amor; quia reſpicit bonum in communi, 22.q.25.1.ad 2

12 Eſt propter ſe, & in ſe; ſed laus ordinatur ad aliud; ideo honor eſt excellentior laude, 22.q.103.1.ad 3

13 Honor eſt in omni ſigno exteriori, & eſt reſpectu finis; ſed laus eſt tantum in verbis, & eſt reſpectu eorum quæ ſunt ad finem, 22.q.103.1.ad 3

14 Gloria non eſt honor, ſed eſt effectus honoris & laudis, 22.q.103.1.ad 3.& q.132.2.c.& 4.ad 2.& q.145.2.ad 2

15 Reverentia non eſt honor, ſed eſt motivum honorantis, & eſt finis honoris, inquantum ſcil. aliquis ad hoc honoratur, ut in reverentia habeatur ab aliis, 22.q.103.1.ad 1

16 Honor vituperio, ſeu exprobrationi opponitur, 22.qu. 142.4.c.& q.144.2.c.ad 2.& 3.c.

17 Debetur alicui ratione excellentiæ, & honor diverſus, ſecundum diverſitatem excellentiæ, 22.q.81.4.o.item q.94.1. c.item 3.q.25.1.c

18 Honor proprie debetur ſoli virtuti; excellentiæ autem bonorum exteriorum debetur ſecundum æſtimationem vulgi, 22.q.63.3.c.& q.130.2.ad 3.& q. 144.2.c.ad 1.& q.145.1.ad 2.& 3. ad 2.& q 186.7.ad 4

19 Virtus honoratur, inquantum eſt appetibilis propter ſe; ſed laudatur, inquantum eſt appetibilis propter aliud, 22. q.145.1.ad 2

20 Eorum quæ honorantur præter virtutem, aliqua ſunt ſupra eam, ſcil. Deus, & beatitudo; aliqua infra eam, inquantum adjuvant ad opera virtutum, ut nobilitas, potentia, & divitiæ, 22.q.145.1.ad 2.

21 Secundum veritatem, ſolus bonus eſt honorandus, bonus autem eſt aliquis ſecundum virtutem, 22.q.145.1.ad 2.

22 Honor debetur ſoli ſubſiſtenti toti, ſed ratio & cauſa honoris poteſt eſſe aliquid ejus non ſubſiſtens, ſcilicet pars vel accidens, 22.q.103.4.ad 3.& 3.q.25.1.o.& 2 c

23 Major honor debetur juſtitiæ, & fortitudini, propter excellentiam majoris boni: temperantiæ vero propter cohibitionem turpiorum, 22.qu. 145.4.ad 3

24 Honor debetur alicui dupliciter, ſcil. vel ratione ſui, vel ratione alterius. Primum convenit tantum agenti per electionem, ſcil. perſonæ; ſecundum vero convenit omni, quod eſt aliquid ejus, ſc. parti, & naturæ, & accidenti; 22 q.103.4.ad 3.& 3.q.25.1.o.& 2.c

25 Aliqui honorantur quadrupliciter, ſc. vel propter virtutem propriam, ut virtuoſi; vel propter virtutem alterius, ſc. Dei ſeu communitatis, ut ſuperiores; vel propter ſignum virtutis, ut ſenes, vel propter participationem divinæ bonitatis; ut domini, & parentes, 22.q.63.3.o.& qu 145.1.ad 2

26 Honor debetur ſuperioribus, ratione excellentiæ; cultus autem conſiſtens in obſequio obedientiæ, & beneficii debetur ratione gubernationis, 22.q.102.2 o

27 Honor & cultus debetur omnibus prælatis ſuis, ex debito legali, aliis autem in dignitate conſtitutis ex debito morali, 22.q.102.2.ad 2

28 Malis prælatis debetur honor, inquantum gerunt vices Dei, vel communitatis; 22.q. 63.3.o.& q.103.1.ad 2

29 Conſtitutis in dignitate debetur honor, ratione excellentiæ; timor autem, ratione poteſtatis, obedientia vero, & tributum ratione gubernationis, 22.q.102.2 ad 3

30 Honor debetur parentibus, inquantum hujuſmodi, ſubſidium vero & alia debentur eis ratione indigentiæ, quæ tamen omnia intelliguntur in quarto præcepto, ſc. de honore parentum, 22. qu.101.2.o.& q.106.3.c.& q.122.5.ad 3.item q. 189.6.corp.ad 1

31 Divites non ſunt honorandi ſolo intuitu divitiarum, ſed ratione majoris loci in communitate, 22 q.63.3.fin.

32 Dæmones ſunt pro inimicis habendi, magis quam honorandi, 22 q.103.2.ad 2

33 Creaturæ irrationali ſecundum ſe non debetur ab homine aliqua ſubjectio, vel honor, ſed eſt homini naturaliter ſubjecta, 22.q.103.4.ad 3.& 3.q.25.3.ad 3.& 4.5.c

1 Oſtium eccleſiæ convenit ſoli Chriſto, quia importat auctoritatem principalem, 3. qu. 8.6.ad 3

1 Humidum radicale eſt totum illud, in quo fundatur virtus ſpeciei, quod perditum non poteſt reſtaurari. Nutrimentale autem eſt, quod nondum habet perfectam naturam ſpeciei, ſed eſt in via, ut ſanguis, & hujuſmodi, 1.q 119.1.ad 3

1 Humilitas eſt virtus, qua refrænatur animus, ne immoderate tendat ad alta, 22. qu. 160.2.c.& q.161.1.o.& 2 4.c

2 Præcipue videtur importare ſubjectionem hominis ad Deum, 22.q.161.2.ad 3.& q 162.5.c

3 Ariſtoteles non tractavit de humilitate, quia humilitas eſt principaliter reſpectu Dei, Ariſtoteles autem conſideravit de virtutibus, reſpectu vitæ civilis, 22.q.161.1.ad 5

4 Ad humilitatem pertinet conſiderare proprios defectus, ne ſe extollat, non autem contemnere dona Dei in ſe, ſed ad ingratitudinem; ex quo ſequitur acedia, 22.q.35.1.ad 3.& q.161.3.c

5 Gradus humilitatis ſunt duodecim, ſecundum beatum Benedictum, ſcilicet corde & opere ſemper humilitatem oſtendere, defixis in terram aſpectibus, ut pauca verba & rationabilia loquatur aliquis, non clamoſa voce, ut non ſit facilis aut promptus in riſum; taciturnitas uſque ad interrogationem, tenere quod habet communis monaſterii regula; credere & pronunciare ſe omnibus viliorem, ad omnia indignum & inutilem ſe confiteri & credere, confeſſio peccatorum; pro obedientia in duris & aſperis patientiam amplecti, ut cum obedientia ſe ſubdat majori, ut voluntatem propriam non delectetur implere, ut Deum timeat, & memor ſit omnium quæ præcepit, 22. qu.161.6.o. & qu.162.4. ad 4

6 Sed ſecundum Anſelmum ſunt ſeptem, ſcilicet contemptibilem ſe eſſe cognoſcere, de hoc dolere, hoc confiteri, hoc perſuadere, ſcil. ut hoc velit credi, patienter ſuſtineat hoc dici, ut patiatur contemptibiliter ſe tractari, ut hoc amet, 22.q.161.6.ad 3.& c

7 Secundum gloſſam vero ſunt tres gradus, ſcil. ſubdere ſe majori, & non præferre ſe æquali, qui eſt ſufficiens; ſubdere ſe æquali, nec præferre ſe minori, & hic dicitur abundans; & ſubeſſe minori, in quo eſt omnis juſtitia, 22. qu. 161.6.a.4.c

8 Humilitas triplex, ſcilic. pœnoſa ab extrinſeco, ſtulta ex ignorantia propriæ dignitatis, & virtus ex cognitione ſui, 22.q.161.1.ad 1

9 Hæc eſt principaliter circa interiorem motum: quæ autem eſt ſecundum ſigna exteriora per fictionem, eſt magna ſuperbia, 22.qu.161.1.ad 2. & 2.ad 4.& 3 ad 3

10 Tendere in magna ſupra ſe, ex confidentia propriarum virium, contrariatur humilitati, non autem ſi ex confidentia Dei, 1. Prolo.22. q.129.3.ad 4.& q.161.2.ad 2.& 6.ad 1

11 Humilitas eſt eſſentialiter in appetitu, ſcil. ſubjective; ſed cognitio proprii defectus eſt regula ejus, 22. q.161.2.o. & 6. c item q 162.3.ad 2

12 Eſt in iraſcibili ſubjective, 22.q.161.4.ad 2

13 Humilis nihil audit mirabilius, quam ſuam excellentiam, 3.q 30.4.ad 1

14 Vere humilis reputat ſe deteriorem aliis, non quidem quoad actum exteriorem; ſed timens ne per ſuperbiam gravius peccet in iis, quæ bene agere videtur, 22.q.161.6.ad 1.

15 Quilibet per humilitatem debet ſecundum illud quod ſuum eſt, ſe ſubjicere cuilibet proximo, ſecundum illud quod Dei eſt in eo, 22.q 161.3.o.& 6. ad 1

16 Humilitas convenit omni homini, etiam Chriſto, ſecundum humanitatem, non autem ſe-

ſecundum divinitatem, 22.q. 161.1.ad 4

17 Chriſtus humiliavit ſe quadrupliciter, ſcil. ad paſſionem & mortem, ad ſepulchtum & infernum, ad confuſionem & opprobria, & ſub hominibus. Ideo quadrupliciter meruit exaltari, ſc. per reſurrectionem, aſcenſionem, ſeſſionem ad dexteram Patris cum manifeſtatione divinitatis ejus, & per judiciariam poteſtatem, 3.q.49.6.c. & q.53.1.c. & q.54.2.c.& q.59.3.o.& 6.c

18 Humilitas poſt virtutes theologales, & intellectuales, & poſt juſtitiam, præcipue legalem, eſt potior cæteris, 22.q.161.5.o

19 Superabundantia magis opponitur humilitati, quam defectus; quia magis reprimit ſpem vel fiduciam, quam utatur, ſed fortitudo e converſo reſpectu audaciæ, 22 qu.161.2.ad 3

20 Humilitas & magnanimitas conveniunt in materia, & differunt in modo, 22 qu.161.4.ad 3.& q.162.1.ad 3

21 Humilitas refrænat præſumptionem, ex reverentia Dei, ſed magnanimitas firmat animum contra deſperationem, ex adeptione proprii boni, 22.q.161.2.ad 3.& q.162 1.ad 3

22 Humilitas deprimens ad infima, & magnanimitas impellens animum ad magna, non opponuntur, quia utrunque fit recta ratione, 22.q.129.3.ad 4.& q.161.1.c.ad 3.& 2.ad 3

23 Magnanimus reputat ſe dignum magnis, ex dono Dei, & contemnit alios, inquantum deficiunt, humilis autem e converſo, 22.q.129 3.ad 4

24 Humilitas reprimit ſpem, ſc. ſpiritum ad alta tendentem, 22.q.161.4.c

Hyperdulia eſt potiſſima ſpecies duliæ, ex unione ad Deum, 22.q.103.4.ad 2

1 Hyprocriſis eſt ſimulatio alienæ perſonæ, ideo ſemper eſt peccatum, & eſt vitium jactantiæ, 22.q.111.2.o

2 Non eſt ſemper peccatum mortale, niſi ſit in nocumentum fidei, vel perſonæ; vel eccleſiæ, 22. quæſt. 111. 4. c

3 Per ſe & directe opponitur tantum veritati, quæ eſt virtus, 22.q.111.3.o

4 Finis remotus hypocritæ eſt lucrum, vel gloria, ſed finis proximus eſt oſtendere ſe alium quam ſit, 22.q.111.2.ad 3.

1 In nomine Hypoſtaſis & ſubſtantiæ latebat venenum, antequam nota eſſet æquivocatio ejus, 1.q.29.3.ad 3

2 Hypoſtaſis dicitur materia, uſioſis forma, uſia compoſitum, quia materia eſt principium ſubſtandi, & forma eſt principium ſubſiſtendi, 1.q.29.2.ad 5

3 Hypoſtaſis, perſona, ſubſiſtentia, & eſſentia differunt, 1.q.29.2.o

4 Hypoſtaſis nomen convenit Deo, quantum ad ſubſiſtere, ad quod imponitur, non autem quoad ſubſtare, a quo imponitur, 1.q.29.3.ad 3.& qu.39.1.ad 3

Hyrcus ſignificat Chriſtum, propter ſimilitudinem carnis peccati, Agnus propter innocentiam, Aries propter principium, 12.q.102.3.ad 2

I

1 JAcob emens primogenita non peccavit, quia erant ſua: ſed Eſau vendens ea peccavit per ſimoniam, 22.q.100.4.ad 3

2 Non eſt mentitus, dicens ſe eſſe Eſau, quia myſtice dixit ſe eſſe Eſau primogenitum Iſaac, quia primogenita illius de jure ei debebantur: vel propter myſterium, quia videlicet minor populus, ſc. gentilium, ſubſtituendus erat in locum primogeniti, ſcil. in locum Judæorum, 22.q.110.3.ad 3

3 Non vidit Deum per eſſentiam, 1.q.12.11.ad 1.& 22.q.180.5.ad 1

4 Vovit habere dominum in Deum, inquantum voluntarie vovit; vel vovit ſecundum ſpecialem modum; vel dicitur votum large, id eſt recognitio obligationis, & non cauſa ejus, 22.q.88 2.ad 1

5 Vovit dare decimas, non quidem miniſtris, ſed ad cultum

tum Dei, ut in ſacrificiis, 22. q.87.1.ad 3

6 Poſt contemplationem claudicavit uno pede, quia neceſſe eſt quod debilitato amore ſeculi, convaleſcat aliquis ad amorem Dei, ſecundum Gregorium, 22.q.180.7.ad 4

7 Accedens ad ancillas uxorum ſuarum non peccavit, quia erant uxores, 22.q.154.2.ad 3

1 Jacobus ex inſtinctu vel revelatione Dei fecit per dæmones adduci ad ſe Hermogenem, 22.q.90.1.c.& 2.c.fin.

1 Jactantia eſt, per quam quis ſe extollit ſupra id quod in ſe eſt, ſecundario autem ſupra id quod de eo alii opinantur, 22.q.110.2.c.& q.112.1.c.

2 Quoad actum exteriorem, eſt ſpecies mendacii, ſed quoad arrogantiam interiorem eſt ſpecies ſuperbiæ, 22.q.132.5.ad 1. item q.162.4.ad 2

3 Eſt peccatum mortale tripliciter, ſ. quando eſt contra gloriam Dei, vel contra honorem proximi, vel ex inani gloria, vel ſuperbia, vel cupiditate mortalibus, 22.q.132.2.0

4 Eſt ex ſuperbia, tanquam ex cauſa motiva, & aliquando ex vanitate, ex inani gloria autem, ut ex fine, 22.qu. 112.1.ad 2.& q.132.5.ad 1.& qu. 162.4.ad 2

5 Opulentia ſeu divitiæ cauſant jactantiam & ſuperbiam dupliciter, ſ. occaſionaliter, & per modum finis, 22.q.112.1 ad 3.

6 Jactantia proprie opponitur ſecundum ſpeciem actus veritati, non autem ſecundario, 22.q.112.1.0

1 Idea eſt forma exemplaris, qua res fiunt, & cognoſcuntur, quæ eſt in mente artificis, 1.q.15.0.& q.44.3.c

2 Idea græce, forma Latine dicitur; ideo per ideas formæ aliarum rerum per ſe exiſtentes intelliguntur, 1.q.15.1.c

3 In Deo non eſt aliud, quam eſſentia divina, 1.q.15.1.ad 3.q. 44.3.c.& 22.q.173.1.c

4 Eſſentia Dei ut eſſentia, non eſt idea, ſed ut ſimilitudo, vel ut ratio rei intellecta, 1.q.15.2 ad 1

5 Eſſentia Dei non habet rationem ideæ reſpectu Dei, ſed reſpectu aliorum, quia eſt principium operativum aliorum, non autem Dei, 1.q.15.1.ad 2

6 Idea ſecundum veritatem, & ſecundum Platonem, eſt principium cognitionis, & generationis, 1.q.15.1.3.c

7 Idea operati, in mente artificis, eſt ſicut id quod intelligitur, non autem ſicut ſpecies qua intelligitur, 1.q.15.2.c.ad 2.

8 Ideas eſſe, eſt neceſſarium, 1.q.15.1.0. & q.44 3.0

9 Sunt tantum in mente Dei, & non extra, contra Platonem, 1.q.15.1.ad 1.& q.44.3.ad 2.& ad 3.& ad 4

10 Reſpectus idearum non ſunt reales, ſed ſunt intellecti a Deo, & tantum in Deo, 1. q.15.2.ad 4.& q.28.2.ad 3.& qu. 44.3.c.item 22.q.173.1.c

11 Reſpectus idearum cauſantur tantum ab intellectu Dei comparante eſſentiam ſuam ad res, 1.q.15.2.ad 3

12 Ideæ ſunt æternæ, 1.q.6.4.c

13 In mente Dei ſunt plures, ſecundum quod Deus intelligit, eſſentiam ſuam eſſe multipliciter imitabilem a creaturis, 1 q.15.2.0.& q.44.3.c.& q. 47.1.ad 2.& 12.q.93.1.ad 1

14 Idea practica & ſpeculativa non ſunt duæ ideæ, niſi ſecundum rationem, 1.q.15.3.c.

15 In ideis eſt diſtinctio, & pluralitas, quia reſpiciunt proprias naturas ſingularum rerum, non autem lex æterna, 12.q.93.1.ad 1

16 Sapientia & ars Dei eſt tantum una, quia ſignificatur ut quo Deus intelligit; ideæ autem ut quod. Ideo ſunt plures, 1.q 15.2.ad 2

17 Ratio divinæ ſapientiæ, reſpectu creationis, dicitur idea, & ars, vel exemplar, ſed reſpectu gubernationis dicitur lex, 12.q.93.1.cor.

18 Idea principaliter ſignificat reſpectum ad creaturam, ideo dicitur pluraliter, nec eſt perſonale, ſicut verbum, quia verbum principaliter ſignificat reſpectum ad dicentem, & ex conſequenti ad creaturam; ideo eſt tantum unum, 1.qu.34.3. ad 4.

19 Ut principium factionis,

eſt

eſt practica, & dicitur exemplar, & omnium quæ aliquando fiunt a Deo, ſed ut eſt principium cognitionis, eſt ſpeculativa, & dicitur ratio, & eſt omnium quæ cognoſcuntur a Deo ſecundum propriam rationem, 1.q.15.3.c

20 Quæ nunquam fiunt, habent ideam ſecundo modo, non autem primo modo, niſi in virtute, 1.q.15.3.ad 2.& q.18.4.ad 4

21 * Malum non habet ideam in Deo, 1.q.15.3. ad 1.item q.18. 4 ad 4

22 Genera non habent aliam ideam, inquantum exemplar, niſi ideam ſpeciei, 1.q.15.3.ad 4.

23 Particularia habent propriam ideam, præter ideam ſpeciei, contra Platonem, 1. q.15.3 ad 4

24 Materia habet ideam, contra Platonem, ſed eandem cum forma, 1.q.15.3.ad 3.& ad 4

25 Accidentia habent propriam ideam, præter ea quæ inſeparabiliter concomitantur ſubjectum, 1.q.15.3.ad 4

Multiplicato uno eorum quæ ſunt eadem re, & differunt ratione, non oportet multiplicari alterum, ſicut perſona, & proprietas in divinis, 1.q.40.1.ad 1.

Idem numero corpus manet, licet fiat continue deperditio, & reſtauratio virtualiter per alimentum, 1.q.119.1.ad 5

1 Idololatria eſt exhibere latriam, ideſt cultum Dei creaturæ, 22.q.94.1.0

2 Præſupponit infidelitatem, & addit exterius indebitum cultum, mendacium perniciosum, magnam Dei blaſphemiam, & impugnationem fidei, 22. q.94. 3.ad 1.& ad 2.& ad 3.& 2.c

3 Opponitur latriæ, 22.q.92. prin.& q.94.prin.& 1.0

4 Quadruplex, ſ. civilis, 1. imaginum habentium deitatem, ſecundum Hermetem; fabularis, i. hominum deificatorum; phyſica, id eſt, animæ totius mundi, ſecundum Varronem; & Platonica, quæ & phyſica dicitur; ſ. intelligentiarum, animarum cœleſtium dæmonum, & animarum hominum, 22. q. 94.1.corp.item q.122.2.ad 2

5 Omnis idololatria eſt peccatum, nec excuſat mos vulgi, contra Senecam, nec perſecutio contra hæreticos, 22.q.94.2.0.

6 * Eſt graviſſimum peccatorum, 12.qu.102.2. ad 11. item 22.q.94.3.0

7 Peccatum contra naturam eſt levius idololatria, ſed ponitur conveniens pœna ejus, quia eſt manifeſtius, 22.q.94.3.ad 3

8 Cauſa diſpoſitiva idololatriæ fuit triplex ex parte hominis, ſcil. inordinatus affectus, repræſentatio delectabilis, & ignorantia Dei, ſed cauſa conſummativa ejus fuerunt dæmones, 22.q.94.4.0

9 Ab idololatria omnia alia peccata oriebantur, 22.q.94.4. ad 1

10 * Dans hoſtiam non conſecratam pro euchariſtia eſt reus idololatriæ, non autem adorantes eam, cum hoſtia debeat adorari latria ſub conditione in habitu, 3.q.80.6.ad 2.

1 Jejunium duplex, ſc. ſpiritnale, ideſt a peccatis, & corporale, i. ab eſcis, 22.q.147.2.ad 1

2 Corporale duplex, ſ. naturæ, & eccleſiæ, 22.q.147.1.ad 3. & 3.c.& 6.ad 2.& 3.q.80.8.ad 4.

3 Duplex, ſcil. luctus, i cum amaritudine peccatorum, & præſentis vitæ, & exultationis, 22.q.147.4.ad 5

4 Eſt actus virtutis, ſ. abſtinentiæ, & temperantiæ elicitive, ſed aliarum virtutum imperative, 22.q.3.1.c.& qu.88 6. c.& q.146. princ. item qu.147.1. 2.0

5 Jejunium eccleſiæ eſt parſimonia victus, abſtinentiaque ciborum, ſecundum Iſidorum, 22.q.147.2.ad 1

6 Nimis jejunans, vel nimis vigilans peccat, quia ſi aliquis in tantum naturæ virtutem debilitet per jejunia & vigilias, & alia hujuſmodi, quod non ſufficiat debita opera exequi, puta prædicator prædicare, doctor docere, cantor cantare, & ſic de aliis, abſque dubio peccat; ſicut etiam peccaret vir, qui nimia abſtinentia ſe impotentem redderet ad debitum uxori reddendum, & ſervus in obſequiis, quæ domino debet impendere, 2.qu.

97.

97.3. ad 3. & 22.q.10.12. ad 5. & q.88. 2. ad 3. & q.125. 1. ad 2. & q.147.1.ad 2. & q.188.6. ad 3. & 3.q 40.2.ad 1

7 Jejunium pulchre commendatur per multos ejus effectus, 22.q.47.1.c. ad 1. & 3.q. 40.2. ad 3. & 1

8 Non eſt contra libertatem fidelium, ſed contra ſervitutem peccati, 22.q.147.3. ad 3

9 Principaliter ſumitur propter tria, ſ. propter comprimendas concupiſcentias carnis; propter elevationem mentis, & proter ſatisfactionem, 22.q. 147 1.3.5 c

10 Eſt ſatisfactorium, quia ſubtrahit delectationem, addens afflictionem, & impedit peccata futura, debilitando concupiſcentiam, 22.qu.147.1. 3.5.7.c

11 Chriſtus iejunavit, non ex neceſſitate, ſed ut doceret, quam bonum eſt jejunium, quia ſcutum eſt contra diabolum; 22.q.147.5. ad 1. & 3.q 40. 2.ad 3 & q 41.3 c

12 Jejunavit poſt baptiſmum, quia baptizatos oporter intendere jejunio, & non laſciviæ, 22.qu.147.5. ad 1. & 3. q.40.2, ad 3. & q 41.3.c

13 Non jejunavit plus quam Moyſes & Helias, ut crederetur verus homo, 3 qu.40.2. ad 3. & q.41 3 c

14 Jejunium ante Paſcha fit quadraginta diebus, ſicut a Chriſto, Moyſe, & Helia. & quadruplici ratione; ſcilicet vel quia ſecundum Gregor per hos quadraginta dies virtus decalogi per libros quatuor ſancti euangelii impletur, vel quia dignum eſt ut carnem noſtram quaterdecies affligamus, vel quia in his offerre contendimus decimas dierum, vel quia ſecundum Auguſt. creaturæ inviſibili debetur ternarius numerus, ſed creaturæ viſibili debetur quaternarius, propter calidum, frigidum, humidum, & ſiccum. Unde ſi denarius numerus ducatur per quaternarium, qui competit corpori, per quod adminiſtratio geritur, quadrageſimam numerum conficit, 22. quæſt. 147. 5. c. & 3. quæſt. 40 2. ad 3

15 Jejunium quadrageſimæ arctius obſervatur, quam alio tempore, quia per iſtud imitamur Chriſtum, 22.q.147.8. ad 3

16 Judæi jejunabant menſe quarto, quinto, ſeptimo, & decimo, propter aliquas tribulationes tunc habitas, 22.q. 147.5. ad 2

17 Jejunabant uſque ad veſperam, id eſt uſque ad noctem, quia nocti comparatur ſtatus veteris teſtamenti, quia poſt mortem ibant ad limbum tenebroſum, propter peccatum Adæ, per cibum vetitum, 22. q.147 7. ad 1

18 Jejunium non eſt neceſſarium abſolute, ſed ex præcepto eccleſiæ, quia ſecundum ſe eſt pœnale, ideo non eſt eligibile, niſi inquantum eſt utile ad aliquem finem, 22.qu.147.3. ad 1. & 3.q.40.2. ad 1

19 Eſt de præcepto legis naturæ, ſecundum quod eſt neceſſarium ad ſalutem; ſed determinatio temporis ejus, & modi eſt de præcepto eccleſiæ, 22 q 147.3.c

20 Omnes tenentur ad jejunia eccleſiæ, niſi ſint legitime impediti, vel niſi ſit evidens cauſa non jejunandi, ut in pueris & ſenibus, propter defectum & debilitatem naturæ, & hujuſmodi, 22. q.147.4.c. & 7. ad 3

21 Juſti tenentur ad jejunia eccleſiæ, & alia præcepta ejus, ſicut & alii, 22 q.147.4. ad 5

22 Pueri non tenentur ad jejunia eccleſiæ, quamdiu ſunt in ſtatu augmenti, quod ut in pluribus eſt in fine tertii ſeptennii, ſed exercendi ſunt in eis ſecundum modum ætatis, tamen quandoque in magna tribulatione jubentur pueri & bruta jejunare, 22.q.147.4. ad 2

23 Itinerantes & operarii debent jejunare, diminuendo laborem, niſi ſit neceſſitas, 22. q 147.4. ad 3

24 Pauperes habentes ſimul ſufficiens prandium tenentur jejunare, non autem ſi paulatim, 22.q 147.4. ad 4

25 Tranſgrediens præceptum de jejunio ex contemptu, vel

impediendo finem, peccat mortaliter, non autem ſi ex cauſa rationabili, 22.q.147.3. ad 2

26 Jejunia quatuor temporum ſunt quaſi primitiæ & expiatio totius anni, 22.q.147.5.c

27 Jejunium exultrationis non eſt in præcepto eccleſiæ, propter quod non eſt jejunium ab eccleſia inſtitutum in toto paſchali tempore. Jejunium autem afflictionis & luctus non decet tempore lætitiæ, ſc. tempore paſchali, vel in dominicis, 22.q.147.5. ad 3

28 De ſe nullo tempore eſt prohibitum. Tamen jejunans in dominica contra conſuetudinem eccleſiæ, vel ex ſuperſtitione, ut neceſſarium, ſicut Manichæi, peccat, 22.qu. 147.5. ad 3

29 Fit in vigiliis ſanctorum, cauſa præparationis ad devotionem, & cauſa ſignificationis, quod ſancti per afflictiones pervenerint ad gloriam, 22. quæ. 147.5.c

30 Conveniens hora prandii tempore jejunii eſt hora nona; ſed hora ſexta alio tempore, 22.q.147.7.0

31 Hora prandii in jejunio determinatur ſecundum groſſam æſtimationem, licet ſit modicum ante, vel poſt nonam. Unde ſufficit ſi circa horam illam, quam eccleſia inſtituit, jejunans ſumat cibum, etiam ſi aliquantulum propter aliquam neceſſitatem anticiparet, 22.q.147.7. ad 2

32 Talis taxatio temporis non multum poteſt alicui nocere, cujuſcunque conditionis exiſtat, vel ſi forte propter infirmitatem, vel ætatem, aut aliquid hujuſmodi hoc eis in magnum gravamen cederet, eſſet cum eis in jejunio diſpenſandum, vel ut aliquantulum prævenirent horam, 22.q. 147.7. ad 3

33 Pluries comedens in una die per modum cibi ſolvit jejunium, non autem ſi fiat per modum medicinæ, 22.q.147.6.0.

34 Comeſtio carnium ſolvit jejunium, non autem eſus piſcium, vel leguminum, nec potus vini, 22.q.147.8.0

35 Ova & lacticinia reſpirantium ſunt interdicta in jejunio quadrageſimæ, non autem in aliis, niſi ſecundum conſuetudinem patriæ, 22. qu. 147.8.c, ad 3

36 Electuaria, vel aliæ medicinæ ſolvunt jejunium naturæ, non autem jejunium eccleſiæ, niſi fiat in fraudem, 22. q.147.6. ad 3

37 Potus quicunque, etiam aquæ, ſolvit jejunium naturæ, non autem jejunium eccleſiæ, niſi fiat in fraudem, 22. q.147. 6. ad 2. & 3.q.80.8. ad 4

Jephte peccavit vovendo & reddendo, ſed ponitur in catalogo ſanctorum, propter fidem, & devotionem, & victoriam; & probabile eſt quod pœnituit, licet aliquod bonum figuraret, 22.q.88.2. ad 2

1 Jeremias verbis, & myſteriis paſſionem Chriſti apertiſſime prænuntiavit, & eam ſuis paſſionibus expreſſiſſime præfiguravit, 3.q.27.6.c.fi ad 2

2 Jeremias, & Moyſes conſiderantes inſufficientiam propriam recuſabant non pertinaciter officium, quo digni erant ex gratia Dei, 22.q.133.1.ad 4.

1 Jerotheus doctus eſt, non ſolum diſcens, ſed & patiens divina, ſecundum Dionyſium, 1.q.1.6. ad 3.fi. & 22.q.45.2.c

2 Aliquis experitur in ſeipſo guſtum divinæ dulcedinis, & complacentiam divinæ bonitatis, ſicut de Jerotheo dicit Dionyſius, quod didicit divina ex compaſſione ad ipſa, 22. q. 97.2. ad 2

Jeruſalem eſt in medio terræ habitabilis, 3.q.46.10.ad 1

1 JESUS ſignificat naturam humanam, ſed Chriſtus ſignificat naturam divinam, & humanam, 3. q.16.5.c. & q.17.1.c.

2 Hoc nomen JESUS convenienter impoſitum eſt Chriſto in ſua circumciſione, 3. qu.37. 2.0

3 Eſt novum & proprium, inquantum ſignificat ſpiritualem, & univerſalem ſalutem, non autem ut particularem, & temporalem, 3.q.37.2. ad 2

4 Multa alia nomina Chriſti ſignificant idem quod Jeſus,

ideſt

idest ſalutem, 3.q.77.2.ad 1

1 Ignis ſpecies ſunt tres, ſc. lux, i. ignis in materia propria; flamma, id eſt ignis in humido aereo; & carbo, i. ignis in ſicco terreſtri, 1. qu.67.2. ad 2. & 12 q.35.8.c

2 Ignis non lucet in propria materia, i. in ſua ſphæra, nec in materia opaca terreſtri, nec in ſulphure, nec in fumo groſſo, nec in inferno, 1. q.66.1. ad 5.

3 Ignis inferni cum ut organum divinæ juſtitiæ ab anima apprehendatur, propter viſionem ſui vere animam cruciare dicitur, Suppl.q.70.3.c

4 Conveniens eſt, mundum, antequam in novitatem gloriæ adducatur, a contrariis diſpoſitionibus purgari, Sup. q. 74.1.0

5 Convenienter per ignem fiet mundi purgatio, Suppl. q. 74.2.c

6 Ignis, quo hic mundus purgabitur, ejuſdem erit ſpeciei cum noſtro igne, Sup.q.74 3.0.

7 Ceſſatio & quies ſuperiorum cœlorum vices purgationis eorum geret, Suppl.q.74.4.c.

8 Purgabuntur quatuor elementa a ſordibus, & infectionibus, quas ab hominum peccatis contraxerunt, Supplem. q.74.5.0

9 Impuritates elementorum, quæ ex eorum permiſtione proveniunt, per ignem purgabuntur, Suppl.q.74 6.c

10 Cum mortuorum reſurrectio judicium præcedere veriſſimum ſit, conflagratio ignis, quantum ad mundi purgationem ſpectat, Dei judicium præcedat oportet; quantum vero attinet ad illius ignis actum, quo malos involvet, judicium ignis conflagrationem anteibit, ſupplem. q.74.7.0

11 Ignis naturaliter aget ante judicium & in bonos, & in malos, eos in cinerem reſolvendo; ſed mali illius ignis actione cruciabuntur, boni vero omnis doloris erunt expertes, ſuppl.q.74.8.c

12 Igne conflagrationis involventur reprobi, ut quicquid turpe & fœdum fuerit in infernum detrudatur; ſicut quicquid pulchrum, & nobile reperietur, in regnum cœleſte attolletur, ſuppl.q.74 9 0

1 Ignorantia ſextuplex, ſc. invincibilis, affectata in ſe vel in ſua cauſa, juris, facti, cauſa actus, & non cauſa; prima & quarta excuſant a peccato in toto: ſecunda & tertia excuſant non in toto, quinta excuſat a toto, ſi non ſit culpa; ſexta vero nec excuſat, nec minuit peccatum, 12. qu. 74.1. ad 2. & 5. c. ad 1. & qu 76.3.4.0. & 22.q.59.4. ad 1. & 3. q.47.5. ad 3. & q.80.4. ad 5

2 Tripliciter ſe habet ad actum, i. concomitanter, conſequenter, id eſt volita in ſe ut affectata, vel in ſua cauſa, ſc. habitu vel paſſione, ut ignorantia electionis; & antecedenter, id eſt cauſa actus. Tertia cauſat involuntarium ſimpliciter; ſecunda ſecundum quid; prima vero nullo modo, ſed tantum non voluntarium, 12.q. 6.8.0. & q.19.6.c. & q.76.3.4.0

3 Eſt volita tripliciter, ſcil. directe, ut affectata, indirecte, id eſt propter negligentiam; & per accidens, id eſt conſequenter. Prima auget peccatum, aliæ vero diminuunt, 12. q.19.6.c

4 Excludit triplicem ſcientiam, ſ. qua ſcitur aliquid eſſe malum ſecundum ſe vel ut nunc, vel ut fugiendum, 12.q. 78.1. ad 1

5 Habet rationem pœnæ, & non culpæ ſecundum ſe; ſed ignorantia ex cauſa, ſc. ex negligentia diſcendi, vel ex effectu ſequente, eſt peccatum, 12. qu.76.2.0. & q 84.4 ad 5. & qu. 105.1. ad 9. & 22.q.53.2. ad 2

6 Neſcientia eſt ſimplex carentia ſcientiæ, ſed ignorantia proprie eſt neſcientia eorum quæ quis eſt aptus ſcire & debet. Error autem addit approbationem falſi: ſed hæreſis ei addit pertinaciam contra fidem, 1. q.101.1. ad 2. & 12.q.7 6.

7 Ignorantia electionis dicitur, non quia electio ſit ſcientia, ſed quia ignoratur quid ſit eligendum, 12.q.13.1. ad 3

8 Ignorantia privationis, id eſt eorum quæ quis tenetur

Digitized by Google

ſcire & poteſt, eſt peccatum; non autem aliorum, 12.q.76.2. o. & q.94.4.c ad 2. & ad 3

9 Ignorantia negative poterat eſſe in natura integra, non autem ignorantia privative, 1. q 12.4. ad 2

10 Nulla ignorantia fuit in Chriſto, 3.q.15.3 o

11 Ignorantia negative ſemper eſt in Angelis, & in aliis beatis, non autem ignorantia privative, quia eſt pœna, 1. q.12.4 ad 2

12 Ignorans non peccat continue, nec ex quolibet non ſcito per eum, ſed tantum cum habet tempus diſcendi ea quæ ſcire tenetur & poteſt. Unde homo non dicitur ignorans, ſi non intelligit, ſicut Deus, ſed ſi non intelligit, ſicut aptus natus eſt intelligere, 12. qu.76. 2. ad 5. & 4. ad 3. & q.94.4.c. ad 2. & ad 3

13 Ignorans graviſſime peccat, non propter quantitatem peccati, ſed periculi. Vel ignorantia beneficiorum Dei eſt graviſſima inter ſpecies ingratitudinis, 12.q.76.4. ad 3

14 Ignorantia alicujus particularis, id eſt circumſtantiæ, quam quis non poteſt ſcire, debita diligentia adhibita, excuſat totaliter a peccato, non autem ignorantia quam cauſat habitus vel paſſio, impediens applicationem ſcientiæ communis ad particularem a&um, 12. q.19.6.c. & q. 77.2. ad 2. & 22.q.59.4. ad 1. & 3. qu.80. 4. ad 5

15 Non excuſat, nec minuit peccatum, niſi ſecundum quod cauſat involuntarium, 12 q.19. 6.c. & qu.73.6.c. & qu. 76.3.4.o. & q.77.7.ad 2.& q.105.2.ad 9

16 Præcedens inclinationem appetitus cauſat eam, ideo quanto major eſt, tanto magis cauſat involuntarium, & excuſat a peccato, non autem ſequens, ſed magis gravat, 22. q.156.3 ad 1

17 Ignorantia oppoſita ſcientiæ practicæ excuſat, vel minuit peccatum, non autem ignorantia electionis, ſed conſtituit peccatum, & opponitur prudentiæ, 12.q.47.2.c. & q.88.2.c

18 † Ignorantia electionis nec excuſat, nec minuit, nec cauſat peccatum; ſed ſequitur omne peccatum, 12. q.76.4. ad 1. & q.78 4. ad 1

19 Nulla ignorantia eſt cauſa peccati, niſi per accidens, ſcil. illa quæ tollit cognitionem univerſalem, vel particularem prohibentem peccatum, 12.q.76.1.o. & 3.c

20 Agens contra conſtitutionem, vel præceptum Papæ propter ignorantiam non excuſatur a peccato, ſi teneatur & potuerit eam ſcire, in quantum in ejus notitiam devenit per alios, vel devenire poteſt, promulgatione facta; quia omnes tenentur eam ſcire, 12. q.90.4 c. ad 1. & ad 3

Illabi menti convenit ſoli Deo, 3.q.8.8. ad 1. & q.64.1.c

1 Illegitimi ſunt liberi qui naſcuntur ex ſimplici fornicatione, ſed naturales; qui vel ex ſtupro, vel ex adulterio nec naturales, nec legitimi ſunt habendi, ſuppl. q.68.1 o

2 Illegitimi duplici damno afficiuntur, unum eſt, quia non admittuntur ad actus legitimos, alterum quod non ſuccedunt in hæreditate paterna, in ſeptima tamen parte ſuccedere poſſunt naturales filii, ſpurii vero nulla ex parte, niſi quod eis parentes ſuppeditare neceſſaria tenentur, ſup.q 68.2.c

3 Cnm liberi dicantur illegitimi lege poſitiva, per eandem etiam legem legitimari poſſunt, ſuppl.q.68.3 o

Illiberalitas magis opponitur liberalitati, quam prodigalitas, 22.q.107.2.c

1 † Illuminatio non eſt motus, 1.q.53.3.c

2 Fit in inſtanti, quia non eſt motus, ſed eſt terminus motus localis, & lumen non habet contrarium, ideo ſubjectum ejus eſt in ultima diſpoſitione, 1.q.53.3. c. ad 2. item qu. 67. 2.c. & 12. q. 113.7.c. & 3 q.75.7.c

3 Non eſt motus localis, ſeu alteratio, 1.q.53.3. ad 2

4 Homo non poteſt illuminare, confortando lumen alterius, quia in eo eſt debiliſſimum lumen intellectuale, niſi

forte

forte inſtrumentaliter dirigendo, proponendo exempla, vel applicando principia concluſioni, 1.q.117.1.0

5 Sacerdos illuminat, tradendo ſacramenta gratiæ; non autem infundendo gratiam, 3.q.64.1. ad 1

6 Omnis qui illuminatur, percipit illuminationem ex parte objecti, non autem ſemper ex parte principii, 1.quæ.111.1. ad 3

1 Imaginatio, & ſenſus nunquam cognoſcunt naturam rei, ſed tantum accidentia, 1.qu.57.1. ad 2. & 3.q.76.7.c

2 Non poſſumus imaginari, quæ nullo modo ſentimus ſecundum totum, vel ſecundum partem; ideo cæcus natus non poteſt imaginari colorem, 1.q.84.3.c.fi. item 4 b. item c.fin. & q.111.3. ad 1. & ad 2

3 Sub imaginatione non cadit niſi corpus, 1.q.50.1.c.

4 Imaginatio cooperatur ſuo objecto, formando aliquas ſpecies, non autem ſenſus, 1 qu.12.9. ad 2. & q.78.4 c. item q.84.6. ad 2. item q.85.2. ad 3

5 Imaginatio ægritudinum quandoque cauſat eas, 3.q.13.3. ad 3

6 Bonitas imaginationis eſt diſpoſitio ad ſcientiam, quæ eſt in intellectu, 12. qu.74.4. ad 3. item q.81.2.c.

1 Imaginativa eſt idem quod phantaſia, 1.q.78.4.c. item qu.84.6. ad 2

2 Imaginativa eſt altior potentia, quam ſenſus exterior, in quo tamen eſt maxima certitudo, quia eſt principium omnis cognitionis humanæ, & ſemper oportet principia cognitionis eſſe certiora, 1.q.30.3. ad 2

1 Imago quælibet eſt ſimilitudo, & non e converſo, quia imago addit eſſe expreſſum ab alio, 1.qu.35.1.c. ad 1. & 2.c. & q.93.1.c. & 9.0

2 Differentia triplex inter imaginem & ſimilitudinem, ſ. quia imago pertinet ad formam, ſcil. ſpecialem, ſimilitudo autem ad naturam. Imago pertinet ad cognitionem veritatis, quæ eſt principium demonſtrans naturam intellectualem, ſimilitudo autem ad amorem virtutis. Imago pertinet ad potentias, ſc. memoriam, intelligentiam, & voluntatem; ſimilitudo vero ad habitus conſequentes, ſc. innocentiam, & juſtitiam, 1.q.93.9.0

3 Imago proprie dicitur, quod procedit ad ſimilitudinem alterius, id autem a quo procedit, dicitur proprie exemplar, improprie autem imago, 1 q.35.1. ad 1. & q.93.5. ad 4

4 Ad rationem imaginis non ſufficit expreſſa ſimilitudo ſecundum genus, vel ſecundum accidens commune, ſed requiritur quod ſit expreſſa ſimilitudo ſecundum ſpeciem, vel ſecundum accidens proprium ſpeciei, & præcipue ſecundum figuram, 1.q.35.1.c. & q.93.2.6.7.8.c

5 Æqualitas eſt de ratione imaginis perfecte, non autem imperfecte, 1.q.93.1.c

6 Imago alicujus eſt in aliquo dupliciter, ſc. perfecte, id eſt in eadem natura, ut filius; & imperfecte, id eſt in alia natura, ut ſtatua, 1.q.35.2. ad 3

7 † Idem eſt motus in rem ipſam, & in imaginem ejus, in quantum hujuſmodi, non autem ut res, 22.q.81.3. ad 3. & q.103.3. ad 3. & 3.q.8.3. ad 3. & q.25.3.c. ad 1

8 Imago proprie, id eſt id quod imitatur, dicitur tantum perſonaliter in divinis, eſſentialiter autem, improprie, id eſt id in quo, 1.q.35.1.0. & q.93.5. ad 4

9 Non convenit Spiritui ſancto, ſed tantum Filio, 1.qu.35.2.0

10 Imago Dei perfecta convenit ſoli Filio Dei, ſed imago Dei imperfecta convenit ſoli creaturæ, 1.qu.35.2. ad 3. & q.47.1. ad 2. & q.88.3. ad 3. & q.93.1. ad 3

11 Nulla creatura irrationalis eſt Dei imago, vel ad imaginem Dei, 1.q.45.7.c. & q.93.2.0. & 3.c. ad 1. & 6.c

12 Homo, & Angelus ſunt ad imaginem Dei, & imago ejus, filius autem Dei eſt imago tantum, 1.q.3.1. ad 2. & q.4.3.0. &

q.35.2. ad 3. item q. 45.7.c. & q. 91.4. ad 1. & ad 2. & q.93.1.c.ſi. & ad 3

13 Angelus eſt ſimpliciter expreſſior imago Dei, quam homo, ſed e converſo ſecundum quid, 1.q.93.3.0

14 Imago Dei in homine & in angelo eſt ſecundum mentem tantum, 1.q.3.1. ad 2. & q.93.2.c. & 3. ad 2. & 4. ad 1. & 6.7.0

15 Eſt aliquo modo in mente, reſpectu cujuslibet objecti, verius tamen reſpectu ſui, ſed veriſſime reſpectu Dei, 1.q.93.8.0

16 Aſſignatio imaginis duplex, sc. prima ſecundum potentias, ſcil. ſecundum memoriam, intelligentiam, & voluntatem, ſecunda vero ſecundum eſſentiam, & habitus conſubſtantiales, ſcil. ſecundum mentem, notitiam, & amorem, 1.q.93.7.0

17 † Prima aſſignatio imaginis, ſ. memoria, intelligentia, & voluntas, eſt ſecundum potentias, 1.q.93.7.0

18 † Imago Dei eſt principaliter ſecundum actus, ſed conſequenter ſecundum potentias, & præcipue ſecundum habitus, 1.q.93.7.0

19 Imago Dei ſecundum principale ejus, id eſt ſecundum naturam intellectualem, eſt tam in viro quam in muliere, ſed quoad ſecundarium, ſcilicet principium, & finem, eſt tantum in viro, 1.qu.93.4. ad 1. & 6. ad 2

20 Imago prius repræſentat eſſentiam Dei, & conſequenter tres perſonas, 1.qu.93.5.0. & 6.c

21 In homine eſt triplex imago Dei, ſcil. creationis, recreationis, & ſimilitudinis: prima eſt cujuslibet hominis, ſecunda juſtorum tantum, tertia vero beatorum tantum, 1.q.93.4.0

22 Imagines Chriſti, & ſanctorum fiunt in Eccleſia triplici de cauſa; primo ad inſtructionem rudium, qui eis quaſi quibuſdam libris docentur; ſecundo ut Incarnationis myſterium, & ſanctorum exempla magis in memoria noſtra maneant, dum quotidie oculis repræſentantur; tertio ad excitandum devotionis affectum, qui ex viſis efficacius incitatur, quam ex auditis, 22.q.94.2. ad 1

Immiſericordia eſt in ſubtractione beneficii, ſed crudelitas eſt in exceſſu puniendi, & unum aliquando ponitur pro alio, 22 q.159.1. ad 2. & ad 3

Immobiles tanto magis ſunt creaturæ, quanto magis appropinquant Deo, 1. q. 65.1. ad 1

1 Immolari convenit Chriſto in figuris veteris teſtamenti, 3.q.83.1.c

1 Immunditia duplex in lege veteri prohibebatur, ſcilicet ſpiritualis, id eſt peccatum, & corporalis, ex aliqua corruptione profecta, vel in fieri, qua impediebantur ab exteriori cultu Dei, ſicut irregularitate quadam, 12.qu.102.5. ad 4. item ad 5. & 6. ad 1. & q.103.2.c

2 Prima & ſecunda immunditia expiabatur per ſacrificia pro peccato, præter eam quæ cauſata erat per ſolum tactum rei immundæ; quia per ſolam aſperſionem aquæ expiationis expiabatur, 12.q.102.5. ad 4. & ad 5. & ad 6

1 Impaſſibile erit corpus glorioſum, ſuppl.q.82.1.0

2 Impaſſibilitas quantum ad ſe erit in omnibus æqualis, quantum vero ad ſuam cauſam, erit in uno major quam in altero, ſuppl.q.82.2.c

3 Impaſſibilitas non excludit ſenſus in actu a corporibus glorioſis, ſed erunt per ſuſceptionem a rebus quæ ſunt extra animam, ſuppl.q.82.3.0

4 Senſus, odoratus, & auditus erunt poſt reſurrectionem in actu, non autem guſtus, niſi forte per quandam immutationem linguæ a quodam humore adjuncto, ſuppl.q.82.4.c

Impaviditas opponitur fortitudini, ſecundum defectum timoris, timiditas autem, ſecundum exceſſum ejus, 22.qu.126.2.0

1 † Impeccabilis per naturam non poteſt fieri aliqua crea-

creatura a Deo, ſed tantum per gratiam, 1. q. 63.1.c. & 22. q.24.11. corp. princ.

1 Impedimentum duplex, ſcilicet contrarium, & defectus, 12.q.4.5. ad 4

2 Homo tripliciter impeditur a ſtudio divinæ cognitionis, ſcilicet propter ineptitudinem, occupationem, & pigritiam, 22 q 2.4.corp.

3 Non impediens malum non peccat, niſi debeat, & poſſit impedire, 12.q.6.3.c

1 Imperare eſt actus rationis, præſuppoſito actu voluntatis, 12.q.17.1.0. & q.60.1. corp. fi. & 22.q 47.8. ad 3. & q.83.1.10.c.& q.104.1.c

2 Imperare eſt ordinare aliquid ad faciendum aliquid intimando, ſeu denunciando, non quidem abſolute, ſed movendo, 12. q.17.1.2.5.0. & 22.q. 83.1.c. & q 88.1.c

3 Actus imperatus & imperium ſunt unus actus humanus, ut totum, & multa ſecundum partes, 12.q.17.4.0. & qu. 20.3.c. ad 1. & 3.q 19.2.0

4 Uſus rei, ut eſt in ratione referente rem in finem, eſt prior imperio & electione, quæ etiam eſt prior imperio, ſed ut ſubditur potentiæ exequenti, eſt poſterior imperio, 12.q.17 3.0

5 Imperare non convenit brutis, 12.q.17.2.0

6 Virtutes appetitivæ brutorum non ſunt imperantes libere, ſed ſecundum naturalem inſtinctum bruta moventur ad apprehenſa, 12.q.11.2.c.

7 Voluntas imperat aliis viribus, & etiam intellectui, 12. q.71.6. ad 2. & 22. q. 4.2. ad 2. & q. 10.2.c. & q.58.8. ad 1

8 Dicitur imperare improprie dupliciter, ſcilicet interpretative, in quantum movet, & ut eſt de fine, 12. q. 1.2. ad 1. & 22.q.47.8. ad 3

9 Quilibet actus, ut eſt in poteſtate noſtra, ſubditur imperio rationis, 12.q.17.6

10 Actus rationis, quoad exercitium ſemper poteſt imperari, & quoad aſſenſum, præter actum naturalem, non autem quoad apprehenſionem veritatis, 12.quæſt.17.6.0

11 Actus voluntatis poteſt imperari, 12.q. 17.5.0

12 Primus actus voluntatis non poteſt imperari a ratione, quia non fit ex ordinatione rationis, ſed ex inſtinctu naturæ, vel ex ordinatione ſuperioris cauſæ, ſcil. Dei, 12. q.1.2. ad 3. & q. 4.c. & q.17. 5. ad 3. & 6.0

13 Senſus exteriores non ſubduntur imperio rationis, quia non poſſunt ſentire, niſi in præſentia ſenſibilium, 1.q.81. 3. ad 3. & 12.q.17.7. ad 3

14 Motus membrorum, in quantum membra moventur a potentiis ſenſitivis, ſubduntur imperio rationis, non autem ſecundum quod moventur a potentiis naturalibus, & vegetativis, 1. q. 81.3. ad 2. & 12. q.17.9.0. & 22.q.168.1.c

1 Imperfectum cognoſcitur per ipſum perfectum, 1. qu. 14. 10. ad 4. & 12.q.100.6. ad 2

2 Imperfectio duplex, ſcilicet una quæ eſt de ratione imperfecti, tunc enim oportet quod adveniente perfectione imperfectum excludatur, ſicut adveniente aperta viſione, excluditur fides, de cujus ratione eſt, ut ſit non apparentium. Alia eſt imperfectio, quæ non eſt de ratione rei imperfectæ, & tunc illud numero idem, quod erat imperfectum, fit perfectum, ſicut puer fit vir, 22 q.4.4. ad 1

Implere voluntatem convenit ſoli Deo, quia ſolus Deus movet eam ſufficienter ut objectum, 1.q. 105.4.c. & q.106.2. c. & 12.q.2.7.8.c. & q.3.1 c

Importabile hoc ſolum videtur in iis, qui ex infirmitate peccant, quod diu perſeverant in malo, & ideo dicitur, quod ex longanimitate Dei ſupportantur; ſed hoc ipſum quod aliquis ex ſuperbia peccat, importabile videtur, & ideo per patientiam Dei dicuntur ſuſtineri, qui ex ſuperbia peccant, 22. quæ.137. 5. ad 4

Importunitas eſt evagatio mentis ad illicita, ſecundum quod in arce mentis reſidet, volen-

volentis ad diverſa ſe diffundere, 22.q.35.4. ad 3

1 Impoſſibilitas duplex, ſc. vera & æſtimata, 12.q.40.4.ad 3.

2 Impoſſibile aliquando pro difficili ſumitur, 22 q. 64.6. ad 4. & 3.q 86.1. ad 2.fi.

Imprecationes in ſacra Scriptura intelliguntur quadrupliciter, ſc. prædicendo vel temporaliter ad correctionem, vel contra peccatum, vel ſecundum voluntatem Dei, 22. qu. 25. 6. ad 3. & q. 76.1.0. & qu.83. 8. ad 1. & ad 2

Improvidentia & defectus intelligentiæ & ſolertiæ pertinent ad negligentiam & inconſtantiam, 22.q.53.2 c.fi.

1 Imprudentia ſumitur tripliciter, ſcilicet negative, privative, & contrarie: prima non eſt peccatum, ſed ſecunda eſt peccatum, ratione negligentiæ; tertia vero ſecundum ſe eſt peccatum mortale, ſi ſit contra præceptum Dei, aliter eſt peccatum veniale, 22.q.53.1 0

2 Eſt generale peccatum participative, non autem eſſentialiter, cujus ſunt triplices partes, ſcilicet ſubjectivæ, id eſt monaſtica, politica, & œconomica; potentiales, id eſt præcipitatio, ſeu temeritas, inconſideratio, inconſtantia, & negligentia: & integrales, quæ reducuntur ad potentiales, 22 q.53.2.0

3 Per eſſentiam eſt peccatum ſpeciale, cum ſit circa actus ſpeciales, ſcil. rationis, 22.q. 53.2.c

4 Imprudentia cum ſuis vitiis oritur ex luxuria, 22.q.53.6.0.

Impudicitia eſt circa oſcula, tactus, & alios actus circumſtantes actum venereum, 22 q. 154.1. ad 5

1 Impugnare inimicos, ut ceſſent a peccatis, eſt licitum, quia cedit in bonum eorum, & amicorum, 22 q.83.8. ad 3

2 Impugnatio veritatis agnitæ eſt ſpecies peccati in Spiritum ſanctum, 22.q.142.c

3 Impugnatio peccati eſt vincenda dupliciter, ſc. fugiendo, vel reſiſtendo; fugiendo quidem, quando continua cogitatio auget peccati incentivum, ſicut eſt in luxuria; reſiſtendo autem, quando cogitatio perſeverans tollit incentivum peccati, quod provenit ex aliqua levi apprehenſione; & hoc contingit in acedia, 22.q.35.1. ad 4. & q.53.6. ad 1.& q.142.3.c

1 Impuritas eſt ex miſtione vilioris, 22. q.7.2.c. & q.81.8 c.

2 Impuritas creaturæ rationalis eſt ex hoc, quod temporalibus per amorem ſe ſubjicit, ſicut puritas ejus eſt in elevando ſe in Deum, 22. q. 7.2.c. & q.81.8.c

1 In, proprie notat habitudinem continentis, 1.q.39.8.c.fi.

2 Eſſe in aliquo dicitur dupliciter, ſc. ut in cauſa, & ut in ſubjecto, 12 q.83.1.c

3 Aliquid dicitur eſſe in duobus vel in pluribus dupliciter, ſc. æqualiter, vel ſecundum prius & poſterius, 12. qu.56.2. c.fin.

4 Corporalia dicuntur eſſe in aliquo quia continentur, ſpiritualia vero quia continent, 1.q.8.1. ad 2. & q.52.1.fin. & q. 93.1.2.c. & 3.q. 57.4. ad 1. & qu. 62.3. ad 3

5 Non omnes modi, in, ponuntur ab Ariſtotele, niſi reductive, 1.q.42.5. ad 1

6 Deus eſt in omni loco dupliciter, ſc. ut dans eſſe, virtutem, & operationem locis, & ut implens ea, 1 q.8.2.0

7 Eſt ſupra omnia per excellentiam ſuæ naturæ, & in omnibus, ut cauſans eſſe omnium, 1.q.8.1. ad 1. & ad 3

8 Eſt intimus unicuique rei, ſicut eſſe proprium cujuslibet rei, 1.q.8.1.c.fi. & q.105.5.c fi.

9 Eſt in omni re per eſſentiam, præſentiam, & potentiam, ſed tantum in ſanctis per gratiam, in Chriſto autem ſolo per unionem perſonalem, 1.q 8.3.0. & q.43.3.c. & q.112.1.c. item 3. q.2.10. ad 2. & q.6.1. ad 1

10 Magis eſt intra animam, quam gratia, & quicquid aliud, 1.q.105.5.c.fin.

11 Nullus modorum, in, quos aſſignat Ariſtoteles, explicat modum eſſendi, in, qui eſt in Divinis, 1.q.42.5. ad 1

12 Deitas habitat in Chriſto corporaliter tripliciter, primo per unionem ad corpus, ſecundo non figuraliter, tertio ſecundum triplicem modum, ſc. communem, ſpecialem, & ſingularem, 3.q.2.10. ad 2

13 Pater eſt in Filio, & e converſo, 1.q.42.5.0

14 Filius Dei eſt magis in Patre, & e converſo, quam homo in Filio Dei, 3 q.2.9 ad 4.

15 Omnia bona & mala ſunt in ſcientia Dei, ſed tantum bona ſunt in Deo, & tres Perſonæ, proprietates, & attributa ſunt in eſſentia Dei, 1 q. 18.4. ad 4. & q.39 8.c.fin.

16 Ea quæ in creaturis ſunt diviſim & multipliciter; in Deo ſunt unire & ſimpliciter, 1.qu.14.1. ad 2. & qu. 26.1. ad 1. & qu. 47.1.c. fin. & qu. 57 1.c. & q.91.1.c. & 12.qu.18.1.c. & 22.q. 183.2 c

17 Creaturæ habent verius eſſe in Deo, quam in ſe, 1. q 18.4. ad 3

18 Omnia ſunt in omnibus, ſcilicet ſuperiora in inferioribus cauſaliter; ſed e converſo participative ſecundum rationem communem tantum, in Deo autem ſecundum rationem propriam, 1. qu.55.1.c. ad 3. & q.57.1.c

19 Quælibet creatura eſt in Deo dupliciter, ſcilicet ut in conſervante, & ut in virtute cauſæ agentis. 1 q.8.1.0. & qu. 79.2.c. & q.80.1 c

20 Creaturæ ſunt in Deo dupliciter, ſcilicet ut in conſervante, & ut in cognoſcente; ſecundo modo ſunt vita & eſſentia Dei; non autem primo modo, 1.q.18.4. ad 1

21 In Deo ſunt multa ſecundum rationem, quorum aliqua prius cadunt in intellectu noſtro, quam alia, 1.q.44.4. ad 4

Incantatio eſt ſuperſtitioſa & illicita, ſi continet aliquid ad dæmones pertinens, vel nomina ignota, vel aliqua falſa vel vana, vel aliqua ſigna præter crucem, 22.q.96.2.4.0

Incarcerare hominem, vel ligare, vel qualitercunque detinere eſt illicitum, niſi fiat ſecundum ordinem juſtitiæ, vel in pœnam, vel ad cautelam alicujus mali vitandi, 22.q 65.3.0.

1 Incarnari Deum fuit poſſibile, & conveniens, 3. q.1.1.0.

2 Fuit neceſſarium ad reparandum genus humanum, ſicut ad bene eſſe; non autem ſimpliciter, quia Deus aliter poterat reparare, 3.q.1.2.0

3 Si homo non peccaſſet, probabilius eſt, Deum non fuiſſe incarnatum, licet incarnari potuiſſet, 3.q.1.3 0

4 Chriſtus non meruit incarnationem, nec aliquis purus homo ex condigno, ſed tantum ex congruo, 12.qu.98.4.c & 3. q.2.11.0. & q 24.3.c.fin.

5 Incarnatio eſt generale principium, ad quod omnia officia angelorum ordinantur, 1. q.57.5 ad 1

6 Principaliter fuit propter liberationem hominis, 3.q.1.5. c. & q.20.1 c. & q. 43.3. ad 2. & q 45.2.c

7 Fuit ad tollendum omne peccatum, ſed principalius peccatum originale; quia extenſive majus eſt peccato actuali, licet intenſive ſit e converſo, 3.q.1.4 0

8 Ante Chriſti incarnationem aliqui per fidem Chriſti liberati ſunt ſecundum ſpiritum a damnatione peccati originalis, ſed nemo ſecundum carnem, id eſt a fomite, 3.q.27.3.c. & q.52.5 ad 2

9 Incarnatio facta eſt convenienti tempore, ſcilicet non in principio mundi, nec in fine, 12.q.98.6.c. & 3.q.1.5 6.0

10 Comparatur juventuti, propter vigorem & fervorem, ſenectuti vero propter numerum annorum, 3.q.1.6. ad 1

11 Deus per incarnationem nullo modo mutatus fuit, 3.q. 1.1. ad 1. & q.2.6. ad 1

12 Juſtitia, bonitas, virtus, potentia, & ſapientia Dei oſtenſæ ſunt per incarnationem ejus, 3.q.1 1.c

Incautela & incircumſpectio includuntur ſub inconſideratione, 22.q.53.2.c fin.

1 Inceſtus eſt cum perſona conſanguinea vel affini coitus prohibitus quadruplici ratione, ſcilicet primo quia naturaliter

homo debet quamdam honorificentiam parentibus,& per conſequens aliis conſanguineis; ſecundo quia perſonas ſanguine conjunctas neceſſe eſt ad invicem ſimul converſari; tertio quia per hoc impediretur multiplicatio amicorum; quarto quia cum naturaliter homo conſanguineam diligat, ſi adderetur amor qui eſt ex commiſtione venerea, fieret nimius ardor amoris, & maximum libidinis incentivum, quod caſtitati repugnat, 22.q.154.1.c. item 9.0.

2 Eſt determinata luxuriæ ſpecies, 22.q.154.1.c. item 9.0.

3 Cum ex inceſtu, quo quis cognoverit uxoris conſanguineam, quædam contrahatur affinitas ante contractum matrimonium, etiam poſt ſponſalia ex tali inceſtu impeditur matrimonium, poſt contractum vero minime, ſed tantum ſic peccans jure privatur petendi debito, ſuppl.q.58.4.0

Incineratio non convenit corpori Chriſti, 3. qu.51.3.0. item q.53.1.c. ad 1

1 Incipere ſignificat eſſe nunc, & non prius, ideo ab inferiori ad ſuum ſuperius cum eo non valet conſequentia, 3.qu.16.9. ad 2

2 Formæ incipiunt eſſe actu, & deſinunt per accidens tantum, ſcilicet ad generationem, & corruptionem compoſiti, 1.q.45.8.c. ad 2

1 Inclinatio naturæ, vel voluntatis eſt tantum a Deo, 1.q.103.8.c. & q.105.4.c. & q.106.2.c.fi. & q.111.2.c. & 12. q.96.0. & 22.q.26.2.c

2 Eſt ad ſimile ſibi, & conveniens, 12.q.8.1.c

3 Inclinationes naturales ſunt principia omnium ſupervenientium, 22.q 155.2.c

Inconſideratio eſt ſpeciale peccatum imprudentiæ,& opponitur rectitudini judicii in moralibus, 22.q.53.?.c.fi. & 4.0.5.c.

1 Inconſtantia eſt ſpeciale peccatum imprudentiæ deficiens a præcipiendo bonum propoſitum, cujus principium eſt in appetitu, finis autem in intellectu, 22.q. 53.2.c.fi. & 5.0

2 Inconſtantia circa abſtinentiam a delectabilibus eſt filiæ luxuriæ, licet etiam quæ eſt in terribilibus oriatur ex luxuria, 22.q.13.5.ad 2

3 Invidia, & ira, quæ eſt principium contentionis, faciunt inconſtantiam ex parte appetitus, 22 q.53.5.ad 2

4 Conſtantia & inconſtantia ſunt in ratione, 22.q.53.5.ad 3.

1 Incontinentia proprie eſt circa concupiſcentias tactus, ſecundum quid autem eſt circa honores, divitias, & hujuſmodi, improprie vero eſt circa virtutes; prima eſt peccatum dupliciter, ſc. recedendo a ratione, & immergendo ſe turpibus, ſecunda tantum primo modo, tertia vero non eſt peccatum, ſed eſt perfectio virtutum, 22. q.155.2.c. & q.156.2.0

2 Species ſunt duæ, ſc. prævolatio conſilii, & debilitas in præconſiliatis, 22.q.156.1.c

3 Pertinet ad corpus occaſionaliter, ſed per ſe cauſatur ab anima non reſiſtente paſſionibus, 22.q.156.1 0

4 Incontinens vincitur a paſſionibus, non quidem cogentibus, ſed vehementer impellentibus, & propter negligentiam, 12.qu.77.2.0. & 22.q.156.1. ad 3. et 2. ad 2

5 Incontinens ante conſilium eſt ex impetu paſſionis propter velocitatem, ut in cholericis, vel propter vehementiam, ut in melancholicis, qui propter terreſtrem complexionem vehementiſſime inflammantur; ſed poſt conſilium eſt propter mollitiem complexionis, ut in flegmaticis, 22.q.156.1. ad 2

6 Mulier non dicitur continens, nec incontinens; quia raro habet firmum judicium rationis, propter debilitatem complexionis, 22.q.156.1.ad 1 et ad 2

7 Incontinens peccat ex paſſione, errans circa particulare, ut nunc: ideo ſanabilior eſt, et minus malus intemperato: quia intemperatus peccat ex habitu errans circa ultimum finem, 12. qu.78.4.c. et 22.q.1 6.3 0

8 Libido concupiſcibilis eſt major in incontinente, quam

in

in intemperato, ſed e converſo de libidine voluntatis, 22. q.156.3. ad 3

9 Incontinens iræ audit rationem, ſed imperfecte; incontinens autem concupiſcentiæ totaliter eam non audit, 22. q.53.6 ad 1. & q.156.4. ad 2

10 Incontinentia iræ eſt pejor ratione mali accidentis, quam inconrinentia concupiſcentiæ; ſed ratione paſſionis eſt e converſo quadruplici ratione, ſcilicet primo quia motus iræ participat aliqualiter rationem, ſed motus concupiſcentiæ totaliter eſt ſecundum ſenſum, & nullo modo ſecundum rationem; ſecundo quia motus iræ magis conſequitur corporis complexionem; tertio quia ira quærit manifeſte operari, ſed concupiſcentia quærit latebras, & doloſe ſubintrat; quarto quia concupiſcens delectabiliter operatur, ſed iratus, quaſi quadam triſtitia præcedente coactus, 22. q.56.4.c. & q.158.4.c

Incorporalia in loco non eſſe, eſt communis animi conceptio, apud ſapientes tantum, 1.q.2.1.c. & q.52.1. ad 1

Incorporari Chriſto contingit dupliciter, ſcilicet numero, & merito, 22.q.1.9 ad 3

Incorruptibile triplex, ſcilicet naturale ex parte materiæ, id eſt carens materia; vel habens materiam in potenria ad unam tantum formam, vel gloriæ ex forma; vel innocentiæ ex agente, 1.q.97.1.c

Incubus dicitur dæmon coiens cum muliere, ſuccubus autem, dæmon coiens cum viro, 1.q.51.3. ad 6

Indigeſtio contingit præter ordinem virtutis nutritivæ, ex aliquo impedimento, puta ex groſſitie cibi, vel frigiditate, vel caliditate, vel hujuſmodi, 1.q.103.7.c.q.115.6. ad 3

Indignatio eſt filia iræ, 22 q. 37.2 ad 1.& q.41.2.c.et q.158.7.c.

Inditum duplex, ſcilicet pertinens ad naturam, et per gratiam, primum convenit legi naturæ; ſecundum autem legi novæ, 12.q.106.3. ad 2

1 Individuum eſt id quod in diviſum eſt in ſe, et diviſum a quolibet alio, ultima diviſione, 1.q.29.4.c

2 † Pars in toto eſt individuum, ut manus, 1.q.29.1.2.c. et 3.q.16.12. ad 2

3 Individuum ut ſic eſt diviſum ab omnibus aliis 1. qu. 13.9.c

4 † Hæc nomina, individuum, particulare, et ſingulare, dicuntur de partibus, ut de manu; ideo in Chriſto poſſunt dici multa eſſe individua, ſecundum numerum partium ejus, 1.q.29.1.2.c

5 Omne nomen individui eſt incommunicabile re, & ratione, niſi ſecundum ſimilitudinem, 1 q 13.9.c

6 Duo ſunt de ratione individui, ſcilicet incommunicabilitas, & non poſſe eſſe in pluribus, 3.q.77.2.c

7 † Compoſitum ex materia, & forma determinata eſt individuum, 1.q.30.4 c

8 In incorruptibilibus eſt tantum unum individuum unius ſpeciei, quia ſpecies ſufficienter ſervatur in uno, 1. q.47.2. c. item q 119.1.c

9 Individuum duplex, ſc. vagum, & ſignatum, 1.q.30.4.c

10 Principium individuationis in rebus materialibus eſt duplex, ſcilicet materia prima, & quantitas dimenſiva, 3.q.77.2.c

11 † Materia eſt principium individuationis, 1.q.3.3.corp. & q.39.1.ad 3. & 2.corp. & q.54.3. ad 2. & q.56.1. ad 2. item q.75.4.5. corp. & q.85.1.corp. & 3.ad 4. & q.86.1.3.corp. & 12 q.63.1.c

12 Forma receptibilis in materia individuatur per materiam; quæ autem non eſt receptibilis in materia, individuatur per ſeipſam. 1.q.3.2 ad 3. & 3.c. & q.13 9.c. & 3.q 77 2.c

13 Hæ carnes, et hæc oſſa, & hæc anima ſunt principia individuantia hominum, 1.q.29.2.ad 3.et 4.c. et q.30.4.c. et q.33.2.c. et q.75.4.c. et q.85.1. ad 2

14 Individua compoſita ſubſtant ratione materiæ, ſed ſubſiſtunt ratione formæ, 1. q.29. 2. ad 5

15 Individuatio quantum ad incommunicabilitatem eſt in

Deo, non autem quantum ad materiam, 1.q.3.2. ad 3. & qu. 29.3. ad 4

16 Dimenſio dupliciter individuatur, ſc. ratione ſubjecti, ſicut & alia accidentia, & ratione ſitus, 22. qu.24.5. ad 1. & 3.q.77.2.c

17 Subſtantia individuatur per ſeipſam, ideo individuum ejus habet ſpeciale nomen, ſc. hypoſtaſis, non autem accidentia, quia individuantur per ſubjectum, 1.qu.29.1.c. & q.39. 1.3 c

18 Omne individuum ſubſtantiæ dicitur hypoſtaſis ſecundum proprietatem nominis, ſecundum uſum autem ſola individua rationalis naturæ, 1.q.29.2. ad 1

19 Singulare, particulare, & individuum ſunt in quolibet genere entis, ſed ſuppoſitum, hypoſtaſis, res naturæ, & perſona ſunt in ſolo genere ſubſtantiæ, 1.q.29 1.2.c

1 Indiviſibile duplex, ſcilicet terminus continui, & extra genus ejus: ſecundum poteſt eſſe ſimul in pluribus locis, temporibus, & partibus, non autem primum, 1.q 1.8.2. ad 2. & q.52.2.c. & q.53.1. ad 1

2 Triplex, ſcilicet actu, ut continuum, per ſpeciem, ut ratio hominis, & in potentia, ut punctus; primum & ſecundum prius cognoſcitur quam diviſio, tertium autem poſterius, 1 q.11.2. ad 4. & q. 85.8.o, & q.87.3.c

1 Indulgentiæ valent, quæ merita ſupererogationis Chriſti, & Sanctorum ſunt, non modo ab injunctis in hoc ſæculo pro peccatis contritis & confeſſis pœnitentiis; ſed ad abſolutionem a pœnis in futuro ſæculo pro peccatis in purgatorio abſolvendis, ſuppl. qu. 25.1.o

2 Tantum valent quantum prædicantur, ſi ab habente poteſtatem fidelibus Chriſti vivis membris, ad honorem Dei, & proximi utilitatem conferantur, ſuppl.q.25.2.c

3 Licet pro temporali ſubſidio ad ſpiritualia ordinato indulgentias conferre, non autem pro temporali ſimpliciter, ſuppl.q.25.3.o

4 Non omnes ſacerdotes, ſed ſolus Epiſcopus poteſt indulgentias facere, ſuppl.q.26.1.c.

5 Poſſunt indulgentias facere etiam non ſacerdotes, ſupplem.q.26.2.o

6 Solus Papa plenarias indulgentias pro libito ſuæ voluntatis, legitima tamen exiſtente cauſa, facere poteſt, cæteri autem Epiſcopi quantum ſibi a Papa taxatum fuerit, ſuppl.q.26.3.o

7 Poteſt prælatus in peccato mortali exiſtens indulgentias facere, ſuppl.q.26.4.c

8 Mortalibus criminibus obnoxiis nullatenus indulgentiæ proſunt; ſed contritis & confeſſis, ſuppl.q.27.1.c

9 Non tantum laicis, ſed etiam religioſis indulgentiæ proſunt, ſuppl.q.27.2.o

10 Indulgentiam minime conſequuntur, qui id non efficiunt, pro quo indulgentiæ dantur, ſuppl.q.27.3 o

11 Tametſi non poſſit Prælatus ſibi indulgentiam facere, aliis tamen conceſſa pro ſe etiam uti poteſt, ſuppl. qu. 27. 4.o

Induſtria duplex, ſcilicet una de neceſſariis ad ſalutem, alia de iis quæ ſunt ad bene eſſe: prima eſt in omni exiſtente in gratia; non autem ſecunda, 22.q.47.13. ad 3. & 14. ad 1

Inæqualitas rerum eſt a Deo; quia ſicut Divina ſapientia cauſa eſt diſtinctionis rerum, propter perfectionem univerſi, ita & inæqualitatis; non enim eſſet perfectum univerſum, ſi tantum unus gradus bonitatis inveniretur in rebus, 1.q.72.2. o.& q.65.2. ad 3

1 † Infamia publica tenet locum accuſatoris. † In denunciatione vero non intenditur punitio peccantis, ſed emendatio. Et ideo nihil agitur contra eum, cujus peccatum denunciatur, ſed pro eo. Et ideo ibi non eſt neceſſarius accuſator, 22.q.67.3. ad 2

2 Uno infamato, aliquando alii infamantur, quia ſecundum Auguſtinum, cum de a-

ſi-

liquibus qui ſanctum nomen profitentur, aliquid criminis vel falſi ſomerit, vel veri patuerit, inſtant, ſaragunt, ambiunt, ut de omnibus hoc credatur, 22.q.53.7.c.fin.ad 3

1 Infidelis non debet permitti habere dominium novum ſuper fideles, ſed tantum antiquum, quo etiam privari poteſt. Sed permittit Eccleſia, quod infideles accipiant a fidelibus miniſterium in aliquo artificio; nam ſervi ſubjiciuntur dominis ſuis ad totam vitam, & ſubditi præfectis, ad omnia negotia; ſed miniſtri artificum ſubjiciuntur eis ad aliqua ſpecialia opera. Unde pericloſius eſt quod infideles accipiant dominium, vel prælationem ſuper fideles, quam quod accipiant ab eis miniſterium in aliquo artificio: & ideo ſecundum permittit Eccleſia; non autem primum, 22.qu.10.10.0.

2 Res infidelium, ſi ipſi delinquant, licet auferre per vim, auctoritate publica, non autem auctoritate privata, 22.q.10.10.c.item q.66.8.ad 2

3 Infideles, qui nunquam fuerunt de fide Eccleſiæ, ſc. Judæi & Pagani, non reputantur hæretici; licet perverſam fidem habeant, ſunt tamen compellendi a fidelibus, ſi adſit facultas, ut fidem non impediant vel blaſphemiis, vel malis perſuaſionibus, vel etiam apertis perſecutionibus, 22.q.10.8.0

4 Qui aliquando ſumpſerunt fidem, ſcil. hæretici, debent cogi ad fidem; non autem alii, ſ. Judæi, & Pagani, 22 q.10 8 0.

5 Non omnes actus infidelium ſunt peccata, ſed aliqui actus eorum ſunt boni, ex eſſentia, objecto, vel circumſtantia, & placent Deo, nullus tamen eſt meritorius, 22.qu.10.4.0. & qu. 23.7.ad 1

6 Nullum peccatum veniale poteſt eſſe in infideli, antequam peccet mortaliter, 12. q.89.6.0

7 Primi motus non ſunt peccata mortalia fideli, nec infideli, 12 q.89.5.0 & 22.q.158.2.ad 1.

8 Gravius peccat fidelis quam

infidelis in eadem ſpecie peccati, ſimpliciter autem eſt e converſo, 12.q.73.8.c. fin. & q. 89.5.c.& 22.q.10.3.ad 3

9 Et infideles contemnunt fidem, ſi fidelium defectus cognoſcant, 22.q.10.10 c

10 In illis infidelibus, qui temporaliter Eccleſiæ vel ejus membris ſubjacent, ſtatuit Eccleſia, ut ſervus Judæorum, cum fuerit factus Chriſtianus, ſtatim a ſervitute liberetur, nullo pretio dato, & ſimiliter ſi infidelis exiſtens fuerit emptus ad ſervitium, &c. In illis autem infidelibus, qui temporaliter Eccleſiæ, vel membris non ſubjacent, jus dominii, & prælationis, & dictorum Eccleſia non ſtatuit; licet poſſet ſtatuere de jure, & hoc facit ad ſcandalum vitandum, ne nomen Domini, & doctrina blaſphemetur, 22.q 10.10.c.fin. & q.66.8.ad 2

1 Infidelitas ſumitur dupliciter, ſcil. negative, & contrarie, ideſt repugnando; vel contemnendo, & eſt peccatum, non autem primo modo, ſed eſt pœna, 22 q.10.1.0.& 6. fin.& q.34.2 ad 2

2 Ratio infidelitatis perficitur in contemptu; ideo eſt in voluntate ut in cauſa, ſed eſt in intellectu, ut in ſubjecto, 22.q.10 1.c.item 2.0

3 Species infidelitatis ſunt tantum tres, ſc. Paganorum, Judæorum, & hæreſis, 22.qu. 10.5.0.& qu.11.1 c.& q.94.1.ad 1.

4 Hæreticorum eſt gravior, quam Judæorum, & hæc quam Paganorum, 22 q.10.6.0

5 Eſt graviſſimum omnium peccatorum circa mores; non autem peccatorum contra virtutes theologicas, 22 q.10.3.0. & q.13.3.c. & qu.39.2.0.& 3.qu. 80.5.c

6 Eſt ultimum peccatorum, ad quam homo quandoque per alia peccata perducitur, 22.q. 162.7.ad 3

7 Secundum quod eſt peccatum, oritur ex ſuperbia, 22. q.10.1.ad 3

8 Eſt in intellectu ſubjective, ſed eſt in voluntate imperative, ideo actus ejus eſt deme-

rito-

ritorius, 22. quæſt. 10.2.c

9 Inter infideles verum eſt matrimonium, quamvis non ita perfectum, ſicut inter fideles, Suppl. q.59.2.c

10 Cum inter infideles verum matrimonium ſit, non propterea diſſolvitur ejus vinculum, quod alter conjugum ad fidem convertitur, altero in infidelitate manente; ſolvi tamen poteſt & quoad habitationem, & debiti ſolutionem, ſi nulla adſit correctionis ſpes, Suppl. q.59.3.0

11 Converſus ad fidem poteſt dimittere uxorem, nec ſecum cohabitare, ſi converti non vult, nec illi debitum reddere tenetur, Suppl.q.59.4.c

12 Vir diſcedens ab infideli uxore nolente cohabitare, ſine Creatoris contumelia, poteſt illam dimittere, & alteram ducere, ſi autem velit pacifice cohabitare, poteſt quidem illam dimittere, non autem aliam ducere, Suppl. qu. 59 5.c.

13 Conjugium ſi ratificatum fuerit, quantum ad vinculum ſpectat, nulla ex cauſa ſolvi poteſt, alioquin poteſt dirimi infidelitate, non adulterio, verum quantum ad actum dirimi poteſt fornicatione cum corporali, tum ſpirituali, propter cætera vero vitia nequaquam, niſi ad tempus, caſtigandi ſui cauſa, Suppl. q.59 6.0

1 † Infinitum actu nihil præter Deum eſt, nec poteſt eſſe, etiam per potentiam Dei, nec ſecundum eſſentiam, nec ſecundum eſſe, nec ſecundum virtutem ſeu potentiam, nec ſecundum magnitudinem, nec ſecundum multitudinem, 1. q. 7.2.3.0. & q.45.5.ad 3. & q.50.2. ad 4. & q.86.2.c

2 Non inconveniens eſt aliquod creatum ſic eſſe infinitum, quod non finiatur ab alio, 1.q.10.3.ad 4.& q.50.2.ad 4

3 Infinitum ſecundum eſſentiæ rationem eſt ſolus Deus, 3.q.10.3.ad 3

4 Id quod eſt ſimpliciter & omnibus modis infinitum, non poteſt eſſe niſi unum, ſed ſecundum aliquid poſſunt eſſe plura, 3.q.10.3.ad 2

5 Si eſſet infinitum numero vel continuitate, eſſet finitum ſecundum eſſe & eſſentiam, & eſſet menſurabile a ſcientia Dei, 1.q.7.2.c.& q.14.12.ad 3.& 3.q.10.3.ad 2

6 Infinitum eſt in diviſione magnitudinis, non autem in appoſitione, 1.q.7.3.ad 3

7 Infinitum non eſt ſubſtantia, ſed accidit rebus; ideo ſicut multiplicatur ſecundum ſubjecta, ita & proprietas ejus, 3.q.10.3.ad 3

8 Ratio infiniti privative convenit quantitati, non autem negative, 1.q.7 1.ad 2

9 Infinitum materiale convenit quantitati, non autem infinitum formale, 2.q.7.1.ad 2. & 3.ad 3.& ad 4. & q. 25.2. ad 1. & 3. q.10.3.ad 1

10 Repugnat cuilibet ſpeciei magnitudinis, non autem magnitudini in communi, 1. q. 7. 3.ad 2

11 Infinitum duplex, ſcilic. negative dictum, & privative, 3.q.10.3.ad 1

12 Duplex, ſcilic. ſecundum materiam, & ſecundum formam, 1. q.7.1.0. & q.25.2. ad 1. & q.86.2.ad 1.& 3.q.10.3.ad 1.

13 Duplex, ſc. ſimpliciter, & ſecundum quid. 1.q 7.2.0.

14 Secundum quid duplex, ſc. in potentia ad infinitas formas, ut materia, vel non limitatum per materiam, ut intelligentia, 1.q.7.2.0

15 Infinitum uno modo poteſt eſſe finitum alio modo, 3.q. 10.2 ad 2

16 Virtus infinita non poteſt eſſe in magnitudine, 1.q.25.2. ad 3.item q.105.2.ad 3

17 Infinitum comprehenditur ab infinito. quia nihil ejus eſt extra cognoſcentem, non autem attingendo fines ejus, 1. q.14.3.ad 1. & ad 2. & 12.ad 1. & ad 2

18 Nullus intellectus cognoſcit infinitum inquantum hujuſmodi, ſc. numerando partem poſt partem, 1. q. 14.12. ad 1. & q.86.2.0.item 3.q.10.3.ad 1

19 Intellectus noſter dicitur intelligere infinita, inquantum intelligit univerſale continens infinita in potentia, 1.q.7.2.ad 2.

2. item q.14.12.c. fin. item q.86. 2.ad 3. & 12. q.30.4. ad 2.& 3.q. 19.3.ad 2

20 Infinitum ſecundum materiam eſt ignotum, non autem infinitum ſecundum formam, 1.q.12.1.ad 2. & qu.86.2. ad 1.item 3.q.10.3.ad 1

21 Materiale eſt imperfectum, ſed formale eſt ſumme perfectum, 1. q.7.1.c. ad 1.item q.25.2.ad 1

22 Infinito ſimpliciter quoad omnia nihil poteſt eſſe majus, ſed infinito ſecundum aliquid determinatum eſt aliquid majus extra illum ordinem, non autem in illo ordine, 3.q.10.3.ad 3.

23 In entibus per accidens itur in infinitum, non autem in entibus per ſe, 1.q.46.2.ad 7.& 12 q.1.4.0

1 Infirmitas in malis voluntariis ſubeſt poteſtati hominis, ideo non tollit, nec minuit rationem culpæ, 12. q.21.2. ad 3.

2 Infirmitas animæ, ex qua dicitur aliquod peccatum, eſt paſſio ejus non moderata a ratione, 22.q.77.3.0.& q.87.3.ad 4.

3 Infirmitas allevjat peccatum, inquantum diminuit voluntarium, 12 q.47.2.c. & q.73. 6.c.& q.77.6.7.0. & qu.88.2.c.& q.105.2.ad 1. & 22.q.14.3.c.& q. 150.4.ad 3.& q.154.3. ad 1

4 Peccatum ex infirmitate imputatur homini ad peccatum mortale, inquantum fuit in poteſtate ejus reprimere paſſionem, 12.q.77.7.8.0

1 Ingenitum ſumitur tripliciter, ſcil. negative extra genus, in genere Dei, & in genere principii divini; primum convenit etiam creaturis non generatis, ſecundum Spiritui ſancto, tertium autem eſt notio Patris tantum, 1.q.31.4.0.

2 Ingenitum uno modo ſignificat increatum, & ſic ſecundum ſubſtantiam dicitur, ſecundo id quod non eſt genitum, & ſic dicitur relative, 1.q.33.4 ad 3

3 Ingenitum & innaſcibilitas nihil ponunt de intellectu eorum, ſed aliquid præſupponunt, 1.q 33.4.ad 1

4 Pater in Divinis potius dicitur ingenitus, quam inſpiratus, triplici ratione: Scilicet prima eſt, quia proceſſio Spiritus ſancti ſecundum ordinem naturæ præſupponit generationem Filii. Secunda quia per hoc quod dicitur ingenitus, ſecundum quod eſt notio Patris, tollitur omnis modus conſequendi generationem. Hoc enim convenit Patri, inquantum eſt generationis principium, ut nullo modo generationem conſequatur. Tertia quia negatio ingeniti fundatur ſuper rationem principii, 1.q. 33.4.ad 5

1 Ingenii velocitas pertinet ad perfectionem hominis quoad bene eſſe ejus, 12.q.4.5.c.& 1.0.

1 Ingratitudo quælibet eſt peccatum, quia tollit debitum gratitudinis, quod eſt debitum honeſtatis, 22.q.107.1.0

2 Pertinet ad primam & ſecundam ſpeciem ſuperbiæ, 22. q.162.4.ad 3

3 Eſt ſpeciale peccatum ratione contemptus beneficii, ſed eſt circumſtantia, reſpectu aliorum peccatorum, 22.q.107. 2.0.& 3.q.88.4.0

4 Eſt peccatum mortale, & aliquando veniale, 22.q.107.3.0.

5 Proveniens ex peccato mortali habet perfectam rationem ingratitudinis, ſed proveniens ex veniali imperfectam, 22.q. 107.3.c.ad 1

6 Oblivio beneficii ex natura excuſat ab ingratitudine, non autem oblivio ex negligentia, nec impotentia recompenſandi beneficium, quia ad gratitudinem ſufficit bona voluntas, ubi deeſt facultas, 22. q.106.3.ad 5.& q.107.1.ad 2

7 Ingratitudo non eſt reſpectu adjuvantis peccare, quia non confert beneficium; ideo non debetur ei gratiarum actio, 22.q.107.1. ad 1

8 Ingratus dicitur dupliciter, ſc. per ſolam omiſſionem actus gratitudinis, & per actum contrarium gratitudini, 22.q.107.2.3.c

9 Gradus ingratitudinis triplex, ſc. non retribuere, diſſimulare, & peſſimus ex negligentia obliviſci; ſed reddere mala pro bonis reducitur ad pri-

primum ; vituperare benefaſtum ad ſecundum, ſed id reputare male factum, ad tertium, 22.q.107.2.3.c

10 Ingratitudo contra Deum contingit dupliciter, ſc. agendo contra beneficium ejus, per quodcunque peccatum mortale; & agendo contra formam ejus quadrupliciter, ſc. per odium proximi, per apoſtaſiam a fide, per contempum confeſſionis, & per dolorem de pœnitentia præterita ; ideo per ingratitudinem horum ſpecialiter peccata dimiſſa redeunt, 3.q.88 2.0

11 Ingratus meretur privari beneficio, tamen dans beneficium non debet ei ſubtrahere, ne fiat pejor, 22.q.107.4.0. & q. 122.5.ad 4

12 Ingratitudo non incurritur per peccatum veniale; nec peccata dimiſſa redeunt, quia peccatum veniale non eſt contra Deum, ſed præter eum, 3. q.88.2.ad 2

13 Peccata venialia redeunt per ingratitudinem, ſicut & peccata mortalia; quia remiſſio utrorumque aſcribitur beneficio Dei contempti per recidivum, 3.q.88.2 ad 2

14 Similiter eſt de peccato originali. 3.q.88.2.ad 2

15 Peccata dimiſſa redeunt per recidivum, quantum ad effectum, quia ex peccatis dimiſſis relinquitur in peccatis ſequentibus deformitas quædam ingratitudinis, non autem redeunt quantum ad priorem maculam, vel reatum, 3. q.88.1.0. & 2.3.c

16 Per ſequens peccatum non redit tantus reatus, quantus erat omnium peccatorum præteritorum, ſed ſecundum quantitatem contemptus in ingrato, 3.q 88.3.0

17 Ingratitudo, ſecundum quam peccata redire dicuntur, incurritur ex quolibet peccato, quia omne peccatum eſt contra Deum; ideo talis ingratitudo non eſt ſpeciale peccatum, 22. q.107.2.ad 1 & 3.q.88 4.0

1 Inhumanitas eſt idem quod obduratio contra miſericordiam, 22 q.118.8.ad 3.fin.

2 Eſt filia avaritiæ, ſicut & obduratio contra miſericordiam, 22.q.118.8.c

Iniquitas proprie eſt in proximum, ſed peccatum eſt in ſeipſum, improprie vero ſunt idem, 12.q.33.1. ad 1. et qu.110. 4.ad 4

1 Injuſtitia duplex, ſc. illegalis, oppoſita juſtitiæ legali, alia ſecundum inæqualitatem ad alterum: prima eſt generalis intentione, et ſpecialis objecto; ſecunda vero eſt ſpecialis utroque modo, 22.qu.58.5.ad 3. et q.59.1.0. et q 79.2.ad 1

2 Injuſtitia ſemper eſt ad alterum, 22.q.59.3.ad 2

3 Faciens injuſtum ex electione eſt injuſtus; non autem ſi præter intentionem, ſc. per ignorantiam, vel ex paſſione, 22.q.59.2.0. et 4.ad 1

4 Injuſtitia eſt circa operationes exteriores, 22 q.60.3. ad 3.

5 Exceſſus in pœnis, quoad illud quod exterius agitur, pertinet ad injuſtitiam, ſed quoad auſteritatem animi, qua prompte hoc fit, pertinet ad crudelitatem, 22. q.159. 1. ad 1.

6 Nullus volens patitur injuſtum formaliter, nec aliquis agit injuſtum formaliter, niſi volens, 22.q.59.3.0. et q.66.4 c.

7 Aliquis poteſt facere injuſtum, nullo patiente injuſtum formaliter, et e converſo, ſed materialiter ſemper ſe comitantur, 22.q.59.3.ad 3

8 Facere injuſtum formaliter eſt peccatum mortale, niſi in minimis, 22.q.59.4.0. et qu. 69 1.c. et q.110.3.c

9 Omne peccatum eſt injuſtitia, 12.q.113.1.ad 1. item 22. q.59.1.ad 1

Innaſcibilitas eſt notio Patris, et proprietas ejus, non autem eſt notio perſonalis, 1. q.32 3.c. et q.33.4.0

1 Innocentia, et tempus amiſſum ſunt irrecuperabilia, 3.q.89.3.c

2 Innocentes mortui pro Chriſto in Bethlehem fuerunt martyres, 22.q.124.1 ad 1. et 3. q.36.2.ad 3

3 Uſus rationis miraculoſe acceleratus eſt ſecundum aliquos in innocentibus, 22.q.124.1.ad 1.

4 Ho.

4 Homines in ſtatu innocentiæ fuiſſent inæquales ſexu, ætate, juſtitia, ſcientia, robore, pulchritudine, complexione, & quantitate, tamen ſine defectu animæ, & corporis, 1.q.92.1.ad 2.& q.96.3.4.c

5 Tunc fuiſſet emiſſio ſuperfluitatum, ſed ſine ulla indecentia, 1.q.97.3 ad 4

6 Tunc homines vixiſſent in communi poſſeſſionum, 1. qu. 98.1. ad 3

7 Tunc homo fuiſſet ſicut angelus per ſpiritualem mentem, 1.q.98.2.ad 1

8 Continentia & pœnitentia non fuiſſent tunc, ſaltem ſecundum actus quos nunc habent, 1.q.95.3.0. & q.98.2. ad 3.

9 Nec matrimonium tunc fuiſſet in remedium, nec ut ſacramentum, ſed fuiſſet in officium naturæ, 3.qu.61.2. ad 3.

10 † Actus matrimonii tunc ſolviſſet integritatem carnis, non autem mentis; nunc autem ſolvit utroque modo ſecundum actum, non autem ſecundum habitum: ſicut in coitu vitioſo, 12.q.34.1,ad 1

11 † Tunc fuiſſet partus ſine dolore, 22.q.164.2.c.ad 1

12 Tunc ſacramenta non fuiſſent neceſſaria, quia non accepiſſent homines cognitionem ex ſenſibilibus, 3.q.61.2.0

Innovatio mundi fiet in fine mundi, non quidem ſecundum ſubſtantiam, ſed ſecundum qualitatem, nec fiet naturaliter, ſed ſupernaturaliter, 1.q.66.3.c.

1 Inobedientia duplex, ſcil. generalis, id eſt quicunque receſſus a præcepto, & ſpecialis, id eſt contemptus ejus, 22.q.104.2.ad 1.& q.105.1.ad 1.& 2.ad 3.

2 Omnis inobedientia formaliter, id eſt ex contemptu, eſt peccatum mortale, 22.q.69.1.c.& q.105.1.0

3 Non eſt peccatum in Spiritum ſanctum, niſi ſit ei annexa obſtinatio, 22.q.105.2.ad 2

4 Eſt tanto gravior, quanto præcipiens eſt major, & quanto præceptum eſt magis intentum, 22.q.105.2.0

1 Inquiſitio pertinet ad rationem, judicium ad intellectum, 22.q.47.5.ad 3.& q.53.4.c

2 Inquirere de dictis, vel factis aliorum ad utilitatem ſui, vel aliorum, eſt laudabile; ſi autem ad malum, vel inutiliter, eſt vitioſum, 22.q.167.2.c.ad 3.

3 Debitor certæ perſonæ tenetur inquirere eam, ut prælatus ſubditum, non autem debitor incertæ perſonæ, 22.qu. 33.2.3.ad 4

Inſania duplex, ſcil. excludens totaliter uſum rationis, alia privans affectum humanum. Prima opponitur prudentiæ, ſecunda vero manſuetudini, & clementiæ, 22.q.150.4. ad 3.& 157.3.ad 3.& 175.2.ad 2.

1 Inſenſibilitas eſt vitium, quo prætermittuntur neceſſaria vitæ contra rationem, ideo eſt peccatum, 22 q.142.1.0

2 Inſenſibilitas non multum contingit, ideo ipſa, & omnes ſpecies ejus oppoſitæ diverſis ſpeciebus temperantiæ ſunt innominatæ: & contrariantur temperantiæ, & intemperantiæ, 22.q.150.1.ad 1

3 Vitium contrarium luxuriæ continetur ſub inſenſibilitate, ſed non tangitur in multis, eo quod homines magis ſunt proni ad delectationes, & accidit hoc vitium in eo qui tantum deteſtatur mulierum uſum, quod etiam uxori debitum non reddit, 22.q.153.3.ad 3

Inſidiæ non proprie ſunt fraudes, nec opponuntur juſtitiæ, nec ordinatæ voluntati; ideo licet eis uti in bello juſto, ut patet in libro ſtratagematum Francorum, 22.q.40.3.0. & qu. 71.3.ad 3

Inſipientia eſt idem quod ſtultitia, & contrariatur ſapientiæ, 22.q.46.1.ad 1

Inſtabilitas eſt mutabilitas loci, vel propoſiti, 22.q.35.4.ad 3.

1 Nihil temporis eſt, niſi inſtans ejus, 1.q.46.3.ad 3

2 Inſtans in toto tempore eſt idem ſubjecto, differens ratione, 1.q.10.4.ad 2

3 † Inter quælibet duo inſtantia, qualitercumque ſignentur, ſemper eſt accipere tempus medium, 1.qu.53.3.c. & q. 63.6.ad 4.& 3.q.75.7.ad 1

4 Puncta in linea poſſunt accipi intrinſeca, & extrinſeca;

in-

inſtans vero extrinſecum tantum, 3.q.75.7.ad 1

5 Primum inſtans, in quo res habet eſſe, datur; non autem ultimum, 1.q.53.3.c.& 12.q.113.7.ad 5.& 3.q.33.1.ad 3.& q.75.7.ad 1

6 Omne agens poteſt operari in primo inſtanti in quo eſt, niſi ſit imperfectum, vel impeditum, vel actio ejus ſit ſucceſſiva, 1.q.42 2.c. & q.46.2 ad 1.& q.63.5.c. & 12.q.113.3. ad 4. & 3.q.34.2.ad 1

7 In eodem inſtanti eſt illuminatio aeris, viſio coloris, & diſcretio rei viſæ; licet primum ſit cauſa ſecundi, & ſecundum tertii, 1.q.63.5.c

8 + Operatio intellectus & voluntatis poteſt eſſe in inſtanti, 1.q.63.5.c. & 12.q.113.7.o. & 3.q.34.2.c

9 Omnis mutatio, cujus ſubjectum nihil habet repugnans formæ introducendæ, eſt in inſtanti, 12.q.113.7.c.ad 3.& 3.q.75.7.c

10 Omnis mutatio inſtantanea eſt terminus motus præcedentis, 1.q.53.3.c

11 Nullus motus localis, vel augmenti poteſt eſſe in inſtanti, 1.q.67.2.c. & 3.q.33.3.c.& q.57.3.ad 3

12 Mutatio tripliciter eſt in inſtanti, ſc. primo ſi forma ſit indiviſibilis, ut forma ſubſtantialis. Secundo ſi ſubjectum ſit in ultima diſpoſitione. Tertio ſi agens ſit infinitæ virtutis, 22.q.113.7.c.& 3.q.75 7.c

13 Inſtans nunquam intelligitur, niſi ut fluens; nec ut fluens a priori, niſi motus præcedat, nec ut fluens in poſterius, niſi motus ſequatur, 1.q.46.1.ad 7

Inſtructio fidei duplex, ſcil. catechumenorum circa baptiſmum, & populi Chriſtiani circa miſſam, 3.q.81.4.ad 4

1 Inſtrumentum duplex, ſc. conjunctum, & ſeparatum, quod non movetur, niſi per conjunctum, 3.q.62.5.c

2 Duplex, ſc. animatum, & inanimatum; in primo requiritur intentio ad effectum, non autem in ſecundo, 3.q.64.8.ad 1

3 Animatum indiget habitu ad operandum, non autem inanimatum, 12.q.68.3 ad 2.& 3.q.7.1.ad 3

4 Quanto inſtrumentum eſt magis proportionatum fini, tanto melius eſt; non autem quanto majus eſt, 22.q.188.7.ad 1

5 Virtus dupliciter datur inſtrumento, ſcilic. inchoative, quando inſtituitur; & completive, quando movetur a principali agente, 3.q.62.4.ad 3.& q.72.3.ad 2

6 Quando opus perficitur pluribus inſtrumentis, virtus inſtrumentalis non eſt complete in uno inſtrumento; ſed incomplete in utroque, 3.qu.62.4.ad 4.& q.82.1.ad 1

7 Virtus inſtrumentalis eſt incompleta, & intentionalis, 3.q.62.4.o & q.63.5.ad 1

8 Per ſe loquendo, non eſt proprie in genere, ſed reducitur ad genus & ſpeciem virtutis perfectæ, 3.q.62.4.ad 2.& q.63.2.c

9 Non eſt in ſubjecto ſecundum conditionem ejus ſicut formæ perfectæ: ſed ſecundum conditionem agentis principalis, 3.q 63.5.ad 1.& ad 2

10 Virtus ſpiritualis non poteſt eſſe in corpore ſecundum eſſe completum, ſed intentionaliter & inſtrumentaliter, 3.q.62.4.ad 1

1 Intellectualis ſubſtantia non poteſt uniri formaliter corpori, niſi corpori humano, 1.q.51.1.c

2 Neceſſe eſt eſſe aliquas ſubſtantias intellectuales, 1.q.50.1.c

3 Omnis ſubſtantia intellectualis eſt incorporea, 1.q.50.1.c

4 Nullum intellectuale eſt materiale, 1.q.50.2.c

5 Subſtantiæ intellectuales ſunt incorruptibiles, 1.q.35.6.c.fin.

6 Omnis ſubſtantia intellectualis eſt volens, 1.qu.19.1.o. & q.59.1 c.ad 1

7 Creatura intellectualis eſt perfectior univerſo intenſive, non autem extenſive: ſed e converſo, 1.q.93.2.ad 3

1 Intellectus dicitur, quaſi intus legens, intellectus enim nomen ſumitur ab intima penetratione veritatis; unde a-

ctu

ſtu intelligere aliquid, eſt actu cogitare, ſecundum Auguſtinum, 12.qu 108.1. ad 3.& 22.q.8.1.c.& q.49.5.ad 3

2 † Eſt potentia realiter diſtincta ab eſſentia animæ, 1.q.79.1.0.

3 † Eſt potentia paſſiva, 1.q 79.2.0

4 † Intellectus paſſivus, ſecundum aliquos, eſt appetitus ſenſitivus; ſed ſecundum alios, eſt potentia cogitativa, 1.q.79.2.ad 2.& 12.q.51.3.c

5 Intellectus dicitur dupliciter, ſcil. anima intellectiva, ſed denominative, quaſi a principaliori ſua virtute, & potentia intellectiva, 1.q.79.1.ad 1.

6 Duplex, ſc. intellectus poſſibilis, & intellectus paſſivus, 12.q.51.3.0.item q.71.4.c

7 Quadruplex, ſcil. agens, poſſibilis, in habitu, & in actu, ſive adeptus, 1.q.79.10.c

8 Intellectus eſt in potentia ad formas univerſales, materia vero eſt in potentia ad formas individuales; ideo differunt realiter, 1.q.75.5.ad 1.item ad 2.

9 Intellectus hominis multiplicatur ſecundum multitudinem corporum contra Averroem commentatorem, 1.q.76.2.0.& q.79.5.0.& q.117.1.c.& q.118.2.ad 2.& 12.q.50.4.c

10 † Ens in communi eſt objectum intellectus, 1.qu.55.1.c.item q.79.7.c.& qu.82.4.ad 1.& q.87.3.ad 1.& q.105.4.c.& 12.q.9.1.c.& q.10.1.ad 3

11 Ratio & cauſa veritatis alicujus objecti primo apprehenditur a potentia intellectiva, 12.q.3.1.c

12 Ens eſt primum cadens in intellectu, 1.q.5.2.c.& q.11.2.ad 4.& 12.q.55.4.ad 1.& qu.94.2.c.

13 Primo intelligitur ens; ſecundo non ens, tertio diviſio, quarto unum, quinto multitudo, 1.q.11.2.ad 4

14 Intellectus noſter intelligit ſe, & actum ſuum, & ſpeciem intelligibilem reflexive, non autem primo, 1.q.14.2.ad 3.item q.76.2.ad 4.item q.85.2.c.item q.87.1.3.0

15 Cognoſcit ſe, non per eſſentiam ſuam, ſed per actum ſuum dupliciter, ſcilicet vel particulariter, id eſt dum quis percipit ſe habere animam intellectivam, dum percipit ſe intelligere; vel univerſaliter, id eſt conſiderando naturam intellectus ex actu ejus. Ad primum modum ſufficit ejus præſentia, non autem ad ſecundum, ſed requiritur diligens & ſubtilis inquiſitio, 1.q.87.1.0.& q.88.2.ad 3.& q.89.2.c.& q.94.2.c

16 Intellectum duplex, ſcil. primum, id eſt ſpecies intelligibilis, quæ eſt perfectio intellectus; & ſecundum, id eſt res cujus eſt ſpecies, ſicut eſt duplex viſum, 1.q.14.5.ad 2.& ad 3

17 Id quod primo intelligitur, eſt res cujus ſimilitudo eſt ſpecies in intellectu, quæ non intelligitur primo, ſed reflexive, 1.q.85.2 0.

18 Intellectus noſter in hac vita non cognoſcit ſubſtantias ſeparatas a materia, quantum ad quid ſunt; quia ſunt ordine naturæ ſupra nos, 1.qu.64.1.ad 1.& q.89.2.ad 3

19 Intelligit ſimplicia, & enunciat per modum cujuſdam compoſitionis; ſed Deus e converſo, 1.q.50.2.c.& 22.q.1.2.c.

20 Res materiales ſunt in intellectu noſtro ſimpliciores, quam in ſeipſis, 1.qu.50.2.c.

21 Singularitas repugnat intellectioni ratione materiæ, non autem ſecundum ſe; ideo individuum immateriale eſt intelligibile in actu, 1.q.56 1.ad 2.& qu.56.2 ad 3.& q.79.6.ad 2.& q 86.1.c.ad 3

22 † Intellectus noſter non cognoſcit ſingularia, 1.q.14.11.ad 1.

23 Non intelligit individuum materiale primo, ſed reflexive, 1.q.14.11.ad 1.item qu.50.2.c.fin.item q.56.1.ad 2.item q.57.2.ad 1.item q.86.1.0.item 3.4.c.item q.89.4.c.ad 1.item 22.q.47.5.ad 1

24 Qui eſt ſemper in actu, non intelligit privationem primo, ſed per habitum, 1.q.14.10.ad 1

25 Nullus intellectus poteſt intelligere plura ut plura, ſed ut uniuntur, 1.q.12.10.0.item q.14.7.c.ad 1.& q.22.3.ad 3.& qu.58.2.0.& q.85.4.0.& 5.ad 1.& 12.q.12.3.ad 3.& q.54.1.ad 3.& qu.113.

113.7.ad 2. & 22 quæſt.8.1. ad 3.

26 Intellectus noſter poteſt intelligere infinita in potentia, & ſucceſſive: non autem infinita in actu, nec in habitu diſtincte, 1.q.86.2.0. & qu.87.3. ad 2

27 Subjectum & prædicatum, ut partes unius propoſitionis, ſimul una intellectione intelliguntur; non autem abſolute, 1.q.58.2.c. & 12.q.113.7.ad 2.

28 Eodem actu intelligitur concluſio, & principium, ut eſt ratio concluſionis, non autem abſolute, 12 q 8.3.c.& q.12.4.c.

29 Eodem actu ſimul intelligitur res cum ſua perfectione, 1.q.87.3.c.ad 2

30 Eadem intellectione intelligitur objectum & intellectio ejus, ut ratio, non autem ut objectum, 1.qu.28.4.ad 2.& q.87.3.ad 2

31 Actio intellectus eſt vita, id eſt operatio viventis, non autem eſſe ejus, 1.q.54.1. ad 2.

32 Intelligere comparatur ad intellectum, ſicut eſſe ad eſſentiam, 1.q.54.1.3 c

33 Eſt ſimplex intuitus intellectus in præſens, 12.q.108.1.ad 3.

34 † Eſt quoddam pati, 1. q.79.2.c

35 Actio intellectus cujuſcunque creati dependet a Deo, quoad duo; primo inquantum habet ab eo perfectionem qua agit, id eſt lumen, ſecundo inquantum movetur ab eo, 12. q.109.1.c

36 Intellectus movet ſe, 12. q.9.3.c

37 Quicunque intelligit, ex hoc procedit aliquid ab eo, ſc. verbum cordis, 1.qu.27.1.c.

38 † Operatio intellectus duplex, ſc. ſimplex apprehenſio, & compoſitio, & diviſio, 1.q. 85.2.ad 3.& 22.q.83.1.a.3

39 Compoſitio intellectus duplex, ſc. univerſalis cum particulari; & accidentis cum ſubjecto, & ſemper eſt eorumdem, ſicut compoſitio realis eſt diverſorum, 1.qu.85.5.ad 3.

40 Solus intellectus hominis intelligit cum diſcurſu, & componendo & dividendo, neceſſario, 1.qu.58.4.5.0. & qu 85.5.0.

41 Operatio intellectus quintuplex, ſc. intelligentia, i. ſimplex intuitus, intentio, id eſt ordinatio ad aliud; excogitatio, ſapere, & diſpoſitio verbi, 1.q.79.10.ad 3

42 Actus intellectus duplex, ſc. actus rectus, & actus reflexus, 1.q.28.4.ad 1 & q.87.3.ad 2.

43 Intellectus habet duos actus, ſc. percipere, & judicare, 22.q 45.2.ad 3

44 Perfectum judicium intellectus in nobis non poteſt haberi, niſi per reſolutionem ad ſenſibilia, quæ ſunt prima principia noſtræ cognitionis, 22.q. 173.3.3.c

45 † Operatio dicitur intellectualis dupliciter. Uno modo quaſi in ipſo intellectu conſiſtens, ut contemplatio: & talis operatio non determinat ſibi locum. Alio modo quia eſt ab aliquo intellectu regulata & imperata; & ſic interdum determinat ſibi loca, 1.q.112.1.ad 1.

46 Tempus miſcetur ſecundæ operationi intellectus noſtri dupliciter, ſc. ex parte ſua accipiendo ſcientiam a continuo & tempore, id eſt a ſenſu & imaginatione; & ex parte intellectorum quæ ſunt in tempore, ſed intellectioni Dei primo modo tantum, 12.q.113.7.ad 5.

47 Intellectus eſt ſupra tempus corporalium, non autem ſpiritualium, 1.q.85.4.ad 1

48 Principium operationis intellectus duplex, ſcil. intellectus, & ſpecies intelligibilis, & utrumque poteſt eſſe immediate a Deo, 1.q.105.3.c

49 In omni operatione, qua intellectus noſter abſtrahit a phantaſmatibus, neceſſe eſt quod abſtrahatur a ſenſibus, 22.q 175.4.c

50 Unus intellectus poteſt melius alio rem aliquam intelligere dupliciter, ſcil. ratione fortioris intellectus, & ratione meliorum ſenſuum, non autem ex parte objecti, 1.q.12.6.0.& q.85.7.0

51 Intellectus intelligit aliquando rem aliter, quam ſit, 1.q.85.1.ad 1

52 Intelligere rem aliter quam ſit, contingit dupliciter, ſc. ex parte objecti, & ex parte

te intellectus. Primum eſt falſum, non autem ſecundum. Vel verum eſt quod intellectus qui intelligit rem aliter quam ſit, eſt falſus, ſi ly, realiter, feratur ad rem intellectam: tunc enim intellectus eſt falſus, quando intelligit rem eſſe aliter quam ſit; non eſt autem verum, ſi ly, aliter, accipiatur ex parte intelligentis. Eſt enim abſque falſitate, ut alius ſit modus in intelligendo, quam modus rei in eſſendo, quia intellectum eſt in intelligente immaterialiter per modum intellectus, non autem materialiter per modum rei materialis, 1. q.12.6. ad 1. & ad 2. & qu. 13.12. ad 3. & q.85.1. ad 1

53 Non poſſe intelligi ſine alio, contingit dupliciter, ſc. vel alio non intellecto, vel non exiſtente, 1.q.16.3.ad 3. & q.85.1.ad 1

54 Intelligibile eſt in intellectu tripliciter, ſc. actu, habitu, & ut relatum ad alium, 1.q.107.1.c

55 † Nihil poteſt intelligi, niſi ſecundum quod eſt ens actu, 1.q.12.1.c

56 Solus intellectus cognoſcit quidditates rerum, 1.q.57.1.ad 1. & 12.q.31.5.c. & 22.qu.8.1.corp.

57 Res intellecta eſt in intellectu per ſpeciem ejus, non autem ſecundum propriam naturam, 1.q.2.2.ad 4. & q.14.5.ad 4. & q.57.1.ad 2. & q. 76.2. ad 4. & q.85.2.ad 1

58 Unumquodque eſt intelligibile in actu, ſecundum quod ejus ſimilitudo eſt in intellectu, 1.q.58.2.c

59 Intellectum eſt perfectio intellectus, per ſpeciem intelligibilem in intellectu, 1.q.57.1.ad 1

60 † Intellectus in actu, & intellectum ſunt idem, 1.qu. 14.2.c. & q.55.1.ad 2. & qu.85.2. ad 1. & q.87.1.ad 3

61 Per formam lapidis inquantum hujuſmodi, non perficitur intellectus; ſed inquantum in ea participatur ſimilitudo alicujus quod eſt ſupra intellectum humanum, ſc. lumen intellectuale, vel aliquid hujuſmodi, 12.q.3.6.c

62 Ad hoc quod aliquid ſit intellectum in actu, requiritur abſtractio a materia, & a conditionibus materiæ, 1.qu.50.2. c.& q.55.1.ad 2.& q.79.3.c.& q. 87.1.ad 3

63 Species intelligibilis intellectus noſtri eſt ſimilitudo rei, quoad naturam ſpeciei tantum; ideo per eam cognoſci poſſunt infinita, ſed indiſtincte, 1.q.14.3.ad 1. & 12.c.fin.& q. 76.2.ad 4. & q.85.1. ad 3. & q 86. 1.c

64 Species ſenſibilis in ſenſu eſt ſimilitudo unius tantum individui, ideo per eam tantum unum individuum cognoſci poteſt, 1.q.14.12.c.fin.

65 Intelligere conſequitur ſpeciem intelligibilem, ſicut eſſe formam, 1.q.14.4.c

66 Intellectus noſter non poteſt intelligere, niſi per aliquam ſpeciem informetur, 1.q.14.2. ad 3

67 Species intelligibilis comparatur ad intellectum, ſicut actus ad potentiam, & ut forma ejus, 1.q.55.1.c

68 Ex intellectu & ſpecie intelligibili fit unum ſubjecto; non autem eſſentialiter, 1.q.14. 2.c.& q.55.1.ad 2.& q.85.2.ad 2.

69 In uno intellectu a diverſis phantaſmatibus ejuſdem ſpeciei non abſtrahitur niſi una ſpecies intelligibilis, 1.q.76.2.c.fi.

70 Species intelligibilis eſt a phantaſmate, ſecundum ſuum eſſe materiale; ſed ab intellectu agente, ſecundum eſſe formale, i. ut eſt intelligibilis in actu, 1.q.84.6.c.& qu.85.1.ad 3.

71 Intelligere univerſalia eſt intelligere naturam generis vel ſpeciei, ſine individuis, per ſpeciem intelligibilem abſtractam a materia per intellectum agentem, 1.qu.44.3. ad 3.& qu. 85 1.ad 1.

72 Intellectus noſter intelligit ſe, ſicut & alia, i. per ſpecies aliorum, 1.q.14.2.ad 3.& q. 87.1.c.& q.88.2.ad 3. & q.89.2.c.

73 Intellectus poſſibilis conſervat ſpecies, contra Avicennam, 1.q.79.6.c.& q.84.4.c. & 12.q.67.2.c

74 Plures ſpecies poſſunt ſimul eſſe in intellectu, 1.q.12.10.

c.&

c.& q.58.2.ad 2.& q.85.4.c.ad 2.

75 In intellectu reſultant diverſæ ſpecies, ſecundum diverſam diſpoſitionem phantaſmatum; ſicut ex diverſa ordinatione earumdem litterarum reſultant diverſi Intellectus, 22.q.173.2.c

76 Species eſt in intellectu & in ſenſu tripliciter, ſc. in potentia tantum, in actu, ſecundum complexionem ultimam, & medio modo, ſc. in habitu, 1.q.79.6.ad 3

77 Species primo eſt in ſenſu ſecundo in imaginatione, tertio in intellectu poſſibili, per lumen intellectus agentis, 1.q. 55.2.ad 2.& 22.q.173.2.c

78 Species ſunt in imaginatione, ſecundum quod imprimuntur a ſenſu, vel ſecundum quod tranſmutantur ex mutatione corporis, vel ſecundum quod ex imperio intellectus ordinantur phantaſmata ad aliquid ſignificandum, 22.q 173.2.c.

79 † Senſus & intellectus differunt realiter, per univerſale & particulare, & ſimiliter appetitus ſenſitivus & intellectivus, id eſt voluntas, 1. qu 50. 1.c.& q.80.2.ad 2.& qu.84 6.c.& q 115.4.c

80 Intellectus judicans de agendis & appetendis dicitur ſenſus, quia relatus eſt ad particulare, 1.q.54.5 ad 1.& 22.q.16. 2.c.& q 48.c.& q 49.2.ad 3

81 Eſt ſimilis ſenſui in hoc quod requirit proportionem objecti, diſſimilis autem quia non corrumpitur ab objecto excedente, ſicut ſenſus, 1.q.88.1.ad 3.

82 Indiget ſenſu ſicut extremo ad quod fit reſolutio, non autem quia actus intellectus fiat per organum, 1. q.50.1.c. & q. 115.4.c

83 Licet operatio intellectus oriatur a ſenſu; tamen in re apprehenſa per ſenſum intellectus multa cognoſcit, quæ ſenſus percipere non poteſt; & ſimiliter æſtimativa, 1.q.78.4. ad 4

84 † Abſtrahit ab omni differentia temporis, ſicut ab aliis conditionibus materialibus, quas ſenſus concernit, 1.q.107. 4.c

85 Cujuslibet potentiæ ſenſitivæ objectum eſt forma, prout eſt in materia corporali, ideo eſt cognoſcitiva particularium tantum. Ratio autem eſt cognoſcitiva ipſius univerſalis, 1.q.85.1.c.& 3.ad 4. & 12. q.5.1.ad 1.princ.& 22.q.58.5.ad 2

86 Potentiæ ſenſitivæ interiores præparant intellectui poſſibili proprium objectum; ideo ex bona diſpoſitione earum, ad quam etiam cooperatur bona diſpoſitio corporis, redditur homo habilis ad intelligendum, 12.q 50.4.ad 3

87 Judicium intellectus impeditur per ligamentum ſenſus, 1.q.84.8.c.& q.94.4.ad 4.& q.101.2.c.& 12.q 33.3.ad 3. & q. 48.3.c.& q.53 1.ad 3.& 22.q.154. 5.c.& q.172.1.c

88 Senſibilia ſunt cauſa ſecundaria cognitionis intellectivæ, ſed cauſa principalis eſt intellectus agens, 1.q.50.3.ad 3. & q.84.6.c.ad 2

89 Senſus cognoſcit tantum particularia corporalia, ſed intellectus cognoſcit etiam univerſalia & incorruptibilia, 1. q.85.1.c

90 Senſus apprehendit rem, quoad exteriora ejus accidentia tantum, ſed intellectus ingreditur ad interiora, id eſt ad eſſentiam, 1.q 108.1.ad 3

91 Nulla forma ſubſtantialis eſt ſenſibilis per ſe, ſed ſolo intellectu comprehenſibilis, 1. q.57.1.ad 2.& q.67.3.c.& q.71.6. c.fin

92 Voluntas, & intellectus ſunt potentiæ naturales, & conſequuntur naturam animæ de neceſſitate, 12.q.110.4.ad 4. & 3.q.18.1.c.ad 3.& ad 4

93 Sunt in eadem eſſentia animæ ſubjective, 1. q.87.4. ad 2.& 12.q 33.3.ad 2

94 † In omni creatura differunt realiter Intellectus, voluntas, & eſſentia, 1. q 59.2.c.

95 Voluntas non poteſt eſſe in carentibus intellectu, 12. q. 1.2.ad 3.& q.6.2.ad 1

96 Objectum intellectus, ſc. ratio boni, eſt ſimplicius, abſolutius, altius, & nobilius objecto voluntatis, ſc. bono, 1. q.82.3.c.ad 1.& 4.ad 1

97

97 Nobilitas operationis intellectus attenditur ſecundum menſuram intellectus, voluntatis autem, ſecundum objectum, 22.q.23.6.ad 1.

98 Intellectus inter omnes potentias eſt altior, & voluntati propinquior, 12.q 83.3 ad 1.

99 Eſt ſuperior voluntate, quoad rationem ordinis, ſed quoad imperium eſt e converſo, 12.q.13.1.c

100 Voluntas reſpectu eorum quæ ſunt ſupra animam, eſt nobilior intellectu, ſed reſpectu inferiorum eſt e converſo, 1.q.82.3.c.ad 3. & q.108.6.ad 3. & 12.q.66.6.ad 1. & 22.qu.23.6.ad 1.

101 Idem ſecundum rem eſt objectum intellectus, inquantum eſt verum, & voluntatis, inquantum eſt bonum, 1.q.59.2.ad 2. & q.79.11.ad 2. & q.80.1. ad 2. & q.87.4.ad 2

102 Anima non poteſt eſſe ſine intellectu & voluntate, 12.q.110 4.ad 4

103 Intellectus tendit ad res, ut ſunt in eo; ſed voluntas, ut ſunt in ſeipſis, 1.q.19.3.ad 6.& 6.ad 2.& q.82.3.c.& 12.q.66.6.ad 1.& q.86.1.ad 2.& 22.q.23.6.ad 1.

104 Omne amatum eſt in voluntate, ſicut terminus motus eſt in principio motivo; non autem eſt in ea ſecundum ſimilitudinem ſuæ ſpeciei, ſicut eſt in intellectu, 1.q.27.4.c.

105 Objectum intellectus eſt primum in genere cauſæ formalis, ſed objectum voluntatis eſt primum in genere cauſæ finalis, 12.q 9.1.c

106 † Intellectus eſt ſimpliciter prior voluntate, ſicut motivum mobili & activum paſſivo, 1.qu.82 3 ad 2. & 12.q.13.1.c.

107 † Prior eſt voluntate, in via receptionis, ſed e converſo in movendo, & agendo, 12.qu. 83.3.ad 3

108 Regit voluntatem, non inclinando, ſed oſtendendo, et ordinando, 12.q.17.5.0

109 Non movet corpus, niſi per appetitum, cujus motio præſupponit operationem intellectus, 1.q.76.1.c.2

110 Intellectus movet voluntatem per modum finis, ſed voluntas movet imperando intellectui, et cæteris potentiis animæ, 1.q.82 4.0. et q.107.1.c. et 12. q.9.1.0. et 2.ad 3. et 3.c. et q.11.1.ad 2. et q.12.1.c. et q.16.1.c. et q.17.1.0. et q.18.7.c. et q.19.3.ad 3. et q.56.3.c. et q.58.1.c. ad 3. et q.74.5.ad 2. et 22.q.58.8. ad 1. et q.82.1.ad 1. et q.180.1.c. ad 3. et 3.q.85.4.ad 4

111 Sicut intellectus ex neceſſitate inhæret primis principiis, ita voluntas fini, 1.q. 82.1.2.c

112 Finem prius apprehendit intellectus, quam voluntas, tamen motus ad finem incipit in voluntate, 12.q.3.4. ad 3. et ad 4. et 22.q 4.7.c

113 Intellectus eſt primum motivum omnium potentiarum animæ quoad determinationem actus; voluntas vero quoad exercitium actus, 12.q.17.1.c

114 † Ab intellectu procedit aliquid dupliciter, ſc. aliquid per modum operati, et aliquid per modum operationis; a voluntate autem ſecundo modo tantum, 1.q 27.4.corp.

116 Intellectus neceſſario intelligit aliquid, non ex imperio voluntatis, 1.qu.82.4. ad 3.

115 Intelligit actum voluntatis, 1.qu.87.4.0. et 12. q.17.1.c.

117 Actus intellectus et voluntatis ſupra ſe invicem reflectuntur, 12.q.17.1.c. et 3. ad 3. et 22.q.109.2.ad 1

118 Neceſſe eſt eſſe intellectum agentem, 1. qu.54.4.0. et q.79.3.0

119 Si intellectus agens non eſſet aliquid animæ, ſed eſſet quædam ſubſtantia ſeparata, unus eſſet intellectus agens omnium hominum, et hoc intelligunt, qui ponunt unitatem intellectus agentis, 1. q.79.5.c.

110 † Si intellectus agens ſit aliquid animæ, ut quædam virtus ipſius, neceſſe eſt dicere, quod ſint plures intellectus agentes, ſecundum pluralitatem animarum, quæ multiplicantur ſecundum multiplicationem hominum: non enim poteſt eſſe, quod una et eadem virtus ſit diverſorum ſubjectorum, 1.qu. 79.5.c.fi.

121 Intellectus agens eſt actus intelligibilium, quæ abſtra-

ſtrahuntur a phantaſmatibus, 1.q.87.1.c.co.1.fin. et ad 2

122 Eſt ſua actio, non quidem per eſſentiam, ſed concomitanter, 1.q.54.1.ad 1

123 Nullo modo eſt patiens, nec eſt ſubjectum habitus, 1.qu.50.5.ad 2.& q.54.1.c

124 Intellectus in actu ſemper intelligit, quantum eſt de ſe, id eſt ex parte intellectus agentis, 1.q.79.4 ad 2

125 Intellectus poſſibilis non unitur homini per ſpeciem intelligibilem, contra Averroem, 1.q.76.1.c. corp.1 fi.& q.88 1.c.fi.

126 Eſt ens actu in genere entis, ſed eſt pura potentia in genere intelligibilium. 1.q.87.1.c.ad 2. & 12 q.50.4.ad 2 & 5.c.

127 Sicut potentia ad eſſe ſenſibile convenit materiæ corporali, ſic potentia ad eſſe intelligibile convenit intellectui poſſibili, 12 q.50.4.ad 2.& 5.c

128 Intellectus poſſibilis eſt in potentia naturaliter ad omnia & ſola quæ poſſunt manifeſtari per lumen intellectus agentis, ſcil. ad omnes ſpecies rerum ſenſibilium, 1.q.88.1.c. fi.& 12 q.50.5.c

129 Intellectus agens & intellectus poſſibilis ſunt potentiæ animæ, & non ſubſtantiæ ſeparatæ a corpore, ſecundum eſſe, 1 q.79.4.5 o. & qu.88.1.o.

130 Fundatur in eadem eſſentia animæ, 1 q.79.4.ad 4 & q.87.4.ad 1

131 Differunt realiter, 1.q.54.1 ad 1.& q.79.7.10.c

132 Intellectus practicus, & intellectus ſpeculativus ſunt realiter eadem potentia, ſed differunt ratione, 1.qu.14.16.c. & q.79.11.o

133 Practicus eſt motivus voluntatis, non quaſi exequens motum, ſed quaſi dirigens ad motum, 1 q.79.11.ad 1

134 Practicum dicitur ab opere exteriori, ſpeculativum autem ab opere interiori, 12. q.1 6.ad 1. & ad 2 & qu.3.5 ad 2. & q.13 4.ad 2.& q.57.1.ad 1

135 Speculativus ordinatur ad actum proprium ut ad finem, non autem ad actum extrinſecum, ſicut intellectus practicus, 22. quaeſt. 179.2.c

136 Finis intellectus practici, & vitæ activæ eſt exterior operatio, ſpeculativi vero, & vitæ contemplativæ eſt cognitio veritatis, 1.q.14.16.c. & q 79.11.o.& 12.q.3 5.c.ad 2. & q.69.3.ad 2.& 22.q.179.1.2.c. & qu.180.1.c. ad 1.& 2.c.& q.181.1.4.o

137 Res ordinatur ad intellectum practicum, ut menſuratum ad menſuram; ad ſpeculativum autem e converſo, 12.q.64.3.c

138 Verum intellectus ſpeculativi accipitur per conformitatem ejus ad rem, practici vero per conformitatem ejus ad appetitum rectum, 12.q.57.5.ad 3

139 Intellectus ut dicit lumen ſupernaturale ad cognitionem, eſt unum de ſeptem donis Spiritus ſancti, 22.q.8.2.c. & q.49 2.ad 2

140 Donum potius nominatur intellectus, quam voluntas, quia intellectus dicit excellentiam, non autem voluntas, 22.q.8.1.ad 3

141 Ratio non dicitur donum, ſicut intellectus, quia ratio procedit ex lumine naturali, non autem intellectus, ſicut nec donum, 22 q.8.1.ad 2.

142 Donum intellectus eſt quædam acuta perſpectio divinorum, 22.q.49.2.ad 2

143 Eſt ad capiendum divina, quorum judicium eſt doni ſapientiæ, ſicut doni ſcientiæ, reſpectu creaturarum; & conſilium eſt reſpectu ſingularium operum. 22 q.86.o

144 Eſt principaliter habitus ſpeculativus, & ſecundario practicus, 22.q.8.3.o. & 6.c.ad 3.

145 Ita ſe habet ad nota nobis ſupernaturaliter, ſicut lumen naturale ad prima principia, 22.q.8 1.ad 2

146 Fides poteſt eſſe ſimul cum dono intellectus, reſpectu eorum quæ ſecundario ſunt fidei: non autem reſpectu principalium, niſi imperfecte, 22.q 8.2.o

147 Fides, & donum intellectu ſunt circa prima principia cognitionis ſupernaturalis, & gratuitæ, primum aſſentiendo, ſecundum penetrando,

do, vel capiendo, 22. qu.8.6.c. ad 2

148 Tota certitudo ſapientiæ, intellectus, & ſcientiæ, ut ſunt dona, procedit a certitudine fidei, quæ eſt principium eorum, ſed ut ſunt virtutes, innituntur naturali lumini rationis, fides vero veritati Dei, ideo fides eſt perfectior eis quoad certiorem inhæſionem, ſed e converſo, quoad majorem manifeſtationem, 22.q.4.8.c. ad 3

149 Per donum intellectus homo habet rectam æſtimationem de ultimo fine; quod convenit omni, & ſoli habenti gratiam gratum facientem, 22.q.8.5.o

150 Donum intellectus non eſt, niſi in exiſtente in gratia, 22.q.8 5.o

151 Eſt ſemper in omni exiſtente in gratia, nec unquam ſe ſubtrahit in neceſſariis ad ſalutem, in non neceſſariis autem interdum, ut materia ſuperbiæ ſubtrahatur, 22.q.8... ad 3

Intelligentia proprie ſignificat actum intellectus, & aliquando ſignificat ſubſtantias ſeparatas, ſcil. angelos, 1.q.79.10.o

1 Intelligibile eſt in intellectu tripliciter, ſcil. habitualiter, in actu conceptum, vel conſideratum, & ut ad aliud ordinatum, & tranſitur de primo ad ſecundum, & de ſecundo ad tertium, per imperium voluntatis, & in ſecundo loquitur intelligens ſibi ipſi, & in tertio loquitur alteri, 1.q.107.1.c. ad 2

2 Forma in materia non eſt intelligibilis, niſi in potentia, 1.q.79.3.c

1 Intemperantia eſt maxime vituperabilis, 22.qu.142.4 o. & q.143.3.c. & q.144.1. ad 2. & qu. 151.4. ad 2. & ad 3

2 Maximum remedium contra intemperantiam eſt non immorari circa ſingularium conſiderationem, 22.q.142.3.c. ad 3

1 Intenduntur & remittuntur formæ, quæ poſſunt recipere magis, & minus, ſecundum diverſa diſpoſitionem ſubjecti, 3.q.89.2.c

1 Intentio naturæ eſt ad ſpeciem, non autem ad individuum, nec ad genus, 1.q.85.3. ad 1, fin. & ad 4. & q.98.1.c

2 Intentio mentis proprie eſt actus voluntatis, ſecundum quod in ea eſt vis intellectus ordinantis, 12.qu.12.1.o. & 22. q.180.1.c

3 Intentio dicitur oculus, quia præſupponit cognitionem intellectus, 12.q.12.1. ad 1

4 Dicitur lumen, quia nota eſt intendenti, 12.q.12.1. ad 2

5 Dicitur clamor ad Deum, quia Deus novit eam, vel quia dirigitur ad Deum, 12.q.12.2. ad 2

6 Idem eſt motus q o voluntas vult ea quæ ſunt ad finem, & quo intendit finem ut ratio eorum; non autem abſolute, 12.q 8.3.o. & q.12.4.o

7 Intentio eſt tantum finis, non tamen ſemper eſt ultimi finis, 12.q.12.2 o. & 22.q.180.1.c

8 Poteſt eſſe ſimul ad multa non ordinata adinvicem, 12.q. 12.3.o

9 Contingit quod intentio ſit bona, & voluntas mala, non autem e converſo, 12.q. 19.7. ad 2. & ad 4. & 8. ad 3

10 Actus eſt bonus, vel malus, ſicut voluntas eligens eſt bona vel mala, & *eſt malus, ſi voluntas intendit mala. *Sed ad hoc quod voluntas ſit bona, requiritur quod ſit boni, & ſub ratione boni, 12.qu.19. 7.c. ad 3. & 8.9.o

11 Intentio dupliciter poteſt ſe habere ad actum qui dicitur voluntas, ſcil. antecedenter, ſeu cauſaliter, & concomitanter; primo modo bonitas voluntatis ex intentione finis dependet, non autem ſecundo modo, niſi reiteretur, 12. qu. 19.7.o. & 9.c

12 Virtus primæ intentionis, quæ eſt reſpectu ultimi finis, manet in quolibet appetitu cujuſcunque rei, etiamſi de ultimo fine actu non cogitetur, ſicut non oportet, quod qui vadit per viam, in quolibet paſſu cogitet de via, 12.q.1.6. ad 3

13 Quantitas intentionis, & voluntatis duplex, ſcil. ex parte objecti, & ex intenſione actus, ſecundo modo coæquantur in bonitate, & malitia formaliter, & non materialiter, non

autem primo modo, propter diſproportionem, & propter impedimenta actus exterioris, 12.q 19 8.0

14 * Nullum malum poteſt per ſe intendi, 1. qu. 19.9.c. & q.48 1. ad 2. & ad 4.& 12.q.72.1. c. & q.78.1. ad 2

15 * Peccatum recipit ſpeciem ex intentione peccantis, 12.q.72.1 .8.c. & 3.q.88.4.ad1

16 Intentio ſecundum eſſe quod ſignificat veritatem propoſitionis, formaliter eſt in anima, ſed eſt in re fundamentaliter, 1.q.3.4.2

1 * Nullum intentionale denominat ſuum ſubjectum, nec cauſa effectum naturalem, 1. q.67.3.c

1 Interpretatio eſt in dubiis, in quibus non licet abſque determinatione principis a verbis legis recedere, ſed in manifeſtis non opus eſt interpretatione, ſed executione, 22.q. 120.1. ad 3

2 Interpretatio in dando remedium debet fieri in pejorem partem, ſupponendo ſcil cum debemus aliquibus malis adhibere remedium ſive noſtris, ſive alienis, expedit ad hoc ut ſecurius remedium apponatur, quod ſupponatur id quod eſt deterius; quia remedium quod eſt efficax contra majus malum, eſt multo magis efficax contra minus malum. Sed in diffiniendo, ſive determinando, in rerum judicio, debet aliquis niti ad hoc, ut interpretetur unumquodque ſecundum quod eſt; in judicio autem perſonarum, ut interpretetur in melius, 22.q 60 4.c. ad 3

3 Interpretatio ſermonum reducitur ad donum propheticæ, & eſt dignior quam donum linguarum, 22.q.176.2. ad 4

4 Poſtponitur autem interpretatio ſermonum dono linguarum, quia etiam ad interpretandum diverſa linguarum genera interpretatio ſermonum ſe extendit, 22.q.176.4.ſi.

Inimiditas eſt peccatum, quia cauſatur ex defectu amoris, vel rationis, vel ex ſuperbia, 22 q.126.1.0

Intuitus præſens Dei fertur ab æterno in totum tempus, & in omnia, quæ ſunt in quocumque tempore, ſicut etiam in ſubjecta ſibi præſentialiter, 1.q.14. 9.c. & 13.c.ſi & 22 q.95.1.c

Inveſtiri dicitur Canonicus per librum; Abbas per baculum, Epiſcopus per annulum, 3.q 62.1.c

1 Invidia eſt triſtitia de bono alterius, in quantum æſtimatur diminuere gloriam propriam, 22.q.36.1.0. & 3.4. corp.

2 Præcipue eſt de bonis, in quibus eſt gloria & honor, 22. q.36.1.c

3 Invidia qualibet eſt peccatum, non autem omnis zelus, qui proprie eſt triſtitia de eo quod deeſt nobis, non aliis, 22.q.36.2.0.& q.158.1.c

4 Secundum genus ſuum eſt peccatum mortale, quæ in tantum convertit hominem ad quietem indebitam, in quantum aſpernatur bonum Divinum: tamen primi motus ſunt peccata venialia, & ſunt etiam in viris perfectis, 22.q.36.3.0

5 Eſt vitium capitale, cujus ſunt quinque filiæ, ſc. odium, ſuſurratio, detractio, exultatio in adverſis, & afflictio in proſperis, 22.q.34.6.0. & q.36.4.0

6 Invidia ad proximum eſt mater odii, primo ad proximum, & conſequenter ad Deum, 22.q.34.6. ad 2

7 Non eſt inter multum inæquales, ſed ad illos tantum, quibus poteſt quis ſe æquare, vel præferre, 22.q.36.1.ad 2.& ad 3.

8 Amatores honoris, & puſillanimes ſunt maxime invidi, 22 q 36.1. ad 3

9 Senes invident junioribus, & qui multa expendunt ad conſequendum aliquid, iis, qui parum expendunt, 22 q.36.1. ad 4

10 Ut plurimum naſcitur ex ſuperbia, 22.q.36 4. ad 1

11 Memoria bonorum, ut ſunt habita, cauſat delectationem, ut amiſſa triſtitiam, ut habita ab aliis invidiam, 22. q.36.1. ad 3

12 Contrariatur duabus virtutibus, quia habet duo objecta, ſcilicet principale, i. bonum, & proximum; primo contrariatur miſericordiæ, ſecun-

cundo nemeſi, 22.qu 36.3. ad 3.

1 Facta per metum ſunt voluntaria ſimpliciter, & involuntaria ſecundum quid, 12. q.6.6.0. & 7. ad 1. & ad 2. & q. 39.1.c. & q.73.6.c. & q.87.8 c.fi. & 22 q.168.4. ad 4. & q. 125.4.c. & q.142.3.c

2 Concupiſcentia nullo modo cauſat involuntarium, 12. q.6.7.0. & 22.q.142.3.c

3 Violentia cauſat involuntarium in cognoſcentibus, in aliis autem cauſat innaturale, quia opponitur directe voluntario, & naturali, 12.q.6.4. c. & 5.0. & 6. ad 1. & qu.73.6.c. & 22.q.88.6. ad 1

Jucunditas dicitur a ſpiritualibus ſignis, vel effectibus lætitiæ, cum intentione gaudii, ſcilicet in dictis, vel factis, 12.q.31.3. ad 3

1 Joannes Baptiſta fuit terminus veteris legis, & initium novæ legis, ſc. euangelii, 3. q.38.1. ad 2

2 Pertinet ad teſtamentum novum, 21.q.174.4. ad 3. & 3.q. 38.1. ad 1. & ad 2

3 Exultatio ejus in utero matris non fuit ab eo per liberum arbitrium ejus, ſed fuit a Deo; ideo miraculoſa fuit, 22.q.123.1. ad 1. & 3.q.27.6.c

4 Tota vita ejus fuit præparatoria ad Chriſtum, 3.q.38.2. ad 2. & 3.c

5 Chriſtus revocavit a nuptiis Joannem Euangeliſtam, volentem nubere; ſed Petrum non ſeparavit a matrimonio, quia primum poteſt fieri ſine injuria alterius, non autem ſecundum, 22.q.36.4. ad 1

1 Joannes Euangeliſta prædiligebatur a Chriſto propter ſuam integritatem, & propter prærogativam euangelicæ doctrinæ, 3.q 45.3. ad 1

2 Et propter virginitatem, & prærogativam euangelii, 3. q.45.3. ad 4

3 Joannes prædiligebatur a Chriſto propter quatuor, ſcil. propter ſapientiam, puritatem, fervorem, & teneram ætatem, 1.q.20 4. ad 3

1 Joannes Damaſcenus ſequitur errorem Theodorici & Neſtorii, quod Spiritus ſanctus non procedit a filio, quia fuit tempore, quo incepit illud ſchiſma Græcorum, 1.q.36.2. ad 3

Joſaphat peccavit non ex malitia, ſed ex infirmitate humanæ affectionis, 22.q.186.10. ad 2

1 Joſeph vir Mariæ ſemper fuit virgo, 3. q. 28.3. ad 5. & q. 4.c. ad 3

2 Joſeph voluit dimittere Mariam propter reverentiam, timens cohabitare tantæ ſanctitati, 3.q.28.3. ad 2

1 Ira dicitur dupliciter, ſcil. habitus, vel actus vitii oppoſiti manſuetudini, ſecundo voluntas vindictæ, tertio paſſio, 22.q.158.8.c

2 Duplex, ſcil. per zelum, id eſt ſecundum rationem; & ira per vitium, ideſt contra rationem, 22. q.158.1.2.0. & 3. q.15.9.c

3 Eſt inordinata dupliciter, ſcilicet ratione appetibilis, & ratione modi, 22 q.158.2.3.4.c

4 Gradus iræ triplex, ſcil. in corde, ore, & opere, 12 q.46.8. ad 3. & 22.q.158.5. ad 3. & 7.c

5 Eſt paſſio quodammodo compoſita ex paſſionibus contrariis, 12.q.46.2.c.fi.

6 Continet multas paſſiones, non ſicut genus continet ſpecies, nec ſicut cauſa ſuos effectus, ſed ſicut effectus ſuas cauſas, 12.q 46.1.c. ad 3

7 Secundum rationem rectam eſt paſſio laudabilis; quæ autem eſt contra rationem in plus vel minus, eſt peccatum, 22.q.158.1.2.8.0. & 3 q.15.9.0

8 Habitus virtutis tenens medium in ira eſt innominatus; ideo dicitur manſuetudo, quæ ſignificat diminutionem iræ, 22.q.147.2 ad 2

9 Ira ſemper eſt aliquo modo cum ratione, 12.qu.46.4.5. 0. & 22.q.53.6. ad 1

10 Aliqualiter audit rationem, ſicut nunciantem quod injuriatum eſt, non autem perfecte, quia non obſervat regulas ejus in vindicando, 12.q. 46.4. ad 3. & 5. ad 1. & 6. c. & 22.q 53.6. ad 1. & q.72.4. ad 2

11 Componitur ex triſtitia & deſiderio, non ſicut ex partibus, ſed ſicut ex cauſis, 12. q.46.3. ad 3. & 3.q.15.9.c

12 Materiale in ira eſt accenſio ſanguinis circa cor, vel aliquid hujuſmodi; formale vero eſt ex parte appetitus vindictæ, 1.q. 21. ad 2. & 12.qu.22.3. ad 3. & q.48.2.c. & 3.c. ad 1

13 Quoad ſuum formale, habet principium a ratione, ſed quoad ſuum materiale impedit judicium rationis, 12.q.48.3. ad 1. & ad 3. & 4.c

14 Eſt janua omnium vitiorum per accidens, ſc. impediendo rationem; ſed per ſe, reſpectu aliquorum vitiorum, 22.q.158.6. ad 3

15 Ira contra rationem ex parte objecti ſemper eſt peccatum mortale, niſi deſit conſenſus, vel niſi de re parva, non autem ratione modi, niſi ſit contra charitatem, 12. qu. 88.5. ad 1. & 22.q.158.3.0

16 Eſt vitium capitale, non autem odium, 22.qu.34.5.0. & q.158 6.0

17 Species iræ ſunt tres, ſcil. fel, id eſt acuta, mania, id. manens, & furor, 12. qu. 46.8 0. & 22 q 158.5.0

18 Filiæ iræ ſunt ſex, ſcil. rixa, tumor mentis, contumelia, clamor, indignatio, & blaſphemia, 22. q.37.2. ad 1. & q 41.2.0. & q 158.7.0

19 Eſt ſubjective in iraſcibili, 12.q.46.3.0. & 22.q.162.3.c

20 Defectus iræ in voluntate, vel in appetitu ſenſitivo contra rationem; ſemper eſt peccatum, 22.q 158.8.c

21 Bruta habent iram ex inſtinctu naturali, non autem ex ratione eorum, 12.qu.46.4. ad 2. & 7. ad 1

22 Multum ebrii non iraſcuntur, quia nihil habent de judicio rationis; ſed parum ebrii multum iraſcuntur, quia habent judicium rationis, ſed impeditum, 12.q 46.4. ad 3

23 Ira per zelum non impediens, nec præveniens judicium rationis fuit in Chriſto, non autem ira per vitium, 3.q.15.9.0.

24 Ut dicit actum voluntatis ad vindictam, eſt in Deo, non autem ut paſſio, 1.qu.3.2. ad 2. & q. 19.11.c. & qu.20.1. ad 2. & q.59.4. ad 1. & 12.q.47.1. ad 1. & 22.q.162.3.c

25 Cauſatur ex re inconvenienti, præſenti, vel præterita, vel ex apprehenſione inconvenientis habiti, ideo cauſatur ex dolore & triſtitia, 12.q.23.3.4.c. & q.25.1.3.c. & q.48.4 2.c

26 Omnis ira eſt propter aliquid contra ſe factum, 12.q. 47.1.0

27 Ira magis ſequitur complexionem corporis quam concupiſcentia propter velocitatem choleræ ad iram, ideo promptius inſurgit ira quam concupiſcentia, 22.q.156.4.c

28 Ira cauſatur ex accidenti extrinſeco, ſcil. ex læſione, ſed concupiſcentia delectabilium cauſatur ex cauſa naturali; ideo concupiſcentia diuturnior eſt & communior, & requirens principaliorem virtutem, licet ira majorem impetum habeat, 22.q.141.7. ad 2

29 Cauſa iræ duplex, ſcil. ratione motivi, ut excellentia, vel ratione diſpoſitionis, ut defectus, ſicut ægritudo, 12.q.47.3.0

30 Ira cauſatur ex invidia, & conſequitur etiam audaciam, & eſt effectus ejus, 12. q.25.3.c. & 4. ad 2. & ad 3

31 Triſtitia illata cauſat iram, 12 q.46.1.c. & q.47.3.0. & q.48.1.0. & 2.c. & 3.q 15.9.c

32 Sola parvipenſio cauſat iram, & omne provocans iram eſt aliquid ſub ratione injuſti, 22.q.47.2.0. & 3 4.c

33 Tacens provocat ad iram contumeliantem, quia videtur eum parvipendere, 12. qu. 7.1. ad 4. & q. 72.3. ad 3

34 Oblivio, exultatio in adverſis, denunciatio triſtium impediens voluntatem, & quælibet alia cauſant iram, ratione parvipenſionis tantum, 12.q.47.2. ad 3

35 Ludus, riſus, feſtum, proſperitas, conſummatio operum, delectatio non turpis, & ſpes cauſant iram, ratione parvipenſionis, ſed impediunt eam, inquantum impediunt triſtitiam, 12.q.47.3. ad 3

36 Defectus injuriantis duplex, ſcil. augens indignam parvipenſionem, ut ignobilitas, inſipientia & ſervitus, & de-

fe-

fectus diminuens eam, ut pœnitentia, confeſſio mali, humiliatio, poſtulatio veniæ, & hujuſmodi: primi augent iram, ſecundi vero diminuunt eam, 22.q.47.4.0

37 Ira debilitatur ex diuturnitate, ſicut & cauſa ejus, ſcil. memoria injuriæ, quæ etiam videtur minor, quando eſt tantum in memoria, 12.q.48.2.ad 2

38 Ira non eſt ad perſonam multum excellentem, quæ læſit, ſed tantum triſtitia, quia ira præſupponit triſtitiam, deſiderium, ſpem; & audaciam puniendi, 12. q. 25.3.c.fi. & qu. 45.4. ad 3. & q.46.1.c

39 Nullus proprie iraſcitur ſibi, ſed metaphorice, ſicut nec juſtum, nec injuſtum ſibi facit, niſi metaphorice, 12. q. 46.7. ad 2

40 Ira eſt magis ad amicos injuriantes, quam ad alios, quia indignior videtur eorum deſpectio, 12.q.47.4. ad 3

41 Eſt tantum ad eos, ad quos eſt juſtitia & injuſtitia, 12.q.46.7 0

42 *Homo* iraſcitur inanimatis, & brutis ex imaginatione nunciante læſionem, non autem ex ratione, 12.q.46.7. ad 1

43 Ceſſat ad graviter læſos, quia malum eorum ſufficit, 12.q.46.6. ad 1. & q.47.4. ad 2

44 Ceſſat ad mortuos, quia non poſſunt dolere, quod tamen appetit iratus, & vindicta jam facta videtur. 12.q.46. 7. ad 1. & q.47.4. ad 2

45 Maxime facit perturbationem corporalem circa cor, ita ut etiam ad exteriora membra derivetur, 12. qu.48.3.c. & 22.q 46.3. ad 3

46 Signa & effectus iræ ſunt quinque, ſcilicet palpitatio cordis, tremor corporis, inflatio faciei, exaſperatio oculorum, & clamor irrationabilis, 12.q.48. 2.4.c. & 22.q.158.4.c.fi.

47 Cauſat fervorem ſanguinis, quia fit inſequendo, quod convenit calori, non autem retrahendo, quod convenit frigori, 12.q.48.2.0

48 Fervor amoris eſt dulcis & lenis, iræ vero fervor eſt amarus, & ex felle: ideo primus aſſimilatur calori aeris & ſanguinis, ſecundus autem aſſimilatur igni & choleræ, 12. q.46.5.c. & q.48.2. ad 1

49 Ex ira audacia augetur, quia ira eſt quid auſivum, ſecundum Philoſophum, unde irati redduntur prompti & audaces ad invadendum; & ſimiliter delectatio eſt effectus iræ, ut eſt in ſpe vindictæ, ſed delectatio de vindicta præſenti aufert totaliter iram, 12.q.44.1. ad 1. & q.45.4. ad 3.fi. & q.48.1.0

50 Inter cæteras paſſiones magis impedit uſum, & judicium rationis, 12. q. 48.3.0. & 4.c. & 22.q.41.2. ad 3. & q.157.4.c

51 Dupliciter cauſat taciturnitatem, ſcilicet ex parte rationis, & ex parte perturbationis ejus, 12.q.48.4.0

52 Diminuitur per ſequentem iram, præcipue ſi ſequens ira ſit major, 12.q.48.2, ad 3

53 Ira & invidia cauſant inconſtantiam, pertrahendo rationem ad aliud; ſed luxuria, totaliter extinguendo lumen rationis, 12.q.77.7.c. & 22.q 53.6. ad 1

54 Eſt levior quam invidia, ratione appetibilis, & hæc quam odium, ſed e converſo, ratione modi, 12. q. 46. 6.0. & 22.q. 158.4.0

55 Semper reſpicit duo objecta, ſc. vindictam & nocentem, ſed amor & odium unum objectum tantum quandoque, 12.q.46.2.3.c

56 † Utrumque objectum amoris eſt bonum, odii autem malum, ſed ira reſpicit vindictam ſub ratione boni, & nocentem ſecundum rationem mali, 12.q.46.2.3.6.c

57 Odium appetit malum alicujus ſub ratione mali, ſed invidia ſub ratione propriæ gloriæ; ira vero ſub ratione juſtæ vindictæ, 12.qu.46.6.0. & 7.c. & q.47.11.2.c. & 22.q.34.6.ad 3. & q.43.2.c. & q.158.4.c

58 Odium appetit nocere propter contrariam diſpoſitionem infinite, non tamen ut ſciatur, ira vero propter læſionem tantum cum menſura, & ut ſciatur, 12.q.46.6.0. & 22 qu.41.2.c. ad 4. & q.72.4. ad 3. & q.73.3. ad 2

59 Odium prius & directius cauſatur ex triſtitia et acedia, quam ex ira, 22.qu.34.6. ad 3. et q.159.7. ad 1

60 Ira creſcit in odium, non eadem numero per inveterationem, ſed quia cauſat odium per diuturnitatem, 12.q. 46.3. ad 2. et 22.q.34.6. ad 3.

61 Ira eſt ad ſingulare, odium autem ad univerſale, 1.q.80.2.ad 2. et 12.q.29.6.0. et q. 46.7. ad 3.

62 Odium eſt inſanabilius, et permanentius quam ira, quia cauſatur ex permanentiori cauſa, ſc. ex diſpoſitione, qua reputatur aliud contrarium et nocivum, ſed ira cauſatur ex paſſione, et commotione animi propter læſionem illatam, 12. q.46.6. ad 3. et 7. ad 3.

63 Odium magis agit ſine miſericordia, quam ira, quantum ad rem deſideratam, ſed e converſo quantum ad intenſionem deſiderii, 12.q.46.6.ad 1.

64 Ira reſpicit bonum juſtitiæ, concupiſcentia vero bonum delectabile, vel utile, 22. q.158.4.c

65 Ira operatur cum triſtitia, concupiſcentia vero delectabiliter, ſed ira eſt minus pœnitibilis, quia plus habet de ratione, 22.q.156.4.c

66 Ira eſt cum ratione denunciante injuriam, non autem præcipiente vindictam, ſed concupiſcentia naturaliter, 12. q.46. 4.0. et 22.q.156.4.c. ad 2

67 Difficilius eſt reſiſtere iræ, et pugnare contra iram ad horam propter impetum ejus, quam contra delectationem et concupiſcentiam, ſed e converſo, propter majorem continuitatem, 22.q.156.4. ad 1. et q.162.6. ad 1.

68 Ira cauſatur ex contrariis paſſionibus, ſcilicet a ſpe, et triſtitia, ideo includit in ſe contrarietatem, 12.q.46.1. ad 2

69 Nulla paſſio eſt contraria iræ, 12. q.23.3.0. et 4.c.fi. item q.46.1. ad 2

70 Iræ contrariatur aliquod vitium, ſc. inordinata remiſſio iræ, ſed non apparet, quia eſt innominata, 22.q.158.8.0

71 Miteſcere eſt privative vel negative oppoſitum iræ, non autem contrarie, 12. q. 23.3.fi.

72 Non opponitur manſuetudini, niſi ſecundum quod eſt inordinata, 22. q. 157.1. ad 3. & 3.q 15.9. ad 2

73 Manſuetudo magis opponitur iræ, quam defectui ejus; ideo vitium oppoſitum manſuetudini nominatur ira, ad quam refrænandam principaliter manſuetudo ordinatur, 22. q.157.2. ad 2

1 Iracundia eſt exceſſus iræ; ideo eſt vitium oppoſitum manſuetudini, 22.q.157.1. ad 3

2 Iracundus non eſt, cui ineſt paſſio iræ, ſed qui paſſibilis eſt de facili ab ea, 1.q.63.4. ad 2.

1 Iraſcibilis dupliciter ſumitur, ſcilicet proprie, id eſt appetitus ſenſitivus, & improprie, in eſt voluntas, 1.qu.82. 5. ad 2. & 22.q.162.3.c. ad 3

2 Iraſcibilis potius denominatur ab ira, quam ab aliis paſſionibus, quia eſt notior, ſcilicet quia eſt effectus & terminus earum, 22. q. 25.3. ad 1. & q 46.1. ad 1.

3 Actus iraſcibilis in tantum eſt naturalis homini, inquantum eſt ſecundum rationem, ſed inquantum eſt præter ordinem rationis, eſt contra naturam hominis, 22.q.158.2. ad 4

Iris quandoque ſignificat ſerenitatem, inquantum cauſa ejus eſt cauſa ſerenitatis, 22. q.95.5.c

1 Ironia eſt vitium, quo quis aſſerit minora de ſe, quam credit, ideo ſemper eſt peccatum, tamen levius ut plurimum quam jactantia, 22. qu. 110.2.c. & q.113.0

2 Ironia & jactantia circa idem, ſcilicet circa conditionem perſonæ, mentiuntur verbis, vel quibuſcumque ſignis, 22.q.113.2.c

Irregularitas non incurritur propter peccatum tantum, ſed principaliter propter ineptitudinem perſonæ ad Euchariſtiam miniſtrandam, 12.q.20.5. ad 4.& 22.q.64.7.ad 3.& q.108.4.ad 2

1 Irreligioſitas habet manifeſtam contrarietatem ad religionem, per contemptum & irreverentiam Dei, vel rei ſacræ, 22. q. 92.97. princ. & q. 122.3.c.

2 Op-

2 Opponitur veræ religioni per defectum, ſicut ſuperſtitio per exceſſum, & prohibetur ſecundo præcepto decalogi, 22.q.122 3.4.c

3 Species irreligioſitatis ſunt quatuor, ſc. tentatio Dei, perjurium, ſacrilegium, & ſimonia, 22.q.97.99.prin. & qu. 154. 10. ad 1

4 Superſtitio impedit religionem, ne ſuſcipiatur Deus, ſed irreligioſitas, ne ſuſceptus honoretur, 22.q.122.3.4 c

Iſaac ſignificavit Chriſtum, inquantum oblatus eſt in ſacrificium; ideo non oportet quod ſignificet eum ut offerens, licet obtulerit, ſicut & alii juſti ſecundum congruitatem ſui temporis, ſecundum Gregorium, 22.q.85.1. ad 2

1 Chriſtus ſperavit in Juda, id eſt confidebat quadrupliciter, ſcilicet ſecundum apparentiam, effectum, debitum, & in membris Chriſti, 21.q. 17.4.0. & 5.c. & q.25.1. ad 3

Judas Apoſtolus nomen Archangeli ponit in canonica epiſtola, 1.q.108.5.b.

1 Judæorum terras Eccleſia permittit Chriſtianos colere, quia per hoc non habent neceſſe converſari cum eis; & tamen ſi ex tali communicatione vel convictu ſubverſio fidelium timeretur, eſſet penitus interdicendum, 22.q.10.10. ad 3

2 Totus cultus Judæorum erat propheticus, & figurativus, 12. q.100.12.c. & qu. 104 2. ad 2. & q.114.10. ad 1. & 22. q.87.1.c. et qu.96.3. ad 3. et 3.q.66.2. ad 2

3 Tribus ſacerdotalis et regia Judæorum erant præclariores, ideo ſæpe conjunctæ ſunt per matrimonium, 3.q.31.2. ad 2

4 Judæi excuſantur a furto Ægyptiaco, et hoc non eſt niſi quia præcepto ſuperioris Domini res non ſuæ factæ ſunt ſuæ, 12.q.94. 5. ad 2. et qu.100.8. ad 3. et 22.q. 66.5. ad 1. et q.104.4. ad 2

5 Judæis permiſſum eſt accipere uſuras ab extraneis tantum, quorum bona debebantur Judæis; vel propter avaritiam, ne acciperent eas a fratribus, 12. qu. 105.3. ad 3. et 22. quæſt. 78.1. ad 2

6 Communis ſtatus Judæorum ſemper erat in proſperitate, quamdiu ſervabant legem, et cum peccabant erant in tribulationibus, 12 q.99.6. ad 3

7 Deus exaltavit Judæos tempore gratiæ quintupliciter, ſc. ſecundum carnis aſſumptionem, per perſonalem prædicationem, per ſuam converſationem, per miraculorum operationem, et per diſcipulorum prædicationem, 22.qu.10. 8.c. et q.14.1.c

8 Principes Judæorum cognoverunt Chriſtum eſſe Meſſiam, qui promiſſus eſt in lege: non autem cognoverunt Divinitatem ejus, niſi per conjecturas, quod etiam obſcurabatur per invidiam, et cupiditatem gloriæ propriæ, 3.q.47. 5.0. et 6.c

9 Judæi non intelligunt præcepta decalogi, 12. q. 102.6. ad 7. et q. 107.2.c. ad 2. et ad 4. et 3. ad 2. et q. 108.2. ad 4. et 3. ad 1. et ad 2. et ad 4

10 Secta Judæorum duplex, ſcilicet Phariſæorum, et Saducæorum negantium reſurrectionem, et angelos, 1.q.50.1.c

11 Judæi proni ſunt ad idololatriam, 12.qu.100.6. ad 4. et 22.q.10.9. ad 1

12 Sunt crudeles, et ad avaritiam proni, 12.q.105.2. ad 1.

13 Dixerunt primo quidem blaſphemiam in Filium hominis, cum dicebant voracem, potatorem vini, et publicanorum amatorem; poſtmodum autem blaſphemaverunt in Spiritum ſanctum, dum opera quæ ipſe operabatur virtute propriæ Divinitatis, et per operationem Spiritus ſancti, attribuebant principi dæmoniorum, 22.q.14 1.c

14 Cum ipſi Judæi ſint ſervi Eccleſiæ, poteſt Eccleſia diſponere de rebus eorum, ſicut etiam principes ſeculares multas leges ediderunt circa ſuos ſubditos, in favorem libertatis, 22.q.10.10.c

15 Judæi propter culpam ſuam ſunt ſervi in perpetuum; ideo domini poſſent tollere res eorum, ſervato eis victu, niſi leges hoc prohiberent, 22.q.

 10.

30.10.c. et 11.c. et 12. ad 3. et 3.q. 68.10. ad 2

16 Sunt compellendi a fidelibus, ſi adſit facultas, ut fidem non impediant vel blaſphemiis, vel malis perſuaſionibus; vel etiam apertis perſecutionibus, 22.q.10.8.c. et 9. ad 2. et q.14.1.c

1 Judex juſte infligendo pœnas non peccat, 22.q.64.2.3.o. item q.108.1.3.o

2 Nullas probationes admittere debet contra leges Divinas vel humanas, 22.q.67.2.c

3 Perpendens accuſatorem falſo accuſaſſe, non quidem malitioſe, ſed temere, id eſt ex levitate credendi, vel ex juſto errore, non imponat ei pœnam talionis, 22.q.68.3. ad 1. et 4. ad 1

4 Neminem debet condemnare, niſi accuſatum; 22. qu. 67. 3.o

5 Debet eſſe facilior ad abſolvendum, quam ad condemnandum, niſi in cauſis favorabilibus, ut libertatis, 22. q.70.2. ad 2

6 Bonus judex eſt diminutivus pœnarum, quæ ſuo arbitrio relinquuntur, non autem pœnarum quæ determinantur a lege Divina; vel humana, 22.q.67.4. ad 1

7 Nullus judex poteſt remittere pœnam, pro alterius injuria, niſi læſus velit, nec pœnam pro injuria communitatis, niſi ſupremus judex, ſi expediat, 22. q.67.4.o. et 3.q.46.2. ad 3

8 Nullus eſt judex ſui, ſed poteſt ſe committere judicio aliorum, 22.q.64.5. ad 2

9 Naturalis tamen inclinatio ineſt judici, et cuilibet homini ad repellendum nociva dupliciter, ſcilicet vel defendendo ſe, ne inferantur injuriæ, vel ulciſcendo illatas, non tamen intentione nocendi, ſed intentione removendi nocumentum, 22.q.108.2.c.

1 Judicium ſecundum primam impoſitionem ſignificat rectam determinationem juſtorum; ſed poſt ampliatum eſt nomen ejus ad ſignificandum omnem rectam determinationem, ſpeculativam vel practicam, 12. q.93.2. ad 3. et 22.q.60.1. ad 1

2 Eſt actus judicis, inquantum eſt judex, id eſt inquantum eſt jus dicens; ideo eſt actus juſtitiæ, ideſt executio juſtitiæ, 22. qu. 60.1.o. item q.63.4.c

3 Quoad rem judicatam ſe habet communiter ad commutativam, et diſtributivam juſtitiam; ſed quoad formam judicii, inquantum etiam in commutativa judex accepit ab uno, et dat alteri, pertinet ad diſtributivam tantum, 22.q.63.4. ad 1.

4 Ordinare, et judicare ſunt actus ſapientiæ, 1.q.1.6.c

5 In omni judicio ultima ſententia pertinet ad ſupremum judicatorium, 12.q.74.7.c

6 Ad omne judicium requiruntur duo, ſcilicet virtus proferens, et diſpoſitio ejus; ratione primi eſt actus rationis, prudentiæ, et ſyneſis, ſed ratione ſecundi eſt actus juſtitiæ, 22.q.60.1. ad 1

7 Unumquodque judicatur magis ſecundum formale in eo et per ſe, quam ſecundum materiale, et per accidens, 22.qu.110.1. ad 1. et q. 117.6.c. item q.118.5.c.fin.

8 Quidam ſunt bene inquirentes propter bonam imaginativam, qui non ſunt bene judicantes propter indiſpoſitionem ſenſus communis, 22. qu. 51.2.3.c.

9 Judicium de re non poteſt haberi perfectum, niſi per reſolutionem ad principium, 12. q.112.5.c. et 22.q.173.3.o

10 Judicium certum de re maxime datur ex ſua cauſa, ſecundum ordinem cauſarum, quia per primam judicatur de ſecunda, non autem e converſo, 22.q.9.2.c

11 Rectitudo judicii contingit dupliciter, ſc. per uſum rationis, et per connaturalitatem, tam in moralibus per ſcientiam moralem, et per habitus morales, quam in Divinis per donum ſapientiæ, et per charitatem, 22.q.45.2.c. et q.51.3. ad 1

12 Rectum judicium conſiſtit in apprehenſione rei, ut in ſe eſt, ex recta diſpoſitione potentiæ cognitivæ, et appetitivæ, 22.q.51.3. ad 1

13 Charitas inclinat ad re-

ctum

ſtum judicium de omni re per regulas Divinas, ex quibus profertur per donum ſapientiæ, ſed juſtitia inclinat per prudentiam ſecundum regulas juris, 22 q.60.1. ad 2

14 Ad juſtum judicium requiruntur tria, ſci. juſtitia, auctoritas, & prudentia; ſi primum deſit, eſt judicium perverſum; ſi ſecundum, eſt judicium uſurpatum; ſi tertium, eſt judicium ſuſpicioſum vel temerarium, 2.2. q.60.2.3.6. & q.67.1.0. & 3.q.59.1.c

15 Judex debet ſemper judicare ſecundum leges ſcriptas, 22.q.60.5.0. item 6.c

16 Debet judicare ſecundum allegata & probata etiam contra veritatem quam novit, ut perſona privata, 22.qu.64.6. ad 3. item q.67.2.0

17 Judicium humanum debet imitari judicium Divinum, in judiciis Dei manifeſtis, non autem in occultis, quia eorum rationes non poteſt homo comprehendere, 22.q. 10.11.c. & q. 108.4.ad 2

18 † Exiſtens in peccato mortali etiam occulto, ex officio corrigens, vel judicans alios peccat, non autem hoc agens ut frater, niſi propter ſcandalum, 22.q.33.5.0

19 † Judicat legem, dicens eam non eſſe bene poſitam, non autem dicens eam in aliquo caſu non eſſe ſervandam; ſed de illo caſu particulari, 22.q.120.1.ad 2

20 Homo in judicio debet pauperi ſubvenire, quantum poteſt, ſine læſione juſtitiæ, 22.q.63.4.ad 2

21 Nullus poteſt judicare niſi ſubditum, ordinarie, vel ex commiſſione ſuperioris, vel propria ſponte, vel delinquentem in re non exempta, 22.q.60 2 c.& q.67.1.0

22 Judicium per compromiſſum in arbitros neceſſe eſt aliqua poena vallari, 22.q.67.2.ad 2.

23 Judicium Eccleſiæ debet eſſe conforme judicio Dei, & non aſtringi legibus humanis, 22.q.10 11.c.& q.108.4 ad 2

24 Poteſtas ſecularis ſubditur poteſtati ſpirituali; ideo judicium non eſt uſurpatum, ſi prælatus ſpiritualis judicat de temporalibus, quantum ad permiſſa, vel inquantum ei ſubduntur, 22.q.60.6.ad 3

25 Judiciaria poteſtas convenit toti Trinitati, ſed appropriatur Patri ratione auctoritatis, Filio quoad rationem judicii, & Spiritui ſancto quoad effectum judicandi, quem homines habent, 3.q.58.1.0

26 Auctoritas principalis judicandi convenit ſoli Deo; ſed committitur hominibus, & maxime Chriſto, ſecundum naturam humanam, 3. q.58 0. & q. 59.2.0

27 In judicio Dei idem poteſt eſſe accuſator ſimul & teſtis, non autem in judicio humano, 22.qu.67.1. ad 1. & 3. ad 3.& q.89.1 ad 3

28 Deus in judicio ſuo utitur conſcientia peccantis, & evidentia facti quoad ipſum, pro accuſatore, 22.q.67.3.ad 1

29 Chriſtus hic vivens noluit adminiſtrare temporaliter regnum terrenum, nec judiciariam exercere poteſtatem ſuper res temporales, 3.q.59.4 ad 1

30 Propria voluntate ſubdidit ſe Pilati judicio, ſicut etiam alii poſſunt ſe ſubjicere etiam non ſuperioribus, 22.q.67.1.ad 2

31 Judiciaria poteſtas convenit Chriſto propter Divinam perſonam, dignitatem capitis, gratiæ habitualis plenitudinem, & propter meritum ejus, 3.q 59.3.0

32 Chriſtus habet poteſtatem judiciariam ſuper omnes creaturas; quia anima ejus eſt ſuper omnes creaturas, 3.q.59.1. ad 3.

33 Secundum naturam humanam habet poteſtatem judiciariam ſuper omnes angelos quoad diſpenſationes, & præmium accidentale, ſed quoad præmium eſſentiale, ſecundum naturam Divinam tantum, 3.q. 59.6.0

34 Judiciaria poteſtas quoad omnes res humanas convenit Chriſto ſecundum utramque naturam, 3.q 59.4.0

35 Angeli trahuntur ad judicium pro cuſtoditis qui damnantur, non quidem ut rei

ſed ut teſtes, 1.q.113.7. ad 4

36 Omnes homines judicabuntur quoad receptionem præmii, vel punitionis, ſed perfecti & infideles non judicabuntur judicio diſcuſſionis, 3. q.56.2.ad 4

37 Neceſſe eſt eſſe generale judicium in fine mundi, præter judicium particulare quod fit in morte, 3.q.59.5.0

38 Dies judicii, quæ erit tempore ſecundi adventus Chriſti, quod a ſtati comparatur, quando ſol maxime exaltatur, eſt nota ſoli Deo, 3.q 46.9.a.3. ad 3

39 Univerſale judicium futurum eſt, ſuppl.q.88.1.c

40 Ultimum judicium futurum eſt mentaliter, ſupplem. q.88.2.c

41 Conveniens eſt ut cognitio finis mundi ſoli Deo reſervetur, ſuppl.q.88.3.0

42 Probabile eſt Chriſtum deſcenſurum ad judicandum circa montem Oliveti, ſuppl. qu. 88.4.0

43 Judicabunt perfecti viri cum Chriſto, ſuppl. q.89.1 c

44 Non cuilibet pauperi datur judiciaria poteſtas, ſed ei qui omnibus relictis, Chriſtum ſecutus fuerit, juxta perfectionem vitæ, ſuppl.q.89.1.c

45 Non competit angelis judicare, ſuppl.q.9.3.0

46 Probabile eſt quod dæmones damnatos torquebunt, ſuppl.q 89.4.c

47 Omnes in judicio comparebunt, ſuppl.q.89.5.0

48 Beati omnes quantum ad præmiorum retributionem judicabuntur, quantum vero ad meritorum diſcuſſionem, qui notabilem alicujus mali meriti admixtionem habent, non judicabuntur; at illi qui negotiis terrenis ſunt impliciti, ita tamen ut ſua peccata per eleemoſynas expiarint, judicabuntur, ſuppl.q.89.6.c

49 Infideles condemnabuntur, cum in eis nullum ſit fidei fundamentum, ſuppl.q.89.7.c

50 Angeli non judicabuntur judicio diſcuſſionis, ſed bene retributionis, ſuppl.q.89.8.0

51 Congruum eſt, ut Chriſtus ſecundum humanam naturam ſit mundum judicaturus, ſuppl.q 90.1.c

52 Ut in ultimo judicio in gloria ſua appareat, ſuppl. qu. 90.2.0

53 Cum Deus ſit eſſentialiter ipſa bonitas, non poteſt ſine gaudio videri, ſuppl.q.90.3.c

54 Conveniens eſt, ſicut homo glorificatus erit, ſic & mundum ipſum poſt judicium innovari, ſuppl.q.91.1.c

55 Homine glorificato motus cæli ceſſabit, Divina voluntate id faciente, ſuppl. q.91.2.c.

56 Corpora cæleſtia majorem claritatem accipient in illa innovatione, ut quaſi ſenſibiliter Deus ab homine videatur, ſuppl.q 91.3.0

57 Cum oporteat corpora inferiora maxime perfici ſecundum claritatem, in qua communicabunt cum cœleſtibus corporibus, elementa induentur claritate quadam, non autem æqualiter, ſuppl.q 91.4.0

58 Cum plantæ & animalia non poſſint ordinari ad incorruptionem, non remanebunt in illa mundi innovatione, ſuppl.q.91.5.c

Judith laudatur, non quia mentita eſt Holopherni, ſed propter affectum quem habuit ad ſalutem populi, pro qua periculis ſe expoſuit: quamvis dici poſſit, quod verba ejus veritatem habent ſecundum aliquem myſticum intellectum, 22. qu. 110.3. ad 3

Juge ſacrificium fiebat mane & veſperi quotidie, figurans perpetuitatem Divinæ beatitudinis, & perpetuitatem Chriſti, qui eſt agnus Dei, 12.q.102. 4. ad 10. & 3.q.22.3. ad 3

Jumentum ſeu pecus dicitur omne animal ſerviens homini, 1.q 72. ad 2

1 Juramentum eſt actus religionis, ſeu latriæ, quia honorabiliſſimum eſt, 22.q.89.4.0

2 Jurare eſt Deum in teſtem vocare propter defectum locutionis & cognitionis humanæ, ideo non fit in neceſſariis, 22. q.89.1.0. & 4.c. & q.98.1.c

3 Jurare eſt implorare teſtimonium Dei, ut exhibendum; ſed allegare ſacram Scripturam

eſt uti teſtimonio Dei jam dato, 22.q.89.1. ad 1

4 Juramentum Dei, & angeli a ſacra Scriptura inducitur ad oſtendendum infallibilitatem diſpoſitionis Divinæ de aliqua re, non autem propter defectum dicti ſui, 22.q.89.10. ad 4

5 Juramentum ſecundum ſe licitum eſt, & honeſtum, ſcilicet ratione originis & finis, ſed cedit in malum alicui, ex eo quod male utitur eo, id eſt ſine neceſſitate & cautela debita, vel quia imminet periculum perjurii, quia de facili homo in verbo delinquit, 22. q.89.2.0. & 3.c

6 Quæritur ad ſubveniendum alicui defectui, quo ſcilicet unus homo alteri diſcredit; ideo juramentum non eſt per ſe appetendum, ſed tantum in neceſſitate ut medicina utendum eſt eo, 12.q.107.2.c. ad 3.& qu.108. 3. ad 1. item 22. q. 5. 3.a.1. item q. 89. item 3.c. item 5.0

7 Debet habere tres comites, ſcilicet veritatem, judicium, & juſtitiam, 22.q.89.3.0. & 7.c. item q.98.1. ad 1.

8 Jurare per creaturas non licet niſi ſecundum quod in eis veritas Divina, vel effectus teſtificationis ejus oſtenditur, ſicut juravit Joſeph per ſalutem Pharaonis, ſcilicet vel per modum execrationis, quaſi ſalutem Pharaonis obligaverit Deo, vel per modum conteſtationis, quaſi conteſtando veritatem Divinæ juſtitiæ, ad cujus executionem principes terræ conſtituuntur, 22.q.89.6.0

9 Aſſumuntur ad juramentum aliquæ creaturæ, non quidem ſecundum ſe, ſed inquantum in eis Divina veritas manifeſtatur, ſicut juramus per Euangelium, id eſt per Deum, cujus veritas in Euangelio manifeſtatur, & per ſanctos qui hanc veritatem crediderunt & obſervaverunt, 22.q 89.6.c

10 Solet homo jurare per caput ſuum, aut per filium ſuum, aut per aliquam aliam rem quam diligit, ſicut & Apoſtolus juravit in animam ſuam, 22.q.89.6.c

11 Punitur per canones clericus per creaturam jurans, quod ad blaſphemiam infidelitatis pertinet, eo quod Dominus prohibuit jurare per creaturas, ita ſcilicet, quod eis adhibeatur reverentia divina, 22.q.89 6. ad 1

12 Juramentum duplex, ſcilicet aſſertorium, id eſt de præſenti vel præterito; & promiſſorium, id eſt de futuro, 22. q.89.1.c.& 7.0

13 Juramentum duplex, ſcilicet per ſimplicem conteſtationem Dei, & per execrationem, ſcilicet obligando ſe, vel aliquid ſui ad pœnam, 12. q.89.1.ad 3.& 6.c

14 Deus dupliciter eſt teſtis in juramento, ſci. manifeſtando veritatem in mente, vel in publico, & puniendo mendacem, 22.q.89.1.ad 3.& 2.ad 3

15 Jurare per Deum ſecundum ſe eſt majus, quam jurare per Euangelia, ſed ratione majoris ſolemnitatis, & majoris deliberationis eſt e converſo, 22 q.89.10.ad 2.& q.98.3. ad 3

16 Obligatio voti cauſatur ex fidelitate ad Deum, ideo eſt major, quam obligatio juramenti, quæ eſt ex reverentia Dei, 22.q.89.8.0

17 Juramentum obligat ſecundum intentionem jurantis ſine dolo, alias obligat ſecundum ſecundarium intellectum ejus, cui juratur, 28. q.89.7. ad 4

18 In juramento promiſſorio eſt duplex obligatio, ſc ad peccatum, ſi deſit veritas, & obligatio ad faciendum illud quod promiſit: ſed in juramento aſſertorio eſt tantum prima obligatio, 22.q 89.7.c. ad 3

19 Juramentum coactum obligat in conſcientia, non autem in foro contentioſo; tamen poteſt repetere, vel denuntiare ſuperiori, etiam ſi oppoſitum juraſſet, 22. q.89.7. ad 3. & 3.q.98.3. ad 1

20 Cum quis jurat facere voluntatem alterius, vel promittit, intelligenda eſt debita conditio, ſi id quod ei mandatur licitum ſit, & honeſtum, & portabile, ſive moderatum, 22.q.98.2.ad 3

21 Juramentum & votum

cum vergant in deteriorem exitum, vel cum ſit illicitum, non debet ſervari, 22.q.88.2.ad 2.& 10.c.& 12. ad 2.& q 89.7.0

22 Jurans aliquid illicitum facere, vel jurans abſtinere a bono, ut a religione, non obligatur ſervare illud; ſed eſt perjurus ipſo facto, 22.qu.89.7.c.ad 2,item 9 ad 3.& q.98.1.ad1. item ad 2

23 Novus civis obligatur ſervare juramenta civitatis ex fidelitate, non autem ex juramento, quia eſt actio perſonalis, 22.q.98.2.ad 4

24 Canonicus jurans ſervare ſtatuta collegii tenetur ad ſtatuta futura ex vi eorum, non autem ex juramento, niſi hoc intenderit, 22.q.98.1.ad 4

25 Ille cui juratur poteſt liberare a juramento promiſſorio quoad utilitatem ejus, non autem quoad utilitatem aliorum, nec quoad honorem Dei, 22.q.89.6.ad 2

26 Quilibet poteſt irritare juramentum ſui ſubditi circa ea quæ ſubduntur ejus poteſtati, ut pater, vel maritus, 22.qu. 89.9.ad 3

27 In juramento aſſertorio non poteſt diſpenſari, nec in promiſſorio ſecundum ſe, ſed tantum ratione materiæ indebitæ, 22.q.89.9.0

28 † Si dubium eſt, an ſit licitum, vel proficuum quod juratum eſt, poteſt a quolibet Epiſcopo diſpenſari; ſi autem ſit licitum manifeſte, non videtur diſpenſabile, nec commutabile, niſi occurrat aliquid melius ad communem utilitatem, quod ad Papam maxime pertinet, 22.qu.89.9.ad 3.& qu. 98.3.ad 1

29 Jurans debet eſſe jejunus, niſi in neceſſitate, 22.q.89.10.0.

30 In feſto non licet jurare pro re temporali, niſi forte ex magna neceſſitate, ſed jurare pro re ſpirituali licet, 22.q.89.10 c.fin.

31 Pueri & perjuri non coguntur jurare, quia jurarent ſine reverentia, nec ſacerdotes, niſi in neceſſitate, & pro re ſpirituali, 22.q.89.10.0

32 Recipere juramentum per falſos deos a diſpoſito ſic jurare licet ſecundum Auguſtinum, non autem licet inducere, 22. q.78.4.c.& q.98.4.ad 4

33 Cogens jurare quem ſcit pejerare, peccat mortaliter, niſi ſit perſona publica, ut judex, qui requiſitus tenetur ad hoc, 22.q.98.4.0

Jurgium videtur idem eſſe quod rixa, 22.q.41.1.c.item ad 1.

Quilibet habens jurisdictionem poteſt ea quæ ſunt juriſdictionis committere, 22. qu. 187.1.c

1 Jus primo impoſitum eſt ad ſignificandum rem juſtam, ſecundo artem qua cognoſcitur, tertio locum, quarto id quod redditur a judice, 22.q.57.1.ad1.

2 Proprie eſt objectum juſtitiæ, lex autem ratio ejus ſcripta, 22.q.57.1.0.& q.60.1.c

3 Jus vel juſtum eſt opus adæquatum alteri ſecundum aliquem æqualitatis modum, 22. q.57.1.2.c.& q.59.2.c

4 Jus Divinum eſt quod divinitus promulgatur, & eſt duplex, ſc. naturale, & poſitivum, 22.q.57.2.ad 3

5 Jus naturale eſt conceptio homini naturaliter indita, qua dirigitur homo ad convenienter agendum in propriis actionibus, 12.qu.94.2.0.et qu.96.2. ad 3

6 Primo continetur in lege æterna, ſecundario vero in naturali judicatorio rationis humanæ, 12.q.71 6.ad 4

7 Semper et ubique habet eandem potentiam, ſed per accidens propter aliquod impedimentum poteſt variari, 12. q.94.5.6.0

8 De jure naturali eſt quod maleficia puniantur, ſed determinatio ejus eſt de jure poſitivo; 22.q.85.1.ad1

9 Jus poſitivum derivatur a jure naturali, 12.q.95.2.0. et 3. 4.c

10 Voluntas bona poteſt facere jus et juſtum de aliquo indifferenti, non autem contra jus naturale, 22 q.57.2. ad 2.et q.60.5.ad 1.et ad 2.q.66.7.c

11 Jus Divinum non tollit jus humanum, quod eſt ex naturali ratione, 22.qu.10.10.c.et q 12.2.c

12 Jus poſitivum variatur ſecundum diverſas hominum conditiones, in diverſis temporibus, 12.q.91.5.ad 1. & 6.c.& q.96.2.c.& q 104.3 ad 2

13 Jus duplex, ſc. naturale, & poſitivum, 12.qu.95.4.c.& 22.q.57.2.0.& q.60.5.c

14 Naturale dupliciter, ſcil. a natura immediate, ut principia, & mediate, ut concluſio. Primum eſt idem apud omnes, nec unquam deficit, non autem ſecundum, 12.q.94.4.5.6.0

15 Dicitur dupliciter, ſcilicet quod ex natura ſua abſolute eſt alteri adæquatum, & ut eo aliquid conſequitur. Primum convenit omni animali, ſecundum autem ſoli homini, & eſt jus gentium, 12.q.95.4.ad 1.& 22.q.57.3.0

16 Aliquid dicitur de jure naturali dupliciter, ſc. ad quod natura inclinat, & cujus contrarium natura non induxit, 12.q.94.5.ad 3

17 Jus poſitivum duplex, ſc. jus gentium, & jus civile, primum derivatur a lege naturali, ut concluſio, ſecundum vero per modum determinationis, 12.q.95.4.c.ad 1

18 Jus dicitur dupliciter, ſc. ſimpliciter, id eſt æqualium, & ſecundum quid, ideſt inæqualium, & hoc eſt triplex, ſc. dominativum, paternum, & œconomicum, 22.qu.57.4 0.& q.58.7.ad 3

1 Juſtitia dicitur dupliciter, ſc. proprie, id eſt virtus, quæ eſt rectitudo actus; & metaphorice, ideſt rectitudo ordinis in partibus hominis, 12.q.21.3.c. fin. item q.46.7.ad 2.& q.55.4.ad 4.& q.100.2. ad 2. & q.113.1.c, & 22.q.30.1.ad 2. & qu.58.2.0. item q.106.3.c

2 Duplex, ſc. generalis, ordinans ad bonum commune, & juſtitia particularis, ad perſonas ſingulares, 12.q.60.3.0.& q.113.1.c. & 22.q.33.1.ad 1. & q.58.5.6.7.0. & 12.c.& q.59.1.0.& qu.61.1.c.& q 79.1.c.& qu.81.8. ad 1.& q.102.1.ad 3

3 Dicitur generalis dupliciter, ſc. cauſaliter, & per prædicationem; prima eſt juſtitia legalis; differens realiter a qualibet alia virtute; ſecunda eſt virtus in communi, ut imperata a juſtitia legali, differens ab aliis virtutibus ſecundum rationem tantum, 12.qu.60.3. ad 2 & 7.c.& 22.q.58.6.0.& 7.c.& q.79.2.ad 1

4 Duplex, ſc. civilis, id eſt acquiſita, & juſtitia infuſa prima poteſt eſſe ſine gratia, non autem ſecunda, 12.qu.10.12.c.

5 Eſt habitus, ſecundum quem aliquis conſtanti, & perpetua voluntate jus ſuum unicuique tribuit, 22.q.58.1.0

6 Eſt virtus, 22.q.58.3.0

7 Quandoque vocatur veritas, quia eſt rectitudo impreſſa voluntati a rectitudine rationis, quæ dicitur veritas, 22.q.58.4.ad 1

8 Non eſt rectitudo eſſentialiter, ſed cauſaliter tantum, 22.q.58.1.ad 2

9 In quadam æqualitate conſiſtit, 12.q.114.1.c.& 22.q.57.1.c. ad 3.& q.62.2.c. & qu.122.1.c.& 3.q.85.3.c

10 Eſt perpetua ex parte objecti, non autem ex parte actus, 22.q.58.1.ad 3.& ad 4

11 Proprie eſt ſemper ad alterum ſuppoſitum, ſed metaphorice eſt ad ſe, ſecundum diverſas partes, 22.qu.57.2.c.& 4.0.& q.58.1.2.8.c.ad 3.& 9.c.& q.59.1.c.& 3.ad 2.& qu.67.3.c.& q.106.3.ad 1.& q.122.1.c

12 Juſtitia legalis, inquantum reſpicit bonum commune ut proprium objectum, eſt virtus ſpecialis ſecundum ſuam eſſentiam, & ſic eſt in principe principaliter, & quaſi architectonice, ſed in ſubditis eſt ſecundario, & quaſi miniſtrative, ſed eſt generalis cauſaliter, & ſecundum virtutem ſuam, inquantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum commune, 22.q.58.6.c. & q.60.1.ad 4

13 Vindicta quæ fit auctoritate publicæ poteſtatis, ſecundum ſententiam judicis pertinet ad juſtitiam commutativam, ſed quam quis facit proprio motu, non tamen contra legem, vel quam requirit a judice, pertinet ad vindicativam virtutem juſtitiæ adjun-

ctam,

ctam, 22. quæſt. 80. ad 1

14 Virtutes autem adjunctæ ſeu annexæ juſtitiæ; ſecundum Tullium, ſunt ſex, ſcil. religio, pietas, gratia, vindicatio, obſervantia, & veritas; ſed ſecundum Macrobium ſunt ſeptem, ſcil. duæ primæ prædictæ, innocentia, amicitia, concordia, affectus, & humanitas; & ſecundum alios ſunt quinque, ſcil. obedientia, diſciplina, æquitas, fides, & veritas; & ſecundum Andronicum ſunt novem, ſcil. bona commutatio, legiſpoſitiva, eugnomoſyna, euſebia, euchariſtia, ſanctitas, liberalitas, benignitas, & vindicativa, 12. q 60.3.o. item 22.q.80.o. item q. 122.1.c

15 Religio eſt potiſſima pars juſtitiæ, ſecunda vero eſt pietas, 22.q.122.1.c

16 Juſtitiæ correſpondet donum pietatis, 22.qu.121.princ.

17 Species juſtitiæ particularis duplex, ſc. commutativa, & diſtributiva, 1.q.21.1.c.& 12. q.60.3.ad 3.& 22.q.61.1.o

18 In pertinentibus ad juſtitiam omne ſuperfluum dicitur lucrum, & omne minus dicitur damnum, quia juſtitia prius fuit exercita, & communius exercetur in voluntariis commutationibus, in quibus hæc proprie dicuntur, 22.q.58.11.ad 3

19 Materia juſtitiæ particularis duplex, ſc. materia proxima, ut paſſiones, & operationes; & materia remota, ſc. res exteriores, 22 q.58.8.c.& 9 ad 2

20 Juſtitia particularis habet materiam ſpecialem, ſc. operationes exteriores, quæ ſunt ad alterum, 12.q.60.2.c.& q.61. 3.c.& q.100.2 c.& 22.qu.58 8.c. & 10.11.c.& q.59.1.ad 3.& 3.c. item q.60.3.ad 3.& q.61.3.c.& q. 79.1.3.c.& 3.q.85.3.ad 1

21 Juſtitia particularis non eſt circa paſſiones animæ; ſed juſtitia legalis eſt circa eas, licet principalius ſit circa operationes exteriores, 22 q.58.9.o.

22 Materia juſtitiæ non eſt ille ad quem eſt juſtitia; ſed res quæ diſtribuuntur, vel commutantur, 3.q.85.3.ad 1

23 Eadem eſt materia remota juſtitiæ commutativæ, & juſtitiæ diſtributivæ, non autem materia propria, 22.qu.61.3.o.

24 Juſtitia quoad legem regulantem eſt in ratione, vel in intellectu; ſed quoad imperium, quo opera regulantur ſecundum legem, eſt in voluntate, 1.q. 21.2.ad 1

25 Eſt in voluntate ſubjective, 1.q.21.1.ad 1.item 2.ad 1.& 12.q.56.6.c.& q.57.1.c.& q.61.2. c.& q.66.1.4.c. & q.85.3.c.& 22. q.55.8.c.& q.58.4.o.& 5.ad 2.& 8.ad 1. & 9.12.c & q.100.1.ad 2. & 3.q.85.4.c

26 Omnes partes juſtitiæ, & omnia oppoſita earum ſunt ſubjective in voluntate, 22.q.100. 1.ad 2

27 Juſtitia per redundantiam eſt in qualibet potentia animæ imperando, non autem eſſentialiter, 22.q.58.8.ad 1

28 Juſtitia & charitas ſunt eſſentialiter in beatis, non autem patientia, ſed tantum ſecundum fructum, 22.q.136.1.ad 1

29 Reddere unicuique quod ſuum eſt, eſt proprius actus juſtitiæ; nec convenit alii virtuti, niſi inquantum conjungitur juſtitiæ, 1.q.21.1.c.& 22. q.58.11.o.& q.66.3.5.c.& q.101. 3.c

30 Facere bonum, & declinare a malo ſunt quaſi partes integrales juſtitiæ particularis, generalis, & legalis; ſed diverſimode, 22.q.79.1.o

31 Actus omnium virtutum pertinent ad juſtitiam legalem, inquantum ordinat eos ad bonum commune, 12.q.61.5.ad 4. & 22.q.58.5.c.& q 102.1 ad 3

32 Uſus rectæ rationis maxime apparet in juſtitia; & uſus indebitus in vitiis oppoſitis juſtitiæ, 22.q.55.8.c

33 Dare inæqualia æqualibus ex debito eſt contra juſtitiam; non autem dare ſine debito, ex liberalitate, 1.q 65.2.ad 3.

34 Sola juſtitia inter alias virtutes importat rationem debiti, 12.q.99.5.ad 1

35 Virtus exiſtens ad alterum dupliciter deficit a ratione juſtitiæ, ſcil. deficiendo a ratione debiti, vel a ratione æqualis, 22.q.80.c

36 Modeſtia circa res exteriores attendit ſolam moderationem; juſtitia vero attendit debitum, 22.q.143.ad 3.

37 Pietas eſt ad patriam, ut ad principium noſtri: juſtitia vero legalis reſpicit bonum patriæ, ſecundum quod eſt bonum commune, ideo juſtitia legalis magis habet quod ſit virtus generalis, quam pietas, 22.q.101.3.ad 3

38 Juſtitia legalis movet per imperium ad ſuum finem omnes alias virtutes morales, 22.q.58.6.c

39 Juſtitia attendit debitum unius hominis ad alium, cæteræ vero virtutes attendunt debitum inferiorum virium ad rationem, 12.qu.100.3. ad 2.& 22.q.67.1.c

40 Eſt circa operationes ad alterum, ſub ratione debiti legalis, amicitia vero ſub ratione debiti moralis, vel beneficii gratuiti, 22.q.23.3.ad 2.

41 Juſtitia poſt prudentiam nobilior eſt omni alia virtute morali; deinde fortitudo, & poſt has temperantia, 12.q.66. 1.c. et 4.0, et q.68.7.c. et 22. qu. 58.12. 0. et q.123.12. 0. et q.141. 8.0. et q.181.1.ad 1

42 Juſtitia et fortitudo ſunt ſimpliciter digniores temperantia, quia de meliori bono ſunt, ſc. communiori; ſed eſt e converſo ſecundum quid, quia temperantia eſt circa difficilius, et frequentius, 22.qu. 141.8.0. et q.143.3.ad 1.

43 Juſtitia et temperantia nunquam ſumuntur in malo, ut prudentia; quia important æqualitatem, et concupiſcentiarum refrænationem, ex quibus laus eſt virtutis, 22.q.55. 1.ad 1

44 Originalis juſtitia erat ex hoc, quod corpus ſubjiciebatur animæ, et potentiæ inferiores ſubjiciebantur rationi, et ratio ſubjiciebatur Deo, 1. q.94.1.c. et 2.4 c. et 95.1.3. c. et q.96.1.c. et 12.q.81.5.ad 2.et q.82. 3.c: et q. 85.3.5.c. et q.89.3.c. et 22. q.61.2.c. et q.163.c. et q.164. 1.c. et 3.q.27.3.c

45 Erat juſtitia naturalis, non quaſi cauſata ex principiis naturæ, ſed quaſi propaganda cum natura, 1.q 100.1.1.c.ad 3. et 12.q.81.2.c

46 Rectitudo voluntatis eſt quaſi formale in originali juſtitia, rectitudo autem aliarum potentiarum eſt quaſi materiale ejus, 1.q.95.1 ad 5

47 Originalis juſtitia non poterat eſſe ſine gratia gratum faciente, 1.qu 95.1.0, et q.100.1. ad 2

48 Prius erat in eſſentia animæ, quam in potentiis ejus, 12.q.81.2.ad 2

49 Et prius erat in voluntate, quam in aliqua alia potentia, 12.q.82.3.c

50 Juſtitia diſtributiva eſt in Deo, non autem juſtitia commutativa, 1.q.21.1.0

51 Juſtitia Dei eſt veritas, 1. q.22.2,0

52 Juſtitia Dei duplex, ſc. condecentia bonitatis ejus, & retributio pro meritis, 1.q.21. 1.ad 3

53 Præſupponit rationem bonitatis ejus, et dicit ſpecialem actum communicationis, non autem bonitas ejus, niſi in generali, ſed dicit perfectionem naturæ ejus, 1.q.21.1. ad 4

54 Totus ordo juſtitiæ Dei reducitur generaliter ad voluntatem Dei, 3.q.46.2.ad 3

55 Ordo univerſi demonſtrat juſtitiam Dei, ſicut ordo cujuslibet multitudinis demonſtrat juſtitiam ſui gubernantis, 1.q. 21.1.c

56 Deus poteſt agere præter juſtitiam, ſc. præmiando ultra meritum, et puniendo citra condignum, ſed non poteſt agere contra juſtitiam, de potentia ordinata, 12. q.112.3. ad 1.

57 Hominis ad Deum, ſervi ad Dominum, patris ad filium, non eſt juſtitia, niſi ſecundum ſimilitudinem, 12.qu.114.1. c. et 22.q.57.4.c. et qu.58.7.ad 3. et 3. q.85.3.c.ad 2

1 Juſtificatio nominatur a juſtitia, ut dicit rectitudinem ordinis hominis ad Deum et partium hominis inter ſe, non autem a juſtitia particulari, vel legali, 12.q.100.2. ad 1. et q. 113.1.0

2 Potius nominatur a juſtitia, quam a charitate, vel fide; quia fides & charitas dicunt ordinem ſpecialem mentis humanæ ad Deum, ſecundum intellectum vel affectum; ſed juſtitia importat generaliter totam rectitudinem ordinis, 12.q.113.1.ad 2

3 Proprie eſt factio juſtitiæ, quoad habitum, vel eſt executio actus ejus; ſed improprie eſt ſignificatio, vel diſpoſitio ejus, 12.q.100.12.o

4 Juſtificatio impii eſt motus mentis, quo anima a Deo movetur de ſtatu peccati ad ſtatum juſtitiæ, 12.qu.113.1.5.6.c.

5 Juſtificatio in fieri dicit motum ad juſtitiam, ſed in facto eſſe eſt effectus ejus formalis, 12.q.113.5.c

6 Fit in inſtanti, 12.qu.113.7.o.& 8.c

7 Tota juſtificatio impii originaliter conſiſtit in infuſione gratiæ; quia per eam, & per liberum arbitrium movetur, & culpa remittitur, 12.q.113.7.c.& 8.c.ad 1

8 Juſtificatio non quidem ſimpliciter, ſed juſtificatio impii eſt idem quod remiſſio peccatorum, 12.q.113 1.o.& 6 ad 2

9 In juſtificatione impii infuſio gratiæ, & remiſſio culpæ ſunt unus actus numero ſecundum ſubſtantiam, ſed differunt ſecundum terminos, 12.q.113.6.ad 2

10 Vocatio dicit auxilium Dei moventis interius, & excitantis mentem ad deſerendum peccatum; ideo non eſt remiſſio peccatorum, nec eſt juſtificatio, ſed eſt cauſa ejus, 12.q.113.3.ad 3

11 Juſtificare impium eſt majus, quam creare cœlum, vel terram, ratione termini, & repugnantiæ; ſed eſt e converſo, ratione modi, 12.q.113.9.o.& 3.q.43.4.ad 2

12 Eſt majus ſecundum quantitatem proportionis, quam glorificare, ſed abſolute eſt e converſo, ſicut gloria major eſt quam gratia, 12 q.113.9.o.

13 In juſtificatione impii remiſſio peccatorum prior eſt naturaliter infuſione gratiæ, ſecundum ordinem cauſæ materialis; ſed e converſo ſecundum alias tres cauſas, 12.q.113.8.o.

14 Motus fidei eſt primus, 12.q.113.4.c

15 In juſtificatione prior eſt ordine naturæ infuſio gratiæ; ſecundo motus fidei in Deum; tertio motus contra peccatum; quarto remiſſio culpæ, licet omnia ſint in eodem inſtanti, 12.q.113.8.o.& 3.q.85.6.c.ad 3

16 In juſtificatione motus liberi arbitrii in peccatum eſt prior motu ejus in Deum, ordine materiæ; ſecundum alias autem tres cauſas eſt e converſo, 12.q.113.8.c.& 3.q.85.6.c.ad 2

17 Motus liberi arbitrii contra peccatum in juſtificatione prior eſt infuſione gratiæ, ordine materiæ; ſed eſt e converſo, ordine formæ, 12.q 113.8.o.

1 † Infuſio gratiæ requiritur ad juſtificationem, 12.q.113.2.o.

2 Requiritur etiam remiſſio culpæ, & novitas vitæ per gratiam, 12.q.113.1.6.o

3 In habentibus uſum rationis præparatio, qua homo facit quod in ſe eſt, requiritur ad juſtificationem, non autem in carentibus uſu rationis, 4.d.17.q.1.a.2.q.1.o

4 In habentibus uſum rationis requiritur ad juſtificationem motus liberi arbitrii conſentientis, non autem cauſantis, 12.q.113.3.o.& 4.5.6.c.& 3.qu.86.6.ad 1

5 Ad juſtificationem impii requiritur duplex motus liberi arbitrii, ſc. deteſtatio peccati, & deſiderium juſtitiæ Dei, 12.q.113.5.o.& 7.ad 1.& ad 2.& 3.q.86.2.c

6 Ad eam requiruntur quatuor, ſc. infuſio gratiæ, motus liberi arbitrii per fidem in Deum, deteſtatio peccati, remiſſio culpæ, 12.q.113.6.o.& 3.q.86.6.ad 1.& ad 2.& qu.88.2.c.

7 Requiritur etiam motus fidei, & concurrit charitas, timor, & humilitas, 12.q.113.4.o.& 3.q.86.6.ad 1.& ad 3

8 Actus miſericordiæ operatur contra peccatum dupliciter, ſc. vel per modum ſatisfactionis; vel per modum præparationis; primo modo actus miſe-

ſericordiæ ſequitur juſtificationem, ſecundo vero modo præcedit eam, vel concurrit cum aliis virtutibus requiſitis, 12. q.113.4 ad 1

9 Deus eſt principalis cauſa juſtificationis. Paſſio Chriſti eſt cauſa meritoria. Sacramenta eccleſiæ ſunt cauſa inſtrumentalis. Fides vero eſt conjungens inſtrumentum cauſæ principali, 3.q.64.3.c

10 Non eſt inquirenda ratio, quare Deus aliquos juſtificet, & liberet a peccato, & alios relinquat in peccatis. 1.q.23.7.c.ad 2. & 12 q.98.4. ad 2.& qu.106.2.ad 3

11 Reſurrectio Chriſti eſt cauſa inſtrumentalis, & exemplaris reſurrectionis animarum, ſc. juſtificando eas, 3.q.56.2.0. & q.62.5.ad 1

12 Reſurrectio Chriſti eſt cauſa juſtificationis, quantum ad terminum ad quem, ſacramenta vero & paſſio Chriſti, quantum ad terminum a quo, 3.q.56.2.ad 4.& q.59.2.ad 3.& q.62.5.ad 3

13 Juſtificatio appropriatur attributo miſericordiæ Dei, ſicut revelatio futurorum ſapientiæ ejus, 1.q.45.6.ad 3

14 Manifeſtat juſtitiam Dei, ſicut cauſam exemplarem, miſericordiam vero, ut cauſam efficientem; ſed bonitas creaturæ manifeſtat bonitatem Dei utroque modo, 1.qu.45.6. ad 3.

15 Juſtificari dicitur tripliciter, ſc. quoad reputationem, executionem; & cauſam; ſed opera legis juſtificabant primo modo & ſecundo; non autem tertio modo, 12.q.100.12 c

16 Oppoſitum videtur dici quoad opera legis, 3.qu.62.6. ad 3.& q.70.4.0

17 Omnia præcepta veteris legis juſtificabant diſponendo, & figurando, non autem cauſando habitum, ſed actum juſtitiæ, 12.qu.98.4.c.fi.& ad 2.& q.100.12.0

18 Præcepta cæremonialia non juſtificabant, niſi ex obedientia, & devotione, id eſt, non continebant juſtitiam, niſi in generali. Moralia vero juſtificabant in ſpeciali, ſecundum generalem juſtitiam. Judicialia autem in ſpeciali, ſecundum ſpecialem juſtitiam. Sed præcepta legis humanæ ſecundum juſtitiam acquiſitam juſtificant, 12.q 98.1.0.& q.112.0.& q.103.2.0

19 Lex nova continet duo, ſcil. gratiam principaliter, & documenta & præcepta ſecundario. Ratione primi juſtificat, non autem ratione ſecundi, 12.q.106.2.0

1 Juſti ſunt nobiliſſimæ partes univerſi; ideo omnia bona, & peccata ſua & aliorum proſunt eis, 1.q.27.7.c

2 Deus ſpecialiter dicitur Deus juſtorum tripliciter, ſc. ex ſpeciali cura, cultu, & præmio, 1.q.23.7.c

3 Nihil permittit evenire, quod finaliter impediat ſalutem juſtorum, 1.q.22.2.ad 4

L

1 LAbor manualis, ſive corporalis, vel mechanicus prohibetur ad litteram tertio præcepto decalogi, ut præcepto ſpeciali; ſed myſtice quoad ceſſationem a peccatis, ut præcepto generali, 22.q.122.4.ad 1.& ad 3. & q.187.3.c.

2 Ordinatur ad quatuor, ſc. ad victum, ad otium vitandum, contra concupiſcentias, & ad eleemoſynas, 22.q.187.3.c

3 Eſt utilis ad tria, ſc. contra furtum, contra cupiditatem boni alieni, & contra turpia negotia pro victu, 22.q.187.2.c

Lacrymæ cauſantur ex triſtitia, & aliquando ex affectus teneritate, præcipue cum conſideratur delectabile cum triſtabili, ut ex devotione, 22.q.82.4.ad 3

Lamech non evaſit reatum homicidii occidens hominem, quem credidit beſtiam, quia non adhibuit diligentiam, 22, q.64.8.ad 1

Lamina aurea inventa eſt ſuper pectus gentilis mortui de fide ejus, & dicentis: Chriſtus naſcetur ex Virgine, & ego credo in eum: O ſol ſub Irenæ, & Conſtantini temporibus iterum me videbis, 22.q.2.7.ad 3

Latere quærit concupiſcentia

tia propter turpitudinem, ira vero manifeſtius operatur propter impedimentum rationis, & amplificationem cordis, 12. q.48.3.ad 2.& 22.q 156.4.c

Latitudo eſt dimenſio magnitudinis corporalis, 12.q.33.1 c.

1 Latria exhibita vero Deo, & exhibita idolo non dicitur univoce, 22.q.94.1.ad 2

2 Dicitur tripliciter, ſc. res exhibita ad cultum Dei, actus, & habitus: & ſic tertio modo eſt virtus. Cujus nomina ſunt quatuor, ſc. theoſebia vel euſebia, pietas, religio, & latria, 22.q 81,1. ad 3. & ad 4.& q.94.1.ad 2

3 Eſt ſpecialis virtus, inquantum habet ſpecialem rationem objecti & actus; ſed eſt virtus generalis, inquantum actibus aliarum virtutum materialiter utitur ad ſuum actum, ad quem multæ virtutes, ſc. fides, charitas, & aliæ praexiguntur, 22.q.81.3.4.0.& 8.ad 1.& q.83.15.c.& q.186.1.ad 2

4 Non eſt virtus theologica, quia non habet Deum pro objecto, ſed habet eum tantum pro fine, ideo eſt virtus moralis, & reducitur ad virtutes cardinales, 22.q 81 5.c.& q.92.1.c.

5 Reducitur ad juſtitiam, non quidem ſicut ſpecies ad genus, ſed ſicut virtus annexa virtuti principali, 22.q.80.0

6 Actus latriæ præcipitur primo præcepto decalogi, 12, q. 100.4.ad 1

7 Latria eſt quædam proteſtatio fidei, 12.qu.100.4.ad 1.& 22.qu.81.3.b.& ad 2.& qu.94.1. ad 1.& q 97.3.ad 1.& q.100.1.ad 1.& q.101.3.ad 1

8 Offerre ſacrificia, vel orare, vel proſtratio, & hujuſmodi eliciuntur a ſola latria, cujus proprie ſunt actus, licet imperentur a fide & charitate, 22.q.81.5.ad 1. item q.82.2 ad 1. & q.85.3.0.& q.88.5 ad 1

1 Latro dicitur quandoque bonus, non quidem proprie & ſimpliciter, ſed metaphorice, vel quaſi tranſumptive, 12.qu. 55.3.ad 1.& q.92.1.c.fin.& 22.q. 45.1.ad 1.& q.37.1.3.c.& q.92.1. ad 1

2 Chriſtus voluit crucifigi inter duos latrones quadruplici ratione, ſc. primo quia ſicut pro nobis maledictum crucis factus eſt Chriſtus, ſic pro omnium ſalute inter noxios quaſi noxius crucifigitur, ſecundum Hieronymum. Secundo, ut in ipſa patibuli ſpecie devitaretur illa quæ in judicio ipſius omnium hominum facienda eſt diſcretio, ſecundum Leonem Papam. Tertio duo latrones lævæ ac dextræ affiguntur, omnem humani generis diverſitatem vocari ad ſacramentum paſſionis Domini oſtendentes, ſecundum Hilarium. Quarto, quia latrones qui cum Domino crucifixi ſunt, ſignificant eos, qui ſub fide & confeſſione Chriſti, vel agonem martyrii, vel qualibet arctioris diſciplinæ inſtituta ſubeunt, ſecundum Bedam, 3.q.46.11.0

1 Laurentius diaconus exiſtens baptizabat in neceſſitate tantum, 3 q.67.1.ad 3

2 Laurentius, & Vincentius, & aliqui alii ſancti habuerunt paſſionem magis doloroſam, quam Chriſtus quoad diuturnitatem, vel acerbitatem, vel aliquid hujuſmodi; non autem ſimpliciter, 3.q.46.6 ad 1

1 Laus dependet eſſentialiter a voluntate adhærente bono, non autem a potentialitate peccandi, ſed eſt ſignum ejus, 22. q.81.6.ad 1

2 Aliquid eſt laudabile inferiori, quod eſt vituperabile ſuperiori, & e converſo, 12.q.94. 3.ad 3

3 Laudare hominem ad conſolationem, vel ad profectum ejus, cum cæteris circumſtantiis debitis, eſt actus virtutis amicitiæ; aliter autem eſt peccatum adulationis, 22.q.115.1. ad 1.& 2.0

4 Deus ſecundum eſſentiam major eſt omni laude: ideo debetur ei reverentia, & honor latriæ, laus autem effectibus ejus, 22 q.91.1.ad 1

5 Deus eſt ore laudandus, non ut ei aliquid manifeſtetur ſicut aliis, ſed ut nos & alios excitemus in Deum, & ut retrahantur ab ejus offenſis, 22. q.91.1.0.& 2.0

6 O-

6 Otium tollitur per meditationes divinorum eloquiorum, ſc. ſacrarum ſcripturarum, & per laudes divinas; quia ſecundum gloſſam non eſt otioſus qui verbo Dei tantum ſtudet; nec pluris eſt qui extra operatur, quam qui ſtudium cognoſcendæ veritatis exercet, 22.q.67.3.c.fi.

Lazarus reſuſcitatus iterum mortuus eſt, 3.q.53.3.cor.ad 1. & q.55.2.ad 3.& q.56.1.c

1 Legiſlator magis conſiderat actus exteriores, quam interiores, 12.q.100.9.c

2 Voluntas principis, vel legiſlatoris, ut regulata ratione, habet vigorem legis. Alioquin eſſet magis iniquitas, quam lex, 12.q 90.1.ad 3. & 92.1.ad 4. & q.93.3. ad 2. & 22.q 60.5.ad 1.

3 Intentio legiſlatoris eſt facere cives bonos, inducendo eos ad virtutes, per aſſuefactionem bonorum operum, 12.q.92.1.0.& q.96.2.ad 2.& q.107.2.c.& 22.q.122.1.ad 1

4 Intentio cujuslibet legiſlatoris ordinatur primo & principaliter ad bonum commune; ſecundo autem ad ordinem juſtitiæ & virtutis, quo conſervatur, & pervenitur ad primum, 12.q.100.8.c

5 Legiſlator intendit bonum commune, ideo non præcipit actus particulares unius, niſi ut ordinantur ad alterum, 12.q.90.2.4.c.& q.98.6.ad 2.& ad 3. & q.100.2.8.c

1 Legiſpoſitiva eſt idem quod virtus regnativa, i. principalis ſpecies prudentiæ, quæ convenit regi, 22.q.50.1.ad 3. & 2.b. & ad 1.& 3.b

2 Legiſpoſitiva & eugnomoſyna, ideſt bona ſententia, ſive conſilium tribuuntur prudentiæ ſecundum directionem, & attribuuntur juſtitiæ ſecundum executionem, 22.q.80.ad 4

3 Lex non poteſt dari, niſi populo, ideo legiſpoſitiva eſt pars politicæ, & non œconomicæ, nec monaſticæ, 12.q.98.6.ad 2.& ad 3.& qu.101.3.c. & 3.q 70.2.ad 2

Lenia eſt idem quod patientia, & eſt pars annexa fortitudini, 22.q.22.& q.128.ad 6

1 Lepra non mundabatur per ritum & cæremonias legis, niſi quandoque miraculoſe, ſc. quando ſacerdos decipiebatur in judicando, 12 qu.102.5.ad 7. & q.103.2.ad 3

2 Expoſitio literalis & figuralis lepræ in hominibus, domibus, & veſtibus, 12.q.12.5.ad 4.& q 107.2.ad 4

3 Leproſus non debet promoveri ad ſacerdotium, nec celebrare miſſam in publico propter horrorem; ſed celebrare poteſt ſecreto, niſi ſit periculum, 3.q.82.10.ad 3

4 Aliquis removetur ab adminiſtratione eccleſiæ propter vitium lepræ, quia ineptus eſt, 22.q.108.4.ad 3

1 Lex dicitur a ligando, quia obligat, vel dicitur a legendo ſecundum Iſidorum, quia ſcripta eſt, 12.qu.90.1.c.& 4.ad 2. & ad 3

2 Qualibet inclinatio ex aliqua lege poteſt dici lex participative, non autem eſſentialiter, 12.q.90.1.ad 1. & qu.91.6.c.

3 Lex eſt regula & menſura actuum agendorum vel omittendorum, 12.q.90.1.0.& 2 4.c.& q.91.2.c.& q.93.3.c. & q.95 4.c.fi. & q.96.5.c.& q.97.1.c

4 De ſui ratione habet quod ſit regula actuum agendorum, & quod habeat vim coactivam, 13.q 90.3.c. & q.96.5.c. item 22.q.67.1 c

5 Eſt aliquid rationis, ſcil. Propoſitiones univerſales rationis practicæ conſideratæ actu vel habitu, 12.q 90,1.0.& q.91.1.c.& q.92.1.c.& q.94.1.c

6 Non eſt aliud niſi dictamen rationis practicæ, 12.q 91.1.3.c.& q.92.1.c.ad 4. & 1.c.& q.97.1.c

7 Eſt quædam rationis ordinatio ad bonum commune, ab eo, qui curam communitatis habet, promulgata, 12.q.90.4.c.

8 Maxime reſpicit ordinem ad beatitudinem; & proprie ad fœlicitatem communem, 12.q.90.2.c

9 Nullum præceptum habet vim legis, niſi ſecundum ordinem ad bonum commune, ad quod omnis lex ordinatur, ut ad finem, 12.q.90.2.0. & 3.c.&

q 91.

q.91.5.c. & 6.ad 3. & q 92.1.c.& q 93.1.ad 1.& q.95.3 4.corp.& q. 96.1.3 4.6 c.& q 97.1.c. & q.100. 2.c.& 11 ad 3.& 22.q.58.5.c.& 3. q.70.2.ad 2

10 Lex importat ordinem ad finem active, non autem paſſive, niſi per accidens, ſcilic. quando legiſlator habet finem extra ſe, 12.q 91.1.ad 3

11 Non imponitur ab aliquo domino, niſi ſubditis ejus; ideo præcepta cujuſlibet legis præſupponunt ſubjectionem recipientis legem ad dantem legem, 22.q.16.1.c.& q.22.1.c

12 Non omnia contenta ſub lege obligant ad mortale, quia non omnia traduntur per modum præcepti, ſed aliqua per modum ordinationis & ſtatuti, & obligant ad certam pœnam, 22.q.186,9.ad 1

13 Uſus venereorum ordinatur ad bonum commune, ideo ſubjacet legi, quia bona communia cadunt ſub lege, 22. q. 154.2.ſi.item 9.ad 3

14 Lex quintuplex, ſc. lex æterna, naturalis, divina, humana, & fomes peccati, 12. q.91.0

15 Eſt in aliquo dupliciter, ſc. eſſentialiter ut in regulante, & participative ut in regulato: primo modo eſt in ratione, ſecundo modo eſt in omni quod ex aliqua lege in aliquid inclinatur, 12. qu.90.1. ad 1.& 3.ad 1.& q.91.2.6.c

16 Homo dupliciter inclinatur ad obſervantiam legis, ſ. interius per amorem, ut boni, & exterius per pœnas, ut mali, 12.q.92.1.ad 2. item q.95.1 c. & q.98.6.c.& qu.107.1.ad 2.& 22. q.108.1.ad 3.item 3.c

17 Diverſæ leges diverſis imponuntur, 12.q.91.5.ad 1. & 6.c. & q.96.2.c.& q.100.2.c.& q.104. 3.ad 2.& q.107.1.c

18 Juſtus dupliciter non eſt ſub lege; ſc. coactive, & quantum ad opera ſpiritus ſancti, 12.q.93.6.ad 1 & q.96.5.0

19 Actus legis quadruplex, ſcil. imperare ſeu præcipere, vetare ſeu prohibere, permittere, & punire; non autem conſulere, nec præmiare, quia conveniunt etiam perſonis privatis, 12. quæſt. 92. 2. o

20 Proprius effectus legis eſt inducere ſubditos ad propriam eorum virtutem; ideo lex facit bonos, vel ſimpliciter, vel bonos ſecundum quid, 12.q.92. 1.o.& 2.ad 4

21 Quælibet lex inducit ad obſervantiam præceptorum per pœnas, & per præmia danda; vel per Deum, ut lex divina; vel per homines, ut lex humana, 12.q.99 6.o

22 Omnis lex tendit ad amicitiam, vel hominum ad invicem, vel hominum ad Deum, 12 q 99.1.ad 2.& 2.c

23 † Lex naturalis eſt participatio legis æternæ, & impreſſio divini luminis in creatura rationali, qua inclinatur ad debitum actum & finem, 12 q.91.2.o.& q.96.2. ad 1. & 97. 1.ad 1

24 Non eſt habitus proprie & eſſentialiter, ſcil. quo quis operatur, ſed improprie, id eſt quod habitu tenetur, 12.q. 94.1.o

25 Omnes inclinationes partium humanæ naturæ, ut concupiſcibilis, & iraſcibilis ſecundum quod regulantur ratione, pertinent ad legem naturalem, 12.q.94.2. ad 2.& 4.ad 3. & 22.q.108.2.c

26 Ordo præceptorum legis naturæ eſt ſecundum ordinem inclinationum naturalium, ſc. primo ſecundum naturam ſubſtantiæ, ſecundo ſecundum naturam animalis, tertio ſecundum naturam hominis, 12. q. 49.2.c

27 Ad præcepta legis naturæ pertinent omnia, quæ ratio practica naturaliter apprehendit eſſe bona humana, ſcilicet omnia ad quæ homo habet naturalem inclinationem, 12.qu. 94.2.3.c.item 4.c ad 3

28 Lex naturalis eſt eadem apud omnes, quoad prima principia communia, ſecundum rectitudinem & notitiam, non autem quoad alia, 12.q.94.4.o.

29 Lex naturæ, eſt una omnium, quia præcepta ejus ſunt communia; ideo conveniunt tam imperfectis quam perfectis; ſed lex divina non eſt

eſt una, quia præcepta ejus ſunt particularia, 12.q.91.5.a.3.

30 Omnes actus virtutum inquantum ſunt virtuoſi, ſunt de lege naturæ, non autem omnes ſecundum ſpecies ſuas, 12.q.91.5.ad 3

31 Lex naturalis non poteſt dici in irrationabilibus, niſi ſecundum ſimilitudinem, 12.q.91.2.ad 3

32 Aliquid derivatur a lege naturæ dupliciter, ſc. ut concluſio, & ut determinatio legis, ut lex humana, 12.q.95.2.o.& q.99.3.ad 2

33 Lex naturalis poteſt mutari per legem divinam & humanam, addendo & ſubtrahendo concluſiones; ſed raro, & in aliquo particulari: non autem prima principia ejus, 12.q.94.4.c.ad 2.& 5.o.& q.97.1.ad 1

34 Lex Dei ſcripta corrigit legem naturæ, ſupplendo; vel ut corrupta erat in cordibus aliquorum, 12.q.94.5.ad 1. & 3.q.61.3.ad 2

35 Lex naturalis non poteſt deleri de corde alicujus quoad prima principia, & in univerſali; ſed tantum in particulari, vel quoad concluſiones, 12.q.94.6.c.& q.99.2.ad 2

36 Fuit offuſcata in gentilibus, quoad multa, 12.q.94.4.5.6.o.& q.98.6.c.ad 1.& qu.99.2.ad 2.& q.100.5.ad 1.& 22.q.22.1.ad 1.& q.154.1.ad 1. & 3.qu.60.5.ad 3.& q.61.3.ad 2.& q.70.2.ad 1.

37 Sic corrupta fuit apud Germanos, quod latrocinium non reputarent peccatum, 12.q 94.4.6.c

38 Lex æterna eſt ratio ſeu conceptus gubernationis rerum in Deo, 12.q.91.1.o.& q.93.1.o.& 3.4 c.& 5.ad 3

39 Secundum eſſentiam eſt nota beatis tantum; ſed in ſuis effectibus nota eſt omni creaturæ rationali, 12.q.19.4.ad 3.& 5.6.o.item q.93.2.o

40 Comparatur ad ordinem rationis, ſicut ars ad artificiatum; adeo ejuſdem rationis eſt aliquid eſſe contra utrumque, 12.q.71.2.ad 4

41 Omnis lex, inquantum juſta eſt, derivatur a lege æterna, 12. quæſt. 93. 3. o

42 Omnia regulantur lege æterna, & participant eam, inquantum ex ea inclinantur in proprios actus & fines, 12.qu.91.2.o

43 Aliquid ſubditur legi æternæ dupliciter, ſc. ſecundum cognitionem, ut creatura rationalis tantum; vel per aliquod principium internum, ut omnis creatura, 12.q.91.2.c.ad 3.& q.93.5.6.c

44 Omnia creata ſubduntur legi æternæ, non autem ea, quæ pertinent ad eſſentiam Dei, 12.q.91.2.c.& q.93 4.5.6 o

45 Voluntas Dei ſecundum ſe non ſubditur legi æternæ, nec gubernationi Dei, ſed tantum ſecundum volita creata, 12.q.93.4.ad 1

46 Filius Dei, ſecundum humanitatem, legi æternæ ſubditur, ſed ſecundum deitatem eſt ipſa lex æterna per appropriationem, 12.qu.93.1.ad 2.& 4.ad 2.& 6 ad 1

47 Beati & damnati ſubduntur legi æternæ, per quam meruerunt, et conſervantur in beatitudine, vel miſeria, 12.qu.93.6.ad 3

48 Boni perfectius ſubduntur legi æternæ, quam mali, quantum ad cognitionem, et inclinationem ad bonum, ſed ſecundum paſſionem eſt e converſo, 12.q.93.6.c

49 Prudentia carnis ſubditur legi æternæ ſecundum paſſionem, non autem ſecundum actionem, 12.q.93.6.ad 2

50 Irrationalia, defectus, et omnia contingentia omnium naturalium ſubduntur legi æternæ, non autem legi humanæ, 12.q.93.5 o.et 6.c

51 Lex divina eſt neceſſaria, præter legem naturalem et humanam, 1.q.1.1.o.et 12.q.91.4.o.et 3.q.60.5.ad 3

52 Eſt participatio legis æternæ in ordine ad finem ſupernaturalem, ſicut lex naturalis ad finem naturalem, 12.q.91.4.c.ad 1

53 Sicut gratia præſupponit naturam, ſic lex divina præſupponit legem naturalem, 12.q.99.2.ad 1

54 Ea quæ ſunt neceſſaria ad ſalutem, cadunt ſub præceptis divinæ legis, 12.q.3.2.c. et 22. q.140.2.c

55 In lege Dei aliqua præcipiuntur, quia bona ſunt, et aliqua e converſo: et aliqua prohibentur, quia mala ſunt, et aliqua e converſo, 22. qu.57.2. ad 3

56 Finis legis divinæ eſt beatitudo æterna, humanæ vero eſt temporalis tranquillitas civitatis, 12.q 98.1.c.et q.100.2.5.c

57 Lex divina principaliter intendit amicitiam hominum ad Deum, ſed lex humana hominum ad invicem, 12.q.99.2. 3.c.et q.100.2.5.c

58 Divina principaliter ordinat homines ad Deum, ſed ordinat homines ad invicem, ſecundum quod convenit ordini ad Deum: humana vero e converſo, 12.q 99.3.4.c.et q.110.2. 5.c

59 Divina ſufficienter ordinat ad omnem actum virtutis, non autem humana, 12.q.100.2.0. et 22.q.140.2.c

60 Humana proponit præcepta tantum de actibus juſtitiæ, vel aliarum virtutum ſub ratione juſtitiæ; divina vero de actibus omnium virtutum vel obligando, vel conſulendo, 12. q.100.2.0

61 Divina ſe extendit ad actus interiores, et exteriores, ſed humana tantum ad actus exteriores, 12.q.91.4.c. et q 98.1. c.et q.100 2.9.c

62 Divina prohibet et punit omnia peccata, non autem humana, 12.q.91 4.c.fin. et q 93 3. ad 3.et q 96.2.0 et 3.ad 1 et q.98. 1.c.et 22 q.69.2 ad 1.et 1.et q.77. 1.ad 1.et q.78.1 ad 4

63 Leges humanæ antiquæ continent quadam fabuloſa et falſa, non autem lex divina, 12.q.99.3.c

64 Divina diſtinguitur in legem veterem, et legem novam, non ſicut in ſpecies omnino diverſas, ſed ſicut in imperfectum et perfectum in eadem ſpecie, 12.q 91.5.0.et q. 107.1.0

65 Lex vetus eſt æterna quoad moralia, et quoad veritatem quam figurabant cæremonialia, non autem aliter, 12. q.103.3. ad 1

66 † Convenienter data eſt tempore Moyſis, primo quidem contra malos, ad comprimendam eorum duritiam et ſuperbiam, et in eo quod ſcire ſe, et poſſe putabant, quod non valebant; ſecundo vero ad bonorum auxilium, quo facilius et ſecurius ad ſpiritualia nutrirentur, 12. q.98.6.0. et 3. qu. 70.2.ad 2

67 Differt a lege naturali, non ut ab ea penitus aliena, ſed ut aliquid ei ſuperaddens, 12.qu. 89.2.ad 1

68 Erat bona, quia conſonabat rationi, reprimendo concupiſcentias; ſed erat imperfecta, quia non poterat ſufficienter ad finem inducere, 12.q.98. 1.c. et 2.ad 1

69 Prohibebat omnia peccata, 12.q.98.1.c

70 † Non conferebat gratiam, quia hoc Chriſto reſervabatur, 12.q.98.1.0.et q.99.2.ad 3. et qu. 110.12.0

71 Finis veteris legis erat juſtificatio hominum, quam tamen efficere non poterat; ſed eam figurabat factis cæremonialibus, et promittebat verbis, 12.q.107.2.c

72 Secundum ſenſum exteriorem promittebat tantum temporalia, ſed ſecundum ſenſum ſpiritualem promittebat ſpiritualia et vitam æternam, 12.q 114.10.ad 1

73 Occidebat non quidem effective, ſed occaſione accepta, non autem data, 12.q.98.1.ad 2.et q.99 2.ad 3

74 Induxit pœnam ſervitutis in caſu duplici tantum, ſc. ſervitutem perpetuam in ſervo nolente ingredi; et temporalem in fure non valente ſolvere, 12.q.105.2.ad 10

75 Bene ſtatuit de loco judicii, de judicibus, et teſtibus, 12.q.105.2.c.ad 7.et ad 8

76 Data fuit ſolis Judæis, non quidem propter merita eorum, ſed propter promiſſiones Dei de Chriſto, 12.q.98.4.0.et 5.c

77 Data fuit duris in flagellum, proficientibus in pædagogum,

gum,

gnum, perfectus autem inſignum et ſolatium, 12. quæſt. 101.3.c.

78 Gentiles non obligabantur ad legem veterem quoad cæremonialia, vel judicialia, ſed ad præcepta naturæ ſecundum ſe, non autem ex lege veteri, 12.q.98.5.0.& 22.q.85.4.ad 1

79 Lex vetus neminem excludit a cultu Dei, ſed tantum a civilitate, 12.q.105.3.ad 1.& ad 2

80 Ordinabat ad Chriſtum perhibendo teſtimonium, & diſponendo ad eum, 12.q.98.2.c. & q.99.6.c

81 Status veteris legis inſtitutus fuit ad figurandum myſterium Chriſti, 12.q.102.4.c

82 Non fuit immutatus ante Chriſtum quoad impletionem, ſed quoad conditionem populi, 12.q.102.4.ad 2

83 Chriſtus implevit legem veterem opere & doctrina tripliciter, ſcil. exponendo, dando modum melius obſervandi, & ſuperaddendo, 12.q.107.2.0. & 4.ad 3

84 In omnibus converſatus eſt ſecundum præcepta veteris legis, 3.q.37.0.& 40.4.0.& q.47. 2.ad 1

85 Lex vetus dabatur populo adhuc imperfecto in comparatione ad perfectionem, quæ erat futura per Chriſtum, 12.q. 99.6.c

86 Lex nova continetur in lege veteri virtualiter, ut perfectum in imperfecto & implicite, non autem explicite & in actu, 12.q.107.3.0

87 Lex vetus aſſimilatur puero, ut imperfecta, non autem aſſimilatur viro, ut perfecta, 12. q.91.5.c.ad 1. & q.98.1.0. & 2 ad 1.& ad 2. & q.99.6.c. & q.106.3. c.& q.107.1.c. a 12. & 2.3.4.c. & 21.q 1.7.ad 2

88 Nova implet veterem, exhibendo quod vetus promittebat, & figurabat, ſed evacuat eam quoad cæremonialia, 12.q. 107.2.0.& 22.q.104.6 ad 2

89 Nova dicitur gratia fidei, quia principaliter eſt ad gratiam, ſecundario autem eſt ad cæremonialia, & ſacramentalia, vetus autem e converſo, 12.q.107 1.ad 3.& quæſt.108.1.0.

90 Vetus eſt via ad novam, ſicut nova ad cœleſtem eccleſiam, ſeu ad cœleſtem hierarchiam, 12.q.101.2.c.& q 106.4. ad 1.& 3 q.61.4.ad 1

91 Utraque lex fuit ab uno Deo, ſed lex vetus in lapidibus, nova vero in corde, 12.q.98. 2.3.0.& q.106.2.ad 3.& 4.ad 3.& q.107.1.c.fin.

92 Vetus cohibebat manum, i. actus exteriores, per pœnas temporales, non autem animum, i. actus interiores; nova autem cohibet utrumque, per æterna, 12.q.107.1.ad 2

93 Nova principaliter promittit ſpiritualia, & ordinat actus etiam interiores, & ex amore; ideo perfectior eſt lege veteri, quæ habet oppoſita, 12.q.91.5.0. & q.99.6.0.& q.107. 1.ad 2.& q.108.1.0.& 22.q.95.2. ad 3.& q.144.1.ad 1

94 Vetus eſt gravior nova quoad cæremonialia, & quoad diſpoſitionem ſubditorum, ſed quoad actus virtutum eſt e converſo, 12.q.107.4.0

95 Nova addit conſilia ſuper præcepta, non autem vetus, 12 q.108.4.0

96 Nova dicitur lex veritatis, vetus autem dicitur lex umbræ, vel figuræ, 12.q.107.2.c

97 In lege nova dantur præcepta fortitudinis ad pugnandum ſpiritualiter, & ad patientiam temporalium malorum; non autem ad pugnam corporalem, ſicut in veteri, 22.qu. 140.1.ad 1

98 Nova nihil inſtituit ad cognoſcendum futura, ſicut vetus, quia terrena ſunt; fuerunt tamen in novo teſtamento etiam aliqui prophetiæ ſpiritum habentes, qui multa de futuris eventibus prædixerunt, 22.qu. 95.2.ad 3

99 Nova nihil determinat circa cæremonialia, vel judicialia, nec præcipit alia moralia, quam vetus, 12.q 108.2.0.& 3. ad 2.& ad 3

100 Nova principaliter eſt gratia Spiritus ſancti, ſecundario autem eſt circa quædam diſponentia ad gratiam, & ad uſum ejus; ideo principaliter eſt indita, & ſecundario ſcripta,

pta, 12.q.106.1.0.& 2.3.c.& q.107.1.ad 2.& ad 3.& q.108.1.c.ad 1

101 In nova nihil continetur, niſi pertinens ad gratiam Spiritus ſancti, vel diſponens intellectum per fidem, & affectum, vel ad uſum gratiæ, 12.q.106.1.ad 1

102 Lex nova eſt lex gratiæ, & pietatis, 12.q.106.3.c.fi.

103 Dicitur lex libertatis, quia non præcipit actus exteriores, niſi ſacramentorum, vel habentes neceſſitatem ad gratiam, nec prohibet, niſi contraria gratiæ, 12.q.108.2.o.& 4.c

104 Bene ordinat omnes actus interiores hominis ad ſe, ad proximum, & ad Deum, 12.q.108.3.o

105 Nullus ſtatus poteſt eſſe perfectior ſtatu novæ legis, quia immediate introducit ad ultimum finem, 12.q.106.4.c.& q.108.4.o

106 Non debuit dari a principio mundi triplici ratione. Prima ſcil. quia principaliter eſt gratia Spiritus ſancti, quæ abundanter dari non debuit, antequam impedimentum peccati ab humano genere tolleretur conſummata redemptione per Chriſtum. Secunda poteſt aſſignari ex perfectione legis novæ; non enim aliquid ad perfectum adducitur ſtatim a principio, ſed quodam temporali ſucceſſionis ordine, ſicut aliquis prius fit puer, & poſtmodum vir. Tertia ſumitur ex hoc quod lex nova eſt lex gratiæ; & ideo primo oportuit, ut homo relinqueretur ſibi in ſtatu veteris legis, ut in peccatum cadendo, ſuam infirmitatem cognoſcens recognoſceret ſe gratia indigere, 12.qu.91.5.ad 2.& q 106.3.o

107 Lex nova proponitur in omni loco, non autem in omni tempore, quia tempus variat ſtatum, non autem locus, 12.q.106.3.ad 1

108 Durabit uſque ad finem mundi, 12.q.106.4.o

109 Leges humanæ ſunt neceſſariæ ad pacem hominum, & ad virtutes propter malos, quia non ſufficit eis paterna monitio, 12.q.91.3.o. & q.95.1.o.

110 Melius eſt, ſecundum Philoſophum, omnia determinari per leges, quantum poſſibile eſt, quam relinquere arbitrio judicum, triplici ratione. Primo ſcilicet, quia facilius eſt invenire paucos ſapientes, qui ſufficiant ad rectas leges ponendas, quam multos qui requirerentur ad recte judicandum de ſingulis. Secundo, quia illi qui leges ponunt, ex multo tempore conſiderant quid lege ferendum ſit, ſed judicia de ſingularibus factis fiunt ex caſibus ſubito exortis, facilius autem ex multis conſideratis poteſt homo videre quid rectum ſit, quam ſolum ex aliquo uno facto. Tertio quia legiſlatores judicant in univerſali & de futuris; ſed homines judiciis præſidentes judicant de præſentibus, ad quæ afficiuntur amore vel odio, aut aliqua cupiditate; & ſic eorum depravatur judicium, 12.q.95.1.ad 2

111 Quia ergo juſtitia animata judicis non invenitur in multis, & quia flexibilis eſt; ideo neceſſarium fuit in quibuſcunque eſt poſſibile legem determinare quid judicandum ſit, ut pauciſſima arbitrio hominum committerentur, 12.q.95.1.ad 2.fi.

112 Quædam ſingularia, quæ non poſſunt lege comprehendi, neceſſe eſt committere judicibus, puta de eo quod eſt factum eſſe, vel non eſſe, & de aliis hujuſmodi, 12.q.95.1.ad 3

113 Lex humana eſt diſpoſitio particularis, inventa per rationem humanam, ex principiis communibus legis naturalis, 12 q.91.3.o. & 4.c.& q.95.2.o.& 3.4 c

† 114 Eſt menſura menſurata a lege divina, & a lege naturali, cujus finis eſt utilitas hominum, 12.q.19.4.c.& q.95.3.o

115 Leges humanæ in communi habent rationem, non autem quoad aliquas particulares conditiones, ſed ex arbitrio inſtituentium, 12.qu.95.2.ad 4.& q.102.2.ad 3

116 Non poſſunt habere illam infallibilitatem, quam habent cnncluſiones demonſtrativæ ſcientiarum, 12.q.91.3. ad 3.& 4.c.& q.96.1.ad 3. & q.105. 2.ad 8.& 22.q.120.1.c

117 Nulla lex humana habet vim legis, niſi inquantum a lege naturæ derivatur, 12.q. 95.2.0

118 Leges ſcribuntur ad declarationem juris naturalis & juris poſitivi; ideo continent utrumque, & inſtituunt jus poſitivum, dantes ei robur auctoritatis, non autem juri naturali, ſed hoc habet ex natura, 22.q.60.5.c.ad 1

119 Lex humana quadrupliciter dividitur, ſecundum quatuor quæ ſunt de ratione ejus, ſc. quod ſit a lege naturæ, ad bonum commune, a perſona publica, & ſit regula actuum humanorum, 12.q.95.4.0

120 Nullus poteſt condere legem, niſi communitas vel perſona publica, ideſt gerens vices ejus, 12.q 90.3.0. & q.92.2. ad 2. & q.95.4.c. & q. 96.1.4.c. & qu. 97.3. ad 3.& q.98.3.ad 3. & 22.q. 50.1. ad 3. & q. 57.2.c. & q.60.6. c. & q.67.1.c

121 Lex humana debet dari in communi, 12.q.96.1.0. & q. 98.6. ad 2. & 22.q.147.3.4.c

122 Datur de aliquo ſecundum illud quod frequentius accidit, 12, q.84.1. ad 3. & q.96.1. ad 3. & 9.c. ad 3. & qu. 102.6. ad 5. & 22 q. 88. 9.10.c. & q. 120. 1. c. & q. 147. 4. c. & q. 152.2.ad 3. & q. 154.2.c. fi. & qu. 160.5.c

123 Non attendit intenſionem obſervantis, ſed actum ejus, 12.q.100.9.c

124 Debet eſſe honeſta, juſta, poſſibilis ſecundum naturam, ſecundum conſuetudinem patriæ, loci, & temporis, neceſſaria, pro communi utilitate, & clara, 12.q.95.3.0

125 Lex eſt juſta, vel injuſta tripliciter, ſcilicet ex fine, ex agente per auctoritatem, & ex forma, ideſt ſecundum æqualitatem proportionis, 12. q.96.4.c

126 Lex humana præcipit aliquos actus cujuſcunque virtutis, ut ordinabiles ad bonum

commune, non autem omnes; ſimiliter aliquos actus cujuſcunque vitii prohibet, non autem omnes, 12.q.93.3. ad 3. & q.96. 2.3.0. & q.100.2.c

127 Leges humanæ ordinantur ad aliqua mundana bona, ſecundum quorum conditionem dantur præcepta fortitudinis, 22.q.140.1.c

128 Lex humana non debet ſervari quando eſt in damnum, ſed recurrendum eſt ad principem, ſi periculum non ſit in mora, 12.q.96.6.0. & q.97.3. ad 1. & 22.q.60.5.ad 2. & ad 3. item q.47.1.4.c

129 Juſta obligat in foro conſcientiæ, non autem injuſta, niſi propter ſcandalum vitandum in iis, quæ non ſunt contra Deum, 12.q.96.4.0. & 22.q. 12.2. ad 1. & q.60.3. ad 1

130 Omnes ſubditi alicujus poteſtatis ſubduntur legibus ejus, vel coacte, ut mali, vel ſponte, ut boni, 12.q.96.5.0

131 Princeps ſubditur legi ſuæ quoad judicium Dei, & ſponte quoad vim directivam, non autem coacte, 12.q. 96.5. ad 3

132 Nullus ſubditur legi inferioris contra ſuperiorem, 12. q.96.5.c. ad 3

133 Lex humana poteſt juſte mutari dupliciter, ſcil. ex defectu legiſlatoris, vel ex mutatione rerum, vel hominum, 12.q.96.5. ad 3. & q.97.1.0. & q. 104.3. ad 2

134 Non debet faciliter mutari, niſi propter magnam neceſſitatem vel utilitatem, quia conſuetudo juvat, 12.q.97.2.0.

Li per quem non eſt appropriatum, ſed proprium filii, 1.q.39 8 c

Lia fœcunda, & lippis oculis ſignificat vitam activam, quæ plus parit, & minus videt, 22.q.179.2.b.

1 Liber de infantia Salvatoris eſt apocryphus, 3.qu.33.6.ad 3. & q.36.4.ad 3.& q.43.3.ad 1.

2 * Liber de mirabilibus ſacræ Scripturæ non eſt Auguſtini, nec eſt authenticus; 3.qu. 45.3.ad 2

3 Liber de ſpiritu & anima non eſt Auguſtini, nec authenticus, 1.q.77.8.ad 1.& q.79.8. ad

1 & 10.ad1.& q.82.5. ad 2

1 Liber vitæ dicitur tripliciter, ſcilicet conſcriptio ſalvandorum, ſcriptura eorum per quæ ſalvantur, id eſt utrumque teſtamentum, & ſcriptura agendorum, ſeu jam factorum, ſcilicet libri aperiendi in die judicii, ideſt vis divina, qua cuilibet nota fient facta ſua, 1.q.24.1.ad 1

2 Eſt notitia Dei de vita beata cujuslibet in particulari, 1.q.24.0. & q 39.8.fi.

3 In divinis dicitur eſſentialiter, non autem perſonaliter, & appropriatur Filio ratione notitiæ, ſed Spiritui ſancto ratione vitæ, 1.q.39.8.fin.

4 Non eſt prædeſtinatio, ſed eſt notitia ejus, 1.q.24.1. ad 4.

5 Liber vitæ & electio ſunt tantum de vita gloriæ creaturarum, non autem proprie de vita naturæ, nec de vita gratiæ, nec de vita Dei, 1.q.24.2.0

6 Scripti ſimpliciter in libro vitæ, ſcilicet prædeſtinati, nunquam delentur de libro vitæ, ſed ſcripti ſecundum gratiam delentur de libro vitæ, 1 q.24.3.0

7 Sicut poteſt aliquis deleri de libro vitæ, ſic poteſt in eo ſcribi de novo, ſcil. vel ſecundum opinionem, vel ſecundum gratiam, non autem ſimpliciter, 1.q.24.3. ad 3

8 Nullus liber dicitur liber mortis, ſicut dicitur liber vitæ, quia electi ſolent aſcribi, non autem repudiati, 1.q.24.1.ad 3.

9 Libri aperiendi in die judicii ſunt conſcientiæ ſingulorum, vel ſancti utriuſque teſtamenti, vel ſententia Judicis, vel vis divina oſtendens omnia, qua cuilibet nota fient facta ſua, 1.q.24.1.ad 1

1 Liberalitas eſt virtus diſpenſandi bene divitias in uſus bonos ſibi, ſuiſque, & aliis, 22.q.117.1.0

2 Ad liberalem non pertinet eſſe promptum ad recipiendum, & minus ad petendum; ſed ſolicite procurat fructus ſuarum poſſeſſionum ad liberaliter dandum, 22.q.117.4. ad 3

3 Propria materia mediata liberalitatis eſt pecunia, id eſt

res poſſeſſa; ſed materia immediata eſt paſſio circa pecuniam, 12.q.60 5.c.& 22.q.31.1. ad 2. & q.32.1. ad 4. & q.58 9.ad 2. & q.117.2.3.0. & 6.c & q.128.3 c. ad 2. & q.157.1.c

4 Liberalitas moderatur amorem pecuniarum, & timorem de amiſſione earum, 22.q.123.4. ad 2

5 Proprius actus liberalitatis duplex, ſcil. bene uti pecunia in ſe & in alios; ſecundarius autem eſt præparare, & conſervare eas ad bonum uſum, 22.q.117.3.4.0

6 Proprius & principalior actus liberalitatis eſt dare, quam accipere, vel acquirere, vel conſervare, vel uti pro ſe, 22.q.117.4.0. & q.119.1. ad 2. & ad 3

7 Liberalis triſtatur quod aliquid detur non convenienter, ſed magis quando ipſe dat non convenienter, quia plus opponitur actui ejus proprio, 22.q.117.4. ad 2

8 Dare aliquid cum concupiſcentia retinendi derogat liberalitati, non autem amicitiæ vel charitati, ſed magis oſtenditur perfectio ejus; 22.q.31.1. ad 2

9 * Liberalitas eſt ſubjective in voluntate, 1.q.21.1. ad 1

10 Dantes omnia pro Chriſto non ſunt prodigi, ſed liberales, 22.q 119.2. ad 3

11 Solus Deus eſt maxime liberalis, 1.q.14.4. ad 1

12 Chriſtus omnes divitias contemnendo oſtendit in ſe ſummum gradum liberalitatis & magnificentiæ, 3.q.7.2. ad 1.

13 Omnis virtus theologica & cardinalis eſt ſimpliciter, id. ſecundum propriam materiam nobilior liberalitate, quæ tamen habet quandam excellentiam, inquantum eſt utilis ad multa, 22.q.117.6.0

14 Juſtitia ſe extendit ad omnes, non autem liberalitas, 22.q.58.12 ad 1. & q 123.12. ad 5

15 Juſtitia eſt ſimpliciter major liberalitate, quia eſt communior, & fundamentum ejus eſt, & poteſt eſſe ſine ea, non autem e converſo, ſed ſecundum quid eſt e converſo, ſc. ut eſt ornamentum juſtitiæ, 22.q.66.4. ad 2. & q.123.12. ad 5

16 Li-

16 Liberalitas convenit cum juſtitia, quia utraque eſt principaliter ad alterum, & circa exteriora; ſed prima attendit exteriora ut propria, ſecunda vero ut ſunt alterius, & ratione debiti: ideo liberalitas non eſt ſpecies juſtitiæ, ſed eſt pars ſibi annexa, 22.q.58.12. ad 1. & q. 117. 2. ad 3. & 3. ad 2. & 5. o. & q.118.3. ad 2. & q.134.4. ad 1. & q.157.1.c

17 Liberalitas eſt de ſe in ſumptibus, non autem in dationibus, ſed juſtitia nullo modo eſt ad ſe, 22.q.106.3. ad 1. & q.117.3.ad 3

1 Libertas cujuslibet rei eſt dominium, & poteſtas ſui actus ad oppoſita, 1.q.83.3.4.o

2 De ratione vel neceſſitate libertatis non eſt eſſe primam cauſam ſui id quod liberum eſt, 1.q 83.1.ad 3

3 Poſſe velle malum non eſt libertas, nec eſt pars libertatis, 1.q.62 8.ad 3.& 22.q.88.4.ad 1

4 Tota radix libertatis ut ſubjectum, eſt voluntas: ratio autem, ut cauſa, 12. q.6.2 ad 2. & q.17.1.ad 2

5 * Libertas opponitur neceſſitati coactionis, non autem neceſſitati finis, 1.q.82 c.ad 1.& 22.q.41.1.ad 2. & 3.q.14.2.c

6 Libertas prima eſt debilitata per peccatum, non autem omnino amiſſa, 1.q.83.2.ad 3

1 Liberum arbitrium non eſt habitus proprie, ſed eſt potentia, 1.q 83.2.o

2 Eſt idem realiter quod voluntas, ſecundum quod in ea eſt virtus intellectus, unde eſſe dicitur facultas voluntatis, & rationis, 1. q.83.3.4.o. item 12.q.1.1.c. item 22. q. 24.1. ad 3. & q.95.5.c

3 Eſt tantum eorum, quæ ſunt ad finem, 1.q.19.1.c. item q.82.1.2.c.& q.83.1.ad 5

4 Ut de actibus, eſt tantum de contingentibus, ſed ut de objectis, eſt etiam de præteritis & neceſſariis, 22.q.24.1.ad 1

5 * Eſt per ſe ordinatum in bonum, nec tendit in malum, niſi ſub ratione boni, 1.qu.63.1.ad 4. & 3.q.54 3.ad 1

6 Nullius creaturæ liberum arbitrium poteſt naturaliter eſſe confirmatum in bono, ſed tantum ex gratia, 1.q.63.1.c.

7 Liberum arbitrium viatoris poteſt per gratiam confirmari in bono aliquo modo, non autem ſimpliciter, 3.q.52.7. ad 5.& q.79.6.ad 1.& ad 2

8 In damnatis eſt obſtinatum in malo, quod non poteſt eſſe in via perfecte, 22.q.14.3.ad 3. & 3.q.52.6 ad 3. & q.86.1.c

9 Eſt in omni & ſolo habente intellectum, 1.q.59.3.c

10 Eſt in Deo, 1.q.19.10.o

11 Eſt in beatis, & eſt in damnatis, 3.q.18.4.ad 3

12 Homo habet liberum arbitrium, 1.q.83.1.o. & 12.q.13.6.o

13 Homo per peccatum amiſit liberum arbitrium quoad libertatem a culpa & miſeria, non autem quoad naturam, 1. q.83.2.ad 3

14 Non eſt in brutis, 1.q.59.3.c.

15 Non ſuſcipit magis & minus ſecundum eſſentiam, ſed ſecundum diſpoſitionem ſubjecti, tamen eſt majus ſecundum nobilitatem rei, cujus eſt, 1.q.59.3.ad 3

16 Omnis actus humanus eſt a libero arbitrio vel elicitive vel imperative, 12.q 1.1.c

17 Eligere eſt proprius actus elicitus liberi arbitrii, 1.q.83.3.4 o. & 3.q.18.4.b.& c

Libido voluntatis gravat peccatum, ſenſibilis autem leviat, 22.q.154.3.ad 1. & q.156.3.c.ad 3.

Non licere aliquid alicui contingit dupliciter, ſcil. ratione prohibitionis, & ratione defectus, 22.q.187.1.c

1 Lignum vitæ, & arbor ſcientiæ boni & mali ſunt materialia, ſed ſignificant res ſpirituales, 1.q.102.1.ad 4

2 Cauſabat immortalitatem in Adam per ſolam fortificationem virtutis, alii vero cibi reſtaurando deperditum, 1.q.97.4.o

3 Cauſa principalis immortalitatis Adæ erat virtus ſupernaturalis ei data; non autem lignum vitæ, ſed tamen erat coadjuvans ad continuationem vitæ, 1.q.97.4.c.fi.

4 Si poſt peccatum homo comediſſet de ligno vitæ, non potuiſſet evadere mortem, ſed

potuiſſet eam ferre, 22.q.164.2.ad 6

1 Idem locus & ſtatus Sanctorum ante adventum Chriſti dicebatur ſinus Abrahæ ratione requiei, & limbus inferni ratione defectus gloriæ, non autem ſunt omnino diverſi, 3.q.52.2.ad 4

2 Gaudium magnum erat in eo de gloria ſperata, 3.q.52.5.ad 1.

3 In limbo patrum erat dolor de dilatione gloriæ, non autem pœna ſenſibilis pro peccato; ſed Chriſtus ſolvit utrumque, ſcil. præſervando a ſecundo, & dando gloriam, 3.q.52.2.ad 2.& 5. ad 1

4 Quia ſanctorum animæ ante Chriſti adventum habebant quietem per immunitatem pœnæ, limbus ſinus Abrahæ dicitur, qui fuit primum exemplum credentium, ſed quantum ad id quod ſanctis deerat requies deſiderii, dicitur infernus, Suppl.q.69.4.0

5 Limbus quantum ad qualitatem loci diverſus ab inferno damnatorum, ſed quantum ad ſitum loci ſunt loca continua, niſi quod limbus Patrum pars ſuperior inferni eſſe videtur, Suppl.q.69.5.c

6 Cum pueris in limbo nulla adſit ſpes beatæ vitæ, quæ patribus aderat, qualitate præmii, & pœnæ limbus puerorum differt a limbo Patrum, non autem ſitu, etſi requies Patrum in ſuperiori loco eſſe credatur, Suppl.q.69.6.0

7 Sive in ſtatu conſequendi pro meritis bonum, ſive malum; conſtitutæ ſunt animæ corporibus exutæ; convenienter quinque loca diſtincta ſunt, ſcilicet paradiſus, limbus Patrum, purgatorium, infernus, & limbus puerorum, Sup. q.69.7.c

Limus eſt terra permiſta aquæ, ideo corpus hominis dicitur componi ex eo, id eſt ex quatuor elementis, 1.q.91.1.0

1 Lingua infirmi, quæ infecta eſt cholerico, & amaro humore, non poteſt percipere aliquid dulce, ſed omnia videntur ei amara, 1.q.75.2.c. & q.111.4.c

2 Donum linguarum eſt gratia gratis data, & neceſſaria fuit dupliei ratione, ſcilicet ut primo diſcipuli Chriſti per univerſum orbem diſcurrentes fidem ejus ubique prædicarent, & ut ſicut gentibus ad idololatriam declinantibus introducta eſt diverſitas linguarum, ita etiam quando erant gentes ad cultum unius Dei revocandæ, contra hujuſmodi diverſitatem remedium adhiberetur per donum linguarum, 22.qu.176.1.0

3 Chriſtus habuit donum linguarum, quo tamen non eſt uſus, quia tantum in una gente prædicavit, 22.q.176.1.ad 3. & 3.q.7.7.ad 3

Litigium proprie eſt contradictio in verbis non ex defectu amoris animos unientis, ſed ex hoc quod quis non veretur contriſtare perſonam; primum eſt contentio, & pertinet ad diſcordiam contrariam charitati; ſecundum contrariatur amicitiæ, vel affabilitati, non autem manſuetudini, vel temperantiæ, licet oriatur aliquando ex ira, vel concupiſcentia generali, & ex multis aliis, 22.q.116.1.0

Litterarum figuræ, quibus tria & ſex repræſentant Græci, ſatis ſunt propinquæ apud eos, 3.q.46.9.ad 2.fi.

1 Inter quælibet duo loca ſunt infinita loca tam diviſibilia, quam indiviſibilia, 1.q 53.2.c.

2 Reſpectus & inclinatio, & ordo corporis gravis ad locum medium eſt relatio realis, 1.q.28.1.c

3 Eſſe in loco dicitur dupliciter, ſcilicet ſicut eſſe in aliqua re, vel eſſe ſicut locatum in loco, 1.q.8.2.c

4 Contingit dupliciter, ſcil. circumſcriptive, & diffinitive, 1.q.52.1.0

5 Quod eſt in aliquo loco totum totalitate eſſentiæ, poteſt ſimul eſſe extra, non autem totalitate quantitatis, 1.q 8.2.ad 3.

6 * Incorporalia ſunt in loco, 1.q.8.2.ad 1. & ad 2

7 Deus non eſt in loco circumſcriptive, neque diffinitive, quia eſt ubique, 1. q. 52.2. c.fi. & 3.q.52.3.ad 3

8 Dicitur eſſe in loco meta-

taphorice, quia implet locum cauſalitate effectuum, non autem diſtantia dimenſionum, 1.q 8.2.c

9 Eſt in loco non quidem ut quid menſuratum loco, ſed ut dans virtutem loco locandi & continendi. 1.q.8.2.c

1 Longanimitas eſt virtus, qua habetur animus tendendi in aliquid diſtans in longinquum, & convenit dupliciter cum patientia, ſed magis cum magnanimitate, ſcilicet primo quidem, quia patientia, ſicut & fortitudo, ſuſtinet aliqua mala propter aliquod bonum, quod ſi ex propinquo expectetur, facilius eſt ſuſtinere, ſi autem in longinquum differatur, difficilis eſt expectatio. Secundo, quia hoc ipſum quod eſt differri bonum ſperatum, natum eſt cauſare triſtitiam; & ſic ſecundum quod ſub eadem ratione mali contriſtantis poteſt comprehendi & dilatio boni ſperati, quæ pertinet ad longanimitatem, & labor quem homo ſuſtinet in continuata executione boni operis, quod pertinet ad conſtantiam, tam longanimitas quam etiam conſtantia ſub patientia comprehenduntur, 12.q.70 3.c. & 22.q.17.5.ad 3.& q 136.5.0

2 Longanimitas magis reſpicit ſpem, quam timorem, vel audaciam, vel triſtitiam, ſicut etiam magnanimitas, 22.q.136.5.0

1 Loquendi modi diverſi ſunt in diverſis linguis, 1.q.39.3.ad 2

2 Deus loquitur angelis vel hominibus oſtendendo aliquid, & fortaſſis Deus primis hominibus antea loquebatur, ſicut cum angelis loquitur, ipſa incommutabili veritate illuſtrans mentes eorum; etſi non tanta participatione Divinæ eſſentiæ, quanta capiunt angeli, ſecundum Auguſtinum, 1.q.94.1.c.fi.

3 Loqui videntur bruta, per illuſionem Simonis Magi, vel operante dæmone; ſicut & aſina Balaam per angelum, 22.q.165.2.ad 4

Loth culpandus eſt, ſecundum Auguſtinum, non quantum ille inceſtus, ſed quantum ebrietas meruit, 22.q.105.4.c.fi.

Lotio pedum veteris teſtamenti prætermittitur in novo teſtamento, & retinetur lotio manuum, quia eſt in promptu, & idem ſignificat, ſcil. perfectam munditiam, 3.q.83.5.ad 1.

Lucia verum dixit, quod corpus non coinquinatur niſi de conſenſu mentis, 22.q.64.5. ad 5

Lucifer peccavit gravius cæteris angelis, inquantum in eo minor flexibilitas fuit ad peccatum, 1.q.63.8.ad 3

Ludicra ſeu jocoſa ſunt dicta vel facta, in quibus non quæritur, niſi delectatio animalis, 22.q 168.2.c

Ludificatio dæmonum mutat homines in beſtias ſecundum apparentiam tantum, non autem ſecundum rei veritatem, 1.q.114.4.ad 2.& 22.q.165.2.ad 4

1 Ludus eſt in remedium contra fatigationem animalem, dans animæ quietem, id eſt delectationem, 12.q.1.6.ad 1.& 22.q.168.2.0

2 Ambroſius reprobat omnes ludos in ſacra Scriptura, non autem in aliis, 22.q.168.2.ad 1

3 Ludus triplex, ſci. turpis, devotus, & recreativus. Primus debet vitari a quolibet, ſecundus eſt laudabilis, tertius debet ſumi, ſed temperatius a pœnitente, 22.q.168.4.ad 1

4 In ludis cavenda ſunt tria, ſcilicet dicta & facta turpia & nociva, reſolutio gravitatis, & indebitæ circumſtantiæ, 22.q.168.2.0

5 Ludere inordinate ratione recreationis opponitur eutrapeliæ, ſed pertinet ad mollitiem ratione quietis, 22.q.138.1.ad 3

6 Defectus ludi eſt peccatum, ſed minus quam exceſſus ejus, 22.q 168.4.0

7 Exceſſus ludi duplex, ſcil. ratione turpitudinis vel nocumenti, & ratione indebitæ circumſtantiæ; primus eſt peccatum mortale, ſecundus autem eſt peccatum veniale, niſi ponatur finis in hoc, 22.q.168.3.0.

8 Peccata ratione ſolius intentionis excuſantur per ludum, non autem peccata ex ſua ſpecie, ſed reddunt ludum ob-

obſcœnum, & flagitioſum, 22. q.168.3.ad 1

1 Lumen dupliciter poteſt inesſe alicui, ſcilicet vel per modum formæ permanentis, vel per modum paſſionis tranſeuntis, 22.q 171.2.c.& q.175.3.ad 2

2 Majus lumen offuſcat minus lumen, ſcilicet alterius illuminantis, non autem minus lumen illuminati; ſed perficit ipſum, 3.q.5.4. ad 2. & q.9.1. ad 2

3 Lumen naturale intellectus nihil aliud eſt quam manifeſtatio veritatis, 3.q.67.1.c. & q.106.1.c

4 In homine eſt triplex lumen, quo non participant bruta, ſcilicet lumen naturæ, gratiæ, & gloriæ, 1.q.106.1.ad 2

5 Lumen naturale intellectus confortatur per infuſionem luminis gratuiti, 1.q.12.13.c

6 Lumen ſupernaturale intellectus, id eſt intellectus qui ponitur donum Spiritus ſancti, eſt quædam acuta perſpectio Divinorum, 1.q. 106.1. ad 2. & 22.q.49.2.ad 2

7 Lumen intelligibile imprimitur divinitus ad judicandum viſa ab aliis, ad intelligendum Scripturas, & ad interpretandum, ſicut Apoſtolis; ad cognita naturaliter, & ad agenda, 22.q.173.2.c.fi.

8 Lumen gloriæ non poteſt eſſe connaturale alicui creaturæ, 1.q.12.5.ad 3

1 Luminarium productioni præmittitur plantarum productio ad excludendum idololatriam, 1.q.70.1. ad 1. & ad 4

2 Luminaria producta ſunt primo die quoad ſubſtantiam; ſed quoad collationem determinatæ virtutis producta ſunt quarta die, 1.q.70.1. ad 1. & q. 74.1 ad 4

3 Sunt fixæ in ſphæris ſecundum Ariſt. nec moventur ſine ſuis ſphæris, ſed oppoſitum tenet Ptolemæus, 1.q.70.1. ad 3

4 Sol dicitur luminare magnum, & luna luminare minus; ſed ſol propter quantitatem, & propter virtutem; luna vero dicitur magna propter quantitatem apparentem & claritatem, & propter propinquitatem ad nos, & propter manifeſtos ejus effectus, 1. qu. 68.1.c.fi.& q.70.1.ad 5

1 Luna plena oritur veſpere, & occidit mane, ideo dicitur præeſſe nocti, quia probabile eſt quod producta ſit perfecta, ſicut & plantæ, & animalia, 1.q.70.2.ad 5

2 Non dicitur præeſſe diei ſicut nocti, licet appareat in die, quia non dominatur diei propter præſentiam majoris luminaris, ſcilicet ſolis, 1.qu. 78.1.c.fin.& q.70.1.ad 5

3 Secundum proprium motum eſt velocior ſole, ſed ſecundum motum diurnum eſt e converſo, 3.q.44.2 ad 2

1 Lux ſeu lumen non eſt corpus, nec eſt evidentia coloris, 1.q.67.2.0. & q. 76.7.c. & q.91.1. ad 2

2 Non eſt forma ſubſtantialis ſolis, ſed eſt qualitas activa cujuslibet lucentis a ſe, 1. q.67.3.0

3 Proprie eſt tantum in corporibus quantum ad illud a quo ſumitur nomen, ſed quantum ad illud cui imponitur, magis convenit ſpiritualibus, quam corporalibus, 1.q.67.1.0. item q.74.2.0.

4 Non habet contrarium, quia eſt qualitas primi alterantis, 1.q.67.3.ad 2.

5 Dicitur eſſe ſine numero, pondere, & menſura, quia virtus ejus ſe extendit ad omnia corporalia, non autem ſimpliciter, 1.q.5.5.ad 5

6 Lux primo creata fuit ſol, ſed adhuc informis, quoad determinationem virtutis factam quarta die: nec lux erat nubes, niſi ſecundum ſimilitudinem, 1. qu.67.4.0. & qu. 68.1.c. fin. & qu. 70.1. ad 2. & qu. 74.1.c. ad 4. & 3. ad 5

7 † Lux non videtur per aliquam ſimilitudinem, ſed per eſſentiam ſuam informat oculum, 1.q.56.3.c

8 † Facit quod color qui eſt viſibilis in potentia fiat viſibilis in actu, 1.q.67.3. ad 3. & q. 79.3. ad 2

9 † Eodem actu videtur color & lux, ut ratio videndi, non autem ut objectum, 12.q. 8.3.ad 2. & q.12.4.c

10 Alium effectum facit lux ſolis, alium lux jovis, & ſic de aliis planetis, 1.q.67.3.c. & q.70.1.ad 2

11 Lux agit ad productionem formæ ſubſtantialis, ut inſtrumentum cœli, 1.q.67.3. ad 3

1 Luxuria principaliter eſt circa voluptates venereas, ſecundario autem dicit exceſſum in aliis, 22.q.153.1.o

2 Actus luxuriæ eſt peccatum, 22 q.153.3.o

3 Deliberatus extra limites matrimonii eſt peccatum mortale; aliter vero eſt veniale, 22.q.35.3.c. item q.36.3.c. & q.153.3.o

4 Luxuria eſt vitium capitale, 22.q.153 4.o

5 Peccata luxuriæ inter vitia intemperantiæ ſunt maxime exprobrabilia; 22.q.151.4.ad 3

6 Species luxuriæ ſunt ſex, ſci. fornicatio, adulterium, inceſtus, ſtuprum, raptus, & luxuria contra naturam, 22.q 154.o.

7 Stuprum aliquando ſumitur communiter pro omni peccato luxuriæ, 22.q.154.6.ad 2

8 Sacrilegium reducitur ad ſpecies tres luxuriæ, ſcilicet vel ad ſtuprum, vel ad adulterium, inquantum violatur virgo Deo deſponſata; vel ad inceſtum, inquantum eſt cum cognata ſpirituali, 22.q.154.1.ad 3. & 10. ad 2

9 Peccatum luxuriæ contra naturam non eſt humanum, ſed beſtiale, 22.q.142.4. ad 3. & q.154.11.o

10 Eſt graviſſimum inter ſpecies luxuriæ, ſecundo raptus, tertio inceſtus, quarto adulterium, quinto ſtuprum, & minima fornicatio, 12.q.73.7.c. & 22.q.154.12.o. & q.170.1. ad 2

11 Species luxuriæ contra naturam ſunt quatuor, quarum graviſſima eſt beſtialitas, ſecundo ſodomia, tertio cum muliere extra naturam, quarto mollities, 22.q.154.11.o. & 12. ad 4.

12 Circa tempora Abrahæ humanum genus venerat ad profundiſſimum peccatorum, ſcilicet ad infidelitatem, & ad turpiſſimum vitium contra naturam, 3.q.70.2. ad 1

13 Filiæ luxuriæ ſunt octo, ſcilicet cæcitas mentis, inconſideratio, præcipitatio, inconſtantia, amor ſui, odium Dei, affectus præſentis ſæculi, & deſperatio futuri ſæculi, 22.q.53.6.o.& q.153.4.5.o

14 Gradus luxuriæ quintuplex, ſc. aſpectus, cogitatio, delectatio, conſenſus, & opus, 12.qu.72.7.c.fin. item ad 3

15 Ex luxuria oriuntur quatuor inordinati actus locutionis, ſcil. turpiloquia, ſtultiloquia, ſcurrilia, & ludicra, 22.q.153.5.ad 4

16 Nulla paſſio ita deprimit rationem, ſicut gula, & luxuria, 22.q.53.6.o. & q.55.8. ad 1.& q.180.2.ad 3.fin.

17 Homo incurrit quintuplex damnum ex luxuria, ſc. depreſſionem mentis, exhæredationem, periculum perſonæ, & periculum rerum, & impedimentum bonorum operum, 22.q.46.3.c

18 Luxuria vix vitari poteſt, niſi vitetur principium ejus, ſcilicet aſpectus mulieris pulchræ, & præcipue aſpectus virginis, 22.q.167.2.c

19 Luxuria vincitur fugiendo, ſed acedia & cætera vitia reſiſtendo, 12.qu.35.6.ad 3. & q.74.3.ad 2

M

1 MAceratio proprii corporis non eſt accepta Deo, niſi diſcreta, ut concupiſcentia refrænetur, & natura non nimis gravetur, 22.q.88.2.ad 3. & q.147.1.ad 2. & q.188.6.ad 3

1 Macula in corpore, & macula in anima contingit dupliciter, ſcilicet privatione decoris per peccatum mortale, & ex ſuperinductione per peccatum veniale, 3.q.87.2.ad 3

2 Macula peccati eſt defectus nitoris animæ, ſcilicet luminis divini, & rationis, & gratiæ, ex inordinato amore temporalium, 12.q.86.o. & q.89.1.o.& 22.q.87.6.c.

3 Non dicit aliquid poſitivum in anima, nec privationem tantum, ſed in reſpectu ad ſuam cauſam, ſc. ad peccatum; ideo diverſorum peccatorum ſunt diverſæ maculæ, 12. quæ.

86.1.ad 3. & 3.quæſt. 88.1.c.

4 Nihil aliud eſt quam privatio gratiæ, 12.q.109.7.c

5 Actus peccati facit diſtantiam a Deo, quam ſequitur macula, 12.q.86.2.ad 3. & 6.c

6 Ceſſante macula peccati, remanet reatus, 12.q.87.6.o

7 Remiſſo peccato quantum ad maculam ſemper remittitur pœna æterna, non autem pœna temporalis, 12.q.87.6.c

8 Macula peccati manet tranſeunte actu peccati, 12.q.86.2.o. & q.87.6.c.ad 1

1 Magi adorantes Chriſtum, ſecundum Auguſtinum, fuerunt malefici; ſed ſecundum alios fuerunt ſapientes, aſtrologi, & potentes, 3.q.36.3.c.ad 2. & 5.c

2 Moti ſunt ex ſcriptura Seth ad ſequendam ſtellam, vel ex prophetia Balaam, vel ducti ab angelis, vel inſpirati a Deo, 3.q.36.5.ad 4

3 Secundum Auguſtinum, venerunt de remotiſſimis partibus orientis per biennium; ſecundum vero alios, venerunt in diebus tredecim; ſecundum alios autem, venerunt de prope, 3.q 36.3.ad 3.& 5.ad 4. & 6.c.ad 3

4 Venerunt ad Chriſtum tanquam primitiæ gentium, docti a Spiritu ſancto, offerentes munera congrua dignitati Chriſti, 3.q.36.3.ad 1.& 8.o

5 Amiſerunt ſtellam quadruplici ratione, ſcilicet propter Judæorum confuſionem, propter Magorum inſtructionem, propter inſtructionem noſtram dupliciter; primo quia qui humanum auxilium quærunt, deſeruntur ab auxilio Divino; ſecundo inſtruimur quantum ad hoc, quia qui fideles ſumus, non debemus quærere ſigna, ſed debemus eſſe contenti doctrinis Prophetarum, quia ſigna data ſunt infidelibus, 3.q.36.8.ad 3

6 Herodes poſt duos annos a receſſu Magorum occidit pueros, quia accuſatus ivit Romam, vel territus aliquo periculo, vel credens Magos confuſos, 3 q.36.6.ad 3

7 Magis & minus non dicitur ſubſtantia, ſic quod participetur quandoque cum magis & minus in eadem ſpecie, licet una ſubſtantia ſit perfectior alia, 1. q. 93.3.ad 3. & 12.q.52.1.c.col.2

Magiſter ſententiarum non eſt authenticus; ideo in multis non tenetur, 1.quæ.94.4. ad 2.& 22.q.23.2.o

1 Magnanimitas importat extenſionem animi vel ad magna abſolute, vel ſecundum proportionem, 22.q.129.1.c. & q.136.5.c

2 Eſt virtus, quia tendit ad maxima ſecundum rectam rationem, 22.q.129.3.o. & q.130.2.c

3 Eſt circa ſpem, & deſperationem, 12.q.60.4.c.fin.

4 Principaliter eſt circa honores, ſed mediate; immediate vero eſt circa ſpem, 22. qu. 129.1.o & 4.8.c. & q.128.c. & q. 131.2.c.& q.131.2 c

5 Propria materia ejus eſt honor magnus, mediocris autem eſt materia cujuſdam virtutis innominatæ, 12.q. 60.5.c. & 22.q.129.2.o, & 4. ad 1. & qu. 130.2.ad 2

6 Eſt circa gloriam, quia moderate utitur gloria, ſicut & honore, 22.q.132 2.c

7 Ad duo reſpicit, ſc. ad honorem, ſicut ad materiam, & ad opus magnum, ſicut ad finem. 22.q.129.8.c. & q.131.2.ad 1

8 Ratione primi opponitur ei ſecundum exceſſum ambitio, & ratione ſecundi præſumptio, 22.q.131.2.ad 1. & ad 2

9 Ea quæ opponuntur aliis virtutibus, opponuntur etiam magnanimitati, ſecundum quod parva pro magnis habentur, 22.q.132.2.ad 1

10 Eſt in iraſcibili ſubjective, 12.q.60.5.c.& 22.q.129.1.ad 1. & q.134.4.ad 1

11 Magnanimus non quærit honorem tanquam finem, quia hoc reputat parum, ſed quærit fieri dignus honore, 22. quæſt. 129.1. ad 3. & 2. ad 3. & q. 131.1. ad 2

12 Bene utitur magnis & parvis honoribus, quia non extollitur nec frangitur oppoſitis, ſed contemnit, 22.q.129.2.ad 3

13 Con-

13 Contemnit bona exteriora, ideo non gaudet ſi acquirat ea, nec triſtatur ſi perdat ea, 22.q.129.8.ad 2. & ad 3. & q. 132.2.ad 1. item ad 2.& ad 3

14 Non eſt contentioſus, quia nihil extrinſecum æſtimat magnum, 22. q. 129.1.3.ad 2. & q.132.2.ad 3

15 Non amat pericula, nec timet ea, ſed promptiſſime ſe exponit periculis magnis, 22. q.129.5.ad 2

16 Nullo indiget, ſcilicet modo humano, non autem ſimpliciter, 22.q.129.7.ad 1

17 Habet vocem gravem, locutionem ſtabilem; quia non de omnibus facile contendit aut loquitur, ſed de magnis. Non eſt memor beneficiorum, quia non delectatur in hoc, niſi ut majora compenſet. Eſt tardus & otioſus, quia non vilibus, ſed magnis intendit. Utitur ironia, non quæ opponitur veritati, ſed quia non omnibus animi magnitudinem oſtendit. Cum aliis non poteſt convivere, ſed cum amicis tantum, & magnis. Habet infructuoſa, quia magis honeſta quærit, quam utilia, 22.q.47.9. ad 3. & q.129. 3.ad 3. item ad 5

18 Nullus poteſt eſſe magnanimus, niſi virtuoſus, qui eſt habilis ad magna, 12.q.66.4.ad 3

19 Magnanimo attribuuntur actus aliarum virtutum ſub ratione excellentiæ, ſcilicet quod eſt communicativus, benefactivus, retributivus plurium, veridicus, non planctivus, non incertus, nec fugiens commonentem, 22.q.129.4.ad 1.& ad 2.

20 Magis curat de veritate, quam de opinione, nec quærit laudem humanam, 22. qu. 132.2.ad 1

21 Magnanimitas eſt generalis virtus, inquantum operatur magna in qualibet virtute, faciens eam majorem; ſed eſt virtus ſpecialis, inquantum ponit ſpecialem modum circa ſpecialem materiam, 22.q.129. 4.0.& 5.ad 2.& q.134.2.ad 2

22 Eſt ornamentum omnium virtutum, 12.quæ.66.4.ad 3. & 22.q.129.4.ad 3

23 Superveniens juſtitiæ auget bonitatem ejus; ſed ſine juſtitia non habet rationem virtutis, 22.q.58.12.ad 2

24 Magnanimitas, & magnificentia habent connexionem cum omni virtute ſecundum principia virtutum, ſcilicet ſecundum prudentiam & gratiam, non autem ſecundum actum, 12.q.65.1.ad 1. & 22 qu. 129.3.ad 2.& q.134.1.ad 1

25 Tenent extremum ſecundum quantitatem rei; medium autem ſecundum regulam rationis, 12.q. 64.1. ad 2. & ad 3. & 22.q.92.1.c. & q,129.3.ad 1.& q.130.2.c.& q.134.1. ad 2. & qu. 152.2.ad 2

26 Bona fortunæ conferunt ad magnanimitatem quoad materiam ejus, ſcilicet quoad honores, & etiam quoad finem ejus, ſcilicet operari magna, 22.q.129.8.0

1 Magnificentia eſt virtus factiva magnorum, & eſt virtus generalis, ſi ſumatur facere communiter, ſc. pro omni opere: ſi vero proprie, ſc. pro operatione exteriori, eſt virtus ſpecialis, 22.q.134.1.2 0

2 Materia ejus ſunt ſumptus magni, præcipue ad cultum Dei: ſecundo pecunia pro eis: tertio amor pecuniæ, 22.quæ. 134.1.ad 3.& 2.ad 3.& 3.0

3 Eſt rerum magnarum & excelſarum, cum animi quadam ampla & ſplendida proportione, cogitatio, & adminiſtratio, 22.q.128.c

4 † Eſt in voluntate ſubjective, 1.q.21.1.ad 1

5 Non oportet ad magnificentiam habere multas divitias, ſed oportet ſic diſponi, quod quando oportet & decet, velit eas optime diſpenſare, & ſic fuit in Chriſto, 22. q.134.1. ad 1. & 3.ad 4. & q.152.3.ad 3

6 Magnificus non principaliter facit magnos ſumptus pro perſona ſua, quia non eſt quid magnum, niſi quæ tantum ſemel fiunt, ut nuptiæ, vel permanentia, ut domus, 22.q.134.1.ad 3

7 Magnificentia facit & intendit aliquod magnum in factibili tantum, ſed magnanimitas in omni materia, 22.q. 134.2.ad 2.fi.

8 Magnificentia eſt in maximis donis & ſumptibus, ſed liberalitas in mediocribus, 12.q.60.5.c.2.& 22.q.117.3.ad 1.&q.118.8.ad 4.& q.128. ad 1. & q.129.2.c. fi. & q.134.2.3.o. & 4. ad 1.& q. 152.3.c. & q.160.1.c

Majeſtatis læſæ crimen maxime punitur, 22.q.10.8.o.& q. 31.3.c.& q.108.4.ad 2

Majus dicitur dupliciter, ſci. intenſive, & extenſive, 3 q.1.4.c.

1 Maledicere contingit tripliciter, ſcilicet enunciative, id eſt detrahendo, cauſaliter vel imperative, & optative, & hoc dupliciter, ſcilicet per ſe, id eſt ſub ratione mali; & ſic eſt peccatum, non autem ſi per accidens, id eſt ſub ratione boni duplicis, ſcilicet juſti, ſicut judex per ſententiam, Eccleſia per excommunicationem, Prophetæ conformando ſe Deo: vel ſub ratione boni utilis, ſcilicet ut aliquis melior fiat, vel ne noceat aliis, 22. q. 76.1 o. item q. 83.8.ad 1. item ad 2

2 Maledicere ſub ratione mali eſt peccatum mortale, & eſt tanto gravius, quanto plus perſona debet amari & revereri; tamen tripliciter eſt veniale, ſc. ratione parvi mali, vel ratione affectus, ſc. ex joco, vel levi motu, vel ratione ſurreptionis, 22 q.76.3.o

3 Detractio, contumelia, ſuſurratio, & deriſio ſunt de malo culpæ, & nocent enunciando; ideo ſunt ſecundum ſe graviora maledictione, quæ eſt de malo pœnæ optando, 22.q.76.4.o

4 Benedictio vel maledictio proprie convenit tantum ei, cui poteſt bene vel male contingere, ſcil. naturæ rationali, vel aliis in ordine ad naturam rationalem auxiliando, ſicut Deus maledixit terram, & David montes; vel ſignificando, ſicut Chriſtus maledixit ficum; vel continendo, ſicut Job maledixit diem, & David montes; vel in ordine ad Deum, & ſic eſt blaſphemia, vel ſecundum ſe, & ſic eſt quid vanum, 22. qu. 76.2.o.et 4.ad 1

5 Diabolus quoad culpam debet maledici, non autem quoad naturam ejus, 22.q.76.1.ad 4

Ex maleficio perpetuo impotentes, et poſt triennium alteram quærere copulam poſſunt, alias minime, Suppl.q.58.2.c

1 Malitia ex qua dicitur aliquis peccare eſt triplex, ſcilicet habitus cujuſcunque vitii, electio mali, et peccatum præcedens, 12.q.78.1.ad 3

2 Omnis peccans ex habitu peccat ex certa malitia, et non e converſo, 12 q.78.2.3.o

3 Peccatum ex certa malitia, vel ex induſtria contingit ex inordinatione voluntatis præponentis minus bonum meliori bono, 12.q.78 1.o

4 Peccatum ex certa malitia eſt gravius peccato ex paſſione, quia eſt magis voluntarium, magis durat, et eſt circa finem; peccatum autem ex paſſione eſt circa ea quæ ſunt ad finem, 12.q.47.2 c. et q.78. 4.o et 22.q 73.3.c

1 Malum eſt aliquid, et eſt ens rationis, non autem ens reale, 1.q.48.2.ad 2

2 Non eſt negatio pura, ſed privatio boni, 1. q. 14. 10.o. et qu.48.2. ad 1.et 3. cor. ad 2. et 5. cor. ad 1. et 12.qu.25.2.c. et q.36. 1.cor et q.75.1.c

3 Nullum ens eſt malum per eſſentiam, nec per participationem, ſed per privationem participationis, 1.qu.48.3.c. ad 4.et q.65.1 ad 2. item ad 3

4 Malum non eſt cognoſcibile, niſi per bonum, 1. q.14.10. ad 4. et q.48.1 c

5 Omnis privatio inquantum hujuſmodi habet rationem mali, ſicut omnis forma habet rationem boni, 1.q.48.1.ad 1

6 Mala eſſe, ratio et experientia docent, 1. qu.48.1. ad 5. et 2.c. ad 1

7 Malum non eſt exiſtens, id eſt aliqua natura, neque eſt in exiſtentibus, ut pars perfectionis, ſed ut privatio in ſubjecto, 1. q.48.1.o.et 2.ad 1. et ad 3.et 3.ad 1

8 † Si univerſaliter malum non eſſet, univerſum eſſet imperfectius, 1. q.22.2. ad 2. et qu. 48.2.c. ad 3. et q.49.2.c

9 † Impoſſibile eſt eſſe ſummum malum, 1. q. 49. 3.o. et q. 103.7.ad 1. et 22.q.172.6.c

10 Malum non habet cauſam, niſi per accidens, 1.qu.49.1.0. & 3.ad 5.& 12.q 75.1.c

11 Omne malum habet cauſam efficientem & materialem, non autem formalem, nec finalem, 1.q.49.1.c

12 Malum eſt cauſa per accidens, non autem cauſa per ſe, 1.q.48.1.ad 4 & q.49.3.c

13 Malum duplex, ſc. naturæ, & culpæ, & utrumque eſt ut in paucioribus, 1.qu.63.9.0.

14 Malum culpæ ſecundum totam ſpeciem humanam eſt ut in pluribus; in aliis autem eſt ut in paucioribus, ſicut etiam malum naturæ, 1.q.49.3. ad 5. & q.63.9.ad 1.& 12.q.71.2 ad 3

15 Malum non ſimpliciter, ſed in ſolis voluntariis duplex, ſc. malum pœnæ, & malum culpæ, 1.q.48.5.0

16 Malum pœnæ opponitur bono creaturæ, malum vero culpæ bono increato, 1.q 48.6. c.& 12 q.79.1.ad 4

17 Defectus, malum, peccatum, & culpa differunt, quia primum dicit negationem, ſecundum privationem in omnibus, tertium in actione tantum, quartum in voluntariis tantum, 1.q.48.5.c.ad 1.& 12.q. 21 1.c.& 2.0

18 Malum in naturalibus nunquam eſt in effectu, niſi præexiſtat aliud malum in agente, vel in materia, ſed bene in voluntariis, 1.q.49.1 ad 3

19 Malum naturæ duplex, ſc. malum naturæ a cauſa naturali, ut mors naturalis; & privatio boni naturæ a cauſa non naturali, ut mors violenta, 12.q.42.2.0

20 Malum eſt differentia actus moralis ratione finis, cui accidit aliqua privatio, 1.q.48. 1.ad 2.& 12.q.18.5. ad 2. & q.54. 3.ad 2.& q.79.2.ad 3

21 Malum moris ex voluntate contingit per hoc, quod deficit ab ordine rationis, & proprii finis, 12.q.71.2.c. ad 3. & 6.c

22 Malum per prius dicitur de culpa, quam de pœna, 22. q.19.1.c

23 Culpa magis habet rationem mali, quam pœnæ, 1.q. 48.6.0.& 22.q.19.1.c. & q.76.4 c.

24 Mali ſemper hic puniuntur ſpiritualiter, & boni præmiantur, non autem corporaliter, 12.q.69.2.ad 2

Mammona iniquitatis dicuntur divitiæ, vel quia ſolas eas eſſe reputant iniqui, vel quia ſunt occaſio iniquitatis, vel quia inæqualiter ſunt diviſæ, vel quia injuſte a primo ſunt acquiſitæ, 22.q.32.7.2.c.ad 1

1 Mandatum eſt de meliori, & quod per alios mandatur, ſed præceptum eſt de neceſſario, & quod quis per ſe juſſit, 12.q.99.5.c

2 Differentia inter præcepta, mandata, teſtimonia, & juſtificationes, 12.q.99.5.c

Manſiones in cœlis ſunt diverſi gradus beatitudinis, ideo non ſunt in limbo, nec purgatorio, 12.q.5.2 c.ad 1

1 Manſuetudo diverſimode numeratur inter beatitudines, fructus, & virtutes, 22. q. 157. 2.ad 3

2 Eſt circa iram, 1.q.21.1.ad 1. & 12.q.60.4 b.item c.fin.item ad 2.item 22.q.143.c.& q.157.1.2.0. & 3.4.c.& q.161.c.ad 4

3 Præparat hominem ad cognitionem Dei removendo duplex impedimentum, ſc. iram, & contradictionem veritatis 22.q.157.4.ad 1

4 Manſuetudo maxime facit hominem compotem ſui, 22. q.157.4.c.ad 1

5 Eſt in iraſcibili ſubjective, 3.q.15.2.c

6 Homo eſt naturaliter manſuetus, quia eſt complexionis temperatiſſimæ, ideo mitigat iram; ſed iraſci convenit ei naturaliter, inquantum ratio nunciat cauſam iræ, 12.q.46.5.ad 1

Manumiſſus reducitur in priſtinam ſervitutem, propter aliquam offenſam in dominum ejus, 3.q.88.3.ad 2

Manus eſt organum organorum, quia facit omnia inſtrumenta, & eſt loco omnium inſtrumentorum, 3.q.83.5.ad 1

1 Marcus amputando ſibi pollicem, ne fieret ſacerdos, non peccavit; quia creditur feciſſe hoc ex inſtinctu Dei, 22.q.185.2. ad 3

8 Magnificentia eſt in maximis donis & ſumptibus, ſed liberalitas in mediocribus, 12.q.69.5.c.2.& 22.q.117.3.ad 1.& q.118.8.ad 4.& q.128. ad 1. & q.129.2.c. fi. & q.134.2.3.0. & 4. ad 1.& q.152.3.c. & q.160.1.c

Majeſtatis læſæ crimen maxime punitur, 22.q.10.8.0.& q.11.3.c.& q.108.4.ad 2

Majus dicitur dupliciter, ſci. intenſive, & extenſive, 3.q.1.4.c.

1 Maledicere contingit tripliciter, ſcilicet enunciative, id eſt detrahendo, cauſaliter vel imperative, & optative, & hoc dupliciter, ſcilicet per ſe, id eſt ſub ratione mali; & ſic eſt peccatum, non autem ſi per accidens, id eſt ſub ratione boni duplicis, ſcilicet juſti, ſicut judex per ſententiam, Eccleſia per excommunicationem, Prophetæ conformando ſe Deo; vel ſub ratione boni utilis, ſcilicet ut aliquis melior fiat, vel ne noceat aliis, 22.q.76.1 o. item q.83.8.ad 1. item ad 2

2 Maledicere ſub ratione mali eſt peccatum mortale, & eſt tanto gravius, quanto plus perſona debet amari & revereri; tamen tripliciter eſt veniale, ſc. ratione parvi mali, vel ratione affectus, ſc. ex joco, vel levi motu, vel ratione ſurreptionis, 22 q.76.3.0

3 Detractio, contumelia, ſuſurratio, & deriſio ſunt de malo culpæ, & nocent enunciando; ideo ſunt ſecundum ſe graviora maledictione, quæ eſt de malo pœnæ optando, 22.q.76.4.0

4 Benedictio vel maledictio proprie convenit tantum ei, cui poteſt bene vel male contingere, ſcil. naturæ rationali, vel aliis in ordine ad naturam rationalem auxiliando, ſicut Deus maledixit terram, & David montes; vel ſignificando, ſicut Chriſtus maledixit ficum; vel continendo, ſicut Job maledixit diem, & David montes; vel in ordine ad Deum, & ſic eſt blaſphemia, vel ſecundum ſe, & ſic eſt quid vanum, 22. qu. 76.2.0.et 4.ad 1

5 Diabolus quoad culpam debet maledici, non autem quoad naturam ejus, 22.q.76.1.ad 4

Ex maleficio perpetuo impotentes, et poſt triennium alteram quærere copulam poſſunt, alias minime, Suppl.q.58.2.c

1 Malitia ex qua dicitur aliquis peccare eſt triplex, ſcilicet habitus cujuſcunque vitii, electio mali, et peccatum præcedens, 12.q.78.1.ad 3

2 Omnis peccans ex habitu peccat ex certa malitia, et non e converſo, 12 q.78.2.3.0

3 Peccatum ex certa malitia, vel ex induſtria contingit ex inordinatione voluntatis præponentis minus bonum meliori bono, 12.q.78 1.0

4 Peccatum ex certa malitia eſt gravius peccato ex paſſione, quia eſt magis voluntarium, magis durat, et eſt circa finem; peccatum autem ex paſſione eſt circa ea quæ ſunt ad finem, 12.q.47.2 c. et q.78.4.0 et 22.q 73.3.c

1 Malum eſt aliquid, et eſt ens rationis, non autem ens reale, 1.q.48.2.ad 2

2 Non eſt negatio pura, ſed privatio boni, 1.q.14.10.0.et qu.48.2. ad 1.et 3. cor. ad 2. et 5. cor. ad 1. et 12.qu.25.2.c. et q.36.1.cor et q.75.1.c

3 Nullum ens eſt malum per eſſentiam, nec per participationem, ſed per privationem participationis, 1.qu.48.3.c. ad 4.et q.65.1 ad 2. item ad 3

4 Malum non eſt cognoſcibile, niſi per bonum, 1.q.14.10. ad 4.et q.48.1.c

5 Omnis privatio inquantum hujuſmodi habet rationem mali, ſicut omnis forma habet rationem boni, 1.q.48.1.ad 1

6 Mala eſſe, ratio et experientia docent, 1.qu.48.1, ad 5. et 2.c. ad 1

7 Malum non eſt exiſtens, id eſt aliqua natura, neque eſt in exiſtentibus, ut pars perfectionis, ſed ut privatio in ſubjecto, 1.q.48.1.0.et 2.ad 1. et ad 3.et 3.ad 1

8 † Si univerſaliter malum non eſſet, univerſum eſſet imperfectius, 1.q.22.2. ad 2.et qu.48.2.c. ad 3. et q.49.2.c

9 † Impoſſibile eſt eſſe ſummum malum, 1.q.49.3.0.et q.103.7.ad 1, et 22.q.172.6.c

10 Malum non habet cauſam, niſi per accidens, 1.qu.49.1.o. & 3.ad 5.& 12.q 75.1.c

11 Omne malum habet cauſam efficientem & materialem, non autem formalem, nec finalem, 1.q.49.1.c

12 Malum eſt cauſa per accidens, non autem cauſa per ſe, 1.q.48.1.ad 4 & q.49.3.c

13 Malum duplex, ſc. naturæ, & culpæ, & utrumque eſt ut in paucioribus, 1.qu.63.9.o.

14 Malum culpæ ſecundum totam ſpeciem humanam eſt ut in pluribus; in aliis autem eſt ut in paucioribus, ſicut etiam malum naturæ, 1.q.49.3. ad 5. & q.63.9.ad 1.& 12.q.71.2 ad 3

15 Malum non ſimpliciter, ſed in ſolis voluntariis duplex, ſc. malum pœnæ, & malum culpæ, 1.q.48.5.o

16 Malum pœnæ opponitur bono creaturæ, malum vero culpæ bono increato, 1.q 48.6. c.& 12 q.79.1.ad 4

17 Defectus, malum, peccatum, & culpa differunt, quia primum dicit negationem, ſecundum privationem in omnibus, tertium in actione tantum, quartum in voluntariis tantum, 1.q.48.5.c.ad 1.& 12.q. 21 1.c.& 2.o

18 Malum in naturalibus nunquam eſt in effectu, niſi præexiſtat aliud malum in agente, vel in materia, ſed bene in voluntariis, 1.q.49.1 ad 3

19 Malum naturæ duplex, ſc. malum naturæ a cauſa naturali, ut mors naturalis; & privatio boni naturæ a cauſa non naturali, ut mors violenta, 12.q.42.2.o

20 Malum eſt differentia actus moralis ratione finis, cui accidit aliqua privatio, 1.q.48. 1.ad 2.& 12.q.18.5. ad 2. & q.54. 3.ad 2.& q.79.2.ad 3

21 Malum moris ex voluntate contingit per hoc, quod deficit ab ordine rationis, & proprii finis, 12.q.71.2.c. ad 3. & 6.c

22 Malum per prius dicitur de culpa, quam de pœna, 22. q.19.1.c

23 Culpa magis habet rationem mali, quam pœnæ, 1.q. 48.6.o.& 22.q.19.1.c. & q.76.4.c.

24 Mali ſemper hic puniuntur ſpiritualiter, & boni præmiantur, non autem corporaliter, 12.q.69.2.ad 2

Mammona iniquitatis dicuntur divitiæ, vel quia ſolas eas eſſe reputant iniqui, vel quia ſunt occaſio iniquitatis, vel quia inæqualiter ſunt diviſæ, vel quia injuſte a primo ſunt acquiſitæ, 22.q.32.7.2.c.ad 1

1 Mandatum eſt de meliori, & quod per alios mandatur, ſed præceptum eſt de neceſſario, & quod quis per ſe juſſit, 12.q.99.5.c

2 Differentia inter præcepta, mandata, teſtimonia, & juſtificationes, 12.q.99.5.c

Manſiones in cœlis ſunt diverſi gradus beatitudinis, ideo non ſunt in limbo, nec purgatorio, 12.q.5.2 c.ad 1

1 Manſuetudo diverſimode numeratur inter beatitudines, fructus, & virtutes, 22. q.157. 2.ad 3

2 Eſt circa iram, 1.q.21.1.ad 1. & 12.q.60.4 b.item c.fin.item ad 2.item 22.q.143.c.& q.157.1.2.o. & 3.4.c.& q.161.c.ad 4

3 Præparat hominem ad cognitionem Dei removendo duplex impedimentum, ſc. iram, & contradictionem veritatis, 22.q.157.4.ad 1

4 Manſuetudo maxime facit hominem compotem ſui, 22. q.157.4.c.ad 1

5 Eſt in iraſcibili ſubjective, 3.q.15.2.c

6 Homo eſt naturaliter manſuetus; quia eſt complexionis temperatiſſimæ, ideo mitigat iram; ſed iraſci convenit ei naturaliter, inquantum ratio nunciat cauſam iræ, 12.q.46.5.ad 1

Manumiſſus reducitur in priſtinam ſervitutem, propter aliquam offenſam in dominum ejus, 3.q.88.3.ad 2

Manus eſt organum organorum, quia facit omnia inſtrumenta, & eſt loco omnium inſtrumentorum, 3.q.83.5.ad 1

1 Marcus amputando ſibi pollicem, ne fieret ſacerdos, non peccavit; quia creditur feciſſe hoc ex inſtinctu Dei, 22.q.185.2. ad 3

1 Maris fluxus & refluxus eſt ei naturalis, quia eſt ex motu lunæ, cui aqua naturaliter ſubditur, 1.q.105.6.ad 1

2 In aquis maris ſunt duo mira, ſcil. primum quod non cooperiant totam terram contra naturam, cum ſint etiam altiores ea; ſecundum vero, quod ſemper mare eſt ejuſdem quantitatis, 1.q.69.1.ad 2

3 Diviſio maris rubri fuit mira tripliciter, ſcil. ratione ſoni ventorum, tantæ aquæ, & tantorum effectuum, ibid.

1 Maria & Joſeph erant de eadem tribu, & de ſemine David, 3.q.28.1.ad 2.& q.31.2.ad 1

† 2 Maria fuit de ſtirpe Aaron, † non quidem ſecundum ſucceſſionem generis maſculini, ſed propter affinitatem contractam ex matrimonio: ſibi enim duæ tribus in matrimonio jungebantur, ſc. ſacerdotalis, cujus erat Aaron; & regia, cujus erat Maria, 3.q.29.1.ad 4.& q.31.2.ad 2

3 Nata eſt ex Melchi, Salomone, Jeconia, & Heli, 3.q.31.2.ad 3.& 3.ad 2

4 Quicquid acceptum a parentibus fuit in Maria, fuit pars ejus actu; ideo non fuit in Chriſto, 3.q.31.6.c

5 Maria in ventre matris ſuæ non habuit uſum liberi arbitrii, quia hoc eſt privilegium Chriſti, 3.q.27.3.c

6 Habuit tantam claritatem in facie, quod Joſeph non cognoſcebat eam ſenſibiliter, 3.q.28.3.ad 3

7 Fuit ſanctificata prinſquam nata ex utero, 3.q.27.1.0.item 2.ad 2

8 Non potuit ſanctificari in parentibus, nec in conceptione ejus, nec ante infuſionem animæ rationalis, 3.q.27.1.ad 1.& 2.0

9 Fuit bis ſanctificata, ſc. in utero matris, & quando concepit Chriſtum, in prima fomes fuit ligatus, in ſecunda vero totaliter ablatus, 3.q.27.3.0.& 4.ad 1.& 5.ad 2

10 Major ſanctificatio fuit in Maria, quam in Joanne Baptiſta, & major in eo, quam in Hieremia, 3.q.27.6.ad 1

11 Maria ſuper omnes [illegible] Chriſtum habuit plenitudinem gratiæ, 3.q.7.2.ad 1.& q.27.1.c.& 5.0

12 Habuit triplicem perfectionem, gratiæ, ſc. in ejus ſanctificatione, in conceptione Chriſti, & in ejus glorificatione; tertia eſt potior ſecunda, & ſecunda quam prima, 3.q.27.5.ad 2

13 In prima perfectione gratiæ Maria mundata fuit a culpa originali, in ſecunda a fomite, & in tertia ab omni miſeria, 3.q.27.5.ad 2

14 In prima adepta eſt gratiam inclinantem ad bonum, in ſecunda fuit confirmata in gratia, & adepta eſt gratiam conſummatam & confirmantem eam in bono, & in tertia adepta eſt gratiam conſummatam & perficientem eam in fruitione omnis boni, 3.q.27.5.ad 2

15 Plenitudo gratiæ & obſervatio conſiliorum inchoavit in beata Maria; ſed primum fuit in ea perfecte, & ſecundum perfecte cœpit in Chriſto, 3.q.28.4.ad 2

16 Maria eſt perfecte beata ſecundum corpus, quia cum corpore aſſumpta eſt in cœlum. Credimus enim, quod poſt mortem reſuſcitata fuerit, & portata in cœlum, 3.qu.27.1.c.& q.83.5.ad 8

17 Habuit donum prophetiæ, ſapientiæ, & miraculorum, ſed non ſecundum omnem uſum, 3.q.27.5.ad 3

18 Puritas Mariæ fuit maxima ſub Deo, 12.q.81.5.ad 3.& 3.q.27.1.ad 2

19 Meruit Chriſtum portare, ideſt meruit gradum puritatis & ſanctitatis, quo congrue eſſet mater Dei, non autem incarnationem Dei, 3.q.2.11.ad 3

20 Quamvis beata Virgo Maria ſit ſuper omnes angelos exaltata, non tamen eſt exaltata uſque ad æqualitatem Dei, vel ad unionem in perſona; & ideo non dicitur ſedere ad dextram, ſed aſtare a dextris, in quantum honor Filii aliquo modo participative, non plenarie redundat in ipſam, in quan-

quantum Mater Dei dicitur, ſed non Deus, 1.q.25.6.ad 4.& 2.q.25.5.0

21 Maria fuit vera mater Chriſti, 3.q.35.3.0

22 Matrimonium verum fuit inter Mariam et Joſeph, habuitque triplex bonum, et utramque perfectionem requiſitam, præter coitum, et nuptiæ factæ ſunt, 3.q.29.2.0

23 Maria fuit expers maledictionis Evæ, quia peperit ſine dolore, et non multiplicavit conceptus, nec fuit ſubjecta viro, 3.q.30.2. ad 2. et q.35. 6.ad 1

24 Angelus prius apparuit Mariæ, quam Joſeph, 3.q.30. 2.ad 2

25 Excellentius apparuit Mariæ, quam Joſeph, 3.qu.30.3. ad 2

26 Maria ſecundum aliquos non fuit turbata viſione angeli, quia aſſueta erat viſionibus angelorum, ſed in ſermone ejus, ex admiratione dictorum, 3.q. 13.3.ad 3

27 Non inconveniens eſt, quod angelus inſtrueret Mariam, quia Maria erat inferior eo ſecundum ſtatum; licet e converſo ſecundum prædeſtinationem, 3.q.30.2.ad 1

28 Eſt ſuper omnes ordines angelorum, 3.q.30.2.ad 1

29 Spiritus ſanctus fecit duplicem purgationem in Maria, ſcil. præparatoriam ad conceptionem Chriſti, colligens mentem ejus in unum; ſecundam vero a fomite, mediante conceptione Chriſti, 3.q.27.3.ad 3.

30 Purgatio prima non fuit ad removendum transfuſionem peccati originalis, ſed ut digna eſſet Chriſto, 12.q.81.5.ad 3

31 Immunitas a peccato in Maria cauſabatur ex tribus, ſc. ex ligatione fomitis, gratia inclinante ad bonum, et providentia Dei, 3.qu.27.3.c.ſi. et 4. ad 1

32 Voluit purgari poſt partum non quidem propter aliquam immunditiam, ſed propter humilitatem, et obedientiam, et ut approbaret legem, et vitaret calumniam, 3.q.37. 4.0

33 Emundatio et confirmatio Mariæ inchoata fuit in prima ſanctificatione, ſed in ſecunda conſummata eſt in perfectione viæ. In aſſumptione vero ejus perfectione gloriæ, 1.q 100.2.c.et 3.q.27.5.ad 2

34 Sanctificata fuit in utero a peccato originali quoad maculam et reatum perſonalem, non autem a reatu totius naturæ; ideo ſi ante paſſionem Chriſti fuiſſet defuncta, non intraſſet paradiſum, nec vidiſſet Deum per eſſentiam, ſicut nec alii ſancti, 3.q.27.1.ad 3

35 Cum beata Virgo Maria credatur omnino fuiſſe immunis a fomitis inclinatione propter ejus ſanctificationem perfectam, non eſt pium ponere aliquam pugnam a carne fuiſſe in ea, cum talis pugna non ſit niſi ex fomitis inclinatione, nec tentatio quæ eſt a carne, ſine peccato eſſe poſſit, ut patet per gloſſam. Et quamvis non habuerit pugnam per tentationem, quæ eſt a carne, habuit tamen pugnam per tentationem ab hoſte, qui nec ipſum Chriſtum reveritus eſt, 3.q.15.2.ad 3

36 Fomes in Maria adeo debilitatus eſt, et extinctus, ut ad peccatum actuale nunquam inclinaretur, 3. q.27.3.c.et 4.ad 1. item 5.ad 2

37 Maria per primam ſanctificationem fuit ſemper immunis ab omni peccato actuali, 3.q.27.4.0.et 6.ad 1

38 Tabernaculum veteris legis figurabat Mariam, 3.q.27.2.b

39 Feſto Neomeniæ ſuccedit feſtum Mariæ, in qua primo apparuit illuminatio ſolis, id eſt Chriſti per copiam gratiæ, 12.q.103.3.ad 4

1 Martyrium eſt actus virtutis quadruplicis, ſc. fortitudinis ut elicientis principaliter, patientiæ vero ut elicientis conſequenter, ſed charitatis ut imperantis, et fidei ut finis, 22.q.124.1.2.0

2 Eſt actus maximæ perfectionis, non quidem ſecundum ſe, ſed ut imperatur a charitate, et ut eam oſtendit, 22.q. 124.3.0. et quæſt.184.5. ad 3.

3 Ha-

3 Habet quod ſit meritorium ex charitate, ſine qua nihil valet, 22 q.124.2.ad 2

4 Mors eſt de ratione martyrii, 22.q.124.4.c

5 Confeſſio cujuſcumque alterius veritatis quam fidei, non eſt cauſa ſufficiens ad martyrium ratione materiæ, ſed tantum ratione finis referendo ad Chriſtum, 22.qu.124.5.cor.ad 2.

6 † Martyrium Joannis Baptiſtæ celebratur, licet mortuus ſit, non quidem pro fide, ſed pro reprehenſione adulterii, 22.q.124.5.c

7 Moriens pro quocunque opere bono propter Deum eſt martyr Dei, quia cauſa cujuſcunque martyrii eſt veritas fidei, ut eſt operans, 22.qu.124.5.c

8 Vulneratus lethaliter, licet ſupervivat, habebit aureolam martyrii, ſicut ſancta Lucia, ſimiliter vulneratus non lethaliter, tamen moriens ex incuria non mortali, ut Marcellus Papa, habebit aureolam martyrii; non autem ſi afflictio non continuetur uſque ad mortem, ſicut de Sylveſtro Papa, 22.q.124.4.ad 4

9 Martyrium eſt de præcepto ſecundum præparationem animi tantum, 22.q.124.1.ad 3. & 3.ad 1

10 Oblatum debet tolerari patienter, ſed non debet quæri, quia non debet dari occaſio agendi injuſte, 22.q.124.1.ad 3.

11 Univerſalis abſolutio fit in perceptione baptiſmi & in martyrio: propter quod dicitur quod in martyrio omnia ſacramenta baptiſmi complentur in virtute paſſionis Chriſti, ſc. quantum ad plenam liberationem a culpa & a pœna, 3.q.68.2.ad 2.& q.87.1.ad 2

Mas & fœmina in hominibus conjunguntur non tantum propter generationem, ut in brutis, ſed etiam propter communicationem operum; ideo in ſolis hominibus mas eſt principium fœminæ, & fœmina facta eſt ex maſculo, 1.q.92.2.c.

1 Maſculinum genus & fœmininum abſolute prędicantur tantum de ſuppoſito, 1.q.31.2.ad 4

M A

Mater dicitur aliqua ex hoc quod concepit & genuit, 3.q.35.3.4.c

1 Materia non ſemper fuit, licet ſit ingenerabilis & incorruptibilis, 1.q.46.1.ad 3

2 Materia prima eſt maxime in potentia, & principium imperfectiſſimum, nec talis potentia materiæ, etiam dato quod ſit ſua eſſentia, eſt potentia ad operationem, ſed ad eſſe, 1.q.4.1.c

3 Materia inquantum habet eſſe ſaltem in potentia eſt ſimilis Deo, 1.q.14 11.ad 3. & 12.c.fi.

4 Non poteſt eſſe in alio, cum ſit primum ſubjectum, 1.q 3.2.ad 3.& 3.q.77.2.c

5 Materia prima eſt ſua potentia paſſiva, ſicut Deus eſt ſua potentia activa, 1.q. 54.3. ad 3.& 77 1.ad 2. & qu 115.1.ad 2.

6 In materia nulla eſt potentia activa, 3.q.32.4.c.ad 3

7 Materia prima dicitur terra, quia eſt informis; dicitur aqua, quia eſt receptiva; dicitur abyſſus, quia eſt turpis, 1.q.66.1 ad 1

8 Partes habent rationem materiæ, totum vero rationem formæ, 1.q.7.3.ad 3. & q.65.2.c.& 3.q.90.1.c

9 Unitas materiæ primæ eſt tantum in iis quæ conveniunt in generatione & corruptione, 1.q.66.2.c

10 Materia prima omnium rerum eſt una unitate ordinis tantum, 1.q.66.2.ad 1

11 Omnium generabilium & corruptibilium eſt eadem materia, 1.q.66 2.c

12 Duplex; ſc. naturalis, & mathematica, 1.q.85.1.ad 2. & 3.q.77.2.ad 4

13 Triplex, ſc. ex qua, in qua, & circa quam, & tantum tertio modo coincidit cum fine, 12.q.55.4.c

14 Duplex eſt conditio materiæ, ſc. quæ eligitur ab agente, & quæ conſequitur naturam materiæ, 1.q.76.1.ad 5. & q.91.3.c & 12.qu.85.6.c. & 22.q.164.1.ad 1

15 Non eſt diviſibilis niſi per quantitatem, 1.q.50.2.c. & qu.75.7.c.& q.76.4.ad 4.& 3.q.77.2.c.fi.

16 Materia prima ſecundum potentiam non eſt infinita ſimpliciter, quia ſe extendit ſolum ad formas materiales, 1. q.7.2.ad 3

17 Materia intelligibilis ponitur in diffinitione quantitatis, non autem materia ſenſibilis, 1.q.85.1.ad 2

18 Materia & privatio diſtinguuntur realiter ſecundum Ariſt. non autem ſecundum Platonem, 1.q.5.2.ad 1.& 3.ad 3

19 Quæ non habent materiam non habent cauſam ſui eſſe, ſcil. quæ tranſmutet de potentia ad actum, nec aliquam cauſam formalem, 1. q.61.1.ad 2.& q.75.5 ad 3

Mathematica ſcientia non demonſtrat per cauſam efficientem, nec per cauſam finalem, licet habet eas, quia mathematica accipiuntur ut abſtracta ſecundum rationem; cum tamen non ſint abſtracta ſecundum eſſe. Unicuique autem competit habere cauſam agentem, ſecundum quod habet eſſe. Licet igitur ea quæ ſunt mathematica habeant cauſam agentem, non tamen ſecundum habitudinem quam habent ad cauſam agentem, cadunt ſub conſideratione mathematica, & ideo in ſcientiis mathematicis non demonſtratur aliquid per cauſam agentem vel finalem, 1.q.44.1.ad 3

Matthias electus eſt ſorte, id eſt per divinum donum declarans eum electum eſſe divinitus, 22.q.95.8 c

1 Matrimonium eſt formaliter conjunctio, & vinculum animorum, & relatio conjugum; unde conjunctio viri & uxoris eſt potior, quam conjunctio uxoris ad conſanguineos viri; non tamen debet dici affinitas, ſed matrimonium, quod eſt unitas quædam, ſicut homo eſt ſibi ipſi idem, non conſanguineus, 3.q.29.2.c

2 Erat in lege veteri, ut in officium naturæ, & non ut ſacramentum conjunctionis Chriſti & eccleſiæ, quæ nondum fuerat facta, 12.q.102.5.ad 3

3 Inſeparabilitas convenit matrimonio, ut eſt ſacramentum, & ut eſt in officium naturæ, ſed primo modo eſt de prima intentione matrimonii, ſecundo autem modo de ſecunda, 12 q.102 5.ad 3

4 Commiſtio carnalis eſt de ſecunda perfectione matrimonii, non autem de prima, 3. q.29.2.0

5 Pater non poteſt cogere filium, ut conſentiat ad matrimonium per præceptum, ſed poteſt inducere cauſam rationabilem, & tunc filius tenetur ad præceptum, ſicut ad cauſam, 22.q.104.5.c

6 Quælibet perſona libera poteſt ſine conſenſu parentum contrahere matrimonium, & intrare religionem, 22.q 22 8. ad 2.& 9.c.& q.104.5.c.& 3.q.68. 10.c

7 Matrimonium ſecundum diverſos ſtatus, inſtitutum eſt a lege naturæ, Moyſis, Chriſti, & a lege civili, 22.q.154. 2.c.& 9.ad 2

8 Finis matrimonii duplex, ſc. finis principalis, id eſt generatio, & educatio prolis, & finis ſecundarius, ſcil. mutuum obſequium, 22.q.154.2.c. & 3.q.29.2.c

9 † Actus matrimonii poteſt eſſe ſine peccato, & meritorius, 12.q.24.1.ad 1.& 22.q.153.2.0

10 In matrimonii ſacramento confertur gratia, 22.q.100.2.ad 6

11 Matrimonium non debet eſſe inter propinquos, 22. q.154 9.c

12 Defectus ætatis, ſc. ante pubertatem, quæ communiter eſt in maſculo anno quartodecimo, in fœmina vero in anno duodecimo, impedit matrimonium & dirimit, 22.q.189.5.c.

13 Servus poteſt contrahere matrimonium, & vovere continentiam, neſciente domino ejus, vel contradicente, non autem religionem ingredi, vel ordinem ſuſcipere, 22.qu.88.8. ad 2.& q.104.5.c.ſi.

14 Sex crimina impediunt matrimonium contrahendum ſolum, ſc. inceſtus, uxoricidium, raptus alienæ ſponſæ, ſuſceptio proprii filii de fonte per dolum, interfectio presbyteri, & pœnitentia ſolemnis, 22.q.154.7.ad 2

16.

15 In lege veteri Judæi prohibebantur contrahere matrimonium cum Chananæis, quia Chananæi debebant deleri, & Judæi erant proni ad ritus & mores eorum propter converſationem cum eis, & cum aliis infidelibus, ubi non erat periculum, permittebantur, ſicut patet de Joſeph, Moyſe, & Heſter, 12.q.105.4.ad 6

16 Matrimonium de lege naturæ eſt indiſſolubile, 22.q.154.2.c

17 De jure naturæ naturale eſt, non quia fit a natura, ſed quia ad ipſum propter bonum prolis & mutuum fidele obſequium maxime natura impellit, Suppl.q 41.1.c

18 Non tenentur homines ex præcepto ad contrahendum matrimonium, Suppl.q.41.2.o

19 Cum ad prolis procreationem ſit ipſum matrimonium inſtitutum, ſecundum ſe ſemper licitum eſt, Suppl.q.41.3.o

20 Actus matrimonialis ſemper meritorius eſt, ſi ad ipſum homines religionis vel juſtitiæ virtute inducantur, Suppl. qu. 41.4.c.

21 Matrimonium eſt ſacramentum, Suppl.q.42.1.o

22 Quod eſt in officium naturæ, inſtitutum fuit a Deo ante peccatum; ut remedium vero poſt peccatum fuit inſtitutum, Suppl.q.42.3.c

23 Quod in fide Chriſti contrahitur, habet quod gratiam conferat ad ea operanda adjuvantem, quæ in matrimonio requiruntur, Suppl.q.42.3.c

24 Carnalis commixtio non ad primam, ſed ad ſecundam ſpectat matrimonii perfectionem, Suppl.q.42.4.o

25 Matrimonium conjunctio quædam eſt viri & uxoris, ad unam cognationem & prolis educationem & vitam domeſticam, Suppl.q.44.1.c

26 Congrue appellatur matrimonium, nuptiæ, ac conjugium, ſed diverſis rationibus, Suppl.q.44.2.o

27 Eſt quædam indiſſolubilis maritalis conjunctio inter legitimas perſonas, individuam vitæ conſuetudinem retinens, Supplem. quæſt. 44. 3. c

28 Matrimonialem conjunctionem non niſi aliquo viri ac mulieris conſenſu fieri certum eſt, Suppl. q.45.1.c

29 Expreſſio verborum ſe habet ad matrimonium, ſicut ablutio exterior ad baptiſmum. Suppl.q.45.2.c

30 Conſenſus per verba de futuro expreſſus non facit matrimonium, ſed ſponſalia, Sup. q.45.3.o

31 Exterioribus verbis expreſſus, abſque interiori conſenſu, nullum matrimonium facit, Suppl.q.45.4.c

32 In occulto factus quamquam malus & jure prohibitus, matrimonium tamen facit, ſi fiat inter legitimas perſonas, Suppl.q 45.5.o

33 Per verba de futuro expreſſus nullum efficit matrimonium, etſi ſit aliquo juramento firmatus, Suppl.q.46.1.c

34 Carnalis copula in foro conſcientiæ quamvis poſt ſponſalia matrimonium non perficiat, in eccleſiæ tamen foro matrimonium efficere judicatur, Suppl.q.46.2.o

35 Quanquam ſimpliciter conſenſus coactus in matrimonio eſſe non poſſit, poteſt tamen aliqua in eo ſecundum quid violentia eſſe, Suppl.q.47.1.c

36 Poteſt aliqua coactio & metus cadere in conſtantem virum, Suppl.q.47.2.o

37 Conſenſus coactus ex metu cadente in conſtantem virum matrimonium tollit, Suppl. q. 47.3.c

38 Ex parte cogentis matrimonium in totum tollit, Sup. q.47.4.o

39 Ex conditione de præſenti non contraria matrimonio vel de futuro & neceſſaria, matrimonium non tollit, Suppl. qu. 47.5.c

40 Cum per matrimonium homo perpetuæ mancipetur ſervituti, non poteſt pater cogere filium ad matrimonium, quanquam illum ex aliqua rationabili cauſa ad ipſum poſſit inducere, Suppl.q.47.6.o

41 Conſenſus matrimonium faciens non eſt conſenſus in carna-

nalem copulam, ſed in matrimonium in ordine ad carnalem copulam, Suppl.q.48.1.c

42 Matrimonium ex conſenſu ob inhoneſtam cauſam verum matrimonium eſt, quanquam culpabilis ſit hujuſmodi conſenſus, Suppl.q.48.2.o

43 Oportuit aliqua bona eſſe, quibus matrimonii honeſta ratio appareret, Sup.q.49.1.o.

44 Proles, fides, ac ſacramentum, prima & potiora ſunt bona, quibus matrimonii honeſta ratio redditur, Suppl.qu. 49.2.c

45 Principalius bonum matrimonii ut dignius, ipſum ſacramentum eſt, proles vero, i. prolis intentio maxime eſſentialis in ipſo eſt, quam ſequitur fides, i. debitum ſervandæ fidei, deinde ſequitur ſacramentum, Suppl.q.49.3.o.

46 Quanquam minus honeſta appareat matrimonii ratio, proles tamen ac fides & ſacramentum ipſam maxime honeſtam reddunt, Suppl.q.49.4.c

47 Actus matrimonialis ſemper culpabilis & peccatum eſt, niſi prolis intentio, ac mutua inter conjuges fides adſit, Sup. q.49.5.o

48 Cognoſcens uxorem ſola libidinis & delectationis cauſa, nullum aliud bonum matrimonii habitu vel actu intendens, mortaliter peccat. Suppl. q.49.6.c

49 Aliqua expediens fuit eſſe impedimenta contrahendum matrimonium dirimentia, ſed non contractum, eccleſiæ ſcil. inhibitio ac feriarum tempus, & aliqua ipſum contractum & contrahendum, ſc. error, conditio, votum, cognatio, crimen, cultus diſparitas, vis, ordo, ligamen, honeſtas, affinitas, impotentia coeundi, Suppl.q.50.1.c

50 Poteſt toties contrahi matrimonium, quoties alter conjugum mortuus eſt: moriente enim altero conjugum, vinculum matrimoniale tollitur, Suppl.q.63.1.o

51 Secundum matrimonium eſt ſacramentum, cum in eo reperiantur quæ ſunt de eſſe ſacramenti, ſc. perſona legitima, tanquam materia, & expreſſio conſenſus per verba de præſenti tanquam forma, Supp. q.63.2.o

1 Mediator Dei & hominum eſt ſolus Chriſtus principaliter, inſtrumentaliter autem ſunt prophetæ, & ſacerdotes utriuſque teſtamenti, & angeli; non autem ſpiritus ſanctus, quia cum ſit per omnia Deo æqualis, non poteſt dici mediator inter Deum & homines; Chriſtus autem etſi ſit Deus, tamen eſt etiam homo. Nec dæmon, quia cum ſit immortalis & miſer, non conjungere hominem Deo intendit, quod mediatoris eſt proprium, ſed ſeparare ab illo, & ad miſeriam ducere, 3.q.26.1.o

1 Medicina duplex, ſc. removens morbum, & promovens ad perfectam ſanitatem; prima convenit infirmis, ſecunda vero ſanis, 3.q.80.4.ad 2.

2 Objectum artis medicinæ eſt ſanitas, quia nihil conſiderat, niſi in ordine ad eam, 22.q.1.1.c

3 Pro neceſſitate corporis licet uti pretioſis medicinaliter, ſed in pertinentibus ad ſolam decentiam honeſtatis, debemus eſſe contenti ſimplicibus, 3.q. 51.2.ad 3

4 Quandoque medicina fortis ſtatim inducit ſanitatem, & ſic habitus corporales poſſibile eſt cauſari ex uno actu, non autem habitus virtutum, 12. q.51.3.c.fi.

1 Medicus accipiens in curam infirmitatem deſperatam nulli facit injuriam, 22. qu.71. 3.ad 1

2 Sapiens medicus permittit minorem morbum, vel procurat, ut curet vel vitet majorem, 12.q.101.3.ad 3. & 22.q.64. 2.co.& q.162.6.ad 3

3 Tenetur gratis curare pauperes, quando nec per ſe, nec per alios magis conjunctos, nec per eos qui magis poſſent, valent curari, 22.q.71.1.o

4 Quadam coactione utitur in phreneticum, qui ejus curam non vult recipere; & huic ſimilatur correctio prælatorum, quæ

quæ habet vim coactivam, non autem ſimpliciter correctio fraterna, 22.q.33 6.ad 1

5 Non tanto magis ſanat, quanto majorem dat medicinam, ſed quanto medicina eſt magis proportionata morbo; ſic non oportet quod religio tanto ſit perfectior, quanto majorem habet paupertatem; ſed quanto ejus paupertas eſt magis proportionata fini communi & ſpeciali, 22.q.188 7.ad 1

1 Medium eſt realiter actio tranſiens inter agens & paſſum, non autem actio immanens, niſi ſecundum modum ſignificandi, 1.q.54.1.ad 3

2 Inter habens & habitum aliquando nihil eſt medium, aliquando tantum relatio, & aliquando aliquid per modum actionis, & paſſionis, non autem actio vel paſſio; & ſic eſt ſpeciale prædicamentum, ſcil. prædicamentum habitus, 12.q. 49.1.c.ad 2

3 Inter habitum & privationem quæ eſt in privari, & aliquid habitus relinquens, poteſt eſſe medium, circa proprium ſubjectum, ſicut inter bonum & malum eſt actus indifferens; non autem inter habitum & privationem, quæ eſt in privato eſſe, nihil relinquens de habitu, 12.q.18.8 ad 1

4 Inter ſubſtantiam & accidens quintum prædicabile datur medium, non autem ut accidens dividitur contra ſubſtantiam, 1.q.76.4.ad 4. & q.77. 1.ad 5

5 Virtus non eſt medium inter paſſiones ſecundum eſſentiam, ſed ſecundum effectum, quia conſtituit medium inter eas, 12.q.59.1.ad 1

6 In paſſionibus accipitur medium, per hoc quod attingitur recta ratio, in quo conſiſtit ratio virtutis, 12.q.17.1.ad 1.& 5.ad 2

7 Virtutes theologicæ habent medium per accidens, id eſt ex parte noſtra, non autem per ſe, id eſt reſpectu Dei, 12.q.64.4.0 & 22.q.17.5.ad 2

8 Quælibet virtus intellectualis conſiſtit in medio, per conformitatem intellectus ad res, ſc. in vero, cujus exceſſus eſt affirmatio falſa; defectus autem eſt negatio falſa, 12.q. 64 3.0.& 4.ad 1.& ad 2

9 Virtus moralis reſpectu materiæ eſt medium, ſed reſpectu rationis eſt extremum, 12.q.64.1.ad 1

10 Medium virtutis moralis attenditur ſecundum rationem rectam in omni circumſtantia, non autem ſecundum quantitatem abſolutam, 12. q.64.1.ad 2. & ad 3.& 22.q.92.1.c. & q.104.2. ad 2.& q.123.4. ad 3. & qu.147.1. ad 2

11 Virtus moralis conſiſtit in medio inter exceſſum & defectum, 12.q.64.1.0. & 4.ad 1.& ad 2.& 22 q.17.5.ad 2.& q.92.1.c

12 Omne medium virtutis eſt medium rationis; ſed ſolius juſtitiæ medium eſt rei & rationis, 12.q.64.2.0.& 22.q.58.10. 0.& q.61.2.ad 1

13 Medium juſtitiæ eſt æqualitas, quam conſtituit juſtitia inter aliquos, 3.q.85.3.ad 2

14 Medium juſtitiæ distributivæ ſumitur ſecundum proportionem geometricam; commutativæ vero ſecundum proportionem arithmeticam, 22.q 61. 2.0.& 4.c.fin.

1 Mel non offerebatur in ſacrificiis Dei, quia offerebatur idolis; & ad excludendum omnem carnalem dulcedinem & voluptatem a ſacrificantibus Deo, 12.q.102 3.ad 14

Melchiſedech dicitur eſſe ſine patre, matre, genealogia, principio & fine, quia ſcriptura non ponit; licet habuerit, quia fuit Sem, primogenitus Noe, ut Hebræi dicunt, 3.q. 22.6.ad 3

Melius alio aliquid dicitur † ſimpliciter, quod tamen minus proprie recipit alicujus prædicationem; ſicut cognitio patriæ eſt nobilior cognitione viæ; quæ magis proprie dicitur fides, 22.q.174.2.ad 3

1 Membrum omne, & quælibet potentia animæ operantur toti & non ſibi ſoli, 12. q.17.5.ad 2

2 Caput eſt membrum, habens virtutem influendi in alia membra, & recipit ab aliis mem-

membris nutrimentum, & alia obſequia, 3.q.8.1.6.7.8.c

3 Membra hominis non applicantur operi, niſi de conſenſu rationis, 12.qu.74.7.0. & q.77.7.c.fin.

4 Membra naturalia & inſtrumenta artificialia, in ſcripturis, ſignificant operationes, quarum ſunt principia, 1.q.3.1.ad 3

1 Memoria duplex, ſc. conſervativa ſpecierum tantum, alia cujus objectum eſt præteritum ut præteritum; prima eſt potentia pure cognoſcitiva, & eſt in parte intellectiva, ſecunda vero in parte ſenſitiva tantum, 1.q.77.8.ad 4. & q.79.6.0

2 Quæ eſt altera pars imaginis, non eſt præteritorum, quia abſtrahit ab omni tempore, cum ſit in intellectu, & non in parte ſenſitiva, 1.q.79 6.ad 2.

3 † Intellectiva non differt realiter ab intellectu poſſibili, ſed eſt habitualis retentio ejus, cujus actus eſt intelligentia, quæ oritur ex memoria, ſicut actus ex habitu, 1.q.79.7.0. & q.93.7.ad 1

4 Senſitiva eſt theſaurus ſpecierum intentionalium, id eſt intentionum ſenſibilium, cum ſenſu acceptarum, cujus organum eſt in extrema parte capitis, 1.q.78.4.c

5 Ea quæ magna æſtimamus magis memoriæ infigimus, 12.q.47.2.ad 3

6 Conſuetudo multum operatur ad bene memorandum, 12.q.50.3.ad 3.& 22.q.49.1.ad 2

7 Illud quod ſcribitur, non de facili a memoria labitur, ſed ſuccurrit memoriæ, 1.q.24.1.c.

8 Neceſſarium eſt eoſdem actus pluries reiterari, ut aliquid firmiter memoriæ imprimatur, quia meditatio confirmat memoriam, ſecundum philoſophum, 12.q.51.3.c. & 22.q.49.1.ad 2

9 Memoria in angelis poteſt poni, ut eſt in mente; non autem ut eſt in ſenſu, 1.q.54.5.ad 2.

10 Memoria intellectiva manet in anima ſeparata; non autem ſenſitiva, ſed corrumpitur, 1.qu.77.8.ad 4. & qu.89.6, ad 1.

11 Documenta quatuor ad bene memorandum, ſc. ſimilitudines rerum aſſumere convenientes, nec tamen omnino conſuetas, ordinate eas diſponere, ſolicitudinem circa eas apponere, & affectum adhibere, & eas frequenter meditari, 22.q.49.1.ad 2

1 Mendacium dicitur tripliciter, ſc. materialiter, i. dictum falſum, formaliter, i. voluntas falſum enunciandi, & affective, i. voluntas decipiendi, 22.q.98.1.ad 3. & qu.110.1.0.

2 Cupiditas fallendi pertinet ad perfectionem mendacii, non autem ad ſpeciem ejus, 22.q.110.1.c.ad 3.

3 Omne mendacium eſt peccatum, 22.q.69.1.2.0. & q.70.4.c.& q.110.3.0.& 4.b. & q.111.1.c.& q.124.5.ad 2.

4 Secundum ſe dividitur tantum in duas ſpecies, ſc. in jactantiam, & ironiam, ſecundum gradus autem ejus ratione finis dividitur in pernicioſum, jocoſum, & officioſum, vel in octo gradus ejus, ſc. quorum primus eſt in doctrina religionis; ſecundus quod nulli proſit, & obſit alicui; tertius quod proſit uni, & alteri obſit; quartus quod ſit ſola mentiendi fallendique libidine; quintus quod ſit placendi cupiditate; ſextus quod nulli obeſt, & prodeſt alicui ad conſervandam pecuniam; ſeptimus quod nulli obeſt, & prodeſt alicui, ad vitandum mortem; octavus quod nulli obeſt, & prodeſt alicui, ad vitandum immunditiam corporalem, 22.q.110.2.0

5 Eſt peccatum mortale tantum tripliciter, ſc. ſecundum ſe, id eſt quando eſt contra charitatem Dei vel proximi, ex intentione & ratione ſcandali, 22.q.69.1.2.0.& 70.4.c.& q.110.4.0.

6 Per ſe, directe & formaliter opponitur virtuti, quæ dicitur veritas, 22 qu.110.1.0. & 2.c.

7 † Dicens verum credens ſe dicere falſum, dicit mendacium per ſe, & formaliter, non autem e converſo, niſi per accidens & materialiter, 22.qu.110 1.0

8 Intendens ſignificare falſum.

ſum nutibus mendacium dicit, 22.q.110.1.ad 2

9 Mendacium verbo, vel facto vel nutibus eſt æqualiter peccatum, 22.q 111.1.c.ad 4

10 Nullus debet dicere mendacium, ut ipſe vel alius evadat mortem, vel immunditiam corporalem, 22.q.110.3. ad 4.& q.113.1.ad 3

11 Nec mendacium, nec aliquid quod ex genere ſuo non eſt peccatum mortale, eſt perfectis peccatum mortale, niſi ſit contra eorum votum, vel ratione ſcandali, 22.qu.69.1.2.0.& q.70 4.c.& q.110.4.ad 5

12 Si res viſa vel audita recitetur non eodem modo, nec eiſdem verbis, non eſt mendacium (ut patet in Euangelio, & in aliis ſcripturis divinis, in quibus nihil eſt falſum) 22. q. 110.3.ad 1

13 Non ſervans promiſſum, propter ſuperveniens impedimentum, vel re mutata, excuſatur a mendacio, ut ſanctus Paulus, 22.q.110.3.ad 5

14 In ſacra ſcriptura aliqui laudantur dupliciter, ſcil. ut exempla perfectæ virtutis, ut Abraham & Jacob; & propter indolem virtutis, ut Judith & obſtetrices; primi excuſantur a mendacio, quia figuraliter & prophetice locuti ſunt; non autem ſecundi, licet verum dixerint myſtice, 22.q.110,3.ad 3.& q.111.1.ad 1.& ad 2

Mendicitas duplex, ſc. contraria voluntati, & voluntaria: prima eſt occaſio furti & perjurii, non autem ſecunda; ideo Chriſtus elegit eam, 22.q.187.5.c.& 3.q.40.3.ad 1

1 Mens dicitur a mentiendo, vel a meminendo, 1.q.79.9.ad 4.

2 Dicitur tripliciter, ſc. natura intellectiva, intellectus, & memoria, 1.q.79.1 ad 1

3 Aliquid inhærens menti rationali eſt majus ea ſecundum quid, non autem ſimpliciter, ſed nihil ſubſiſtens præter Deum eſt majus ea, 1.qu. 16.6.ad 1

1 † Menſtruus ſanguis eſt in fœminis loco ſeminis, & eſt propria materia corporis Chriſti, & aliorum, non autem ſemen fœminæ, 3.q.31.5.0. & 6. ad 3. & q.35.3.ad 3

2 Menſtruum non eſt ſanguis primo generatus ex cibis, ſed eſt reſiduum ejus quod ab ultima digeſtione nutritiva miniſtrat generative, 3.q.31.5 c

3 Eſt potentia totum ſecundum potentiam paſſivam; ſicut ſemen viri eſt potentia totum, ſecundum potentiam activam, 3.q.31.5.ad 1.& 6.c

1 Menſura duplex, ſc. æquiparata menſurato per replicationem, & ratio cognoſcendi ipſum, 1.q.3.5.ad 2

2 Eſt illud, per quod cognoſcitur quantitas rei, & eſt quid minimum, vel ſimpliciter, ut in numeris, in quibus primo invenitur, vel quoad nos, ut in continuis; deinde primum in quolibet genere, 12.q.90.1.c.

3 Non oportet quod omnis menſura ſit omnino infallibilis, & certa, ſed ut eſt poſſibile in genere ſuo, 12.q.91.3. ad 3.& q 97.1.ad 2

4 † Debet eſſe homogenea, ſc. ejuſdem generis cum menſurato, 1.q.3.5.ad 2. & 12.q.19. 4.ad 2

5 † Ratio naturalis & principia ei naturaliter indita ſunt regulæ generales, & menſuræ omnium agendorum ab homine, non autem naturalium, 12. q.91.3.ad 2

6 Ad hoc quod aliqua menſureutur per aliquod unum, non requiritur quod illud unum ſit cauſa omnium eorum, ſed quod ſit ſimplicius, 1.q.10 6.ad 4

7 Intellectus Dei eſt menſura prima omnium rerum non menſurata, res eſt menſura ſecunda menſurata; ſed intellectus noſter eſt menſuratus a rebus non menſuratis, 1. q 21.2.c. & 12.q.93.1.ad 3

8 Cum dicitur Deus menſurari ſua æternitate, accipitur ibi ratio menſuræ ſecundum apprehenſionem noſtram tantum, 1.q.10.2.ad 3

Mercatores ſperare poſſunt lucrum ex mercatione, quod non poſſunt dantes mutuo, 22. q.78.1.0

1 Merces eſt terminus operis, 12.q.114.5.c

2 Eſt

2 Eſt id quod recompenſatur pro retributione operis; ideo reddere mercedem eſt actus juſtitiæ, ſicut reddere pretium rei emptæ, 12.q.114.1.corp.& 3.q.49.6.c

1 Meretrix etiam nunc debet permitti, id eſt tolerari in civitate, ut vitetur pejus malum, ſc. ſodomia, adulterium, & hujuſmodi; quia ſapientis legislatoris eſt minores tranſgreſſiones permittere, ut majores caveantur; & in regimine humano illi qui præſunt, recte aliqua mala tolerant, ne aliqua mala pejora incurrantur; unde dicit Auguſtinus in lib. de ord. Aufer meretrices de rebus humanis, turbaveris omnia libidinibus, 12.q 101.3. ad 2.& 22.q.10.11.c

2 Meretrix poteſt ſibi retinere, quod ſibi datum eſt propter fornicationem; ſed ſi ſuperflue ad fraudem vel dolum extorſiſſet, teneretur eidem reſtituere, 22.q.62.5.ad 2

Mergulus ſignificat guloſos, qui ſe deliciis immergunt, 12.q.102.6.ad 2.& c.3

1 Meritum duplex, ſc. congrui, & condigni, 12.q.114.6.0.

2 Aliquid cadit ſub merito dupliciter, ſc. ſimpliciter, ut ultimus finis, & omne quod perducit ad eum, & ſecundum quid, ſc.temporalia, 12.qu.114 10.c.

3 Efficacia meriti menſuratur ex tribus, ſc. ex charitate vel gratia, voluntate, & objecto, 1.q.95.4.c.& 12.q.19.8.0

4 Actus humani habent rationem meriti ex duobus, ſc. principaliter ex ordinatione Dei; ſecundario autem ex libero arbitrio, 12.q.114.4.6.c.& 22.q.2.9.c.

5 Meritum importat æqualitatem juſtitiæ, 3.q.49 6.c

6 Non poteſt eſſe ſine actu, quia requiritur quod faciat quod debet qui meretur, 12.q.71.5. ad 1.& 22.q.79.3.ad 4

7 Eſt actio, qua juſtum eſt, ut agenti aliquid detur, 3.q.49.6.c

8 Conſiſtit in hoc, quod homo contemptis creatis inhæret Deo; ſed peccatum eſt e converſo, 22.q.104.3.0

9 Omne meritum eſt ſupra naturam, & omne demeritum eſt infra, & contra naturam, 12.q.71.2.0

10 Non diminuitur propter obligationem obedientiæ, ſi prompte fiat, maxime apud Deum; qui non ſolum exteriora opera, verum etiam interiorem voluntatem videt, 22.q.104.1.ad 3

11 Mereri aliquo dicitur dupliciter, ſcil. formaliter, ideſt actibus, & ut principio, ſc. habitibus, 12.q.55.1.ad 3

12 Quælibet opera virtutum quarumlibet ex hoc meritoria ſunt, quod fiunt ut obediatur Deo, 22.q.104.3.c

13 † Non poteſt idem actus numero eſſe meritorius beatitudinis, & actus beatitudinis, qui eſt fruitio beata; cum unus ſit gratiæ imperfectæ, & alius gratiæ conſummatæ, 1.q.62.4. c.& 5.ad 2

14 Principium merendi eſt ex parte animæ, ſed corpus eſt inſtrumentum actus meritorii, 3.q.49.6.ad 1

15 Paſſionibus meremur ut regulantur a ratione, & paſſionibus demeremur, inquantum ſunt contra rationem; non autem ſecundum ſe, 12.qu.24.1. ad 3.& 22.q.158.2.ad 1

16 Paſſio corporalis martyrum facit ad meritum præmii accidentalis; non autem præmii eſſentialis, niſi in quantum eſt volita, 3.q.48.1.ad 1

17 Gratia eſt principium meritorii operis, mediantibus virtutibus; ſicut eſſentia animæ eſt principium operum vitæ, mediantibus potentiis ejus, 12.qu. 114.4.ad 2.& 3.q.49.6.corp.

18 Nullus poteſt ſibi mereri gratiam ex condigno, ſed ex congruo tantum, 12.q.114.5.0.& 22.q 177.1.ad 3.& 3.q.2 11.c

19 Nullus purus homo poteſt alteri primam gratiam mereri ex condigno, ſed tantum ex congruo, 12.qu.114.6.0.& 7.ad 2.

20 Exiſtens in gratia meretur ex condigno vitam æternam ratione gratiæ; ſed tantum ex congruo ratione liberi arbitrii, 1.q.95.1.ad 4.& ad 6.& 12.q.114. 5.0.& 3.q.48.1.c

21 † Homo quolibet actu meritorio meretur augmentum gratiæ; ſed non ſtatim augetur,

tur, 12. quæſt. 114. 8. o

22 Omnis actus informatus gratia eſt meritorius, 22. q. 2. 9. corp.

23 Gratia non poteſt cadere ſub merito, quia eſt merendi principium, 3 q. 2. 11. c

24 Efficacia & radix merendi eſt ex charitate: ſed ſingulæ virtutes merentur præmia ſingula, 12. q. 114. 4. o. & 22. q. 182. 2. corp.

25 Radix merendi præmium eſſentiale eſt charitas; difficultas autem eſt radix, reſpectu præmii accidentalis, 1. q. 95. 4. c. & 22. q. 182. 2. ad 1

26 † Nullius virtutis actu eſt meritorius, niſi ſit informatus charitate, 12 qu. 114. 4. ad 3. & 22. q. 2. 9. ad 1. & q. 83. 13 ad 5. c. & q. 124. 1. ad 2

27 Meritum vitæ æternæ primo pertinet ad charitatem, ſecundo ad alias virtutes, ſecundum quod actus earum imperantur a charitate, 12. q. 57. 1. c. ad 2. & q 114. 4 o

28 Quilibet actus charitatis meretur vitam æternam, & augumentum charitatis, 1 q. 62. 5. c. & 12. q. 114. 7. ad 3. & 8. ad 3. & 22. q. 24. 6. c. ad 1

29 Nobilius eſt habere aliquid ex merito quam ſine merito; & dignitas merendi major eſt quam gloria corporis, 3. q. 19. 3. c

30 Quanto magis eſt arduum opus, tanto eſt magis meritorium ratione bonitatis, non autem ratione difficultatis, niſi per accidens ratione majoris conatus, vel attentionis, 22. q. 27. 8. ad 3

31 † Meritum eſt æquale præmio vitæ æternæ, æqualitate quantitatis, 12. q. 114. 3. o

32 Quantitas meriti poteſt attendi ex duobus, ſc. ex difficultate & bonitate operis, & ex voluntate & charitate operantis, 1. q. 95. 4. c

33 Voluntas cum opere magis meretur vel demeretur accidentaliter quam voluntas ſola, non autem eſſentialiter, niſi ratione triplicis inæqualitatis, ſc. numeri; continuati motus, & intenſionis, 12. q. 20. 4. o

34 Natura comparatur ad principium merendi, ſcil. ad charitatem, ſicut materia ad formam; fides autem ut diſpoſitio ejus; ideo actus utriuſque non eſt meritorius, niſi cum charitate, 22. q. 2. 9. ad 1

35 Aliquis poteſt ſibi mereri perſeverantiam gloriæ, non autem viæ, ſed utramque poteſt & aliis impetrare per orationem, 12. q. 114 9. o

36 Bona temporalia, ut utilia ad opera virtutum, per quæ pervenitur ad gloriam, cadunt ſub merito ſimpliciter, in ſe autem ſecundum quid, 12. qu. 114. 10. o. & 22. q. 122. 5. ad 4

37 Quilibet agens in bonum vel malum perſonæ, vel communitatis, vel ſui, meretur, vel demeretur retributionem ab utroque, 12. q. 21. 3. 4 o. & 22. qu. 59. 3 ad 2 & q. 64. 5. c. & q. 65. 1. c.

38 Nullus meretur id quod jam habet, 1. q 62. 4. c. & 12. qu. 114. 5. c & 3. q. 19. 3 c

39 † Nullus poteſt ſibi mereri ex condigno, nec ex congruo reparationem poſt lapſum, 12. q. 114. 7. o

40 † Homo poteſt aliquid mereri a Deo ſecundum quid, præſuppoſita Dei ordinatione, non autem ſimpliciter, 12. q. 21. 4. o. & q 114. 1. o

41 † Nullus meretur niſi viator, & pro viatore tantum, 1. q. 62. 9. o. & 22 q. 13. 4. ad 2. & qu. 182. 2. ad 2. & 3. q. 19. 3. ad 1

42 † Meritum animæ ſeparatæ, vel demeritum non poteſt augeri, nec minui, 1. q 62 9. c.

Metaphyſica eſt de ſubſtantiis immaterialibus, in quantum tales ſubſtantiæ, de ſenſibilibus autem, ut ſubſtantiæ, vel ut entia tantum, 12. qu. 66. 5. ad 1.

1 Metaphorice nomen, non proprie, dicitur de eo, in quo non eſt tota ratio nominis, ſed aliquid ejus per ſimilitudinem, 1. q. 13 9. c. & q. 33. 3. corp.

2 Quæ dicuntur metaphorice, non oportet ſecundum omnia eſſe ſimilia. 3. q. 2. 6. ad 1. & q. 8. 1. ad 2. & q. 46. 1. ad 1. & q. 48. 3. ad 1. & q. 76. 6. ad 2

3 Ex eadem re poteſt fieri metaphora ad contraria, propter diverſas proprietates ejuſdem rei, 12. q. 33. 1. ad 1

4 Metaphora in divinis potius transfertur ex natura ira-

rationali & vili, quam ex natura rationali & nobili, ad vitandum errorem, 1.q.1.9.ad 3.

5 Theologia utitur metaphoris, 1.q.1.9.0.& q.10.1.ad 4.& q. 12.3.ad 3.& q.13.3.ad 1.& qu.14. 11.c.& q.19.11.c

Michael eſt de ordine principatuum, vel archangelorum, 1.q.113.3.c

1 Miles in exercitu debet primo ſubdi duci, ſecundo aliis coordinari, ſed contrarium primi eſt graviſſimum peccatum, 12.q. 100.6.c

2 Milites charactere inſigniuntur, quaſi ad militiam deputati, 3.q.63.3.c

Militaris ars, quæ eſt propter victoriam, ad quam ordinatur omne officium bellicum, ordinat artem equeſtrem & navalem, & omnia hujuſmodi in ſuum finem, 22.q.23.4.ad 1

Negotiatio eſt valde contraria militiæ; ideo ſecundum jura civilia negotiatio interdicitur militibus, 22.q.40.2.c

Millia millium miniſtrantium & aſſiſtentium Deo, 1.q.112.4.ad 2

Milvus maxime inſidians ſignificat fraudulentos, 12.q.102. 6.ad 1.& c.2 fi.

Mineralia non nominantur in univerſali productione rerum, quia ſunt occulta, nec addunt aliquam dignitatem ſupra elementa, 1 q.69.2.ad 3

1 Miniſtri novi teſtamenti ſunt majoris dignitatis, quam miniſtri veteris teſtamenti, 22. q.87 1.c.fi.& q.174 4.ad 1

2 † Quicunque exiſtens in aliquo peccato mortali exhibet ſe miniſtrum eccleſiæ in aliquo ſpirituali, peccat mortaliter, 3.q.64.6.0

1 Miraculum dicitur quaſi admiratione plenum; id eſt, quod habet cauſam occultam ſimpliciter & omnibus, ſc. Deum, 1.q.105.7.c & 12.q.113.10.c

2 Non dicitur reſpectu potentiæ divinæ, ſed reſpectu naturæ, quam excedit, 1.q.105.8.0

3 Proprie eſt præter ordinem totius naturæ creatæ, 1.q.110. 4.c.ad 2.& ad 4.& q.114.4.c

4 De ratione miraculi ſunt tria, ſc. eſſe arduum, id. ſupra virtutem naturæ creatæ agentis, præter ſpem naturæ, i. quod non habeat ad illud naturalem ordinem, ſed ordinem obedientialem, & quod ſit inſolitum, id. præter modum ejus conſuetum, 1.q.105.7. ad 2. & 22.q.113.10 0

5 Miracula dicuntur, quia ſunt ſupra naturam; ſigna vero, quia manifeſtant aliquid ſupernaturale; prodigia autem, & portenta, propter excellentiam, 22.q.178.1 ad 3

6 Gradus miraculorum triplex, ſc. maximus, id eſt quoad ſubſtantiam facti; medius, id eſt quoad illud in quo fit; & minimus, id. quoad modum, 1.q.105. 8.0.& 12.q.113.10.c

7 Creatio animarum, vel aliorum non eſt proprie miraculum, 1.q.105.7.ad 1.& 12.qu. 113.10.c

8 Spirituales effectus Dei, ut juſtificatio impii, & illuminatio non ſunt miracula, ſed finis miraculorum, 1.q.105.7.ad 1.& 12.q.113.10.0. & 3.qu.44.3.ad 1. & ad 3

9 Conceptio Chriſti ex virgine fuit miraculoſa, 3.q.33.4. 0.& q.35.3.ad 2

10 Nativitas Chriſti fuit miraculoſa, 3.q.35.3.ad 2

11 In nativitate & paſſione Chriſti oſtenſa ſunt maxima miracula circa luminaria cœli, quia tunc maxime apparuit infirmitas humanitatis ejus, 3. q.44 2.ad 3

12 Gratia miraculorum non eſt gratia habitualis, ſed impreſſio tranſiens, 22.q.178.1.ad 1

13 Gratia miraculorum confert commune beneficium, ſc. notitiam Dei, ſed gratia ſanitatum addit aliquid ſpeciale, i. beneficium ſanitatis, ideo ab invicem diſtinguuntur, 22. qu. 178.1.ad 4

14 Excellentiſſime data eſt animæ Chriſti, ut miracula faceret, & eam in alios transfunderet, 3.q.13.2.c.ad 3

15 † Operatio miraculorum attribuitur gratiæ gratis datæ, ut principio proximo; fidei vero, ut virtuti diſponenti ad hanc gratiam conſequendam, 22.q.178.1.0

16 Attribuitur principaliter

fidei ut virtuti diſponenti, quibus cooperantur abſtinentia & continentia, 22.q.178.1.ad5

17 † In reliquiis ſanctorum, & verbis divinis non eſt aliqua virtus, vel forma, qua fiunt miracula, 22.q 178.1.ad 1

18 Miracula diminuunt meritum fidei nolentium credere, niſi per miracula, 3.q.43.3.ad 3

19 Miracula Chriſti, de quibus eſt fides, fuerunt occulta, probantia vero fidem fuerunt manifeſta, 3 q.29.1.ad 2

20 Diſcipuli Chriſti crediderunt in eum, antequam vidiſſent eum facere miracula, 3. q 43.3.ad 3

21 Solus Deus poteſt per ſe facere vera miracula, 1.q.110.4.o.& q.114.4.c.& 12.q.111.4.c.& q.114.4.c.& 22.q.178.1.ad 1.& ad 2. & 4.o.& 3.q.43.2.c. & 4.c. ad 3. & q.78.4.ad 2

22 Omnia miracula fiunt miniſterio angelorum, 1.q.110 4.ad 1

23 Angeli, & alii Sancti faciunt miracula miniſtrando, vel impetrando, 1. q.110.4.ad 1.& 3. q.13.2.ad 3.& q.78.4.ad 2

24 Sancti faciunt miracula dupliciter, ſcil. poſtulatione, & poteſtate, ideſt non præcedente oratione manifeſta: tamen in utriſque Deus operatur principaliter, ſancti autem inſtrumentaliter, 1.q.117.3.ad 1.& 22.q.178.1.ad 1.& 3.q.84.3.ad 4

25 Miracula Joſue, Iſaiæ, & Heliæ fuerunt majora ſecundum ſubſtantiam, quam miracula Moyſis, ſed ſecundum modum eſt e converſo, 22.q.174.4.ad 2

26 Miracula ad commendationem ſanctitatis proprie fiunt tantum a Sanctis, ſed ad confirmationem doctrinæ fiunt etiam a malis per veram fidem, & per nomen Chriſti, 1.q.110.4. ad 2.& 22.q.178.2.o. & 3.q.43 1. 4.c

27 Miracula bonorum differunt a ſignis malorum quintupliciter, ſc. in efficacia, duratione, utilitate, fine, & modo, 1.q 114.4.ad 2

28 Magi faciunt miracula per privatos contractus, ideſt per dæmones; boni vero per publicam juſtitiam, ideſt per Deum: ſed mali Chriſtiani per ſigna publicæ juſtitiæ, ideſt per nomen Chriſti, vel per aliqua ejus ſacramenta, 1.q.110.4.ad 2.& q.114.4.ad 3. & 22.qu.178.2. ad 3

29 Omnia miracula dęmonum ſunt falſa ratione rei, vel miraculi, 1.q.110.4.ad 2.& ad 4.& q. 114.4.o.& 22.q.178.2.c

30 Antichriſtus faciet aliqua vera miracula quoad naturam rei, virtute dæmonum: ſed falſa quoad rationem miraculi, & ad decipiendum, 1. q.114 4.ad 1.& 22.q.178.1.ad 2

31 Joannes Baptiſta nullum fecit miraculum, ut homines principaliter Chriſto attenderent, 3.q.38.2.ad 2.& q 40.2.ad 1

32 Convenientiſſimum fuit, ut Chriſtus faceret miracula, ut oſtenderetur ejus gratia unionis, & ejus doctrina ſupernaturalis, 3.q.43.1.o.& 4.c

33 Chriſtus faciebat miracula virtute divina, 3.q.13.2.c.ad 3. & q.43.2.c. & 3.ad 2.& 4.c.& q.44.3.ad 3

34 Chriſtus faciebat miracula virtute propria, alii vero Sancti virtute aliena, 3.q.43.4.o

35 † Anima Chriſti, ut inſtrumentum Verbi ſibi uniti, habuit inſtrumentalem virtutem ad omnes mutationes miraculoſas, ordinabiles ad inſtaurationem rerum, non autem annihilationem rerum, 3. q.13.2.c.ad 3

36 Quæ fiebant a Chriſto miraculoſe, erant perfectiſſima, 3. q.44.3.ad 2.& ad 3 & q.46.6.c

37 Miracula Chriſti ſufficienter oſtendebant eum eſſe Deum, 3.q 13.4.o

38 Chriſtus cœpit facere miracula in nuptiis, non autem prius, ne humanitas ejus phantaſtica videretur, 3.q.36.4.ad 3. & q.43.3.o

39 Convenientiſſime fecit miracula circa dæmones, angelos, cœlos, homines, bruta, & elementa, 3.q.44.o

Mirum ſimpliciter idem eſt quod miraculum, non autem ſecundum quod eſt mirum alicui, 1.q.105.7.c

1 Miſeria non eſt quicunque defectus, ſed tantum de-

defectus naturæ rationalis, quia opponuntur felicitati, 1.q.21.4.c.& 22.q.30.1.c

2 † Nullus poteſt velle miſeriam, ſed quilibet naturaliter eam fugit, 1.q 94.1.c

1 Miſericordia eſt compaſſio alienæ miſeriæ in corde, qua ſi poſſumus, ſubvenire compellimur, 1.q.21.3.c.& 22.qu.30.1.c.ad 2.& 2.3.c

2 Ut eſt motus appetitus regulatus ratione, eſt actus virtutis moralis, & virtutis ſpecialis, non autem ut paſſio tantum, 12.q.59.1. ad 3.& 22.q.30.3.0.& q.36.3.ad 3

3 Ut virtus, eſt virtus moralis circa paſſiones, & reducitur ad medietatem, quæ dicitur Nemeſis, ſed eas Ariſtoteles non ponit virtutes, quia ut paſſiones ſunt, ſunt laudabiles, tamen ut ſunt ab aliquo habitu electivo, ſumunt rationem virtutis, 22.q.30.3.ad 4

4 Secundum ſe eſt maxima virtutum, 22.q.30.4.0

5 Inter omnes virtutes quæ ad proximum ſunt, eſt potiſſima, ſicut etiam eſt potioris actus, 22.q.30 4 c

6 Liberalitas conjectat bonum in dationibus communiter, miſericordia vero ſecundum rationem ſpecialem, ſcilicet ut eſt relevatio miſeriæ alienæ, 22.q.31 1 ad 3. & q.117.5. ad 3

7 Datio beneficii ex miſericordia procedit ex affectione ad eum, cui homo dat, ideo miſericordia pertinet ad charitatem, liberalitas vero ad pecuniam, 22.q.117.5.ad 3

8 Longe melius, & humanius, & piorum ſenſibus accommodatius in Cæſaris laude locutus eſt Tullius, ubi ait: Nulla de virtutibus tuis nec admirabilior, nec gratior miſericordia, 22.q.30.3.b.

9 Poteſt præcedere, & ſequi juſtificationem, & poteſt ſecum concurrere; quia operatur contra peccatum per modum ſatisfactionis, & per modum præparationis, 12 q.113.4.ad 1

10 Eſt effectus charitatis, 22.q.28. princ. item q. 32. 1. c. & q.36.3.ad 3

11 Motiva ad miſericordiam ſunt tria maxime, ſcilicet mala contra naturam, contra ſpem, & contra merita alicujus, 22.q.30.1.c

12 Defectus eſt ratio miſerendi ſemper, propter unionem amoris, vel propter poſſibilitatem patiendi ſimilia, 22.q.30.2.0

13 Culpa, inquantum hujuſmodi, non eſt motiva ad miſericordiam, quia eſt volita, ſed eſt motiva ut eſt annexa alicui contra voluntatem, 22.q.30.1 ad 1

14 Miſericordia proprie non eſt ad ſe, nec ad perſonas multum conjunctas, ut ad parentes & filios; ſed ad eos eſt dolor, & in iis durum eſt expulſivum miſerationis, quia in iis non miſeremur proprie, ſed dolemus, & durum quid patimur, 22.q.30.1.ad 2.& q 32 9.ad 3.& q 106 3.ad 1

15 Injuriæ illatæ miſerabilibus, ſcilicet pupillis & viduis, exaggerantur, quia magis opponuntur miſericordiæ, & nocumenta ſunt eis graviora, quia non habent relevantem, 22 q.65.4.ad 2

16 Amici, ſenes, ſapientes, debiles, & timidi maxime miſerentur, non autem ſuperbi, audaces, & contumeliæ diſpoſiti, 22.q 30.2.0

17 Miſericordia eſt in Deo, ſecundum effectum, & ſecundum affectum voluntatis, non autem ſecundum paſſionem, 1.q.21.3.0.& 22.q.30.2 ad 1

18 Proprium opus Dei eſt tantum unum, ſcil. benefacere, & miſereri, ſed punire convenit ei propter culpam peccantis, 22.q.21.2.c

19 Deus dicitur omnipotentiam ſuam parcendo maxime & miſerando manifeſtare, non tam quoad ſubſtantiam facti, quam etiam quoad licentiam faciendi, 1 q.25 3.ad 3.& 22.q.30.4.c

20 Semper miſeretur, puniendo citra condignum, & præmiando ultra condignum, 1.q.21.4. ad 1

21 Miſericordia Dei dicitur dupliciter, ſcilicet repulſio miſeriæ præcedentis ſine debito, & remotio cujuſcunque defectus ſine debito, 1.q.23.1.ad 3

22 In omni opere Dei eſt miſericordia, & juſtitia, 1 q.21.4.0

23 Deus agendo miſericorditer non agit contra juſtitiam, nec e converſo, 1.q.21.3. ad 2. & 3 q.46.2 ad 3

24 In omni opere Dei miſericordia ſemper eminet juſtitiæ, 1.q.21.3.ad 2. & 4. c.fin.

25 Opus juſtitiæ Dei ſemper fundatur in opere miſericordiæ, & ipſum præſupponit, 1.q.21.4.c.& q.25.3.ad 3

26 Majoris miſericordiæ eſt impios juſtificare quam juſtos creare, ſed ſunt æqualis potentiæ Dei, 3 q.43.4. ad 2

27 Cum peccatores peccent contra Deum, qui æternus eſt, conveniens eſt, ut pœna æterna eis ex divina juſtitia inferatur, Suppl.q.99.1 0

28 Nulla pœna tam dæmonum quam hominum per divinam miſericordiam terminabitur, Suppl.q.99.2.c

29 Sicut dæmonibus pœna inferni erit perpetua, ita & hominibus, quia utrique in malitia ſunt obſtinati, Suppl. q.99.3.0

30 Chriſtiani ſoli, qui in fide catholica finaliter perſeverabunt, & ab aliis criminibus reperientur finaliter abſoluti, a pœna æterna erunt immunes, Suppl.q.99.4.c

31 Nec fides, nec opera miſericordiæ eripient a pœna æterna eos, qui cum peccato mortali decedunt, Suppl.q 99.5.0

1 Miſſa dicitur, quaſi tranſmiſſa, ſcil. a populo ad Deum, & e converſo; vel dicitur ab emiſſione catechumenorum, & excommunicatorum, 3.q.83.4.ad 9.

2 Ratio, & expoſitio eorum quæ dicuntur & fiunt in miſſa, & de ſingulis partibus miſſæ, 3.q.83.4 0

3 Defectibus & periculis in miſſa ſufficienter occurritur, 3.q.83.6.0

4 Debilitas, vel ægritudo impedit a celebratione miſſæ propter impoſſibilitatem, ut in privatis uſu oculorum, vel digitorum, vel linguæ, vel propter periculum, ut in morbo caduco, & alienatione mentis, vel propter abominationem, ut in lepra; ſed lepra ordinem non tollit, 3.q 82.10 ad 3

5 Audire miſſam & communionem accipere a peccatore non ſententiato ab eccleſia, licet, quia eſt ſuſpenſus a Deo quoad ſe, non autem quoad alios, 3.q.82.9 c

6 † Celebrans miſſam in peccato mortali, vel inducens talem ſcienter, vel audiens miſſam præciſi per ſententiam eccleſiæ, vel notorii fornicarii, licet ſuſtineatur a prælatis, peccat mortaliter, 3.q.82 9.0

7 Accipere pro miſſa aliquid quaſi pretium ejus, eſt ſimonia; non autem accipere quaſi ſtipendium laboris, 22.q.100.2.ad 2

8 Miſſa non debet celebrari, niſi pro membris eccleſiæ, nec in canone miſſæ debet orari, niſi pro membris eccleſiæ, 3. q 79.7.ad 2

9 Miſſam licet dicere in loco non ſacro cauſa neceſſitatis, ſcil. in itinere, vel propter deſtructionem eccleſiarum, ſed cum altari portatili, & aliis neceſſariis, non autem aliter niſi de licentia epiſcopi, 3.q.83.3.0

10 Plures debent intereſſe miſſæ ſolemni; ſed in miſſis privatis ſufficit unus, ſcil. ſervitor, 3.q.83.5.ad 12

11 Miſſa quotidie celebratur in eccleſia quintuplici ratione; ſcilicet quia ſemper oportet paratam eſſe medicinam contra quotidiana peccata; ut lignum vitæ ſemper ſit in medio paradiſi; ut nobis quotidie Chriſtus uniatur ſacramentaliter, & nos ei ſpiritualiter, ut ſit apud nos jugis memoria paſſionis Chriſti, ut vero agno loco typici agni quotidie utamur ad veſperam, quem Judæi ad veſperam convertendi eſurient; 3 q.83.2.c.ad 1

12 Poteſt dici, quando incipit apparere aurora, non autem de nocte, niſi in nativitate Chriſti, & in vigilia paſchæ, in principio noctis, 3.q. 83.2.ad 4

13 Hora miſſæ in feſtis eſt tertia, in profeſtis diebus eſt ſexta, in jejuniis nona; ſed poteſt tardari, maxime tempore ordinum, 3.q.83.2.ad 3

14 Re-

14 Regulariter celebratur ſolemniter hora paſſionis Chriſti, ſcil. ab hora tertia uſque ad nonam, 3.q.83.2.c

15 Privatæ poſſunt dici a mane uſque ad tertiam; vel uſque ad nonam, in diebus jejuniorum, 3.q.83.2.ad 3

16 In natali Chriſti quilibet ſacerdos poteſt dicere tres miſſas, ſcil. primam in nocte, ſecundam in aurora, & tertiam in die, propter triplicem nativitatem Chriſti, ſcil. quarum una eſt æterna, quæ quantum ad nos eſt occulta, licet ſecundum ſe ſit in plena luce; alia eſt temporalis, ſed ſpiritualis, qua ſcilicet Chriſtus oritur tanquam lucifer in cordibus noſtris; tertia vero eſt temporalis, & corporalis, ſecundum quam viſibilis nobis proceſſit ex utero virginali carne indutus, 3.q.83.2.ad 2.& ad 5

17 Non licet alio die plures miſſas ab eodem celebrari, pro pecunia, vel adulatione ſæcularium, ſed tantum pro urgenti neceſſitate, 3.q.83.2.ad 5

18 Quando in una die occurrunt diverſa beneficia Dei commemoranda vel impetranda pro vivis, vel mortuis, oportet miſſam plures celebrari, ſi adſit facultas, puta unam pro feſto, & aliam pro jejunio, vel pro mortuis, 3.q.83.2.ad 2

19 Multiplicatio miſſarum multiplicat oblationem ſacrificii, & multiplicat ejus effectus, non autem multitudo hoſtiarum in una miſſa; ideo ſumens multas hoſtias in una miſſa non percipiet majorem effectum, 3.q.79.7.ad 3

20 Miſſa melioris ſacerdotis eſt melior quoad annexa, ideo melius eſt eam audire, licet quoad ſacramentum, & effectum ſacramenti omnes miſſæ ſint æquales, 3.q.82.6 o

1 Miſſio de ratione ſua importat reſpectum miſſi ad mittentem, & ad aliquem terminum, 1.q.43.1.c.& 2.c.ad 3

2 Non dicit gradum dignitatis, ſed auctoritatem principii in uno, reſpectu exeuntis ab eo, 1.q. 43.1.ad 1.& 3.q.39.8.ad 1

3 Miſſio viſibilis in divinis eſt ſignum inviſibilis factæ, non quidem tunc, ſed prius, 1.qu. 43.7.ad 6

4 * Mittere Filium & Spiritum ſanctum convenit cuilibet perſonæ divinæ, & toti Trinitati, 1.q 43.8.o

5 Spiritus ſanctus non mittit ſe proprie, quia miſſio dicit diſtinctionem mittentis a miſſo, ſecundum Præpoſitivum, & Altiſiodorenſem, ſed mittit ſe improprie, ideſt dat ſe, 1.q.43.8.o

6 Homo nullo modo poteſt mittere Spiritum ſanctum, 1. q.83.8.c.fi.

7 Mitti ſecundum imperium, vel ſecundum conſilium non convenit Deo, quia dicit minoritatem; nec ubi non fuit prius, quia dicit receſſum, ſed ſecundum originem, & ſecundum novum modum, 1.q.43.1. o. & 3.c. & 4.ad 3.& 5.c. ad 3.& 6.c. & q 112.1.c. ad 3

8 Convenit Filio, & Spiritui ſancto, ſed nullo modo convenit Patri, nec Trinitati, 1.qu.43.8 o. item quæ. 112.1.c. item 3.q.39.8 ad 1

9 Mitti inviſibiliter convenit Filio, & Spiritui ſancto, non autem Patri, 1.q.43.5.o

10 Mitti viſibiliter, ut donum, & ut ſanctificationis indicium, convenit Spiritui ſancto, Filio autem, ut ſanctificationis auctori, 1.q.43.7.o

11 Miſſio Filii, & Spiritus ſancti diſtinguitur ſecundum originem: & ſecundum effectus illuminationis, & inflammationis; ſed conveniunt in gratia, nec una poteſt eſſe ſine alia, 1.q.43.5 ad 3

12 Filii eſt prior miſſione Spiritus ſancti, ratione donorum, & exitus, ſed ratione dantis eſt e converſo, 3.q.7.13 c

13 Miſſio Filii prior eſt ordine naturæ miſſione Spiritus ſancti, ſicut ordine naturæ Spiritus ſanctus procedit a Filio, & a Sapientia dilectio, 3.q.7.13 c

14 Miſſio Filii Dei triplex, ſcilicet in mente, in carne, & ad prædicandum, 3.q.42.1.o

15 Non eſt miſſus Chriſtus ad prædicandum, niſi ad oves quæ perierunt domus Iſrael, quadruplici ratione, ſcilicet primo ut

oſtenderet impleri promiſſiones factas Judæis, & non gentibus; ſecundo ut ejus adventus oſtenderetur eſſe a Deo; tertio ut Judæis auferret calumniandi materiam; quarto quia Chriſtus per crucis victoriam meruit poteſtatem, & victoriam, & dominium ſuper gentes, 3.q.42.1 o

16 Miſſio inviſibilis non fit ad ſacramenta, quia non fit niſi reſpectu termini, 1.q.43.6. ad 4

17 Fit ad omnes exiſtentes in gratia, 1.q.43.6.o

18 Ad patres veteris teſtamenti facta eſt miſſio inviſibilis, 1.q.43.6.ad 1

19 Fit ad ſanctos in omni augmento gratiæ ſecundum extenſionem ad novum effectum; non autem ſecundum intenſionem, 1.q.43.6.ad 2

20 Ad beatos facta eſt miſſio inviſibilis in principio beatitudinis, non autem poſtea quoad intenſionem gratiæ, ſed quoad extenſionem, ideſt quoad aliqua myſteria, quæ eis revelantur de novo, uſque ad diem judicii, 1.q.43.6.ad 3

21 Facta eſt ad Chriſtum in primo inſtanti ſuæ conceptionis; & nulla ulterius, 1.q.43.6.ad 3. item 7.ad 6

22 Plenior fit poſt incarnationem, quam prius, ſecundum communem ſtatum, licet in ſpirituali ſit e converſo, 1.q.43.7.ad 6

23 Ad patres veteris teſtamenti non fuit facta miſſio viſibilis, quia prius debuit perfici miſſio viſibilis Filii, quam Spiritus ſanctus manifeſtet eum, 1.q.43.6.ad 1. item 7.ad 6

24 Miſſio viſibilis primo facta eſt Chriſto, & poſt Apoſtolis, quia per eos gratia in alios diffuſa eſt, ſecundum quod per eos eccleſia plantata eſt, 1.q.43.7.ad 6

25 Facta eſt ad patres in primitiva Eccleſia, ut ad fundatores Eccleſiæ, non autem nunc, quia per eam, firmamur, 1.q.43.7.ad 6

26 Ad Chriſtum facta eſt miſſio viſibilis Spiritus ſancti bis, ſcil. in baptiſmo in ſpecie columbæ, & in transfiguratione in nube lucida, ſed & ad Apoſtolos bis, primo in ſtatu, ſecundo in linguis igneis propter multa myſteria, 1.qu.43.7.ad 6. & 3.q.39.6.ad 4. & q.72.2.ad 1

27 Natura humana in qua, & per quam facta eſt miſſio viſibilis Filii Dei, eſt illa ad quam fit miſſio; ideo Filius Dei eſt in ea novo modo; non autem creatura ſecundum quam fit miſſio viſibilis Spiritus ſancti, 1.q.43.7.ad 1

28 Miſſio viſibilis non fit ſecundum viſionem imaginariam, ut prophetia, nec ſecundum res præexiſtentes, ut ſacramenta utriuſque teſtamenti, ſed ſicut in ſignis, ſicut flamma rubi, & columna ignea, 1.q.43.7.ad 2. & 3.q.39.8.ad 2

1 Modalis diſtinctio per ſenſum compoſitum, & ſenſum diviſum non tenet in formis inſeparabilibus, 1.q.14.13.ad 3.

1 Modeſtia eſt virtus moderativa paſſionum; ideo adjungitur temperantiæ, ut virtuti principali, quæ eſt circa difficillima, 22.q.143.o.& q.160.o

2 Eſt circa actiones interiores, & exteriores, 22.q 160.2.c.ad 1.& q.168.1.o

3 Moderatur exteriorem hominis vitam in inceſſu, habitu, & hujuſmodi; ſed epiichia moderatur obſervantiam verborum legis. Poteſt tamen eſſe, quod nomen epiichiæ apud Græcos per quandam ſimilitudinem transferatur ad omnes moderationes, 22.q 120.2.ad 3

4 Partes modeſtiæ a diverſis aſſignantur diverſimode, 22.q.106 2.ad 2

5 Secundum Andronicum, ſunt tres, ſcilicet bona ordinatio, quæ diſcernit quæ & quo ordine ſunt agenda; ornatus, qui ſervat decentiam in agendis; & auſteritas, ſcilicet in verbis, 22.q.143.c. fin. & q.160.2.fi. & q.168.1.c.fi.

6 Secundum Tullium ſunt quatuor, ſcilicet humilitas, ſtudioſitas, manſuetudo, & ſimplicitas, & ſecundum Ariſtotelem, etiam eutrapelia, 22 q.160.2.c. item q.161.4.o. item q.166.2.c.fi. & q.168.2. corp.fin.

7 Sub modeſtia continetur omnis moderatio motuum corporalium, & rerum exteriorum;

&

& ſpei, ſecundum Tullium, 22. q.143.ad 4.& q 160.2.c

Modus omnis inquantum modus, bonus eſt, ſed malus ideo dicitur, quia minora ſunt quædam, quam eſſe debuerant, aut quia non iis rebus accommodantur, quibus accommodanda ſunt; & ideo dicuntur mala, quia ſunt aliena, & incongrua, & ita dicitur malus modus, vel mala ſpecies, vel malus ordo, 1.q.5.5.ad 4

1 Mollities proprie reſpicit defectum delectationum, ſed deliciæ reſpiciunt cauſam impeditivam earum, ſcilicet laborem, vel aliquid tale; ideo deliciæ ſunt quædam mollities, 22.q.138.1.ad 2

2 Mollis dicitur qui recedit a bono, propter triſtitias cauſatas ex defectu delectationum; quaſi cedens debili moventi; non autem ſi gravi moventi cedat, 22.q.138.1.c

3 Mollities eſt vitium oppoſitum perſeverantiæ, & cauſatur dupliciter, ſcilicet ex conſuetudine, & ex naturali diſpoſitione, 22.q.138 1.o. & 2. corp.

4 Qui patiuntur muliebria, dicuntur molles, quaſi mulieres effecti, 22.q.138.1.ad 3

Monetam cudentes falſam poſſunt juſte occidi in judicio ſæculari, & rebus ſuis ſpoliari, 22.q.11.3.c

Monſtra dicuntur peccata, inquantum ſunt ex peccato in actu naturæ a fine ultimo, non autem a fine proximo, 12.qu. 21.1.ad 1. item ad 2

Moralia ſpecificantur ex fine, 1.q.48.1.ad 2

1 Mors & omnis defectus corporalis, & rebellio carnis ad ſpiritum, ſunt pœna peccati primorum parentum, conſequens pœnam principalem, ſcilicet ſubtractionem originalis juſtitiæ; 12.q.85.5.o.& q.87.7.c. ad 1. & q.94.5.ad 2. & q.100.8. ad 3.& q.102.5. ad 1. & 22. q.153.2. ad 1. & ad 2. & ad 3. & q. 164.0. item 3.q.1.4. ad 2. & qu.14.1.c. & 3. c. ad 2. & 4.c. ad 3. item quæ.52.5. corp.

2 Cauſa mortis, & aliorum defectuum corporalium in natura humana eſt duplex, ſcil. remota, id eſt contrarietas principiorum, & proxima, ſc. peccatum, 22.q.164 1. ad 1.et 3 qu. 14.1.ad 2 et q 16.2.ad 1

3 Mors ut juſta pœna, eſt Deo, non autem eſt ut malum humanæ naturæ, 12.q.85.5.c.fi. et qu.94. 5.ad 2. item q. 100.8. ad 3.et 22.q.164 1 ad 4

4 Mors et alii defectus non ſunt æqualiter in omnibus, triplici ratione, ſcil. propter peccata parentum, utilitatem filiorum, et diverſam complexionem, 12.q 85.5. ad 1.et qu. 87.9. ad 1. item 22.q.164.1.ad 4

5 Primi parentes ſeneſcendo inceperunt mori prima die qua peccaverunt, licet poſtea multum vixerint, 22.q.164 1.ad 8

6 Ante reſurrectionem omnes morientur, 12.q 81.3.ad 1.& 3. q.46.11.ad 1

7 Pœna mortis in præſenti non indigitur pro quolibet peccato mortali, ſed tantum pro peccato inferente damnum irreparabile, vel pro horribili deformitate, 22. q. 66.6.ad 2. item q.108.3.ad 3

8 Nullus debet eripi de morte contra jura, 22.q 10.12. ad 2. item qu.59.4. ad 3. item 3. qu. 68.10.ad 1

9 Mors ut privatio vitæ, vel ut terminus alterationis præcedentis, eſt pœna damni, non autem eſt pœna ſenſus, nec affligit, niſi ratione alterationis præcedentis, 22.q.164.1 ad 7

10 Mors eſt meritoria, licet ſit pœna: quia boni bene utuntur bonis & malis, ſicut mali male utuntur & bonis & malis, 22.q. 164.1.ad 6

11 Mors illata, etiam pro criminibus, aufert totam pœnam pro criminibus debitam in alia vita, vel partem pœnæ, ſecundum quantitatem culpæ, patientiæ, & contritionis, non autem mors naturalis, 12.qu. 25.6.ad 2

12 Mors & alii defectus naturæ cauſant dolorem & timorem, quia ſunt contra naturam particularem, 12.q.42.2.ad 3

13 Secundum ſe eſt odibilis naturaliter, ſed eſt appetibilis propter beatitudinem, 12.q.5. 3.c. item 3.q.46.6.c.ad 4

14 Quilibet tenetur mori pro ſalute animæ proximi certa, aliter eſt de conſilio, 22. qu. 26.5.ad 5

15 Exponere ſe, & ſuos periculo mortis, pro liberatione perſonæ, per quam ſuſtentatur eccleſia, vel reſpublica, eſt laudabile, 22.q.32.6.c

16 Virtuoſus maxime triſtatur de morte ſua, quia privatur maximo bono, quo maxime dignus eſt; ſc. vita & virtutibus, ſecundum præſentem uſum, licet quidam gaudeant, propter ſpem beatitudinis, 22. q.123.8.c. & 3.q.46.6.ad 8

17 † Decens fuit Chriſtum mori. 3 q.50.1.o.& q.52.1.c

18 Habuit ſimpliciter neceſſitatem moriendi abſolutam; etiam ſi non occideretur ſecundum aliquos; ſed ratione humanitatis tantum; neceſſitatem vero finis, habuit etiam ratione perſonæ, 1.q.14.2.o

19 Mors Chriſti fuit violenta, ex parte naturæ humanæ, licet perſonæ ejus non potuerit inferri violentia; ſed quantum in occidentibus fuit, intulerunt mortem, 3.q.14.2.o. item q.46. 3. ad 2. item q.47.1.o.

20 Mortuus eſt obedientia & charitate, triplici ratione ſc. ratione juſtificationis humanæ, ratione reconciliationis divinæ, & ratione victoriæ Chriſti, 3. q.47.2.o. & q. 48.2.3.c. & qu.49. 1.c. & 4. ad 3. & q.51.4.c. & qu. 53.1.pr.

21 In ſymbolo fidei dicitur, quod filius Dei eſt paſſus, mortuus & ſepultus, 22.qu.1.8.c. & q.2.7.o. & 3.q.50.1.b.& c.fin.

22 Mors Chriſti in fieri cauſavit noſtram ſalutem, merendo eam, non autem in facto eſſe, ſed tantum effective, deſtruendo mortem animæ, id eſt peccatum & mortem corporis, 3. q.50.6. o. item q.51.1.ad 2. item 2. ad 4. item 4.c. ad 2. item q.53.2.c. ad 3. item q.56.1.ad 4

23 Eſt cauſa efficiens gratiæ, & cauſa ſufficiens ſalutis noſtræ, 3. q.10.6.o. item q.51.1. ad 2. item 2.ad 4. item 4.c. ad 2. item q.53. 2.c.ad 3. item q.56.1.ad 4

24 Chriſtus noluit mori ex morbo nec in ſenectute, ſed ex paſſione illata & in juventute, ne invitus, vel infirmitate putaretur mori, 3.q.46.3. ad 2. & 9.ad 4.& q.51.3.corp.

25 † Chriſtus fuit ſimpliciter mortuus, 3.q.50.4.c. & 5.c

26 Licet Deus ſit immortalis, tamen convenienter confitemur, unigenitum Dei verbum fuiſſe paſſum & mortuum; quia non hæc ei attribuimus ſecundum naturam divinam, ſed ſecundum humanam, quam pro noſtra ſalute in unitatem perſonæ aſſumpſit, 22.q 1.8.c

27 In morte Chriſti fuit ſeparata anima a corpore, 3.q.50. 3. b. item c. ad 4. item 4.c. ad 1. item 6.c. item q. 52.3.c. item q. 53.1. ad 1. item q.54.1.corp.

28 Deitas non fuit ſeparata ab anima ejus, 3.q 50.3.o.& 4. ad 1.& q.52.3.c. & q.53.4.c

29 Nec a carne ejus, 3. qu. 50.2.o. & 3. ad 1 & 4. ad 1. & 6. c.& q.52.3.c.& q.53.1.ad 2.& 4. c.& q.76.1.ad 1

30 Nec a ſanguine ejus, 3. q.25.2.c

1 Mors primo ſignificat conſuetudinem, id eſt frequentiam eorum quæ ſunt in poteſtate noſtra; ſecundo actum, vel inclinationem appetitus humani a natura, vel conſuetudine, vel infuſione, 12.q.58.1.c

2 Mores in brutis dicuntur per ſimilitudinem ea quæ fiunt ab eis ex paſſionibus appetitus, 12.q.24.4.ad 3.& q.58.1.c

3 Mores divinos debemus imitari, 22.q.10.11.c.princ.

1 Motus proprie ſignificat actum imperfectum mobilis; ſed ſecundum ſimilitudinem prædicatur de omni operatione, 1. q.9 1.ad 1. item q.14.1.ad 2. item q.18.1.c. item 3.ad 1. item q. 19. 1.ad 1. item ad 3. item q.50.1. ad 2. item q.53.1. ad 2. & q. 58.1. ad 1. & q. 59.1. ad 3. & q. 73.2.c. & 12.q.31.2. ad 1 & qu. 109.1.c. & 22.q.179.1. ad 3. & q. 180.6.c. & 3.q.21.1.ad 3.& q.34.2.c

2 Eſt actus exiſtentis in potentia inquantum hujuſmodi, 1.q.9.1.c

3 Æquivoce dicitur de operatione corporali, & ſpirituali, 1.q. 18.3. ad 1. & q.53.1.o. & q.56.1.ad 3.

4 Se-

4 Sequitur aliquam potentialitatem, 1.q.9.1.c

5 Duplex, ſc. naturalis & voluntarius; & de ratione utriuſque eſt, quod ſit a principio intrinſeco, 12.q 6.1.ad 3.& 4.5.c

6 Motus naturalis eſt tantum ad unam partem, & perficitur quiete naturali, & eſt corporis exiſtentis extra ubi naturale; voluntarius autem eſt ad oppoſita, 1.q.20.1.c

7 Dicitur naturalis dupliciter, ſc. a principio activo, vel a principio paſſivo, & materiali, 12 q.6.5.ad 2.& 3.q.32.4.c

8 Reducitur ad genus ſui termini, in quantum procedit de potentia ad actum, quia terminus eſt in motu in potentia; 1.q.62.4.ad 2. item 3.q.62. 4. ad 2.

9 Reducitur ad genus ſui termini, quoad ſubſtantiam ſuam, licet ponatur in prædicamento paſſionis, inquantum importat ordinationem moventis, & mobilis, 3.q.62.2.ad 2

10 Nullus motus denominatur a ſubjecto, ſed a termino, 3.q 35.1.ad 2

11 Terminus motus duplex, ſc. res ad quam tendit, & quies in ea; & uterque duplex, ſc. totius, & partis, 1. qu. 5. 6.c. item 12.q.11.3.c.& q.12.2.c

12 Unius motus non poſſunt eſſe plures termini ex eadem parte, niſi ſubordinati, 12. q. 12.3.ad 2

13 Motus accipit ſpeciem a termino ad quem, non autem a termino a quo, 1.q.23.1.ad 3

14 Motus exiſtentis in potentia eſt propter indigentiam ſuam, non autem motus exiſtentis in actu, ſed eſt propter indigentiam alterius, 1.q.53.1.ad 3.

15 Motus eſt actus imperfecti, ſed operatio eſt actus perfecti, 1.q.18.1.c.& 3.ad 1. & q.53.1. ad 2.& q.56.1.ad 3.& q.58.1.ad 1. & q.59.1.ad 3.& q.73.2.c

16 In motu diſcreto poteſt dici aliquid moveri in termino a quo, & in termino ad quem, & in quolibet ubi in quo eſt mobile, quia ſucceſſio diverſorum ubi dicitur motus, non autem in motu continuo, 1.q.53.1.ad 3.& 3.ad 2

17 Quando ex una cauſa proveniunt multi motus, tantum primus motus reſpicit neceſſario illud principalius quod reſpicit cauſa; cæteri vero reſpiciunt principalius quod convenit ei ſecundum propriam rationem, 12.q.36.1.ad 3

18 Nomen motus & diſtantiæ, & omnium hujuſmodi derivatum eſt a motu locali ad omnes alios motus, 12.q.7.1.c

19 Localis eſt perfectior cæteris motibus, 1. q. 110. 3.c. item 22.q.180 6.c

20 Localis eſt primus, 1.q. 67.2.ad 3.& 22 q.182.6.c

21 Per motum localem nihil acquiritur in mobili, ſed tantum acquiritur aliquid extra, ſcilicet locus, 1.q.110.3.c

22 Neceſſe eſt eſſe aliquod movens omnino immobile, 1.q.2. 3.c.& q.9.1.c.& q.75.1.ad 1

23 Motus ſemper ab immobili procedit, & ad aliquid quietum terminatur, 1.q.79.8. c. & q.82.1.c.fin. & q. 84.1. ad 3. item q.115.3.c

24 Primum movens in quolibet genere eſt non motum in illo genere motus, 3. q.12. 3.c.& q.22.4.c

25 Deus movet, ſicut deſideratum & intellectum, non quidem ſemper a moto, ſed a ſeipſo, 1.q.105.2.ad 2

26 In omnibus moventibus ordinatis virtus ſecundi derivatur a primo; quia ſecundum non movet, niſi inquantum movetur a primo, 12 qu. 93.3.c.& q.109.1 c

27 In omnibus motoribus, & mobilibus ordinatis motor inferior habet motum proprium, & præter hoc ſequitur motum ſuperioris motoris, 22. q.2.3.c.

28 Res naturalis dupliciter non poteſt ab aliquo moveri, ſcilicet propter impedimentum fortioris motoris, vel quia non ſubjicitur ei quoad illud, 22.q.104.5.c

29 Omne quod movetur, ab alio movente movetur, 1.q.2.3.c.

30 In moventibus, & motis non proceditur in infinitum, 1.q.2.3.c.& q.51.3.ad 3

31 Res intantum indiget moveri ab alio, inquantum

eſt in potentia quoad exercitium actus, vel quoad determinationem objecti, 1. q.23.c. & 12.q.9.1.c

32 Omne movens trahit ad ſe, vel pellit a ſe, 12 q.23.4.c.

33 Movens dat moto tria, ſcilicet inclinationem, motum, & quietem, 12.q.23.4.c. & q.26.2.c

34 Movens ſe dividitur in duas partes, ſcilicet in partem moventem, & partem motam, quod convenit tantum animatis, 3 q.32.4 c

35 Idem ſecundum diverſa poteſt ſe movere, non autem ſecundum idem, 12.q.9.3.o. & q.51.2.ad 2 & 22.q.59.3.c

36 Eorum quæ moventur a principio intrinſeco, quædam movent ſe, ſcilicet omnia quæ cognoſcunt finem, non autem alia, 12 q.6.1.c

37 Moventium ſe quintuplex gradus, ſcilicet ſecundum executionem tantum, ut plantæ, ſecundum formam imperfecte, ut fixa, vel perfecte, ut bruta: ſecundum finem aliquorum, ut homo; vel univerſaliter, ut Deus, 1.q.18.3.c

38 In omni natura, in qua differt operatio a ſubſtantia, oportet eſſe aliquem modum motus, 1.q.9.2.o

39 Non omne quod movetur eſt corpus, niſi per ſe in motu naturali, 1.q.25.1.ad 1

40 In omnibus rebus creatis eſt aliquid ſtabile, ad minus materia prima, & aliquid mobile ſive ad motum pertinens, vel ad operationem, & quantum ad utrumque res indigent gubernatione, alias in nihilum deciderent, 1.q.103.1.ad 2

41 Omne quod movetur manet ſecundum aliquid, & ſecundum aliquid tranſit, ideo eſt compoſitum, 1.q 9.1.c

42 Suo motu acquirit aliquid, & pertingit ad aliquid, ad quod prius non pertingebat, 1.q.9.1.c

1 † Moyſes, ſecundum Dionyſium, propter multam ſuam manſuetudinem fuit dignus apparitione divina, ideo manſuetudo debet maxime appeti, 22.q.157.4.ad 1

1 Mulier facta eſt ex viro, quadruplici ratione, ſ. ut primus homo eſſet ſimilis Deo, in ratione principii; ut eam plus diligeret; ut ei præeſſet; ut ſignificaret quod Chriſtus eſt principium Eccleſiæ, 1.q 92.2.o.

2 Debuit produci ſeorſum, in prima rerum productione, ut eſſet major diſcretio ſexuum in hominibus, & ut vacent magis operationi nobiliori, ſcilicet contemplationi, 1.q.92.1.c

3 Facta fuit in adjutorium viri, quoad generationem tantum, quia in aliis melius adjuvatur vir per virum, quam per mulierem, 1.q.92.1.c.pr. & q.98.2.b.2

4 In ſtatu innocentiæ fuit imperfectior viro, & ſecundum corpus, & ſecundum animam, non autem in ſtatu gloriæ, 1.q.92.1.ad 2

5 In ſtatu innocentiæ fuiſſent tot mulieres, quot viri, 1.q 99.2.ad 3

6 In actu tentationis diaboli mulier aſſumebatur quaſi inſtrumentum tentationis ad dejiciendum virum, quia mulier erat infirmior viro, unde magis ſeduci poterat, 22.q.165 2.ad 1.

7 Mulier propter elationem præcedentem ſeducta eſt, ut credere: quod ſerpens haberet uſum loquendi non quidem per naturam, ſed ſupernaturaliter, 1.q.94.4. ad 1.& ad 2. & 12.q.89. 3. ad 2. & 22. q.163.1. ad 4. & 4. ad 1

8 Inſpectio mulierum ordinatur ad aliquid noxium, ſc. ad concupiſcendum, 22.q.167.2.c

9 In mulieribus non eſt ſufficiens robur mentis ad hoc, ut concupiſcentiis reſiſtant, 22. q. 149.4.c.& q.165.2.ad 2

10 Non eſt crimen mulieris per violentiam violatæ, ſi conſenſus non adſit, 22.q.64.5. ad 3

Multiloquium eſt filia gulæ, 22.q.148.6.c

Mundana quælibet reducuntur ad tria, ſc. ad honores, ad divitias, & ad delicias, 12.q.108.3.ad 4.& 4.c

Munditia cordis duplex, ſcilicet ab affectionibus inordinatis per virtutes & dona appetitus, & a phantaſmatibus, & erro-

erroribus per donum intellectus, & hæc eſt completiva viſionis Dei, prima autem diſponit ad eam, 22.q.8.7.0

1 Eſſe in ſæculo, in mundo, dicitur dupliciter, ſcil. ſecundum præſentiam corporalem, & ſecundum affectum mentis, 22.q.188.2.ad 3

2 Mundus eſt neceſſario unus, 1.q.47.3.0

3 Non eſt factus a caſu, ſed a ſolo Deo, 1.q.15.1.0. & q.47. 1.0. & q.103 1.0

4 Habet eſſe poſt non eſſe, ex ſola voluntate Dei, 1.q.46 2.0.

5 Antequam eſſet, poſſibile erat mundum eſſe potentia Dei, non autem potentia materiæ, 1.q.9.2.c.& q.46.1.ad 1

6 Deus præceſſit mundum duratione æternitatis, non autem duratione temporis, 1. q. 46.1.ad 8

7 Si mundus ſemper fuiſſet, non æquaretur Deo in duratione, 1.q.46.2.ad 5

8 Mundus neceſſario gubernatur ab uno, ſc. a Deo, 1.q. 103.1.3.0. & 12.q 91.1.c

9 Facillima via ad oſtendendum Deum eſſe, & omnia eſſe ab eo, eſt ex ſuppoſitione novitatis mundi, 1 q.46.1.ad 6

10 Solutiones rationum falſarum argumentium æternitatem mundi ponuntur, 1.q.46.1.0

11 Si mundus eſſet æternus, ſequeretur neceſſario, animas eſſe infinitas, vel animam plures uniri diverſis corporibus, vel eſſe unum tantum intellectum omnium hominum, 1. q. 46.2.ad 8

12 Novitas vel æternitas mundi non poteſt probari demonſtrative, 1.q.46.1.2.0

13 † Ariſtoteles non intendit demonſtrare æternitatem mundi, ſed diſputative tantum procedere, 1.q.46 1.c

14 Ante mundum fuit tempus, intelligitur ſecundum imaginationem tantum, 1.q.46.1.ad 8

1 Munus datum vel acceptum pro ſpiritnali, quaſi pretium ejus, eſt ſimonia, non autem quaſi ſtipendium: & eſt triplex munus, ſc. munus a manu, a lingua, & ab obſequio, 22.q.78. 2. ad 3. & q.100.2. ad 2. & 5.0

1 Muſica inſtrumenta, & cantus erant in veteri teſtamento, ſed Eccleſia aſſumpſit ſecundum, quia morale eſt, non autem aſſumpſit primum, quia inſtrumenta illa figuralia ſunt, & nimis occupant animum, & ipſum movent ad corporalem delectationem, ideo ſunt contra ſapientiam; & ideo ſubtrahuntur in eccleſia inſtrumenta muſica, ut a corporalibus retrahantur divinis laudibus mancipati, 22.q.91.2. ad 4

1 Mutabile dicitur dupliciter, ſc. per potentiam in eo exiſtentem, vel per potentiam exiſtentem in alio, 1.q.9.2.c

2 Mutabilitatis principium & cauſa eſt rei potentialitas, 1.q.9.1.c

3 Philoſophi non conſideraverunt mutabilitatem, niſi eam quæ eſt ſecundum formam a cauſa mutabili, 1. q. 44. 2.c. & q.45.2.ad 1

4 Angeli non ſunt hac mutabilitate mutabiles, quantum ad id quod in eorum natura eſt, 1.q.44.2.c. & q.45.2.ad 1

1 Mutatio triplex, ſc. naturalis, miraculoſa, & annihilatio, 3.q.13.2.c

2 Nihil poteſt eſſe, ubi prius non fuit, niſi vel eo mutato, vel mutato alio in ipſo, 3. q. 75.2 c

3 Omne quod quocunque modo mutatur, eſt in potentia, & manet quoad aliquid, & quoad aliquid tranſit, & eſt compoſitum, & acquirit aliquid prius non habitum, 1.q.9.1.c

4 Mutatio accipit ſpeciem & dignitatem a termino ad quem, non autem a termino a quo, 1.q.45.1.ad 2

5 In omni mutatione oportet aliquid idem eſſe ſub utroque termino, habens ſe nunc aliter quam prius, 1.q.45.2. ad 1

6 Omnis mutatio poſſibilis fieri a quacunque creatura poteſt fieri ab anima Chriſti, in quantum eſt inſtrumentum divinitatis, non autem ſecundum ſe, 3 q.13.2.ad 2

Mutatum eſſe eſt pars motus diſcreti, & terminus motus continui, 1.q.53.2.ad 3

Mutilatio membrorum eſt illi-

licita, niſi fiat propter ſalutem totius corporis, non autem animæ, vel niſi fiat per publicam poteſtatem, propter bonum commune, 22.q.62.2.ad 1. & q.65.1.0

N

1 Nativitas eſt exitus a generante conjuncto, a quo habet principia ſufficientia, & dicitur oriri, ratione primi, naſci ratione ſecundi, & gigni ratione tertii, 1.q.27.2.c.

2 Attribuitur alicui dupliciter, ſc. ut ſubjecto naſcenti, & ut termino, primum convenit tantum ſuppoſito, ſecundum autem formæ & naturæ, 3.q. 35.1.c.& 2.c.ad 3.& 4.c

3 Eſſe, fieri, & naſci proprie convenit tantum ſubſiſtenti, ſed convenit formis conſequenter, accidentibus autem per accidens, 3.q.35.1.0

4 Naſci & oriri convenit omni & ſoli viventi generabili, ſed ſecundum ſimilitudinem convenit accidenti, aquæ, & ſoli, 1.q.27.2.c

5 Fructus arborum, capilli, ova, & hujuſmodi, dicuntur naſci, ſed non dicuntur filii, 1.q.27.2.c. & 3.q.32 3.c

6 Nativitas Chriſti ex parte matris fuit naturalis, ſed ex parte operationis Spiritus ſancti fuit miraculoſa; unde beata Virgo eſt vera & naturalis mater Chriſti, 3.q.35.3.ad 2.fi.

7 Chriſtus poteſt dici bis natus, 3 q.35.7.ad 4

8 Nativitas Chriſti duplex, ſcil. nativitas æterna a patre, & nativitas temporalis a matre, 3.q.35.2.0.& 5.c

9 Chriſtus non fuit ſubjectus tempori in naſcendo, ſicut cæteri homines; ſed elegit tempus quo convenientiſſime naſceretur, 3.q.35.8.0

10 Natus eſt nocte, quia venit ad tenebras infirmitatis noſtræ, 3.q.83.2.ad 2 & ad 4

11 Voluit naſci in Bethlehem, in diverſorio propter humilitatem; non autem in Hieruſalem, nec Romæ, nec Nazaret, 3.q.35.7.0.& q.46.10.ad 1

12 Voluit naſci de populo Judæorum, quia decebat eum naſci ex populo pollente ſpeciali prærogativa ſanctitatis, 12.q.98. 4.c.ad 1.& 5.c. & 3.q.4.6.ad 3

13 Natus eſt per genitalia beatæ Virginis, dummodo per hoc perfectioni virtutis nihil ſubtrahatur, ſecundum Hieronymum contra Helvidium. Et cum dicit Ambroſius, quod Chriſtus aperuit matris ſuæ vulvam, hoc dicit exponens illud quod Evangeliſta de lege induxit, quod quidem, ut Beda dicit, conſuetæ nativitatis more loquitur; non quod Dominus ſacri ventris oſtium, quod ingreſſus ſanctificaverat, egreſſus devirginaſſe credendus ſit; unde illa adapertio non ſignificat reſerationem communem clauſtri pudoris virginei, ſed ſolum exitum prolis de utero matris, 3.q.28.2.ad 1

14 Nativitas Chriſti non debuit omnibus manifeſtari; ſicut adventus ejus, nec tantum patentibus, nec omnibus occultari, 3.q.36.1.2.0.& q.39.8.ad 3

15 Electi ſunt convenienter aliqui de qualibet conditione hominum, quibus oſtenderetur primo nativitas Chriſti, 3.q.36.3.0.

16 Chriſtus manifeſtavit nativitatem ſuam primo per alias creaturas, ſecundo autem per ſeipſum, 3.q.36.4.0

17 Nativitas Chriſti oſtenſa fuit per ſigna convenientia, ſc. per angelos, per ſtellam, & per inſpirationem, 3.q.36.5.0

18 Fuit oſtenſa convenienti ordine, ſc. primo Paſtoribus, ſecundo Magis, tertio Simeoni & Annæ, 3.q.36.3.6.0

19 Quando Chriſtus natus eſt, oleum fluxit Romæ, & in Hiſpania apparuerunt tres Soles paulatim uniti, 3.q.36.3.ad 3

20 Oſtenſa nativitate Chriſti, Herodes turbatur ad dignitatem Chriſti, in figuram judiciariæ poteſtatis ejus, & in figuram dejectionis diaboli; ſed Judæi turbantur, quia iniqui erant, & adulantes, 3.q.36.2.ad 3

1 Natura dicitur a naſcendo, 1.q.29.1.ad 4.& 3.q.2.1.c

2 Non eſt ſerva, nec eſt domina, ſed perſona eſt ſerva vel domina, ratione naturæ, 3.q.20.1.ad 2. item 2.0

3 Tota natura comparatur Deo,

Deo, ut inſtrumentum agenti principali, 12. q.1.2.c. item qu. 6.1.ad 3

4 Omne perpetuum eſt per ſe intentum a natura, & nihil aliud, 1.q.98.1.c

5 Unum reſpondet ſemper naturæ, ſicut natura eſt una, ſcil. vel numero, vel ſpecie, vel genere, 12.q.10.1.ad 3

6 Natura ſumit principium a perfectis, ſecundum cauſam agentem & formalem, non autem ſecundum cauſam materialem, ſed ab imperfectis, 22.q.1.7. ad 3.& 3.q.1.5.ad 2,& 6.c

7 Dicitur dupliciter ſecundum aliquos, ſcilicet natura naturans, id eſt Deus ordinans naturas omnium, ſive auctor naturæ, vel qui creavit omnes naturas, & ut inſtrumentum ejus, 12. q.1.2.c. & q.6.1. ad 3. & q 26.1.c.& q.67.1.c.princ.

8 Dicitur dupliciter, ſcilicet quælibet ſubſtantia vel accidens, & principium motus intrinſecum, 12.q.10.1.c

9 Significat quadrupliciter, primo generationem viventium, id eſt nativitatem; ſecundo principium intrinſecum cujuſcumque motus; tertio materiam & formam, & quarto eſſentiam cujuſcumque rei, 1. q.29.1.ad 4. item 3.q.2,1.12.c

10 Supra facultatem naturæ eſt aliquid tripliciter, ſ. quantum ad ſubſtantiam facti, quantum ad id in quo fit, & quantum ad modum & ordinem faciendi, 12.q.113 9.c.& 3.q.43.4.ad 2

11 Quæ ſunt ſupra naturam ſola fide tenemus, 1.q.99.2.c

12 Viſio Dei eſt ſupra naturam animæ rationalis, in quantum propria virtute ad eam pervenire non poteſt; ſed eſt ſecundum naturam ejus, inquantum eſt capax ejus; ſcientia vero increata eſt ei ſupra naturam omnibus modis, 3.q.9.2.ad 3

13 † Nulla natura poteſt ſupra ſe, id eſt in actum excedentem proportionem virtutis ſuæ, ſed poteſt in objectum ſupra ſe, 1.q.12.ad 5. ſ. & q.84. 1.ad 2.ſ.& 22.q.109.3.ad 2

14 Ad perfectionem naturæ inferioris concurrunt duo, ſcil. aliquid ſecundum motum, proprium, & aliud ſupernaturale perfectione ſecundum motum naturæ ſuperioris, 22. quæ. 2. 3.c

15 Perfectio naturalis creaturæ non ſolum conſiſtit in eo quod ei competit ſecundum ſuam naturam, ſed in eo etiam quod ei attribuitur ex quadam ſupernaturali perfectione divinæ bonitatis, 22. q. 2.3.c

16 In omnibus aſſerendis ſequi debemus naturam, præter tradita auctoritate divina, quæ ſunt ſupra naturam, 1. q.99.1. c.& q.101.1.c

17 Contra naturam ſumitur dupliciter, ſcilicet ut opponitur ei, quod eſt ſecundum naturam, id eſt conveniens naturæ, & ut opponitur ei quod eſt eſſe a natura; primo modo poteſt aſſueſieri, non autem ſecundo modo, 12.q.71.2. ad 2.

18 Deus non facit contra naturam, 3.q.44.2.ad 1

19 Ea quæ Deus facit præter ſolitum curſum naturæ, non ſunt contra naturam, 22. q.104.4.ad 2.& 3.q.44.2.ad 1

20 Si poteſtas major in tantum invaleſcat, quod mutet contrariam inclinationem in inclinationem propriam, jam non erit aliqua repugnantia, vel violentia; ſicut quando agens fortius, corrumpendo corpus grave, aufert ei inclinationem qua tendit deorſum, & ſic ferri ſurſum non eſt ei violentum, ſed naturale, 22. q.36.4.c

21 Sicut Deus non agit contra naturam, ſed contra ſolitum curſum naturæ, ſic non agit contra virtutes, nec præcipit contra eas, ſed contra ſolitum modum earum, 22. q. 104.4.ad 2.& q.153.2.ad 2

22 Peccata contra naturam ſunt contra Deum; ideo ſunt graviora ſacrilegio, quanto ordo naturæ prior eſt quolibet ordine ſuperaddito, 22.qu.154. 12.ad 1.& ad 2

23 Omne peccatum eſt contra naturam hominis, quoad differentiam ejus, & aliqua etiam ratione generis, ut Sodomia, beſtialitas, & hujuſmodi,

modi, 12.qu.6.4. ad 3. & q. 71.2. o. & qu.94.3. ad 2. & 22.qu.34.5. c.& q.154.1.c.& 11.12.0

1 Naturale eſt quod convenit rei ſecundum ſubſtantiam ejus, id eſt quod per ſe ineſt ei, 12.q.10.1.c

2 Duplex, ſcilicet quod eſt a natura ut a principio activo, vel quia in natura eſt inclinatio ad recipiendum illud ab extrinſeco, 12.q.6.1.ad 2

3 Duplex, ſ. cauſatum ex principiis eſſentialibus rei, & quod habetur a nativitate, 3. q.2.12.0.& q.34.3.ad 2

4 Duplex, ſcil. quod convenit naturæ generis, vel naturæ ſpeciei ratione differentiæ, 12.q.94.2.c.& 3 ad 2

5 Duplex, ſcil. ſecundum naturam ſpeciei, & ſecundum naturam individui; & utrumque eſt duplex, ſcilicet vel totum a natura, vel partim a natura, & partim ab extrinſeco, 12.q.51.1.c.& q.63.1.c

6 Duplex, ſcilicet conſequens formam, & conſequens materiam; primum ſemper ineſt actu, non autem ſecundum, ſicut quæ pertinent ad motum, 12.q.10.1.ad 2

7 Duplex, ſc. vel ad quod natura inclinat mediante cognitione, vel ſine ea, ſed ut cauſatum ex neceſſitate naturæ, 12 q.41.3.0

8 Naturale homini duplex, ſcil. ſecundum rationem, & condiviſum rationi, ſcilicet ſecundum ſenſum, vel ſecundum corpus, 12.q.31.7.0

9 Naturale duplex, ſc. cauſatum ex principiis naturæ, & quaſi propagatum cum natura; & ſic originalis juſtitia, & peccatum originale dicuntur naturalia, non autem primo modo, 1.q.100.1.c.ad 3.& 12.q.81.2.c

10 Omne quod fit ab agente, cui naturaliter ſubditur patiens, eſt naturale, licet non ſit ſecundum propriam naturam patientis, 1. q 105.6. ad 1. & 12.q.94 5. ad 2. & 22.q. 2.3.c. & 3.q.44.2.ad 1

11 In naturalibus & moralibus non quæritur quid ſemper fiat; ſed quid fiat ut in pluribus, 12.q.84.1. ad 3. & q.96.1.ad 3. & 6 c. & q.102.6. ad 5.& 22.q. 88.9. 10.c. & qu.147.4.c. & q. 152.2.ad 3. & q.154.2.c.fi. & q.160.5.c

12 Naturale ineſt ſemper in ſolo habente naturam immutabilem, 22.q.57.2.ad 1

Nazareth interpretatur flos; ideo Chriſtus voluit ibi converſari, non autem naſci, quia voluit florere per virtuoſam converſationem, non autem per originem carnis, 3.q.35.7.ad 2

1 Neceſſitas duplex, ſc. abſoluta, & conditionata; & hæc dupliciter, ſc. ex agente, & ex fine, & hæc dupliciter, ſc. vel ſimpliciter, vel quoad bene eſſe, 1.q.19.3.0. & 8.ad 1. & q.41. 2. ad 5. & q.82.1.c. & 22. q.58.3. ad 2. & q.83.13.c. & q. 88.2.c. & 6. ad 1. & q.141.6. ad 2.et q.186. 5.ad 5.et q.189.2. ad 2.et 3.q.1.2. c.et q.14.2.c.et 46.1.c.et q.65.4. c.et q.84.5.c

2 Neceſſitas ex fine duplex, ſc. abſoluta, id eſt ſine qua non poteſt aliquis vivere; et conditionata, id eſt quoad decentem ſtatum, 23 q.22.5.6.c

3 Neceſſitas duplex, ſcilicet coactionis, et obedientiæ; prima tollit rationem laudis et meriti, non autem ſecunda, 22.q.58.3. ad 2. et q.81.6. ad 3. et q.186.5.ad 5

4 Aliqua neceſſaria habent cauſam, 1. q.44.1. ad 2. et q. 50. 5.ad 3.et 12.q.93 4.ad 4

5 † Neceſſitas quæ provenit ex principio intrinſeco, ut omne compoſitum ex contrariis eſt neceſſario corruptibile, eſt neceſſitas naturalis et abſoluta, 1.q.82.1.c

6 Neceſſarium et contingens conſequuntur ens in quantum hujuſmodi, 1.q.22.4.ad 3

7 Neceſſitas coactionis abſolutæ cauſat omnino involuntarium, et omnino excludit culpam, non autem neceſſitas conditionata, vel miſta, i. metus, 12.q.6.4.c.et 5.0.et 6.ad 1

8 Quilibet in extrema neceſſitate, vel ſua vel alterius, poteſt ſine peccato auferre per vim vel occulte a quocunque, quia tunc omnia ſunt communia, 22. q. 21.3. ad 3. et q.32. 7. ad 3. et q. 62.5. ad 4. et q.66.6. ad 1.et 7.0.et q.110.3. ad 4

9 Ne-

9 Neceſſitas non ſubditur legi, 12.q.96.6.c.fi. & qu.147.3.ad 2.& 4.c.& 3.q.80.8.c.fi.

10 In ſubventione neceſſariorum pius tenetur homo filio † quam parenti; ſed in honore, reverentia, obedientia, & voluntate eſt e converſo; quia honor filii magis dependet ex honore patris, quam e converſo, 22.q.32.3.ad 4

11 In extrema autem neceſſitate magis licet deſerere filios, quam parentes; quos nullo modo deſerere licet propter beneficia, 22.q.31.3.ad 4

1 Cauſa negationis duplex, ſ. negatio cauſæ, & poſitio contrarii, 12.q.75.1.c

2 Negatio non eſt proprie in ſpecie, ſed reducitur ad ſpeciem ſuæ affirmativæ, 1.q.33.4 ad 2. & 12.qu.71.6.ad 1. & q.72.6.ad 3. & 22.q.79.3.ad 1

3 Omnis negatio de aliqua re fundatur ſuper aliquid exiſtens in ea, 12.q.72.6.c

Negative dicitur, quando res non habet aliquid quod eſt in alio, nec debet habere; privative vero, quando caret eo quod debet habere, 1.q.12.4.ad 2

1 Negligens ſecundum Iſidorum dicitur, quaſi nec eligens, 22 q.54.2.c

2 Negligentia pertinet ad actum interiorem, ideo oritur ex accedia, ſed pigritia & torpor pertinent ad executionem, ſ. prima tardando, & ſecunda remittendo, 22.q.54.2.ad 1

3 Negligentia deficit ab actu præcipiendi per defectum promptæ voluntatis; inconſtantia vero quaſi impedita ab alio, 22.q 53.2.c.fi.& q.54.2.ad 3

4 † Eſt generale peccatum, 22.q.54.1.0

5 Eſt peccatum mortale dupliciter tantum, ſc. vel quando prætermittitur actus ſeu circumſtantia neceſſaria ad ſalutem, vel ex contemptu, 22.q.54.3.0

6 Trahitur ad aliud genus peccati manifeſtius, quando prætermittitur aliquid neceſſarium ad ſalutem, 22.q.54.3.ad 3

7 Amor minor, per defectum fervoris charitatis, cauſat negligentiam venialem; per defectum vero eſſentiæ charitatis cauſat negligentiam mortalem, 22.q.54.3.c.ad 1

8 Directe opponitur ſollicitudini; ideo pertinet ad imprudentiam; ſed opponitur timori, inquantum timor excitat rationem contra negligentiam, 22.q.53.prin.& q.54.2.0

9 † Propter negligentiam conſiderandi nocumenta, quæ conſequi poſſent, imputantur homini ad pœnam mala, quæ eveniunt præter ejus intentionem, ſi dabat operam rei illicitæ, 12.q.83 8.c item qu 74.3. ad 2.& 22.q.62.5.ad 2

Negotia ſecularia contingit dupliciter aliena tractare, ſ. ſeculariter, ideſt vel propter favorem hominum, vel propter lucra; & pie, i. in auxilium indigentium & miſerorum; ſecundum eſt religioſum, non autem primum, 22.q.18.3.ad 2. & q.187 2.0.& q.188.2.ad 2.& q. 189.6.ad 1

1 Negotiatio de ſe non eſt vitioſa, licet habeat turpitudinem; ideo licita eſt, ſi ſit ad finem honeſtum vel neceſſarium, i. quod negotiator lucretur moderate, ſ. vel ad ſuſtentationem ſuæ domus, vel pauperum, vel communitatis, non in ſeſto, juſto contractu, & non ad cariſtiam, 22.q.77.4.0

2 Commutatio naturalis eſt licita clericis, non autem negotiatio; quia fit ad lucrum terrenum, cujus debent eſſe contemptores, & eſt cum frequentia vitiorum; & nimis retrahit animum a ſpiritualibus ad curas ſæculares, 22.q.40.2.c. & q.77.4 ad 3.& q.187.2.0

3 Non omnis vendens carius quam emit, eſt negotiator, ſed tantum ſi ad hoc emat, ut carius vendat, 22.qu.77.4.c.ad 3. & q.87.2.ad 1

1 Nemeſis non poteſt eſſe de bonis honeſtis; ſed de bonis temporalibus, & prohibetur a Deo; quia temporalia ſunt quaſi nihil reſpectu æternorum, licet ſecundum Ariſtotelem, Nemeſis ſit laudabilis, 22.q.36.2.c.fin.

2 Nemeſis & miſericordia contrariantur ſecundum æſtimationem, quia ſecunda dolet, æſti-

æſtimans aliquem indigna pati, ſed prima gaudet, æſtimans aliquem digna pati, dolens indignis bene accidere; & utrunque eſt laudabile, 22.q.30.3.ad 2.& ad 4.item q.36.2 c

Neomenia celebrabatur quolibet menſe in novitate lunæ, ad commemorandum opus gubernationis Dei; non autem in plenilunio propter idololatriam, & figurabat illuminationem Eccleſiæ per Chriſtum, 12.q.102.4.ad 10.

1 Neſcire dicitur dupliciter, ſc. metaphorice, id eſt reprobatè, & proprie, i. carere notitia; primum convenit Deo reſpectu aliquorum, non autem ſecundum, 22.q.188 5 ad 1

2 Neſcire illa quæ quis poteſt, & tenetur ſcire, vitioſum eſt, 1.q.12.4 ad 2.& 12.q.76.2.ad 5.& 3.ad 3.& q.94.4.c.ad 2.& ad 3.& 22.q.16.2.ad 3

1 Neutrum genus eſt informe & indeterminatum, ideo prædicatur de re perfecta & imperfecta, de re ſubſiſtente, & non ſubſiſtente, 1.q.31.2.ad 4

1 Nihil fit ex nihilo naturaliter, i. per motum, ſed a Deo fit aliquid ex nihilo per creationem, 1.q.45.2.ad 1

2 Majoris virtutis eſt facere aliquid ex nihilo, quam facere ex contrario, 1.q.45.5.ad 2

3 Beatus Nicolaus aurum furtim in domum projiciens, vitare voluit humanum favorem, & verecundiam illius qui beneficium accepit, ut eſſet majus beneficium, 22.q 107.3 ad 4

Ninivitæ ſpeciali modo egerunt pœnitentiam, quibus aliquid fuit adjunctum fidei, quam conceperant ex prædicatione Jonæ, 3.q.84.7.ad 1

1 Nitor animæ duplex, ſcil. ex refulgentia luminis naturalis rationis: & ex refulgentia Dei, 12.q.86.1.3

2 Duplex, ſc. habitualis, & actualis; ſicut duplex nitor corporis, ſc. intrinſecus, & extrinſecus, 12.q.89.1.c

3 Quod acquirit æqualem perfectionem per ſe, vel per pauciora, nobilius eſt, non autem ſi acquirat minorem, 1.q.77.2.c.& 12.q.55.ad 2

1 De ratione pœnæ eſt, quod noceat agenti in ſeipſo, culpæ vero in actione, 1.q.48.5.ad 4

2 Prius eſt, quod nocet meliori, quam quod nocet pejori, 12.q.39.4.ad 3

3 Naturalis inclinatio ineſt homini ad repellendum nociva dupliciter, ſc. defendendo ſe, ne inferantur injuriæ, & ulciſcendo illatas, 22.q.108.2.c

4 Divina providentia protexit hominem in primo ſtatu ab omni nocivo, 1.q.97.2.ad 4.

5 Non fuerunt aliqua nociva homini a principio, ſicut ſunt nunc per peccatum: quæ tamen ei proſunt ad humilitatem, & ad contemplationem, 1.q.69.2. ad 2. item qu.72.ad 6. item 22.q.165.1.c

† Nolo ſignificat actum voluntatis affirmatum, ſed ipſum volitum negatum; ideo non eſt contradictorium de volo, ſed eſt ejus contrarium, 12.q.6.3.ad 2

1 Nomen imponitur ab eo per quod res cognoſcitur, ſc. a proprietate, vel ab operatione, ſi humanitus imponatur, 1.q.13.2.ad 2.& 8.c. & qu.28.1.c. & q.33 1.ad 3.& 3.q.37.2.c

2 Unumquodque nominamus, ſicut & cognoſcimus, 1.q.13.pr. & 1.c. & q.18.2.c. & q.32.2.c. & 12.q.7.1.c

3 Quælibet res nomen habet a ſuo complemento, 3 q.60.2.ad 2

4 Quando in aliquo invenitur perfecta ratio alicujus nominis, nullo modo prædicatur illud nomen de eo, cum determinatione diminuente, 3.qu.23.4.c. & q.32.3.c.ad 2

5 In rebus per ſe notis nobis idem eſt id a quo nomen imponitur, & id ad quod nomen imponitur, 1.q 13.8.c

6 Ratio nominis magis & principalius ſe tenet ex parte ejus, ad quod nomen imponitur, quam ex parte ejus, a quo nomen imponitur, 21.q 92.1.ad 2

7 Nomen poteſt dupliciter conſiderari, ſc. ſecundum primam ejus impoſitionem, & ſecundum extenſionem ejus ad alia ex uſu ejus, 1.q.67.1.c. & 22.q.57.1.ad 1

8 Nomina ſingularium hominum ſemper imponuntur ab ali-

qua

qua proprietate ipſorum, 3.q.37.2.c

9 Nomina ponebantur in circumciſione, ſicut nunc imponuntur in baptiſmo, quaſi ante non fuerint, 3.q.37.2.ad 3.& q.70.3.ad 3

10 Omne nomen impoſitum divinitus alicui, ſignificat aliquod donum gratuitum collatum ei, 3.q.37.2.c

11 Nomen non ſequitur modum eſſendi qui eſt in rebus, ſed ut res eſt in cognitione noſtra, 1.q.13.9.ad 2.& q.45.2.ad 2

12 Sapientis eſt non curare de nominibus, 1.q.54.4.ad 2.f.n.

13 † In iis quæ apud nos ſunt nunquam nomen ab aliqua forma impoſitum pluraliter dicitur, niſi propter pluralitatem ſuppoſitorum, 3.q.3.7.ad 3

14 Nomen ſignificat ſubſtantiam, id eſt id cui nomen imponitur, & ſignificat qualitatem, id eſt id a quo nomen imponitur, 1.q.13.1.ad 3

15 Omne nomen ſignificans naturam communem poteſt ſupponere in concreto pro quolibet ejus ſuppoſito, 3.q.16.1.c.fi.& q.35.4.c

16 Multiplicitas nominis non attenditur ſecundum prædicationem, ſed ſecundum ſignificationem ejus, 1 q.13 10.ad 1

17 Nomen poteſt dupliciter conſiderari, ſc. ſecundum primam ejus impoſitionem, & ſecundum extenſionem ejus ad alia, ex uſu ejus, 1.q.67.1.c & 22.q.57.1.ad 1

18 Rebus ordinatis aliquid ineſt tripliciter, ſc. per proprietatem, per exceſſum, & per participationem; & a primo tantum res nominantur proprie, 1.q.108 5.c

19 Hoc nomen DEUS dicitur ab æthin, id eſt ardere: vel a theaſte, id eſt conſiderare, ſeu videre, vel a thein, id eſt currere vel fovere, 1.q.1.3.8.ar.1.

20 Dicitur analogice de Deo vero, de Deo falſo, & de Deo per participationem, non autem univoce, nec æquivoce, 1.q.13.9 10.0

21 Non eſt nomen proprium, ſed eſt nomen appellativum, 1.q.13.9.ad 2.& 3.q.35.4.ad 3

22 Eſt nomen operationis, quantum ad id a quo imponitur ad ſignificandum; imponitur enim ab univerſali providentia rerum, ſed tamen ſignificat naturam Dei, 1.q.13.8.0.

23 Significat naturam divinam, ut in habente, 1.q.13.9.ad 2

24 Et habet aliquid univerſalis, ſc. prædicari eſſentialiter de pluribus ſuppoſitis; & aliquid ſingularis, ſc. non multiplicari in eis, 1.q.13.9.0.& q 39.4 ad 1.

25 Secundum rei veritatem eſt incommunicabile, 1.q.13.9.c.ad 2

26 † Et per ſe ſupponit pro natura communi; ſed ex adjuncto ſupponit pro perſona, homo autem e converſo, 1.q.39.4 ad 3.& 6.ad 1

27 Poteſt ſupponere pro omnibus & ſingulis perſonis divinis, 1 q.39.4.0.& 3.q.16.1.c.fi.& q 35.4.c ad 1

28 Nomina Dei non exprimunt eſſentiam Dei ſecundum quod eſt, ſicut hoc nomen homo exprimit eſſentiam hominis, 1.q.13.1.c & 8.ad 1

29 Deus eſt nominabilis a nobis ex creaturis & imperfecte; non autem ſecundum quod in ſe eſt & perfecte, 1.q.13.1.0.& q.28.2.ad 2.& ad 3

30 Nomina Dei imponuntur a proceſſibus divinis ad creaturas; non autem ad ſignificandum eos, 1.q.53.2.ad 2

31 Nomina dicta de Deo affirmative & abſolute ſignificant eſſentiam ejus, non autem negativa, vel relata ad creaturas, 1.q.13.2.0.& 4.6.c

32 Omne nomen commune Deo, & creaturis prius dicitur de Deo quam de creaturis quoad rem, ſed e converſo quoad impoſitionem nominis, 1.q.13.3.c.& 6.0.& q.33.2.ad 4.& 3.0

33 Nomina quæ ſignificant perfectionem abſolute ſunt communia Deo & creaturis: quæ autem dicunt modum participandi, ſunt propria creaturis; quæ vero dicunt modum ſupereminentiæ ſunt propria Deo; 1.q.13.3.ad 1.& 5.ad 3

34 Nomina dicta de Deo abſolute dicuntur de eo ab æterno; quæ vero dicuntur per reſpectum ad creaturas, dicuntur

tur de eo ex tempore, 1.q.13.5.0.& q.34.3.ad 2.& q.43 2.0

35 Quæ dicunt reſpectum ad creaturas conſequentem actiones immanentes, dicuntur de Deo ab æterno; ſi autem dicunt reſpect m conſequentem actiones tranſeuntes, dicuntur de eo ex tempore. 1.q.13.7.ad 3.& q.14.15.ad 1.& q.34.3.ad 2

36 Omnia nomina dicta de Deo metaphorice, vel cauſaliter tantum prædicantur per prius de creaturis, quam de Deo, 1.q.13.6.0.& q.33.3.c

37 Simplex & unica ſcientia Dei poteſt nominari omnibus nominibus noſtræ cognitionis, 1.q.14 1.ad 2

38 Multa nomina dicta de Deo non ſunt ſynonyma: quia ſignificant idem, ſecundum diverſas rationes, 1.q.13.4.0

39 Nullum nomen dicitur proprie de Deo, quoad modum ſignificandi, ſed tantum ratione ſignificati, 1.q.13.3.0. & 12.ad 1

40 Nomina quæ ſignificant perfectiones abſolute, dicuntur proprie de Deo; quæ autem dicunt modum participandi, dicuntur de Deo metaphorice, 1.q.13.3.ad 1.& ad 3

41 Omnis imperfectio debet excludi a nominibus, ſecundum quod dicuntur de Deo, 1.q.14.1.ad 1.& ad 2.& 12.q.14.1.ad 2

42 Nomina paſſionum, quæ important imperfectionem in ſuo formali, ut ira, triſtitia, deſiderium, & hujuſmodi, non dicuntur de Deo, niſi metaphorice, alia vero dicuntur proprie, tamen ſine paſſione, ut gaudium, & amor, & hujuſmodi, 1.qu.19.11.c.& q.20.1.ad 1.& ad 2

43 Quanto aliquod nomen eſt communius, tanto convenientius aſſumitur in divinis, 1.q.13.11.c.& q.33.1.ad 1

44 Nomina negativa verius dicuntur de Deo, quam affirmativa, 1.q.13.12.ad 1

45 Nominibus Dei debetur reverentia ra ione rei ſignificatæ, quæ eſt una; non autem ratione vocum, quæ ſunt multæ, ideo Deus dicitur in ſingulari, 22.q.122.3.ad 5

Nominales antiqui reprobantur, 1. quæſt. 14. 15. ad 3

1 Non ens non eſt cognoſcibile, niſi ſecundum quod fit per intellectum cognoſcibile, id eſt ens rationis, 1.q.16.3.ad 2

2 Ea quæ in ſeipſis non ſunt, apud Deum exiſtunt, in quantum ſunt præcognita & præordinata ab eo, 12.q.91.1.ad 1

3 Non ens non habet cauſam, niſi cauſam per accidens, 1.q.104.3.ad 1

4 Poteſt eſſe cauſa per accidens, non autem cauſa per ſe, 12.q.76.1.ad 1

Non velle ſumitur dupliciter, ſcil. vel in vi unius dictionis, vel in vi orationis, primum eſt infinitivum verbi nolo, non autem ſecundum; & primum cauſat involuntarium, non autem ſecundum, 12.q.6.3.ad 2

† Omnis notitia eſt bona, 1.q.22.3.ad 3.& 22 q.167.1.0

1 Notio eſt propria ratio cognoſcendi perſonam divinam, 1 q.32.2.ad 2.& 3.c

2 Notiones ſeu relationes, & proprietates perſonales in abſtracto neceſſario ſunt ponendæ in divinis, contra Præpoſitivum, 1.q.32 2.0.& q.40.1.c

3 Notiones in divinis non ſignificantur ut res, ſed ut rationes, licet ſint ibi realiter, 1.q.32.2.ad 2.& 3.ad 2 & ad 3

4 Eadem notio diverſis nominibus ſignificatur, ſecundum diverſas rationes ejus, 1.q.34.2.ad 3

5 Ad notionem requiruntur tria, ſ. origo, dignitas, & ſpecificatio, 1.q.32.3 ad 4.& ad 5

6 Sunt tantum quinque, ſc. innaſcibilitas, paternitas, filiatio, communis ſpiratio, & proceſſio, & omnes notiones ſunt relationes, præter primam; & omnes ſunt proprietates, præter penultimam: ſed tantum tres ſunt perſonales, id eſt conſtituentes perſonas, ſc. ſecunda, & tertia, & quinta, 1.q.30.2.ad 1.& q.32 3 0

7 Deus non dicitur quinus propter quinque notiones, ſicut dicitur trinus propter tres perſonas, & unus propter unam eſſentiam, 1.q.2.3.ad 2

8 Plures notiones patris non diſtinguuntur realiter abinvicem;

cem; quia non opponuntur relative, nec tamen una prædicatur de alia, 1.q.32.3.ad 3

9 † Filius & Spiritus ſanctus non conveniunt in eadem notione; quia non conveniunt in aliquo ſpeciali, ſicut pater & filius, 1.q.32.3.ad 5.& q.35.2.c

10 Nulla notio ſumitur ex hoc, quod nulla perſona eſt a Spiritu ſancto, quia hoc non eſt dignitatis, ſicut quod pater a nullo ſit, 1.q.32.3.ad 4

11 Nulla notio ſumitur a remotione proceſſionis, ſicut ſumitur innaſcibilitas a remotione nativitatis, 1.q.33.4.ad 5

1 Notorium triplex, ſc. per ſententiam convicti, per confeſſionem in jure factam, & per evidentiam facti, 3.q.82.9.ad 3

Ars notoria eſt illicita, quia fit per dæmones, & eſt inefficax ad ſcientiam acquirendam, quia nullus unquam per dæmones ſcientiam acquiſivit, quia ad dæmones non pertinet illuminare intellectum, 1.q.64.5. ad 5.& 22 q.96.1.0

1 Notum per ſe eſt cujus prædicatum eſt de ratione ſubjecti; & hoc dupliciter, ſc. ſimpliciter; & quoad nos, 1.q.2.1.0.& q.17.3.ad 2.& q.85.6.c. & q.87.1. ad 1 & 12.q.94.3.c

2 Dicitur dupliciter, ſc. per nihil aliud notum, ut prima principia, vel non per accidens, 1.q.87.1.ad 1

3 Univerſale eſt notius minus univerſali, quoad ſimplicem apprehenſionem, ſed eſt e converſo, quoad inveſtigationem univerſalium proprietatum, & cauſarum, 1 q.85.3.0.

4 Singulare eſt prius; & eſt notius univerſali, quoad nos, & univerſalius eſt notius minus univerſali, 1.q.58.3.0

5 † Veritatem eſſe in communi eſt per ſe notum, etiam quoad nos, non autem veritatem primam, 1.q.2.1.ad 3

Facilius diſpenſandum eſt cum novitiis & imperfectis in jejuniis, quam cum antiquioribus & perfectis, 22. q.147.4. ad 5.& q.189.1.ad 4

Nugæ in ore ſacerdotum ſunt blaſphemiæ, & ſacrilegium materialiter, non autem formaliter, † ex eo tantum, quod ſacerdotes ſunt perſonæ ſacræ, 22.q.99.3 ad 3

1 Numerus duplex, ſc. ſpecies quantitatis, & numerus tranſcendens, 1.q.30 3.0

2 Denarius eſt ſignum perfectionis, in quantum eſt quodammodo terminus omnium numerorum, 22 q.87.1.c.& 3.q. 31.8.c

3 Abſolutus eſt in intellectu tantum, 1.q 30 1.ad 4. & 2.ad 5.

4 Pluralis frequenter ponitur pro ſingulari in ſcriptura ſacra, 12.q.81.2.ad 1 & 3.q.46.1.1.ad 3

5 Termini numerales tranſcendenter ſumpti ſunt in divinis, & ſignificant ea de quibus dicuntur, addendo indiviſionem tantum, ſed ut pertinent ad genus quantitatis, non dicuntur in divinis, niſi metaphorice, 1.q.30.3.0

6 Termini numerales in divinis ſunt in plus quam eſſentia, vel relatio, vel motio, et ſignificant utrumque, ſi addantur eis, 1.q.30.3.ad 1

7 Numerus numeratus in creaturis dicit totum et partes, non autem in divinis, ſed abſolutus etiam in divinis dicit totum, et partes ſecundum rationem tantum, 1.q.30.1.ad 4

8 Numerus abſolutus menſuratur etiam in divinis ſecundum rationem; non autem numeratus, niſi in creaturis, 1. q.30 2.ad 5

Dare aliquid pro matrimonio ut eſt in officium, eſt licitum, non autem ut eſt ſacramentum, vel pro benedictione nuptiarum, ſed eſſet ſimonia, 22.q.100.2.ad 6

1 Nutrire non convenit formæ, nec materiæ, quia omne nutriens convertitur in nutritum, et manet, 3.q.77.6.c

2 Nullum ſenſibile nutrit, præter tangibile, ſed ſapor eſt ſignum alimenti convenientis, et delectamentum ejus, 22. q. 141.5 0

1 Nutus dicuntur ſigna ad viſum, ſicut locutio ab auditu, 1.q.117.1.0

Nycticorax eſt acuti viſus in nocte, i. ſignificat eos, qui ſunt aſtuti in temporalibus, et hebetis

betis viſus in die, ideſt in ſpiritualibus, 12.q.102.6.ad 1

O

1 OBedientia non eſt virtus theologica, ſed eſt virtus moralis, 22. q.104.2.ad 2

2 Eſt medium duorum vitiorum, ſcil. inter ſuperfluum et diminutum, ſed ſuperfluum ejus non eſt ſecundum quantum, ſed ſecundum alias circumſtantias, ſcil. vel cui non debet obedire, vel in quibus non debet, 22 q.104.2.ad 2

3 Eſt pars juſtitiæ ſpecialis, ſed improprie, 22.q.4.7.ad 3.et q.104.2.ad 2

4 Proprium objectum obedientiæ eſt præceptum tacitum vel expreſſum, i. voluntas ſuperioris, quocumque modo innoteſcat, 22.q.2.5.ad 3.et q.104.2.c.ad 2.et ad 3.et 3.ad 1

5 Importat neceſſitatem reſpectu ejus quod præcipitur; et voluntatem reſpectu impletionis præcepti, 3.q 47.2.ad 2

6 Eſt in voluntate ſubjective, 22.q.2.5.ad 3

7 Dicitur dupliciter, ſ. large, i. omnis executio cujuſcunque quod poteſt eſſe ſub præcepto quacunq; intentione; & proprie, i. intendens ſpecialem rationem objecti; ſ. præcepti. Primo modo eſt virtus generalis, ſecundo autem modo eſt virtus ſpecialis, 22.q.4.7.ad 3.et q.104.2.c. et 3.ad 1

8 Triplex, ſ. indiſcreta, quæ etiam in illicitis obedit; imperfecta, ſed ſufficiens ad ſalutem, quæ ſc. obedit in iis ad quæ obligatur; et perfecta, quæ ſ. obedit in omnibus licitis; ad ſecundam tenetur quilibet, ſed ad primam; et tertiam nullus tenetur, 22.qu.104.5.ad 3

9 Omnis obedientia eſt eadem in ſpecie, ſed cauſatur diverſis ſpeciebus reverentiæ, 22.q.104.2.ad 4

10 Bonum neceſſarium ad ſalutem non debet dimitti propter obedientiam, ſed quodlibet aliud, 22.q 104.3.ad 3

11 Omnes actus virtutum, ut ſunt in præcepto, pertinent ad obedientiam, 22 q.104.3.ad 2

12 Obedientia non eſt prior aliis virtutibus, nec tempore, nec natura, 22.q.104.3.ad 2

13 Eſt major omni alia virtute morali, ſed eſt minor virtutibus Theologicis, 22. q.104.3.0

14 Procedit ex reverentia ſuperiorum, ideo reſpectu prælati continetur ſub obſervantia; ſub pietate vero reſpectu parentum, ſed reſpectu Dei, pertinet ad devotionem, quæ eſt principalis actus religionis, 22.q.104 3.ad 4

15 Obedientia generalis requiritur ad fidem; ſed obedientia ſpecialis ſequitur eam, 22.q.4.7.ad 3.& q.104.3.ad 2

16 Charitas ſine obedientia eſſe non poteſt, 22.q.104.3.c.fin.

17 Obedientia eſt ut mater omnium virtutum, quia cauſantur & conſervantur per actum ejus, charitas vero ut finis, 22.q 104.2.ad 2

18 Quanto minus habet de ſuo, tanto melior eſt ſecundum apparentiam, non autem apud Deum, 22. q.104.2.ad 3

19 Præfertur omnibus ſacrificiis, 3 q.47.2.c

20 Omnis voluntas creaturæ tenetur obedire præceptis Dei, 22.q.104.4.5.0.& q.154.2.ad 2

21 Quilibet tenetur jure naturali & divino obedire ſuo ſuperiori, ſ. homo homini, 22.q.69.1.c.& q.88.10.ad 2.& q.104.1.0.& 5.princ.& 6 ad 2

22 Homo non tenetur obedire homini in pertinentibus ad interiorem motum voluntatis, vel ad naturam corporis, ſed Deo, 22.qu.104.5.c.ad 2.& 6.ad 1.& q.122.4.ad 3.& qu.186.7.ad 1

23 Majori poteſtati magis eſt obediendum, quam minori, quæ totaliter ſubeſt ei, vel in quibus ſubeſt ei, 22.q.104.5.c.& 105.2.c

24 Subditus non tenetur in omnibus obedire ſuo ſuperiori dupliciter, ſc. propter præceptum majoris poteſtatis, vel in quibus non ſubditur ei, 22.q.69.3.ad 1.& q.104.5.0.& q.186.2.c

25 Sæculares tenentur obedire Prælatis ſuis ſpiritualibus; in iis tantum quæ promiſerunt

in baptiſmo, 22.q.186.5.ad 1

26 Subditus non tenetur obedire Prælato ſuo ſpirituali præcipienti ſibi, quod revelet culpam fratris ſui omnino occultam, ſed peccaret uterque, 22.q.33.7.ad 5.& q.70.1.c.ad 1

27 Religioſi tenentur obedire ſuis Prælatis in iis tantum, quæ in regula continentur directe, i. expreſſe, vel indirecte, i. implicite, ut mutua obſequia, & pœnæ, & hujuſmodi, 22.q.104.5.ad 3.& q.186.5.ad 4

28 Eremitæ & Prælati religionum tenentur obedire Epiſcopis in omnibus, ſicut & alii, & ſpecialiter in iis quæ ſunt religionis; niſi ſint exempti, qui tamen exempti tenentur obedire ſummo Pontifici, 22.q.67.1.ad 3.& q.186.5.ad 3

29 Chriſtiani tenentur obedire principibus ſecularibus, ſi habent juſtum dominium, ſi licita præcipiunt, & de ſæcularibus, aliter autem non, 22.q.104.6.c

30 Miles tenetur obedire duci in rebus bellicis tantum; & ſervus domino ſuo in ſervilibus; & filius patri in rebus domeſticis & diſciplina; & quilibet ſuperiori ſuo, ſecundum rationem ſuperioritatis, 22.q.104.5.c

31 Miles debet magis obedire duci in rebus bellicis, & civis rectori in civilibus, quam patri; ſed in rebus domeſticis eſt e converſo, 22.q.26.8.ad 3

1 Objectum non eſt materia ex qua, ſed eſt materia circa quam; & habet rationem formæ, inquantum dat ſpeciem, 12.q.18.2.ad 2.& q.73.3.ad 1

2 Proprium objectum potentiæ vel habitus eſt illud, ſub cujus ratione formali omnia referuntur ad potentiam vel habitum, 1.q.1.7.c.princ.& 12.q.1.3.c

3 Objectum potentiæ vel habitus duplex, ſc. materiale, & formale, 1.q.1.3.c.& 22.q.1.1.c

4 Diverſitas formalis objecti diverſificat potentias vel habitus, non autem diverſitas materialis, 1.q 1 3.c. & q.59 2. ad 2.& ad 3.& 4.c.& q 77.3.c.& 12.q.54.2.ad 1. & q.57.2. ad 2.& 22.q.59.2.c.ad 1

5 Diverſitas objecti duplex, ſc. ſecundum naturam ejus, & ſecundum virtutem agendi: prima cauſat materialem diverſitatem paſſionum, ſecunda vero cauſat diverſitatem formalem & ſpecificam, 12.q.23.4.c.& q.30.1.c

6 Ratio objecti diverſa, ſecundum univerſale, & particulare, vel ſecundum totum & partem, facit unam artem, vel unam virtutem eſſe principalem reſpectu alterius, 22.q.50.3.c

7 Objecta diverſorum generum æqualiter ſemper ſunt diverſarum potentiarum; non autem ſi ſint diverſorum generum inæqualiter, 12 q.8.2. ad 2

8 Potentia ſuperior reſpicit univerſaliorem rationem objecti, quam potentia inferior, 1 q.1.3.ad 2. & q.59.4.c. & q.77.3.ad 4.& q 78.1.c

9 Habitus morales, & eorum actus nominantur & ſpecificantur ex objecto & fine proprio, 12.q.12.2.c. & q.21.1.ad 2. & 22.q.19 3.4.5.c. & q.23.4 c. & q.24.4.c.& q.25.1.c.& q.37.5.11.c.& q 50.2.3.c. & q.59.2.c. ad 1. & q.81.3.c.& q.174.1.c

10 Quando ratio objecti, & objectum materiale ſub uno actu referuntur ad potentiam & habitum, tunc non diſtinguuntur potentiæ vel habitus utriuſque, 12.q.57.2.ad 2

11 Non ſemper objectum actionis humanæ eſt objectum potentiæ activæ, ſed potentiæ paſſivæ aliquando; nec ſemper objectum potentiæ activæ eſt effectus ejus, ſed quandoque eſt materia ejus circa quam, 12.q.18.2.ad 3

1 Oblatio eſt omne quod exhibetur in cultu Dei; ſacrificium vero eſt, ſi inde fiat aliquod ſacrum conſumendum, 22.q.85.3.ad 3.& q.86.1.c

2 Data pauperibus non dicuntur ſacrificia, niſi improprie, inquantum dantur propter Deum; nec dicuntur oblationes, 22.q.86.2.ad 1

3 Ad oblationes aliquis tenetur quadrupliciter, ſc. ex conventione præcedenti, deputatione, indigentia miniſtrorum, & conſuetudine, non autem ex præ-

præcepto legis, 22.qu.86.1.c

4 Oblatio debita tertio, & quarto modo eſt voluntaria, quoad quantitatem, & ſpeciem rei; & non ex neceſſitate præcepti, 22.q.86.1.c

5 Oblatio animalis cæci, & claudi reddebatur illicita tripliciter, ſc. ratione Dei, contemptus, & voti, 12.qu.102.3. ad 7.item 22.q.86.3.ad 3

6 In nova lege poteſt fieri de qualibet re, præterquam de injuſte acquiſitis; non autem in veteri lege, propter ſignificationem, 22.q.86.3.c

7 De mercede proſtibuli prohibetur in lege veteri propter immunditiam; in nova vero lege propter ſcandalum, 12.q. 102.3.ad 7. & 22.q.32.7.ad 2.& q. 86.3.ad 1

8 † Non dantes oblationes debitas poſſunt puniri per ſubtractionem ſacramentorum, non tamen a ſacerdore cui debentur; ne ſacerdotes videantur per ſacramentorum exhibitionem aliquid exigere, ſed per ſuperiorem aliquem, 22.q.86.1.ad 3

9 Oblationes ad ſolos ſacerdotes pertinent, vel pro ſe, vel pro pauperibus, vel pro cultu divino, 22.q.86.2.c

10 Religioſi poſſunt recipere oblationes tripliciter, ſcil. ut pauperes; ut miniſtri, & ut curati, ſi parochiæ ſint eorum, 22.q.86.2.ad 2

11 Oblationes non conſecratæ poſſunt cedere in uſum laicorum per diſpenſationem ſacerdotum. ſed oblationes conſecratæ non, 22.q.86.2.ad 3

12 Oblatio parva, cum humili mente, & pura dilectione purgat peccata venialia, & mortalia, 22.q 30.3.ad 2

13 Oblatio Melchiſedech figurabat ſacrificium noſtrum quoad materiam, ſed quoad paſſionem Chriſti figurabat agnus, & alia ſacramenta veteris legis, 3.q.61.3.ad 3

1 Obligari poteſt unus pro alio in iis tantum, ad quæ omnes tenentur, 3.q 71.1.ad 3

2 Præceptum non obligat antequam ſit divulgatum, 12. quæſt. 90. 4. ad 2. item ad 3

3 Obligatio fit homini verbo exteriori; Deo autem verbo interiori, 22.q.88.1.c

4 Homo maxime Deo obligatur ad fidelitatem, ratione dominii, & beneficiorum, 22. q.88.3.c.ad 1

5 Ex qualibet promiſſione fit obligatio juris naturalis, ſecundum honeſtatem; non autem juris civilis, 22 q.88.3.ad 1

6 In fine primi ſeptennii homo incipit eſſe aptus ad promittendum aliquid in futurum; & præcipue ad quæ ratio naturalis inclinat, non autem ad obligandum ſe perpetuo, 22.q. 10.2.c

7 In fine ſecundi ſeptennii homo poteſt ſe obligare de pertinentibus ad propriam perſonam, ſcil. vel ad religionem, vel ad conjugium: ſed poſt tertium ſeptennium etiam de aliis, 22.q.88.8.ad 1.& q.104.5 c.fin.

1 Obſcuritas intellectus triplex, ſc. ex eſſe ex nihilo, ex diſcurſu, & ex peccato; prima eſt in omni intellectu creato; ſecunda eſt tantum in homine, etiam in ſtatu innocentiæ, tertia eſt tantum in homine poſt peccatum, 1.q.94 2. 3.& 22.q.5.1.ad 1

1 Obſervantia eſt ſub pietate, ſicut pietas eſt ſub religione; & eſt virtus ſpecialis, per quam honorantur perſonæ in dignitate conſtitutæ, 22.q.80. c.& q.102.c.& q.103.3.c

2 Directe reſpicit perſonam excellentem; idem ſecundum diverſas rationes excellentiæ diverſas ſpecies habet, 2.q.104. 2.ad 4

3 Exhibere honorem perſonis in dignitate conſtitutis contingit dupliciter, ſcil. ratione propriæ perſonæ, vel reſpectu boni communis; primum pertinet ad obſervantiam, ſecundum vero ad pietatem; ideo pietas eſt dignior obſervantia, 22.qu. 102.3.c

1 Obſtetrix non fuit in nativitate Chriſti; ſed mater ejus omnia per ſe fecit, 3.q.35.6.ad 3

2 Obſtetrices Hebræorum fuerunt remuneratæ a Deo propter pium affectum earum; non autem propter mendacium, licet fuerit mendacium officioſum.

ſum, 12.q.114.10.2.& 22.q.110. 3.ad 2.item 4.ad 3.

Obſtinata mente peccare aggravat peccatum, & dicitur peccatum in Spiritum ſanctum; cujus triplex eſt cauſa, ſc. longa conſuetudo peccandi, incredulitas de juſtitia Dei, & ſeductio inimici, 22.q.88.6.c.ſi.

1 Occaſio agendi injuſte non debet dari, 22.qu.78.4.0. & qu. 124.1.ad 3

1 Occidere animalia bruta non eſt peccatum, niſi hoc fiat in damnum proximi; quia animalia bruta ſunt, vivunt, & conſervantur propter hominem, 22.q 64.1.0. item 2.c. ad 3. item 3.ad 2

2 Bruta occidi mandatur a Deo in damnum dominorum ſuorum; & ad deteſtationem peccati, & ad exemplum, 12.q. 105.2.ad 1. item 22.q.108.4.ad 3.

3 Occiſio animalium in ſacrificiis erat utilis, non quidem ſecundum ſe, ſed ſextuplici ratione ſecundum gloſſam, ſc. ut Deo quis animalia offerret potius quam idolis; ad flagellandum durum, inquantum erant ad ſatisfactionem; ad inſtruendum inſipientem ratione ſignificationis; ad oſtenſionem delicti & humanæ infirmitatis; ad manifeſtationem & teſtimonium gratiæ; & ad futurorum ſignificationem, 12. q.102.3.ad 5

4 Nulli licet occidere peccatores, niſi auctoritate principis, 22.qu.64.3.0. & 5.ad 2. & ad 3.& 7.c.& q.65.1.c.ad 2

5 Ad bonum communitatis eſt licitum, quando poteſt fieri ſine periculo bonorum, 12. qu. 100.8.ad 3.& 22.q.25.6.ad 2.& q. 64.2.0. & 3.6.c. & q.65.1.c. & q. 108.1.3 0

6 Mors inflicta per judicem peccatori prodeſt ei, ſi convertatur, ad culpæ expiationem; ſi vero non convertatur, prodeſt ei ad terminationem; quia per hoc tollitur ei poteſtas amplius peccandi, 22.q.25. 6 ad 2

7 Occidere juſtum eſt gravius peccatum, quam occidere injuſte peccatorem, 22.q.64 6.ad 7.

8 Moyſes occidens Ægyptium non peccavit, quia vel hoc fecit ex inſpiratione Dei, vel defendendo injuriatum; vel poteſt dici ſecundum Aug. in qu. Exo. factum Moyſis quidem vitioſum fuiſſe; fuiſſe tamen ſignum virtutis ejus, qua populum liberaturus erat, 22.q. 60.6.ad 2

9 Clericis non licet occidere peccatores, licet hoc liceret ſacerdotibus veteris legis, 22. q.64.4.0.& q.70.1.ad 3

10 Occidens etiam volentem hoc facit injuriam occiſo, & Deo, & reipublicæ; ideo David damnavit dicentem, occidi Saul, 3.q.47.6.ad 3

11 Occidere ſe quacunque de cauſa ſemper eſt peccatum mortale; niſi hoc fiat ex inſpiratione Dei, ſicut Samſon, per quem Deus miracula faciebat; ſicut quædam ſanctæ mulieres, quarum memoria in eccleſia celebratur, 22.q.59.3.ad 2.& q. 64.5 0.& q.124.1.ad 2. & 3.q.47. 6.ad 3

12 Occidens ſe facit injuriam Deo, inquantum eſt aliquid Dei, ſc. creatura & imago ejus; & injuriam civitati vel communitati, inquantum eſt pars ejus; ideo punitur ſecundum legem divinam, & ſecundum humanam ſententiam carentia ſepulturæ, 22. q.59 3 ad 2.& q.64.5.c.& 3.q.47. 6.ad 3

13 Nullo modo licet occidere innocentem, niſi de mandato Dei, 12.q 94.5. ad 2.& q. 100.8. ad 3. & 22.q.64.6.0. & qu. 104.4.ad 2 & qu.154.2.ad 2. & 3. q.47.6.ad 2

14 Percutiens ſeu occidens prægnantem eſt homicida; & eſt irregularis, ſi ſequatur mors ejus, vel mors fœtus animati anima rationali, 22.q.64.8.ad 2

15 Gravius peccat occidens injuſte hominem corporaliter, quam occidens eum ſpiritualiter; quia primum intendit, & cauſat ſufficienter; non autem cauſat ſufficienter ſecundum, quod tamen eſt pejus, 12.q.74. 8.ad 3. & 22. q.73.3.c.ad 2. & q. 115.2.ad 2.

16 Chriſtus occiſus fuit ab aliis, & non a ſe; niſi indirecte,

ſte, nec impediendo cum poſſet, 3.qu.22.2. ad 1.& q.46.3.ad 2. & q.47.1.0. & qu.50.1.ad 2. & q.51.3.c

17 Peccatum occidentium Chriſtum fuit maximum quoad Pontifices & Judam; minimum vero quoad alios, 3.qu.47.4.ad 2.& 6.0

18 Occidens invadentem ſe defendendo ſe cum moderamine inculpatæ tutelæ, nec intendens mortem ejus, non peccat, 22.q 64.7.0

19 Quilibet occidens hominem, etiam defendendo ſe, & quilibet participans in cauſa ſanguinis, eſt irregularis, 22.q.40.2.c.fi. & q.64.7. ad 3.& qu.108.4 ad 2

20 Occidens hominem a caſu non eſt homicida, nec eſt irregularis; ſi dabat operam rei licitæ, & adhibuit debitam diligentiam, 22.q.64.8.0

1 Occultatio quandoque eſt cauſa peccati, ſc: utendo ea ad peccatum, ut in furto, fraude, & dolo; quandoque vero eſt circumſtantia diminuens peccatum ratione verecundiæ, vel contra ſcandalum, 22.q.66.8. ad 1

2 Ocioſum verbum, quod plerumque eſt peccatum veniale, poteſt etiam eſſe peccatum mortale, 12 q.72.6.ad 1.& fi.

1 Odium eſt diſſonantia appetitus animalis, vel appetitus rationalis ad apprehenſum ut diſconveniens; ſicut amor eſt conſonantia ejus ad conveniens, 12.q.29.1.2.c

2 Non poteſt eſſe vitium capitale, quia amor veri boni, & odium veri mali ſunt primæ paſſiones, ſed apparentis ſunt ultimæ, 22.q.34.5.0.& 6.c. & q.158.7.ad 1

3 Poteſt eſſe prima paſſio, non autem poteſt eſſe primum peccatum, ſed ultimum, 22.q.34.5.0.& 6.0

4 Omne odium in proximum quoad naturam vel gratiam, eſt peccatum, non autem odium in proximum quoad culpam, 22.q.25.6.0.& q.34.3.0

5 Eſt maximum peccatum contra proximum, quoad inordinationem peccantis; ſed actus exterior eſt maximum peccatum, quoad nocumentum, 22.q.34.4.0

6 Eſt ſubjective in concupiſcibili, 1.q.81.2.ad 3.& 12.q.23.1.2.c.& 4.c

7 Bonum ſub ratione boni non poteſt odiri, nec in univerſali, nec in particulari; ſed verum & ens poſſunt odiri in particulari tripliciter, ſcil. ut verum eſt cauſaliter & originaliter in ipſis rebus; vel ut eſt in cognitione ipſius hominis, vel ut eſt in intellectu alterius; non autem poſſunt odiri in univerſali, 12.q.29.5.0.& 21.q.34.1.c

8 Sicut bonum eſt objectum amoris, ſic & malum eſt objectum odii, 12.q.29.1.0

9 Omne impediens a beatitudine debet odiri, 22.qu.26.7.ad 1.& q.34.3.ad 1

10 Nullus poteſt ſe odire, niſi per accidens, ſ. ratione objecti mali quod videtur bonum, vel e converſo, & ratione ſui, quod videtur principale, & non eſt, 12.q.29.4 0.& 22.q.25.7.0

11 Diſſonantia eſt cauſa odii, & convenientia eſt cauſa amoris, 12.q 29.1.2.5.c

12 Odium convenientius ponitur oriri ex acedia, quam ex ira; quia prius & directius oritur odium ex triſtitia, ex qua etiam ira cauſatur, 22.q.34.6.0.& q.158.7.ad 2

13 Deus non poteſt odiri ſecundum ſe, ſed oditur a damnatis & malis ſecundum effectus ejus, qui interdum eorum voluntati contrariantur, 1.q.60.5.ad 5.& 22.q.13.4.0.& 6.ad 2.& q.34.1.0

14 Odium proximi eſt prius odio Dei, ſed dilectio Dei eſt prior dilectione proximi, 22.q.34.6.ad 2

15 Odium Dei eſt graviſſimum omnium peccatorum, & eſt gravius quam infidelitas, 12.q.73.4. ad 3. & 22.q.34.2.0.& q.39.2.ad 3

16 Maxime eſt peccatum in Spiritum ſanctum, ſecundum quod peccatum in Spiritum ſanctum nominat aliquod genus ſpeciale peccati; ſed odium Dei non numeratur inter ſpecies ejus, quia eſt in omni ſpecie ejus, 22.q.34.2.ad 1

tem quæſt. 115. 5. ad 1

17 Deus odit peccatores, inquantum non vult eis bonum vitæ æternæ, ſed amat omnes creaturas, inquantum vult eis aliquod bonum, 1. q.20.2.ad 4. & q.23.3.ad 1

Offenſa Dei eſt infinita ex parte averſionis, ſed eſt finita ex parte converſionis, & noſtri actus, 12. q.87.4.c.ad 2.& 3. q.1. 2.ad 2

1 Officia humana pertinentia ad ſingulares perſonas, cum quibuſcunque ordinibus angelorum ſimilitudinem habeant, diriguntur per ultimum ordinem, inquantum participant virtutes ſuperiorum: ſed officia quæ ad multitudinem pertinent, diriguntur per principes, vel archangelos. Et ideo homo in prælatione conſtitutus illuminatur ab angelo inferiori de iis, quæ ad ſtatum perſonæ ſuæ pertinent, ſed ab angelo principe de iis quæ ſpectant ad regimen multitudinis, 1.q.113.2.ad 1

2 Officia humana, ex quibus homines licite victum lucrantur, ſive manibus, ſive pedibus, ſive lingua fiant, intelliguntur ſub opere manuali, 22.q.187.3.c.

3 Quilibet obligatur ad exequendum officium quod accepit, 3.q.67.8.c

Officium dicens in eccleſia propter diſtributiones ſicut propter principalem finem, peccat mortaliter per ſimoniam, non autem ſi ut ſunt ſibi neceſſariæ ad victum, vel quaſi ſtipendium, 22.q.100.2.ad 2

1 Offuſcatio lunæ non eſt propter interpoſitionem vel umbram alicujus rei, ſed ex hoc quod eſt ultimum cœlum, ideo convenit cum ultimo elemento, ſc. cum terra; nec unquam offuſcatio lunæ removebitur, 1.q.102.1.ad 1

1 Oleum tantum olivarum proprie licitur oleum; alii vero liquores dicuntur oleum per ſimilitudinem tantum, 3.q.72.2.ad 3

2 Oleum ſignificat gratiam, & miſericordiam Dei, 12.qu. 102.3.ad 1.& 3.q.72.2.0

1 Olfactus hominis non percipit niſi excellentias odorum propter maximam humiditatem cerebri, 1.qu.91.3.ad 1. i-

2 Olocauſtum in lege veteri totum comburebatur, & offerebatur ſpecialiter Deo ob reverentiam majeſtatis, & amoris bonitatis ejus, 12. q.102.3. ad 8.& ad 10.

3 Inter omnia ſacrificia holocauſtum erat perfectiſſimum; ſecundum vero locum in ſanctitate tenebat hoſtia pro peccato; tertium hoſtia pro gratiarum actione; quartum hoſtia ex voto, quia homo maxime obligatur Deo; primo propter ejus majeſtatem; ſecundo propter offenſam; tertio propter beneficia recepta; quarto propter beneficia ſperata. Ideo de primo ſacrificio nihil comedebatur, ſecundum comedebatur tantum a ſacerdotibus in atrio, & ipſa die ſacrificii; tertium comedebatur ubique in Hieruſalem ea die; quartum vero comedebatur etiam in craſtino, 12.q.102.3.ad 10

1 Omiſſio importat prætermiſſionem boni debiti in ordine ad legem divinam, vel humanam, vel in ordine ad proximum; primo modo opponitur juſtitiæ legali, ſecundo vero modo juſtitiæ ſpeciali, 22.q.79.3 corp.

2 Non requirit aliquem actum, ſed conſiſtit in ſola negatione actus debiti, 12.q.71.5. 0.& 22.q.54.2.ad 2.& q.79.3.0

3 Eſt voluntaria, quia eſt in poteſtate voluntatis, non autem per actum voluntatis, 12. q 71.5.ad 2

4 Pertinet ad actum exteriorem, & eſt effectus negligentiæ, & opponitur juſtitiæ, 22. q.54.2.ad 2

5 Non habet rationem culpæ, niſi ſecundum quod opponitur præcepto affirmativo; ideo non eſt peccatum tempore obligationis, quo iterato iteratur peccatum, 12.q.71.5.ad 3. & q.75.2.ad 5.& 22.q.79.3. ad 3.

6 Ut opponitur juſtitiæ legali, eſt generale peccatum, ſpeciale vero, ut opponitur juſtitiæ ſpeciali, 22.q.79.3.0

7 Non eſt peccatum originale, ſed eſt peccatum actuale, 22.q.79.3.ad 1

8 Pec-

8 Peccatum omiſſionis, & peccatum commiſſionis differunt ſpecie materialiter, non autem formaliter, 12.q.72 6.0.

9 Omiſſioni debetur pœna damni, & pœna ſenſus, ratione radicis ex qua procedit, licet non neceſſario habeat actualem converſionem ad bonum commutabile, 22.q.79.4.ad 4

10 Generale eſt omni ſacramento, quod ſi omittatur aliquid de ſubſtantia ſacramenti, oportet illud reiterari, 1 q.38.6.c

1 † Omnipotentia non poteſt communicari creaturæ, 22.qu. 178.1.ad 1.& 3.q.13.1.c

2 Filius Dei eſt omnipotens, & eſt aqualis Patri in omnipotentia, 3.q.42.6.0

3 In anima Chriſti non fuit omnipotentia ſimpliciter, nec reſpectu motus creaturarum, nec reſpectu propria voluntatis, nec reſpectu proprii corporis, 3.q.13.0.& q.21.1.ad 1

4 Omnipotentia Dei non excludit impoſſibilitatem, & neceſſitatem a rebus, 1.q.25.2.ad 4

1 Onocrotalus eſt avis Orientis, habens roſtrum longum, & in faucibus habens folliculos, in quibus primo ponit cibum, & poſt horam ponit in ventrem, & ſignificat avaros, 12.q 102.6.ad 1.c.3

1 Operatio non recipit ſpeciem ab operante, ſed a principio operationis, 3.q.19.1.ad 3

2 Omnis operatio motus quidam dicitur, 1.q.73.2.c

3 Eſt ultima perfectio rei, 1. q.73.1.c.& 12.q 3.2 c

4 Modus operandi cujuslibet rei ſequitur modum eſſendi ejus, 1.q 89.1.c

5 Sicut unitas motus requirit unitatem termini, ſic unitas operationis requirit unitatem objecti, 1.q.58.2.c

6 Omnis operatio naturæ terminatur ad unum ſemper, & procedit vel ab uno principio intrinſeco, ſc. a forma rei naturalis, vel ab agente extrinſeco, ut in occultis operibus naturæ, 12.q.95.3.c

7 Operatio ſuppoſiti non eſt de integritate unitatis ejus, ſed ſequitur eam, 3.q.19 1.ad 4

8 Ex quolibet uno particulari opere proprio probatur tota virtus agentis, 1.q 45 4.ad 3

9 Operatio eſt quaſi medium inter operans, & operatum; ideo dupliciter poteſt conſiderari, ſc. reſpectu operantis, & reſpectu operati, 1.q.36 3.c

10 Per opus manuale in lege veteri intelligitur hominis operatio licita pro victu, 22.q. 187.3.corp.

11 Nullum opus eſt acceptum Deo, niſi virtuoſum, 22.q.88.2. c.ad 3

12 Omnes operationes ſatisfactoriæ reducuntur ad tria, ſc. ad eleemoſynam, jejunium, & orationem, 12.q.108.3.ad 4. item 4.corp.

13 Operatio non attribuitur mobili, ſed moventi, 12.q.111.2.c

14 Nihil per ſe operatur, niſi ſubſiſtens, 1.q.75.2.3 c.& 3.q.19. 1.ad 3.& q.20 1 ad 2

15 Quælibet res eſt propter ſuam operationem; & operatio eſt finis cujuslibet rei creatæ, 1.q.65.2.c & q.105.5.c.et 12.q.3. 2.c. et q.49.3 c.ad 3. et 4.ad 1. et 3 q 9.1.c ad 1.et q.32.4 c

16 Operatio attribuitur hypoſtaſi, ut operanti; naturæ autem, ut principio operationis, 22.q.58.2.c.et 3.q.19 1 ad 3.et q. 20.1.ad 2

17 Omnis operatio corporis vel eſt a naturali qualitate corporis, vel ab anima movente corpus, 12.q 50 1.c

18 Opera hominis dicuntur viva, quæ fiunt et ſunt cum charitate; mortua vero dicuntur, quæ fiunt ſine charitate; ſed opera mortificata dicuntur, quæ fiunt cum charitate, et non ſunt cum ea, propter ſequens peccatum mortale, 3. q 89.4 5 6.0

19 Opus dicitur mortuum dupliciter, ſc. effective, ut peccatum, et privative, ut operatio ſine gratia, 3.q.89.6.c

20 Sacramentum baptiſmi ſine charitate eſt opus Dei, et non hominis etiam in ficto; ideo non eſt opus mortuum, 3. q.69.10.ad 1

21 Opera bona facta in charitate tranſeunt actu, et manent merito; ideo poſſunt mortificari, 3.q.89.4.ad 1

22 Peccatum mortale mortificat opera juſta prius facta quoad meritum vitæ æternæ: non autem quoad remiſſionem culpæ, & quoad ſatisfactionem, 3.q 88.1.ad 3

23 † Opera mortua ſunt meritoria, non quidem proprie, id eſt ex condigno, ſed quaſi ſimilitudinarie, id eſt ex congruo, & hoc reſpectu triplicis boni, ſc. conſecutionis bonorum temporalium, diſpoſitionis ad gratiam, & aſſuetudinis bonorum operum, 3.q.89.6. ad 3

24 † Opera mortificata reviviſcunt per pœnitentiam, non autem opera mortua, 3. q.89.5.6.0

1 Opinio eſt actus intellectus declinantis in unam partem contradictionis, cum formidine alterius, unde opinio eſt quoddam debile & infirmum, ſecundum Philoſophum, 1.q.79.9. ad 4. & 22.q. 1.4.c. & q. 2.1.c. & 9. ad 2. & q 63.3.corp.

2 Non poteſt eſſe de aliquo viſo per ſenſum, vel per intellectum, 22.q.1.4.c

3 Opiniones contradictoriorum non ſunt contradictoriæ, ſed ſunt contrariæ, 1.qu.17.4. ad 1. & ad 3. & 12.qu.53.1 c. & q.64.3.ad 3.& q.77.2.ad 3

4 Opinio multorum eſt vera vel ſimpliciter, vel ſecundum partem, 12.q.5.3.ad 3

5 Opinio & ſuſpicio poſſunt eſſe veri & falſi; ideo non ſunt virtutes intellectuales, quia illæ ſunt tantum veri, 12.q.55. 4.c. & q.57.2.ad 3.& 3.ad 1

6 Aliquis poteſt ſimul habere ſcientiam veram, vel opinionem veram de uno contradictorio in habitu, & falſam de altero contradictorio in actu, vel e converſo; non autem utramque ſimul in actu, 1.q.46.1.ad 3

7 Habens malam opinionem de proximo, ſine cauſa ſufficienti, contemnit eum, & injuriatur ei, 22.q.60.3.ad 2. & 4.0

1 Oppoſitio in ſui ratione includit diſtinctionem, 1. q. 28.2. corp.

2 Oppoſitio relationis dupliciter differt ab aliis oppoſitionibus; quia ſemper unum aliorum oppoſitorum removet alterum; & ſemper unum eſt imperfectum reſpectu alterius, non autem in relativis, 1.q.40.2.ad 3

3 Nulla oppoſitio eſt in divinis præter oppoſitionem relativam, 1.q.40.1.ad 3

4 Oppoſita poſſunt prædicari de eodem ſecundum diverſa, non autem ſecundum idem, 3. q.16.4.ad 1

5 † Quot modis dicitur unum oppoſitorum, tot modis dicitur & reliquum, 22.q.92.2.ad 1

6 Cognitio unius oppoſiti non tollitur per cognitionem alterius oppoſiti, ſed magis juvatur, 1.q.14.10.c.& 22.princ.

1 Opprobrium ſeu vituperium eſt teſtimonium de defectu alicujus, & præcipue ſecundum aliquam culpam, 22.q 144.3.c.

1 † Optimo opponitur peſſimum, ſecundum Philoſ. 22.qu. 34.2.ad 4.& 4.a.2

1 Opus creationis mundi eſt quoad eſſe, opus autem diſtinctionis eſt quoad virtutes in communi; ſed opus ornatus eſt quoad ſpecialia, vel extrinſeca, 1.q.65. princ. & qu. 70.1.c.& q.74.1 0

2 Fuit ante omnem diem natura, non autem tempore ſecundum Auguſtinum, ſecundum autem alios, etiam tempore, 1.q.74 1.ad 2

1 Oratio eſt actus rationis practicæ, ſc. quia eſt vel petitio decentium a Deo, vel aſcenſus mentis in Deum, 22.q 83.1.0. & 3.ad 1. & 3.q.21.1.c. ad 3. & 2.0.

2 Eſt actus virtutis, ſc. latriæ, non autem eſt actus doni intellectus, 22.q.83.3.0. & 15.corp.

3 Eſt quodammodo deſiderii noſtri interpres apud Deum, 22.q.83.1.ad 1.& 3.c.ad 2.& 9.c. princ.

4 Neceſſaria eſt poſt baptiſmum propter impugnantia interius, & exterius, 3.q. 39.5.c.fin.

5 Eſt in præcepto religionis, quoad ipſum petere, ſed quoad recte aliquid deſiderare cadit ſub præcepto charitatis, 22.q. 83.3.ad 2

6 Conveniens eſt orare; & triplex error circa orationem reprobatur, ſc. ponentium quod res humanæ non reguntur divina

providentiæ; & ponentium omnia etiam in rebus humanis ex neceſſitate contingere, ſive ex immutabilitate divinæ providentiæ. ſive ex neceſſitate ſtellarum, ſive ex connexione cauſarum; & ponentium diſpoſitionem divinæ providentiæ variabilem eſſe, 1.q.22.2.c. & 22.q.83.2.o

7 Error quintuplex circa orationem reprobatur, 1.q.22.2.c

8 Partes integrales orationis ſecundum Apoſtolum ſunt quatuor, ſcilicet obſecratio, oratio, poſtulatio, & gratiarum actio; vel laus Dei, & ſupplicatio, ſecundum Ambroſium. Partes vero ejus ſubjectivæ, id eſt ſpecies ejus ſunt tres, ſcil. ſupplicatio, poſtulatio, & inſinuatio, 22.q.83.17.o

9 Oratio tam privata quam publica debet eſſe vocalis quadruplici ratione, ſc. ut homo excitet ſeipſum ad devote orandum; ut intentionem cuſtodiat, ne mens evagetur; ut ex quadam redundantia ab anima in corpus ex vehementi affectione in conſideratione mens in fletus, ſuſpiria, jubilos, & voces prorumpat; ut quaſi ad redditionem debiti homo Deo ſerviat, ſecundum illud totum quod ex Deo habet, id eſt non ſolum mente, ſed etiam corpore; quod præcipue competit orationi, ſecundum quod eſt ſatisfactoria, 22. quæſt. 83. 12.o

10 Debet continuari, quamdiu devotio poteſt conſervari, 22.q.83.14.o

11 Debet ſemper durare, ſecundum virtutem, non autem ſecundum eſſentiam, 22.q.83.14.o

12 Fides, ſpes, & charitas praexiguntur orationi, ratione propria orationis, & ratione latriæ, 22.q.83.15.c

13 Oratio eſt meritoria, ſi ex charitate fiat, 22. qu. 83.7. ad 2. item 15.o

14 Semper habet efficaciam impetrandi, ſi habeat quatuor conditiones, ſc. ſi fiat pie, ad ſalutem, pro ſe, & perſeveranter, 22.q.83.7.ad 2.& 15.ad 2. & 16.c.

15 Conditio quadruplex neceſſaria in qualibet oratione, ſc. elevatio mentis in Deum, fiducia impetrandi, gratiarum actio, & petitio, 22.q.83.17.c.

16 Debet habere ſeptem conditiones, ſcil. qnod ſit perfecta, humilis, continua, devota, vigilans, inſtans, & charitativa, 22.q.83.15.c

17 Omnes orationes Eccleſiæ habent quatuor, ſc. invocationem Dei, commemorationem beneficii Dei, petitionem, & obſecrationem, 22.q.83.17.c

18 Non exauditur, quando orans, vel ille pro quo oratur, vel ipſa petitio non placent exauditori, 22.q.83.15.ad 2

19 Oratio malorum exauditur, & fructuoſa eſt vel propter devotionem eorum pro quibus fit, vel inquantum fit in perſona Eccleſiæ, 3.q.82.6.c.& 7.ad 3

20 Oratio peccatoris, inquantum ex bono deſiderio naturæ fit, exauditur ex miſericordia Dei, & non ex merito peccatoris, non autem inquantum peccator, niſi ad vindictam, 22.q.83.16.o.& q.178.2.ad 1

21 Oratio petentis contra ſalutem, vel contra gloriam Dei, magis exauditur non obtinendo, quam ſi obtineret quod petitur, 22.q.83.15.ad 2.& 16.c

22 Effectus orationis triplex, ſcilicet meritum, impetratio, & ſpiritualis refectio mentis, 22.q.13.15.c

23 Per orationem appropinquamns Deo, 22.q.83.1.ad 2

24 Oratio præeminet aliis actibus virtutis religionis poſt devotionem, quia religio per orationem movet intellectum hominis in Deum, & tradit homo mentem ſuam Deo, ſubjiciendo ſibi eam per reverentiam, & præſentando eam Deo, 22.q.83.3.ad 1. item ad 3

25 Fit ad excitandum affectum noſtrum, non autem ad docendum Deum, 22.q.83.2.o. item 9. ad 5. item 12.c. ad 1. & q.88.1.c.

26 Fit non quidem ad mutandum diſpoſitionem Divinæ providentiæ, ſed ad impetrandum quod Deus diſpoſuit, 1. q.23.8 c.& 22.q.83.2.o

27 Orationes fiunt in horis canonicis ad ſalutem Eccleſiæ, ut avertatur ira Dei a popolo, & ut orantes ſint quaſi precibus dimicantes, & quaſi Divinæ ſententiæ reſiſtentes, 22.q.83.1.4.o

28 Prin-

28 Principaliter innititur charitati, quoad efficaciam merendi; fidei vero quoad efficaciam impetrandi, 22.q.83.15.ad 3

29 Ordinatur ad duo, ſcil. ad objectum proprium, id eſt ad id quod petitur, & ad finem, id eſt ad vitam æternam; ideo habet duplicem efficaciam, ſcil. efficaciam impetrandi reſpectu primi, et efficaciam merendi reſpectu ſecundi; primum pertinet ad miſericordiam vel liberalitatem, ſecundum vero ad juſtitiam, 22.qu.83.15.ad 2. & 10.ad 2.& q.178.2.ad 1

30 Qui non attendit, vel non intelligit orationem, habet meritum, non conſolationem, 22.q.83.13 c

31 Ex virtute orationis Chriſti baptiſmus habet meritum regni cœleſtis, 3.q.39.5.c.fin.

32 In oratione peti debent aliqua determinata propter attentionem & cognitionem noſtri deſiderii, & ut ferventius fiat, 22.q.83.5.0

33 Nihil debemus petere in oratione, niſi in ordine ad beatitudinem, 22. qu.17.2.ad 2. item q.83.4.5.c. item 6.0

34 Temporalia poſſunt peti in oratione, ſicut & deſiderari, non quidem principaliter, ſed ut neceſſaria, 22.q.83.6.0

35 Hoc præcipue petendum eſt in oratione, ut Deo uniamur, 22.q.83.1.ad 2

36 Orare non convenit Perſonis Divinis, quia non habent ſuperiorem, nec diſtinguuntur in eſſentia, ratione cujus fit oratio, 22.q.83.10.0

37 Eſt proprium rationalis creaturæ; ideo non convenit brutis, 22.q.83.10.0

38 Sancti in patria orant pro nobis, non autem pro ſe, 22. q.83.11.0

39 Oratio proprie fit ad Deum tantum, ut a quo debet expectari quod petitur; ad ſanctos autem fit deprecatio, 22.q.83.4.0

40 Soli Deo porrigitur, ut per eum impleнda, ſanctis vero, & angelis, & hominibus, ut per eos impetranda ſuis meritis & precibus, & non ut Deus eas per eos cognoſcat, 22.q.83.4.0

41 Non debet fieri ad ſanctos qui ſunt in Purgatorio, vel in hoc mundo, ſed tantum ſupplicatio, vel petitio, 22.q. 83.4.ad 3. item 11.ad 3

42 Utile eſt orare ſanctos inferiores quintuplici ratione, licet ſuperiores ſint plus accepti Deo; ſc. primo ex hoc, quod aliquis quandoque majorem habet devotionem ad ſanctum minorem, quam ad ſanctum majorem; ex devotione autem maxime dependet orationis effectus. Secundo propter faſtidium tollendum; quia aſſiduitas unius rei faſtidium parit; & per hoc quod diverſos ſanctos oramus, quaſi in ſingulis novus fervor excitatur. Tertio quia quibuſdam ſanctis datum eſt in aliquibus ſpecialibus cauſis præcipue patrocinari, ſicut ſancto Antonio ad ignem infernalem. Quarto, ut omnibus honor debitus exhibeatur a nobis. Quinto quia plurium orationibus aliquando impetratur, quod unius oratione non impetraretur, 22.q.83.11. ad 4

43 Sancti orantur nominibus propriis propter tria, ſcilicet quia hoc meruerunt, plus nobis innoteſcunt, & propter fidem reſurrectionis inſinuandam, 22.q 83 11.ad 5

44 Cognoſcunt in Verbo orationes noſtras ad eos, etiam mentales, ſicut & omnia alia, quæ ad eos pertinent, 1.q.107.1.ad 3. & 22.q.83.4. ad 2. & 3.q.10.2.c

45 Quilibet debet orare, & deſiderare bona pro aliis, ſicut & pro ſe, 22. qu. 83.7.0. & 3.q.21.3 ad 3

46 Quilibet tenetur orare in communi pro ſuis inimicis, non autem in ſpeciali, niſi in aliquo caſu ſpeciali, ſicut in neceſſitatis articulo, 22.q.83.8.0

57 Orandum eſt pro omni peccatore viatore, ut convertatur, & pro juſtis, ut perſeverent, triplici ratione, ſcil. quia multorum preces facilius exaudiuntur; ut ex multis gratia agatur Deo de beneficiis, quæ conferuntur juſtis, quæ etiam in utilitatem multorum vergunt, ut majores non ſuperbiant, dum conſiderant ſe minorum ſuffragiis indigere, ſed non impetratur,

niſi pro prædeſtinatis, 22.q.31. 2.ad 1.& q.83.7.ad 3

48 Orandum eſt pro infidelibus, licet non proſit eis, niſi convertantur, 22.q.31.2.ad 1

49 Chriſtus oravit ſecundum humanitatem tantum, triplici ratione, ſcil. ut oſtenderet ſe eſſe hominem, propter exemplum, & quod eſſet a Deo, 22.q.83.10.ad 1.& 3.q.13.4 ad 3. & q.21.1.0.& 2.c.& q.43.2.ad 2. & q.53.4.ad 2

50 Oratio Chriſti pertinet ad ſacerdotium ejus, 3.q.22.4.ad 1.

51 Quoad objectum fuit ſenſualitatis, non autem quoad actum, 3.q.21.2.0. & 4.c. ad 4

52 Oravit pro ſe, & pro nobis quoad bona corporis, ſed quoad bona ſpiritualia oravit pro nobis, non autem pro ſe, 3.q.21.3.0.& q.22.4.ad 1

53 Dupliciter oravit pro ſe, ſcil. exprimendo effectum ſenſualitatis, vel voluntatis ut natura, quoad paſſionem transferendam, & ſecundum rationem quoad gloriam corporis; & ſic omnis oratio ejus pro ſe & pro nobis, & voluntas impleta eſt, non autem primo modo, 3.q.21.3.4.0

54 Oratio dominica exponitur, 22 q 83.9.0

55 Petitiones orationis dominicæ ſunt ſeptem ſecundum Matthæum, ſcil. ſanctificetur, &c. Sed ſecundum Lucam ſunt quinque, 22.q.83.9.ad 4.& ad 5.

56 Oratio dominica eſt perfectiſſima, quia continet omnia deſideranda, & ordinem eorum, & informat omnes affectus, 22.q.83.9.c. princ.

57 Non oportet uti tantum verbis orationis dominicæ, ſed oportet intendere tantum ad ea impetranda, quæ in ipſa continentur, 22.q.83.14. ad 3

58 Non parcens, vel non habens peccatum non peccat dicendo orationem dominicam; quia dicitur in perſona Eccleſiæ, 22 q.83.16.ad 3

59 Oratio dominica valet ad remiſſionem culpæ venialis, & mortalis, 12.q.74.8.ad 6

60 Oratio vocalis eſt quantitas diſcreta, 3.q.60.8.0

61 Sancti non omnia cognoſcunt, cum eſſentiam Dei non comprehendant, in Verbo autem cognoſcunt, quæ ad nos ſpectant, & per conſequens noſtras orationes, Suppl.q.72.1.c

62 Sanctos interpellare debemus ad orandum pro nobis, Suppl.q.72.2.0

63 Semper Deum ſuis precibus exorant, niſi ex parte noſtra impediantur, Suppl.q.72.3.c

1 Ordinatio omnis eſt rationis, 22.q.58.4.ad 2.& qu.73.1.c. & q.88.1.c

2 Ad hoc quod aliqua ſint ordinata, duo requiruntur, ſc. ordo ad debitum finem, & proportio ad ipſum finem, 12. q.102.1.c

3 Totum quod eſt homo, & totum quod poteſt, & quod habet eſt ordinandum in Deum, 12.q.21.4.ad 3

4 Ordinare & judicare alios eſt tantum prælatorum; ſed ordinare actus proprios convenit cuilibet homini, 22. qu,45. 5.ad 2

1 Ordo in ratione ſua includit tria, ſcilicet rationem prioris, & poſterioris, diſtinctionem, & originem, 22.qu. 26.1.c.& 6 c.fin.

2 Semper dicitur reſpectu principii, 1.q.21.3.c.& q.42.3 c

3 Ubicunque eſt aliquod principium, oportet quod ſit aliquis ordo, quia ordo includit in ſe aliquem modum prioris & poſterioris, quæ dicuntur ſecundum relationem ad aliquod principium, 22.qu.26.1.c. & 6.c.fin.

4 Ordo finium eſt ſecundum ordinem agentium, quia omne agens ordinat effectum ſuum ad aliquem finem, 12.q.109.6.c

5 Sicut ordo rationis rectæ eſt ab homine, ſic ordo naturæ eſt a Deo, 22.q.144.12.ad 1

6 Ordo tot modis dicitur, quot modis & principium, ſc. ſecundum ſitum, ſecundum intellectum, & ſecundum ſingulas quatuor cauſas, 1.q.21.3.c. & q.42.3.c

7 Duplex, ſcilicet verus, et imaginarius, 3.q.28.3.ad 1

8 Duplex, ſc. formæ, et materiæ, 3.q.62.6.ad 3.et q.78.4.c

9 Dicitur dupliciter, ſcilicet rela-

relatio, et gradus faciens eam, 2.q.108.2.ad 1

10 In rebus eſt ordo duplex, ſcilicet a principio, et ad finem, 3.q.6.1.ad 1

11 Ordo univerſi duplex, ſcilicet creaturarum adinvicem, et creaturarum ad Deum, 1. q.21.1.ad 3.et q.47.3.c. et q.103. 2. ad 3. et 12.q.111.5. ad 1. et 22. q.39.2.ad 2

12 Ordo duplex, ſcil. naturæ, et temporis ſeu generationis, 12.qu.62.4.c.et q.83.3.ad 2.et 3.q.6.1.c

13 Ordo naturæ duplex, ſ. via generationis et temporis, in cauſa materiali, ab imperfecto ad perfectum; et via perfectionis et intentionis in aliis cauſis, a perfecto ad imperfectum, 1.q.85.3.ad 1

14 In Divinis eſt ordo naturæ ſecundum originem, ſine prioritate, ſecundum quod una perſona eſt ab alia, 1.q.42.3.0

15 Ordo naturæ in Divinis non eſt ex hoc quod natura ordinetur, ſed quia ibi eſt ordo ſecundum naturalem originem, 1.q.42.3.ad 3

16 Ordo orignis in Divinis melius nominatur ordo naturæ, quam ordo eſſentiæ, quia natura importat rationem principii, non autem eſſentia, 1. q.42.3.ad 4

17 Ordo in Divinis ſignificat notionem originis in communi, non autem in ſpeciali, 1. q.42.3.ad 1

18 Homo ſubditur triplici ordini, ſcil. rationis, hominis gubernantis temporaliter vel ſpiritualiter, et Dei, 12.q.72.4.c. et q.87.1.c.et ad 3.et 3.c.

19 Quicquid eſt contra ſecundum ordinem, eſt contra primum et tertium; et quicquid eſt contra primum, eſt contra tertium, et non e converſo, quia primus includit ſecundum, et excedit eum, et tertius utrumque, 12.q.72.4.0

20 Peccatum eſt contra hos tres ordines: ideo punitur triplici pœna, ſcilicet remorſu conſcientiæ, pœna humana, et pœna divina, 12. qu.72.4.0. et q.87.1.c.et ad 3.et 3.c

21 Ordo in populo quadruplex, ſc. principum ad cives, civium adinvicem, ad extraneos, et ad domeſticos, 12.q.104.4.c

22 Omnes ordines civitatum reducuntur ad tres ordines, ſcil. ad ſupremos, id eſt ad optimates; ad infimos, id eſt ad vulgus; et ad medios, id eſt ad honorabiles, 1.q.108.2.0

23 Nullus poteſt conferri niſi ab Epiſcopo, præter quatuor ordines minores, de licentia Papæ a ſolo ſacerdote, 3. qu. 65.3.ad 2

24 Sacer ordo apud Græcos et alios orientales impedit matrimonium contrahendum, non autem jam contracti matrimonii uſum: apud occidentales vero tollit contractum, et contrahendum, Suppl.q.53.3.0

25 Vir abſque uxoris conſenſu ad ſacros ordines accedens, illos ſuſcipit, quanquam ordinis executione careat, quam tamen ſuſcipit uxoris conſenſu vel morte, Suppl.q.53.4.c

26 † Ea quæ ſunt ordinis non poſſunt committi, niſi habenti ordinem, 22.q.187.1.c

27 Deus poteſt auferre ordinem collatum, non autem Epiſcopus, quia non eſt miniſter auferendi, ſicut conferendi; nec dedit ordinem, ſed Deus, 3.q.82.8 c.& ad 2

28 In ſacramento ordinis confertur excellentia poteſtatis in Divinis miniſteriis, 3.q.84.4.c.

29 Omnis ordo inquantum ſacramentum ordinatur ad Euchariſtiam, non autem inquantum eſt officium quoddam, 22. q.40.2.c

30 Feſta præcipua in quibus Epiſcopi dant quatuor ordines minores, pertinent ad diem dominicum, 3.q.83.2.ad 3

31 Omnes minores ordines poſſunt ſimul eodem die dari; non autem duo ordines ſacri, nec unus ordo minor cum ordine ſacro, 3.q.65.3.ad 2

32 Servus ordinatus ſciente domino ejus, & non reclamante, fit ingenuus; ſi vero dominus neſciat, epiſcopus, vel præſentans eum ſcienter tenentur domino in duplum; ſi autem neſciant, redigetur in ſervitutem, niſi poſſit ſe redi-

· redimere, 22. quæſt. 189. 5.c

33 Oportuit in Eccleſia ordinem aliquem ſacrum eſſe; quo quidam aliis ad illorum & non ſui utilitatem præficerentur, Suppl.q.34.1.o

34 Ordo ſignaculum quoddam Eccleſiæ eſt, per quod ſpiritualis poteſtas impenditur ordinato, Suppl.q.34.2.c

35 Cum in ſuſceptione ordinis quædam conſecratio homini exhibeatur per viſibilia ſigna, conſtat ordinem eſſe ſacramentum, Suppl.q.34.3.o

36 Conveniens forma hujus ſacramenti eſt qua Eccleſia utitur, Suppl.q.34.4.o

37 Specialem oportet eſſe materiam hujus ſacramenti, ſicut & aliorum ſacramentorum, Suppl.q.34.5.c

38 In ſacramento ordinis, quo homo ad aliorum ſacramentorum diſpenſationem ordinatur, neceſſe eſt conferri gratiam gratum facientem, Suppl.q.35.1.c

39 In omnibus ordinibus imprimitur character, ſuppl. q.35.2.c

40 Character ordinis præſupponit characterem baptiſmi, qui janua eſt omnium ſacramentorum, ſuppl.q.35.3.o

41 Quanquam maxime conveniens ſit, ut qui ordinem ſuſcipiunt ſint confirmati, hoc tamen neceſſarium non eſt, ſuppl.q.35.4.c

42 Non oportet ut qui majores ordines ſuſceperunt, minores prius habuerint, quanquam Eccleſia ſic ordinate ordines conferri ſtatuerit, ut prius minores, deinde majores ſuſcipiantur, ſuppl.q.35.5.o

43 Bonitas vitæ ac conſcientiæ nitor neceſſaria ſunt ex Divino præcepto ſuſcipientibus ordines ſacros, non tamen de neceſſitate ſunt ſacramenti, ſuppl.q.36.1.c

44 Ea tantum ſcire oportet ordinatos, quæ ad ordinis ſuſcepti executionem conducant, ſuppl.q.36.2.o

45 Non conſequitur aliquis ex merito vitæ aliquem ordinis gradum; ſuppl.q.36.3.c

46 Infidelitatis criminis reus eſt, quicunque indignum ad ſacros promoverit ordines, ſuppl.q.6.4.o

47 Mortaliter peccat quicunque in peccato mortali exiſtens ſacros exequitur ordines, niſi hoc ex neceſſitate faceret, ſuppl.q.36.5.c

48 Non unum, ſed plures oportuit in Eccleſia ſacros ordines eſſe, ſuppl.q.37.1.c

49 Septem ſunt ordines, videlicet ſacerdotium, diaconatus, ſubdiaconatus, acolytorum, lectorum, exorciſtarum, & oſtiariorum, ſuppl.q.37.2.c

50 Tres tantum ſunt ſacri ordines, ſacerdotium, diaconatus, & ſubdiaconatus, ſup. q.37.3.o

51 Conveniens ſingulis ſacris ordinibus aſſignatus eſt actus, ſacerdoti videlicet baptizare, confirmare, a peccatis abſolvere: diacono vero legere euangelium, &c. ſuppl.q.37.4.c

52 In ipſa calicis datione ſub certa verborum forma imprimitur ſacerdotalis character, ſuppl.q.37.5.o

53 Ad Epiſcopos tantum pertinet omnes ſacros conferre ordines, ſicut ad eos etiam ſolos ſpectat confirmare, & virgines conſecrare, ſuppl.q.38.1.c

54 Poſſunt Epiſcopi hæretici & ab Eccleſia præciſi ſacros conferre ordines, ſicut & cætera ſacramenta, ordinati tamen ab illis nullam ſuſceptorum ordinum exequutionem ſuſcipiunt, nec gratiam, ſuppl.q.38.2.o

55 Mulieres cum ſtatum ſubjectionis habeant, ſacramentum ordinis nequaquam ſuſcipere poſſunt, ſuppl.q.39.1.c

56 Pueri carentes rationis uſu non niſi ex Eccleſiæ ſtatuto impediuntur, ne ſacros ſuſcipiant ordines, quos tamen ſuſcipiunt ex vi ſacramenti, ſuppl.q.39.2.o

57 Servi non poſſunt ad ſacros promoveri ordines, quos tamen ſuſcipiunt, ſi eis adſerantur, ſuppl.q.39.3.c

58 Homicidæ a ſacris arceantur ordinibus ex Eccleſiæ præcepto, non autem neceſſitate aliqua ſacramenti, ſuppl. qu. 39.4.o

59 Ille-

59 Illegitime nati impediuntur a ſuſcipiendis ordinibus, præcepti potius, quam ſacramenti neceſſitate, ſuppl.q.39.5.c

60 Mutilati aliquo membro notabilis infamiæ vel quod ordinis executionem impediat, arcentur a ſacris ordinibus, ſuppl.q.39.6.o

61 Conveniens eſt, ut qui ſacros ſuſcipiunt ordines, tonſuram deferant, ſuppl.q.40.1.c

62 Corona non eſt ordo, ſed ad ipſum potius ordinatur, ſuppl.q.40.2.o

63 Clerici ſuſcipientes coronam non renunciant patrimonio, & aliis temporalibus rebus, ſupp q.40.3.c

64 Oportuit in Eccleſia ſupra ſacerdotalem ordinem epiſcopi poteſtatem eſſe, a qua ſacerdos juriſdictionem ſuſciperet, ſuppl.q.40.4.o

65 Epiſcopatus non eſt ordo, niſi ſecundum quod ordo officium quoddam eſt ad ſacras actiones, ſuppl.q.40.5.o

66 Supra Epiſcopos in Eccleſia eſt ſuperior ſummi Pontificis & Papæ poteſtas, quamquam epiſcopi omnes æquales ſint quoad ea quæ ad epiſcopalem ordinem ſpectant, ſup. q.40.6.c

67 Omnibus eccleſiæ miniſtris ad Divina exequenda officia variæ ac multiplices aptatæ ſunt veſtes, prout unicuique convenire judicavit Eccleſia a Spiritu ſancto edocta, ſuppl.q.40.7.c

68 Ordo Fratrum Prædicatorum habet cautiſſimam, & ſecuriſſimam formam profitendi, 22.q.186.9.ad 1

1 Philoſophus dicit, neque fiſtulas ad diſciplinam eſſe adducendum, neque aliquod aliud artificiale organum, puta citharam, & ſi quid tale alterum eſt, ſed quæcumque faciunt auditores bonos, 22. qu. 91.2.ad 4.

2 † Organis vel inſtrumentis muſicis non eſt utendum in Eccleſia, quia hujuſmodi muſica magis animum movent ad corporalem delectationem, quam per ea formetur interius bona diſpoſitio; & ideo ſubtrahuntur in Eccleſia inſtrumenta muſica, ut a corporalibus retrahantur Divinis laudibus mancipati, 22.q.91.2.ad 4

3 In veteri autem teſtamento uſus erat talium inſtrumentorum, tum quia populus erat magis durus & carnalis; unde erat per hujuſmodi inſtrumenta provocandus, ſicut & per promiſſiones terrenas; tum etiam quia hujuſmodi inſtrumenta corporalia aliquid figurabant, 22.q.91.2.ad 4.fin.

1 Origenes erravit, ſequendo opiniones philoſophorum antiquorum; ideo ſecundum eum, angeli ſunt corporei, 1. qu.32.1.ad 1. & qu.51.1. ad 1. & 12.q.5.4.c

2 Fuit fons Arianorum, 1. q 34.1.c.ad 1

3 Origenes, & Arius dicunt, quod Verbum in Divinis dicitur tantum metaphorice, & non proprie, 1.q.34.1.ad 1

1 Origo non ſignificatur ut aliquid intrinſecum, ſed ut via a re ad rem; ideo non poteſt eſſe primum diſtinctivum Perſonarum in Divinis, 1.q.40.2.o

2 Ordo originis dupliciter convenit Deo, ſ. reſpectu creaturarum, & reſpectu Perſonarum Divinarum, 1.q.42 1.ad 1

3 Omnis origo deſignatur per aliquem actum, 1.q.41.1.ad 1

1 Ornatus exterior eſt indicium conditionis humanæ; ideo exceſſus, & defectus, & medium ejus reducuntur ad virtutem veritatis, 22.q.69.1.ad 3

2 In ornatu & aliis exterioribus non eſt peccatum ſecundum ſe, ſed ex inordinato uſu, ſc. vel contra conſuetudinem, vel ex intentione vanæ gloriæ, vel mollitiei, vel ſollicitudinis, vel negligentiæ, contra quæ eſt triplex virtus, ſc. humilitas, per ſe ſufficientia, & ſimplicitas, 22. q.169.1.o.& q.187 6.c

3 Mulier vel vir ornans ſe, ut provocet alios ad concupiſcentiam, peccat mortaliter; non autem ſemper ſi ornet ſe ex levitate, vel vanitate propter jactantiam, 22.q.169.2.c.

4 Mulier poteſt ornare ſe licite, ut placeat viro ſuo, non autem mulieres, quæ non ha-

lent virum, nec volunt habere, nec ſunt in ſtatu habendi, 22.q.169.2.0

5 Ornatus pretioſarum veſtium in miniſtris altaris, vel in conſtitutis in dignitate, non eſt peccatum; quia fit ad gloriam Dei, & non ad gloriam ipſorum, 22.q.169.1.ad 2.

6 Ars eorum, quibus homo poteſt bene & male uti, eſt licita; ut ars faciens ornatus; niſi forte inveniendo ſuperflua, & curioſa, 22.q.169.2.ad 4

7 Expoſitio literalis, figuralis, & moralis octuplicis ornatus pontificis legalis, & quadruplicis ornatus ſacerdotum, 12.q.102.4.ad 9

Oſculum ſecundum quod fit principaliter cauſa libidinis, eſt peccatum mortale, ſi ſit de mortali ex genere ſuo; non autem ſi ſit de veniali ſecundum ſuum genus, 12.q.74.10.0. & q.108.3.ad 2. & 22.q.154.4.c

1 † Oſee propheta excuſatur a fornicatione, quia debuit obedire præcepto Dei, 12.q.94.5.ad 2. & qu.100.8.ad 3. & 22.qu.104.4.ad 3.& q.154.2.ad 2

1 Ovis habet quatuor utilitates, ſcilicet quia immolatur, paſcit, lac, & lanam dat, ideo furans ovem quatuor reddit, 12.q.105.2.ad 9

2 Oves & hircos Ægyptii colebant, quia dæmones in eorum figura apparebant, 12.q.102.3.ad 2

1 Oza erat tantum levita; ideo percuſſit eum Deus, quia tetigit arcam, quod ſolis ſacerdotibus licebat, 22.q.33.4.ad 1.

P

1 PActum cum dæmonibus initum, expreſſum vel tacitum prohibetur primo præcepto decalogi, 22.qu.121.2.ad 3.item 3.4.c

2 Palpabile corpus dicitur ex duobus, ſc. ex qualitatibus tangibilibus, & quod reſiſtat tangenti; primum deficit ipſis cœlis, ſecundum aeri, 3.q.54.2.ad 2.

3 Omne palbabile eſt corruptibile per naturam, licet ſit incorruptibile per gloriam, 3.q.54.2.ad 2

1 † Panum converſio & multiplicatio eorum facta per Chriſtum fuit per additionem materiæ noviter creatæ, 1.q.92.3.ad 1. item 3.q.44.4.ad 4

1 Papa habet plenitudinem pontificalis poteſtatis, ſicut rex in regno; ſed epiſcopi aſſumuntur in partem ſolicitudinis, quaſi judices ſingulis civitatibus præpoſiti, 1.q.112.2.ad 2. & 22.qu.89.9.ad 3.& 3.q.72.11.ad 1

2 Poteſt abolere infamiam juris, ſed dicitur non poſſe, quia aliquando non expedit; vel intelligitur non poſſe, loquendo de infamia facti: vel loquitur de infamia irrogata per judicem civilem, ſicut dicit Gratianus, 22.q.68.4.ad 3

3 Erroneum eſt dicere, Papam vicarium Chriſti non habere univerſalis Eccleſiæ primatum, 1.q.111.2.ad 2.ſi.

4 Leo Papa propria ſponte ſe ſubdidit judicio Imperatoris; & Chriſtus hominibus, 22.q.64.5.ad 1.& q.67.1.ad 2

1 Parabola eſt ſententia habens obſcuram ſimilitudinem, 1.q.1.10.c.ad 3

1 Paradiſus triplex, ſcilicet terreſtris, cœleſtis, & ſpiritualis, ideſt viſio Dei, 1.quæ.102.1.6.item 22.q.175.3.ad 4.& 3.q.52 4.ad 3

2 Terreſtris eſt locus corporeus in oriente, ut in nobiliſſimo loco; & interpretatur ortus, 1.qu.102.1.0. & 22.qu.84.3.ad 3

3 Et eſt locus conveniens habitationi humanæ; quia habet aerem temperatum & tenuiſſimum, & plantas ſemper floridas, 1.q.102.2.0.& 4.c

4 Et eſt vicinus terræ, ſecundum ſitum; ſed dicitur pertingere ad globum lunæ, ſecundum ſimilitudinem; quia in eo eſt perpetua temperies aeris, 1.q.102.1.ad 1

5 Eva facta eſt in eo, ſicut etiam fuiſſent filii, niſi parentes peccaſſent; non autem Adam factus eſt in eo, ſed poſtea poſitus eſt in eo, 1.q.102.4.0

6 Animalia bruta non habitant ibi, ſed diſpoſitione Dei adducta ſunt ad Adam in paradiſo; ſerpens vero operatione diaboli, 1.q.102.2.ad 2

7 Adam convenienter eſt ejectus

ctus de eo propter peccatum, 22.q.164.2.0

8 Per peccatum hominis clauſa eſt porta paradiſi terreſtris, in ſignum clauſionis januæ paradiſi cœleſtis, 3.q 49.5.c

9 Paradiſus terreſtris non eſt fruſtra poſt peccatum hominis, quia oſtendit bonitatem Dei, & damnum peccati primi hominis; 1.q. 102.2.ad 3.& 22.q.164.2.ad 4

10 Non poteſt adiri propter impedimenta montium, vel marium, vel æſtuantis regionis; ideo non poteſt a nobis cognoſci, niſi per revelationem ſcripturæ, 1.q.102.1. ad 2. & ad 3.& 22.q.164.2.ad 5

1 Paraſceves tempore non conſecratur Euchariſtia, quia ſignificat paſſionem Chriſti, quæ tunc celebratur; tamen a ſacerdote ſumitur corpus Chriſti ſine ſanguine propter periculum ne effunderetur, ſi reſervaretur, 3.q.83.2.ad 2

1 Partes ſunt in quas materialiter dividitur totum, 3.q. 90.1.c

2 Pars triplex, ſc. integralis, ſubjectiva, & potentialis, & ſimiliter totum triplex, ſc. integrale, univerſale, & poteſtativum, 1.q.76.8.c.& q.77.1.ad 1. & 12.q.54.4 ad 2.& 22.q.48.c. & q.80.c. & q.120.2.c. & q. 128. & q.143.c.& 3.q.90.2.3 c

3 † Partes ſubjectivæ non ſunt de perfectione totius univerſalis, ſed eſt perfecte in qualibet ejus parte perfecta ratio ejus ſimul & æqualiter, 3.q.90.3.c

4 Pars integralis duplex, ſc. eſſentialis, & quantitativa, 1. q.8.3.ad 3.& 3.q.90.2.c

5 Partes eſſentiales naturaliter ſunt materia, & forma, ſed logicæ ſunt genus, & differentia, 3.q.90.2.c

6 Partes ſpeciei dicuntur, inquantum participant formam, & proprietates ſpeciei; ſed dicuntur partes materiæ, inquantum ſunt ex materia; ideo ſunt eædem ſecundum rem, & differunt ratione, 1.q.119.1.ad 2

7 Partes ut ſpeciei ſemper manent, ſed ut materiæ ſemper fluunt & refluunt,1.q.119.1.ad 2.

8 Partes quantitatis ſunt partes materiæ, 3.q.90.2.c

9 Ubicunque eſt multitudo ex parte materiæ, ibi eſt ratio partium, 3.q.90.1.c

10 Aliqui per partem ſpeciei, vel per carnem ſecundum ſpeciem, intellexerunt id, quod primo accipit ſpeciem humanam, quod ſumitur a generante, & hoc dicunt ſemper manere, 1.q.119.1.ad 2

11 Sed hoc eſt contra intentionem Philoſophi dicentis, quod ſicut in unoquoque habentium ſpeciem in materia, ita & in carne, hoc eſt ſecundum ſpeciem, & aliud ſecundum materiam, 1.q.119.1. ad 2.

12 Omnis pars eſt propter totum, & quodlibet individuum eſt propter ſuam ſpeciem, 1.q.65.2.c. & q.70.2.c. & 12.q.90.2.c. & 22. qu.62.2.5.c. & q.65.1.c

13 Omnis pars eſt propter ſuum actum, & pars ignobilior eſt propter partem nobiliorem, ſicut ſenſus propter intellectum, & pulmo propter cor; & omnes partes ſunt propter perfectionem totius, ſicut & materia propter formam; partes enim ſunt quaſi materia totius, 1. q.65.2.c.& q.70.2 c

14 † Una pars eſt in potentia ad aliam, ſicut materia ad formam; vel omnes partes ſunt in potentia reſpectu totius, 1.q.3.7.c

15 Bonum totius eſt finis cujuslibet partium ejus, & bonum commune eſt finis ſingularum perſonarum in communitate 22.q.58.9.ad 3 & q.65.1.c

16 Bonitas cujuslibet partis eſt in proportione ad ſuum totum; nec totum poteſt bene conſiſtere, niſi ex partibus ſibi proportionatis, 12.q.92. 1. ad 3.& 22.q.47.10.ad 2

17 In quolibet toto neceſſe eſt eſſe unam partem principalem, & prædominantem, & formalem, a qua totum unitatem habet, 22.q.49.6.ad 1.

18 Partibus potentialibus adeſt totum ſecundum totam eſſentiam ejus, non autem partibus integralibus; immo repugnat rationi earum, 3.q.90.3.c

lent virum, nec volunt habere, nec ſunt in ſtatu habendi, 22.q.169.2.0

5 Ornatus pretioſarum veſtium in miniſtris altaris, vel in conſtitutis in dignitate, non eſt peccatum; quia fit ad gloriam Dei, & non ad gloriam ipſorum, 22.q.169.1.ad 2.

6 Ars eorum, quibus homo poteſt bene & male uti, eſt licita; ut ars faciens ornatus; niſi forte inveniendo ſuperflua, & curioſa, 22.q.169.2.ad 4

7 Expoſitio literalis, figuralis, & moralis octuplicis ornatus pontificis legalis, & quadruplicis ornatus ſacerdotum, 12.q.102.4.ad 9

Oſculum ſecundum quod fit principaliter cauſa libidinis, eſt peccatum mortale, ſi ſit de mortali ex genere ſuo; non autem ſi ſit de veniali ſecundum ſuum genus, 12.q.74.10.0. & q.108.3. ad 2.& 22.q.154.4.c

1 † Oſee propheta excuſatur a fornicatione, quia debuit obedire præcepto Dei, 12.q.94.5.ad 2. & qu.100.8.ad 3. & 22.qu.104.4.ad 3.& q.154.2.ad 2

1 Ovis habet quatuor utilitates, ſcilicet quia immolatur, paſcit, lac, & lanam dat, ideo furans ovem quatuor reddit, 12.q.105.2.ad 9

2 Oves & hircos Ægyptii colebant, quia dæmones in eorum figura apparebant, 12.q.102.3.ad 2

1 Oza erat tantum levita; ideo percuſſit eum Deus, quia tetigit arcam, quod ſolis ſacerdotibus licebat, 22.q.33.4. ad 1.

P

1 PActum cum dæmonibus initum, expreſſum vel tacitum prohibetur primo præcepto decalogi, 22.qu.122.2.ad 3. item 3.4.c

2 Palpabile corpus dicitur ex duobus, ſc. ex qualitatibus tangibilibus, & quod reſiſtat tangenti; primum deficit ipſis cœlis, ſecundum aeri, 3.q.54.2.ad 2.

3 Omne palbabile eſt corruptibile per naturam, licet ſit incorruptibile per gloriam, 3.q.54,2.ad 2

1 † Panum converſio & multiplicatio eorum facta per Chriſtum fuit per additionem materiæ noviter creatæ, 1.q.92.3.ad 1. item 3.q.44.4. ad 4

1 Papa habet plenitudinem pontificalis poteſtatis, ſicut rex in regno; ſed epiſcopi aſſumuntur in partem ſolicitudinis; quaſi judices ſingulis civitatibus præpoſiti, 1.q.112.2. ad 2. & 22.qu.89.9.ad 3.& 3.q.72.11.ad 1

2 Poteſt abolere infamiam juris, ſed dicitur non poſſe, quia aliquando non expedit; vel intelligitur non poſſe, loquendo de infamia facti: vel loquitur de infamia irrogata per judicem civilem, ſicut dicit Gratianus, 22.q.68.4.ad 3

3 Erroneum eſt dicere, Papam vicarium Chriſti non habere univerſalis Eccleſiæ primatum, 1.q.112.2.ad 2.fi.

4 Leo Papa propria ſponte ſe ſubdidit judicio Imperatoris; & Chriſtus hominibus, 22.q.64.5.ad 1.& q.67.1. ad 2

1 Parabola eſt ſententia habens obſcuram ſimilitudinem, 1.q.1.10.c.ad 3

1 Paradiſus triplex, ſcilicet terreſtris, cœleſtis, & ſpiritualis, ideſt viſio Dei, 1.quæ.102.1.6. item 22.q.175.3.ad 4. & 3.q.52 4.ad 3

2 Terreſtris eſt locus corporeus in oriente, ut in nobiliſſimo loco; & interpretatur ortus, 2.qu.102.1.0. & 22.qu.84.3. ad 3

3 Et eſt locus conveniens habitationi humanæ; quia habet aerem temperatum & tenuiſſimum, & plantas ſemper floridas, 1.q.102.2,0.& 4.c

4 Et eſt vicinus terræ, ſecundum ſitum; ſed dicitur pertingere ad globum lunæ, ſecundum ſimilitudinem; quia in eo eſt perpetua temperies aeris, 1.q.102.1.ad 1

5 Eva facta eſt in eo, ſicut etiam fuiſſent filii, niſi parentes peccaſſent; non autem Adam factus eſt in eo, ſed poſtea poſitus eſt in eo, 1.q.102.4.0

6 Animalia bruta non habitant ibi, ſed diſpoſitione Dei adducta ſunt ad Adam in paradiſo; ſerpens vero operatione diaboli, 1.q.102.2.ad 2

7 Adam convenienter eſt ejectus

ctus de eo propter peccatum, 22.q.164.2.0

8 Per peccatum hominis clauſa eſt porta paradiſi terreſtris, in ſignum clauſionis januæ paradiſi cœleſtis, 3.q.49.5.c

9 Paradiſus terreſtris non eſt fruſtra poſt peccatum hominis, quia oſtendit bonitatem Dei, & damnum peccati primi hominis; 1.q.102.2.ad 3.& 22.q.164.2.ad 4

10 Non poteſt adiri propter impedimenta montium, vel marium, vel æſtuantis regionis; ideo non poteſt a nobis cognoſci, niſi per revelationem ſcripturæ, 1.q.102.1.ad 2. & ad 3.& 22.q.164.2.ad 5

1 Paraſceves tempore non conſecratur Euchariſtia, quia ſignificat paſſionem Chriſti, quæ tunc celebratur; tamen a ſacerdote ſumitur corpus Chriſti ſine ſanguine propter periculum ne effunderetur, ſi reſervaretur, 3.q.83.2.ad 2

1 Partes ſunt in quas materialiter dividitur totum, 3.q.90.1.c

2 Pars triplex, ſc. integralis, ſubjectiva, & potentialis, & ſimiliter totum triplex, ſc. integrale, univerſale, & poteſtativum, 1.q.76.8.c.& q.77.1.ad 1. & 12.q.54.4 ad 2.& 22.q.48.c. & q.80.c. & q.120.2.c. & q. 128. & q.143.c.& 3.q.90.2.3 c

3 † Partes ſubjectivæ non ſunt de perfectione totius univerſalis, ſed eſt perfecte in quolibet ejus parte perfecta ratio ejus ſimul & æqualiter, 3.q.90.3.c

4 Pars integralis duplex, ſc. eſſentialis, & quantitativa, 1.q.8.3.ad 3.& 3.q.90.2.c

5 Partes eſſentiales naturaliter ſunt materia, & forma, ſed logicæ ſunt genus, & differentia, 3.q.90.2.c

6 Partes ſpeciei dicuntur, inquantum participant formam, & proprietates ſpeciei; ſed dicuntur partes materiæ, inquantum ſunt ex materia: ideo ſunt eædem ſecundum rem, & differunt ratione, 1.q.119.1.ad 2

7 Partes ut ſpeciei ſemper manent, ſed ut materiæ ſemper fluunt & refluunt, 1.q.119.1.ad 2.

8 Partes quantitatis ſunt partes materiæ, 3.q.90.2.c

9 Ubicunque eſt multitudo ex parte materiæ, ibi eſt ratio partium, 3.q.90.1.c

10 Aliqui per partem ſpeciei, vel per carnem ſecundum ſpeciem, intellexerunt id, quod primo accipit ſpeciem humanam, quod ſumitur a generante, & hoc dicunt ſemper manere, 1.q.119.1.ad 2

11 Sed hoc eſt contra intentionem Philoſophi dicentis, quod ſicut in unoquoque habentium ſpeciem in materia, ita & in carne, hoc eſt ſecundum ſpeciem, & aliud ſecundum materiam, 1.q.119.1. ad 2.

12 Omnis pars eſt propter totum, & quodlibet individuum eſt propter ſuam ſpeciem, 1.q.65.2.c. & q.70.2.c. & 12.q.90.2.c. & 22. qu.62.2.5.c. & q.65.1.c

13 Omnis pars eſt propter ſuum actum, & pars ignobilior eſt propter partem nobiliorem, ſicut ſenſus propter intellectum, & pulmo propter cor; & omnes partes ſunt propter perfectionem totius, ſicut & materia propter formam; partes enim ſunt quaſi materia totius, 1.q.65.2.c.& q.70.2 c

14 † Una pars eſt in potentia ad aliam, ſicut materia ad formam; vel omnes partes ſunt in potentia reſpectu totius, 1.q.3.7.c

15 Bonum totius eſt finis cujuſlibet partium ejus. & bonum commune eſt finis ſingularum perſonarum in communitate 22.q.58.9.ad 3 & q.65.1.c

16 Bonitas cujuſlibet partis eſt in proportione ad ſuum totum; nec totum poteſt bene conſiſtere, niſi ex partibus ſibi proportionatis, 12.q.92.1. ad 3.& 22.q.47.10.ad 2

17 In quolibet toto neceſſe eſt eſſe unam partem principalem, & prædominantem, & formalem, a qua totum unitatem habet, 22.q.49.6.ad 1.

18 Partibus potentialibus adeſt totum ſecundum totam eſſentiam ejus, non autem partibus integralibus; immo repugnat rationi earum, 3.q.90.3.c

19 Omnes partes integrales habent aliquem ordinem, ſcil. vel ſitus, vel virtutis, vel temporis, 3.q.90.3.ad 3

20 Una pars integralis poteſt continere totum virtualiter; ſicut fundamentum totum ædificium, non autem eſſentialiter, 3.q.90.3.ad 2.

21 ✝ Univerſalius eſt totum & pars reſpectu minus univerſalis, 1.q.85.1.ad 2

22 Totum denominatur a proprietate partis, quando proprietas non poteſt convenire, niſi illi parti, 3 q.16.8.c

23 Partes totius heterogenei carent forma totius, ut multitudo, non autem in homogeneis, ut continuum, 1.q.11.2.ad 2

24 ✝ Eſſe totius non eſt eſſe alicujus partis ejus, 12.q.4.5.ad 2.

25 ✝ In Divinis eſt ratio totius & partis ſecundum rationem tantum, 1.q.30.1.ad 4

26 Pars animæ dicitur dupliciter, ſcilicet potentia animæ, & pars potentiæ ejus, 3.q.46.7.c.

1 Participatum omne a ſuperioribus in inferiora, & omne ſuperius eſt formale, reſpectu inferiorum, 1.q.75.5.ad 4.

2 Omne quod eſt tale per participationem ſubditur ei quod eſt tale per eſſentiam & univerſaliter, 1.q.96.1.c

3 Participans & participatum eſt poſterius eo, quod eſt illud per eſſentiam, 1.q.38.c.fin.

4 Omne quod eſt tale per participationem caſatur ab eo quod eſt tale per eſſentiam, 1.q.8.1.c. & q.44 1.c. ad 1.& q.61.1.c. & q. 75.5. ad 1. & q.79.4.c

5 Creaturæ participant bonitatem Dei non quidem ſecundum partem, ſed ſecundum ſimilitudinem & imitationem, 1.q.75.5.ad 1

Parvificentia eſt vitium oppoſitum magnificentiæ, & eſt circa magnos ſumptus; ideo eſt minus vitium quam illiberalitas, 22.q.135.1.c

1 Parvipenſio habet tres ſpecies, ſcil. deſpectum, impedimentum voluntatis, & contumeliam, 12.q.47.2.c

2 Signa parvipenſionis ſunt quatuor, ſc. oblivio, denuntiatio mali, gaudium de malo, & impedimentum voluntatis, 12.q.47.2.ad 3

1 Paſcha dicitur quadrupliciter, ſc. agnus paſchalis, panes azymi, prima dies azymorum, & omnes ſeptem dies azymorum, 3.q.46.9.ad 1. & q. 74.4.ad 1

2 Expoſitio omnium quæ fiebant circa agnum paſchalem, 12.q.102.5.ad 2.& ad 3

3 Paſcha celebrabatur menſe primo ad commemorandum beneficium liberationis ex Ægypto; & ſignificabat paſſionem & reſurrectionem Chriſti, 12.q.100 5.ad 2.& qu.102.4. ad 10.& 5.ad 2

4 Incipiebat in veſperis quartædecimæ lunæ, 3.q.46.9 c. ad 1.& q.74.4.c.ad 1

5 Feſtum paſſionis & reſurrectionis Chriſti ſuccedit feſto paſchæ, 12.q.103.3.ad 4.

Paſſio dicitur dupliciter, ſc. improprie, id eſt omnis receptio; & proprie, id eſt cum abjectione alicujus, & hoc dupliciter. Uno modo propriiſſime, quando ſcil. aliquid removetur ab aliquo, quod convenit ſibi ſecundum naturam, aut ſecundum propriam inclinationem, ſicut cum aqua frigiditatem amittit per calefactionem, & cum homo ægrotat aut triſtatur. Secundo modo minus proprie dicitur aliquis pati, ex eo quod aliquid ab ipſo abjicitur, ſive ſit ei conveniens, ſive non conveniens; & ſic dicitur pati non ſolum qui ægrotat, ſed etiam qui ſanatur; & non ſolum qui triſtatur, ſed etiam qui lætatur, vel quocunque modo aliquis alteretur, vel moveatur, 1.q.14.2. ad 2. & q. 75.2.c. item q.79.2.c. & 97.2.c. item 12. q.22. 1.c. item q.41.1.c

2 De ratione paſſionis proprie dictæ eſt abjectio qualitatis naturalis, & impreſſio qualitatis extraneæ, & contrariæ, 12.q.22.1.c. & q.31.1. ad 3. & q. 35.1.c.& q.41.1.c

3 Pati cum abjectione & tranſmutatione eſt proprium materiæ; ideo non invenitur niſi in compoſitis ex materia & forma, 12.q.22.1.ad 1

4 Paſ.

4 Paſſio duplex, ſc. realis, & intentionalis, ſeu ſpiritualis; ſecunda ſemper pertinet ad perfectionem patientis; ideo fuit in corpore Adæ ante peccatum, 1.q.95.2.ad 2.& q.97.2.c. & 12.q. 22.1.0.& q.31.1.ad 3.& q.35.1.c. & q.41.1.c

5 Duplex, ſcil. corruptiva & perfectiva, 1.q.95.2. ad 2. item q.97.2.0

6 Omne quod patitur & movetur ab alio, diſponitur per actum agentis multiplicatum qualitate, quæ habitus nominatur, 12.q.51.1.c

7 Ut qualitas cauſetur in paſſivo, oportet quod activum totaliter vincat paſſivum, 12.q.51.3.c.

8 Paſſio ad defectum pertinet, quia eſt rei ſecundum quod eſt in potentia, 1. qu.25. 1.c.ad 1.& 12.q.22.2.ad 1

9 Improprie dicta, ſc. omnis receptio convenit omni enti in potentia, id eſt cuilibet creaturæ, 12.q.22.1.ad 1

10 Magnitudo paſſionis non tantum dependet ex virtute agentis, ſed etiam ex paſſibilitate patientis, 12.q.22.3.ad 2

11 Paſſio ſumit ſpeciem ab actu qui eſt terminus motus, 12.q.1.3.c

12 Duplex, ſcil. paſſio innata, & paſſio illata, 3.q.81.4.0.

13 Paſſiones ſanctorum illatæ proſunt eccleſiæ per modum exhortationis & exempli, non autem per modum redemptionis, 3.q.48.5.ad 3

14 Paſſio proprie non convenit animæ, niſi per accidens, ſed ſoli compoſito corruptibili convenit per ſe; improprie vero convenit omni enti in potentia, 12.q.22.1.0

15 Magis proprie eſt in parte appetitiva, quam in parte apprehenſiva, 12.q.22.2.0. & q. 41.1.c.& 3.q.15.4.c.

16 Eſt magis proprie in appetitu ſenſitivo, quam in appetitu intellectivo, 1.q.20.1.ad 1. & 12.q.22.3.0. & qu. 41.1.c. & 22.q.58.9 c.& 3.q.15 4.c

17 Omnis motus appetitus ſenſitivi dicitur paſſio: & præcipue ille qui defectum ſonat, 12.q.35.1.c.& q.41.1.c

18 In paſſionibus animæ eſt aliquid quaſi materiale, ſcil. tranſmutatio corporis, & aliquid quaſi formale, ſc. ex parte appetitus, 1. q.20.1. ad 2. & q.75.3. ad 3.& 12.q.22.2. ad 3. & q.37.4.c. & q.44.1.c. & q. 45.3.c. & q.48.2.c

19 In omni paſſione animæ aliquid additur, vel minuitur a naturali motu cordis, 12.qu.24.2. ad 2

20 Paſſiones animæ tanto vehementius impellunt, quanto magis ſequuntur inclinationem naturæ, 22.q.155.2 c

21 † Nomina paſſionum animæ quandoque ſumuntur pro ſimplici operatione voluntatis, 1.q.20.1. ad 1. & q.59.4. ad 2. & q.64.3.c. & q.82.5. ad 1. & 12.q. 22.3.ad 3.& 22.q.18.1.c

22 Paſſio animæ, ut paſſio, habet principium ab exteriori; ſed ut eſt voluntaria, habet principium ab interiori, 3.q.48.1.ad 1.

23 Omnis paſſio animæ inclinat cum impetu in ſuum objectum, 22.q.27.2.c

24 Objecta paſſionum animæ ſe habent ad eam ut formæ, a quibus ſpecificantur; ideo quicquid eſt cauſa objectorum, eſt & cauſa paſſionum, 12. q. 44.1 c

25 Anima dupliciter dicitur tota pati, ſc. ſecundum eſſentiam ſuam; i. corpore patiente & diſpoſito ad ſeparationem ab anima, & ſecundum omnes ejus potentias, 3.q.46.7.8 0

26 † Omnes paſſiones animæ reducuntur ad undecim ſpecies, ſc. ſex in concupiſcibili, i. amor, odium, deſiderium ſeu concupiſcentia, fuga vel abominatio, delectatio vel gaudium, dolor vel triſtitia; ſed aliæ quinque ſunt in iraſcibili, ſ. ſpes, deſperatio, timor, audacia, & ira, 12.q.23.4.0.& q.25.3.4 c

27 Paſſiones principales animæ ſunt quatuor, quarum duæ ſunt finales ſimpliciter, ſc. gaudium & triſtitia, & duæ finales in genere, ſc. ſpes & timor, 12.q.25.4.0. & q.84.4.ad 2.& 22.q.123.11. ad 1. & qu.144. 6 ad 3

28 Omnes paſſiones animæ reducuntur ad has quatuor

principales, ſicut ſpecies ad genus; vel imperfectum ad perfectum; vel ſicut effectus ad cauſam; & participans ad participatum, 12.q.25.4.c.fi.

29 Paſſio animæ duplex, ſc. perfecta & imperfecta; tunc dicitur eſſe paſſio perfecta, per quam anima perturbatur, quando paſſio ſenſitivæ partis pertingit uſque ad immutandum rationem a rectitudine ſui actus, ſc. ut ſequatur paſſionem, & non habeat liberum arbitrium ſuper eam, 3.q.46.7 ad 3.

30 Potentiæ animæ pati poſſunt dupliciter, ſcil. paſſione propria, id eſt, a ſuo objecto; & paſſione aliena, id eſt, ſui ſubjecti; 3.q.46.7.8.c

31 Cauſa paſſionum animæ aſſignari poteſt dupliciter, ſc. ex parte objecti, & ex parte ſubjecti, 12.q.43.1.2.c. & q. 45. 3.c. & q.46.5 c

32 Paſſiones animæ vincunt rationem tripliciter, ſc. diſtrahendo, inclinando in contrarium rationi, & ligando mutatione corporali, ſicut ſomnus & ebrietas ligant eam, 12.q.77.2.0. item 6.c

33 Paſſio appetitus ſenſitivi non poteſt directe trahere, vel movere voluntatem, ſed indirecte dupliciter, ſc. per abſtractionem; & ex parte objecti impediendo judicium rationis per fortem imaginationem, 12.q.77.1.0. & 22.q.156.1. c. & 3.q.46.7.ad 3

34 Paſſiones diverſarum potentiarum differunt genere, quæ autem ſunt diverſorum objectorum ejuſdem potentiæ, differunt ſpecie tantum, 12.q. 23.1.0. & q.54.1.0

35 † In paſſionibus animæ eſt duplex contrarietas, ſc. ſecundum diverſitatem objectorum, id eſt, boni & mali: & ſecundum acceſſum & receſſum ab eodem termino; prima tantum eſt in paſſionibus concupiſcibilis, ſed utraque eſt in paſſionibus iraſcibilis, 12.q.23.2.0. & q.40.4.0. & q.45.1.ad 2

36 Omnis paſſio iraſcibilis ſignificat motum tantum, ſed paſſionum concupiſcibilis quædam ſignificant motum, & quædam quietem, 12.q.23.4.c. & q.25.1.0. & 3.c

37 Nomina omnium paſſionum animæ poſſunt ſumi dupliciter, ſc. abſolute, et ut recedunt a ratione; primo modo ſunt paſſiones; ſecundo autem modo ſunt vitia, 12. q. 45.1. ad 1.et q.59.1. ad 2. et 22.q. 127.1.c.ad 3.

38 Nomina paſſionum animæ, quarum objectum eſt malum, aliquando ſignificant vitia, quarum objectum eſt malum, ut odium, ira, invidia, et audacia; quarum autem objectum eſt bonum, ſignificant virtutes, ut ſpes, et amor, 22.q.127.1.ad 3

39 Ordo omnium paſſionum animæ, 12.q.25.0

40 Omnis paſſio, cujus objectum eſt bonum, eſt naturaliter prior paſſione ſibi oppoſita, cujus objectum eſt malum, 1.q.20.1.c.et 12.q.24.2.3.c.et 22. q.141.3.ad 1

41 Omnis paſſio, cujus objectum eſt bonum vel conveniens ſimpliciter, eſt in concupiſcibili; ſi autem objectum ejus eſt ut difficile vel arduum, id eſt cum determinatione quantitatis, eſt in iraſcibili, ſimiliter et oppoſitæ harum, 12.q.23.1.c. et q. 25.1.c. et q.40. 1.c.et q.46.3.c

42 Paſſiones iraſcibilis ſunt poſteriores paſſionibus concupiſcibilis, quæ ſignificant motum, ſed ſunt priores iis, quæ ſignificant quietem, 12. q.25.2.0. et q. 40.1.c.et 22.q.141.3.ad 1

43 Omnis paſſio iraſcibilis terminatur ad paſſiones concupiſcibilis, et incipit ab eis, 1.q.81.2.c. et 12.qu.23.1. ad 1. et q.25.1.0. et 3.corp. et q. 40.1.4.c. et 41.2. ad 3. et q.46.3. ad 2. et q. 65.1. ad 3. et qu. 82.3. ad 2. et q. 84.4. ad 2. et q.100.5. ad 6. et 22. q.41.2.ad 1.et q.118.6.c

44 Paſſionum animæ quædam ſunt bonæ, et quædam ſunt malæ, ſecundum ſpeciem ſuam, in quantum ſunt in genere moris, non inquantum ſunt in genere naturæ, 12. qu. 24.4.0.et 22.q.158.1.corp.

45 Paſſiones animæ, et motus membrorum in quantum imperan-

perantur a voluntate, vel non prohibentur, ſunt bonæ vel malæ moraliter, non autem ſecundum ſe, 12.q.24.1.0. & qu, 59.1.c. ad 2.& q.35.1. ad 1.& qu. 158.2 c

46 Paſſiones ſecundum quod ordinantur a ratione, ſunt laudabiles, vel vituperabiles, non autem ſecundum ſe, 12.q.24.1. ad 3.& 2.0.& q.45. 1.ad 1. & qu. 50.1.c.& 22.q.35.1.ad 1. & q.125. 1.0.& qu.127.1.0.& q.158.1.0. & 2. c.ad 1

47 Omnis paſſio animæ, ſecundum Stoicos, eſt mala; non autem ſecundum Peripateticos, 12.q.24.2.0.& q.59.2.3 0.& 22.q. 123.10.c.item q.158.1.ad 1.item 3. q.15.4.ad 2.& q.46.6.ad 2

48 Omnis paſſio animæ ſecundum Stoicos, ſc. inordinata, tollit, vel diminuit bonitatem actus, ſed ſecundum Peripateticos aliqua, id eſt moderata, auget eam; ſicut etiam actus membrorum, 12.q.24.3.0

49 Præveniens judicium rationis diminuit bonitatem actus, ſed conſequens per redundantiam eſt ſignum melioris actus, per electionem autem facit actum meliorem, 12. qu. 24.3.ad 1.& q.77.6.ad 2. & q.59. 2.ad 3.& 22.q.2.10 c

50 Præveniens judicium rationis, diminuit peccatum: ſequens vero auget peccatum, vel ſignificat auctum, 12. q.24. 3.ad 3.& q.47.2.c.& q.77.6.0

51 Totaliter tollens uſum rationis totaliter excuſat a peccato; niſi fuerit voluntaria in ſua cauſa, non autem alia, 12. q.77.7.0.& 8.ad 3

52 Nulla inclinatio paſſionis vel habitus ita vehemens eſt, quod ei ratio non poſſit reſiſtere, ſi remaneat uſus rationis, 12.q.10.3.0. & q.77.7.8.c.& q.80.3.0. & 22.q.155.3.ad 3. & q. 156.1.c.& q.175.2.ad 2

53 Anima Chriſti fuit paſſibilis dupliciter, ſcil. paſſione corporali, & paſſione animali, ſicut & anima noſtra, 3. q.15.4.c.& 10.c.ad 3

54 Tota anima Chriſti, ſecundum eſſentiam, & ſecundum omnes potentias ejus, ſecundum quod ſunt in eſſentia animæ, patiebatur, non autem ex parte objecti, niſi potentiæ inferiores, 3.q.46.7.0

55 Paſſiones in anima Chriſti non ferebantur ad illicita, nec præveniebant actum rationis, nec impediebatur judicium rationis, ſicut fit in nobis, 3.q.15.4 0 & 6.c.& q.19.2. c.fin.& q.46.7. ad 3. & q.48.c.ad 2.& q.49.4.ad 3

56 Paſſio Chriſti fuit bona ſimpliciter, & mala ſecundum quid, 3.q.22.2.ad 2.& q.47.3.ad 3.& 4.ad 2.& 6.ad 3

57 Acerbitas paſſionis Chriſti cauſabat in eo timorem, triſtitiam, & dolorem, 3.q.7. 6.0.& q.15.7.0

58 Paſſio Chriſti fuit neceſſaria, non quidem abſolute, nec ex coactione, ſed ex triplici fine, ſc. liberationis noſtræ, exaltationis Chriſti, & prædefinitionis Dei, 3.q.46.1.0

59 Poſſibile fuit Deo liberare hominem ſine paſſione Chriſti, ſi non præſupponatur præſcientia ejus, 3.q.46.2.0. item q.56. 1.ad 2

60 Non fuit alius modus convenientior redemptionis noſtrę, quam per paſſionem Chriſti, 3.q.46.3.0

61 Liberatio hominis per paſſionem Chriſti fuit majoris miſericordiæ & juſtitiæ, quam ſi Deus remiſiſſet peccata ſine ſatisfactione, 3.q.46.1.ad 3

62 Chriſtus fuit paſſus convenienti tempore, ſcil. lunæ quintadecima, hora ſexta, in juventute, 3.q.46.9.0.& 10.c

63 Paſſus eſt in loco convenienti, ſc. in Hieruſalem, quadruplici ratione, ſc. quia primo Hieruſalem erat locus a Deo electus ad ſacrificia ſibi offerenda, figurantia Chriſti paſſionem. Secundo, quia virtus paſſionis Chriſti ad totum mundum erat diffundenda, & Hieruſalem erat in medio terræ, unde dicitur umbilicus terræ. Tertio quia hoc maxime conveniebat humilitati Chriſti; quod in loco tam celebri confuſionem pati non recuſavit. Quarto, ut oſtenderet a principibus populi exortam eſſe iniquitatem occidentium Chri-

ſtum, quia principes in Hieruſalem morabantur. Et paſſus eſt extra portam triplici ratione, ſc. primo ut veritas reſponderet figuræ, qua vitulus & hircus pro peccato extra caſtra comburebantur. Secundo, ut per hoc daret exemplum nobis exeundi a mundana converſatione. Tertio, ne Judæi ſubtraherent ſacrificium ſalutare, ne putarent pro illa tantum plebe oblatum ſecundum Chryſoſt. nec in templo paſſus eſt, ſed in Calvaria, 3.q.35.7.ad 1.item q. 46.10.0.item q.83.3.ad 1:

64 Paſſio Chriſti convenienter incepit a Judæis, & finita eſt a Gentilibus; ſicut etiam effectus ejus, 3.q.47.4.0

65 Attribuitur ſuppoſito divino, non quidem ratione naturæ divinæ, ſed naturæ humanæ, 3.q.46.12.0

66 Paſſus eſt non quidem ab intrinſeco, ſed ab extrinſeco, omnes paſſiones; non quidem omnes ſecundum ſpeciem, ſed ſecundum genus tripliciter, ſc. ab omni homine, in omni re, & ſecundum omnem ſenſum, 3.q.46.5.0.& q.48.2.c

67 Pater tradidit Chriſtum paſſioni ex charitate; ſimiliter ipſe Chriſtus, ut Deus, & ut homo; ſed Judas ex cupiditate, Judæi ex invidia, Pilatus autem ex timore, 3.q 47.3.0.& 6.ad 2

68 Paſſio Chriſti ut ſalvativa erat volita Deo & ſanctis; Judæis autem, ut erat afflictiva Chriſti, 3.q.18.5.c.& q.47.6.ad 3

69 Fuit ei voluntaria, & ſubjecta ſuæ voluntati, 3.q.46.6 9. c.& q.47.1.0

70 Chriſtus, & mater ejus, & quilibet ſanctus volebat voluntate deliberata paſſionem Chriſti; licet voluntas naturalis diſſentiret, 3.q 15.6.ad 4.& q.18. 5.c. & q.23.8.ad 5. & q.47.1.0.& 2.c.ad 2.& 6.ad 3:

71 Omnes actiones, & paſſiones Chriſti operabantur inſtrumentaliter, in virtute divinitatis, ad ſalutem humanam, 3 q.48.6.c.& q.49.1.c.fin. & q.56.1.ad 3

72 Paſſio Chriſti, ratione divinitatis ejus, agit per modum efficientiæ, ratione voluntatis animæ ejus per modum meriti, & in carne Chriſti per modum ſatisfactionis, in quantum liberamur a reatu pœnæ, & a ſervitute culpæ, per modum redemptionis, & ut reconcilians nos Deo, per modum ſacrificii, 3.q.48.6.ad 3.& q.62.5.c

73 Chriſtus per paſſionem ſuam meruit nobis ſalutem æternam, 3.q.46.3.c. & q.48.1.0. & 6. ad 3. & q.49.1.c.& q.56.1.ad 4. & 2.ad 4.& q.61.1.ad 2.& q.62.5.0

74 Per paſſionem Chriſti omnia impedimenta ſalutis ablata ſunt, & omnia bona ſunt nobis data, quoad meritum, 3.q.48.1.ad 2

75 Paſſio Chriſti habuit aliquem effectum, quem non habuerunt præcedentia merita propter genus operis; non autem propter majorem charitatem, 3.q.48.1.ad 3.& q.49.6.ad 2

76 Chriſtus per paſſionem ſuam meruit exaltari quadrupliciter, ſcil. per reſurrectionem, aſcenſionem, ſeſſionem ad dexteram Patris, & judiciariam poteſtatem, 3.q.49.6.0

77 Nullius peccati remiſſio, nec ſalus poteſt fieri niſi per paſſionem Chriſti, 3. q.69.1. ad 2.& q 73.5.c

78 Una minima paſſio Chriſti ſuffeciſſet pro omni peccato, 3.q.46.5.ad 3.& 6.ad 6

79 Chriſtus ſua paſſione nos a peccatis liberavit cauſaliter, id eſt, inſtituit cauſam, qua poſſent quæcunque & quandocunque peccata remitti, 3.qu. 49.1.ad 3:

80 †. Paſſio Chriſti eſt cauſa univerſalis in remiſſione peccatorum, quam oportet ſingulis applicari per baptiſmum, pœnitentiam, & alia ſacramenta, 3.q.49.1.ad 4.& q.52.2. ad 2.& 8.ad 2.& q.61.1.ad 2.& q. 62.5.6.c.& q.69.1.ad 3:

81 Eſt propria cauſa remiſſionis peccati tripliciter, ſcil. provocando ad charitatem, redimendo, & inſtrumentaliter operando, 1.q.56.2.ad 4.& q.79. 3.c.& 3.q.49.1.0. & 2.3.c. & 4.c. ad 2.& 5.c.& q.52.3.c. & q.56.2. ad 4.& q.62.5.c.& q.69.1.ad 2.& ad 3.& q.79.4.c

82 Per paſſionem Chriſti liberati

berati ſumus de poteſtate diaboli victi per humilitatem, obedientiam & pœnam Chriſti, & ſatisfaciendo pro culpa, fecit nos conjunctos, domeſticos, & filios Dei. Ideo paſſio ejus dupliciter habet rationem redemptionis, ſc. quia in quantum nos a poteſtate diaboli eripuit, dicitur nos redemiſſe: ſicut rex regnum occupatum ab adverſario per laborem certaminis; in quantum vero Deum nobis placavit, dicitur nos redemiſſe, ſicut pretium ſolvens ſatisfactionis pro nobis, ut a pœna, & a peccato liberaremur, 3.q 48.5.0.& 6.ad 3.&q.52.1.c

83 Paſſio Chriſti, ut a voluntate ejus, fuit ſatisfactio pro omni peccato, etiam occidentium eum, non autem ut ab alio, ſecundum ſc, 3.q.22. 2.ad 2.& 3. cor. & q.39.5.ad 3.& q.48.2. ad 2.& qu.49.4.ad 3.& q. 57.6.ad 2.& q.69.3.c.& 7.ad 1

84 Fuit quaſi pretium, per quod liberati ſumus a ſervitute diaboli, peccati, & pœnæ, 3.q.48.4.c

85 Per paſſionem Chriſti liberati ſumus a peccato communi totius naturæ, quoad culpam, quoad reatum pœnæ, & a propriis peccatis ſingulorum, 3.q.49.5 corp. & q.52.5.c. ad 2.& q.86.4.ad 3

86 Sufficienter abſtulit peccatum originale, quoad perſonam, et quoad naturam, 3.q. 49.5.c

87 Chriſtus patiendo omnia præcepta veteris legis moralia, cæremonialia, et judicialia implevit, 3.q.47.2.ad 1

88 Nunquam ſine fide paſſionis Chriſti potuit eſſe ſalus; ideo ſemper oportuit eſſe aliquod repræſentativum ejus hominibus, 3 q.73.5.c

89 Paſſio Chiſti efficienter operata eſt noſtram ſalutem, ut cauſa inſtrumentalis, ſed Deus ut cauſa principalis, 1.q.48.6. 0.et q.49.1.c

90 Eſt cauſa ſalutis omnium; ſed applicata eſt mortuis per deſcenſum Chriſti ad inferos, ſicut et vivis per ſacramenta, 3.q.52.1.ad 2

91 Non ſalvat niſi conſiguratos, 12 q.85.5.ad 2.et 3.q.49.1. ad 4.et 3.ad 2.et ad 3.et 5.c.et q. 52.1 ad 2.et 6.8.c.et q.76.2.ad 1. et 7 ad 2

92 Per paſſionem Chriſti et per mortem ejus reconciliati ſumus Deo Patri, 3.q.48.4.c.et q.49.2.c.et 4.0

93 Tripliciter ſumus liberati de poteſtate diaboli, ſc. quia in quantum paſſio Chriſti eſt cauſa remiſſionis peccatorum; in quantum nos Deo reconciliavit; et in quantum in paſſione Chriſti diabolus exceſſit modum poteſtatis ſibi traditæ a Deo, machinando in mortem Chriſti, qui non habebat meritum mortis, cum eſſet abſque peccato, 3.q.48.4.c.et q.49.2 0

94 Dupliciter ſumus liberati a reatu pœnæ, ſc. vel directe, in quantum paſſio Chriſti fuit ſufficiens et ſuperabundans ſatisfactio pro peccato humani generis; exhibita autem ſatisfactione ſufficienti tollitur reatus pœnæ; vel indirecte, in quantum paſſio Chriſti eſt cauſa remiſſionis peccati; in quo fundatur reatus pœnæ, 3. q. 22.6. c.et q.48.6.ad 2.et q.49.3 0.et q. 52.5.c.et q.86.4.ad 3

95 Paſſio Chriſti operata eſt noſtram ſalutem proprie, removendo mala, ſed reſurrectio ejus, inchoando bona, et exemplariter, 3.q.53.1.ad 3.et q. 56.1.ad 4 et 2.ad 4.et q.62.5.ad 3.

96 Chriſtus per paſſionem ſuam initiavit ritum Chriſtianæ religionis, 3 q.62.5.c.et q.63.3.c

97 Per paſſionem ſuam aperuit nobis januam cœli, ſed per aſcenſionem ſuam introduxit nos in poſſeſſionem ejus, 3.q.49.5.0.et q 79.2.c.ad 1

98 Per paſſionem ſuam conſecutus eſt gloriam reſurrectionis, non autem ex vi ſacrificii, quod offerretur per modum ſatisfactionis; ſed ex devotione, qua ex charitate humiliter paſſionem ſuſtinuit, 3.q.22.4.ad 2

Paſtor eccleſiæ et fundamentum ejus principaliter dicitur Chriſtus; ſecundario autem cæteri prælati, 3.q.8.6.ad 3

1 Pater in divinis prius dicitur de Deo, quam de creatura, 1.q.13.2.ad 4

2 Paternitas in Deo et creaturis non eſt ejuſdem rationis univoce, ſed analogice, 1.qu. 11.3.ad 3

3 Pater prius dicitur perſonaliter, quam eſſentialiter, 1.q.33.3.0

4 In divinis eſſentia eſt pater, ſi pater tenetur ſubſtantive, non autem ſi tenetur adjective, 1.q.39.5.ad 5.et 6.c

5 Pater eſt magis proprium nomen perſonæ patris, quam genitor vel generans, 1.q.33.2.o.et q.40.2.c. et 3.q.60.7. ad 2.et q. 66.5.ad 7

6 Pater eodem, i. paternitate, eſt quis, et pater, 1.q.40.3.ad 2

7 Paternitas eſt in angelis ſecundum actus hierarchicos; ſicut magiſter eſt pater diſcipuli, 1.q.45.5.ad 1

Patres conſcripti dicebantur olim conſiliarii, quia ſcribebantur, 1.q.24.1.c

1 Patientia dicitur dupliciter, ſc. habitus, et delectatio in actu ejus; primo modo eſt virtus, ſed ſecundo modo eſt fructus, 22.q.136.1.ad 3

2 Patientia eſt virtus, conſervans bonum rationis contra triſtitiam, 12.q.66.4.ad 2.et 22.q.128.c.et q.136.1.o.et 5.c

3 Pati triſtia ad malum finem non eſt proprie patientia, ſed eſt duritia, 22.q.136 1.ad 2

4 Patientia non eſt potiſſima virtus, ſed eſt inferior omni virtute theologica et cardinali, 12.q.66.4.ad 2.et 22.q.136.2.0

5 Ad patientiam pertinet longanimitas et conſtantia; in quantum dilatio boni, quæ eſt longanimitas, et labor in continua executione boni habent rationem mali contriſtantis, 22.q.136.5.c

6 Eſt radix et cuſtos virtutum, ſolum removendo prohibens, 22.q 136.2.ad 3

7 Ut eſt virtus, non poteſt haberi ſine charitate et gratia, 22.q.136.3.0

8 Eſt in concupiſcibili ſubjective, 22.q.136.4.ad 2

9 Actus patientiæ in patria non eſt ſuſtinere, ſicut eſt in via; ſed eſt frui bonis acquiſitis per eam, 22.qu.136,1,ad 2

P A

1 Paulus erat inſtructus in propria lingua, quoad ſuperaddita per artem humanam ad ornatum, & elegantiam locutionis; non autem in lingua aliena, 22.q.176.1.ad 1

2 In ſua converſione habuit voluntatem actualem contrariam gratiæ, ideo celebratur ut miraculoſa, 12.q.9.6 ad 3.fi.item q.112.2.ad 2.& q.113.10.c

3 In ſua converſione vidit Chriſtum corporaliter, 3.q.57.6.ad 3

4 Præfert ſe & alios apoſtolos Moyſi, 22.q.174.4.ad 3

5 Vere ac juſte reprehendit Petrum in obſervatione legalium, quia cogebat gentes non quidem imperio, ſed ſuæ converſationis exemplo judaizare; quia ſecundum quod Leo Papa dicit, validiora ſunt exempla, quam verba, 12.q.103.4.ad 2.& 22.q.33.4.ad 2.& q.43.6.ad 2

6 Allegat verbum Arati poetæ, ſc. Genus Dei ſumus, & in ipſo vivimus, movemur, & ſumus, 1.q.1.8 ad 2

7 Epiſtolæ ejus, & Pſalmi David frequentantur in eccleſia ad ſpem veniæ; & quia continent quaſi totam theologiam, 3.q.83.4.c.princ.

1 Paupertas ſpiritus includit duo; ſc. abdicationem temporalium rerum, quæ fit ſpiritu, ideſt propria voluntate per inſtinctum ſpiritus ſancti; (ut Ambroſius & Hieronymus exponunt) & contritionem ſuperbiæ, ſecundum quod paupertas ſpiritus intelligi poteſt exinanitio inflati & ſuperbi ſpiritus (ut Aug. exponit) 22.q.19.12.c.

2 Paupertas voluntaria commendatur, 3.q.40.3.0

3 Eſt indicium maximæ humilitatis, 22.q.19.12.c. et 3.qu 40.3.ad 3

4 Chriſtus voluit eſſe pauper quadruplici ratione, primo; quia paupertas voluntaria convenit prædicatori; ſecundo ne videretur prædicare ex cupiditate; tertio ut nos faceret divites ſpiritualiter; quarto, ut virtus Dei major oſtenderetur, 3.q.31.7.c.et q.40.3.0

1 Pax eſt tranquillitas ordinis, maxime in voluntate, 12.

quæſt.

quæſt.70.3.c. et 22.quæſt.29.0

2 Non eſt virtus, ſed eſt effectus virtutis, ſc. charitatis, 22.q.29.3.4.0

3 De ratione pacis eſt duplex unio, ſc. diverſorum appetentium, et appetituum ejuſdem appetentis, et reſpectu ejuſdem appetibilis, 22.q.29.0.

4 Inclndit concordiam, addens unionem ejuſdem appetentis, ultra unionem diverſorum appetentium, quam dicit concordia, 22.q.29.1.c

5 Perfectio gaudii eſt pax, quoad duo importata per pacem, ſc. quoad quietem a perturbantibus, et qnoad ſedationem a fluctuatione deſiderii, 12.q.70.3.c

6 Pax reipublicæ eſt ſecundum ſe bona, et multo plura prohibet, ſc. homicidia, ſacrilegia, et hujuſmodi, quam occaſionentur ex ea, et plures bene ea utuntur., 22.q.123.5.ad 3

7 Paci opponuntur multa vitia, ſcil. diſcordia in corde, contentio in ore, ſchiſma, rixa, et bellum in opere, 22.q.34.37.39.princ.

8 Chriſtus in ortu ſuo fecit pacem totius mundi, ut ſignificaret veram pacem, 3.q.35.8.ad 1

9 Pax cauſatur ex juſtitia, ſubtrahendo occaſiones litigiorum, et tumultuum, 22.q.29.3. ad 3. et q.180.2.ad 2

10 Omnia appetunt pacem, 22.q.29.2.0

11 Pax perfecta eſt tantum in beatis, ſed imperfecta eſt in viatoribus, 22.q.29.2.ad 4

12 Vera eſt tantum in bonis, et bonorum; apparens autem eſt in malis, 22.q.29.2.ad 3

13 Vera non eſt in nobis ſine gratia gratum faciente, ſed tantum apparens, 22.q.29.3.ad 1

1 Peccare eſt voluntate averti a Deo, 1 q.4.1.c

1 Peccator dicitur dupliciter, ſc. propter peccatum præteritum, et propter propoſitum peccandi, 3.q.68.4.c

1 Peccatum eſt actus devians ab ordine debiti finis, contra regulam naturæ, rationis, vel legis æternæ, 1.q.63.1.c.et 12.q.21.1.0.et 2.ad 2.et q.71.6.c. ad 1. et ad 3.et q.72.1.c.ad 2.et 22.qu.162. 1.c. et quæſt.168. 4. c

2 † Non eſt pura privatio, 12.q.72.1.ad 2.et q.75.1.c.ad 1.et q.85.5.ad 3

3 Nihil aliud eſt, quam deficere a bono, quod convenit alicui ſecundum naturam ſuam, 12.qu.109.2.ad 2.et 8.c

4 Omnis defectus debiti actus habet rationem peccati, 22.q.64.1.c

5 Nihil aliud eſt, ſecundum Auguſtinum, quam neglectis rebus æternis temporalia ſectari, 12.q.71.6.3.ad 3. item 22.qu.104.3.c

6 Nihil aliud eſt quam utendis frui, et fruendis uti, ſecundum Auguſtinum, 12.q.71.6.3.ad 3

7 Eſt dictum, vel factum, vel concupitum contra legem æternam, ſecundum Auguſtinum, 12.q.61.6.0.et q.76.2.ad 1

8 Omne quod eſt contra naturalem inclinationem eſt peccatum, quia contrariatur legi naturæ, 22.q.133.1.c.et q.142.1.c

9 Eſt prævaricatio legis divinæ, et cœleſtium inobedientia præceptorum, ſecundum Ambroſium, 12.q.109.4.c.et 22.q.79.2.1.ad 1

10 Eſt voluntas retinendi, vel conſequendi, quod juſtitia vetat, 12.q.71.6.ad 2

11 Omne peccatum eſt voluntarium, 12 q.71.5.c.et 6.c.ad 2.et q.73.6.c.et q.74.1.2.3.c.et q.76.3.c.ad 2.et q 77.6.c. et q.80.1.c. et qu.87.2.c.et qu.88.3.ad 1.et 22.q.10.2.c.et q 34.2.4.c.et q.46.2.ad 2.et q.64.8.c.et q.118.4 c

12 Ex hoc eſt aliquid peccatum, quia repugnat virtuti, 22.q.107.1.c

13 In quolibet peccato eſt aliquid virtutis, qnia non poſſunt ſimul corrumpi omnes circumſtantiæ virtutis, 12.q.73.2.c.fin.

14 Ratio formalis peccati duplex, ſcil. ſecundum intentionem peccantis, id eſt illud ad quod convertitur, et ſecundum rationem mali, i. bonum a quo recedit; primum diverſificat ſpeciem peccati, non autem ſecuudum, 22.q.10.5.ad 1

15 Peccatum non dicitur univoce de omni peccato, ſed prius de actuali, quam de originali,

ginali, et prius de mortali, quam de veniali, 12. q.88.1.ad 2.& 3 ad 1

16 Duplex, ſc. peccatum actuale, & peccatum quaſi naturale, 3.q.8.5.ad 1

17 Peccare contingit aliquem dupliciter, ſc. vel in ſe quoad actum peccati, vel in ſua cauſa, 22.qu.30.1.c.& q.150.1.4.c. & q.154.5.0

18 † Peccatum duplex, ſc. occultum, & publicum; ſecundum eſt corrigendum publice; non autem primum, 3.q 55.1.ad 1

19 Dupliciter contingit in actibus humanis, ſc. ex natura facti, ut in malis ex genere, & ex abuſu boni, 1.q.48.6.c

20 Triplex, ſc. contra Deum, contra ſe, & contra proximum, 12 q.72.4.0

21 Triplex, ſc. cordis, oris, & operis, 22.q.162.4.ad 4

22 Dicitur ſpeciale dupliciter, vel quia eſt circa ſpecialem materiam, vel propter ſpecialitatem actus extendentis ſe ad omnem materiam, ut omnia vitia circa actum rationis, 22.q.54.1.c.item q.99.2.0

23 Duplex, ſcil. carnale, & ſpirituale, primum perficitur in delectatione naturali, id eſt ſecundum tactum; ſecundum vero in delectatione animali, 12.q.72.2.0.& q.73.5.c.& 22.q.118.6.c

24 Dicitur carnale dupliciter, ſc. ſecundum conſummationem, & originem; primo modo ſunt tantum gula, & luxuria; ſecundo autem modo omnia, 12 q. 72.2.0

25 In peccato ſunt duo, ſc. pronitas, & motivum, primum eſt plus in creatura ignobiliori, ſecundum autem in nobiliori, 1.q.61.7.c

26 In quolibet peccato ſunt duo, ſc. materiale, id eſt ſubſtantia actus, & formale, id eſt inordinatio ejus, 12.q.71 6.c.& q.72.1.8.c.& q.75.1.c.ad 1.& 4.ad 1.& q.79.2.c.& q.87.4.ad 3.& 6.c

27 In uno peccato contingit eſſe multas deformitates, 22. q.154.1.ad 2

28 In quolibet peccato neceſſe eſt eſſe defectum circa aliquem actum rationis, 22.q.54.1.ad 2.

29 Una ſpecialis ratio peccati poteſt eſſe in diverſis generibus peccatorum, inquantum ordinantur ad finem unius peccati, 22.q.99.2.ad 2.& 3.ad 2.& q.107.2.ad 2

30 In peccato ſunt duo, ſcil. inordinatio actus injurians Deum, & macula ſequens, 12.q. 87.4.ad 3.& 6.c.

31 In quolibet peccato ſunt duo, ſc. macula culpæ, & reatus pœnæ, 3.q.22.3.c

32 Peccatum in Spiritum ſanctum, eſt peccare ex electione mali, & tantum ex malitia, quæ eſt cum contemptu bonorum impedientium peccatum, 22.q.14 1.3 4.c.& q.105.2.ad 2

33 In omni peccato generaliter contemnitur Deus in ſuis præceptis, ſed hoc peccatum, ut ſpeciale peccatum, eſt contemptus doni, quo homo retrahitur a peccato, non autem peccatum ſequens ex eo, 22. q.118.5.ad 3.& 3.q.87.4.c fin.

34 † Illud peccatum dicitur generale, quod privat conditionem requiſitam in qualibet virtute, ſed hoc peccatum eſt ſpeciale, ratione ſpecialis contemptus, 22.q 14.1.ad 3

35 Peccata differunt ſpecie ſecundum objecta, non autem ratione inordinationis, 12 q.72. 1.0.& 2.c.& 3.4.0. & 5 ad 1. & 8. c.& q.73.3.c.fi.& ad 1.& 4.c.& q. 79.2.ad 3.item 22.prin.q.39.2.c.

36 Differunt ſpecie ſecundum fines, non autem ſecundum cauſas agentes, 12. q.72.3.0. & 22. prine.

37 In peccatis eſt duplex differentia, ſc. materialis, id eſt ſecundum naturalem ſpeciem peccati, & formalis, id. ſecundum ordinem ad unum finem proprium, 12 q.72.6.c

38 † Nullum quod eſt præter intentionem peccantis, dat ſpeciem peccato, 12.q.72.1.7.c.& 3.q.88.4.ad 1

39 † Circumſtantiæ non poſſunt aggravare peccatum in infinitum, 22.q.110.4.ad 5

40 Diviſio peccati in peccatum contra Deum, contra ſe, & contra proximum, eſt ſpecifica, quia eſt ſecundum objecta, 12.q.72.4.0

41 † Peccata cordis; oris, & ope-

operis non differunt ſecundum ſpecies completas, ſed ſecundum gradus ejuſdem ſpeciei, 12. qu.72.7.o. item qu.100.5.6.c. item 22.princ.

42 Non differunt ſpecie ſecundum præcepta legis, quia non habent ſpeciem ex parte averſionis, ſed ex parte converſionis, 12.q.72.6.ad 2.& 9.ad 1.& q.73.1.c.& 22.q.10.5.ad 1

43 Differunt ſpecie ſecundum ſuperabundantiam, & defectum, propter diverſa motiva, & ſunt contraria, 12.q.72.8.o.

44 Differentia peccati ſecundum mortale & veniale, vel ſecundum alios reatus, non eſt ſpecifica. 12. q.72.5.o. & q 88.1.2.o

45 Mortale differt a veniali in infinitum, ex parte averſionis, non autem ex parte converſionis, 12.q.72.5.ad 1.& q.87.5.ad 1

46 Omne peccatum eſt in voluntate, ut in ſubjecto, 12. q. 74 1.o

47 Subjectum peccati duplex, ſcil. primum, & proximum. Voluntas eſt ſubjectum primum omnis peccati; proximum vero ſunt diverſæ potentiæ, 22.qu. 10.2.c

48 Omnis potentia mobilis a voluntate poteſt eſſe ſubjectum peccati, licet principaliter ſit in voluntate, 12. q. 74. 2.o.& q.83.1.c

49 Peccatum eſt in voluntate ut in cauſa, 12.qu.74.1.2 o. & q.75.3.c.& q.80.1.c.

50 Voluntas eſt per ſe cauſa actus peccati, ſed per accidens cauſat ejus inordinationem, i. præter intentionem, 12.q.75.1.o

51 In quolibet volente ſub Deo poteſt eſſe peccatum voluntatis, ſi in ſua natura conſideretur, 1.q.63.1.c:

52 Peccatum non poteſt eſſe in voluntate, niſi cum ignorantia intellectus, 1.q.63.1.ad 4. & 12.q.58.2.c.& qu.77.2.c.& 22. q.20.2.o.& q.51.3.ad 2. & qu.53. 2 c.

53 In actu liberi arbitrii contingit dupliciter, ſc. eligendo malum ex ignorantia, vel eligendo inordinate bonum ex inconſideratione, 1.q.63.1.ad 4

14. Eſſentialiter conſiſtit in actu liberi arbitrii, 12.q.77.6.o.

55 Eſt in ratione dupliciter, ſcil. errando circa illud, quod poteſt & debet ſcire facta promulgatione, vel non regendo potentias inferiores, 12.q.74.5.6.o.& q.90.4.ad 2.& ad 3

56 Peccatum mortale & veniale poſſunt eſſe in ratione dupliciter, ſcil. ſecundum ſe, & ſecundum quod regit potentias inferiores, 12.q.74.9.10.o

57 Peccatum moroſæ delectationis eſt in ratione dupliciter, vel deficiendo in directione interiorum paſſionum animi, vel in directione exteriorum actuum. Deficit autem in directione paſſionum dupliciter, primo imperando illicitas paſſiones, alio modo non reprimendo motus paſſionum illicitos, 12.q.73.8.c.& q.74.6 o

58 Peccatum ipſius conſenſus in actum eſt tantum in ratione ſuperiori, ſed conſenſus in delectationem poteſt eſſe in ratione ſuperiori, & inferiori, 12. q.15.4.o.& q.74.7.o.& 8.ad 1

59 Non omnis motus ſenſualitatis primus, ideſt naturalis, eſt peccatum, 12.q.74.3.o

60 Senſualitas tenet locum ſerpentis, quia inclinat ad peccatum, 1.q.81.1.ad 3. & 3.ad 1. & 12.q.74.3.ad 2.& 22.q.165.2.b. & 3.q.18.2.ad 3.

61 In ſenſualitate poteſt eſſe peccatum ſubjective, 12.q.74.3.o

62 Poteſt eſſe peccatum veniale, non autem mortale, 12. q.74.3.ad 4.& 4.o.& q.89.5.c

63 Obedire imperio rationis, & eſſe ſubjectum peccati convenit ſenſualitati hominis, non autem ſenſualitati bruti, 12.q. 74.3.ad 3:

64 Peccatum actuale eſt in generativa, non ſicut in ſubjecto, ſed materialiter, inquantum concupiſcibilis motum ejus imperat, 12.q.17.8.ad 3

65 Non poteſt eſſe in parte non obediente rationi, ſed bene infectio naturæ, 12.q.83.1. c.& 4.ad 1.

66 † Omnis voluntas ſub Deo poteſt ſecundum ſe habere peccatum, 1.q.63.1.c

67 Chriſtus nullum habuit peccatum, 3.qu.14.3.o.& q.15.1.o.

&c.

3.ad 1.& ad 2.& qu.22.4.ad 1.

68 Peccatum, ut eſt actus, habet cauſam per ſe, ſed ratione inordinationis habet cauſam per accidens tantum, 12.q. 75.1.0.& 2.4.c.& ad 1.& q.77.4 c

69 Non omne peccatum fit ex contemptu, ſed quandoque ex ignorantia, vel infirmitate, 22.qu.162 8.c. ad 1.& ad 2.& qu. 186.9.ad 2.& 3.q.78.4.c

70 Cauſa primi peccati non eſt malum, ſed bonum, ſc. voluntas cum abſentia alterius boni, ſc. regulæ rationis, vel legis divinæ, 1.qu.49 1.ad 1.& ad 3.& q.63.1. ad 4. & 12.q.75.1. c.& ad 3.& 22.q.163.1.2.c

71 Non omne peccatum fit ex contemptu, ſed quandoque ex ignorantia vel infirmitate, ſed peccandi conſuetudo implicat Dei contemptum, 12.q. 105.2.ad 9. & 22.qu.162.2.c.ad 1. & ad 2

72 Quod aliquis non poſſit vitare peccatum, poteſt intelligi dupliciter, ſc vel quia confirmatus eſt in malo, vel quia diu perſiſtere non poteſt quin ruat in peccatum, 12.q.109.8.0

73 Principium peccati duplex, ſc. primum, & univerſale, i. voluntas, & proprium & proximum, ſc. aliæ potentiæ, 22. q.10 2.c

74 Voluntas eſt cauſa alicujus dupliciter, ſc. per ſe, id. imperando, & per accidens, i. non impediendo, vel non reprimendo, cum poſſit, & ſic eſt cauſa peccati primorum motuum, 22.q.154.5.corp.princ.

75 Proprie & per ſe cauſa peccati eſt voluntas, aliæ vero cauſæ ſunt quaſi extrinſecæ & remotæ, 12.q.73.6.c.& q.80.1.c.ad 3

76 Nihil exterius eſt cauſa ſufficiens peccati, ſed tantum ſuadens, vel movens appetitum ſenſitivum, 1.q.115.4.c.& 12.q. 73.8.ad 3.& q.73.3.0.& q.80.1.3. 0.& 22.q.43.1.ad 3. & qu.73.3.c. ad 2.& q.115.2.ad 1.& ad 2

77 Aliquis poteſt ſufficienter impelli a dæmone in actum peccati, non autem in peccatum, 12.q.80.3.0

78 Aliquis quandoque committit aliquod peccatum ſecundum effectum, & non ſecundum affectum, 22.q.162.2.ad 2

79 Cauſa interior peccati duplex, ſc. proxima, ideſt ratio & voluntas, & remota, ſc. imaginatio, & appetitus ſenſitivus, 12.q.75.2.0. & 3.c. & 22. q.10.2.0

80 Sciens peccat non conſiderando in particulari vel in actu quod fit in univerſali vel in habitu, unde dicitur quis ex certa malitia vel ex induſtria peccare, quaſi ſcienter malum eligens, 12.q.78.1.c.fi.

81 Cauſa peccati triplex, ſc. motivum, ideſt bonum apparens, defectus regulæ, & perficiens; primum pertinet ad ſenſus & appetitum ſenſitivum, ſecundum ad rationem, tertium autem ad voluntatem, 12.qu. 75.2.3.c

82 Cauſa efficaciſſima peccati duplex, ſc. amor bonorum temporalium, & timor pœnæ, 12. q.77.4.c.ad 3

83 † Propria & per ſe cauſa peccati eſt ex parte converſionis ad commutabile bonum, 12.q. 75.1.c.& q.77.4.c.& 6.ad 1. & 8. ad 2.item q.84.1.ad 1

84 Cauſa peccati triplex, ſc. paſſio, habitus vitioſus, & falſa æſtimatio de particulari eligibili, ex paſſione, habitu, vel ignorantia, 22.q.14.1.c.fi.

85 Inclinans ad peccatum eſt duplex, ſc. per ſe, ut habitus & diſpoſitio ex peccato; & per accidens, ſc. removendo originalem juſtitiam, ideſt peccatum originale. † Nec tamen debet dici quod peccatum originale ſit habitus infuſus, aut acquiſitus per actum, niſi primi parentis, non autem hujus perſonæ, ſed per vitiatam originem innatus, 12.q.82.1.ad 3. & 2.ad 2

86 Omne peccatum contingit ex defectu ſcientiæ in univerſali vel in particulari, in habitu vel in actu, vel ex intentione, vel occupatione, vel infirmitate, vel paſſione, 12.q. 77.2.c

87 Origo peccatorum attenditur ſecundum inclinationem ad finem, quæ eſt ex parte converſionis, 22.q.73.3.ad 3

88

88 Unum peccatum eſt cauſa alterius peccati in quadruplici genere cauſarum, ſc. in genere cauſæ efficientis, materialis, finalis, & formalis, 12.q. 75.4.0.& q 84.0

89 Unum peccatum poteſt oriri ex diverſis peccatis, ſed principalius, ex quo ſæpius conſuevit, propter propinquitatem ad finem ejus, 22 q.72. 4.c

90 Ex minori vitio poteſt oriri majus peccatum, ſicut ex ira homicidium & blaſphemia, 22.q.73.3.ad 3

91 Homo non debet facere unum peccatum, ut vitet aliud peccatum, 22.q.113.1.ad 3

92 Quia per operationes ſenſus homo pervenit ad actus rationis, ideo plures ſequuntur inclinationes naturæ ſenſitivæ, quam ordinem rationis; plures enim ſunt qui aſſequuntur principium rei, quam qui ad conſummationem perveniunt. Ex hoc autem vitia, & peccata in hominibus proveniunt, quod ſequuntur inclinationem naturæ ſenſitivæ, contra ordinem rationis, 1.q.49.3. ad 5.& q 115.4.c.& 12.q.71.2.ad 3

93 Natura humana magis corrupta eſt per peccatum quoad appetitum boni, quam quoad cognitionem veri, 12.q 109.2. ad 3

94 † Peccata hominum ſunt impedimenta humani boni, 1. q.63.2.ad 1.fi.

95 Peccatum cedit in bonum hominis, non quidem ſecundum ſe, ſed quia homo fit humilior, & cautior ex peccato ſuo & aliorum, 12.q.87.2.ad 1. & ad 2

96 Privatio modi, ſpeciei, & ordinis, ut ſunt in bono virtutis & gratiæ, ſunt effectus peccati, non autem in aliis, 12. q.85.4.0

97 Homo peccando recedit ab ordine rationis, ideo perdit dignitatem humanam, & incidit in ſervitutem beſtiarum, 22.q.64.2.ad 3

98 In quolibet peccato eſt aliquid virtutis, quia non poteſt corrumpere omnes circumſtantias virtutis, 12.q.73.2.c.fin.

99 Peccatum ſingularis perſonæ non nocet, niſi ſibi, 3. q.19.4.ad 1.& q.82.6 ad 3

100 Non nocet Deo, licet ſit contra Deum, 12.q.21.4.ad 1.& q.47.1.ad 1. & q.73.7. ad 2. & 22. q.88 2.c

101 Tranſit actu, & manet effectu, ſc. reatus maculæ, & offenſæ Dei, 12.q 109.7.c.& q.113. 2.ad 3. & 3.qu.62.2.ad 2.& 5.c.item q.89.4.ad 1

102 Vulnus quadruplex cauſatur in anima; primo ex peccato Adæ, ſed conſequenter ex aliis peccatis, ſc. infirmitas in iraſcibili, concupiſcentia in concupiſcibili, ignorantia in ratione, & malitia in voluntate, ad quæ ſequuntur alia duo, ſc. dolor & mors, 12.qu. 85.3.0.& 5.c.

103 Peccatum dupliciter deprimit, ſc. premendo ne videantur ſuperiora, ſed infima, & humiliando, 12.q.87.2 ad 1

104 Homo per peccatum incurrit triplex detrimentum, ſc. deordinationem mentis, reatum pœnæ, & debilitatem boni naturalis, 12.q 109.2.c.& 3. q.22.3.c

105 Obligatio duplex cauſatur ex peccato, ſcil. ſervitus diaboli, & reatus pœnæ, 3. q.48.4.c.ad 3

106 Gravitas peccati principaliter eſt ex objecto, ſeu fine, 12.q.73.3.0. & q.4.5.9.c. & q.74. 9.c.& 22.q.64.2.ad 1

107 Gravitas & ſpecies peccati magis attenditur ex fine, quam ex materiali objecto, 22.q. 74.2 ad 1

108 Ratio principalis gravitatis peccati eſt ex averſione a Deo, 12.q.73.3.ad 2.& 5.c.& q. 77.6.ad 1

109 Quantitas peccati non menſuratur ex nocumento facto, ſed ex voluntate contra charitatem agentis, 22.qu.13. 3.ad 1

110 Gravitas peccati duplex, ſc. ex parte peccati, & ex parte peccantis ex majori contemptu, 22.q.94.3 c.& q.116.2.ad 2. & q.142.3.c.& 3.q.80.5.corp.

111 Duplex, ſcil. ſecundum ſpeciem, quæ eſt ex objecto, & ſecundum circumſtantiam, 22.

22.q.10.3.ad 1. & q.39.2.c.& qu. 136.3.4.c.& 3.q.80.5.c

112 Defectus debitæ circumſtantiæ aggravat peccatum, & appoſitio ejus alleviat ipſum, 12.q.73.7.0

113 Peccata verborum maxime ex affectu, & intentione loquentis penſanda ſunt, 22.qu. 72.2.c.ad 3.& q.73.2.c.& q.75.1. c.& q.76.3.c.fi.

114 Gravitas peccati triplex, ſc. ex materia, vel objecto ex parte peccantis, & ex effectu conſequente, 22.q.148.3.0

115 Magis attenditur in abuſu rei, quam in amiſſione debiti uſus, 1.qu.48.6.c. & 22.qu. 155.12.ad 4

116 Gravitas peccatorum in proximum eſt per ſe ex majori nocumento, ſc. contra majus bonum, ſed per accidens ex deliberatione, 22.qu.34.4 o. & q. 73.3.c.& q.74.2.c.& q.154.3.0

117 Non omnia peccata ſunt æqualia in gravitate, 12.q 73.3.0

118 Gradus quadruplex gravitatis peccati, ſc. per paſſionem, ignorantiam, malitiam, & contumaciam, 12.q.105.2.ad 9.& 22.qu.162.2.c. ad 1.& ad 2.item q.186.9.ad 3.item 3.q 88.4.c

119 Peccata quæ conſiſtunt in actuali contempu Dei, ſunt graviora peccatis, in quibus non eſt contemptus Dei, niſi ex conſequenti, & quaſi interpretative, 12.q.73 8.ad 2

120 Peccatum, in quo Deus in ſe ipſo contemnitur, eſt graviſſimum; poſt, quo contemnitur in ſacramentis, præcipue in euchariſtia; tertio in membris ſuis; quarto in præceptis ſuis, quod commune eſt omni peccato mortali, 22.q 20.3.0.et q 21.1.ad 1. et q.39.2.c. et q.110.2. c. et q.148.3.c. et q.150 3.c. et q. 154.3.c.ad 3.et 3.q.80.5.c

121 Peccatum in Spiritum ſanctum eſt graviſſimum, 22.q. 13.3.0.et qu.21.1.4.0.et q.130.2. 0.et q.133.1.c

122 Peccata oppoſita virtutibus theologicis ſunt cæteris graviora, ſecundum genus ſuum, 22.q.20.3.0

123 Quanto plus repugnat oppoſitæ virtuti, tanto eſt gravius, 22.q.117.2.c.et q.119.3.c

124 † Maximum peccatum opponitur maximæ virtuti, principaliter et directe; ſed minimum extenſive, 12.q.73.4.0

125 Omne peccatum opponitur prudentiæ, ſed non eſt graviſſimum, niſi opponatur in aliquo maximo, 12.q.55.2.ad 3. et q.119.3.ad 3

126 Contra præcepta primæ tabulæ ſunt cæteris graviora, 12.q.110.6.c

127 Quanto voluntas eſt major, vel finis pejor, tanto peccatum eſt gravius; in aliis autem cauſis peccati eſt oppoſitum, 12.q.73.6.0

128 Gravitas peccati eſt major de majori bono quod corrumpitur, vel contemnitur; minor autem de majori bono, quod ámatur, 12.q.100.6. c et 22.q.39. 2.c. et q.105.2.c. et q.118.5.c.ad 1.et q.150.3.c

129 In quolibet genere peccati gravius eſt quod fit ex habitu, quia fit ex majori libidine, 22.q.156.3.c

130 Peccata carnalia ſunt minus gravia, licet turpiora quam ſpiritualia, 12.q 73.5.0. et 22.q. 116.2.ad 2.et qu.142.4.ad 2.et q. 144.2.ad 4.et q.154.3.0. et q.162. 6.ad 3

131 Gravius eſt peccare opere quam ore, et ore quam corde, 12.q.110.6 c fi.

132 Nocere ſibi eſt gravius peccatum quam nocere proximis; in re non ſubjecta voluntati, ſcil. in naturalibus, vel ſpiritualibus; in aliis autem e converſo, 12.q.73.9.ad 2

133 Nocumentum intentum vel prævisum, vel per ſe conſequens peccatum aggravat illud directe, non autem ſi per accidens conſequatur, ſed imputatur ei ad pœnam, ſi dabat operam rei illicitæ, propter negligentiam conſiderandi, 12. q.73.8.0

134 Peccatum aggravatur ex conditione perſonæ, contra quam peccatur, tripliciter; primo ſi ſit conjuncta Deo virtute, vel officio; ſecundo ſi ſit ſibi conjuncta natura, vel beneficio, vel aliter; tertio ſi ſit conjuncta proximo, tangendo plures, ut perſona publica, vel

famoſa, 12.q.73.9.0.& 22.q.58. 10.ad 3. & qu.61.2.ad 3.& 8.c.& q.63.4.ad 2. & q.65.4.0. & 3.qu. 80.5.c

135 Dignitas perſonæ peccantis non transfert peccatum in aliam ſpeciem, niſi ratione inobedientiæ, vel voti, & hujuſmodi, 12.q.89.3 c.& q.110. 4.ad s

136 Excellentia perſonæ peccantis aggravat peccatum ex deliberatione, ſed alleviat peccatum ex ſurreptione, 12.q.73. 10.0. & q.89.3.5.c. & q.102.3.ad 11.& 22.q.100.1.ad 7

137 Omne peccatum contra proximum eſt etiam contra Deum, 12.q.73.4.0.& 22.q.105.2.0.

138 Homo gravius peccat poſt dationem legis Moyſis, quam ante, 12.q.9.81.ad 2

139 Gravius peccat in nova lege, quam in lege veteri, 12. q 106.2.ad 2

140 Baptizatus gravius peccat quam non baptizatus, cæteris paribus, 12.qu.106.2.ad 2. & 22.q.10.3.ad 3

141 Clericus in ſacris plus peccat in eodem genere peccati, quam religioſus non in ſacris, 22.q.184.8.c.fin.

142 Peccatum religioſi gravius eſt peccato ſecularis tripliciter, ſc. ratione voti, ratione contemptus, & ratione ſcandali; in aliis autem eſt e converſo, 22.q.186.10.0

143 Religioſus peccans ex contemptu fit peſſimus, & maxime incorrigibilis, 12. q.186.10.ad 3.

144 Delere peccatum formaliter convenit gratiæ, effective principaliter ſoli Deo, diſpoſitive inſufficienter puro homini, ſufficienter Chriſto, inſtrumentaliter ſacramentis, 3.q.16.11. ad 3

145 Solus Deus remittit peccata per auctoritatem, homines autem per miniſterium, 3. q.84.3 ad 3

146 Deus poteſt remittere peccata ſine pœna, 22.q.67.4. ad 2.& 3.q.46.2.ad 3

147 Homo peccando obligatus erat ad pœnam Deo, ſicut ſummo judici, ſed diabolo tanquam tortori; ideo debuit redimi Deo, & non diabolo, 3. quæſt.38.4. ad 2.& ad 3

148 † Omnia peccata in hac vita ſunt remiſſibilia, 1.q.69.2.c

149 Peccatum quodlibet dicitur remitti quoad duo, ſc. quoad culpam, & quoad reatum; & ſecunda remiſſio non poteſt eſſe ſine prima, 3 q.47.1.c

150 Per charitatem conſequimur veniam peccatorum, 3.q.49.1.c

151 Ad remisſionem cujuslibet peccati requiritur, quod totaliter dimittatur affectus ejus. Exigitur autem ad remiſſionem peccati mortalis perfectior pœnitentia; ut ſc. homo actualiter peccatum mortale commiſſum deteſtetur, quantum in ipſo eſt, ut ſc. diligentiam adhibeat ad rememorandum ſingula peccata mortalia, ut ſingula deteſtetur. Sed ad remisſionem cujuslibet peccati venialis requiritur quædam virtualis diſplicentia, 3. q. 87.1.c.

152 Peccatum originale eſt habitus, ſc. languor naturæ, id eſt inordinata diſpoſitio ex diſſolutione harmoniæ originalis juſtitiæ, 12.q.82.1.0

153 Eſt habitus corruptus, non pura privatio, quia dicit privationem originalis juſtitiæ; & inordinatam diſpoſitionem partium animæ, 12.q 82.1.ad 1.

154 Eſt habitus, quia eſt inordinatio naturæ, non autem actuale peccatum, quia eſt inordinatio actus, 12.q.82.1.ad 2

155 † Originale eſt peccatum naturæ, ſed actuale eſt peccatum perſonæ, 1. q.100.1.c. & 12. q.74.3.ad 2.& q.80.1.c. & q.81.1. 0. & q.82.1.ad 2.& 3 q.8.5.ad 1

156 Formale ejus eſt privatio originalis juſtitiæ; materiale vero eſt in concupiſcentia, id eſt inordinatio partium animæ, 12 q 82.3.0

157 Si homo formaretur ex digito, vel aliter, ſine ſemine viri, haberet omnes defectus naturæ ſicut alii; ſed non haberet rationem culpæ vel pœnæ, 12.q.81.4 0

158 Peccatum originale eſt voluntarium, per voluntatem Adæ tantum, 12.q.80.1.corp. item q 82.1.ad 2.& 22.qu.108.4. c.& 3.q.84.2.ad 3

159 Habet novem nomina, ſc. originale, fomes peccati, concupiſcentia, concupiſcibilitas, languor, tyrannus, lex peccati, lex carnis, & lex membrorum, 3.q.23.3.c

160 Et eſt multiplex in virtute, quia virtualiter continet omnia peccata, 12.q.82.2.ad 1

161 Et eſt unum numero in uno homine, ſed in omnibus eſt unum ſpecie, 12.q.82.2.0

162 Eſt æqualiter in omnibus hominibus, ſicut & relatio ad peccatum Adæ, & privatio juſtitiæ originalis, 12.q.82.4.0

163 Et fuit in Adam ut in cauſa principali, in ſemine vero inſtrumentaliter; ſed in anima ſubjective, in carne autem ut pœna, non ut culpa, 12.q.83.1.0

164 Prius eſt in eſſentia animæ, quam in potentiis ejus, 12.q.83.2.0.item 3.c

165 Et prius eſt ordine naturæ in anima, quam in carne, ſed ordine generationis et temporis eſt e converſo, 12.q.83.2.ad 1.et 3.ad 3

166 Et contrahitur in infuſione animæ rationalis, 12.q.83.1.ad 4.et 3.q.27.1.ad 4

167 Et prius inficit voluntatem, quam alias potentias, 12.q.83.3.0.et 4.ad 1

168 Omnes defectus virtutum poſſunt reduci ad peccatum originale, inquantum includuntur in carentia originalis juſtitiæ, quæ totam animam perficiebat, 22.q.54.1.ad 2

169 Omnes potentiæ animæ ſunt corruptæ per illud, ſed quæ concurrunt ad generationem dicuntur etiam infectæ, ſc. concupiſcibilis, generativa, et tactus, 12 q 83 4 0

170 Et traducitur ad omnes qui fuerunt in Adam, ſecundum rationem ſeminalem, non autem ad alios, 1.q.100.1.c.et 12.q.81.3.4.0.et 3.q.15.1.ad 2.et q.31.1.ad 3.item 6.ad 1

171 Caro Chriſti in patribus fuit obnoxia peccato originali, 3.q.31.1.ad 3.et 7.0.et 8.ad 3

172 Secundum fidem catholicam eſt tenendum, quod primum peccatum primi hominis, ſ. peccatum originale, originaliter tranſit in poſteros; contrarium autem eſt hæreſis Pelagiana, ut patet per Auguſtinum in plurimis ſuis libris, 12.qu.81.1.c.princ. item 3.c

173 Secundum fidem catholicam firmiter eſt tenendum, quod omnes homines, præter ſolum Chriſtum, ex Adam derivati peccatum originale ex Adam contrahunt. Alioquin non omnes indigerent redemptione, quæ eſt per Chriſtum, quod eſt erroneum, 12.q.81.3.c.princ.

174 Ideo non ſecundum fidem catholicam, ſed erroneum eſt dicere, quod aliquis, præter ſolum Chriſtum, fuerit ſine peccato originali, 12.q.71.3.c.et 3.q.27.2.c.ad 2

175 Nec poteſt eſſe in aliquo cum veniali, ſine peccato mortali, 12.q.89.6.0.et 3.q.90.4 ad 3

176 Infectio ejus nullo modo cauſatur a Deo, ſed ex ſolo peccato Adæ, per carnalem generationem, 12.q.83.1.ad 4

177 Quoad culpam, eſt a patre, ſed quoad pœnalitates eſt a matre, 3.q.70.2.ad 4

178 Habet duplicem proceſſum, ſc. a carne ad animam, ſecundum ordinem generationis; et ab eſſentia animæ ad potentias ejus, ſecundum ordinem naturæ, 12.q 83.3.ad 2

179 Cauſa peccati originalis eſt tantum una, ſc. privatio originalis juſtitiæ, 12.quæſt.82.2.c

180 Libido habitualis, ſcil. fomes, eſt cauſa peccati originalis, non autem libido actualis, ſed eſt ſignum habitualis, 12.q.82.4.ad 3

181 Perſona primo, id eſt in Adam, infecit naturam peccato originali, ſed in aliis hominibus eſt e converſo, 3 q.8.5.ad 1

182 Perſona primo infecit naturam per peccatum originale. Secundo, natura infecit perſonam. Sed Chriſtus primo reparat perſonam, ſecundo naturam, 3.q.69.3.ad 3

183 Peccatum originale corrumpit naturam, quantum ad id quod naturæ eſt; alia vero peccata quantum ad id ſolum,

quod

quod perſonæ eſt, 12.q.81.2.c.ad 3

184 Adveniente gratia tranſit reatu, & manet actu quoad fomitem, 12. qu. 74.3. ad 2. item q.81.3.ad 2

185 Eſt minus voluntarium quocunque peccato actuali, 3. q.1 4.c

186 Peccatum originale reſpectu naturæ eſt gravius veniali, ſed reſpectu perſonæ eſt e converſo, 3.q.1.4.c.ad 1

187 Peccatum veniale dicitur tripliciter, ſc. ex cauſa, eventu, & genere, 12.qu.77.8. ad 1.& q.88.2.o

188 Peccatum dicitur veniale ex cauſa, ſecundum quod privat vel diminuit voluntarium per ignorantiam vel impotentiam, 12.q.77.8.ad 1. item q.88.2.c

189 Non habet ſimpliciter & perfecte rationem peccati, ſed eſt quaſi diſpoſitio ad illud, 12.q.88.1.ad 1

190 Et contingit ex corruptione fomitis, 12.q.89.3.c

191 Et contingit ſemper vel propter imperfectionem actus, vel propter inordinationem circa ea quæ ſunt ad finem, & utrumque propter defectum ordinis, 12.q.72.5.c. & qu.87.2. 3.o.& q.88.2.c.& q.89.3.c

192 Peccatum veniale nullam proprie maculam cauſat in anima, ſed impedit actus virtutum, 12.q.89.1.o.& 3.q.87.2.ad 3

193 Homo poteſt quandoque eſſe ſine peccato veniali in hac vita, ſed non diu, 3.q 79 4.ad 2

194 Peccatum veniale non poteſt eſſe in non habente uſum liberi arbitrii, 3.q.87.2.c.

195 Peccans venialiter recidivat & ſimulat, id eſt fictus diſpoſitive, & imperfecte, non autem ſimpliciter, 22.q.75.2.ad 2

196 Peccatum veniale non poteſt dimitti, quandiu voluntas ad illud manet, 3.q.87.1. c.ad 1.& ad 2.& 3.ad 2

197 Unus actus charitatis poteſt delere omnia venialia ſine actuali cogitatione eorum, 3.q. 6.1.o

198 Aliquid cauſat remiſſionem venialium tripliciter, ſcilicet cauſando gratiam, ut omnia ſacramenta novæ legis; vel deteſtando peccata, ut confeſſio generalis, & oratio dominica; vel reverendo divina, ut benedictio epiſcopalis, quælibet unctio ſacramentalis, & hujuſmodi, 3.q.87.3.o

199 Ingreſſus eccleſiæ conſecratæ delet peccata venialia, 3.q.83.3.ad 3. item q.87.3.c

200 In quolibet genere peccati mortalis ſunt quædam peccata venialia propter imperfectionem actus, 22.q.35.3.c.& q.36.3.c.& q 162.5.c

201 Peccatum veniale diſponit ad mortale per ſe & per accidens, quia frequens venialium iteratio diſponit ad illam placentiam venialium, in qua conſiſtit peccatum mortale; eo quod ſecundum quod habitus ex conſuetudine generatur & augetur, ſecundum hoc delectatio & pronitas creſcit, 12 q. 74.4. ad 3. & q.88 3.4.o. & 22 q.24.10.c.fin. & 12.ad 1.& q.43.7. ad 5.& qu.132. 4.ad 3.& q.186.9.c

202 Veniale comparatur ægritudini, mortale vero morti, 12 q.72.5.c

203 Licet virtus ſecundum habitum non corrumpatur niſi per peccatum mortale, tamen actus ejus corrumpitur & impeditur etiam per veniale, 12, q.89.1.c.& 22 q.133.1.ad 2

204 Peccatum mortale eſt contra præceptum Dei, non autem veniale, ſed eſt præter præceptum, 12.q.74.9.c. & q. 88.1. ad 1.& 22.q.105.1.ad 1

205 Veniale & mortale differunt genere, 12.q.88.2.c

206 Veniale ex genere poteſt fieri mortale ex intentione, non idem numero, nec multa ſimul, 12.q.88.2 c.& 4 o.& 6.c.ad 1

207 Conſenſus in veniale ex genere eſt veniale, 12.q.74.8.ad 2. item 9.c.ad 4 & q.88.5. ad 2

208 Peccatum mortale poteſt fieri veniale per ſubtractionem, propter imperfectionem actus, 12.q.88.2.c. item 6.o

209 Veniale & mortale differunt, ſicut reparabile & irreparabile, 12.q.72.5.c

210 Per peccatum mortale omnino mens avertitur a Deo, ſed per veniale retardatur affectus hominis, ne prompte feratur in Deum, 3.q.87.1.2.c

211 Per quodlibet peccatum veniale vel mortale deordinatur voluntas hominis, per immoderatam converſionem ad bonum creatum, 3.q.87.1.c.& 2.ad 3

212 Unum peccatum mortale poteſt oriri ex veniali, 22.q.13.4.ad 3,& q.105.1.ad 2

213 Ante baptiſmum non poſſunt eſſe venialia ſine mortalibus, 12.q.89.3.6.0. & 3.qu.90.4. ad 3

214 In ratione ſuperiori dupliciter poteſt eſſe peccatum veniale, ſc. quando conſentit in veniale ex genere, vel quando habet ſubitum motum infidelitatis ſine conſenſu, 12.q.74.10.0.

215 Ratio ſuperior, circa objectum potentiæ inferioris, ut ſenſualitatis, ſicut in delectationibus ſecundum carnem, non habet motum, niſi deliberatum; ideo ſemper eſt mortale, ſi ſit de mortali; non autem ſi ſit de veniali, 12.q.74.10.0

216 Nullus debet peccare venialiter, ne alius peccet mortaliter. 22.q.26.4.c. ad 2. & q.43.7.ad 5.& q.110.3 ad 4

217 Quilibet debet potius mori, & præeligere omnem pœnam, in generali, quam peccare, non ſolum mortaliter, ſed etiam venialiter, 22.q.110.3.ad 4

218 Unum veniale poteſt remitti ſine alio veniali, non autem ſine quolibet mortali, 3.q.87.4.0 & q.90.4.ad 3

219 Veniale remittur poſt mortem in purgatorio quoad culpam & pœnam, non autem mortale, 1.q.64.2.c

220 Quicquid fit in contemptum Dei, & quicquid in ſui ratione importat contemptum Dei, eſt peccatum mortale, 22 q.38.3.c. item q.68.3 c

221 Nullus actus ſine conſenſu rationis eſt mortale, 12.q.15.0. & q.74.5. ad 1. item 22. q.35.3.c.

222 Omnis actus humanus non relatus in Deum actu vel habitu ex parte agentis, eſt mortale, non autem ex parte actus, 12.q.88.1.ad 2

223 Intendens peccare mortaliter ſemper peccat mortaliter, 22.q.110.4.c

214 Actus peccati mortalis poteſt aliquando eſſe figura alicujus boni, 12.q.88.2.ad 2

225 Cuicunque peccato mortali homo vult adhærere ſumens baptiſmum, dicitur fictus, fictione includente omne peccatum, 3.q.69.9.ad 3

226 Omne quod fit propter mortale eſt mortale, 12.q.88.2.4. 6.c.& 22.q.11.0.4 c.& q.154.4.c.

227 Omne quod eſt contra præceptum Dei eſt peccatum mortale, niſi forte propter imperfectionem actus, 12.q 74.10.0

228 Omne peccatum mortale eſt contra præceptum Dei, 22.q.68.3 c.fin.& q 98.2.b.

229 Aliquid dicitur peccatum mortale dupliciter, ſc. ſecundum ſpeciem ſuam, & ex cauſa ſua, 22.q 154.4.c.princ.

230 Non omne peccatum mortale directe contrariatur præceptis decalogi, ſed tantum injuſtitiam continens, 22.q.148.2. ad 1

231 Quilibet agens contra debitum juſtitiæ peccat mortaliter, 22.q.69.1 c.& q.70.4.c

232 Qui eſt in peccato mortali diligit habitualiter aliquid ſupra Deum, 22.q.68.3.corp.

233 Omne peccatum mortale contrariatur charitati, non autem ſpei, vel fidei, 12. qu. 71.4.c.& 22.q.24 10.c. & 12.c.ad 4.& 3.q.87.1 c

234 Omnis actus contra charitatem eſt peccatum mortale, 12.qu.87.3.c. & q. 88.2.c. & 22.q.13.2.c.& q 35.3.c

235 Quælibet virtus ut virtus, id eſt informata charitate, expellitur per quodlibet mortale, non autem inquantum eſt habitus, 12.q 63.2. ad 2. & q.65.3.c. & q.71.4.0.& q.73.1.ad 2

236 Per quodlibet mortale deperit quicquid virtuti debebatur, & omnia merita mortificantur, 22.qu.132.3. ad 1. item 3.q.89.4.0

237 Mortale quantum ad aliquid eſt ſimile ægritudini, & quantum ad aliquid eſt ſimile morti, & hoc eſt in quantum ſeparat à Deo, qui vita eſt animæ; ægritudini autem, inquantum habitudo revocationis ad vitam & ſanitatem remanet in peccante, licet talis ægritudo, id eſt peccatum de ſe inducat damnationem æternam, 12. q. 72.5.c.

238 † Nullum mortale poteſt remitti ſine alio, quia omnia mortalia ſunt connexa in averſione, non autem in converſione, 12.q.73.1.o.& 3.q.86.3.o

Pecunia intelligitur omne illud, cujus pretium æſtimari poteſt, 22.q.78.2.c. & qu.100.2.5.c. & q.117.ad 2. & q.118.2.ad 2

Non poteſt vendi in mutuo pro pecunia ampliori, quam ſit quantitas pecuniæ mutuatæ, quæ reſtituenda eſt, 22.q.78.2.ad 4.princ.

1 Phantaſia duplex, ſc. determinata: ſc. eadem cum imaginativa, habens organum determinatum; & indeterminata, exiſtens in qualibet parte animalis, etiam deciſa. Sed Avicenna poluit quintam potentiam, ſc. phantaſiam mediam inter æſtimativam & imaginativam, quæ componit & dividit ſpecies imaginatas, 1.q.78.4.c.fi.

2 Eſt theſaurus formarum per ſenſum acceptarum, componens & dividens eas. Et eſt idem quod imaginativa, 1.q.78.4.c.& q.84.6.ad 2

3 Phantaſia & memoria ſunt paſſiones primi ſenſitivi, non quidem tanquam proprii organi, ſed quia oriuntur ab anima mediante primo ſenſitivo, 1.q.78.4.ad 3

4 Dæmon poteſt immutare phantaſiam hominis, & alios ſenſus corporeos, ut aliter videatur res, quam ſit, 1.q.111.3.4.o.& q.114.4. ad 2. & 22. q.10.1. ad 3. & 2.diſt.8.5.ad 4.& ad 6

1 Phantaſma eſt ſimilitudo individui in organo corporeo, 1.q.84.7.ad 2. & q.85.1.ad 3

2 Aliquod phantaſma per ſenſum nunquam acceptum poteſt formari in imaginatione per operationem virium interiorum, 1.q. 12.9. ad 2. & q 85.2.ad 3.& 22.q.172.2.c

3 Intellectus noſter abſtrahit a phantaſmatibus ſpecies intelligibiles, inquantum conſiderat naturas in univerſali, quas tamen intelligit in phantaſmatibus, quia nihil poteſt actu intelligere, niſi convertendo ſe ad phantaſmata, 1.q.85.1.ad 4.& 5.ad 2.item 3.q 86.1.c

4 Phantaſmata non poſſunt imprimere intellectum poſſibilem virtute ſua, ſed virtute intellectus agentis, convertentis ſe ſupra phantaſmata, reſultat ſpecies intelligibilis in intellectu poſſibili, 1.q.85.1.ad 3

5 Phantaſmata illuminantur ab intellectu agente, quia ex ejus virtute redduntur habilia, ut ab eis intentiones intelligibiles abſtrahantur, 1 q.85.1.ad 3

6 In poteſtate noſtra eſt per virtutem intellectus agentis formare phantaſmata, accommoda conſiderationi quam volumus, niſi forte eſſet impedimentum ex parte organi cujus eſt, 1 q.85.1.ad 4

1 Pœna duplex, ſc. pœna ſenſus, id eſt afflictiva; & pœna damni, ideſt carentia Divinæ viſionis, 12. q.87.4.c.fi. & 22 q.76.4.ad 4. et 3.q.46.9. ad 3.et q.52.2.ad 2

2 Pœna ſenſus debetur culpæ ratione inordinatæ converſionis, ſed pœna damni ratione averſionis, 12.q.87.4.o.item 22.q.79.4.ad 3

3 Pœna peccati duplex, ſc. per inflictionem contrarii, et per ſubtractionem boni convenientis; prima eſt a Deo agente, ſecunda vero a Deo non agente, 22.q.19.1.ad 3

4 Duplex, ſcilicet taxata, et conſequens; prima commenſuratur culpæ, non autem ſecunda, 22.q.164.1.ad 4

5 Pœna conſequens peccatum duplex, ſc. per ſe, et per accidens, 12.q.73.8.o

6 Unius peccati eſt tantum una pœna adæquata, et plures partiales multipliciter, 22.qu.39.4.ad 3.et q.99.4.ad 2

7 Omnis pœna eſt medicina, ſed non ſemper reſpectu peccantis, 12.qu.87.2 ad 1.et 3.ad 2. item 22.qu.39.2. ad 1: item 4.ad 3.et qu.66.6. ad 2. et q.86.1.c.et q 108.3.ad 2.et 4.c

8 Omnis pœna eſt corruptio agentis, et omnis culpa eſt corruptio actionis, 1.q.48.5.6.o. et 12.q.21.1.ad 3

9 De ratione pœnæ eſt, quod ſit contraria voluntati, 1.q.8.5.c.et q.64.3.c.et 12.q.87.2.6.c. et 22.q.18.3.c

10 De ratione pœnæ ſunt tria,

ſcil. quod ſit contra voluntatem, propter culpam, & paſſio ab extrinſeco, 12. q.46.6. ad 2.

11 Nulla pœna eſt volita abſolute, ſed ex conditione dupliciter, ſc. qua acquiritur bonum], ut ſatisfactio & martyrium; & ſine qua non, ut mors naturalis & purgatio, ſine quibus ad bonum optatum perveniri non poteſt, 12.q.87.6.c

12 Pœna eſt bonum ſimpliciter, & malum ſecundum quid, id eſt huic, 22. q.19.1.c.

13 Peccatum non eſt pœna, niſi per accidens, & hoc dupliciter, ſc. ratione antecedentis, quia deſeritur a Deo, & ratione conſequentis, quia perditur melius, 12.q.87.2.o. item 22 q.36.2.ad 4

14 Puniri non eſt culpa, ſed fieri reum pœna, 12.q.87.1.ad 2

15 Pœna peccato proportionatur ſecundum acerbitatem in judicio divino & humano, 12.q.87.3.c.& 4.c. ad 3

16 Ratio omnium pœnarum veteris legis exponitur, 12.q.105. 2.ad 9.& ad 10.& ad 11 & ad 12.

17 Pœna non debetur juſte, niſi propter culpam, 12.q.87.7.o.

18 Omnis pœna ut pœna infligitur tantum pro culpa propria, & præterita; ſed ut ſatisfactio, vel ut medicina, infligitur etiam pro culpa aliena, 12.qu.87.7.o. item 22.qu. 108.4 o.& 3.q.14.1.ad 3

19 Nullus punitur pœna animæ, niſi pro culpa propria, quia pœna animæ non eſt medicina, 12.q.87.8.o. & 22.q.108.4.c. ad 1.

20 Filius punitur pœna corporali pro culpa parentum, & ſervi pro dominis, inquantum ſunt aliquid eorum, non autem pœna ſpirituali; niſi culpa aliorum fiat eis propria ratione conſenſus, vel imitationis, vel conſultationis, vel diſſimulationis, 12.q. 81.1.ad 1.& 2.ad 1. & q.87.8.o. & 22.q.108.4.ad 1.& ad 3. & q.164. 2.ad 4. & 3.q.82.6.ad 3

21 Pœnam ſemper præcedit peccatum in natura, ſed non ſemper in perſona puniti, 12.q.87.7.o.

22 Qui eſt in peccato non habet guſtum ſanum, ſed affectum infectum amore ſui inordinato; ideo revocatur a peccato per pœnas contrarias ſuæ naturæ & ſuæ voluntati, & non dulcedine divinæ bonitatis, 22.q.108.3.o

23 In judicio humano nullus debet puniri pœna perſonali, niſi pro culpa ſua, ſed tantum pœna damni triplici ratione, ſc. vel ex hoc quod aliquis ineptus redditur ſine ſua culpa ad aliquod bonum habendum vel conſequendum, vel quia bonum, in quo damnificatur, non eſt proprium bonum, ſed commune; vel quia bonum unius dependet ex bono alterius, 22.q.108.4.ad 2.

24 Non omnes pœnæ ſunt æquales, nec præmia ſunt æqualia, 12.q.73.2.c

25 Maxima pœna eſt ſeparari a Deo, 12.q.88.6.c.fi.

26 Gravior pœna imponitur quadrupliciter, ſc. propter gravius peccatum, conſuetudinem, pronitatem, & nocumentum, 12.q.105.2 ad 9.& 22.q.39.2.ad 1.

27 Lex vetus pœna mortis punit peccata contra Deum, homicidium. irreverentiam ad parentes, adulterium, inceſtum, & furtum hominum, aliarum autem rerum pœna damni, 12.q 105. 2.ad 10.& 22.q.66.6. ad 2

28 Pœnam talionis in percuſſoris mutilationibus, & falſo teſtimonio lex vetus infligit, in aliis vero flagella vel ignominiam, ibid.

29 Pœna poſt remiſſionem culpæ imponitur duplici de cauſa, ſcil. ad ſolvendum debitum, & ad remedium: quoad primum debet imponi ſecundum quantitatem culpæ; ſed quoad ſecundum pro minori culpa imponitur major pœna triplici ratione, ſc. difficultatis, periculi, & multitudinis, 12.q.105.2.ad 9

30 Chriſtus ex auctoritate poterat totam pœnam, vel partem dimittere, ſicut volebat, non autem alii, 22.q.83.4.ad 2

31 Deus tardat pœnas pro peccatis duplici ratione, ſcilicet ut prædeſtinati convertantur, & ut judicia ejus appareant juſta, 22.q.10.11.c.fi.

32 Poſt hanc vitam nullus habebit pœnam corporalem nec ſpiritualem, niſi pro culpa ſua, 22.q.108.4.c

33 Minima pœna Purgatorii eſt major quam maxima pœna hic, 3.q.46.6.ad 3

34 Mortui cum ſolo peccato originali non puniuntur pœna ſenſus, 3.q.1.4.ad 2

35 Pœna æterna debetur peccato originali non ratione gravitatis, ſed ratione ſubjecti privati gratia, 12.q.87.5.ad 2.

36 Pœna duplex debetur peccato originali, ſcil. carentia Divinæ viſionis, inquantum inficit perſonam, mors, rebellio, & hujuſmodi, inquantum inficit naturam, 3.q 52.5.c

37 Omnes pœnæ pro peccato primorum parentum declarantur, 22.q 164.2.0

38 Minor pœna debetur peccato originali, quam veniali, 3.q.1.4.ad 1

39 Peccatum veniale ſine gratia, id eſt cum originali vel mortali, punitur æternaliter pœna ſenſus in inferno, 12.q.87.5.ad 3

40 Pœna tempotalis debetur veniali, æterna vero mortali, 12.q.72.5.c. & q. 87.2.5.0. & q.88.2.4.c. & q. 109. 7.c. item 3.q.86.4.0

41 Omnis pœna præeligenda eſt non ſolum peccato mortali, ſed etiam veniali; tamen nullus tentet ſe, nec alium in ſpeciali de hoc propter periculum, quia deſcendere in talibus ad ſingula eſt inducere hominem in tentationem, & præbere occaſionem peccandi, 22.q.100.3.ad 4

42 Remiſſa per pœnitentiam culpa mortali & pœna æterna, quandoque remanet pœna temporalis, 12.q.87.6.0.& 3.q 86.4.0.

Pœnale eſt aliquid, inquantum eſt contra voluntatem, 1.q.48.5.c.& q.64.3.c.& 12.q.87.2.6.c.& 22.q.18.3.c

1 Pœnitentia, ut eſt dolor voluntatis, cum electione recta, eſt virtus vel actus ejus, non autem ut paſſio, 3.q.85.1.0

2 Eſt virtus ſpecialis, quia habet materiam generalem ſub ratione ſpeciali, ſcil. omnia peccata, ut emundabilia per actus hominis, 3.q.85.2.0

3 Eſt virtus moralis, & non theologica, quia objectum ejus eſt peccatum, non autem Deus, ſed eſt finis ejus, 3.q.85.3.ad 1.

4 † Eſt ſpecies juſtitiæ commutativæ, licet contineat aliquid de qualibet virtute, 3.q.85.3.0.& 4.c

5 Pœnitentia & vindicativa continetur ſub juſtitia commutativa, 3.q.85.3.ad 3

6 Pœnitentia, ſecundum quod eſt virtus, importat deteſtationem peccati, cum propoſito abolendi illud ſecundum conditionem ſtatus peccantis, 3.q.85.2.ad 1.& 3.c

7 Ponit medium, inquantum infert debitam pœnam pro qualibet culpa, ſecundum acceptationem Dei, 3.q.85.3.ad 2

8 † Pœnitentiam ordine naturæ ſimpliciter præcedunt virtutes theologicæ, 3.q.85.6.0

9 Pœnitentia eſt dolor de peccato præterito, ſed verecundia eſt timor de turpi futuro, 3.q.85.1.ad 2

10 Pœnitentia eſt in reo, ſecundum voluntatem ejus, pro offenſa Dei; ſed juſtitia vindicativa eſt in judice contra voluntatem rei, & pro offenſa in communi, 3 q.85.3.0. & q.90.3.c

11 Pœnitentia ſecundum quod eſt actus virtutis requiritur ante baptiſmum, quæ ſit prior baptiſmo, tempore vel natura, non autem ut ſacramentum, 3.q.6.0. & q.84.2. ad 2.& 6.ad 2.& q.90.4.ad 1

12 Eſt poſterior natura & tempore fide, ſpe, & timore ſervili; ſed eſt prior charitate, & cæteris virtutibus, 3. q.85.6.0.

13 Utitur temperantia ad finem ſuum, 3.q.85.3.ad 4

14 Deteſtatio vel diſplicentia peccati abſolute eſt actus cujuslibet virtutis; ſed ut expiabile per eam, quoad culpam & reatum, eſt actus pœnitentiæ virtutis, 3.q.85.2.ad 1.& 3.c

15 Primus actus pœnitentiæ, ſc. contritio, ſe habet ut ultima diſpoſitio ad gratiam conſequendam; alii vero actus pœnitentiæ procedunt jam ex gratia et virtutibus, 3.q 89.1.ad 2.et 2.c.

16 Pœnitentia & gaudium circa idem, ſcil. de peccatis, contrariantur, non autem gaudium de pœnitentia, vel de

venia ſperata, 3.q.84.9.ad 2

17 Pœnitentia non fuit in Chriſto actu nec potentia, ſicut nec materia ejus, ſcil. peccatum, 3.q.84.7.ad 4

18 Pœnitentia ut virtus eſt ſubjective in voluntate, ſed ut paſſio eſt in concupiſcibili, 3.q.75.4.0

19 Eſt in innocentibus ſecundum habitum, non autem ſecundum actum, 1 q.95.2.c

20 Pœnitens recurrit ad Deum, ſicut ſervus, filius, & uxor ad dominum, patrem, & virum; ad ſacerdotem autem, ſicut ad vicarium Dei, 3.q.85.3.c

21 Eſau non vere pœnituit, quia non doluit de peccato, ſed de damno, 3.q.86.1.ad 1

22 Habens veram pœnitentiam poteſt eam deſerere, tamen pœnitentia requirit propoſitum perſeverandi, 3.q.83.10.0

23 Vera pœnitentia poteſt amitti per quodlibet peccatum mortale ſequens, propter flexibilitatem liberi arbitrii, 3.q.84.10.c

24 Debet eſſe continua ſecundum habitum, non autem ſecundum actum, quia non poteſt, 3.q 84.9.0

25 Interior debet durare uſque in finem vitæ, non autem exterior, 3.q.83.8.0.& 9.ad 1

26 Eſt poſſibilis in fine vitæ, quamdiu durat liberum arbitrium, ſed eſt difficilis & rara, 22.q.14.3 ad 3

27 Exercitia militiæ, negotiationis, & publicanorum poſſunt haberi a pœnitentibus, licet laudabilius evitentur ab eis, 22 q.188.3.ad 4

28 Militia ſæcularis interdicitur pœnitentibus, ſed quæ eſt propter Deum imponitur eis quandoque, 22.q.188.3.ad 3

29 Pœnitentia quoad habitum eſt tantum a Deo, ſed diſpoſitive eſt a nobis per timorem ſervilem ut plurimum, licet in aliquibus inchoetur ex amore, 3.q.85.5.0

30 Actus pœnitentiæ eſt a timore ſervili, ut a primo motivo affectus, a timore filiali vero, ut a principio immediato & proximo, 3.q.85.5.0

31 Sex actus per ordinem concurrunt ad cauſandum in nobis pœnitentiæ actus, ſc. operatio Dei convertentis cor, motus fidei, ſpei, charitatis, timor ſervilis, & filialis, 3.q.85.5.0.

32 Chriſtus ſacramento pœnitentiæ non eſt uſus ad ſe, nec ad alios, quia ut ſacramentorum dominus, effectum ſacramenti ſine ſacramentalibus præbebat, 3 q.84.5.ad 3.& 7.ad 4

33 Pœnitentia figurabatur in veteri lege per diverſos ritus expiationum, 12.q.102.5.ad 3

34 Pœnitentia in generali eſt a natura, ſed cum aliqua determinatione eſt a lege veteri, a nova vero, ut ſacramentum novæ legis, 3.q.84.7.0. & q.86.6.ad 4

35 Eſt ſacramentum, 3 q.84 3.0.

36 Et fuit inſtitutum a Chriſto dando claves, ſed oſtendit efficaciam ejus, poſt reſurrectionem, 3.q.84.7.0

37 Et neceſſarium eſt ſolis habentibus peccatum, 3.q. 65.1.c.& 2. ad 4. & 4.c. & q.85.5.0. & 6.c

38 Sacramentum pœnitentiæ poteſt & debet iterari, 3.q.84.10.0

39 Non requirit impoſitionem manus, nec ſignum crucis, 3.q.84.4.0

40 Remiſſio peccatorum eſt res tantum in ſacramento pœnitentiæ; actus vero exteriores pœnitentis & abſolventis ſunt ſacramentum tantum; ſed pœnitentia interior eſt ſacramentum, & res ſacramenti, & ſecundum totum ſimul eſt cauſa tertii; ſed ſecundum & tertium eſt cauſa primi, 3.q 84.1.ad 3

41 Hoc ſacramentum non conſiſtit in conſecratione materiæ, nec in uſu materiæ conſecratæ, ſicut alia ſacramenta, ſed in remotione materiæ, ſc. peccati, 3.q.84.3.c

42 In ſacramento pœnitentiæ & matrimonii non eſt materia corporalis, ſicut in aliis ſacramentis: ſed actus humani ſenſibiles ſunt ibi loco materiæ, 3.q.84 1. ad 1. & ad 2. & 4.ad 3.& 7.c.& q.85.1.ad 1.& qu.86.4.ad 3.& 6.c. & q.89.1.ad 2.& q 90.1.0. item 2.c

43 Materia vel objectum pœniten-

nitentiæ duplex. ſc. proxima, id eſt actus pœnitentis; & remota, ſc. peccata, 3.q.84.2.0. & q.90.1.ad 3

44 Materia pœnitentiæ adhibetur a Deo interius inſpirante; non autem a miniſtro, ſicut in aliis ſacramentis, ſed tantum complet abſolvendo, 3.q.84.1. ad 2.& 3 c.& 4.ad 4

45 Pœnitentia eſt aliquo modo de quolibet genere peccatorum, ſed eſt de peccato mortali proprie & principaliter; de veniali proprie, & non principaliter; de originali vero improprie, 3.qu.84.2. ad 3. item 7 ad 3

46 Nullus tenetur ad pœnitentiam de peccato veniali, quia ſine ea remittitur, licet non in hac vita, 3.q.87.1.0. & 2.ad 2

47 Quæ ſunt ex parte pœnitentis, ſc. verba & facta, ſunt materia hujus ſacramenti, quæ vero ſunt ex parte ſacerdotis, ſe habent per modum formæ, 3.q.84 3 c.ad 1. & 4. ad 3. & 7.c. & q.86.6.c.& q.89.1.ad 2

48 Forma hujus ſacramenti eſt hæc, Abſolvo te; ſed alia, ſc. in nomine Patris, &c. & omnia alia quæ in abſolutione dicuntur, ſunt ad bene eſſe, 3.q.84.3.0

49 Sacramentum pœnitentiæ habet partes, non autem ut virtus, nec alia ſacramenta, 3.q.90.1.0

50 Partes ejus materiales ſunt tres, ſc. contritio, confeſſio, & ſatisfactio. Sed partes ejus eſſentiales & cujuslibet ſacramenti, ſunt materia & forma, 3.q.90.2.0

51 Hæ partes pœnitentiæ ſunt partes ejus eſſentiales, non autem ſubjectivæ, nec potentiales, 3.q.90.3.0

52 Contritio, & confeſſio, & ſatisfactio ſunt actus pœnitentiæ virtutis, & non partes ejus, 3.q.90.1.ad 2

53 Ordo virtutis & temporis eſt inter partes pœnitentiæ integrales, 3.q.90.3 ad 3.

54 Pœnitentia ante baptiſmum, pœnitentia peccatorum mortalium, & pœnitentia venialium ſunt partes, ideſt ſpecies virtutis pœnitentiæ, non autem ſacramenti pœnitentiæ 3.q.90 4.0

55 Satisfactio dicitur fructus pœnitentiæ, quia eſt ultima pars ejus, 3.q.90.2.ad 3

56 Pœnitentia ſolemnis non debet iterari triplici ratione, ſc. ne ex iteratione pœnitentia vileſcat, & propter ſignificationem, & quia ſolemnizatio eſt quaſi quædam profeſſio perpetuo pœnitentiam conſervandi, 3.q.84.10.ad 2

57 Pœnitens ſolemniter non debet ordinari quadruplici ratione, ſc. propter dignitatem ordinum iſtorum, propter timorem recidivi, propter ſcandalum vitandum, quod poſſet in populo oriri ex memoria præcedentium peccatorum: & quia non haberet frontem alios corrigendi, cum peccatum ejus foret publicum; & ordinans debet privari poteſtate hac, niſi in neceſſitate vel conſuetudine, ad ordines minores tantum, 3.q.89 3.ad 3

58 Pœnitentia revocat omnes defectus, reſtituendo in priſtinam gatiam, 3.q.89.2.ad 2

59 In ſacramento pœnitentiæ gratia infunditur, per quam fit remiſſio peccatorum, 3.q.89.1.c.

60 Pœnitentia ex prima ſui inſtitutione reſpicit præteritum; ſed ex conſequenti ut medicina præſervans, reſpicit futurum; & ſimiliter ſatisfactio, 3.q.84.8.ad 1

61 Dignitas amiſſa per peccatum eſt triplex, ſc. filiatio per gratiam, innocentia, & dignitas ecceleſiaſtica. Prima reſtauratur per pœnitentiam, non autem ſecunda; ſed aliquid majus quandoque, nec tertia, quadrupliciter, ſc. ſi vere non pœniteat, vel negligenter, vel propter irregularitatem, vel propter ſcandalum, 3.q.89.3.0.

62 In pœnitentia non quæritur ſola rei integratio æqualitatis juſtitiæ, ſicut in juſtitia vindicativa, ſed magis reconciliatio amicitiæ, 3.q.90.3.c

63 Pœnitentia expellit effective quodlibet peccatum, formaliter vero ſuum oppoſitum tantum, ſcil. impœnitentiam, 3.q.85.2.ad 1.& ad 3

64 Omnis virtus expellit formali-

maliter, id eſt per actum primum, peccatum ſibi oppoſitum, ſed tantum pœnitentia expellit effective, id eſt per actum ſecundum, omne peccatum, 3 q.85.2.ad 3

65 Homo in primo inſtanti ſuæ pœnitentiæ conſequitur remiſſionem peccatorum, 3.qu.74.8. ad 1

66 Merces pœnitentiæ eſt plena remiſſio peccatorum quoad culpam & pœnam, 3.q. 84.9.ad 1.& q.89.1.c

67 Per pœnitentiam liberamur a peccato, & reſtituimur in ſtatum priſtinum; ſed per eam non exhibetur aliquid de novo pertinens ad cultum Dei, 1.q.63.6.c.

68 † Omne peccatum viatoris deleri poteſt per pœnitentiam, non autem damnatorum, 3.q.86.1.o.& q.87.1.o

69 Remiſſio culpæ eſt effectus pœnitentiæ virtutis; ſed principalius pœnitentiæ ſacramenti, & principalius gratiæ quam ſacramenti, & principalius charitatis & fidei, quam pœnitentiæ virtutis, 3.q.86.6.o

70 Remiſſio culpæ eſt effectus pœnitentiæ principaliter ex vi clavium in miniſtris; ſecundario ex vi actus ipſius pœnitentis, 3. q.86.6.c.& q.89.1.ad 2

71 Peccatum mortale poteſt remitti ſine ſacramento pœnitentiæ, non autem ſine virtute pœnitentiæ, 3. qu. 86.2.o. & 3.c.& q.87.1.c

72 Veniale poteſt remitti ſine ſacramento pœnitentiæ, non autem ſine aliquali actu virtutis pœnitentiæ explicito vel implicito, 3.qu.87.1.o. & 2. ad 2.& ad 3.& 3.c

73 Pœnitentia tollit totam culpam, ſed non ſemper totum reatum, id eſt debitum totius pœnæ, 3.q.67.3. ad 3. & q.69.10.ad 3.& q.86.4.o

74 Non tollit omnes reliquias peccati actualis, id eſt defectus conſecutos, niſi pœnitentia jam perfecta, ſecundum omnes ejus partes, 3.q.86.4.ad 3.& 5.o

75 Sacramentum pœnitentiæ habet efficaciam ad remiſſionem peccatorum ex virtute nominis Chriſti patientis & reſurgentis, 3. quæſt. 84. 4. c. & 5. ad 3. & 7. c. & quæſt. 86.1. c.fin. & 6. ad 3.

76 Remota per pœnitentiam averſione, remanet inordinata converſio ad bonum creatum, 3.q.86.4.ad 1. & 5.c

77 Omnes virtutes & gratiæ reſtaurantur per ſacramentum pœnitentiæ, non autem per virtutem pœnitentiæ, 22.qu. 152 3.ad 3.& 3.q.89 1.c

78 Nec reſtaurantur ſemper in gradu priori, ſed in majori vel minori, ſecundum gradum motus pœnitentiæ, 3.q.89.2.o. & 5.ad 2

79 In innocentibus poteſt eſſe pœnitentia non actu, ſed potentia, ſuppl.q.16.1.o

80 Sicut virtutes cardinales remanebunt in patria; ita etiam pœnitentiam, quæ eſt pars juſtitiæ, quæ eſt virtus cardinalis, habebunt ſancti, qui ſunt in gloria, ſuppl.q.16.2.c

81 Non poteſt pœnitentia eſſe in malis angelis, quum peccatum illorum ſit irremiſſibile, ſuppl q.16.3.o

82 Injungenda nonnunquam eſt enormibus ac publicis criminibus obnoxiis publica & ſolemnis pœnitentia, ad ipſorum ſalutem, & aliorum exemplum, ſuppl.q.28.1.o

83 Si quis poſt ſolemnem actam pœnitentiam rurſus peccaverit, non clauditur ei locus pœnitentiæ, ſed pœnitentia ſolemnis ei rurſus injungenda non eſt, ſuppl.q.28.2.c

84 Publica ac ſolemnis pœnitentia viris ac mulieribus ſemel tantum injungi poteſt, non tamen clericis; publica autem non ſolemnis etiam clericis imponi pluries poteſt, ſicut & aliis, ſuppl.q.28.3.o

Pentecoſtes erat feſtum pro beneficio datæ legis, ſignificans adventum Spiritus ſancti, cujus feſtum ſuccedit ei, 12. q.102.4. 10.& q.103.3.ad 4

1 Per, ſignificat aliquam cauſam operationis, in ſuo cauſali dupliciter, ſc. ut exit ab agente, & ut terminatur ad operatum, 1.q.36.3.c

2 Cum dicitur aliquis per aliquem operari, hæc præpoſitio, per, ſemper deſignat in ſuo cauſali aliquam cauſam, vel prin-

principium actus, 1. qu. 36. 3.c. princ.

3 Per, ſignificat cauſam medium, ſed aliquando habitudinem formæ, per quam agens operatur, 1.q.39.8.c. & q.45.6.ad 2

4 Solet denotare cauſam mediam, vel principium de principio, 1.q.45.6 ad 2

5 Significat auctoritatem in recto, & aliquando in obliquo, 1.q.36.3.c

6 Pater operatur per Filium, & non e converſo, 1. q.36.3 c. ad 4.& q.45.6.ad 2

† Perceptio experimentalem quandam notitiam ſignificat, 1.q.43.5.ad 2

1 Perfectio dicitur dupliciter, ſc. proprie, & tranſumptive, ſicut dicitur quandoque perfectus latro, non quidem proprie & ſimpliciter, ſed quaſi tranſumptive, & ſecundum quid, 12 q. 55.3. ad 1.& q.92. 1.c.fi. & 22.qu. 14.4. ad 1. & q.45.1. ad 1.& q.47. 13.c. & q.92.1.ad 1. & q.116.1.c. ad 3

2 Duplex, ſcil. prima, id eſt forma ſubſtantialis; & ſecunda, ideſt forma accidentalis, 1.q.73.1.c.& 12.q.4.2.ad 1

3 Duplex. ſc. prima, ideſt ſubſtantia rei, & ſecunda, ideſt finis, ſive operatio; & prima eſt cauſa ſecundæ, 1 q.73 1.c

4 Perfectio univerſi duplex, ſ. ſecundum ſtatum præſentem, & futuræ novitatis, 1.q 73.1 c.

5 Perfectio duplex, ſc. totalitatis, & finis; prima con venit diei ſextæ, in primis operibus Dei; ſed ſecunda diei ſeptimæ, 1.q.73.1.c. ad 2. & 3, q.29.2.c

6 Dicitur tripliciter, ſc.ſimpliciter, ſecundum naturam, & ſecundum tempus, 12. q.98. 2.ad 1.& 22.q.161.1.ad 4

7 Triplex, ſc. ſecundum eſſe, ſecundum accidentia, & ſecundum finem, 1.q.6.3.c

8 Triplex, ſc. diſpoſitionis, formæ, & finis, 3.q.27.5.ad 2.

9 Triplex, ſc. naturæ, gratiæ, & gloriæ, 1.q.73.1.ad 1

10 Gradus perfectionis quintuplex. ſc. quia ſupremum in entibus eſt, quod habet perfectum bonum ſine operatione, ut Deus: ſecundum eſt, quod habet perfectum bonum per unum vel per paucos motus, ut angelus: tertium eſt, quod acquirit perfectum bonum per multas operationes, ut homo: quartum eſt, quod non poteſt acquirere perfectum bonum ullo modo; ſed imperfectum, per paucos motus, ut bruta perfecta, vel per unum tantum, ut bruta imperfecta: & infimum eſt, quod nihil horum poteſt acquirere, & propter hoc non habet participatum aliquem motum, ut plantæ, 1.q.77.2.c. & 12.q.3.2. ad 4.& q.5.7.c

11 Omnis creatura, ſecundum quod eſt perpetua, eſt de eſſentiali perfectione univerſali; de accidentali vero, ſecundum quod eſt corruptibilis, 3. q.23 7.c

12 Ultima perfectio rei eſt in conſecutione finis, 1.q.103.1.c. & 12.q 55.1.c.& 22.q.184.1.c

13 Prima perfectio, id eſt forma rei, ſe habet ad ſecundam, id eſt ad operationem, in duplici ordine, quia terminat & elicit eam, 3.q.29.2.c

14 In omnibus naturis ordinatis duo concurrunt ad perfectionem naturæ inferioris, ſc. aliquid ſecundum motum proprium, & aliquid ſecundum motum naturæ ſuperioris, 22. q.2.3.c

15 Unumquodque ſecundum quod eſt perfectum eſt bonum & in actu, 1.q.4. princ. & 1.2. & q.5.1.3.c.& 12.q.3 2. cor.

16 Primum principium in genere cauſæ efficientis oportet eſſe perfectiſſimum; nam perfectum dicitur, cui nihil deeſt, ſecundum modum ſuæ perfectionis, 1.q 4.1.c.fin.

17 Ultima perfectio cujuslibet rei eſt operatio ejus, 12. q 3.2.c

18 † Perfectum eſt prius imperfecto ordine naturæ & perfectionis, ſed e converſo ordine temporis, & generationis, 1.qu.85.3.ad 1.& 3.qu.1.5.ad 3 & 6.c

19 Semper imperfectum eſt propter perfectum, 1.q.105.5.c.

20 Perfecta bonitas eſt in iis quæ ſunt ad finem, ſi per ſe ſufficiunt inducere ad finem;

imperfecta vero, ſi tantum aliquid cooperari poſſunt, 12.q.98.1.c

21 Adveniente perfecto non manet imperfectum, quando imperfectio eſt de ratione ejus, 12.q.67.3.6.c.& 22.q.4.4.ad 1

22 Vel quando ſunt oppoſita, 1.q.58.7.ad 3. & q 62.7.ad 1. & 12.q.67.3.c.& 5.ad 2.& 6.c. & 3.q.9.3.ad 1.

23 Aliquis dicitur perfectus dupliciter, ſcilicet habendo perfectionem & ſtatum ejus, 22.q.184.4.c.

24 Ad ſtatum perfectionis requiritur obligatio perpetua ad ſervitutem Dei, cum aliqua ſolemnitate, 22q 184.4.5.6.c.& 8.ad 5.

25 In ſtatu perfectionis ſunt ſoli profeſſi ſolemniter religionem, et epiſcopi, 22.qu.184.4.5.6.0

26 Status epiſcoporum eſt perfectior ſtatu religioſorum, quia epiſcopi ſunt perfectiores, hi autem perfecti, 22.q.184.5.ad 3 et 7 8.0. et q.185.8 c. et q.186.3. ad. 5.et q.188.1.ad 3

27 Status religioſorum eſt perfectior ſtatu curatorum et archidiaconorum, 22.q 184 8 0

28 Perfectio hominis eſt, ut contemptis temporalibus, ſpiritualibus inhæreat, 12 q.99.6.c.ſi.

29 Perfectio charitatis triplex, ſc. ex parte diligibilis, diligentis, et per excluſionem repugnantis, prima convenit ſoli Deo, ſecunda beatis, tertia viatoribus, 22.q.24.8.0. et q.44.4.ad 2.et ad 3.et q.184 2.0

30 Perfectio charitatis ex parte diligentis triplex, ſc. ſecundum actum, ſtudium, et habitum; prima convenit ſolis beatis, ſecunda perfectis viatoribus, tertia omnibus habentibus charitatem, et ad eam omnes tenentur, 22 q.24 8.c.et q.44.4.ad 2.et ad 3.et q.184.2 0

31 Ad perfectionem aliquid pertinet tripliciter, ſc. eſſentialiter, ut obſervantia præceptorum charitatis; conſequenter ut conſilia; et inſtrumentaliter, ut paupertas, continentia, et hujuſmodi, 22.q 184.3.c.

32 Paupertas voluntaria non eſt perfectio, ſed inſtrumentum ejus, 22.q.19 12.ad 1. et q 184.7. ad 1.et q 186.6.ad 1 et q 187.1.ad 3 et 2.c. et 3.c.ſi. et q.188.7.c. ad 1.& 8.c

33 Paupertas voluntaria eſt efficax exercitium perveniendi ad perfectionem charitatis, 22.q.186 3.ad 4

34 Perfectio vitæ Chriſtianæ ſimpliciter attenditur ſecundum charitatem, ſed ſecundum quid, ſecundum alias virtutes, 22.q.184.1.0.& 2.3.c. & q.189.1. ad 1.& 3.q.46.3.c

35 Perfectio vitæ eſſentialiter conſiſtit in præceptis, ſed inſtrumentaliter in conſiliis, 22.q.184.3.0

36 Principaliter & per ſe conſiſtit in interioribus, præcipue in charitate: ſed ſecundario & per accidens, in exterioribus, ut in virginitate & paupertate; & hoc tripliciter, ſc. removendo impedimenta, vel ut effectus charitatis, & ut perfectio pœnitentiæ, 22.q.81.7.c.& q.186.7.ad 1

37 Quilibet tenetur tendere ad perfectionem ex præcepto, non autem tenetur eſſe perfectus, 22.q.186.2.ad 1

38 Habens perfectam charitatem, vel exiſtens in ſtatu perfectionis non tenetur plus aliis ad opera perfectionis, niſi ex voto, vel cura, 22.q.110.4.5

39 Qui non eſt perfectus in virtutibus moralibus, indigne ſumit officium prælationis, vel prædicationis, 3 q.41.3 ad 1

40 Perfecti debent tolerare injurias proprias, ſecundum præparationem animi, non autem communes Dei, proximi, vel ſtatus, 22.q.108.1.ad 2.& ad 4.& q.188.3.ad 1

41 Debent reſiſtere detractoribus ſuis, 22.q.72.3.0

42 Perfectis licet ſua repetere, vel non dare, ſicut etiam imperfectis, 22.q.43.8.0

1 Periculum ex ipſo facto naſcens facit illud factum non expedire, non autem periculum naſcens ex defectu noſtro, 22.q.8[illegible].1 ad 2

2 Expediens eſt aſcendere equum quamvis periculum immineat cadendi de equo: alioquin oporteret ab omnibus bonis ceſſare,

ſare, quæ etiam per accidens ex aliquo eventu poſſunt eſſe periculoſa, 22.q.88.4.ad 2

3 Quaſcunque res magnas aggredi videtur periculoſum eſſe, quia in iis deficere eſt valde nocivum, 22.q.128.ad 3

4 Periculis rerum humanarum eſt obviandum per res humanas, non autem per hoc, quod res divinæ convertantur in uſum humanum per diſpenſationem indebitam. 22.q.88.11.ad 1

5 Periculum eſt in mora quandoque. 12.q.96.c.6.

6 Si ſit ſubitum periculum, non patiens tantam moram, ut ad ſuperiorem recurri poſſit, ipſa neceſſitas diſpenſationem habet annexam, quia neceſſitas non ſubditur legi. Ibidem.

1 Perjurium habet principaliter nomen & ſpeciem a falſitate; ſecundario a defectu juſtitiæ; tertio a defectu judicii, 22.q.98.1.0.& q.123.3.ad 3

2 Semper eſt peccatum contrarium religioni, 22.q.98.2.0.

3 Semper eſt peccatum mortale, licet ex joco ſit, vel ex lapſu linguæ, ſi perpendit qui jurat, 22.q.70.4.c.& q.98.2.3.0

4 Jurans verum quod putat eſſe falſum, vel jurans falſum, quod putat eſſe verum, eſt perjurus, 22.q.98.1.ad 3

5 Perjurium promiſſorium eſt infame ipſo jure, aſſertorium vero per ſententiam tantum, 22.q.98.3.ad 2

Permittere lex humana dicitur aliqua non quaſi ea approbans, ſed quaſi ea dirigere non potens, 12.q.91.3.ad 3

Permutatio beneficii eccleſiaſtici propter commodum ſpirituale eſt licita de licentia epiſcopi, non autem propter commodum temporale, quia eſt ſimonia, 22.q.100 1.ad 5

1 Perplexus aliquis eſſe poteſt ex ſuppoſitione, non autem ſimpliciter, 12.q. 19.6. ad 3. & 3.q.64.6.ad 3.& q 82.10.ad 2

1 Per ſe quod convenit alicui, non poteſt ſeparari ab eo, 1.q.60.2.c

2 Formæ convenit eſſe per ſe, non autem materiæ, vel compoſito, ſed per formam; 2. quæſt. 50. 5. c. & quæſt.75. 6.c. & quæſt. 92. 2. c

3 † Omne quod ineſt non per ſe, reducitur ad aliquid, quod ineſt per ſe, 12.q.10.1.c

4 In moralibus intentum dicitur per ſe, & quod eſt præter intentionem dicitur per accidens, 22 q.37.1.c. & q.39.1.c. & q.43.3.c.& q 59.2.c. & q.64.7.c.& q.150.2.c

1 Perſeverantia eſt in ratione bene conſiderata ſtabilis & perpetua permanſio, ſecundum Andronicum, 22.q.128.c

2 † Eſt virtus ſpecialis habens ſpeciale objectum, ſcil. opus laborioſum, ut triſtabile diuturnitatis, 22.q.137.1.0. & 2.c.ad 1.& ad 2.& q.18.1.c

3 Ut eſt virtus moderatur aliquas paſſiones, ſc. timorem fatigationis, aut defectus, propter diuturnitatem, non autem perſeverantia, de qua loquitur philoſophus, 22.q.137.2.ad 2

4 Dicitur tripliciter, ſc. habitus mentis quo firmiter ſtatur contra triſtitias, habitus de propoſito perſeverandi, & continuatio boni uſque ad finem vitæ. Primo & ſecundo modo eſt virtus infuſa, non autem tertio modo, 1.q.95.3.ad 4.& 12 q.109.10.c.& 22 q 12.8 ad 5. & q.137.2.0.& 2.ad 2.& 4.c

5 Primo & ſecundo modo fuit in Adam, non autem tertio modo, 1.q.95.3. ad 4. & 12. qu. 109 10. ad 3. & 22. qu. 137.4. ad 2

6 Perſiſtere in bono uſque in finem, ex propria intentione finis, eſt proprium perſeverantiæ, ſed convenit cuilibet virtuti, in quantum eſt habitus, 22.q.137.1 ad 3. & q.138.2. ad 3

7 Perſeverantia eſt pars potentialis, annexa fortitudini, 22.qu.128.c. ad 5. & ad 6. & quæ. 137.3.0

8 Convenit cum temperantia in materia, ſc. circa delectationes tactus, ſed magis convenit cum fortitudine, & principalius in modo, in quantum firmat contra difficultatem diuturnitatis, 22.q.137.2.ad 1

9 Non eſt in appetitu ſenſitivo, ſed in ratione, 12.q.58.3.ad 2.& 22.q.53.5.ad 3

1 Perſona dicitur a perſonando in theatris cum larvis, 1.q.29.3.ad 2

2 Non eſt nomen intentionis, ſed rei. 1.q.30.4.c

3 Nomen perſonæ non eſt impoſitum ad ſignificandum individuum ex parte naturæ, ſicut aliquis homo, ſed rem ſubſiſtentem in rationali natura, 1.q.30.4.c

4 Perſona ſignificat id quod perfectiſſimum eſt in tota natura, ſc. ſubſiſtens in rationali natura, 1.q.29.3.c

5 Significat ſubſtantiam particularem ad dignitatem pertinentem: ideo eſt tantum in natura intellectuali, 1.q.29.3 ad 2

6 Eſt rationalis naturæ individua ſubſtantia, ſecundum Boethium, 1.q 29.1.o. & 3.c. ad 2. & ad 4

7 † Subſiſtentia in diffinitione perſonæ accipitur in communi, ſecundum quod dividitur in ſubſtantiam primam, & ſecundam, 1.q 29.1 ad 2

8 Perſona eſt hypoſtaſis diſtincta proprietate ad dignitatem pertinente, ſecundum magiſtros, 1.q.29.3.ad 2.& ad 4

9 Forma ſignificata per nomen perſonæ non eſt eſſentia vel natura, ſed eſt perſonalitas, 1.q.39.3.ad 4

10 Perſona eſt communicabilis multis naturis, non autem multis ſuppoſitis, 3.q.3.1.ad 2

11 Illud quod non exiſtit per ſe, non eſt perſona, ut accidentia, partes & humanitas Chriſti; 1.qu.29.1.ad 2. & 5. & q.75.4.ad 2.& 3.q.2.2. ad 3. & q.16.12.ad 2

12 Unitas perſonæ requirit unitatem eſſe completi, & perſonalis, quia eſt de conſtitutione ejus, non autem operatio, 3.q.19.1.ad 4

13 Perſona proprie convenit Deo, & nobilius quam creaturis, 1.q.29.3.o

14 Prædicatur analogice de Deo & creaturis, 1.q.29.4.ad 4

15 In divinis eſt divinæ naturæ incommunicabilis exiſtentia, ſecundum Richardum de ſancto Victore, 1.q.29.3.ad 4

16 In divinis ſignificat relationem per modum ſubſtantiæ, 1.q.28.4.o.& q.30.1.c.& q.33.2.ad 1

17 Etiam in divinis dicitur ad ſe, & non ad alterum, propter modum ſignificandi, 1.q.29.4.ad 1

18 Trinitas, eſſentia, & quælibet res demonſtrabilis eſt perſona ſecundum grammaticos, 1.q.39.8.fi.

19 In divinis perſona & eſſentia ſunt idem re, & differunt ratione, 1.q.3.3.o.& q.39.1.o.& q.40.1.c

20 Addit ſupra eſſentiam Dei ſecundum intellectum, quia eſſentia poteſt intelligi ſine perſona, non autem e converſo, 3.q.3 3.ad 3

21 Cognitio divinarum perſonarum eſt nobis neceſſaria ad recte ſentiendum de creatione, ſed principalius de ſalute noſtra, 1.q.32.1.ad 4

22 In divinis eſſentialia poſſunt abſtrahi a perſonis cognitione imperfecta, non autem cognitione beata, 3.q.3.3.o

23 In divinis eſt pluralitas perſonarum, 1.q.30.1.o

24 Perſona in divinis prædicatur pluraliter de pluribus perſonis, 1.q.30.1.o & q.39.3.ad 4.

25 Communitas hujus nominis perſona non eſt realis, nec intentionis, nec negationis, ſed rationis, 1.q.30.4.o

26 In divinis ſunt tantum tres perſonæ, 1.q.30.2.o.& qu.32.1.o.& q.41.5.o

27 Tres perſonæ ſunt unus Deus, & Deus eſt tres perſonæ, & eſt trinitas, 1.q.39.3.6.o

28 Tres perſonas dicimus eſſe unam eſſentiam, non autem ex, vel de eadem eſſentia, 1.q.39.2.o.& q.41.3.ad 3

29 Hæc non conceditur; tres perſonæ ſunt eſſentiæ, quia forma non deſignatur niſi per duos genitivos, vel per unum genitivum habentem vim duorum, 1.q.39.2.c.ad 4

30 Hæc eſt vera: tres perſonæ ſunt unius eſſentiæ; & genitivus conſtruitur in habitudine cauſæ formalis, 1.q.39.2.o

31 Hæc conceditur: eſſentia eſt trium perſonarum, non autem hæc, Deus eſt trium perſonarum, nec, tres perſonæ ſunt unius Dei, 1.q.39.2.c

32 Per-

12 Perſonæ divinæ ſunt plures res, 1.q.30.1.c. item qu.39. 3.c.ad 3

1 Pertinax ſecundum Iſidorum eſt, qui tenet imprudenter ſuum propoſitum, quaſi omnino tenax, 22 q.138.2.c

2 Aſſimilatur incontinenti & molli, quia nimis appetit aliquam delectationem, & fugit triſtitiam, 22.q.138.2.ad 2

3 Pertinacia opponitur perſeverantiæ ſecundum exceſſum, mollities autem ſecundum defectum, 22.q.138.2.0

Pervicax eſt idem quod pertinax, qui in ſuo propoſito ad victoriam perſeverat, 22.qu. 138.2.c

1 † Peſſimum non oportet quod opponatur optimo, 12.q. 39.4.ad 1.item q.84.4.ad 1

† Petra in deſerto fuit aliquid materiale ſignificans Chriſtum, 1.q.102.1 ad 4

Petrus negando Chriſtum peccavit mortaliter, 22 q.24.12.ad 1

Philotimia eſt virtus in concupiſcibili circa honores abſolute, innominata latine, 12. q.60.5 c.& 22.q.129.2.c

Phinees occidendo Zambri non peccavit, quia o cidit inſpiratus zelo Dei, vel quia erat filius ſacerdotis, 22 q.60.6.2

Phreneticis apparitiones rerum aliter quam ſint vigilantibus, per naturalem commotionem fiunt, 1 q.111 3.c ſi.

1 Pietas a vulgo ſumitur pro actibus miſericordiæ, quia Deus teſtatur, hos actus ſibi fieri; & ex hoc Deus dicitur pius, 22. q.101.1.ad 2

2 Eſt ſpecialis virtus, 22.q. 101.3.0

3 Principaliter eſt ad parentes & ad patriam, in quibus includuntur omnes conſanguinei, cives, & amici, & patria, 22.q.80.1.c.& q.101.1.0.& 2.ad 2.& 3.c

4 Religio exhibet cultum Deo, pietas autem parentibus & patriæ, quia eis homo maxime debitor eſt poſt Deum, 22.q.69.3.c.& 22.q 101.1.c.& 3. ad 1.& ad 2.& q.102 1.ad 3.& q. 106.1 c.& q.122.5.c

5 Pietas debetur Deo, quia cultus parentum includitur in cultu Dei, ſicut minus in majori, 22.q.101.1 ad 1. & 3.ad 2.& q.102.1.ad 1.& q.103.3.ad 1.& q. 106.1.c.ad 1

6 † Opera pietatis non debent prætermitti propter religionem, niſi impediant eam, quia jam non eſſent opera pietatis, 22.q.101.4.c

7 Donum pietatis eſt habitualis diſpoſitio animæ, qua prompte mobilis eſt a ſpiritu ſancto; ad habendum filialem affectum ad Deum ut ad patrem, 22.q.121 1.c

8 Pietatis donum colit patrem Deum, ſed ut virtus colit patrem carnalem, 22.q.121.1.3.0

9 Donum pietatis colit Deum, & conſequenter quæ Dei ſunt, ſc. ſanctos, ſacram ſcripturam, & pauperes, 22.q.121.1.ad 3

10 Donum quo aliquis propter reverentiam Dei operatur bonum ad omnes, perficiens vim appetitivam, in iis quæ ad alterum ſunt, convenienter pietas nominatur, 12.q.68,4.c.ſi & ad 2

11 Donum pietatis eſt unus habitus, dirigens in omni communicatione ad alterum, propter unam menſuram, 12.q.68 4.c.ſi.

12 Religio eſt potior virtute pietatis, ſed eſt inferior dono pietatis, 22.q.121.1.ad 2

13 Pietas & timor Dei manifeſtant fidem & ſapientiam, 22.q 45.1.ad 3

14 Actus doni pietatis in patria eſt honor Dei, & honor ſanctorum adinvicem, 22.q.121.1.ad 3

1 Pignus facit ſpem habendi rem, & tantum valet, 12.q. 114.3.ad 3

1 Piſces carent memoria, ſecundum Baſilium, non autem ſecundum Auguſtinum. & communiter ſunt animalia imperfectiora terreſtribus animalibus, 1.q 72.1.ad 1

2 Non offerebantur in templo, quia ſunt magis alieni a converſatione hominum, quam alia animalia, & cito moriuntur, quando ſunt extra aquam, 12.q.102.3.ad 3

3 Ut includantur omnia hujuſmodi, quæ habent aliquid ſpeciale inter piſces, ſubjungit ſcriptura: creavit Deus cete grandia, 1.q.70.ad 4

1 Pythagoras noluit profiteri ſe eſſe ſapientem, ſed amatorem ſapientiæ, 22 q 186.2.ad 1

Placere hominibus propter favorem humanum eſt peccatum, non autem ſi hoc fit ad gloriam Dei, 22.q.115.1.ad 1

Plagium eſt furtum hominis, & punitur in veteri lege pœna mortis, 12.q.105.2.ad 10

Planetas ſeptem illuminantes totum mundum ſignificat candelabrum habens ſeptem lucernas, in ſeptem calamis, in auſtrali parte templi, quorum curſus eſt nobis ex auſtrali parte, 12.q.102 4 ad 6.c.2

1 Plantæ productæ tertia die pertinent ad opus diſtinctionis, non autem ad opus ornatus, 1.q.69.1.ad 1

2 Plantæ ſecundum Auguſtinum, productæ ſunt die tertia, cauſaliter tantum; ſecundum alios autem productæ ſunt in actu, 1.q.69 2 0. & q.70.1.c.fin. & q.71.c.fin. & q.72.c.ad 1. & q. 74.2.c.& q.102.1.ad 5

3. Habent ſimul potentiam generationis activam & paſſivam, ſed abſolute dicuntur mares vel fœminæ a prædominio, 1.q.92.1.c.& 3.q.32.4.c

1 Plato ſolius amore veritatis contemplandæ abſtinuit ab omni delectatione venerea, pro quo ſacrificavit, non quaſi reputans hoc peccatum, ſed cedens errori civium, 22.q 152.2 ad 3

2 Vidit librum Geneſis, & expoſuit aliquid eius, 1. q. 66. 1.ad 5.& q 74.3.ad 4

3 Poſuit ideam ſeparatam entis, & unius, & boni, ſc. ſummum Deum, 1 q.6.4.c

Pluralitas materialis a nullo agente eſt intenta ut finis, quia tendit in infinitum. quod repugnat fini, 1.q.47.3. ad 2.& fi. & q.50.4.ad 4

Pluviales aquæ cauſantur ex vaporibus aqueis, & parum ex vaporibus miſtorum, qui ex vi naturæ reſolvuntur in veras aquas; ideo in eis poteſt eſſe baptiſmus, 3.q.66.4 ad 5

Poetica utitur metaphoris propter defectum rei de qua eſt; theologia vero propter exceſſum, 1.q.1.9.ad 1.& 12.q.101.2.ad 2

1 Pollutio nocturna magis judicatur quod ad rationem meriti vel demeriti ſecundum principium quod eſt in dormiendo, quam ſecundum terminum, qui eſt in vigilando; nec reputatur quis evigilaſſe, quouſque perfecte uſum liberi arbitrii recuperaverit, 1.q.94.4.ad 4

2 Non omnis emiſſio humoris carnalis eſt proprie pollutio, ſc. quando in vigilia ex infirmitate, vel abſque ulla commotione carnis, & abſque cogitatione immunda, & ſine delectatione, & quaſi inſenſibiliter humor carnalis egreditur, 22.q.151.1.ad 4

De pomis collium æternorum, 1.q.10 3.c

Populus eſt multitudo hominum, juris conſenſu, & utilitate communicans, ſociata, 1.q.31.1 ad 2.& 12.q.105 2.0

Porphyrio habet unum pedem latum ad natandum, & alium fiſſum ad ambulandum, ſolo morſu bibit omnem cibum aqua tingens; ideo ſignificat inobedientes, 12.q.102 6.ad 1.fin.

Poſitio duplex, ſc. prædicamentum, id eſt ordo partium in loco, & differentia quantitatis, 12 q.49.1.ad 3

1 Poſſe facere non intelligitur aliquis, quod non licite facere poteſt; 22.q.187.3.c

2 Hoc verbum, poteſt, habet vim ampliativam, 1.q.25.5.ad 2

3 Illud poſſumus, quod de jure poſſumus; unde dicitur illud eſſe non poſſe, quod convenienter eſſe non poteſt: ideo exponitur, non poteſt, id eſt non debet, 3.q.74.7.ad 1

4 Dicitur ille aliquid non poſſe, qui non poteſt illud de facili, 3.q.86.1.ad 2.fi.

1 Poſſeſſio rerum exteriorum, quoad uſum, eſt homini naturalis, non autem quoad naturam earum, 22.q 66.1.0

2 Poſſidere aliquid quaſi proprium eſt licitum & neceſſarium triplici ratione, ſc. ſolicitudinis, ordinis, & pacis, 12. q.66.2.0

3 Communitas poſſeſſionum dicitur eſſe de jure naturali, quia diviſio earum eſt ſecundum jus humanum tantum, 12 q.94. 5.ad 3.& 22.q.66.2.ad 1.& 7.c.

4 Poſ-

4 Poſſeſſiones Judæorum non poterant vendi, ne ſortes confunderentur; præter domos urbanas, quia non erant ſorte diviſæ, 12.q.105.2.c.ad 3

5 Optimum eſt, quod poſſeſſiones ſint diſtinctæ, ſed uſus partim ſit communis, & partim per voluntatem poſſeſſorum communicetur, ſicut ſtatutum eſt in lege veteri, 12. q.105.2 c.item 22.q.66.2.c

6 Propter irregularitatem poſſeſſionum plures civitates deſtruuntur, ut Philoſophus dicit; ad quod lex vetus triplex appoſuit remedium, ſcil. vel ut ſecundum numerum hominum poſſeſſiones æqualiter dividerentur, vel ut poſſeſſiones non in perpetuum alienentur, ſed certo tempore ad ſuos poſſeſſores revertantur, ut non confundantur ſortes poſſeſſionum; vel ut ad hujuſmodi confuſionem tollendam proximi ſuccedant morientibus, 12 q.105.2 c ad 2

1 Poſsibile ſumitur dupliciter, ſc. ut dividitur contra neceſſe, & ut commune ad neceſſe, & ad contingens, 1.q 41 4.ad 2

2 Poſsibile vel impoſsibile duplex, ſc. ſimpliciter & abſolute, & ex ſuppoſitione, 3. q. 46 2 c

3 Poſsibile vel impoſsibile abſolute dicitur per convenientiam vel repugnantiam terminorum, non autem poſsibile ſecundum aliquam potentiam, 1.quæſt 25 3.c.ad 4.& quæſt.46.1. ad 1

4 Poſs.bile & impoſsibile dicuntur tripliciter, ſc. ſecundum potentiam activam vel paſsivam; & in eo quod aliquid facere poſſe dicitur, vel fieri. Alio modo non ſecundum aliquam potentiam, ſed ſecundum ſeipſum, ſicut per repugnantiam terminorum vel convenientiam, poſsibile vel impoſsibile aliquid dicitur eſſe. Tertio dicitur ſecundum potentiam mathematicam, ut in geometricis, 1. q.25 3.c.ad 4. & q.46.1.ad 1

5 Poſsibile vel impoſsibile ſecundum potentiam, indicatur ſecundum cauſas inferiores tantum, 1.q.25.3 ad 4

6 Poſsibile contentum ſub neceſſario convenit Deo, non autem oppoſitum ei, quia ſequitur potentiam paſsivam, 1. q.41.4.ad 2

Poſterius aliquem effectum contingit eſſe ſuo principio dupliciter, ſc. ex parte agentis, & ex parte actionis, 1. qu.42. 2. c

Poſtprædicamentum eſt quod conſequitur diverſa genera, 12. q.49.1.c

1 Potentia ſignificat id quod eſt principium, non autem relationem ejus, 1.q.41.5.ad 1

2 † Potentia creaturæ duplex, ſc. ad eſſe, & ad agere. Prima ſe tenet ex parte materiæ, ſecunda vero ex parte formæ, 12.q.55.2.c

3 Duplex, ſc potentia abſoluta, & potentia ordinata, 1. q.9.2.c.& q 25.5 ad 1

4 Potentia creaturæ duplex, ſ. naturalis, & obedientialis, 1. q.115.2.ad 4.& 3.q.1 3.ad 3.& q. 11.1 c

5 Potentiæ naturales non habent habitum, nec aliquid ſuperadditum, quia operantur circa aliqua determinata, 12. q.49.4.ad 2

6 Duplex, ſc imperans, & exequens, 1.q 115.2 ad 4

7 Duplex, ſc. rationalis, & irrationalis. Dico autem potentiam rationalem ſive humanam, ipſam rationem, vel quæ rationi obediat, 12.q 8.1 ad 2

8 Rationales ſunt ad oppoſita reſpectu eorum tantum quæ ſunt ſub convenienti objecto earum, 12.q.8.1.ad 2

9 Sunt ad oppoſita reſpectu eorum tantum, ad quæ non naturaliter inclinantur, ſc. non reſpectu finis, 1.q.62.8.ad 2

10 † Oppoſitorum eadem eſt potentia, 12.q 80 1 ad 1

11 Non eſt poſsibile quod eadem potentia ſit activa & paſſiva, 1.q 79 10.c

12 Immaterialis quanto plus recipit de bonitate, tanto ſit capacior in infinitum, non autem potentia materialis, 22.q.2.4. 6.c

13 Potentia activa cujuslibet rei ſequitur formam ejus, quæ eſt principium agendi, & natu-

ram

ram ejus, 3. quæſt. 13. 1.c

14 Quælibet potentia activa, quantumcumque imperfecta, poteſt in aliquam operationem, 22.q.179 2.c

15 Potentiæ activæ, artes, & habitus, qui ſunt circa finem, imperant iis qui ſunt circa ea quæ ſunt ad finem, 1.q.82 4.c. & 12.q.9.1.c. & 22.q.81.1.ad 1. & 5.ad 1

16 In omnibus potentiis activis ordinatis illa potentia quæ reſpicit finem univerſalem, mo vet potentias q æ reſpiciunt fines particulares, 1.q.82.4.c.& 12.q.49 1.c. & q.65.3.ad 1. & qu. 114.4. ad 1

17 Quanto potentia eſt altior vel ſuperior, tanto ad plura ſe extendit, 1.q.65.3.c

18 In potentiis ordinatis quicquid poteſt potentia inferior, poteſt & ſuperior, niſi ſit ad effectum, 1. qu.57.2.c. & q.86.1. ad 4. & q.110.2.ad 2. & 12.q.74.7. c fi.

19 In omnibus potentiis, & habitibus ordinatis ultima perfectio reſervatur ſupremæ in genere illo, 12.q.5.6.ad 1. & q. 15.4.c.ad 1.& q 57.6.c.& q.54.7. c.& q.98.3.c. item 22.q.47.11.ad 3.& 3 q.72 11.c

20 † Ad ea quæ ſunt diverſa genere, ex æquo ſe habentia, ordinantur diverſæ potentiæ animæ, non autem aliter, 12. q.8.2.ad 2

1 Poteſtas excellentiæ humanitatis Chriſti in ſacramentis conſiſtit in quatuor principaliter, ſc. in hoc, quod meritum, & virtus paſsionis ejus operatur in ſacramentis, & in ejus nomine ſacramenta ſanctificantur, & ex ejus inſtitutione ſacramenta virtutem obtinent, & ipſe effectum ſacramentorum ſine exteriori ſacramento potuit conferre, 3 q.64. 3.4.c.& q.84.5 ad 1.& 7.ad 4

2 Chriſtus potuit hanc poteſtatem aliis communicare, 3. q.64.4.0

3 Nulli puræ creaturæ communicata eſt, 3. q.64.4. ad 1.& ad 3.& q.72.1.ad 1

4 Propria poteſtas Chriſti in baptiſmo duplex, ſc. divina, & excellentiæ, ſecundum humanitatem; ſecundam communicare potuit, non autem primam, 3.q.64.4.0

5 Bonus uſus poteſtatis ad regendum alios eſt optimus, & abuſus ejus eſt peſsimus, 12.q.2. 4.ad 2.& 22.q.65.3.ad 1

6 Abutens poteſtate ſibi data meretur eam amittere, 12. q.2.4.ad 2.&42.q 65 3.ad 1

7 Officium poteſtatum cœleſtium eſt arcere dæmones, 1. q.108.6.c.fi.& q.110.1.ad 2.fin.& q.113.3.c

Potus moderatus vini multum confert, & modicus exceſſus multum lædit, etiam plus quam exceſſus cibi, cum uſum rationis impediat; vinum enim multum potum irritationem & iram & ruinas multas inducit, 22.q.149.1.0

1 Præceptum importat applicationem legis ad ea, quæ ex lege regulantur, 12.q.90.2.ad 1

2 De ratione præcepti eſt, quod importet odinem ad finem, inquantum præcipitur id quod neceſſarium, vel expediens eſt ad finem, 12.q.99.1.c

3 Præceptum proprie importat rationem debiti, 12.q.99.1. c.& q.100.5. ad 1. & 9.c.& 22.q. 44.1.c

4 In quolibet præcepto ſunt conſideranda duo, ſc. finis, & poſsibilitas, 12.q 13.3.ad 3

5 Non omnia poſita in lege ſunt ſub præcepto, 22.q.186.9. ad 2

6 Illud tantum cadit ſub præcepto legis proprie, pro quo pœna legis infligitur, 12. q.100.9 c

7 Multi errores phariſæorum de præceptis divinis, 12.q.108. 1 ad 2.& ad 4

8 Præceptum duplex, ſc. obligans ſingulos de communitate, vel communitatem tantum, 22.q 152 2.ad 1

9 Præcepta affirmativa non diſtinguuntur a negativis, quando ſe includunt, 12. q.100.4.ad 2.& 22 q.22.2.ad 3

10 Negativa prohibent actus peccatorum, qui ſunt ſecundum ſe mali, nec unquam ullo modo, aliquo tempore vel loco poſſunt bene fieri; affirmativa vero ſunt de actibus virtutum, 22. q.33.2.c

11 Præceptorum diverſitas non ſignificat diverſitatem habitus; ſed diverſitatem actus, quia non dantur de habitibus virtutum, ſed de actibus earum, 22.q.31.4.ad 1.& q.44.2.ad 1

12 Præcepta affirmativa obligant ſemper, ſed non ad ſemper, negativa vero obligant utroque modo, 12.qu.71.5.ad 3.& q.88.2.ad 2.& q.100.10.c.ad 2.& 22.q.3.3.c

13 Omne præceptum affirmativum habet annexum negativum, 22.q.44.3.ad 3

14 Præceptum dupliciter admittit obligationem, ſc.ratione impoſſibilis, vel ſi finis ejus ſine eo haberi poteſt, 12.q.13.3.ad 3.& 22.q 64.6.ad 3

15 Præcepta novæ legis ſunt majora quam veteris quoad explicationem, & manifeſtationem, non autem quoad ſubſtantiam, 12.q.107.3.ad 2

16 Præcepta Dei ſunt de eo, quod eſt de neceſsitate ſalutis ſecundum ſe; ideo quolibet caſu obſervari illa oportet, non autem præcepta eccleſiæ, 22.q.147.4.ad 1

17 Præcepta decalogi ſunt quaſi prima & communia legis principia per ſe nota, 12.q.100.3.ad 3.& 5.ad 6.& 22.q.122.3.ad 4.& 4.c.& 5.ad 1.et ad 2.et ad 3.et 6.ad 1.et ad 2.et q.140.1.ad 3.et q.170.1.ad 3.et 2.ad 1

18 Sunt, quæ ſtatim ex primis principiis, vel ex fide innoteſcunt hominibus, 12.q.100.3.c.et 5.ad 1.item 6.11.c.item 22.q.122.1.c

19 Inter præcepta decalogi non numerantur prima communiſsima præcepta legis naturæ, nec ea quæ diligenti inquiſitione indigent, 12.q 100.3.c.et 5.ad 1.et 11.c.et 22.q.56.1.c

20 Præcepta decalogi ſunt immediate a Deo, alia vero per Moyſen, vel per alios, 12.q.100.3.c.ad 1.et 6.b.et 11.c

21 Sunt ſcripta quadruplici ratione, ſcil. primo quia per contrariam conſuetudinem, qua multi in peccata præcipitabantur, jam apud multos ratio naturalis obtenebrata erat; ſecundo quia etſi in aliquibus vigebat ratio, tamen amor boni in eis deficiebat, unde per quamdam coactionem legis obligatoriæ ab bonum inducendi erant; tertio ut ad opera virtutis non ſolum natura inclinaret, ſed etiam reverentia divini imperii; quarto ut magis memoria tenerentur, et frequentius in cogitatione verſarentur, 1.q.24.1.c

22 Diverſimode a diverſis numerantur et diſtinguuntur, 22.q.100.4 5.0

23 Sufficientia decem præceptorum decalogi, 12. q.100.5.0

24 Convenienti modo traduntur, quia in eis maxima ſapientia continetur, 12.q.100.7.0

25 Convenienter ordinantur, 12.q.100.6.0

26 Omnia quæ ſunt in doctrina veteris teſtamenti, ordinantur ad præcepta decalogi, uſque ad finem, 12.q.56.1 ad 3

27 Omnia alia præcepta moralia veteris legis reducuntur ad præcepta decalogi, 12.q.100.3.11.c.& 22 q.122.6.ad 2

28 Omnia præcepta moralia legis divinæ continentur in præceptis decalogi, 12.q.100.3.0

29 Singula præcepta decalogi declarantur, 22.q.122.0

30 Ratio tantum in primo & tertio præcepto redditur, quia alia ſunt pure moralia, & ſine determinatione, 12.q.100 7.ad 2

31 Præmium ponitur tantum in primo & quarto præcepto, quia videbantur inutilia; pœna vero ponitur tantum in primo & ſecundo ratione pronitatis. Erant autem homines proni ad idololatriam, propter generalem conſuetudinem gentium; & ſunt proni ad perjurium propter frequentiam juramenti, 22.q.100.7.ad 3.& ad 4

32 Peccatum falſæ doctrinæ prohibetur ſecundo præcepto decalogi, 12.q 100.5.ad 3.& 11. in cor.

33 In ſolo tertio præcepto ponitur, memento, ratione beneficii præteriti, vel propter determinationem ejus, 12.qu.100.7.ad 5

34 Præceptum tertium myſtice, quoad ceſſationem a peccatis, & quietem mentis in Deum, eſt generale, ſed ut per ipſum prohibentur ad literam

ope-

opera ſervorum, id eſt opera mechanica, eſt præceptum ſpeciale. Sub opere autem manuali intelliguntur omnia humana officia, ex quibus homines licite victum lucrantur, ſive manibus, ſive pedibus, ſive lingua fiant, 22.q.122.4.ad 1. & q. 187.3.c

35 Et erat partim morale, & partim cæremoniale, 12.q.100.3. ad 2. & 7. ad 1.& ad 5. & 22. qu. 122.4 ad 1

36 Præcepto tertio, ut eſt morale, præcipitur quies mentis in Deum, cui contrariatur triſtitia mentis de bono divino; 12.q.100.5.c.fin. & 22.q. 35. 3.ad 1

37 Omnia præcepta decalogi, præter tertium & quartum, ſunt negativa; quia negatio eſt communior affirmatione, 12.q. 100.7.ad 1

38 Tria prima præcepta decalogi ſunt de actionibus religionis, quartum eſt de pietate; reliqua vero de juſtitia communiter dicta, 22.q.122.1.c.& 2.c. ad 1.& 3 4.5.6.c

39 Inter præcepta decalogi non dantur præcepta de prudentia, ſed tantum in prophetis, & in nova lege, 22 q.56.1.o

40 Intellectus & ſcientia fidelium ſunt in præceptis legis Dei, ideo non dantur de eis præcepta in decalogo, ſed in ſequentibus, 22.q.16.2.ad 1

41 In decalogo ponitur præceptum de paſſionibus ipſius concupiſcibilis, non autem iraſcibilis, quia præcepta decalogi ſunt prima, 12.q.100.5 ad 6

42 Præcepta quæ inducunt ad obſervantiam legis, præſupponunt legem: ideo non poſſunt eſſe prima, nec ponuntur in decalogo, 22.q.170 2 ad 2

43 Præcepta quæ prohibent concupiſcentiam ſunt duo, ſecundum rationes ſpeciales, unum vero ſecundum rationem communem, 12 q.100.4.ad 3

44 Omnia præcepta moralia pertinent ad legem naturæ, ſed diverſimode, 12. q.49.3. ad 2. & 4.c.& q.100.1.o.& q.103.1.c

45 Præcepta moralia ſervari debent ſemper ab omnibus, quia ſunt de lege naturali, 12. q.98.5.c

46 In iis ad quæ homo tenetur ex ratione, ſufficit præceptum de faciendis, in quibus etiam intelligitur prohibitio vitandorum, 22 q 22.1.ad 3

47 Præcepta legis cujuſcunque dantur de actibus virtutum, 12.q.107.1.ad 2

48 Præcepta Dei ſunt lucida, quod tamen non eſſet, niſi haberent rationalem cauſam, 12.q.102.1.b

49 Præcepta moralia & novæ legis habent rationabilem cauſam ſecundum ſuam naturam, non autem veteris, ſed tantum in ordine ad aliud ſignificandum, vel excludendum, 12.q.102.1.o

50 Operari manibus licita & neceſſaria victus eſt in præcepto de jure naturali; ſed ceſſare ab opere manuali licito, & neceſſario eſt facere aliter, quam naturæ ordo exigit, 22. q.187.3.c.ad 1.fi.

51 Labor manualis eſt in præcepto communitatis, non autem ſingulis, niſi quando quis ſine eo non poteſt licite vivere, 22.q.187.3.c.ad 1

52 † Operari ſine triſtitia, & delectabiliter ratione finis, cadit ſub præcepto legis Dei, non autem ex habitu, 12.q.100.9.ad 3

53 Lex vetus continet præcepta moralia, id eſt de actibus virtutum, 12. q.98.5.c. & q.99. 2.o.& 3 ad 2.& 4.c

54 Lex divina dat præcepta moralia de actibus omnium virtutum, obligando, vel conſulendo, non autem lex humana, 22.q.100.2.o

55 Omnia præcepta legis ſunt unum ratione finis, ſed ſunt multa ſecundum diverſitatem rerum ad finem, 12.q 99.1.o

56 † Modus virtutis triplex, ſc. ſcienter, voluntarie, & ex habitu; primus eſt de præcepto legis divinæ & humanæ, ſecundus divinæ tantum, tertius nullus, 12.q.96.3.ad 2. & q.100.9.o. & 22.q.44.1.ad 1.& 4.ad 1.& 8.c

57 Maximum præceptum datur de charitate, 22.q.44.1.o

58 Præceptum de dilectione Dei exponitur, 22.q.44.4.5.o

59 Præcepta charitatis non numerantur inter præcepta deca-

ca-

ealogi, quia omnia alia in eis includuntur, & ad hæc ordinantur, 12.q.100.3.ad 1.& 11.c. & 22.q.22.2.ad 1. & q.23.4.ad 3. & q.44.1.ad 3. & q.110.4.ad 2.& 5.c.& q.122,1.ad 4

60 Tota lex in præcepto charitatis impletur, 12.q.99.1.ad 2. & q.105.2.ad 1

61 † Præceptum de dilectione Dei perfecte impletur in patria tantum, ſed imperfecte in via, 22.q 44.6.0

62 Præcepta charitatis ſunt tantum duo, ſcil. de dilectione Dei & proximi, 12.q.99.1.ad 3. & 22.q.44.1.3.0

63 Sunt duo explicite, & unum implicite, quia unum includitur in alio, 12.q 99.1.ad 2. & 22.q.44.2.c.& q.58.1.ad 6

64 Præcepta de dilectione Dei & proximi ſunt prima, & primo intenta; alia vero ſecunda, & finis ſecundarius, 12.q.100.3. ad 1.& 11.c. & 22.q.44.1 c. & q. 189.1.ad 5

65 Dilectio proximi, & omnia, ſine quibus ipſa non ſervatur, cadunt ſub præcepto, 22.q.32.5.c.

66 Præceptum de dilectione proximi convenienter traditur, quia tangit rationem dilectionis, & modum non quidem æqualitatis, ſed ſimilitudinis tripliciter, ſcil. ſecundum finem, regulam, & propter ſe, 22.q. 14.7.0

67 Dilectio proximi ex præcepto debet eſſe vera, recta, ſancta, & efficax., 22. q.44.7.c

68 Præcepta legis data ſunt, ut homines inſtruantur ad dilectionem Dei & proximi, 12. q.99.1.ad 2.& ad 3.

69 Nullum præceptum datur de dilectione ſui, vel corporis proprii, quia hæc ſemper manent, & includuntur in dilectione Dei & proximi, 12.q.100.5.ad 1.item ad 4.item 22.q.44.3.ad 1

70 † Modus virtutis, ſcilic. operari ex charitate, eſt de præcepto ſpeciali charitatis, non autem de aliis præceptis, nec modus aliarum virtutum, 12.q.100.9.10.0. item 22. q.44.1. ad 1 & 4.ad 1.item 8.c

71 † Homo in ſtatu innocentiæ poterat ſine gratia ſervare omnia præcepta Dei quoad ſubſtantiam actus, non autem quoad modum ejus, ſc. quod fiat ex charitate, ſed poſt peccatum neutro modo, 12.q 109.4. o.& 5.ad 2

72 Præcepta ſpecialia dantur de effectibus charitatis, ſc. de gaudio, pace, & beneficentia, propter tardiores, licet includantur in præceptis charitatis; ſimiliter contra oppoſita charitatis, ſc. contra odium, acidiam, invidiam, diſcordiam, & ſcandalum, 22.qu.44.3.ad 2. item ad 3

73 In lege divina non datur præceptum de fide ſimpliciter, ſed de quibuſdam credendis, quia fides præcedit præcepta, 12.q.100.4.ad 1.& 22.q.36.1.0. & q.22.1.c

74 Datur præceptum de confeſſione fidei, & de doctrina ejus; 22.q.16.1.ad 4

75 Dantur præcepta contra corrumpentia fidem, 22.q.16. 3.ad 3.

76 Inter præcepta legis divinæ, quædam ſunt præambula legi, ſicut præcepta de fide & ſpe, quædam de ſubſtantia legis, 22.q.22.1.c

77 Præcepta de ſpe non potuerunt primo dari, niſi per modum promiſſionis, ſed poſtea præcipiendo, 12.q.22.1.0 & 2.c.

78 In lege Dei non datur præceptum contra deſperationem, quia intelligitur in præcepto ſpei, ſicut dehonoratio parentum intelligitur in quarto præcepto, 22.q.22.1.ad 3.& 2.ad 3

79 Dantur convenienter præcepta de intellectu & ſcientia quoad doctrinam, diſciplinam, uſum, & memoriam, 22.q.16.2. c.& q.46.2.ad 3 item q.49.1.ad 3.

80 Dantur præcepta de timore filiali, non autem de ſervili, ſed tantum ponuntur comminationes, 22 q.22.2.0

81 Timor filialis eſt quaſi genus ad dilectionem Dei, & principium omnium quæ pro Dei reverentia obſervantur: ideo ſimul dantur præcepta de timore filiali, & de dilectione Dei, quia utrumque eſt præambulum ad exteriores actus qui præcipiuntur in lege, ad quos pertinent præ-

præcepta decalogi, 22.q.22.2.0

82 Timor filialis eſt præambulum ad legem, non ſicut extraneum, vel extrinſecum, ſed ſicut principium legis, ſicut etiam dilectio; ideo de utroque dantur præcepta, quaſi principia communia totius legis, 22.q.22.2.ad 1

83 Omnia præcepta decalogi pertinent ad prudentiam, inquantum eſt directiva omnium actuum virtuoſorum, 22.q.57.1 c.item 2.ad 2

84 In lege Dei dantur præcepta contra vitia prudentiæ, inquantum ſunt contra juſtitiam, ſcil. aſtutia, fraus, & dolus, 22.q.56.2.0

85 Moralia in tantum ſunt determinabilia lege, id eſt in præcepto, in quantum pertinent ad juſtitiam, 12 q.99.5.ad 1

86 Præcepta legis maxime & principaliter ſunt de juſtitia, quia ipſa principaliter attendit rationem debiti, 12.q.99.5.ad 1. & q.100.2.c. & 3.ad 3. & 22.q.56.1.ad 1. & 2.0.& q.122.1 0.& q.140.1.ad 3.& q.108.2.ad 1

87 In lege Dei dantur præcepta de fortitudine, & de partibus ejus, 12.q.100.11.ad 3.& 22.q 140.0

88 Præcepta legis divinæ dantur de fortitudine, & de aliis virtutibus, ſecundum quod convenit ordinationi mentis in Deum, 22.q.140.1.c

89 Dantur convenienter præcepta negativa contra vitia oppoſita temperantiæ, & partibus ejus, 12.q.100.11.ad 3.& 22.qu.170.0

90 Dantur præcepta de perſeverantia & patientia, non autem de magnanimitate & magnificentia, ſed dantur conſilia, 22.q.140.2.ad 1

91 Non datur præceptum contra præſumptionem quæ opponitur magnanimitati, quia intelligitur in præcepto timoris, 22.q.22.2.ad 3

92 Omnes virtutes, de quarum actibus dantur præcepta, ordinantur ad purificandum cor, vel ad bonam conſcientiam, vel ad rectam fidem, quæ requiruntur ad diligendum Deum, 22.q.44.1.c

93 Quædam cæremonialia erant ante legem, non quidem ex præcepto legis Dei, ſed ex ratione humana per inſtinctum Dei, 12.q.103.1.0

94 Lex vetus continet præcepta cæremonialia, id eſt quæ ſpecialiter pertinent ad cultum Dei, 12.q.99.3.0. & 4.5 c. & qu. 101.1.2.4. c. & q.103.1.c.ad 3. & q.104.1. 0. & q.108.2.c. & 22.qu. 122.2.ad 2

95 Omnia præcepta cæremonialia habebant cauſam rationabilem, ſc. literalem, & figuralem, 12.q.102.0

96 Præcepta cæremonialia erant figura Chriſti, eccleſiæ, & patriæ cœleſtis; ſed lex nova eſt tantum figura patriæ, 12.q.101.2.0.& q.103.1.c

97 Erant figuralia primo, & per ſe; judicialia vero erant ex conſequenti tantum, 12.q.104.2.0.& 3.c.& 22.q.87.1.c

98 Fuerunt viva uſque ad paſſionem Chriſti, ſed mortua deinceps, mortifera vero poſt divulgationem euangelii, 12.q.103.3.4.0.& qu 104.3.c.& 22.qu.86.4.ad 1.& q.87.1.c.fi.& q 93.1.0.& q.93.3.ad 5

99 Præcepta cæremonialia & judicialia ſunt determinationes moralium, & etiam præcepta decalogi, ſed non ponuntur in decalogo, 12 q.122.1.ad 1

100 In lege veteri ſunt plura præcepta cæremonialia, quam judicialia, & plura præcepta moralia reſpectu proximi, quam reſpectu Dei, 12.q.104.1.ad 3

101 Præcepta cæremonialia, & judicialia ſunt determinativa præceptorum decalogi ex vi inſtitutionis tantum, ſed moralia ex vi naturalis inſtinctus, 12.q.100.11.ad 2

102 Lex vetus non continet alia præcepta, niſi moralia, cæremonialia, & judicialia, 12.q.99.4.c.& 5.0

103 Colere Deum eſt actus virtutis, ideo pertinet ad præceptum morale; ſed determinatio ejus ad cæremoniale, 12.q.99.3.ad 2

104 In iis quæ ordinant ad Deum, quædam ſunt moralia, quæ ipſa ratio fide formata dictat, ſicut Deum eſſe amandum, quædam vero cæremonialia, quæ

Digitized by Google

quæ non habent vim obligationis, niſi ex inſtitutione divina, 12.q.104.1.ad 3

105 Præcepta cæremonialia & judicialia obligant ex lege tantum, moralia vero etiam ſecundum ſe, ex dictamine rationis, 12.q.100.11.c. ad 2.& qu. 104 1.c.& 4.ad 2

106 Lex vetus continet præcepta judicialia, id eſt determinationes juſtitiæ ſervandæ inter homines, 12.q.99.4.c. item 5.c.& q.101.1.c.& q.103.1.c.item q.104.1.c.& q.108.2.c.& 22.q.87.1.c.& q.122.1 ad 2

107 Præceptum judiciale quadruplex, ſc. reſpectu principum, concivium, domeſticorum, & extraneorum, 12.q.104.4.c

108 Præcepta judicialia optime tradita ſunt de principibus & regibus Judæorum, 12. qu. 105.1.c

109 Similiter de domeſticis, id eſt de conjugibus & filiis, & ſervis, 12.q.105.4.c

110 Similiter de convictu popularium, & de poſſeſſionibus Judæorum, ſtatuendo judices, ordinem judicii, numerum teſtium, & pœnas, 12.q.105.2.c.

111 Similiter de extraneis, id eſt de peregrinis, advenis, vicinis, & hoſtibus, 12.q.105.3.c

112 In lege veteri duplex erat præceptum de prole nata, ſc. generale quoad omnes filios & filias, id eſt ſacrificium ad expiationem peccati originalis, & holocauſtum ad conſecrationem prolis; & ſpeciale de primogenitis, & utrumque ſervatum fuit circa Chriſtum infantem, 3.q.37.3.c

113 Non ſunt aliqua præcepta judicialia ordinantia hominem in ſeipſo, ſed omnia talia ſunt moralia, 12.q.104.1.ad 3

114 Circa judicialia præcepta dupliciter Scribæ & Phariſæi errabant; ſcil. primo quidem, quia quædam quæ in lege Moyſis erant tradita, tanquam permiſſiones, æſtimabant eſſe per ſe juſta, ſc. repudium uxoris, & uſuras accipere ab extraneis, & ideo Dominus prohibuit uxoris repudium, & uſurarum acceptionem; alio modo errabant, credentes quædam, quæ lex vetus inſtituerat facienda propter juſtitiam, eſſe exequenda ex appetitu vindictæ, vel ex cupiditate temporalium rerum, vel ex odio inimicorum, quorum oppoſita Dominus docet, 12.q.108.3.ad 2

115 Præcepta judicialia poſt Chriſtum non obligant, nec ſervans ea peccat; niſi ſervet, ut obligatus ex lege, 12.q.104.3.c.& q.108.1.c.& 2.c.ad 4.& 22.q.62.3.ad 1.& q.87.1.c

116 Intentio legiſlatoris duplex, ſc. præcepti, & finis ejus, prima obligat, non autem ſecunda, 12.q.100.9.ad 2

117 Præcepta juris poſitivi non ſe extendunt ultra intentionem præcipientis, quæ eſt finis præcepti, hæc autem eſt charitas, 12.q.96.6.c

118 Præceptum legiſlatoris tunc ſolum non obligat, quando obſervatio præcepti intentionem ejus evacuat vel impedit, 12.q.69.7.c

119 Præcepta communis ſtatuti non eodem modo obligant omnes, ſed ſecundum quod requiritur ad finem, quem intendit legiſlator, 12.q.96.6.c.& 22.q.147.3.ad 2

120 Nullus ligatur præcepto, niſi mediante notitia ejus, ideo nullus ignorans tenetur ad aliquod præceptum, niſi teneatur, vel potuerit ſcire illud, inquantum in ejus notitiam illud præceptum devenit per alios, vel devenire poteſt promulgatione facta, 12.q.90.4.c. ad 2

121 Legiſlator non poteſt aliquod præceptum ponere, quod non oporteat in aliquo caſu prætermitti, 12.q.96.6.c. & 22.q.147.3.ad 2.item 4.c

122 Tranſgrediens præcepta, contemnendo auctoritatem legiſlatoris, vel ſic quod impediatur finis quem intendit, peccat mortaliter; non autem ſi ex rationabili cauſa, præcipue in caſu, quo legiſlator decerneret non eſſe ſervandum, 12.q.96.6.c. & 22.q.147.3.ad 2.item 4.c

123 Ad principes ſeculares pertinet dare præcepta ad utilitatem communem in temporalibus, ad prælatos autem ec-

cle-

clefiaſticos in ſpiritualibus, 22. q.147.3.c

124 Prælati debent abſtinere a multitudine præceptorum, 22.q.107.4.c.& 22.q.105.1 ad 3

125 Prælatus non eſt dominus, ſed diſpenſator, non in deſtructionem, ſed in ædificationem, ideo non poteſt præcipere peccata, nec prohibere opera virtutum, 22.q.88.12.ad 2

126 Præcepta legis humanæ diverſificantur ſecundum diverſitatem communitatum, 12.q.100 2.c.item q.104.3.ad 2.item q.107.1.c.item 22.q.140.1.c

127 Quandoqne prælati religioſorum præcipiunt vel communiter omnibus, vel alicui ſpecialiter, ut ſi quis ſit corrigendus, ei dicatur, & tunc intelligendum eſt præceptum ſane, ſalvo ordine fraternæ correctionis, 22. qu. 33.7.a.5.item ad 5

128 Pralatus religioſorum non habet poteſtatem præcipiendi aliquid ſuper occultis, niſi inquantum per aliqua indicia manifeſtantur, puta per infamiam, vel per aliquas ſuſpiciones, in quibus caſibus poteſt prælatus præcipere eodem modo, ſicut & judex ſæcularis vel eccleſiaſticus poteſt exigere juramentum de veritate dicenda, 22.q.33.7.ad 5

1 Preces pro indigno ſunt ſimoniacæ, & ſunt munus a lingua, non autem pro digno, 22. q.100.5.ad 3

1 Præcipere eſt actus rationis, quia importat motionem, cum quadam ordinatione, 22.q.47.8.ad 3

2 Recte præcipere, & ratione uti, ſemper ſe concomitantur, quia ad præceptum rationis ſequitur obedientia virium inferiorum, quod pertinet ad uſum, 22.q.48.ad 4

1 Præcipitatio eſt operatio per impetum voluntatis vel paſſionis, ſine prudentia & partibus ejus, 22.qu.8 6.ad 1.& q.53.3.0.& 5.c.& q.127.1.ad 2

2 Eſt ſpeciale peccatum propter ſpecialem actum rationis qui prætermittitur, ſcil. conſilium, licet poſſit inveniri in quolibet genere peccatorum, 22.q 54.1.ad 2

3 Contrariatur dono conſilii & prudentiæ, 22.qu.53.3.ad 1.& q.127.1 ad 2

Pretium rerum venialium non eſt ſemper determinatum punctualiter, ſed in æſtimatione, 22.q.77.1.ad 1

† Præda licite capitur ab hoſtibus, vel malefactoribus, in iis quæ ipſi injuſte abſtulerant, 22.q.66.8.0

1 Prædeſtinatio eſt quædam præordinatio Dei ab æterno, de iis quæ per gratiam Dei fienda ſunt in tempore, 3.q.24.1.c

2 Eſt ratio tranſmiſſionis creaturæ rationalis ad vitam æternam, in mente Dei, 1.q.23.1.c.& 3.q.24.1.c

3 Eſt præſcientia, & præparatio gratiæ in præſenti, & gloriæ in futuro, 1.qu.23.2.ad 3.& ad 4 & 22.q.174.1.c

4 Gratia ponitur in definitione ejus, non quia ſit de eſſentia ejus, ſed quia importat reſpectum ad gratiam, 1.q.23.2.ad 4

5 Prædeſtinatio eſt pars providentiæ, 1.q.23 1.2.3.4.6.8.c

6 Nihil ponit in prædeſtinato, niſi effectum ejus, 1.q.23.2.0

7 Differentia ſcientiæ, ſapientiæ, præſcientiæ, prævidentiæ, diſpoſitionis, providentiæ, & prædeſtinationis, 1. q.23.3.c

8 Præſtinatio proprie eſt tantum de bonis, præſcientia vero eſt etiam de peccatis, 22. qu. 174.1.c

9 Prædeſtinatio eſt cauſa gratiæ & gloriæ, ſed reprobatio eſt cauſa derelictionis, & pœnæ æternæ, non autem culpæ, 1. q.23.3.ad 2

10 Eſt tantum entium aliquando, 1.q.23.2.ad 2.& 4.ad 2

11 Convenit angelis, ſicut & hominibus, licet non fuerint miſeri, 1.q.23.1.ad 3

12 Non convenit creaturæ irrationali, niſi abuſive, 1.qu. 23.1.ad 3

13 Conveniens eſt Deo homines prędeſtinare, 1.q.23.1.0

14 Prędeſtinatio certiſſime & infallibiliter conſequitur ſuum effectum, 1.qu.23.3.ad 3.& 6.0.& 8.ad 3

15 Non poteſt impediri, 1. q.23.8.ad 3

16 Juvatur precibus ſanctorum, & ſuis, & aliis bonis operibus ex parte effectus ejus, non autem ex parte ordinationis divinę, 1.q.23.8.0

17 Preſcientia meritorum non eſt cauſa prędeſtinationis univerſaliter, tamen unus effectus ejus eſt ratio finalis alterius effectus ejus prioris, & cauſa meritoria effectus poſterioris, 1.q.23.5.0

18 Voluntas Dei eſt cauſa efficiens, & finis prędeſtinationis ex parte totius effectus ejus, 1 q.23.5.0

19 Error multiplex circa effectus prędeſtinationis, 1.q.23.5.8.c

20 Prędeſtinatio eſt ęterna, 3.q.24.1.2.c.& 3.0.& 4.c.ad 1

21 Preſcientia, providentia, prędeſtinatio, & hujuſmodi non imponunt neceſſitatem omnibus rebus, nec auferunt contingentiam ab eis, 1.q.22.4.0.& q. 23.1. ad 1. item 3. ad 3. item 6.c. & 22.q.171.6 ad 1

22 Prędeſtinati non ſunt certi communiter de ſua prędeſtinatione, 1.q.23.1.ad 4

23 Licet aliquibus ex ſpeciali privilegio ſua prędeſtinatio reveletur, non tamen convenit ut reveletur omnibus; quia ſic illi qui non ſunt prędeſtinati deſperarent, & ſecuritas in prędeſtinatis negligentiam pareret, 1.q.23.1.ad 4

24 Revelat Deus hoc aliquando aliquibus ex ſpeciali privilegio, ut ſecuritas gaudii etiam in hac vita in eis incipiat, & confidentius, & fortius magnifica opera proſequantur, & mala pręſentis vitę ſuſtineant. 22.q.117.5.corp.

25 Numerus prędeſtinatorum eſt certus, & determinatus formaliter, & materialiter Deo, non autem nobis, 1.q.24.7.0

26 Prędeſtinatio convenit Chriſto, & perſonę Chriſti, inquantum ſubſiſtit in natura humana, non autem ſubſiſtit in natura divina; nec ſecundum ſe, nec convenit naturę humanę, nec naturę divinę, 3.q.24.1.0

27 Prędeſtinatio Chriſti eſt cauſa efficiens, formalis, exemplaris, & finalis prędeſtinationis noſtrę, ratione effectus, non autem ratione operationis Dei, 3.q.24.3.4.0

28 Chriſtus prędeſtinatus eſt eſſe filius Dei, non autem proprie factus eſt filius Dei, 3.q. 24.1.ad 2

29 Chriſtus ſecundum quod homo prędeſtinatus eſt eſſe filius Dei, quia prędeſtinatio quoad proceſſionem & effectum, id eſt gratiam, convenit Chriſto ratione humanę naturę tantum, 3.q.24.2.0

30 Chriſtus ſecundum quod filius Dei, prędeſtinatus eſt eſſe homo, tamen magis proprie dicitur e converſo, 3.q 24 2.ad 3

31 Homo prędeſtinatus eſt eſſe filius Dei, & e converſo, 3. q.25.2.ad 3

Prędicamentum quodlibet accidentium dicit imperfectionem, ſecundum propriam rationem generis, pręter relationem; ideo in divinis ſunt tantum duo modi prędicandi, ſc. ſubſtantię, & relationis, 1. q.28.1.c.& 2.0

1 Prędicare, id eſt euangelium recitare in eccleſia, quod eſt linguis loqui, pertinet ad diaconum; ad ſacerdotes autem pertinet exponere, & exhortari, quod eſt prophetare, 3.q.67.1.ad 1

2 Prędicare eſt principaliſſimus, & proprius actus epiſcopi, & dignior quam baptizare, 3.qu.67.1. ad 1.item 2. ad 1.item q.71.4.ad 3

3 Periculum de prędicatione omiſſa non imminet, niſi eis quibus commiſſum eſt officium prędicandi, 22.q.10.12.ad 5

4 Prędicans poteſt vivere de eleemoſynis ſponte oblatis, non autem de datis coacte, niſi ſit prelatus, 22.q.188.4.ad 4

5 Chriſtus non debuit pretermittere prędicationem propter ſcandalum Judęorum, 3.q.42.2.0

6 Chriſtus & Apoſtoli a principio prędicaverunt Judęis tantum quadruplici ratione, ſ. ut oſtenderet per ſuum adventum impleri promiſſiones antiquitus factas Judęis, non autem gentilibus; ut ejus adventus oſtenderetur eſſe a Deo; ut Judęis auferret calumniandi materiam,

riam, & quia per crucis victoriam meruit poteſtatem & dominium ſuper gentes, 3. qu. 42.1.0

7 Chriſtus prædicavit annis tribus, & quaſi menſibus tribus, & vixit annis triginta tribus, & menſibus tribus, 3.q. 39.3.0.item q.43.3.c

1 Quicquid prædicatur de aliquo, ſicut univerſale de particulari, poteſt ſupponere pro eo, non autem in aliis, 1.qu. 39.5.ad 4

2 Homo prædicatur per ſe de Socrate, quia ſi Socrates definiretur, poneretur homo in ejus definitione, 1.q.76.1.c.co.1

3 Totum univerſale adeſt cuilibet parti ejus & ſecundum eſſe, & ſecundum perfectionem, & proprie prædicatur de parte ſua, non autem totum integrale; totum autem potentiale aliquo modo, 1.q.77.1.ad 1

4 Pars ſubjectiva eſt de qua prædicatur eſſentialiter totum, ſecundum unam rationem, vel ſecundum prius & poſterius, & eſt in minus, 22.q 120.2.c

5 Totum integrale prædicatur aliquo modo de omnibus partibus ſuis ſimul ſumptis, licet improprie; ſed nullo modo de ſingulis ſimpliciter & proprie, 1.q.77.1.ad 1

6 Nulla pars integralis prædicatur de ſuo toto, 1.q.77.1.ad 1

7 Nullum per accidens prædicatur univerſaliter, ſed tantum quæ per ſe prædicantur, 1.q.51.1.c

8 Inferius non prædicatur de ſuperiori, niſi per accidens, 1.q.39.6 ad 2

9 Subjectum non reſtringitur per prædicatum ratione ſignificationis, ſed tantum ratione temporis conſignificati, 1. qu. 39.4.ad 2

10 † Terminus in ſubjecto poſitus tenetur materialiter, id eſt pro ſuppoſito, ſed in prædicato tenetur formaliter, id eſt pro natura, 1.q.13.12.c.& q.31.5.ad 1. & 3.q.14.7.ad 4. & 9.c ad 3.& 10.c.ad 1.& q.17.1.ad 3

11 In divinis perſona prædicatur de eſſentia, & e converſo, 1.q.39.6.0

12 Relatio ſecundum propriam rationem, id eſt ſecundum quod refertur ad aliud, prædicatur de divinis, non autem ſecundum rationem communem, ſcil. ſecundum quod inhæret ſubjecto, 1.q.28.1.ad 1

13 Hæc prædicatio, Deus eſt pater, & e converſo eſt per ſe, & nullo modo per accidens. Nec ſicut ſuperioris de inferiori, nec e converſo, ſed per identitatem, 1 q.39.6.ad 2

1 Prædicator nullus debet fieri, niſi prius purgatus, & virtute perfectus, 3.q.41.3.ad 1

2 Prædicator debet eſſe abſolutus a cura rerum ſæcularium, 3 q.40.3.c

3 Prædicator non debet ſemper eſſe in publico, ſicut nec Chriſtus, 3 q.40.1.ad 3

4 Sumptus debentur prædicatoribus a mittentibus eos, 22.q.187.4.ad 2.item 5.ad 5

Prædicatorum Ordo habet cautiſſimam, & ſecuriſſimam formam profitendi, 22. q.18.9. ad 1

1 Prælatio qualibet eſt a Deo; non autem abuſus ejus, nec ejus uſurpatio, 1.q.96.2.ad 3

2 Licet appetere opus, & perfectionem epiſcopatus & prælationis, non autem ipſa ratione gradus, vel honoris, vel divitiarum, 22.q.185.1.2.0.

3 Triplex ratio recuſationis reſpectu officii prelationis quantum eſt de ſe: ſc. impedimentum devotæ contemplationis, dulcis affectionis, & ſpiritualis exultationis, 22. qu.185.1.ad 3. & 2.ad 1.& ad 3

4 Non licet jurare, nec vovere, quod prælationem non ſumat, nec totaliter reſiſtere, 22.q 185.1.ad 3.& 2.0

5 Prælatus exiſtens in peccato mortali, etiam occulto, corripiendo, vel quicquid aliud officii ſui faciendo, peccat mortaliter; non autem hoc agens ut frater, 22.q.33.5.0

6 Ex hoc ipſo quod prælati diſſimulant, videntur annuere, 22.q.247.4.c.fi.

7 Prædicare ex officio convenit prælatis, religioſis autem ex commiſſione, 22.q.187.4.ad 1

8 Prælatus poteſt dupliciter conſiderari, ſc. aut ſecundum

quod judicio præſidet : & ſic dicere peccatum fratris prælato, eſt dicere eccleſiæ. Aut ſecundum quod eſt extra judicium exiſtens: & ſic dicere prælato non eſt dicere Eccleſiæ, ſed perſonæ quæ poteſt prodeſſe, & non obeſſe, quia nullus poteſt magis prodeſſe, quam prælatus, 22.q.33.8.ad 4

9 Tunc prælatus inordinate videtur tangi, quando irreverenter objurgatur, vel etiam quando ei detrahitur; & hoc ſignificatur per contactum montis & arcæ damnatum a Deo, 22.q.33.4.ad 1

1 Præmium eſſentiale beatitudinis conſiſtit in actu intellectus, ſed delectatio ejus in voluntate, 1.q.26.2.0.& 3.c.& 12.q.3.4.0

2 Violenter corrupta habebit duplex præmium, ut dicit beata Lucia, ſc. virginitatis, & patientiæ, 22.q.124.4.ad 2

3 In retributione præmiorum inæqualia debentur inæqualibus meritis; non autem in conſtitutione rerum, 1 qu.47.2.ad 3. & q.65.2.ad 3.& 12.q.114 3.0

Præpoſitivus dicens affirmativam & negativam ſimul eſſe falſas, improbatur, 1.q.39.4.ad 5.

1 Præſens illud proprie dicitur, cujus eſſentia præſentatur ſenſui, vel intellectui, 1.qu.8.3.c.ad 2

2 Præſentia neceſſitatem quandam habent, quia neceſſe eſt Socratem ſedere, dum ſedet, 22 q.49.6.c

1 † Præſervatus ab aliquo dicitur purgatus, vel liberatus, 3.q.32.4.ad 1.& q.52.2.ad 2

1 Præſtigium eſt divinatio per dæmones, ingerentes ſe viſui, vel auditui hominum, quia præſtringit oculos, 22.q.95.3. princ. & q.177.1.ad 2

2 Formæ apparentes in præſtigiis ſunt tantum in ſenſu communi ab imaginativa, vel per res naturales impreſſæ, 1.q.114.4 ad 2. & 22.q.178.1. ad 2.

1 Præſumptio aliquando ſumitur in bono, quaſi præ aliis ſumptio; aliquando in malo, 22.q.21.2.ad 1.& q.70.3.ad 2

2 Præſumptio in malo dicit immoderantiam ſpei dupliciter, ſcilicet ſupra vires proprias, vel contra juſtitiam Dei. Prima opponitur magnanimitati; ſecunda vero eſt ſpecies blaſphemiæ in Spiritum ſanctum; ideo gravior eſt quam prima, 22.q.21.1.4.0. & qu.130.2.0.& q.133.1.c

3 Præſumptio prima oritur ex inani gloria, ſecunda vero ex ſuperbia, 22.q.21.4.0

4 Secunda oritur ex nimio amore ſui, 22.q.21.1.ad 2.item ad 3

5 Secunda habet converſionem ad bonum commutabile, & averſionem a Deo, attribuendo divinæ virtuti quod ei non convenit, 22.q.21.1.ad 3

6 Prima opponitur magnanimitati ſecundum exceſſum, licet apparenter ſecundum defectum, inquantum eſt aliquando de minimis, quæ magna videntur, 22.q.130. princ. item q.133.1.c

7 Opponitur charitati, vel potius dono timoris, 22 q 130.2.ad 1

8 Præſumptio magis opponitur ſpei quam timori, quia ſpei contrariatur ratione propriæ differentiæ, timori vero ratione generis; & contrarietas ad timorem eſt apparentior, 22.q 21.3.0

9 Eſt contra ordinem naturalem: ideo ſemper eſt peccatum, 22 q.130.1

10 Secunda eſt minus peccatum, quam deſperatio, 22.q.21.2.c

11 Præſumptuoſus peccat, non æſtimando nimis miſericordiam Dei, ſed contemnendo juſtitiam ejus, 22.q.21.2.c. ad 2. & q.130.2.ad 1.& q.163.4. ad 3

12 Peccare cum propoſito perſeverandi in peccato, ſub ſpe veniæ, dicitur præſumptio; non autem ſi fit cum propoſito pœnitendi, ſed alleviatur, 22.q.21.2 ad 3

13 Aggredi opus ultra vires, ex confidentia ad vires humanas, eſt præſumptio; non autem ſi fiat in ſpe divini auxilii, 22.q.21.2.ad 1

14 De quolibet debet præſumi bonum, niſi appareat contrarium, nec ſit in periculum alterius, 22.q.70.3.ad 2

Omne præteritum eſt neceſſarium, 22.q.49.6.c

1 Prævaricator eſt, qui malitioſe impediens punitionem peccati, adverſam partem adjuvat, prodita cauſa ſui, 22.q.68.3.c fin.

2 Differentia prævaricationis a calumnia & tergiverſatione, 22.q.68.3.o

3 Non omnis abſcondens vera crimina prævaricatur, ſed tantum qui fraudulenter abſcondit ea, de quibus accuſationem proponit, colludens cum reo, proprias probationes diſſimulando, & falſas excuſationes admittendo, 22.q.68.3.ad 2

1 Primitiæ erant de præcepto cæremoniali quoad determinationem, in communi vero de jure naturali, nunc autem de præcepto Eccleſiæ, ſecundum conſuetudinem patriæ, 22 q.86.4.o

2 Quantitas primitiarum non fuit determinata in lege, quia erant per modum oblationis, de cujus ratione eſt eſſe voluntarium; & ſecundum Hieronymum, aliqui dabant quadrageſimam partem, alii ſexageſimam, ſed nunc ſtatur conſuetudini patriæ, 22.q.86.4.ad 3

3 Primitiæ pertinent ad quoddam genus oblationum, in uſum ſacerdotum, & recognitionem beneficii Dei, ſcil. fructuum terræ, & debet eſſe aliquid præcipuum de fructibus terræ, 22.q.86.4.c

4 Sunt ſigna præteriti beneficii Dei, ſcil. terræ promiſſæ Iſrael, & totius terræ toti humano generi, & fructuum, ſed cæremonialia proprie erant ſigna futuri, 22. qu.86.4. ad 1. & ad 2

1 Primogenitus dicitur primo natus, licet nullus poſt eum ſit. Ideo Chriſtus eſt primogenitus Mariæ, 3.q.28.3.ad 4

2 Omnes primogeniti erant ſacerdotes in veteri teſtamento, & habebant duplicem portionem in hæreditate paterna, 12.q.103.1. ad 3, & 22.q.87.1. ad 2

1 Primum dicitur dupliciter, ſc. primum ſimpliciter, & primum in genere, 12.q.6.1.ad 1

2 Primum in per ſe ordinatis oportet eſſe maximum, non autem primum per accidens, 22.q.163.3.ad 3

1 Ad bonum principem requiritur quod ſit virtuoſus ſimpliciter. non autem ad bonum civem, 12.q.92.1.ad 3

2 Ad bonum virum pertinet poſſe principari, & bene ſubjici: Ideo in virtute boni viri includitur virtus principis. Sed virtus principis differt ſpecie a virtute ſubditi, ſicut virtus viri & mulieris, 22.qu. 47.11.ad 1,& ad 2

3 Princeps auferens per vim aliena rapinam committit, & tenetur reſtituere; niſi ſit ſecundum juſtitiam, pugnando, vel puniendo, 22.q.66.8.c.ad 3

4 Ad bene commorandum in aliqua communitate requiruntur duo, ſc. habere ſe bene ad principem, id eſt cum fidelitate, reverentia, & famulatu; ad ſocios autem reddendo cuilibet debita, & nulli nocendo, 12.q.100.5.c

5 Sanctis licet commorari in curiis principum, ad promovendum bonos, & ad impediendum malos; non autem propter voluptates, 22.q.187.2.ad 3

6 Deus reſervavit ſibi inſtitutionem ſummi principis, & regis Judæorum, quia habebat ſpecialem curam eorum, 12.q.105.1.ad 1

7 Non dedit Judæis principes & reges a principio, ſed tantum modum eligendi, ſc. ſecundum judicium Dei, & de gente ſua; & modum ſe habendi, 12.q.105.1 ad 2

8 Diviſio regni Iſrael, & multitudo regum magis convenit eis in pœnam, pro diſſenſionibus multis contra regnum David juſtum, quam ad eorum profectum, 12.q.105.1.ad 3

9 Principibus Judæorum non ſunt deputati cibi ſicut ſacerdotibus, ne ſuperbirent, nec ambirent, 12.q.105.1.ad 4

1 Principatus bonus triplex, ſc. regalis, ariſtocratia, & democratia. Et triplex principatus malus, ſc. tyrannis, oligarchia, & democratia, 12. q. 95.4.c. & q.105.1.o.& 22.q.61.2 c

2 Principatus regalis eſt optimus,

mus, 1.q.103.c.& 12.q.105.1.ad 2.

3 Principatus regalis eſt propter bonum populi, tyrannicus autem eſt propter bonum tyranni, 1.q.92.1.ad 2.& q.96.4.c. & 22.q.42.2.ad 3

4 Optimus principatus eſt, in quo omnes habent aliquam partem. Et componitur ex regno, inquantum unus præeſt; & ariſtocratia, inquantum multi principantur ſecundum virtutem; & democratia, id eſt principatus populi, in quo populus ſibi eligit principem, 12. q.95.2.c.& q.105.1.c

5 Principatus dicuntur in Angelis, quia principantur omnibus cœleſtibus principibus, divinas juſſiones explentibus. Sed Archangeli dicuntur qui principantur ſoli ordini Angelorum, 1.q.108.5.ad 4

1 Principium quoad relationem, eſt ſimul naturaliter cum principiato; ſed id quod eſt principium eſt naturaliter prius eo, 1.q.42.3.ad 2

2 Eſt prius tempore principiato dupliciter, ſc. ex parte actionis ſucceſſive, vel agentis imperfecti, vel eligentis tempus, 1.q.42 3.c

3 Apud Græcos Filius & Spiritus ſanctus dicuntur principiati, non autem apud Latinos, 1.q 33.1.ad 2

1 Principium ſumitur a prioritate, ſed non ſignificat eam, 1.q.33.1.ad 3

2 Eſt id a quo aliquid procedit quocunque modo, & e converſo, 1.q.33.1.c

3 † Eſt communius cauſa, & cauſa elemento, 1.q 33.1.ad 1.

4 Non omne principium eſt primum principium, 12. q. 6.1. ad 1.& q.4.1.ad 1

5 Græci indifferenter utuntur nomine cauſæ, ſicut nomine principii in divinis, non autem Latini, 1 q 33.1.ad 1

6 In divinis una perſona eſt principium alterius, non autem cauſa, 1.q.33.1.c.& q.36.4.c

7 Principium in divinis & in creaturis dupliciter cognoſcitur, ſc. ut primum, & ut principium, 1.q.33.4 c

8 Non omne principium cognoſcendi eſt principium eſſendi, 1 q.85.1.ad 4

9 Primum principium in ſpeculativis eſt: Non contingit idem ſimul eſſe & non eſſe. In practicis autem eſt: Bonum eſt proſequendum, malum vero eſt fugiendum, 12.q.94.2.c. & 22.q.1.7 c.

10 Principia ſpeculativa cognoſcuntur per alium habitum naturalem, quam concluſiones: quia principia per intellectum, concluſiones vero per ſcientiam, 22.q.47.6.c.& q.49.2.ad 1

11 † Sicut in ratione ſpeculativa ſunt quædam ut principia, quorum eſt intellectus, & concluſiones, quarum eſt ſcientia, ita in ratione practica, ut principia naturaliter nota, ſunt fines virtutum moralium; quia finis ſe habet in operabilibus, ſicut principium in ſpeculativis, & quædam ſunt in ratione practica, ut concluſiones eorum quæ ſunt ad finem, 22.q 47.6.c

12 Nihil refert, utrum ille qui docet proponendo vel interrogando procedat de principiis communibus ad concluſiones; utrobique enim animus audientis certificatur de poſterioribus per priora, 1. qu. 84.3. ad 3.& q.117.1.c

Prioritas nullo modo eſt in divinis, 1.q.36.3.ad 1.& 3.q.32 3.10.

1 Privatio ſecunda ſuſcipit magis & minus; quia ponit aliquid, quod eſt de ratione ejus, non autem prima, 12. q. 73.1.c.& q.82.4.c

2 Privatio ſuſcipit magis & minus ſecundum ſuas cauſas, non autem ſecundum ſe, 1.q. 11.4.ad 1.item q.49.3. ad 3. item 12.q.22.2.ad 1

3 Privationes & negationes differunt ſpecie ſecundum differentias habituum, & poſitionum oppoſitorum, & ſpecificantur per habitus oppoſitos, 22.q.107.2.c

4 † Privatio eſt carentia ejus quod eſt aptum natum haberi. Et hoc tripliciter, ſc. vel ab eo, vel ab alio ejuſdem ſpeciei, vel a quocunque, & tertia tantum eſt in divinis, 1.q 33.4 ad 2

5 Eſt negatio circa determinatum ſubjectum, 1.q.17.4.c

6 Contractum ſignificat ali-

quam naturam in ſubjecto, non autem privatio, 1.q.17.4.c

7 Nulla privatio tollit totaliter eſſe, 1.q.11.2.ad 1

8 † Nulla privatio eſt intenta ab aliquo agente, 1.qu. 19.9.c.& q.49.1.c

Privilegium eſt privata lex, quia reſpicit ſingulares perſonas, ſed commune eſt ad multa negota, 12.q.96.1.ad 1

1 Prius dicitur dupliciter, ſc. ordine perfectionis, & generationis, 1.q.85.3. ad 1.& 12.q.68. 8.ad 3

2 Prius natura dicitur dupliciter, ſc. ſecundum cauſam materialem, & magis ſecundum alias cauſas, 22.q.1.7.ad 3.

3 Semper id quod eſt naturalius eſt prius, 12 q 49.2.c

4 Imperfectum eſt prius tempore perfecto in eodem, ſed in diverſis eſt e converſo, & natura in utrique, 1.q.82.3.ad 2. & q.85.3.ad 1.& q.94.3.c.& 12.q. 6.2.4.c.& 3 q.1.5. ad 3.& 6.c

5 Prius duplex, ſc. per ſe, & per accidens, 22.q.4.7.c

6 Semper quod eſt per ſe eſt prius eo quod eſt per aliud, 1. q.20.1.c.& q.84.6.c

7 Remoto priori removetur poſterius, ſequens tantum ex eo, non autem ſi ſequatur etiam ex alio, 12.q.15.2.ad 2

1 Proceſſio dicitur dupliciter, ſcil. motus proceſſivus animalium, & eductio principiati a principio: prima eſt in divinis metaphorice tantum, ſecunda vero proprie, 1.q.27.1.0

2 Proceſſio duplex, ſc. ab extra, & ab intra: prima ſemper eſt per motum ad diverſum, & contra rationem primi principii, non autem ſecunda. Ideo ſecunda convenit Deo, non autem prima, 1.q.27.1.0

3 Omnis proceſſio creaturæ eſt per motum, vel per mutationem, non autem in divinis, 1.q.27.1.ad 1

4 Proceſſus rationis duplex, ſc. via compoſitionis, & via reſolutionis, 12.q.14.5.0

5 In divinis ſunt tantum duæ proceſſiones, ſc. verbi & amoris, ſecundum quod Deus ſuam eſſentiam, veritatem, & bonitatem intelligit & amat, 1.q.27.3.5.0. & q.28.4.c.& q. 36. 1.c.& q.41.6 c

6 Omnia quæ important reſpectum originis, abſolute dicuntur de proceſſione divina; non autem repugnantia conſubſtantialitati, coæternitati, & independentiæ, 1.q.27.2. ad 2

7 Proceſſiones in divinis diſtinguuntur per relationes, & modos originis, non autem ſeipſis, nec per eſſe a natura & voluntate, 1.q.27.3.0

8 Proceſſio filii eſt per naturam patris; ideo eſt coæternus, conſubſtantialis, & independens: non autem creaturæ, quia procedunt per voluntatem Dei, 1.q.41.2.c.& q.42.2.c

9 Omnia quæ pertinent ad generationem vivorum dicuntur in proceſſione filii Dei, ut oriri, naſci, gigni, & generari, 1.q.27.2.ad 2

10 Hæreſis Valentini, quod filius Dei procedit vario modo prolationis, i. ad extra, 1.qu. 34.2.ad 2

11 Spiritus ſanctus procedit a Patre, & Filio, quia aliter non poſſet diſtingui a Filio, 1.q.36.2.0

12 † Spiritus ſanctus procedit ab eis, inquantum ſunt plures agentes; & inquantum ſunt unum in vi ſpirativa, 1.q.36.4.ad 1

13 Hæreſis Arii, quod Spiritus ſanctus procedit a Patre & Filio, ut creatura utriuſque, 1.q.27.1.c.

14 Hæreſis Neſtorii & Theodorici, quod Spiritus ſanctus non procedit a Filio, 1.q.36.2.ad 3

15 Spiritus ſanctus non magis procedit a Patre, quam a Filio, nec prius, nec plenius, 1.q.36.3.ad 2

16 Dicitur principaliter & proprie procedere a Patre, propter auctoritatem in Patre, non autem magis proprie, 1. q.36.3.ad 2

17 Procedit a Patre immediate, & mediante Filio, ratione ſuppoſiti; non autem ratione virtutis mediæ, 1.q.36 3.ad 1

18 Proceſſio Filii eſt per actum intellectus, ſed proceſſio Spiritus ſancti eſt per actum voluntatis, 1.q.27.2.c.ti.& 3.c.& q. 28.4.ad 1.& q.34.2.c.& q.45.7.c

19 Spiritus ſanctus ita natura-

turaliter & a natura procedit a Patre, ſicut & Filius, 1.qu. 41.2.ad 2.& 6.c.& q.42.2.c

20 Proceſſio Spiritus ſancti triplici ratione nominatur tantum proceſſio, ſc. ex habitudine rei amatæ, ab amante, per amorem, 1.q.27.4.ad 3.& q.28.4.c.& q.37.1.c

21 Emanatio, proprietas, & relatio Spiritus ſancti nominatur eodem nomine, ſc. ſpiratio, propter defectum nominum, 1.q.36.1.c.& q.37.1.c

22 Proceſſio Spiritus ſancti dicitur æterna, reſpectu objecti æterni; ſed ut tendit in objectum creatum, cui Deus confert aliquid, dicitur temporalis, 1.q.43.2.0

23 Spiritus ſanctus procedit a ſeipſo proceſſione temporali, 1.q.43.2.ad 3

24 Proceſſio æterna & temporalis ſunt tantum una proceſſio ratione reſpectus ad principium quem principaliter important, ſed ſunt duæ ratione duplicis reſpectus ad objecta, 1.q.33.2.c.ad 3

1 Proclamare licet in capitulis religioſorum de levibus quæ famæ non derogant ſine admonitione ſecreta, non autem de gravi, 22.q.33.7.ad 4

2 Non videtur eſſe probabile, quod ea quæ ſunt in conſuetudine religioſorum, ſint contra præcepta Chriſti. Conſuetum eſt autem in religionibus quod in capitulis aliqui proclamantur de culpis nulla ſecreta admonitione præmiſſa; Sed hujuſmodi proclamationes ſunt quaſi quædam commemorationes potius oblitarum culparum, quam accuſationes vel denunciationes, 22.q.33.7.ad 4

3 Si eſſent tamen alia, de quibus frater infamaretur, contra præceptum Domini ageret, qui per hunc modum proclamando, peccatum fratris publicaret, 22.q.33.7.ad 4

1 Prodigalitas eſt circa paſſiones pecuniæ ſicut deficiens; non autem ſicut ſuperabundans in eis, 22.q.119.1.ad 1

2 Dicitur eſſe contra naturam, quia habet inmoderatam emiſſionem rerum repugnantem naturæ, 22.q.32.6.ad 2

3 Prodigus ſæpe excedit dando propter voluptates, non tamen ſemper, 22.q.119.1.ad 3

4 Prodigalitas ſemper eſt peccatum, non principaliter propter quantitatem, ſed propter inordinationem dandi, quibus non debet dari, & propter quæ, & ſicut debet, 22.q.119.1.0. item 3.ad 1

5 Prodigus peccat in ſe, & in proximum, præcipue clerici conſumentes bona pauperum. Similiter avarus, 22.qu. 119.3.ad 1

6 Prodigalitas opponitur liberalitati, 22.qu. 117. princ. & q.118. princ. & q.119.1.2.3.c

Productæ res a principio fuerunt in ſtatu perfecto, ut eſſent principia aliorum, 1 q.94.3.c.

1 Profitens non vovet ſervare quicquid eſt in regula, ſed vitam regularem, vel vivere ſecundum regulam, quod eſt cautius; vel obedientiam ſecundum regulam, non obligando ſe ad culpam, ut in religione Ordinis fratrum Prædicatorum, quod eſt melius, 22.q.186.9.ad 1

2 Votum ſimplex de majori religione non obligat poſt profeſſionem in minori, 22.q.189. 8.ad 3

3 Profeſſio facta ante annos pubertatis, ſc. ante annos quatuordecim in puero, vel ante annos duodecim in puella non tenet, propter eccleſiæ ſtatuta, 22.q.88.9.c.ad 3. & q.189.5. c ad 1.& ad 3

4 Nazaræi profitebantur quandam perfectionem, deponentes comam, 22.q.186.6.b.

Prohibitio incitat concupiſcentiam tripliciter, ſc. ratione ardui, ratione clauſæ paſſionis, & ratione importunitatis, 12.q.98.2.ad 2

2 Omne peccatum eſt malum, quia prohibitum eſt jure poſitivo; non autem jure naturali, 12 q.71.6.ad 4

3 Prohibitio ligni ſcientiæ boni & mali fuit propter figuram, ſc. propter eventum futurum; quia poſt ejus eſum homo per experimentum pœnæ didicit quid intereſſet inter obe-

dientiæ bonum, & inobedientiæ malum, non autem propter naturam arboris malam, 1.q.102.1.ad 4.& 12.q.102 1.ad 2

1 Promiſſio eſt actus rationis, quia eſt enunciatio, & ordinatio alicujus, 22.q.88.1.c

2 Promiſſio eſt ordinare, quid facere pro alio debeat gratum ei. Sed comminatio eſt contra alium, 22.q.88.1.2.4.c

3 Promiſſio nuda, id eſt non habens aliquid additum ad confirmationem, non habet vim plenam obligandi Deo, nec homini, 22.q.88.3.ad 1

4 Promiſſa non debent ſervari, ſi eſt illicitum quod promittitur; vel ſi ſint mutaræ conditiones perſonarum, vel negotiorum. Ad hoc ergo quod homo ſervare debeat quod promiſit, oportet ut ſit licitum, quod promittitur, & quod omnia immutata permaneant, 22.q.110.3.ad 5

1 Promulgatio legis naturæ fit ex hoc quod Deus inſerit eam mentibus hominum naturaliter cuſtodiendam, 12 q.90.ad 4

2 Promulgatione non indigent præcepta communia legis naturæ, & credere in Deum, 12.q.100.4.ad 1

3 Fit verbo & ſcripto. Et utroque modo promulgatio legis æternæ eſt æterna, ex parte Dei, non autem ex parte noſtra, 12.q.91 1.ad 2

4 Promulgatio legis neceſſaria eſt ad hoc quod lex habeat vim obligandi, 12.q.90.4.0

5 Promulgatio obligat abſentem, ſicut & præſentem, inquantum promulgatio ad eum pervenit, vel potuit pervenire per alios. Futuros autem obligat per ſcripturas, 12.qu.90.4.ad 2 & ad 3

1 Pronomina demonſtrativa dicuntur de Deo ſecundum quod faciunt demonſtrationem ad intellectum, non autem ad ſenſum, 1.q.13.1.ad 3

2 Pronomina poſſeſſiva conjunguntur nominibus Dei, quæ ſignificant rationem principii efficientis, vel finalis, vel exemplaris; non autem nominibus Dei, quæ ſignificant per modum formæ inhærentis, 1.q.36.1.ad 3

Propaſſio eſt paſſio inchoata in appetitu ſenſitivo, non ultra procedens; ſicut in Chriſto fuit, 3.qu.15.4.c.& 6.ad 2. item 7.ad 1

1 Prophetia non eſt habitus, nec qualitas permanens, ſed ut paſſio tranſiens, 12.qu.68.3.ad 3.& 22.q.171.2.0.& q.174.3.ad 2.& q.176.2.ad 3

2 Non eſt gratia gratum faciens, ſed gratis data, 12.qu.68.3.ad 3

3 Eſt divina inſpiratio rerum, futura immobili veritate denuntians, ſecundum Caſſiodorum, 22.q.171.3.a.1.& 6.b.

4 Propheta dicitur quaſi procul phaos, vel procul videns, inquantum cognoſcit vel loquitur ea quæ ſunt procul a communi hominum ſenſu, cum quibus converſatur, & communicat in ſtatu viæ, 13.q.7.8.0

5 Prophetia principaliter & primo conſiſtit in cognitione; ideo dicitur a phanos. Secundario conſiſtit in locutione; ideo dicitur a fari. Tertio conſiſtit in operatione miraculorum, ad confirmationem ejus, 22.q.171.1.0.& 2.c.& q.174.3.ad 3.& 4.c.& 3.q.78.0

6 † De ratione prophetiæ non eſt ænigmatica cognitio, quia Moyſes fuit propheta, & tamen Deum palam, & non per ænigmata vidit, 3.quæſt.7.8.0

7 In prophetia ſunt duo, ſc. repræſentatio, & judicium de viſis, quod eſt principalius, & completivum ejus, ſine quo non eſt, 22.q.173.2.c & q.186.2.ad 1

8 Ad prophetiam requiritur lumen intellectuale ſupernaturale, 22.q.171.2.c

9 Ad prophetiam requiritur inſpiratio quoad mentis elevationem, & revelatio quoad perceptionem divinorum, 22.q.171.1.ad 4

10 Ad prophetiam requiritur maxima mentis elevatio ad contemplationem ſpiritualium, 22.q.172.4.c

11 Bonitas morum quoad refrænationem paſſionum & remotionem occupationum exteriorum requiritur ad prophetiam, 22.q.172.4.0

12 Diſpoſitio naturalis non re-

requiritur ad prophetiam, quia Deus ſimul removet indiſpoſitionem, diſponit, & perficit, 22 q.172.3.o

13 Prophetia poteſt haberi ſine charitate, & ſine gratia gratum faciente, 22.q.6.2.ad 3. & q.172.4 c

14 Objectum prophetiæ eſt illud quod eſt in cognitione divina ſupra facultatem humanam, 22.q. 174.2.c

15 Prophetia eſt de omnibus; Sed primo & principaliter eſt de futuris contingentibus; ſecundo de exiſtentibus ſupra univerſalem cognitionem hominum; tertio reſpectu alicujus, 22.q.171.3.o.& q.172.1.c.fi.& ad 4. & 5.c. & q.176.2.ad 3.& q.178.1.ad 1

16 † Prophetiæ ſunt principaliter de futuris. † Sunt tamen etiam de præſentibus, quæ tamen ſunt procul a cognitione non omnium hominum, ſed quorundam, ſed ſecundum ſenſum, vel ſecundum intellectum: ut Heliſeus cognovit quæ Giezi præſens fecerat. Et ſunt etiam de occultis omnibus hominibus naturaliter: ut myſterium Trinitatis. Sunt etiam de myſterio Chriſti ſub nomine hominum, & tunc excedunt veritatem hiſtoriæ, 22.q.171 3.c

17 Omnia prophetabilia ſunt non cognoſcibilia ab homine niſi per revelationem Dei. Sed quæ pertinent ad ſapientiam, & ſcientiam, & interpretationem ſermonum poſſunt naturaliter cognoſci ab homine, 22.q.171.3.ad 2. & q 172.1.c.fin.

18 Prophetæ non vident omnia prophetabilia, ſed tantum ea quæ ſibi ſpecialiter revelantur, 22.q.171.4.o

19 Aliqua prophetia eſt de præterito, ſicut in Geneſi. Et in aliqua ponitur præteritum pro futuro propter certitudinem prophetiæ, 22.qu.171.3.b.

20 Prophetæ non vident Deum per eſſentiam, 22.q.171.2.c.& 4.c & ad 3.& q.173.1.o

21 Vident in ſpeculo æternitatis, ſeu intelligentiarum, ſive in libro præſcientiæ Dei cauſaliter, non autem formaliter, 22.q.173 1.c.fi. & ad 1.& ad 2

22 Habent certiſſimam & diſtinctam cognitionem de viſis per ſpiritum prophetiæ; non autem de habitis per inſtinctum Dei, 22.q.171.5.o.

23 Prophetiæ nullo modo poteſt ſubeſſe falſum; ſicut nec præſcientiæ Dei, 22.q.171.6.o. & qu. 172.1.c.& 5.ad 3.& 6.ad 2

24 Propheta proprie cognoſcit ſe moveri a Deo ad aliquid æſtimandum vel ſignificandum verbo vel facto, non tamen omnia quæ per hoc intendit Deus, 22.q.173.4.o

25 Prophetia ſimpliciter dicta, id eſt ſupra univerſalem cognitionem hominum, non poteſt eſſe a natura, ſed tantum ex revelatione Dei, prophetia vero ſecundum quid, id eſt de aliquibus in ſuis cauſis, poteſt eſſe a natura, ſed fallibiliter, 22.q.172.1.o.& 3.cor.

26 Prophetia, & aliæ illuminationes, & revelationes fiunt nobis a Deo mediantibus angelis, 1.q.111.1.o.& 22.q.172.2.o

27 Aliquis ceſſante prophetica illuſtratione actuali dicitur propheta ex deputatione Dei, & ex habilitate remanente ad facilius illuſtrari, 22.q.171.2.ad 2

28 Prophetia prædeſtinationis completur ſine arbitrio noſtro cauſante, non autem ſine eo conſentiente, 3.q.30.1.ad 1

29 Finis prophetiæ eſt manifeſtatio alicujus veritatis exiſtentis ſupra hominem, 22.174.2.c.ad 1.& 6.c

30 Prophetia ſecundum quid poteſt eſſe a dæmonibus, non autem prophetia ſimpliciter, 22.q.172.5.o

31 Prophetia dæmonum non fit per illuminationes, ut divina, ſed per viſionem imaginariam vel ſenſibilem; nec eſt ſemper vera, ſicut prophetia divina, 22.q 172.5.ad 2.& ad 3

32 Prophetæ dæmonum quandoque prædicunt vera ex inſpiratione divina, & aliquando per dæmones, 22.qu. 172.6.o.& q.174.5.ad 4

33 Species prophetiæ triplex, ſcilicet comminationis, prædeſtinationis, & præſcientiæ, 22.q.174.1.o

34 Prophetia fit dupliciter, ſc. per influxum luminis tantum,

R 4 &

& per ſpecies impreſſas, vel aliter ordinatas, 22.q.173.2.0

35 Modus prophetiæ triplex, ſecundum triplicem potentiam cognoſcitivam, ſc. ſecundum oculos corporis, ſecundum ſpiritum imaginarium, & ſecundum intuitum mentis, 22.q.174.1.ad 3.

36 Prophetis repræſentantur aliqua quadrupliciter, ſcil. in ſenſu exteriori, ſicut Daniel vidit ſcripturam in pariete, & Samuel audivit verba; vel per formas in imaginatione divinitus impreſſas, ſicut in cæcis natis ſimilitudines cœlorum; vel per formas divinitus ordinatas, ſicut Jeremias vidit ollam accenſam; vel per ſpecies in intellectu, ſicut in ſcientia infuſa Salomoni, & Apoſtolis, 22.q.173.2.0.& 4.cor.

37 Modus prophetiæ ſextuplex, ſecundum differentias influxus, ſc. extaſis, viſio, ſomnium, per nubem, vox de cœlo, parabola, & repletio ſancti Spiritus, 22.q.174.1.ad 3.

38 Gradus prophetiæ imaginariæ diſtinguitur quadrupliciter, ſc. per ſomnium & vigiliam, per ſigna, ſi loquens videtur, vel non, & ſecundum dignitatem apparentis, 1.q.12.11.1.ad 1.& 22.q.174.3.0

39 Gradus prophetiæ improprie dictæ duplex, ſc. minimus, i. ſecundum operationem exteriorem, ut Samſon; & viſio de naturalibus, ut Salomon, 22.q.174.3.c

40 Actus prophetiæ duplex, ſc. principalis, i. viſio; & ſecundarius, ideſt denunciatio, 22 q.176 2.c

41 Veri prophetæ tripliciter differunt a falſis Prophetis, ſc. agente, fine, & certitudine, 22.q.175.5.ad 3

42 Prophetia prædeſtinationis ſemper impletur, non autem prophetia comminationis, 1.q.19.7.ad 2.& 22.q.171.6.ad 2.& q.174.1.c.& 2.0

43 † Omnis prophetia de quacunque re eſt ejuſdem ſpeciei, quia eſt per unum formale, ſc. per lumen divinum, 22.q.171.3.ad 3

44 Prophetia eſt ſimpliciter excellentior dono linguarum triplici ratione, ſcil. quia conſiſtit in ipſa illuminatione mentis, quia pertinet ad rerum notitiam, & quia eſt utilior, 22.q.176.2.0

45 Prophetia intellectualis viſionis eſt nobilior quam imaginaria, niſi reſpectu revelandi per ſimilitudinem corporalem; quia tunc eſt e converſo, 22.qu. 174.2.0. & 3.c. fin. & 4.c.ad 1. & 5.c.& qu.176.2.c. ad 1.& 3.q.30 3.ad 1

46 Magis proprie dicitur de imaginaria, quam de intellectuali, 22.q.173.2.c.fi.& q.174.2.ad 3.& 3.c

47 Imaginaria de ſupernaturali veritate eſt nobilior intellectuali de cognoſcibilibus humana ratione, 22.q.174.2.ad 3.& 3.c.& q.176.2.ad 1

48 Prophetia quanto eſt vicinior Chriſto, tanto eſt major, & magis poſt quam ante, licet in quolibet ſtatu prima ſit major aliis, 1.q.57.5.ad 3.& 22.q.174.6.0

49 Idem propheta non eſt ſemper in eodem gradu prophetiæ, ſed quandoque in majore, quandoque in minori, 22.q.171.3.ad 2

50 Moyſes fuit cæteris prophetis ſimpliciter major, licet ſecundum quid ſit minor aliquo, 22.q.174.4.0

51 Prophetia David ex propinquo attingit ad viſionem Moyſis majorem quoad cognitionem divinitatis, ſed e converſo in cognoſcendo & exprimendo myſteria incarnationis Chriſti, 22.q.174.4.ad 1

52 Joannes Baptiſta fuit major propheta Moyſe, & cæteris Prophetis veteris teſtamenti, 22.q.174.4.ad 3

53 Prophetia non convenit Deo, nec beatis, nec angelis, 22.q.173.1.c.& q.174.5.0.& 3 q.7.8.c.& q.31.2.c

54 † Prophetia fuit in Chriſto, inquantum fuit viator, 22 q.174 5. ad 3. & 3.qu.7 8.0. & q.31.2.0

55 Ille cujus tantum intellectus illuminatur ad indicandum viſa ab aliis, ſicut Joſeph, & Daniel, eſt propheta, 22.q.173.2.c

56 Ille cui oſtenduntur ſimilitu-

litudines ſine lumine intelligentiæ, ſicut Pharao, vel Nabuchodonoſor, vel Balthaſar, non eſt proprie propheta, 22.q.173.2.c

57 Abraham, Iſaac, & Jacob fuerunt prophetæ, 22.q.174.6.cor.

58 † David habuit prophetiam, quoad intuitum mentis, ſine imaginaria viſione, 22.qu.174.4.ad 1

59 Omnes numerati inter prophetas habuerunt prophetiam imaginariam de ſupernaturali veritate, & habebant officium prophetandi, & loquebantur in perſona Dei, non autem hagiographæ, 22.q.174.2.ad 3

60 Omni tempore fuerunt prophetæ, etiam in novo teſtamento, 22.q.95.2.ad 3.& q.174.6.0

61 Prophetæ fuerunt maxime in abundantia tempore regum; quia tunc populus erat liber; ideo inſtrui debebat de agendis, 22 q.174.6.ad 2

62 Prophetiæ inceperunt ſcribi per Iſaiam & Oſeam, quando Roma condita fuit, 22.q.174.6.ad 2

Propitiatorium erat tabula ſuper alas Cherubin, quia exinde Deus propitiabatur populo, 12.q.102.4.ad 6

1 Proportio ſecundum primam nominis impoſitionem ſignificat habitudinem quantitatis ad quantitatem, ſecundum determinatum exceſſum, vel adæquationem; ſed transfertur ad ſignificandum habitudinem quorumcunque, ſicut materiæ ad formam, potentiæ ad actum, objecti ad potentiam, finiti ad infinitum, & creaturæ ad creatorem, 1.q.12.1.ad 4

2 Proportio proprie non eſt finiti ad infinitum, nec creaturæ ad creatorem: ſed proportionalitas, ſc. ſimilitudo proportionum, 1.q.12.1.ad 2

3 Cognitio ſenſitiva non ſe extendit ad proportionem unius ad alterum, 22.q.58.4.c

1 Propoſitionis veritas duplex, ſc. rei, & ſigni, 1.q.16.8.ad 3.

2 Propoſitiones affirmativæ veræ poſſunt formari de Deo, 1.q.13.12.0

3 Dicuntur incompactæ vel inconvenientes, propter modum ſignificandi, 1.q.13.12.ad 1.

4 Cum dicitur, Deus ſcivit aliquid eſſe futurum contingens, non ponitur ibi contingens, niſi ut materia verbi & non ut pars principalis propoſitionis, 1.q.14.13.ad 2

1 Propoſitum eſt actus voluntatis deliberatæ, 22.q.88.1.c

2 Propoſitum pro facto reputatur, 1.q.23.2.ad 2

1 Proprium eſt de genere accidentium, 12.q.83.12.ad 3

2 Proprium non addens aliquid nobilitatis ſupra commune, non habet proprium nomen, ſed nominatur nomine communis, 12.q.11.1.ad 3.& 22.q.9.2 c.& qu.50.2.ad 1.& q.161.1.ad 2

3 In omni re proprium accidens eſt aliud ab eſſentia ejus, & eſt poſterius ea ordine generationis & perfectionis, 12.q.2.6.c.et q.83.2.ad 3

4 Fluit a ſubjecto, ſine mutatione, ſed per naturalem reſultantiam, 1.q.77.6.ad 3

1 Propter ſe duplex, ſc. quod dividitur contra per aliud, & contra per accidens: primo modo finis diligitur propter ſe, virtutes autem ſecundo modo, 22.q.145.1.ad 1

2 Propter quod unumquodque, & illud magis, intelligitur tantum in iis quæ ſunt ejuſdem ordinis, ſicut in eodem genere cauſæ; puta ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis propter vitam, ſequitur quod vita ſit magis deſiderabilis; ſi autem accipiantur ea quæ ſunt diverſorum ordinum, non habet veritatem; ut ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis propter medicinam, non ideo ſequitur quod medicina ſit magis deſiderabilis; quia ſanitas eſt in ordine finium, medicina autem in ordine cauſarum efficientium, 1.q.87.2.ad 3.& q.88.3.ad 2

1 Prorumpit homo facile ad manifeſtandum conceptum cordis, 12.q.72.7.c

2 Iracundus in verba contumelioſa prorumpit, 12.q.72.7.c

3 De proſperitate, & gloria inimici licet triſtari, inquantum eſt nociva, 22.q.36.2.0. & q.158.1.ad 3

& per ſpecies impreſſas, vel aliter ordinatas, 22.q.173.2.0

35 Modus prophetiæ triplex, ſecundum triplicem potentiam cognoſcitivam, ſc. ſecundum oculos corporis, ſecundum ſpiritum imaginarium, & ſecundum intuitum mentis, 22.q.174.1.ad 3.

36 Prophetis repræſentantur aliqua quadrupliciter, ſcil. in ſenſu exteriori, ſicut Daniel vidit ſcripturam in pariete, & Samuel audivit verba; vel per formas in imaginatione divinitus impreſſas, ſicut in cæcis natis ſimilitudines cœlorum; vel per formas divinitus ordinatas, ſicut Jeremias vidit ollam accenſam; vel per ſpecies in intellectu, ſicut in ſcientia infuſa Salomoni, & Apoſtolis, 22.q.173.2.0.& 4.cor.

37 Modus prophetiæ ſextuplex, ſecundum differentias influxus, ſc. extaſis, viſio, ſomnium, per nubem, vox de cœlo, parabola, & repletio ſancti Spiritus, 22.q.174.1.ad 3.

38 Gradus prophetiæ imaginariæ diſtinguitur quadrupliciter, ſc. per ſomnium & vigiliam, per ſigna, ſi loquens videtur, vel non, & ſecundum dignitatem apparentis, 1.q.12. 11.1.ad 1.& 22.q.174.3.0

39 Gradus prophetiæ improprie dictæ duplex, ſc. minimus, 1. ſecundum operationem exteriorem, ut Samſon; & viſio de naturalibus, ut Salomon, 22.q.174.3.c

40 Actus prophetiæ duplex, ſc. principalis, i. viſio; & ſecundarius, ideſt denunciatio, 22 q.176 2.c

41 Veri prophetæ tripliciter differunt a falſis Prophetis, ſc. agente, fine, & certitudine, 22.q 175.5.ad 3

42 Prophetia prædeſtinationis ſemper impletur, non autem prophetia comminationis, 1.q. 19.7.ad 2.& 22.q.171.6.ad 2.& q. 174.1.c.& 2.0

43 † Omnis prophetia de quacunque re eſt ejuſdem ſpeciei, quia eſt per unum formale, ſc. per lumen divinum, 22.q.171.3.ad 3

44 Prophetia eſt ſimpliciter excellentior dono linguarum tripliei ratione, ſcil. quia conſiſtit in ipſa illuminatione mentis, quia pertinet ad rerum notitiam, & quia eſt utilior, 22.q.176.2.0

45 Prophetia intellectualis viſionis eſt nobilior quam imaginaria, niſi reſpectu revelandi per ſimilitudinem corporalem; quia tunc eſt e converſo, 22. qu. 174. 2.0. & 3.c. fin. & 4.c. ad 1. & 5.c.& qu.176.2.c. ad 1.& 3. q.30 3.ad 1

46 Magis proprie dicitur de imaginaria, quam de intellectuali, 22.q.173.2.c.fi.& q.174.2. ad 3.& 3.c

47 Imaginaria de ſupernaturali veritate eſt nobilior intellectuali de cognoſcibilibus humana ratione, 22.q.174.2.ad 3. & 3.c.& q.176.2.ad 1

48 Prophetia quanto eſt vicinior Chriſto, tanto eſt major, & magis poſt quam ante, licet in quolibet ſtatu prima ſit major aliis, 1.q.57.5.ad 3.& 22.q.174.6.0

49 Idem propheta non eſt ſemper in eodem gradu prophetiæ, ſed quandoque in majore, quandoque in minori, 22.q.171.3.ad 2

50 Moyſes fuit cæteris prophetis ſimpliciter major, licet ſecundum quid ſit minor aliquo, 22.q.174.4.0

51 Prophetia David ex propinquo attingit ad viſionem Moyſis majorem quoad cognitionem divinitatis, ſed e converſo in cognoſcendo & exprimendo myſteria incarnationis Chriſti, 22.q.174.4.ad 1

52 Joannes Baptiſta fuit major propheta Moyſe, & cæteris Prophetis veteris teſtamenti, 22.q.174.4.ad 3

53 Prophetia non convenit Deo, nec beatis, nec angelis, 22.q.173.1.c.& q.174.5.0.& 3 q.7. 8.c.& q.31.2.c

54 † Prophetia fuit in Chriſto, inquantum fuit viator, 22 q.174 5. ad 3. & 3.qu.7 8.0. & q.31.2.0

55 Ille cujus tantum intellectus illuminatur ad indicandum viſa ab aliis, ſicut Joſeph, & Daniel, eſt propheta, 22.q.173.2.c

56 Ille cui oſtenduntur ſimilitu-

litudines ſine lumine intelligentiæ, ſicut Pharao, vel Nabuchodonoſor, vel Balthaſar, non eſt proprie propheta, 22.q.173.2.c

57 Abraham, Iſaac, & Jacob fuerunt prophetæ, 22.q.174.6.cor.

58 † David habuit prophetiam, quoad intuitum mentis, ſine imaginaria viſione, 22.qu.174.4.ad 1

59 Omnes numerati inter prophetas habuerunt prophetiam imaginariam de ſupernaturali veritate, & habebant officium prophetandi, & loquebantur in perſona Dei, non autem hagiographæ, 22.q.174.2.ad 3

60 Omni tempore fuerunt prophetæ, etiam in novo teſtamento, 22.q.95.2.ad 3.& q.174.6.0

61 Prophetiæ fuerunt maxime in abundantia tempore regum, quia tunc populus erat liber; ideo inſtrui debebat de agendis, 22 q.174.6.ad 2

62 Prophetiæ inceperunt ſcribi per Iſaiam & Oſeam, quando Roma condita fuit, 22.q.174.6.ad 2

Propitiatorium erat tabula ſuper alas Cherubin, quia exinde Deus propitiabatur populo, 12.q.102.4.ad 6

1 Proportio ſecundum primam nominis impoſitionem ſignificat habitudinem quantitatis ad quantitatem, ſecundum determinatum exceſſum, vel adæquationem; ſed transfertur ad ſignificandum habitudinem quorumcunque, ſicut materiæ ad formam, potentiæ ad actum, objecti ad potentiam, finiti ad infinitum, & creaturæ ad creatorem, 1.q.12.1.ad 4

2 Proportio proprie non eſt finiti ad infinitum, nec creaturæ ad creatorem: ſed proportionalitas, ſc. ſimilitudo proportionum, 1.q.12.1.ad 2

3 Cognitio ſenſitiva non ſe extendit ad proportionem unius ad alterum, 22.q.58.4.c

1 Propoſitionis veritas duplex, ſc. rei, & ſigni, 1.q.16.8.ad 3.

2 Propoſitiones affirmativæ veræ poſſunt formari de Deo, 1.q.13.12.0

3 Dicuntur incompactæ vel inconvenientes, propter modum ſignificandi, 1.q.13.12.ad 1.

4 Cum dicitur, Deus ſcivit aliquid eſſe futurum contingens, non ponitur ibi contingens, niſi ut materia verbi. & non ut pars principalis propoſitionis, 1.q.14.13.ad 2

1 Propoſitum eſt actus voluntatis deliberatæ, 22.q.88.1.c

2 Propoſitum pro facto reputatur, 1.q.23.2.ad 2

1 Proprium eſt de genere accidentium, 12.q.83.12.ad 3

2 Proprium non addens aliquid nobilitatis ſupra commune, non habet proprium nomen, ſed nominatur nomine communis, 12.q.11.1.ad 3.& 22.q.9.2 c.& qu.50.2.ad 1.& q.161.1.ad 2

3 In omni re proprium accidens eſt aliud ab eſſentia ejus, & eſt poſterius ea ordine generationis & perfectionis, 12.q.2.6.c.et q.83.2.ad 3

4 Fluit a ſubjecto, ſine mutatione, ſed per naturalem reſultantiam, 1.q.77.6.ad 3

1 Propter ſe duplex, ſc. quod dividitur contra per aliud, & contra per accidens: primo modo finis diligitur propter ſe, virtutes autem ſecundo modo, 22.q.145.1.ad 1

2 Propter quod unumquodque, & illud magis, intelligitur tantum in iis quæ ſunt ejuſdem ordinis, ſicut in eodem genere cauſæ; unde ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis propter vitam, ſequitur quod vita ſit magis deſiderabilis; ſi autem accipiantur ea quæ ſunt diverſorum ordinum, non habet veritatem; ut ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis propter medicinam, non ideo ſequitur quod medicina ſit magis deſiderabilis; quia ſanitas eſt in ordine finium, medicina autem in ordine cauſarum efficientium, 1.q.87.2.ad 3.& q.88.3.ad 2

1 Prorumpit homo facile ad manifeſtandum conceptum cordis, 12.q.72.7.c

2 Iracundus in verba contumelioſa prorumpit, 12.q.72.7.c

3 De proſperitate, & gloria inimici licet triſtari, inquantum eſt nociva, 22.q.36.2.0.& q.158.1.ad 3

ſpectum quendam alicujus diſtantis, ad quod ea quæ in præſenti occurrunt, ordinanda ſunt, 22.q.49.6.c

2 Eſt ratio ordinis in finem, 1.q.22 1.0.& 2.c. & q.23.1.c

3 In recta ordinatione ad finem, quæ includitur in ratione providentiæ, importatur rectitudo conſilii, judicii, & præcepti; ſine quibus recta ordinatio in finem eſſe non poteſt, 22.q.49 6.ad 3

4 Providentia perfecte convenit Deo, 1.q.22.1.0

5 Providentia Dei habet certitudinem, 1.q.22.4.ad 2.& ad 3

6 Error duplex circa divinam providentiam, 1.q.116.1.c.fin.

7 Error triplex circa divinam providentiam, 1.q.22.2.c

8 Opinio Platonis de triplici providentia, ſecundum Gregorium Niſſenum, ſc. providentia ſummi Dei, qui primo & principaliter providet rebus ſpiritualibus, & conſequenter toti mundo quantum ad genera, ſpecies, & cauſas univerſales; providentia ſua providetur ſingularibus generabilium & corruptibilium, & hanc attribuit Diis qui circumeunt cœlos, in eſt ſubſtantiis ſeparatis, quæ movent corpora cœleſtia circulariter; & providentia quæ eſt rerum humanarum, quam attribuebat dæmonibus, quos Platonici ponebant medios inter nos & Deos, ut narrat Aug. 1.q.22.3. c.& q.103.6 ad 1

9 Modus contingentiæ & neceſſitatis cadit ſub proviſione Dei, & non ſub proviſione creaturæ, 1.q.22.4.ad 3

10 Sicut ad providentiam pertinet proſpicere per ſe conveniens fini, ſic ad circumſpectionem, an ſit conveniens fini, ſecundum circumſtantias, 22.q.49.8.ad 3

11 Ars Dei dicitur reſpectu productionis rerum; diſpoſitio autem reſpectu rerum inter ſe, ſed providentia reſpectu ordinis in finem, 1.q.22.1.c.fi.

12 Providentia Dei ſe extendit ad neceſſaria, non autem providentia hominis, 1 q.22.2. ad 3.& 4.ad 3. & q.103.1. ad 2.& 12.q.93.4.0.& 22.q.49.6.c

13 Aliquid ſubeſt providentiæ Dei dupliciter, ſc. propter ſe, & propter aliud, primo modo ſubſunt ſola perpetua, ſecundo autem modo individua corruptibilia, 1.q.103.5.ad 2

14 Bonum & malum ſubjacent divinæ providentiæ, ut præſcita & ordinata, ſed bonum ut intentum, non autem malum, 1.q.22.2 ad 2

15 Omnia ſubjacent divinæ providentiæ, ſed diverſimode, 1.q.8.3.c.& q 22.2.3 0.& q.23.1. c.& q.104.5.0.& q.113.6.c. & 12. q.91.2.c.& q.93.1.5.c

16 Providentia Dei non eſt reſpectu ſui, quicquid eſt in eo, eſt finis, & non ad finem, 1.q.22.1.c.fi.& 12.q 93.4.0

17 Providentia Dei eſt omnium ſingularium etiam contingentium, 1.qu.22.2.0. & qu. 103.5 0

18 Rationalis creatura ſpeciali modo ſubeſt divinæ providentiæ, 1.q.22.2. ad 4. & ad 5. & q. 103.5.ad 2.& q 113.2.c.& q.116.1. c. & 12.q.91.2.c. & 22.q 83.2.c

19 Electiones humanæ ſubſunt divinæ providentiæ propter ſe; ita ut etiam ſint proviſores, propter liberum arbitrium; ſic tamen ut providentia hominis ſit ſub providentia Dei, tanquam cauſa particularis ſub univerſali, 1.q.22 2.ad 4

20 Omnes motus, & actiones & corruptiones ſubjacent divinæ providentiæ, 1.q.22.2.ad 2.& q. 103.5.ad 1.item 12.q.93.1.5.c

21 Providentia proprie non eſt in ſpeculativis, ſed tantum in practicis, 22.q 49.6.ad 2

22 Boni ſubſunt divinæ providentiæ propter ſe, mali vero propter alios tantum, ut bruta, 1.q. 22.2.ad 4. & q.23.7.c

23 Bruta ſubduntur divinæ providentiæ per ſe, & in ſingulari, ſed propter aliud tantum, & actus eorum, 1.q.22.2.ad 5. & q.103.5.ad 2.& 12.q.93.5.c

24 Providentia Dei eſt æterna, ſed gubernatio eſt temporalis, 1.q.22 1.ad 2

25 Providentia eſt tantum in intellectu, licet præſupponat voluntatem finis; ſed gubernatio paſſiva eſt in gubernatis, activa vero in gubernan-

te,

te, 1.q.22.1.ad 3.& q.23.2.4.c

26 Certitudo providentiæ Dei non deficit a ſuo effectu, neque a modo eveniendi, quem providit, 1.q.22.4.ad 3

27 Deus providet omnibus immediate quoad rationem ordinis; ſed mediate quoad executionem ejus, quæ dicitur gubernatio, 1.q.22.3.o.& q.103.6.o.& q.116 2.c

28 Providentia divina gubernat creaturas ſpirituales inferiores per ſuperiores, 1.q.110.1.c.

29 Et creaturas corporales per ſpirituales, 1.q.22.3.c.& q.63.7.c. & qu.102.2.ad 1. & q.103.6.o.& q 110.o. & q.112,1.c. & q.113.1.c

30 † Et corpora inferiora per corpora ſuperiora, 1.qu.113.1.c.& q.115.3.o

31 † Deus gubernat mundum bonitate, quia eſt principium providentiæ ut finis. † ſic tamen ut libere moveat hominem per lib. arb. invitando ad bonum per præmium, retrahendo a malo per timorem pœnarum, 1.q.103.1.5 c.ad 2

32 Finis gubernationis rerum a providentia Dei eſt aliquid extra totum univerſum, ſc. ipſe Deus, 1.q.103.2.o.& 3.4.c

33 Effectus gubernationis a providentia Dei eſt unus ex parte finis; ſed ex parte mediorum ſunt duo in generali, ſc. conſervatio & motio in finem; in particulari vero ſunt innumerabiles nobis, 1.q.103.4.o

34 Nihil poteſt contingere præter ordinem gubernationis providentiæ Dei univerſaliter, ſed tantum reſpectu alicujus cauſæ particularis, 1.q 22.2.ad 1.& q.103.7.o

35 Nihil poteſt niti contra univerſalem gubernationem divinæ providentiæ, ſed tantum contra aliquod particulare, 1.q.103 8.o

36 Ad providentiam Dei non pertinet ſubtrahere defectus, corruptiones, & mala a rebus, 1.quæſt.22.2.ad 2.& quæſt.23.3.c. & q.48.2.c. ad 3.& 22.qu.10.11.c

37 Providentia Dei non excludit a rebus contingentiam, nec caſum, nec fortunam, nec liberum arbitrium, 1.q.19.8.o. & q.22.2.ad 1.& 4.o.& q.116.ad 1.et 3.ad 3. et 6.c. et q.10.3.6. ad 2. item ad 3. item 12. qu. 10.4.o. item 22.q.83.2.c.et q.171.9.ad 1.

38 Ad divinam providentiam pertinet, quod permittat hominem tentari, et peccare, 1.q.23.3.o.et 22.q.165.1.o

39 Immobilitas divinæ providentiæ non excludit utilitatem orationis, 1.q.23.8.o.et 22.q.83.2.c

1 Prudentiæ nomen ſumitur a providentia, ſicut a principaliori ejus parte; quia omnia requiſita ad prudentiam neceſſaria ſunt, ut aliquid ordinetur in finem, 22.q 49.6.ad 1

2 Nomen prudentiæ ſumitur a providendo, quod etiam ad mala extendi poteſt: et ideo licet prudentia ſimpliciter dicta in bono accipiatur, aliquo tamen addito poteſt accipi in malo, 22.q.55.1.ad 1

3 Prudens dicitur quaſi porro videns, i. procul videns, 22.q.47.1.c

4 Prudentia ſimpliciter dicta eſt virtus non improprie, ſicut virtutes intellectuales, ſed proprie, 12.q.57.5.ad 3.et q.61.1.c.et 22.q.47.4.o.et q.55.1.ad 1

5 Eſt generalis regula et perfectio virtutum moralium, dans eis modum et formam, 22.qu.166 2.ad 1

6 Eſt virtus generalis cauſaliter, non autem eſſentialiter, 22 q.53.2.c

7 Eſt virtus ſpecialis propter ſpecialem rationem formalis objecti, 22.q.47.5.o.et q.53.2.cor.

8 Eſt virtus intellectualis ſecundum eſſentiam, ſed moralis ſecundum materiam, 12.q.58.3.ad 1. item qu. 61.1.c. item 22.q.181.2.ad 3

9 Eſt amor, quia ab eo movetur ad actum, non autem eſſentialiter, 22.q.47.1.ad 1

10 Prudens ſecundum quid eſt qui bene ratiocinatur ad aliquem finem; ſimpliciter autem qui ad totam vitam, 12.q.57.4.ad 3. et 22.q.47.2. ad 1. et q.55.1.2.5.c

11 Prudentia eſt in intellectu ſubjective, 1.q.22.1. ad 3.et 12.q.56.3.ad 3.et.3.c.et q.61.2.c. et q.

66.1.c.& q 85.3.c.& 22.q.47.1.0.& 3.ad 3.& q 5.6.c.& 10.ad 3

12 Non eſt tantum in intellectu ſicut ſcientia & ars, ſed habet aliquid in appetitu, ſc. rectitudinem, 1.qu.22.1.ad 3.& 12.q.56.2. ad 3 item 3.c.fin.& q. 57.4.c.& 22.q.47.1.ad 2.& 13.ad 2.item 16.ad 2

13 Eſt tantum in ratione practica ſubjective, 12.qu.57.3.c.& 22.q.47.2.c

14 Prudentia & ars ſunt in opinativa parte animæ, & circa objectum contingens aliter ſe habere, 12.q.57.4 ad 2 & 5.ad 3

15 Prudentia non conſiſtit in ſenſu exteriori, ſed in ſenſu interiori, non principaliter, ſed per applicationem ad opus, 22.q. 47.3.ad 3. & q.49.1.ad 1. & 2.ad 3

16 Prudentia eſt in Deo reſpectu aliorum, non autem reſpectu ſui, 1.q.22.1.c.ad 1

17 Chriſtus habuit plenitudinem prudentiæ ſecundum donum conſilii, 3.q.11.1.ad 1

18 Prudentia infuſa eſt in omnibus exiſtentibus in gratia, ſed prudentia acquiſita non eſt in juvenibus, 22.q.47.14.c.item q.51.1.ad 3

19 Nullus ſufficit ſibi quoad omnia in iis quæ ſunt prudentiæ; ideo etiam majores oportet in iis eſſe dociles, 22.q.49.5. ad 3

20 Prudentia non eſt in ſervis & ſubditis inquantum hujuſmodi, ſed inquantum convenit eis regere ſe per rationem, 22.q 47. 12.o.& q.49.3.ad 3.& q.50.c

21 Proprie non eſt in peccatoribus, ſed tantum quædam falſa ſimilitudo ejus, 22.q.47.13. o.& q.50.3.ad 2.& q.51.1.ad 3

22 Non convenit brutis, niſi metaphorice, ſc. inquantum inſtinctu naturali aguntur ſagaciter, 1.q.22.1.c. ad 4. & q.55.3.ad 3.& q.95.1.c.ad 4.& 12.q.3.6.c.& q.13.3.ad 3.item 22.q.47.15.ad 3

23 Agibile ut objectum rationis, id eſt ſub ratione veri, eſt materia prudentiæ; ſed ut objectum appetitus, id eſt ſub ratione boni, eſt materia aliarum virtutum, 22.q.47.5.c.ad 3

24 Prudentia non eſt circa altiſſimam cauſam ſimpliciter, ſed circa bonum humanum, 22.q.47.2.ad 1

25 Proprie non eſt de fine, ſed de iis quæ ſunt ad finem, 22.q.33. 1.ad 2.& q.47.1.ad. 2 & 6.c.item 15.c. fi. & q.49.6.c. & q.56.1.ad 2

26 Se habet ad bonum privatum, & ad bonum commune, id eſt, extendit ſe ad regimen ſui, & multitudinis, 1.q.22.1.c. & 22.q.47.10.o.& q.49.3.ad 3

27 Non ſolum conſiderat univerſalia, ſed etiam ſingularia, 22.q.47.3.o.& 15.c. & q.49.2. ad 1.& 5.ad 2.& 7.c

28 Futura contingentia, ordinabilia per hominem ad finem humanæ vitæ, proprie pertinent ad prudentiam, non autem neceſſaria, nec præterita, nec præſentia, 22.q 49.6.cor.

29 Actus prudentiæ eſt aliqua ordinate diſponere ad finem, 1. q.22.1 c.& 22.q.49.6.o.& 7.c

30 Prudentia carnis eſt peccatum, quia ponit finem in bonis carnis; & eſt mortale, ſi ſit ibi ultimus finis, aliter eſt veniale, 22.q.53.1.2.c

31 Quædam vitia manifeſte contrariantur prudentiæ ex defectu ejus, vel eorum quæ ad eam requiruntur, ut imprudentia, præcipitatio, ſeu temeritas, inconſideratio, & inconſtantia; aliqua vero ſecundum falſam ſimilitudinem, et abuſum requiſitorum ad prudentiam, ut aſtutia, prudentia carnis, dolus, fraus, ſolicitudo temporalium, et futurorum, 22.q.11.3.c.et q.53. princ.et 1.c. et 53.princ. et 3.7.c

32 Peccatum habens ſimilitudinem prudentiæ eſt contra prudentiam dupliciter, ſ. ordinando ſtudium rationis ad finem non vere bonum, ſed apparentem, ut prudentia carnis; vel utendo non veris viis, ſed ſimulatis, ut aſtutia, 22.q.55.3.cor.

33 Actus prudentiæ miſcetur actibus omnium aliarum virtutum, quia ex ea rectitudinem electionis participant; ideo ab ea dependent, 22. qu.47.6.ad 2. et q.53.2.c.et q.55.2.ad 3

34 Opus prudentis eſt eſſe bene conſiliativum, 22.q.49.5.cor.

35 Actus rationis practicæ et prudentiæ triplex, ſ. conſiliari, judicare, et præcipere qui eſt principalis actus prudentiæ, 1.

q.22.

q.22.1.ad 1.& ad 3.q.23.4.c.& 12.q.57.6.c.& q.58.5.ad 3.& q.61.3.c.& q.65.1.c.& 22.q.47.8.o.& 9.cor. ad 1. & 10.16.c. & 12.ad 3.& 13.c.& q.48.c.& q.51.2.o.& qu.53.2.c.ad 1

36 Per prudentiam aliquis præcipit aliis, & ſibi, 22.qu.47.12.ad 2.& q.49.3.ad 3.& q.50.2.ad 3

37 Conſiliari non eſt immediatus actus prudentiæ, ſed mediante eubulia. 1.q.22.1.ad 1.& 12.q.57.6.ad 1.& 22.q.51.2.o

38 Laus prudentiæ non conſiſtit in ſola conſideratione, ſed in applicatione ad opus, 22.q.47.1.ad 3.& 3.4.c.& 16 c.ad 3

39 Prudentia corrumpi poteſt per paſſiones; non autem per oblivionem, licet per eam impediri poſſit, 12.q 53.1.c.& 22.q.47.16.o

40 Triplex eſt, ſ. falſa, imperfecta, & perfecta; prima eſt ad malum; ſecunda ad finem particularem; tertia ad verum & ultimum finem, 22.q.47.13.c.& q.55.1.2 o.& 3.ad 1.& q.49 1.ad 2

41 Species prudentiæ tres, ſecundum tres fines,* ſ. prudentia ſimpliciter dicta, quæ ordinatur ad bonum proprium, quæ a quibuſdam dicitur monaſtica, quaſi unius tantum gubernatio; alia autem eſt Oeconomica, quæ ordinatur ad bonum commune domus, vel familiæ; tertia Politica, quæ ordinatur ad bonum commune civitatis vel regni, 12.q.67.6 ad 4. & 22.q.47.11.o.& q.48.1.c.ad 2.& q.53.2.c

42 Species prudentiæ quinque, ſc. monaſtica, œconomica, politica, militaris, & regnativa, 22.q.48.c.ad 2. & q.50.o.& q.53.2.c

43 Partes integrales ejus ſunt octo, ſc. memoria, ratio, intellectus, docilitas, cuſtochia, id eſt, ſolertia, providentia, circumſpectio, & cautio, 12.q.56.5.ad 3. & q.57.6. ad 4.& 22.q.48.o.& q.49 o.& q.53.2.c

44 Partes ejus potentiales ſunt tres, ſ. Eubulia, ſyneſis, & gnome, 3.q 22.1.ad 1.& 12.q.57.6.o.& 22.q.49.c.fi.& q.51.o. et q.53.2.c

45 Providentia eſt completiva formalis et principalis pars prudentiæ, aliæ vero quaſi materiales ad ipſam reducuntur, 1.q.22.1.c.& 22.q.49.6.o

46 Phyſica, dialectica, rhetorica, & politica ſunt partes prudentiæ large dictæ, & etiam propriæ, & continentur ſub prudentia quoad uſum & exercitium, non autem quoad objectum, 22.q.48.c

47 Prudentia eſt principalis in virtutibus moralibus, & directiva omnium; charitas vero ut imperans & conjungens fini, 3.q.85.3.ad 4

48 Idem eſt medium prudentiæ ut regulantis & menſurantis, & virtutis moralis, ut regulatæ & menſuratæ, ſc. rectitudo rationis, 12.q.64.3.c

49 In omnibus moralibus eſt eadem virtus dirigens, ſc. prudentia, quia eadem eſt ratio veri in eis, non autem eadem ratio boni. Ideo non eſt eadem virtus appetitiva, 12.q.60.1.ad 1

50 Nulla virtus moralis poteſt eſſe ſine prudentia, 12.q.57.5.o. & q.58.4.o. & q.65.1.o & 2.c.& 1.c.ad 1. & q.68.5.c.& q 73.1.ad 2. & 22.q 47.4.c. & q.51.2.c.& q.141.1.ad 2

51 Prudentia ultra virtutes morales eſt maxime neceſſaria ad bene vivendum, 12.q.57.5.o.& 22.q.51.3.ad 3

52 Non poteſt eſſe in aliquo ſine virtutibus moralibus, 1.q.22.1.ad 3. & 12.q.56.4.c. & q.58.5.o.& q.55.1.2.cor.& q.73.1.c.ad 2

53 Eſt nobilior cæteris virtutibus moralibus, 12.q 61.2.ad 1.& q.66.1 c. & 2.o. & 22.q.23.6.c.& q 47.6.ad 3. & q.56.1.ad 1.& q.123.12.o.& q.141.8.o

54 Eſt intentiva medii in virtutibus moralibus, 12.qu.66.3.ad 3.& 32.q.47.7.o

55 Sicut omnis virtus moralis relata ad bonum commune dicitur legalis juſtitia, ſic prudentia relata ad bonum commune dicitur politica, 22.qu.47 10.ad 1.& 11.c.ad 1.& q.50.2.ad 3.& q.58.6.c.ad 3

56 Prudencia dirigit virtutes præſtituendo finem, & eligendo ea quæ ſunt ad finem, 12.q.66.3.ad 2

57 Inclinatio in finem rectum eſt electio, & actus virtutum moralium. Sed diſcretio

tio eorum quibus hoc bonum rationis conſequi poſſumus in operationibus & paſſionibus, eſt actus prudentiæ, 22.q.47 1.ad 2

58 Experimentum prudentiæ non acquiritur ex ſola memoria, ſed ex exercitio recte præcipiendi, 22.q.47 16.ad 2

59 Ratio naturalis præſtituit finem virtutibus moralibus, non autem prudentia, ſed diſponit de iis quæ ſunt ad finem, 1.q.22. 1.ad 1.& 22.q.47.6.0.& 7.c

60 Prudentia hominis non eſt omnino certa, propter variabilitatem ſingularium, ſed eſt ut in pluribus, 22.q.47.3.ad 2. & 9.ad 2. & q.49.1.c. & 5.ad 2.& q.51.1.ad 2

61 Cum per prudentiam aliquid recte agimus, ad finem alicujus virtutis moralis, ille actus eſt principaliter illius virtutis, 22.q.33.1 ad 2

62 Quælibet virtus moralis participat actus prudentiæ, quia formaliter complet in eis rationem virtutis, 12.q.58.2.0

63 Prudentia præſupponit virtutes morales, per quas appetitus ſe habet ad bonum, 1.q. 22 1 ad 3

64 Ponitur in definitione virtutum moralium, quia dependet ab ea, 22.q.23.4 ad 1.& q. 47.5.ad 1.& q 50.1 ad 1

65 Omnia quæ ſunt virtutum moralium, pertinent ad prudentiam, ſicut ad dirigentem, 22.q.50.1.ad 1

66 Electio poteſt attribui prudentiæ conſequenter, inquantum eam dirigit per conſilium, quod magis proprie pertinet ad prudentiam, 22.q.47.1.ad 2.& 2.c

67 Prudentia adjuvat omnes virtutes, & in omnibus operatur, 22. q.1.47.5. ad 2. & 6.ad 3. & q.119.3.ad 3

68 Prudentia & ſyneſis præferuntur eubuliæ, 12. q.68.7.c. & 22.q.51.2.c.ad 2

69 Majoris prudentiæ eſt pecunias utiliter expendere, quam eas utiliter conſervare vel cuſtodire, quia plura ſunt attendenda circa uſum pecuniæ, qui aſſimilatur motui, quam circa conſervationem, quæ aſſimilatur quieti, 22.q.117.4.ad 1

70 Prudentia non eſt in nobis a natura, niſi quoad principia ejus, quæ ſunt nobis magis connaturalia, quam prima principia ſpeculationis, 22.q.47.15.0. & q.49.1.ad 2.& 2.ad 1.& 3.ad 2

71 Ratio prudentiæ procedit a duplici intellectu; ſc. primorum principiorum univerſalium, & alicujus ſingularis, ſc. finis particularis, 22.qu.49.2.ad 1. item ad 3

72 In iis quæ pertinent ad prudentiam homo maxime indiget erudiri præcipue a ſenſibus prudentibus, 22.q.49.3.c

73 Prudentia infuſa reſtituitur per pœnitentiam, non autem acquiſita, ſed tollitur actus contrarius, in quo proprie conſiſtit peccatum imprudentiæ, 22.q.53.1.ad 3

Pſalmi omnia opera Dei, omnes hiſtoriæ veteris teſtamenti, & omnia quæ ad fidem incarnationis Chriſti pertinent, ſic lucide tangunt, ſicut euangelium, 3.q.83.4.c.princ.

1 Pudicitia dicitur a pudore. Et eſt præcipue circa ſigna venereorum. Caſtitas vero circa venerea, 22.q.14.3.c.& q.151.4.0

2 Ordinatur ad caſtitatem non quaſi virtus ab ea diſtincta, ſed ſicut exprimens circumſtantiam ejus: tamen aliquando unum pro alio ponitur, 22 q.151.4.c

1 Pueri impediuntur in uſu membrorum & rationis propter nimiam humiditatem cerebri. Unde pueri de novo loqui incipientes appellant omnes viros patres, & fœminas matres, poſtetius autem determinant unumquodque, ſecundum Philoſophum, 1.q.99.1.0. & q.101.2.0

2 Probabile eſt quod ante circumciſionem parentes fideles pro parvulis ſuis in periculis conſtitutis aliquas preces Deo funderent, vel benedictionem eis darent, ſicut etiam adulti pro ſe, 3.q.70 2.ad 2

3 Pueri non habuiſſent ſufficientem virtutem in ſtatu innocentiæ ad omnem motum, 1.q.99.1.0

4 Et habuiſſent infirmitatem, quoad perfectum uſum membrorum, non autem pœnalem,

lem, 1. quæſt. 99. 1. ad 1

5 Nec habuiſſent ſcientiam, ſed ſine difficultate acquiſiviſſent, inveniendo, vel diſcendo ab aliis, 1.q.101.1.c

6 Nec ignorantiam, ſeſt ſimplicem neſcientiam, 1.q.101.1 ad 2

7 Nec perfectum uſum rationis, ſeu uſum liberi arbitrii habuiſſent, ſed tamen perfectiorem quam nunc, 1.q.101.2.c

8 Habuiſſent tamen prudentiam, & principia univerſalia juris naturalis, & alia principia univerſalia multo magis quam nunc, 1.q.101.1 ad 3

9 Et habuiſſent defectus conſequentes naturam humanam ex principio originis, non autem ex parte termini, 1.q.99.1.ad 3

10 Tunc omnes poſtea generaſſent, & non tantum primi parentes, 1.q 99.1.ad 3

11 Tunc natæ fuiſſent fœminæ, & non ſoli maſculi, 1.q.99.2.c

1 Pulchritudo requirit tria, ſc. integritatem, proportionem debitam, & claritatem, 1.q.39.8 c.& 22.q.145.2.c.& q.180.2.ad 3

2 Pulchrum habet rationem cauſæ formalis, bonum autem cauſæ finalis, 1 q.5.4.ad 1

3 Pulchrum eſt cujus apprehenſio placet, bonum vero quod placet. Ideo ſunt idem re, & differunt ratione, 1.q.5.4.ad 1 & 12.q 27.1.ad 3.& 22.q.145.2 ad 1

4 Pulchrum præcipue pertinet ad viſum & auditum, quia ſunt maxime cognoſcitivi, non autem ad alios ſenſus, 12.q.27.1.ad 3

5 Senſus delectantur in pulchris, quia ſunt eis ſimiles, ſ. in proportione debita, 1.q 5.4.ad 1

6 Pulchritudo & decor virtutis hominis ex ratione eſt, 22.q.116.2.ad 2. & q.142.2.4.c & q.145.2.c.& q.180.2.ad 3

7 Pulchritudo eſt in vita contemplativa per ſe, & eſſentialiter, in virtutibus vero moralibus participative, 22.qu 180.2.ad 3

1 Punctus non ponitur in definitione lineæ in communi, ſed tantum finitæ & rectæ, 1.q.85.8.ad 2

1 Punitio inquantum pertinet ad juſtitiam publicam eſt actus juſtitiæ commutativæ, vindicativæ vero inquantum pertinet ad immunitatem perſonæ ſingularis, 22.q.80.ad 1.& q.108.2.ad 1

2 Deus punit malos per bonos & malos angelos, bonos autem per malos tantum, 22.q.164.1.ad 4.

1 Purgatio duplex, ſ. per gratiam a culpa, & per lumen doctrinæ a neſcientia, 3.q.27.3.ad 1

2 Figura & ratio litteralis omnis immunditiæ, & purgationis in lege veteri, 12.q.102.5.ad 4 & ad 5. & 6. & ad 7. & 6.ad 1.& q.103.2 c

1 Puſillanimitas poteſt tripliciter conſiderari, ſc. ſecundum ſe, ex cauſa ejus, ſc. ignorantia, timore, pigritia, & ira, & effectus ejus, ſ. ſubtrahendo ſe; primo modo opponitur directe magnanimitati; ſecundo ſolicitudini; tertio ſimiliter, 22.q.133 2.c

2 Puſillanimitas ſecundum defectum opponitur humilitati, inquantum applicat animum ad vilius quam decet, ſed directius opponitur magnanimitati, quia fugit magna, 22.q.162.1.ad 3.

3 Puſillanimitas eſt contraria magnanimitati ſecundum defectum, præſumptio autem ſecundum exceſſum. Ideo utraque eſt peccatum, 22.q.130.princ. & q.133.c.& q.162.1.ad 3

4 Eſt peccatum mortale, & quandoque veniale, 22.q.133.1.ad 1

5 Secundum ſpeciem propriam eſt gravius peccatum præſumptione, quæ dicitur nequiſſima, ratione ſuæ cauſæ; ſc. ſuperbiæ, 22.q.133 2.ad 4

6 Oritur ex ſuperbia, quia nimis innititur ſenſui proprio, 22.q.133.1.ad 3

7 Puſillanimus eſt, qui recuſat exequi operationem ſibi proportionatam, 22.q 133 1 c

Putrefactio cujuſcunque corporis provenit ex infirmitate naturæ ejus, non potentis amplius corpus continere in unum, 3.q.51.3.c

1 Pythones ſunt arreptitii, dicti a Pythone, id eſt Apolline, auctore divinationis, 22.q.95.3.c

1 Samuel (ſecundum Aug.) vere apparuit pythoniſſæ, diſpenſatione Dei; vel diabolus in ſimilitudine ejus, 1.q.189.8.ad 1. & 22.q.95.4.ad 2. & q.174.5.ad 4

1 Qua-

Q

1 QUalitas proprie importat modum, id eſt determinationem ſubſtantiæ, vel ſecundum quod potentia materiæ determinatur ad eſſe ſubſtantiale; & ſic eſt differentia ſubſtantiæ: Vel ad eſſe accidentale; et ſic eſt differentia accidentalis, et prædicamentum qualitatis, 12.q.49.2.c

2 Qualitas animæ vel corporis duplex, ſc. naturalis, et ſuperveniens, 1.q.83.1.ad 5.et 12. q.17.7.ad 2 et q.49.2.c

3 Diſtinctio et ordo ſpecierum qualitatis, 12.q.46.2.c.et q.50.1.ad 3

4 In prima ſpecie qualitatis dicitur bene vel male, facile et difficile, quia eſt modus determinatus ſubjecti ſecundum naturam, quæ eſt finis generationis, 12.q.49.2.c. ad 1. et 3.ad 3.et q 50.1.ad 3.et 2.ad 2

5 In ſecunda et tertia ſpecie qualitatis dicitur facile vel difficile fieri, cito tranſiens vel diuturnum, non autem bene vel male; quia motus et paſſiones non habent rationem finis, 12.q.49.2.c.

6 Secunda et tertia ſpecies qualitatis dicunt modum et determinationem ſubjecti ſecundum actiones et paſſiones naturales, vel ſenſuales, 12.qu. 49.2 c.et q.50.2.ad 3

7 In tertia ſpecie qualitatis eſt tantum paſſio et paſſibilis qualitas, 3.q 63.2.ad 2

8 Quarta ſpecies qualitatis eſt modus vel determinatio ſubjecti ſecundum quantitatem. quæ ſecundum ſui rationem eſt ſine motu, et ſine ratione boni vel mali. Ideo in ea non eſt bene vel male, cito vel tarde tranſiens, 12.q.49.2.c

1 Quantitas eſt prima poſt ſubſtantiam, 12.q.52.1.c.et 3.q. 77.2.c

2 Error antiquorum, ſcilicet quod quantitas eſt ſubſtantia, 3.q 77.2 c

3 Quantitas et qualitas ſunt prima accidentia conſequentia ſubſtantiam, 3.q.77.2.c

4 Quantitas conſequitur ſubſtantiam ex parte materiæ, et qualitas ex parte formæ, 3.q. 90.2.c

5 Quantitas debita alicui ſpeciei non eſt determinata ſecundum aliquod indiviſibile, ſed habet aliquam latitudinem, 3.q.33.2.ad 2

6 Quantitas duplex, ſcilicet molis et virtutis, quæ ex genere ſuo non eſt quantitas, ſed qualitas, vel forma ſubſtantialis, 1.q.42.1.ad 1

7 Quantitas virtutis duplex, ſcilicet ſecundum numerum objectorum, et ſecundum intenſionem actus ſuper idem objectum. Prima eſt ſicut continua; ſecunda vero ſicut diſcreta, 22.q.24.4.ad 1

8 Quantitas triplex, ſcilicet perfectionis, virtutis, et molis; prima convenit per ſe omni formæ, non autem ſecunda, et tertia, ſed per accidens, 1.q.42.1.ad 1

9 Quantitas virtualis attenditur primo quidem in radice, id eſt in ipſa perfectione formæ vel naturæ; ſecundo attenditur in effectibus formæ, id eſt ſecundum eſſe, et ſecundum operationem, 1.q.42.1.ad 1 et ad 2

10 Quantitas corporalis habet aliquid inquantum quantitas, ſc. diſtinguibilitatem ſecundum ſitum, vel ſecundum numerum, et aliquid inquantum forma actu, ſc. diſtinguibilitatem ſecundum ſubjectum tantum, 22.q.24.5.ad 1

11 Cuilibet quantitati mathematice finitæ poteſt fieri additio, non autem quantitati naturali, 3.q.7.12.ad 1

12 † Quantitas dimenſiva non eſt in Deo, ſed tantum quantitas virtualis, 1.q.28.4.c. et q 42.1.ad 1

Quarta dies creationis, 1. q. 70.2.c

1 Quid, duplex, ſcil. quod nominis, et quid rei, 1.q.2.2. ad 2

2 Quid quærit de natura, et aliquando de ſuppoſito, 3.qu. 29.4.ad 2.et q.31.2.ad 4

1 De ratione quietis eſt, quod mobile ſimiliter ſe habeat nunc et prius, 1.q.53.2.3.c

2 Quies

2 Quies eſt prior motu via intentionis, et poſterior via executionis, quia eſt finis ejus, 12.q 25.1.c

3 Dicitur dupliciter, ſcilicet ceſſatio operis, et complementum deſiderii, 1.q.73.2.3.c

1 Quieſcere in toto tempore aliquo, eſt eſſe in eo in quolibet inſtanti illius temporis, etiam in ultimo, 1.q 53.3.c

2 Spiritus ſanctus manet, ſeu quieſcit in Filio tripliciter, ſ. ſecundum vim ſpirativam, ſecundum humanitatem, ſecundum amorem, 1.q.36.2.ad 4

1 Qui eſt, eſt proprium nomen Dei, et primum, 1. q.13.11.0

2 Hoc nomen, qui eſt, magis proprium nomen Dei eſt, quam Deus, ex parte ejus a quo nomen imponitur, et quantum ad modum ſignificandi; ſed quoad id ad quod nomen imponitur eſt e converſo, 1.q. 13.11.c.ad 1

3 Qui eſt, appropriatur Filio Dei ratione tantum adjuncti, ſc. ratione liberationis præfiguratæ. Et eſt perſonale ſecundum relationem determinatam; eſſentiale vero ſecundum relationem indeterminatam, 1.q.39.8.fin.

Quinta dies creationis, 1.q. 70.1.c.et q.71.0

1 Quo eſt, et quod eſt in ſolo Deo non differunt, 1.q.29.4.ad 1.et 3.q.3.2.ad 3. et 3. ad 1. et q. 17.1.c

R

Racha eſt interjectio iraſcentis, 22.q.185.5.ad 3

Aliqua dicuntur ad ſimilitudinem radicis arboris, quæ ex terra gignit alimentum, vel quæ alimentum præſtat toti arbori, 12.q.84.1.c

Rancor eſt indignatio contra omnes, et maxime prælatos detinentes hominem invitum in ſpiritualibus bonis, quæ ipſum contriſtant, et etiam contra omnes ad ſpiritualia bona inducentes, 22.q.35.4.ad 2

Rapacitas continetur ſub violentia, cum ſit ſpecies ejus. Quæ violentia eſt filia avaritiæ, 22.q.118.8.c.ad 3

1 Rapina per ſe eſt peccatum, quia eſt auferre per vim rem alienam injuſte, 22.q.66 8.0

1 Raptus, ut eſt ſpecies luxuriæ, eſt quando puella de domo patris violenter abducitur, ut corrupta matrimonio habeatur; ſive ei, ſive parentibus violentia inferatur, 22.q.154.1. c.et 7.0

2 Raptus quandoque eſt cum ſtupro, et quandoque ſine eo, ut in raptu viduæ, vel nuptæ, vel corruptæ. Et quandoque ſtuprum eſt ſine raptu, ſi defloretur virgo ſine vi, 22.q.154.7.0

3 Raptus plerumque concurrit cum ſtupro, ideo quandoque ponitur unum pro alio, 22.q.154.7.ad 1

4 Rapta poteſt duci in matrimonium, ſi ipſa, vel parentes conſentiant, 22.quæſt.154.7. ad 3

5 Raptus monialium gravius ſecundum leges punitur, ſcil. capitali pœna, 22.q.154.10.ad 2

1 Raptus mentis proprie eſt elevatio mentis ad ſupernaturalia a Deo, cum abſtractione a ſenſibus, 22 q.175.1.0

2 Extaſis dicit ſimpliciter exceſſum mentis, ſed raptus, addit violentiam, 22.q.175.2.ad 1

3 Raptus ratione cauſæ poteſt pertinere ad vim appetitivam, non autem ratione termini; ſed tantum ad vim cognitivam, 22 q.175.2.0

4 Homo fit extra ſe ſecundum appetitum dupliciter, ſc. elevando ſe per intellectum ad divina, prætermiſſis ſenſibilibus, ſicut Paulus; vel e converſo, ſc. infra ſe, ſeipſum præcipitando; ſicut ille qui porcos pavit, ſub ſemetipſo cecidit. Et neutro modo eſt proprie raptus. Sed minus primo modo, quia eſt ſine violentia; licet uterque exceſſus poſſit eſſe cauſa raptus in vi cognitiva, 12.q 28.3.c.et 22.q.175.2.ad 2

5 Raptus mentis ad divina triplex, ſcil. per ſimilitudines imaginarias, per effectus intelligibiles, et per eſſentiam Dei. Primus convenit Petro, et Joanni Evangeliſtæ. Secundus Adæ, et David. Tertius vero Paulo, et Moyſi, 22.q.175.3.ad 1

6 Paulus neſcivit, an ejus anima in raptu fuerit ſeparata

a

a corpore, licet probabilius ſit, quod non fuerit ſeparata, 22.q.175.5.ad 4. item 6.0

7 Paulus in raptu fuit beatus ſecundum actum, non autem ſecundum habitum, ſed fidem habuit e converſo. Ideo erat tunc viator, 22.q.24.8.ad 1. & qu.175.3.ad 3.& 5.ad 1.& 6.ad 3.item q.180.5.c

8 Paulus poſt raptum memor fuit eorum quæ viderat in divina eſſentia per ſpecies relictas ex eo, 1.qu.12.9.ad 2.& 22.q.175.4. ad 3

1 Ratio ſumitur dupliciter, ſc. ſtricte, & proprie, ſecundum quod nomen rationis ſumitur ab inquiſitione et diſcurſu, vel ſecundum quod ratio dicit quandam obumbrationem intellectualis naturæ: ut dicit Iſaac, quod ratio oritur in umbra intelligentiæ, et ſic rationale eſt differentia animalis, et Deo non convenit, nec angelis. Alio modo ſumitur ratio communiter ſive metaphorice, ſ. pro qualibet cognitione virtutis non impreſſæ in materia; et ſic rationale communiter convenit Deo, et angelis, et hominibus, 1.q 29.3.ad 4. et q. 51.1.ad 2.et q.62.8. ad 2.et 22.q. 49.5.ad 3

2 Ratio rei dicitur tripliciter, ſc. quæ non habet fundamentum in re neque proximum, neque remotum, ſicut ratio chimæræ, et alia fictitia; et ratio ratiocinantis, qua cognita ſunt in cognoſcente ſecundum modum cognoſcentis; et ratio rei rationabilis, 1.qu.16. 3.ad 2.et 2.et 22.q 1.2.c princ.et q.6.ad 2

3 Ratio dicitur dupliciter, ſc. per eſſentiam, et per participationem, 3.q.18.2.c.ad 1

4 Ratio dupliciter inducitur ad aliquid probandum, ſc. vel ſufficienter, ſicut in ſcientia naturali inducitur ratio ſufficiens ad probandum quod motus cœli ſemper ſit uniformis velocitatis, vel quæ non ſufficienter probet aliquam radicem, ſed quæ radici jam poſitæ oſtendit congruere conſequentes effectus; ſicut in aſtrologia ponitur ratio eccentricorum et epicyclorum, 1. quæſt.32.1.ad 2

5 Ratio hominis eſt perfecta dupliciter, ſc. perfectione naturali, id eſt lumine rationis, et perfectione ſupernaturali, id eſt virtutibus theologicis; quarum prima perfectius habetur, ſed ſecunda eſt major, 12.q.68.2.c

6 Ratio bene ordinatur per actus omnium virtutum dupliciter; ſc. vel per ſe per virtutes intellectuales, vel circa interiores paſſiones, ſeu exteriores operationes per virtutes morales, 12.q 100.2.c

7 Aliquid præfuit in rationibus cauſalibus dupliciter, ſc. ut fiendum a Deo tantum, ut corpus hominis, vel a creatura, 1.q.71.1.ad 1.et q.91.2.ad 4.et q.92.4.ad 3

8 Rationes ſeminales primo ſunt in verbo Dei ſecundum rationes ideales; ſecundo in elementis mundi, ut in cauſis univerſalibus; tertio in cauſis particularibus; quarto in ſeminibus, 1.q.115.2.c

9 Semper remoto aliquo de ratione alicujus, removetur illud, 12 q.67.5.0,et 22.q.18.1.c. et 3.q.86.4.ad 1

10 Virtutes naturales, inquantum ſunt originatæ a rationibus idealibus, poſſunt dici rationes; non autem inquantum ſunt in materia corporali, 1.q.115.2.ad 1

11 Rationes ideales poſſunt dici cauſales, et non ſeminales, ſeminales autem poſſunt dici cauſales, 1.q.115.2.ad 4

12 Rationes ſeminales ſunt virtutes rerum, activæ et paſſivæ, 1.q.115.2.0

13 † Ratio et intellectus ſunt realiter eadem potentia, 1.qu. 79.8.0.et q.83.4.c. ad 2. et 22.qu. 49.5 ad 3.et q.83.10. ad 2.et 3 q. 18.3.ad 2

14 Ratio et ſenſus differunt objecto; ſed ratio et intellectus differunt in ſolo modo cognoſcendi. Ideo ratio pertingit ad perfectionem intellectus, non autem ſenſus ad perfectionem rationis, 1.q.59. 1. ad 1.et q.79.8.ad 3.et 12.q.5.1.ad 1

15 Certitudo rationis eſt ex intellectu, ſed neceſſitas rationis

nis eſt ex defectu intellectus, 22.q.49.5.ad 2

16 Ratio practica eſt cauſativa et apprehenſiva rerum, ſpeculativa vero eſt tantum apprehenſiva, 22.q.83.1.c

17 Nihil firmiter conſtat ſecundum rationem ſpeculativam, niſi per reſolutionem ad prima principia indemonſtrabilia; nec ſecundum rationem practicam, niſi per ordinationem ad ultimum finem, qui eſt bonum commune, 12.q.90.2.ad 3

18 Ratio practica eſt circa operabilia ſingularia, et contingentia, non autem circa neceſſaria, ſicut ratio ſpeculativa, 12.q.91.3.ad 3

19 Ratio ſuperior et inferior ſunt realiter eadem potentia, quæ reſpectu æternorum dicitur ſuperior, ſed reſpectu temporalium dicitur inferior, 1.q.79.9.c.et 12.q.74.7.c

20 Non differunt ſecundum diverſa objecta, ſicut practicum, et ſpeculativum, ſed per diverſa media, 1.q.79.9.c

21 Ratio ſuperior dupliciter inhæret æternis, ſ. conſiderando ea ſecundum ſe, et regulas agendorum conſulendo. Ideo eſt ſpeculativa et practica, 1.q.79.9.c. et 12.qu.74.9.c. et 23.qu.45.3.c

22 In ratione ſunt duo, ſc. actus, ut intelligere et ratiocinari, et aliquid conſtitutum per actum ejus triplex. ſ. primo diffinitio; ſecundo enunciatio; tertio ſyllogiſmus vel argumentatio, 12.q.90.5.ad 2

23 Applicatio ad opus eſt finis rationis practicæ, 22.qu.47.1.ad 3.et 3.c

24 Ratio eſt primum principium omnium actuum humanorum, et omnia alia principia eorum obediunt rationi, ſed diverſimode, 12.q.58.2.c.et q.90.2.c. et q.100.1.c.et qu.102.1.ad 3

25 Quilibet actus rationis ſe extendit ad quamlibet materiam moralem, 22.q.54.1.c

26 Ratio habet vim movendi a voluntate, quia ex hoc quod aliquis vult finem, ratio imperat de iis quæ ſunt ad finem, 12.q.17.1.c.et q.90.1.ad 3

27 Omnis inquiſitio rationis procedit a ſimplici intuitu principiorum per intellectum, & terminatur ad ipſum per reſolutionem, 1.q.79.8.c. & 12.c.& 12.q.91.2.ad 2.& q.100.1.c. & 22.q.8.1.ad 2.& q.154.11.c

28 Idem poteſt eſſe ratio diverſorum excedens, ut divina eſſentia, non autem adæquata, 1.q.14.6.ad 1.& q.55.3.ad 3

29 Ratio eſt nobilior virtute morali acquiſita, 12.qu.51.2.ad 3.& q.63.2.ad 3

1 Rationale dicitur dupliciter; † primo quidem ſumitur ſtricte & proprie, ſecundum quod ratio dicit quandam obumbrationem intellectualis naturæ, ex eo quod non ſtatim veritatem agnoſcit, ſed inquirendo per diſcurſum invenit, & ita rationale eſt differentia animalis; quo modo nec angelis. Quandoque autem ſumitur communiter pro qualibet cognitione virtutis non impreſſæ in materia; & ſic communiter convenit Deo, angelis, & hominibus. Illa enim ſubſtantia intellectualis dicitur proprie, cujus tota cognitio ſecundum intellectum eſt; cognoſcit enim ſubito quæ ſibi efferuntur ſine diſcurſu, Anima vero cum diſcurſu; & ideo non proprie intellectualis, ſed rationalis dicitur, 1.q.51 1.ad 2. & 22.q.83.10.ad 2

2 Rationale convenit Deo & angelis ſupereminenter, 1.qu.29.3.ad 5.& 22.q.83.10.ad 2

3 Dicitur dupliciter, ſc. per eſſentiam, & per participationem, 1.q.18.2.ad 2.& 3.0.& 4.5.c & 12.q.50.4.c

4 Rationale & ſenſibile, ut ſunt differentiæ, ſumuntur ab anima rationali, & ab anima ſenſitiva, non autem a potentia rationis, & potentia ſenſus; licet per has noſcantur, 1.q.76.3.ad 4 & q.77.1.ad 7.& 3.c.& 12.q.110.4.ad 4

1 Reatus pœnæ eſt effectus peccati per accidens tantum & diſpoſitive, 12.q.87.1.0.

2 Non omnium peccatorum eſt idem reatus, 3.q.88.1.c

3 Reatus manet poſt actum peccati, 12.q.87.6.0

1 Rebellis & contumax ſemper occidebatur in veteri lege, 12.q.105.2.ad 9

1 Recipere, pati, & hujuſmodi, dicuntur æquivoce de intellectu, & de materia prima, 1 q 50 2.ad 2

2 Non omne receptivum oportet eſſe denudatum ab omni natura determinata, ſed tantum a natura recepti, 1.q.75.2.c

1 Rectitudo duplex, ſc. circa exteriora, & quæ dicit debitum ordinem ad finem, & ad legem Dei. Prima eſt juſtitiæ, ſecunda vero eſt omnis virtutis, 12 q.55.4.ad 4

1 Redemptio requirit duo, ſc. ſolutionem & pretium. Et utrumque immediate convenit ſoli Chriſto, ſed principaliter toti Trinitati, 3.q.48 5.0

2 Chriſtus eſt Redemptor noſter dupliciter; ſc. liberando a diabolo, & reconciliando nos Deo, 3 q.48.6.ad 3

1 Redundantia fit in corpus ex iis quæ ſunt in anima, niſi in Chriſto patiente, in quo illa naturalis habitudo, quæ eſt animæ ad corpus, ſubjacebat voluntati divinitatis ipſius, ex qua factum eſt, quod beatitudo remaneret in anima, & non derivaret ad corpus; ſed caro pateretur quæ conveniunt naturæ paſſibili, 12.q.3.3.c.ad 3. & q.4.6.c.item q.7;.4. ad 1.item ad 2.item 22.qu.175.4. ad 1.item ad 2.item 3.qu.14.1.ad 2.& q.15.5.ad 3.item 6.c.item 9.ad 3.item q.19.3.ad 3.item qu.28.2.ad 3.item q.45.2.c.ad 1. & q.46.2.c.ad 2 & 8.c.ad 2.item q.49.6. ad 3. item q.54.2.c.item q.79.1.ad 3

1 Reduplicatus terminus ſumitur quandoque pro ſuppoſito, ſed magis proprie pro natura, quia ſumitur in vi prædicati, 3.q.16.11.12.0

2 Quod convenit alicui cum reduplicatione, non ſemper convenit ſimpliciter ſine ea, 3.q.16.10.ad 3

1 Regere & gubernare eſt proprie rationis, 22.q.47.12.c

1 Regnum Dei principaliter eſt in interioribus, conſequenter in iis, ſine quibus illa non poſſunt eſſe, non autem in differentibus, 12.q.108.1.ad 1

1 Regula actuum humanorum duplex, ſcil. humana ratio, & lex æterna, ſc. Deus. Sicut etiam eſt duplex regula voluntatis hominis, ſc. regula regulans, id eſt voluntas divina; & regula regulata, id eſt voluntas unius hominis reſpectu voluntatis alterius. Nam voluntas unius hominis, ſecundum ſe conſiderata, non eſt regula voluntatis alterius, ſed inquantum voluntas proximi eſt hærere voluntati Dei, quod fit per conſequens regula ſecundum primam regulam, 22.q.19.4.0.item 31.1.c. & q.63.3.4.c. & q.71.6.c.& q.74.7.c.& q.90.1. item 22.q.3.6.c.item q.8.3. ad 3. & q.17.1.c.& q.19.7.c.item q.23.3.6.c. & q.17.1.ad 1. & q.45.2.0. & q.1.54.2.ad 1

2 Aliquid continetur in regula dupliciter, ſc. ut finis, id eſt actus virtutum, & ut exercitium exterius, id eſt tria vota, ſc. obedientiæ, paupertatis, & continentiæ, ad quæ omnia alia ordinantur, 22.qu.186.9.c

Religio monachorum & canonicorum regularium ordinatur ad opera vitæ contemplativæ; inter quæ præcipua ſunt ea quæ aguntur in divinis myſteriis, ad quæ ordinatur directe ordo canonicorum regularium, quibus per ſe competit quod ſint clerici religioſi. Sed ad religionem monachorum non per ſe competit, ut ſint clerici religioſi, ut habetur in decretis. Et ideo quamvis ordo monachorum ſit arctioris obſervantiæ, ſi monachi eſſent laici, liceret tranſire ab ordine monachorum ad ordinem canonicorum regularum; non autem e converſo; ut habetur in decretis, ubi dicitur; Mandamus & univerſaliter interdicimus ne quis canonicus regularis profeſſus, niſi (quod abſit) publice lapſus fuerit, monachus efficiatur. Sed ſi monachi ſint clerici, ſacris myſteriis obſequentes, habent id quod eſt canonicorum regularium, cum majori arctitudine. Et ideo tranſire licitum erit de ordine canoni-

corum

corum regularium ad ordinem monachorum, petita tamen ſuperioris licentia, ut dicitur in decretis, 22.q.189.8.ad 2

1 Relatio ſecundum eſſe ejus eſt aliquid, non autem ſecundum rationem ejus, ſed eſt ad aliquid. Alia vero prædicamenta ſunt aliquid utroque modo, 1.q.28.1.2.c

2 Relatio realis eſt eorum quæ ad invicem habent ordinem & inclinationem, 1.q.28.1.c

3 Relatio ſecundum rationem ejus nihil ponit in ſubjecto, 1.q.28 1.2.c

4 Omnis relatio fundatur in qualitate vel quantitate, vel actione vel paſſione, 1.q.28.4.c

5 Relatio, quæ eſt accidens, præſupponit diſtinctionem ſuppoſitorum, non autem relatio ſubſiſtens, ſc. divina, ſed eam fert ſecum, 1.q.30.2.ad 4

6 Relatio duplex, ſ. realis, & rationis, 1.q.28.1.c

7 Relationes differentes ſpecie non poſſunt terminare eandem relationem in ſpecie, contra Præpoſitivum, 1.q.32.2.c

8 Aliquando ex parte unius extremi eſt tantum una relatio, & ex parte alterius ſunt multæ, 1.q.35.5.ad 3

9 Relatio in patre differt ſpecie a relatione in matre, 3.q.35.5.ad 3

10 Unitas & pluralitas ſpecifica relationum ſumitur ex cauſa, numeralis autem ex ſubjecto, nulla vero ex terminis, 3.q.35.5.c

11 Idem ad ſeipſum non refertur aliqua relatione reali, 1.q.42.1.ad 4.& q.45.3.ad 2

12 Relatio realis requirit diſtinctionem ſuppoſitorum, non autem relatio rationis, 1.q.13.7.c.& q.42.1.ad 4

13 Relatio identitatis numeralis eſt relatio rationis tantum, generica vero & ſpecifica eſt relatio realis, 1.q.13.7.c.& q.28.1.ad 2.& 4 ad 1.& q.42.1.ad 4

14 Alia ratione refertur dominus ad ſervum, & ſervus ad dominum, 1.q.13.8.ad 1.& 22.q.81.1.ad 3.& 3.q.20.1.ad 2.& 2.c

15 Relatio eſt ens reale, licet non omnis, 1.q.13.7.c.& q.28 1.c

16 Relatio realis requirit duo extrema realia, 1.q.13.7.c.& q.28.1.ad 2.& 4.ad 1

17 Neceſſe eſt, quod procedens, & id a quo procedit, quando ſunt ejuſdem naturæ, ſint in eodem ordine, & habeant relationes reales, 1.q.28.1.c

18 In iis tantum, in quibus eſt eadem ratio ordinis ex utroque termino, eſt mutua relatio realis, ut in omni relatione conſequente quantitatem, 1.q.13.7.c.& q.28.1.c

19 Quando unum relativorum dependet ex altero, & non e converſo, relatio eſt realis tantum in dependente, 1.q.28.1.c

20 Relationes conſequentes actionem & paſſionem ſunt reales in utroque termino, ut motivum & mobile, pater & filius, 1.q.13.7.c

21 Relationes conſequentes tantum operationem intellectus in rebus, ſunt relationes rationis tantum; ſed quæ ſunt inter verbum & intellectum, ſunt relationes reales, 1.q.13.7.2.& q.28.2.ad 4.& 4.ad 1

22 Relatio ſcientiæ ad ſcibile eſt realis, e converſo autem eſt rationis tantum, 1.q.6.2.ad 1.& q.13.7.c.& 3.q.35.5.ad 3

23 In quibus differt intellectus, & intellectum, volens & volitum, poteſt eſſe relatio realis ſcientiæ ad ſcibile, voluntatis ad rem volitam, non autem in Deo, 1.q.28.4.ad 1.& 24

24 In relatione ſunt aliqua ſecundum rationem tantum, non autem in aliquo alio genere, 1.q.28.1.c

25 Omnis reſpectus ad non ens eſt relatio rationis tantum, 1.q.13 7.c

26 Relatio rationis non eſt inhærens, 1.q.28.1.c

27 Relatio rationis contingit quadrupliciter, ſ. vel quando relatio non habet aliquid in rei natura, ſupra quod fundetur. Et inde eſt, quod quandoque contingit, quod relatio eſt realiter in uno, & non in alio, quia in uno habet modum quemdam ſupra quem fundatur, quem non habet in alio; ſicut eſt in omnibus illis relationibus, quibus Deus ad crea-

creaturam refertur, quæ quidem realiter ſunt in creatura, & non in Deo. Vel quando relatio non habet aliquam realem diverſitatem inter extrema, ſicut relatio identitatis. Et ideo hæc nihil ponit ſecundum rem, ſed ſolum ſecundum rationem, ut cum dicitur, idem eidem idem. Vel quando deſignatur relatio aliqua entis ad non ens, ut cum dicitur, quod nos ſumus priores iis qui futuri ſunt. Vel quando ponitur relatio ipſius relationis. Ipſa enim relatio per ſeipſam refertur, & non per aliam relationem. Et hos ultimos duos modos ponit Avicenna; ſed primi duo poſſunt extrahi etiam ex verbis Philoſophi, 1.q.13.7 co.

38 Ratio relationis dependet ex termino, ſicut & motus, ſed eſſe ejus dependet ex ſubjecto, 3.q.2.7.ad 2

29 Relatio innaſcitur aliquando ex motu utriuſque termini, & aliquando ex motu alterius termini tantum, 3.q.2.7.corp.

30 Relatio realiter poteſt alicui de novo advenire, ſine mutatione ejus, 1.qu.13.7.c.& 3.q.16.6.ad 2

31 Omnis relatio incipiens ex tempore ex aliqua mutatione cauſatur, 3.q.2.8.c

32 Actiones & paſſiones, inquantum implicant motum, ſunt aliud a relationibus, quæ ex eis conſequuntur, 1.q.41.1. ad 2

33 Relationes non recipiunt magis & minus, 12.q.12.4.c

34 Relatio eadem numero, eſt in omnibus ſimul trahentibus idem, 3.q.35.5 ad 3

35 Aliquando ex parte unius extremi, eſt tantum una relatio, & ex parte alterius multæ, 3.q.35.5 ad 3

36 Nulla relatio refertur ad ſe, nec ad aliam per aliam relationem, ſed per ſeipſam, 1.q. 42.1.ad 4.& q 45.3.ad 2

37 In divinis ſunt quædam relationes reales, 1.q.28.1.o

38 In divinis ſunt tantum quatuor relationes reales, ſc. paternitas, filiatio, ſpiratio, & proceſſio, 1.q.28.4.o. & qu. 30.1.c.& 2.c.ad 1

39 † Relatio in divinis non eſt totum univerſale, nec omnes ſimul ſunt aliquid majus, quam una tantum, 1.qu. 42.4.ad 3

40 Relatio in divinis, poteſt tripliciter conſiderari, ſcil. ut relatio abſolute, ut divina conſtituens perſonas, tertio ut operatio. Primo modo ſequitur operationem & proceſſionem, ſecundum noſtrum modum intelligendi. Secundo e converſo. Tertio ſunt ſimul, 1.q 40.4.o

41 Oriri vel procedere, non convenit relationibus divinis, 1.q.28.3.ad 3

42 Relatio & eſſentia in divinis, ſunt idem realiter, & differunt ratione, 1.q.28.2.o. & q.29.4.c. & q 39.1.c. & q 40.1.c. ad 1. & q.41.5.ad 2 & q.42.6.ad 3

43 Relatio in divinis, ut comparatur ad eſſentiam, eſt ſimilis relationi identitatis, non autem ut comparatur ad terminum, 1 q.28.1.ad 2

44 Relationes ſunt in eſſentia Dei, per identitatem tantum. ſed in perſonis, ut in ſuppoſito, 1.q.40.1.ad 1

45 Relationes in divinis, ſunt realiter ipſæ perſonæ, & in perſonis, 1.q.30.2.ad 1.& q. 32.2.c.ad 2.& qu 40.1.o & 2.c.ad 1.& q.41.6 c.& q.42.3.ad 2

46 Relationes in divinis, ut origines ſunt idem re, & differunt ratione, quia origines ſignificantur per modum actus, ut generatio, relationes vero ut forma, 1.q.40.2.o. & q.41.1. ad 2

47 Sed non ſunt realiter in Deo, nec extra Deum, nec ipſe Deus, 1.q.13.7 c fi.& ad 2.& ad 4.& q.28.1.ad 3.& 4.c

48 Nec ſunt reales, ſed rationis tantum, 1.qu.6.2.ad 1. item q.13.7.o.& q.28.1.ad 3.& q. 32.2.fin. & qu.45.3.ad 2. & 3.qu. 35.5.c

49 Relationes Dei ad creaturas ſunt etiam in Deo, ſecundum rationem & intellectum noſtrum, & angelicum & divinum, 1.q.13.7.ad 2.& ad 4

50 Relationes Dei ad creaturas non multiplicantur in intellectu Dei, ſicut in intellectu noſtro, 1.q.28.4.ad 2

31 Non derogat ſimplicitati divinæ, quod multæ relationes Dei ad creaturas prædicentur de Deo, 1 q.32 2.c ſi.

1 Relativum duplex, ſc. ſecundum eſſe, & ſecundum dici, 1.q.13.7.ad 1

2 Diverſitas relativorum triplex, ſ. realium in utroque termino, vel in altero tantum; vel in neutro, 1.q.13.7.c

3 Relativum in divinis dicitur quadrupliciter, ſc.quod refertur ſecundum nomen ſuum, cauſans vel conſequens relationem, implicans eam, & quod ponitur pro ea, 1.q.13.7.ad 1

4 Relativa non ſunt ſimul natura, niſi æqualiter mutuo referantur, 1.q.13.7.ad 6

5 Non ſunt ſimul natura, propter ordinem rerum, ſed tantum per hoc, quod unum eſt de intellectu alterius, & e converſo, 1.q.13.7.ad 6

1 Religio importat ordinem ad Deum, ad quem ordinat hominem, 22.q.81.1.0.& q.94. 1.ad 1

2 Dicitur a frequenti electione divini cultus. Vel dicitur ab iterara electione Dei negligenter amiſſi. Vel dicitur a religando, 22.q.81.1.c

3 Eſt virtus reddens debitum honorem Deo, 12.qu.60.3.c.& 22.q.80.c.& q.81.1.0.& 5.c.& q. 82.2.c & q.83.3.c.& q 84 1.c.& q.89.4.ad 1.& q.97.1.c.& q.98.2. c.& q.102.1.c. & q.103.3.c. & q. 122.3.4.c.& q.186.1.c

4 Eſt alia virtus a pietate, 22.q.101.3.ad 2.& 102.1.ad 1

5 Eſt una virtus, quia exhibet reverentiam Deo ſub una ratione, ſ.ut Deus eſt primum principium creationis & gubernationis rerum, 22.q.81.3. 0.& 4.ad 1.& ad 2

6 Cæteris virtutibus imperat, 22.q.81.1.ad 1.& 4.ad 1.& 8. ad 1.& q 88.5.c.& q.186.1.c. ad 2

7 Præfertur aliis virtutibus moralibus, 22.q.81.6.0.& q.88. 6.c.& q.183.2.c

8 Sicut religio eſt quædam proteſtatio fidei, ſpei, & charitatis, quibus homo primordialiter ordinatur in Deum, ſic pietas eſt quædam proteſtatio charitatis ad parentes & patriam, 22. quæſt.101.3.ad 1

9 Sicut religio per excellentiam dicitur pietas, ſic latria dicitur dulia, inquantum Deus eſt excellenter pater & dominus, 22.q.103.3.ad 1.& qu.106. 1.ad 1

10 Omnia illa per quæ Deo reverentia exhibetur, pertinent ad religionem, 22.q.83.3.corp.

11 Religioſi non ſubjiciunt ſe homini propter hominem, ſed propter Deum, 22.q.81.1.ad 5

12 In religione conſiderantur duo, ſ. cultus Dei, & Deus. Primum eſt materia & objectum ejus, ſecundum vero eſt finis ejus, 22.q.81.5.0

13 Religio eſt in voluntate. Ideo ordinat actus aliarum potentiarum ad Dei reverentiam, 22.q.83.3.ad 1.& q 88.5.corp.

14 Omnes actus ejus pertinent ad cultum Dei vel ſervitutem ejus. Primum reſpicit excellentiam Dei, ſecundum vero ſubjectionem hominis, 22. q.81.3.ad 2

15 Religio habet duplices actus, ſ. elicitos, ut ſacrificare, adorare & hujuſmodi; & imperatos, ſc. actus aliarum virtutum, 22.q.81.1.ad 1.& q.85.3. 0.& q. 186.1.ad 2. & q.188.2.cor.

16 Habet duplices actus, ſc. interiores, ut principales & per ſe; & exteriores, ut ſecundarios, & propter interiores, 22.q.81.7.0.& qu.82. princ. & q.84.2.0.& q.85 2 c

17 Religio nominat ſtatum perfectionis, 22.q.186.1.0

18 Status religionis ordinatur ad perfectionem charitatis, ficut ad finem, 22 q.186.7.ad 1.& 2.c.& q.187.2.c & q.188.2.7.c

19 Religio eſt ſtatus pœnitentiæ, exercitium & ſchola perfectionis, 22.qu.186.1.ad 4.& 2.c & 3.c.ad 5.& 5.c.& q.187.6.c. & q.188.1.c.& q.189.1.c.ad 3

20 Status religionis eſt ſpiritualis militia proficientibus, & exercitium tyrocinii incipientibus, Nam ordines ſacri præexigunt ſanctitatem; ſed ſtatus religionis eſt exercitium quoddam ad ſanctitatem aſſequendam. Unde pondus ordinum imponendum eſt parietibus jam per ſanctitatem deſiccatis;

catis; ſed pondus religionis deſiccat parietes, id eſt homines ab humore vitiorum, 22.q.189. 1.ad 3

21 Præfertur eleemoſynis, & virginitati ſæcularium, quia viventes in monaſteriis ad hoc quod inhæreant Deo, poſtponunt propriam voluntatem, & omnia quæ poſſunt habere. Sed virgines ad hoc poſt ponunt venereas voluptates. Et ideo virginitas non ſimpliciter eſt maxima virtutum, 12.q.98.5.ad 2. & ad 3.& 22.q.152.5.b.& c.& q. 186 8.c

22 Status religionis poteſt conſiderari tripliciter, ſcil. ut exercitium tendendi ad perfectionem charitatis, ut quietans, & ut holocauſtum, 22. q.186.7.ad 5.

23 Difficilius ſervantur præcepta Dei in ſæculo, quam in religione, 22.q.189.1.ad 5.

24 Omnis religio ſumpſit originem a diſcipulis Chriſti, 22.q.188.7.c.fin.

25 Voluntaria paupertas requiritur ut primum fundamentum ad perfectionem religionis, 22.q.186.3.0.& 4.c.ad 1

26 Habere aliquid proprium, repugnat perfectioni religionis non autem habere aliquid in communi; ſed aliqualiter impedit, ſi ſuperabundet, 22.qu. 188.7.0

27 Ad perfectionem religionis requiritur perpetua continentia, 22.qu.88.11.c.fin.& qu. 184.4.0

28 Obedientia requiritur ad perfectionem religionis; quia cum religio ſit diſciplina & exercitium tendendi ad perfectionem, neceſſaria eſt directio alicujus quaſi magiſtri, quem omnino ſequatur proficiens, quod fit per obedientiam ad majores, 22. q.186.5.0

29 Votum triplex requiritur ad perfectionem religionis, ſc. votum paupertatis continentiæ, & obedientiæ, 12 q.108. 4.c.& 22.q.186.6 0

30 Perfectio religionis integratur ex prædictis tribus votis, 22.q.186.7.0.& q.188.1.ad 2.& 2. ad 3

31 Votum obedientiæ eſt præcipuum inter tria vota religionis, 22.q.186.8.0.& q.188 7.ad 1

32 Interiores actus virtutum non cadunt ſub voto religionis, ſed religio ad eos ordinatur, ut ad finem, 22.q.186.7.ad 1

33 Ad religionem requiritur ſubtractio impedientium hominem, ne totaliter feratur ad ſervitium Dei, 22.q.186.4.c

34 Omnes obſervantiæ religionum ordinantur ad tria principalia vota, ad quæ etiam pertinet habitus, ut ſignum obligationis. Ideo ſimul datur, vel benedicitur cum profeſſione, 22. q.186.7.ad 2. & q.188.1. ad 3

35 Per ingreſſum religionis homo totaliter ſe mancipat Dei obſequiis, 22.q.189.3.c.ad 3

36 In ingreſſu religionis, recipitur tanta gratia, quanta recipitur in baptiſmo, & remittitur omnis pœna. Sed hoc non eſt quia talis ex ſe a ſatisfactione abſolvatur, ſed quia eo ipſo quod ſuam voluntatem etiam in ſervitutem redigit propter Deum, plenarie jam pro omni peccato ſatisfecit, quam chariorem habet omnibus rebus mundi, de quibus tantum poteſt dare, quod eleemoſynis omnia peccata ſua redimeret, etiam quantum ad pœnam, 22.q.189.3.ad 3

37 Conſilium vel magna deliberatio non requiritur ad ingreſſum religionis ſecundum ſe, nec quoad vires; ſed quoad impedimenta, vel modos religionis per doctrinam majorum ab iis qui ſperantur prodeſſe, ut de ingreſſu religionis frequenter contingit, ex ignito ſermone prædicationis, vel ex virtuoſa operatione, & excellenti vita doctoris, 22.q.189. 10.0

38 Habens votum, vel juramentum minoris religionis, licite inducitur ad majorem non autem e converſo, niſi diſpenſetur, 22.q 189.9.ad 3

39 Non licet inducere aliquem ad religionem, per falſam doctrinam, 22.q.189.9.c

40 Inducens alios ad religionem, non peccat ſi fiat ſine violentia, ſimonia, & mendacio,

cio, ſed magnum præmium meretur, 22.q 189.9.0

41 Licet dare vel accipere aliquid pro victu in monaſterio, ſi non ſit ſufficiens, non autem pro ingreſſu religionis, quia ſimonia eſt, 22.q.100.3 ad 4

42 Licet nutrire pauperes ad religionem, vel allicere muſculis, licet non ſit licitum ex pacto aliquid dare vel recipere pro ingreſſu monaſterii, 22.q.189 9.c.& q.100.3.ad 4

43 Presbyteri, curati, archidiaconi, poſſunt ſine licentia ingredi religionem, 22. qu.184. 6.8.c.ad 4.& q.189.7.0

44 Non licet parentibus ingredi religionem, niſi proviſo, quod filii educari poſſint, 22. q.189.6.c

45 Non licet filiis ingredi religionem, ſi parentes ſine eis commode vivere non poſſint, 22.q. 188.6.0.& q.101.4. ad 3.& ad 4

46 Servus non poteſt recipi in religione, invito domino ejus, 22.q.88.8.ad 2. & ad 4.& q. 189.5.c.& 6.ad 3

47 Obligatus debitis, prius debet ſolvere quantum poteſt, & tunc poteſt ingredi religionem, licet non poſſit omnia ſolvere, 22.q 189.6.ad 3

48 Puer ante pubertatem poteſt recipi in religione, de conſenſu parentum, ſed poſt, etiam eis invitis, 22.q.88.8. ad 2.& 9.0.& q.189.5.0

49 Non exercitati in præceptis Dei, debent recipi ad religionem, 22.q.189.1.0

50 Facilius convertuntur ad religionem peccatores, quam præſumentes de ſua innocentia, 22.q.189.1.ad 1

51 Recepti ſimoniace ſcienter poſt concilium generale repelluntur a ſuo monaſterio, ſine ſpe reſtitutionis, & ad perpetuam pœnitentiam, in arctiori regula debent poni, vel in alio loco ejuſdem ordinis, ſi arctior ordo non invenitur. Si vero ante, debent poni in alio ejuſdem. Vel ſi non poteſt, ſint in eodem, ne vagentur, ſed in loco inferiori. Si autem ignoranter, poſtquam renunciaverunt, poſſunt de novo recipi, mutatis locis, 22.q.100.6 ad 5

52 Obligare ſe voto, ad ingreſſum religionis, eſt laudabile ſecundum ſe, 22.q.88.9.0. & q.89.2.0

53 Vovens ingredi religionem, tenetur intrare quam citius poteſt, niſi poſuerit terminum, 22.q. 88.3.ad 2.& q.189. 3.0

54 Non tenetur ibi perpetuo manere, niſi hoc intenderit, 22.q.189.4.0

55 Eadem ratio eſt de monachis, & de aliis religioſis, quoad communia omni religioni, non autem quoad propria monachorum, 22.q.188.2.ad 2

56 Religioſi non tenentur habere perfectam charitatem, ſed ad hoc tendere, & ad hoc operam dare, 22.q.186.2.c.ad 1.& 9.c

57 Nec ad ea quæ conſequuntur perfectionem charitatis, ſed hæc ad tendere, non contemnendo, 22.q.186 2.c

58 Nec ad omnia exercitia, per quæ venitur ad perfectionem, ſed tantum ad taxata ſecundum regulam ſuam, 22.q.186.2.c

59 Nec ad omnia conſilia de particularibus melioribus, ſed ad eſſentialia religioni, 22.qu. 186.2.ad 3

60 Nec ad alia quam ſæculares, niſi quæ ad eorum vota pertinent, 22.qu.110.4. ad 5. & q.187.3.0

61 Nec ad opera manualia, pluſquam ſæculares, niſi ad quæ tenentur ex ſtatutis ordinis ſui, 22.q.187.3.0

62 Religioſus factus epiſcopus, non abſolvitur a tribus votis religionis, quia nihil debet habere proprium, ſed eſt diſpenſator communium bonorum eccleſiæ. Sed per accidens non tenetur obedire, ſi ſuperiorem non habeat, ſicut nec abbas, 22. qu. 88 12.ad 4.& q.185.8.0

63 † Profeſſi religionem; mortui ſunt mundo, & vivunt Deo. Unde non ſunt revocandi ad vitam humanam occaſione cujuſcunque eventus, 22.qu. 88.11.ad 1

64 † Nec religioſos oportet exire clauſtrum, ad corrigendum delinquentes, 22. qu. 33.2. ad 4.fi.

65 Profeſſus non debet exire

religionem, ut parentibus ſubveniat, ſed procuret eis ſicut poteſt cum licentia, 22. q.101. 4.ad 4.& q.189.6.ad 1

66 Tranſgreſſio regulæ, quoad tria vota principalia religionis, eſt peccatum mortale, non autem quoad alia, niſi propter præceptum vel contemptum. In quibus tamen aliis ut eſt ſilentium, ſolitudo, abſtinentiæ, & vigiliæ graves, poſſunt prælati in religione ipſi ſecum diſpenſare, ſicut & cum aliis, 22.q.88.11.ad 4. & q.185.8.0. & q. 186.9.0.& q.188.5.c

67 Licet religioſis, ex commiſſione prædicare, & ſimilia, 22.q.187,1.0.& 4.ad 2

68 † Religioſis competit principaliter intendere ſtudiis litterarum pertinentium ad doctrinam, quæ eſt ſecundum pietatem. Aliis autem doctrinis intendere, non pertinet ad religioſos, quorum tota vita divinis obſequiis mancipatur, niſi in quantum ordinantur ad ſacram doctrinam, 22.q.188.5.ad 3

69 Licet eis advocare pro monaſterio, pro pauperibus & viduis, non autem propter aliquod mundanum, 22.qu.71.2. o.& q.188.3.ad 2

70 Tractare negotia ſæcularia, moderate cum licentia, ex charitate, non autem ex cupiditate, 22.q.18.3.ad 2. & q. 187.2.0.& qu.188,2.ad 2.& 189.6. ad 1

71 Vivere de eleemoſynis, quaſi debitis eis dupliciter, ſc. ratione neceſſitatis triplicis, i. infirmitatis, egeſtatis, & conſuetudinis; & ratione operis quadruplicis, ſc. prædicationis, altaris; ſtudii, & donationis omnium bonorum ſuorum monaſterio, 22.q.187.4.0

72 Mendicare pro humilitate, neceſſitate, vel utilitate, non autem ex cupiditate, ſicut ſæcularibus, 22.q.187.5.0

73 Uti vilibus veſtibus, ad contemptum ſæculi, ad pœnitentiam, & humilitatem, 22. q.169.1.ad 2,& q.187.6.0

74 Religioſis militibus licet bellum facere, auctoritate principis, non autem auctoritate propria, 22.q.188.3. ad 4. & 4.ad 2.

75 Religioſi dicuntur dupliciter, ſc. communiter omnes qui per fidem colunt Deum, & ſpecialiter, qui totam vitam ſuam dedicant cultui divino, 22.q.81. 1.ad 5.& q.188.1.ad 1.& 2.ad 2

76 Gradus religionis triplex, cui competit triplex gradus paupertatis, ſc. quia primum & ſummum gradum in religionibus tenent, quæ ordinantur ad docendum & prædicandum, quæ propinquiſſimæ ſunt perfectioni epiſcoporum. Secundum autem gradum tenent illæ, quæ ordinantur ad contemplationem. Tertius eſt earum quæ occupantur circa exteriores actiones, 22.q.188,6.c,& 7.0

77 Religionum aliquæ ordinantur ad opera vitæ contemplativæ, aliquæ vero ad opera vitæ activæ, 22.q.188.2.0.& 3.4.5.c

78 Sunt diverſæ, principaliter ſecundum fines, ſecundario ſecundum exercitia, 22.qu. 188.1.0.6.corp.

79 Quædam religio convenientiſſime inſtituta eſt ad prædicationes, confeſſiones, & alia hujuſmodi ſpiritualia, 22.q.188 4.0

80 Et ad ſtudium, quia illud illuminat, removet errores, prodeſt ad prædicandum, & hujuſmodi, domat luxuriam, & avaritiam, & valet ad obedientiam, 22.q.188.5.0

81 Et aliqua ad militandum, non quidem propter aliquid mundanum, ſed ad defenſionem divini cultus, & proximi, 22. q.188.3.0.& 4.ad 2.& ad 5

82 Summum gradum in religionibus tenent, quæ ordinantur ad docendum & prædicandum, ſecundum vero quæ ad contemplandum, tertium autem quæ ad opus extrinſecum. Et in ſingulis præeminent, quæ ſunt ad altiorem actum in eodem genere, vel ad plura, vel quæ habent ſtatuta convenientiora ad ſuum finem conſequendum, non autem quæ eſt arctior, 22.q.188 6.0.& q.189.8.ad 2.

83 Religio principaliter eſt melior, cujus finis eſt potior, i. ad majus, vel ad plura, ſecundario autem quæ melius proportionatur fini, 22.qu.188. 6.0.& q.189.8.c

84

84 Tanto perfectior eſt ſecundum paupertatem, quanto habet eam magis proportionatam ſuo fini, 22.q.188.7.c.ad 1

85 Religio ordinata ad actiones corporales eſſet imperfecta, ſi careret divitiis in communi, non autem aliæ, 22.q.188.7.c.& q.189.8.ad 2

86 Religio ſolitariorum eſt perfectior quam ſocialis, ſed periculoſiſſima eſt imperfectis, 22.q.188.8.0

87 Tranſire de una religione in aliam non eſt laudabile ſecundum ſe, quia facilius proficitur in prima, & relicti ſcandalizantur, niſi forte propter magnam utilitatem, vel neceſſitatem: Sed laudabiliter tranſitur tripliciter, ſcil. zelo perfectioris religionis, vel quæ melius ſervatur, licet ſit mitior, vel propter infirmitatem. In primo debet peti licentia propter humilitatem. Sed negari non poteſt; tamen ſi non conſtet, requiritur judicium ſuperioris, ſicut & in ſecundo, ſed in tertio requiritur diſpenſatio, 22.q.189.8.0

88 Nulla ſatisfactio æquipollet pœnitentiæ religioſorum, 22.q.189.3.ad 3

89 Status ſæcularium periculoſior eſſe dicitur quam religionis ſtatus, 22.q.189.1.ad 5.ſi.

90 Cum quis non poſſit Deo oblationem præſtare ex re aliena, non poteſt vir ſeipſum Deo offerre ſine conſenſu uxoris, cujus ſuum corpus conſummatione matrimonii eſſe dicitur, Suppl.q.61.1.0

91 Sicut poſt carnalem copulam ſolvitur matrimonium per mortem carnalem, ita ante copulam carnalem, quod ſolum eſt vinculum ſpirituale, matrimonium dirimi poteſt, per ingreſſum in religionem, cum religio ſit quædam mors ſpiritualis, Suppl.q.61.2.c

82 Poteſt mulier mortuo viro ſpiritualiter per ingreſſum religionis alteri nubere, ſicut etiam idem ei licet, viro defuncto morte corporali, Suppl. q.61.3.0

93 Religioſi crucifixi cum Chriſto dicuntur, qui qualibet arctioris diſciplinæ inſtituta ſubeunt, ſecundum Bedam, 3. q.46.11.corp.

Reliquiæ ſanctorum, vel divina verba, licite portantur ſuſpenſa ad collum, ſi portentur ex fiducia Dei & ſanctorum, quorum ſunt reliquiæ. Si autem circa hoc attendatur aliquid aliud vanum, puta quod vas in quo ſunt eſſet triangulare, aut aliquid aliud hujuſmodi, quod non pertineret ad reverentiam Dei & ſanctorum, eſſet ſuperſtitioſum & illicitum, 22 q.96.4.ad 3

Remedium duplex contra malum, ſc. impediens futurum, & removens malum præſens, 12.q.42.6.ad 1

Reminiſcentia eſt inquiſitio ejus quod excidit a memoria, & prior ea eſt tantum in parte ſenſitiva, & tantum in homine. 1.q.78.4.c.ſi. ad 5. & 12.qu. 74.3.ad 1

Ex parte memorativæ non ſolum habet homo memoriam, ſicut cætera animalia, in ſubita recordatione præteritorum, ſed etiam habet reminiſcentiam, quaſi ſyllogiſtice inquirendo præteritorum memoriam ſecundum individuales intentiones. Et illam eminentiam habet cogitativa & memoria in homine, non per id quod eſt proprium ſenſitivæ partis, ſed per aliquam affinitatem & propinquitatem ad rationem univerſalem, ſecundum quandam refluentiam. Et ideo non ſunt aliæ vires, ſed eædem perfectiores quam ſint in aliis animalibus, 1.q.78.4.c.ſi.ad 5

Remiſſio in puniendo opponitur directe crudelitati, non autem ſævitiæ. Nec eſt vitium, niſi ſit contra juſtitiam, 22.q.159.2.ad 3

Remunerantur bona facta ſine gratia in præſenti, 22 q.83. 16.0. & q.178.2.ad 1. & 3.q.82.6. c.& 7.ad 3

Remunerator inquirentibus ſe Deus eſt, 22.q.2.5.b. & 3.qu. 36.2.ad 3

Reniti votis inferiorum poſſunt ſuperiores, 22 qu.88.8. ad 4.& 3.q.28.4.0

Reparari naturam humanam poſt lapſum fuit congruentiſſimum

mum ex parte Dei; quia in hoc manifeſtatur miſericordia, potentia, & ſapientia ejus, & ex parte naturæ humanæ, & univerſi, 3.q.1.1.c

† Reprobatio Dei eſt pars providentiæ, reſpectu eorum qui exciderunt a beatitudine; ſicut prædeſtinatio, reſpectu eorum qui divinitus ordinantur ad eam, 1.q.23.3.c

2 Addit ſupra præſcientiam voluntatem permittendi peccare & inferendi pœnam æternæ damnationis, 1.q.23.3.c

3 Reprobatio Dei, non ſubtrahit aliquid de potentia reprobati. Ideo dicit impoſſibilitatem conditionatam ad gratiam non autem abſolutam, 1.q.23.3.ad 3

4 Deus reprobat aliquos homines, 1.q.23.3.o.& 4.c

1 Reptile eſt animal, cujus corpus non multum elevatur a terra per inſtrumenta motus, ſed repit vi coſtarum, ut ſerpens, vel vi annulorum ut annuloſa, vel vi oris, ut quidam vermis, vel vi pinnularum ut piſces, 1.q 72.2.ad 2

2 Reptilium quædam ſunt aquatica, & quædam terreſtria; ideo commemorantur in ſcriptura cum utroque elemento, 1.q.71.o.& q.72.ad 1

1 Repudiari conjuges non poſſunt, cum conjugii fines ſint ita a lege naturæ conſtituti, ut perpetuo liberi educentur hæredeſque inſtituantur, ſup. q.67.1.o

2 Sive inſeparabilitas matrimonii inter prima præcepta legis naturæ, ſive inter ſecunda connumerentur, ſub diſpenſatione cadere poteſt, Suppl.q.62.2.o

3 Non licebat Dei mandato ſub lege Moyſi uxorem repudiare, ſed propter duritiam cordis Judæorum illis permittebatur, ut majus malum evitaretur, Suppl.q.67.3.c

4 Cum mulier quanto tempore vir vivit, alligata ſit legi viri, non poteſt etiam repudiata alteri nubere, niſi ex diſpenſatione divina ei permiſſum fuerit, Suppl.q.67.4.o

5 Ne temere uxorem vir repudiaret, prohibitum fuit ne ſemel ab eo repudiatam denuo in uxorem accipiat, Sup. q.67.5.c

6 Repudii proxima cauſa eſt odium viri in uxorem, quod cum ex aliqua cauſa contrahatur, alias eſſe cauſas, ſed remotas repudii, fatendum eſt, ſup.q.67.6.o

7 Cauſa repudii in libello particulatim non ſcribebatur, ſed generatim, Sup.q 67.7.c

1 Requiri, ad aliquid contingit quadrupliciter, ſc. ut præparans, perficiens, coadjuvans, & concomitan-, 12.q.4.1.corp.

2 Quandocunque multa requiruntur ad unum, neceſſe eſt unum eorum eſſe principale, 22.q.49.6.ad 1

Res eſt unum de tranſcendentibus. Ideo eſt communis, & indifferens, ad abſolutum & relativum, 1.q.39.3.ad 3

Reſpectus diverſi Dei ad creaturam, ſunt in Deo ab æterno, 1.q.13.7.ad 3

1 Reſtitutio eſt actus juſtitiæ commutativæ; quia nihil aliud videtur eſſe, quam aliquem ſtatuere in poſſeſſionem rei ſuæ, 22.q.61. princ. & q. 62.1.o. & 2. 5.c

2 Reſtitutio male ablati, eſt de neceſſitate ſalutis, quantum poſſibile eſt, 22.q.62.o. & q.79.3 ad 2

3 Reſtitutio proprie, eſt tantum debiti, & in rebus exterioribus, quia ſupponit identitatem, ſed trasfertur etiam ad actiones & paſſiones, 22.q. 62.1.ad 1.& ad 2

4 Quando res non eſt reſtituibilis, ſicut membrum mutilatum, debet fieri recompenſatio, quantum poſſibile eſt, 22.q.62.2.ad 1

5 Reſtitutio debet ſtatim fieri, vel dilatio peti ab eo qui poteſt concedere uſum rei, quia implicat præceptum negativum, quod obligat ſemper, & ad ſemper, 22.q.33.2.c.& q.62.8.o

6 Ante ſententiam judicis, ſufficit reſtituere ſimplum, ſed poſt eam, tenetur etiam ad pœnam pro culpa. 17. q.105.2. ad 9.& 22.q 62.3.o & 4.c

7 Reſtitutio præfertur ſubventioni parentum, niſi in extrema ne-

neceſſitate, 22.q.31.3. ad 3.& q. 32.7.ad 3.& q.62.5.ad 4

8 Qui rem alienam accipit injurioſe, vel ad ſui utilitatem, tenetur reſtituere, etiam ſi amiſit eam, 22.q.62.6.o

9 Quicunque eſt cauſa injuſtæ acceptionis, directe vel indirecte, tenetur ad reſtitutionem, 22.q.62.7.c

10 Qui habet rem alienam, tenetur reſtituere, ratione rei, qui vero eam abſtulit, tenetur reſtituere, ratione actionis injurioſæ, 22.q.62.6.c.ad 1

11 Principes tenentur ad reſtitutionem, ſi latrones increſcant, quia redditus quos habent, ſunt quaſi ſtipendia, ut conſervent juſtitiam, 22.q.62.7.c.ad 3

12 Impediens aliquem injuſte, ne acquirat præbendam, tenetur ad reſtitutionem ad arbitrium boni viri, non autem ſi juſte impedit, 22.q 62.2.ad 4

13 Suffodiens ſemina, vel tenens pecuniam creditoris, ultra terminum præfixum, tenetur reſtituere; non quidem totum lucrum poſſibile, ſed ſecundum æſtimationem, penſatis periculis, laboribus, & expenſis, 22, q.62.4.ad 1.& ad 2

14 Inveniens aliquid, quod de propinquo fuit alicujus, non habentis illud pro derelicto, tenetur ad reſtitutionem, non autem ſi nunquam fuerat alicujus, ut gemmæ in littore, vel tantum antiquitus, ut theſauri, ſed conceduntur occupanti; tamen ſecundum leges civiles, medietas debetur domino agri, 22.q.66.5.ad 2

15 Quando unus totum reſtituit alii non tenentur principali, ſed debent refundere partem ſuam ſolventi totum, 22. q.62.6.ad 3. & 7.ad 2

16 Reſtitutio poteſt fieri per confeſſorem ſecrete, ne crimen detegatur, 22.q.62.6.ad 2

17 Semper debet fieri ei, a quo aliquid ablatum eſt, 22.q.62.5.o.

18 Si is cui reſtitui debet aliquid, mortuus eſt, debet dari hæredibus ejus, 22.q.62.5.ad 3

19 Si vero ignotus ſit, debet dari pauperibus, præmiſſa diligenti inquiſitione, 22.q.62.5.ad 3

20 Si autem ſit multum diſtans, debet ei mitti, præcipue ſi ſit res magni valoris, vel debet deponi, 22.q.62.5.ad 3

21 Quando prælatus injuſte concedit res eccleſiæ, debet reſtitui eccleſiæ, ut deveniant ad ſucceſſorem ejus, 22.qu.62. 5.ad 5

1 Reſurrectio ſignificatur per octavam, triplici ratione, ſc. ad excludendum quorumdam falſam opinionem, propter duplicem vitam, ſc. activam & contemplativam, quarum una ſignificatur per quaternarium, & alia per ternarium, & quia reſurrectio octava ætate erit, 12.qu. 102.5.ad 1.& 3.q.70.3.ad 3

2 Et erit miraculoſa ſimpliciter, ſc. ex parte principii ſupernaturalis, id eſt Dei, ſed erit naturalis ſecundum quid, ſc. ratione termini, 1.q.105.7.ad 2

3 Omnes reſurgent in ætate juvenili, non quidem quoad numerum annorum, ſed quoad ſtaturam, 3.q.46.9.ad 4

4 Omnes reſurgent immortales, & incorruptibiles, etiam ſecundum corpus, 1.q.97.3.c

5 Natura mortalitatis non auferetur a reſurgentibus, ſed erunt ejuſdem ſpeciei, ſicut nunc, 3.q.54.2.ad 2

6 Corpora ſanctorum, poſt reſurrectionem erunt impaſſibilia proprie ex dominio animæ ſupra corpus, & magis in magis beatis, & non natura quinti corporis, ut quidam dicunt, quia corpus quintum, non venit materialiter ad compoſitionem corporis humani. Et impoſſibile eſt dicere, quod aliqua virtus qualis eſt virtus corporis cœleſtis, transferat corpus humanum ad proprietatem gloriæ, qualis eſt impaſſibilitas corporis glorioſi, cum immutationem corporis humani Apoſtolus attribuat virtuti Chriſti. Et etiam non poteſt natura cœleſtis ita dominari in corpore humano, quin natura elementaris remaneat, cui ex eſſentialibus ſuis principiis paſſibilitas ineſt, 1.q 97.3.corp.

7 Hæc impaſſibilitas non tollet ſentire, ſed omnes ſenſus beatorum ſimul erunt in actu proprio, per immutationem

ſpiritualem ab objecto exteriori, 12.q.3.3.c

8 Tunc non erit uſus ciborum, venereorum, ſomni, & hujuſmodi, 1.q.97.3.c

9 Neceſſarium fuit Chriſtum reſurgere, quintuplici ratione, ſc. ad commendationem divinæ juſtitiæ, ad confirmationem fidei noſtræ, ad ſublevationem noſtræ ſpei, ad informationem vitæ fidelium, & ad complementum noſtræ ſalutis, 3.qu. 53.1.0 & 2.c.& 3.ad 1

10 Chriſtus convenienter reſurrexit tertia die & non ſtatim, nec in fine mundi, ad confirmationem fidei, de humanitate & deitate ejus, 3.q. 51.4.0.& q.53.2.0

11 Reſurrexit mane diluculo, 3.q.51.4.ad 3.& q.53.2.ad 3. & q.83.2.ad 4

12 Corpus Chriſti reſurrexit glorioſum & integrum, cum qualibet parte ejus, 3. q.54.2. 3.0.& q.55.6.ad 4

13 Reſurrectio Chriſti non debuit primo manifeſtari omnibus, ſed gradatim. Et primo mulieribus; ut mulier quæ primo nuncium mortis ad hominem detulit, primo etiam vitam reſurgentis Chriſti, in gloria, nunciaret, & ſimiliter ut oſtenderetur quoad aſſequendam gloriam, nihil facere ſexuum differentiam; ſed ſi majori charitate ferveant, majori etiam gloria refulgebunt in regno beatorum, 3.q.36.2.c.& q.55.1.0

14 Nec immediate ipſa reſurrectio debuit ab hominibus videri, ſicut ejus aſcenſio, ex eo quod Chriſtus non rediit reſurgendo ad vitam communiter hominibus notam, ſed ad vitam immortalem & Deo conformem. Et quia quæ ſupra hominem ſunt, per angelos debent nunciari hominibus, ideo reſurrectio Chriſti debuit per angelos hominibus nunciari, 3.q.55.2.0

15 Chriſtus poſt reſurrectionem ſuam apparuit pluries, ut oſtenderet veritatem reſurrectionis. Sed non converſatus eſt cum diſcipulis ſuis continue ſicut prius, ut oſtenderet gloriam ſuam, 3 q.55.3.0

16 Convenienter & ſufficienter probavit reſurrectionem ſuam duplici teſtimonio, ſcil. angelorum, & ſacræ ſcripturæ, & argumentis, id eſt ſignis evidentibus, 3.q.55.5.6.0

17 Fuit primus reſurgens ſimpliciter. Sed aliqui prius ſecundum quid, quia iterum mortui ſunt, 3.q.27.3.c.fi.& q.53.3.0.& q.56.1.c.ad 3

18 Qui cum Chriſto reſurrexerunt, mortui ſunt iterum, ſecundum Auguſtin. & Hieronymum, licet Hieronymus aliquando videatur dicere quod non, 3.q.53.3.ad 2

19 Chriſtus ſecundum divinitatem, fuit cauſa ſuæ reſurrectionis, non autem ſecundum humanitatem, 3.q 53.4.0

20 Reſurrectio Chriſti eſt cauſa efficiens & exemplaris reſurrectionis noſtræ, quoad corpora, & quoad animas per gratiam; tamen virtute principalis cauſæ, ſc. juſtitiæ Dei, 3.q. 54.2.c. & q.56.1.2.0. & q.59. 2.c.fi.& q.62.5.ad 1

21 Reſurrectio Chriſti, eſt cauſa exemplaris reparationis vitæ noſtræ, & mors Chriſti, deſtructionis mortis noſtræ; licet utraque ſit cauſa effectiva utriuſque, 3.qu.56.1.ad 4.& qu. 62.6.ad 1. item ad 3

22 Exemplaritas reſurrectionis Chriſti proprie ſe extendit tantum ad bonos, licet efficientia ejus proprie ſe extendat ad reſurrectionem tam bonorum quam malorum, 3.q.56.1. ad 3.

23 Fatendum eſt reſurrectionem eſſe, in qua anima ſuo corpori in perpetuum unietur, Suppl.q 75 1.c

24 Neceſſe eſt ſicut unum, ita & omnes reſurgere, Suppl. q.75.2.0

25 Reſurrectio ſimpliciter, non eſt naturalis, ſed miraculoſa, Suppl.q.75.3.c

26 Chriſtus ſua reſurrectione nos æterna reſurrectione donavit, Suppl.q.76.1.0

27 Chriſtus tuba, id eſt, ſua voce imperante dormientes excitabit, Suppl.q.76.2.0

28 In reſurrectione utetur Chriſtus miniſterio angelorum in his quæ corporaliter fieri debent, Suppl.q.76.3.c

29 Convenienter humanorum corporum reſurrectio uſque ad finem mundi differtur, Suppl.q.77.1.c

30 Tempus futuræ reſurrectionis nec ratione naturali, nec revelatione divina numerari poteſt, Suppl.q.77.2.c

31 Probabiliter videtur reſurrectio futura in crepuſculo, Suppl.q.77.3.o

32 Reſurrectio divina reſpectu eorum quæ immediate agentur divina virtute, fiet ſubito, reſpectu eorum quæ immediate per angelos agentur, fiet ſucceſſive, Suppl.q.77.4.c

33 Neceſſarium eſt fateri, omnes mortuos a morte reſurrecturos eſſe, Suppl.q.78.1.o

34 Ex auctoritate ſcripturæ & ordine naturæ neceſſario aſſeritur, reſurrectionem omnium fore a cineribus, Suppl.q.88.2.c

35 Ex divina providentia conſtitutum eſt, illos cineres de integro animæ conjungi in mortuorum reſurrectione, & ita in illis cineribus nulla eſt inclinatio naturalis ad naturam, Suppl.q.78.3.o

36 Cum reſurrectio dici non poſſit, niſi anima ad idem corpus redeat, in reſurrectione anima idem corpus numero reſumet, Suppl.q.79.1.o

37 Hæreticum eſt dicere, eundem hominem non reſurrecturum, Suppl q.79.2.c

38 In reſurrectione humani corporis idem ſitus ſervabitur, maxime quantum ad partes eſſentiales, Suppl.q.80.3.o

39 Omnia corporis humani membra reſurgent, Suppl. qu. 80.1.corp.

40 Capilli & ungues reſurgent in humano corpore, Sup. q.80.2.corp.

41 Humores cum pertineant ad perfectionem humanæ naturæ, reſurgent cum homine, Suppl q.80.3.o

42 Conveniens eſt, ut omne id quod eſt de veritate humanæ naturæ, reſurgat, Sup.q.80.4.c.

43 Solum id quod eſt in homine materialiter, pertinens ad veritatem humanæ naturæ, reſurget cum ipſo, Supplem. q.80.5.c

44 Conveniens eſt, ut homines reſurgant in juvenili ætate, Suppl.q.81.1.o

45 Reſurgent ejus ſtaturæ, cujus aut erant aut futuri erant in juventute, Suppl.q 82.2.o

46 In diverſo ſexu reſurgent, Suppl q.82.3.c

47 Reſurrectio non eſt futura in vita animali, Suppl q.81.4.o.

48 In reſurrectione oportet, ut quiſque operum ſuorum notitiam habeat, Sup.q.87.1. corp.

49 Neceſſe eſt, ut cuilibet ſua & aliorum præmiatio vel condemnatio manifeſta ſit, Suppl.q.87.2.c

50 Etſi in inſtanti aliquis non ſit viſurus ſingula, tamen breviſſimo tem ore auxilio divinæ virtutis omnia particularia conſiderabit, Suppl.q.87.3.o

1 Rhetorica eſt ex conjecturis ad ſuſpicionem, quia quandoque non ſit complere fides vel opinio, ſed ſuſpicio quædam, quia non totaliter declinatur ad partem conditionis, licet magis declinetur in hanc, quam in illam. Sed dialectica eſt ex probabilibus ad opinionem, 22.q.48.c.ſi.

1 Retributio proportionalis, ex debito legali, ſi eſt ex pacto, pertinet ad juſtitiam commutativam; ſi vero ex debito honeſtatis, pertinet ad virtutem gratiæ, ſive ad gratitudinem, 22.q.106.1.ad 2

2 Retributio Dei duplex, ſc. pro bonis impletis, & pro beneficiis, 3.q.56.2.ad 3

1 Tripliciter aliquid cognoſcitur, ſc. per revelationem, per ſeipſum, & hoc certitudinaliter, & conjecturaliter per aliqua ſigna, 12.q.112.5.corp.

2 Revelare ſecreta in malum perſonæ, eſt contra fidelitatem, niſi vergat in periculum aliorum, vel niſi propter bonum commune, contra quod nullum debet recipi ſecretum, 22.q.68.1.ad 3.& q.70.1.ad 2

3 Revelatio Dei fit ad inferiores per ſuperiores, ſicut ad homines per angelos, 22.q.2.6.c

4 Nullus unquam purus homo habuit revelationem a Deo, niſi mediantibus angelis, 1.q.98.3.c.& 3.q.55.2.c

5 Plura, & excellentius de myſteriis gratiæ revelata ſunt angelis & Apoſtolis, quam Prophetis, 1.q.57.5.ad 3

6 Fides noſtra innititur revelationi Apoſtolis & Prophetis factæ; non autem alii revelationi, 1.q.1.8.ad 2.& 22.q.172.6.ad 1

7 Multis gentilibus revelationes factæ ſunt de Chriſto, ut patet de Sibylla, 22.q.2.7.ad 3.& q.172.6.ad 1

8 Poteſt aliquis ſcire, ſe habere gratiam per revelationem, 12.q.112.5.c

9 Revelat Deus hoc aliquando aliquibus, ex ſpeciali privilegio, ut ſecuritatis gaudium etiam in hac vita in eis incipiat, & confidentius & fortius magnifica opera proſequantur, & mala præſentis vitæ ſuſtineant, 12.q.112.5.c.ad 4.& ad 5

10 Non tamen revelat hoc omnibus, ne ſc. non prædeſtinati deſperent, & ne ſecuritas, in prædeſtinatis negligentiam pariat, 1.q.23.1.ad 4

11 Revelatum fuit Paulo, quod eſſet in gratia, 12.q.112.5.corp.

1 Reverentia directe reſpicit perſonam excellentem; ideo ſecundum diverſas rationes excellentiæ, diverſæ ſunt ſpecies ejus, 22.q.104.2.ad 4

2 Reverentia Dei in communi, eſt de dictamine rationis naturalis, non autem determinatio ejus, 22.q.81.2.ad 3

3 Revereri eſt actus timoris, ſed ut debetur Deo, eſt actus latriæ, 22.q.81.2.ad 1

4 Chriſtus ſecundum quod homo, præ cæteris habuit pleniorem affectum reverentiæ ad Deum, 3.q.7.6.c.fi.

5 Revereri homines ratione alicujus divini in eis, ſc. gratiæ, virtutis, vel naturalis imaginis Dei, eſt laudabile, non autem ut ſunt contrarii Deo, 22.q.19.3.ad 1.& q.25.1.ad 1

6 Quæ habent aliquam excellentiam, ſolent haberi in reverentia, non autem omnia. Ideo conſuetudo hominum inolevit, ut reges & principes, quos oportet reverentia haberi a ſubditis, & pretioſioribus veſtibus ornentur, & etiam ampliores, & pulchriores habitationes habeant: & propter hoc oportuit ut aliqua ſpecialia tempora, & ſpeciale tabernaculum, & ſpecialia vaſa, & ſpeciales miniſtri ad cultum Dei ordinarentur in lege, ut per hoc animi hominum, ad majorem Dei reverentiam adducerentur, 12.q.102.4.c

Rex prudentia, & juſtitia, præeminere debet, 22.q.50.1.ad 2

Ritus Judæorum tolerantur ab eccleſia, propter figuram, in teſtimonium noſtræ fidei, non autem ritus aliorum infidelium, atque hæreticorum, niſi ut vitetur majus malum; ſc. ad vitandum ſcandalum, vel diſſidium, quod ex hoc poſſet provenire, vel ut facilius convertantur, 22.q.10.11.c

1 Rixa eſt contradictio in factis, ſc. mutua percuſſio, & particulare bellum, ſine auctoritate publica; ſed contentio importat quamdam contradictionem verborum, in verbis, 22.q.41.1.c.& q.42.1.c

2 Qui publica poteſtate invadunt, non rixantur, nec peccant, ſed qui eis reſiſtunt, injuſte ſe defendendo, 22.q.41.1.ad 3

3 Rixa invadentis injuſte, eſt ſemper peccatum mortale, ſed in defendente, nullum eſt peccatum: † vel veniale, ſc. quando aliquis levis motus odii vel vindictæ ſe immiſcet; vel mortale, ſc. quando obfirmato animo, ex odio contra impugnantem inſurgit, ad eum occidendum, vel eum graviter lædendum, 22.q.41.1.c.& q.42.2.c

4 Rixa oritur proxime ex ira, ſed ex concupiſcentia, ſicut ex prima radice, & jactantia occaſionaliter, & ex odio per accidens, 22.qu.37.2.ad 1.& q.41.2.c.& q.158.7.c

5 Odium & diſcordia, ſequuntur ex rixa in rixantibus, 22.q.41.2.ad 5

Ruth Moabitis, quæ mulier virtutis erat, ſignificat eccleſiam de gentibus. Et converſa ad Deum, intravit eccleſiam, licet eſſet Moabitis, 12.q.105.3.ad 1

1. Sab-

S

1 Sabbatum inter cætera feſta, tantum præcipitur in decalogo, quia figurabat generalia beneficia Dei, ſcil. creationis, & beatitudinis, 12. q.100.5.c ad 2.& qu.102.4.ad 10. item 22.q.122.4.c.ad 2

2 Præcipitur Judæis, triplici ratione, ſc. propter avaritiam, ut vacent divinis. Secundo ne errent circa creationem. Tertio ut ſignificet triplicem quietem, ſc. Chriſti in ſepulchro, mentis a peccatis, & beatorum in patria, 12.qu.100.5. ad 2.& q.102.4. ad 10. & q. 105.2 ad 9.ſi.& 22.q.122 4.0

3 Opera ſervilia prohibita in ſabbato, myſtice ſunt peccata, ſed ad literam ſunt opera ſervorum, i. mechanica, 22.q.187.3.c.

4 Sunt principaliter peccata mortalia, ſecundo opera propria ſervorum; non autem peccata venialia, nec opera quæ ſunt ad cultum Dei; nec opera ſpiritualia, nec neceſſaria ad ſalutem corporis, vel animæ, vel rerum exteriorum, 12.q.100. 8.ad 4.& q.107.2 ad 4.& 22.q.40. 4.0.& q.122.4. ad 3. item 3.q.40. 4.ad 1. item ad 3

5 In obſervantia ſabbati, ſanctificatio eſt finis; ſed præceptum eſt ceſſare ab opere ſervili, id eſt mechanico, 22. q.122.4.ad 3

6 Circumciſio & ſacrificia licebant Judæis in ſabbato, 22.q.122.4 ad 3

7 Licuit Machabæis in ſabbato pugnare. Heliæ fugienti itinerare. Apoſtolis evellere ſpicas, 12.q.100,8.ad 4.& 22.q.40 4.0.& q.122.4.ad 3.& 3.q.40 4.ad 3

8 Chriſtus non ſolvebat ſabbatum, niſi ſecundum apparentiam, 12.q.107.2. ad 4. & 3. q.40.4.ad 1

9 Judæi melius facerent laborare ſabbato, quam ludis & otio vocare. † ideo magis contra hoc præceptum agit qui peccat in die feſto, quam qui aliud corporale opus licitum facit, 22.q.122.4.ad 3

1 Sacerdos fuit Chriſtus ſimul, & hoſtia pacificorum, & hoſtia pro peccato, & holocauſtum, 3.q.22.1.2.0.& q.84.7.ad 4

2 Chriſtus eſt ſacerdos ſecundum quod homo, non autem ſecundum quod Deus, 3. q.22.3.ad 1

3 Simul fuit ſacerdos rex, & legislator, non autem alii homines, 3.q.22.1.ad 3.& qu.31. 2.c.ad 2.& q 54.4.ad 1

4 Eſt totius ſacerdotii origo, 3.q.50 4.c

5 In Chriſto eſt divini ſacerdotii plenitudo, 3.q.63.6. corp.

6 Chriſtus excellentius angelis habuit poteſtatem ſacerdotalem, quia fuit major eis ſecundum utramque naturam, & angeli fuerunt miniſtri ſacerdotii ejus, 3.q.22.1.ad 1

7 In triduo mortis fuit ſacerdos, quia ſacerdotium convenit homini ratione animæ, i. in qua eſt character ordinis. Unde per mortem homo non perdit ordinem ſacerdotalem, multo minus Chriſtus, qui eſt totius ſacerdotii origo, 3.q.50. 4.ad 5

8 Chriſto non convenit ſuſcipere in ſe characterem, vel effectum ſui ſacerdotii, quia ipſe eſt fons totius ſacerdotii, niſi ſecundum quid, ſc. ratione impaſſibilitaris ſuæ, 3.q.22.4.0

9 Sacerdotium Chriſti manet in æternum ratione confirmationis, & finis, ſc. beatitudinis ſanctorum, non autem ratione expiationis vel paſſionis Chriſti, niſi virtualiter, 3.qu. 22.5.0 & 6.c.& q.63.5.c

10 Sacerdotium Chriſti facit duo, quæ requiruntur ad perfectam emundationem peccatorum, ſc. gratia quoad culpam, & ſatisfactio quoad reatum, 3.q 22 3.0

11 Homo fit particeps ſacerdotii Chriſti per omnia ſacramenta, percipiendo aliquem effectum ejus, 3.q.63.6 ad 1

12 Chriſtus noluit naſci de ſacerdotibus, ne videretur idem ſacerdotium ejus, & vetus; ſed vetus erat figura ejus, 3.q.22.1.ad 2

13 Sacerdotium ante legem erat tantum ſecundum determinationem humanam, quæ hanc dignitatem primogenitis attribuebat, 12.q.103.1.ad 3

14 Sacerdotium veteris le-

gis fuit figura ſacerdotii Chriſti, ſed multum diſtans, quia nec æternum, nec mundans peccata, 3.q.21.1.ad 1.& 4.c. ad 3.& 5.c.ad 1 & 6 c

15 Sacerdotium Chriſti dicitur ſecundum ordinem Melchiſedech, quia excellentia ejus ad ſacerdotium legale figurabatur per illud, 3.q.22.6.o

16 Quoad oblationem expreſſius figurabatur per ſacerdotium legis, quam per ſacerdotium Melchiſedech, ſc. in effuſione ſanginis. Sed quoad participationem & effectum ejus, in quo præcipue attenditur excellentia ejus, eſt e converſo, 3.q.22.6. ad 2.& q.61.3.ad 3

17 Indictus eſt ſacerdotibus veteris legis fœminalium uſus ad tegumen pudendorum, ad excludendam idololatriam in ſacris Priapi, 12.q.102.4. ad 7.ſi.

18 Sacerdotium Leviticum derivabatur ad poſteros ſecundum originem carnis, 12.q.102.6.ad 11.& q.105.1.ad 4.& 3.q.31.8.ad 4

19 Sacerdotes novæ legis tenent locum ſeptuaginta diſcipulorum Chriſti, 22.q.184.6. ad 1.& qu.188.4.ad 5. & 3.qu.67.2. ad 2

20 Miniſtri comparantur ad ſacerdotem, ſicut ſecundarium, & inſtrumentale agens ad agens principale, 3.q.71.4 c

21 Sacerdos novæ legis operatur in perſona Chriſti, 3.qu.22.4.c

22 Sacerdos ut peccator participat effectum ſui ſacerdotii, non autem ut ſacerdos, 3.qu. 22.4.ad 2

23 Bonus laicus dicitur ſacerdos ſpiritualiter, non autem quoad ordinem, 3.q.82.1.ad 1.

24 Sacerdos in quantum medius inter Deum & hominem habet nomen angeli, 3.q.22.4. ad 2

25 Proprium officium ſacerdotis eſt eſſe mediatorem inter Deum & populum, 3.q.22.1.c.ad 1.& 4.c.& q.26.1.o.& q.83 3 c

26 In officio ſacerdotis poſſunt conſiderari duo, ſc. oblatio ſacrificii, & conſummatio, 3.q.22.2.c.& 6.ad 2

27 In oblatione ſacrificii cujuſcunque ſacerdotis ſunt duo, ſcil. ſacrificium, & devotio. Sed effectus proprius ſacerdotii eſt quod ſequitur ex ſacrificio, 3.q.22.4.ad 2

28 Solus Deus remittit per ſe culpam, ſacerdos vero miniſterialiter virtute poteſtatis clavium, quæ quodammodo ordinatur ad culpæ remiſſionem, non ſicut cauſans, ſed ſicut diſponens ad eam, Suppl.q.18.1.o

29 Etſi ex vi clavium non tota pœna remittatur, aliquid tamen de pœna temporali ſacerdos remittere poteſt, Suppl. q.18.2.c

30 Cum ſacerdos in uſu clavium ſit miniſter Dei tanquam cauſa diſponens, dimittit quodammodo culpam, non vero ligat, niſi improprie, in pœnam autem habet poteſtatem & ligandi & ſolvendi, ſolvendo a pœna quam remittit, & ligando ad pœnam quæ remanet, Suppl.q.18.3.c.

31 Cum ſacerdos operetur in uſu clavium ſicut miniſter & inſtrumentum Dei tanquam principalis agentis, non poteſt ſolvere & ligare ad arbitrium, niſi in quantum a Deo ſibi præſcriptum eſt, Suppl.q.18.4.o

32 Sacerdotii legalis poteſtas non ſe extendebat ad cœleſtia, ſed ad figuras cœleſtium, & ideo videtur quod non habebant claves, ſed in eis clavium poteſtas præceſſit, Suppl q.19.1.corp.

33 In Chriſto oportet ponere clavem, ſed altiori modo, quam ſit in ejus miniſtris, & ideo dicitur quod habet clavem excellentiæ, Suppl.q.19.2. corp.

34 Clavis ordinis, quæ immediate removet impedimentum introitus ad regnum cœlorum, competit ſolis ſacerdotibus. Clavis vero juriſdictionis, quæ non clavis cœli, ſed quædam diſpoſitio ad ipſam dicitur, etiam aliis miniſtris eccleſiæ competit, Suppl.q.19.3.o

35 Non poſſunt ſancti quantumcunque habeant de gratia, pertingere ad effectum clavium, niſi applicentur ad hoc miniſtri per ordinis ſuſceptionem, Suppl.q.19.4.c

36 Cum homo ſit tantum inſtru-

ſtru-

ſtrumentaliter agens in uſu clavium quantumcunque ſit gratia privatus, nullo modo privatur uſu clavium, Suppl.q.19.5.c

37 Hæretici, ſchiſmatici & excommunicati habent quidem poteſtatem quantum ad eſſentiam, ſed uſus eis impeditur ex defectu materiæ, quia eos eccleſia tali poteſtate privat, ſubtrahendo illis ſubditos, Suppl.q.19.6.c

38 Prælatus qui habet indiſtinctam poteſtatem in omnes, poteſt uti poteſtate clavium in omnes. Qui vero ſub eo diſtinctas poteſtates acceperunt, in eos ſolum qui ſibi commiſſi ſunt, clavibus uti poſſunt, niſi in articulo neceſſitatis, Suppl.q.20 1.0

39 Non poteſt ſimplex ſacerdos remittere ea peccata, quæ ſibi ſuperior poteſtate juriſdictionis reſervavit, Suppl.q.20.2 c

40 Poteſt ſuperior inferiori poteſtatem dare, ut in ſe poteſtate clavium utatur, Suppl. q.20.3.0

1 Sacramenta ſunt proteſtationes fidei, 3.q.62.6.c.fi.& qu. 72.5.ad 2

2 Sacramentum eſt in genere ſigni, quia eſt rei ſacræ ſignum, 3.q.60.1.o

3 Proprie non eſt ſignum cujuslibet rei ſacræ, ſed tantum rei ſacræ ſanctificantis homines, 12. q.101.4.c.& q.102.3.c. & 3.q.60. 2.0.& q.64.2.o.& 3. corp.

4 Eſt ſignum paſſionis Chriſti, gratiæ, & gloriæ, Ideo eſt commemoratio præteriti, demonſtratio præſentis, & prognoſticum futuri, 3.q.60.3.o

5 In ſacramentis requiruntur res determinatæ ex inſtitutione Dei, 3.q.60.5.o.& 7.c

6 Sacramentum proprie ſemper eſt aliqua res ſenſibilis; 3.q.60.4.o. & q.61.1.c. & q.64.2. ad 2

7 In ſacramentis habentibus materiam corporalem actus humani non ſunt de eſſentia ſacramentorum, ſed diſpoſitive ſe habent ad ſacramenta, 3.q.84.1.ad 1

8 Res & verba ſunt unum ſacramentum, inquantum conveniunt in uno, ſc. in ſignificando, vel cauſando, 3.q.60.6. ad 2.& qu.62.4.ad 4. & qu.86.6.c

9 Sanctificatio materiæ eſt de neceſſitate ſacramenti in aliquibus ſacramentis, ut in confirmatione, & extrema unctione; & in aliquibus eſt de ſolemnitate tantum, ut in baptiſmo & matrimonio, 3.q.66. 3.ad 5.& q.72.3.o

10 Materia ſacramentorum neceſſario benedicitur, præter baptiſmum & euchariſtiam; quia hæc per uſum Chriſti benedicta ſunt, 3.q.72.3.o

11 Materia ſacramenti indiget duplici benedictione. Prima cum inſtituitur, ſecunda in uſu, 3.q.65.2. ad 3. & q.72.3.ad 2

12 In omnibus ſacramentis indigentibus materia ſanctificata, prius materia ſanctificatur per epiſcopum, 3.q 72.3.o

13 Illa quibus homines communius utuntur, debent ſumi pro materia, vel pro forma ſacramentorum, 3.q.60.5. ad 3. fin.& 7.ad 2.& q.66.3.ad 7.& qu. 74 1.3.corp.

14 In ſacramentis res ſenſibiles ſunt ut materia, & verba ut forma, 3.q.60.6.c.ad 2.& 7.c.& q.90.2.c

15 Sacramenta quorum effectus non dependet ab opere humano, habent materiam ſenſibilem, ut baptiſmus & confirmatio, non autem ſi dependet; ſicut matrimonium, & pœnitentia, 3.q.84.1.ad 1

16 In quibus confertur ſuperabundans gratia, habent materiam corporalem, non autem alia, 3.q.84.1 ad 1

17 Forma determinata verborum requiritur in ſacramentis, 3.q.60.7.0

18 In ſacramentis requiruntur verba. Sed expreſſius ſignificant in lege nova, quam in lege veteri, 3.q.60.6 o

19 In forma cujuslibet ſacramenti oportet exprimi illud; in quo ſubſtantia ejus conſiſtit, 3 q.73.4.corp.

20 Proferens corrupte verba ſacramentalia, ſi ex induſtria hoc faciat, non videtur intendere facere, quod facit eccleſia; & ita non videtur perfici ſacramentum. Si autem hoc faciat ex errore, vel lapſu lin-

guæ, ſi ſit tanta corruptio, quæ omnino auferat ſenſum locutionis, non videtur perfici ſacramentum; cum præcipue corruptio fiat in principio dictionis; ut pro patris, dicat matris. Si vero non totaliter auferatur ſenſus locutionis, ut in nomine patrias, pro in nomine patris, nihilominus perficitur ſacramentum; licet enim mutetur ſonus ſenſibilis, remanet tamen intelligibilis, 3.q.60.7.ad 3

21 Addens, minuens, tranſponens, mutans, vel interrumpens formam ſacramentorum perficit ſacramentum, niſi intendat contra ritum eccleſiæ, vel niſi principalis ſententia mutetur, 3.q.60.8 o

22 Sacramenta ſunt neceſſaria ad ſalutem humani generis triplici ratione, ſc. quia ſunt illa per quæ homo ex ſenſibilibus de ſpiritualibus eruditur, per quæ affectum qui ſenſibilibus ſubjicitur, in Dei reverentiam refert, & per quæ circa ea in honorem Dei exercitatur, 3 q.61.1.o.& 3.corp.

23 Sacramenta fuerunt neceſſaria tempore legis naturæ poſt peccatum, ſed indeterminata, 3.q.60.5.ad 3.& q.61.3.o

24 Neceſſe fuit quod per legem Moyſis adderentur ſacramenta determinata ſupra ſacramenta legis naturæ, 3. qu. 60.5.ad 4.& q.61.3.o

25 Neceſſe fuit quod in lege nova eſſent alia ſacramenta, quam in lege veteri, 3.q.60.6. ad 3.& q.61.4.o

26 Sacramenta ſimpliciter neceſſaria ad ſalutem ſunt tantum tria; primo quidem baptiſmus cuilibet perſonæ ſingulari ſimpliciter & abſolute; pœnitentia vero poſt mortale peccatum; Sacramentum ordinis autem eſt neceſſarium eccleſiæ, quia ubi non eſt gubernator, corruet populus. Alia vero ſacramenta neceſſaria ſunt ut melius habeatur finis, id eſt ſalus per gratiam; ita quod non peccat quilibet ea non accipiens, niſi ea contemnat iniquo animo, 3. q.62.2. c.& q.65.4.o.& q.72.1. ad 3

27 Sacramenta legis naturæ non obligabant ex præcepto Dei, ſed ſecundum mentem cujuslibet celebrabantur, 3.q.60.5.ad 3.& q.61.3.ad 2.& q.70.2.ad 1

28 Solus Deus eſt inſtitutor ſacramentorum. Quæ autem per homines inſtituta ſunt, pertinent ad ſolemnitatem. Quæ vero a Chriſto, neceſſaria ſunt, 3.q.64.2.o.& q.83.3.ad 8

29 Solus Deus operatur ut cauſa principalis ad effectum interiorem ſacramentorum, ſed homo, & ſacramenta inſtrumentaliter tantum, 3.q.64. 1.5.o.& 9.c.& q.84.3.ad 3

30 † Sacramenta operantur ut inſtrumenta divinæ miſericordiæ juſtificantis; Dei autem eſt reſpicere ad hominis cor, 1.q.57.4.o. item 22. q. 44.1. c.& q.106.5.ad 3

31 Sacramentalia non pertinent ad gratiæ interioris neceſſitatem, ſicut ſacramenta. Ideo Chriſtus reliquit ea fidelibus inſtituenda pro arbitrio ſuo, 12.q.108.2.ad 2

32 Chriſtus ut Deus operatur per auctoritatem ad interiorem effectum ſacramentorum, ſed ut homo meritorie, & efficienter, ut inſtrumentum principale, 3.q.64.3.o.& 4.c

33 Omnia ſacramenta novæ legis ſunt immediate inſtituta a Chriſto, 12. q 108.2.c. ad 2. & 3.q.64.3.c. & q.66.6.c. & q.72.1. ad 1

34 Virtus Chriſti operatur in ſacramentis per modum ſanationis, & expiationis cujuſdam, 3 q.52.8.ad 2

35 Fides miniſtri non eſt de neceſſitate ſacramentorum, 3. q.64.9.o

36 Devotio miniſtri aliquid operatur impetrando, non quidem effectum ſacramentorum, ſed aliquid annexum ei, 3.q. 64.1.ad 2.& q.82.6. corp.

37 Orationes quæ fiunt in collatione ſacramentorum fiunt in perſona totius eccleſiæ; & non in perſona alicujus particularis, 3.q.64.1.1

38 Intentio miniſtri requiritur ad perfectionem ſacramentorum, 3. q.60.8.c.& q.62.8.o

39 Intentio virtualis ſufficit ad perfectionem ſacramentorum.

rum. Sed miniſter debet conari ad actualem intentionem; licet non totaliter ſit in poteſtate hominis, 3.q.64.8.ad 3

40 Intentio eccleſiæ, expreſſa in forma ſacramenti, ſufficit ad perfectionem ejus, niſi contrarium exprimatur exterius, 3.q.64.8.ad 2

41 Perverſitas intentionis, reſpectu ſacramenti expreſſa, tollit veritatem ſacramenti, non autem reſpectu ſequentium, 3.q.64.10.o.& q.74.2.ad 2

42 Sacramenta conferri poſſunt per malos miniſtros, 3.q. 64.5.o item 9.c

43 Quamdiu miniſter eccleſiæ qui eſt in peccato mortali ſuſtinetur ab eccleſia, ſubditus ejus debet ab eo ſacramenta accipere; quia ad hoc eſt ei obligatus, 3 q.64 6.ad 2

44 Tamen præter articulum neceſſitatis non eſt tutum eum inducere ad aliquid ſui ordinis exequendum, durante tali conſcientia, quam tamen deponere poſſet, quia in inſtanti gratia emundat, 3.q.64.5.ad 2

45 Hæretici præciſi ab eccleſia, ſervantes formam eccleſiæ, conferunt ſacramentum, non autem rem ſacramenti. Sed graviter peccant dantes, & recipientes. Si vero non ſervent formam, nihil conferunt, 3.q.64.9.ad 2.& ad 3. & q.82.5.o.& 7.ad 2.item 8.9.o

46 Effectus ſacramentorum duplex, ſc. principalis, id eſt gratia, & ſecundarius, ſc. character, vel aliquis ornatus animæ, in ſacramentis in quibus non imprimitur character, 3.q.62.princ.

47 Quando plures actiones ordinantur ad unum effectum, in illa quæ perficit effectum principalem conſiſtit eſſentialiter ſacramentum, non autem in eis quæ ad hoc diſponunt, vel removent impedimentum, vel ornant, ſed ſunt ſacramentalia, 3.q.60.2.ad 3

48 Ubi occurrit ſpecialis effectus gratiæ ibi ordinatur ſpeciale ſacramentum, quia ſacramenta novæ legis ad hoc ordinantur, 3.q.72.1.c

49 Omne ſacramentum producit ſuum effectum virtute formæ & materiæ, 3.q.86.6.c

50 Diverſa ſacramenta diverſimode purgant, illuminant, & perficiunt, 3.q.65.1.ad 3

51 In ſacramento novæ legis eſt illuminatio gratiæ cum purgatione, 3.q.65.1.ad 3

52 Effectus ſacramenti non impetratur oratione eccleſiæ, vel miniſtri, ſed ex merito paſſionis Chriſti, 3.q.64.1.ad 2

53 Omnis efficacia ſacramentorum deſcendit a Chriſto, 3. q.60.princ.& q.66.6.c. & q.84.1. ad 1.& 7.c

54 Efficacia & virtus ſacramentorum eſt ex Deo ut a cauſa principali, ſed eſt ex paſſione Chriſti, ut a prima cauſa meritoria, & ut ab inſtrumento conjuncto; ex fide vero, ut a continuante inſtrumentum agenti principali, 3.q. 49.1.ad 4.& q.61.1.ad 1. & q.62.5. o.& 6.c.& qu.64.1.ad 2.& 2.o. & 7.c.& q.84.7.c.item q.86.1.c.fin.

55 Sacramentum conſequitur virtutem ſpiritualem ex benedictione Chriſti, & applicatione miniſtri ad uſum ſacramenti, 3.q.62.4.ad 3. & q.63.6.ad 2

56 Omnia ſacramenta ſunt inſtituta contra aliquem defectum, 3 q.65.1.c

57 Nullum ſacramentum ordinatur ſpecialiter contra peccatum veniale, 3.q.63.1.ad 8

58 Commune eſt omni ſacramento, quod per illud exhibetur remedium aliquod contra peccatum, per hoc quod gratiam confert, 3 q.63.6.corp.

59 Per omne ſacramentum ſanctificatur homo, id eſt mundatur a peccato, quod fit per gratiam, 3.q.65.6.ad 2

60 Sacramenta eccleſiæ ordinantur ad duo, ſc. ad perficiendum hominem in cultu Dei, & in remedium contra peccatum, 3.q.65 1.c

61 Sacramenta veteris legis proprie dicuntur, quæ ſignificabant ſanctitatem Chriſti, non quidem ut in ſe eſt, ſed ut per eam ſanctificamur, 3.q.60.2.ad 2

62 Et erant prænuncia Chriſti venturi, 3.q.60.6. ad 3. & q. 61.3.b.& 4.c.& q.62.6.c.fin.

63 Paſſio Chriſti eſt cauſa fina-

finalis ſacramentorum veteris legis, quia fuerunt inſtituta ad eam ſignificandam, 3.q 61.3.ad1

64 Sacra & ſacramenta veteris legis figurabant ſacra, & ſacramenta novæ legis; & obſervantiæ veteris legis converſationem populi novæ legis, quæ omnia ad Chriſtum pertinent, 12 q.101 4.ad 1. & ad 4

65 Sacramenta veteris legis erant plura propter diverſitatem cæremoniarum & ſacrificiorum, 3.q.65.1.ad 4

66 Quoad omnes erant tria, ſc. circumciſio, eſus agni paſchalis, & purificatio a quibuſdam immunditiis, ut expiatio a peccatis. Sed quoad miniſtros etiam erant alia tria, ſc. conſecratio ſacerdotum, oblatio victimarum, eſus panum propoſitionum, & hujuſmodi, & ablutio manuum & pedum, & raſio pilorum, 12.q.102.5.corp.

67 Sanctificabant mancipando ad divina, non autem emundando, nec confirmando, 3.q.62 6.ad 1

68 † Et nihil interius efficiebant. Ideo dicuntur juſtitia carnis, 3.q.72.5.ad 3

69 Nec purgabant a culpa, ſed ab immunditia, id eſt ab irregularitatibus, & impedimentis, quæ multiplicabantur a lege, propter timorem & reverentiam Dei, 12. q.102.5. ad 4 & ad 5.& ad 6. & q.103.2.0: & 3.q.37.4.ad 3.& q.89.4.ad 1

70 Nec diluebant peccata quoad maculam, ſed reatum, inquantum erant oneroſa, tamen præſuppoſita gratia, 3.q.62.6. ad 2

71 Ratio literalis & figuralis omnium ſacramentorum veteris legis exponitur, 12.q 102.5.0

72 Nec juſtificabant, ſed ſignificabant fidem, qua juſtificabantur patres antiqui, 12.q. 98.2.ad 3.& q.103.2.0.& q.107.1. ad 3.& 3.q.62.6.0

73 Nec habebant in ſe aliquam ſpiritualem virtutem operativam ſpiritualis effectus, 3 q.62.6.c.fin.& q.63.1.ad 3

74 Sacramentum dicitur tripliciter, non quidem æquivoce, ſed analogice, ſc. ſacrum ſecretum, juramentum, & ſignum rei ſacræ, 3.q.60 1.corp.

75 In quolibet ſacramento ſunt tria, ſc. origo, perfectio, & finis duplex, ſc. proximus, id eſt ſanctificatio, & finis ultimus, ſ. vita æterna, 3.q.60.3.c

76 Differentia inter ſacra, ſacramenta, ſacrificia, & obſervantias, 12.q.101.4.0

77 Sacramenta novæ legis conferunt gratiam, non autem ſacramentalia, ſed removent contrarias diſpoſitiones, & impedimenta. Ideo ſecundum ea multiplicantur, 12.qu.108.3. ad 1.& 3.q 71.3.ad 1

78 Sacramenta & ſacramentalia, quæ habent effectum perpetuum, non poſſunt iterari, quæ vero non habent, poſſunt iterari, 3.q.69.1. ad 3.fin.& qu. 82.8.ad 2

79 Sacramenta quatuor dicuntur magna, ſc. baptiſmus ratione effectus, confirmatio ratione miniſtri, euchariſtia ratione contenti, & matrimonium ratione ſignificati, 3.qu. 65.3.ad 4.& q 67.2.ad 3

80 In ſacramentis veteris legis quæ ordinabantur ad hominum ſanctificationem, nihil erat ſine rationabili cauſa, 12. q.102.5.b

81 Numerus & ſufficientia ſeptem ſacramentorum novæ legis, 3 q.65 1.0

82 Ordo ſacramentorum novæ legis exponitur, 3.q.65.2.3. o.item q.67.2.ad 3

83 Sacramenta novæ legis tripliciter ſe habent ad ſacramenta veteris legis, ſc. eſſentialiter, ut matrimonium, pœnitentia, & ordo; figuraliter, ut baptiſmus, & euchariſtia; & neutraliter, ut alia, 12. q. 102.5.ad 5

1 Sacrificium proprie dicitur aliquid factum ad honorem debitum ſoli Deo, ad eum placandum, 22. q.81.4.ad 1. & 3.q. 22.1 c.& q.48.3.c

2 Sacrificium exterius eſt ſignum ſacrificii interioris, quo quis ſe offert Deo, 3.q.82.4.c

3 Omne quod Deo exhibetur, ut ſpiritus feratur in Deum, poteſt dici ſacrificium, 3.q.22.2.c.& q.58.3.c

4 Omnia obſequia proximis ſa-

ſacta, inquantum ad Deum referuntur, dicuntur ſacrificia, 22.q.188.2.c

5 Sacrificium nihil aliud eſt, niſi proteſtatio interioris devotionis & fidei. 22.qu.85.2.c.& 3.q.22.2.c

6 Debet offerri ſoli Deo, 22.q.102 3.c.& 22.q 84.1.ad 1. & q.85.3.o.& q.94.2.c.& 3.q 48.3.c

7 Offerre Deo ſacrificium in communi eſt de jure naturali, ſed determinatio ejus eſt de jure divino, & humano, 22.q.85.1.o

8 Sacrificia ſenſibilia inſtituta ſunt non propter indigentiam Dei, ſed ut homo ſe & omnia ſua referat in Deum, ut in finem, principium & dominum omnium, 12.q.102.2.c. ad 1.& 22.q 30.4.ad 1.& q.81.6. ad 2.& 7.c.ad 2.& q.85.2.c

9 Quicunque offert ſacrificium debet eſſe ſacrificii particeps, 3.q.82.4.c

10 Sacrificium duplex, ſcil. interius, & exterius, 22.q.85.2.c.& 3.ad 2.& 4.c.& 3.q.22.2.c.& q.82 4.c

11 Ad primum omnes tenentur; ad ſecundum vero ſoli ſubditi legi, niſi neceſſarii actus virtutum, 22.q.85.4.o

12 In quolibet ſacrificio conſiderantur quatuor, ſc. cui, a quo, quid, & pro quibus offertur, 3.q.22.3.ad 1 & q.48.3.c

13 Homo indiget ſacrificio propter tria, ſcil. propter remiſſionem peccati, conſervationem gratiæ, & adeptionem gloriæ. Quæ omnia dantur nobis per humanitatem Chriſti, 3.q.22.2 c

14 Homo tripliciter exhibet corpus ſuum ſacrificium & hoſtiam Deo, ſc. per martyrium, per auſteritatem, & per opera juſtitiæ, & divini cultus, 22.q.85.3.ad 2

15 Sacrificia, oblationes, & hujuſmodi ante legem Moyſis erat neceſſitatis in communi, ſed erant voluntatis in ſpeciali, 12.q.103.1 o. & 3.q.60.5.ad 3. & q.61.3. ad 2.& q.70.2. ad 1. item 4.ad 2

16 Præcepta de ſacrificiis non ſunt data Judæis, niſi poſt idololatriam, 12.q.102.3.corp.

17 Ratio literalis & figuralis omnium ſacrificiorum in lege veteri exponitur, 12.q 102.3 o

18 Lex vetus in multis diminuit cultum corporalem, ideo ſtatuit quod ſacrificia non offerrentur de quolibet, nec in omni loco, 12.q.101.3.ad 3. & 4.ad 1. & ad 4.& q 102.4.ad 3

19 Eſus adipum, & ſanguinis in ſacrificiis Judæorum erat prohibitus; ſed ſanguis effundebatur ad crepidinem altaris ad honorem Dei: adeps vero adurebatur igne, & hoc ad evitandum idololatriam. Libabant enim idololatræ ſanguinem victimarum, & comedebant adipes. Secundo ad informationem humanæ vitæ, ut horrerent homicidia. Eſus autem adipum prohibebatur, ad vitandum laſciviam & delitias quæ in cibis habentur. Tertia ratio ad reverentiam Dei. Quarta quia ſignificabatur effuſio ſanguinis Chriſti; adeps autem abundantiam nutrimenti demonſtrat, & pinguedinem ſignificat charitatis, 12.q.102.3.ad 8

20 Sacrificia veteris legis non erant Deo accepta ſecundum ſe, ſed quia figurabant paſſionem Chriſti, & ſacrificium interius, ſc. devotionem, & ne offerrent ea idolis, 12.q 102.3.o.& 4 ad 3.& 5.ad 4.princ.

21 Sacrificium in lege veteri erat publica proteſtatio peccati. Ideo non fiebat pro peccato negligentiæ, nec pro aliis peccatis interiorum actuum, quia erant occulta, 22.q.54.3.ad 3

22 Triplex in lege veteri, ſc. oblatio pro peccato, holocauſtum, & victima, vel hoſtia, 12.q.102.3.ad 8.& ad 9

23 Sacrificia veteris teſtamenti ſignificabant paſſionem Chriſti, ſed oblationes ſignificabant diſpoſitionem Chriſti patientis, ſ. voluntarie, 3.q.47.2.ad 1.& q 48 3.o

24 Utraque ſignificabant eucharistiam, prima quidem quoad ſignificatum, ſecunda vero quoad numerum, & uſum, 12.q.101.4.ad 1

25 Primum, ſc. oblatio pro peccato, convenit pœnitentibus,

bus, ſecundum perfectis, & tertium proficientibus, 22.qu. 102.3.ad 8

26 Primum erat de neceſſitate remiſſionis peccati, unde incendebatur una pars, & alia erat ſacerdotis, quia expiatio fit a Deo per miniſterium ſacerdotum, 12.q 102.3.ad 8

27 Tertium erat ex debito beneficii vel accepti, vel accipiendi, pro gratiarum actione, vel pro ſalute & proſperitate offerentium, quorum tertia pars erat, ſecunda ſacerdotum, & prima incendebatur Deo, 12. q.102.3. ad 8

28 Sacrificium pro peccato totius populi, vel ſacerdotis totum comburebatur, ne aliquid peccati in eis remaneret, 12 q.102.3.ad 8

29 Primitiæ erant oblationes, non autem ſacrificia, quia nihil ſacrum fiebat circa eas, 22.q.85.3.ad 3.& q.86.4.0

30 De iis quæ veniunt in uſum hominis de terra naſcentibus, ſunt cibus, potus, condimentum, & medicamentum. De primo offerebatur in ſacrificium panis; de ſecundo vinum; de tertio oleum, & ſal; de quarto thus, quod eſt aromaticum, & conſolidativum. Primo ſignificatur caro Chriſti; ſecundo ſanguis ejus; tertio gratia; quarto ſcientia; quinto oratio, 12.q 102.3.ad 12

31 Sal offerebatur in ſacrificiis, quia impedit corruptionem putredinis. Et ſignificat diſcretionem ſapientiæ, & mortificationem carnis, 12. q. 102.3.ad 14

32 Sacrificium expiationis erat ſolemniſſimum. Et erat præcipua figura euchariſtiæ quoad Chriſtum paſſum, ſicut omnia ſacrificia veteris legis, 3.q.73. 6.c

33 Potiſſimum ſacrificium eſt, quo Chriſtus ſe obtulit Deo. Ideo omnia ſacrificia veteris legis erant ad figurandum hoc, ut perfectum per imperfecta, quorum rationes ſumi debent ex eo, 12.q.102.3.c

34 Licet in ſacrificiis veteris legis non ſumeretur caro humana, ſed aliorum animalium, tamen caro Chriſti eſt verum ſacrificium quadruplici ratione, ſc. quia ex eo quod eſt caro humanæ naturæ, caro congrue pro hominibus offertur: Et ex eo quod erat paſſibilis & mortalis, apta erat immolari: Et ex hoc quod erat ſine peccato, efficax erat ad emundanda peccata: Et ex eo quod erat caro ipſius offerentis, erat Deo accepta, propter charitatem, ſuam carnem offerentis, ſecundum Auguſt.3. q 48.3.ad 3

35 Paſſio Chriſti fuit verum ſacrificium, 3.q 47.2.c.ad 1.& 4. ad 2. & q.48.3.0. & 6.ad 3.& qu. 49.4 c.& q.73.4.c.ad 3 item qu. 83.1 c

36 Occiſio Chriſti fuit ſacrificium reſpectu voluntatis ejus; non autem quoad voluntatem occidentium, ſed graviſſimum peccatum, 3. q.22.2. ad 2.& q.47.4 ad 2. & q 48.3.ad 3

37 Sacrificium Chriſti fuit efficaciſſimum ad delendum peccata, ratione deitatis.3.q.22.3.ad 2

1 Sacrilegium eſt omne quod fit ad irreverentiam rei ſacræ, 22.q 99.0.& q.154.10.ad 3

2 Eſt ſpeciale peccatum, oppoſitum religioni, 22.q. 99.2.0

3 Eſt ſine aliis peccatis, quando non eſt alia deformitas, niſi violatio rei ſacræ, 22 q.99.2.ad 3

4 Species ejus ſunt tres, ſecundum triplicem rationem ſanctitatis. ſc. perſonarum, locorum, & aliarum rerum, 22. q.99.3.0.& q.154.10.ad 3

5 Et gravius eſt contra perſonam, quam contra locum. Sed graviſſimum eſt contra ſacramenta, ſecundo contra vaſa ſacra, tertio contra imagines & reliquias ſanctorum, quarto contra ornatus rei ſacræ, quinto contra res miniſtrorum eccleſiæ, 22.q.99.3.c

6 Omne peccatum perſonæ ſacræ eſt ſacrilegium materialiter, non autem formaliter; niſi ſit directe contra ſanctitatem ejus, puta ſi virgo Deo dicata fornicetur, 22.q.99.3.ad 2

7 Quælibet ſpecies luxuriæ, ſecundum quod violat aliquid pertinens ad cultum Dei, eſt ſacrilegium, 22.q.154.10.0

8 Pœna ſacrilegii ſecundum aequa-

æqualitatem, eſt excommunicatio. Sed quia hæc non timetur, additur decapitatio ſecundum leges, & pœna pecuniaria ſecundum canones, 22.qu. 99.4.0.& q.154.10.ad 2

Sal impedit corruptionem putredinis, 1.q.104.2.c.& 12.q.102. 3.ad 14

1 Salomon non meruit ſapientiam in ſomniis, ſed fuit ſignum præcedentis deſiderii, 12. q.113.3.ad 2.& 22.q.154.5.ad 1

2 Somnus Salomonis non fuit naturalis, ſed fuit prophetica viſio, 12.q.113.3.ad 2.& 22.q. 173.2.c

1 Salvari nullus poteſt, niſi per Chriſtum, 3.qu.61.3.c.ad 2. & 4.c.& q.68.1.0.& 2.0.& q.73. 5.c.& q.84.5.c

2 Ad ſalutem venitur dupliciter, ſ. merito Chriſti, ut pueri, & ſtulti: & merito proprio, addito ad meritum Chriſti per actum fidei, 22.q.124.1.ad 1

3 Pueri antiquorum ſalvabantur in fide parentum, 3.q. 34.3.c.item q.70.4 ad 2

4 In neceſſariis ad ſalutem tenemur intellectum noſtrum conformare intellectui Dei, ut in iis quæ ſunt fidei, 1.q.1.8.ad 2

5 In neceſſariis ad ſalutem Deus nunquam deeſt, nec unquam defuit homini, niſi ex culpa ejus, 12.qu.90 2. ad 4.& 22.q.177.1.c.& q.178.1.c

6 Quolibet tempore inſtructi ſunt homines divinitus de agendis, inquantum expediebat ad ſalutem electorum, 22.qu. 174.6.c.fin.ad 3

7 † Ea divina providentia procurantur multæ occaſiones ſalutis hominibus, ut prædicationes, exempla, actus virtutum pro loco & tempore, ægritudines, flagella, & etiam peccata, 12.q 87.2.ad 1.& ad 2

8 Non eſt de neceſſitate charitatis, quod aliquis exponat proprium corpus pro ſalute proximi, niſi quando tenetur ejus ſaluti providere, ſed eſt de perfectione charitatis, 22.q.26.5.ad 3

1 Samuelis anima, ſi voluntate Dei Sauli eventum belli prænunciavit, Deo ſibi hoc revelante, pertinet ad rationem prophetiæ. Non autem eſt eadem ratio de ſanctis, qui ſunt modo in patria, 22.q.174.5.ad 4

2 † Dici etiam poteſt, quod non fuerit anima Samuelis, ſed dæmon ex perſona ejus loquens, quem ſapiens Samuelem nominat, & ejus prænunciationem prophetiam, ſecundum opinionem Saulis & aſtantium, qui ita opinabantur, 22.q.172.6.ad 2.& q.174.5.ad 4

1 Sanctificatio duplex, ſcil. totius naturæ humanæ ab omni corruptione culpæ & pœnæ in reſurrectione, & perſonalis in ſola mente, 3.q.27.2.ad 4

2 Duplex, ſc. adultorum per proprium actum, & parvulorum ſecundum fidem parentum, vel eccleſiæ. Prima eſt perfectior quam ſecunda, 3.q.24.1. c.& q.70.3.ad 2

3 Sanctificari dicitur tripliciter, ſcil. mundari a peccato, confirmari in bono, & deputari ad cultum Dei. Et tantum tertium convenit carenti ratione, 22.q.81.8.c.& q.62.6.ad 2.& q.63.6.ad 2

4 Sanctificatio tabernaculi, & vaſorum ejus litteraliter fuit, ut haberetur in reverentia. Sed figurabatur ſpiritualis ſanctificatio fidelium, 12.q. 102.4.ad 9

5 Sanctificari dicitur tripliciter, ſcil. ex minus ſancto, ex non ſancto privative, & ex non ſancto negative. Et tantum tertium convenit Chriſto, quia factus eſt ſanctus ex non ſancto, ſecundum hominem non quidem privative, ut ſ. aliquando fuerit homo, & non fuerit ſanctus; ſed negative, quia, ſc. quando non fuit homo, non habuit ſanctitatem humanam; & ideo ſimul factus eſt homo, & ſanctus homo, 3 q.34.1.ad 2

6 Quæ fiunt præter legem communem, non fiunt principaliter ad ſubveniendum uni perſonæ, ſed ad inſinuationem, & commendationem gratiæ, ut ſanctificatio in utero, 3.q.27. 6.corp.

7 Non eſt credendum, aliquos eſſe ſanctificatos in utero, de quibus non loquitur ſcriptura, 3.q.27.6.c

8 Illi præcipue ſanctificati

ſunt

bus, ſecundum perfectis, & tertium proficientibus, 22.qu. 102.3.ad 8

26 Primum erat de neceſſitate remiſſionis peccati, unde incendebatur una pars, & alia erat ſacerdotis, quia expiatio fit a Deo per miniſterium ſacerdotum, 12.q 102.3.ad 8

27 Tertium erat ex debito beneficii vel accepti, vel accipiendi, pro gratiarum actione, vel pro ſalute & proſperitate offerentium, quorum tertia pars erat, ſecunda ſacerdotum, & prima incendebatur Deo, 12. q.102.3. ad 8

28 Sacrificium pro peccato totius populi, vel ſacerdotis totum comburebatur, ne aliquid peccati in eis remaneret, 12 q.102.3.ad 8

29 Primitiæ erant oblationes, non autem ſacrificia, quia nihil ſacrum fiebat circa eas, 22.q.85.3.ad 3.& q.86.4.c

30 De iis quæ veniunt in uſum hominis de terra naſcentibus, ſunt cibus, potus, condimentum, & medicamentum. De primo offerebatur in ſacrificium panis; de ſecundo vinum; de tertio oleum, & ſal; de quarto thus, quod eſt aromaticum, & conſolidativum. Primo ſignificatur caro Chriſti; ſecundo ſanguis ejus; tertio gratia; quarto ſcientia; quinto oratio, 12.q 102.3.ad 13

31 Sal offerebatur in ſacrificiis, quia impedit corruptionem putredinis. Et ſignificat diſcretionem ſapientiæ, & mortificationem carnis, 12. q. 102.3.ad 14

32 Sacrificium expiationis erat ſolemniſſimum. Et erat præcipua figura euchariſtiæ quoad Chriſtum paſſum, ſicut omnia ſacrificia veteris legis, 3.q.73. 6.c

33 Potiſſimum ſacrificium eſt, quo Chriſtus ſe obtulit Deo. Ideo omnia ſacrificia veteris legis erant ad figurandum hoc, ut perfectum per imperfecta, quorum rationes ſumi debent ex eo, 12.q.102.3.c

34 Licet in ſacrificiis veteris legis non ſumeretur caro humana, ſed aliorum animalium, tamen caro Chriſti eſt verum ſacrificium quadruplici ratione, ſc. quia ex eo quod eſt caro humanæ naturæ, caro congrue pro hominibus offertur: Et ex eo quod erat paſſibilis & mortalis, apta erat immolari: Et ex hoc quod erat ſine peccato, efficax erat ad emundanda peccata: Et ex eo quod erat caro ipſius offerentis, erat Deo accepta, propter charitatem, ſuam carnem offerentis, ſecundum Auguſt. 3. q 48.3.ad 3

35 Paſſio Chriſti fuit verum ſacrificium, 3.q 47.2.c.ad 1.& 4. ad 2. & q.48.3.c. & 6.ad 3.& qu. 49.4 c.& q.73.4.c.ad 3. item qu. 83.1 c

36 Occiſio Chriſti fuit ſacrificium reſpectu voluntatis ejus; non autem quoad voluntatem occidentium, ſed graviſſimum peccatum, 3. q.22.2. ad 2.& q.47.4 ad 2. & q 48.3.ad 3

37 Sacrificium Chriſti fuit efficaciſſimum ad delendum peccata, ratione deitatis. 3 q.22.3.ad 3

1 Sacrilegium eſt omne quod fit ad irreverentiam rei ſacræ, 22.q 99.c.& q.154.10.ad 3

2 Eſt ſpeciale peccatum, oppoſitum religioni, 22. q. 99.2.c

3 Eſt ſine aliis peccatis, quando non eſt alia deformitas, niſi violatio rei ſacræ, 22 q.99.2.ad 3

4 Species ejus ſunt tres, ſecundum triplicem rationem ſanctitatis, ſc. perſonarum, locorum, & aliarum rerum, 22. q.99.3.c.& q.154.10.ad 3

5 Et gravius eſt contra perſonam, quam contra locum. Sed graviſſimum eſt contra ſacramenta, ſecundo contra vaſa ſacra, tertio contra imagines & reliquias ſanctorum, quarto contra ornatus rei ſacræ, quinto contra res miniſtrorum eccleſiæ, 22.q.99.3.c

6 Omne peccatum perſonæ ſacræ eſt ſacrilegium materialiter, non autem formaliter, niſi ſit directe contra ſanctitatem ejus, puta ſi virgo Deo dicata fornicetur, 22.q.99.3.ad 3

7 Quælibet ſpecies luxuriæ, ſecundum quod violat aliquid pertinens ad cultum Dei, eſt ſacrilegium, 22.q.154.10.c

8 Pœna ſacrilegii ſecundum æqua-

æqualitatem, eſt excommunicatio. Sed quia hæc non timetur, additur decapitatio ſecundum leges, & pœna pecuniaria ſecundum canones, 22.qu. 99.4.0.& q.154.10.ad 2

Sal impedit corruptionem putredinis, 1.q.104.2.c.& 12.q.102. 3.ad 14

1 Salomon non meruit ſapientiam in ſomniis, ſed fuit ſignum præcedentis deſiderii, 12. q.113.3.ad 2.& 22.q.154.5.ad 1

2 Somnus Salomonis non fuit naturalis, ſed fuit prophetica viſio, 12.q.113.3.ad 2. & 22.q. 173.2.c

1 Salvari nullus poteſt, niſi per Chriſtum, 3.qu.61.3.c.ad 2. & 4.c.& q.68.1.0.& 2.0. & q.73. 5.c.& q.84.5.c

2 Ad ſalutem venitur dupliciter, ſ. merito Chriſti, ut pueri, & ſtulti: & merito proprio, addito ad meritum Chriſti per actum fidei, 22.q.124.1.ad 1

3 Pueri antiquorum ſalvabantur in fide parentum, 3.q. 34.3.c.item q.70.4 ad 2

4 In neceſſariis ad ſalutem tenemur intellectum noſtrum conformare intellectui Dei, ut in iis quæ ſunt fidei, 1.q.1.8.ad 2

5 In neceſſariis ad ſalutem Deus nunquam deeſt, nec umquam defuit homini, niſi ex culpa ejus, 12.qu.90.2. ad 4.& 22.q.177.1.c.& q.178.1.c

6 Quolibet tempore inſtructi ſunt homines divinitus de agendis, inquantum expediebat ad ſalutem electorum, 22. qu. 174.6.c.fin.ad 3

7 † Ea divina providentia procurantur multæ occaſiones ſalutis hominibus, ut prædicationes, exempla, actus virtutum pro loco & tempore, ægritudines, flagella, & etiam peccata, 12.q 87.2.ad 1.& ad 2

8 Non eſt de neceſſitate charitatis, quod aliquis exponat proprium corpus pro ſalute proximi, niſi quando tenetur ejus ſaluti providere, ſed eſt de perfectione charitatis, 22.q.26.5.ad 3

1 Samuelis anima, ſi voluntate Dei Sauli eventum belli prænunciavit, Deo ſibi hoc revelante, pertinet ad rationem prophetiæ. Non autem eſt eadem ratio de ſanctis, qui ſunt modo in patria, 22.q.174.5.ad 4

2 † Dici etiam poteſt, quod non fuerit anima Samuelis, ſed dæmon ex perſona ejus loquens, quem ſapiens Samuelem nominat, & ejus prænunciationem prophetiam, ſecundum opinionem Saulis & aſtantium, qui ita opinabantur, 22.q.172.6.ad 2.& q.174.5.ad 4

1 Sanctificatio duplex, ſcil. totius naturæ humanæ ab omni corruptione culpæ & pœnæ in reſurrectione, & perſonalis in ſola mente, 3.q.27.2.ad 4

2 Duplex, ſc. adultorum per proprium actum, & parvulorum ſecundum fidem parentum, vel eccleſiæ. Prima eſt perfectior quam ſecunda, 3. q.24.1. c.& q.70.3.ad 2

3 Sanctificari dicitur tripliciter, ſcil. mundari a peccato, confirmari in bono, & deputari ad cultum Dei. Et tantum tertium convenit carenti ratione, 22.q.81.8.c. & q.62.6. ad 2.& q.63.6.ad 2

4 Sanctificatio tabernaculi, & vaſorum ejus litteraliter fuit, ut haberetur in reverentia. Sed figurabatur ſpiritualis ſanctificatio fidelium, 12.q. 102.4.ad 9

5 Sanctificari dicitur tripliciter, ſcil. ex minus ſancto, ex non ſancto privative, & ex non ſancto negative. Et tantum tertium convenit Chriſto, quia factus eſt ſanctus ex non ſancto, ſecundum hominem non quidem privative, ut ſ. aliquando fuerit homo, & non fuerit ſanctus; ſed negative, quia ſc. quando non fuit homo, non habuit ſanctitatem humanam; & ideo ſimul factus eſt homo, & ſanctus homo, 3 q.34.1.ad 2

6 Quæ fiunt præter legem communem, non fiunt principaliter ad ſubveniendum uni perſonæ, ſed ad inſinuationem, & commendationem gratiæ, ut ſanctificatio in utero, 3. q.27. 6.corp.

7 Non eſt credendum, aliquos eſſe ſanctificatos in utero, de quibus non loquitur ſcriptura, 3.q.27.6.c

8 Illi præcipue ſanctificati

ſunt

ſunt in utero, qui immediatius ordinati ſunt ad ſignificandum ſanctitatem Chriſti, 3.q.27.6.o

9 Hieremias, & Joannes Baptiſta non fuerunt ſanctificati ante infuſionem animæ rationalis, 3.q.27.2.ad 1

10 Sanctificati in utero creduntur non peccaſſe mortaliter de cætero, 3.q.27.6.ad 1

11 Sanctificati in utero debent baptizari, ut ſuſcipiant characterem, quo Chriſto configurentur, & ita per ſuſceptionem characteris aliis membris Chriſti configurentur etiam corporaliter; & ut quaſi deputentur ad percipienda divina; tertio propter bonum obedientiæ, quia præceptum de baptiſmo omnibus eſt datum, & ab omnibus debet impleri, niſi articulus neceſſitatis ſacramentum excludat, 3.q.68.1.ad 3

12 Nazaræi, per quos ſignificantur perfectiſſimi, ſanctificabantur voto, 22.q.86.6.b

1 Sanctitas eſt ſpecialis virtus, ſc. religio, ſed eſt generalis imperio, 22.q.81.8.ad 1

2 Refert omnia virtutum opera in Deum, vel per hæc diſponit ad cultum Dei; ideo differt tantum ratione a religione, quæ eſt circa pertinentia ſpecialiter ad cultum Dei, ut in ſacrificiis, 22.q.81.8.o

3 Importat duo neceſſaria ad applicationem mentis ad Deum, ſ. munditiam, & firmitatem, 22 q 81.8.o

Sanctus unus præcipue laudatur de una virtute, & alius de alia, propter excellentiorem promptitudinem ad actum uuius virtutis, quam ad actum alterius, 12.q 66.2.ad 2

1 Sanguis non eſt actu pars, ſed eſt totum in potentia, 3.q.31.5.ad 1.& 6.c

2 Eſt de integritate humanæ naturæ, 1.q.119.1.c

3 Sanguinei ſunt amativi. Ideo jecur dicitur cogens amare, quia generat ſanguinem, 12.q.48.2.ad 1

4 Sanguis in lege veteri effundebatur ad crepidinem altaris, ut Judæi horrerent effundere ſanguinem. & quia vita eſt a Deo. Et pro effuſione ſanguinis Chriſti, 12.q.102.3. ad 8 & 6.ad 1

5 Sanguis Chriſti eſt pretium redemptionis noſtræ, quod Chriſtus obtulit Deo; non autem diabolo, 3.qu.48.4. ad 3.& 5.c.& q.49.5.ad 1

6 Totus ſanguis Chriſti, qui ad veritatem humanæ naturæ pertinebat, in paſſione ejus effuſus pro redemptione humani generis, ad corpus Chriſti rediit, & reſurrexit cum eo triplici ratione, ſc. quia paſſus eſt in perfectiſſima ætate, in qua maxime ea quæ in homine inveniuntur, ad veritatem humanæ naturæ pertinere videntur, tanquam ad maximam perfectionem adducta; & ex merito paſſionis, ſicut & illæ partes ſanctorum martyrum, in quibus paſſionem pro Chriſto ſuſtinuerunt, quemdam privilegiatum fulgorem in reſurrectione habebunt; & ex ipſa virtute paſſionis in qua humanum genus ſanctificavit, quia humanitas Chriſti ſalutiferam virtutem habuit, & ex virtute verbi ſibi uniti, ſecundum Damaſcenum, 3.q 54.3.ad 1

7 Sanguis Chriſti in paſſione effuſus, qui maxime fuit ſalubris, fuit divinitati unitus; ideo oportuit quod in reſurrectione jungeretur aliis humanitatis partibus, ſicut & verum corpus ejus, 3.q.54.3.ad 1

8 Sanguis vero qui in quibuſdam eccleſiis pro reliquiis ſervatur, fluxit miraculoſe de quadam ejus imagine percuſſa, 3.q.54.3.ad 3

1 Sanitas eſt de prima ſpecie qualitatis, cauſata ex humoribus adæquatis, 12.qu.49.2.c.ad 1.& ad 2.& 4.c.& q.50.1.c fi.

2 † Eſt tantum in animali, 1.q.16.6.c

3 Eadem numero ſanitas eſt in animali, & in aliis, nec alia ſanitas eſt medicinæ, & urinæ, quam ſanitas animalis, quam medicina facit, & urina ſignificat, 12.q.20.3.ad 3

4 Chriſtus quemcunque curavit totum ſanavit, ſ. mente, & corpore, 3.q.44.3.ad 3. & q.86.5.ad 1

5 Dicitur ille non poſſe ſana-

nari, qui non poteſt de facili ſanari. Poteſt tamen hoc fieri per virtutem divinæ gratiæ, quæ etiam interdum in profundum maris ſe convertit, 22.q.33.2.ad 1.& 3.q.86.1.ad 2.fin.

1 Sapientia qua formaliter ſapientes ſumus, eſt quædam participatio divinæ ſapientiæ, quæ Deus eſt, 22.q.23.2 ad 1

2 Secundum Philoſophos, eſt tantum cognoſcitiva, ſecundum Theologos vero eſt etiam directiva, 22.q.19.7.c.& q.45.2.0

3 Judicat de omnibus, & ordinat, quia conſiderat altiſſimas cauſas, 12.q.57.2.c.ad 1. & q.66.5.c.ad 1

4 Sapiens ſimpliciter eſt qui cognoſcit altiſſimam cauſam ſimpliciter, ſed ſapiens in aliquo genere eſt qui ſcit altiſſimam cauſam in illo genere, 1.q.1.6.c.& 22.q.9.2.c. & q.45.1.c. & q.47.2.ad 1

5 Sapientia ſimpliciter ſemper eſt bona, ſed ſecundum quid eſt mala, & eſt triplex, ſc. terrena, animalis, & diabolica, 22.q.45.1.ad 1. & q.46.1. ad 2.& q.55.1.ad 3.& q.113.1.ad 1

6 Omnis ſapientia eſt ſcientia, in quantum eſt de concluſionibus, ſed differt a cæteris ſcientiis inquantum eſt de principiis, 12.q.57.2.ad 1. & ad 4.& 22.q.9.2.c

7 Sapientia utitur principiis non ſolum concludendo ex eis, ſicut aliæ ſcientiæ, ſed judicando de eis & diſputando contra negantes ea, 1.q.1.8.c. & 12.q.53.2.ad 1.& ad 2.& q.66. 5.ad 4

8 Continet ſub ſe ſcientiam & intellectum, 12.q.57.2.ad 2

9 Eſt tantum una, licet ſcientiæ ſint multæ, 12 q.57.2.c.fin.

10 Eſt maxima inter omnes virtutes intellectuales, judicans & ordinans eas, 12.q.57.2.ad 2. & q.66 5.0.& q.68.7.c

11 Differentia inter ſapientiam, ſcientiam, intellectum, artem, & prudentiam, 12.q. 57.2.3.4.0

12 Sapientia in rebus humanis eſt prudentia, 1.qu.1.6.c.item 22.q.47.2. ad 1

13 Prudentia non imperat ſapientiæ, ſed e converſo. Nec eſt de altiſſimo ſicut ſapientia. Sed imperat de ordinatis ad ſapientiam. Ideo eſt miniſtra ejus, 12.q.66.5.ad 1

14 Prudentia eſt de iis, per quæ pervenitur ad felicitatem, ſed ſapientia eſt de objecto ejus. Et actus ejus in hac vita non eſt perfecta felicitas, ſed eſt inchoatio ejus; quia eſt actus imperfectus, reſpectu ſui objecti principalis, ſc. Dei, 12. q.66.5.ad 2.& ad 3

15 Dona ſapientiæ & ſcientiæ nihil aliud ſunt, quam quædam perfectiones mentis humanæ, ſecundum quas diſponitur ad ſequendum inſtinctum Spiritus ſancti, in cognitione divinorum, & humanorum, 12. q.68.5.ad 1.& 22.q.8.5.c

16 Sapientia data a Deo eſt donum Spiritus ſancti, ſed acquiſita per ſtudium humanum eſt virtus intellectualis, 1.q.1. 6.ad 3.& 22.q.45.1.0.& 4.ad 1.& ad 2

17 Donum & virtus ſapientiæ principaliter eſt de divinis, ſecundario vero de aliis, judicando per regulas divinas, 12.q.57.2.c.& 22.q.9.2.c

18 Virtus ſapientiæ eſt tantum ſpeculativa, ſed donum ſapientiæ eſt ſpeculativum principaliter, & ſecundario practicum, 1.q.64.1.c. & 22. q.10.7. c.& q.45.3.0.& 6.ad 3

19 Ratio ſpeculativa, quoad apprehenſionem, perficitur dono intellectus, & quoad judicium, dono ſapientiæ. Sed ratio practica quoad primum perficitur dono conſilii, & quoad ſecundum, dono ſcientiæ, 12. q.68.4.c

20 Donum ſapientiæ eſt in ratione ſuperiori, donum autem ſcientiæ in ratione inferiori, 1.q.79.9.c.& 22.q.45.5.cor.

21 Auguſtinus loquitur de ſapientia quantum ad ſuam cauſam, ſc. quantum ad charitatem, ex qua etiam ſumitur nomen ſapientiæ, quæ eſt donum, ſecundum quod ſaporem quemdam importat, 1.qu.43.5.ad 2. & ad 3.& 22.q.45 2.ad 1

22 Talis expoſitio, ſc. quod ſapientia dicitur quaſi ſapida ſcientia, non convenit, niſi ſe-

cun-

cundum nomen quod habet ſapientia in latina lingua. In græca autem non competit; & forte nec in aliis linguis. Unde potius videtur nomen ſapientiæ ibi accipi pro ejus fama, qua a cunctis commendatur, 1.q.43. 5.ad 1.& ad 3.& 22.q.45.2.ad 2

23 Donum ſapientiæ dirigit hominis intellectum & affectum, ideo ei tanquam directivo correſpondent duo dona, ſcil. intellectus in intellectu, & timor in affectu, 12.q.68.4.ad 5

24 Rectum judicium de divinis ex inquiſitione rationis, eſt virtutis ſapientiæ, doni vero ejus ſecundum connaturalitatem, 1.q.1.6.ad 3.& 12.q.68. 1.ad 4.& 22.q.45.2.c

25 Judicium per modum inclinationis eſt doni ſapientiæ, ſed per modum cognitionis tantum eſt theologiæ, 1.q.1.6.ad 2.& 22.q.45.2.c

26 Intellectus habet duos actus circa ea, quæ ſunt fidei, ſ. percipere, & hoc pertinet ad donum intellectus; & judicare, & hoc quantum ad res divinas, pertinet ad donum ſapientiæ, quantum ad res creatas, pertinet ad donum ſcientiæ, quantum ad applicationem ad ſingularia opera, ad donum conſilii, 22.qu.8.6.0.& q.9.2.0.& q.45.2.ad 3

27 Donum ſapientiæ, eſt excellentiſſimum inter ſeptem dona Spiritus ſancti, ſed eſt inferius charitate, 12.q.68.7.0

28 Sapientia acquiſita poteſt eſſe cum peccato mortali, non autem donum ſapientiæ, ſicut nec charitas, quam præſupponit, 22.q.45.4.0

29 Fides aſſentit veritati divinæ ſecundum ſe, ſed donum ſapientiæ judicat ſecundum eam; ideo præſupponit fidem, 22.q.45.1.ad 2

30 Fides eſt initium ſapientiæ ſecundum eſſentiam, timor autem ſervilis eſt ut diſpoſitio ejus. ſed filialis, ut primus effectus ejus, 22 q.19.7.0.& qu. 45.6.ad 3

31 Donum ſapientiæ quandoque dicitur pietas, & timor Dei. quia ſicut pietas quæ pertinet ad cultum Dei, eſt manifeſtatio fidei, inquantum per cultum Dei proteſtamur fidem, ita etiam pietas manifeſtat ſapientiam, & propter hoc non dicitur quod pietas eſt ſapientia, & eadem ratione timor; per hoc enim oſtenditur quod homo habet rectum judicium de divinis, quod Deum timet, & colit, 22.q.45. 1.ad 3

32 Donum ſapientiæ, quoad ſuam cauſam eſt in voluntate, ſed ſecundum eſſentiam eſt in intellectu, 22.q.45.2.0

33 Quantum eſt neceſſarium ad ſalutem, eſt in omni habente gratiam, ſed eſt in pueris, & amentibus habitualiter tantum, ſed quoad ſecreta myſteria, & directionem aliorum, eſt in paucis, quia eſt gratia gratis data, 12.q.68.5.ad 1. & 22.q.45.5.0

34 Sapientia in divinis ſemper eſt eſſentialis, & nunquam eſt perſonalis & propria, ſed appropriatur, quia non ſignificatur per modum exeuntis, ſicut amor, ſed per modum quieſcentis in ſubjecto, 1.q.34.1.ad 2.& q.37.2.ad 1.& q.39.7 ad 2

35 Sapientia in divinis dicitur dupliciter, ſcil. eſſentialis, & genita, 1.q.34.1.ad 2

36 Sapientia ut ſupponit pro eſſentia, non dicitur genita, nec ingenita; ſed ut ſupponit pro hypoſtaſi, dicitur genita, vel ingenita, tamen ſemper ſignificat eſſentiam, 1.q.32.2.c. ad 1

37 Sapientia patris dicitur dupliciter, ſc. eſſentialis, quæ eſt in ipſo, & quæ procedit ab eo, 1.q.39.7.ad 2

38 Pater eſt ſapiens, ſapientia eſſentiali, non autem ſapientia genita, 1.qu.37.2.ad 1. & q.39.7.ad 2

39 Filius eſt ſapientia patris, 1.q.39.7.ad 2

40 Eſt ſapiens formaliter, ſapientia tantum eſſentiali, effective vero, ſapientia ingenita tantum, ſed ſeipſo vel per ſe, ſapientia genita. 1.q.39.7.ad 2

Sarabaitæ ſunt monachi ſine obedientia, ideo non approbantur, licet ſint laborioſi, 22.q. 186.5.ad 3

1 Satisfactio nulla debet imponi noviter baptizatis, quia ſunt totaliter liberati per paſ-

ſionem

ſionem Chriſti, & ſatisfactionem illius, cui configurantur in baptiſmo, & ideo injuria fieret ejus paſſioni, quaſi ipſa non eſſet ſufficiens ſatisfactio pro peccatis baptizatorum, 3. q.49.3.ad 2.& q.68.5.o.& 6 c

2 Pœnitens per ſatisfactionem conſequitur perfectum effectum gratiæ, quia liberatur totaliter a reatu peccati, 3.q.90.3.ad 2

3 Ex propoſito ſatisfaciendi gratia confertur, licet ſatisfactio actualis gratiam præſupponat, 3.q 90.3.ad 2

4 Homo non poteſt ſatisfacere de uno peccato, ſine alio, 3.q.86.3.o

5 Poteſt ſatisfacere Deo, ſecundum æqualitatem proportionis, per acceptationem infinitæ miſericordiæ Dei; non autem ſecundum æqualitatem quantitatis offenſæ, 3. q.1.2.ad 2.& q.86.3.o.& q.90.2.c

6 Satisfactio in propoſito, cauſat gratiam, ſed in executione auget eam, ſicut & baptiſmus, 3.q 90.2.ad 2

7 Nulla pura creatura potuit ſatisfacere Deo pro natura humana, 3.q 1.2.ad 2.& q.46,1.ad 3.& q.49.5.ad 1

8 Satisfactio pro ſe, vel pro alio dicitur pretium quoddam, 3.q.48.4.c

9 Adam & alii ſancti patres ſatisfecerunt pro peccatis ſuis, ſecundum quod peccatum corrumpit bonum perſonale, non ſecundum quod corrumpit naturam, 3.q.49.5. ad 1.& q.62.5.o. & ad 2

10 Unus homo poteſt ſatisfacere pro alio, in quantum ſunt unum in charitate, 3.q. 14.1.c.& q.49.2.ad 1

11 Nullus poteſt conteri, vel confiteri pro alio, ſicut poteſt ſatisfacere, quia hoc eſt extra, illa vero ſunt intra, quia pertinent ad bonitatem gratiæ, vel ad culpam, 3.q.38.2 ad 1

12 Paſſio Chriſti cauſavit noſtram ſalutem per modum ſatisfactionis, 3.q. 43.1.3.c.& 4 ad 2. & q 48.2.o.& 4.c.item 6 ad 3

13 Hæc ſatisfactio fuit ſuperabundans, 3.q.48.2.c.ad 2.& 4.c. & q.49.3.c.& q.68.6. ad 1. & qu. 69.2.c

14 Chriſtus per mortem ſuam ſufficienter ſatisfecit pro peccatis humani generis, etiamſi eſſent plura, 3 q.46,6.c.ad 4.& ad 6.& q.48.2 o.& qu.49.1.3.c.& q. 68,1.c.& q.69.7.c.& q.86.4.ad 3

15 Satisfecit pro tota natura humana ſufficienter, non autem efficaciter, 3.qu.46.1.ad 3. & q.79 7.ad 2

16 Una gutta ſanguinis Chriſti fuſa in circumciſione, vel quæcumque pœna ejus plene ſatisfecit, ratione perſonæ ejus, non autem ſecundum genus operis, 3.q.46.6.ad 6

17 Satisfactio dicitur eſſe actus virtutis non ſolum materialiter, ſed etiam formaliter, cum ſuo nomine formam & rationem virtutis implicitam habeat, Suppl.q.12.1.c

18 Satisfactio quæ æqualitatem reſpectu offenſæ præcedentis in faciente importat, opus juſtitiæ eſt, Sup.q.12.2.o

19 Bona eſt definitio ſatisfactionis, quam habet Anſelmus, ſatisfacere eſt honorem debitum Deo impendere. Similiter quam habet Aug. ſatisfactio eſt peccatorum cauſas excidere, et eorum ſuggeſtionibus aditum non indulgere, Sup.q.12.3.o

20 Non poteſt homo Deo ſatisfacere ſi ly (ſatis) æqualitatem quantitatis importet, contingit autem ſi importet æqualitatem proportionis, Sup. q.13.1.o

21 Poteſt quis pro alio pœnam ſatisfactoriam explere pro peccatis præcedentibus, ita ut ſolutio debiti conſecutura ſit; Suppl q.13.2.o

22 Impoſſibile eſt, quod homo de uno peccato ſatisfaciat, alio retento, ſicut nec homini ſatisfaceret, qui pro alapa ei data eum proſterneret, et aliam ſimul daret, Sup.q 14.1.o

23 Non poteſt quis extra charitatem Dei exiſtens, pro peccatis ante contritis ſatisfacere, Suppl. q.14.2.o

24 Opera extra charitatem facta per charitatem ſequentem non vivificantur, ac per hoc non valet ſatisfactio præcedens, etiamſi charitas ſequatur, Sup.q.14.3.c

25 Ma-

25 Magis concedendum eſt, quod opera extra charitatem facta non ſint alicujus meritoria, quam quod ſint, Suppl. q.14.4.c

26 Opera extra charitatem facta, quantum ad hoc, quod quis liberetur a pœna, quam jam meruit, pœnam inferni mitigare non poſſunt, ſed quantum ad hoc quod meritum pœnæ impediatur, per opera extra charitatem facta pœna inferni mitigari poteſt, Sup. q.14.5.0

27 Satisfactio ſive referatur ad præteritam offenſam, ſive ad futuram culpam, per pœnalia opera fieri aſſeritur, Suppl. q.15.1.0

28 Flagella & caſtigationes hujus vitæ, quæ a Deo peccatori infliguntur, ſi patienter ferantur, nomen ſatisfactionis habent, alias vindicationis, Suppl q.15.2.0

29 Opera ſatisfactoria rite enumerata ſunt, ſ. eleemoſyna, jejunium, & oratio, Sup. q.15 3.c

1 Scandalum proprie eſt dictum vel factum minus rectum, præbens aliis occaſionem ruinæ. Sed ſcandalum large ſumitur pro quolibet impedimento alicui præſtito in via aliqua, quam proſequi intendit, 22.q. 43.1.0.& 4.c

2 Scandalon Græce, offenſio dicitur Latine, vel ruina vel impactio pedis, 22.q.43.1.0.& 4.c

3 Duplex, ſ. activum, i. omne inductivum peccati, intentum, vel non intentum, ſ. peccatum vel ſimile ei; & paſſivum, id eſt ruina peccati ex dicto vel facto alterius, 22.q.43.1. ad 4.& 2.c

4 Scandalum activum quandoque eſt ſine paſſivo, quandoque e converſo, & quandoque ſimul, 22.q.43.1.ad 4.& 2.corp.

5 Omne ſcandalum eſt peccatum, ſed activum quidem dantis, paſſivum vero ſumentis, 22.q.43.2.0

6 Activum per ſe intentum eſt ſpeciale peccatum, non autem per accidens, nec ſcandalum paſſivum, 22.q 43.3.0

7 Activum eſt ſine alio peccato, quando factum vel dictum non eſt peccatum, ſed habet ſpeciem mali, 22.q.43 3.ad 2

8 Utrumque ſcandalum eſt veniale, & quandoque mortale, 22.q.43.4.0

9 Scandalum activum vel paſſivum non convenit perfectis, niſi de veniali, ſed imperfectis etiam de mortali, 22.q.43.5.6.0

10 Omne ſcandalum cauſatur ex aliquo ſcandalo activo ſui, non autem ſemper ex peccato alterius, 22.q.43.6.ad 1

11 Bona ſpiritualia neceſſaria non debent dimitti propter ſcandalum, alia vero debent occultari, vel differri, ſi ſit ex ignorantia, donec doceatur, niſi ſit periculum. Non autem poſt, nec ſi eſt ex malitia, 22. q.43.2.7.8.0.& 3.q.42.1.0

12 Veritas nullo modo deſeri debet, propter ſcandalum paſſivum aliorum, 22.q.43.7. ad 2. & 3.q.42.2.c.ad 1

13 Bona temporalia propria debent deſeri propter ſcandalum ex ignorantia vel infirmitate, vel ſcandalum ſedari; non autem ſi ſit ex malitia, nec aliena nobis commiſſa, 22. q.43 8.0

14 Punitio non debet deſeri propter ſcandalum, niſi ſequatur pejus; propter multitudinem peccantium, vel propter potentiam principum, 12. qu. 33.6.0. & q.43.7.ad 1.& q.108.1. ad 5.& 3.ad 1

Scenopegia erat feſtum tabernaculorum per dies ſeptem, propter beneficium deductionis, & protectionis in deſerto. Et ſignificat peregrinationem ſanctorum in hoc mundo. Cui nunc ſuccedit feſtum conſecrationis eccleſiæ, 12 qu.102.4. ad 10.item q.103.2.ad 4

Severitas eſt virtus inflexibilis circa inflictionem pœnarum, quando recta ratio requirit hoc, 22.q.157.2.ad 1. & ad 2.& q.159. 2.ad 2

1 Scientia ſignificat qualitatem ſimplicem, quam conſequitur quidam reſpectus, 1. q. 13.7. ad 1.& q.14.1.ad 1.& 12.qu. 54.4.0

2 Scientia eſt qualitas ſimplex, relata ad multa ſecundum unum, 12 q.54.4.0

3 Eſt aſſimilatio intellectus, ad rem ſcitam, per ſpeciem intel-

telligibilem, quæ eſt ſimilitudo rei intellectæ, 1. qu. 14. 2. ad 2

4 Diverſæ ſcientiæ procedunt ex diverſis principiis & mediis, 12.q.54.2.ad 3

5 Omnis ſcientia habetur per aliqua principia per ſe nota, & per conſequens viſa, 22. q. 1.5.corp.

6 † Nulla ſcientia probat principia ſua, ſed probat alia ex eis. Nec diſputat contra negantes ea, præter primam philoſophiam, 1.q.1.8.c

7 Tota virtus demonſtrationis dependet ex medio. Ideo diverſa media ſunt ſicut diverſa principia activa, ſecundum quæ habitus ſcientiarum diverſificantur, 12.q.54.2.ad 2

8 In diverſis concluſionibus unius ſcientiæ ſunt diverſa media, per quæ probantur. Ideo homo poteſt ſcire aliquas concluſiones ſine aliis, ſicut & media, 22.q.5.3.ad 2

9 Scientia demonſtrativa, dicitur judicativa; in quantum per reſolutionem in prima principia de veritate inquiſitorum dijudicat, 22.q.53.4.corp.

10 Idem eſt ſubjectum principiorum, & totius ſcientiæ, quia tota ſcientia virtute continetur in eis, 1.q 1.7.c,& 12.q. 3.6.c.& 22.q.4.1.c

11 Omne quod ſcitur, eſt aliquo modo, 1 qu.14.9.o.& 3. q.10.1.c

12 Omne ſcitum a nobis eſt neceſſarium, non autem omne ſcitum a Deo, 1.q.14.13.ad 3

13 Omne ſcitum eſt aliquo modo viſum per intellectum, 22.q.1 5.c.ad 4

14 Idem eſt ſubjectum principiorum, & totius ſcientiæ; cum tota ſcientia virtute contineatur in principiis, 1.qu.1. 7.corp.

15 Subjectum ſcientiæ, ſicut & objectum potentiæ duplex, ſcil. materiale, & formale, 1. q.1.7.c

16 Formalis ratio ſubjecti ſcientiæ, ſicut & objecti potentiæ, duplex, ſ. ex parte rei, & ex parte noſtra, 22.q.1.2.c

17 Sic ſe habet ſubjectum ad ſcientiam, ſicut objectum ad potentiam vel habitum, 1. q.1.7.corp.

18 Materialiter ſcita ſunt concluſiones; formalis vero ratio ſciendi ſunt media demonſtrationis, per quæ concluſiones cognoſcuntur, 22 q.1.1.c

19 Scientia eſt de mobilibus, & de contingentibus, ſecundum quod in eis eſt aliquid neceſſarium vel univerſale, 1. q.84.1.c.ad 3.& q.86.3.o

20 Solæ ſcientiæ practicæ, ſunt circa contingentia, & quantum hujuſmodi, ſ. in particulari, 12.q.6.princ.

21 De qualibet re ad ſciendum an eſt, oportet uti pro medio quid nominis, non autem quid rei, quia ſequitur quæſtionem an eſt, 1.q.2.1.ad 2

22 De nulla re ſciri poteſt, an eſt, niſi de ea ſciatur, quid eſt, ſaltem confuſe, 1.q.2.2.ad 2

23 Habitus ſcientiæ eſt in intellectu poſſibili, non autem in intellectu paſſivo, contra Averroem, 12.q.50.4.o. & q.51.3.cor.

24 Scire & diſcere per accidens eſt malum, ex parte ſcientis, dupliciter, ſ. propter occupationem impedientem officium ejus, vel propter contemptum divinorum. Ex parte vero objecti tripliciter, ſc. vel quia inclinat ad malum, ut ars magica, vel quia excedit, vel quia eſt quid inutile, 1.q.22.3. ad 3.& 22.q.167.1.o

25 Quilibet tenetur ſcire communiter credenda communia juris præcepta, & ea quæ ad ejus ſtatum, vel ad ejus officium pertinent, 12.q.76.2.corp.

26 Scientia legis Dei, ſic annexa eſt officio ſacerdotali, quod ſimul cum eo injungitur, 22, q.16.2.ad 3

27 † Scientia acquiſita, eſt habitus naturalis, quia ineſt unicuique homini quoddam principium ſcientiæ, ſ. lumen intellectus agentis, per quod cognoſcuntur ſtatim a principio naturaliter, quædam univerſalia principia omnium ſcientiarum, 1.q.117.1.c.ad 1.& 12.q.51.4.c.& q.111.10.ad 3

28 † Homo meditando acquirit ſcientiam, 1.q.62.9.ad 1, & 12.qu.51.3.c.& 22.quæſt.15.3. ad

ad 1. & quæſt. 49. 1. ad 2

29 Scientia vel ſapientia acquiſita per proprium ingenium, & ſtudium, eſt naturalis. Si vero aliter, ut in Apoſtolis, eſt miraculoſa, 1.qu. 117. 1. ad 1. & 12.q.51.4.c.& q.113.10 ad 3

30 Modus acquirendi ſcientiam duplex, ſc. præcipuus per inventionem, & ſecundarius per doctrinam, 1.qu.117.1.c. & 3.q.9.4.ad 1

31 Cæcus a nativitate, non poteſt habere ſcientiam de coloribus, 1.q.84.3.c.fi. & 4.c.fin. & q.111.3.ad 1.& ad 2

32 † In ſtatu innocentiæ, homo non acquiſiviſſet ſcientiam ex ſenſibus, 3.q.61.2.0

33 † Diſciplina quæ eſt receptio cognitionis ab alio, requiritur ad ſcientiam, 12.q.4.1.c.& 22.q.189.1.ad 4

34 Nullus unquam per dæmones ſcientiam acquiſivit, 1.q.64.1.ad 5. & 22.q.96.1.c. & qu. 172.5.ad 2

85 Ille qui in aliqua ſcientia acquirit per primam demonſtrationem, ſcientiam concluſionis unius, habet quidem habitum, ſed imperfecte. Cum vero acquirit per aliquam aliam demonſtrationem, ſcientiam concluſionis alterius, non aggeneratur in eo alius habitus, ſed habitus qui prius inerat fit perfectior, utpote ad plura ſe extendens, 12.q.51.4.ad 3.& q.54.4.ad 3.& q.65.1.ad 1

36 Multi impediuntur a ſcientia acquirenda tripliciter, ſc. propter indiſpoſitionem, occupationes, & pigritiam, 12.qu. 61.5.ad 3. & 22.q.2.4.c. & q.172. 3.ad 2

37 Virtutes morales, & præcipue caſtitas, multum faciunt ad acquiſitionem & uſum ſcientiarum, 22.q.15.3.c.& q.96.1.ad 2.& q 148 6.c.& q.180.2.0

38 Diſcurſus in acquiſitione ſcientiæ duplex eſt in ſcientia noſtra, ſc. ſecundum ſucceſſionem unius poſt alterum, ex notis ad ignota procedens, & ſecundum cauſalitatem, per unum in alterum, 1.q.14.7.c.& q. 58.3.0.& q.117.1.c. & 3.q.11.3.c

39 Opinio eſt diſpoſitio ad ſcientiam, qua acquiſita, poteſt remanere cognitio etiam per ſyllogiſmum dialecticum, 3.q. 9.3.ad 3

40 Scientia quadrupliciter tantum amittitur, ſc. ratione excidente a mente, corrupto ſciente vel ſcito, vel oblivione, 1.q.89.5.c

41 Augetur ſecundum ſe per additionem, 12. q.49.4.c. & qu. 52.4.c

42 Eſt una numero, a ſubjecto in quo eſt, ſed una eſt in ſpecie a ſcibili, 1 q.117.1.c

43 Unitas ſcientiæ generica, ſpecifica, vel numeralis ſumitur ab unitate generica, ſpecifica, vel numerali ſui medii, 12 q.54.2.ad 2

44 In ſcientia contrariorum eadem ratio eſt cognoſcendi utrumque, quia unum per aliud cognoſcitur, 12.q.54.2.ad 1

45 Intellectus eſt una potentia, in qua tamen ſunt diverſarum ſcientiarum habitus, 12. q.54.1.ad 1

46 Quantitas ſcientiæ attenditur non ſolum ſecundum numerum ſcibilium, ſed etiam ſecundum claritatem cognitionis, 12.q.52.0.& 3.q.10.2.ad 3

47 Diverſa ratio cognoſcibilis inducit diverſitatem ſcientiarum, 1.q.1.1.ad 2.& 12.q.57.2.c

48 Scientia quæ habetur per revelationem, & ſcientiæ humanitus inventæ, differunt ſecundum genus. Unde Theologia quæ ad ſacram ſcripturam pertinet, differt ſecundum genus ab illa quæ pars philoſophiæ ponitur, 1.q.1.1.ad 2

49 Scientia infuſa & acquiſita, ſunt diverſarum rationum. Unde nihil prohibet de eiſdem rebus, de quibus phyſicæ diſciplinæ tractant, ſecundum quod ſunt cognoſcibiles lumine naturalis rationis, & aliam ſcientiam tractare, ſecundum quod cognoſcuntur lumine divinæ revelationis, 1.q.1.1.ad 2. & 3.q.9.4.ad 3

50 Conſideratio ſcientiæ ſpeculativæ non ſe extendit ultra virtutem ſuorum principiorum, id eſt, ultra quam cognitio ſenſitiva ducere poteſt, 12.q.3 6.c

51 Contra rectitudinem ſcientiæ, contingit peccari dupliciter

ter in ſpecilativis ſ. vel inducendo rationem ad concluſionem falſam, apparentem veram, vel arguendo ex falſis, quæ videntur vera, 22. qu. 55. 3. corp.

52 In ſpeculativis ſcientiis, demonſtrativa dicitur judicativa, in quantum per reſolutionem iu prima principia intelligibilia de veritate inquiſitorum dijudicatur, 22. q. 53. 4. corp.

53 In ſpeculativis eſt alia rationalis ſcientia, ordinata ad inquiſitionem inventivam, ſ. dialectica, & alia demonſtrativa, determinativa veritatis, 22. q. 51. 2. ad 3.

54 Omnes ſcientiæ demonſtrativæ continentur ſub phyſica, ut ponitur pars prudentiæ large, ut includit etiam ſcientiam ſpeculativam, 22, q. 48 c. co. 2.

55 Scientia dicitur ſpeculativa vel practica tripliciter, ſc. ratione ſciti, modi, & finis. 1 q. 14. 16. c.

56 Scientia de non operabili eſt ſpeculativa tantum; ordinata vero ad operationem eſt practica tantum, ſpeculativa vero, ratione modi, vel finis, eſt ſecundum quid ſpeculativa & practica, 1. quaſt. 14 16. c.

57 Omnis ſcientia operativa tanto perfectior eſt, quanto magis conſiderat particularia, in quibus actus eſt, 1. q. 22. 3. ad 1.

58 Scientiarum practicarum illa eſt dignior, quæ ad ulteriorem finem ordinatur, ut civilis militari, 1. q. 1. 5. c

59 Omnes fines ſcientiarum practicarum ordinantur ad beatitudinem æternam, ſicut ad ultimum finem, 1. q. 1. 5. c.

60 Scientia practica triplex, ſ. monaſtica ſeu ethica, œconomica & politica, 22. qu. 47. 11. b. & q. 48 ad 2.

61 Scientia duplex, ſc. ſubalternans, & ſubalternata. Prima procedit ex principiis per ſe notis lumine naturalis intellectus; ſecunda vero ex principiis per ſe notis in ſcientia ſuperiori, 1. q. 1. 2. c. ad 1. & 6. ad 2.

62 Intellectus qui eſt habitus principiorum, & nobilior quam ſcientia concluſionum, 12. q. 51. 2. ad 3. & q. 57. 2. ad 2. & q. 63. 2. ad 3. & q. 68. 7. c.

63 Una ſcientia eſt dignior alia dupliciter, ſ. ratione nobilioris ſubjecti, vel quia certior, 1. q. 1. 5. c. & 12. qu. 66. 5. ad 3.

64 † Aliqua ſcientia imperat aliis, tanquam ancillis, eis utendo, 1. q. 1. 5. b. & ad 2.

65 Civilis præcipit omnibus ſcientiis & artibus, ſed ſpeculativis quoad exercitium actus, non autem quoad determinationem actus, ſicut practicis. 22. q. 47. ad 2.

66 Scientia eſt donum neceſſarium ad judicium diſcernendi credenda a non credendis, ſicut donum intellectus, ad ſane capiendum credenda, 22. q. 8. 6. c. & q. 9. 1. o.

67 Scientia quæ eſt donum, non eſt diſcurſiva, quia eſt participata ſimilitudo ſcientiæ Dei, 22. q. 9. 1. ad 1.

68 Donum hoc eſt tantum circa res humanas vel creatas, quia eſt certitudo judicii per cauſas ſecundas, 22. q. 8. 6. c. & q. 9. 2. o. & 4. c.

69 † Et eſt principaliter ſpeculativum, & ſecundario practicum, ſicut & fides, 22. q. 8. 6. corp. & q. 9. 3. o. & q. 52. 2. ad 2.

70 Donum ſcientiæ eſt in omnibus habentibus charitatem, non autem prout eſt gratia gratis data, ſc. ad inſtruendum fideles; & ad confutandum adverſarios, 1. qu. 1. 6. ad 3. fi. & 12. qu. 58. 5. ad 1. & ad 2. & 22. q. 9. 2. ad 2.

71 Dona intellectus & ſcientiæ correſpondent fidei, 22. q. 1. pr. & q. 8. pr.

72 Donum ſcientiæ non directe correſpondet prudentiæ, ſed per quandam extenſionem, eam adjuvat: donum autem conſilii, directe reſpondet prudentiæ, ſicut circa eandem exiſtens, 22. q. 52. 2. ad 2.

Scientificum & ratiocinativum non ſunt idem quod ratio ſuperior & inferior, quia ſcientificum eſt tantum ſpeculativum, & eſt de Deo, & de creaturis, 1. qu. 79. 9. ad 3.

1 Scire contingit plura, intelligere vero unum, 1. qu. 85. 4. o

2 Scire contingit tripliciter, ſ. per revelationem certitudi-

naliter, per ſeipſum, & per conjecturas ſignorum, 12. qu. 112. 5. c.

1 Schiſma eſt ſeparatio, propria ſponte & intentione, ab unitate eccleſiæ, renuens ſubeſſe Papæ, & communicare membris eccleſiæ. 22. q. 39. 1. o. & 4. c.

2 Schiſma per ſe, id eſt ex intentione, eſt ſpeciale peccatum, oppoſitum unitati eccleſiæ. Et dicitur a ſciſſura animorum. 22. q. 39. 1. o.

3 Eſt maximum peccatorum in proximum. 22. q. 39. 2. ad 3.

4 Infidelitas ſecundum ſe eſt gravius peccatum ſchiſmate, ſed per accidens eſt e converſo. Sed in lege veteri ſchiſma gravius fuit punitum, propter pronitatem, & ignorantiam Judæorum. 22. q. 39. ad 2.

1 Schiſmatici proprie dicuntur, qui propria ſponte & intentione ſeparant ſe ab unitate eccleſiæ, renuentes ſubeſſe Papæ, & communicare membris eccleſiæ, 22. qu. 39. 1. 4. corp.

2 Poteſtas ſpiritualis duplex, ſcilicet ſacramentalis, & juriſdictionis. Prima manet in hæreticis, & ſchiſmaticis ſecundum eſſentiam, non autem ſecundum uſum. Ideo poſſunt ordinare & conſecrare, non autem abſolvere, excommunicare, dare executionem ordinum, gratiam vel indulgentias, quia juridictio confertur per ſimplicem injunctionem hominis, 22. q. 39. 3. o. & 3. q. 64. 9. ad 2. & ad 3.

3 Schiſmatici convenienter puniuntur duplici pœna, ſ. excommunicatione, & coerceri per poteſtatem ſecularem. 22. q. 39. 4. o.

Schiſmos Græce, furor latine dicitur. Et ſignificat velocitatem iræ, & firmitatem propoſiti, ad vindictam. Ideo dicit primam & tertiam ſpeciem iræ. 22. q. 46. 8. ad 2.

1 Scripturæ principalis auctor eſt ſpiritus ſanctus, 1. qu. 1. 10. corp.

2 Scriptura ſacra ſic debet exponi, quod ab infidelibus non irrideatur, 1. q. 1. 9. ad 2. & q. 68. 1. c. princ.

3 Aſſerere aliquid eſſe de ſacra ſcriptura, quod non eſt, multum nocet, 1. q. 68. 1. corp.

4 In omnibus quæ ſcriptura per modum narrationis hiſtorice tradit, eſt pro fundamento tenenda veritas hiſtoriæ, & deſuper ſpirituales expoſitiones fabricandæ, 1. q. 102. 1. c.

5 Quod ergo dicitur, quod Deus loquebatur Moyſis facie ad faciem, ſecundum opinionem populi loquitur ſcriptura, qui putabat Moyſen ore ad os loqui cum Deo, 12. qu. 98. 3. ad 3.

6 Sicut ſcriptura libri eſt ſignum eorum quæ fienda ſunt, ita notitia Dei eſt quoddam ſignum apud ipſum, eorum qui ſunt perducendi ad vitam, 1. q. 24. 1. corp.

7 Pythagoras & Socrates, nihil ſcripſerunt, quia fuerunt excellentiſſimi doctores, 3. q. 42. 4. c.

1 Scurrilitas eſt jocularitas, ex defectu rationis, non valentis cohibere geſtus exteriores, 22. q. 148. 6. c.

2 Scurrilitas pertinet ad verba, ratione inhoneſtatis, multiloquium vero ratione ſuperfluitatis, 22. q. 53. 5. ad 4. & qu. 148. 6. c.

3 Procedit ex actu gulæ, non autem ex actu luxuriæ, ſed ex voluntate ejus: Ideo pertinet ad utraque, 22. q. 148. 6. ad 3.

Se, eſt relativum reciprocum. Ideo magis dicit unitatem ſuppoſiti, quam ille terminus, idem, 3. q. 3. 2. ad 2.

Sebaſtianus utiliter latitabat ſub veſte militari in domo Diocletiani, ut deficientes in tormentis confortaret, 22. q. 10. 10. ad 2.

Seculum nihil eſt aliud, niſi periodus cujuslibet rei, pro quo aliquando ponitur ævum, vel æviternum, 1. q. 10. 2. ad 2. & 6. ad 1.

1 Securitas perfecta pertinet ad præmium virtutis. Sed ſecuritas ſecundum participationem eſt conditio alicujus virtutis, 22. quæſt. 129. 7. ad 3.

2 Securitas non eſt idem quod fortitudo, ſed eſt conditio ejus, & magnanimitatis, ſi ſit quando, & in quibus debet, 22. q. 129. 7. ad 1. & ad 2.

3 Securitas opponitur timori privative tantum, audacia

vero

vero contrarie, 12 q.45.1.ad 3.

4 Magis opponitur timori, quam pertineat ad ſpem. Nec cauſat negligentiam, niſi inquantum diminuit æſtimationem ardui, 12.q.46.8.ad 1

1 Sedere neceſſe eſt Socratem, dum ſedet, 22.q 49.6. corp.

2 Sedere ad dexteram patris in beatitudine ejus, vel habere regiam & judiciariam poteſtatem, convenit ſoli Chriſto, ſecundum utramque naturam, 3.q.57.2.ad 3.& q.58 0

3 Pater nullo modo ſedet ad dexteram filii, nec ad dexteram ſpiritus ſancti, nec filius, ſed e converſo, 3.q.58.2.ad 3

4 Sedere ad dexteram patris, convenit ſpiritui ſancto, ſecundum veritatem, inquantum eſt æqualis ei. Sed non appropriatur ei æqualitas, nec ſeſſio dextræ, ſed filio, 3.q.58.2.ad 3

5 Quilibet ſanctus, eſt conſtitutus ad dexteram Dei. Sed non ſedet ibi, quia habet beatitudinem, ſed non cum dominativa poteſtate, quaſi propriam & connaturalem, 3.q 58.4.ad 2

6 Nullus ſedet ibi in ſiniſtra, quia ibi nulla eſt ſiniſtra, i. nulla miſeria, 3.q.58.1.ad 2

1 Seditio & ſchiſma, continentur ſub diſcordia, ſc. partium multitudinis ad invicem, 22.q.42.1.ad 1.& ad 3

2 Seditio, eſt ſpeciale peccatum. ſc. mutua impugnatio inter partes multitudinis, vel præparatio ad pugnam. Rixa vero eſt unius ad unum, vel paucorum ad paucos. Sed bellum eſt inter diverſas multitudines. Et utrumque eſt pugna in actu, non præparatio, 22 q.42.1.0

3 Eſt ſemper de ſe peccatum mortale. Et eſt gravius rixa. Et principaliter eſt in procurantibus; ſecundo in ſequentibus, non autem in defendentibus bonum commune, 22.q 42.2.0

4 Opponitur unitati, & paci multitudinis, 22. q.39.pr. & q.42.1.c

5 Seditio opponitur unitati temporali & ſæculari, ſchiſma vero ſpirituali. Prima eſt cum præparatione ad pugnam, non autem aliud, 22.q.42.1.ad 2

Segnities eſt fuga operationis, & ex timore laboris, 1. q.41.4.0 & q.44.4.ad 3

1 Semen extenſo nomine, dicitur non ſolum ſperma, ſed etiam menſtruum, 1.q.115.2.ad 3.

2 Non fuit pars aliqua in actu, reſpectu generantis, ſed in potentia totum ſecundum potentiam activam, 1.q.119 2.0

3 Eſt de ſuperfluo alimenti, 1.q.119.2.c

4 Eſt ſuperfluum, reſpectu nutritivæ, ſed eſt neceſſarium, quo indiget natura ad generationem, 22.q.153.3.ad 1

5 Eſt album, quia eſt ſpumoſum, ut poſſit continere ſpiritum vitalem, in quo eſt virtus formativa ut forma, ſed magis ut motor, 1.q.118.1.ad 3

6 Semen maſculi non concurrit ad generationem, ſicut materia in compoſitione geniti, ſed ſicut agens, 3. qu.28.1. ad 3.& q.31.5.c

7 Semen mulieris nihil facit ad generationem prolis; idem aliquæ concipiunt ſine eo, 3.q. 31.5.ad 3.& q.35.3.ad 3

8 Filius eſt de ſubſtantia patris, quia ſemen ſecundum potentiam activam, eſt potentia totum, licet non ſit actu aliqua pars patris, 1.q.119.2.ad 1.

9 Virtus animæ quæ eſt in ſemine, per ſpiritum qui eſt in ſemine, format corpus in generatione, 3 q.32.1.ad 1

10 Virtus formativa ſeminis, dicitur intellectus, quia operatur ſine organo, 1. q.118. 4 ad 3

11 Homines pingues, & animalia magna ut elephas, pauci ſunt ſeminis, & paucæ generationis, quia convertitur in pinguedinem & ſubſtantiam, 1.q.119 2 c.ſi.

Senarius numerus dicitur perfectus, ratione partium, quia conſurgit ex omnibus ſuis partibus aliquotis; ideo congruit perfectioni univerſi, & operum Dei in ſex diebus, 1.q.74 1.c

Senes ſunt ſuſpicioſi, & amant vinum propter frigiditatem; ſed anus magis; & ſunt fabuloſi, 22.q.60.3.c

1 Senſibile duplex, ſcilicet per ſe, & per accidens; ſenſibile per ſe duplex, ſcil. pro-

prium, & commune, 1.qu.17. 2.c.& q.78.3.ad 1

2 Similitudo ſenſibilium, eſt in ſenſu tripliciter, ſc. primo, & per ſe, reſpectu ſenſibilium propriorum; per ſe, ſed non primo, reſpectu communium, & per accidens tantum, reſpectu ſenſibilium per accidens, 1.q.17.2.c

3 Senſus in actu eſt ſenſibile in actu, 1.qu.14.2.c.& qu.55.1. ad 2

4 Senſibilium aliqua immutant ſenſum, ſpiritualiter tantum, ut color; quædam materialiter, ut guſtabile & tangibile, alia vero utroque modo, 1.q.67.1.c.& q.78.3.c

1 Aliquid pertinet ad ſenſualitatem dupliciter, ſcil. ut præambulum ſicut apprehenſive, ſenſitive; & eſſentialiter, ut appetitive tantum, 1. q.81.1.ad 1

2 Senſualitas dicitur a ſenſu, & eſt vis appetitiva ſenſitivæ partis, 1 q.81.1.0

3 Non nominat ſimpliciter unam potentiam, ſed unam ſecundum genus, ſc. appetitivam ſenſitivam, 1.q.80.2.c

4 Nominat appetitum ſenſitivum, ut indiſtinctus, incompletus & depreſſus eſt; ideo non poteſt eſſe ſubjectum virtutis, ſed perpetuæ corruptionis: ideo differt tantum ratione a concupiſcibili & iraſcibili, quia nominant idem, ſed oppoſito modo, 1.q. 81.3.ad 1. & 12.q.74.3.ad 2

5 † Singuli motus ſenſualitatis, ſunt in poteſtate noſtra. non autem omnes ſimul, 12. q.74.3. ad 2.& 22.q.154.5.c

6 Ratio tripliciter ſe habet ad motum ſenſualitatis, de genere peccati mortalis, ſc. ut imperans vel conſentiens, ut reſiſtens, & neutraliter: primo modo peccat mortaliter; tertio venialiter, non autem ſecundo, ſed meretur, 22.q.154.5.c

7 Senſualitas non poteſt ſanari a corruptione fomitis, niſi per miraculum, quod tamen non fit in hac vita, quadruplici ratione, ſc. quia ipſe Deus ſecundum ordinem ſuæ ſapientiæ ſic diſpoſuit; & quia donum gratiæ, quæ per Chriſtum nobis confertur, quamvis ſit efficacius, quam peccatum primi hominis, non tamen ordinatur ad removendum corruptionem prædictam, quæ eſt naturæ, ſed ad removendum culpam perſonæ; ſimiliter etiam hujuſmodi corruptio quamvis ſit contra ſtatum naturæ primitus inſtitutæ, eſt tamen conſequens principia naturæ ſibi relictæ. Eſt etiam homini utile ad vitandum elationis vitium, ut ſenſualitatis infirmitas maneat poſt baptiſmum, 12.q.74.3.ad 2

1 Senſus eſt potentia paſſiva, 1.q.79.3.ad 1

2 Eſt virtus corporea, ideo eſt cognoſcitivus corporalium tantum, & non ſpiritualium, 1.q. 12.3.c. & 4.ad 3. & qu. 85. 1.c. & 12.q.3.3.c.& 22 q.46.3.cor. ad 3.

3 Non datur ſenſus agens; 1.q.79.3.ad 1

4 † Senſus eſt quædam deficiens participatio intellectus, 1.q.77.7.c

5 Quandoque ſumitur pro judicio rationis, 22. qu. 46. 3.c. ad 3

6 Dicitur tripliciter, ſc. natura ſenſitiva, potentia, & actus, 1.q.79.1.ad 1

7 Senſus exteriores ſunt tantum quinque, ſecundum quinque modos immutationis ab objectis, ſc. viſus, auditus, olfactus, guſtus, & tactus, 1. q.78 3.0

8 Senſus interiores ſecundum Ariſt. ſunt tantum quatuor, ſecundum quatuor modos operationum, ſc. ſenſus communis, imaginativa, æſtimativa in aliis animalibus, ſive cogitativa in homine, & memoria ſenſitiva; licet ſint quinque, ſecundum Avicennam, ſc. ſenſus communis, imaginativa phantaſia, æſtimativa, & memoria ſenſitiva, 1.q.78.4.0

9 Senſus non apprehendit rationem eſſendi, nec intentionem entis, nec formam ſubſtantialem, niſi per accidens, ſed tantum accidentia ſenſibilia, 1.q.57.1.ad 2.& q.67.3.c.& q.75.6.c.fin.

10 Non poteſt cognoſcere ſubſtantiam, 12.q.31.5.c

11

11 Non poteſt cognoſcere univerſalia, quia non poteſt recipere formam immaterialem, quia ſemper recipit in organo corporali, 1.q.12.4 c. & q.85.1. c. & 12.q.5.1.ad 1. & q.19.3.c. & q.29.6.0

12 Nullus ſenſus diſcurrit a cauſis ad effectus, nec e converſo, ſed tantum intellectus, 1.q.58.4.5.0.& q.85.5.0

13 Senſus dupliciter immutatur, ſc. interius, & exterius ab objecto, 1.q.111.4.c

14 Senſus exterior apprehendit tantum rem præſentem; interior autem etiam abſentem, 1.q.78.4.c.ad 6. & q.81.3. ad 3. & 12.q.15.1.c. & q.17.7. ad 3.& q.35.2.ad 2

15 Objectum ſenſus communis eſt ipſum ſenſibile, quia cum ſit una potentia, extendit ſe ad omnia objecta quinque ſenſuum exteriorum, 1.q.1.3.ad 2

16 Senſus communis non eſt communis ut genus, ſed ut radix & principium ſenſuum exteriorum, vel ut reſpicit objectum ſub univerſaliori ratione formali, 1.qu.1.3 ad 2 & q.78.4.ad 1

17 Fertur in omnia ſenſibilia, ſecundum unam communem rationem, ad quam nullus ſenſuum propriorum pertingere poteſt, 1.q.1.3.ad 2

18 Cognoſcit differentias ſenſibilium diverſorum generum, & intentiones ſenſuum, non autem ſenſus proprius, 1.q.14. 2.ad 1.& q.57.2.c.& q.78.4. ad 2.

19 Senſus proprius diſcernit inter contraria ſenſibilia, inquantum participat aliquid de virtute ſenſus communis; ſed ultimum judicium & ultima diſcretio pertinet ad ſenſum communem, qui judicium aliorum perficit, 1 q.78.4.ad 2

20 Senſus formati habent propriam operationem, ſc. judicium de propriis objectis, ſed judicium eorum ſenſus communis perficit, 1.q.78.4.ad 2.fi.

21 † Sentire & intelligere, ſunt actiones immanentes, 1. q.14.2. ad 1. & q. 54.2.c. & 12.q. 31.5.c

22 Sentire non ſemper accipitur pro actu ſenſus, ſed quandoque pro actu intellectus, ſecundum quod intellectus quandoque ſenſus dicitur, 1 q.54.5. ad 1.& 22.q.46.3.c.ad 3

23 Senſus theologiæ duplex, ſcil. literalis vel hiſtoricus, quem voces ſignificant, & ſpiritualis vel myſticus quem res habent. Et eſt triplex, allegoricus, id eſt figurativus, tropologicus, id eſt moralis, & anagogicus, id eſt cœleſtis, 1. q.1.10.0.& 12.q.102.2.corp.

24 In ſacra ſcriptura, præter principalem ſenſum, quem auctor intendit, poſſunt alii ſenſus non incongrue aptari, 1.q.1.9.ad 2. & 10.ad 1. & q.102. 1.corp.

25 Nulla alia ſcientia vel ſcriptura, præter ſacram ſcripturam, habet ſenſus ſpirituales, ſed tantum literales, 1. q.1.10.c

26 Multiplicitas iſtorum ſenſuum non facit æquivocationem, nec aliquam ſpeciem multiplicitatis, 1.q.1.10.ad 1

27 Senſui literali ſacræ ſcripturæ nunquam poteſt ſubeſſe falſum, 1.q.1.10.ad 3

28 Senſus literalis eſt, quem auctor ſacræ ſcripturæ intendit, 1.q.1.10.c

29 Senſus ſpiritualis ſacræ ſcripturæ fundatur ſuper literalem, & eum præſupponit, 1.q.1.10.c.ad 1

30 In una litera ſacræ ſcripturæ ſunt plures ſenſus literales, 1.q.1.10.c.fin.

31 Senſus Parabolicus continetur ſub literali, non autem figura ejus, 1.q.1.10.ad 3.& 12. q.102.2.ad 1

32 Nihil continetur ſub ſenſu ſpirituali, neceſſarium fidei, quod ſcriptura non tradat alicubi manifeſte per ſenſum literalem, 1.q.1.9.ad 2.& 10.ad 1

1 Sententia eſt applicatio juris, ad particulare factum, 12. q.96.1.ad 1.& 22.q.67.1.c

Separatio eſt delectabilis dupliciter, ſc. inquantum tollitur contrarium perfectioni rei, vel inquantum aliqua unio fit, 12. q.36.3.ad 2. & ad 3

September eſt quaſi totus ſolemnis apud Judæos, ſicut & ſeptimus dies, 12.q.102.4.ad 10

Septenarius numerus univerſitatem ſignificat, 22. q. 102. 5. ad 5

1 Sepulturæ modus, & officia cujuſcunque gentis ſervari debent, 3.q.51.2.ad 2

2 Terra non conſecrata in ſepulturam, poteſt emi in ſepulturam, & ſepultura jam conſecrata, poteſt vendi ratione materiæ, in neceſſitate eccleſiæ, ſicut & calix conſecratus ratione materiæ; non autem poteſt vendi ratione conſecrationis, vel officii, vel proceſſionis in funere alicujus, ut ſc. aliquis pro pecunia ibi ſepeliatur, tamen non dantes oblationes debitas pro ſuſtentatione, poſſunt compelli dare ſecundum conſuetudinem, & poſſunt puniri per ſacramentorum ſubtractionem, non per ſacerdotem cui ſunt oblationes faciendæ, ne videatur pro ſacramentorum vel ſacramentalium exhibitione aliquid exigere, ſed per aliquem ſuperiorem, 22.qu.86.1. ad 2.& q.100.2.ad 4.& 3.ad 2. & ad 3

3 Sepultura non confert mortuo quoad ſpiritum, ſed quoad honorem ejus, & pium affectum vivorum, ideo pro ea quidam commendantur, 22 q.32.2.ad 1.

4 Sepulturam non ponit Chriſtus inter opera miſericordiæ, ſed ſolum ea quæ ſunt evidentioris neceſſitatis, 22.q. 32.2.ad 2

5 Chriſtus non voluit crucifigi, ubi ſepultus eſt Adam, id eſt in Hebron, ſed in Calvariæ luco communi damnatorum, ut oſtenderetur quod crux Chriſti, eſt in remedium contra peccatum totius mundi, & non tantum contra peccatum perſonale Adæ, 3.q.46.10.ad 3

6 Sepultura Chriſti, operata eſt efficienter noſtram ſalutem, ſicut & mors ejus, 3.q 51.1.ad 2, & 2.ad 4

7 Chriſtus fuit ſepultus convenienti modo, & redditur ratio literalis & myſtica omnium geſtorum circa hoc, 3. q.51.2.0

8 Fuit convenienter ſepultus ad probandum veram ejus mortem, ad ſpem reſurrectionis noſtræ, & ad exemplum quod abſcondamur a turbis, 3.qu.51.1. o.& 2.4.c.& q.52.4.corp.

9 Fuit in ſepulchro tantum una die uſuali, & duabus noctibus, id eſt, triginta ſex horis, 3.q.51.4.0.& q.52.4.c. & q. 53.2.corp.

1 Seraphin interpretantur ardentes, ſeu accendentes, 1.qu. 63.7.ad 1.& 9.ad 3. & q.108.5. ad 5.& q.109.3.ad 3

2 Dicitur ab incendio, ſecundum tres proprietates ignis, ſcil. motus continui ſurſum, exceſſus fervoris, & lucis, 1. q.108.5.ad 5

3 Eſt primus ordo primæ hierarchiæ angelorum, quia in amando eſt completiſſima unio ad Deum, quia facit interiora amati penetrare, 1. qu.63.7.ad 1.& 9.ad 3.& q.108.5.ad 5. & qu. 109.1.ad 3

4 Imagines cherubin & seraphin, fuerunt in templo Salomonis; non quidem ad cultum, ut adorarentur, ſed ad myſterium, 12.q.102 4 ad 6.c. 1.ſi.

1 In ſermone eſt aliqua gratia gratis data, ad efficaciter loquendum, ſicut donum linguarum, ad poſſe intelligi a diverſis, 22 q.177.1.0

2 Gratia ſermonis, duplicitor ſubtrahitur, ſc. vel propter culpam auditoris vel prædicatoris, & bona opera utriuſque non merentur eam, niſi removendo impedimenta ejus, 22. q.177.1.ad 3

1 Serviens homini ſufficit quod ei ſubjiciatur obediendo in licitis, ſed qui ſervit Deo, oportet quod ſubjiciatur ei interius, bonum affectum habendo, 22.q.105.5.0

2 Copula carnalis, retrahit animum a ſervitio Dei, propter vehementiam delectationis, & ſollicitudinem, 22.q.186.4.c

1 Servus dicitur ad dominum, ideo ubi eſt ſpecialis ratio dominii, oportet eſſe ſpecialem rationem ſervitutis, 22.q.81.1.ad 3.& q.104.5.0

2 Relatio ſervitutis & dominii fundatur ſuper actione & paſſione; ideo proprie non convenit naturæ, ſed perſonæ ſecundum naturam, 3. qu.20.1. ad 2.& 2.c

3 Servitus naturaliter refugitur,

tur, quia eſt impeditiva boni uſus poteſtatis, 12.q.2.4.ad 2

4 Eſt contra naturam, quoad primam intentionem naturæ, non autem contra ſecundam, quia naturalis ratio ad hoc inclinat, & hoc appetit natura, ut quilibet ſit bonus; ſed ex quo aliquis peccat, natura etiam inclinat ut ex peccato pœnam reportet. Et ſic ſervitus in pœnam peccati introducta eſt, 12.q.94.5.ad 3.

5 Servitus quæ eſt de jure gentium, eſt naturalis, non quidem abſolute, ſed ratione utilitatis conſequentis, ſcil. quod quis regatur a ſapiente, & juvet eum, 12.q.94.5.ad 3. & 22.q.57.3.ad 3

6 Homo eſt ſervus alterius hominis ſecundum corpus, non autem ſecundum mentem, 22. q.104.5.c.ad 2.& 6.ad 1.& q.122. 4.ad 3

7 Vernaculus, id eſt in ſervitute natus, vel ſervus emptus ad ſervitium Judæorum, ſi fiat Chriſtianus, liberatur a ſervitute, nullo pretio dato. Si vero infidelis exiſtens ſit emptus ad mercationem, tenentur per ſtatutum eccleſiæ infra tres menſes exponere eum venditioni, nec in hoc injuriam facit eccleſia, 22.qu.10. 10.c

8 In ſpiritualibus eſt duplex ſervitus, & duplex libertas, ſc. peccati & juſtitiæ, 22. qu. 183.4.corp.

9 Servitus triplex, ſc. peccati, hominis, & Dei, 22. qu. 122.4.ad 3. item q.183.4.c

10 Homo juſte relictus eſt a Deo in ſervitute diaboli, licet ille injuſte invaſerit eum, 3 qu.46.3. ad 3.& q.48.4.ad 2.& q.49.2.c

11 Servitus peccati, eſt vere ſervitus, ſed eſt libertas ſecundum opinionem tantum, ſervitus autem Dei, eſt e converſo, 22.q.183.4.c

12 Cum per matrimonium alter conjugum alteri obligetur ad libere reddendum debitum, ſervitutis conditionem neceſſe eſt dirimere matrimonium, dummodo ſit ignorata, Suppl. q.52.1.c

13 Cum matrimonium ad jus naturæ referatur, poteſt ſervus ſine domini ſui conſenſu libere matrimonium contrahere, Suppl.q.52.2.c

14 Vir cum ſubjiciatur uxori in his tantum, quæ ad actum naturæ ſpectant, poteſt alteri ſe in ſervum dare, abſque ſuæ uxoris conſenſu, Suppl.q.52 3.c

15 Proles ac filii matrem potius ſequuntur in libertatis ac ſervitutis conditione, quam patrem. Quanquam in quibuſdam hoc excipiatur terris, in quibus proles deteriorem ſequitur conditionem, Suppl.q.52.4.c

Sexta dies creationis, 1. qu. 70.1.c.& q.72.c.& q.90.4.c.& q. 91.4.ad 5

1 Sexuum diverſitas in eodem, vel in diverſis, cauſatur ex virtute cœleſti, & ex diſpoſitione materiæ, 1.q.115.3.ad 4

2 Prophetia poteſt convenire mulieri, quia attenditur ſecundum mentem illuminatam a Deo, ex quo non eſt diverſitas ſexuum, 22.q.177.2.ad 2

Sibylla expreſſe prophetavit de Chriſto, 22.q.2.7.ad 3.& qu. 72.6.ad 1

Sicut, importat ſimilitudinem, non autem æqualitatem, 1.q.60.4.ad 2

1 Significat terminus ſingularis, & ſupponit idem ſecundum ſophiſtas, non autem terminus communis, 1.q.39.4.a.1.

2 Nomen non ſignificat, niſi mediante conceptione intellectus, 1.q.13.1.c. & 4.c. ad 1.& 9.ad 2

3 Modus ſignificandi ſequitur modum intelligendi, 1. q. 45.2. ad 2

4 Ad proprietatem locutionis requiritur res ſignificata, & modus ſignificandi, 1.q.39.4.5.c

5 Variatio dictionis in principio, mutat ſignificationem, & variatio in fine, mutat conſignificationem apud Latinos; ſed apud Græcos mutat in verbis, etiam in principio, 3.q.60.7.ad 3.

1 Signi poteſt eſſe ſignum reſpectu diverſorum, & ſui, ut eſt in alia ſpecie, non autem in eadem ſpecie, 3.q.48.3.ad 2.

2 Signum multorum ordinatorum ad unum, non eſt ambiguum & fallax, ſed eſt certum, 3.q.60.3.ad 1

3 † Signum quandoque dici-

tur cauſa, ſc. quando eſt notior effectu. Sed ſæpius dicitur de effectu, & dividitur contra cauſam. Tamen ideo potius dicit ſcriptura, ut luminaria ſint in ſigna, quam in cauſas, ut occaſionem idololatriæ tolleret, 1.q.70.2.ad 2

4 Cauſa principalis non poteſt proprie dici ſignum effectus, licet occulti, & cauſa ſit ſenſibilis & manifeſta, ſed tantum cauſa inſtrumentalis, 3.q.62.1.ad 1

5 Signum primo & principaliter convenit ſenſibilibus. Non autem intelligibilibus, niſi ut ſunt manifeſtata per ſenſibilia, 3.q.60.4.ad 1

6 Petere ſignum a Deo contingit dupliciter, ſc. ad explorandum poteſtatem Dei, vel veritatem dicti ejus, & ad inſtructionem. Primum eſt peccatum tentationis Dei, non autem ſecundum, 22.q.97.2.ad 3

7 Multa ſigna præcedent diem judicii, Sup.q.73.1.0

8 Sol & Luna obſcurabuntur ad incutiendum terrorem hominibus, Suppl.q.73.2.c

9 Virtutes propter rei novitatem & ſplendorem movebuntur, Suppl.q.73.3 0

1 Syllogiſmus in agendis fit, cujus major univerſalis, eſt intellectus practici; minor vero particularis, eſt rationis particularis, id eſt cogitativæ; concluſio autem eſt in electione operis, 22.q.76.1.c.& q.90.1.ad 2.

2 Syllogiſmus neceſſario eſt in quolibet actu virtutis, & peccati. Sed temperatus & intemperatus ſyllogizant ex triplici propoſitione: continens autem & incontinens ex quadruplici propoſitione, ſed diverſimode, 12.q.77.2.ad 4

Sylveſter Papa excommunicavit eos a quibus exulavit, non quidem ex vindicta, ſed ex zelo Dei, 22.q.108.1.ad 4

1 Symbola neceſſe fuit edere plura contra diverſas hæreſes. Nec differunt, niſi quod explicatur in uno implicitum in alio, 22.qu.1.9.ad 2.& 10. ad 1. & ad 2

2 Edere novum ſymbolum pertinet tantum ad Papam, ſicut & cætera pertinentia ad totam eccleſiam, 22. q. 1.10.0. & q.11.2.ad 3

3 In ſymbolis, dicitur credo in Deum, in perſona eccleſiæ, cujus fides eſt formata, quæ invenitur in omnibus illis qui ſunt numero & merito de eccleſia, & ut ſiqui fideles fidem formatam non habent, ad hanc formam pertingere ſtudeant, 22.q.1.9.ad 3

4 In ſymbolo Apoſtolorum melius dicitur, ſanctam eccleſiam, quam in ſanctam eccleſiam. Tamen ſi dicatur, in ſanctam eccleſiam, intelligitur in Spiritum ſanctum ſanctificantem eam, 22.q.1.9.ad 5

5 In quolibet concilio compoſitum eſt aliquod ſymbolum, non quidem aliud a præcedenti, ſed explicans aliquid implicitum in priori, contra novam hæreſim, 1.q.36.2. ad 2

6 In ſymbolo patrum nihil explicatur de deſcenſu Chriſti ad inferos, quia nullus error exortus eſt contra hoc, 22.qu.1.9.ad 4

7 Symbolum patrum publice cantatur in miſſa, quia editum fuit fide jam manifeſtata, & eccleſia pacem habente, & eſt declarans ſymbolum Apoſtolorum, editum tempore perſecutionis, fide nondum popagata. Ideo ſymbolum Apoſtolorum occulte dicitur in prima, & in completorio, quaſi contra tenebras errorum præteritorum & futurorum, 22.q.1.9.ad 6

8 Dicitur ſtatim poſt euangelium, quaſi expoſitio ejus, ſymbolum Athanaſii, dicitur in prima, quaſi expulſis jam hæreticorum tenebris. Et utrumque dicitur tantum in diebus, in quibus homines magis conſueverunt venire ad eccleſiam, & in quibus ſolemnizatur aliquid de pertinentibus ad articulos fidei, 3.q.83.4.corp.

9 Athanaſius compoſuit manifeſtationem fidei, non quidem per modum ſymboli, ſed per modum doctrinæ, licet auctoritate Papæ, habeatur ut regula fidei, quia integram fidei veritatem breviter continet, 22.q.1.10. ad 3

1 Si-

1 Similitudo eſt relatio æquiparantiæ, non tamen ſemper denominat utrumque extremorum, ſed tantum quando [illegible]rma eſt æqualiter & eadem ra[illegible]ne in utroque extremorum, [illegible] 4.3.ad 4. & q.42.1.ad 3

[illegible] Similitudo duplex, ſc. par[illegible]tionis ejuſdem formæ, [illegible] portionis, 1.q.4.3.o & q. [illegible]2

[illegible]lex, ſc. repræſentationi[illegible] ſecundum convenientia[illegible] natura. Prima requiritur i[illegible] cognoſcens & cognitum [illegible]n autem ſecunda, 1. q.85.[illegible].& q.88.1.ad 2

4 [illegible]x, ſc. ut principium, & u[illegible]cipiatum. Prima dicitur [illegible]plar, ſecunda vero ima[illegible].35.1.ad 1

5 [illegible] dicuntur ſimilia dupl[illegible]ci[illegible]. participando unam form[illegible] & ſecundum quod unum [illegible]tur alterum, ſecundum [illegible]rtionalitatem. Prima [illegible]ompoſita. Ideo nulla c[illegible] eſt ſic ſimilis Deo, ſed [illegible] ſecundo modo, 1.q. 4.3.[illegible]4.3.ad 1

6 [illegible]udo triplex creaturæ [illegible]lis ad Deum, ſcil. ſecu[illegible] eſſe naturæ, ſecundum[illegible]tionem, & ſecondum [illegible]atem operandi ad beat[illegible]m obtinendam, 22. q.163[illegible]

7 [illegible] duas habuit angelus a pri[illegible] & tertiam appetiit. Sed h[illegible]tantum primam habuit i[illegible] creatione, & reliquas [illegible]it, 22 q.163.2.o

8 V[illegible], idea Deus, & quælibet c[illegible]licitur large ſimilitudo, i[illegible]exemplar creaturæ, & effect[illegible]on autem proprie, 1.q.35.1[illegible].& q.57.2.ad 2

9 Sim[illegible]do convenit verbo, inquan[illegible] ipſum eſt quædam ſimilit[illegible]ei intellectæ, ſicut genitu[illegible] ſimilitudo generantis, [illegible] amorem pertinet, non [illegible]ſe amor ſit ſimilitudo [illegible]quantum ſimilitudo eſ[illegible]um amandi, & ideo [illegible]icet verbum, eſt [illegible]moris, 1.q.27.4 ad 2

[illegible]do in divinis aliter [illegible] verbum, & aliter [illegible], 1.q.27.4.ad 2

[illegible]udo & diſſimilitudo in divinis attenditur ſecundum eſſentiam, non autem ſecundum relationes, 1.q.36.4 ad 3

12 Similitudo & diſſimilitudo attenditur non ſolum ſecundum qualitatem eandem vel diverſam, ſed etiam ſecundum eundem vel diverſum modum participandi, 12.q.52.1.corp.

13 Conceptio intellectus eſt ſimilitudo rei intellectæ, 1. qu. 27.2.c.fin.

14 Species intelligibilis noſtri intellectus, non poteſt eſſe ſimilitudo principiorum individualium, 1.q.14.11. ad 1.& 12 corp.

1 Simonia eſt ſtudiota voluntas emendi, vel vendendi aliquod ſpirituale, vel ei annexum, 22.q.100.1.o

2 Non eſt peccatum in Spiritum ſanctum, 12.q.100.1. ad 2

3 Eſt hæreſis, gravior hæreſi Macedonii, quoad exteriorem proteſtationem, & ſimilitudinem, 22.q.100.1.ad 1

4 Actus eſt ſpiritualis dupliciter, ſc. ratione principii, id eſt doni vel officii, & ratione finis. Primum licet vendere, non autem ſecundum, quia ſimonia eſſet, 22.q.100.3.o

5 Oratio eſt ſpiritualis utroque modo. Ideo non debet imponi pro pretio, quia eſſet ſimonia. Sed licet dare eleemoſynam pauperibus ut orent, 22.q.100.3.ad 2

6 Licet vendere juſtum patrocinium, & juſtum conſilium. Non autem verum judicium, id eſt ſententiam, nec verum teſtimonium, quia ad hæc tenentur judex & teſtis, non autem advocatus vel juriſperitus. Ideo eſſet ſimonia in cauſa ſpirituali, non autem in cauſa ſeculari, 22. q. 71.4.o. & q.100.3.ad 3

7 Papa poteſt incurrere ſimoniam, ſicut & alii. Et gravius eſt peccatum, quanto Papa eſt major, quia non eſt dominus ſpiritualium, ſed diſpenſator, 22.q.100.1.ad 7

8 Ante collationem beneficii, licet epiſcopo ſubtrahere de fructibus ejus, ad pios uſus, ſed requirere ab eo cui confert, eſt ſimonia, 22.q.100.4.ad 3

9 Si clericus impendat prælato

ad 1. & quæſt. 49. 1. ad 2

29 Scientia vel ſapientia acquiſita per proprium ingenium, & ſtudium, eſt naturalis. Si vero aliter, ut in Apoſtolis, eſt miraculoſa, 1.qu. 117. 1. ad 1. & 12.q.51.4.c.& q.113.10 ad 3

30 Modus acquirendi ſcientiam duplex, ſc. præcipuus per inventionem, & ſecundarius per doctrinam, 1.qu.117.1.c. & 3.q.9.4.ad 1

31 Cæcus a nativitate, non poteſt habere ſcientiam de coloribus, 1.q.84.3.c.fi. & 4.c.fin. & q.111.3.ad 1.& ad 2

32 † In ſtatu innocentiæ, homo non acquiſiviſſet ſcientiam ex ſenſibus, 1.q.61.2.0

33 † Diſciplina quæ eſt receptio cognitionis ab alio, requiritur ad ſcientiam, 12.q.4.1.c.& 22.q.189.1.ad 4

34 Nullus unquam per dæmones ſcientiam acquiſivit, 1.q.64.1.ad 5. & 22.q.96.1.c. & qu. 172.5.ad 2

85 Ille qui in aliqua ſcientia acquirit per primam demonſtrationem, ſcientiam concluſionis unius, habet quidem habitum, ſed imperfecte. Cum vero acquirit per aliquam aliam demonſtrationem, ſcientiam concluſionis alterius, non aggeneratur in eo alius habitus, ſed habitus qui prius inerat fit perfectior, utpote ad plura ſe extendens, 12.q.51.4.ad 3.& q.54.4.ad 3.& q.65.1.ad 1

36 Multi impediuntur a ſcientia acquirenda tripliciter, ſc. propter indiſpoſitionem, occupationes, & pigritiam, 12.qu. 61.5.ad 3. & 22.q.2.4.c. & q.172. 3.ad 2

37 Virtutes morales, & præcipue caſtitas, multum faciunt ad acquiſitionem & uſum ſcientiarum, 22.q.15.3.c.& q.96.1.ad 2.& q.148 6.c.& q.180.2.0

38 Diſcurſus in acquiſitione ſcientiæ duplex eſt in ſcientia noſtra, ſc. ſecundum ſucceſſionem unius poſt alterum, ex notis ad ignota procedens, & ſecundum cauſalitatem, per unum in alterum, 1.q.14.7.c.& q. 58.3.0.& q.117.1.c. & 3.q.11.3.c

39 Opinio eſt diſpoſitio ad ſcientiam, qua acquiſita, poteſt remanere cognitio etiam per ſyllogiſmum dialecticum, 3.q. 9.3.ad 3

40 Scientia quadrupliciter tantum amittitur, ſc. ratione excidente a mente, corrupto ſciente vel ſcito, vel oblivione, 1.q.89.5.c

41 Augetur ſecundum ſe per additionem, 12.q.49.4.c. & qu. 52.4.c

42 Eſt una numero, a ſubjecto in quo eſt, ſed una eſt in ſpecie a ſcibili, 1 q.117.1.c

43 Unitas ſcientiæ generica, ſpecifica, vel numeralis ſumitur ab unitate generica, ſpecifica, vel numerali ſui medii, 12 q.54.2.ad 2

44 In ſcientia contrariorum eadem ratio eſt cognoſcendi utrumque, quia unum per aliud cognoſcitur, 12.q.54.2.ad 1

45 Intellectus eſt una potentia, in qua tamen ſunt diverſarum ſcientiarum habitus, 12. q.54.1.ad 1

46 Quantitas ſcientiæ attenditur non ſolum ſecundum numerum ſcibilium, ſed etiam ſecundum claritatem cognitionis, 12.q.52.0.& 3.q.10.2.ad 3

47 Diverſa ratio cognoſcibilis inducit diverſitatem ſcientiarum, 1.q.1.1.ad 2.& 12.q.57.2.c

48 Scientia quæ habetur per revelationem, & ſcientiæ humanitus inventæ, differunt ſecundum genus. Unde Theologia quæ ad ſacram ſcripturam pertinet, differt ſecundum genus ab illa quæ pars philoſophiæ ponitur, 1.q.1.1.ad 2

49 Scientia infuſa & acquiſita, ſunt diverſarum rationum. Unde nihil prohibet de eiſdem rebus, de quibus phyſicæ diſciplinæ tractant, ſecundum quod ſunt cognoſcibiles lumine naturalis rationis, & aliam ſcientiam tractare, ſecundum quod cognoſcuntur lumine divinæ revelationis, 1.q.1.1.ad 2. & 3.q.9.4.ad 3

50 Conſideratio ſcientiæ ſpeculativæ non ſe extendit ultra virtutem ſuorum principiorum, id eſt, ultra quam cognitio ſenſitiva ducere poteſt, 12.q.3 6.c

51 Contra rectitudinem ſcientiæ, contingit peccari dupliciter

ter in ſpeculativis ſ. vel inducendo rationem ad concluſionem falſam, apparentem veram, vel arguendo ex falſis, quæ videntur vera, 22. qu. 55. 3. corp.

52 In ſpeculativis ſcientiis, demonſtrativa dicitur judicativa, in quantum per reſolutionem in prima principia intelligibilia de veritate inquiſitorum dijudicatur, 22. q. 53. 4. corp.

53 In ſpeculativis eſt alia rationalis ſcientia, ordinata ad inquiſitionem inventivam, ſ. dialectica, & alia demonſtrativa, determinativa veritatis, 22. q. 51. 2. ad 3.

54 Omnes ſcientiæ demonſtrativæ continentur ſub phyſica, ut ponitur pars prudentiæ large, ut includit etiam ſcientiam ſpeculativam, 22, q. 48 c. co. 2.

55 Scientia dicitur ſpeculativa vel practica tripliciter, ſc. ratione ſciti, modi, & finis. 1 q. 14. 16. c.

56 Scientia de non operabili eſt ſpeculativa tantum; ordinata vero ad operationem eſt practica tantum, ſpeculativa vero, ratione modi, vel finis, eſt ſecundum quid ſpeculativa & practica, 1. quaſt. 14 16. c.

57 Omnis ſcientia operativa tanto perfectior eſt, quanto magis conſiderat particularia, in quibus actus eſt, 1. q. 22. 3. ad 1.

58 Scientiarum practicarum illa eſt dignior, quæ ad ulteriorem finem ordinatur, ut civilis militari, 1. q. 1. 5. c

59 Omnes fines ſcientiarum practicarum ordinantur ad beatitudinem æternam, ſicut ad ultimum finem, 1. q. 1. 5. c.

60 Scientia practica triplex, ſ. monaſtica ſeu ethica, œconomica & politica, 22. qu. 47. 11. b. & q. 48. ad 2.

61 Scientia duplex, ſc. ſubalternans, & ſubalternata. Prima procedit ex principiis per ſe notis lumine naturalis intellectus; ſecunda vero ex principiis per ſe notis in ſcientia ſuperiori, 1. q. 1. 2. c. ad 1. & 6. ad 2.

62 Intellectus qui eſt habitus principiorum, & nobilior quam ſcientia concluſionum, 12. q. 51. 2. ad 3. & q. 57. 2. ad 2. & q. 63, 2. ad 3. & q. 68. 7. c.

63 Una ſcientia eſt dignior alia dupliciter, ſ. ratione nobilioris ſubjecti, vel quia certior, 1. q. 1. 5. c. & 12. qu. 66. 5. ad 3.

64 † Aliqua ſcientia imperat aliis, tanquam ancillis, eis utendo, 1. q. 1. 5. b. & ad 2.

65 Civilis præcipit omnibus ſcientiis & artibus, ſed ſpeculativis quoad exercitium actus, non autem quoad determinationem actus, ſicut practicis. 22. q. 47. ad 2.

66 Scientia eſt donum neceſſarium ad judicium diſcernendi credenda a non credendis, ſicut donum intellectus, ad ſane capiendum credenda, 22. q. 8. 6. c. & q. 9. 1. 0.

67 Scientia quæ eſt donum, non eſt diſcurſiva, quia eſt participata ſimilitudo ſcientiæ Dei, 22. q. 9. 1. ad 1.

68 Donum hoc eſt tantum circa res humanas vel creatas, quia eſt certitudo judicii per cauſas ſecundas, 22. q. 8. 6. c. & q. 9. 2. 0. & 4. c.

69 † Et eſt principaliter ſpeculativum, & ſecundario practicum, ſicut & fides, 22. q. 8. 6. corp. & q. 9. 3. 0. & q. 52. 2. ad 2.

70 Donum ſcientiæ eſt in omnibus habentibus charitatem, non autem prout eſt gratia gratis data, ſc. ad inſtruendum fideles; & ad confutandum adverſarios, 1. qu. 1. 6. ad 3. fi. & 12. qu. 58. 5. ad 1. & ad 2. & 22. q. 9. 2. ad 2.

71 Dona intellectus & ſcientiæ correſpondent fidei, 22. q. 1. pr. & q. 8. pr.

72 Donum ſcientiæ non directe correſpondet prudentiæ, ſed per quandam extenſionem, eam adjuvat: donum autem conſilii, directe reſpondet prudentiæ, ſicut circa eandem exiſtens, 22. q. 52. 2. ad 2.

Scientificum & ratiocinativum non ſunt idem quod ratio ſuperior & inferior, quia ſcientificum eſt tantum ſpeculativum, & eſt de Deo, & de creaturis, 1. qu. 79. 9. ad 3.

1 Scire contingit plura, intelligere vero unum, 1. qu. 85. 4. 0

2 Scire contingit tripliciter, ſ. per revelationem certitudi-

naliter, per ſeipſum, & per conjecturas ſignorum, 12. qu. 112. 5. c.

1 Schiſma eſt ſeparatio, propria ſponte & intentione, ab unitate eccleſiæ, renuens ſubeſſe Papæ, & communicare membris eccleſiæ. 22. q. 39. 1. o. & 4. c.

2 Schiſma per ſe, id eſt ex intentione, eſt ſpeciale peccatum, oppoſitum unitati eccleſiæ. Et dicitur a ſciſſura animorum. 22. q. 39. 1. o.

3 Eſt maximum peccatorum in proximum. 22. q. 39. 2. ad 3.

4 Infidelitas ſecundum ſe eſt gravius peccatum ſchiſmate, ſed per accidens eſt e converſo. Sed in lege veteri ſchiſma gravius fuit punitum, propter pronitatem, & ignorantiam Judæorum. 22. q. 39. ad 2.

1 Schiſmatici proprie dicuntur, qui propria ſponte & intentione ſeparant ſe ab unitate eccleſiæ, renuentes ſubeſſe Papæ, & communicare membris eccleſiæ, 22. qu. 39. 1. 4. corp.

2 Poteſtas ſpiritualis duplex, ſcilicet ſacramentalis, & juriſdictionis. Prima manet in hæreticis, & ſchiſmaticis ſecundum eſſentiam, non autem ſecundum uſum. Ideo poſſunt ordinare & conſecrare, non autem abſolvere, excommunicare, dare executionem ordinum, gratiam vel indulgentias, quia juriſdictio confertur per ſimplicem injunctionem hominis, 22. q. 39. 3. o. & 3. q. 64. 9. ad 2. & ad 3.

3 Schiſmatici convenienter puniuntur duplici pœna, ſ. excommunicatione, & coerceri per poteſtatem ſæcularem. 22. q. 39. 4. o.

Schiſmos Græce, furor latine dicitur. Et ſignificat velocitatem iræ, & firmitatem propoſiti, ad vindictam. Ideo dicit primam & tertiam ſpeciem iræ. 22. q. 46. 8. ad 2.

1 Scripturæ principalis auctor eſt ſpiritus ſanctus, 1. qu. 1. 10. corp.

2 Scriptura ſacra ſic debet exponi, quod ab infidelibus non irrideatur, 1. q. 1. 9. ad 2. & q. 68. 1. c. princ.

3 Aſſerere aliquid eſſe de ſacra ſcriptura, quod non eſt, multum nocet, 1. q. 68. 1. corp.

4 In omnibus quæ ſcriptura per modum narrationis hiſtoricæ tradit, eſt pro fundamento tenenda veritas hiſtoriæ, & deſuper ſpirituales expoſitiones fabricandæ, 1. q. 102. 1. c.

5 Quod ergo dicitur, quod Deus loquebatur Moyſis facie ad faciem, ſecundum opinionem populi loquitur ſcriptura, qui putabat Moyſen ore ad os loqui cum Deo, 12. qu. 98. 3. ad 3.

6 Sicut ſcriptura libri eſt ſignum eorum quæ fienda ſunt, ita notitia Dei eſt quoddam ſignum apud ipſum, eorum qui ſunt perducendi ad vitam, 1. q. 24. 1. corp.

7 Pythagoras & Socrates, nihil ſcripſerunt, quia fuerunt excellentiſſimi doctores, 3. q. 42. 4. c.

1 Scurrilitas eſt jocularitas, ex defectu rationis, non valentis cohibere geſtus exteriores, 22. q. 148. 6. c.

2 Scurrilitas pertinet ad verba, ratione inhoneſtatis, multiloquium vero ratione ſuperfluitatis, 22. q. 53. 5. ad 4. & qu. 148. 6. c.

3 Procedit ex actu gulæ, non autem ex actu luxuriæ, ſed ex voluntate ejus: Ideo pertinet ad utraque, 22. q. 148. 6. ad 3.

Se, eſt relativum reciprocum. Ideo magis dicit unitatem ſuppoſiti, quam ille terminus, idem, 3. q. 3. 2. ad 2.

Sebaſtianus utiliter latitabat ſub veſte militari in domo Diocletiani, ut deficientes in tormentis confortaret, 22. q. 10. 10. ad 2.

Seculum nihil eſt aliud, niſi periodus cujuslibet rei, pro quo aliquando ponitur ævum, vel æviternum, 1. q. 10. 2. ad 2. & 6. ad 1.

1 Securitas perfecta pertinet ad præmium virtutis. Sed ſecuritas ſecundum participationem eſt conditio alicujus virtutis, 22. quæſt. 129. 7. ad 3.

2 Securitas non eſt idem quod fortitudo, ſed eſt conditio ejus, & magnanimitatis, ſi ſit quando, & in quibus debet, 22. q. 129. 7. ad 1. & ad 2.

3 Securitas opponitur timori privative tantum, audacia vero

vero contrarie, 12 q.45.1.ad 3.

4 Magis opponitur timori, quam pertineat ad ſpem. Nec cauſat negligentiam, niſi inquantum diminuit æſtimationem ardui, 12.q.46.8.ad 1

1 Sedere neceſſe eſt Socratem, dum ſedet, 22.q 49.6. corp.

2 Sedere ad dexteram patris in beatitudine ejus, vel habere regiam & judiciariam poteſtatem, convenit ſoli Chriſto, ſecundum utramque naturam, 3.q.57.2.ad 3. & q.58 0

3 Pater nullo modo ſedet ad dexteram filii, nec ad dexteram ſpiritus ſancti, nec filius, ſed e converſo, 3.q.58.2.ad 3

4 Sedere ad dexteram patris, convenit ſpiritui ſancto, ſecundum veritatem, inquantum eſt æqualis ei. Sed non appropriatur ei æqualitas, nec ſeſſio dextræ, ſed filio, 3.q.58.2.ad 3

5 Quilibet ſanctus, eſt conſtitutus ad dexteram Dei. Sed non ſedet ibi, quia habet beatitudinem, ſed non cum dominativa poteſtate, quaſi propriam & connaturalem, 3.q 58.4.ad 2

6 Nullus ſedet ibi in ſiniſtra, quia ibi nulla eſt ſiniſtra, i. nulla miſeria, 3.q.58.1.ad 2

1 Seditio & ſchiſma, continentur ſub diſcordia, ſc. partium multitudinis ad invicem, 22.q.42.1.ad 1.& ad 3

2 Seditio, eſt ſpeciale peccatum. ſc. mutua impugnatio inter partes multitudinis, vel præparatio ad pugnam. Rixa vero eſt unius ad unum, vel paucorum ad paucos. Sed bellum eſt inter diverſas multitudines. Et utrumque eſt pugna in actu, non præparatio, 22 q.42.1.0

3 Eſt ſemper de ſe peccatum mortale. Et eſt gravius rixa. Et principaliter eſt in procurantibus; ſecundo in ſequentibus, non autem in defendentibus bonum commune, 22.q 42.2.0

4 Opponitur unitati, & paci multitudinis, 22. q.39.pr. & q.42.1.c

5 Seditio opponitur unitati temporali & ſæculari, ſchiſma vero ſpirituali. Prima eſt cum præparatione ad pugnam, non autem aliud, 22.q.42.1.ad 2

Segnities eſt fuga operationis, & ex timore laboris, 1. q.41.4.0 & q.44.4.ad 3

1 Semen extenſo nomine, dicitur non ſolum ſperma, ſed etiam menſtruum, 1.q.115.2.ad 3.

2 Non fuit pars aliqua in actu, reſpectu generantis, ſed in potentia totum ſecundum potentiam activam, 1.q.119 2.0

3 Eſt de ſuperfluo alimenti, 1.q.119.2.c

4 Eſt ſuperfluum, reſpectu nutritivæ, ſed eſt neceſſarium, quo indiget natura ad generationem, 22.q.153.3.ad 1

5 Eſt album, quia eſt ſpumoſum, ut poſſit continere ſpiritum vitalem, in quo eſt virtus formativa ut forma, ſed magis ut motor, 1.q.118.1.ad 3

6 Semen maſculi non concurrit ad generationem, ſicut materia in compoſitione geniti, ſed ſicut agens, 3. qu.28.1. ad 3.& q.31.5.c

7 Semen mulieris nihil facit ad generationem prolis; idem aliquæ concipiunt ſine eo, 3.q. 31.5.ad 3.& q.35.3.ad 1

8 Filius eſt de ſubſtantia patris, quia ſemen ſecundum potentiam activam, eſt potentia totum, licet non ſit actu aliqua pars patris, 1.q.119.2.ad 1.

9 Virtus animæ quæ eſt in ſemine, per ſpiritum qui eſt in ſemine, format corpus in generatione, 3 q.32.1.ad 1

10 Virtus formativa ſeminis, dicitur intellectus, quia operatur ſine organo, 1. q.118. 4 ad 3

11 Homines pingues, & animalia magna ut elephas, pauci ſunt ſeminis, & paucæ generationis, quia convertitur in pinguedinem & ſubſtantiam, 1.q.119 2 c.ſi.

Senarius numerus dicitur perfectus, ratione partium, quia conſurgit ex omnibus ſuis partibus aliquotis; ideo congruit perfectioni univerſi, & operum Dei in ſex diebus, 1.q.74 1.c

Senes ſunt ſuſpicioſi, & amant vinum propter frigiditatem; ſed anus magis; & ſunt fabuloſi, 22.q.60.3.c

1 Senſibile duplex, ſcilicet per ſe, & per accidens: ſenſibile per ſe duplex, ſcil. pro-

prium,

prium, & commune, 1.qu.17. 2.c.& q.78.3.ad 1

2 Similitudo ſenſibilium, eſt in ſenſu tripliciter, ſc. primo, & per ſe, reſpectu ſenſibilium propriorum; per ſe, ſed non primo, reſpectu communium, & per accidens tantum, reſpectu ſenſibilium per accidens, 1.q.17.2.c

3 Senſus in actu eſt ſenſibile in actu, 1.qu.14.2.c.& qu.55.1. ad 2

4 Senſibilium aliqua immutant ſenſum, ſpiritualiter tantum, ut color; quædam materialiter, ut guſtabile & tangibile, alia vero utroque modo, 1.q.67.1.c.& q.78.3.c

1 Aliquid pertinet ad ſenſualitatem dupliciter, ſcil. ut præambulum ſicut apprehenſive, ſenſitive; & eſſentialiter, ut appetitive tantum, 1. q.81.1.ad 1

2 Senſualitas dicitur a ſenſu, & eſt vis appetitiva ſenſitivæ partis, 1 q.81.1.c

3 Non nominat ſimpliciter unam potentiam, ſed unam ſecundum genus, ſc. appetitivam ſenſitivam, 1.q.80.2.c

4 Nominat appetitum ſenſitivum, ut indiſtinctus, incompletus & depreſſus eſt; ideo non poteſt eſſe ſubjectum virtutis, ſed perpetuæ corruptionis: ideo differt tantum ratione a concupiſcibili & iraſcibili, quia nominant idem, ſed oppoſito modo, 1.q. 81.3.ad 1. & 12.q.74.3.ad 2

5 † Singuli motus ſenſualitatis, ſunt in poteſtate noſtra. non autem omnes ſimul, 12.q.74.3. ad 2.& 22.q.154.5.c

6 Ratio tripliciter ſe habet ad motum ſenſualitatis, de genere peccati mortalis, ſc. ut imperans vel conſentiens, ut reſiſtens, & neutraliter: primo modo peccat mortaliter; tertio venialiter, non autem ſecundo, ſed meretur, 22.q.154.5.c

7 Senſualitas non poteſt ſanari a corruptione fomitis, niſi per miraculum, quod tamen non fit in hac vita, quadruplici ratione, ſc. quia ipſe Deus ſecundum ordinem ſuæ ſapientiæ ſic diſpoſuit; & quia donum gratiæ, quæ per Chriſtum nobis confertur, quamvis ſit efficacius, quam peccatum primi hominis, non tamen ordinatur ad removendum corruptionem prædictam, quæ eſt naturæ, ſed ad removendum culpam perſonæ; ſimiliter etiam hujuſmodi corruptio quamvis ſit contra ſtatum naturæ primitus inſtitutæ, eſt tamen conſequens principia naturæ ſibi relictæ. Eſt etiam homini utile ad vitandum elationis vitium, ut ſenſualitatis infirmitas maneat poſt baptiſmum, 12.q.74.3.ad 2

1 Senſus eſt potentia paſſiva, 1.q.79.3.ad 1

2 Eſt virtus corporea, ideo eſt cognoſcitivus corporalium tantum, & non ſpiritualium, 1.q. 12.3.c. & 4.ad 3. & qu. 85. 1.c. & 12.q.3.3.c.& 22 q.46.3.cor. ad 3.

3 Non datur ſenſus agens; 1.q.79.3.ad 1

4 † Senſus eſt quædam deficiens participatio intellectus, 1.q.77.7.c

5 Quandoque ſumitur pro judicio rationis, 22.qu.46. 3.c. ad 3

6 Dicitur tripliciter, ſc. natura ſenſitiva, potentia, & actus, 1.q.79.1.ad 1

7 Senſus exteriores ſunt tantum quinque, ſecundum quinque modos immutationis ab objectis, ſc. viſus, auditus, olfactus, guſtus, & tactus, 1. q.78 3.c

8 Senſus interiores ſecundum Ariſt. ſunt tantum quatuor, ſecundum quatuor modos operationum, ſc. ſenſus communis, imaginativa, æſtimativa in aliis animalibus, ſive cogitativa in homine, & memoria ſenſitiva; licet ſint quinque, ſecundum Avicennam, ſc. ſenſus communis, imaginativa phantaſia, æſtimativa, & memoria ſenſitiva, 1.q.78.4.c

9 Senſus non apprehendit rationem eſſendi, nec intentionem entis, nec formam ſubſtantialem, niſi per accidens, ſed tantum accidentia ſenſibilia, 1.q.57.1.ad 2.& q.67.3.c.& q.75.6.c.fin.

10 Non poteſt cognoſcere ſubſtantiam, 12.q.31.5.c

11 Non poteſt cognoſcere univerſalia, quia non poteſt recipere formam immaterialem, quia ſemper recipit in organo corporali, 1.q.12.4 c. & q.85.1. c. & 12.q.5.1.ad 1. & q.19.3.c. & q.29.6.0

12 Nullus ſenſus diſcurrit a cauſis ad effectus, nec e converſo, ſed tantum intellectus, 1.q.58.4.5.0.& q.85.5.0

13 Senſus dupliciter immutatur, ſc. interius, & exterius ab objecto, 1.q.111.4.c

14 Senſus exterior apprehendit tantum rem præſentem; interior autem etiam abſentem, 1.q.78.4.c.ad 6. & q.81.3. ad 3. & 12.q.15.1.c. & q.17.7. ad 3.& q.35.2.ad 2

15 Objectum ſenſus communis eſt ipſum ſenſibile, quia cum ſit una potentia, extendit ſe ad omnia objecta quinque ſenſuum exteriorum, 1.q.1.3.ad 2

16 Senſus communis non eſt communis ut genus, ſed ut radix & principium ſenſuum exteriorum, vel ut reſpicit objectum ſub univerſaliori ratione formali, 1.qu.1.3 ad 2 & q.78.4.ad 1

17 Fertur in omnia ſenſibilia, ſecundum unam communem rationem. ad quam nullus ſenſuum propriorum pertingere poteſt, 1 q.1.3.ad 2

18 Cognoſcit differentias ſenſibilium diverſorum generum, & intentiones ſenſuum, non autem ſenſus proprius, 1.q.14. 2.ad 1.& q.57.2.c.& q.78.4. ad 2.

19 Senſus proprius diſcernit inter contraria ſenſibilia, inquantum participat aliquid de virtute ſenſus communis; ſed ultimum judicium & ultima diſcretio pertinet ad ſenſum communem, qui judicium aliorum perficit, 1 q.78.4.ad 2

20 Senſus formati habent propriam operationem, ſc. judicium de propriis objectis, ſed judicium eorum ſenſus communis perficit, 1.q.78.4.ad 2.fi.

21 † Sentire & intelligere, ſunt actiones immanentes, 1. q.14.2. ad 1. & q. 54.2.c. & 12.q. 31.5.c

22 Sentire non ſemper accipitur pro actu ſenſus, ſed quandoque pro actu intellectus, ſecundum quod intellectus quandoque ſenſus dicitur, 1 q.54.5. ad 1.& 22.q.46.3.c.ad 3

23 Senſus theologiæ duplex, ſcil. literalis vel hiſtoricus, quem voces ſignificant, & ſpiritualis vel myſticus quem res habent. Et eſt triplex, allegoricus, id eſt figurativus, tropologicus, id eſt moralis, & anagogicus, id eſt cœleſtis, 1. q.1.10.0.& 12.q.102.2.corp.

24 In ſacra ſcriptura, præter principalem ſenſum, quem auctor intendit, poſſunt alii ſenſus non incongrue aptari, 1.q.1.9.ad 2. & 10.ad 1. & q.102. 1.corp.

25 Nulla alia ſcientia vel ſcriptura, præter ſacram ſcripturam, habet ſenſus ſpirituales, ſed tantum literales, 1. q.1.10.c

26 Multiplicitas iſtorum ſenſuum non facit æquivocationem, nec aliquam ſpeciem multiplicitatis, 1.q.1.10.ad 1

27 Senſui literali ſacræ ſcripturæ nunquam poteſt ſubeſſe falſum, 1.q.1.10.ad 3

28 Senſus literalis eſt, quem auctor ſacræ ſcripturæ intendit, 1.q.1.10.c

29 Senſus ſpiritualis ſacræ ſcripturæ fundatur ſuper literalem, & eum præſupponit, 1.q.1.10.c.ad 1

30 In una litera ſacræ ſcripturæ ſunt plures ſenſus literales, 1.q.1.10.c.fin.

31 Senſus Parabolicus continetur ſub literali, non autem figura ejus, 1.q.1.10.ad 3.& 12. q.102.2.ad 1

32 Nihil continetur ſub ſenſu ſpirituali, neceſſarium fidei, quod ſcriptura non tradat alicubi manifeſte per ſenſum literalem, 1.q.1.9.ad 2.& 10.ad 1

1 Sententia eſt applicatio juris, ad particulare factum, 12. q.96.1.ad 1.& 22.q.67.1.c

Separatio eſt delectabilis dupliciter, ſc. inquantum tollitur contrarium perfectioni rei, vel inquantum aliqua unio fit, 12. q.36.3.ad 2. & ad 3

September eſt quaſi totus ſolemnis apud Judæos, ſicut & ſeptimus dies, 12.q.102.4.ad 10

Septenarius numerus univerſitatem ſignificat, 22. q. 102. 5. ad 5

1 Sepulturæ modus, & officia cujuſcunque gentis ſervari debent, 3. q. 51. 2. ad 2

2 Terra non conſecrata in ſepulturam, poteſt emi in ſepulturam, & ſepultura jam conſecrata, poteſt vendi ratione materiæ, in neceſſitate eccleſiæ, ſicut & calix conſecratus ratione materiæ; non autem poteſt vendi ratione conſecrationis, vel officii, vel proceſſionis in funere alicujus, ut ſc. aliquis pro pecunia ibi ſepeliatur, tamen non dantes oblationes debitas pro ſuſtentatione, poſſunt compelli dare ſecundum conſuetudinem, & poſſunt puniri per ſacramentorum ſubtractionem, non per ſacerdotem cui ſunt oblationes faciendæ, ne videatur pro ſacramentorum vel ſacramentalium exhibitione aliquid exigere, ſed per aliquem ſuperiorem, 22. qu. 86. 1. ad 2. & q. 100. 2. ad 4. & 3. ad 2. & ad 3

3 Sepultura non confert mortuo quoad ſpiritum, ſed quoad honorem ejus, & pium affectum vivorum, ideo pro ea quidam commendantur, 22 q. 32. 2. ad 1.

4 Sepulturam non ponit Chriſtus inter opera miſericordiæ, ſed ſolum ea quæ ſunt evidentioris neceſſitatis, 22. q. 32. 2. ad 1

5 Chriſtus non voluit crucifigi, ubi ſepultus eſt Adam, id eſt in Hebron, ſed in Calvariæ loco communi damnatorum, ut oſtenderetur quod crux Chriſti, eſt in remedium contra peccatum totius mundi, & non tantum contra peccatum perſonale Adæ, 3. q. 46. 10. ad 3

6 Sepultura Chriſti, operata eſt efficienter noſtram ſalutem, ſicut & mors ejus, 3. q. 51. 1. ad 2, & 2. ad 4

7 Chriſtus fuit ſepultus convenienti modo, & redditur ratio literalis & myſtica omnium geſtorum circa hoc, 3. q. 51. 2. o

8 Fuit convenienter ſepultus ad probandum veram ejus mortem, ad ſpem reſurrectionis noſtræ, & ad exemplum quod abſcondamur a turbis, 3. qu. 51. 1. o. & 2. 4. c. & q. 52. 4. corp.

9 Fuit in ſepulchro tantum una die uſuali, & duabus noctibus, id eſt, triginta ſex horis, 3. q. 51. 4. o. & q. 52. 4. c. & q. 53. 2. corp.

1 Seraphin interpretantur ardentes, ſeu accendentes, 1. qu. 63. 7. ad 1. & 9. ad 3. & q. 108. 5. ad 5. & q. 109. 3. ad 3

2 Dicitur ab incendio, ſecundum tres proprietates ignis, ſcil. motus continui ſurſum, exceſſus fervoris, & lucis, 1. q. 108. 5. ad 5

3 Eſt primus ordo primæ hierarchiæ angelorum, quia in amando eſt completiſſima unio ad Deum, quia facit interiora amati penetrare, 1. qu. 63, 7. ad 1. & 9. ad 3. & q. 108. 5. ad 5. & qu. 109. 1. ad 3

4 Imagines cherubin & seraphim, fuerunt in templo Salomonis; non quidem ad cultum, ut adorarentur, ſed ad myſterium, 12. q. 102 4 ad 6. c. 1. 6.

1 In ſermone eſt aliqua gratia gratis data, ad efficaciter loquendum, ſicut donum linguarum, ad poſſe intelligi a diverſis, 22 q. 177. 1. o

2 Gratia ſermonis, dupliciter ſubtrahitur, ſc. vel propter culpam auditoris vel prædicatoris, & bona opera utriuſque non merentur eam, niſi removendo impedimenta ejus, 22. q. 177. 1. ad 3

1 Serviens homini ſufficit quod ei ſubjiciatur obediendo in licitis, ſed qui ſervit Deo, oportet quod ſubjiciatur ei interius, bonum affectum habendo, 22. q. 105. 5. o

2 Copula carnalis, retrahit animum a ſervitio Dei, propter vehementiam delectationis, & ſollicitudinem, 21. q. 186. 4. c

1 Servus dicitur ad dominum, ideo ubi eſt ſpecialis ratio dominii, oportet eſſe ſpecialem rationem ſervitutis, 22. q. 81. 1. ad 3. & q. 104. 5. o

2 Relatio ſervitutis & dominii fundatur ſuper actione & paſſione; ideo proprie non convenit naturæ, ſed perſonæ ſecundum naturam, 3. qu. 20. 1. ad 2. & 2. c

3 Servitus naturaliter refugitur,

tur, quia eſt impeditiva boni uſus poteſtatis, 12.q.2.4.ad 1

4 Eſt contra naturam, quoad primam intentionem naturæ, non autem contra ſecundam, quia naturalis ratio ad hoc inclinat, & hoc appetit natura, ut quilibet ſit bonus; ſed ex quo aliquis peccat, natura etiam inclinat ut ex peccato pœnam reportet. Et ſic ſervitus in pœnam peccati introducta eſt, 12.q.94.5.ad 1.

5 Servitus quæ eſt de jure gentium, eſt naturalis, non quidem abſolute, ſed ratione utilitatis conſequentis, ſcil. quod quis regatur a ſapiente, & juvet eum, 12.q.94.5.ad 3. & 22.q.57.3.ad 3

6 Homo eſt ſervus alterius hominis ſecundum corpus, non autem ſecundum mentem, 22. q.104.5.c.ad 2.& 6.ad 1.& q.122. 4.ad 3

7 Vernaculus, id eſt in ſervitute natus, vel ſervus emptus ad ſervitium Judæorum, ſi fiat Chriſtianus, liberatur a ſervitute, nullo pretio dato. Si vero infidelis exiſtens ſit emptus ad mercationem, tenentur per ſtatutum eccleſiæ infra tres menſes exponere eum venditioni, nec in hoc injuriam facit eccleſia, 22.qu.10. 10.c

8 In ſpiritualibus eſt duplex ſervitus, & duplex libertas, ſc. peccati & juſtitiæ, 22. qu. 183.4.corp.

9 Servitus triplex, ſc. peccati, hominis, & Dei, 22. qu. 122.4.ad 3. item q.183.4.c

10 Homo juſte relictus eſt a Deo in ſervitute diaboli, licet ille injuſte invaſerit eum, 3 qu.46.3. ad 3.& q.48.4.ad 2.& q.49.2.c

11 Servitus peccati, eſt vere ſervitus, ſed eſt libertas ſecundum opinionem tantum, ſervitus autem Dei, eſt e converſo, 22.q.183.4.c

12 Cum per matrimonium alter conjugum alteri obligetur ad libere reddendum debitum, ſervitutis conditionem neceſſe eſt dirimere matrimonium, dummodo ſit ignorata, Suppl. q.52.1.c

13 Cum matrimonium ad jus naturæ referatur, poteſt ſervus ſine domini ſui conſenſu libere matrimonium contrahere, Suppl.q.52.2.c

14 Vir cum ſubjiciatur uxori in his tantum, quæ ad actum naturæ ſpectant, poteſt alteri ſe in ſervum dare, abſque ſuæ uxoris conſenſu, Suppl.q.52 3.c

15 Proles ac filii matrem potius ſequuntur in libertatis ac ſervitutis conditione, quam patrem. Quanquam in quibuſdam hoc excipiatur terris, in quibus proles deteriorem ſequitur conditionem, Suppl.q.52.4.c

Sexta dies creationis, 1. qu. 70.1.c.& q.72.c.& q.90.4.c.& q. 91.4.ad 5

1 Sexuum diverſitas in eodem, vel in diverſis, cauſatur ex virtute cœleſti, & ex diſpoſitione materiæ, 1.q.115.3.ad 4

2 Prophetia poteſt convenire mulieri, quia attenditur ſecundum mentem illuminatam a Deo, ex quo non eſt diverſitas ſexuum, 22.q.177.2.ad 2

Sibylla expreſſe prophetavit de Chriſto, 22.q.2.7.ad 3.& qu. 72.6.ad 1

Sicut, importat ſimilitudinem, non autem æqualitatem, 1.q.60.4.ad 2

1 Significat terminus ſingularis, & ſuppoſuit idem ſecundum ſophiſtas, non autem terminus communis, 1.q.39.4.a.1.

2 Nomen non ſignificat, niſi mediante conceptione intellectus, 1.q.13.1.c. & 4.c. ad 1.& 9.ad 2

3 Modus ſignificandi ſequitur modum intelligendi, 1. q. 45.2. ad 2

4 Ad proprietatem locutionis requiritur res ſignificata, & modus ſignificandi, 1.q.39.4.5.c

5 Variatio dictionis in principio, mutat ſignificationem, & variatio in fine, mutat conſignificationem apud Latinos; ſed apud Græcos mutat in verbis, etiam in principio, 3.q.60.7.ad 3.

1 Signi poteſt eſſe ſignum reſpectu diverſorum, & ſui, ut eſt in alia ſpecie, non autem in eadem ſpecie, 3.q.48.3.ad 2.

2 Signum multorum ordinatorum ad unum, non eſt ambiguum & fallax, ſed eſt certum, 3.q.60.3.ad 1

3 † Signum quandoque dici-

tur cauſa, ſc. quando eſt notior effectu. Sed ſæpius dicitur de effectu, & dividitur contra cauſam. Tamen ideo potius dicit ſcriptura, ut luminaria ſint in ſigna, quam in cauſas, ut occaſionem idololatriæ tolleret, 1.q.70.2.ad 2

4 Cauſa principalis non poteſt proprie dici ſignum effectus, licet occulti, & cauſa ſit ſenſibilis & manifeſta, ſed tantum cauſa inſtrumentalis, 3.q.62.1.ad 1

5 Signum primo & principaliter convenit ſenſibilibus. Non autem intelligibilibus, niſi ut ſunt manifeſtata per ſenſibilia, 3.q.60.4.ad 1

6 Petere ſignum a Deo contingit dupliciter, ſc. ad explorandum poteſtatem Dei, vel veritatem dicti ejus, & ad inſtructionem. Primum eſt peccatum tentationis Dei, non autem ſecundum, 22.q.97.2.ad 3

7 Multa ſigna præcedent diem judicii, Sup.q.73.1.0

8 Sol & Luna obſcurabuntur ad incutiendum terrorem hominibus, Suppl.q.73.2.c

9 Virtutes propter rei novitatem & ſplendorem movebuntur, Suppl.q.73.3 0

1 Syllogiſmus in agendis fit, cujus major univerſalis, eſt intellectus practici; minor vero particularis, eſt rationis particularis, id eſt cogitativæ; concluſio autem eſt in electione operis, 22.q.76.1.c.& q.90.1.ad 2.

2 Syllogiſmus neceſſario eſt in quolibet actu virtutis, & peccati. Sed temperatus & intemperatus ſyllogizant ex triplici propoſitione: continens autem & incontinens ex quadruplici propoſitione, ſed diverſimode, 12.q.77.2.ad 4

Sylveſter Papa excommunicavit eos a quibus exulavit, non quidem ex vindicta, ſed ex zelo Dei, 22.q.108.1.ad 4

1 Symbola neceſſe fuit edere plura contra diverſas hæreſes. Nec differunt, niſi quod explicatur in uno implicitum in alio, 22.qu.1.9.ad 2.& 10. ad 1. & ad 2

2 Edere novum ſymbolum pertinet tantum ad Papam, ſicut & cætera pertinentia ad totam eccleſiam, 22. q. 1.10.0. & q.11.2.ad 3

3 In ſymbolis, dicitur credo in Deum, in perſona eccleſiæ, cujus fides eſt formata, quæ invenitur in omnibus illis qui ſunt numero & merito de eccleſia, & ut ſiqui fideles fidem formatam non habent, ad hanc formam pertingere ſtudeant, 22.q.1.9.ad 3

4 In ſymbolo Apoſtolorum melius dicitur, ſanctam eccleſiam, quam in ſanctam eccleſiam. Tamen ſi dicatur, in ſanctam eccleſiam, intelligitur in Spiritum ſanctum ſanctificantem eam, 22.q.1.9.ad 5

5 In quolibet concilio compoſitum eſt aliquod ſymbolum, non quidem aliud a præcedenti, ſed explicans aliquid implicitum in priori, contra novam hæreſim, 1.q.36.2. ad 2

6 In ſymbolo patrum nihil explicatur de deſcenſu Chriſti ad inferos, quia nullus error exortus eſt contra hoc, 22.qu. 1.9.ad 4

7 Symbolum patrum publice cantatur in miſſa, quia editum fuit fide jam manifeſtata, & eccleſia pacem habente, & eſt declarans ſymbolum Apoſtolorum, editum tempore perſecutionis, fide nondum popagata. Ideo ſymbolum Apoſtolorum occulte dicitur in prima, & in completorio, quaſi contra tenebras errorum præteritorum & futurorum, 22.q.1.9.ad 6

8 Dicitur ſtatim poſt euangelium, quaſi expoſitio ejus, ſymbolum Athanaſii, dicitur in prima, quaſi expulſis jam hæreticorum tenebris. Et utrumque dicitur tantum in diebus, in quibus homines magis conſueverunt venire ad eccleſiam, & in quibus ſolemnizatur aliquid de pertinentibus ad articulos fidei, 3.q.83.4.corp.

9 Athanaſius compoſuit manifeſtationem fidei, non quidem per modum ſymboli, ſed per modum doctrinæ, licet auctoritate Papæ, habeatur ut regula fidei, quia integram fidei veritatem breviter continet, 22.q.1.10. ad 3

1 Similitudo eſt relatio æquiparantiæ, non tamen ſemper denominat utrumque extremorum, ſed tantum quando forma eſt æqualiter & eadem ratione in utroque extremorum, 1.q 4.3.ad 4.& q.42.1.ad 3

2 Similitudo duplex, ſc. participationis ejuſdem formæ, & proportionis, 1.q.4.3.o & q. 14.3.ad 2

3 Duplex, ſc. repræſentationis, & ſecundum convenientiam in natura. Prima requiritur inter cognoſcens & cognitum, non autem ſecunda, 1. q.85.8.ad 3.& q.88.1.ad 2

4 Duplex, ſc. ut principium, & ut principiatum. Prima dicitur exemplar, ſecunda vero imago, 1.q.35.1.ad 1

5 Aliqua dicuntur ſimilia dupliciter, ſc. participando unam formam, & ſecundum quod unum imitatur alterum, ſecundum proportionalitatem. Prima ſunt compoſita. Ideo nulla creatura eſt ſic ſimilis Deo, ſed ſolum ſecundo modo, 1.q. 4.3.o & q.44.3.ad 1

6 Similitudo triplex creaturæ rationalis ad Deum, ſcil. ſecundum eſſe naturæ, ſecundum cognitionem, & ſecundum poteſtatem operandi ad beatitudinem obtinendam, 22. q.163.2.o

7 Primas duas habuit angelus a principio, & tertiam appetiit. Sed homo, tantum primam habuit in ſua creatione, & reliquas appetiit, 22 q.163.2.o

8 Verbum, idea Deus, & quælibet cauſa, dicitur large ſimilitudo, id eſt exemplar creaturæ, & effectus, non autem proprie, 1.q.35.1.ad 1.& q.57.2.ad 2

9 Similitudo convenit verbo, inquantum ipſum eſt quædam ſimilitudo rei intellectæ, ſicut genitum eſt ſimilitudo generantis, ſed ad amorem pertinet, non quod ipſe amor ſit ſimilitudo, ſed inquantum ſimilitudo eſt principium amandi, & ideo genitum, ſcilicet verbum, eſt principium amoris, 1.q.27.4 ad 2

10 Similitudo in divinis aliter pertinet ad verbum, & aliter ad amorem, 1.q.27.4.ad 2

11 Similitudo & diſſimilitudo in divinis attenditur ſecundum eſſentiam, non autem ſecundum relationes, 1.q.36.4 ad 3

12 Similitudo & diſſimilitudo attenditur non ſolum ſecundum qualitatem eandem vel diverſam, ſed etiam ſecundum eundem vel diverſum modum participandi, 12.q 52.3.corp.

13 Conceptio intellectus eſt ſimilitudo rei intellectæ, 1. qu. 27.2.c.fin.

14 Species intelligibilis noſtri intellectus, non poteſt eſſe ſimilitudo principiorum individualium, 1.q.14.11. ad 1.& 12 corp.

1 Simonia eſt ſtudioſa voluntas emendi, vel vendendi aliquod ſpirituale, vel ei annexum, 22.q.100.1.o

2 Non eſt peccatum in Spiritum ſanctum, 12.q.100.1. ad 2

3 Eſt hæreſis, gravior hæreſi Macedonii, quoad exteriorem proteſtationem, & ſimilitudinem, 22.q.100.1.ad 1

4 Actus eſt ſpiritualis dupliciter, ſc. ratione principii, id eſt doni vel officii, & ratione finis. Primum licet vendere, non autem ſecundum, quia ſimonia eſſet, 22.q.100.3.o

5 Oratio eſt ſpiritualis utroque modo. Ideo non debet imponi pro pretio, quia eſſet ſimonia. Sed licet dare eleemoſynam pauperibus ut orent, 22.q.100.3.ad 2

6 Licet vendere juſtum patrocinium, & juſtum conſilium. Non autem verum judicium, id eſt ſententiam, nec verum teſtimonium, quia ad hæc tenentur judex & teſtis, non autem advocatus vel juriſperitus. Ideo eſſet ſimonia in cauſa ſpirituali, non autem in cauſa ſeculari, 22. q. 71.4.o.& q,100.3.ad 3

7 Papa poteſt incurrere ſimoniam, ſicut & alii. Et gravius eſt peccatum, quanto Papa eſt major, quia non eſt dominus ſpiritualium, ſed diſpenſator, 22.q.100.1.ad 7

8 Ante collationem beneficii, licet epiſcopo ſubtrahere de fructibus ejus, ad pios uſus, ſed requirere ab eo cui confert, eſt ſimonia, 22.q.100.4.ad 3

9 Si clericus impendat præ-

lato obſequium honeſtum, id eſt ad ſpiritualia, ſit dignus eccleſiaſtico beneficio. Non autem ſi ſit inhoneſtum vel ad carnalia, id eſt ad utilitatem conſanguineorum, vel patrimonii ejus, ſed eſt munus ab obſequio, & ſimonia, 22.q.100.5.ad 2

10 Dare aliquid adverſariis, ne impediantur in beneficio eccleſiaſtio, ante acquiſitum jus, eſt ſimonia, non autem poſt, 22.q.100.2.ad 5

11 Permutatio vel tranſactio beneficii eccleſiaſtici ſine licentia, eſt ſimonia, quia nomine emptionis & venditionis, prohibetur omnis contractus ſpiritualium non gratuitus. Sed cum licentia prælati, & ex cauſa utili vel neceſſaria, ſunt licitæ, 22.q.100.1.ad 6

12 Accipere aliquid temporale pro ſacramentis, eſt ſimonia. Nec conſuetudo excuſat. Non autem accipere ad ſuſtentationem, 22 q.86.1.ad 2.& qu. 100.2.0

13 Exigere aliquid pro abſolutione ab excommunicatione, quaſi pretium abſolutionis, eſt ſimonia, non autem quaſi pœnam pro culpa, 22.q.100.2 ad 3

14 Exigere aliquid pro conſecratione, benedictione, ordinibus, chriſmate, oleo ſancto, vel alio ſpirituali, eſt ſimonia, niſi accipiatur ut ſtipendium, 22.q 100.2 ad 4

15 Accipere aliquid pro diſpenſatione, commiſſione, correctione, doctrina ex officio ſpirituali, facto faciendo, vel prætermittendo. etiam ad ſuſtentationem, eſt ſimonia, quia ex officio ad ea obligantur, & ſtipendia habent. Tamen viſitantes poſſunt accipere procurationes, 22.q.100.3.ad 3

16 Statutum de non fienda proceſſione in funere, niſi dentur tot, eſt illicitum & ſimoniacum, non autem quod proceſſio fiat, ſi tot dentur, 22.q. 100.3.ad 2

17 Dare vel accipere aliquid quaſi pretium, pro prædicatione, prophetia, oratione, officio, & hujuſmodi actibus ſpiritualibus, eſt ſimonia. Non autem accipere pro ſuſtentatione, ſecundum ordinationem eccleſiæ, vel conſuetudinem approbatam, non exigendo ab invitis per ſubtractionem ſpiritualium, ſed per ſuperiorem, 22.q.100.3.0

18 Hypocrita non videtur eſſe ſimoniacus, quia non dat ſpirituale propter temporale, ſed demonſtrat ſanctitatem, & furatur laudem, 22.q 100.5.ad 4

19 Emptores ſpiritualium, imitantur Simonem Magum in actu, venditores autem in intentione; quia voluit emere ut venderet, Giezi vero tantum vendidit. Ideo ſecundi poſſunt dici ſimoniaci, & Giezitæ; primi vero, ſimoniaci tantum, 22.q.100.1.ad 4

20 Simonia mentalis, & quodlibet aliud peccatum interius, nullam pœnam eccleſiaſticam incurrit, ſed divinam, 22.q.100.6.ad 6

21 Simonia & alia peccata, tollunt gratiam, & executionem ordinum. Non autem tollunt ſacramentum, nec impediunt ſuſceptionem ejus, 22.q. 100.6.ad 1

22 Emens aliquid ſimoniace, punitur privatione cujuslibet rei talis. Dantes autem vel mediantes, puniuntur infamia & depoſitione ſi ſint clerici ſed laici excommunicatione, 22.q.100.6.0

23 Recipiens beneficium ſimoniace, tenetur reſtituere illud, & omnes fructus qui potuiſſent percipi, a diligenti poſſeſſore, deductis expenſis licet alius dederit pro eo, neſciente, præter fructus conſumptos bona fide, niſi fuerit inimicus ejus, ut impediret eum, vel niſi contradixerit, nec poſt ratum habuerit, 22.q.100.6.ad 3

24 Dans pecuniam ſimoniace, non poteſt eam repetere, licet recipiens, eam teneat injuſte, 22.q.100.6.ad 1

25 Res ſimoniaca, debet reſtitui eccleſiæ, in cujus injuriam data eſt, niſi totum collegium ſit in culpa, 22.q.100.6.ad 4

26 Nullus debet ordinari ab epiſcopo ſimoniace promoto, etiam occulto, licet præcipiat vel excommunicet. Et ſi ordinetur,

netur, non poteſt exequi niſi diſpenſetur, licet ignoraret. Si vero epiſcopus ſit aliter ſimoniacus occultus quilibet poteſt ordinari ab eo, 22.q.100.6.ad 2

27 Suſcipiens ordinem ſacrum ſimoniace, etiam occulte, ſuſpenſus eſt quoad ſe, & quoad alios. Sed dans ordinem, vel dans ſive recipiens beneficium, vel medians, publici, ſunt ſuſpenſi utroque modo; occulti vero, ſunt ſuſpenſi primo modo tantum, 22.q.100.6.ad 1.& ad 2.

28 Solus Papa poteſt diſpenſare cum promoto ſimoniace ſcienter. In aliis autem caſibus, epiſcopus poſt rennunciationem, facit quadruplicem diſpenſationem, ſc parvam, id eſt quoad communionem laicam; magnam, ut ſit in ſuo ordine in alia eccleſia; majorem, ut ſit in eadem in minoribus, maximam vero, ut in eadem eccleſia, in qua aliquid ſimoniace acquiſivit majores ordines exequatur non tamen quod prælationes accipiat, 22.q.100.6.ad 7

1 Simplex, aut totum cognoſcitur, aut nihil, 1.q.58.5.c.& q.85.9.c.& 22.q.2.2.ad 2

2 Pluralitas rationum non repugnat maxime unitati & ſimplicitati. niſi quæ reducitur ad diverſitatem rei. Ideo convenit Deo, licet ſit omnino ſimplex, 1.q.3.0. & q.9.1.c. & q.25.1.c & q.28.2 c

1 Simplicitas ad virtutem veritatis pertinens, dicitur ſimplicitas, quia non tendit in diverſa, veritas autem dicitur, inquantum ſigna concordant ſignatis. Ideo ſimplicitas & veritas, differunt tantum ratione, 22.q.109.2.ad 4.& q.111.3.ad 2

2 Simplicitas eſt virtus, ad quam pertinet directe præſervare ſe a deceptione, 11.q.111.3.ad 2

3 Facit intentionem rectam, non quidem directe, quia hoc facit omnis virtus, ſed indirecte, ſc. excludendo duplicitatem, per cujus oppoſitum dicitur, 22 q 109.1.ad 4

1 Simpliciter dicitur dupliciter. ſc. abſolute, id eſt ſecundum naturam ſuam, ſive ſine adjuncto; & totaliter, id eſt univerſaliter ſive omnino, 22.q.58.10. ad 2.& q.109. ad 4.& 3.q.50.5.0

2 Unumquodque dicitur ſimpliciter, ut eſt in actu, ſecundum quid vero ut eſt in apprehenſione, 22.q.6.6.c

Simulatio proprie, eſt mendacium in ſignis factorum exteriorum. Ideo ſemper eſt peccatum. Sed large ſumitur pro fictione, 22.q.111.1.cor.

1 Siniſtra pars mundi, eſt aquilonaris, dextra auſtralis, 12.q.102.4.ad 6.c.2

2 Pars dextra, ſignificat bona ſpiritualia; & ſiniſtra, bona temporalia, 12.q.102.4.ad 6 c.2

Synonoyma dicuntur nomina ſignificantia idem, ſecundum eandem rationem. 1. qu.13.4. ad 1

Situs, & quæ pertinent ad ſitum, dicuntur de Deo metaphorice; ut ſedere & ſtare, 1.q.3.1.ad 4

1 Sobrietas proprie eſt circa potum inebriatum. Large vero, eſt circa omnem materiam, quia ſobrius dicitur, quaſi briam, id eſt menſuram ſervans, 22. qu. 143.c princ.& q.149.2.0

2 Eſt ſpecialis virtus, 22. q. 149.2 0

3 Eſt maxime neceſſaria juvenibus, quia in eis viget concupiſcentia. Mulieribus autem, quia in eis deficit robur mentis. Senibus vero & epiſcopis, omnibus miniſtris eccleſiæ, & regibus, propter officia & operationes eorum, 22.q.149.4.0

1 Socrates ditiſſimus Thebanus, abjecit magnum pondus auri, ut Athenis vacaret philoſophiæ, 22.q.186.3.ad 3

Sodomia, id eſt coitus maſculorum, eſt ſpecies luxuriæ contra naturam, 22. q. 142. 4. ad 3.fin. & qu.154.11.0. & 12. ad 4.& 3.q.70.2.ad 1

1 Sol aliqualiter influit in omnia corpora, 22.qu.47.5.ad 2.

2 Sol propter diſtantiam loci, non eundem caloris effectum habet in Dacia, quem habet in Æthiopia, 1.q.115.6.ad 2

1 Solemnitas unicuique adhibetur, ſecundum conditionem ejus, & tantum cum quis

totaliter mancipatur alicui rei, 22.q.88.7.c

1 Solertia non eſt virtus, quia ſe habet ad bonum & ad malum, & magis dependet ex naturali ingenio, quam ex aſſuetudine. 22.q.49.4 o

2 Eſt ſubtilitas quædam, in non perſpecto tempore medii. ſecundum Ariſt. Vel eſt habitus, ex repentino inveniens quod convenit, 22.q.48.c

3 Valet ad bene conſiliandum, ſed neceſſaria eſt in repentinis, 22.q.49.4.ad 2

1 Solicitudo eſt ſtudium adhibitum ad aliquid conſequendum, quod majus eſt, ubi eſt timor, & minus eſt, ubi eſt ſecuritas, 22.q.47.9 ad 3.& q.55.6.c.

2 Solicitus dicitur quaſi ſolers citus, quia ex ſolertia animi, velox eſt ad proſequendum agenda, 22.qu.47.9.c.& q. 49.4.c

3 Solicitudo pertinet ad prudentiam, 22.q.47.9.o. & qu. 48. ad 5.& q.53.princ. & q.54.2.c

4 Solicitudo temporalium, eſt illicita tripliciter, ſc. ſi in eis ponatur finis, vel ſuperfluum ſtudium, vel timor, 12. q.108.3.ad 5. & 22.q.55.6.o. & q. 83.6.ad 2.& q.188.7.c

5 De futuris prohibetur, niſi immineat tempus eorum, 22.q.55.7 o.& q.188.7.ad 2

1 † Solitarius Homo poteſt vivere dupliciter, ſc. vel quaſi ſocietatem humanam non ferens propter animi ſævitiam, & hoc eſt beſtiale; vel per hoc quod totaliter divinis rebus inhæret, & hoc eſt ſupra hominem; & ideo Philo. dicit in 1. polit. quod ille, qui aliis non communicat, aut eſt beſtia, aut Deus, id eſt divinus, 12. q.51.1.c fin. & 22 q.88 8.ad 5

2 † Si abſque præcedenti exercitio, ſolitaria vita aſſumatur, eſt periculoſiſſima, niſi per divinam gratiam ſuppleatur, quod in aliis per exercitium acquiritur; ſicut patet de beatis Antonio, & Benedicto, 22.q.188.8.c.fin.

Solitudo non eſt eſſentia perfectionis, ſed eſt inſtrumentum congruum contemplationi, non actioni, 22.q.188.8.o

1 Solus, removet conſortium dupliciter, ſc. vel ſimpliciter, id eſt ſolitarius, ſcilicet qui non eſt cum alio ejuſdem naturæ, vel conditionis, vel reſpectu alicujus; primo modo ſtat cathegorematice, ſecundo modo ſyncathegorematice, 1. q.31.3.4.o

2 Solus, proprie determinat tantum ſubjectum, ſolum autem, & tantum, poſſunt congrue addi ſubjecto & prædicato, 1.q.31.3.ad 2.& 4 corp.

3 † Hæc proprie non conceditur, Pater, vel Trinitas, eſt ſolus Deus, niſi ex parte prædicati intelligatur aliqua implicatio, 1.q.31.3.ad 2

4 Hæc propoſitio. ſolus Deus eſt pater, cathegorematice eſt falſa, ſed ſyncathegorematice eſt vera in triplici ſenſu, & eſt falſa in uno ſenſu, ſcilicet formaliter & communiter, 1. qu. 31.3.ad 3

5 Hæc propoſitio, ſolus pater eſt Deus, & aliæ ſimiles, cathegorematice ſunt falſæ, ſed ſyncathegorematice ſunt veræ in duplici ſenſu, & falſæ in uno ſenſu, 1.q.31.4.o

6 Hæc propoſitio, ſolus Deus creat, vel generat, vel eſt Deus, & aliæ ſimiles, ſunt falſæ cathegorematice, ſed ſunt veræ ſyncathegorematice, in duplici ſenſu, 1.q.31.3.o

1 Somniorum cauſa duplex, ſc. interior, id eſt, præcedens cogitatio, vel diſpoſitio corporis, & exterior, ſc. ars, cœlum, dæmon, & Deus per angelos, 22 q 95.6.o.& q.154.5.c. & q.172. 1.ad 2.& 3.q.80.7.corp.

2 Somnium quandoque eſt cauſa futurorum eventuum, ſc. inducendo ad operandum, & quandoque eſt ſignum eorum, ſc. quando idem eſt cauſa utrique, 22.q.95.6.c.& q.154.5.c

Somnolentia & ocioſitas, ut reducuntur ad torporem, ſunt filiæ acediæ, 22.q.35.4.ad 3

1 Somni tempore nullus poteſt mereri, nec demereri, quia tunc non poteſt haberi perfectum judicium rationis; ſed poteſt eſſe ſignum præcedentis meriti, vel peccati, 1.q.84.8.o.& q.94.4.ad 4.& 22.q.154.5.o

2 So-

2 Somnus poteſt eſſe peccatum mortale, vel ſaltem occaſio peccati mortalis, ſ. quando ex hoc omittitur illud, quod quis facere debet, vel fit aliquid quod inclinat ad malum, 12.q.71.5.c

1 Sors proprie dicitur, cum aliquid fit, ut conſiderato ejus adventu, aliquid innoteſcat, 22.q 95.3.8.c

2 Sors triplex, ſ. divinatoria, diviſoria, & conſultoria; prima quæritur cognitio futuri; ſecunda habendi; tertia fiendi, 22.q.95.8.c

Cujus eventus expectatur ex ſtellis, eſt vana & falſa; ſi autem a fortuna, eſt vana tantum ſors diviſoria; ſi vero a diabolo, eſt illicita, & prohibetur ſecundum canones, ſed ſi expectatur a Deo, non eſt mala ſecundum ſe, licet ſit peccatum quadrupliciter, ſ. ſi fiat ſine neceſſitate, vel ſine reverentia; vel in terrenis, vel in electionibus eccleſiaſticis, 22.q.95.8.c

1 Species duplex, ſ. natura communicabilis pluribus individuis immediate ſecundum nomen & rationem æqualiter participatam, ut homo, & intentio quieſcens in anima, ut ſpecies in anima. 1.q.13 9.0

2 Unumquodque ſortitur ſpeciem ſecundum actum, & non ſecundum potentiam, ſed ſecundum formam, in compoſitis ex materia & forma, 1.q. 58.1.c & 12.q.3.3.c

3 Illud ſecundum quod aliquid ſortitur ſpeciem oportet eſſe fixum & ſtans quaſi indiviſibile; & quicquid attingit illud, ſub illa ſpecie continetur, & quicquid recedit ab eo in plus vel minus, pertinet ad aliam ſpeciem perfectiorem vel imperfectiorem, 12.q.52.1 c

4 Nihil prohibet eſſe aliquam ſpeciem in aliquo genere, quæ aliqualiter operetur in omnibus ſpeciebus ejuſdem generis, ficut ſol influit in omnia corpora, 22.q.47.5.ad 2

1 Spectacula de utilibus & neceſſariis ad vitam, ut venationes, diſtrahunt animum, & debent vitari a pœnitente, licet ſint licita, cum debitis circumſtantiis, 22.q.167.2.c.ad 2

2 Turpium vitanda ſunt ab omnibus, ſed maxime a pœnitentibus, 22. q.102.6. ad 8. & q. 167.2.ad 2

3 Inſpectio ſpectaculorum turpium, & ad peccata provocantium ſtudioſa, eſt prohibita; & eſt peccatum, & eſt mortale quandoque: unde & commiſtionem animalium diverſæ ſpeciei, prohibet lex, ad tollendam univerſaliter occaſionem concupiſcentiæ. Animalia enim diverſarum ſpecierum, non commiſcentur de facili, niſi hoc per homines procuretur; & ſic in aſpectu coitus animalium, excitatur homini concupiſcentiæ motus, unde etiam in traditionibus Judæorum, prohibitum invenitur, ut Rabbi Moyſes dicit, ut homines averterent oculos ab animalibus coeuntibus, 22.q.102. 4.6.ad 8.& q 167.2.c.ad 2

Speculatio dicitur a ſpeculo, non autem a ſpecula; & reducitur ad meditationem, quia eſt viſio cauſæ per effectum, 22.q.180.3.ad 2

In ſpeculo fracto reſultant multæ imagines quia habet multas ſuperficies, cauſantes ſingulas reverberationes, quia non habent ibi eſſe quieſcens, 3.q.76.3.c

1 Spes eſt virtus, 22.q.17.1.0

2 Theologica, 12.q.62.3.0. & 22.q.17.5.0.& q.18.1.b.& 2.ad 4

3 Poteſt eſſe informis, i. ſine charitate, 12.q 65.4.0. & 5.ad 2

4 Informis non eſt virtus, 12 q.65.4.0 & 5 ad 2

5 Objectum principale ſpei eſt gloria animæ, non autem gloria corporis, ſed objectum ſecundarium, 22.q.17.5.ad 1.& q.18.2.ad 4.& 3 q.7.4.ad 1

6 Spes habet duplex objectum, ſ. bonum expectatum, & auxilium Dei, 12.q.40.7.c.& q. 42.1.c.& q.62.4.ad 3.& 22.q.1.1. ad 1.& q.17.2.4.6. & c.6.ad 3.& 7.c. & q.18.1.fi. & q.19.1.c.& 3. q.7.6.ad 1

7 Objectum ejus habet quatuor conditiones, ſc. bonum, arduum, futurum, & poſſibile, 12.q.40.1.0. & 2.5.6.7.8.c. & qu. 41.2.c. & quæſt.42.3.c. & ad 3.&

22.

22.q.17.1.7.c.& q.18.1.ad 1.& 2.c.ad 3.& q.20.4.c. & q.21.1.c. & q.141 1 c

8 Objectum ſpei non eſt poſſibile, ut eſt differentia veri; ſed ut poſſibile, dicitur ſecundum aliquam potentiam, 12.q.40.3.ad 2

9 Spes poteſt eſſe de actu virtutis, qui eſt in poteſtate noſtra, 12 q.42.3.ad 3

10 Eſt tantum eorum quæ non habentur a ſperante, 3.q.7.8.ad 2.& 9.ad 1

11 Spes & præſumptio, ſunt de malo abuſive, pro inordinato timore, 22.q.21.3.ad 1

12 Spes directe reſpicit proprium bonum, non autem bonum alienum, quia ſignificat motum. Motus autem ſemper eſt ad proprium terminum proportionatum mobili, 22.q.17.3.c

13 Sperare licet in homine, ut in cauſa ſecundaria, non autem ut in cauſa principali, ſed tantum in Deo, 22.q.17.4.0.& 5.c.& q 25.1.ad 3

14 Proprium & principale objectum ſpei virtutis, eſt beatitudo æterna, ſecundarium autem, ſunt alia bona, 22.q.17.2.4.0.& 5.c.ad 1.& q 18.2.c.ad 3

15 Spes eſt de beatitudine, ut de ultimo fine, ſed eſt de gratia, ut deducente ad finem, 12.q.69.2.ad 1.& 3.0

16 Spes abſolute eſt tantum de bono proprio, ſed ut præſupponit amorem, poteſt aliquis alteri ſperare vitam æternam, 22.q.17.3.c.& q.18.2.ad 3.& 3.ad 2.& 3.q.7.4.ad 3

17 Nec eſt in beatis, 12.qu.67.4.5.0.& 22. q.18.2.0.& 3.c.& q.19.11.ad 3

18 Nec eſt in damnatis, ſed tantum in viatoribus hic, vel in purgatorio, vel in limbo patrum, 22.q.18.3 0

19 Eſt ſubjective in potentia appetitiva, non autem in cognoſcitiva, 12.q.40 2.0.& 22.q.18.1.c

20 Eſt in iraſcibili ſubjective, 1.qu.59.1.ad 2.& 12.q.23.1.2.c.& q.40.1.b.& c ad 3

21 Spes virtus eſt ſubjective in voluntate, 1.qu.50.4.ad 3.& q.82.5.ad 2.& 22.q.18.1.0.& 3.d.26.q.1.5.0. & q.2.2.c. & Verit.q.15.3.ad 5. & Virt.q.1.c.fin.& ad 12.& q.4.2.0

22 In brutis eſt ſpes, paſſio, & deſperatio, 12.q.40.3.0.& 3.d.26.q.1.1.c

23 Aliquid eſt cauſa ſpei dupliciter, ſ. faciendo aliquid eſſe poſſibile, ut divitiæ, fortitudo, & omne augens poteſtatem hominis; vel faciendo æſtimationem de poſſibili ut doctrina eſt cauſa ſpei utroque modo, licet ſit cauſa defectus ejus, tantum ſecundo modo, 12.q.40.5.0.& q.42 5 ad 1.& q.45.3.corp.

24 Stultitia & experientia, ſunt cauſæ ſpei per accidens, removendo ſcientiam, qua vere æſtimatur aliquid non eſſe poſſibile, 12.q 40.5.ad 3.& 6.c.fin.& ad 3

25 Juventus eſt cauſa ſpei, quia parum habet de præterito & memoria, & multum de futuro, & multos ſpiritus, ideo cor ampliatur, & fiunt animoſi, ſed parum experti, 12.q.40.6.0

26 Senes deficiunt ſpe, propter experientiam, quæ facit æſtimationem impoſſibilis, 12.q.40.5.ad 2

27 In ebriis ſunt duæ cauſæ ſpei, ſ. inconſideratio, & caliditas, & multiplicatio ſpirituum propter vinum, 12.q.40.6.0.& q.45.3.c

28 Spes quoad rem ſperatam, eſt ex gratia & meritis, ſed quoad habitum, eſt tantum ex gratia, 22.q.17.1.ad 2

29 Præſupponit merita in propoſito, non autem in actu, 12.q.62.4.ad 2.& q.65.4.c.& 4.1.ad 3

30 Semper procedit ex gratia, vel habita, vel expectata, non autem ſemper ex habita, 22.q.62 4.ad 2

31 Spes præſupponit amorem, & deſiderium rei ſperatæ, 22.q.128.ad 6

32 Per ſe adjuvat operationem dupliciter, ſ. ratione objecti, & ratione effectus, ſc. delectationis, 12.q.40.8.0

33 Spes addit ſupra deſiderium quendam conatum, & elevationem animi, ad conſequendum bonum arduum, 12.q.25.1.c.& q.46.1.c

34 Præcedit gaudium, & cau-

cauſat illud, 12.q.15.1.0

35 Spes facit inhærere Deo; ut principio beatitudinis, fidei autem, ut principio cognoſcendi veritatem, charitas vero propter ſeipſum, ideo diſtinguuntur realiter, 22.qu.17.6.0. & q.23.6.c

36 Spes & fides, de ſubjectis humanæ poteſtati, non ſunt virtutes; ſed de iis quæ ſunt ſupra facultatem naturæ humanæ, & excedunt omnem virtutem, homini proportionatam, 12.q.62.3.ad 1

37 Spes directe, reſpicit proprium bonum, non autem alienum; quia ſignificat motum. Motus autem ſemper eſt ad proprium terminum proportionatum mobili; ſed amor eſt directe ad alium, quia eſt unio amantis ad amatum, & unio eſt diſtinctorum, 22.q.17.3.cor.

38 Spes proprie, eſt tantum de bono, niſi forte abuſive, timor autem eſt tantum de malo, 12.q.23.2.c.fi. & q 40.1.c.& 4.ad 1.& q.52.5.ad 1. & q.67.4.ad 2.& 22.q.21.3.ad 1 & d.26.q.1.3.c.

39 Spei contrariatur deſperatio, ſecundum acceſſum & receſſum a bono; timor autem ſecundum contrarietatem boni & mali, 12.q.40 4.0.& q.45.1.ad 2.& 22.q.128.ad 6.& q 129.6.ad 2

40 Spes eſt tantum de futuro, ſed gaudium eſt de præſenti, 12. q.40.1.c

41 Eſt tantum de arduo, ſed deſiderium, & concupiſcentia de bono abſolute, 12. q.25.1.c. fin.& q.40.1.0

42 Eſt tantum de poſſibili, deſperatio autem de impoſſibili, 12.q.23.2.c.fi.& q.40.1.c. & ad 3

43 Spes virtus eſt circa arduum divinum, non autem magnanimitas, ſed circa humanum, 22.q.17.5.ad 4

44 Spes reſpicit arduum aſſequendum auxilio alterius, ſed magnanimitas ut aliquid ſuæ poteſtatis, ſ. operationem magnorum, 22.q.17.5.ad 4

45 Expectatio ſpei, dicit reſpectum ad auxilium Dei, ſive ſperatum differatur, ſive non, non autem dicit dilationem, ſicut expectatio longanimitatis, 22.q.17.5.ad 3

46 Spes eſt de principaliori bono, quam concupiſcentia, & delectatio tactus, quæ ſunt vehementiores & naturaliores, 22 q.141.7.ad 3

47 Spes & deſperatio, præſupponit deſiderium, 12.q.40.1. c.& 4.ad 3.& 7.c.& q.41.2.ad 3

48 Spes eſt media inter præſumptionem & deſperationem, 12.q.64.4 ad 3.& 22.q.17.5.ad 2

49 Amor non habiti, præſupponit ſpem, & ſpes deſiderium; ideo ſpes eſt media inter utrumque, 12.q.40.1.c

50 Spes eſt prima paſſio iraſcibilis; ſecunda deſperatio; tertia timor; quarta audacia; quinta & ultima ira, 12.q.23. 4.c.& q 25.3.0

51 Eſt nobilior virtutibus moralibus, quoad objectum, ſcil. Deum, non autem quoad modum, ſed e converſo, 12. qu. 67.4.ad 1

52 Sicut ſe habet ſpes ad magnanimitatem, ſic & timor ad fortitudinem, 22.q.129.7.c

53 Fides abſolute eſt prior ſpe, 12.q.62.4.c.& 22.q.4.7.c.ad 2 & q.17.6.ad 2.& 7.0

54 Spes eſt prior fide, non in eſſe, ſed in propoſito; ideo ſpes dicitur introducere ad fidem, 22.q.4.7 ad 2

55 Spes & timor ducunt ad charitatem, per modum cujuſdam diſpoſitionis, 22.q.27.3. c.ad 3

56 Spes eſt prior charitate, via generationis, ſed ordine perfectionis, eſt e converſo, 12.q.62.4.0.& q.65.5.ad 2. & 22. q.17.8.0

Spinæ & tribuli, producti ſunt ſimul cum aliis plantis, ſed non fuiſſent nocivi ante peccatum, 1.q.69.2.ad 2. & 22. q.164.2 c.ad 1

1 Spiratio activa, eſt eadem numero in patre & filio, 1.q.36. 3.ad 1.& ad 2 & 4.ad 1

2 Pater & filius, ſunt duo ſpirantes, ſed unus ſpirator, 1.q.36.4.ad 7

1 Spiritualis ſubſtantia dicitur eſſe in loco dupliciter, ſc. vel per applicationem virtutis limitatæ, ut angelus, vel non limitatæ, ut Deus, 1.q.52.1.c. princ.

2 In ſubſtantiis incorporeis non eſt totalitas quantitatis, per ſe nec per accidens; nec totalitas ſecundum perfectam rationem eſſentiæ, 1.q.8.2.ad 3

1 Spiritus nomen videtur eſſe ſumptum a reſpiratione animalium, 1 q.36 1.c

2 Spiritus dicitur ſextupliciter, ſ. aer vel ventus, corpora beatorum, animæ beatorum, virtus imaginativa, mens, & Deus, 1.q.41.3.ad 4

3 Spiritus ut nominat ſubtilitatem naturæ, eſt commune tribus perſonis, ſed dupliciter convenit tantum ſpiritui ſancto; primo quidem ex ipſa communitate ejus quod dicitur ſpiritus ſanctus; ſecundo vero ex propria ſignificatione; nam nomen ſpiritus in rebus corporeis, impulſionem, & motionem ſignificare videtur; flatum enim & ventum ſpiritum vocamus. Eſt autem proprium amoris, quod moveat, & impellat voluntatem amantis, in amato. Sanctitas autem illis rebus attribuitur quæ in Deum ordinantur. Quia igitur perſona divina procedit per modum amoris, quo Deus amatur; ideo convenienter ſpiritus ſanctus, & amor & perſona hujuſmodi nominatur, 1.q.36.1.0

4 Spiritus ſanctus, in vi duarum dictionum, eſt commune toti Trinitati; ſed in vi unius dictionis, eſt proprium nomen tertiæ perſonæ ex uſu eccleſiæ, duplici ratione, ſ. ex ipſa communitate ejus quod dicitur ſpiritus ſanctus, & ex propria ſignificatione ſpiritus & amoris, 1.q.36.1.0.& 22 q.14.1.c

5 Et ponitur pro relativo, non ex nomine, ſed ex uſu eccleſiæ, niſi ut ſpiratus, 1.q.36. 1.ad 2

6 Spiritum ſanctum eſſe non eſſe creaturam, ſed Deum probatur multipliciter, 1.q.27.1.c. & q.41 3.c ad 4

7 Spiritus ſanctus ſubito advenit mentibus hominum, 22. q.113.7.b

8 Spiritus domini, in ſcriptura, non niſi pro ſpiritu ſancto conſuevit poni; qui aquis ſuperferri dicitur, non quidem corporaliter, ſed ſicut voluntas artificis ſuperfertur materiæ, quam vult formare, 1.q. 64.3.ad 3.& ad 4.& qu.66.1.ad 5. & q.74.3.ad 4

9 Pater & Filius ſunt unum principium ſpiritus ſancti, unitate notionis communis, 1. q.35.2.c.& q.36.4.0

10 Græci communiter dicunt, ſpiritum ſanctum eſſe imaginem patris & filii, non autem Latini, 1.q.35.2.c.ad 1

Sponſam auferens propriam per vim, excuſatur a crimine raptus, licet peccet violentiam inferendo, 22.q 154.7.ad 4

1 Sponſalia ſunt futurarum nuptiarum promiſſio, Sup. qu. 43.1.0

2 Homo poteſt in fine primi ſeptennii ſponſalia contrahere, ſicut in fine ſecundi matrimonium contrahere, ac religionem ingredi, & in fine tertii civiliter ſe obligare, Sup.q. 43.2 0

3 Dirimuntur ſponſalia & cum quis ad religionem confugerit, & cum alter conjugum cum altero matrimonium contrahit per verba de præſenti; aliter etiam dirimuntur variis caſibus ſecundum judicium eccleſiæ, Suppl.q.43.3.c

Stare ſignificat poſitionem naturalem hominis cum immobilitate, 22.q.183.1.0

1 Status proprie pertinet ad libertatem vel ſervitutem in temporalibus vel ſpiritualibus, quia ſignificat immobilitatem & obligationem perſonæ hominis, 22.q.183.1.0.& 4.c.& q. 184.4.c.& q.186.6.corp.

2 Officium dicitur reſpectu actus, gradus autem ſecundum ordinem ſuperioritatis, ſtatus vero requirit immobilitatem, in conditione perſonæ, 22.qu. 183.1.ad 2.& 3.0

3 Diverſitas ſtatuum & officiorum, eſt in eccleſia; quia pertinet ad perfectionem ejus, ad neceſſitatem operum ejus, ad dignitatem & ad pulchritudinem ejus, 22.q.183.2.3.0

4 Status naturæ humanæ duplex, ſcil. naturæ integræ, & naturæ corruptæ, 1.q.94.2.c.& 12.q.14.2.c.& q.109.2.8.c

5 Status hominum triplex, ſc. veteris legis, novæ legis, & patriæ, 12.q.101.1.c.& q.103.3.c.& q 106.4.ad 1. & 3.q.53.2.c.fi.

6 Status hominis quadruplex, ſc. a principio uſque ad ſeptimum annum, ſecundus a ſeptimo anno uſque ad quartumdecimum, tertius a quartodecimo anno uſque ad vigeſimum primum, & quartus deinceps. In primo ſtatu nulli contrahui homo aptus eſt; in ſecundo alicui de futuro, non perpetuo; in tertio alicui etiam perpetuo, quoad propriam perſonam, ſed in quarto alicui quoad omnia, etiam exteriora, 22.q.24.9.c

7 Status naturæ humanæ ſecundum corpus, triplex, ſ. corporalis, animalis, & ſpiritualis. Et ſtatus ſecundum animam quadruplex; ſ. ante peccatum poſt peccatum, ante gratiam, ſub gratia, & in gloria, 3.q.53.2.c fin.

8 Status animæ diſtinguitur dupliciter, ſc. ſecundum diverſum modum eſſendi ſecundum naturam, ſc. animæ ſeparatæ & conjunctæ; & ſecundum integritatem naturæ, & corruptionem, 1.q.94.2.c

9 Status vitæ ſpiritualis triplex, ſc. incipientium, proficientium, & perfectorum, 22.q.24.9.c.& q.183.4.c

10 Status poſt hanc vitam duplex, ſ. ante reſurrectionem univerſalem, & poſt, 12.q.67.1.ad 3

11 In ſtatu gloriæ, nihil erit figurale, ad cultum Dei pertinens, ſed ſolum gratiarum actio, & vox laudis, 12.q.10.2.c.& q 103.3.c.& 22.q 13.4.corp.

12 Status mundi poteſt variari dupliciter, ſc. ſecundum diverſitatem legis, & ſecundum diverſos gradus perfectionis, ſub eadem lege, 12.q.106.4.c

13 Chriſtus ſecundum aliquid fuit in triplici ſtatu, ſc. innocentiæ, peccati & gloriæ, 3.q.13.3.ad 2

1 Statutum negativum de non fienda re ſpirituali, niſi dentur tot, eſt illicitum & ſimoniacum. Unde illicita eſſet ordinatio, ſi in aliqua eccleſia ſtatueretur quod non fieret proceſſio in funere alicujus niſi ſolveret certam pecuniæ quantitatem. Non autem ſtatutum affirmativum, ſc. quod res ſpiritualis fiat, ſi tot dentur; quia primo modo per tale ſtatutum, præcluderetur via gratis officium pietatis aliquibus impendendi, non autem ſecundo modo; quia per hoc non præcluderetur via illud aliis exhibendi. Et prima ordinatio habet ſpeciem exactionis, ſecunda autem habet ſpeciem gratuitæ recompenſationis, 22.q.100.3.ad 2

2 Si aliquid de ſe repugnantiam habet ad jus naturale, non poteſt voluntate humana fieri juſtum, puta ſi ſtatuatur quod liceat furari, vel adulterium committere, 22.q.57 2.ad 2

1 Stellæ ſecundum Ptolemæum, moventur in ſuis ſphæris, non autem ſecundum Ariſt. 1.q.70.1.ad 3

2 Stella apparens magis in nativitate Chriſti non fuit de cœlis, ſed fuit ſpiritus ſanctus, vel angelus in illa ſpecie, vel probabilius de novo creata; non in cœlo, ſed in aere vicino terræ, quintuplici ratione. Primo quia nulla alia ſtella hac via incedit. Hæc enim ſtella ferebatur a ſeptentrione in meridiem. Ita enim jacet Judæa ad Perſidem, unde Magi venerunt. Secundo apparet hoc ex tempore. Non enim ſolum apparebat in nocte, ſed etiam in meridie. Quod non eſt virtutis ſtellæ, ſed nec etiam lunæ. Tertio quia quandoque apparebat, & quandoque occultabatur. Quarto quia non habebat continuum motum, ſed cum oportebat ire magos, ibat; quando autem oportebat ſtare, ſtabat. Quinto quia furſum manens partum virginis demonſtrabat; & deorſum deſcendens, hoc faciebat, 3.q.36.7 c

Stipendia principum ſunt redditus eorum, 22.q.62.7.c

Struthio ſignificat militantes Deo, & negotiis ſecularibus ſe implicantes, 12.qu.102.6.a l 2.c.2.fin.

1 Studioſitatis nomen, derivatur ad omnes virtutes, in quantum cognitio prudentiæ ad eas pertinet, 22.q 166.2.ad 1

2 Studioſitas eſt virtus, cujus principalis materia eſt cognitio, ſecundario autem alia, 22.q.166.2.c.& q 167.0

3 Et eſt virtus moralis, quia principaliter refrenat, & moderatur appetitum cognoſcendi. Sed per accidens impellit contra laborem ſtudii, 22. qu. 166.2.0.& q.167.1 c

4 Non eſt directe circa cognitionem, ſed circa appetitum cognitionis acquirendæ, 22.q.166.2.c.ad 2.&.q.167.1.corp.

5 Opponitur curioſitati, 22. qu.160.2.c.& qu.161.princ. & qu. 166.princ.

1 Studium importat vehementem applicationem mentis ad aliquid, & principaliter ad cognitionem, ſecundario autem ad ea, in quibus homo per cognitionem dirigitur; 22. q.166.1.c

2 Studium ſapientiæ ſumme commendatur, 21.q.188.1.c

3 Circa ſtudium contingit per accidens quadrupliciter curioſitas, ſuperbia & alia vitia; licet omne ſtudium ſecundum ſe ſit bonum, ſc. uno modo in quantum per ſtudium minus utile retrahuntur aliqui a ſtudio, quod eis ex neceſſitate incumbit. Alio modo in quantum ſtudet aliquis addiſcere ab eo a quo non licet. Tertio quando homo appetit cognoſcere veritatem circa creaturas, non referendo ad debitum finem, ſc. ad cognitionem Dei. Quarto modo in quantum aliquis ſtudet ad cognoſcendam veritatem, ſupra proprii ingenii facultatem; quia per hoc homines de facili in errores labuntur, 22.q.167.1.c

4 Studium & curioſitas dicuntur pertinere ad carnem, vel ad avaritiam, ratione cognitionis eorum ad quæ illæ inclinant, 22.q.166.2.ad 2.& ad 3

1 Stultitia dicitur a ſtupore, quia ſtultus eſt, qui propter ſtuporem non movetur, 22.q. 46.1.2.c

2 Stultus præcipue videtur, quia deficit in ſumma judicii, ſc. ſecundum altiſſimam cauſam, non autem ſi deficiat circa aliquid modicum, 22.q.46. 1.ad 1.& 2.c

3 Stultitia importat hebetudinem ſenſus ſpiritualis: fatuitas autem totalem privationem ejus. Ideo prima opponitur contrarie ſapientiæ, ſecunda vero privative, 22. q. 8.6.ad 1.& q.46.1.0

4 Duplex, ſicut ſapientia duplex, ſc. mundi, & Dei. Prima ſapientia decipit, non autem ſecunda, 22.q.46.1.ad 2.& ad 3.& q.113.1.ad 1

5 Non moveri injuriis, eo quod terrena non ſapiant, pertinet ad ſtultitiam mundi. Si vero ex ſtupore, pertinet ad ſtultitiam ſimpliciter, 22.q.46. 1.ad 4

6 Stultitia ex immerſione ſenſus in terrenis, eſt peccatum, non autem ſi ex defectu naturæ, ut in amentibus, 22. q.46.2.0.& 3.c

7 Opponitur præceptis de contemplatione veritatis, 22. q.46.2.ad 3

8 Eſt filia luxuriæ, continet odium Dei, & deſperationem futuri ſæculi, quia faſtidiunt Deum, & dona ejus, 22.q.46.3.0

9 Stultitia ex impedimento corporali cauſatur ex ira; ex luxuria vero, inquantum eſt ex immerſione ſenſus in terrenis, 22.q.46.3.ad 3

10 Hebetudo, ſtultitia, ignorantia, & præcipitatio differunt; quia prima opponitur intellectui, ſecunda ſapientiæ, tertia ſcientiæ, & quarta conſilio, 22.q.8.6.ad 1

Stultiloquium ſignificat perverſam ſententiam verborum, per quæ quis præfert delectationes luxuriæ aliis bonis, 22. q.153.5.ad 4

1 Stupor cauſatur ex inſolita imaginatione, 12.q.41.4.c.fi.

2 Admiratio eſt principium philoſophandi; ſed ſtupor eſt impedimentum philoſophicæ conſiderationi, quo timetur judicare in præſenti, & inquirere in futuro, 12.qu.41.4.cor. fi.ad 3

1 Stuprum eſt illicita virgi-

nis

nis defloratio, ſub cura parentum, 22.q.154.1.c.& 6.0

2 Fit deformius ex duplici injuria ſibi annexa, ſ. virginis ſeductæ, vel vi oppreſſæ, & patris. Et ſecundum legem reus tenetur ſatisfacere utrique, 22.q.154 9.ad 3

3 † Filia ſacerdotis etiam non nupta deprehenſa in ſtupro, lapidabatur in veteri teſtamento, in aliis autem tantum nupta, 3.q.29.1.ad 4

1 Subjectione quælibet res perficitur ad ſuum ſuperius, 12.q.92.1.c.& 22.q.81.7.c

2 Movens neceſſario cauſat motum in mobili totaliter ei ſubjecto, non autem in aliis, 1.q.82.2.ad 2.& 22.q.83.1.c

3 Subjectio mulieris ad virum inducta eſt in pœnam mulieris propter peccatum. Vel non eſt per modum ſervitutis, ſed gubernationis, 22.qn.164.2.c.ad 1

4 Omnia ſunt nunc ſubjecta Deo & Chriſto ſecundum poteſtatem, ſed poſt judicium per finalem impletionem voluntatis ejus, 3.q.20.1.ad 4.& q 59.4.ad 2

5 Prima ſubjectio hominis ad Deum eſt per fidem, 22.q.16.1.c

6 Homo dicitur eſſe Dei dupliciter, ſc. per ſubjectionem poteſtatis ejus, & per unionem charitatis. Secundum deſiit per peccatum, non autem primum, nec alio modo, 3.q.48.4.ad 1

7 Subjectio Chriſti & cujuſlibet alterius hominis ad Deum triplex, ſc. ſecundum gradum bonitatis, poteſtatem, & obedientiam, 3.q.20.1.0

8 Chriſtus fuit ſubjectus ſibi ipſi ſecundum naturam humanam, non autem ſecundum naturam divinam, nec ſecundum aliam perſonam, 3.q.20.1.0

9 Omnia quæ ponunt ſubjectionem, vel minorationem Chriſti intelliguntur ſecundum naturam aſſumptam, vel ad commendationem principii in Patre, 1.q.42.4.ad 1.& qu.43.7.ad 1

1 Subjectum duplex. ſc. ſubjectum inhæſionis, & ſubjectum ſcibile, 1.q.117.1.c

2 Subjectum eſt cauſa effectiva propriæ paſſionis, quia proprium fluit a ſubjecto, 1.q.77.6.ad 3

Comparatio motus iraſcibilis, & concupiſcibilis quantum ad ſubitationem, 22.q 156.4 c.

Subſannatio & irriſio conveniunt in fine, ſed differunt in modo; quia prima fit naſo rugato, ſecunda vero fit ore, id eſt in verbo & cachinnis, 22.q.75.1.ad 1

1 Subſiſtentia dicitur, cujus actus eſt ſubſiſtere, ideſt per ſe exiſtere, 1 q.29.2.c

2 Omne ſubſiſtens eſt tantum unum numero, 1.q.41.6.c. & q.44.1.c.& q.54.1.c.& q.75.7.c

3 Subſiſtens ut nominatur nomine intentionis, dicitur ſuppoſitum. Si autem nomine rei, dicitur ſubſiſtentia, inquantum ſubſiſtit, ſed dicitur res naturæ, inquantum naturæ communi ſupponitur; ſed ut ſubſtat accidentibus, dicitur ſubſtantia vel hypoſtaſis; & inquantum rationalis, dicitur perſona, 1.q.29.2.c

4 Subſiſtere convenit Deo ratione ejus ad quod ſignificandum nomen imponitur, ſc. per ſe eſſe, non autem ratione ejus a quo nomen imponitur, ſc. ſubeſſe, niſi ſecundum quod eſſentia ſubeſt ipſi ſecundum rationem, 1.q.14.1.ad 1.& q.29.3.ad 3.& q.39.1.ad 3

5 Omne quod eſt in Deo ſubſiſtit, & tamen ibi non ſunt niſi tres ſubſiſtentes, 1.q.30.1.ad 2.& 2.c.& q.34.2.ad 1

6 Sicut dicimus in divinis tres perſonas, vel tres ſubſiſtentias, ſic Græci dicunt tres hypoſtaſes, non autem tres ſubſtantias, propter errorem, 1.q.29.2.ad 3 & q.30.1.c.ad 1

1 Subſtantia dicitur dupliciter, ſc. eſſentia, ſeu quidditas, & ſuppoſitum ſc. eſſentia, ſeu quidditas, & ſuppoſitum, 1.qu.29.2 c.& 3.q.2.6.ad 3

2 Subſtantia, ſubſiſtentia, & eſſentia diſtinguuntur ſecundum tripliciem actum, ſc. ſubſtare, ſubſiſtere, & eſſe, quorum eſſe eſt commune omni enti; ſed ſubſtare ſubſiſtere eſt commune tantum ſubſtantiæ, 1.q.29.2.c

3 Subſtantia eſt res habens quidditatem, cui debetur eſſe

per

per ſe, & non in alio, ſc. ſubjecto, 1.qu.3.5.ad 1.& 3.qu.77.1. ad 2

4 Per ſe exiſtere, non eſt definitio ſubſtantiæ, quia per hoc non demonſtratur quidditas ejus, quæ non eſt ſuum eſſe, 1. q.3.5.ad 1

5 Nulla pars integralis poteſt dici ſubſtantia prima, vel hypoſtaſis, 1.q.19.1.ad 5

6 Omne quod eſt per ſe in prædicamento ſubſtantiæ, eſt compoſitum ex eſſe, & eſſentia, non autem ex materia & forma, 1 q.3 5.c

1 Subtilitas eſt proprietas corporis glorioſi per effectum ſpiritualis potentiæ, ſupplem. q.83.1.0

2 Nullo modo competere poterit corpori glorioſo, ut ratione ſuæ ſubtilitatis poſſit eſſe ſimul cum corpore non glorioſo, niſi ex operatione divinæ virtutis, quia tolletur id quo impediebatur, ne cum corpore glorioſo eſſe poſſet, ſuppl. qu. 83.2.c

3 Fatendum eſt miraculoſe fieri poſſe, ut duo corpora ſint in eodem loco, ſuppl. q.83 3.c

4 Divina virtute fieri poſſet ut duo corpora glorioſa eſſent ſimul, ſuppl.q.83 4.c

5 Neceſſitas exiſtendi in æquali loco tolli non poteſt a corpore glorioſo ex ſua ſubtilitate, ſuppl.q.83.5.c

6 Corpora glorioſa ſunt palpabilia, ſuppl.q 83.6.c

1 Succeſſio eſt in ſuccedentibus, ſicut ordo in ordinatis, 3.q.75.4.ad 1

2 Converſio euchariſtiæ non ponit aliquem actum imperfectum, ſed ponit ſucceſſionem, cujus relatio ſecundum rem eſt in pane, non autem in corpore Chriſti, niſi ſecundum rationem, 3.q.75.4 ad 1

3 In damnatis eſt pœnarum ſucceſſio. Sed gloria ſanctorum eſt ſine ſucceſſione, 12. q.67.4. ad 2.& 22.q.18.2.ad 1

Sufficiens per ſe duplex, ſc. non recipiens additionem boni, ut Deus, & continens omnia neceſſaria, ut beatitudo, 1.q.26.1.ad 1. & 12.q.3.2.ad 2.& 3.ad 2.& q.4.7.ad 2

1 Suffragia peccatoris proſunt mortuis ex opere operato in perſona ejus, ſed etiam ex opere operato in perſona Eccleſiæ; vel ex opere operantis, licet magis proſint ſuffragia bonorum, 3.q.82.6.c

2 Non poteſt opus unius alteri prodeſſe per viam meriti ad ſtatum beatitudinis conſequendum, ſed per viam orationis, ſuppl.q.71.1.c

3 Cum charitas nunquam excidat, opera vivorum mortuis proſunt ad pœnæ diminutionem, non ad mutationem ſtatus mortuorum, ſup.q.71.2.0

4 Suffragia peccatore facta, quantum ad opus operans, ratione ſui mortuis non proſunt, ratione vero alterius, ſive totius Eccleſiæ perſonam gerat, ſive agat ut inſtrumentum, eis proſunt; ſed ſemper proſunt ratione operis operati, ſuppl q.71.3.0

5 Suffragium, quod pro mortuis fit, facienti prodeſt, quantum attinet ad vitam æternam, ſed inquantum eſt expiativum pœnæ, ut fiat ſatisfactio, nullo modo prodeſt, ſuppl. qu.71. 4.corp.

6 Cum in inferno nulla ſit redemptio, ſuffragia non proſunt damnatis, ſuppl.q.71.5.0

7 Suffragia vivorum auxilio ſunt iis, qui in purgatorio detinentur, cum opera unius poſſint valere alteri ad ſatisfaciendum, ſuppl.q.71.6.c

8 Cum per ſuffragia vivorum ſtatus mortuorum mutari non poſſit, illa pueris in limbo exiſtentibus non proſunt, in quibus oporteret, ut ſtatus mutaretur, quantum ad meritum eſſentialis præmii, ſuppl.q.71. 7.0

9 Cum ſancti in cœlo nullius rei indigeant, non juvantur per noſtra ſuffragia, ſuppl. q.71.8.c

10 Convenienter Auguſt. poſuit tria præcipua ſubſidia vivorum pro mortuis, euchariſtiam, eleemoſynam, & orationem, ſuppl.q.71.9.c

11 Simpliciter & directe indulgentiæ non proſunt mortuis, ſup.q.71.10.c

12 Non per ſe, ſed per accidens

dens cultus exequiarum defunctis prodeſt, ſup.q.71.11.o

13 Suffragia pro uno defuncto facta aliis proſunt ratione charitatis, ratione vero intentionis magis ei pro quo fiunt, imo ſoli, ſi ſolum ratio dimiſſionis pœnæ habeatur, ſuppl. q.71.12.c

14 Suffragia inquantum ſunt ſatisfactiones ex intentione facientis translatæ in mortuos, magis proſunt ei pro quo ſingulariter fiunt, quam quæ fiunt pro eo, & communiter pro aliis: inquantum vero accipiuntur ut valent ex virtute charitatis, tantundem ſingulis proſunt, ac ſi pro uno tantum fierent, ſup.q.71.13.o

15 Quantum attinet ad velociorem abſolutionem pœnæ, plus valent ſpecialia & communia ſuffragia ſimul quam communia tantum; quantum vero ſpectat ad finalem pœnæ liberationem, æque valent communia ſolum ſuffragia, atque ſpecialia & communia ſimul, ſup q.71.14.c

1 Summum malum non datur. 1.q.39.3 o. & q 103.7. ad 1. & 22.q.172.6.c

2 Summum & infimum in vita humana poteſt accipi dupliciter, ſcil. per comparationem ſtatus ad ſtatum, tam in ſpirituali vita, quam in ſæculari, vel per comparationem graduum, qui ſunt perfectio unius hujus, 22.q.189.1.ad 2

1 Super, ſignificat tria, ſc. directum ſitum, juxta, & poſt, 12.q.89.2.ad 1

1 Superbia dicitur dupliciter, ſcil. ut ſupergreditur regulam rationis; & quilibet exceſſus; prima ſemper eſt mala, ſecunda vero quandoque eſt bona, 22.q 162.1 ad 1

2 Superbia dicitur tripliciter, ſc. inclinabilitas ad ſuperbiendum, ex debilitate naturæ, vel corruptione fomitis actualis, elatio contra præceptum, vel inordinatus appetitus excellentiæ in quacunque re; & tertio inordinatus appetitus excellentiæ, cui debetur honor & reverentia; prima eſt initium vel radix omnis peccati; ſecunda eſt generale peccatum; tertia vero eſt peccatum ſpeciale, & eſt unum de ſeptem capitalibus; 12.q.84.2.o.& 22.q.102.2.8.o

3 Genus duplex ſuperborum, ſc. efferentium ſe ſupra alios, & arrogantium ſibi aliquid ſupra ſe, 22.q.33.5.c

4 Superbia proprie eſt inordinatus appetitus excellentiæ, cui debetur honor & reverentia. Vel ſuperbia proprie reſpicit defectum ſubjectionis hominis ad Deum, ſecundum quod aliquis ſe extollit ſupra id quod eſt ſibi præfixum ſecundum divinam regulam vel menſuram. 12.q.84.2.o.& 22.q.77.5.c.& q.132.4.c. & q.162.1.o. & 2.3.c.& 4.5.c

5 Superbia magis eſt in appetitu excellentiæ, quam in æſtimatione, 22.q.162.3.o

6 Species ſuperbiæ ſunt quatuor, ſecundum Gregor. ſc. vel cum aliquis exiſtimat bonum quod habet ab alio, ac ſi haberet a ſeipſo efficienter, vel meritorie; vel cum aliquis attribuit ſibi majus bonum quam habeat; vel prout excellentior aliquis redditur ex hoc quod bonum aliquod excellentius cæteris poſſidet, & ſic aliis deſpectis, ſingulariter vult videri, 22.q.162.4.o

7 Excuſatio peccati pertinet ad tertiam ſpeciem ſuperbiæ, præſumptio vero ad quartam, 22.q.162.4 ad 3

8 Gradus ſuperbiæ ſunt duodecim ſecundum Bernardum, oppoſiti duodecim gradibus humilitatis, ſcil. curioſitas, per quam aliquis curioſe ubique & inordinate circumſpicit: levitas mentis, per quam ſcil. homo ſuperbe ſe habet in verbo: inepta lætitia, qua homo eſt facilis & promptus in riſu; jactantia, non tacens uſque ad interrogationem: ſingularitas, per quam ſcil. aliquis ſanctior aliis vult apparere: arrogantia, per quam ſc. homo ſe aliis præfert: præſumptio, per quam aliquis reputat ſe ſufficientem ad majora: defenſio peccatorum: ſimulata confeſſio, per quam ſc. aliquis non vult ſubi-

re

re pœnam pro peccatis, quæ ſimulate confitetur: rebellio deſpiciens obedire: libertas, per quam ſc. homo delectatur libere facere quod vult: peccandi conſuetudo, quæ implicat Dei contemptum, 22.q.162.4.& ad 4

9 Superbia proprie ſemper eſt peccatum, 22.q.162.7.0

10 Secundum ſe eſt ſpeciale peccatum ratione ſpecialis objecti, ſed eſt peccatum generale ſecundum redundantiam duplicem, ſc. finis, & contemptus legis, 22.q.162.7.0.5.ad 1.& 8 c

11 Superbia ſecundum genus ſuum eſt peccatum mortale præter actus ejus imperfectos, ideſt ſine conſenſu deliberato, 22.q.162.5.0

12 Eſt graviſſimum omnium peccatorum ex parte averſionis, non autem ex parte converſionis, 22.q.162.6.0.& 7.ad 4

13 Eſt initium omnis peccati ex parte averſionis, concupiſcentia vero ex parte converſionis, 12.q.84.2.c.ad 3

14 Eſt initium omnis peccati non actu, ſed aptitudine, 22.q.162.2.0.& 5.ad 1.& 7.ad 1

15 † Superbia & avaritia in quantum ſunt ſpecialia peccata ſunt radices omnium peccatorum, 12.q.84.1.c. ad 2.& 2.c.& 22.q.117.2.ad 1

16 Superbia eſt primum omnium peccatorum, & principium eorum, 22.q.162.7.0

17 Eſt regina omnium vitiorum, 12.q 84.4.ad 4.& 22.q.132.4.c.ad 1.& q.153.4.ad 2.& 162.8.c

18 Superbia inordinate appetit excellentiam, ſed inanis gloria manifeſtationem ejus; ideo non ſunt idem, ſed prima cauſat ſecundam, 22.q.132.4.c.& q.162.7.ad 4

19 Superbus anhelat ad ſuperabundantiam fortitudinis; ideo vult videri audax, 22.q.162.7.ad 5

20 Superbia opponitur magnanimitati ſecundum exceſſum, in quantum tendit ad magna inordinate; ſed directius opponitur humilitati, in quantum ſubjectionem aſpernatur, 22.q.162.1.ad 3.& 5.c

21 Corrumpit ſolam humilitatem per directam contrarietatem, cæteras autem virtutes corrumpit per abuſum, 1.qu.64.2.ad 5.fi.& 22.q.21.ad 3

22 Semper contrariatur dilectioni Dei, & aliquando dilectioni proximi, 22.quæſt.162.4.ad 2

23 Eſt ſubjective in iraſcibili, non ſolum ſenſitiva, ſed etiam in voluntate, 22.q.162.3.0

24 Homo ſuperbivit de ſcientia & potentia; ideo convictus eſt de ignorantia per idololatriam, & de impotentia per tranſgreſſionem legis, 12.q.89.2.ad 3.& 6.c

25 Superbia oritur ex virtutibus per accidens tantum, ideſt occaſionaliter, 22.quæſt.162.5.ad 3

26 Directe impedit cognitionem practicam, non autem ſpeculativam, niſi indirecte, 22.q.162.3.ad 1

27 Extollentia oculorum eſt ſignum ſuperbiæ, excludendo reverentiam, & timorem, 22.q.161.2.ad 1

28 Deus permittit ruere in luxuriam, ut liberet a ſuperbia, 12.q.79.4.c.& q 87.2.ad 1.& q 98.7.ad 3 & 22.q.162.6.ad 3

29 Remedium triplex contra ſuperbiam, ſc. conſideratio propriæ infirmitatis, magnitudinis Dei, & imperfectionis propriorum bonorum, 22.q.162.6.ad 1

† Superficies eſt proprium, & per ſe ſubjectum colorum, 12.q.56.1.ad 3.& 3.q.74.2.c

Superius habet ſimilitudinem cum inferiori, ut ſol cum igne, & in Deo eſt ſimilitudo omnium rerum; & ſecundum accidens poteſt eſſe aliquid ſimile ſubſtantiæ, ſimilitudine, quæ eſt inter cauſatum & cauſam, 1.q.57.2.ad 2

1 Superſtitio eſt quædam proteſtatio infidelitatis, 22.q.94.1.ad 1.& q.97.4.c.& q.100.1.ad 1

2 Eſt vitium religioni oppoſitum ſecundum exceſſum, 22.q.92.1.0.& qu.94.1.c.& q.95.1.c.& q.122.3 c.& q.138.2.b

3 Species ejus ſunt quatuor, ſc. cultus Dei inordinatus, idololatria, divinatio, & obſerva-

tio

tio vana, 22.q.92.1.0.& q.94.1.0

4 Ad ſuperſtitionem pertinet omnis idololatria, & omnis acceptio auxilii dæmonum ad aliquid faciendum vel cognoſcendum, 22.q.95.2.c

5 Quicquid procedit ex ſocietate dæmonum cum hominibus, ſuperſtitioſum eſt, 22.qu. 95.1.b

6 Omnis ſuperſtitio oritur ex aliquo pacto cum dæmonibus inito, expreſſo vel tacito; ideo prohibetur primo præcepto, 22.q.122.2.ad 3.& 3.4.corp.

Suppoſitio ponitur aliquando in prædicato tam confuſa, quam determinata, 1.q 36.4.ad 4

1 Suppoſitum & natura differunt in compoſitis, 1.q. 3.3. c.& q.29.2. ad 3. & 3.q.16.5.ad 1

2 In divinis ſuppoſitum dicitur, quaſi ſub alio poſitum, non quidem ſecundum rem, ſed ſecundum modum ſignificandi, quia ibi eſt res ſubſiſtens, 1. q.39.1.ad 3

3 In Deo ſuppoſitum & natura ſunt idem re, & differunt ſecundum modum ſignificandi, 1.q.3.3.0.& 3.q.2 2.c

4 Perſona Filii Dei eſt ſuppoſitum naturæ humanæ, 3.qu. 16.1.2.3.c

1 Suſpicio vitium importat, quæ quanto plus procedit, eſt magis vitioſa, 22.q 60.3.c

2 Eſt opinio mali ex levibus ſignis, 22.q.60.3.4 c

3 Gradus ſuſpicionis triplex, ſc. levis dubitatio, certa æſtimatio, & condemnatio judicialis: prima eſt peccatum veniale, ſecunda eſt peccatum mortale, ſi eſt de gravi; tertia eſt peccatum mortale, pertinens ad injuſtitiam, 22.q.60.3.0

4 Contingit tripliciter, ſcil. ex propria malitia, ex odio, & ex experientia, 22.q.60.3.4.c

Suſtinere eſt difficilius tripliciter, quam aggredi; & importat paſſionem corporis, & actionem animæ, 22.q.123.6.ad 1.item ad 2

1 Suſurratio eſt ad ſeparationem amicitiæ, detractio vero ad denigrationem famæ. Ideo differunt fine, ſed conveniunt in materia & forma, ſcil. in occulta maledictione, 22.q.74. 1. o. item quæſt. 75. 1. corp.

2 Eſt gravius peccatum detractione, & contumelia, quia amicitia eſt melior quolibet alio bono exteriori, 22.q 74.2.0

1 Suum dicitur alicujus, quod ad ipſum ordinatur, 1.q.21.1.ad 3

2 Suum uniuſcujuſque dicitur, quod ei ſecundum proportionis æqualitatem debetur, 22.q.58.11.c

Synagoga fiebat in diverſis locis ad doctrinam; templum autem tantum in uno loco, ad ſacrificium. Et utrique ſuccedit Eccleſia, 12.q.102.4.ad 3

1 Syndereſis non eſt potentia, ſed eſt habitus naturalis primorum principiorum moralium, 1.q.79.12.0. & 13.c.fin.& ad 3.& 12.q.94.1.ad 2.& 22.q.47. 6.ad 1.& ad 3

2 Actus ſyndereſis eſt removere a malo, & inclinare ad bonum, 1.q.79.1.c

Syneſis eſt virtus bene judicativa de agibilibus ſecundum legem communem. Gnome vero ſecundum altiora principia, ſc. juris naturalis; ideo eſt altior, 1.q.22.1.ad 1.& 12.q.57.6. 0.& 22.q 48.c.fi.& q.51.3.4.0.& q.53.2.c

T

1 Tabernaculum Dei ſignificat Eccleſiam militantem, ſed domus vel templum Dei ſignificat Eccleſiam triumphantem, 12.q.102.5.ad 2

2 Ratio tabernaculi in veteri lege & diſtinctio partium ejus & templi declaratur, 12.q.102.4 o

3 Totus ſtatus prioris tabernaculi ordinabatur ad figurandum mortem Chriſti, 12.q.102. 4.ad 5

Tabula ſecunda poſt naufragium peccatorum eſt pœnitentia, & verecundia, 3 q.84.6.0

Tacere dicendum, & loqui tacendum, eſt peccatum, 12. q.73.1.ad 3

1 Tactus eſt ſenſus alimenti, guſtus autem eſt diſcretivus ſaporum, 22.q.141 5.ad 1

2 Tactus ut eſt in aliis membris quam in lingua, diſtinguitur a guſtu, & ſecundum diverſam rationem immutationis, 1.q.78 3.a 13

3 Eſt unus genere, & eſt plures

res ſpecie, ſecundum plures contrarietates; vel omnes hujuſmodi conveniunt in uno genere proximo, ſed innominato, 1.q.78.3.ad 3

4 Eſt fundamentum omnis ſenſus, & eſt per totum corpus, ſicut & organum ejus; & ideo dicitur aliquid ſenſitivum, 1.q. 76.5 c.& q.91.1.ad 3.& 3.ad 1

5 Subtilitas tactus ſequitur æqualitatem complexionis; ideo quanto quis eſt melioris tactus, tanto melioris eſt intellectus, 1.q.76.5.c

6 Organum & medium tactus non poſſunt denudari ſuo objecto, ſicut in aliis ſenſibus, quia qualitates tangibiles ſunt differentiæ corporis inquantum corpus, 1.q.91.1.ad 3

7 Proles in ventre matris, antequam habeat animam rationalem, ſentit per tactum, 3.q.34.2.ad 3

8 Tactus duplex, ſc. quantitatis, & virtutis, 1.q.75.ad 3. & q.105.2.ad 1

Tantum adverbium, cum ſit excluſivum, poteſt poni ex parte ſubjecti & ex parte prædicati, poſſumus enim dicere, tantum Socrates currit, ideſt nullus alius currit, & Socrates currit tantum, ideſt nihil aliud facit, 1.q 31.3.ad 2

Tarditas ſuperflua minus opponitur rectitudini conſilii, quam præcipitatio, quia oportet conſiliari tarde, 22.q 53.3 ad 3

1 Temere fieri dicuntur, quæ ratione non reguntur, vel propter impetum voluntatis, vel paſſionis, vel ex contemptu; & hoc proprie eſt temeritas, quæ cauſatur ex ſuperbia; ideo continetur ſub præcipitatione, quæ reſpicit utrumque, ſed magis primum, 22.q.53.3 ad 2

2 Temeritas ſive præcipitatio eſt defectus conſilii, et ſpecies imprudentiæ, 22.q.53.2.5.c.fin.

3 Defectus docilitatis, vel memoriæ, vel rationis pertinet ad temeritatem ſeu præcipitationem, 22.q.53.2.c.fi.

1 Temperantia eſt virtus, et eſt virtus ſpecialis, ſi ſumatur antonomaſtice, ut refrænat a maxime allicientibus; ſed eſt virtus generalis communiter, 22.q.141.1.2.o. et ad 1.et q. 186.1.corp.

2 Eſt virtus cardinalis, 12.q. 61.o. et q.66.1.4.c.et 22.q.141.7.o

3 Temperantia et omnes partes ejus denominantur a defectu, in quo conſiſtit laus earum, ſicut fortitudo et omnes partes ejus, et laus earum conſiſtit in exceſſu, 22.q.146.1.ad 3

4 Laus ejus magis eſt in vincendo delectationes, quam in perſiſtendo contra impetus earum, 22.q.138.2.ad 3

5 Menſuram accipit ex conſervatione ſalutis corporalis, et multo magis ex conſervatione ſalutis ſpiritualis, 22.q.141.6.ad 3

6 Neceſſitas hujus vitæ eſt regula temperantiæ, ſc. ut rebus utamur ad neceſſitatem vitæ præſentis, 12.q.63.4.c.et 22. q.141.6 o et q.142.1.c

7 Modus temperantiæ et omnium partium ejus eſt in retrahendo a delectationibus corporis, 22.q.141.2.3 c.et q.161.1. 4.c

8 Partes ejus integrales ſunt verecundia, et honeſtas; partes vero ſubjectivæ ſunt abſtinentia, ſobrietas, caſtitas, et pudicitia; partes autem potentiales ſeu adjunctæ ſunt continentia, humilitas, manſuetudo ſeu clementia, modeſtia, bona ordinatio, ornatus, auſteritas, parcitas ſeu per ſe ſufficientia, et moderatio ſeu ſimplicitas, 22.q.143.3. et q.145.4. o.et q.146.1.ad 3. et q.157.3.o.et q.160.1.o.et q.161.4.o

9 Verecundia non eſt pars temperantiæ, quaſi intrans eſſentiam ejus, ſed quaſi diſpoſitive ſe habens ad eam, 22.q.144.4. ad 4

10 Principalius pertinet ad temperantiam ratione motivi, ſc. turpis; et non ratione timoris, ſecundario vero ad alias virtutes, 22.qu.144.1.ad 2.et 4. ad 4

11 Studioſitas eſt pars temperantiæ adjuncta, ſeu potentialis, et comprehenditur ſub modeſtia, 22.q 160.2.o

12 Patientia non eſt pars temperantiæ, quia patientia firmat in bono contra triſtitias illatas ab alio, hæc autem circa

ca

ca triſtitias tactus refrænando, 22 q.136.3.ad 2

13 Objectum temperantiæ eſt bonum delectabilium in concupiſcentiis tactus, ſecundum modum rationis, vel legis divinæ, 12.q.63.4.c

14 Temperantia principaliter eſt circa concupiſcentias, & delectationes: ſecundario autem circa triſtitiam de abſentia delectabilium, 12.qu.35.6.ad 3.& 22.q.21.1. ad 1. & q.23.4.ad 2.& q.95.3.ad 2.& qu.141.3.o.& q.147.2.ad 3

15 Directe modificat paſſiones concupiſcibilis, quæ tendunt in bonum, & conſequenter omnes alias, 22.q.141.3.ad 1

16 Munditiam operatur, ſed non habet rationem ſanctitatis, niſi referatur in Deum, 22.q.81.8.ad 2

17 Propria materia temperantiæ ſunt paſſiones circa delectabilia tactus, 1.q.59.4 ad 3.& 12.q.61.3 cor.& 22.q.137 1.c

18 Principaliter eſt circa delectationes tactus quoad uſum, non autem quoad judicium, 22.q.151.3.ad 1

19 Proprie eſt circa maximas delectationes, ſc. tactus, i. in cibo, potu, & venereis, ſecundario autem circa delectationes aliorum ſenſuum, 12 q.60.5.c.& 22.q.141.4.5.o.& 7.c.& q.143.c.& q 149.1.c.& q.151.3.o & q 153.1.ad 1.& q 155.2.c.& q.156.2.c.& q.160.1.o.& q.166.1.c.& 2.c.ad 2

20 Principaliter eſt circa delectationes tactus, ſecundo guſtus, tertio olfactus, quarto aliorum ſenſuum, 22 q.141.5.o

21 Temperantia eſt circa delectationes tactus moderando eas, non autem continentia, ſed reſiſtendo eis, 22.q.155 3.ad 1

22 Temperantia eſt circa concupiſcentias naturalium delectationum, non autem liberalitas, quia concupiſcentia & delectatio pecuniæ non eſt naturalis, ſed animalis, ideo liberalitas non pertinet ad temperantiam, 22.q.117.5.ad 2

23 Temperantiæ eſt refrænare delectationes ſenſibiles, non autem amicitiæ, ideſt affabilitatis, ſed cauſare delectationes rationis in convictu, 22.q.114.2 ad 2

24 Integritas, tranquillitas animi, decor, & honeſtas maxime conveniunt temperantiæ, inter cæteras virtutes, 22.q.141.2.ad 1. & ad 2. & ad 3.& 8.ad 1. & q.143.c. & q.145.4.o. & q.152.5.c.& q.180.2.ad 3

25 Temperantia eſt principalior virtus manſuetudine & humilitate, 22.q.141.7.ad 2.& ad 3.

26 Temperantia & fortitudo, ut virtutes humanæ, non ſunt in angelis, ſed tantum ut operantur moderate, & firmiter, 1.q.59 4.ad 3

27 Temperantia eſt ſubjective in concupiſcibili, 1.q.59.4.ad 3.& 12.q.61.2.c. & q.66.1.c. & qu.85.3.c.& 22.q 58.5.ad 2 & 9.c

1 Templum vel altare ſoli Deo dedicatur, licet nominetur in honore ſanctorum, 22.q.85.2.ad 3

2 Templum vel tabernaculum oportuit fieri, non quidem propter Deum, ſed propter homines, ut excitaretur devotio, & cognitio Dei, 12.q.102.4.ad 1

3 Templum fuit ædificatum a Salomone in loco oſtenſo Abrahæ. Non autem prius, ne gentes appropriarent illud ſibi, vel deſtruerent; & ne quælibet tribus vellet habere locum illum in ſorte ſua, & propter hoc orirentur inter eos lites & jurgia, 12 q.101.4.ad 2

4 Gentiles cooperati ſunt Judæis in conſtructione templi. Non autem in conſtructione tabernaculi, quia primum ſignificat ſtatum legis novæ, ſecundum vero ſtatum veteris legis, 12.q.102.4.ad 2

5 Templum vel tabernaculum erat tantum unum, ad excluſionem idololatriæ, & quia cultus corporalis ſecundum ſe non erat Deo acceptus, ſicut cultus ſpiritualis. Ideo multiplicantur eccleſiæ, & altaria nunc, 12.q.102.4.ad 3

6 Sicut in unitate templi vel tabernaculi repræſentabatur unitas Dei vel Eccleſiæ, ſic in diſtinctione eorum repræſentabatur diſtinctio rerum ſub Deo, 12.q.102.4.ad 3.& ad 4

7 Pars orientalis in templo

vel tabernaculo ſignificat mundum corporalem, vel vetus teſtamentum. Sed pars occidentalis, ideſt ſancta ſanctorum, ſignificat ſubſtantias ſpirituales, vel patriam cœleſtem, vel ſtatum hunc, 12.q.102.4. ad 4.et ad 5. item ad 6

1 Temporalia mala infliguntur impiis in pœnam, non autem juſtis, ſed in medicinam, 12.q.114.10.ad 3

1 Fides non eſt de aliquo temporali, ut de objecto, ſed ut pertinet ad veritatem æternam, 22.q.4.6.ad 1

1 Tentare eſt ſumere experimentum de aliquo an ſciat, vel poſſit, vel velit. Quod contingit ſextupliciter, ſc. verbis, factis, aperte, occulte, expreſſe, et interpretative, 1.q.114.2.0.et 22.q.97.1 0

2 Tentatio ad provocandum ad culpam ſemper eſt peccatum in tentante, non autem ſemper in tentato, 1.q.48.5.ad 3

3 Quanto quis majori tentationi ſuccumbit, tanto minus peccat, 12.q 73.5.c. et 6.ad 2.et q.77.6.b.et 22.q.162.6.ad 1

4 Occaſio tentationis duplex, ſc. ex parte hominis, ideſt propinquare peccato, et ex parte diaboli, ſc. bonum opus. Prima debet vitari, non autem ſecunda, exemplo Chriſti, 3.q.41.2.ad 2

5 Tentatio per ſe non eſt apperenda, quia non eſt utilis, nec bona, niſi per accidens, ſc. per auxilium gratiæ Dei, ſed eſt mala de ſe, 3.q.41.2.ad 2

6 Tentare Deum expreſſe, eſt petere aliquid ab eo, vel aliquid facere, ut exploret ejus ſapientiam, pietatem, vel poteſtatem. Interpretative vero eſt ſine neceſſitate, et utilitate committere ſe Deo in factis vel in petitionibus, 22.qu.53.4. ad 1. et qu.97.1.0. et 2. corp. fin. et ad 3.et 3.q.142.4.ad 1

7 Tentare Deum ſemper eſt peccatum, quia omnis tentatio procedit ex ignorantia, vel ex dubitatione, 1.qu.112.2.c. et 22.q.97.2 0

8 Tentatio Dei, et quælibet alia irreverentia ejus opponitur religioni, et eſt ſpecies irreligioſitatis, 22.q.97.3.0

9 Superſtitio eſt gravius peccatum tentatione Dei, quia magis eſt contra reverentiam Dei, 22.q.97.4.0

10 Adam tentatus fuit a diabolo principaliter, ſed a muliere inſtrumentaliter. Nec fuit pœna, quia ſine difficultate poterat reſiſtere, 22.q.165.1.ad 3.et 2.ad 1.

11 Conveniens fuit quod Deus permitteret hominem tentari a dæmone in ſtatu innocentiæ, et juvari faceret ab angelis bonis, 22.q.165.1.0

12 Ordo tentationis ejus fuit conveniens, 22.q.165.2.0.et 3.q.41.4.c

13 Chriſtus voluit tentari quadruplici ratione, ſc. ut nobis daret auxilium, cautelam, exemplum, et fiduciam, 3.q.41.1.0.

14 Modus et ordo tentationis Chriſti conveniens fuit, 3.q.41.4.0

15 Non omnis tentatio Chriſti legitur facta in deſerto, licet quidam hoc aſſerant, ſc. imaginarie. Alii dicunt Hieruſalem dici deſertum, 3.q 41.2. ad 3

16 Chriſtus debuit tentari in deſerto, quia diabolus magis tentat ſolitarios, et tendentes ad meliora, 3.q.41.2.0

17 Voluit rentari poſt jejunium, quia jejunium eſt arma contra tentationes, et occaſio, et oſtendit infirmitatem humanam, ſc. famem, 3.q 41.3.0

18 Fuit tentatus in quadraginta diebus jejunii, præter illas tres tentationes, quas habuit poſt jejunium, 3.q.41.3.ad 2

19 Diabolus tentans oſtendit Chriſto regna, ſignando digito, non autem oculis Chriſti aliquid repræſentando, 3 q.41.4.ad 7

20 Chriſtus agebat, ut tunc a nemine videretur, licet diabolus portans crederet videri Chriſtum ab omnibus, 3.q 41.4.ad 7

1 Tempus non eſt numerus abſtractus, ſed eſt numerus, 1.q.10.6.c

2 Motus eſt alteratio mobilis ſecundum diverſa ubi, ſed tempus eſt fluxus ipſius nunc, ſecundum quod alternatur ratione, 1.q.10.4 ad 2

3 Tempus eſt in primo motu cœli, ſicut in ſubjecto, et

primo

primo menſurato, 1.q.10.6.c

4 Accidit tempori eſſe numerum motus firmamenti, inquantum eſt primus motus, quia ſi alius motus eſſet primus, eſſet numerus ejus, 1.q.66.4.ad 3

5 Comparatur ad primum motum ut menſura, & ut accidens ad ſubjectum, ad alios autem motus, ut menſura tantum, 1.q.10.6.c

6 Eſt unum ab unitate motus primi mobilis, non autem ab unitate materiæ primæ, 1.q.10.6.c.& 3.q.75.7.ad 1

7 Unitas & pluralitas temporis & inſtantis accipitur tantum ſecundum primum motum cœli, qui eſt principium omnis motus, & quietis, 3 q.75.7.ad 1.

8 Tempus duplex, ſc. numerus prioris & poſterioris in motu cœli, menſurans omnem motum continuum habentem ordinem ad motum cœli, & numerus prioris & poſterioris in quocunque, 1.q.85 4.ad 1

9 Continuitas accidit tempori ratione motus. Ideo tempus menſurans motum non continuum, nec habentem ordinem ad motum continuum cœli, non eſt continuum, 1. qu.53.3.0. & q.61.2 ad 2. & q.63.6.ad 4. & qu. 85.4 ad 1.& 12.q.113 7.ad 5

10 † Tempus non menſuratur alio tempore, nec fieri ejus; quia totum eſſe ejus eſt in fieri. Ideo incipit in principio temporis, ut in principio, non autem ut in menſurante, 1.q.66.4.ad 5

11 Eſſe corruptibilium non menſuratur æternitate, ſed tempore; quia tempus menſurat ea, etiam ſi actum non mutentur, ſicut & quietem, 1.q.10.4.ad 3.& 5.c

12 Tempus eſt per ſe menſura motus primi. Ideo non menſurat eſſe, niſi ſecundum quod ſubjacet variationi, ex motu cœli, 1.q.10.4.ad 3.& 12.q.31.2.c

13 Non menſurat, niſi habentia principium & finem ſui eſſe in tempore, quia etiam motus cœli ſecundum quamlibet circulationem eſt hujuſmodi, 1.q.10.4.c

14 † Scriptura divina creationem rerum in indiviſibili factam pronunciat dicens: In principio creavit Deus cœlum & terram. Quod quidem principium Baſilius principium temporis exponit, quod oportet eſſe indiviſibile, ut ſecundum philoſoph. probatur, 1.q.46 3.c

15 Omnes & ſolæ operationes, quæ expectant in futurum aliquid ad complementum ſuæ ſpeciei, ſunt per ſe in tempore, 12.q.31.2.0

16 Tempus procreationis carnalis & ſpiritualis eſt quintuplex, ſc. conceptionis, alitionis, emiſſionis, lactationis, & ablactationis, 22.q.189.1 ad 4

17 Pars noſtra intellectiva ſecundum ſe eſt ſupra tempus. Senſitiva vero ſubjacet tempori. Ideo tranſmutatur ſecundum curſum ejus, 12.q.35.3.ad 3

18 Intellectioni noſtræ adjacet tempus, ratione phantaſmatum, quoad ſecundam operationem intellectus, non autem quoad primam, 1. q.85.5. ad 2 & 12.q.113.7.ad 1

19 Verba omnium temporum vere dicuntur de Deo, 1 q.10.2.ad 4.& q.13.1.ad 3.& q.42.2.ad 4

20 Quædam nomina ſignificant tempus, verba vero & participia cum tempore, ſed adverbia habitudinem temporis, 1.q.13.1.ad 3

Tenebræ poſſunt dici tripliciter, ſc. ſubjectum lucis, humiditas, & privatio ejus. Primo modo & ſecundo ſunt entia, & creatæ a Deo, non autem tertio modo, 1.q.66.1.c.ad 5. & 2.c.fi. & q.68.3.c. & q.69.1. c.& q.74 3.ad 5

Tenetur ad impoſſibile nemo, 22.q.79 3.ad 1.& q.88.3.ad 2.& q.105.1.ad 3

Tertia dies creationis, 1. q. 69.1.2.c.princ.

Tergiverſari, eſt ab accuſatione omnino deſiſtere inordinate, 22 q.68.3.c.ad 3

Ternarius numerus eſt numerus perfectus, 22.q.70.2.c. & 3. q.53.2.0

1 Terram non eſt poſſibile aliam eſſe præter iſtam. Et eadem ratio eſt de aliis partibus mundi, 1.q.47.3.ad 2

2 Aſtrologus demonſtrat terram

ram eſſe rotundam per eclipſim ſolis, & lunæ ; naturalis vero per motum gravium ad centrum, 1.q.1.1.ad 2.& 12.q.54.2. ad 2

3 Per opus ornatus tertiæ diei creationis auſertur duplex informitas terræ, ſc. coopertio per aquas, & defectus plantarum, 1.q.66.1.0.& q.67.2.c

4 Terra ſicut dicitur inanis & vacua, quia deerat ei duplex pulchritudo, ſc. una quam habet ex hoc quod eſt aquis diſcooperta, alia quam habet ex hoc quod eſt ornata herbis & plantis ; ita ejus formationem expreſſit ſcriptura per hoc quod dicit. Et appareat arida, 1. q.66.1.c. ad 1. & ad 5. & q 67.4.c. & q.68,3.c.& q.69.1.c.ad 1.& 2. c.& q.74.3.ad 4

Tertulliani hæreſis, & Valdrianorum, ſive Anthropomorphitarum, qui figurant Deum corporalibus lineamentis, 22. q 188.5 c

1 Teſtamentum proprie eſt percipiendæ hæreditatis inſtitutio filiis a patre, ideo primo pertinet ad promiſſiones, ſecundo ad mandata, quæ ſe habent ſicut via ad conſequendam hæreditatem promiſſam, 3.q.78.3.ad 3

2 Omni tempore fuerunt aliqui pertinentes ad novum teſtamentum, 12.q.106.3.ad 2

3 Omnes, quibus data fuit lex gratiæ, pertinent ad teſtamentum novum, 12.q.106.1. ad 3. & q.107.1 ad 2. & ad 3.et 22. q.108. 2.ad 3.et 3.q.8.3.ad 3

1 Teſtis eſſe quilibet tenetur ad liberandum, non autem ad condemnandum, niſi requiratur a ſuo ſuperiori, et juridice, ideſt in manifeſtis, et de quibus eſt infamia, 22.qu.70.1. o.et 3.ad 3

2 Ad teſtimonium requiruntur duo vel tres teſtes, et ſufficiunt, niſi in epiſcopis, preſbyteris, diaconis, et clericis Romanæ Eccleſiæ, propter ſanctitatem, dignitatem, et adverſarios, 22.q.70.2.0

3 Diſcordia teſtium non auſert efficaciam probationis, niſi ſit in circumſtantiis, quæ variant ſubſtantiam facti, 22.q.70.2.ad 3.

4 Teſtis debet dicere certum pro certo, et dubium pro dubio. Nec peccat mortaliter errans, præmiſſa diligentia, 22. q.70.4.ad 1

5 Clericus non poteſt juſte cogi, ut ſit teſtis in cauſa ſanguinis, quia non convenit ei cooperari ad occiſionem hominis, 22.q.70.1.ad 3

6 Teſtis repellitur quadrupliciter. ſc. Primo propter culpam, ut infideles, infames, et rei publico crimine, qui etiam accuſare non poſſunt. Secundo propter defectum rationis, ut pueri, amentes, et mulieres. Tertio propter affectum ; ut inimici, conjuncti, et domeſtici. Quarto propter conditiones, ut ſervi, et pauperes, et quibus imperari poteſt, de quibus probabile eſt, quod de facili poſſunt induci ad teſtimonium ferendum contra veritatem, 22 q.70.3.0

7 Falſum teſtimonium habet triplicem deformitatem, ſc. perjurii, injuſtitiæ, et mendacii. Ideo eſt peccatum mortale ex prima et ſecunda deformitate, non autem ex tertia, 22.0.70.4 0

8 Per prohibitonem falſi teſtimonii prohibentur omnia peccata locutionis, 22.q.122.6.ad 2.

9 Teſtes accipiunt, non quaſi pretium teſtimonii, ſed quaſi ſtipendium laboris, expenſas ab utraque parte, vel ab inducente, 22.q.71.4 ad 3

Tetragrammaton eſt nomen proprium Dei, impoſitum ad ſignificandum ſubſtantiam Dei, ut eſt incommunicabilis, 1. qu. 13.9.c.fin.et 11.ad 1

Thamar non excuſatur a peccato, nec Judas fornicans cum ea, 22.q.154.2.ad 3

Theodoſius Auguſtus miſit ad Joannem in Ægypti eremo prophetam famoſum, et certiſſimum victoriæ nuncium accepit, 22.q.174 6.ad 3

1 Theologia eſt doctrina neceſſaria homini, præter ſcientias naturaliter inventas ab eo, 1.q.1.0.et 22.q.2.3.4.0

2 Eſt ſapientia, 1.q.1.6 o

3 Eſt velut quædam impreſſio divinæ ſcientiæ, quæ eſt una, et ſimplex omnium, 1. q.1.3.ad 2

4 Eſt ſcientia nobis divinitus revelata, 1.q.1.2.ad 2.& 22.qu. 188.8.c.fi.

5 Eſt ſcientia procedens ex principiis per ſe notis in ſcientia ſuperiori, ſc. Dei, & beatorum, 1.qu.1.2.o. & 6. ad 1. & ad 2.& 22.q.1.5.ad 2

6 Eſt una ſcientia, 1.q.1.3.4 o

7 Eſt ſcientia practica, ſed magis & principalius ſpeculativa, 1.q.1.4 o.& 5.c

8 Eſt ſcientia argumentativa. Et maxime proprium ejus eſt, arguere ex auctoritate ſacræ quidem ſcripturæ proprie, & ex neceſſitate, aliorum vero ſanctorum probabiliter, philoſophorum autem, quaſi extranee, rationibus vero naturalis rationis ad aliquam manifeſtationem, non autem ad probandam fidem, 1.q.1.8.o

9 Diſputat contra negantes, ſi aliquid de ſacra ſcriptura concedant, ſolvendo tantum rationes eorum, 1.q.1.8.c

10 † Deus eſt ſubjectum theologiæ, 1.q 1.7.o

11 Theologia non tractat de Deo & de creaturis æqualiter, ſed de Deo principaliter, de creaturis autem, ut referuntur ad Deum, ut ad principium, vel finem, 1.q.1.3. ad 1.& 7.c

12 Principalius agit de divinis, quam de actibus humanis, de quibus agit, ſecundum quod per eos homo ordinatur ad perfectam Dei cognitionem, 1.q. 1. 4.c.fi.

13 Conſiderat actus humanos tripliciter, ſc. primo ut per eos homo ad beatitudinem ordinatur, ſecundo ut in eis eſt bonum & malum, melius & pejus, tertio ut ſunt meritorii, 12.q.2.7.c.ad 3

14 Non tractat principaliter de ſingularibus, ſed ut ſunt in exemplum vitæ, & in commendationem virorum, per quos nobis revelata eſt, 1.q.1.2.ad 2

15 Ad ea quæ conſiderantur de Deo in theologia, utimur effectibus ejus, ſc. naturæ, vel gratiæ loco definitionis, quia de Deo non poſſumus ſcire quid eſt, 1.qu.1.7.ad 1. & q.2.2.ad 2. & q.3.princ. & q.12.12.c.ad 3. & 13.ad 1.& q.13.8.ad 2

16 Finis theologiæ, inquantum eſt practica, eſt beatitudo æterna, 1. q.1.4.c.fin. & 5.c

17 Finis theologiæ ultimus eſt contemplatio primæ veritatis in patria, 1.q.1.4.c.fin. & 5 c

18 Theologia tractat de conſideratis in diverſis ſcientiis phyſicis, 1.q 1.3.ad 2.& 4.c

19 Eſt dignior cæteris ſcientiis, 1.q.1.5.o

20 Non accipit aliquid ab aliis ſcientiis, ut a ſuperioribus, ſed utitur eis, ut inferioribus, propter nos, 1.q.1.5.ad 2.& 8.c.

21 Non probat principia aliarum ſcientiarum, ſed judicat de eis, & reprobat quicquid ejus veritati repugnat, 1 q 1 6.ad 2.

22 Non accipit principia ſua, nec ſupponit ea ab aliqua ſcientia humana, ſed accipit ea immediate a Deo, 1.q.1.5. ad 2. item 6.ad 1

23 Theologia eſt de rebus, ſecundum quod cognoſcuntur lumine revelationis divinæ; metaphyſica vero, ſecundum quod cognoſcuntur lumine rationis, 1.q.1.1.ad 2

24 Theologia ſacra differt ſecundum genus a theologia naturali, id eſt a metaphyſica, 1.q.1.1.ad 2

25 Theologia eſt magis divina, & magis ſapientia, quam metaphyſica, 1.q.1.6.c

26 Theologia viæ ſubalternatur theologiæ beatorum, 1. q.1.2.c.ad 1

1 Thomas jubetur tangere Chriſtum, ut ſit teſtis reſurrectionis ejus, licet crederet ſolo aſpectu. Magdalena vero prohibetur, quia mulier erat, 3.q.54.4.ad 2.& q 55.6.ad 3

2 Thomas aliud vidit, aliud credidit, 22.q.1.4.ad 1.& 3.q.55. 5.ad 3

1 Thomas Cantuarienſis ſuſtinuit ſcandalum publicum, ut occurreret majori periculo, ſc. libertatis eccleſiæ: repetiit res eccleſiarum cum ſcandalo regis, 22.q.43.8.b.

1 Thurificatio non ceſſavit in novo teſtamento, quia ſignificat devotionem orationis, non ut figuram, nec ut effectum ejus, ſed ut ſemper habendam, 3.q 83.5.ad 2

2 Utimur thurificatione, non

ex ſtatuto legis veteris, ſed eccleſiæ, ad reverentiam euchariſtiæ, & ad repræſentationem effectus gratiæ. Ideo primo fit altari, quod ſignificat Chriſtum, ſecundo omni homini per ordinem, quia gratia derivatur a Chriſto ad fideles, officio miniſtrorum, 3.q.83.5.ad 2.

1 Thus offerebatur in ſacrificiis veteris legis, ad ſignificationem devotionis neceſſariæ offerentibus, & bonæ famæ, quia pingue & odoriferum eſt, 12.q.101.3.ad 14

2 Nec ponebatur in ſacrificio zelotypiæ, quia non procedebat ex devotione, ſed magis ex ſuſpicione, 12.q.102.3.ad 14

Timiditas eſt peccatum levius intemperantia, ratione peccantis triplici ratione, & objecti ſive materiæ neceſſarioris, ſc. quia timidus eſt minus compos ſuæ mentis, & peccatum ejus eſt minus voluntarium dupliciter, ſc. cum principium ejus ſit ab exteriori impellente, atque minus circa ſingularia, & minus de facili poteſt contra timiditatem remedium adhiberi, 22 q.142.3.0

1 Timor inter cæteros animæ motus, poſt triſtitiam, magis obtinet rationem paſſionis, & ſic eſt ſpecialis paſſio, 12.q.41.1.2.0

2 Eſt triſtitia, non quidem eſſentialiter, ſed ratione objecti triſtantis, ſi ſit præſens, 12.q.41.2.ad 4

3 Non eſt virtus theologica, quia non habet Deum pro principali objecto, ſicut amor, ſed malum, 22.q.19.9.ad 2.& ad 3

4 Timor pertinet ad appetitum ſenſitivum, 12.q.41.1.c.& 22.q.71.c

5 Nullo modo eſt in concupiſcibili, ſed in iraſcibili, 12.q.25.2.c.& q.41.2.ad 3.& q.42.3.ad 1.& q.43.2.ad 3

6 Vis appetitiva perficitur contra concupiſcentiam inordinatam delectabilium dono timoris; ideo timor correſpondet temperantiæ, 12.q. 68.4.c.fin.& ad 1.& ad 4.& 22.q.141.1.ad 3

7 Decertantes non timent propter potentiam decertandi, ſed propter defectum ejus, 12.q.43.2.ad 3

8 Decapitandi non timent, quia non habent ſpem evadendi, quæ requiritur ad timorem, 12.q.42.2.c.fin.& q.43.2.c.ad 2.& 3.q.15.7.c

9 Timor nullo modo eſt in Deo, quia Deus non habet ſuperiorem, 22.q.19.11.ad 2

10 Habitus & actus doni timoris, & paſſio ejus fuit in Chriſto, ſecundum quod appetitus ejus refugiebat læſionem corporis, non autem incertitudo futuri, nec vitium timiditatis actu, nec habitu, 3.q.7.6.0.& q.15.7.0

11 Timor filialis eſt in beatis quoad actum reverendi Deum, non autem quoad actum timendi ſeparationem a Deo, nec timor ſervilis, ideſt de pœnis, eſt in eis, 12.q.67.4.ad 2.& 22.q.19.11 0

12 Timor eſt in damnatis propter ſucceſſionem pœnarum; non tamen proprie, quia ſunt ſine ſpe, 12.q.67.4.ad 2

13 Objectum timoris eſt malum futurum, difficile, cui reſiſti non poteſt, 12.q.41.1.0.& 2.4.c.& q.42.3.5.c.& q.43.1.c.& q.44.2.c.ad 3. item 22.q.19.11.c. item q.123.4.c.& q.144.1.c.et 2.c

14 Timor primo et per ſe reſpicit malum, ut proprium objectum; bonum autem ut habet reſpectum ad malum duplex, ſcil. privans bonum, vel inflictum a bono, 12.q.42.1.0.et q.43.1.ad 1

15 Reſpicit duo, ſc. malum quod refugit, et bonum quod ſua virtute poteſt infligere malum, 12.q. 40.1.2.c.et qu.43.1.ad 1.et 22.q.19.1.c.et q.7.6.0

16 Deus timetur non quidem ut malum, ſed quia infligit malum pœnæ, 12.qu.42.1.c.et 22.q.19.1.0.et 9.ad 2

17 Deus eſt objectum timoris ratione juſtitiæ, ſpei vero ratione miſericordiæ, 21.q.19.1.ad 2

18 Timor eſt de malo naturæ, non autem proprie de malo culpæ, niſi ratione exterioris cauſæ, ſc. ſeductionis, et hujuſmodi, 12.q.42.2.3.0.et 22.q.144.1.c

19 Malum naturæ dupliciter non timetur, ſc. quando eſt multum

tum

tum diſtans, vel quando eſt inevitabile, 12.q.42.2.o.et 6.ad 2

20 Inſolita, et repentina maxime timentur, quia videntur eſſe majora mala, et minus remediabilia, 12.q.42.5.o. et q. 48.1.ad 3

21 Quæ non habent remedium, qundo ſunt in præſenti, maxime timentur de futuro, non autem ſi carent remedio dum ſunt futura, 22.q.42.6.o

22 Malum quod timetur, ſemper eſt a cauſa extrinſeca, 12.q 42 3.c.ad 2.et 4.c

23 Timor ut eſt a cauſa extrinſeca, ideſt ut eſt paſſio conſequens phantaſiam mali imminentis, poteſt timeri. non autem ſecundum quod ſubeſt voluntati, 12.q.42.4.c

24 Oritur ex fuga mali, quæ oritur ex deſiderio boni, ideo timor dicitur deſiderium, 22.q. 41.2.ad 3

25 Per ſe naſcitur ex amore, ſed per accidens cauſat amorem, 12.q.43.1.ad 1. & 22.q.123. 4.ad 2. & q.125.2.c. & qu.126.1.c. & q.175.2.ad 3

26 Amor eſt cauſa timoris diſpoſitive, & materialiter, ſed illativum mali eſt cauſa timoris effective, 12.qu.43.1.o. & 2.c.& 22.q.29.9.ad 3

27 Defectus eſt cauſa timoris diſpoſitive, & materialiter ex parte timentis, ſed ex parte ejus qui timetur, virtus & robur eſt cauſa per ſe, per accidens autem defectus, ſc. ignorantia, injuſtitia, læſio, vel timor læſionis, 12.q.43.2.o

28 Senſus non apprehendit futurum, ſed ex apprehenſione præſentis animal movetur inſtinctu naturali ad timendum, vel ſperandum futura, 12.q.41.1.ad 3.

29 Timor conſequitur deſperationem vincendi, 12.q.25.3.c

30 Mites, & aſtuti occultant iram, & nocent improviſo; ideo magis timentur, quam acuti: quia qui habent iram acutam non occultant eam, & ideo nocumenta ab illis illata non ita ſunt repentina, quin prævideantur, 12.q.42.5.ad 2

31 Timor cauſat contractionem caloris, & ſpiritus ab exterioribus ad interiora; ſed propter frigus cauſatum ex imaginatione, refugiunt a corde. & a ſuperioribus ad inferiora; ſed ira facit e converſo, propter calorem, & ſubtilitatem ſpirituum; ideo timor ſupra fugam & abominationem addit quandam depreſſionem animi, propter difficultatem mali, ſed ira facit promptos, & audaces ad invadendum, 12.q.25.1.c.& q.44. 1.3.o.& q.45.4.ad 1. item ad 3.

32 Timor impedit operationem exteriorem ex parte membrorum, propter defectuum caloris, ſed confert ei ex parte animæ per ſollicitudinem, niſi perturbet rationem propter exceſſum, 12.q.44.4.o

33 Facit tacere, quia contrariatur formationi vocis, 12. q.44.1.ad 2

34 Timor facit pallere, ſed verecundia rubere, quia objectum primi opponitur naturæ, & appetitui animali; objectum autem ſecundi opponitur ſecundo tantum, 12.qu.44.1. ad 3.& 3. q.72.9.c

35 Timor cauſat ſitim, ſolutionem ventris, emiſſionem urinæ & ſeminis, propter contractionem ventris, & teſticulorum, 12.q.44.3.ad 1

36 Timor Dei operatur ad vitationem omnis peccati, etiam negligentiæ, 22.q.54.2.ad 4

37 Timor qui eſt ſecundum rationem, excuſat totaliter a peccato, non autem timor inordinatus, ſed diminuit peccatum, inquantum eſt involuntarius, 22.q.125.4.o

38 Timor duplex, ſc. naturalis, id eſt de malo corruptivo, & non naturalis, ideſt de malo contriſtativo non repugnante naturæ, 12.q.41.3.o

39 Species timoris ſunt ſex, ſc. ſegnities, erubeſcentia, verecundia, admiratio, ſtupor, & agonia, 12.q.41.4.o.& 22.q. 19 2.ad 1

40 Timor duplex, ſcil. filialis, & ſervilis, 12.q.67.4.ad 2. & 22.q.7.1.c.& q.22.2.o

41 Quadruplex, ſc. humanus vel mundanus, ſervilis, initialis, et filialis, ſive ſanctus ſeu caſtus, 22.q.19.2.c

42 Timor, et triſtitia habent

convenientiam in malo ; ſed differunt , quia primum eſt de futuro et arduo, ſecundum autem de præſenti, et abſolute, 22.q.42.3.ad 2.et 3.q.15.7.c

43 Timor magis reſpicit rationem difficilis , quam ſpes , 22.q.44.2.ad 3

44 Ea quæ augent ſpem, diminuunt timorem , ut experientia : et omne augens poteſtatem , 12.q.42.5.ad 1

45 Timor qui eſt inordinatus motus tantum, ideſt timiditas , opponitur fortitudini , non autem timor qui eſt ſecundum rationem , nec timor inordinatus aliarum rerum , quia includitur in quolibet peccato , 22.q.125.2.0

46 Timor initialis, & filialis differunt ſecundum ſtatus, ſicut imperfectum, & perfectum, non autem eſſentialiter, 22.q 19.8.0.

47 Timor mundanus & humanus pro eodem computantur , quia conveniunt in una ratione avertendi a Deo, 22.q.19.2.ad 5.

48 Timor mundanus vel humanus reſpiciunt pœnam avertentem a Deo, ſed timor ſervilis , & initialis pœnam trahentem ad eum, ſervilis principaliter , alius ſecundario , 22.q.19.2.ad 4

49 Timor ſervilis, & filialis non ſunt idem ſecundum ſubſtantiam , ſed differunt eſſentialiter, & ſpecifice, 22. q. 19. 2.ad 3.& 5.0

50 Timor filialis non contrariatur virtuti ſpei, ſed ſibi mutuo cohærent , & ſe invicem perficiunt. 22.q.19.9.ad 1

51 Timor ſervilis ex amore ſui cauſatur , 22.q.19.6 c

52 Manet cum charitate quoad ſubſtantiam ejus , non quoad ſervilitatem, 22.q. 19.6. o.& 8.ad 2.& 10.c

53 Secundum ſuam ſubſtantiam eſt bonus, ſed ſervilitas ejus eſt mala, 22.q 19.4.0.& 7.9.c

54 Timor non eſt peccatum ſecundum ſe, ſed ut eſt inordinatus, & tunc eſt peccatum mortale, & quandoque veniale, 22.q. 125.3.0.& 4.c.& q.126.1.0

55 Timor mundanus ſemper eſt malus, quia cauſatur ab amore ſemper malo , ſcil. ab amore mundano, 22.q.19.3.0.& 9.c

56 Timor filialis , & caſtus ſunt idem, 22.q.19.2.ad 3

57 Timor filialis habet duos actus , ſc. revereri Deum , & timere ſeparationem ab eo , 12.q.67.4.ad 2

58 Timor filialis augetur aucta charitate ; ſervilis vero diminuitur ſecundum actum ejus, non autem ſecundum ſubſtantiam, 22.q.19.10.0

59 Filialis, ſive caſtus eſt primum donum inter ſeptem dona Spiritus ſancti , non autem timor mundanus vel humanus, nec ſervilis, licet ſit a Spiritu ſancto, 22.q.19.9.0.& 12.ad 1

60 Actus doni timoris in beatis eſt habere reverentiam ad Deum , 12.q.67.4.ad 2

61 Donum timoris eminentius retrahit a malis , propter reverentiam Dei, quam virtus moralis, 12.q.68.4.ad 3

62 Datur contra ſuperbiam, nec tamen eſt humilitas, ſed eſt principium ejus, 22.q.69.9.ad 4.

63 Correſpondet ſpei , 22.qu. 17. princ. et q.19. princ.

64 Principaliter correſpondet ſpei , ſecundario autem temperantiæ, 22.q.141.1.ad 3

1 Regnum faciliter degenerat in tyrannidem, propter magnam potentiam ejus, ex crudelitate et avaritia, niſi regis ſit perfecta virtus, 12.q.105.1.ad 2

2 Tyranni civitates deſolantes, ſacra prædantes, id eſt magna per vim auferentes, ſunt injuſti, non autem illiberales, quia illiberalitas eſt circa mediocres pecunias, 22.q.118.6.ad 4

3 Perturbatio regiminis tyrannici non habet rationem ſeditionis , niſi ſic inordinate fiat, quod majus detrimentum ſequatur ; ſed tyrannus eſt magis ſeditioſus, 22.q.42.2.ad 3

4 Non licet occidere , vel invadere tyrannos , niſi per publicam poteſtatem , licet principatus eorum ſit injuſtus, 22.q.42.2.ad 3

Torneamentum, ideſt inordinata et periculoſa exercitia, prohibentur privatione ſepulturæ eccleſiaſticæ , non autem haſtiludia, 22.q.40.1.ad 4

1 Totum triplex, ſc. quantitativum,

tativum, rationis vel eſſentiæ, totum potentiale vel virtutis, ſecundum et tertium convenit formis per ſe; Primum vero per accidens tantum, 1.q.76.8.c

2 Totum homogeneum nihil includit, quod non includat quælibet pars ejus, nec differt ſecundum identitatem earum, et totius, nec per conſequens a ſuis partibus, 1.q.11.2 ad 2

3 Totum ſubſtantiale eſt in qualibet parte totum, ſicut tota natura et ſpecies aquæ eſt in qualibet parte aquæ, non autem totum quantitativum; ſed pars in parte, ſicut locatum in loco, 1.q.8 2.ad 3

4 In ſubſtantiis incorporeis non eſt totalitas per ſe, nec per accidens, niſi ſecundum perfectam rationem ſuæ eſſentiæ, 1 q. 8.2.ad 3.et q.10.1.ad 3.et q.76.8.c

5 Virtus totius potentialis eſt in una parte ejus complete, in aliis autem diminute, 1.q. 77.1.ad 1.et 12.q.57.2.ad 2

Tragœdus verus eſt falſus Hector, ſecundum Auguſtinum, 1.q.17.1.ad 1

1 † Multi trahentes unam navim faciunt unam actionem ex parte operati, ſed multas ex parte agentium, 1.q.76.2.c

2 Te tua fata trahunt, ut poeta dixit, 1.q.116.2.ad 3

1 Transfiguratio Chriſti convenienter facta eſt oſtenſione gloriæ, non autem mutatione formæ, vel naturæ, 3.q.45.1.0.

2 Teſtes ejus fuerunt convenientes, ſc. Moyſes, Helias, Petrus, Joannes, Jacobus, et Deus rater, 3.q.45.3.4.0

3 Moyſes tunc non reaſſumpſit proprium corpus, ſed aliud ſicut angeli; Helias autem habuit proprium corpus, et venit illuc de paradiſo terreſtri, non autem de cœlo empyreo, 3.q.45.3.ad 2

1 Tranſgreſſio proprie eſt agere contra præceptum negativum, et eſt communis omni peccato materialiter; ſed formaliter eſt ſpeciale peccatum dupliciter, ſc. ut dicit contemptum præcepti, et ut differt ab omiſſione, 22.q.79.2.0. et 3. ad 3.et 4.ad 3

2 Tranſgreſſio et omiſſio proprie ſunt peccata mortalia, ſed large, id eſt præter præcepta, ſunt venialia, 22.q.79.4.ad 3

3 Tranſgreſſio ſimpliciter et abſolute gravior eſt omiſſione, licet aliquando ſit e converſo, 22.q.79.4.0

4 Contrariatur actui virtutis, cujus omiſſio dicit ſimplicem negationem, 22.q.79 4.c.ad 2

Tranſitus omnis eſt determinatio ad determinatum, 1.q. 46.2.ad 6

Tranſmutatio organi ſenſus duplex, ſcil. intentionalis ſeu ſpiritualis, et naturalis; prima requiritur per ſe ad actum potentiæ ſenſitivæ apprehenſivæ, ſecunda vero per accidens, ſed requiritur per ſe ad actum appetitus ſenſitivi, 12. q.22.2.ad 3. et 3.c

1 Tremor eſt effectus timoris propter debilitatem virtutis, ex defectu caloris, 12.q. 44.1 ad 2.et 3.c

2 Cor timentibus maxime tremit, et quæ connectuntur pectori, ut vox, labium inferius, mandibula inferior, brachia, manus, quia calor deſerit cor, et deſcendit ad inferiora, vel quia hæc membra ſunt mobiliora, ſicut et genua, 12.q.44.3.ad 3

1 Tribulantur miſericordes quandoque, ad eorum correctionem, vel humiliationem, vel probationem, 22.q.108.c.fi.

2 Tribulationes, quibus Deus punit peccatores, ſunt meritoriæ, et ſatisfactoriæ, ſi patienter acceptentur, non autem aliter, 12 q.87.6.c.fin.

3 Nullus eſt ſic crudelis, qui tribulatis et humiliatis noceat, ſed parcit, quia canis etiam non mordet hominem jacentem, 12.q.47.3.ad 2

Triduo Chriſtus fuit totus in ſepulchro, non autem totum, 3.q 52 3.0

1 Trinitatem non eſſe in divinis, eſt impoſſibile, 1.q.31.1.0.

2 Nomen Trinitatis ſignificat unitatem eſſentiæ in recto, & numerum perſonarum in obliquo, quoad etymologiam, ſed quoad ſignificationem eſt e converſo, 1.q.31.1.ad 1

3 Nomen collectivum ſignificat multitudinem ſimpliciter,

ideſt diverſorum per eſſentiam, & unitatem minimam, ſc. unitatem ordinis, ſed trinitas e converſo, 1.q.31.1. ad 2.& q.39. 5.ad 6

4 Per rationem naturalem non poteſt veniri in cognitionem trinitatis perſonarum, 1.q.32.1.o. & q.33.8 c.& q.93.6.ad 4

5 Bonitas Dei per effectus poteſt intelligi ſine trinitate perſonarum, non autem in viſione beata, 12.q.2.8.ad 3

6 Trinitas non eſt trina, quia eſſent tres trinitates, 1.q.31.1.ad 5

7 Trinitas eſt in unitate, & e converſo, ideſt tres perſonæ ſunt in una eſſentia, & e converſo, 1.q.31.1.ad 4

8 Deus eſt trinitas contra Porretanos, 1.q.39.6.ad 1

9 Pater non eſt trinitas, 1. q.3.1.ad 1.& q.39.6.ad 1

Triplicitas non convenit Deo, quia non ſignificat abſolute numerum ſicut trinitas, ſed ſignificat comparationem inæqualitatis, quia eſt ſpecies proportionis inæqualis, 1.q.31.1.ad 3

1 Triſtitia eſt paſſio animalis, media inter duas paſſiones iraſcibilis, quia ſequitur timorem, & prior eſt ira, quam etiam cauſat, 12.q.25.1.c.& q.42.3.ad 1

2 Eſt dupliciter mala, ſc. ſecundum ſe, quæ eſt de malo apparenti, & vero bono; & ſecundum effectum, ſc. de vero malo, ſed immoderata impediens bonam operationem, 22.q.35.1.c

3 Species ejus ſecundum applicationem ad extraneum ſunt quatuor, ſc. miſericordia, invidia, anxietas, vel anguſtia, & acedia, 12.q.35.8 o.& q.41.4.ad 1.& 22.q.35.4.ad 3

4 Objectum triſtitiæ eſt malum proprium præſens, 22.qu. 35.8.c.& q.36.1.c.ad 1

5 Triſtitia eſt de bono alterius, inquantum eſt malum ſibi quadrupliciter, ſc. nocendo, carendo, excedendo, & quia eſt indignus, 22.q.36.1.2.c

6 Dolor eſt de repugnante ad naturam corporis apprehenſio per tactum, incipiens in læſione corporis, & terminatur in apprehenſione; ideo eſt in ſenſu ſubjective, & eſt paſſio corporalis; ſed triſtitia eſt de repugnante appetitui apprehenſio interius, incipiens in apprehenſione, & terminatur in affectione, & eſt in appetitu ſenſitivo, & eſt paſſio animalis, 12. q.42.3. ad 2. & 3.q.15.6.c. & q.46.6.c

7 Triſtitia eſt ſubjective in concupiſcibili, 12. qu.23.1.c.ad 1.& 2.c

8 Nulla triſtitia ſecundum Stoicos eſt utilis ad aliquid; ideo quælibet triſtitia ſecundum eos eſt vitanda, 3.q.46.6.ad 2

9 Vera triſtitia fuit in Chriſto, 3.q.45.6.o. & 7.c. ad 2. & 9. c.& q.46.6.o

10 Triſtitia fuit in ratione inferiori Chriſti, non autem in ratione ſuperiori, niſi ſecundum quod radicatur in eſſentia animæ, 3.q.46.8.o

11 Omnis defectus corporalis diſponit ad triſtitiam, 12.qu. 35.1.ad 2

12 Ex ſpe & memoria malorum cauſatur triſtitia, ſed non tanta, quanta a ſenſu præſentium, 12.q.30.1.ad 3

13 Triſtitia inter omnes animæ paſſiones maxime corpori nocet, 12.q.37.4.o.& q.41.1.corp.

14 Impedit omnem operationem, de qua eſt, ſed auget eam operationem cujus eſt principium, 12.q.37.2.3.o.& q. 39.1.ad 3.& q.59.3.ad 2

15 Contemplatio veritatis mitigat triſtitiam & dolorem etiam in cruciatu ratione delectationis, 12.q.38.4.o

16 Virtus moralis directe mitigat triſtitiam interiorem, conſtituendo medium in ea, non autem dolorem exteriorem, quia non obedit rationi, ſed ſequitur naturam corporis, ſed mitigat indirecte per redundantiam, 3.q.46.6.ad 2

17 Amici condolentes mitigant triſtitiam, quia videntur comportare triſtitiæ onus cum illo, & quia in eo ſe percipit ab eis amari, quod eſt delectabile; delectatio autem omnis mitigat triſtitiam, 12.q.38.3.o

18 Somnus, balneum, & omnia recreantia mitigant triſtitiam, 12.q.38.5.o

19 Omne animal naturaliter fugit triſtitiam, 12.q.34 6.c

20 ✝ Paſſio concupiſcibilis im-

importans quietem in malo, ſc. triſtitiam, media eſt inter duas paſſiones iraſcibilis: ſequitur enim timorem. Cum enim occurrit malum quod timebatur, cauſatur triſtitia. Præcedit autem motum iræ. Quia cum ex triſtitia præcedente aliquis inſurgit in vindictam, hoc pertinet ad motum iræ, 12.q.25.1.c

Throni dicuntur propter quatuor convenientias ad ſedes materiales, quia elevantur ſuper terram, firmantur, ſedentem ſuſcipiunt, & apertæ ſunt deſuper, 1.q.108.5.ad 6

Turpe lucrum eſt ſpecies avaritiæ, 22.q.118.8.ad 4

Turpiloquium eſt filia luxuriæ, quia luxurioſi, quorum eſt cor turpibus delectationibus plenum, & concupiſcentiis, de facili ad turpia verba prorumpunt, 22.q.153.5.ad 4

1 Turpitudo duplex, ſc. voluntaria, & involuntaria. Prima eſt vitioſa, non autem ardua, ſed ſecunda eſt pœnalis & ardua, ſc. vituperium, 22.q.144.2.c

2 Turpitudo duplex, ſc. inhoneſtatis, & exterioris defectus. Secunda eſt in humilitate & mendicitate, non autem prima, 22.q.187.5.ad 4

1 Turtur eſt melior pullis ejus, in columbis autem eſt e converſo, 12.q.102.3.ad 3

2 Turtur & columba erant ſacrificia pauperum in holocauſtis propter volatus altitudinem, & in hoſtiis pro peccato, non autem in pacificis, quia non erant neceſſitatis, 12.qu. 102.3.ad 9.& 3.q.37.3.c.ad 4

3 Turtur & columba ſunt in copia in Judæa. Et ſignificant conjunctionem duarum naturarum in Chriſto, caſtitatem & charitatem, 12.q.102.3. ad 2. & 3.q.37.3.ad 4

4 Turtur ſolivaga ſignificat contemplationem, & ſecretas orationum lacrymas. Sed columba gregalis vitam activam, & orationes eccleſiæ publicas, 3.q.37.3.ad 4

5 Turtur ſignificat prædicationem & confeſſionem fidei, per ſuam loquacitatem. Sed columba ſignificat ſimplicitatem & manſuetudinem, 3.q.37.3.ad 4.

V

1 Vacuum non fuit ante creationem, nec poſt, quia vacuum non eſt tantum negatio, ſed privatio, ideſt ſpatium capax corporis ſine corpore. Nec fuit poſſibile, niſi potentia creantis, 1.q.46 1.ad 4

1 Vagatio mentis in oratione tollit fructum ejus. Et eſt peccatum ex oppoſito tantum, 22.q.8.1.3.& ad 3

2 Et eſt filia acediæ, 22.qu. 35.4.ad 2.& ad 3

Vapor non aſcendit ad cacumina quorundam montium, 1.q.68.2.c.fi.

Varro ſecundum Auguſt. dixit, quod eſt Deus anima mundi, motu, & ratione mundum gubernans, 1.q.1.c

1 Vas quandoque dicitur inſtrumentum operandi aliquid, 3.q.62.3.ad 1

2 Vaſa ſacra in neceſſitate eccleſiæ quoad materiam tantum poſſunt vendi integra ad uſum eccleſiæ. Si autem vendantur ad alium uſum, frangantur, præmiſſa oratione. Non autem vendi poſſunt ratione conſecrationis, ut ſc. pro ea aliquid plus exigatur, quia ſimonia eſſet, 22.q.100.4.c.ad 2.& ad 3

Ubique eſſe convenit ſoli Deo, 1.q.8.2.4.0. & q.16.7. ad 2. & q.52.2.c.& q.112.1.c

Velleitas, quæ ſecundum quoſdam eſt voluntas incompleta, eſt de impoſſibili, quia ſc. aliquis vellet illud, ſi eſſet poſſibile. Voluntas autem completa non eſt niſi de poſſibili, quod eſt bonum volenti, 12.q. 13.5.ad 3.& q.21.4.c

Velocior in fine eſt motus naturalis, & tardior in principio, motus autem violentus e converſo, 12.q.34.6 c.ad 2

1 Velum templi duplex, ſc. interius ante ſancta ſanctorum, & exterius. Secundum ſciſſu eſt in paſſione Chriſti, non autem primum, 12.q.102.4.ad 4

2 Velum templi habebat quatuor colores, per quos quatuor elementa deſignabantur, quæ non impediunt a divinis, ſcil. byſſum, per quod deſignatur terra, quia byſſus, ideſt linum, de terra naſcitur; purpuram,

per quam ſignificatur aqua ; ſiebat enim purpureus color ex quibuſdam conchis, quæ inveniuntur in mari; hiacintheum, per quem ſignificatur aer, quia habet aereum colorem,&coccum bis tinctum, per quem deſignatur ignis. Vel per colores ejus quatuor deſignantur quatuor virtutes, ſc. quia velum erat ornatum byſſo, ad deſignandum carnis puritatem; purpura autem ad figurandum paſſiones, quas ſancti ſuſtinuerunt pro Deo; cocco bis tincto, ad figurandum charitatem geminam, Dei, & proximi; hiacintho autem ſignificabatur cœleſtis mediatio, 12.q.102.4 ad 4.& ad 8

Venatio, aucupium, et piſcatio ſunt a natura ; ideo ſunt ſecundum ſe licita, 1.q.96.1 c. et 22.q.64.1.0

1 Venalium rerum pretium conſideratur ſecundum uſum hominis, non autem ſecundum gradum naturæ rerum, 22. qu. 77.2.ad 3

2 In illis eſt peccatum, quæ is veuduntur. Quod patet in iis, quorum uſus non eſt aliud a re ipſa, in quibus rebus, qui rem vendit, vel mutuat, cum in hujuſmodi tranſeat dominium ad accipientem,vel rem bis vendit, et eſt in venditionibus ad credentiam, dum plus pro dilatione volunt accipere, vel vendit quod non eſt. Et utrumque eſt uſurarium, et peccatum, 22.q.78.1.0

3 In domo autem ſunt duo, ſc. ſubſtantia, et uſus. Sed aliud eſt habere domum, et aliud uti domo. Unde ſeparatim poſſum uſum vendere ſine domus venditione, et ita in omnibus aliis hujuſmodi. Unde ſi aliqua ſunt, quæ conſiſtant in ipſo uſu tantum, et uſus eorum eſt diſtractio, non poteſt fieri id quod de domo, 22.q.78.1.0

4 Denariis vero utimur diſtrahendo, et frumento conſumendo, et ideo ſi uſum vendis, bis vendis, 22.q.78.1.0

5 Vendere ad terminum ſecundum juſti pretii quantitatem, non eſt uſura. Si autem cæteris paribus, fiat ultra juſti pretii quantitatem propter temporis expectationem, eſt peccatum uſuræ, 22.q 78.1.0.et 2.ad 7

6 Vendens ſcienter rem, quæ deficit in ſpecie ſubſtantiæ, quantitate, vel qualitate, peccat. Non autem vendens ignoranter. Sed cum ſciverit, tenetur recompenſare, 22.q.77.2.0

7 Vendere carius quam emit eſt licitum, meliorando rem, vel ſi mutetur pretium ratione loci vel temporis, vel propter periculum transferendi, vel faciendi fieri, 22.q.77.4.ad 2

8 Illa ſuperabundantia, quæ ex juſta permutatione ſeu venditione accidit, non habet vitium inæquitatis. Alias non fuiſſet venditio, vel permutatio juſta, 22.q.77.4.ad 1

9 Vendere rem plus notabiliter, quam valeat ſimpliciter ſibi, vel ipſi vendenti, non licet, quamvis lex humana permittat citra dimidium, 22.q.77.1.0

10 Vendens non tenetur dicere publice vitium rei, nec in particulari, niſi propter damnum, vel periculum, 22.q.77.3.0

11 Venditor non tenetur dicere ementibus abundantiam venalium futuram per adventum aliorum mercatorum, nec minuere pretium.22.q.77.4.ad 3.

12 Menſuras venalium oportet eſſe diverſas in diverſis locis, & eas inſtitui publica auctoritate, vel conſuetudine, 22.q.77.2.ad 2

Venter adulteræ potantis aquam zelotypiæ, ſemper intumeſcebat, 12.q.102.2.ad 3

1 Venus agit ex inſidiis, & furatur intellectum multum ſapientis, 22.q.55.8.ad 1

2 Venus dicitur ab Ariſtotele doloſa, & corrigia ejus varia, ſecundum quandam ſimilitudinem, inquantum ſcilicet hominem ſubito ſurripit, ſicut & in dolis agitur, non tamen per aſtutias, ſed magis per violentiam concupiſcentiæ, & delectationis, Ibid.

Verberare hominem nulli licet, niſi habenti poteſtatem ſupra eum, ut pater ſupra filium, & dominus ſupra ſervum, 22.q.65.2.0.& q.72.2.ad 2

Verboſitas, curioſitas, importunitas, inquietudo, & inſtabi-

ſtabilitas loci, vel propoſiti pertinent ad evagationem mentis; ideo oriuntur ex acedia, 22.q. 35.4.ad 3

1 Verbum proprie importat rationem formæ exemplaris, quia eſt ars, 1.q.3.8.2.ad 2

2 Verbum cordis importat aliquid procedens ab intellectu, ut conſtitutum per operationem ejus, 1.q.27.1.c. fi. & q.28.4. ad 2.& q.34.1.c

3 Verbum eſt ipſum intellectum, & id quod concipitur, 1.qu.22.1.c. & q.28.4.ad 1.& qu. 34.1.c

4 Quicunque intelligit, ex hoc ipſo quod intelligit, producit aliquid intra ipſum, ſc. verbum, 1.q.27.1.c

5 Verbum in anima ſine actuali cognitione eſſe non poteſt, 1 q 93.7.c.ad 3

6 Verbum cordis ſignificatum verbo oris eſt conceptio rei intellectæ, ex vi intellectiva proveniens, vel ex ejus notitia procedens, 1.q.27.1.2.c.& q.28.4.ad 1. & q.34.1.0. & q.107. 1.c.& 12 q 93.1.ad 2

7 Nihil implicans contradictionem poteſt dici verbum, 1. q.25.3.c.fi.

8 Verba tenent præcipuum locum inter ſigna, quibus homo aliquid ſignificat alteri, 22. q.55.4.ad 2.& q.72.1.c. & q.110. 1.ad 2. & 3. quæſt.60.6.c.ad 1. & ad 2

9 Verbis utimur ad hominem, ut ei manifeſtemus noſtros conceptus; ad Deum autem, ut nos, vel alios excitemus, 22.q.91.c

10 Verba ut ſigna inferunt multa damna, & in verbo homo facile delinquit; ſed ſecundum ſuam eſſentiam, ideſt ut ſoni, non nocent niſi auditui, ſcil. clamando, 22.q.72.1.ad 2. & q.89.2.c.fi.

11 Verbum noſtræ mentis manet, non autem verbum vocale. Sed neutrum ſubſiſtit, verbum vero divinum manet, & ſubſiſtit, 1.q.37.1.ad 2

12 Verbum Dei eſt tantum unum perfectum, & idem quod eſſentia, ideo eſt filius. Non autem verbum noſtrum, niſi metaphorice, quia eſt multiplex, imperfectum, & accidens, 1.q. 27.2.ad 2. & q.33.2.ad 3. & q.34. 2.ad 1.& 3.c

13 Diverſitas objectorum diverſificat ſpeciem verbi & amoris, 1.q.93.8.c

14 Verbum duplex, ſcilicet verbum vocale & mentale; primo reſpondet ſpiritus corporalis, ſecundo vero ſpiritus intimi amoris, 1.q.27.1.c

15 Verbum triplex, ſcilicet verbum cordis, vocis, & habens imaginem vocis, 1. qu. 27 1.c

16 Verbum proprie dicitur tripliciter, ſcilicet conceptus mentis, vox ſignificativa ejus, & imaginario vocis. Improprie vero dicitur verbum res ſignificata vel effecta verbo, 1. q.34.1.c

17 Verbum ut ſignificat conceptum mentis, eſt in Deo proprie, ſecundum alias vero ſignificationes ejus, eſt in Deo metaphorice tantum, 1.q.34.1. c.ad 1.& q.36.2.ad 5

18 In divinis eſt tantum unum verbum, 1.q.27.5. ad 3.& q.34.3.c.& q.41.6 o

19 † Verbum in divinis proprie dicitur perſonaliter tantum, non autem eſſentialiter, 1.q.34.1.o.& 12.q.93.1.ad 2

20 Verbum eſt in divinis ab æterno, & non tantum ratione incarnationis ejus, 1. qu. 34.3. ad 2

21 Verbum in divinis proprie convenit ſoli Filio, figurative autem convenit Spiritui ſancto, inquantum manifeſtat Filium, 1.q.34.2.o

22 Deus eodem modo dicit ſe, & omnia alia, etiam creaturas, 1.q.34.2.ad 3.& 3.c.& q. 37.2.c.ad 3

23 Verbum Dei reſpectu non entium eſt expreſſivum tantum, ſed reſpectu entium eſt etiam factivum, 1.q.34.3.ad 5

24 Verbum Dei reſpectu creaturarum eſt expreſſivum, & operativum, ſed reſpectu eorum quæ ſunt in Deo, eſt expreſſivum tantum, 1. quæſt.34. 3.c

25 Verbum principaliter refertur ad patrem, & quaſi per ſe, ſed ad creaturas refertur

con-

conſequenter & quaſi per accidens, 1.q.34.3.o

26 Verba ſignificantia aliquid devotionis excitant mentes, & præcipue minus devotas. Sed verba pertinentia ad alia diſtrahunt mentem, & impediunt devotionem, 22.q.83.12.ad 2

27 Verba & participia dicuntur de Deo ratione æternitatis, quæ continet omne tempus, 1.q.13.1.ad 3

1 Verecundia non eſt virtus proprie, ſed large, inquantum eſt paſſio laudabilis, 22.quæſt.144.1.o

2 Eſt timor turpitudinis exprobrabilis. Et principaliter reſpicit vituperium, ſed reſpicit culpam conſequenter; & hoc dupliciter, ſcilicet ceſſando, & celando, 22.q.116.2.ad 3.& qu.144.1.c.ad 2.& 2.o.& 4.corp.

3 Verecundia non eſt timor de ipſo actu peccati, ſed de turpitudine, vel ignorantia, vel convicio, vel opprobrio, 12.qu.41.4.c ad 2.& ad 3.& q.42.3.ad 4

4 Homines maxime verecundantur de actibus venereis, etiam in matrimonio, & de ſignis eorum, 22.q.151.4.c

5 Verecundia non eſt de operibus virtutum, niſi per accidens, ratione falſæ opinionis, vel propter notam præſumptionis vel ſimulationis, 22.q.144.2 ad 3

6 Eſt ab iis. quorum teſtimonium eſt majoris ponderis propter certitudinem, & rectitudinem judicii, ſc. a ſapientibus & virtuoſis, vel ex cognitione. ſc. a notis & conjunctis, vel propter effectum nocentis, vel juvantis, 22.q.144.3.o

7 Aliqua peccata graviora ſunt minus verecundabilia, quæ tamen ſunt minus turpia, vel quia ſe habent in exceſſu temporalis boni, 22.q.116.2.ad 3.& q.144.2 ad 4

8 Verecundia eſt principium emendationis, quia in principio erubeſcimus oculos hominum, in fine vero oculos rationis & Dei. 22.q.144.4 ad 4

9 Verecundia celat turpem actum, ſed erubeſcentia ceſſat a turpi actu, vel utraque propter timorem vituperii, 22.q.144.2.c.fin.

10 Verecundia jacit prima temperantiæ fundamenta, ſecundum Ambroſium, inquantum ſc. incutit horrorem turpitudinis, 22.q.144.4.ad 4

11 Ex ſæpius verecundari cauſatur virtus, qua vitantur turpia, non autem virtus, qua quis verecundetur: tamen ſic diſponit, quod verecundaretur, ſi turpia ageret, 22.q.144.1.ad 5

12 Verecundia non eſt in peſſimis, quia peccatum non reputant ut turpe. Nec eſt in virtuoſis & ſenibus, quia non apprehendunt illud poſſibile ſibi, nec eſt difficile eis ad vitandum, 22.q.144 4 o

13 Convenit ſenibus & virtuoſis conditionaliter tantum, ſcil. quia verecundarentur, ſi aliquid turpe agerent, 1.q.95.3.c.fin. & 22.q.144.4.c.1.ad 5.& 4.c

14 Carent verecundia homines in peccatis profundati, quibus ſua peccata non diſplicent, ſed magis de eis gloriantur, 22.q.144.4.c

Quidam ſunt, qui non verentur alios contriſtare, 22.q.116.1.c

1 Veritas octupliciter definitur, 1.q.16.5.c.fi.

2 Ratio veritatis conſiſtit in adæquatione rei & intellectus, 1.q.21.2.c

3 Prius eſt in intellectu, quam in rebus, 1.q.16.1.o

4 † Veritas magis fundatur in eſſe rei, quam in eſſentia rei; 22.q.109 1.c

5 Dicit relationem. qua eſſe ordinatur ad intellectum, ſicut bonitas ad appetitum, 1.q.16.1.3.c

6 Veritas dicitur primo de intellectu, de enunciatione vero, inquantum eſt ſignum ejus. de re autem ut de cauſa, 1.q.16.7.8.c

7 Veritas non entium, ut chimæræ, vel aliorum hujuſmodi, eſt tantum in intellectu, & ab eo cauſatur, 1.q.16.3.ad 2.& 5.ad 3.& 7.ad 4

8 Ad

8 Ad veritatem locutionum requiritur res ſignificata, & modus ſignificandi, 1. qu.39.4. 5.c

9 Veritas enunciabilium non eſt aliud quam veritas intellectus, quia enunciabile ut eſt in intellectu, habet per ſe veritatem; ſed in voce eſt verum, quia ſignificat veritatem intellectus, non autem per veritatem in enunciabili exiſtentem, 1.q.16.7.c

10 Eadem eſt veritas, & rectitudo communium principiorum apud omnes, & æqualiter nota, ſed in ratione ſpeculativa eadem eſt, non autem æqualiter nota in concluſionibus; in practica vero ratione nec eſt eadem, nec æqualiter nota, 12.q 94.4.c

11 Veritas triplex, ſc. cognitionis naturalis, infuſæ, & acquiſitæ, 1.q.60.1.ad 3

12 Homo pertingit ad cognitionem veritatis tripliciter, ſc. capiendo a Deo, ab homine, & per ſtudium; primo eſt neceſſaria oratio, ſecundo auditus, tertio meditatio, 22.q. 180.3.ad 4

13 Veritas quadruplex, ſcil. vitæ, doctrinæ, juſtitiæ, & locutionis, 1.q.16.4.ad 3.& q.21.2. ad 2.& 22.q 109.3.ad 3

14 Veritas eſt in intellectu Dei proprie & primo, ſed in intellectu noſtro eſt proprie, & ſecundario; in rebus autem eſt ſecundario, & improprie, 1.q. 16.7.8 c

15 Deus eſt veritas, 1.q.16. 5.0.& 12.q.3.7.c

16 Deus eſt ſumma, maxima, & prima veritas, 1.q.16.5.c

17 Veritas in divinis ſumitur dupliciter, ſcil. proprie, ideſt æqualitas intellectus Dei ad eſſentiam ejus principaliter, & ad creaturas conſequenter; & metaphorice, ideſt ſumma imitatio principii: primo modo dicitur tantum eſſentialiter, ſecundo autem perſonaliter, & convenit ſoli filio, 1.q.16.5.ad 2.& q.39.8.c

18 Anima non judicat de omnibus rebus ſecundum quamcunque veritatem, ſed ſecundum primam veritatem, in quantum reſultat in anima, ſicut in ſpeculo, ſecundum prima intelligibilia, 1.q.12.11. ad 2.& q.16.6. ad 1. & qu. 84.5.c. & qu. 88.3.ad 1.& 12.q.93.2.c. & 22.q. 173.1.ad 2

19 Omnis veritas eſt a Deo, 1.q.16.5.ad 3

20 Veritas prima eſt finis omnium deſideriorum, & actionum noſtrarum, 22. qu. 4. 2.ad 3

21 Omnes res ſunt veræ una veritate, ſc. Dei, ſicut principio effectivo, & exemplari, ſed multis formaliter, 1. qu 16.6 o. & 12.q.93.1.ad 3

22 Quælibet veritas, præter primam, eſt aliquo modo mutabilis, 3.q.16.8.o

23 Veritas, qua quis dicit verum, & qua verax dicitur, eſt virtus, non autem qua verum dicitur, ſed objectum & finis virtutum, 1.q.16.4.ad 4.& q.17.1. c.& 22.q.109.1.o

24 Hæc virtus non eſt virtus theologica, nec virtus intellectualis, ſed eſt virtus moralis; & medium ejus eſt inter ſuperfluum & diminutum, & hoc dupliciter, ſc. ex parte actus, & ex parte objecti, 22.q.109. 1.ad 3

25 Et eſt ſpecialis virtus, 22. q.109.2.o

26 Ad virtutem veritatis pertinet, talem ſe exhibere exterius per ſigna exteriora, ſcil. verba, & facta, qualis eſt, 22. q.109.1 c.ad 3.2.c.& 3.ad 1.& ad 3.& q.110.1.c

27 Hæc virtus eſt pars annexa juſtitiæ, quia utraque eſt ad alterum, & utraque æqualitatem conſtituit, ſed juſtitia ſecundum debitum legale, veritas autem ſecundum debitum morale, 22.q 109.3.o

28 Et declinat plus in minus quam in majus, non quidem negando verum, ſed affirmando, 22. qu.109.4 o.& qu. 129.3. ad 5

29 Veritas vitæ eſt communis ad quamlibet virtutem, 22. q.109.2.ad 3

30 Veritas amatur per ſe, ſed oditur per accidens, 12.q.29.5. o.& 22.q.15.1.ad 3

31 Veritas creata eſt major

anima ſecundum quid, ut perfectio ejus, non autem ſimpliciter, 1.q.16.6.ad 1

32 Verum dicitur dupliciter, ſcil. verum veritate eſſentiæ, & verum veritate proprietatum, 1.qu 68.4.c. & 22.qu.77 2. ad 1

33 Ens eſt de ratione veri, non autem e converſo; ideo verum non poteſt intelligi, non intellecto ente, ſed bene e converſo, non autem vero non exiſtente, 1.q.16.3 ad 3

Veſpertilio circa terram volat; ideo ſignificat præditos ſcientia ſæculari, qui ſola terrena ſapiunt, 12.qu.102.6. ad 1.fin.

1 Veſtigium Trinitatis attenditur ſecundum appropriata, per quæ veniri poteſt in trinitatem perſonarum, 1. qu.45.7. ad 1

2 Tres partes ejus diverſimode aſſignantur a diverſis, quæ tamen reducuntur ad principium, medium, & finem, 1.q. 5.5.0

3 Et repræſentat cauſam ut cauſam tantum, imago autem repræſentat etiam quoad formam cauſæ, 1.q.45.7.c. & qu. 93.6.c

4 Veſtigium Trinitatis eſt in creatura ſecundum quod imitatur perfectionem Dei, ſeu conſequitur eſſe perfectum, 1.q.5. 5.0.& q.45.7.0

5 Eſt in qualibet creatura, inquantum eſt creata, habens formam & ordinem, licet proprie ſit tantum in individuis ſubſtantiæ, 1. q.45.7.0. & q.93. 6.c

1 In uſu vilium veſtium poteſt eſſe peccatum inanis gloriæ & avaritiæ; & virtus humilitatis, ſignum contemptus mundi, pœnitentiæ, & triſtitiæ, 22.q.169.1.c ad 2.& qu.109. 6.0

2 Vitioſum eſt, quod vir veſtiatur veſte mulierum, vel e converſo, ad laſciviam; ſed poteſt eſſe ſine peccato propter aliquam neceſſitatem; ſed prohibetur in lege veteri propter idololatriam, 12.q.102.6.ad 6.& 22.q.169.2.ad 3

Vexationem redimere ſuam licet, juris ordine non prætermiſſo, 22.q.66.5. ad 3.& q.100. 4.ad 3

Ugo de ſancto Victore non eſt auctoritatis, 1 qu.1.10. ad 2. & 22.q.5.1. ad 1. & 3.q.45.2.c. & q.50.4.c

1 Non oportet quod qui vadit per viam, in quolibet paſſu cogitet de fine viæ, 12.q.1. 6.ad 3

2 Homini datur longior via quam angelo, quia magis diſtat a Deo per cognitionem, 1. q. 52.5 ad 1

Vicem Dei gerunt homines in commiſſis hominum juriſdictioni, non autem quoad omnia, ut in inſtitutis a ſolo Deo, ſicut in matrimonio, & hujuſmodi, 12.q.100.8. ad 3. fin

Vigilantia eſt idem quod ſolicitudo, & pertinet ad prudentiam, 22.q.47.9.0

Vigilare cum aliquis vult diu de ſero, ex quo ſequitur quod non vadat hora matutinali ad eccleſiam, tunc actus iſte interior vel exterior per accidens ſe habet ad peccatum omiſſionis, 12.q.71.5.c

Vigiles, & curſores, & alii hujuſmodi de ſuo labore viventes intelliguntur de labore manuum ſuarum vivere, 22.qu. 187.3.c

1 Vindicatio eſt virtus ſpecialis, quia ad hoc natura inclinat, 22.q.108.2.0

2 Conſiſtit in medio duorum vitiorum, ſcil. crudelitatis & ſævitiæ ſecundum exceſſum; & remiſſionis ſecundum defectum, 22.q.108.2.ad 1

3 Naturalius eſt homini appetere vindictam injuriarum illatarum, quam ab hoc deficere, quia vix alicui nimis parvæ videntur injuriæ ſibi illatæ, ſecundum Salluſtium, 22. q.157 2.ad 2

4 Vindicatio & inflictio pœnæ peccanti eſt licita, ſi ſit propter bonum, ſc. vel emendationis, vel cohibitionis, vel quietis aliorum, cum aliis debitis circumſtantiis, non autem ſi ſit ex odio, vel principaliter in endatur malum peccantis, 22.qu.108.1.0. & 3.c. & q.158.

qu.158.1.c.ad 3.& 2.c.& 3.0.& 3. q.15.9.c

5 Fortitudo diſponit ad vindictam removendo prohibens, zelus autem importat primam radicem ejus, quia actus cujuslibet virtutis procedit ex radice charitatis, 12.qu 105.2. ad 10.& 22.q.108.2.ad 2

6 Vindicatio debet fieri per privationem eorum, quæ peccans diligit, ſc. per mortem, verbera, talionem, vincula, carcerem, ſervitutem, damnum, exilium, ignominiam, & hujuſmodi, 22.q.108.3.0

1 Vinum vitis eſt proprie vinum, alia vero per ſimilitudinem ejus, 3.q 74.5.c.ad 1

2 Calefacit, & lætificat, 22. q.147.8.ad 1.& 3.q 74.5.0

3 Uſus vini eſt illicitus per accidens tantum, ſc. vel propter conditionem ejus, qui faciliter læditur ex eo, vel propter exceſſum, vel votum, vel ſcandalum, 22.q.149.3.0

4 Vinum antiquitus mulieres apud Romanos non bibebant, ſecundum Valerium, 22. q.149.4.c

Violari quæcunque non licebat, dicebantur antiquitus ſancta, vel ſacroſancta, ut muri civitatis, & perſonæ in dignitate conſtitutæ, 3.q.60.1.ad 2

1 Violentia eſt a principio extrinſeco nil conferente eo quod vim patitur, ut ſcil. ſic patiatur, id autem fit quantum ad inclinationis finem, ut ſi lapis projiciatur ſurſum, qui inclinatur deorſum ferri; ſecundo quoad modum tendendi, ut ſi lapis velocius quam ſit ejus inclinatio projiciatur deorſum, 22.q.175.1.c

2 Violentia nemini convenit, niſi per publicam poteſtatem, 22.q.68.8.c

1 Virginitas eſt ſpecialis virtus; 12.qu.64.1. ad 3. & 22. qu. 152.1.ad 1.& 3.0. & quæſt 155.1.c. ad 3

2 Dicitur a virore, quia importat immunitatem a concupiſcentiæ adustione circa delectationes venereas, 22.quæſt. 152.1.c

3 Secundum Auguſtinum eſt in carne corruptibili incorruptionis perpetua meditatio, 22. q.152.1.ad 1

4 Virginitas, quoad ſuum materiale, ideſt pro incorruptione ſignaculi, vel irreſolutione ſeminis propter delectationem, eſt a natura, ſed quoad ſuum formale, ideſt pro habitu, quo quis proponit, ſeu eligit perpetuo ſervare integritatem mentis, & corporis vel ſine voto, vel præcipue cum voto, eſt ex gratia Dei, 22. q.152.3. ad 1

5 In delectatione venerea ſunt tria, ſc. violatio ſignaculi virginalis, reſolutio ſeminis delectationem cauſans, & propoſitum hujus; remotio primi ſe habet ad virginitatem per accidens, remotio ſecundi ſe habet ad eam materialiter, remotio tertii ſe habet ad eam formaliter & completive, 22.q. 152.c.ad 3.& 3.0

6 Virginitas perdita non poteſt reparari ratione præteriti, ſed bene quoad omnem integritatem, operante Deo, & quoad virginitatis propoſitum; nulla tamen potentia fieri poteſt, ut quæ corrupta eſt, non corrupta fuerit, 1.q.254.ad 3.& 22.q.152.3.ad 3

7 Corruptio triplex, ſc. corporalis tantum, ideſt fractio ſignaculi virginalis, vel reſolutio ſeminis quocunque modo, & corruptio mentis tantum, id eſt conſenſus in rem veneream ſine opere, & utraque ſimul, in tertia amittitur virginitas irreparabiliter, in ſecunda reparabiliter, in prima vero nullo modo, 22. quæſt.152.1.0. & 3 ad 3

8 Virginitas & pudicitia ſunt in anima eſſentialiter, in carne vero materialiter, 22. qu. 152.1.ad 1

9 Virginitas ſe habet ad caſtitatem, ſicut magnificentia ad liberalitatem, 22.q.152.3.c.fin. & ad 5.& q.15.5.c

10 Virginitas eſt illuſtrior portio gregis Chriſti, ſecundum Cyprianum, & ſupremum decorem ſibi vendicat ſecundum Ambroſium, quia eſt ſupremus gradus temperantiæ, & eſt virginum ſublimior glo-

gloria, per comparationem ad viduas, & conjugatas, 22.qu. 152.5.c.ad 1

11 Virginitas eſt maxima virtus, non quidem ſimpliciter, ſed in genere caſtitatis, ſcil. caſtitatis virginalis, conjugalis, & vidualis, non antem eſt maxima virtutum ſimpliciter, quia eſt minor virtutibus theologicis. & religione, quarum actus eſt ipſa occupatio circa res divinas; & ideo præferuntur virginitati, 22.q.152.3.c.ad 5.& 4.5.0. & qu. 153.2.ad 2.& q.155.1.0. & 4.c.ad 1.& q.185.4.0

12 Conjugatus poteſt eſſe melior virgine dupliciter, ſc. ſi habeat animum magis paratum ad virginitatem, ſi oporteret, licet non eam habeat in opere, ſed in ſolo habitu; & propter aliquam aliam excellentiorem virtutem, 22.q.152. 4.ad 1.& ad 2

13 Virginitas non opponitur luxuriæ ſicut extremum, ſed ſicut medium, 22. quæſt.152.2. ad 2

14 Virginitas ut virtus non poteſt amitti ſine peccato, quia firmata eſt per votum, 22.qu. 152.3.ad 4

15 † Quoad ſuum formale poteſt reparari per pœnitentiam, & ſemper eſt cum cæteris virtutibus, non autem quoad materiale ejus, 22. qu. 152.3.ad 2.& ad 3.& 3.quæſt.89. 3.ad 1

16 Fractio ſignaculi virginalis quocunque modo, ſine propoſito delectationis, non magis præjudicat virginitati, quam fractio manus vel pedis, 22.q. 152.1.ad 3

17 Virginitas ad vacandum liberius Deo, & contemplationi ejus, non eſt vitioſa, ſed eſt licita & laudabilis, 22.q 152. 2.0.& 3.5 c

Virilitas eſt idem quod fiducia; ideo eſt pars potentialis fortitudinis, 22.q.128,ad 6

1 Virtus nominat perfectionem potentiæ, quia de ratione virtutis eſt, quod ponat potentiam in ultimo quoad actum, quoad objectum, & quoad modum agendi, 12.qu. 55. 1.2.3.c.& quæſt.56.1.c.& quæſt. 66.3.c & 22. qu.51.1. ad 2. & qu. 129.2.c

2 Quandoque ſumitur pro omni quod poteſt eſſe principium operationis, vel motus, 12.q.26.2 ad 1.& q.41.1.ad 1

3 Importat directe diſpoſitionem habentis ſe convenienter, ſecundum modum ſuæ naturæ, ſed conſequenter importat bonitatem, 12.q.71.1.0

4 Eſt diſpoſitio perfecti ad optimum, inquantum dicit operationem, per quam res finem ſuum conſequitur, 12. q. 110.3. 0.& 22.q.23.7.c

5 Omnis virtus humana potentiæ rationalis eſt habitus; ſed potentia naturalis eſt ſua virtus, 12.q.55.1.0.& q.56.3.c

6 Quandoque virtus dicitur id ad quod eſt virtus, ſc. vel objectum virtutis, vel actus ejus, ſicut fides dicitur quandoque id quod creditur, quandoque vero ipſum credere, quandoque autem ipſe habitus quo creditur, 12.q.55.ad 1

7 De ratione virtutis humanæ eſt habitus operativus, & bonus, 12.qu.55.2.3.0. & qu.56. 1.c. & qu.71.1.ad 2. & 22. qu.58. 1.c

8 Principale in virtute eſt electio, 22.q.134.3.ad 4

9 Ubi eſt ſpeciale impedimentum rationis, ibi oportet eſſe ſpecialem virtutem, 22. q.149.1.2.c

10 † Virtus eſt bona ſeipſa, & non per aliam virtutem, 12.q.55.4.ad 1

11 Duplex, ſc. vera, & falſa, vel ſimulata, 22.q.23.7.ad 3

12 Dicitur dupliciter, ſc. vera, & ficta, 22.q.23.1.c

13 Duplex, ſc. propria, & aliena, 3 q 43.3.0

14 Habitus moralis habet rationem virtutis, inquantum rationi conformatur, 12. q.58.2. c.fin.

15 Virtus ſimpliciter dicta dicitur amor, ſecundum Aug. quia dependet a voluntate, cujus prima affectio eſt amor, 12. q.56.3.ad 1.& q.62.2.ad 3

16 Virtus ſecundum Auguſt. eſt ordo vel ordinatio amoris, quia per eam amor in nobis or-

ordinatur, 12.q.55.1.ad 4.& qu. 62.1.ad 1

17 Secundum Aug. eſt bonus uſus liberi arbitrii, quia virtus ordinatur ad eum ſicut ad proprium actum, 12.q.55.1.ad 2

18 Secundum Auguſt. eſt bona qualitas mentis, qua recte vivitur, qua nullus male utitur, quam Deus in nobis ſine nobis operatur; quæ definitio tantum virtutis rationem complectitur; & convenit cuilibet virtuti præter ultimam partem, quæ convenit virtuti infuſæ tantum, 12.q.55.4.o.& 22. q.168.2.ad 2

19 Virtus ut eſt in concupiſcibili, vel in iraſcibili, nihil aliud eſt, quam quædam habitualis conformitas earum ad rationem, 12 q.56.4.c.fin.& q.92.1.c

20 Virtus univerſaliter eſt, quæ bonum facit habentem, & opus ejus reddit bonum; & hoc dupliciter, vel materialiter tantum, ut virtutes intellectuales; vel formaliter, ut virtutes morales, 22.q.17.1.c.& q.47.4.c.& q.58.1.c

21 Virtus dicitur ultimum potentiæ, quia ad illud potentia ordinatur, ſc. ad objectum, quia ibi virtus ſumitur pro objecto, 12.qu.55.1.ad1. & 3.c. & 22.q.23.3.ad 2

22 De ratione virtutis eſt, quod ſe habeat tantum ad bonum, 22.q.1.3.ad 1.& q.4.5.c.& q.23.7.c. & qu.51.1.2.c. & q.81. 4.c. & q.117.6.c. ad 2. & 3.q.7.6. ad 1

23 Objectum cujuslibet virtutis eſt bonum circa propriam materiam. Sed virtutes nominatæ ab aliqua generali conditione virtutum illam ſibi materiam ſpecialiter vendicant, in qua difficillimum & optimum eſt conditionem hujuſmodi obſervare; ſicut fortitudo pericula mortis, temperantia delectationes tactus, & ſobrietas menſuram circa delectationes cibi & potus, 12.qu.63. 4.c.& 22.q.149.1.c.prin.

24 Virtus vera & ſimpliciter ordinat ad principale bonum. Sed virtus vera & ſecundum quid, & imperfecta ordinat ad particulare bonum. Falſa vero virtus abducit a principali bono. Sicut non eſt vera virtus avarorum prudentia, qua excogitant diverſa genera lucellorum, & avarorum juſtitia, qua gravium damnorum metu contemnunt aliena, & avarorum temperantia, qua luxuriæ, quæ ſumptuoſa eſt, cohibent appetitum, & avarorum fortitudo, qua, ut ait Horatius, per mare pauperiem fugiunt, per ſaxa, per ignes, 22.q.23.7.c

25 Virtutes & vitia ſortiuntur ſpeciem ex eo quod eſt per ſe intentum, non autem ab eo quod eſt intentum per accidens, & præter intentionem, 22.qu.109.2.ad 2. & qu. 120.2.c. ad 1

26 Species virtutum diſtinguuntur ſecundum objecta, 27. qu.96.3.c. & 12. quæſt.18.2.c. & qu.19.3.4.5.c.& qu.31.4.c.& qu. 47.5.c

27 Materia virtutum moralium duplex, ſc. propinqua, ideſt paſſiones, ut plurimum, & remota, ideſt objecta paſſionum, 12. q.60.5.c. & 22.q 31.1. ad 2.& q.32.1. ad 4. & q.117.2.3. o.& 6.c

28 Objecta paſſionum diverſarum potentiarum comparata ad appetitum ſenſitivum cauſant diverſitatem paſſionum; ad rationem vero comparata cauſant diverſitatem virtutum, 12.q.60.5.c

29 Objecta paſſionum diverſarum potentiarum ſemper cauſant diverſas ſpecies virtutum moralium, 12.q.60.5.c

30 Nihil poteſt eſſe ſubjectum virtutis ſimpliciter dictæ, niſi voluntas, vel potentiæ, ut motæ ab ea, 12.qu.55.2.& 4.ad 3. & q.56.3.o.& q 57.1 c

31 Nulla virtus eſt in voluntate reſpectu boni ſibi proportionati, ſed tantum reſpectu Dei, vel proximi, 12.q.52.3.c. ad 1.& q.56.6.o

32 Intellectus non poteſt eſſe ſubjectum virtutis, niſi vel ſecundum quid, ideſt virtutum intellectualium, vel ſimpliciter, ideſt in quantum movetur a voluntate, 12.q.56.3.o

33 Vir-

33 Virtutes perficientes intellectum excludunt totaliter falſum, non autem virtutes perficientes appetitum, 22.q 1. 3.ad 1

34 Omnis virtus, & vitium eſt habitus voluntatis & mentis cauſaliter, non autem ſubjective, 12.q.56.3.0

35 Virtutes perficiunt nos ad proſequendum debite inclinationes naturales. Ideo ad quamlibet inclinationem naturalem determinatam ordinatur aliqua ſpecialis virtus, 22.quæſt. 108.2.c

36 † Una & eadem virtus poteſt eſſe in diverſis potentiis, 12.q.56.2.c

37 Nulla virtus proprie eſt in corpore, ſed tantum in anima, 12.quæſt.55.2.c.& qu.56.4. ad 3

38 Omnis virtus circa paſſiones eſt in appetitu ſenſitivo, 12 q.56.4.ad 4

39 In Deo eſt potiſſime virtus, 1.q 3.6 ad 1.& q.4 2.ad 2

40 Virtutes circa actiones, & virtutes in voluntate, vel virtutes in intellectu practico vel ſpeculativo, ſine imperfectione, ſunt proprie in Deo. Non autem virtutes circa paſſiones in bonum ſpirituale, niſi metaphorice. Sed virtutes circa paſſiones in bonum corporale nullo modo. Nec virtutes vitæ activæ, ut eam perficiunt, 1.q.21,1.ad 1.& 12.q.61. 5.c.ad 1

41 Virtus ordinata ad bonum, ſecundum regulam rationis humanæ, poteſt cauſari in nobis ex actibus noſtris, non autem quæ ſecundum regulam divinam, 22 q.51.2.3.4.0.& qu. 55.4.c.ad 6. & qu.61.2.3.0.& qu. 65.2.c.& q.92.1.ad 1

42 Virtutes inſunt nobis a natura, ſecundum aptitudinem & inchoationem, non autem ſecundum perfectionem, præter virtutes theologicas, quæ ſunt totaliter ab extrinſeco, ſc. a Deo, 12.q.51.1.0. & q 63.1.0. & 2.ad 3. & 3 c.& q.71.2.ad 1.& q.85.1.c.& q 95.1.c.& 22.q.47.1. 5.0.& q.80.2.c.& q.123.1.ad 3.& q.141.1.ad 2

43 Virtutes quædam præter theologicas cauſantur in nobis a Deo immediate, ad finem ſupernaturalem, 12.q 51.4.0.& q.63 3.0

44 Virtutes infuſæ cauſantur in nobis a Deo, ſine nobis agentibus, non autem ſine nobis conſentientibus, 12.q.55.4. ad 6

45 Determinatio actus virtuoſi ad proprium & per ſe objectum virtutis, eſt ſub neceſſitate præcepti, ſicut etiam actus virtutis. Non autem ad ea quæ accidentaliter, & ſecundario ſe habent ad proprium & per ſe virtutis objectum, 22.q.2.5.c

46 Actus virtutis & virtus eodem nomine quandoque nominatur, 22.q.137.1.ad 2

47 Ex hoc actus eſt virtuoſus, quod per rationem ordinatur ad aliquod bonum honeſtum, 22 q.147.1.c

48 Virtus proprie non poteſt dici actus, niſi ſicut habitus nominantur per actus, quia virtus ſemper includit reſpectum ad illud, cujus eſt principium, 12.q.70.1.ad 3

49 Aliqui actus ſunt aliquibus virtuoſi, tanquam eis proportionati, & convenientes, qui tamen aliis ſunt vitioſi, tanquam eis non proportionati, 12.q.95.3.ad 3

50 De ratione actus virtuoſi ſunt quatuor, ſcil. quod operans ſciat, quod eligat propter bonum, & immobiliter, 12.q. 100.9.c.& 22.q.58.1.c

51 Actus virtutis dicitur dupliciter, ſcil. materialiter, & formaliter. Primus poteſt eſſe ſine virtute, non autem ſecundus, 12.q.93.3.ad 2.& 22.q.32.1. ad 1

52 Adjunctio actuum virtutum ſecundariarum ad actus & virtutes principales magis eſt ſecundum convenientiam in modo, qui eſt quaſi forma earum, quam ſecundum materiam, 22. q.157.3.ad 2. & q.161. 4.0

53 Actus interior & exterior non requirunt diverſas virtutes, 22.q.31.4.b

54 Quælibet virtus principaliter eſt interius in anima, ſed

ſed actus exteriores debent moderari ſecundum debitas circumſtantias, 22.q.161.3.ad 3

55 Actus interiores maxime pertinent ad virtutes, 12.q.54.2.ad 3

56 Actus exteriores ſunt proprie actus illarum virtutum, ad quarum fines ſecundum ſpeciem ſuam ordinantur, 22. q. 3.1.c.

57 Quælibet virtus moderans amorem aliquorum bonorum, moderatur etiam ex conſequenti timorem contrariorum malorum, 22. q. 123. 4. ad 2

58 Actus exteriores ſunt illius virtutis, cujus eſt movere ad eos, 22.q.32.1.c

59 Diverſi actus ejuſdem bonitatis pertinent ad eandem virtutem, ſi autem ſint diverſæ bonitatis, pertinent ad diverſas, 22.q.51.2.c

60 Diverſitas virtutum eſt ex diverſitate actuum, quorum eſt diverſa ratio bonitatis, 22.qu.51. 2.3.c.& q.161.2.ad 3

61 Actus unius virtutis ut elicientis, poteſt attribui alteri virtuti ut imperanti, 12. q. 114. 4.ad 1.& 22. qu 32. ad 2.& qu. 85.3.c.& qu.88.6.c. & q.147 2.ad 2

62 Virtutes ſunt non æquales, ſed una virtus eſt major alia, & in diverſis ſpeciebus virtutum, & in eadem ſpecie, non quidem ſecundum ſe, ſed ex parte ejuſdem hominis in diverſo tempore, vel ex parte diverſorum hominum, propter majorem aſſuefactionem, vel meliorem diſpoſitionem naturę vel rationis, vel propter majus donum gratiæ Dei, 12. q.66. 1.0.& 2.c.& q. 73.1.ad 3.& q.112. 4.c. & 22.q.5. 4.0

63 Virtutes, quæ ſimpliciter ordinant nos in bonum, ſunt ſimpliciter digniores virtutibus retrahentibus nos a malo, 22.q. 157.4.c

64 Quælibet virtus tanto excellentior eſt, quanto ad altius bonum ordinatur, 12. qu.131. 6. c. & q 112.4.c. & 22.q.117.6.c.& q.136.2,c

65 Omnes virtutes in eodem ſunt æquales ſecundum proportionem, quia æqualiter creſcunt, 12.q.66.1. ad 1.& q.73.2. ad 3

66 Virtutes theologicæ ſunt cæteris virtutibus nobiliores, 12.q.68.8.0.& 22.q.9.1.ad 3.& q. 19.9.ad 4. & q.23.6.c. & q.104.3. c.& q.117.6.c. & q.141.8.0. & q. 161.5.c

67 Virtutes theologicæ ſunt priores cæteris virtutibus, 22. q.4.7.c.& q.10.1.ad 1

68 Sunt cauſæ cæterarum virtutum, 12.q.63.3.c. & 22. qu.161. 4. ad 1

69 Virtutes theologicę habent ultimum finem pro objecto; aliæ autem virtutes ſunt circa ea quę ſunt ad finem, 22. q.4.7. c. & q. 81.5.c

70 Non ſunt virtutes humanæ, ſed ſuperhumanæ vel divinæ, Et conveniunt homini, prout per gratiam participat naturam divinam, 12. q.58. 3. ad 3.& q. 61.1. ad 2. & q.62. 1.c. ad 1. & 2. 3. 0

71 Virtutes habentes pro objecto bonum ſpirituale, ſcil. virtutes theologicæ, virtutes intellectuales, ſunt ſimpliciter nobiliores virtutibus habentibus pro objecto bonum corporale, vel aliquid ei adjunctum, 22 q.136. 2.c

72 † Una virtus eſt prior alia ſecundum actus, licet ſimul infundantur omnes a Deo ſecundum habitus, 12. q.62.4. c. & 3. q.85 6.c

73 Virtutes naturales ſunt nobiliores virtutibus acquiſitis, ſed ſunt minus nobiles virtutibus infuſis, 12.q 63.2.ad 3

74 Virtutes intellectuales ſunt ſimpliciter nobiliores virtutibus moralibus propter nobilius objectum, ſed eſt e converſo ſecundum quid, ſcil. ut virtutes, & reſpectu actuum, 22.q. 61.1 ad 3. & qu.66.3 0. & q 68.7. 8.c. & 22. q.23. 6.ad 1.& q.161. 5.c.

75 Virtutes intellectuales & morales perficiunt intellectum, & appetitum in ordine ad regulam & menſuram creatam, virtutes vero theologicæ ad regulam & menſuram increatam, 12.q.62.2.ad 1. & qu.64.4. ad 2

76 Morales ſunt permanentiores intellectualibus, propter exercitium, ſed e converſo propter objectum, 12.q 53.1. ad 3.& 22. q.66.3.ad 1.

77 Morales ſunt neceſſariores ad vitam humanam intellectualibus, 12.q.66.3. ad 1

78 Una virtus alteri virtuti non contrariatur aut repugnat, ſed vitio; quia ſecundum Philoſophum, bonum non eſt bono contrarium, 22. quæſt. 101. 4.c

79 † Vitium non tantum opponitur virtuti perfectæ, ſed etiam imperfectæ in genere virtutis, ſc. habilitati naturali ad bonum, & diſpoſitioni ad virtutem, 12. q.73.2. ad 2. & q.74. 1. ad 2

80 Omne vitium, quod magis opponitur virtuti, nominatur ex defectu virtutis, 22.qu.107. 2.c

81 Cum virtus magis opponitur uni extremo vitiorum, quam alteri, illud vitium magis oppoſitum nominatur nomine paſſionis, ad quam refrænandam virtus principaliter ordinatur, 22. q.21.3.c. & q.53. princ.

82 Vitia, inquantum ſunt contra bonum rationis, contrariantur virtuti. Inquantum autem ſunt contra inſtinctum divinum, contrariantur donis, 12. q,68.1.ad 2

83 Multa vitia opponuntur uni virtuti dupliciter, ſc. ſecundum diverſam habitudinem ad virtutem, & ſecundum diverſas circumſtantiarum corruptiones, 22.q.10. 5.c. & q.92. 1.c.& 2. ad 1

84 † Non oportet quod principale vitium opponatur principali virtuti, 12.q.84.4. ad 1.& 22.q.34. 5.ad 1. & qu. 118.7. ad 1. & q. 142. 3. ad 1. & qu. 162. 6. ad 2. & 7. ad 3

85 Multa vitia opponuntur ſecundum diverſos actus eidem virtuti, 22.q.29.4. ad 3

86 Virtuti ut ſic opponitur vitium. Sed ut bonitati, opponitur malitia. Peccatum autem opponitur ei, ut operativæ boni, 12.q.71.1.0

87 Actus vitii poteſt eſſe cum habitu virtutis, & e converſo, niſi actus excludat cauſam habitus, 12 q.63.2. ad 2.& q.71. 4.0. & q.73.1.ad 2.& qu.77.2. ad 3.& 22.q.22.12 0

88 Vitium directe opponitur virtuti, non autem peccatum, niſi ſecundum actum, ſed opponitur actui virtuoſo, 12. qu. 71. 4. 0

89 Directa oppoſitio vitiorum ad virtutes non attenditur ſecundum cauſas, quia contingit unum vitium oriri ex diverſis cauſis. Sed attenditur ſecundum ſpeciem actus, 22 q. 116 1. ad 1. & qu 127.2. ad 1.& q 133. 2.c. & q.138.2.ad 1

90 Nec etiam attenditur ſecundum effectus, 22. qu. 127. 2. ad 2. & q.132.2. ad 3. & qu. 133. 3.c

91 Habitus virtutis & vitii corrumpuntur per judicium rationis, vel in contrarium moventis, vel ex ignorantia, vel paſſione, vel electione, 12. q. 53.1.c.fin.

92 Diverſitas finium diverſificat virtutes, 12.q.54 2.ad 3

93 Virtutes theologicæ differunt ſpecie a moralibus & intellectualibus, 12.q.62.2.0.

94 † Virtus infuſa differt ſpecie a virtute acquiſita dupliciter, ſcil. ratione diverſæ regulæ, & ratione diverſi finis, 12. q 63 4.0.

95 Virtutes morales differunt ſubjecto ab intellectualibus. Sed virtutes theologicæ differunt objecto ab utriſque, 12.q.58 2. 0.& q.62.2.0.

96 Objectum virtutum moralium & intellectualium eſt proportionatum naturæ hominis. Non autem objectum virtutum theologicarum, ſed eſt ſupra rationem, & ſupra naturam, 12.q.58 3.ad 3. & q 62.1.c.& 2.3. o & q 63.3.0.

97 Homo ſecundum virtutes morales dicitur ſimpliciter bonus, non autem ſecundum intellectuales, 12.qu.56. 3.c. & q. 68.3.ad 2.& 22.q.23.7.ad 5

98 Virtus ſumitur tripliciter, ſc. pro habitu, pro objecto, & pro actu ejus, 12. q.55. 1. ad 1

99 Virtus pro habitu dividitur in diverſa genera virtutum

analogice, quia bonum rationis non eſt in omnibus ſecundum eundem ordinem, 12. q. 61.1.ad 1

100 Genus virtutum triplex, ſc. theologicarum, intellectualium, & moralium, 12. qu. 68. 8. c

101 Virtus humana ſufficienter dividitur per intellectuales, & morales, 12.q.58.3.0

102 Virtus dicitur dupliciter, ſc. ſimpliciter, i. quæ facit recte operari, ut virtutes morales, & ſecundum quid, i. quæ facit facultatem recte operandi, ut intellectuales, 12. q. 56. 3.0. & q.57.1.0. & 3.4.c. & q.61. 1.c.& q.66.3.c

103 Partes, quæ ſingulis virtutibus aſſignantur, non ſunt partes integrales, ſed partes ſubjectivæ, vel potentiales, 12. q.64.4. ad 2

104 Virtus dicitur eſſe aliquorum dupliciter, ſcil. ut objectorum, & ut actuum, 12. q. 57.1.ad 2

105 Aliquid poteſt procedere ex radice virtutum dupliciter, ſc. directe, i. actus ejus, & indirecte, i. occaſionaliter, ſc. peccatum, 22.q.20.1.ad 2

106 Aliquid impedit virtutem dupliciter, ſcil. vel quoad communem ſtatum ejus, ſc. tantum peccatum, vel quoad perfectum ſtatum, ſc. aliquid minus bonum, 22.q.153.2.ad 1

107 Virtutes aliquas oportet eſſe theologicas, ad acquirendum beatitudinem ſupernaturalem, 12.q.62.1.0. & 2.3.c

108 Virtutes theologicæ dicuntur, quia habent Deum pro objecto, tantum a Deo infunduntur, & tantum per revelationem Dei in ſacra ſcriptura traduntur, 12.q.63.1.c.& 22 q. 175. 6.c

109 Virtutes theologicæ ſunt, quibus mens humana Deo conjungitur, 12. q.68.8. c. & q.104. 3.c.& q.151.2.c

110 Habent idem pro objecto & fine, ſc. Deum, 12 q. 62. 1.2.c.& qu.107.1. ad 1. & 22.q.4. 1.7.c. & qu.17.5.6.c. & q.19. c.ad 2. & qu. 20. 3. c. & q.23. 6. c. & q. 81. 5. 0. & qu. 161. 4. ad 1. & 5.c.

111 Habent duplicem regulam ſeu menſuram, ſc. Deum, & capacitatem noſtram, 12 q. 64.4.c

112 Non ſunt virtutes exemplares, quia non dicuntur theologicæ, quod Deus eis ſit virtuoſus, ſed nos ad Deum, & a Deo, 12. q. 62.1. ad 2

113 Sunt tantum tres, ſcil. fides, ſpes, & charitas, 12. q. 62.3.0.& 22.pr.& q.17.6.0

114 Secundum habitus ſunt ſimul, ſed ſecundum actus, via generationis fides, eſt prima, ſpes ſecunda, & charitas tertia. Sed ordine perfectionis eſt e converſo, 12.qu.62.4.0. & 22. q.17.7.8.0

115 Sapientia non eſt virtus theologica, quia non eſt de Deo immediate, & ſecundum quod in ſe eſt, ſicut fides, ſed de Deo per effectus ejus, 12. q.52.2.ad 2

116 Virtutes intellectuales ſunt eorum, per quæ homo fit beatus, vel ſicut virtus actuum, & dupliciter, ſcil. meritorie, & inchoative; vel ſicut virtus objectorum; non autem ſicut ſubjectorum, niſi forte effective, 12.q.57.1.ad 2

117 Virtutes intellectuales ſunt tantum tres ſpeculativæ, ſc. ſapientia, intellectus, & ſcientia,& duæ practicæ, ſc.prudentia, & ars, 12.q.57.2 o. & q. 68.7.c.& 22.q.4.8.c.& q.47.5.c

118 Omnis virtus intellectualis ſpeculativa eſt tantum circa neceſſaria, practica vero eſt tantum circa contingentia, 12. q. 57.5.ad 3. & q.66.3. ad 3.& 22.q. 4.8 c.& q.47.5. c

119 Bonum virtutis intellectualis eſt verum, ſpeculativæ quidem abſolute, practicæ vero ſecundum conformitatem ad appetitum rectum, 12. qu.57.3. ad 3.& q.64.3 c

120 † Virtutes intellectuales non ſunt connexæ ad invicem, 22. q.65.1. ad 3

121 Intellectuales ſpeculativæ præferuntur intellectualibus activis, 12.q.68.7.c

122 Speculativæ non ex æquo diſtinguuntur ad invicem, ſed ordine quodam, ſicut in totis potentialibus, quorum una

pars

pars eſt perfectior altera, 12. q.57.2. ad 1

120 Virtutes morales poſſunt eſſe ſine intellectualibus, præter prudentiam & intellectum, & e converſo, præter prudentiam, 12.q.58.4.5. 3

124 Nulla virtus moralis eſt paſſio, quia paſſio eſt motus, & eſt indifferens ad bonum & ad malum, habens principium in appetitu, & terminum in ratione. Sed virtus eſt e converſo, 12.q.59.1.0

125 Non omnis virtus dicitur moralis, ſed tantum illa quæ eſt in vi appetitiva, 12.qu.58.1. o.& q.68.8.c

126 Virtus moralis non eſt una tantum, ſed multæ ſecundum ſpeciem, 12.q.60.1.0

127 Multæ ſunt virtutes morales circa operationes humanas, ſecundum diverſas rationes debiti, quæ tamen omnes habent rationem juſtitiæ, 12.q. 60.3.0

128 Virtutes morales ſunt connexæ, 12. q.65.1.o. & 2.c.& q.66.2.c. & q.68.5. ad 3. & q.73. 1.o. & 22.q.129.3. ad 2. & q 134. 2.ad 1. & q.146.4.o. & q 147.2.ad 1.& q.152.3.ad 2. & q.171.4.c.& 3.q.85.7.c

129 Finis cujuſlibet virtutis moralis eſt attingere medium in propria materia, quod determinatur ſecundum rectam rationem prudentiæ, 12.q.66.3. ad 3

130 Habitus virtutum moralium cauſantur in potentiis appetitivis, ſecundum quod moventur a ratione, 12 q.51.2.c.ad 3.& 3.c.& q.53.1.c.fin.

131 Finis virtutum moralium eſt bonum humanum, ſc. eſſe ſecundum rationem. Ideo oportet fines earum in ratione præexiſtere, 22. q.47.6. c. & q.123. 11.ad 2.& qu.136.1.2.c.

132 Omnis virtus moralis eſt circa delectationes, & triſtitias conſecutive, non autem objective, 12.q.59.4.ad 1.& q 60.2.c. & 22.q.58.9. ad 1

133 Omnis virtus moralis habet aliquas operationes bonas, quarum eſt productiva, & aliquas paſſiones ſimiliter, ut delectationem, vel triſtitiam, quę ſunt paſſiones. Tamen oportet alias virtutes eſſe circa operationes, & alia circa paſſiones, 12.q.60.2.0

134 Virtus moralis poteſt eſſe cum paſſione, & triſtitia, & ſine paſſione. Nec quælibet eſt circa paſſiones, 1.q.95.2.ad 3.& 12 q. 95.0.& 22. q.58.9.0

135 Multæ virtutes morales ſunt circa paſſiones. Tamen eadem virtus poteſt eſſe circa multas paſſiones, propter contrarietatem, vel propter eamdem rationem repugnandi rationi, 12.q.60.4.0.& item 8.c

136 Virtutes morales circa paſſiones ſunt undecim, ſecundum Ariſtotelem, ſc. fortitudo, temperantia, liberalitas, magnificentia, magnanimitas, philotimia, manſuetudo, amicitia, veritas, eutrapelia, & juſtitia. Sed ſunt duodecim cum juſtitia, quæ eſt circa operationes, 12.q. 61.5.c. fi

137 Eadem virtus moralis, ſcil. temperantia, eſt circa omnes paſſiones concupiſcibilis, quia ſe conſequuntur, & ordinantur ad idem. Non autem circa paſſiones iraſcibilis, 12. q.60.4.0

138 Eadem eſt virtus moralis circa contrarias paſſiones, 12. q.50.4.c. ad 2

139 Ubi in actibus hominis eſt ſpecialis ratio bonitatis, oportet eſſe ſpecialem virtutem, 22. q.109.2. c. & q.114.1. c. & q. 137.1.c.& q.149.1.c.prin. & 3.q. 85.2.c

140 Ubicumque eſt aliquis actus hominis bonus, oportet quod reſpondeat alicui virtuti humanæ, 22. q.17.1.c. & q.81.2. c.& q.104.2.c.& q.109.1.c. & 3. q 85.1.2.c

141 Inter virtutes morales tanto aliqua virtus eſt potior, quanto majus aliquid contemnit, ut Deo inhæreat, 22.q.61.5.c.& q. 104.3.c

142 Virtutes morales manent poſt hanc vitam in beatis quoad ſuum formale, ſcil. quoad ordinem rationis; non autem quoad ſuum materiale, ſcilicet quoad inclinationem appetitus ad paſſiones, vel ad operationes hujus vitæ, 12. qu. 67.1.0.

& 2.c.ad 3. & 4.ad 1.& q.68.6.c. & 22.q.52.3.ad 2.& q.136.1.ad 1. & q.181.4. ad 1

143 Omnes virtutes morales reducuntur ad quatuor virtutes cardinales, 22.prol.ſi.

144 Et dicuntur virtutes cardinales principales, quia ſunt circa potiſſimum in materia virtutum. Cardinales vero dicuntur, quia ſunt fundamenta aliarum virtutum. Et ſunt virtutes generales virtualiter, 22. q.129.5.c.& q.134.4 c. & qu.137. 2.c.& q.141.7.c. & q.143.c. & q. 160.1.c

145 Solæ virtutes morales & prudentia dicuntur virtutes cardinales & principales, non autem intellectuales, nec theologicæ, 12. q. 61. 1. o. & q. 66. q. 4. c

146 Et ſunt tantum quatuor, ſc. prudentia, juſtitia, fortitudo, & temperantia, 12.q.61.2. 3.o. & q.66.1.4.c. & 22.princ. & q.123.11.o.& q.141.7.o

147 Et capiuntur dupliciter, ſc. ut quatuor conditiones cujuslibet virtutis, ſc. diſcretio, rectitudo, firmitas, & modus, & ut determinantur ad principales materias. Primo modo ſunt virtutes generales, ſecundo vero modo ſunt virtutes ſpeciales, & realiter diſtinctæ, 12 q.61.2.3.4.o. & q.65.1.c. & q. 66 2. c. & 22. q. 54. 8. ad 2. & q. 123. 2. 11. c. & qu. 189. 1. c. princ.

148 Et ſunt quadruplices, ſc. exemplares, politicæ, purgatoriæ, & purgati animi, 12.q.61. 5. o

149 Solæ virtutes infuſæ ſunt perfectæ, & ſimpliciter virtutes, 12. quæſt.65. 2.c. & 2 q.23. 7.c

150 Virtus acquiſita diſponit ad naturam humanam, ſed virtutes infuſæ diſponunt hominem altiori modo ad altiorem finem, & ad altiorem naturam, ſcil. ad naturam divinam participatam, 12. q.110.3.c. & 22.q. 23.7.c

151 Virtutes infuſæ augentur per actionem Dei, acquiſitæ vero per actus noſtros, qui etiam diſponunt ad augmentum infuſarum, 12.q.92.1.ad 1

152 Virtutes acquiſitæ ſicut perficiunt hominem ad ambulandum, ſecundum quod congruit lumini naturalis rationis, ſic virtutes infuſæ perficiunt hominem ſecundum quod congruit lumini gratiæ, 12. q. 100. 3.c

153 Virtutes infuſæ non auferunt contrarias diſpoſitiones, ſicut virtutes acquiſitæ; ideo patiuntur difficultatem in operando, non autem virtutes acquiſitæ, 12. q.65.3.ad 2. & ad 3. & 3 q.89.1.c

154 Virtutes infuſæ auferuntur per quodlibet unum ſolum peccatum mortale, non autem virtutes acquiſitæ, 12. qu. 63.2. ad 2. & q.65.3.c.& qu.71.4.c.& qu. 73.1. ad 2. & 22. q.24.1.2.c & q. 133.1.ad 2

155 Quilibet actus diſponit ad generationem virtutis acquiſitæ, ſed non complet eam, niſi ultimus actus perfectior aliis, agens in virtute omnium actuum præcedentium, 22. qu. 24. 6. ad 2

156 Finis virtutis acquiſitæ eſt bonum civile, ad quod dirigit; finis vero infuſæ eſt beatitudo cœleſtis, 12.q.63.4.c

157 Virtus acquiſita diminui poteſt per ceſſationem actus ejus, non autem infuſa, quia virtus acquiſita dependet ab actu ſuo, non autem virtus infuſa. 22.q.24.10 o

158 Virtutes morales acquiſitę non manent poſt hanc vitam, nec infuſæ quoad actus circa propriam materiam, ſed tantum quoad actus circa finem, 22. q. 181.4.ad 1

159 Virtus naturalis eſt determinata ad unum. rationalis ſe habet ad multa, 12. q. 49. 4. ad 2. & q. 50. 1. c & q. 55. 1. c. ad 5

160 Virtutes naturales agunt ex neceſſitate naturæ. Ideo peccatum non poteſt eſſe in actibus earum, ſi ſint virtutes integræ. Non autem virtutes animæ agunt ex neceſſitate, 12. q. 71.4.c.ad 3

161 Quælibet virtus completa, vel virtus inſtrumentalis, eſt complete in omnibus ſimul concurrentibus ad unam actio-

nem, ſed eſt in ſingulis incomplete, 1.q.76.2.c

Vim ſecundum jura vi repellere licet, cum moderamine inculpatæ tutelæ, 12.q.64.7.c

1 Viſionis nomen extenditur ad ſignificandum omnem cognitionem ſenſuum, & intellectus propter dignitatem viſus, & certitudinem ejus, 1.q.67.1.c.& 12.q.67.5.ad 3.& 22.q.177.1.ad 1

2 Videri dicuntur, quæ per ſe movent intellectum, vel viſum ad ſui cognitionem, 22.q.1.4.5.c

3 Viſio triplex, ſc. corporalis, imaginaria, & intellectualis, quarum quælibet poteſt eſſe ſupernaturalis, 1.qu.93.6.ad 4.& 22.q.174.1.ad 3.& q.175.3.ad 4

4 Viſio corporalis & intellectualis triplex, ſcil. per eſſentiam, per ſimilitudinem acceptam a re immediate, & per ſpeculum, 1.q.56.3.c

5 Principium viſionis intellectualis triplex, ſcil. lumen naturale, habituale, et primum intelligibile, per quod homo intelligit alia, 22.q.15.1.c

6 In viſione corporali, & imaginaria eſt quædam trinitas, ſed imperfecta, ſicut et in viſione intellectuali, quia deficit conſubſtantialitas, et coæternitas, 1.q.93.6.ad 4

7 Ad viſionem ſenſibilem, et intellectualem duo requiruntur, ſc. viſus, et unio ejus cum viſibili, 1.q.12.2 c

8 Viſio intellectualis eſt excellentior viſione corporali et imaginaria ſola, non autem cum viſione intellectuali, 3.q.30.3.ad 1

9 Occupatio exterior facit minus videre in ſpeculabilibus, et clarius in agibilibus, propter experientiam et attentionem, 12.q.40.5.ad 1.& 22.q.181.2.ad 2

1 Viſus habitus per generationem naturalem, & viſus cæci illuminati per miraculum, ſunt ejuſdem ſpeciei; ideo non poſſent eſſe ſimul in eodem oculo, ſicut duo accidentia, vel duæ formæ ejuſdem rationis non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubjecto, 1.q 94.3.ad 1.& 12.q.63.4.ad 3

2 Utimur pertinentibus ad viſum in intellectualibus, quia viſus ſpiritualior & ſubtilior eſt cæteris ſenſibus ratione objecti, & ratione immutationis, 1.q.67.1.c

3 Senſibilia communia percipiuntur præcipue per tactum, & plus per viſum, 3.qu.55.6.ad 4

1 Vitæ nomen ſumitur ab apparenti exterius, ſcil. a movere ſe, ſed imponitur ad ſignificandum naturam, cui hoc convenit, 1.q.18.2.c

2 Vita quandoque pro eſſentia rei ponitur, ut Auguſtinus dicit, 1.q.54.1.ad 2

3 Vita primo manifeſtatur per hoc, quod aliquid movet ſe; ideo omne movens ſe quocunque motu vivit proprie, & nihil aliud niſi metaphorice, 1.quæſt.18.1.0.& 2.3.c.& 22.q.179.1.c

4 Manifeſtatur duplici opere, ſcil. cognitione et motu, 1.q.85.1.c

5 Vita non ſe habet ad vivere, ſicut eſſentia ad eſſe; ſed ſicut curſus ad currere; quorum unum ſignificat actum in abſtracto, et aliud in concreto. Unde non ſequitur, ſi vivere ſit eſſe, quod vita ſit eſſentia: licet quandoque vita pro eſſentia ponatur, ſecundum quod Auguſt. dicit, quod memoria, et intelligentia, et voluntas ſunt una vita, et ſic non accipitur a Philoſopho, cum dicit, quod actio intellectus eſt vita, 1.q.18.2.c.et qu.14.1.ad 2.et 22.q 179.1.ad 1

6 Vita ſive vivere poteſt accipi tripliciter, ſcilicet pro eſſe viventis, pro operatione vitali, & pro principio directivo artium, ſeu operationum vitalium, 1.q.18.2.c.ad 1 et 4.ad 4.et qu.54.1.ad 2.et 12.qu.3.2.ad 1.et qu.56.1.ad 1.et 22.qu.19.7.c

7 In Deo eſt perfectiſſime et maxime vita, 1.q.18.3.0

8 Vita Dei eſt eſſentia ejus, 1.q.18.4.ad 1

9 Deus eſt ſuum vivere, ideo

non

non habet principium vivendi, 1.q.18.3.ad 2

10 Vivere Dei eſt ſuum intelligere, 1 q.18. 3.c.ad 2.et 4.c

11 Omnia creata ſunt vita in Deo, quia quicquid eſt in Deo ut intellectum, eſt ipſum vivere Dei, et vita ejus, 1. q. 18. 4. o

12 Deus eſt vita animæ effective et mediante gratia, ſed anima eſt vita corporis formaliter et immediate, 12.qu.110.1. ad 2.et 22. q.23.2. ad 2

13 Quæ ſecundum nullum tempus ſunt, poſſunt dici eſſe vita in Deo, ſecundum quod vivere nominat intelligere tantum, non autem ut nominat principium operationis, 1.q.18. 4 ad 2

14 Mala non ſunt vita in Deo, quia non ſunt ab eo creata, nec conſervata, nec habent rationem propriam in Deo; cognoſcuntur enim a Deo per rationem bonorum, 1. q. 18 4. ad 4

15 Vita rerum attribuitur Spiritui ſancto, inquantum res moventur a Deo; ſed vita rerum appropriatur Verbo, inquantum ſunt in Deo ut cognitæ ab eo, 1. q.18.4. b

16 Chriſtus non debuit eligere vitam ſolitariam, ſed converſari familiariter cum hominibus, ut doceret publice, liberaret, et attraheret eos, 22. q 25.6.ad 5. et 3. q.40.1.o.et 2.c. ad 3

17 Non vixit ſemper in publico, ſed quandoque ſolitarius, propter exemplum, quietem, et orationem, et ut vitaret favorem et oſtentationem, 3. q, 40.1.ad 3

18 Elegit vitam activam, non quidem corporalem, ſed ſpiritualem, ſcil. doctrinæ et prædicationis, quia eſt optima, 3. q. 40.1.ad 2.item 2.ad 3

19 Non debuit ducere vitam auſteram, ſed conformem aliis in cibo et potu, 3. q.40.2.o.et q. 41.3.ad 1

20 Vita naturalis pertinet ad ſubſtantiam hominis; ideo non ſuſcipit magis et minus, 12. q. 112.4.ad 3

21 Vita uniuſcujuſque hominis eſt id, in quo maxime homo delectatur, et cui maxime intendit, 1.q.18.2. ad 2.et 22. q.81.1. ad 5.item q.179.1 c

22 Vita hominis duplex, ſcilicet corporalis et mentalis; ſecundum vitam ſecundum eſt nobis communicatio cum Deo et angelis, hic quidem imperfecte ſed in patria perfecte; non autem ſecundum primam, 1.q.95,1.ad 1. et 22.q.23.1. ad 1

23 Vita hominis triplex, ſc. practica, ſpeculativa, et voluptuoſa; prima proprie eſt humana, ſecunda angelica, ſed tertia beſtialis, 12.q.3.2.ad 1.et 22.q.179.2. ad 1. et ad 3

24 Vita abſtinentium in ſolitudine, & vita communis in communi converſatione approbantur exemplo Chriſti, & Joannis Baptiſtæ, 3. qu. 40. 1. ad 1

25 Vita in univerſali non dividitur per vitam activam, & contemplativam, ſed tantum vita hominis, 22.q.179.1.ad 2. & 2. c

26 Vita hominis ſufficienter dividitur per vitam activam, & contemplativam, 22. q.179. o

27 Activa eſt tantum in hac vita, 1.q 20.4.ad 3. & 12.q.67.1. ad 2 & qu.68. 6. ad 3. & 22. q.81. 4. o

28 Activa conſiſtit in omnibus agibilibus, ſed principaliter in iis quæ ad alterum ſunt, ſicut in optimo agibili; ſcilicet in actibus juſtitiæ, 22. qu. 181. 1. ad 1

29 Omnes actus virtutum moralium pertinent eſſentialiter ad vitam activam, etiam actus prudentiæ, 22. q. 180. 2. c. & q. 181.1.2. o

30 Cognitio practica agibilium pertinet eſſentialiter ad vitam practicam, non autem cognitio factibilium; ſed cognitio ſpeculativa æternorum præexigitur ad vitam practicam tantum ut cauſa, non autem eſſentialiter, 22. quæſt.181. 2. o

31 Vita activa duplex, ſcilicet interior, & exterior: prima adjuvat vitam contemplativam, non autem ſecunda, ſed im-

pedit eam, 22. q. 182. 3. o

32 Vita activa diſponit ad vitam contemplativam, quam nullus poteſt aſſequi perfecte, niſi prius ſit perfectus in vita activa, 22.q.181.1.ad 3.& q.182. 1.ad 2.& 4.c

33 Vita contemplativa directius & immediatius eſt ad dilectionem Dei, quam proximi, ſed activa eſt e converſo, 22.q.182.c. & q.188.2.c

34 In vita contemplativa homo convenit cum Deo, & angelis, ſed in vita activa cum animalibus, licet imperfecte, 12. q.3 5.c

35 Vita contemplativa habet Deum familiariorem, ſed vita activa eſt fructuoſior; ideo prima ſignificatur per Joannem, propter hoc prædilectum a Chriſto, ſecunda vero per Petrum, 1. q.20.4. ad 3

36 † Vita contemplativa ſecundum ſuum genus, eſt ſimpliciter nobilior & majoris meriti, & prior, quam activa, 12. q.57.1.c. & 22. q.152. 2.4.c. & q. 153.2 ad 1.& q.182,2.0. & q.188. 5.0.& 3.q.40.1. ad 2

37 † Opus activæ vitæ duplex, ſcil. ſpirituale, ut prædicare & docere, & corporale, ut recipere hoſpites, & ſervire infirmis; primum eſt melius quam ſint opera vitæ contemplativæ, non autem ſecundum, 22.q.188. 6.c.& 3.q.40.1.ad 2

38 Vita activa in præſenti durabilior eſt quam vita contemplativa, ex defectu noſtro, non autem ſecundum ſe, 22.q.181.4. ad 1. item ad 3

39 Ambæ poſſunt eſſe ſimul in eodem, 22. qu.182.1. ad 1.& ad 3

40 Quidam ſunt aptiores ad vitam activam, quam ad contemplativam, quidam autem e converſo, 22.q.182.4. ad 3

41 Prædicatores, & prælati debent eſſe perfecti in vita activa, & contemplativa, 22.q. 182.1. ad 1

42 Vita ſpeculativa eſt ſupra hominem, 22. qu.51. 1. c. & qu. 188.8.ad 5

43 † Vita contemplativa eſt tantum in intellectu, 22. q.180. 1.0.& 2.ad 1.& 7.ad 1

44 Vita contemplativa principaliter conſiſtit in contemplatione divinæ veritatis, ſed diſpoſitive conſiſtit in contemplatione cujuſlibet veritatis, 22.q. 180.4.0. & 7.c. & qu.181. 4. ad 2. item q.182.2.c

45 Vita contemplativa habet unum actum principalem, ſcil. contemplationem veritatis, in quo maxime perficitur veritatis contemplatio, & habet multos actus ſecundarios, 22. q. 180. 3. 4. c

46 Ad eam quatuor pertinent, ſc. virtutes morales, aliqui actus, contemplatio effectuum Dei, & Dei contemplatio, 22.q.180 4.c

47 Et eſt diuturna dupliciter, ſcilicet ſecundum ſe, ideſt ratione objecti, ſc. Dei, & quia caret contrario, & quoad nos, quia eſt in intellectu, & ſine labore,1.q.20.4.ad 3.& 22.q.180. 8. o

1 Vitium uniuſcujuſque rei videtur eſſe, quod non ſit diſpoſita ſecundum quod convenit ſuæ naturæ, 12. q. 71. 1. 2. corp.

2 Vitium eſt habitus, aut affectio animi, in tota vita inconſtans, & a ſeipſa diſſentiens, ſecundum Tullium, 12. q.71. 1. ad 3

3 Vitium in tantum eſt contra naturam hominis, inquantum eſt contra ordinem rationis, 12 q.71.2.c,fin.

4 In plus ſe habet vitium quam ægrotatio vel morbus, tam in anima quam in corpore; ſicut etiam virtus in plus ſe habet quam ſanitas; & ideo virtuti convenientius opponitur vitium, quam ægrotatio, vel morbus, & vitium poteſt eſſe ſine eis, & non e converſo, 12. qu.71. 1. 3. fin. & 2.corp. princ.

5 A vitio nomen vituperationis tractum creditur, ſecundum Auguſt.12 q.71.2,c

6 Vitia ſumunt ſpeciem a fine proximo, genus autem & cauſam a fine remoto, 22.q.11.1.ad 2.& q.111.3.ad 3

7 Non eſt contra rationem vitii capitalis, quod unum capitale oriatur ex altero, quia in-

Invidia manifeſte oritur ex vana gloria, 22. q.36.4. ad 1. & q. 118.7. ad 3. & q.132.4 ad 1. & q. 153.4. ad 1

8 Non oportet filias alicujus vitii capitalis eſſe ejuſdem generis cum eo, 22.q 118.8.ad 1.& q.153.5. ad 2

9 Vitia oppoſita virtutibus theologicis non reducuntur ad capitalia, ſicut nec virtutes theologicæ ad cardinales, 22. q.10.1.ad 3

10 Vitia carnalia in tantum magis extinguunt judicium, in quantum longius abducunt a ratione, 22. q.43.6.ad 3

1 Vituperatio creditur trahere nomen a vitio ſecundum Auguſt. quia de hoc quælibet res vituperatur, 12.q.71.2.c

2 Vituperium debetur ſoli culpæ, ſed reſpicit quemcunque defectum, ſecundum opinionem humanam, 22.q.44.2.0. & 3.c

3 Virtuoſi contemnunt vituperium, ſed imperfecti verecundantur, 22. q.144. 2. ad 1.& 4.ad 3

1 Vivere ſumitur dupliciter, ſcilicet pro eſſe viventis, & pro operatione ejus, 1. q. 18. 3.c. ad 1.& qu.54.1. ad 2. & 12.q.3.2. ad 1. & q. 56. 1. ad 1. & 22. q. 19. 7.c

2 Vivere dicitur eſſe viventis, quia per hoc quod habet eſſe per ſuam formam, tali modo operatur, 22. qu. 179. 1. ad 1

· Vivificare effective eſt perfectionis ſimpliciter, ideo convenit Deo; non autem vivificare formaliter, 1. q.51.1. ad 3. & 3. q.2.5.ad 1.& q.5.3. ad 2. & q. 50. 2.ad 2

1 Vivum ſive animatum eſt ſuperius ad hominem & ad animal, 3.q.50.4.b

2 Vivum non eſt prædicatum accidentale, ſed eſſentiale, 1; q.18.2.& 3.q.50.5.c

1 Ultimum rei duplex, ſcil. in re, & extra rem, 12.q.2.7.ad 3

2 Ultimum dicitur tripliciter, ſcil. ſimpliciter, in genere, & in ſpecie, 12.q.1.1.ad 1.fin. & q. 2. 7. ad 3. & qu.3.5.ad 3. & qu.5. 8. c

Umbræ, & picturæ, & ſomnia dicuntur eſſe falſa, inquantum non ſubſunt res, quarum habent ſimilitudinem, 1. q 17.c.ad 2. fin.

1 Unctionis extremæ ſacramenti materia oportet quod ſit conſecrata triplici ratione, ſcilicet quia efficacia ſacramentorum a Chriſto deſcendit propter plenitudinem gratiæ, quæ confertur, & ex hoc quod effectus ejus corporalis, ſcilicet ſanatio corporalis, non cauſatur ex materia naturali proprietate; & hæc conſecratio fit ab epiſcopo tantum, 3. q.72. 3. c

2 Effectus principalis ejus eſt remiſſio peccatorum, quoad reliquias; ſed conſequenter quoad culpam mortalem, vel venialem ſi inveniat, nec recipiens ponat obicem, 3.q.65.1.c

3 In ultima unctione infunditur gratia, quæ effectum ſacramento præbet, 3. q.87.3.c

4 Et remittit peccatum quoad maculam, per gratiam quam infundit, & quoad reatum pœnæ, fortificando ſubjectum, & quoad reliquias, id eſt quoad debilitatem mentis, non autem diſpoſitiones, & habitus cauſatos ex actibus peccatorum, 3.q. 65.1. c

5 In extrema unctione confertur perfecta ſanitas ſpiritualis, 3.q.84.1. ad 1

6 Hoc ſacramentum immediate diſponit hominem ad gloriam: ideo non debuit figurari per aliquod ſacramentum veteris legis; niſi remote per omnes curationes ejus, 12. qu. 102. 5. ad 3. item 3. qu. 65. 1. ad 4

7 Unctio baptizatorum in vertice ſignificat eminentiam dignitatis tripliciter, ſcil. regalis, ſacerdotalis, & collatæ, 3. q. 72.11 ad 3

8 † Unctio chriſmatis non propter digniorem partem capitis, ſed propter potiorem effectum epiſcopis reſervatur, 3. q. 72. 11. ad 3. fin.

9 † Unctio chriſmatis, qua ſignatur baptizatus in ſummitate capitis per ſacerdotem, per epiſcopum autem in fron-

te, ut in priori unctione ſignificetur ſuper ipſum Spiritus ſancti deſcenſio, ad habitationem Deo conſecrandam; in ſecunda quoque ut ejuſdem Spiritus ſancti ſeptiformis gratia cum omni plenitudine ſanctitatis & ſcientiæ, & virtutis, venire in hominem declaretur, 3.q.72.11. ad 3

Unigenitus eſt Chriſtus, quia ſolus eſt naturalis filius; ſed dicitur primogenitus, quia ſunt alii filii Dei, ſed adoptivi, 3.q. 33.3.c.ad 2.& q.45.3.c

1 Unio triplex, ſcil. ex integris & perfectis, ex transmutatis, & ex imperfectis, 3.q.2. 1.c

2 Unio animæ & corporis eſt de ratione hominis, 3. q. 50. 4. c

3 Prima unio hominis in Deum eſt per fidem, ſpem, & charitatem, 12. q.68.4. ad 3.& ad 4

4 Unio hæc eſt aliquid creatum, ſcilicet relatio exiſtens in natura humana realiter, in Deo autem ſecundum rationem tantum, quia prout eſt in Deo, non eſt aliquid ſecundum rem; ſed ſecundum rationem tantum, 3.q.2.7.o & 8.c

5 Unio Verbi Dei facta eſt in perſona divina, & non in natura, contra Eutychetem, 3. q 2.0. & 6.c. & 12.ad 1.& q.3.1.c. & q.9.2.ad 1. & q.13.1.c. & q.18. 1.c.& q.46.12.c.& q.50.2.0.& q. 53.1.ad 2

6 Facta eſt in ſuppoſito, ſeu in hypoſtaſi, 3.q.2.3.0.& 6.c.& q. 16.1.c

7 Natura humana non eſt unita Verbo accidentaliter, 3.q. 2.1.c

8 Anima & corpus in Chriſto uniuntur, 3. qu 2. 5. 0. & 16. 1. corp.

9 Natura divina unita eſt non ſolum animæ, ſed etiam corpori Chriſti, 3.q.2.10.ad 2

10 Hæc unio eſt maxima ex parte ejus in quo facta eſt, non autem ex parte unitorum, 3, q.2.9. o

11 † Unio quomodo poteſt dici naturalis Chriſto ex ipſa nativitate, non autem ex principiis naturæ humanæ in ipſo, 3.q.2.12.c.& qu.7.13.ad 2.& qu. 34.2.ad 2

1 Una eſt res quælibet per eſſentiam ſuam, 1.qu.6.3. ad 1.& q.11.4.ad 3.& q.76.7.c

2 Subſtantia habet per ſe unitatem vel multitudinem, ſicut & eſſe, non autem accidentia, ſed habent a ſubjecto, 1.q.39. 3.c

3 Ubicunque non eſt unitas ſpeciei, ibi non eſt unitas numeralis; niſi idem ſuppoſitum ſubſiſtat in duabus naturis, ſc. in Chriſto, 3.q.50.5.ad 2

4 Ex multis fit unum tripliciter, ſcil. ordine tantum, ordine & compoſitione, & per commiſtionem, 3.q. 2. 1.c

5 Unum dicitur dupliciter, ſc. unum quod eſt principium numeri, & unum quod convertitur cum ente, 1.qu.11.1.c. & 2.c.& q.30.3. o

6 Unum numero dicitur dupliciter, ſc. unum unitate naturæ, & unum unitate perſonæ, 3.q.3.6. ad 1.& 7. ad 2

7 Unum numero dicitur tripliciter, ſcil. primo indiviſibile in potentia, vel ſecundum quantitatem, vel ſecundum eſſentiam, vel ſecundum utrumque. Secundo indiviſibile in actu, & in potentia, cum ſitu, ut punctus. Tertio nihil importans niſi indiviſionem, ſcil. unitas quæ eſt principium numeri, quæ tamen inhæret alii, ſcil. ſuo ſubjecto, 1.q. 11.1. ad 2

8 Unum numero dicitur tripliciter, ſc. vel indiviſibile actu & potentia, vel actu tantum, vel unum perfectione, 3. q.73. 2. c

9 Quod convenit multis, non convenit eis ſecundum unam naturam communem, niſi ſit univocum & poſitivum, 1. qu. 65.1. c

10 Unum quantum ad illud quod ponit, conſtituit multitudinem, ſed quantum ad negationem quam addit ſupra ens, opponitur ei privative, 1.q.11. 2,ad 2

11 Multum abſolute ſumptum opponitur uni, ſed ut importat exceſſum, opponitur pauco, 1. q.11.2.ad 3

12

12 Unum ponitur in definitione multitudinis, non autem e converſo, 1.q.11.2. ad 4.& q.85. 8.ad 2

13 Non removet multitudinem, ſed diviſionem. Nec multitudo removet unitatem, ſed indiviſionem eorum, ex quibus conſtat, 1.q.30.3.ad 3

14 Multitudo poteſt immediate procedere ab uno ſimplici, 1. q.77.6. ad 1

15 Aliqua poſſunt eſſe unum, & multa diverſimode, non autem eodem modo, quia oppo-

23 Eſt major unit[illegible]

& perſonæ in nobis, & unitate animæ, & corporis, 3.qu.2.9. ad 3

24 Pater & filius in divinis ſunt unum, non autem unus, 1.q.31.2.ad 4

25 In patre & filio non eſt diſcrepans, ſed una divinitas, ut dicit Ambr.1.q.31.2. c

26 Omnia entia ſunt unum propter patrem tripliciter, ſcilicet quia in patre primo unitas invenitur, & ratio princi-pii quaſi primi, et ab ejus unitate eſt quod una natura in omnibus propagetur. Et omnia entia ſunt æqualia propter filium tripliciter, ſcilicet quia æqualitas eſt in filio, inquantum filius, inquantum verbum, et inquantum eſt imago. Et omnia entia ſunt connexa propter Spiritum ſanctum tripliciter, ſcilicet quia procedit ut amor, amor autem eſt connexio duorum, quæ connexio requirit tria, ſcilicet duo connexa, et unum connectens, 1.qu. c

Univerſale triplex, ſcili. univerſale in re, ideſt na- communis in particulari- , univerſale poſt rem, i- abſtractum ab eis, et uni- ale ante rem, id eſt formæ erſales rerum in mentibus lorum, 1. q. 55. 3. ad 1. et

Univerſale ſumitur duplici- , ſcil. pro natura rei cum tione univerſalitatis, et natura ut eſt in particula- : . Primo modo univerſale oſterius, ſed ſecundo mo- iverſalius eſt prius minus erſali via generationis, et poris, ſed eſt e converſo ne perfectionis, et inten- is naturæ, 1.q.85.3.ad1. et .29.6.c

Univerſale quoad naturam n ſingularibus, ſed quoad ationem univerſalitatis eſt tellectu, 1.q.85.2.ad 2. et 12. .6.c

Univerſale pro natura eſt cipium formale eſſendi et oſcendi ſingularia, ſed u- rſale pro intentione univer- atis eſt principium cognoſ- [illegible]ndi tantum, 1. quæſt. 85. 3. ad 4

5 Cognitio univerſalis duplex, ſcilicet ex parte objecti, et ex parte medii, 1.quæſt.35.3. ad 2

6 Univerſale dicitur eſſe ſemper, et ubique vel ſecundum diverſa eſſe, vel negative, quia non determinat ſibi locum, nec tempus, 1. qu.8. 4. ad1. et ad 2. et q 16. 7. ad 2

7 Univerſalius continet plura in potentia, et pauciora in

 actu,

76 Morales ſunt permanentiores intellectualibus, propter exercitium, ſed e converſo propter objectum, 12.q 53.1. ad 3.& 22. q.66.3.ad 1.

77 Morales ſunt neceſſariores ad vitam humanam intellectualibus, 12.q.66.3. ad 1

78 Una virtus alteri virtuti non contrariatur aut repugnat, ſed vitio; quia ſecundum Philoſophum, bonum non eſt bono contrarium, 22. quæſt. 101. 4.c

79 † Vitium non tantum opponitur virtuti perfectæ, ſed etiam imperfectæ in genere virtutis, ſc. habilitati naturali ad bonum, & diſpoſitioni ad virtutem, 12. q.73.2. ad 2. & q.74. 1. ad 2

80 Omne vitium, quod magis opponitur virtuti, nominatur ex defectu virtutis, 22.qu.107. 2.c

81 Cum virtus magis opponitur uni extremo vitiorum, quam alteri, illud vitium magis oppoſitum nominatur nomine paſſionis, ad quam refrænandam virtus principaliter ordinatur, 22. q.21.3.c.& q.53. princ.

82 Vitia, inquantum ſunt contra bonum rationis, contrariantur virtuti. Inquantum autem ſunt contra inſtinctum divinum, contrariantur donis, 12. q,68.1.ad 2

83 Multa vitia opponuntur uni virtuti dupliciter, ſc. ſecundum diverſam habitudinem ad virtutem, & ſecundum diverſas circumſtantiarum corruptiones, 22.q.10. 5.c. & q.92. 1.c.& 2. ad 1

84 † Non oportet quod principale vitium opponatur principali virtuti, 12.q.84.4. ad 1.& 22.q.34. 5.ad 1. & qu. 118.7. ad 1. & q. 142. 3. ad 1. & qu. 162. 6. ad 2. & 7. ad 3

85 Multa vitia opponuntur ſecundum diverſos actus eidem virtuti, 22.q.29.4. ad 3

86 Virtuti ut ſic opponitur vitium. Sed ut bonitati, opponitur malitia. Peccatum autem opponitur ei, ut operativæ boni, 12.q.71.1.0

87 Actus vitii poteſt eſſe cum habitu virtutis, & e converſo, niſi actus excludat cauſam habitus, 12 q.63.2. ad 2.& q.71. 4.0. & q.73.1.ad 2.& qu.77.2. ad 3.& 22.q.22.12 0

88 Vitium directe opponitur virtuti, non autem peccatum, niſi ſecundum actum, ſed opponitur actui virtuoſo, 12. qu. 71. 4. 0

89 Directa oppoſitio vitiorum ad virtutes non attenditur ſecundum cauſas, quia contingit unum vitium oriri ex diverſis cauſis. Sed attenditur ſecundum ſpeciem actus, 22 q. 116 1. ad 1. & qu 127.2. ad 1.& q 133. 2.c. & q.138.2.ad 1

90 Nec etiam attenditur ſecundum effectus, 22. qu. 127. 2. ad 2. & q.132.2. ad 3. & qu. 133. 3.c

91 Habitus virtutis & vitii corrumpuntur per judicium rationis, vel in contrarium moventis, vel ex ignorantia, vel paſſione, vel electione, 12. q. 53.1.c.fin.

92 Diverſitas finium diverſificat virtutes, 12.q.54 2.ad 3

93 Virtutes theologicæ differunt ſpecie a moralibus & intellectualibus, 12.q.62.2.0.

94 † Virtus infuſa differt ſpecie a virtute acquiſita dupliciter, ſcil. ratione diverſæ regulæ, & ratione diverſi finis, 12. q 63 4.0.

95 Virtutes morales differunt ſubjecto ab intellectualibus. Sed virtutes theologicæ differunt objecto ab utriſque, 12.q.58 2. 0.& q.62.2.0.

96 Objectum virtutum moralium & intellectualium eſt proportionatum naturæ hominis. Non autem objectum virtutum theologicarum, ſed eſt ſupra rationem, & ſupra naturam, 12.q.58 3.ad 3. & q 62.1.c.& 2.3. o & q 63.3.0.

97 Homo ſecundum virtutes morales dicitur ſimpliciter bonus, non autem ſecundum intellectuales, 12.qu.56. 3.c. & q. 68.3.ad 2.& 22.q.23.7.ad 5

98 Virtus ſumitur tripliciter, ſc. pro habitu, pro objecto, & pro actu ejus, 12. q.55. 1. ad 1

99 Virtus pro habitu dividitur in diverſa genera virtutum

ana-

analogice, quia bonum rationis non eſt in omnibus ſecundum eundem ordinem, 12. q. 61.1.ad 1

100 Genus virtutum triplex, ſc. theologicarum, intellectualium, & moralium, 12. qu. 68. 8. c

101 Virtus humana ſufficienter dividitur per intellectuales, & morales, 12.q.58.3.0

102 Virtus dicitur dupliciter, ſc. ſimpliciter, i. quæ facit recte operari, ut virrutes morales, & ſecundum quid, i. quæ facit facultatem recte operandi, ut intellectuales, 12. q. 56. 3.0. & q.57.1.0. & 3.4.c. & q.61. 1.c. & q.66.3.c

103 Partes, quæ ſingulis virtutibus aſſignantur, non ſunt partes integrales, ſed partes ſubjectivæ, vel potentiales, 12. q.64.4. ad 2

104 Virtus dicitur eſſe aliquorum dupliciter, ſcil. ut objectorum, & ut actuum, 12. q. 57.1.ad 2

105 Aliquid poteſt procedere ex radice virtutum dupliciter, ſc. directe, i. actus ejus, & indirecte, i. occaſionaliter, ſc. peccatum, 22. q.20.1.ad 2

106 Aliquid impedit virtutem dupliciter, ſcil. vel quoad communem ſtatum ejus, ſc. tantum peccatum, vel quoad perfectum ſtatum, ſc. aliquid minus bonum, 22.q.153 2.ad 1

107 Virtutes aliquas oportet eſſe theologicas, ad acquirendum beatitudinem ſupernaturalem, 12.q.62.1.0. & 2.3.c

108 Virtutes theologicæ dicuntur, quia habent Deum pro objecto, tantum a Deo infunduntur, & tantum per revelationem Dei in ſacra ſcriptura traduntur, 12.q.63.1.c. & 22 q. 175. 6.c

109 Virtutes theologicæ ſunt, quibus mens humana Deo conjungitur, 12. q.68.8. c. & q.104. 3.c. & q.151.2.c

110 Habent idem pro objecto & fine, ſc. Deum, 12 q. 62. 1.2.c. & qu.107.1. ad 1. & 22.q.4. 1.7.c. & qu.17.5.6.c. & q.19. c.ad 2. & qu. 20. 3. c. & q.23. 6. c. & q. 81. 5. 0. & qu. 161. 4. ad 1. & 5.c.

111 Habent duplicem regulam ſeu menſuram, ſc. Deum, & capacitatem noſtram, 12.q. 64.4.c

112 Non ſunt virtutes exemplares, quia non dicuntur theologicæ, quod Deus eis ſit virtuoſus, ſed nos ad Deum, & a Deo, 12. q. 62.1. ad 2

113 Sunt tantum tres, ſcil. fides, ſpes, & charitas, 12. q. 62.3.0. & 22.pr. & q.17.6.0

114 Secundum habitus ſunt ſimul, ſed ſecundum actus, via generationis fides, eſt prima, ſpes ſecunda, & charitas tertia. Sed ordine perfectionis eſt e converſo, 12.qu.62. 4.0. & 22. q.17.7.8.0

115 Sapientia non eſt virtus theologica, quia non eſt de Deo immediate, & ſecundum quod in ſe eſt, ſicut fides, ſed de Deo per effectus ejus, 12. q.52.2. ad 2

116 Virtutes intellectuales ſunt eorum, per quæ homo fit beatus, vel ſicut virtus actuum, & dupliciter, ſcil. meritorie, & inchoative; vel ſicut virtus objectorum; non autem ſicut ſubjectorum, niſi forte effective, 12.q.57.1.ad 2

117 Virtutes intellectuales ſunt tantum tres ſpeculativæ, ſc. ſapientia, intellectus, & ſcientia, & duæ practicæ, ſc. prudentia, & ars, 12.q.57.2 o. & q. 68.7.c. & 22.q.4.8.c. & q.47.5.c

118 Omnis virtus intellectualis ſpeculativa eſt tantum circa neceſſaria, practica vero eſt tantum circa contingentia, 12. q. 57.5.ad 3. & q.66.3. ad 3. & 22.q. 4.8 c. & q.47.5. c

119 Bonum virtutis intellectualis eſt verum, ſpeculativæ quidem abſolute, practicæ vero ſecundum conformitatem ad appetitum rectum, 12. qu.57.3. ad 3. & q.64.3 c

120 † Virtutes intellectuales non ſunt connexæ ad invicem, 12. q.65.1. ad 3

121 Intellectuales ſpeculativæ præferuntur intellectualibus activis, 12.q.68.7.c

122 Speculativæ non ex æquo diſtinguuntur ad invicem, ſed ordine quodam, ſicut in totis potentialibus, quorum una

pars

pars eſt perfectior altera, 12. q.57.2. ad 1

120 Virtutes morales poſſunt eſſe ſine intellectualibus, præter prudentiam & intellectum, & e converſo, præter prudentiam, 12.q.58.4.5.)

124 Nulla virtus moralis eſt paſſio, quia paſſio eſt motus, & eſt indifferens ad bonum & ad malum, habens principium in appetitu, & terminum in ratione. Sed virtus eſt e converſo, 12.q.59.1.0

125 Non omnis virtus dicitur moralis, ſed tantum illa quæ eſt in vi appetitiva, 12.qu.58.1.o.& q.68.8.c

126 Virtus moralis non eſt una tantum, ſed multæ ſecundum ſpeciem, 12.q.60.1.0

127 Mulræ ſunt virtutes morales circa operationes humanas, ſecundum diverſas rationes debiti, quæ ramen omnes habent rationem juſtitiæ, 12.q.60.3.0

128 Virtutes morales ſunt connexæ, 12.q.65.1.0. & 2.c.& q.66.2.c. & q.68.5. ad 3. & q.73.1.0. & 22.q.129.3. ad2. & q 134.2.ad 1. & q.146.4.0. & q 147.2.ad 1.& q.152.3.ad 2. & q.171.4.c.& 3.q.85.7.c

129 Finis cujuslibet virtutis moralis eſt attingere medium in propria materia, quod determinatur ſecundum rectam rationem prudentiæ, 12.q.66.3. ad 3

130 {Habitus virtutum moralium cauſantur in potentiis appetitivis, ſecundum quod moventur a ratione, 12 q.51.2.c.ad 3.& 3.c.& q.53.1.c.fin.

131 Finis virtutum moralium eſt bonum humanum, ſc. eſſe ſecundum rationem. Ideo oportet fines carum in ratione præexiſtere, 22. q.47 6.c. & q.123. 11.ad 2.& qu.136.1.2.c.

132 Omnis virtus moralis eſt circa delectationes, & triſtitias conſecutive, non autem objective, 12.q.59.4.ad 1.& q 60.2.c. & 22.q.58.9. ad 1

133 Omnis virtus moralis habet aliquas operationes bonas, quarum eſt productiva, & aliquas paſſiones ſimiliter, ut delectationem, vel triſtitiam, quę ſunt paſſiones. Tamen oportet alias virtutes eſſe circa operationes, & alia circa paſſiones, 12.q.60.2.0

134 Virtus moralis poteſt eſſe cum paſſione, & triſtitia, & ſine paſſione. Nec quælibet eſt circa paſſiones, 1.q.95.2.ad 3.& 12 q.95.0.& 22. q.58.9.0

135 Multæ virtutes morales ſunt circa paſſiones. Tamen eadem virtus poteſt eſſe circa multas paſſiones, propter contrarietatem, vel propter eardem rationem repugnandi rationi, 12.q.60.4.0.& item 8.c

136 Virtutes morales circa paſſiones ſunt undecim, ſecundum Ariſtotelem, ſc. fortitudo, temperantia, liberalitas, magnificentia, magnanimitas, philotimia, manſuetudo, amicitia, veritas, eutrapelia, & juſtitia. Sed ſunt duodecim cum juſtitia, quæ eſt circa operationes, 12.q.61.5.c. fi

137 Eadem virtus moralis, ſcil. temperantia, eſt circa omnes paſſiones concupiſcibilis, quia ſe conſequuntur, & ordinantur ad idem. Non autem circa paſſiones iraſcibilis, 12.q.60.4.0

138 Eadem eſt virtus moralis circa contrarias paſſiones, 12.q.50.4.c. ad 2

139 Ubi in actibus hominis eſt ſpecialis ratio bonitatis, oportet eſſe ſpecialem virtutem, 22. q.109.2.c. & q.114.1. c. & q.137.1.c.& q 149.1.c.prin. & 3.q.85.2.c

140 Ubicumque eſt aliquis actus hominis bonus, oportet quod reſpondeat alicui virtuti humanæ, 22. q.17.1.c. & q.81.2.c.& q.104.2.c.& q.109.1.c. & 3.q 85.1.2.c

141 Inter virtutes morales tanto aliqua virtus eſt potior, quanto majus aliquid contemnit, ut Deo inhæreat, 22.q.61.5.c.& q.104.3.c

142 Virtutes morales manent poſt hanc vitam in beatis quoad ſuum formale, ſcil. quoad ordinem rationis; non autem quoad ſuum materiale, ſcilicet quoad inclinationem appetitus ad paſſiones, vel ad operationes hujus vitæ, 12.qu.67.1.0.

& 2.c.ad 3. & 4.ad 1.& q.68.6.c. & 22.q.52.3.ad 2.& q.136.1.ad 1. & q.181.4. ad 1

143 Omnes virtutes morales reducuntur ad quatuor virtutes cardinales, 22.prol.ſi.

144 Et dicuntur virtutes cardinales principales, quia ſunt circa potiſſimum in materia virtutum. Cardinales vero dicuntur, quia ſunt fundamenta aliarum virtutum. Et ſunt virtutes generales virtualiter, 22. q.129.5.c.& q.134.4 c. & qu.137. 2.c.& q.141.7.c. & q.143.c. & q. 160.1.c

145 Solæ virtutes morales & prudentia dicuntur virtutes cardinales & principales, non autem intellectuales, nec theologicæ, 12.q.61. 1.0. & q.66. q.4. c

146 Et ſunt tantum quatuor, ſc. prudentia, juſtitia, fortitudo, & temperantia, 12.q.61.2. 3.0. & q.66.1.4.c. & 21.princ. & q.123.11.0.& q.141.7.0

147 Et capiuntur dupliciter, ſc. ut quatuor conditiones cujuslibet virtutis, ſc. diſcretio, rectitudo, firmitas, & modus, & ut determinantur ad principales materias. Primo modo ſunt virtutes generales, ſecundo vero modo ſunt virtutes ſpeciales, & realiter diſtinctæ, 12 q.61.2.3.4.0. & q.65.1.c. & q. 66 2. c. & 22. q. 54. 8. ad 2. & q.123. 2. 11. c. & qu. 189. 1. c. princ.

148 Et ſunt quadruplices, ſc. exemplares, politicæ, purgatoriæ, & purgati animi, 12.q.61. 5. o

149 Solæ virtutes infuſæ ſunt perfectæ, & ſimpliciter virtutes, 12. quæſt.65. 2.c. & 2 q.23. 7.c

150 Virtus acquiſita diſponit ad naturam humanam, ſed virtutes infuſæ diſponunt hominem altiori modo ad altiorem finem, & ad altiorem naturam, ſcil. ad naturam divinam participatam, 12. q.110, 3.c. & 22.q. 23.7.c

151 Virtutes infuſæ augentur per actionem Dei, acquiſitæ vero per actus noſtros, qui etiam diſponunt ad augmentum infuſarum, 12.q.92.1.ad 1

152 Virtutes acquiſitæ ſicut perficiunt hominem ad ambulandum, ſecundum quod congruit lumini naturalis rationis, ſic virtutes infuſæ perficiunt hominem ſecundum quod congruit lumini gratiæ, 12. q. 100. 3.c

153 Virtutes infuſæ non auferunt contrarias diſpoſitiones, ſicut virtutes acquiſitæ; ideo patiuntur difficultatem in operando, non autem virtutes acquiſitæ, 12. q.65.3.ad 2. & ad 3. & 3 q.89.1.c

154 Virtutes infuſæ auferuntur per quodlibet unum ſolùm peccatum mortale, non autem virtutes acquiſitæ, 12. qu. 63.2. ad 2. & q.65.3.c.& qu.71, 4.c.& qu. 73.1. ad 2. & 22. q.24.1.2.c. & q. 133.1.ad 2

155 Quilibet actus diſponit ad generationem virtutis acquiſitæ, ſed non complet eam, niſi ultimus actus perfectior aliis, agens in virtute omnium actuum præcedentium, 22. qu. 24. 6. ad 2

156 Finis virtutis acquiſitæ eſt bonum civile, ad quod dirigit; finis vero infuſæ eſt beatitudo cœleſtis, 12.q.63.4.c

157 Virtus acquiſita diminui poteſt per ceſſationem actus ejus, non autem infuſa, quia virtus acquiſita dependet ab actu ſuo, non autem virtus infuſa. 22.q.24.10.0

158 Virtutes morales acquiſitæ non manent poſt hanc vitam, nec infuſæ quoad actus circa propriam materiam, ſed tantum quoad actus circa finem, 22. q. 181.4.ad 1

159 Virtus naturalis eſt determinata ad unum. rationalis ſe habet ad multa, 12. q. 49. 4. ad 2. & q. 50. 1. c & q. 55. 1. c. ad 5

160 Virtutes naturales agunt ex neceſſitate naturæ. Ideo peccatum non poteſt eſſe in actibus earum, ſi ſint virtutes integræ. Non autem virtutes animæ agunt ex neceſſitate, 12. q. 71.4.c.ad 3

161 Quælibet virtus completa, vel virtus inſtrumentalis, eſt complete in omnibus ſimul concurrentibus ad unam actio-

pars eſt perfectior altera, 12. q.57.2. ad 1

120 Virtutes morales poſſunt eſſe ſine intellectualibus, præter prudentiam & intellectum, & e converſo, præter prudentiam, 12.q.58.4.5. 1

124 Nulla virtus moralis eſt paſſio, quia paſſio eſt motus, & eſt indifferens ad bonum & ad malum, habens principium in appetitu, & terminum in ratione. Sed virtus eſt e converſo, 12.q.59.1.0

125 Non omnis virtus dicitur moralis, ſed tantum illa quæ eſt in vi appetitiva, 12.qu.58.1. o.& q.68.8.c

126 Virtus moralis non eſt una tantum, ſed multæ ſecundum ſpeciem, 12.q.60.1.0

127 Multæ ſunt virtutes morales circa operationes humanas, ſecundum diverſas rationes debiti, quæ tamen omnes habent rationem juſtitiæ, 12.q. 60.3.0

128 Virtutes morales ſunt connexæ, 12. q.65.1.o. & 2.c.& q.66.2.c. & q.68.5. ad 3. & q.73. 1.0. & 22.q.129.3. ad 2. & q 134. 2.ad 1. & q.146.4.0. & q 147.2.ad 1.& q.152.3.ad 2. & q.171.4.c.& 3.q.85.7.c

129 Finis cujuslibet virtutis moralis eſt attingere medium in propria materia, quod determinatur ſecundum rectam rationem prudentiæ, 12.q.66.3. ad 3

130 Habitus virtutum moralium cauſantur in potentiis appetitivis, ſecundum quod moventur a ratione, 12 q.51.2.c.ad 3.& 3.c.& q.53.1.c.fin.

131 Finis virtutum moralium eſt bonum humanum, ſc. eſſe ſecundum rationem. Ideo oportet fines earum in ratione præexiſtere, 22. q.47.6.c. & q.123. 11.ad 2.& qu.136.1.2.c.

132 Omnis virtus moralis eſt circa delectationes, & triſtitias conſecutive, non autem objective, 12.q.59.4.ad 1.& q 60.2.c. & 22.q.58.9. ad 1

133 Omnis virtus moralis habet aliquas operationes bonas, quarum eſt productiva, & aliquas paſſiones ſimiliter, ut delectationem, vel triſtitiam, quę ſunt paſſiones. Tamen oportet alias virtutes eſſe circa operationes, & alia circa paſſiones, 12.q.60.2.0

134 Virtus moralis poteſt eſſe cum paſſione, & triſtitia, & ſine paſſione. Nec quælibet eſt circa paſſiones, 1.q.95.2.ad 3.& 12 q. 95.0.& 22. q.58.9.0

135 Multæ virtutes morales ſunt circa paſſiones. Tamen eadem virtus poteſt eſſe circa multas paſſiones, propter contrarietatem, vel propter eandem rationem repugnandi rationi, 12.q.60.4.0.& item 8.c

136 Virtutes morales circa paſſiones ſunt undecim, ſecundum Ariſtotelem, ſc.fortitudo, temperantia, liberalitas, magnificentia, magnanimitas, philotimia, manſuetudo, amicitia, veritas, eutrapelia, & juſtitia. Sed ſunt duodecim cum juſtitia, quæ eſt circa operationes, 12.q. 61.5.c. fi

137 Eadem virtus moralis, ſcil. temperantia, eſt circa omnes paſſiones concupiſcibilis, quia ſe conſequuntur, & ordinantur ad idem. Non autem circa paſſiones iraſcibilis, 12. q.60.4.0

138 Eadem eſt virtus moralis circa contrarias paſſiones, 12. q.50.4.c. ad 2

139 Ubi in actibus hominis eſt ſpecialis ratio bonitatis, oportet eſſe ſpecialem virtutem, 22. q.109.2.c. & q.114.1. c. & q. 137.1.c.& q 149.1.c.prin. & 3.q. 85.2.c

140 Ubicumque eſt aliquis actus hominis bonus, oportet quod reſpondeat alicui virtuti humanæ, 22. q.17.1.c. & q.81.2. c.& q.104.2.c.& q.109.1.c. & 3. q 85.1.2.c

141 Inter virtutes morales tanto aliqua virtus eſt potior, quanto majus aliquid contemnit, ut Deo inhæreat, 22.q.61.5.c.& q. 104.3.c

142 Virtutes morales manent poſt hanc vitam in beatis quoad ſuum formale, ſcil. quoad ordinem rationis; non autem quoad ſuum materiale, ſcilicet quoad inclinationem appetitus ad paſſiones, vel ad operationes hujus vitæ, 12. qu. 67. 1. o. &

& 2.c.ad 3. & 4.ad 1.& q.68.6.c. & 22.q.52.3.ad 2.& q.136.1.ad 1. & q.181.4. ad 1

143 Omnes virtutes morales reducuntur ad quatuor virtutes cardinales, 22.prol.ſ.

144 Et dicuntur virtutes cardinales principales, quia ſunt circa potiſſimum in materia virtutum. Cardinales vero dicuntur, quia ſunt fundamenta aliarum virtutum. Et ſunt virtutes generales virtualiter, 22. q.129.5.c.& q.134.4.c. & qu.137. 2.c.& q.141.7.c. & q.143.c. & q. 160.1.c

145 Solæ virtutes morales & prudentia dicuntur virtutes cardinales & principales, non autem intellectuales, nec theologicæ, 12. q. 61. 1. o. & q. 66. q. 4. c

146 Et ſunt tantum quatuor, ſc. prudentia, juſtitia, fortitudo, & temperantia, 12.q.61.2. 3.0. & q.66.1.4.c. & 21.princ. & q.123.11.0.& q.141.7.0

147 Et capiuntur dupliciter, ſc. ut quatuor conditiones cujuſlibet virtutis, ſc. diſcretio, rectitudo, firmitas, & modus, & ut determinantur ad principales materias. Primo modo ſunt virtutes generales, ſecundo vero modo ſunt virtutes ſpeciales, & realiter diſtinctæ, 12 q.61.2.3.4.0. & q.65.1.c. & q. 66 2. c. & 22. q. 54. 8. ad 2. & q. 123. 2. 11. c. & qu. 189. 1. c. princ.

148 Et ſunt quadruplices, ſc. exemplares, politicæ, purgatoriæ, & purgati animi, 12.q.61. 5. o

149 Solæ virtutes infuſæ ſunt perfectæ, & ſimpliciter virtutes, 12. quæſt.65. 2.c. & 2 q.23. 7.c

150 Virtus acquiſita diſponit ad naturam humanam, ſed virtutes infuſæ diſponunt hominem altiori modo ad altiorem finem, & ad altiorem naturam, ſcil. ad naturam divinam participatam, 12. q.110.3.c. & 22.q. 23.7.c

151 Virtutes infuſæ augentur per actionem Dei, acquiſitæ vero per actus noſtros, qui etiam diſponunt ad augmentum infuſarum, 12.q.92.1.ad 1

152 Virtutes acquiſitæ ſicut perficiunt hominem ad ambulandum, ſecundum quod congruit lumini naturalis rationis, ſic virtutes infuſæ perficiunt hominem ſecundum quod congruit lumini gratiæ, 12. q. 100.3.c

153 Virtutes infuſæ non auferunt contrarias diſpoſitiones, ſicut virtutes acquiſitæ; ideo patiuntur difficultatem in operando, non autem virtutes acquiſitæ, 12. q.65.3.ad 2. & ad 3. & 3.q.89.1.c

154 Virtutes infuſæ auferuntur per quodlibet unum ſolum peccatum mortale, non autem virtutes acquiſit., 12.qu. 63.2. ad 2. & q.65.3.c.& qu.71.4.c.& qu. 73.1.ad 2. & 22. q.24.1.2.c. & q. 133.1.ad 2

155 Quilibet actus diſponit ad generationem virtutis acquiſitæ, ſed non complet eam, niſi ultimus actus perfectior aliis, agens in virtute omnium actuum præcedentium, 22. qu. 24. 6. ad 2

156 Finis virtutis acquiſitæ eſt bonum civile, ad quod dirigit; finis vero infuſæ eſt beatitudo cœleſtis, 12.q.63.4.c

157 Virtus acquiſita diminui poteſt per ceſſationem actus ejus, non autem infuſa, quia virtus acquiſita dependet ab actu ſuo, non autem virtus infuſa, 22.q.24.10.0

158 Virtutes morales acquiſitę non manent poſt hanc vitam, nec infuſæ quoad actus circa propriam materiam, ſed tantum quoad actus circa finem, 22. q. 181.4.ad 1

159 Virtus naturalis eſt determinata ad unum. rationalis ſe habet ad multa, 12. q. 49. 4. ad 2. & q. 50. 1. c & q. 55. 1. c. ad 5

160 Virtutes naturales agunt ex neceſſitate naturæ. Ideo peccatum non poteſt eſſe in actibus earum, ſi ſint virtutes integræ. Non autem virtutes animæ agunt ex neceſſitate, 12. q. 71.4.c.ad 3

161 Quælibet virtus completa, vel virtus inſtrumentalis, eſt complete in omnibus ſimul concurrentibus ad unam actio-

nem,

nem, ſed eſt in ſingulis incomplete, 1.q.76.2.c

Vim ſecundum jura vi repellere licet, cum moderamine inculpatæ tutelæ, 12. q.64. 7.c

1 Viſionis nomen extenditur ad ſignificandum omnem cognitionem ſenſuum, & intellectus propter dignitatem viſus, & certitudinem ejus, 1. q.67. 1. c.& 12. q.67.5. ad 3.& 22. q.177. 1.ad 1

2 Videri dicuntur, quæ per ſe movent intellectum, vel viſum ad ſui cognitionem, 22. q. 1.4. 5.c

3 Viſio triplex, ſc. corporalis, imaginaria, & intellectualis, quarum quælibet poteſt eſſe ſupernaturalis, 1.qu.93.6.ad 4. & 22. q.174.1.ad 3. & q.175.3. ad 4

4 Viſio corporalis & intellectualis triplex, ſcil. per eſſentiam, per ſimilitudinem acceptam a re immediate, & per ſpeculum, 1.q.56.3.c

5 Principium viſionis intellectualis triplex, ſcil. lumen naturale, habituale, et primum intelligibile, per quod homo intelligit alia, 22. q.15.1.c

6 In viſione corporali, & imaginaria eſt quædam trinitas, ſed imperfecta, ſicut et in viſione intellectuali, quia deficit conſubſtantialitas, et coæternitas, 1. q.93. 6. ad 4

7 Ad viſionem ſenſibilem, et intellectualem duo requiruntur, ſc. viſus, et unio ejus cum viſibili, 1.q.12.2 c

8 Viſio intellectualis eſt excellentior viſione corporali et imaginaria ſola, non autem cum viſione intellectuali, 3. q. 30. 3. ad 1

9 Occupatio exterior facit minus videre in ſpeculabilibus, et clarius in agibilibus, propter experientiam et attentionem, 12.q.40.5.ad 1.& 22.q.181. 2. ad 2

1 Viſus habitus per generationem naturalem, & viſus cæci illuminati per miraculum, ſunt ejuſdem ſpeciei; ideo non poſſent eſſe ſimul in eodem oculo, ſicut duo accidentia, vel duæ formæ ejuſdem rationis non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubjecto, 1.q 94.3. ad 1.& 12. q.63.4. ad 3

2 Utimur pertinentibus ad viſum in intellectualibus, quia viſus ſpiritualior & ſubtilior eſt cæteris ſenſibus ratione objecti, & ratione immutationis, 1.q. 67.1.c

3 Senſibilia communia percipiuntur præcipue per tactum, & plus per viſum, 3. qu. 55. 6. ad 4

1 Vita nomen ſumitur ab apparenti exterius, ſcil. a movere ſe, ſed imponitur ad ſignificandum naturam, cui hoc convenit, 1.q.18.2.c

2 Vita quandoque pro eſſentia rei ponitur, ut Auguſtinus dicit, 1.q.54.1.ad 2

3 Vita primo manifeſtatur per hoc, quod aliquid movet ſe; ideo omne movens ſe quocunque motu vivit proprie, & nihil aliud niſi metaphorice, 1. quæſt.18.1.c.& 2.3.c.& 22.q.179. 1.c

4 Manifeſtatur duplici opere, ſcil. cognitione et motu, 1.q.85. 1.c

5 Vita non ſe habet ad vivere, ſicut eſſentia ad eſſe; ſed ſicut curſus ad currere; quorum unum ſignificat actum in abſtracto, et aliud in concreto. Unde non ſequitur, ſi vivere ſit eſſe, quod vita ſit eſſentia: licet quandoque vita pro eſſentia ponatur, ſecundum quod Auguſt. dicit, quod memoria, et intelligentia, et voluntas ſunt una vita, et ſic non accipitur a Philoſopho, cum dicit, quod actio intellectus eſt vita, 1.q.18.2.c.et qu.14.1.ad 2. et 22.q 179.1.ad 1

6 Vita ſive vivere poteſt accipi tripliciter, ſcilicet pro eſſe viventis, pro operatione vitali, & pro principio directivo artium, ſeu operationum vitalium, 1.q.18.2.c. ad 1 et 4. ad 4. et qu.54.1. ad 2. et 12. qu.3.2. ad 1. et qu.56.1. ad 1.et 22. qu.19.7. c

7 In Deo eſt perfectiſſime et maxime vita, 1.q.18. 3.c

8 Vita Dei eſt eſſentia ejus, 1. q.18.4.ad 1

9 Deus eſt ſuum vivere, ideo non

non habet principium vivendi, 1.q.18.3.ad 2

10 Vivere Dei eſt ſuum intelligere, 1 q.18. 3.c.ad 2.et 4.c

11 Omnia creata ſunt vita in Deo, quia quicquid eſt in Deo ut intellectum, eſt ipſum vivere Dei, et vita ejus, 1. q. 18. 4. o

12 Deus eſt vita animæ effective et mediante gratia, ſed anima eſt vita corporis formaliter et immediate, 12.qu.110.1. ad 2.et 22. q.23.2. ad 2

13 Quæ ſecundum nullum tempus ſunt, poſſunt dici eſſe vita in Deo, ſecundum quod vivere nominat intelligere tantum, non autem ut nominat principium operationis, 1.q.18. 4 ad 2

14 Mala non ſunt vita in Deo, quia non ſunt ab eo creata, nec conſervata, nec habent rationem propriam in Deo; cognoſcuntur enim a Deo per rationem bonorum, 1. q. 18. 4. ad 4

15 Vita rerum attribuitur Spiritui ſancto, inquantum res moventur a Deo; ſed vita rerum appropriatur Verbo, inquantum ſunt in Deo ut cognitæ ab eo, 1. q.18.4. b

16 Chriſtus non debuit eligere vitam ſolitariam, ſed converſari familiariter cum hominibus, ut doceret publicè, liberaret, et attraheret eos, 22. q 25.6.ad 5.et 3. q.40 1.o.et 2.c. ad 3

17 Non vixit ſemper in publico, ſed quandoque ſolitarius, propter exemplum, quietem, et orationem, et ut vitaret favorem et oſtentationem, 3. q, 40.1.ad 3

18 Elegit vitam activam, non quidem corporalem, ſed ſpiritualem, ſcil. doctrinæ et prædicationis, quia eſt optima, 3. q. 40.1.ad 2.item 2.ad 3

19 Non debuit ducere vitam auſteram, ſed conformem allis in cibo et potu, 3. q.40.2.o.et q. 41.3.ad 1

20 Vita naturalis pertinet ad ſubſtantiam hominis; ideo non ſuſcipit magis et minus, 12. q. 112.4.ad 1

21 Vita uniuſcujuſque hominis eſt id, in quo maxime homo delectatur, et cui maxime intendit, 1.q.18.2. ad 2.et 22. q.81.1. ad 5.item q.179.1.c

22 Vita hominis duplex, ſcilicet corporalis et mentalis; ſecundum vitam ſecundum eſt nobis communicatio cum Deo et angelis, hic quidem imperfecte ſed in patria perfecte; non autem ſecundum primam, 1.q.95,1.ad 1.et 22.q.23.1. ad 1

23 Vita hominis triplex, ſc. practica, ſpeculativa, et voluptuoſa; prima proprie eſt humana, ſecunda angelica, ſed tertia beſtialis, 12.q.3.2.ad 1.et 22.q.179.2. ad 1. et ad 3

24 Vita abſtinentium in ſolitudine, & vita communis in communi converſatione approbantur exemplo Chriſti, & Joannis Baptiſtæ, 3. qu. 40. 1. ad 1

25 Vita in univerſali non dividitur per vitam activam, & contemplativam, ſed tantum vita hominis, 22.q.179.1.ad 2. & 2. c

26 Vita hominis ſufficienter dividitur per vitam activam, & contemplativam, 22. q.179. o

27 Activa eſt tantum in hac vita, 1.q 20.4.ad 1. & 12.q.67.1. ad 2. & qu.68. 6. ad 3. & 22. q.81. 4. o

28 Activa conſiſtit in omnibus agibilibus, ſed principaliter in iis quæ ad alterum ſunt, ſicut in optimo agibili; ſcilicet in actibus juſtitiæ, 22. qu. 181. 1. ad 1

29 Omnes actus virtutum moralium pertinent eſſentialiter ad vitam activam, etiam actus prudentiæ, 22. q. 180. 2. c. & q. 181.1.2. o

30 Cognitio practica agibilium pertinet eſſentialiter ad vitam practicam, non autem cognitio factibilium; ſed cognitio ſpeculativa æternorum præexigitur ad vitam practicam tantum ut cauſa, non autem eſſentialiter, 22. quæſt.181. 2. o

31 Vita activa duplex, ſcilicet interior, & exterior: prima adjuvat vitam contemplativam, non autem ſecunda, ſed im-

pedit eam, 22. q. 182. 3. o

32 Vita activa diſponit ad vitam contemplativam, quam nullus poteſt aſſequi perfecte, niſi prius ſit perfectus in vita activa, 22.q.181.1.ad 3.& q.182. 1.ad 2.& 4.c

33 Vita contemplativa directius & immediatius eſt ad dilectionem Dei, quam proximi, ſed activa eſt e converſo, 22.q.182.c. & q.188.2. c

34 In vita contemplativa homo convenit cum Deo, & angelis, ſed in vita activa cum animalibus, licet imperfecte, 12. q.3.5.c

35 Vita contemplativa habet Deum familiariorem, ſed vita activa eſt fructuoſior; ideo prima ſignificatur per Joannem, propter hoc prædilectum a Chriſto, ſecunda vero per Petrum, 1. q.20.4. ad 3

36 † Vita contemplativa ſecundum ſuum genus, eſt ſimpliciter nobilior & majoris meriti, & prior, quam activa, 12. q.57.1.c. & 22. q.152. 2.4.c. & q. 153.2.ad 1.& q.182.2.o. & q.188. 5.o.& 3.q.40.1. ad 2

37 † Opus activæ vitæ duplex, ſcil. ſpirituale, ut prædicare & docere, & corporale, ut recipere hoſpites, & ſervire infirmis; primum eſt melius quam ſint opera vitæ contemplativæ, non autem ſecundum, 22.q.188. 6.c.& 3.q.40.1.ad 2

38 Vita activa in præſenti durabilior eſt quam vita contemplativa, ex defectu noſtro, non autem ſecundum ſe, 22.q.181.4. ad 1. item ad 3

39 Ambæ poſſunt eſſe ſimul in eodem, 22. qu.182.1. ad 1.& ad 3

40 Quidam ſunt aptiores ad vitam activam, quam ad contemplativam, quidam autem e converſo, 22.q.182.4. ad 3

41 Prædicatores, & prælati debent eſſe perfecti in vita activa, & contemplativa, 22.q. 182.1. ad 1

42 Vita ſpeculativa eſt ſupra hominem, 22. qu.51. 1.c. & qu. 188.8.ad 5

43 † Vita contemplativa eſt tantum in intellectu, 22. q.180. 1.o.& 2.ad 1.& 7.ad 1

44 Vita contemplativa principaliter conſiſtit in contemplatione divinæ veritatis, ſed diſpoſitive conſiſtit in contemplatione cujuslibet veritatis, 22.q. 180.4.o. & 7.c. & qu.181. 4. ad 2. item q.182.2.c

45 Vita contemplativa habet unum actum principalem, ſcil. contemplationem veritatis, in quo maxime perficitur veritatis contemplatio, & habet multos actus ſecundarios, 22. q. 180. 3. 4.c

46 Ad eam quatuor pertinent, ſc. virtutes morales, aliqui actus, contemplatio effectuum Dei, & Dei contemplatio, 22.q.180 4.c

47 Et eſt diuturna dupliciter, ſcilicet ſecundum ſe, ideſt ratione objecti, ſc. Dei, & quia caret contrario, & quoad nos, quia eſt in intellectu, & ſine labore, 1.q.20.4.ad 3.& 22.q.180. 8.o

1 Vitium uniuſcujuſque rei videtur eſſe, quod non ſit diſpoſita ſecundum quod convenit ſuæ naturæ, 12. q.71. 1. 2. corp.

2 Vitium eſt habitus, aut affectio animi, in tota vita inconſtans, & a ſeipſa diſſentiens, ſecundum Tullium, 12. q.71. 1. ad 3

3 Vitium in tantum eſt contra naturam hominis, inquantum eſt contra ordinem rationis, 12 q.71.2.c.fin.

4 In plus ſe habet vitium quam ægrotatio vel morbus, tam in anima quam in corpore; ſicut etiam virtus in plus ſe habet quam ſanitas; & ideo virtuti convenientius opponitur vitium, quam ægrotatio, vel morbus, & vitium poteſt eſſe ſine eis, & non e converſo, 12. qu.71.1. 3. fin. & 2.corp. princ.

5 A vitio nomen vituperationis tractum creditur, ſecundum Auguſt.12 q.71.2.c

6 Vitia ſumunt ſpeciem a fine proximo, genus autem & cauſam a fine remoto, 22.q.11.1.ad 2.& q.111.3.ad 3

7 Non eſt contra rationem vitii capitalis, quod unum capitale oriatur ex altero, quia in-

invidia manifeſte oritur ex vana gloria, 22. q.36.4. ad 1. & q. 118.7. ad 3. & q.132.4 ad 1. & q. 153.4. ad 1

8 Non oportet filias alicujus vitii capitalis eſſe ejuſdem generis cum eo, 22.q 118.8.ad 1.& q.153.5. ad 2

9 Vitia oppoſita virtutibus theologicis non reducuntur ad capitalia, ſicut nec virtutes theologicæ ad cardinales, 22. q.10.1.ad 3

10 Vitia carnalia in tantum magis extinguunt judicium, in quantum longius abducunt a ratione, 22. q.43.6.ad 3

1 Vituperatio creditur trahere nomen a vitio ſecundum Auguſt. quia de hoc quælibet res vituperatur, 12.q.71.2.c

2 Vituperium debetur ſoli culpæ, ſed reſpicit quemcunque defectum, ſecundum opinionem humanam, 22.q.44.2.0. & 3.c

3 Virtuoſi contemnunt vituperium, ſed imperfecti verecundantur, 22. q.143. 2. ad 1.& 4.ad 3

1 Vivere ſumitur dupliciter, ſcilicet pro eſſe viventis, & pro operatione ejus, 1. q. 18. 3.c. ad 1.& qu.54.1. ad 2. & 12.q.3.2. ad 1. & q. 56. 1. ad 1. & 22. q. 19. 7. c

2 Vivere dicitur eſſe viventis, quia per hoc quod habet eſſe per ſuam formam, tali modo operatur, 22. qu. 179. 1. ad 1

Vivificare effective eſt perfectionis ſimpliciter, ideo convenit Deo; non autem vivificare formaliter, 1. q.51.1, ad 3. & 3. q.2.5.ad 1.& q.3.3. ad 2. & q. 50. 2.ad 2

1 Vivum ſive animatum eſt ſuperius ad hominem & ad animal, 3.q.50.4.b

2 Vivum non eſt prædicatum accidentale, ſed eſſentiale, 1: q.18.2.& 3.q.50.5.c

1 Ultimum rei duplex, ſcil. in re, & extra rem, 12.q.2.7.ad 3

2 Ultimum dicitur tripliciter, ſcil. ſimpliciter, in genere, & in ſpecie, 12.q.1.1.ad 1.fin. & q. 2. 7. ad 3. & qu.3.5.ad 3. & qu.5. 8. c

Umbræ, & picturæ, & ſomnia dicuntur eſſe falſa, inquantum non ſubſunt res, quarum habent ſimilitudinem, 1. q 17.c.ad 2. fin.

1 Unctionis extremæ ſacramenti materia oportet quod ſit conſecrata triplici ratione, ſcilicet quia efficacia ſacramentorum a Chriſto deſcendit propter plenitudinem gratiæ, quæ confertur, & ex hoc quod effectus ejus corporalis, ſcilicet ſanatio corporalis, non cauſatur ex materia naturali proprietate; & hæc conſecratio fit ab epiſcopo tantum, 3. q.72. 3. c

2 Effectus principalis ejus eſt remiſſio peccatorum, quoad reliquias; ſed conſequenter quoad culpam mortalem, vel venialem ſi inveniat, nec recipiens ponat obicem, 3.q.65.1.c

3 In ultima unctione infunditur gratia, quæ effectum ſacramento præbet, 3. q.87.3.c

4 Et remittit peccatum quoad maculam, per gratiam quam infundit, & quoad reatum pœnæ, fortificando ſubjectum, & quoad reliquias, id eſt quoad debilitatem mentis, non autem diſpoſitiones, & habitus cauſatos ex actibus peccatorum, 3.q. 65.1. c

5 In extrema unctione confertur perfecta ſanitas ſpiritualis, 3.q.84.1. ad 1

6 Hoc ſacramentum immediate diſponit hominem ad gloriam: ideo non debuit figurari per aliquod ſacramentum veteris legis; niſi remote per omnes curationes ejus, 12. qu. 102. 5. ad 3. item 3. qu. 65. 1. ad 4

7 Unctio baptizatorum in vertice ſignificat eminentiam dignitatis tripliciter, ſcil. regalis, ſacerdotalis, & collatæ, 3. q. 72.11 ad 3

8 † Unctio chriſmatis non propter digniorem partem capitis, ſed propter potiorem effectum epiſcopis reſervatur, 3. q. 72. 11. ad 3. fin.

9 † Unctio chriſmatis, qua ſignatur baptizatus in ſummitate capitis per ſacerdotem, per epiſcopum autem in fron-

te, ut in priori unctione ſignificetur ſuper ipſum Spiritus ſancti deſcenſio, ad habitationem Deo conſecrandam; in ſecunda quoque ut ejuſdem Spiritus ſancti ſeptiformis gratia cum omni plenitudine ſanctitatis & ſcientiæ, & virtutis, venire in hominem declaretur, 3.q.72.11. ad 3

Unigenitus eſt Chriſtus, quia ſolus eſt naturalis filius; ſed dicitur primogenitus, quia ſunt alii filii Dei, ſed adoptivi, 1.q. 33.3.c.ad 2.& q.41.3.c

1 Unio triplex, ſcil. ex integris & perfectis, ex tranſmutatis, & ex imperfectis, 3.q.2. 1.c

2 Unio animæ & corporis eſt de ratione hominis, 3. q. 50. 4. c

3 Prima unio hominis in Deum eſt per fidem, ſpem, & charitatem, 12. q.68.4. ad 3. & ad 4

4 Unio hæc eſt aliquid creatum, ſcilicet relatio exiſtens in natura humana realiter, in Deo autem ſecundum rationem tantum, quia prout eſt in Deo, non eſt aliquid ſecundum rem; ſed ſecundum rationem tantum, 3.q.2.7.0 & 8.c

5 Unio Verbi Dei facta eſt in perſona divina, & non in natura, contra Eutychetem, 3. q 2.0. & 6.c. & 12.ad 1.& q.3.1.c. & q.9.2.ad 1. & q.13.1.c. & q.18. 1.c.& q.46.12.c.& q.50.2.0.& q. 53.1.ad 2

6 Facta eſt in ſuppoſito, ſeu in hypoſtaſi, 3.q.2.3.0.& 6.c.& q. 16.1.c

7 Natura humana non eſt unita Verbo accidentaliter, 3.q. 2.1.c

8 Anima & corpus in Chriſto uniuntur, 3. qu. 2. 5. 0. & 16. 1. corp.

9 Natura divina unita eſt non ſolum animæ, ſed etiam corpori Chriſti, 3.q.2.10.ad 2

10 Hæc unio eſt maxima ex parte ejus in quo facta eſt, non autem ex parte unitorum, 3, q.2.9.0

11 † Unio quomodo poteſt dici naturalis Chriſto ex ipſa nativitate, non autem ex principiis naturæ humanæ in ipſo, 3.q.2.12.c.& qu.7.13.ad 2.& qu. 34.2.ad 2

1 Una eſt res quælibet per eſſentiam ſuam, 1.qu.6.3. ad 1.& q.11.4.ad 3.& q.76.7.c

2 Subſtantia habet per ſe unitatem vel multitudinem, ſicut & eſſe, non autem accidentia, ſed habent a ſubjecto, 1.q.39. 3.c

3 Ubicunque non eſt unitas ſpeciei, ibi non eſt unitas numeralis; niſi idem ſuppoſitum ſubſiſtat in duabus naturis, ſc. in Chriſto, 3.q.50.5.ad 2

4 Ex multis fit unum tripliciter, ſcil. ordine tantum, ordine & compoſitione, & per commiſtionem, 3.q. 2. 1.c

5 Unum dicitur dupliciter, ſc. unum quod eſt principium numeri, & unum quod convertitur cum ente, 1. qu.11.1.c. & 2.c.& q.30.3. 0

6 Unum numero dicitur dupliciter, ſc. unum unitate naturæ, & unum unitate perſonæ, 3.q.3.6. ad 1.& 7. ad 2

7 Unum numero dicitur tripliciter, ſcil. primo indiviſibile in potentia, vel ſecundum quantitatem, vel ſecundum eſſentiam, vel ſecundum utrumque. Secundo indiviſibile in actu, & in potentia, cum ſitu, ut punctus. Tertio nihil importans niſi indiviſionem, ſcil. unitas quæ eſt principium numeri, quæ tamen inhæret alii, ſcil. ſuo ſubjecto, 1.q.11.1. ad 2

8 Unum numero dicitur tripliciter, ſc. vel indiviſibile actu & potentia, vel actu tantum, vel unum perfectione, 3.q.73. 2.c

9 Quod convenit multis, non convenit eis ſecundum unam naturam communem, niſi ſit univocum & poſitivum, 1. qu. 65.1. c

10 Unum quantum ad illud quod ponit, conſtituit multitudinem, ſed quantum ad negationem quam addit ſupra ens, opponitur ei privative, 1.q.11. 2, ad 2

11 Multum abſolute ſumptum opponitur uni, ſed ut importat exceſſum, opponitur pauco, 1. q.11.2.ad 3

12 Unum ponitur in definitione multitudinis, non autem e converſo, 1.q.11.2. ad 4.& q.83. 8.ad 2

13 Non removet multitudinem, ſed diviſionem. Nec multitudo removet unitatem, ſed indiviſionem eorum, ex quibus conſtat, 1.q.30.3.ad 3

14 Multitudo poteſt immediate procedere ab uno ſimplici, 1.q.77.6. ad 1

15 Aliqua poſſunt eſſe unum, & multa diverſimode, non autem eodem modo, quia opponuntur, 1.q.11.1. ad 2. & 2.ad 1. & 12.q.17.4. o

16 Unum quod eſt principium numeri, opponitur multitudini relative, ut menſura menſurato, non autem unum quod convertitur cum ente; ſed opponitur privative, 1. quæſt. 11. 2. c

17 Deus eſt unus, 1. q.11.3. o. & q.103.3. o

18 Eſt maxime unus, 1.q. 11. 4.o.& q.28.3.c. & q.30.1. ad 2.& q. 39. 3. c

19 † Deum eſſe unum poteſt ratione demonſtrari, & poteſt fide teneri, 1.q.2.2.o

20 Deus eſt unus per unam eſſentiam, & eſt ſua unitas, 1. q.103.3.o

21 Eſt unus ſecundum quod unum convertitur cum ente, non autem ſecundum quod unum eſt principium numeri, 1.q.11.3.ad 2.& q 30.3.ad 2

22 Unitas divinæ perſonæ eſt major unitate, quæ eſt principium numeri, quia eſt per ſe ſubſiſtens, completa, & habens in ſe quicquid pertinet ad rationem unitatis, 1. q.11. 4. ad 2. & q.2. 9. ad 2

23 Eſt major unitate naturæ & perſonæ in nobis, & unitate animæ, & corporis, 3.qu.2. 9. ad 3

24 Pater & filius in divinis ſunt unum, non autem unus, 1.q.31.2.ad 4

25 In patre & filio non eſt diſcrepans, ſed una divinitas, ut dicit Ambr.1.q.31.2. c

26 Omnia entia ſunt unum propter patrem tripliciter, ſcilicet quia in patre primo unitas invenitur, & ratio principii quaſi primi, et ab ejus unitate eſt quod una natura in omnibus propagetur, Et omnia entia ſunt æqualia propter filium tripliciter, ſcilicet quia æqualitas eſt in filio, inquantum filius, inquantum verbum, et inquantum eſt imago. Et omnia entia ſunt connexa propter Spiritum ſanctum tripliciter, ſcilicet quia procedit ut amor, amor autem eſt connexio duorum, quæ connexio requirit tria, ſcilicet duo connexa, et unum connectens, 1.qu. 39.8.c

1 Univerſale triplex, ſcilicet univerſale in re, ideſt natura communis in particularibus, univerſale poſt rem, ideſt abſtractum ab eis, et univerſale ante rem, id eſt formæ univerſales rerum in mentibus angelorum, 1. q. 55. 3. ad 1. et ad 3

2 Univerſale ſumitur dupliciter, ſcil. pro natura rei cum intentione univerſalitatis, et pro natura ut eſt in particularibus. Primo modo univerſale eſt poſterius, ſed ſecundo modo univerſalius eſt prius minus univerſali via generationis, et temporis, ſed eſt e converſo ordine perfectionis, et intentionis naturæ, 1.q.85.3.ad 1. et 12.q.29.6.c

3 Univerſale quoad naturam eſt in ſingularibus, ſed quoad intentionem univerſalitatis eſt in intellectu, 1.q.85.2.ad 2.et 12. q.20.6.c

4 Univerſale pro natura eſt principium formale eſſendi et cognoſcendi ſingularia, ſed univerſale pro intentione univerſalitatis eſt principium cognoſcendi tantum, 1. quæſt. 85. 3. ad 4

5 Cognitio univerſalis duplex, ſcilicet ex parte objecti, et ex parte medii, 1.quæſt.35.3. ad 2

6 Univerſale dicitur eſſe ſemper, et ubique vel ſecundum diverſa eſſe, vel negative, quia non determinat ſibi locum, nec tempus, 1. qu.8. 4. adi. et ad 2. et q 16. 7. ad 2

7 Univerſalius continet plura in potentia, et pauciora in

 actu,

actu, quam minus univerſale, 1.q.85.3.ad 2

8 † Univerſale eſt commune multis ſecundum rem, 1. q. 13. 9.c

Univerſum eſt unum unitate ordinis, ſecundum quod inferiora reguntur per ſuperiora, 1. q.103.3.0

† Vocatio dicit auxilium Dei moventis interius, & excitantis mentem ad deferendum peccatum: Ideo non eſt remiſſio peccatorum, nec juſtificatio, ſed cauſa ejus, 12. q.113.1.ad 5

1 Voluntarium importat quod motus & actus ſit a propria inclinatione, id eſt quod agere ſit a principio intrinſeco, & propter finem, 1. qu. 105. 4. c. & 12.qu.6.1.0.& 2.c. & qu.71.5. ad 2

2 Ad rationem ejus requiritur aliqua cognitio finis. 12.q. 6.2.c. & 3. ad 3.&5.c. & 7. ad 3. & 8.c

3 Voluntarium dicitur quod procedit a voluntate vel directe, ſc. a voluntate agente, vel indirecte, ſc. a voluntate non agente, 12.q.6.3.0. & 7. ad 3.& q.77.7.c

4 Voluntarium dicitur, quod eſt ſecundum inclinationem voluntatis. Et hoc dupliciter, ſc. ad agendum, & patiendum, 1.q.82.1.c.& 12.q.6.5.ad 2

5 Aliquid eſt voluntarium dupliciter, ſc. ſecundum ſe, & ſecundum cauſam ſuam, 12.q. 77.7.c. & 22.q.46.2. ad 2. & q.64. 8.c.& q.79.3.ad 2

6 Principium intrinſecum actus voluntarii, ſcil. vis cognoſcitiva & appetitiva, eſt principium primum; non quidem primum ſimpliciter, ſed primum in genere motus appetitivi, licet moveatur appetitus hominis ab aliquo exteriori, ſecundum alias ſpecies motus, 1.q. 105.4. ad 2. & ad 3. & 12.q.6.1.ad 1. & ad 2. & q.9.4. ad 1

7 Voluntatium poteſt eſſe ſine actu exteriori, & interiori, & aliquando eſt cum actu interiori, ſine actu exteriori, 12.q.6.3.0.& q.71.5.ad 2

8 In non habentibus uſum rationis non eſt voluntarium, nec involuntarium, 12.q.6.7.ad 3.& q.10.3.c

9 Voluntarium ſecundum rationem perfectam ſoli naturæ rationali convenit, brutis autem convenit ſecundum rationem imperfectam, 12. qu 6. 2.0

10 Voluntarium eſt maxime in actibus hominis, quia maxime cognoſcit finem ſui operis, & movet ſe, 12 q.6.1.0

1 Voluntas eſt appetitus rationalis, 1. qu. 78.1. ad 3. & qu. 80.1.0. & qu.81.1.c.& qu. 87.4.c. & 12.qu.6. princ. & 2. ad 1. & q.8.1.c.& qu.26.1.c. & q.46.4. ad 1.& q.56.5.ad 1.& q.59.4.c. & 22. q.24.1.c. & qu.27.1.c.& qu.58.4. ad 1

2 Eſt media inter rationem, & concupiſcibilem, & movetur ab utraque, ſcil. a ratione in continente; & a concupiſcibili in incontinente, 22. qu. 155.3 ad 2

3 Eſt rationalis per participationem, 12.qu.56.6.ad 2.& q. 59.4.ad 2. & qu.61.2.c.fin. & ad 2.& 22.q 58.4.ad 3

4 Humana poteſt aliquid velle ex judicio rationis, non ſequendo paſſionem appetitus ſenſitivi, 1. qu. 111.2. ad 3.& qu. 115.4.c.fi.& 12. q.10.3.0

5 Antecedens & ſecundum quid potius eſt velleitas, quam abſoluta voluntas, 1.q.19.6. ad 1.fi.

6 Duplex, ſc. voluntas, & natura, & voluntas ut voluntas, id eſt voluntas deliberata, 1.q.83.4.0

7 Voluntas ut natura, & voluntas deliberata, non differunt eſſentialiter ſecundum potentias, ſed ut conſequuntur cognitionem naturalem, & cognitionem per inquiſitionem, 1.q.83.4.0.& 3.q.18.3.c.ad 1

8 Voluntas ut voluntas, eſt ad utrumlibet, ſed voluntas ut natura, vult aliquid naturaliter & determinate, 1. qu. 41. 2.c.& 12.q.10.1.0

9 Voluntas hominis duplex, ſc. naturalis qua appetit bonum ſecundum ſe homini, inquantum eſt homo, & deliberata, ſc. de bono propter aliud, 1.q 41.

2, ad 3. & 3.q.18.1. ad 3. & 3.0. & 4.5.c.& q.21.3.c

10 Voluntas triplex, ſc. accedens, concomitans, & antecedens, 12.q.5.7.c

11 Regula voluntatis humanæ duplex, ſc. una propinqua & homogenea, id eſt, ipſa humana ratio, alia vero remota, & heterogenea, id eſt, prima regula, ſc. lex æterna, quæ eſt quaſi ratio Dei, 12.q. 21.1.c.& q.71.6.c

12 Aliquid eſſe, vel aliquid fieri voluntate, contingit dupliciter, ſcil. vel voluntate concomitante, vel voluntate ut principio, 1.q.41.2.c

13 Aliquis vult aliquid tripliciter, ſc. appetitu naturali; ſicut omnes homines volunt eſſe, & vivere. Alio modo per electionem ex aliqua præmeditatione. Alio modo non per ſe, ſed in cauſa ſua, ſicut eum velle infirmari dicimus, qui comedit nociva; & velle ſanari eum qui medicinam acceperit, 22 q.30.1.c

14 Aliquid poteſt eſſe volitum nunc & non prius dupliciter, ſc. vel quia incipit eſſe bonum, vel quia incipit eſſe cognitum, 1.q.19.7.c

15 Objectum voluntatis eſt bonum, 1.q.48.1.c. & qu.51.2.c. & q.105.4 c.& q.106.2 c.et 12.qu. 1.6.c. et q.5.8.c et q.8.1.0. Item 2.c. et q.9.2.c. et q 10.2.c. et qu. 20.1.c.et q.60.1.ad1

16 Objectum voluntatis eſt bonum univerſale, 1.qu.59.4.c. et qu 80.2.ad 2.et qu.82.4.c ad1. et 12. qu. 105.4.c. et 22. qu. 1.2. ad 3.et q.2.7.8 c et qu.9.1.c.ad 3.et 3.6 c. item qu.10.1.c. ad 3. item 22.q.24.1.c. et qu.25.2.c.et 3.qu. 19 3.c

17 Objectum voluntatis eſt bonum apprehenſum, 1. q.80 2. c. ad 1.et qu.82.3. ad 2.et 4. c. et 12 q.8.1.0.et q.13.5.ad 2. et q.19. 1.1. ad 3.et 3.0.et 5.10.c. et q.20. 1. ad 1. et qu. 27. 2.0. et qu. 76.1. ad 3.et 22.qu.4.7.c. et qu.7.1.c. et 2.ad 1. item q.8.4.c. et q.82. 3.c

18 Bonum et finis eſt objectum voluntatis, 12. q.1.1.c. et 2.ad 3. item 3. c. et q.5.4. ad 3. item q.11.1.c.et 22.q.4.1.8.c

19 Voluntas poteſt velle aliquid in ordine ad aliud, quia fertur in ſuum objectum conſequenter ad apprehenſionem rationis, 22.q.58.4.ad 2

20 Finis eſt objectum voluntatis, 1.q.48.1. ad 2. et 12.q.1.1. ad 2. et q.7.4.c.et q.9.3 c. et qu. 18.5.7 c. et q.19.2. ad 1. et qu.20. 1.c. et q. 72 1. ad 1. et 3. c. et qu. 73.6.c. et 22.q.8.8.c.et qu.23.7.c. et qu. 110.1.c. et q. 122.2.c. et qu. 180 1.c

21 Bonum in communi, ultimus finis, et omne naturale volenti, eſt volitum naturaliter, 12.q.10.1.0. et 22. qu.34.1. corp.

22 Cujuslibet voluntatis volitum eſt duplex, ſcil. principale, id eſt finis, et ſecundarium, i. ea quæ ſunt ad finem, ſed volitum principale eſt cauſa finalis voluntatis diſtinctæ realiter ab eo, non aliter niſi ſecundum modum ſignificandi, non autem volitum ſecundarium, 12.q.8.2.3.0

23 Bonum et malum ſunt objectum voluntatis; primum quidem ad proſequendum, ſecundum autem ad fugiendum, 1.q.20 1.c.et 12.q.8.8.ad 1. et qu. 74.2 ad 2

24 † Qui vult bonum propter indebitum finem, vult bonum ſub ratione mali, 12. q.19.7.ad 2 et ad 3

25 Voluntas tendit tantum in bonum exiſtens, vel in bonum apparens, et ſic tendit in non ens ſub ratione boni, 1. qu.19.9.c. et qu. 82.2. ad 1. et 12. qu.6.4. ad 3. et qu.8.1.0.et qu.18. 4.ad 1.et qu.19.1. ad 1.et qu.27.1. ad 1.et qu.29.4.c. ad 5. et qu.74. 1.ad 1.et qu.77.2.c. et quæſt. 80.1. corp.

26 Operatio voluntatis, ſcil. velle, nihil aliud eſt, niſi inclinatio volentis in objectum voluntatis, 1. qu. 82. 2.c. et qu. 87.4.c. et qu.105.4.c et qu. 106.2. c.et q.111.2.c.et 12.q.6.4.c

27 Voluntas pro facto reputatur, 1.q.64.2.ad 3. et 12.q.20. 4.c.et 3.q.68.2.ad 2.fin.

28 Sufficit bona voluntas, ubi deeſt facultas, quia laus virtutis in voluntate conſiſtit, non autem in poteſtate. Et ideo de-

deficere ab æqualitate, quæ eſt medium juſtitiæ, propter defectum poteſtatis, non diminuit laudem virtutis, ſi non fuerit defectus ex parte voluntatis. Et etiam in baptiſmo, apud Deum voluntas pro facto reputatur, ei qui non habet tempus operandi, 12. qu. 81.6. ad 1. et q. 106.3. ad 5. et qu. 107.1. ad 2. et 3. qu. 68.2. ad 3. fin.

29 Omne illud, cujus principium eſt voluntas, quantum in ſe eſt, poteſt eſſe, et non eſſe, et poteſt eſſe tale vel tale, et poteſt eſſe tunc, vel nunc, 1.q.41.2.c

30 Actus voluntatis & cujuſlibet appetitus tendit in bonum, & in malum ſicut in propria objecta; ſed in bonum tendit prius & per ſe, in malum vero ſecundario, & per aliud, inquantum opponitur bono, 1.q.20.1.c

31 Actus voluntatis eſt ad bonum, proſequendo illud; ſed eſt ad malum fugiendo tantum. Primus dicitur voluntas, ſecundus vero dicitur noluntas, 12.q.8.1.ad 1.& ad 2

32 Bonitas & malitia actus voluntatis dependet ex objecto tantum ex ratione, & ex lege æterna, 12.qu.19.0.& qu. 21.1.0

33 Actus voluntatis diſcordans a ratione recta, vel concordans cum ratione errante, eſt malus, 12.q.19.5.6.0

34 Voluntas poteſt moveri dupliciter, ſcil. ab exteriori, ideſt ab objecto, vel a repræſentante illud, & ab intrinſeco, ideſt vel a ſe, vel a cauſante eam, 1.qu.105.4.0. & qu. 106.2.c.& q.111.2.c. & 12.q.9.4. 0.& q.80.1.c

35 Aliquid movet voluntatem ex parte objecti tripliciter, ſc. ipſum objectum, proponens vel offerens objectum voluntati, & perſuadens rationi, 12.q.80.1.c

36 Voluntas movetur ab appetitu ſenſitivo ex parte objecti, quod videtur convenire vel diſconvenire, ſecundum diſpoſitionem hominis per paſſiones, 12. qu. 9.2.0. & 5.c.fin. & qu.10.3.0. & qu. 75.2.c. & qu. 77.1.0

37 Oportet quod voluntas moveatur ab aliquo exteriori dupliciter, ſc. ab objecto, & quoad exercitium primi actus ejus, 12.qu.9.4.0. & qu.17.5. ad 2.&q.103.8.ad 1

38 Nec movetur neceſſario ab aliquo objecto, quoad exercitium actus, ſed quoad determinationem actus, movetur ab aliquo objecto, non autem ab omni objecto, nec a paſſione, nec a Deo, ſed tantum ab ultimo fine, 1.q.82.1.2.0. & 12.q.10.0.& q.80.1.c

39 Voluntas movetur a ſe, quia inquantum vult finem, eſt in actu, ſed reſpectu eorum quæ ſunt ad finem, eſt in potentia, 12.q.9.3.0. & 4.c. & qu. 17.6.ad 1. & q.74.1. ad 3.& 22.q. 82.1.ad 1

40 Voluntas diſtinguitur contra naturam, ſicut una cauſa contra aliam, licet habeat modum naturæ, inquantum fundatur in natura, 12.q.10.1. ad 1.& q.51.1.ad1

41 Voluntas hominis nec a natura, nec ex neceſſitate movetur ab appetitu inferiori, 12.q.10.3.b.

42 Non eſt determinata ad unum ſicut natura, quia voluntas ſequitur formam univerſalem, natura vero ſequitur formam particularem, 1. qu. 41.2.c. & 12.qu.10.1.ad 3. & q.13.1.c.& q.50.5.ad 3

43 Voluntas determinatur ad unum per conſilium rationis, non autem neceſſario per aliquod agens extrinſecum, 12.q.50.2.ad 3.fin.

44 Voluntas dicta per eſſentiam eſt in ratione dicta per eſſentiam, ſed voluntas participative ſumpta eſt in ratione per participationem, 3. q.18.2. c.ad 1

45 Voluntas etiam a Deo cogi non poteſt, etſi poſſit ab illo de neceſſitate mutari, operando in illa ſicut in natura, 12.qu 6.4.ad 1.& qu.9.6.c.& q.10.4.0

46 † Voluntas a nulla re creata cogi poteſt, neque neceſſario moveri, 12. qu. 6. 4. c.

47 † Paſſiones animi non poſſunt cogere voluntatem, licet aliter moveant inclinando affectum, 12.q 6.7.c. ad 2. & q.9.2.o

1 Vomitus poteſt ſine culpa procurari, de conſilio medicinæ, in remedium languoris, 22. qu. 148. 6. ad 2. & qu. 150. 2. ad 3

2 Multum comedere vel bibere propter vomitum, ſecundum conſilium medicinæ, non eſt peccatum, licet ebrietas non excuſaretur a peccato, 22.q.150.2.ad 3

3 Vomitus per ebrietatem, vel voracitatem eſt vitioſus, non autem ſi contingat infirmitatis cauſa, 3. quæſt. 83. 6. ad 7

1 Votum dicitur a voluntate, quaſi a primo movente rationem ad promittendum, 22.q.88.1.ad 2

2 Vovere eſt actus latriæ, ſeu actus religionis, licet actus aliarum virtutum ſint materia ejus, 22. q.88.5.o. & 6.c. ad 2.& q.189.2.c

3 Votum eſt promiſſio Deo facta de meliori bono, quod videlicet non cadit ſub neceſſitate abſoluta, neque ſub neceſſitate finis, ſed de actibus virtutum, qui Deo placere noſcuntur, 22.qu.88.1.o. & 2. 4. c.& 5.c.ad 1.& 7.12.c. & q.189. 3 c

4 Votum eſt teſtificatio quædam promiſſionis ſpontaneæ, quæ debet fieri Deo de iis, quæ Dei ſunt, 22. q. 88.1.c.fin. & q.189.3.c

5 Ad votum tria de neceſſitate requiruntur, ſc. deliberatio, propoſitum, & promiſſio, in qua promiſſione perficitur ratio voti, ſed quandoque ſuperadditur pronunciatio oris, & teſtimonium aliorum, ad quandam confirmationem voti, 22.q.88.1.o

6 Votum fit ſoli Deo, licet ſit de eo quod aliquando fit Sanctis, 22.q.88.5.ad 3

7 Sub voto non cadunt peccata, nec indifferentia, nec neceſſaria abſolute, nec propter finem, niſi ut voluntaria, ſed votum debet ſemper fieri de

meliori bono, 22. qu.88.2.o. & 10.corp.

8 Expedit vovere, quia votum firmat voluntatem in bono, nec tamen libertatem diminuit, nec eſt periculoſum de ſe, ſed eſt culpa mutantis voluntatem, ſed aſſimilat beatis, 22.q.88.4.o

9 Homo eſt ſic liber, quod poteſt aliqua vovere & facere, etiam contra præceptum Papæ, 22.q.88.12.ad 2

10 Vovere nunquam convenit Chriſto, quia Deus erat, & habebat voluntatem firmatam, ut comprehenſor, 22.q. 88.4.ad 3

11 Votum ſingulare duplex, ſcilicet votum ſimplex & ſolemne; primum eſt promiſſio ſola: ſecundum vero eſt promiſſio, & datio, 22.qu. 189.2. ad 1.& 5.c

12 Votum ſolemnizatur dupliciter tantum, ſc. per ſuſceptionem ordinis ſacri, & per profeſſionem certæ regulæ, 22.q.88.7.o.& 9.c

13 Votum ſimplex impedit matrimonium contrahendum, ſed non dirimit contractum, non tamen poteſt petere debitum ſine diſpenſatione eccleſiæ auctoritate apoſtolica; votum vero ſolemne facit utrumque, 22. qu.88.7.b. & qu.189.8. ad 3

14 Opus ex voto eſt laudabilius, & magis meritorium quam opus ſine voto, 22. qu. 88.6.o. & qu.189.2.c. & 3. qu.28. 4.c

15 Opus ex voto diſplicens, cum voluntate implendi illud, eſt magis meritorium, quam opus placens ſine voto, cæteris paribus, 22.q.88.6.ad 2

16 † Virtus voti eſt obligatio ejus, quæ eſt major in voto ſolemni, quam in voto ſimplici, & quoad Deum, & quoad homines, 22. q.88.7.ad 1

17 Votum obligat ſecundum intentionem voventis, ſcil. ad reddendum ſtatim, vel ad certum tempus, vel cum conditione, 12.q.88.3. ad 3. & q.189. 3.ad 2.& 4.c

18 Obſervare votum eſt de lege naturali, durante obliga-

tio-

tione ejus, quæ ceſſat vel ex ſe, vel auctoritate ſuperioris in iis quæ in dubium vertuntur diſpenſantis vel commutantis, 22.q.88.10.ad 2.& 12.ad 2

19 Omne votum rite factum obligat, ideo tranſgrediens illud peccat mortaliter, 22. qu. 88.3.o.& q.189.3 c

20 Perdens virginitatem, quam voverat, tenetur facere quod poteſt, ſc. tenetur continere, & pœnitere, ſi perdidit ex culpa ſua, & ſimiliter in aliis, 22.q.79 3.ad 2.et q.88.3.ad 2

21 Nullus poteſt ſe ex voto firmiter obligare ad id, quod eſt in poteſtate alterius tantum, 22.qu.88 8.o.et 9.c.ad 2.et q.189 5.o

22 Non habentes uſum rationis, ut amentes, et pueri ante annos pubertatis, non poſſunt vovere, 22. qu.88.9.c.et q.189.5.c

23 Puer ante uſum rationis non poteſt ſe obligare ad aliquid ex voto, quo uſu rationis habito, poteſt ſe obligare, ſed omne votum ejus, etiam votum religionis ante annos pubertatis, ideſt ante annos quatuordecim in puero, vel ante annos duodecim in puella, poteſt irritari a parentibus, et a tutoribus, non autem poſt annos pubertatis, 22. q.88.8.ad 2.et q.189.5.c

24 Filius etiam poſt annos pubertatis non poteſt aliquid vovere quoad res domeſticas ſine conſenſu patris, 22. qu.88. 8.ad 2

25 Vovens illud, quod non eſt in poteſtate ſua, non peccat, quia in ejus voto intelligitur debita conditio, ſcilicet ſi ſuis ſuperioribus placuerit, vel ſi non contradicant; qua conditione extante, tenetur implere votum, 22. qu. 88.8. ad 1. et ad 4. et 9 b et ad 2. et 12. ad 2.et q.189.5.ad 4

26 Fractio voti eſt quædam infidelitatis ſpecies, et ad fidelitatem pertinet ſervare promiſſa, 12.q 88 3.c

27 Omne votum temporale factum in ſæculo, etiam votum crucis in ſubſidium terræ ſanctæ, ſolvitur per ingreſſum religionis, ſine alia diſpenſatione, quia votum religionis includit omnia vota, ratione perpetuitatis, & obedientiæ, nec ſingularitas convenit ei, & onus religionis ſufficit, & eſt quodammodo magis ampliatio voti, quam voti commutatio, 22.qu.88.12.ad 1.& q. 185.8.ad 2.& qu.189.3 ad 3. item 7.c

28 Si quis vovendo prius cogitavit de religione communiter, & poſt elegit unam, tenetur ſimpliciter ad religionem, ideo ſi non poteſt recipi in religione a ſe electa, tenetur aliam quærere; ſi autem e converſo, intelligitur, ſi velit, 22. q.88 3.ad 2.& q.189. 3.ad 2

29 † Nullum votum religioſi eſt firmum, niſi de conſenſu prælati, quia nullum tempus eſt, in quo prælatus non poſſit eum in aliis occupare, 22.q.88.8. ad 3

30 In votis poteſt diſpenſari, inquantum in aliquo caſu illud quod cadit ſub voto eſt ſimpliciter malum, vel inutile, vel impeditivum majoris boni. non autem inquantum illud eſt de jure naturali, vel divino, 22.q.88.10.0

31 Diſpenſatio voti eſt, cum abſolute determinatur non eſſe ſervandum, commutatio autem voti eſt, cum pro eo aliquid aliud imponitur, 22. qu. 88.10.c

32 Votum poteſt ex cauſa rationabili commutari in aliud melius, vel in aliud minus periculoſum, ſicut & diſpenſari, 22.q.88 10.c.fi.& ad 1

33 In utroque autem requiritur auctoritas eccleſiæ, in perſona Dei, 22.qu.88.2.ad 3.& 12.0

34 Votum vergens in periculum perſonæ debet frangi ſecure, ſi diſpenſatio non poſſit haberi, 22.q 88.2.ad 3. & 12. ad 2

35 Vota de rebus vanis, & inutilibus non debent diſpenſari, nec ſervari, ſed debent derideri; ſicut vota de non pectinare caput in tali, vel tali die, quia talia vota mulierum ſunt magis ſortilegia, quam

vo-

vota, & ſunt reliquiæ quædam idololatriæ, ſecundum quam ſervabantur dies & menſes; & peccant talia voventes, quia cum infidelibus etiam nec nomina debemus habere communia, ſecundum Hieronymum, 22.q.88.2.ad 3

36 Papa habet plenariam poteſtatem diſpenſandi in omnibus votis diſpenſabilibus, alii vero participative, ſecundum quod Papa concedit eis, 22.q.88.12.ad 3

37 Solus Papa poteſt diſpenſare in votis perpetuis, ut in voto continentiæ, & religionis, & in voto crucis in ſubſidium terræ ſanctæ, & in voto peregrinationis ad transferendum ad terram ſanctam, alii vero prælati poſſunt diſpenſare in aliis votis, niſi Papa diſpenſationem ſibi reſervet, ſicut in voto terræ ſanctæ, & ſimilibus, 22.qu 88. 12.ad 3.& q.184.6.c.fi & q.185.4. c.fi.& q.189.7.c

38 Si prælatus diſpenſat ſine apparenti cauſa in votis, diſpenſatio prælati non excuſat voventem in manifeſtis a culpa, ſicut ſi prælatus diſpenſaret cum aliquo ſuper voto de ingreſſu religionis, nulla apparenti cauſa obſtante, 22.qu. 88.12.ad 2

39 Si cauſa diſpenſandi in voto ſit apparens, vel dubia, poteſt ſtari judicio prælati diſpenſantis, vel commutantis votum, non autem judicio proprio, quia ipſe vovens non gerit vicem Dei, niſi forte in caſu, in quo id quod vovit, eſſet manifeſte illicitum, vel non poſſet opportune ad ſuperiorem recurrere, 22.qu.88.12. ad 2

40 In voto continentiæ non eſt diſpenſandum propter periculum mortis corporalis, quia bonum continentiæ, etiam ſine voto, eſt multo melius quam ſalus corporis, & per alia remedia provideri poteſt, 22.qu. 88.11.ad 3

41 In voto continentiæ & religionis, per profeſſionem ſolemnizato, etiam Papa non poteſt diſpenſare, licet quidam Juriſtæ ignoranter contrarium dicant, quia periculis humanis obviandum eſt per humana, & non per divina, 22.qu.88.11. o. & qu.186. 8. ad 3. & qu. 189.8. ad 5

42 Simplex votum etſi dirimat matrimonium contrahendum, contractum tamen nullatenus tollit, Suppl q 53 1.o

43 Votum ſolemne ex ſui natura non modo contrahendum, ſed & contractum matrimonium tollit, cum per illud homo ſui corporis poteſtatem amiſerit, Deo ſe ad perpetuam continentiam dedicando, Suppl.q.53 2.c

1 Vox ſuper Chriſtum in baptiſmo, transfiguratione, & oratione fuit effective a tota Trinitate, ſed repræſentative appropriatur Patri, 3. qu. 39.8. ad 3

2 Anima poteſt formare voces corporales, quia unitur corpori, non autem angelus, 1.q.51.3.ad 4

3 Voces non ſignificant ſpecies intelligibiles, ſed ſignificant ea quæ ſibi format intellectus ad judicandum de rebus exterioribus, 1.q.85.1.ad 2

1 Uſura in euangelio metaphorice accipitur, ſc. pro ſuperexcellentia bonorum ſpiritualium, quam exigit Deus, volens ut in bonis acceptis ab eo ſemper proficiamus, quod eſt ad utilitatem noſtram, & non ejus, 22.q.78 1.ad 1

2 Uſura eſt pretium pecuniæ mutuatæ, vel cujuſcumque rei, cujus uſus eſt conſumptio, vel diſtractio ejus, 22 q.78.1.c

3 Accipere pretium pro principali uſu pecuniæ, qui eſt diſtractio ejus, eſt uſura, non autem pro ſecundario uſu ejus, ſcil. ad oſtentationem, vel in pignus, ſed in uſu vaſorum eſt e converſo, 22.q.78.1.ad 6.

4 Uſura ſecundum ſe eſt injuſta, contra legem naturæ, et peccatum mortale, quia idem bis venditur, vel venditur id quod non eſt, 22.q 78.1.0

5 Theologi conſiderantes juſti et injuſti rationes, ſubtilius exponentes nomina hæc deſignantia, large extendunt hujus ne-

nominis ſignificationem ad incrementa quæ proveniunt ex uſu omnium rerum, per ſimilem uſum & rationem, non tantum pecuniæ. 22.q.78.1.2.0

6 Significat primo nomen uſuræ incrementum quod parit pecunia ex uſu ſuo; ſecundario autem etiam ſignificat ſuperabundantiam, quam parit quælibet res ex uſu ſuo, ſimili cum uſu pecuniæ, 22.q.78.1.c

7 Quod ab extraneis Judæi uſuram acciperent, non fuit conceſſum quaſi licitum, ſed permiſſum, ad majus malum vitandum. 12.q.108.1.ad 1. & 22.q.78.1.ad 2

8 Mutuans poteſt exigere recompenſationem eorum tantum, quæ pecunia non menſurantur, puta benevolentiam, & amorem ejus cui mutuavit, vel aliquid hujuſmodi, 22 q.78.2.0

9 Et poteſt deducere in pactum recompenſationem damni, per quod ſubtrahitur ſibi aliquid quod debet habere, hoc enim non eſt vendere uſum pecuniæ, ſed damnum vitare, & poteſt eſſe, quod accipiens mutuum majus damnum evitet, quam dans incurret; unde accipiens mutuum cum ſua utilitate damnum alterius recompenſat, 22.q.78.2.ad 1.& 3.c

10 Recompenſationem vero damni, quod conſideratur in hoc, quod de pecunia non lucratur, non poteſt in pactum deducere, quia non debet vendere id quod nondum habet, & poteſt impediri multipliciter in habendo, 22.q.78.2.ad 1

11 Nec quidquid de pecunia uſuraria aliquis lucratus fuerit, quia id, quod de tali re eſt acquiſitum, non eſt fructus hujuſmodi rei, ſed humanæ induſtriæ, niſi forte per detentionem talis rei alter ſit damnificatus, amittendo aliquid de bonis ſuis, tum enim lucrans tenetur ad recompenſationem nocumenti, 22.q.78.3.0

12 Et tenetur mutuans computare in ſortem uſum venalem pignoris, 22.q.78.2.ad 6

13 Sed non poteſt deducere in pactum, ut ſibi remutuetur, ſed poteſt recipere mutuum ſine obligatione, 22.q.78.2.ad 4

14 Et poteſt accipere munera gratis oblata, non autem cum pacto tacito vel expreſſo, 22.q.78.2.0

15 Quicunque ergo ex mutuo ratione mutui ſperat lucrum, peccat uſuræ vitio, ſecundum auctoritatem euangelii, ſed non ſic qui ex mutuo vitat damnum, ut ſi forte per detentionem talis rei mutuatæ alter ſit damnificatus, amittendo aliquid de bonis ſuis, tunc enim tenetur ad recompenſationem nocumenti, ſicut & tenens pecuniam ultra terminum tenetur reſtituere, non quidem totum lucrum poſſibile, ſed ſecundum æſtimationem, penſatis periculis, laboribus, & expenſis, 22.q.62 4.ad 1. & ad 2.& qu. 78.1.ad 3.& 2.ad 2.& 3.corp.

16 Quia mutuum debet fieri gratis & ſine ſpe lucri, quandocunque in mutuo, vel ex mutuo intenditur ſpes lucri, tunc non caret vitio uſuræ, ſed ſic non eſt in emptione, & venditione, niſi habeat rationem mutui; ſi enim aliquis carius velit vendere res ſuas, quam ſit juſtum pretium, ut de pecunia ſolvenda emptorem expectet, manifeſte uſura committitur, quia hujuſmodi expectatio pretii ſolvendi habet rationem mutui; unde quicquid ultra juſtum pretium pro hujuſmodi expectatione exigitur, eſt quaſi pretium mutui, quod pertinet ad rationem uſuræ. Similiter etiam ſi aliquis emptor velit rem emere vilius quam ſit juſtum pretium, eo quod pecuniam ante ſolvit, quam poſſit ei res tradi, eſt peccatum uſuræ, quia etiam iſta anticipatio ſolutionis pecuniæ habet mutui rationem, cujus quoddam pretium eſt, quod diminuitur de juſto pretio rei emptæ; ſi vero aliquis de juſto pretio velit diminuere, ut pecuniam prius habeat, non peccat peccato uſuræ, 22.q.78.2.ad 7

17 Poteſt autem excludi ſpes lucri ab intentione dantis mutuo, modo prædicto dupliciter, ſc. vel quando dans mutuo paratus eſt omni tempore accipere

pere rem mutuatam, etiam ante illud tempus determinatum, quo res veriſimiliter deberent eſſe cariores; & hoc modo ſpes lucri etſi per accidens intendatur, non tamen per ſe, quia non tollit rationem gratuiti a mutuo, vel quando dans mutuo, etiam tempus illud determinavit, in quo veroſimiliter res plus valituræ erant propter ſolam damni vitationem, tunc enim damnum vitat, quando neceſſitati propriæ conſulens, intendit conſervare res ſuas ſibi magis neceſſarias ad uſum vitæ, quas ſi tunc non haberet, oporteret eas alibi emere, & ſic reportare damnum de gratia mutui facta proximo; & ſic intendens in mutuando excuſatur ab omni vitio uſuræ, 22.q.62.4.ad1.& ad 2

18 In ſcriptura ſacra quantum ad legem veterem condemnantur dantes pecuniam ad uſuram, & ideo contra legem divinam accipiuntur uſuræ, unde accipere uſuras ab alienis non erat ſecundum intentionem legis, ſed ex quadam permiſſione, propter pronitatem Judæorum ad avaritiam, & ut magis pacifice ſe haberent ad extraneos, a quibus lucrabantur, 12.q.105.3.ad 3 & 22.q.78.1.0

19 Eſt etiam uſura contra legem naturæ, quia in hoc finis conveniens ſecundum naturam actus humanæ vitæ corrumpitur: huic enim actui, qui eſt mutuum dare, conveniens finis oſtenditur naturaliter, ſc. finis communis ſocietatis, & fraternæ charitatis, in ſubveniendo proximorum neceſſitatibus, & ideo gratis fieri debet naturaliter. Quare quandocunque hujuſmodi actus fit propter ſpem alicujus commodi, vel lucri, tunc ab eo tollitur finis, qui naturaliter competit ei, & fit contra naturam, quare juri naturali repugnat: ideo non tantum fit injuſtum contra legem divinam, ſed etiam contra jus naturale, 22.q.78.1.0

20 Secundum theologiam uſura condemnatur tanquam peccatum mortale, & grave, & æterna morte dignum, 22.q.78.1.0

21 Leges vero humanæ aliquando conſiderant juſtitiam, prout eſt conſervativa pacis exterioris inter homines; & ideo leges tales non puniunt, niſi quod hanc pacem deſtruit, aliquando etiam prout magis illuſtrantur lumine fidei, & juris divini; conſiderant etiam juſtitiam veram & interiorem, & ſic etiam leges canonicæ prohibent, & puniunt uſuras. 22.q.67.a.1.ad 1

22 Jus poſitivum tamen permittit uſuras, non quidem ut juſtas, ſed ne communitas patiatur multas incommoditates. Per uſuram enim retinentur multæ hæreditates, & vitantur damna quamplurima; propter quod etiam leges humanæ eam permittunt, & non puniunt, ſicut puniunt & prohibent furta, & rapinam. Juſtinianus tamen Imperator ſanctas ſanctiones, ſive leges ſubjecit eccleſiaſticis inſtitutis, ſed præcipue in uſuris & matrimonio, in quibus tota vita civilis verſatur, 12.q.96.6.c.& 22.q.78.1.ad 4

23 † Quia omnis ſuperabundantia uſurarum eſt tanquam res aliena ipſi uſurario injuſte poſſidenti, ſequitur quod ſit propria alterius, qui ipſa re privatus eſt & deſtitutus. Sed hoc eſt juſtum ſecundum omnia jura, quod omnis res deſtituta, ideſt qua quis injuſte deſtitutus & privatus eſt contra juſtitiam, reſtituatur. Reſtitutio enim ſemper reſpicit deſtitutionem, & ideo ſecundum omnem juſtitiam naturalem uſuræ reſtituendæ ſunt. Sed forte dicetur, quod illa deſtitutio facta ſit voluntarie, ideſt quia accipiens mutuum voluntarie videtur dare uſuram mutuanti, & etiam quia leges humanæ non puniunt, quæ tamen injurias punire debent, quare non videtur eſſe contra juſtitiam humanam; & ideo advertendum eſt, quod voluntas hominis aliquando reſpicit volitum propter ſe, & aliquando propter aliud. Quando autem propter ſe, tunc ſi illud volitum ſit ſimpliciter juſtum, ac bonum, tunc voluntas eſt bona,

&

& opus ex ea procedens eſt bonum, & juſtum; ſi autem ſit injuſtum & malum, tunc ſimiliter voluntas eſt mala, ſi vero reſpiciat volitum non propter ſe, ſed propter aliud, ſicut cum aliquis vult projicere merces in mare, ut ſic evadat periculum, tunc eſt diſtinguendum, 12. q. 68.6.c

24 Conditio, quæ dicitur intereſſe, ſive damni recompenſatio, & non ſpes lucri, poteſt excuſare a vitio uſuræ, ut ſi quis mutuo dederit gratis, uſque ad terminum aliquem determinatum, in quo indiget ſua pecunia pro aliqua neceſſitate, & mutuum non fuerit redditum ad prædictum terminnm, poteſt mutuans repetere ultra ſortem, quicquid damni incurrit propter defectum ſolutionis; & hoc modo poteſt etiam fidejuſſor repetere uſuras a debitore, quas perſolvit creditori propter defectum debitoris, quia ibi patet ratio juſtitiæ, quia non ſpe lucri accipitur, ſed pro recompenſatione damni, 22.qu.78.2. ad 1, & 3.c

25 Conditio quæ ſumitur tantum ex ſpontanea oblatione, excuſat a vitio uſuræ, ſc. quando tam ex parte dantis, quam accipientis, gratis aliquid offertur, 22.q.78.2.0

26 Et hoc poteſt contingere quando illud, quod ultra ſortem recipitur, fit ſuum jure naturæ, ſicut fructus pignorum pro dote uxoris, vel proviſione filiorum; vel poteſt fieri ſuum jure æquitatis. ſicut res ipſa quæ impignoratur, quando ſecundum æquitatem erat ilius qui fructus percipit, 22. qu. 78. 2. ad 6

27 † In uſuris non transfertur dominium, 22.q.78.3.c.ad 3

28 Non eſt reſtituendum niſi quod eſt alienum, & non ſuum: quare uſuræ non ſunt in dominio poſſidentis, 22.q.78.3.c.ad 3

29 Cum una res ſimul habere duos dominos non valeat a ſe invicem diverſos & æquales, & omnis uſura reſtituenda ſit ſecundum legem divinam ei a quo accepta eſt, ſicut vero domino, ſequitur quod reſtituens non habet verum ejus dominium, & ſic non erat translatum in accipientem uſuram, 22.q.78.3.c.ad 3

30 Quæ movere poſſunt theologos, aſſerentes in uſura non transferri dominium, ſunt quædam auctoritates, & ex iis rationes conſequentes, 22.qu.78. 3.c.ad 3

31 Per anticipationem ergo temporis aliquando generari poteſt vitium uſuræ, ſicut per dilationem, vel prolongationem, 22.q.68.2.ad 7

32 Licet accipere mutuo ſub uſuris ad bonum ſui vel alterius, non autem licet inducere ad faciendum uſuras, 22.q.78.4.0

33 Vendere autem carius juſto propter dilationem ſolutionis, vel emere vilius propter anticipationem, eſt uſura, non autem e converſo, 22. q. 77.1.ad 1.fin. & q.78.2.ad 7

34 Et licet alias expenſas licite factas, puta in portatione pannorum, poſſint licite recuperare de eorum venditione, non tamen poſſunt recuperare uſuras quas aliis dederant, cum hæc fuerit injuſta datio, & præſertim etiam cum dando uſuras peccaverint, ſi induxerunt, tanquam occaſionem peccandi uſurariis præbentes, cum etiam neceſſitas quæ ponitur ab eis, ut ſc. mercatores honorabilius vivant, & majores mercationes faciant, niſi ſit talis neceſſitas, quæ ſufficiat ad excuſandum peccatum prædictum, 22.q.78.4.0

35 Sed hic poteſt cadere excuſatio uſuræ dupliciter, ſcil. quando gratis & liberaliter creditor hujuſmodi ſuperabundantiam tribuit debitori, & debitor non cauſa temporis accipit, vel quando creditor per damnum propriæ rei recompenſat hujuſmodi ſuperabundantiam, ut quando non poteſt habere pecuniam ſine alicujus rei propriæ alienatione & damno, ex qua ſolvat creditori quod petit ante terminum ſolutionis. Alias eſt caſus uſurarius, 22.q.78.3.c.ad 3

36 Si venditor rem ſuam intendat vendere carius, non propter tempus tantum, ſed tantum

tum propter damnum quod ſibi videt imminere ex dilatione perſolutionis recuperandæ, ſeu propter vexationem ſuam redimendam, quam probabiliter timet futuram ſibi in repetitione debiti ſui propter malitiam, vel impotentiam debitoris, tunc excuſatur a vitio uſuræ, & ſit æquitas æſtimationis in hujuſmodi contractibus per recompenſationem damni, vel quando probabiliter timetur hæc in credentia accidere. Et tunc rectitudo hujuſmodi intentionis apparet, quando venditor optaret potius non vendere talibus, quam vendere ad credentiam, & quando libenter daret aliis pro minori pretio incontinenti perſolvendo, quam vendere ad credentiam talibus pro pretio majori, niſi venditio habeat rationem mutui, 22.q.78. 2.ad 1.& ad 7

37 Uno autem modo credentia facit contractum uſurarium, ſc. quando propter ipſam credentiam res venditur carius, quam valeat ſimpliciter, vel quam eſſet valitura probabiliter tempore ſolutionis, vel etiam ſi tantum ſit valitura veriſimiliter, tamen ipſe venditor alias res ſuas non venderet, niſi plus acciperet propter ipſam credentiam; & tunc venditio habet rationem mutui, 22.q.78.2.ad 7

38 De his autem quæ committuntur bonæ fidei aliorum ad lucrum, mihi videtur dicendum, quod aut commiſſio ſit pecuniæ, vel alterius rei, ita quod transfertur in toto, vel in parte rei commiſſæ in poteſtatem ejus cui committitur, aut ita fit commiſſio, quod non tranſeat dominium, ſed remaneat tota res commiſſa in dominio committentis. Primo modo eſt vitium uſuræ, eo quod ſperat lucrum jam de re non ſua, quæ jam erat tranſlata per commiſſionem in dominium alterius. Et in hoc commiſſio aſſimilatur mutuo. Sed ſecundo modo poteſt ſperari lucrum ſine vitio uſuræ; quia tunc commiſſa eſt pecunia, vel res alia, ſicut ſervo, vel miniſtro, qui de re domini negotiatur ad utilitatem domini ſui. Et ideo committens poteſt ſperare lucrum, ſicut ex re ſua. Et ſic lucrum non accedit ſorti, nec poſſidetur ſine juſto titulo, quia ſicut rei propriæ partem recipit, non tamen partem numiſmatis ex numiſmate immediate, ſed partem ipſarum rerum, quæ per numiſmata ſua ſunt acquiſitæ juſta commutatione, 22.q.78.2.ad 5

39 In toto, vel in parte ideo dictum eſt, quia ſi aliquis committit centum alicui, ita quod medietatem ei mutuet, & aliam medietatem ſuo retineat dominio, ita tamen quod de illis centum debeat negotiari ad lucrum ille cui committitur, dico quod hoc lucrum jam habet vitium uſuræ propter hoc, quod non tantum ex re commiſſa ſperatur lucrum, ſed etiam pariter ex re mutuata & commiſſa, 22.q.78.2.ad 1.& ad 5

40 Dare autem pecuniam mercatori, vel artifici per modum ſocietatis, cum pacto vel ſpe lucri, ita quod cum periculo ipſius committentis mercator de ea negotiatur, vel artifex operatur, licitum eſt, non autem in mutuo, 22. q.78.2.ad 5

41 Dans vero pecuniam uſurario, ut uſuras exerceat, vel ut copioſius exerceat, peccat; non autem ſi det pecuniam, ut tutius ſervetur, 22. q.78.4.ad 3

42 Ad hæc dicendum, quod in hujuſmodi aliud eſt vitare damnum, & aliud eſt ſperare lucrum, quia primum licet, non autem ſecundum, 22.q.78.3.c

43 Quædam in conſuetudinem deducta habentur pro juſtis legibus, quæ magis deberent dici corruptelæ permiſſæ, quam conſuetudines approbatæ. Et hoc videmus in hac materia uſurarum, ſecundum regiones & civitates diverſas, quantum ad pupillorum & orphanorum tutelam. Unde dico, quod non poſſunt pupilli, quando ſciunt veritatem, retinere ſuperabundantias rerum ſuarum per uſuram acquiſitas, 12.q.108.3.ad 2

44 Uſurarius tenetur reſtituere quicquid accepit de uſuris & fructus, & intereſſe, non autem quæ

quæ lucratus eſt cum eis, etiam emendo poſſeſſiones, 22. q.78.3.0

45 Lex divina jubet reſtitutionem uſurarum fieri, ſicut & rapinarum. Et voco legem divinam, quæ in canone ſacræ ſcripturæ, & in decretis ſanctorum patrum, & conciliis continetur, quia jus divinum eſt, quod divinitus promulgatur, 22.q.57.1.2.ad 3

46 Debet tamen fieri hujuſmodi reſtitutio uſurarum caute, ne cum ſcandalo fiat perſonarum prædictarum, 22.q.62.6.ad 2

47 Ex præcepto etiam juris naturalis habemus, quod quæcunque vultis ut faciant vobis homines, & vos illis eadem faciatis. Sed juſta voluntate vult ſpoliatus re propria per uſuram, ut ſpoliator ei reſtituat. Quare ſimiliter ſpoliator debet juſte reſtituere ſpoliato, 22.q.99.1.ad 3

48 Uxor etiam non poteſt licite reſtituere uſuras, nolente marito, & adhuc vivente, cum uxor non ſit domina rerum, ſed tantum vir. Eſt tamen ad generationem conjuncta viro in adjutorium, & in uſum rerum. Quare ſicut non poteſt alienare res viri, ipſo non volente: ita nec aliena viri poteſt reſtituere, ipſo nolente, 12.qu.92.1.c. princ.& q.98.2.b.2

49 Si vero ut particeps fuit tantum lucri, aut fuit ſcienter, aut ignoranter, ſi ſcienter, tunc iterum poteſt fieri juſte dupliciter, ſc. aut pro neceſſitate corporali, id eſt quando alias commode non poteſt invenire remedium vitæ, ſicut accidit pauperibus mendicantibus, & ſic aliquando etiam per hoc poſſunt excuſari filii, & filiæ in domo parentum uſurariorum, qui alias nequeunt victum ſibi neceſſarium invenire, & ſimiliter uxor eadem neceſſitate poteſt excuſari, 22. q.32.7.ad 3

50 Fautores & defenſores, qui fovent uſurarios & defendunt in exercitio fœnerandi, ſicut aliquæ civitates, & aliqui principes fovent & defendunt hujuſmodi, qui dicuntur Caurſini, qui alias non auderent exercere hujuſmodi actum fœnerandi, tales fautores & defenſores uſurariorum, in quantum hujuſmodi ſunt tantum, non tenentur ad reſtitutionem alicujus, niſi in quantum ſunt participes lucri, ſc. quia propter hoc ſunt fautores vel defenſores, ut ab uſurariis aliquam portionem recipiant; tamen in hoc etiam peccant contra Deum, etiam quantumcunique utilitatem regionis vel civitatis intendant, quia fovent peccatores in peccatis ſuis, 22.q.78.4.ad 3

51 Nec eſt ſimile de illis, quorum auctoritate circa uſurarios fit aliquid, & de iis qui fovent & defendunt, & accipiunt ut auctores; quia illi ſunt cauſa per ſe actus mali, iſti vero non ſunt cauſa ipſius actus mali, ſed accidentium ipſi actui ad ejus conſervationem, & fructum ampliorem, 22 q.78.4.0

52 Sed majori juſtitia reſtituenda ſunt ablata, quam debita ſint ſolvenda, cum in hoc impleatur juſtitia, tollens injuriam factam Deo & proximo; ſed in ſolutione debitorum nulla tollitur injuria, ſed tantum ſolvitur juſtitia. quare ſecundum hoc videntur prius reſtituenda ablata, quam ſolvenda debita; reſtitutio enim præfertur etiam ſubventioni parentum, niſi in extrema neceſſitate, 22.qu.31.3.ad 3.& qu. 32.7.ad 3. & q.60.5.ad 4. & q.62. 5.ad 2

53 Si unus ſit dives, & alter pauper, & plus indigens his de quibus reſtitutio facienda eſt, & æqualiter ſit clarum in utroque, adhuc prius pauperi poteſt reſtitutio uſurarum juſte fieri, quam diviti, eo quod plus læſus eſt in ablatione ſuorum, & quia plus indiget, 22. q.31.3 ad 3. & q.32.7.ad 3.& qu. 60.5.ad 4.& q.62.5.ad 2

54 Quod autem in lege ſcriptum eſt de duplo, quadruplo, & quintuplo, non habet locum in uſuris; ſed tantum in furtis vel rapinis, eo quod hujuſmodi uſuræ non deſtruunt bonum reipublicæ de ſua ratione, ſicut

fa-

faciunt furta & rapinæ, ſed tantum corrumpunt bonum perſonale, ſive fraternum bonum, & hoc non inferendo malum, ſed tantum non faciendo bene fratri debitum; & de his alias ſcripſimus in ſeptimo præcepto decalogi diffuſius, 22.q.62.3.ad 2

55 Si ergo aliquod lucrum provenit uſuratio ultra rem, & rei uſum naturalem ex propria operatione & ſoleitia ejus, in quo non eſt alius damnificatus, dico, ſine præjudicio, quod non tenetur reſtituere homini hujuſmodi lucrum, 22.q.78 3.0

1 Uſus rationis quandoque totaliter aufertur, ex nimia paſſione, ſicut ex amore vel ira inſaniens, & tunc talis paſſio ſi a principio fuit voluntaria, & non naturalis, imputatur actus ad peccatum; quandoque vero paſſio non totaliter intercipit uſum rationis, & tunc ratio poteſt paſſionem excludere, divertendo ad alias cogitationes, vel dolendo, vel impediendo, unde talis paſſim non totaliter excuſat a peccato, ſi ratio non eam prohibeat, 1.q 63,3 c. ad 12. q.77 1.2.7.c. & q.78.2.ad 3.& q.80.3.ad 2. & 22. q.4.6.c.ad 3. & q.53.6.ad 1. & q. 175.2.ad 2

2 Uſus pecuniæ duplex, ſc. ad ſe, & ad alios; primus pertinet ad expenſas ſeu ſumptus, ſecundus vero ad dationes, 22. q.117.3.ad 3

3 Uſus pecuniæ pertinens ad dationes duplex, ſc. principalis, qui eſt diſtractio ejus, pro quo nihil ultra poteſt accipi; & ſecundarius, ſcil. vel ad oſtentationem, vel in pignus, pro quo aliquid ultra poteſt accipi, 22.q.78 1.ad 6

4 Nihil ultra valorem rei ſperare debet mutuans ex uſu rei mutuatæ, quia ratione ſubſtantiæ transfertur mutuum, & non ratione uſus; ſed aliter eſt in accommodatis & locatis ad uſum, 22.q.78.1.ad 6

Ut, ſumitur dupliciter, ſc. cauſaliter, & conſecutive, 12. q 91.1.ad 2

1 Uti large comprehendit ſub ſe frui, 1.q.39.8.c

2 Importat applicationem rei ad aliquam operationem, quæ etiam dicitur uſus ejus, 12.q.16.1.2.3.c

3 Eſt actus voluntatis, 12.q. 16.1.c.& q.17.1.c

4 Uti, eſt actus voluntatis ut primi moventis, ipſius intellectus autem ut dirigentis, aliarum vero potentiarum ut exequentium, 12.q.16.1.c.& q.17.1.c

5 Proprie eſt actus voluntatis ut principalis, non autem aliarum potentiarum, niſi inſtrumentaliter, 12.q.16.1.0

6 Uti aliquo dicitur dupliciter, ſc. ut forma, quæ eſt principium uſus, & ut objecto; & ſic aliquis male utitur gratia & virtutibus, non autem primo modo, 12.q.55.4.ad 5. & 22.qu. 20.1.ad 2.& 3.q.80.4 ad 3

7 Uti, eſt ſemper eorum, quæ ſunt ad finem, non autem ipſius finis, niſi inquantum refertur in fruitionem ejus, 12.q.16.3.0

8 In cultu Dei oportet nos uti quibuſdam corporalibus actibus, ut adoratione corporali, & hujuſmodi, non quidem propter Deum, ſed propter nos, ut ſc. eis tanquam quibuſdam ſignis exterioribus, excitemur ad ſpirituales actus interiores, 22 q.81.7.c.ad 1

9 Uti peccato alterius ad bonum eſt licitum, quia Deus utitur omnibus peccatis ad aliquod bonum, ſed non licet inducere aliquem ad peccatum, 22.q.78.4.c

10 Uti non convenit brutis, ſed tantum rationabilibus, 12. q.15.2.ad 4.& q.16.2.0

11 Uti eſt nobilius, quam frui quoad vim apprehenſivam præcedentem, ſed eſt e converſo quoad objecta, quia frui importat motum appetitus in appetibile abſolute, uti vero in ordine ad alterum, 12.q.16. 2.ad 1

12 Uti ejus quod eſt ad finem, ſecundum quod eſt in conſideratione rationis referentis illud in finem, eſt prius electione, ſed eſt e converſo ſecundum quod voluntas potentias executivas movet, 12.q.16.4.0

1 Utile dicitur dupliciter, ſc. ſicut via ad finem, ut meri-

tum

tum ad beatitudinem, & ſicut pars ad totum, ut miniſteria angelorum ad beatitudinem eorum, 1.q 62.9.ad 2

2 Bonitas in ordine ad finem utilitas vocatur, 1.2. q.7.2.ad 1

3 Utilia dicuntur quæ ſunt accommoda ad aliquem finem, & utilitas quandoque uſus nominatur, 12 q.16.3.c

4 Facere aliquid ad utilitatem communem, quod nulli nocet, eſt licitum cuilibet perſonæ privatæ, non autem ſi nocet, niſi ex auctoritate publica, 22.q.66.3.ad 3

5 Diſpenſationes ſpiritualium principaliter ordinantur ad utilitatem communem, 22.q.63.2.c

6 Exhibitio eorum, quæ dantur alicui propter utilitatem, tanto eſt laudabilior, quanto magis indiget; ſed Deo nihil exhibetur propter utilitatem ejus, ſed propter gloriam ejus, & propter utilitatem noſtram, 22.q.81.6.ad 2.& 7.c

Vulpes eſt naturaliter doloſa, ſed hoc non eſt ei malum, 1.q.63.4.ad 3

Vultur ſignificat eos, qui mortes & ſeditiones hominum affectant, ut inde lucrentur, 12.q.102.6.ad 1

1 Uxorem in lege Moyſis licebat ex diſpenſatione Dei dimittere, licet communius teneatur quod non, ſed quod permittebatur ut minus malum, quam uxoricidium, ad quod proni erant Judæi, nec puniebantur temporaliter, 12.q.105.4.ad 8

2 Cauſæ repudii ſcribebantur in libello in generali tantum, non quidem ut pœnum appareret, ſed ut haberet licentiam nubendi alteri, ſecundum Joſephum, vel ut ex mora, & ex conſilio ſcribarum impediretur, ſecundum Auguſt. 12.q. 107.2.ad 2

3 Non licet viro propria auctoritate ſine reatu pœnæ æternæ occidere uxorem adulteram, poteſt tamen zelo juſtitiæ eam judicialiter accuſare, ut in eam animadvertatur, ſuppl.q.60.1.c

4 Vir qui uxorem occiderit, aliam ex ſtatuto Eccleſiæ ducere non poteſt, niſi id ſibi ab Eccleſia permiſſum fuerit vitandæ fornicationis cauſa; ſi vero ſine tali diſpenſatione matrimonium contraxerit, non dirimetur, niſi eam, cum qua prius mœchabatur, duxerit, ſuppl q.60.2.c

Z

Zacharias petens ſignum ab Angelo peccavit per incredulitatem, propter quam punitus fuit, 22.q.97.3.ad 3

Zachæus non tenebatur reddere quadruplum, ſed hoc dixit volens ſupererogare, 22.q. 62.3.ad 3

Zelorypia oritur ex amore non patiente conſortium in re amata, 12.q 28.4.c

1 Zelus eſt amor intenſus, non patiens conſortium in re amata, 22.q.28 4 c

2 Triplex, ſc. conjugis, invidiæ, & amicitiæ, ſc. Dei, & proximi, 12.q.28.4.c

3 Zelus, nemeſis, invidia, & miſericordia pertinent ad idem genus paſſionum, ſc. ad triſtitiam de bonis, vel malis proximi, ſed diverſimode, 22.qu. 36.3.c

4 Zelus circa bona honeſta eſt laudabilis, ſed circa temporalia eſt cum peccato, licet aliquando ſit ſine peccato, 22. q.36.2.c

5 Invidia ſumitur aliquando pro zelo, 22.q 36.2.ad 1

6 Contentio & zelus ſunt tantum in carnalibus hominibus, & tantum circa bona corporalia, 12 q 28.4.ad 2

FINIS.

2550491 A
A.M.

491

B.5.5.566